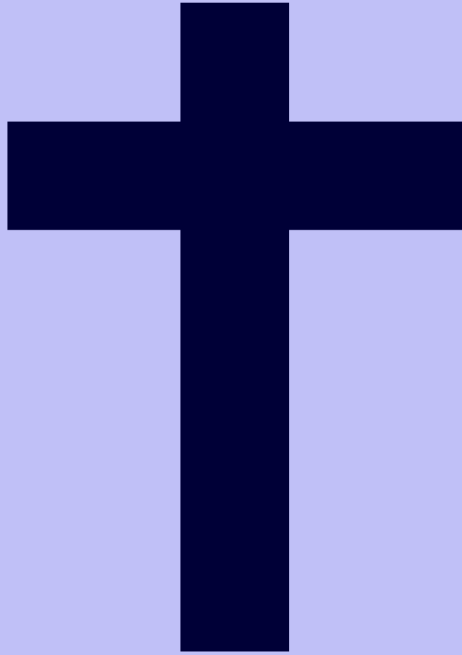

Janeruwarete 'Ga
Je'eg

New Testament in Kayabí (BR:kyz:Kayabí)

**Janeruwarete 'Ga Je'eg
New Testament in Kayabí (BR:kyz:Kayabí)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayabí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayabí

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

Contents

Mateu	1
Maku	83
Luka	131
Juã	223
Atos	276
Romanũ	358
1 Korĩtu	391
2 Korĩtu	422
Garasi	442
Efesu	455
Firiposi	468
Korosi	476
1 Tesarũn	485
2 Tesarũn	492
1 Timoteo	496
2 Timoteo	506
Tito	513
Firemõ	518
Epyreu	520
Tiago	548
1 Pedro	558
2 Pedro	569
1 Juã	575
2 Juã	583
3 Juã	584
Judas	585
Apocalipse	588

Mateu

Mateu 'ga Jejuu 'ga remimu'efera mū. Levi 'ga rer irūa. Jejuu 'ga kwaawe'emaue 'ga ka'aranūū pyyka 'wyriararete 'ga upe. A'ere 'ga Jejuu 'ga omo'wyr ire 'ga oporowyky rejari awau watau Jejuu 'ga rupi. Ywag ipe Jejuu 'ga jewyr ire Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Mateu 'ga upe. A'eramū 'ga ka'arana kwasiaa inuga Jejuu 'ga ree.

Jejuu 'ga pytunet (Luka 3.23-38)

¹ 'Agamū Jejuu Kristu 'ga pytunera 'gã. Abraão 'ga juapyrera 'ga Davia. Davi 'ga juapyrera 'ga Jejuu Kristua.

² Abraão 'ga Isaki 'ga ruwa.

Isaki 'ga Jako 'ga ruwa.

Jako 'ga Juda 'ga ruwa, 'ga rewirera 'gã netee.

³ Juda 'ga Peres 'ga ruwa, Sera 'ga retee. 'Gã y eẽ rera Tamar.

Peres 'ga Esrom 'ga ruwa.

Esrom 'ga Arão 'ga ruwa.

⁴ Arão 'ga Aminatape 'ga ruwa.

Aminatape 'ga Nasom 'ga ruwa.

Nasom 'ga Saumõ 'ga ruwa.

⁵ Saumõ 'ga Poasi 'ga ruwa. Poasi 'ga y eẽ Raape eẽ.

Poasi 'ga Opete 'ga ruwa. Opete 'ga y eẽ Rute.

Opete 'ga Jese 'ga ruwa.

⁶ Jese 'ga Davi 'ga ruwa. Davi 'ga 'ũina 'wyriaramū judeu 'gã nupe rakue.

Davi 'ga Uri 'ga remirekofera eẽ rerekou. 'Gã na'yra 'ga Sarumãu 'ga.

⁷ Sarumãu 'ga Ropoãu 'ga ruwa.

Ropoãu 'ga Apiasi 'ga ruwa.

Apiasi 'ga Asa 'ga ruwa.

⁸ Asa 'ga Josafa 'ga ruwa.

Josafa 'ga Jorãu 'ga ruwa.

Jorãu 'ga Usiasi 'ga ruwa.

⁹ Usiasi 'ga Jotãu 'ga ruwa.

Jotãu 'ga Akasi 'ga ruwa.

Akasi 'ga Esekiasi 'ga ruwa.

¹⁰ Esekiasi 'ga Manase 'ga ruwa.

Manase 'ga Amom 'ga ruwa.

Amom 'ga Josiasi 'ga ruwa.

¹¹ Josiasi 'ga Jekoni 'ga ruwa, 'ga rewirera 'gã nuwa nanē nū.

Jekoni 'ga rekoramū Israeu juapyrera 'gã nee iporomutare'ema 'gã 'ua ojemorypa 'gã nee, 'gã pyyka, 'gã faa, 'gã nerawau Papironi ywy pe.

¹² Papironi ywy pe weroo re Jekoni 'ga wa'yramū.

Jekoni 'ga Saratieu 'ga ruwa 'ga.

Saratieu 'ga Soropapeu 'ga ruwa.

¹³ Soropapeu 'ga Apiute 'ga ruwa.

Apiute 'ga Eriakī 'ga ruwa.

Eriakī 'ga Aso 'ga ruwa.

¹⁴ Aso 'ga Satoki 'ga ruwa.

Satoki 'ga Akī 'ga ruwa.

Akī 'ga Eriute 'ga ruwa.

¹⁵ Eriute 'ga Eriesa 'ga ruwa.

Eriesa 'ga Matā 'ga ruwa.

Matā 'ga Jako 'ga ruwa.

¹⁶ Jako 'ga Jose 'ga ruwa.

Jose 'ga Mari ēē mena. Mari ēē ra'yra 'ga Jejui 'ga. Ēē wi futat 'ga 'ari rakue. Jejui Kristu 'ga Janeruwarete 'ga remimurera te.

¹⁷ Abraão 'ga remyminū juapyret awau ojemomytuna katosi rakue. Awau owaēma Davi 'ga upe rakue. A'eramū Davi 'ga remyminū juapyrera nānēwējēmī ojemomytuna katosi rakue. Awau owaēma Papironi ywy pe 'gā nerooawa upe. Papironi ywy pe weroo re 'gā nānēwējēmī 'gā nemymīnū juapyrera ojemomytuna katosi rakue. Awau owaēma Kristu 'ga i'aawa upe.

Jejui Kristu 'ga 'aawet (Luka 2.1-7)

¹⁸ Nan Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga muri ywy pe rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga mua Mari ēē upe rakue, ēē ra'yramū rakue. Mari ēē merama 'ga Jose 'ga. A'ere Jose 'ga ēē rerekoe'emauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea kunumī muri ēē upe rakue. ¹⁹“Mari ēē ta'yt” 'e kwaapawe Jose 'ga 'jau ojeupe: “Najera'yra rūi futat. Nakoi we je ēē ree”, 'jau 'ga ojeupe. “Narekokatui je ēē 'awamū. Maran ajee je ēē rerekoi 'awamū 'ū? Namome'ua'uweri je ēē 'gā nupe. “Ta'yr ēē” 'e kwaawe'emauwe pa je ēē retygi kwy”, 'jau 'ga ojeupe. Jose 'ga esage ma'ea. A'jeteetewi tee 'ga mama'e apoi rakue. A'eramū 'ga a'eramū oporerekowere'emamū ēē ree. A'ere 'ga nafutari ēē mojenosīa nanē nū. ²⁰Wemiaporam are 'ga wea'aramū oser enune. 'Ga ser ire Janeruwarete 'ga pyriwara 'ga amū 'ua ojesaukaa 'ga upe, 'ga fayupaw ipe. A'eramū 'ga oje'ega Jose 'ga upe, judeu 'gā 'wyriat ymanera 'ga juapyrera 'ga upe, Davi 'ga juapyrera 'ga upe:

—Ku'jywa 'ga 'Agesagea te kunumī amut Mari ēē upe. A'eramū ene epy'a'wyre'emamū ēē ree. “Narekoi je ēē”, ere awi. ²¹Kūima'ea futat ēē ra'yra 'ga. 'Ga 'aramū ene 'ga re'roka. 'Ga futat 'ut opytuna 'gā tywera moiawamū 'gā nui. A'eramū ene Jejui nuga 'ga ree— 'jau ywagipewara 'ga Jose 'ga fayupaw ipe 'ga upe.

(Grego 'gā je'eg imū aekatu'okat 'ea futat poromū Jejui 'ea.)

²²⁻²³ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega mome'ui Isai 'ga upe rakue. “Anure nipo kūjāmuku ēē mū ra'yramū. Kunumī 'ga 'ar ire nipo 'ga 'jau Emanueu 'jau 'ga upe”, 'jau 'ga Isai 'ga upe rakue. (Epyreu 'gā je'eg imū *Emanueu* 'ea Janeruwarete 'ga ako jane pyri 'ea futat.) U'eawer imū etee futat Janeruwarete 'ga Jejui 'ga muri kūjāmuku ēē mū upe.

²⁴ Opag ire Jose 'ga awau Mari ēē 'wyr ipe, ēē rerua oje'wyr ipe, ywagipewara 'ga 'eawer imū etee futat rakue. ²⁵A'ere 'ga ēē ra'yra 'ga 'are'emauwe nokoi futari ēē ree. Ēē ra'yra 'ga 'ar ire Jose 'ga 'ga re'rogi. Jejuja 'ga inuga 'ga ree, ywagipewara 'ga 'eawer imū etee futat.

2

Kwara poawa katy awi 'ut ma'e 'gā

¹ Perēi me Jejui 'ga u'aa rakue. Judeja ywy pype Perēi 'jawa amunawa 'upa. Israeu juapyrera 'gā nupe 'wyriaramū Erote 'ga renamū Jejui 'ga u'aa rakue. Jejui 'ga 'ar ire kūima'e 'gā amū 'ua Jerusareg ipe, Erote 'ga rekwaw ipe. Muku awi 'gā nuri. Kwara poawa katy awi 'gā nuri. Jaytata mojopyrūara 'gā. ²'Gā poromū 'ut muku awi. A'eramū 'gā oporonupa ee judeu 'gā nupe:

—Ma'ape te pē'wyriarareterama 'ga 'ari 'awamueuu rai'i? Oroje'wyr ipe ore rekoramū jaytata yau renyfugamū ojesaukaa oree ai'i. Esakawe ore 'jau arajaupe ai'i: “Judeu 'gā

'wyriarareterama 'ga u'at ra'e", 'jau ore arajaupe ai'i. A'eramũ ore arajua koromũ 'ga muorypa arakou— 'jau 'gã Jerusareg ipewara 'gã nupe.

³ A'eramũ Erote 'ga opy'a'wyrãmũ ee. "Ma'ape te judeu 'gã 'wyriarareterama 'ga 'ari rai'i" 'e renupawe 'ga opy'a'wyrãmũ ee. "Tÿÿ. Je futat nã'ã a'ÿi 'wyriaramũ judeu 'gã nupe re'ã", 'jau 'ga ojeupe. "Awÿja upe sipo 'gã 'i poromũ 'wei?" 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga opy'a'wyrãmũ akou ee. Jerusareg ipewara 'gã juejue futat nanẽ opy'a'wyrãmũ aipo are nũ. ⁴ A'eramũ Erote 'ga mainana 'wyriara 'gã murukaa ojeypyri Moisesi 'ga je'eger are moromu'jara 'gã neewe.

—Ma'ape te Janeruwarete 'ga remimurama 'ga 'ari e'i te 'gã nakue— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵ —"Perẽi me nipo 'ga 'ari", e'i 'gã nakue. "Judeja ywy pype 'up ma'e pype nipo 'ga 'ari", e'i 'gã nakue— 'jau mainana 'gã Erote 'ga upe.

⁶ —Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are oje'ega mome'wara 'ga upe rakue:

"Perẽi mewaramũ pẽẽ pejejenosõue'em pejeje'wyr awi.

Sikõ'i'ĩ agawewi pẽ'wyr. A'etea nipo pẽ'wyr ipe futat pẽ'wyriarareterama 'ga u'at anure.

Poromũ futat nipo 'ga 'ua ajemogou 'wyriarareteramũ jeremiayuamũ pẽ nupe, Israeu juapyreramũ pẽ nupe",

'jau 'ga ikwasiarukaa Mikeiasi 'ga upe rakue— 'jau mainana 'wyriara 'gã imome'wau Erote 'ga upe.

⁷ A'eramũ Erote 'ga muku awi 'ut ma'efera 'gã nenũina.

—Pe'je pejejua. 'Gã nemianuwa tywi saporogyta jarejetee 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau oporogytau 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maranime te peesak jaytata yaua rai'i? Ma'e 'ara rupi te peesak rai'i?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã jaytata yau resakawera mome'wau esage 'ga upe. ⁸ A'eramũ Erote 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau Perẽi me. "Perẽi me futat ore'wyriarareterama 'ga 'ari", e'i mainana 'wyriara 'gã jee— 'jau 'ga jaytata yau resakarera 'gã nupe. —A'eramũ pẽẽ pejewau 'ga rekaa. 'Ga resag ire tepejot 'ga rekwawa mome'wau jee 'jau. A'eramũ je nanẽ tewau 'ga muorypa— 'jau Erote 'ga 'gã nupe.

A'ere o'meramũ te Erote 'ga 'i 'gã nupe. "Ga rekwawa tejeupe 'gã imome'u re too 'ga jukau 'jau kwy", e'i te 'ga ojeupe.

⁹⁻¹⁰ Ojeupe 'ga imome'u re 'gã awau nũ. 'Gã waw ipe jaytata yau ojesaukaru'japa 'gã nupe nũ.

—Kuu. Kweramũ janeremiesagera rekoi ra'e kũi— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã aku'iramũ jaytata yau are.

Jaytata weny rerawau 'gã nenune. A'eramũ 'gã jaytata reny rewiri etee futat akou. Awau jaytata opytau Jejui 'ga rekwawa 'oga 'arimũ. ¹¹ A'eramũ 'gã awau osou 'ga 'wyr ipe. Kunumĩ'ĩ 'ga 'gã esaka 'ga y eẽ retee, Mari eẽ retee. A'eramũ 'gã wapyka wenupy'ãu Jejui 'ga rowase 'ga muorypa. A'eramũ 'gã wemirerurera okaraemã renũ'jãu imua wepyrũ awi imonou 'ga upe. Ouru, Janeruwarete 'ga upe iapypyra jany kasig, mira 'jawa jany kasig. Mĩmera 'gã imonou Jejui 'ga upe. 'Ga upe 'gã nemirerurera epy ete mama'ea.

¹² Ypytunimũ Janeruwarete 'ga oje'ega jaytata mojopyrũara 'ga amũ upe 'ga fayupaw ipe:

—Pejewyt kasi pejewau Erote 'ga pyu ne— 'jau 'ga 'ga upe, 'ga fayupaw ipe.

Opag ire ofayup ma'efera 'ga imome'wau opytuna 'gã nupe. A'eramũ 'gã awawe'em Erote 'ga pyu. Amutee pe rupi etee 'gã awau ojewya oje'wyr ipe nũ.

Oka'jama 'gã awau Egitu ywy pe

¹³ 'Gã o re ywagipewara 'ga amũ ojesaukaa Jose 'ga upe. 'Ga fayupaw ipe 'ga ojesaukaa oje'ega 'ga upe:

—Erote 'ga ifuwet Jejui 'ga ree. Anurenure'i nipo 'ga wemiayuwa 'gã murukari Jejui 'ga rekaa, 'ga jukaawamũ. A'eramũ ene 'awauwe futat 'ga rerawau 'ga y eẽ retee eroka'jama 'ga wi. Egitu ywy pe pekwap. Peu futat pejepytaw. “Pe'je pejewywa Judeja ywy pe”, pejejeupe je'e'emamũ pẽẽ pejekou Egitu ywy pe etee futat— 'jau ywagipewara 'ga Jose 'ga upe, 'ga fayupaw ipe.

¹⁴ A'erauwe Jose 'ga ojypa, okaraemã mogatyrũmũ. Ypytunimũwe futat 'ga Jejui 'ga rerawau 'ga y eẽ reewe 'gã neroka'jama erawau Egitu ywy pe. ¹⁵ Erote 'ga manũe'emamũ 'gã akou Egitu ywy pe etee futat. Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Oseja 'ga upe rakue: “Egitu ywy awi je teja'yra 'ga muri”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga u'eawer imũ etee futat 'gã monoukaa Egitu ywy pe.

Kunumĩakya apisiawet

¹⁶ Erote 'ga jaytata mojoyrũara 'gã napesaka 'ũina numiamũ. A'ere 'gã nooi 'ga pyu. “Tÿÿ. Nuri futari te 'gã imome'wau jee 'wei. Je morytee pa 'gã nai'i”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga amara'neramũ 'ũina 'gã nee. A'eramũ 'ga wea'aramũ jaytata mojoyrũara 'gã je'eger are jaytata yau resakawer are. A'eramũ 'gã 'jau: “Nomagwawi we kunumĩ 'ga mukũi kwara”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Pe'je pejewau kunumĩ'ĩ'ĩ apisaupap. Perẽi mewara 'gã na'yra 'gã, ipyriu'i ajemogy ma'e 'gã na'yra 'gã. Mĩmera ki peapisi. Mukũi kwara magwapare'ema 'gã juejue ki peapisi — 'jau Erote 'ga wemiayuwa 'gã nupe.

¹⁷⁻¹⁸ Ymã te Jeremi 'ga ka'arana kwasiari ee rakue.

“Rama 'jaw ipewara 'gã wapirũ wa'yra 'gã.

Opapap 'gã na'yra 'gã nui.

Rakeu eẽ taetu wa'y'ri are u'arasigeteteramũ.

Ni'arasĩmawa'uweri te eẽ wa'yra 'gã nee”,

'jau Jeremi 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'jea futat 'ga remikwasiarera. 'Ga remikwasiarer imũ etee futat Erote 'ga kunumĩ'ĩ'ĩ apisaupawukaa wemiayuwa 'gã nupe.

Egitu ywy awi 'gã 'ua nũ

¹⁹ Anure, Erote 'ga manũ re, Janeruwarete 'ga ojeypyriwara 'ga amũ resaukaa Jose 'ga upe, 'ga fayupaw ipe.

²⁰ —Jejui 'ga ree ifuwet ma'e 'ga amanũ 'awamũ. A'eramũ ene 'ga rerawau erojewywa 'ga y eẽ retee pejewywa Israeu juapyreramũ pejejywy pe— 'jau ywagipewara 'ga Jose 'ga upe 'ga fayupaw ipe.

²¹ A'erauwe Jose 'ga ojypa, okaraemã mogatyrũmũ. A'eramũ 'ga Jejui 'ga rerawau 'ga y eẽ reewe, 'gã nerojewywa oywy pe nũ. ²² Oywy upe owaẽmawe Jose 'ga 'wyrriara 'ga rera renupa. “Erote 'ga ra'yra 'ga, Akirau 'ga 'ũi 'wyrriaramũ Judeja ywy pewara 'gã nupe”, 'jau 'ga amũ Jose 'ga upe. A'eramũ 'ga okyjau 'ga pyri oo awi. A'eramũ ywagipewara 'ga ojesaukaa 'ga upe nũ, 'ga fayupaw ipe nũ. “Garireja ywy pe pekwap”, 'jau 'ga 'ga upe, 'ga fayupaw ipe. A'eramũ Jose 'ga 'gã nerawau Garireja ywy pe. ²³ Nasare 'jawa amunawa 'upa Garireja ywy pype. A'eramũ Jose 'ga 'gã nerawau 'gã neropytau Nasare pe. Ymã te Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã 'i rakue: “Anure nipo 'gã 'i 'ga remimono 'ga upe, Nasare pe waranup ma'efera 'ga, 'jau nipo 'gã 'ga upe”, 'jau Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nakue. A'eramũ Jose 'ga Jejui 'ga muaranupa Nasare pe futat, 'gã 'eawer imũ etee futat.

3

Juã Batista 'ga remimome'ufet
(Maku 1.1-8; Luka 3.1-18; Juã 1.19-28)

¹ Anure, Jeju'i 'ga aranuw ire, Juã Batista 'ga awau amunawe'em ipe oje'ega ojepeyri oo ma'e 'gã nupe. Judeja ywy pype 'ga rekoi oje'ega 'gã nupe:

² —Peru'arasig tee awi pejetywera. Pepoit tãmējē pejetywer awi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga wemimura 'ga resaukari janee. 'Ga remimurera 'ga 'ã Janejararetea. A'eramũ ki pēē pejepoia pejetywer awi 'ga rur enune— 'jau 'ga 'gã nupe.

³ Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe, Juã 'ga rekwawam are rakue:

“Amunawe'em ipe nipo 'ga amũ awau akou wafukaita 'ga nupe:

Pe'je Jarejararete 'ga rape katu'oka imonou 'ga renune.

Pepyo esage etee futar iki imonou jarejeupe 'ga ruawamũ, 'jau nipo 'ga akou wafukaita amunawe'em ipe”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue. “Jarejararete 'ga rapea pekatu'ok imonou 'ga renunewe”, 'jau 'ga 'gã nupe. Aipo 'ga “pejetywer awi pepoit”, e'i te 'ga 'ua janee.

⁴ Juã 'ga kameru rawa apopyrera rerekou waityramũ imunepa. Wyra pirera 'ga erekou aku'afaawamũ. 'Ga raitya ymãwarera 'ga raity 'jawerimũ etee futat, Eliasi 'ga raity 'jawerimũ etee futat. 'Ga remi'ua tukut, eit. Mĩmera etee 'ga remi'ua rakue.

⁵ A'eramũ 'gã 'ua Jerusareg awi 'ga je'ega renupa ajatykau. Judeja ywy awi, Jotãuy ka'a awi. Mĩmer awi 'gã 'ua ajatykau 'ga je'ega renupa. ⁶ Otywer awi 'gã poir ire Juã 'ga 'gã pymĩau 'y pe. Jotãuy pe 'ga 'gã pymĩau. “Awamũ je mama'e esage etee iapoi, Jarejuwarete 'ga je'eg imũ”, 'jau 'gã ojepymĩaukaa 'y pe 'ga upe.

⁷ A'eramũ fariseu 'gã satuseu 'gã netee 'ua kwaiwete ojepymĩaukaa Juã 'ga upe. A'eramũ 'ga 'gã nesakawe 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pēē pejepoia pejejepymĩaukaa ekoete jee ki 'ei, pejetywer awi opoit ma'e 'jawe 'ũ? Pejetywer awi ra'ne pepoit kũi. A'eramũ te je pē pymĩ kũi— 'ga 'i etee 'gã nupe ojee 'gã jatykaramũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe: —Janeruwarete 'ga imara'ne pē nee. Pētywer are 'ga mara'neramũ pē nee. A'eramũ nipo 'ga pē nerekou tyweaete pētywer are. “Ene'me awi”, pe'je awi etee jee. A'jea futat nipo 'ga pē nereko tyweretei. “Nore rereko tywera'uweri 'ga”, pe'je awi. A'jea futat 'ga pē nereko tyweretei— 'jau Juã 'ga 'gã nupe.

⁸ —Pe'je pejewau mama'e esage mũ apou pejetywer awi pejepoira resaukaawamũ kũi— 'jau 'ga oje'ega moywyrarefa 'gã nupe. ⁹ —“O'meramũ 'ga 'i”, pe'je kasi jee ne. “Je 'ã Abraão 'ga juapyrera te. A'eramũ 'ga a'eramũ je rereko tywere'ema”, pe'je kasi ne. Janeruwarete 'ga ifutar ire amunipo 'ã 'ga ita mu'jagi Abraão 'ga juapyreramũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁰ —Sã'ã ae 'ywa i'a a'wyre'ema iypy mosoga. A'eramũ 'ã ae erawau imonou imomoa tata pe. Nan tee futat 'ga pē nereko pejetywer awi pepoire'emamũ— 'jau 'ga fariseu 'gã nupe satuseu 'gã netee.

¹¹ A'eramũ 'ga 'jau najuejue etee 'gã nupe:

—Je 'ã a'jea futat apymĩ pēē 'y pe tekou pejetywer awi pē poira resaukaawamũ. A'ere je rewiri 'ut ma'e 'ga te Jarejuwarete 'ga 'Agesage muri pē nupe. Je rewiri 'ut ma'e 'ga te kũima'eeteetea te. Je naani. Je akotee'i ma'ea te. Apoat te je 'ga tekou— 'jau 'ga 'gã nupe. —Werowiaara 'gã nupe 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage muri. Werowiare'ema 'gã te nipo aje 'ga wereko tywerete anure— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. ¹² —Sã'ã ae juowuuran ape 'oga. A'eramũ 'ã ae a'yi esage mũ'jau jui. A'eramũ 'ã ae iapefera monou tata pe. Nan tee futat nipo 'ga werowiare'ema 'gã monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tata nowewi futari. Nitywi futari imowepara 'ga amũ— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

'Y pe Jeju'i 'ga pymĩawet

(Maku 1.9-11; Luka 3.21-22; Juã 1.31-34)

¹³ Jotãuy pe Juã Batista 'ga rekoramũ, Jejui 'ga 'ua owaẽma 'ga upe rakue. Garireja ywy awi 'ga 'ua owaẽma ojepymĩãukaa 'y pe Juã 'ga upe.

¹⁴ A'ere Juã 'ga 'i:

—Naani nũ'ũ. Naje rũi ene pymĩara. Ene te 'ã kũima'eeteetea. Je 'ã naani. Je 'ã akotee'i ma'ea te. A'eramũ je te amunipo 'ã tejepymĩãukaa enee— 'jau Juã 'ga Jejui 'ga upe.

¹⁵ A'ere Jejui 'ga 'i 'ga upe:

—A'jea futat ere poromũ jee. A'ere Janeruwarete 'ga ene je pymĩa futari. A'eramũ jane iapou 'ga remifutar imũ etee futat— 'jau Jejui 'ga Juã 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'ga pymĩau 'y pe.

¹⁶ Opymĩ re Jejui 'ga 'ua awua 'y awi. 'Y awi 'ga wyrauwe ywaga owoka 'ga upe. A'eramũ 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage rura resaka. Pykau 'jawe 'ua ywag awi wapyka 'ga ree. ¹⁷ U'agesage jyw ire Janeruwarete 'ga oje'ega mua ywag awi:

—Koromũ futat jera'yrarete 'ga. Jeremifutararetea 'ga. 'Ga etee futat je muory-pararetea ojee— 'jau 'ga oje'ega mua ywag awi 'gã nupe, Jejui 'ga 'ga imome'wau 'gã nupe.

4

Amunawe'em ipe Jejui 'ga rerawaawet

(Maku 1.12-13; Luka 4.1-13)

¹ 'Y pe 'ga jepymĩ re Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga rerawau erekou amunawe'em ipe, mama'eukwaawa 'wyriara 'ga resakaawamũ. ² Peu akou Jejui 'ga ojemi'ware'ema akou. Kwarẽta 'ara 'ga imagwapa akou ojemi'ware'ema. A'eramũ 'ga opy'arayparamũ akou. ³ A'eramũ mama'eukwaawa 'wyriara 'ua 'ga resaka. “Taesak 'ga paira 'uwa 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau akou ojeupe etee futat. “Teje'ega taenuwukat esaka 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ũina ojeupe etee futat. A'eramũ 'jau Jejui 'ga upe:

—“Ku'jywa 'ga ra'yra je”, ere 'ã. A'eramũ ene ita mu'jaga ejemi'uramamũ— 'jau mama'eukwaawa 'wyriara 'ua Jejui 'ga upe.

⁴ Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau jupe:

—Naani. Naene rũi je arowiat tekou. Tejuwarete 'ga etee te je arowiat tekou. Jeruwarete 'ga e'i oree: “Nawemi'uram are tee rũi ae rekoi”, 'jau oree jepi— 'jau etee 'ga jupe. —“Jeje'ega renupara 'gã etee te ajemogy a'jea futat”, e'i 'ga ikwasiarukaa inuga oree rakue. A'eramũ je 'ga je'ega renupa tekou— 'jau Jejui 'ga mama'eukwaawa 'wyriara upe.

⁵ A'ere mama'eukwaawa 'wyriara Jejui 'ga rerawau Jerusareg ipe. Jerusarega pype Janeruwarete 'ga mogytaawa 'ũina. A'eramũ 'gã 'jau, Janeruwarete 'ga 'wyrarete, 'jau 'gã Jerusarega upe. Peu futat 'ga rerawau. Janeruwarete 'ga mogytaawa apyte'rarimũ 'ga rerawau erojeupia. Ywatewate 'ga mogytaawa. ⁶ A'eramũ mama'eukwaawa 'wyriara 'jau 'ga upe nũ:

—Ku'jywa 'ga ra'yra 'ã ene. A'eramũ ene ewau epoa 'aw awi. Nerepena'uweri ewau. Jaruete ereo e'aa. Ymã ako Ku'jywa 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe wa'yramũ ene ree ikue.

“Tejepyrriwara 'gã je omono enee.

A'eramũ 'gã ojejukau ene ree.

A'eramũ ene ejemokanãje'ema ewau e'aa.

Epya miamũ ene imokanãje'ema ita are”,

'jau ako Ku'jywa 'ga ka'arana kwasiarukaa wa'yra 'ga ree ikue— 'jau mama'eukwaawa 'wyriara Jejui 'ga upe. “Omorytee pa je 'ga kwy”, 'jau ojeupe numiamũ.

⁷ A'ere Jejui 'ga 'i etee jupe:

—A'jea futat aipo 'ea numiamũ. A'ere je narowiari futari eneje'ega. Jeruwarete 'ga ka'arana okwasiarukat ajepeja 'ga upe nanẽ nũ: “A'jea futat sipo ajee 'ga jejukai je ree,

pe'je kasi jee ne, je rerowiare'ema ne”, e'i 'ga ikwasiarukaa ajepeja 'ga upe rakue— 'jau 'ga jupe. —A'eramũ je eneje'ega mojerowiare'ema— 'jau etee Jejui 'ga mama'eukwaawa 'wyriara upe.

⁸ A'eramũ mama'eukwaawa 'wyriara Jejui 'ga rerawau 'ga rerojeupia ywytyr apyte'rarimũ nũ. Peu 'ga rerowaem ire mama'eukwaawa 'wyriara ywy resaukaa 'ga upe. Mama'ea ipype ajemogy ma'e reewe futat esaukapap 'ga upe. Kamēsiete futat mama'e resaukaa ywy pypewara resaukapap 'ga upe.

⁹ —Ikaturam te 'ã eneremiesaga. Je rowase eapyk ejenupy'ãu je muorypa. A'eramũ je eneremiesagera monoupap enee— 'jau Jejui 'ga upe.

¹⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau jupe:

—Ere ejepe'au je wi, ki mama'eukwaawaiwet. Ymã 'ã Jeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are 'ga amũ upe rakue. “Je te 'ã Pējararetea. Je te 'ã Pēnuwaretea. A'eramũ ki pēē jeje'ega tee enupa pejemogyau. Je tee ki je muoryp pejepe pejemogyau”, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue— 'jau etee Jejui 'ga jupe.

¹¹ Amojerowiare'ema uwe mama'eukwaawa 'wyriara ojepe'au awau Jejui 'ga wi. 'Ga wi iorauwe ywagipewara 'gã amũ 'ua ojejukau 'ga ree.

*Jejui 'ga porowyky ppyruga
(Maku 1.14-15; Luka 4.14-15)*

¹² Aipo re Jejui 'ga Juã Batista 'ga rera renupa. “Juã Batista 'ga 'gã opyyk imonou imunepa imyina moromunepawa pype” 'e renupa. A'eramũ Jejui 'ga awau ojewya Garireja ywy pe nũ. ¹³ A'ere 'ga nopytai oje'wyr ymaner ipe, Nasare pe. Kafanaũ 'jaw ipe etee 'ga awau opytau. Kafanaũ 'jawa 'upa ypiauu pyri, Garireja 'jawa pyri. Ymã te Sepurõ 'ga juapyrera 'gã 'upa Garireja ywy pype Nafitari 'ga juapyrera 'gã netee 'gã 'upa rakue. ¹⁴⁻¹⁶ Ymã te Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga, Isai 'ga ka'arana kwasiari ee rakue, peuwara 'gã mome'wau rakue. Sepurõ 'ga juapyrera 'gã nekwaw ipewat, Nafitari 'ga juapyrera 'gã nekwaw ipewat, Jotãuy pyriwat, 'yē'ē pyriwat, Garireja ywy pewat. Mīmera 'gã 'ga imome'wau rakue. Garireja ywy pe judeue'ema 'gã nekoi judeu 'gã pyri rakue:

“Anure nipo ppytunimũ ajemogy ma'e 'jawewara 'gã mama'e reny 'jawewara resagi.

'Awamũ 'gã nokwaawi Janeruwarete 'ga.

A'ere nipo 'gã anure 'ga kwaawi”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa rakue. Isai 'ga 'eawer imũ etee futat Jejui 'ga oi peu, Garireja ywy pe Jarejuwarete 'ga mome'wau 'gã nupe.

¹⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pejetywer are ki pēnea'at peje'arasigamũ pejemogyau. A'eramũ futat pejepoia pejetywer awi. Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga wemimureramũ je myi 'wyriaramũ pē nupe. Pejetywer awi pepoir ire 'ga pē mogyi wemiayuwamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

*Jejui 'ga remimu'e ppy 'gã
(Maku 1.16-20; Luka 5.1-11)*

¹⁸ A'ere Jejui 'ga awau watau Garireja ypiauu reme'y'warimũ. Aipo pe awau 'ga ipira rewara 'gã nesaka. Simão 'ga, Andre 'ga. Mīmera 'gã 'ga esaka. Simão 'ga rer irũa Pedroa. Andre 'ga Simão Pedro 'ga rewirera. Jejui 'ga wesagamũ 'gã taityuu monou etyka 'y pe.

¹⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejejua je rupi. Simu'e pēē 'jau. Naipira rewara rui pēē 'awamũ. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara te pēē 'awamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁰ A'erauwe 'gã taityuu rejaa awau 'ga rupi. ²¹ Awaw ipe Jejui 'ga Tiago 'ga resaka 'ga rewirera 'ga retee, Juã 'ga retee. Sepeteu 'ga ra'yra poromũ. Yaruu pype 'gã 'upa 'uwa 'ga pyri, taityuu momyka. A'eramũ Jejui 'ga 'gã mo'wya:

—Pe'je pejejua je rupi— 'jau 'ga Tiago 'ga upe, Juã 'ga retee.

²² A'erauwe 'gã ũ'jãu yaruu awi, 'uwa 'ga rejaa awau Jejui 'ga rupi.

*Kwaiwete Jejui 'ga 'gã katu'oka
(Luka 6.17-19)*

²³ Garireja ywy pyterimũ Jejui 'ga awau akou peuwara 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

—Pejetywer awi pēpoiweramũ Janeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui. A'eramũ 'ga pē mogyau wemiayuwamũ— 'jau 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

'Gã jatykaaw ipe 'ga 'gã mu'jau 'ga ree. Ojero'wu ma'e 'gã 'ga ikatu'oka. ²⁴ “Jejui 'ga ojero'wu ma'e 'gã okatu'ok” 'ea awau uãina Siria ywy pypiaruga. A'eramũ kwe pewara 'gã we futat ikwaapa. A'eramũ kwe pewara 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua 'ga upe. Ojero'wu ma'e, iypip ma'e, ika'na ma'e, iteu ma'e, mama'eukwaawa rerekwat. Mĩmera 'gã 'gã erua Jejui 'ga upe. A'eramũ Jejui 'ga 'gã katu'okapap. ²⁵ A'eramũ kwaiwete 'gã awau Jejui 'ga rewiri. Tekapuru ywy awi, Garireja ywy awi, Jerusareg awi, Judeja ywy awi, Jotãu ry owajara katywar awi. Mĩmer awi 'gã 'ua ajatykau Jejui 'ga ree, 'ga je'ega renupa. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oga resaka nanē 'gã 'ua ajatykau 'ga ree nũ.

5

¹ Kwaiwete 'gã nesakawe Jejui 'ga ojeupia'i awau ywytyra rupi. A'eramũ 'ga wapyka. 'Ga apygauwe 'ga ree ijemu'ewet ma'e 'gã 'ua wapyka 'ga pyri. ² A'erauwe Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga remifutar are.

*Iku'i ma'e
(Luka 6.20-23)*

³ —Jarejuwarete 'ga upe “Jetywerete je tekou. Ejejuka je ree” 'jara 'gã aku'iramũ ajemogyau.

A'e 'gã Janeruwarete 'ga imogyau wemiayuwamũ.

A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau.

⁴ Ojoo'o ma'e 'gã aku'iramũ ajemogyau.

Anure nipo Janeruwarete 'ga 'gã mojemogypyka'i 'gã mogyau 'gã 'arasig awi.

A'eramũ nipo 'gã aku'iramũ ajemogyau.

⁵ Ajuee ipota'wa ma'e 'gã aku'iramũ ajemogyau.

'Gã nupe Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi u'eawer imũ etee futat.

A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau.

⁶ A'jea futat Janeruwarete 'ga remifutar imũ etee mama'e are iparuapowet ma'e 'gã aku'iramũ ajemogyau.

A'e 'gã a'jea futat Janeruwarete 'ga opoat mama'e apoukaa wemifutar imũ.

A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau.

⁷ Ajuee ajemuaēm ma'e 'gã a'jea futat iku'i ajemogyau.

'Gã nee nipo Janeruwarete 'ga jemuaēmi.

A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau.

⁸ A'jea futat mama'e esage are etee ea'at ma'e 'gã iku'i futat ajemogyau.

“Tamuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau”, 'jau nipo 'gã ojeupe.

A'eramũ nipo anure aipo 'gã awau Jarejuwarete 'ga pyri.

A'eramũ 'gã a'e are aku'iramũ ajemogyau.

⁹ Ajaupe ojomota'waara 'gã aku'iramũ ajemogyau.

Anure nipo Janeruwarete 'ga 'i 'gã nupe: “‘Agamũ jera'yra 'gã”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau.

¹⁰ Jarejuwarete 'ga remifutara apo are ereko tyweripyrrera 'gã nipo aku'iramũ ajemogyau.

A'e 'gã Janeruwarete 'ga amogy wemiayuwamũ.

A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau—

'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

11 —Jeremiayuwamũ pejemogyramũ nipo je rerowiare'ema 'gã pẽ kurawi. Pẽ nerekou tyweaete je ree. Pẽ je'ẽwu'jaga je ree. A'ere pẽ pejejeroko tywereteramũ pẽku'i etee futat pejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. 12 —Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi pẽ nupe kwaiwete. A'eramũ pẽ pejeku'iramũ etee pejemogyau. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga je'ega mome'wara 'gã nereko tyweretei rakue. A'eramũ nipo 'ga rerowiare'ema 'gã pẽ nanẽ pẽ nerekou tyweaete 'ga rerowiaaramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Pẽ 'ã jukyra 'jawe

(Maku 9.50; Luka 14.34-35)

13 —Jukyra 'jawe pẽ. Sã'ã jukyra. Ipyu omosa re 'ã miaro'oa oneme'emamũ. Nan tee futat pẽ. Mama'e esage apo re mama'e tywera apoukare'ema 'gã nupe. Sã'ã ae jukyra tyweramũ monoa imyina imomoa ukupepe. A'eramũ 'ã ipyu wata ma'e 'gã opyruga ee. Nan tee futat pẽ. Mama'e tywera aporamũ 'gã mu'jawarũ'em mama'e esage apo are. Nepẽ nerowiari 'gã a'eramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Pẽ 'ã tata reny 'jawe

(Maku 4.21-25; Luka 8.16-18)

14 —Tata reny 'jawe nanẽ pẽ nũ. Tata renya 'ã ypytunaiwa mojesaka. Nan tee futat pẽ. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee mama'e apo re pẽ nesakara 'gã neapyoramũ Jarejuwarete 'ga ree. A'eramũ nipo 'gã 'ga muorypa pẽ nee. Ywytyr apyte'rarimũ amunawa apo re ipyriwara 'gã juejue esaka. Nomimarũ 'ga amũ. Nan tee pẽ. Pẽ pyriwara 'gã juejue pẽnemiapofera resaka ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 15 —Nomonyga'uweri ae arãparĩna mũ imyina imima mama'e 'ag are. Imonyg ire ae imonoi imyina ajuesawamũ te. 16 Nan tee futat ki pẽ. Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gã nowase mama'ea peapo. A'eramũ nipo pẽ nesakara 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee, pẽ nemiapofer are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Moisesi 'ga remikwasiaret

17 —NaMoisesi 'ga remikwasiarerera mateepapa rũi je ruri. “Moisesi 'ga remikwasiarerer imũ kasi mama'ea peapo ne”, na'e rũi je tekou. “Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã je'ega nia'wyrĩ”, na'ea'uweri je tekou. Naani. Ee pẽ mueapyo katuawamũ te je ruri. 18 A'jea futat 'gã nemikwasiarerer ymanera resageramũ janee 'awamũ miamũ futat. A'jea futat nateepawa'uweri Janeruwarete 'ga je'ega jane wi. Ywaga teepawamũ ywy reewe 'eramũ miamũ futat nateepawa'uweri Janeruwarete 'ga je'ega— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 19 —Anure, Jarejuwarete 'ga pyri 'ga je'ega renuparera 'gã jemogyi kũima'eeteeteramũ. A'ere 'ga je'ega renupap katuare'ema 'gã naani. 'Ga je'ega renup katuare'ema 'gã ajemogyau akotee ma'e 'jawe 'ga pyri oo re. “Peapo kasi mama'ea aipo 'ga je'eg imũ ne” 'jara 'gã nanẽ ajemogyau akotee ma'e 'jawe 'ga pyri oo re nũ. Aipo 'gã namojeupawa rũi 'ga pyri oo re— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 20 —Fariseu 'gã, Moisesi 'ga remikwasiarerer are moromu'jara 'gã netee mama'e esagea wapo 'me ae reape etee. A'eramũ nipo 'gã nesakara 'gã 'jau: “Mama'e esagea 'gã wapo”, 'jau nipo 'gã 'gã nesakara 'gã. A'ere 'gã naJarejuwarete 'ga muorypawamũ rũi mama'e apoi. 'Gã 'jawe kasi peko ne. Jarejuwarete 'ga muorypawamũ etee mama'e apou 'eramũ etee nipo 'ga pẽ mogyi wemiayuwamũ— 'jau 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Pẽmara'ne kasi pejepytuna 'gã nee ne

21 —Ymã te 'ga amũ 'i janepy 'gã nupe rakue: “Pejuka kasi 'ga amũ ne. Oporojuka ma'e 'ga nipo 'gã weroo amũ 'wyrĩara 'ga upe. A'eramũ nipo 'wyrĩara 'ga oporojuka ma'e 'ga jukaukaa 'gã amũ nupe, 'ga remijukafera repyaawamũ”, 'jau 'ga amũ janepy 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. 22 —A'jea futat 'gã 'eawera. A'ere 'awamũ je 'i pẽ nupe: Pẽmara'ne ekoete kasi pejepytuna 'ga ree ne. Opytuna 'ga ree imara'ne ekoete ma'e 'ga nanẽ nipo 'gã erawau ekoete 'wyrĩara 'ga upe nũ. Opytuna kurapara 'ga nanẽ

nipo 'gã erawau ekoete 'wyrriara poara 'gã nupe nũ. “Nene'akwaawi te 'ã ene” 'ga amũ upe 'eramũ Janeruwarete 'ga aipo 'jara 'ga monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. ²³—A'eramũ ki pẽẽ pejemogyau esage Jarejuwarete 'ga upe. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe mama'e mũ rerooaw ipe pejejea'aramũ pejepytuna 'ga ree, pejejee iporomutare'ema 'gã nee 'jau. ²⁴A'eramũ ki pejejee iporomutare'ema 'ga upe ra'ne pejewau 'ga mojrũmũ pejejeupe. Pejejeupe 'ga mojrũ re tãmẽjẽ pejewau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe nũ, mama'e rerawau 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

²⁵—“Mama'e tywera 'ga wapo jee”, pejejeupe 'ga amũ 'eramũ pejewau pejeporogytau 'ga upe, 'ga mota'wau pejejeupe. Kasi a'e pe 'ga pẽ nerooi 'wyrriara 'ga upe ne. A'eramũ 'wyrriara 'ga pẽ monoukaa jefaruu 'ga upe, pẽ munewukaa ne. ²⁶Moromunepawa pype pejemono re nipo nepe'ẽarũi jui. Mama'e tywera apo mepy re tãmẽjẽ te pe'ẽ jui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Peko kasi pejejemireko are ne

²⁷—Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i janee rakue: “Peko kasi pejejemireko are ne”, 'ga 'i janee rakue. ²⁸A'jea futat 'ga 'eawera. A'ere 'awamũ je 'i pẽ nupe: Kũjã mũ resag ire nipo pẽẽ mũ 'jau: “Kuu. Ikatura'mĩ te ẽẽ nũ'ũ. Ako pa je ẽẽ ree kwy”, 'jau nipo pẽẽ pejejeupe. Aipo 'jara 'ga wemirekoe'em are ako ma'ea futat. Wea'aw imũ etee futat aipo 'ga akou wemirekoe'em are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. ²⁹—“Jerea je motywet. Ẽẽ resage'em ire amunipo 'ã je najerea'ari ẽẽ ree teko are”, 'jau nipo pẽẽ pejejeupe. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: “Orereaa ore motywerukat”, 'jau pejejea pemosok imonou imomoa pejejewi. Kasi a'e pe pẽnea pẽ motywerukaru'jaw ine— 'jau 'ga 'gã nupe. —Wea mosoga ay futat wea mosokara 'gã nupe numiamũ. A'ere mama'eukwaawa rapyaw ipe pẽo te naay teepawi pẽ nui. Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ea te nipo ayay futat aipo pype imonopyra 'gã nupe — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁰—“Mama'e apoa ore motywerukat”, 'jau pejepoa pemonok imonou imomoa pejejewi. Aepo monoga ay futat numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gã mama'eukwaawa rapyaw ipe imomopora teayramũ. A'eramũ waywayramũ imonopyra 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Peetyg awi pejejemirekoa

(Maku 10.11-12; Luka 16.18)

³¹—Ymã te Moisesi 'ga 'i rakue: “Pejejemireko retyka ki ka'arana pekwasiarukat 'ga amũ upe ẽẽ ree. ‘Aetyk je ene tejemirekoferamũ akiko’, pe'je ki ikwasiarukaa pejejemirekofera ẽẽ ree, imonou ẽẽ upe”, 'jau 'ga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³²—A'ere je 'awamũ je 'i pẽ nupe: Peetyk ekoete kasi pejejemirekoa ne. 'Ga amũ ẽẽ ree 'ga reko re etee pẽẽ etyka. Kasi a'e pe tekotee 'gã 'i ẽẽ upe: “Okou nipo ẽẽ amutee 'ga ree ra'e. A'eramũ ẽẽ mena 'ga ẽẽ retyka”, 'jau nipo 'gã ẽẽ upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. —A'eramũ 'gã anure kũima'e ẽẽ ree amũ remiarũnamũ 'jau ẽẽ upe ne: “Kuu. Emã'ẽ 'ga kũjã tywera ẽẽ 'ga wereko wemirekoramũ”, 'jau nipo 'gã ẽẽ upe. A'eramũ 'ga ẽẽ rereko re nipo amutee 'gã 'jau: “Amutee 'ga remireko ẽẽ 'ga wereko”, 'jau nipo 'gã 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Pẽ'me kasi Jarejuwarete 'ga upe ne

³³—Ymã te Moisesi 'ga 'i janepyy 'gã nupe rakue: “Pẽ'me kasi Jarejuwarete 'ga upe ne. ‘Taapo mama'e esagea ene upe 'jau’ Jarejuwarete 'ga upe 'jaramũ pẽẽ aipoa etee futat iapou 'ga upe peje'eawer imũ etee futat. A'ere kasi pẽ'me ne”, 'jau 'ga rakue. ³⁴A'ere je 'i pẽ nupe: “Ywaga teepawe'emamũ je mama'e apoi enee”, 'jau 'ga rakue. ³⁵Ywaga ipe Janeruwarete 'ga rekoi. A'eramũ pẽẽ ywaga mome'wau ekoete'em pejejeupe erowiarukaa futatee. ³⁵Ywya nanẽ pẽẽ imome'wau ekoete'em pejejeupe nũ. Ywya 'ã 'ga py rupawa futat.

A'eramũ pëe peje'me'emamũ ee nũ. Jerusareg are nanë peje'me ekoete'emamũ nũ. Jerusarega jane'wyriarareterete 'ga 'wyraretea te. A'eramũ pëe imome'wau ekoete'em pejejaupe erowiarukaa futatee. ³⁶ “Mama'ea taapo ene upe 'jau” 'eramũ pëe aipo etee futat iapou peje'eawer imũ etee futat. Pejeje'ega ekoete'em futat pejejemogyau. “Teakag are je 'i enee mama'ea taapo enee 'jau”, 'jawe'em pëe pejejaupe erowiarukaa futatee. Naene rũi e'awa mosigara. Naene rũi nanë e'awa moũnara nũ. A'eramũ ki pëe pejeakag are peje'me'emamũ pejejaupe. ³⁷ “Mama'ea taapo enee 'jau” 'eramũ pëe aipo etee futat iapou. Mama'e are pejeparuapowere'emamũ pëe “Naani. Najeparuapoweri je ee”, 'jau tãmëjë ki pëe pejejaupe. Pë'me kasi pejejaupe ne. Ojeupe pë'me'emamũ 'gã pëje'ega rerowiaa. Ojeupe pë'meramũ 'gã pëje'ega nuerowiari futari. “I'me ma'e 'gã te ako”, 'jau etee 'gã pë nupe ne. “Janeruwarete 'ga remianuwamũ je 'i enee: Mama'ea taapo enee 'jau, a'e je enee”, 'jau nipo 'gã o'me rerowiarukaawamũ ajaupe. Mama'eukwaawa 'wyriara i'me ma'ea futat. A'eramũ ki pëe peje'me'emamũ pejejaupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Pejepyk kasi 'gã nee ne
(Luka 6.29-30)

³⁸ —Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i rakue: “Pejepyg iki 'gã amũ nee. 'Gã amũ nipo pënea mamuka 'eramũ pejepyka 'ga ree, 'ga rea mamuka. 'Ga amũ pejejãja mopen ire pëe 'ga rãja mũ mopena, pejepyka 'ga ree”, 'jau 'ã Moisesi 'ga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁹ —A'ere je 'awamũ je 'i pë nupe: Pejepyk kasi nanuara 'gã nee ne, a'e je pë nupe. 'Ga amũ nipo eneretywape nupãu. A'eramũ ki ejetywape nupãnamũ erowag etee amogaty 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. ⁴⁰ —Eneraitya mũ futaa nipo 'ga amũ ene rerawau 'wyriara 'ga upe. “Ejaitya emut amũ 'ga upe, 'ga mepyawamũ”, ere ki 'ga upe, 'jau futatee nipo 'ga ene rerawau 'wyriara 'ga upe. A'eramũ ki ejaitya emono etee 'ga upe ejaity poakuwuu reewe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. ⁴¹ —“Majepei kilometro rupi ene jekaraemã eroo jee”, ejeupe 'ga amũ 'eramũ ene erawau mukũ kilometro rupi 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. ⁴² —“Mama'e mũ emut jee”, ejeupe 'ga amũ 'eramũ imonou etee futat 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“Ekaraemã mũ emut jee ra'ne”, ejeupe 'ga amũ 'eramũ “naani”, ere kasi 'ga upe ne. Emono futat 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Pëporomutar iki pëe pejee iporomutare'ema 'gã nee
(Luka 6.27-28, 32-36)

⁴³ —Pëmu'jara 'gã 'ã e'i pë nupe: “Pëporomutar ete ki pëe pejekoty'aawa 'gã nee. Pereko esage etee ki 'gã. A'ere ki pejee iporomutare'ema 'gã pereko tywet”, 'jau 'gã pë nupe. ⁴⁴ A'ere 'ã je 'i pë nupe: Pereko esage pejekoty'aawa 'ga. Pejee iporomutare'ema 'gã nee nanë pejejekau esage nũ. “Ejejuka esage ki ore rereko tywera 'gã nee”, 'jau etee ki pëe Jarejuwarete 'ga upe 'ga nee. ⁴⁵ Aipo apo re nipo pë nesakara 'gã 'i: “A'jea futat. 'Gã Ku'jywa 'ga remiayuwaretea. A'eramũ 'gã 'ã 'ga 'jawe 'gã ojee iporomutare'ema 'gã nereko esagei”, 'jau nipo 'gã pë nesaka. Janeruwarete 'ga mama'e esagea wapo pãwë pãwë janee. Kwara 'ga imuenyu esage ma'e 'gã nupe, ia'wyre'ema 'gã nupe we. Amana 'ga imogyrukaa mama'e esage apoara 'gã nupe, mama'e tywera apoara 'gã nupe we— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. ⁴⁶ —Pejee iporomutat ma'e 'gã nereko esagea etee sipo Janeruwarete 'ga afutat? Pejee iporomutare'ema 'gã nereko tywera sipo 'ga afutat? Naani. Pë mepy sipo 'ga pejee iporomutat ma'e 'gã nereko esage are? Naani. Nomepyi futari 'ga pë nupe. “Itwywerete 'wyriara upe ka'aranũ reroara 'gã”, 'jau 'ã pë jepi. A'etea 'gã miamũ wereko esage ojee iporomutat ma'e 'gã. ⁴⁷ Pejee iporomutat ma'e 'gã nupe etee oporogyta ma'eramũ 'ã pejejemogyau Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe. 'Ga rerowiare'ema 'gã miamũ oporogytau ojee iporomutat ma'e 'gã nupe. A'eramũ je 'jau pë nupe: 'Gã nupe juejue ki peporogyta. Pejee iporomutat ma'e 'gã nupe, pejee iporomutare'ema 'gã

nupe. Mĩmera 'gã nupe pejeporogytau pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. ⁴⁸—Janeruwarete 'ga 'ã mama'e esagea etee wapo pãwẽ pãwẽ janee. A'eramũ ki pẽ pejemogyau 'ga 'jawe futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

6

Pejueape kasi pemono mama'ea Jarejuwarete 'ga upe ne

¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau akou 'gã nupe, 'gã mu'jau 'gã neko esage are:

—Jarejuwarete 'ga upe mama'e apou kasi peapo amutee 'gã nupe pejee 'gã moporesakawamũ etee ne. Pẽnemiapo resakara 'gã nipo 'jau: “Kuu. Esage ma'e 'ga ra'e”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'eramũ nipo nanuaramũ Janeruwarete 'ga pẽ mepyawe'em pẽnemiapofer are. Aipo 'gã 'ea te futat pẽnemiapofera repya ra'e— 'jau 'ga 'gã nupe. ²—A'eramũ pẽ, imama'e'ema 'gã nupe mama'e mono re imonowe'em amutee 'gã neape. Pejuea tywi pejeaupe mama'e mũ monou miamũ pẽ imome'wawe'em pejeaupe, pejerowiaraipe'ema pejemiapofer are. Sã'ã ae mama'e esage apoaramũ. Nan tee futat aipo 'gã numiamũ. A'ere 'gã iapoi amutee 'gã ojee 'gã moporesakawamũ etee. Judeu 'gã jatykaaw ipe kwaiwete 'gã ajatykau 'upa. A'eramũ 'gã 'gã neape mama'e monou imama'e'ema 'ga amũ upe. Amunawa myter ipe nanẽ 'gã mama'e monou 'gã nupe nũ. Wemiapoa 'gã iapou mytuna 'gã nemiesagamũ. 'Gã nupe esaukaripyramũ te 'gã iapoi. A'eramũ nipo 'gã nesakara 'gã 'jau: “Kuu. Esage pa'e 'gã na'e nũ. Mama'ea 'gã omono imama'e'ema 'gã nupe”, 'jau nipo 'gã 'gã nesakawe. A'eramũ nipo 'gã nesakarera 'gã 'eawera etee futat 'gã nemiapofera repya. Janeruwarete 'ga 'gã mepyawe'em anure — 'jau 'gã 'gã nupe. ³⁻⁴—A'eramũ ki pẽ, ikaraemãe'ema 'gã amũ nupe mama'e mono re, imonou jemime futat. 'Gã nupe imonou kasi amutee 'gã nupe pejesaukar etee ne. Pejekoty'aawa 'gã nupe miamũ pẽ pejemiapofera mome'wawe'em. Jarejuwarete 'ga upe pejesakawamũ futat pẽ iapou. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga pẽ mepyau pẽnemiapofer are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Jarejuwarete 'ga upe ki peje'ega pemono (Luka 11.2-4)

⁵ —Jarejuwarete 'ga upe peje'ega monou ki, 'ga upe etee futat peje'eg. A'ere 'ã 'ga upe oporogyta 'me ma'e 'gã porogyta 'mei etee 'ga upe. Judeu 'gã jatykaaw ipe 'gã 'ã Jarejuwarete 'ga upe oporogytau 'me ajemogyau. Amunawa pyter ipe nanẽ 'ã 'gã oporogytau 'me ajemogyau 'ga upe nũ. A'ere 'gã amutee 'gã nemianuwamũ tee 'gã porogyta 'me 'ga upe. 'Gã wesakawamũ etee 'gã porogyta 'mei 'ga upe. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã mepyawe'em anure— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

⁶ A'eramũ 'ga 'jau wenupara 'gã nupe:

—Pejemogy kasi 'gã 'jawe ne. Jarejuwarete 'ga upe pejeporogytau pejepe'au'i 'gã nui ra'ne. Pejeetee pejewau peje'ĩna pejeporogytau 'ga upe. Jarejuwarete 'ga upe ete'i futat peporogyta pejemogyau. A'eramũ nipo 'ga anure pẽ mepyau ojeupe pẽporogyta are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

⁷ —Peporogyta ekoete kasi Jarejuwarete 'ga upe ne, 'ga upe pejeporogytau ne. 'Ga rerowiare'ema 'gã oporogyta 'me etee 'ga upe. Oporogytau 'me kwaiwete 'ga upe. “Ojeupe je porogyta kwajamũ nipo 'ga jeje'ega renuwi”, 'jau 'gã ojeupe numiamũ. ⁸ A'ere kasi peporogyta 'ga upe aipo 'gã 'jawe ne. Pejejea'awa etee peenũ 'ga upe. Ojeupe peporogyta enune 'ga pẽnemifutara kwaawi. A'eramũ ki pẽ pejemifutara etee enũina 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁹—Nan iki peporogyta 'ga upe: “Kiapi'ni. Ene 'ã Oreruwaretea. Ywag ipe 'ã ere'yi. A'eramũ ore oroje'ega arajupa enee. Tene muoryp ki 'gã najuejue etee.

¹⁰ Kamẽsĩete ki 'gã najuejue etee tene rerowiat ajemogyau.

Kamẽsĩete tere'yi 'wyrĩaramũ oree najuejue etee 'jau.

Ywagipewara 'gã 'ã mama'ea wapo eneremifutar imũ etee futat.

Nan tee futat ywy pewara 'gã iapoa ore arafutat.

¹¹ 'Awamũ ki mama'ea emut oree oreremi'uramamũ.

¹² Norerea'aru'jawi ore mama'e tywera orojeupe 'ga iapoawer are.

A'eramũ ki ene ejea'aru'jawe'emamũ oretywer are.

¹³ Ore mamuakat futar iki ape mama'e tywera apoe'em are.

Mama'e tywera jar awi ene ore a'gwau, mama'eukwaawa 'wyriar awi",

pe'je ki 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga upe 'gã porogyta are.

¹⁴—'Gã amũ pejejereko tyweawer are pẽẽ 'gã naykae'emamũ Janeruwarete 'ga nanẽ nepẽ naykai pẽnemiapo tywer are. Imoia etee futat 'ga pẽtywera pẽ nui. ¹⁵ A'ere 'ga pejejuaykapawe'emamũ 'ga nanẽ pẽ nakyaupawe'em ee nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

¹⁶—'Ga upe pejeporogytaawa upe iwaẽmauwe pẽẽ pejewau pejejemi'ware'ema pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe. Aipoa esage. Aipoa Janeruwarete 'ga amuoryp. A'ere kasi pejejeakwara pemu'arasig ee ne. Janeruwarete 'ga remiayup 'me 'gã i'arasig ajemogyau. Weakwara nipo 'gã imotyaiapa ajemogyau. A'eramũ nipo 'gã nesakara 'gã 'jau: "Kwe 'ga ty'ara weroporogyta Ku'jywa 'ga upe ra'e", 'jau nipo 'gã nesakara 'gã 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'eawera etee futat 'gã nemiapofera repya. Janeruwarete 'ga nomepyi futari 'gã ee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau ee. ¹⁷—A'eramũ pẽẽ 'ga upe pejeporogytaawa upe iwaẽmauwe pejejowaeita, pejejemoyma pejeje'wyr awi peje'jãue'ẽwe. ¹⁸ A'eramũ pẽ nesakara 'gã ty'ara pereko kwaape'ema ajemogyau. A'eramũ Janeruwarete 'ga etee futat ikwaapa 'ũina. A'eramũ 'ga pẽ mepyau ee anure— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Jarejuwarete 'ga ree 'gã mu'eawet
(Luka 11.34-36; 12.22-34; 16.13)

¹⁹—Anure nipo Janeruwarete 'ga pẽ mepyi ojeupe pẽnemiapofer are. A'eramũ ki pẽẽ pejejea'aramũ pejejeupe imepyram are. 'Au kasi pemomytun pejekaraemã ne. 'Auwara mama'ea teepaw etee. Jypemeruua etee taity a'upap. Itaju apopyrera miamũ eposipopora etee a'upap. Muna'ywa nanẽ amunarũmũ pẽkaraemã are 'jau. A'eramũ ateepawamũ etee pẽ nui. ²⁰ A'eramũ ki pẽẽ mama'e apou Jarejuwarete 'ga upe etee. A'eramũ 'ga anure mama'e esage monou pẽ nupe, ojeupe pẽnemiapofera mepyawamũ. Peu te mama'ea nateepawa'uweri. Nitywi futari mama'e mateepaara. Nitywi futari jypemeruua. Naeposipopori futari mama'ea. Nitywi futari amunarũ ma'ea peu. ²¹ Ojeupe pẽẽ mama'e aporamũ 'ga mama'e mũ mÿigatui pẽ nupe peu ojepyri. Ojeupe pẽnemiapofer imũ etee futat 'ga pẽ mepyau peu. Ojeupe kwaiwete mama'ea pẽẽ iapo re 'ga kwaiwete futat mama'e mÿigatui pẽ nupe. Ojepyri peo re te nipo 'ga wemimÿigatufera muri pẽ nupe. A'eramũ ki pẽẽ mama'e apou 'ga upe kwaiwete futat. 'Auwara karaemã momytunara 'gã ea'at 'auwara ako ma'e are etee ajemogyau. A'ere ywag ipe karaemã momytunara 'gã nearamũ Jarejuwarete 'ga ree— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²²⁻²³—Tata reny 'jawe aereaa. Sã'ã tata enya mama'e resaukara janee. Nan tee futat jarejeau jane mama'e resagi. Ea ma'e 'gã wesak katu katu futat mama'ea. Eawep ma'e 'ga te aje 'ã nuesakatui mama'ea. Nan tee futat pẽẽ. Ea ma'e 'gã 'jawewaramũ pẽẽ pẽnepyo pejejemogyau jeje'eg are, erowiaa pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ mama'e apou Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat. A'ere eawep ma'e 'jawewaramũ nepẽnepyo futari jeje'eg are. Neperowiari jeje'ega. A'eramũ pẽẽ pejejemifutar imũ etee futat mama'e apou pejejemogyau. Ypytunaiwa pype wata ma'e 'jawe pẽẽ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁴—Namukũja 'wyriara 'gã nemiayuwamũ rũi 'ga amũ rekoi. Noporowykya'uweri 'ga amũ mukũja 'wyriara upe. Kasi a'e pe 'ga majepeja 'ga ree etee 'ga poromutaramũ akou ne. Ajepeja 'ga ree jẽmĩ oporomutare'emamũ ne. Wemifutara 'ga je'eg imũ etee mama'e apou ne. A'eramũ 'ga wemifutare'ema 'ga je'eg imũ mama'e apowe'em ne. Nan tee futat

pěẽ. Pejeka'aranũũ kwai are etee ea'at ma'eramũ nepěnea'aru'jawi Jarejuwarete 'ga ree — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁵ —Ma'eramũ 'ã je 'i pẽ nupe: Pěnea awi mama'e are etee pejemogyau, je 'i pẽ nupe. “Ma'ja je i'wau 'awamũ”, pe'je awi pejejeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'ũina. — Pěnea'ar awi pejejaity are etee pejemogyau. Jarejuwarete 'ga ree te pejemogyppyyk pejemogyau, 'jau je 'ã pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina. —'Ga te 'ã pẽ apo rakue. A'eramũ 'ga ojee pejemogyppyygamũ mama'e mua pẽ nupe. ²⁶ Sã'ã wyra'ia. Wyra'ia 'ã nuapoi agawewi mama'ea. Nitywi agawewi 'ã mama'e tymawa. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga mama'ea omono jupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Niapoi agawewi wyra'ia 'ga upe. A'etea 'ga ojejukau ee. Pěẽ taetu aje 'ã aeramũ 'ga upe. A'etea sipo 'ga nojejukai pẽ nee?— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁷ —Peko sipo amũ pejeymane'em are ete ea'at ma'eramũ amũ pejeymane'emamũ namutat?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Naani. Nia'wuri futari aipoa miamũ pẽ nupe ee pěnea'ara. A'etea te nipo pẽyman pejemogyau. Pejeywyr are tee pejejea'aramũ miamũ pamanũ futat. Mama'e are etee pěnea'at pẽ nekoa nepě koga'uweri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸ —A'eramũ ki pẽ pejejea'are'emamũ pejemogyau pejejaity are ete. Sã'ã 'ywotyra jũ mewara. 'Ywa 'ã noporowykyi agawewi opotyr are. A'ere 'ã ipotyra esageteeramũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁹ —Ymã te janepytunera 'ga, Sarumãu 'ga, ikaraemã kwai ma'ea rakue. 'Ga te 'ã taity esage ma'ea rakue. A'ere 'ã 'ywotyra te 'ga raity esage apyraawi. ³⁰ 'Ywotyra 'ã majepi 'ara rupi etee wesageramũ. A'eramũ 'ã ai'iwe opỹijagamũ. A'eramũ nipo 'ga amũ iapyau. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga omokaturam ipotyra jupe— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jupe iapo re sipo 'ga nomonoi mama'e esagea pẽ nupe? Pěẽ taetu aje 'ã pẽnesage 'ywotyra resage apyraapa 'ga upe. Ma'eramũ pẽ 'ga rerowiaraipe etee 'ũ? Pe'je 'ga rerowiaa a'jea futat pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³¹ —Au'je mama'e are etee pěnea'ar ire. Pejemiaem awi pejemem'uram are etee. Pejemiaem awi nanẽ pejejaity are etee nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³² —Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã te ajemiaem mama'e are etee. A'ere kasi pẽ 'gã 'jawe peko ne. Janeruwarete 'ga pẽnemifutara okwaap. Ojejuka 'ga pẽ nee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³³ —Jarejuwarete 'ga remifutar are etee pejejea'aramũ pejemogyau. 'Ga je'ega renuw are ki pěnea'at. “Ga remifutar imũ sipo je mama'e apoi” 'e are etee ki pejejea'aramũ pejemogyau. Wemifutar imũ mama'e apo are pejejuka re 'ga mama'e esage muri pẽ nupe, ojejukau pẽ nee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁴ —A'eramũ ki pẽ pejemuaẽme'ema ai'iwewar are. “Au'je pa 'awauwewara kwy”, pe'je ki pejemuaẽme'ema ee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

7

Pěpota'wa ki pejejee

(Luka 6.37-38, 41-42)

¹ —“Nepěa'wuri pẽ Jarejuwarete 'ga upe”, pe'je kasi 'gã amũ nupe ne. Aipoa 'gã nupe 'e'emamũ Janeruwarete 'ga nanẽ aipo ne'i pẽ nupe. “Mama'e tywerete 'ã ereapo ekou”, pe'je kasi 'gã nupe ne. Aipoa 'gã nupe pẽ 'e'emamũ Janeruwarete 'ga nanẽ aipo ne'i pẽ nupe nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'ũina. ² —'Gã nupe pẽ'eawera 'jawerimũ etee futat nipo Janeruwarete 'ga 'i pẽ nupe. Mama'ea 'gã nupe iapoawera 'jawerimũ etee futat Janeruwarete 'ga iapoi pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina. ³⁻⁴ —Najuejue etee futat petywet. A'eramũ pẽ “Itywet ma'ea pẽ” 'jawarũ'em pejejaupe. A'eramũ ki pẽ pejejaupe aipo 'e enune pejetywera ra'ne etyka. ⁵ “Najetywi je tetywera pyu”, pe'je nipo numiamũ. A'ere petyw futat. A'eramũ pẽ pejetywer awi ra'ne pejepoia. A'ere pejewirera tepepoat 'jau. “Ere epoia etywer awi”, tepe'je pejewirera 'ga upe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'ũina. —Sã'ã ae 'ywa tuwyrera weape i'aramũ ajuea pewara resage'ema ajau. A'eramũ 'ã ae enuẽmukaa ra'ne wea awi. Ojewi enuẽm ire 'ã ae ojoma'e resaka ajuea awi. Nan tee futat ae otywer awi ra'ne ae poiri. A'ere ojopoa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁶—Pe'je pejewau kwe pewara 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga ree, a'e je 'awamũ pẽ nupe. Ee iporenuwiwere'ema 'gã nipo e'i pẽ nupe: “Noreporenuwiweri ore 'ga je'eg are”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'eramũ pẽe 'ga mome'wau'jape'ema 'gã nupe. Pejewau kamẽsĩete 'gã nui. Amutee 'gã nupe etee pejewau imome'wau nũ. Kasi a'e pe iparuerowiariwere'ema 'gã mara'neramũ pẽ nee ne. Kasuru jarũ 'jawe aipo 'gã. Sã'ã kasuru jarũa ujare'emamũ ae murukare'ema ojepyri. Nan tee futat aipo 'gã. Sã'ã tajaurationa. Ojeupe ita esage momor ire ipyruga etee ee. Nan tee futat aipo 'gã— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Esage futat Janeruwarete 'ga
(Luka 11.9-13)

⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga upe 'gã porogyta are:

—Ojeupe pẽe mama'e renũjamũ Janeruwarete 'ga imuri pẽ nupe. “Je poar ape” ojeupe 'eramũ 'ga pẽ poari futari. Kamẽsĩete 'ga pejepoare'emamũ, pejeje'ega pejemogyau pejejere'emamũ 'ga upe. Sã'ã mama'e 'ara ae wi. A'eramũ 'ã ae ijaramũ awau ekaa. Esag ire tãmẽjẽ 'ã ae opoia ekar awi. Nan tee futat kasi peojet 'ga upe mama'e renũi awi ne. A'eramũ 'ga mama'e mua pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —'Okwara mopogara 'ga 'jawe ki peko. 'Okwara rawopytymo'wog ire etee 'ga poiri imopog awi. Nan tee futar iki pẽe. Pepoit kasi 'ga upe pejeporogyta awi ne. A'eramũ 'ga pẽ poari futari— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁸—“Mama'e emut amũ jee” 'jara 'gã nupe 'ga imuri futari. “Je poar ape” 'jara 'gã 'ga opoat futat. Ojeupe peje'egamũ 'ga je'egi futari pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁹—Pejenosĩ kasi mama'ea 'ga upe enũina ne. Mama'e esage tee te 'ga amut pẽ nupe. Namura'uweri 'ga mama'e tywera pẽ nupe. Sã'ã pẽe. “Mama'ea emut amũ jee, Kiapi'ni”, pejeja'yra pejejeupe i'eramũ mama'e katurama etee imonoa pejeja'yra upe. Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'e esagea etee imuri pẽ nupe, “mama'e esagea emut jee” 'eramũ. Ta'yriaramũ sipo ita pemono pejeja'yra upe, mani'oko'o renũjamũ? Naani.

¹⁰ Moja sipo pemono pejeja'yra upe, ipira renũjamũ? Naani. Mama'e esagea etee futat pemono pejeja'yra upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹¹—Pẽe 'ã aetywera agawewi. A'etea 'ã mama'e esagea etee pemono pejeja'yra upe. Nan tee futat ywag ipe 'ũi ma'e 'ga— 'jau 'ga 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga taetu 'ã esage te. Ma'eramũ sipo 'ga mama'e esage mure'ema pẽ nupe, ojeupe pẽe enũjamũ? Amut futat 'ga mama'e esagea ojeupe enũinaramũ pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

¹²—Pẽe 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwa. Pefutat 'gã pejereko esagea. A'eramũ pẽe nanẽ pejejekau esage 'gã nee nũ. Aipo are Moisesi 'ga ikwasiari inuga janee rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanẽ ikwasiaa ee rakue nũ— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina.

Mukũi pea
(Luka 13.24)

¹³⁻¹⁴—Pe'i'i rupi ki pekwap. Pe'i'ia ywag ipe oo ma'ea. A'ere noko ayeteramũ jupi ae oa. Amume'riramũ etee te peo aipoa pe'i'i rupi. Pe'i'i rupi oo ma'eramũ etee te peo Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ warãu rũi pejemogyau peu. Peuu rupi ae oa te ajee naayi futari numiamũ. Kwaiwete te 'gã oi peuu rupi. A'ere peuu rupi oo ma'e 'gã oi mama'eukwaawa rapyaw ipe te. Peu futat 'gã oi ajemogyau nakwaparimũ warãu rũi. Peu 'gã awau ajemogyau tywet— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

I'me ma'e are 'gã mu'eawet
(Luka 6.43-44)

¹⁵—A'eramũ ki pẽe pejejea'gwau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wararũare'ema 'gã nui. 'Ga je'ega nipo 'gã omome'u 'me pẽ nupe. 'Ga je'ega mome'wara 'jawe futat nipo 'gã numiamũ. A'ere 'gã o'meramũ te 'gã 'i. “Tamomoirukat 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, e'i tee 'gã ajemogyau. A'eramũ pẽe 'gã nerowiare'ema pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁶—'Gã je'eg are ki pekwaap 'gã. Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee

'gã mama'e mome'uramũ pëë 'gã kwaapa. “Aipo 'gã a'jea futat 'ga je'ega omome'u”, pe'je ki 'gã je'ega renupa. 'Ga 'eawer imũ moromu'jare'ema 'gã sigaty etee omome'u 'ga je'ega ajemogyau. Sã'ã y'waa 'ywa. Nooi ae ju'yw are maga rekaa. Nopo'oi ae mamãũũa amyneju 'yw awi. Nan tee kasi peo moromu'jat tywera 'gã je'ega renuwu'japane— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁷—Y'wa 'yp katurama i'a katuram tãmëjê futat. Y'wa 'yw a'wyre'ema o'ywa 'jawe etee futat ni'aa'wyri. Y'wa 'yp katurama pekwaap i'a esage are. ¹⁸Ni'a katurama'uweri futari y'wa 'ywa tywera. Y'wa a'wyre'ema etee 'ã akã are. Y'wa katurama 'aa o'ywa katurama 'jawe tãmëjê futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. ¹⁹⁻²⁰—Nan tee futat pëë. Jarejuwarete 'ga je'eg are moromu'jat tywera 'gã ia'wyre'ema futat. 'Gã je'eg are pëë moromu'jat tywera 'gã kwaapa tãmëjê futat. O'me are 'gã mu'e re nipo moromu'jat tywera 'gã wa'wyre'emamũ. Sã'ã y'wa a'wyre'ema jara 'gã y'wa 'ywa retyga imonoa imomoa tata pe. Nan tee futat nipo Janeruwarete 'ga moromu'jat tywera 'gã monoi imomopoa mama'eukwaawa rapyaw ipe anure— 'jau 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Janeruwarete 'ga remiayuwarete
(Luka 13.25-27)

²¹—“Ore 'ã Jejui 'ga remiayuwa”, e'i futatee nipo 'gã amũ. “Jejui 'ga Orejararetea”, 'jau futatee nipo 'gã. A'ere 'gã nosei futari ywag ipe. Nuapoi futari 'gã mama'ea Jeruwarete 'ga remifutar imũ. Nuenuwi 'gã 'ga je'ega. A'eramũ 'gã osowe'em ywag ipe. 'Ga je'ega renupara 'gã etee futat oo ajemogyau ywag ipe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²²—Anure nipo Jarejuwarete 'ga rowase pejemajatykaaw ipe kwaiwete 'gã 'i ekoete jee: “Jarejuwarete 'ga je'eg are ore oi kwe pewara 'gã mu'jau ikue”, 'jau nipo 'gã jee. “Eneremiayuwa 'jawe futat ore mama'eukwaawa moia erekwara 'gã nui. Eneremiayuwa 'jawe futat ore aeremiapoe'ema apou ikue”, 'jau nipo 'gã jee— 'jau 'ga 'gã nupe. ²³—A'ere nipo je 'i 'gã nupe: “Pëë pekwap futat je wi muku. Jeremiayup 'mea te pëë. Mama'e tywera apoarera te pëë”, 'jau nipo je 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

I'akwaap ma'e
(Luka 6.47-49)

²⁴—Jeje'ega renuparamũ pë'akwaap pejemogyau. Sã'ã i'akwaap ma'e 'ga 'oga mÿja ywy ãtã pype. ²⁵Kwaiwete agawewi 'ã amana 'ua. Ywytuu agawewi 'ã erua. A'etea 'ã 'oga nu'ari futari ywytuu upe. 'Y ruwiretea miamũ 'ã owaëme'ema jupe. A'eramũ 'ã aipoa 'oga awawe'em ypy pe. Nan tee futat jeje'ega renuparamũ pëë— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁶—A'ere jeje'ega renupare'emamũ pejemogy i'akwaawe'ema 'ga 'jawe. I'akwaawe'ema 'ga te ajee 'oga omÿi amũ 'y apopewa pype. ²⁷A'eramũ amanakyr ypy are we 'ga roga awau ypy pe 'ga wi. A'eramũ futat 'ã 'y rypojuaga 'ga roga retyka 'ga wi. A'eramũ nipo jeje'ega renupare'emamũ pëë aipoa 'oga apoara 'ga 'jawe etee futat. Aipo 'ga 'jawewaramũ nipo pëë anure pejepapa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸⁻²⁹Jejui 'ga porogytapaw ire, 'ga renuparera 'gã oporesagamũ ajemogyau 'ga ree. —Kuu. 'Ga pa'e aipo e'i ae mu'jau ra'e nũ— 'jau 'gã ajaupe. —NaMoisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã 'jawe rũi 'ga porogytai. Moisesi 'ga 'eawer are moromu'jara 'gã Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat 'gã ae mu'ei— 'jau 'gã ajaupe. —A'ere Jejui 'ga nanarũi. U'eawer imũ etee futat 'ga jane mueapyoi ee— 'jau 'gã ajaupe, oporesagamũ 'ga ree.

8

Ipito'om ma'e
(Maku 1.40-45; Luka 5.12-16)

¹'Gã nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga 'ua ojypa ywytyr awi nũ. Kwaiwete 'gã 'ua ojypa 'ga reewe te futat. ²Poje ipito'om ma'e 'ga amũ 'ua wapyka wenupy'ãu 'ga rowase. A'eramũ 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Je resag ape, ki Ku'jyp. “Jejui 'ga ae katu'okara”, e'i 'gã jee. A'eramũ je tejua tejesaukaa enee. Je ree ejemuaẽmiweramũ je mokã'ẽ ape— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

³ Aipo ojeupe 'erauwe Jejui 'ga opo monou 'ga 'arimũ:

—Ko ajee je ene mokã'ẽi 'wei— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Oje'arimũ 'ga po mono ypyrauwe okã'jãu 'ga pito'oma 'ga wi. A'eramũ futat 'ga pira ojekatu'oka. ⁴ Ga mokã'ẽ re Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Eremome'u kasi emokã'ẽawera tekotee 'gã nupe ne. Ere ewau ejesaukaa mainana 'ga upe ra'ne. “Je resag ape. Jepito'oma okã'ẽ je wi”, ere ewau 'ga upe. “A'jea futat ra'e”, te'i 'ga enee 'jau, ene resag ire 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'ere ene ejeymawa mũ rerawau 'ga upe. A'eramũ 'ga iapyau Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa enekã'ẽawer are — 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat ene ejeymawa mũ rerawau iapyaukaa Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. Ejeymawa mũ rapyukara ene ekã'ẽawera resaukaawa futat— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'eramũ ipito'om ma'efera 'ga awau ojeupe 'ga 'eawer imũ etee futat iapou.

Jefaruu 'ga remiayup

(Luka 7.1-10)

⁵ Kafanaũ pe 'gã waẽm ire jefaruu 'gã 'wyrira'ri 'ga amũ 'ua owaẽma Jejui 'ga upe. Tapy'yi amuteea te 'ã 'ga, romanũa te 'ã 'ga. ⁶ A'eramũ 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Jeremiayuwa 'ga ojero'wu 'upa ayrũgatugatu 'ga 'upa— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁷ Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere iruukwe. Too ene rupi 'ga katu'oka 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁸ —Naani nũ'ũ. Ene 'ã kũima'eeteetea te. Je 'ã akotee ma'ea te. Eje'eg imũ etee futat ekatu'ok 'ga. “Ojekatu'ok futat 'ga” ene 'eramũ 'ga jekatu'ogi futari— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁹ —Je 'ã jefaruua. A'eramũ je te'wyrira 'ga je'eg imũ etee futat mama'e apou tekou jepi. Je 'ã jefaruua 'gã 'wyrira'ria. Sẽg jeremiayuwa jefaruu 'gã pytuna. A'eramũ jeremiayuwa 'gã jeje'eg imũ etee futat mama'e apou ajemogyau. 'Ga amũ upe je 'jau: “Ere ewau peu jee”, 'jau je 'ga upe. A'eramũ 'ga awau. Ajepeja 'ga upe je 'jau jepi: “Ere ejua 'au je pyri”, 'jau je 'ga upe jepi. A'eramũ 'ga 'ua je pyri jepi. Tejeupe oporowyky ma'e 'ga amũ upe je 'jau: “Ekwap mama'e apou jee”, 'jau je 'ga upe. A'eramũ 'ga jeje'eg imũ etee futat mama'e apou jee jepi. A'eramũ ene nanẽ eje'eg imũ etee futat jeremiayuwa 'ga katu'oka jee— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

¹⁰ Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga oporesagamũ etee 'ga ree. A'eramũ 'ga 'jau wewiri ako ma'e 'gã nupe:

—Israeu juapyrera agawewi 'ã pẽẽ. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe. Inãinãĩĩ etee futat 'ã pẽẽ je rerowiaa pejemogyau. Ko 'ga judeue'ema agawewi. A'etea 'ga je rerowiat kwaiwete ra'e jepi— 'jau Jejui 'ga wewiri ako ma'e 'gã nupe. ¹¹ —Peapyaka jeje'eg are? Anure nipo kwaiwete 'gã oi osou ywag ipe. Amunap tesirũmer awi we futat nipo 'gã oi ajatykau ore ree ywag ipe. Peu futat 'gã jemi'wari ymãwarera 'gã pyri. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mĩmera 'gã pyri nipo 'gã awau ojemi'waa. Judeue'ema 'gã agawewi. A'etea 'gã je rerowiat ajemogyau. A'eramũ nipo 'gã awau ajatykau ore ree peu Jarejuwarete 'ga pyri. ¹² A'ere 'ã judeu 'gã jẽmĩ naani. Ywag ipe oo ma'eramera 'gã futat numiamũ. A'ere 'gã naje rerowiari etee. Amume'ri 'gã etee 'ã je rerowiaa. A'eramũ nipo Jeruwarete 'ga je rerowiare'ema 'gã monou 'gã pe'au muku ojewi. Ypytunaiwayay pype nipo 'ga 'gã monoi. Peu futat nipo 'gã wayrũ ojere'emamũ ajemogyau. Aya nipo 'gã nerekou, 'gã maema 'gã na'jywa mokãina 'gã mogyau— 'jau Jejui 'ga wewiri ako ma'e 'gã nupe.

¹³ A'ere 'ga 'jau jefaruu 'gã 'wyrira'ri 'ga upe nũ:

—Ere ewau ejewya eje'wyr ipe nũ. Je rerowiar ape ekou ra'e jepi. A'eramũ eneremiayuwa 'ga ojekatu'oka enee nũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nũ. Owaẽma ypy we 'ga wemiayuwa 'ga resaka, jaruete 'ga reko esaka. Jejui 'ga 'eawa rupi we etee futat 'ga remiayuwa 'ga ojekatu'oka.

*Pedro 'ga rojo ã**(Maku 1.29-34; Luka 4.38-41)*

¹⁴ A'ere Jejui 'ga awau Pedro 'ga 'wyr ipe nũ. 'Ga roga pype osouwe 'ga Pedro 'ga rojo ã resaka. Iro'y ã 'upa.

¹⁵ A'eramũ 'ga awau ã popyyka. A'erauwe ã ro'ya atee pawamũ ã wi. A'erauwe ã afu'ama okama awi mama'e apou 'ga upe 'ga mojem'i'waa.

¹⁶ Kaaruwamũ peuwara 'gã kwaiwete mama'eukwaawa rerekwara 'gã nerua Jejui 'ga upe. A'eramũ 'ga mama'eukwaawa moia 'gã nui, oje'eg imũ etee futat. Ojero'wu ma'e 'gã nanẽ 'ga ikatu'oka nũ. ¹⁷ Ymã te Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga, Isai 'ga 'ga mome'ui rakue:

“Janekaruara 'ga omoit jane wi, jane katu'oka”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. Jejui 'ga remiaporama 'ga imome'wau inuga ka'aran are rakue. A'eramũ 'ga 'gã katu'oka, Isai 'ga 'eawer imũ etee futat.

*“Too ene rupi 'jau” 'ga 'eawet**(Luka 9.57-62)*

¹⁸ Anure kwaiwete 'gã 'ua ajatykau 'ga ree. 'Gã nesakawe Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Kwe katy soo jareyaapa 'jau, 'y owajara katy 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁹ 'Gã o enunewe Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga amũ 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Too ene rupi 'jau, ki Ku'jyp— 'jau 'ga 'ga upe. —Taata tekou ene rewiri kwe pe ene orauwe 'jau— 'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

²⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat nipo eneatawet je rupi ki sa? A'ere 'ã je najerogi te tekou a'i kũi. Kasuru'miara te 'ã ok. Ywy kwara 'ã 'ga roga. Wyr'a'i nanẽ 'ã waityramũ nũ. A'eramũ 'ã kaaruwauwe ojewya 'ua waity pype osea. A'ere je nanarũi. Aset ekoete tee futat je tekou. Tekaarupaw ipe je tesea ekoete tee futat tekou. Je 'ã pẽneki'yra agawewi. A'etea 'ã je najerogi tekou. Jeremiayuwamũ nan tee futat pejemogy nũ. A'etea futat te eneatawet je rupi?— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹ A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—Tene ajee jeruwa manũ ra'ne. Tejuwa 'ga manũ re too ene rupi 'jau. 'Ga manũ re nipo a'jea futat tekou ywyapi ene rewiri. Tejuwa 'ga manũ ra'ne je aesak— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²² A'ere Jejui 'ga 'i etee 'ga upe:

—Naani. Ene'me awi. 'Awauwe futat ejot je rupi. Eneruwa 'ga manũ re amutee 'gã totym 'ga enee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

*Ywyruru muojeawet**(Maku 4.35-41; Luka 8.22-25)*

²³ A'ere Jejui 'ga u'aa yaru pype, wemimu'e 'gã netee. ²⁴ 'Gã yaapaw ipe ywyruru 'ua erujewi 'gã nupe. 'Y ryjuapia yara matyneema imotypywyka ja'wyja'wy 'gã nupe. A'ere Jejui 'ga seri etee futat 'upa. ²⁵ A'eramũ 'ga remimu'e 'gã 'ga renũina 'ga momaka:

—Ku'jyp! Ere ejua epaka kũi! Sapap jane kũi!— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁶ Opag ire 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pejekyjau nanimenime 'ũ? Maran ajee nepejemogypygi etee je ree 'ũ? Nepeesagi nipo pejejepype je rekoa ki sa? Je te 'ã areko pẽ. Je rerowia'ri etee 'ã pejepe pejejemogyau— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe.

A'erauwe 'ga fu'ami oje'ega ywyruru upe, tyjapetega upe nanẽ nũ. A'erauwe futat ywyruru wojeramũ. 'Y rajapetega nanẽ wojeramũ nũ. ²⁷ A'eramũ 'ga remimu'e 'gã oporesagamũ etee 'ga ree.

—Ma'e pājē 'ga te jane sireko jarejeyype nū'ū?— 'jau etee 'gā ajaupe. —Ywyrūua te 'ā 'ga amuojet erujewi jarejewi a'i kūi. 'Y rajapetega nanē 'ga 'ā imuojea erujewi nū. Ma'e pājē 'ga te nū'ū? Naesagi pa je 'ga amū je'ega ywytu upe jepi nū, ywytu muojera erujewi jepi nū— 'jau 'gā ajaupe oporesagamū 'ga ree. —Janeruwarete 'ga te wapoukat 'ga upe nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

*Mama'eukwaawa rerekwat
(Maku 5.1-20; Luka 8.26-39)*

²⁸ Garireja ypiauu owajara katy owaēm ire 'gā oyaruu monou imojekoka Gatarā ywy are. Yaruū awi Jejui 'ga ēm ypyrauwe mukūja 'gā 'ua 'ga rowosōu. Mama'eukwaawa rerekwara 'gā poromū. Tywy 'arimū etee futat 'gā nekoi. A'eramū 'gā 'ua tywy awi Jejui 'ga repejāna. Mama'eukwaawa 'gā muarūukare'ema 'gā mamara'neu 'gā mogyau. Ipojte 'gā ajemogyau. A'eramū 'gā pyriwara 'gā okyjau 'gā nui. Nooi futari 'gā 'gā pyri.

²⁹ A'eramū Jejui 'ga resakawe mama'eukwaawa werekwara 'gā muafukajukaa Jejui 'ga upe:

—Ku'jywa 'ga ra'yra 'ā ene. Maran te ore rereko ape? Norowaēmi we ore orojereko tyweawa upe— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe.

³⁰ Aipo 'eramū mukuu'i tajaurationa ajemogyau ojemi'waa. Kwaiwete tajaurationa.

³¹ A'eramū mama'eukwaawa 'jau Jejui 'ga upe:

—'Gā nui ore moir ire ore monoukar ape tajaurationa wywyterimū ore mojejaga— 'jau mama'eukwaawa 'ga upe.

³²—Pe'je ajee pejewau— 'jau Jejui 'ga jupe.

A'erauwe mama'eukwaawa awau ū'jāu 'gā nui. Awau ojejaga tajaurationa pype. A'eramū tajaurationa mama'eukwaawa ojepepe ijeagamū erowawaka erajemogyau. A'eramū erawau enujāna ywy'amuku rupi eropopoa erawau eropapa 'y pe.

³³ A'erauwe tajauration are omaenun ma'e 'gā awau imome'wau amunaw ipewara 'gā nupe:

—Ekoay Jejui 'ga 'ua tywy 'arimū ako ma'e 'gā pirowara omoit 'gā nui ko, imonou tajaurationa pype ko. A'eramū tajaurationa opapa ko— 'jau 'gā awau imome'wau amunaw ipewara 'gā nupe.

³⁴ A'erauwe amunaw ipewara 'gā uapap Jejui 'ga resaka. A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Ere ejepe'au oreywy awi. Nenea'wyrī ene ra'e. Orereymawa 'ā ereapisipap— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga awau 'gā nui.

9

*Iteu ma'e
(Maku 2.1-12; Luka 5.17-26)*

¹ A'eramū Jejui 'ga awau 'gā nui. Awau u'aa yaruū pype, awau oyaapa nū. Oje'wyr ipe 'ga awau ojewya nū. ² A'eramū peuwara 'gā teewi iteu ma'e 'ga rerua Jejui 'ga upe nū. 'Ga rerua 'ga rupia 'ga rupawa reewe Jejui 'ga upe. “Je rerowiat pa 'gā ajemogyau ra'e”, 'jau Jejui 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

—Erekyje awi je wi kūi. Enetywera je amoit ene wi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³ A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā 'ga rerowiare'ema ajemogyau. A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Awỹja 'agamū 'ū? Janeruwarete 'ga etee te janetywera omoit jane wi— 'jau 'gā ajaupe. —Enetywera je amoit ene wi 'eramū 'ga Jarejuwarete 'ga 'jawe je rekoi 'ga 'i te janee— 'jau 'gā ajaupe 'upa.

⁴ A'ere Jejui 'ga 'gā kwaawi ojee. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramũ pẽẽ poromũ 'jau pejejeupe 'ũ?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁵—Je upe naayi. Iteu ma'e mafu'amaramũ ae nanẽ ojotywera moiri ajau nũ kũi— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁶—Pẽneki'yra je 'ã. A'eramũ je tepãjẽ resaukaa pẽ nupe. Iteu ma'e 'ga je amafu'am pẽ neape — 'jau 'ga 'gã nupe. —'Ga fu'ama resaka taje kwaap pejepe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“Aeteufera 'ga amafu'am. Aetywera 'ga omoit nanẽ ae wi nũ”, tepe'je 'jau. Jeruwarete 'ga te 'ã opãjẽ amut jee. A'eramũ je pẽtywera moia pẽ nui, iteu ma'e mafu'ama nanẽ nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

—Ere efu'ama jui. Ejupawa pyyka erawau eje'wyr ipe— 'jau 'ga 'ga upe.

⁷ Aipo ojeupe 'erauwe iteu ma'e 'ga afu'ama 'gã neape. A'eramũ 'ga wupawa pyyka erawau oje'wyr ipe. ⁸ A'eramũ esakarera 'gã ajemogyau okyjau, oporesagamũ 'ga ree. A'e pype 'gã aku'iramũ 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe.

—Kuu. Namafu'ami sipo 'ga 'ga pa, a'e ako je ko re'ã— 'jau 'gã ajaupe. —Ku'jywa 'ga 'ga amafu'amukat 'ga upe— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã esage ma'eramũ, ki Ku'jyp. Ene 'ã eremafu'amukat 'ga 'ga upe. Epãjẽa 'ã eremut 'ga upe rai'i— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa ee.

Mateu 'ga mo'wyawet

(Maku 2.13-17; Luka 5.27-32)

⁹ A'eramũ Jejui 'ga awau watau nũ. Awaw ipe 'ga Mateuramũ je resaka. 'Wyriararete upe ka'aranũ pyykarera je. Jeporowyky je renamũ Jejui 'ga 'ua oje'ega jee:

—Ere ejua je rupi— 'jau 'ga jee, je mo'wya ojeupi.

A'erauwe je tepoia teporowyky awi ejaa inuga a'e pe te futat. A'eramũ futat je tewau 'ga rupi, 'ga remimu'eramũ. ¹⁰ A'ere je 'ga mo'wya teje'wyr ipe:

—Ere ejua ejemi'waa je pyri. Ere ejemiayuwa 'gã nenũina erua erojemi'waa jerog ipe — 'jau je 'ga upe.

A'eramũ 'gã 'ua ojemi'waa jerog ipe. Orojemi'waaw ipe kwaiwete 'wyriararete 'ga upe ka'aranũ pyykara 'gã 'ua ojemi'waa ore pyri. Mama'e tywera apoara 'gã nanẽ 'ua ojemi'waa ore pyri nũ. ¹¹ Poje fariseu 'gã amũ 'ua ore resaka. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga remiayuwa 'gã nupe:

—Kuu. Ma'eramũ pẽmu'jara 'ga ojemi'waa 'wyriararete 'ga upe ka'aranũ pyykara 'gã pyri 'ũ? Nia'wyr 'gã kũi. Mama'e tywera apoara 'gã pype nanẽ 'ga reni ojemi'waa kũi. Nojemi'wari noko ae 'gã pyri 'ja. Nia'wyr 'gã ajemogyau kũi— 'jau 'gã 'gã nupe.

¹²⁻¹³ Aipo 'gã 'e renupawe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Gã pyri je rekoi 'gã poaawamũ te nũ'ũ. Je 'ã morofuanugara 'jawewara te ako 'gã nupe. Sã'ã morofuanugara 'ga muaga monoa ojero'wu ma'e 'gã nupe etee. Nomono ekoetei futari 'ga ijero'wue'ema 'gã nupe muaga. Nan tee futat je. Ia'wyr'e'ema 'gã katu'okawamũ te je ruri. “Je jeresage”, pe'je 'ã. A'ere je naesage ma'eramũ rui je ruri pẽ katu'oka. Itywet ma'e katu'oka tee je ruri. Pe'je pejewau pejemu'jau Jarejuwarete 'ga 'eawer are— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Oseja 'ga upe rakue:

“Je upe mama'e mura esage futat jee.

A'ere pejejee pẽpota'wa esagea taetu esageramũ jee.

Nafutari je tejeupe pẽnemimurera, pejejee pejepota'wa esage'em ire”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue— 'jau Jejui 'ga fariseu 'gã nupe.

'Gã jemi'ware'em are 'gã mu'eawet

(Maku 2.18-22; Luka 5.33-39)

¹⁴ Anure Juã Batista 'ga remiayuwa 'gã amũ 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Juã Batista 'ga remiayuwaamũ ore orojemi'ware'ema futat oroje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe jepi. Fariseu 'gã nemiayuwa 'gã nanẽ ojemi'ware'ema futat oje'ega 'ga

upe jepi nũ. 'Ga upe oporogytaawa upe iwaẽmauwe ore orojemi'ware'ema Jarejuwarete 'ga upe oroporogytau jepi. A'ere 'ã eneremiayuwa 'gã nanarũi. Niojeri agawewi 'gã 'ã ojemi'war awi. A'etea 'ã 'gã oje'ega omono Jarejuwarete 'ga upe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹⁵ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Akokatu ma'e 'gã nekokaturamũ sipo 'gã nekokatu resakara 'gã ty'ara rerajemogyi maraka are? Naani. Maraka teepaw ire tãmějẽ te 'gã py'arayparamũ nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —'Gã nui akokatu ma'e 'gã jepe'aramũ tee esakara 'gã poiri ojemi'war awi oporogytau Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe u'ama. —Nan tee futat jeremiayuwa 'gã wojere'emamũ ojemi'war awi ojeypyri je rekoramũ. Ojewi je o re te nipo 'gã nojemi'wari ajemogyau. Je o re te nipo 'gã 'arasigamũ ajemogyau je ree. A'eramũ te nipo 'gã nojemi'wari ajemogyau wea'aramũ etee je ree— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁶ —Ymã te 'ã aeypy 'gã pẽ mu'ei mama'e are rakue. A'ere je 'ã 'awamũ pẽ mu'ei nũ. Amutee are je 'awamũ pẽ mu'ei nũ. A'ere nepemojopypea'uweri jeporogyta aeypy 'gã nemimome'ufer are. Jeporogyta are ojemu'e ma'eramũ ki a'ea etee futat pejemu'e. Pemojopype kasi morogyta ymaner are ne. Morogyta ymaner are ojemu'e ma'e 'gã nuapoi jeporogytau mama'ea— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Naperugi ae taity ymanera taity yau pyu. Kasi a'e pe taity yau opoejamũ erojefuapygi etee ne. A'eramũ futat taity ymanera otoroka etee nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. ¹⁷ —Y'way yau ae nueko'wogi yrũ ymanera pype. Yrũ yau pype te ae eko'wogi. Yrũ ymana pype sieko'wok 'eramũ ajaiwayramũ erujewi. A'eramũ futat opy'apefugamũ wajaiwamũ yrũ pype. A'eramũ futat wyrũ kakau. A'eramũ ojeko'woka— 'jau 'ga 'gã nupe. —Yrũ yau pype eko'wog ire ojeko'woke'ema. Yrũa kaw'em nanẽ nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau ee. —Nan tee futat nepemojopypea'uweri jeporogytafera morogyta ymaner are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

*Kũjã ãẽ mũ kũjãmuku ãẽ retee
(Maku 5.21-43; Luka 8.40-56)*

¹⁸ 'Ga porogyta 'ga renamũ kũima'e 'ga amũ 'ua owaẽma Jejui 'ga upe. Judeu 'gã 'wyrria'ri 'ga amũ 'ua wapyka wenupy'ãu 'ga rowase. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Jera'jyr ãẽ amanũ 'awamue futat ko. A'eramũ ene ejua ãẽ resaka. Epoa ãẽ 'arimũ imonoramũ nipo ãẽ ferawi nũ— 'jau 'ga 'ua 'ga upe.

—Ere ajee iruukwe. Taesak ãẽ enee 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁹ A'eramũ Jejui 'ga afu'ama awau 'ga rupi. 'Ga remimu'eramũ ore nanẽ arawau 'gã nupi nũ.

²⁰ Orewaw ipe kũjã ãẽ mũ 'ua Jejui 'ga rupisika, 'ga raity pypireme'ywa ppyka. Ojero'wu ma'e ãẽ. Tusi kwara ãẽ imu'aa akou ojero'wau. Nuogi futari ãẽ ry ãẽ wi. Ymã te ãẽ rekoi rakue. ²¹ A'eramũ ãẽ 'jau ojeupe etee futat: “Kĩã raity pyygamũ tajekatu'ok 'jau kwy”, 'jau ãẽ ojeupe etee futat. A'eramũ ãẽ 'ua 'ga raity pypireme'ywa etee agawewi ipyyka. A'etea ãẽ ojekatu'ok 'ga raity pypireme'ywa pyyg ypyrauwe futat. ²² A'erauwe Jejui 'ga ojerowaka amã'jãu ãẽ ree. A'eramũ 'ga 'jau ãẽ upe:

—Erekyje awi kari. Je rerowiar ape ekou ra'e jepi. A'eramũ je ene katu'oka akiko— 'jau 'ga ãẽ upe.

Ëẽ upe aipo 'ga 'erauwe ãẽ ojekatu'oka.

²³ A'ere Jejui 'ga ore reruatau nũ. “Jera'jyra ãẽ ree epoa emono” 'jara 'ga 'wyrã upe orowaẽm ire orosou. Orosouwe Jejui 'ga ãẽ ree ajatyka ma'e 'gã nesaka. 'Ga mo'wyrãera 'ga ra'jyra ãẽ rapirũmũ ãẽ rerekou. Jumi'ara'nĩ moje'egara 'gã nanẽ 'ga esaka nũ* Kwaiwete 'gã 'upa 'oga pype. ²⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

* 9:23 Ajamanũnamũ ipyyra poromũ jumi'ara'nĩa.

—Pe'je peje'jāu pejewau ukupepe. Namanūi ēē. Oset tee ēē 'upa. Peesag iki je ēē momaga— 'jau 'ga 'gā nupe.

Aipo ojeupe 'ga 'eramū 'gā 'ga rerekoemāu etee.

—Ene'me awi nū'ū. Amanū futat akiko— 'jau 'gā 'ga upe.

“Amoferap nipo je ēē re'ā”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga poromū 'jau 'gā nupe, “oset tee ēē 'upa”, 'jau etee 'ga 'gā nupe.

²⁵ 'Og awi 'gā mū'ē re 'ga amanū ma'efera ēē popyyka.

—Ere ejua ewya, ky'ri— 'jau Jejui 'ga ēē upe.

A'erauwe ēē ferawi owa afu'ama. ²⁶ A'eramū 'gā ēē moferapawera mome'wau imuāina ojeperywara 'gā nupe.

Mukūi eae'ema 'gā

²⁷ Ēē moferaw ire Jejui 'ga awau pe awi nū. 'Ga remimu'eramū ore arawau 'ga rupi. Orewaw ipe mukūja eae'ema 'gā 'ua ore rewiri wafukaita Jejui 'ga upe:

—Jejui! Ene 'ā Janeruwarete 'ga remimurera! Ore resag ape. Epājē mū ore katu'og ape— 'jau 'gā wafukaita 'ga upe.

²⁸ 'Og ipe ore se re, 'gā nanē awau osou nū, Jejui 'ga rerowyka. A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Je rerowiat te pejepe pejejemogyau jepi? “Ore mamā'ē 'ga nū” 'ea te perowiat pejejemogyau?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Aruerowiat futat ore ene— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁹ A'eramū Jejui 'ga opo monou 'gā nea are.

—Tejerowiat pejemogyramū je pē mamā'ēi— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁰ A'erauwe futat 'gā amā'jāu. A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Je mome'u kasi pejepe kwe pewara 'gā nupe kamēsīete ne, jerera muāje'ema kamēsīete amunawa pype ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

³¹ A'ere 'gā naani. Nuereko katui 'gā 'ga 'eawera, 'ga rera muāina kamēsīete peuwara 'gā nupe.

Ije'ege'ema 'ga

³² Jejui 'ga wi 'gā o ppyrauwe 'gā amū mama'eukwaawa rerekwara 'ga rerua Jejui 'ga upe.

—Mama'eukwaawa mū 'upa 'ga pir are. A'eramū 'ga oje'ege'ema akou. Mama'eukwaawa 'ga nomoje'egukari imogou— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

A'erauwe Jejui 'ga imoia 'ga wi.

³³ Ojewi Jejui 'ga imoir ire 'ga oje'ega nū. A'eramū 'ga resakara 'gā oporesagamū 'ga ree ajemogyau.

—Niesagi pa jane nanuara Israeu juapyreramū jareywy pe jepi nū— 'jau 'gā ajaupe, oporesagamū 'ga ree ajemogyau.

³⁴ A'ere fariseu 'gā nuerowiari 'ga. A'eramū 'gā 'jau:

—Naani nū'ū. Mama'eukwaawa 'wyrriara je'eg imū tee 'ga 'ga pirewara moiri 'ga wi nū'ū— 'jau futatee 'gā 'gā nupe.

Jejui 'ga ajemuaēma 'gā nee

³⁵ Pe awi Jejui 'ga awau nū. Awau 'ga amunawa moy moyka akou. 'Ga remimu'eramū ore arakou 'ga retee te futat. Judeu 'gā jatykaaw ipe 'ga awau 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree:

—Pejetywer awi pēpoiriweramū Janeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui. A'eramū 'ga pē mogyau wemiayuwamū— 'jau 'ga 'gā nupe akou, 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

Ojero'wu ma'e 'gā 'ga ikatu'oka akou. ³⁶ Kwaiwete 'gā jatykai 'ga ree, 'ga porogyta renupa. 'Gā nesakawe Jejui 'ga ajemuaēma 'gā nee. “Karupa'mī jare'ema 'jawe 'gā jemogyi. Ojekukawe'emamū nanē nū. Worypawamū 'gā ajemogyau. Nitywi futari 'gā poara 'ga amū”, 'jau Jejui 'ga ojeupe. ³⁷ A'eramū 'ga 'jau wemimu'eramū ore:

—Ināinānī'ī etee Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã jemogyi. A'ere 'ã kwaiwete je te 'gã jemogyi Janeruwarete 'ga kwaape'ema— 'jau 'ga oree. ³⁸—A'eramũ ki pēē pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe aipo are: “Emonou'jau'jap ejemiayuwa 'gã emome'waramũ kwe pewara 'gã nupe”, pe'je ki 'ga upe aipo are— 'jau Jejui 'ga oree. —Sã'ã juowuurana. Omonookara ae mũ tywe'emamũ 'ã ototokapaw ekoete. Nan tee futat nipo 'gã 'ga je'ega ojeupe 'gã imome'ue'emamũ 'gã pawī etee mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga oree.

10

Jejui 'ga remimu'e 'gã

(Maku 3.13-19; Luka 6.12-16)

¹ Jejui 'ga wemimu'eramũ ore majatykau ojee, tusiramũ ore majatykau ojee. Opãjẽa 'ga imua ore upe ore moporowykyawamũ.

—Tepãjẽa je amono pẽ nupe amutee 'gã poaawamũ. Pe'je pejewau mama'eukwaawa moia erekwara 'gã nui. Ojero'wu ma'e 'gã nanẽ pēē ikatu'oka nũ— 'jau 'ga oree ikue.

²⁻⁴ 'Ga remimonoramũ orepytuna tusi. Simão, Andre, Tiago, Juã, Filipe, Patarumeu, Tome, Mateuramũ je, ajepeja Tiago, Tadeu, ajepeja Simão, Judas. Mĩmeramũ ore Jejui 'ga remimu'eramũ. Simão 'ga mukũ 'ga rera. Pedro 'ga rer irũa. Ajepeja Simão 'ga rera nanẽ mukũ nũ. Serote 'jau 'ga rer irũa. Andre 'ga Pedro 'ga rewirera 'ga. Tiago 'ga rewirera 'ga Juãnamũ. Sepeteuramũ Tiago 'ga ruwa 'ga Juã 'ga retee. Je Mateuramũ 'wyriara upe ka'aranũ pyykareramũ. Ajepeja Tiago 'ga Aufeu 'ga ra'yra 'ga. Judas 'ga nanẽ mukũ 'ga rera nũ. Iskariote 'ga rer irũa. Kũima'e tywera 'gã nupe 'ga monoara 'ga poromũ. Mĩmeramũ ore Jejui 'ga remimonoramũ.

Jejui 'ga wemimu'e 'gã monoawet

(Maku 6.7-13; Luka 9.1-6)

⁵ Wemimu'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe. A'ere ki judeu 'gã nupe etee je mome'u pejepe. Judeue'ema 'gã nupe kasi je mome'u pejepe ne. Samari ywy pewara 'gã nupe nanẽ je mome'wawe'em nũ. ⁶ Israeu juapyrera 'gã nupe etee futat pejewau morogyta esage mome'wau. Sã'ã karupa'mĩ ka'jama ujar awi. Nan tee futat Israeu juapyrera 'gã jemogyi. Ymã te 'gã ypya Jarejuwarete 'ga je'ega renuwi rakue. A'eramũ 'gã 'ga kwaapa katu katu rakue— 'jau 'ga oree. —A'ere 'awauwara 'gã nokwaawi futari 'ga. 'Ga remifutara nanẽ 'gã ikwaape'ema nũ. A'eramũ 'gã ajemogyau karupa'mĩ ka'jama 'jawe— 'jau Jejui 'ga oree. ⁷—“Otywer awi opoit ma'e 'gã Janeruwarete 'ga omogy wemiayuwamũ. A'eramũ ki pēē pejepoia pejetywer awi”, pe'je ki pejewau 'gã nupe. ⁸ Ojero'wu ma'e 'gã pēē ikatu'oka. Amanũ ma'e 'gã pēē imoferapa. Ipito'om ma'e 'gã pēē imokã'jãu. Mama'eukwaawa pēē imoia mama'eukwaawa rerekwara 'gã nui— 'jau Jejui 'ga oree. —Tepãjẽa je amono pẽ nupe. A'ere naje mepyi pejepe tepãjẽa pejejeupe imono are. A'eramũ pēē pejewau 'gã katu'oka ekoete te futat pejejemogyau. “Je mepy pejepe. Pejekatu'okawera pemepy jee”, 'jawe'em futat pēē 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁹ —Ka'aranũua kasi peroo ne. ¹⁰ Pejekaraemã nanẽ erawawe'em nũ. Pejejyrũ, pejepyapaap. Mĩmera miamũ kasi peroo ne. Pejepir arewara etee futar iki peroo. Ywyrã nanẽ pēē erawawe'em pejepo pe. Ojeupe peporogytaramũ 'gã pẽ mojemi'waa. Aipoa esage— 'jau Jejui 'ga oree.

¹¹—'Gã 'wyrarete upe pejewaẽma pejewau pejeseawa rekaa. “Pe'je pejeju pejesea 'au ore pyri” 'jara 'gã noga pype etee futar iki pejup. Peo kasi kwe pe pejejemogyau ne. ¹² 'Gã nog ipe pejewau ki “Awamũ Janeruwarete 'ga nepẽ mu'arasigukari pẽ mogyau”, pe'je pejewau pejesou 'gã nupe. “Arafutar ore Jarejuwarete 'ga pẽ muekõẽãja pẽ mogya”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ¹³—“Pe'je pejeju pejepytan ore 'wyr ipe” 'gã 'eramũ

ki pe'je 'gã nupe: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga aku'i muri pẽ nupe, pẽ mopy'ata'wau a'jea futat”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree. —“Narafutari ore pẽpyta oroje'wyr ipe” 'gã 'eramũ pẽẽ 'jau 'gã nupe: “Janeruwarete 'ga aku'ia namura'uweri pẽ nupe”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁴—A'eramũ nipo pẽẽ pejewau majepeja 'gã amũ 'wyr ipe nũ. A'eramũ nipo 'gã 'jau: “Noreporenuwiweri ore Jarejuwarete 'ga je'eg are”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'eramũ ki pe'je 'gã nupe “Janeruwarete 'ga 'ã wemiayuwamũ pefutat numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee 'ga. A'eramũ nipo 'ga anure pẽ mu'arasiga pẽ mogyau”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree u'ama. —A'eramũ pẽẽ 'gã 'wyrarete awi peje'jãu pejepyapaawa nupãnupãu ajuee, 'yja motototoka jui. “Janeruwarete 'ga pẽ katu'og are ifuewet numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee 'ga”, pe'je ki pejepyapaawa nupãu ajuee 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁵—A'jea futat je 'i. Anure, wowase pẽ majatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga Sodom ipewarera 'gã nereko tyweretei Gomora pewarera 'gã netee. Sodom ipewarera 'gã ityweretei Janeruwarete 'ga upe, Gomora pewarera 'ga netee rakue. A'eramũ nipo 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã tywer are. A'ere “noreporenuwiweri ore Jarejuwarete 'ga je'eg are” 'jara 'gã Sodom ipewara 'gã tywera apyraawi. A'eramũ nipo 'ga taetu 'gã nerekou tyweaete etee te nũ Sodom ipewarera 'gã apyraapa— 'jau Jejui 'ga oree.

*Jejui 'ga rur enune ojeapo ma'e
(Maku 13.1-13; Luka 21.12-19)*

¹⁶—Sã'ã kasurua tajau jarũ pyterimũ isea. A'eramũ 'ã tajaua iu'wau. Nan tee futat pẽẽ. Jarejuwarete 'ga kwaapare'ema 'gã pyterimũ pese. 'Gã amũ nipo amara'neramũ akou pẽ nee. A'ere ki pẽ'akwaap pejemogyau 'gã nupe. Pejepota'waramũ etee futar iki 'gã nee— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁷—Pejea'gu te ki ajee pejejerowiare'ema 'gã nui. 'Gã amũ nipo pẽ pyyka pẽ nerawau o'wyrria'ri 'gã nowase pẽ moporogytaukaa o'wyrriara upe. Judeu 'gã jatykaaw ipe nipo 'gã amũ pẽ pyyka pẽ nupãnupãu. ¹⁸ Je rerowiaaramũ pẽ nekoramũ nipo 'gã pẽ pyygi pẽ nerawau judeue'ema 'gã 'wyrriara 'gã nowase. O'wyrriararete 'gã nowase pejejerooramũ pẽẽ je ree morogyta esage mome'wau 'gã nupe. A'eramũ futat nipo o'wyrriara 'gã nowase pẽ nerawarera 'gã morogyta esagea pẽẽ imome'u renuwi o'wyrriara 'gã neewe futat— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁹—A'ere kasi pekyje pejejerooramũ ne. “Ma'ja 'jau sipo je teje'ega 'gã nupe 'wei”, pe'je kasi ne, pejegyau ne. Janeruwarete 'ga te peje'egawa amut pẽ nupe peu pẽ nerooramũ— 'jau 'ga oree. ²⁰—Napẽẽ tee rũi peporogyta 'gã nupe. Pẽnuwarete 'ga 'Agesagea te nipo pẽ mueapyo pẽ'ew are— 'jau Jejui 'ga oree.

²¹—Je rerowiare'ema 'gã nipo wewirera 'ga miamũ futat omono 'gã nupe, ijukaukaa, wewirera 'ga je rerowiar ire. Wa'yra 'gã miamũ nipo 'gã imonou 'gã nupe iapisaukaa. 'Uwa miamũ, oya miamũ 'jau nipo 'gã imonou iapisaukaa 'gã nupe je rerowiaaramũ 'gã jemogyramũ— 'jau Jejui 'ga oree. ²²—Je rerowiare'ema 'gã oporomutare'emamũ je ree. A'eramũ nipo 'gã je rerowiamũ pẽ nee nanẽ oporomutare'emamũ nũ. A'ere Janeruwarete 'ga je rerowiar awi ipoire'ema 'gã nerooi imogyau ojepyri nakwaparimũ ete rũi futat— 'jau 'ga oree. ²³—Amunaw ipewara 'gã pejejeroko tyweramũ, pejeka'jama pejewau 'gã nui. Ajepeja amunaw ipe pejewau je mome'wau. Israeu ywy pypewara amunawa moyge'emauwe nipo je ruri tejewya nũ— 'jau 'ga oree.

²⁴—Ojemu'e yau ma'e 'gã amu'jara 'ga nuapyraawi futari. I'wyrriat ma'e 'gã o'wyrriara 'ga nanẽ nuapyraawi nũ. ²⁵ Ojemu'e ma'e 'ga e'i ojeupe: “Tako temu'jara 'ga 'jawe 'jau kwy”, 'jau nipo 'ga ojeupe. Ma'eramũ 'ã je 'i pẽ nupe: Je rerowiare'ema 'gã je kurapara te ajemogyau. “Mama'eukwaawa 'wyrriara je'eg imũ tee 'ga mama'eukwaawa moia 'gã nui”, 'jau futatee nipo 'gã jee je kurapa ajemogyau. A'eramũ nipo 'gã pẽẽ taetu je rerowiamũ pẽ kurapa— 'jau Jejui 'ga oree.

*Pekyje ki Jarejuwarete 'ga wi
(Luka 12.2-7)*

²⁶—Pekyje awi 'gã nui. Nomima'uweri futari ae mama'ea. Anure te nipo imimipyrrera jesaukari katu katu 'gã nupe. ²⁷'Awamũ je je'egi pẽ nupe etee futat. A'ere tepeo jeje'ega mome'wau 'gã nupe najuejue etee futat 'jau— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁸—Pekyje awi pejejee ifuwet ma'e 'gã nui. Pẽ apisi 'gã numiamũ. A'ere 'gã pẽ'aga nomateepawa'uweri. Jarejuwarete 'ga wi te a'jea futat pekyje ete. 'Ga te a'jea futat pẽ mateepap ywawuje futat werowiare'emamũ. Pẽ'aga we futat 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga oree. —'Ga te a'jea futat mama'e tywera ojeupe iapoaramũ ae apisi— 'jau 'ga oree.

²⁹—Janeruwarete 'ga te 'ã pãjẽrete. A'ere 'ga jejuka esagei futari ae ree. Peesak wyra'ia. Wyra'ia 'ã niapoi agawewi. A'etea Janeruwarete 'ga imanũnamũ wesak 'ũina. 'Ga remifutarimũ etee te wyra'ia imanũ. ³⁰Ae taetu aje 'ã ae ate 'ga upe. Ma'eramũ 'ã 'ga jejukai ae ree taetu— 'jau 'ga imome'wau oree 'ũina. —Pẽ'awa we futat ojemojopyrũmap ajemogyau pẽakag are. Aeakag are ijemogyau we futat 'ga okwaapap. “Nojejukai nipo 'ga ore ree?” pe'je kasi ne. Naani. Ojejuka futat 'ga pẽ nee. ³¹A'eramũ ki pẽ pejekyjawe'em pejereko tywera 'gã nui— 'jau 'ga oree.

³²—Pejenosĩ kasi je mome'wau 'gã nupe ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —'Gã nowase pẽ je mome'u renosĩ'em ire je nanẽ najenosĩ pẽ mome'wau nũ. “Je Jejui 'ga remiayuwamũ je” pẽ 'eramũ je ywag ipe peoramũ je nanẽ futat ywagipewara 'gã nowase a'e 'gã nupe nũ: “Koromũ noko jeremiayuwa 'gã 'ja”, 'jau nipo je pẽ nupe ywag ipe peoramũ, ywagipewara 'gã nowase pẽ mome'wau enosõue'em 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ³³—“Je najejui 'ga remiayuwa rũi” 'jaramũ je ywag ipe peoramũ pẽ 'jawerimũ etee futat nipo je pẽ nenosõu pẽ mome'wau Tejuwarete 'ga rowase: “Najeremiayuwa 'ga rũi noko 'agamũ”, 'jau nipo je pẽ nupe pẽ mome'wau 'ga rowase. A'eramũ je aipo 'jarera 'gã monou muku tejewi— 'jau 'ga oree.

*Jejui 'ga ree nipo ae ajamueu
(Luka 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴—“Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga rur ire nipo ore jamuepawi”, pe'je kasi ne. Naani. Je ree taetu nipo pejamue pejemogyau— 'jau 'ga oree. ³⁵—Kũima'e 'ga amũ nipo je rerowiaa. A'ere nipo 'ga ra'yra naje rerowiari. A'eramũ nipo 'gã ajamueu je ree. Kũjã ã mũ nipo je rerowiaa. A'ere nipo ã ra'yra ã naje rerowiari. ã ra'ytatya nanẽ nipo je rerowiare'ema nũ. A'eramũ nipo aipo 'gã je rerowiaara ã mueue je ree. ³⁶Amumẽ je rerowiaara 'gã pytuna 'gã we futat nipo 'gã nerekou tyweaete je ree. Je rerowiaara 'gã nereko tywera 'gã 'gã pytuna futat— 'jau Jejui 'ga oree.

³⁷—Pẽporomutat 'ã pẽ pejepytuna 'gã nee. A'eramũ pẽ mama'e apou 'gã maku'iu. A'ere je 'i 'awamũ pẽ nupe: Jeremiayuwamũ pejekoweramũ ki pẽporomutat je ree, pejepytuna 'gã nee pejeporomutara apyraapa. Pejejuw are, pejeje are, pejeja'yr are. Mĩmera 'gã nee pejeporomutara apyraapa. Je ree pejeporomutamũ ki mama'e apou jeremifutar imũ etee je muorypawamũ. “Ereapo awi nanuara ki sa”, 'jau nipo pẽpytuna 'gã pẽ nupe. A'ere kasi eremojerowiat 'gã ne. Jeje'eg imũ etee futat pẽ iapou. Kasi a'e pe pẽ najeremiayuwa rũi ne— 'jau 'ga oree.

³⁸—Anure nipo 'gã pẽ nereko tyweretei je ree, pẽ apisau je ree. A'eramũ futat nipo pẽ mũ je rerowiar awi pejepoia. A'ere pẽ je rerowiar awi opoit ma'eramũ najeremiayuwa rũi pejemogy. Jeremiayuwamũ pejekoweramũ jeremifutara etee futat pẽ iapou, pejekyjawe'em 'gã pejereko tywer awi. “Tene 'gã je jukai kwy. Napoira'uweri je Jejui 'ga rerowiar awi”, 'jau etee ki pẽ— 'jau 'ga oree. ³⁹—“Najemanũweri je Jejui 'ga mome'u are” 'jara 'gã nooa'uweri futari ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. “Je naapoa'uweri futari mama'ea Jejui 'ga remifutar imũ” 'jara nanẽ awawe'em ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri nũ— 'jau Jejui 'ga oree. —A'ere “tene 'gã je jukai kwy. Napoira'uweri je 'ga rerowiar awi” 'jara 'gã oi futari ywag ipe, Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga oree.

*Janeruwarete 'ga jane mepyawam
(Maku 9.41)*

⁴⁰—“Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe”, a'e ako je pẽ nupe ko. A'jea futat je 'i: Je rerowiarãmũ pẽ nereko esageara 'gã je nanẽ je rereko esage nũ. Je rereko esageara 'gã je muarera 'ga nanẽ wereko esage nũ. ⁴¹Ojeupe 'ga amũ waẽmamũ nipo 'gã 'jau: “Janeruwarete 'ga 'ga mut janee, ojee jane mu'jawamũ. Ma'eramũ 'ã oreporenuwiwerãmũ 'ga je'eg are”, 'jau nipo 'gã. “Torojejuka esage 'ga ree nanẽ 'jau nũ”, 'jau nipo 'gã. A'jea futat je 'i: Anure nipo Janeruwarete 'ga oje'eg are moromu'jarera 'gã mepyi. 'Ga ree ojejuka esage ma'e 'gã nanẽ 'ga omepy nũ, moromu'jarera 'ga repy 'jawe etee futat. Ojeupe 'ga amũ waẽm ire nipo 'gã amũ 'jau: “Koromũ esage ma'e 'ga. Ma'eramũ 'ã ore jejuka esagei 'ga ree”, 'jau nipo 'gã. A'jea futat je 'i: Anure nipo Janeruwarete 'ga esage ma'e 'gã mepyi. A'eramũ 'ga esage ma'e 'gã nee ojejuka esage ma'e 'gã nanẽ imepyau nũ, esage ma'e 'gã nepy 'jawe etee futat nũ— 'jau Jejui 'ga oree.

⁴²—A'jea futat je 'i: Anure nipo Janeruwarete 'ga je rerowiaara 'gã nereko esageara 'gã mepyi. 'Yro'ysaga etee agawewi nipo 'gã imonou je rerowiaara 'ga amũ upe, i'yuwei ma'eramũ. A'etea Janeruwarete 'ga 'yro'ysaga monoara 'gã mepyau 'ga upe imonoawer are— 'jau 'ga oree, kwe pe omome'wawamũ 'ga ore monoi.

A'eramũ ore arawau kwe pe 'ga mome'wau oropytuna judeu 'gã nupe.

11

*Juã Batista 'ga remiayup
(Luka 7.18-35)*

¹Ojewi 'ga remimu'e 'gã orauwe Jejui 'ga awau ipyriu'iwara 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree. ²A'e pype Juã Batista 'ga remiayuwa 'gã amũ 'ua owaẽma Jejui 'ga upe. Juã Batista 'ga remiayuwa 'gã Jejui 'ga remiapofera mome'wau 'ga upe moromunepawa pype 'ga renaw ipe rakue. A'eramũ Juã 'ga 'gã amũ monou 'gã moporonuwukaa ee Jejui 'ga upe:

—“Ene te Jarejuwarete 'ga remimurera? 'Ga amũ te ra'u nũ?” pe'je ki pejewau 'ga upe jee— 'jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe.

³A'eramũ 'gã awau oporonupa ee Jejui 'ga upe:

—“Ene te Jarejuwarete 'ga remimurera? 'Ga amũ te ra'u nũ?” e'i Juã 'ga enee ko— 'jau 'gã awau 'ga upe.

⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau pejemiesagera mome'wau 'ga upe. ⁵“Eae'ema 'gã 'ga amamã'ẽ akou. Iteu ma'e 'gã 'ga amafu'am. Ipito'om ma'e 'gã 'ga imokã'jãu. Iapyae'ema 'gã 'ga imuapyau. Amanũ ma'e 'gã 'ga imoferapa. Iporiay'i ma'e 'gã nupe 'ga morogyta esage mome'wau akou” pe'je ki, jeremiapofera mome'wau 'ga upe. ⁶“Je rerowiar awi ipoire'ema 'gã niku'ipawi futari ajemogyau”, e'i 'ga enee ko, pe'je ki 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁷Ojewi Juã 'ga remiayuwa 'gã o pyrauwe Jejui 'ga oporonupa Juã 'ga rekwawer are ojepyriwara 'gã nupe.

—Amunawe'em ipe pejewau te maran peesak 'ga rai'i? Ma'ja 'jawe te 'ga rai'i? Sã'ã juowa ywytua erojetyjetyga erekoa. Nan te 'ga rekoi rai'i? Naani te ra'u nũ?— 'jau 'ga 'gã nupe. —Nanarũi futat 'ga rekoi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Najuejue etee futat 'ga rekoi oje'egawer imũ etee futat 'ga oje'ega 'gã nupe ai'i, wesakara 'gã nupe ai'i. “Pejetywer awi pẽpoiwerãmũ Ku'jywa 'ga imoiri pẽ nui”, 'jau pãwẽ pãwẽ etee futat 'ga akou 'gã nupe. Kũima'eeteete 'gã nupe, akotee ma'e 'gã nupe 'jau 'ga akou 'ga mome'wau 'gã nupe ai'i — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁸—Taity esagea sipo 'ga wereko eruatau pẽnemiesagamũ rai'i? Naani. Taity esage ma'e 'gã ako 'og esage pype etee. A'ere Juã 'ga nanarũi. Taity ekoetea etee futat 'ga wereko imunepa. Nu'ari futari 'ga taity esage rerekwar ipe. Ikaraemã kwai

ma'e 'gã 'ã waity esage etee te wereko imunepa. A'ere Juã 'ga nanarũi— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe.

⁹—Juã 'ga 'ã Jarejuwarete 'ga mome'wararete ako rai'i. ¹⁰ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Juã 'ga ree inuga rakue. “Koromũ jeje'ega mome'wara 'ga”, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa inuga 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe. —“Tomono 'ga ene renunewe 'jau, kwe pewara 'gã mu'jau ene ree 'jau, ene rura futarukaa 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga inuga ikwasiaa ka'aran are rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹¹—Aeypy 'gã porogytafera wesageramũ agawewi. A'ere Juã 'ga porogytafera te 'gã porogytafera resage apyraawi Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'awamũ je rerowiaara 'gã te Juã 'ga porogytafera apyraawi. Imu'epyre'ema 'gã agawewi 'ã. A'etea 'gã 'ga ma'e apyraapa Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. ¹²—Juã 'ga ra'ne 'ã 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga ree rakue. “Pejetywer awi pẽporiweramũ Janeruwarete 'ga pẽtywera moiri pẽ nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ”, 'jau 'ã Juã 'ga 'gã nupe rakue. 'Awamũ 'ã je nanẽ aipo 'jau pẽ nupe nũ— 'jau Jejui 'ga 'ũina 'gã nupe. —A'eramũ kwaiwete itywet ma'e 'gã oreje'ega rerowiaa. 'Gã ku'ia 'gã nerekou. “Arowiat je 'gã je'ega. A'eramũ Janeruwarete 'ga jetywera moia je wi, je mogou wemiayuwamũ. Tene 'ga rerowiare'ema 'gã je rereko tyweretei kwy. Napoiri futari je 'ga rerowiar awi”, 'jau nipo 'gã aku'iramũ ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹³—Ymã we te 'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'warera 'gã Moisesi 'ga retee imome'ui pẽ nupe rakue. “Anure nipo Janeruwarete 'ga wemimurama 'ga muri, 'ga mogou 'wyriaramũ ae upe. Otywer awi opoit ma'e 'gã nipo 'ga imogyau wemiayuwamũ”, 'jau 'gã nakue. Juã 'ga nanẽ Janeruwarete 'ga remimureramũ je mome'wau pẽ nupe rai'i nũ. ¹⁴ Ymã te Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã amũ 'i rakue: “Anure nipo Eliasi 'ga 'jawewaramũ ra'ne ijesaokari pẽ nupe. 'Ga rewiri etee nipo ajee Janeruwarete 'ga remimura 'ga jesaokari”, 'jau 'gã ikwasiaa ee rakue. A'eramũ je ee iparuerowiarwet ma'eramũ pẽ mueapyou 'gã je'eg are. Juã 'ga futat Eliasi 'ga 'jawewara. A'eramũ 'ga 'ua Jarejuwarete 'ga remimuramamũ je renune ai'i. ¹⁵ Ee pejejeapyoweramũ ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁶⁻¹⁷—Ma'ja 'jawe te 'awauwaramũ pẽẽ?— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kunumĩarũe'ema 'jawe futat pẽẽ. Sã'ã kunumĩa. “Soo jarejerokyau 'jau” 'eramũ, “Naani. Najeataweretei je”, 'jau etee 'ã ajaupe. “Pe'je ajee sajeawotee 'ũ”, 'jau 'ã kunumĩa ajaupe nũ. “Najejeawoteeweri futari je”, a'e ako je ko, 'jau ete 'ã kunumĩa ajaupe. Nan tee futat pẽẽ. ¹⁸ Juã Batista 'ga 'ã ojemi'ware'ema akou Jarejuwarete 'ga upe oporogytau rakue. A'eramũ 'ã pẽẽ “mama'eukwaawa 'ga wereko opir are ra'e”, 'jau 'ã pẽẽ 'ga upe, 'ga jemi'ware'emamũ rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁹—A'ere 'ã je ruri Juã 'ga rewiri nũ. Je 'ã tekou teojere'emamũ tejemi'waa Jarejuwarete 'ga upe teporogytau. A'eramũ 'ã pẽẽ “Emi'uu 'ã 'ga ra'e”, 'jau etee jee nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Itywet ma'e 'gã jekoty'aawa 'ga ra'e, 'wyriararete upe ka'aranũ ppykara 'gã jekoty'aawa 'ga ra'e”, 'jau etee 'ã pẽẽ jee nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kunumĩ 'jawe pẽẽ. Juã 'ga ree ra'ne 'ã pẽẽ pejeporomutare'emamũ rai'i. 'Awamũ 'ã pẽẽ je ree nanẽ pejeporomutare'emamũ nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Kunumĩ 'jawe 'ã pejemogy. Jarejuwarete 'ga je'eg imũ mama'ea jane iaporamũ nipo jane pyriwara 'gã 'i janee: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga 'ã i'akwaap. Sã'ã 'ga remiayuwa 'gã neko esagea”, 'jau nipo 'gã janee, janereko esage resag ire— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

*Jejui 'ga je'ega moywyrafenawet
(Luka 10.13-15)*

²⁰ A'eramũ Jejui 'ga oje'ega moywyrafena wemiapofera resakara 'gã nupe. 'Gã 'wyr ipe agawewi Jejui 'ga aeremiapoe'ema apou 'gã nowase. A'etea 'gã nopoiri futari otywer awi. A'eramũ Jejui 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe:

²¹—A'e je ki 'ei. Naje moporomutarukari te 'ã pejepe a'i kũi. Pẽporiay'i 'ã pejejemogyau numiamũ a'i kũi. Korasĩ pewaramũ, Pesaita pewaramũ. Mĩmer ipewaramũ 'ã pẽporiay'i

pejejemogyau numiamũ. Pě'wyr ipe ako je Jarejuwarete 'ga mome'ui tekou pẽ nupe ikue numiamũ. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oka ako tekou pẽ neape ikue numiamũ. A'ere ako nepẽporenuwiweri jeje'eg are ikue. Nepẽpouriweri ako pejetywer awi ikue. Pejetywera retee ako pẽẽ ikue. Tiro pe 'gã katu'og ire amunipo 'ã peuwara 'gã poiri otywer awi rakue. Sidom ipe. Mĩmer imũ 'gã katu'og ire amunipo 'ã peuwara 'gã poiri futari otywer awi rakue. Tanimuga amunipo 'ã 'gã wereko wapyte'rarimũ otywer awi opoira resaukaawamũ. A'ere ako je 'au agawewi iapoi tekou pẽ'wyr ipe ikue. A'etea ako nepepoiri pejetywer awi ikue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, wemiapofera resakarera 'gã pyu oje'ega magwamagwapa. ²²—A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga pẽ majatykaawa 'ara rupi Tiro pewara 'gã majatykau wowase. A'eramũ nipo 'ga 'gã nerekou tyweaete. Sidom ipewarera 'gã nanẽ nipo 'ga erekou tyweaete nũ. 'Gã tywer are wejue nipo 'ga 'gã nerekou tyweaete etee. A'ere nipo 'ga pẽẽ te pẽ nereko tyweretei kwaiwete. Pẽẽ te 'ã neperowiari 'ga, 'ga pãjẽ resakareramũ miamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²³—Pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ, a'e je 'ã pẽ nupe, Kafanaũ pewaramũ nanẽ nũ. “Ore Kafanaũ pewaramũ oreresage”, pe'je numiamũ. “A'eramũ ore arawau ywag ipe”, pe'je pejejaupe numiamũ. A'ere je 'i pẽ nupe: Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'eramũ futat pẽẽ, a'e je 'ã pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga Kafanaũ pewarera 'gã nupe. —Nepepoiri te 'ã pejetywer awi. A'eramũ pẽẽ pejewau mama'eukwaawa rapyaw ipe futat — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Pẽ neape futat je ako pẽnemiapoe'ema apou tekou ai'i. A'ere ako nepẽpouriweri pejetywer awi ikue. Sodom ipe iapo re amunipo 'ã peuwara 'gã poiri otywer awi rakue. A'eramũ amunipo 'ã 'gã 'wyr aatepawe'emamũ futat rakue. 'Upa we futat amunipo 'ã 'gã 'wyr 'awamũ miamũ futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁴—Wowase pẽ majatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweretei te futat kwaiwete Sodom ipewarera 'gã nereko tywera apyraapa— 'jau 'ga oje'ega moywyr afena Kafanaũ pewara 'gã nupe.

*Jejui 'ga oporopoariweramũ jane ree
(Luka 10.21-22)*

²⁵ A'ere Jejui 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. Ene 'ã mama'e jararetea. Ene 'ã ywag ipewara mama'e jara. Ywy pewara jara nanẽ 'ã ene nũ. Ene te 'ã mama'e jararetea. Nai'akwaap ma'e 'gã etee rui 'ã eremueapyo jeje'eg are. Akotee ma'e 'gã na'ne 'ã eremueapyo ee nũ. I'akwaap ma'e 'gã jẽmĩ 'ã ene imueapyowe'em ee. ²⁶ Ejemifutar imũ etee futat 'ã ene akotee ma'e 'gã mueapyo ee. Nanuara futat te 'ã erefutat rakue— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

²⁷ A'eramũ 'ga 'jau oje'epyrwara 'gã nupe nũ:

—Jeruwarete 'ga je mu'akwaap mama'e are ikue. Ma'eramũ je 'ã ikwaawi— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. —Jeruwarete 'ga je kwaap katu katu futat. Nitywi 'gã amũ je kwaaparamũ. Jeruwarete 'ga etee te je kwaap. Je 'ã Tejuwa 'ga akwaap katu katu futat. A'ere 'gã nitywi amũ je 'jawewara Jeruwa 'ga kwaapa katu katuara 'gã amũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ma'eramũ je 'ã tejemipyrũmera 'gã mu'ei Tejuwarete 'ga ree. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga kwaapa je pyri— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau oje'epyrwara 'gã nupe nũ:

—Pe'je pejejua jee jeje'ega renupawamũ je pyri. Tejerowiar ire je jejuka esagei pẽ nee. Pẽẽ mũ mama'e poyjuu rupiara 'jawe. Sã'ã ae mama'e poyjuu upiaramũ. Nan tee futat pẽfuakapawamũ. Pejepy'a'wyr amũ pejejemogyau mama'e are. A'eramũ pẽẽ pejefuakapawamũ pejejemogyau. Tejerowiar ire je jejukai pẽ nee. A'eramũ nipo pejepy'a'wyr emamũ mama'e are pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁹—Pejemu'e je ree. Jeje'eg are nanẽ pejejemu'jau nũ. Je te 'ã ajemuaẽm pẽ nee. Joporopoariwet je tekou pẽ nee. Je ree pejejemu'e re nipo pẽẽ pejepy'a'wyr emamũ mama'e are pejejemogyau. ³⁰ Naayi futari jeje'ega renuwa. Ay futat numiamũ. Je futat apoat pẽẽ

mama'e apo are teje'eg imũ futat. A'eramũ aye'ema 'jawe akou pẽ nupe. Jeje'ega renuw ire nipo pẽ pejeku'iramũ pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

12

*Morowykye'ema are 'gã mu'eawet
(Maku 2.23-28; Luka 6.1-5)*

¹ Morowykye'ema mũ rupi Jejui 'ga awau juowuurana ko pyterimũ akou. 'Ga rewiri oo ma'e 'gã opy'arayparamũ ajemogyau. A'eramũ 'gã a'ÿja pa'wau erawau opo pe. A'eramũ 'gã ipe'oka i'wau. ² 'Gã nesakawe fariseu 'gã amũ 'jau Jejui 'ga upe:

—Kuu. Emã'ẽ 'gã nee ki sa. Eneremiayuwa 'gã opo'o a'ÿja i'wau ra'e ki sa. “Noporowykya'uweri ae morowykye'ema rupi”, e'i nã'ã Moisesi 'ga jepi re'ã. Juowuuran a'ÿja po'oa aeporowykya futat. Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i rakue: “Peporowyky kasi morowykye'ema rupi ne”, 'jau 'ga 'ã rakue a'i kũi— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja te Davi 'ga wapo rakue? Nepemogytai nipo ka'arana 'ga remiapofer are? Ymã te 'ã 'ga py'arayparamũ opytuna 'gã netee akou rakue. ⁴ A'eramũ 'ã 'ga awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe osou rakue. A'e pe 'ga 'ã kanape ppyka i'wau opytuna 'gã netee rakue. Pekwaap 'ã aipoa. Na'gã nemi'ua rui poa numiamũ. Mainana 'gã etee te a'u aipoa rakue. A'etea Davi 'ga a'u opytuna 'gã netee rakue. Ipy'araypat 'gã awau osou peu. A'eramũ 'ga amũ “Nepẽa'wuri pẽẽ” 'jawe'em 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵—Morowykye'ema rupi mainana nanẽ oporowykyau nũ. Nepemogytai nipo Moisesi 'ga remikwasiarera ka'arana mainana 'gã porowyky are ki sa? Morowykye'ema mũ magwamagwapa 'gã wyra rapyau Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'gã amũ “Iro peporowyky morowykye'ema rupi pejejupa” ne'i 'gã 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁶—A'jea futat je 'i: Esage futat Janeruwarete 'ga mogytaawa. Esage futat 'ga mogytaawa pype 'gã nemiapofera— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'ere 'awamũ je rekoi. A'eramũ jeje'ega renuwa wesageramũ futat 'ga mogytaawa pype 'gã nemiapofera apyraapa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁷—Ymã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Oseja 'ga upe rakue: “Je upe mama'e mura esage futat jee. A'ere pejejee pẽpota'wa esagea etee esageramũ jee. Nafutari je tejeupe pẽnemimurera, pejejee pejepota'wa esage'em ire”, 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue. Nepẽneapyoi nipo pẽẽ 'ga remikwasiarer are pejemogyau ki sa. Ee pejejeapyo re amunipo 'ã “Nia'wuri pẽnemiapofera” nepe'jei 'gã nupe, a'ÿja po'wara 'gã nupe. Nuapoi futari 'gã mama'e tywera— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁸—Je 'ã pẽneki'yraretea, Jarejuwarete 'ga remimurera. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: “Je 'ã morowykye'ema jara”. A'eramũ je tee pẽ mu'jau morowykye'ema rupi pẽnemiapoe'em are— 'jau 'ga 'gã nupe.

*Ipoteu ma'e
(Maku 3.1-6; Luka 6.6-11)*

⁹ 'Gã nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe. ¹⁰ A'e pe ipoteu ma'e 'ga wapyka 'ũina. A'eramũ Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gã 'jau ajaupe:

—'Awamũ morowykye'ema. Maran sipo 'ga 'awamũ ipoteu ma'e 'ga rerekoi nũ?— 'jau 'gã ajaupe. —'Ga po katu'ogamũ ki sa'e 'ga upe: “Nuenuwi futari 'ga Moisesi 'ga porogytafera ra'e”, sa'e ki 'ga upe a'i kũi— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Esageay te Moisesi 'ga remikwasiarer imũ ae katu'oga morowykye'ema rupi enee?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pejejemawa ywy kwara pype i'aramũ sipo nepenuẽmi ywy kwar awi morowykye'ema rupi? Morowykye'ema rupi agawewi nipo i'ari ywy kwara pype pẽ nui. A'etea nipo penuẽm futat jui morowykye'ema rupi. Nepeejara'uweri ywy kwara pype

im̄yina— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹² —Pě nupe pēneymawa repyramũ futat. A'eramũ pē pejejekau esage futat ee. Ae taetu ajee 'ã ae ate Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga ajemuaēma iteu ma'e 'ga ree taetu pejejeymaw are pejemuaēma apyraapa. Ma'eramũ sipo jane jarejopoare'ema morowykye'ema rupi? “Pejopoar iki”, e'i 'ã Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³ A'eramũ 'ga 'jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Epo epopyo— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe futat 'ga opo popywau. A'eramũ futat 'ga po ojekatu'oka 'ga po owajara 'jawe etee futat.

¹⁴ A'e resakawe fariseu 'gã awau ũ'jãu jui. Morowykye'ema rupi 'ga katu'ogamũ 'gã amara'neramũ Jejui 'ga ree. A'eramũ 'gã afuwereteteramũ 'ga ree.

—Maran te jane Jejui 'ga rerekoi? Jemime te ra'u jane 'ga jukai nũ?— 'jau 'gã ajaupe.

Janeruwarete 'ga remipyyrũmet

¹⁵ “Fariseu 'gã ifuwerete te ene ree” 'e renupawe Jejui 'ga awau jui. Kwaiwete 'gã awau 'ga rupi. A'eramũ 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'okapap. ¹⁶ 'Gã katu'og ire 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je mome'u kasi pejepe 'gã nupe ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁷ Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega mome'wara 'ga upe ka'arana kwasiarukari Jejui 'ga ree rakue. A'eramũ Jejui 'ga mama'e apou Isai 'ga remikwasiarer imũ etee futat rakue.

¹⁸ “Koromũ je upe oporowyky ma'e 'ga, jeremipyyrũmera 'ga. Jeremifutararete 'ga. A'eramũ je teku'iramũ tekou 'ga ree.

Te'agesagea je amono 'ga upe 'ga rerekwaramũ. A'eramũ nipo 'ga jepãjẽ mũ etee futat mama'e apou akou.

Ywy pewara 'gã nupe nipo 'ga jeremiaporama mome'wau akou.

‘Otywer awi opoit ma'e 'gã nipo 'ga imogyau wemiayuwamũ’, 'jau 'ga 'gã nupe najuejue etee.

¹⁹ Nimara'nei 'ga ae ree. A'eramũ 'ga oje'egayawe'em.

Wafukaite'ema 'ga kwe pewara 'gã nupe. Ojee etee 'ga ojerowiaraipe'ema.

²⁰ Ajemuaēm te 'ga ae ree. Ojero'wu ma'e 'gã nee 'ga opota'waramũ.

Iku'ipap ma'e 'gã nee 'ga ojejukau esage. A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau nũ.

Afuakaramũ 'ga 'gã nee. ‘Jeruwarete 'ga oje'ega pẽ nupe’, 'jau 'ga 'gã nupe, 'ga je'ega 'gã erowiare'emauwe.

A'eramũ nipo 'gã 'ga je'ega rerowiaa ajemogyau.

²¹ 'Ga ree nipo judeue'ema 'gã jemogypygi. ‘Anure nipo 'ga jane katu'ogi Jarejuwarete 'ga upe’, 'jau nipo 'gã ajaupe”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa Jejui 'ga ree rakue. A'eramũ Jejui 'ga mama'e apou 'ga remikwasiarer imũ etee futat.

Mama'eukwaawa rerekwat (Maku 3.20-30; Luka 11.14-23)

²² Anure 'gã amũ mama'eukwaawa rerekwara 'ga rerua Jejui 'ga upe. 'Gã nemierurera 'ga noje'egi futari. Mama'eukwaawa 'ga moje'egukare'ema 'ga mogou. Mama'e resagukare'ema nanẽ 'ga upe nũ. A'eramũ 'gã 'ga rerua Jejui 'ga upe. A'erauwe Jejui 'ga 'ga katu'oka, mama'eukwaawa moia 'ga wi. A'erauwe ikatu'ogipyrera 'ga je'egi 'gã nupe. Mama'e resaka nanẽ 'ga akou nũ. ²³ A'e resakarera 'gã oporesagamũ ajemogyau Jejui 'ga ree.

—Tÿÿ. Okatu'ok 'ga 'ga ra'e— 'jau 'gã ajaupe. —Janeruwarete 'ga remimurera 'ga te 'ũi? Janeremiapesagera 'ga te 'agamũ 'ũi?— 'jau 'gã ajaupe.

²⁴ A'e renupawe fariseu 'gã 'jau 'gã nupe:

—Mama'eukwaawa 'wyriara je'eg imũ te 'ga 'ga pirewara moiri 'ga wi— 'jau 'gã 'gã nupe. —Pesepu* pãjẽ mũ etee 'ga imoiri 'ga wi— 'jau 'gã 'gã nupe.

²⁵ 'Gã 'eawera kwaapawe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Gã amũ nipo ojo'oka oywy pype ajamueu— 'jau 'ga 'gã nupe. —Maran sipo 'gã amũ a'eramũ ojo'oka oywy pype ajamueu. Ajaupi etee futat ajuapisaupap, ojomateepapa ajaupi etee futat— 'jau Jejui 'ga u'ama oporogytau 'gã nupe. —Maran sipo a'eramũ majepeja amunaw ipewara 'gã ojo'oka ajaupi tee futat ajuapisawamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. ²⁶ —Nan iapo re amunipo 'ã mama'eukwaawa remiayuwa ijomateepawi ajaupi etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁷ —“Pesepu pãjẽ mũ 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'gã nui”, pe'je ako jee ko. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Ma'ja pãjẽ mũ ajee pẽnemiyuwa 'gã mama'eukwaawa moiri 'gã nui jepi? NaJarejuwarete 'ga pãjẽ mũ rũi nipo 'gã imoiri 'gã nui jepi?— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁸ —Je nanẽ futat 'ã Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ etee futat je amoit 'ga wi nũ. A'eramũ pẽẽ a'e are je kwaapa. “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga futat ra'e, janeremiapesagera 'ga futat ra'e”, 'jau amunipo 'ã pẽẽ jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁹ —Ose sipo muna'ywa ifuakat ma'e 'ga rog ipe, 'oga jara 'ga fare'emamũ? Naani. Nosei futari. Ifuakat ma'e 'ga far ire etee isei 'ga rog ipe, 'ga karaemã pojekau 'ga wi — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Mama'eukwaawa 'wyriara ifuakat ma'e 'jawe. Ipãjẽ futat numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga te pãjẽretea, mama'eukwaawa 'wyriara pãjẽ apyraap. Ma'eramũ 'ã ae Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ etee mama'eukwaawa moiri 'gã nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁰ —Je ree iporomutare'ema 'gã najeremiayuwa rũi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Jeporowyky are je poare'ema 'gã nanẽ naje upe rũi oporowyky. Mama'eukwaawa upe te 'gã porowykyi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³¹ —Ma'eramũ 'ã je 'i pẽ nupe: Janeruwarete 'ga petywera omoit pẽ nui, jui pẽpoiweramũ, je 'i pẽ nupe. A'ere 'ga nomoiri futari U'agesage kuraparamũ petywera pẽ nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³² —Pẽẽ mũ nipo je kurapa agawewi pejemogyau. A'etea nipo Janeruwarete 'ga petywera moiri pẽ nui, ojeupe peporogytaramũ. A'ere 'ga U'agesage kuraw ire petywera nomoiri futari pẽ nui. Jarejuwarete 'ga 'Agesage pãjẽ mũ etee je mama'eukwaawa moiri 'ga wi. “Pesepu pãjẽ mũ te 'ga mama'eukwaawa moiri 'ga wi” 'jaramũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga 'Agesage kuraparamũ. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga petywera moire'ema pẽ nui. 'Awamũ miamũ 'ga namoiri futari petywera pẽ nui. Anure nanẽ nipo 'ga imoire'ema U'agesage kuraparamũ pẽ nui nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Y'wa 'yp

(Luka 6.43-45)

³³ —Y'wa 'ywa 'jawe pẽẽ. Y'wa 'yp katurama i'a katuram tãmẽjẽ futat. Y'wa 'yw a'wyre'ema o'ywa 'jawe etee futat ni'aa'wyri. A'eramũ ki pẽẽ y'wa katurama resag ire 'jau jupe: “Agamũ 'ywa katurama. Sã'ã i'a katurama tãmẽjẽ”, 'jau ki pẽẽ jupe. A'ere pẽẽ y'wa a'wyre'ema resag ire ki 'jau tãmẽjẽ jupe: “Agamũ 'ywa a'wyre'ema. Sã'ã i'a a'wyre'ema”, 'jau tãmẽjẽ pẽẽ jupe esaka— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁴⁻³⁵ —Esage ma'e 'jawe futat pejemogy numiamũ. A'ere petywet futat pejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. —Maran sipo ajee nanuaramũ pejemogy esage ma'e 'jawe pejeje'ega? Naesage ma'e arũi futat pẽẽ. Esage ma'e 'gã ea'at mama'e esage are etee futat. A'eramũ 'gã mama'e esage are etee futat oporogytau. Ia'wyre'ema 'gã ea'at mama'e tywer are etee futat. A'eramũ mama'e tywer are etee futat 'gã oporogytau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁶ —Pẽẽ mũ nipo pejeje'ega ekoete pejemogyau. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Anure wowase pẽ majatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga 'i pẽ nupe: “Ma'eramũ te ereje'eg ekoete ekou rakue?” 'ga 'i pẽ nupe. ³⁷ Pẽ'eawer imũ etee futat nipo Janeruwarete 'ga pẽ mepyau. Mama'e esage mome'wareramũ te nipo ajee Janeruwarete 'ga 'i pẽ

* **12:24** Mama'eukwaawa 'wyriara rera mukũ tapy'ÿja je'eg imũ. Satanasi 'jawamũ, Pesepu 'jau nũ.

nupe: “Eneresage jee”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe. A'ere nipo 'ga mama'e tywer are tee nipo peporogyta pejejemogyau 'eramũ nipo 'ga 'i pẽ nupe: “Pětywet jee”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Aeremiapoe'ema fariseu 'gã enũinawet

(Maku 8.11-12; Luka 11.29-32)

³⁸ A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã oje'ega 'ga upe, fariseu 'gã netee:

—Oreremiapoe'ema eapo amũ oree. Taruesak 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Awauwaramũ miamũ 'ã nepẽa'wuri futari pejejemogyau 'ga upe. “Oreremiapoe'ema eapo amũ oree”, pe'je 'ã jee numiamũ. A'ere je naapoa'uweri mama'ea pẽ nupe pẽnemiesagamũ. Juna 'ga ree etee je pẽ muea'ari pẽ mogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁰—Sã'ã ipira Juna 'ga mokona rakue. A'eramũ 'ga 'ã muapyt osea ipira reweg ipe rakue. Nan tee futat nipo pẽneki'yramũ je seri muapyr etee ywy pe, 'gã tejuka re— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴¹—Ymã te 'ã Juna 'ga rekoï Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga 'ga monou ojemome'waukaa Ninewa pewara 'gã nupe rakue. “Kwe pe ekwap je mome'wau Ninewa pewara 'gã nupe”, 'jau 'ga 'ã 'ga upe rakue. Ipira amun ire te 'ã Juna 'ga awau Jarejuwarete 'ga mome'wau Ninewa pewara 'gã nupe rakue. Juna 'ga je'ega renupawe peuwara 'gã opoia otywer awi rakue. A'eramũ nipo 'gã 'jau pẽ nupe: “Norokwaawi futari ore Ku'jywa 'ga ikue. A'etea ore orojeupe Juna 'ga 'ga mome'u ypyrauwe oropoit orotywer awi ikue”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe, Jarejuwarete 'ga rowase pẽ majatykaaw ipe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Juna 'ga a'jea futat esage ma'ea rakue. A'ere 'ã je te esage ma'ea Juna 'ga apyraapa. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴²—Janeruwarete 'ga rowase pẽ majatykaaw ipe nipo Sepa ywy pewara 'wuriara eẽ nanẽ nipo 'jau pẽ nupe: “NaKu'jywa kĩa remiayuwa rũi agawewi je ikue. A'etea je ojut muku awi Sarumãu kĩa je'ega renupa ikue. Sarumãu kĩa i'akwaawa agawewi kĩa ikue”, 'jau nipo eẽ pẽ nupe. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: A'jea futat Sarumãu 'ga i'akwaap ma'ea rakue. A'ere 'ã je te i'akwaawete ma'ea je rekoï. Ma'eramũ gatu nipo 'ã naje rerowiari pejepe, a'e je 'ã pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Werekwarera upe mama'eukwaawa jewyawet

(Luka 11.24-26)

⁴³⁻⁴⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pẽ nui omoir ire nipo mama'eukwaawa ioi ywy akỹme'ema rupi opytaawa mũ rekaa akou. A'eramũ nipo opytaawa mũ resake'emawe 'jau ojeupe etee futat nũ: “Maran te 'ã nooi tejekwawer ipe etee futat tejewya nũ 'i?” 'jau nipo ojeupe. A'eramũ nipo ojewya 'ua werekwarera 'ga resaka. Erekwarera 'wuriar amuteeramũ nipo akowe'em ee. Ijekatu'oguu tuwamũ. ⁴⁵ A'eramũ nipo opytuna majatykau awau. Sete nipo opytuna rerua. A'ea te nipo itywerete. A'eramũ te nipo erekwarera 'ga te'arareteramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. —Nan tee pẽẽ. Jeje'ega rerowiare'emamũ pětywet pejejemogyau jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga y eẽ 'ga rewirera 'gã netee

(Maku 3.31-35; Luka 8.19-21)

⁴⁶ 'Ga porogyta pype Jejui 'ga y eẽ 'ua, 'ga rewirera 'gã netee. Ukupepewara 'gã nupe owaẽma.

—Toroporogyta Jejui kĩa upe 'jau— 'jau eẽ 'gã amũ nupe.

⁴⁷ A'eramũ 'ga amũ 'jau Jejui 'ga upe:

—Eney eẽ 'ut owaẽma enerewirera 'gã netee janee. “Toroporogyta kĩa upe 'jau”, e'i eẽ oree— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴⁸ A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau ojeipyriwara 'gã nupe:

—Maranuaramũ te pẽẽ jey 'jawe jee? Maranuaramũ te pẽẽ jerewirera 'gã 'jawe jee?
— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁹ A'eramũ 'ga wemimu'eramũ ore mome'wau 'gã nupe:

—Koromũ jey eẽ 'jawewara 'gã, jerewirera 'gã 'jawewara 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁰—
Jeruwarete 'ga je'ega renuparamũ pẽẽ jepytunamũ pejemogy, jerewireramũ nanẽ peje-
mogy nũ. Kũjãmeramũ pẽẽ jerenyrãmũ pejejemogyau nũ, jeyramũ nanẽ pejejemogyau
nũ. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apoaramũ jepytunamũ pejemogy jee— 'jau
Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

13

Mama'e a'yi tymawet

(Maku 4.1-20; Luka 8.4-15)

¹ Aipo 'ara rupiwewe futat Jejuĩ 'ga uẽma 'og awi awau wapyka ypia reme'y'warimũ.
Ajatyka ma'e 'gã nupe oporogytau. ² A'eramũ kwaiwete 'gã 'ua ajatykau 'ga ree.
³ A'eramũ 'ga awau u'aa wapyka yaruu pype. A'eramũ 'ga yaruu pype u'ar ire 'gã
oporogytau ojee ajatyka ma'e 'gã nupe, mama'e mũ mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau
'Uwarete 'ga ree. 'Ga renupara 'gã 'upa 'yisiga pype.

—Kũima'e 'ga amũ akou oko pe juowuuran a'ÿja momopoa. ⁴ A'eramũ a'ÿja mũ u'aa
pe pe 'ga wi. A'ere 'ga imomopor ire wyra'i ruri i'wau etee 'ga wi. ⁵ Amumera u'aa ywy
a'wyre'ema pype 'ga wi. Kwaiwete ita. A'eramũ 'yja otywe'emamũ jupe. 'Yi tywe'ria te.
Jarujete futat opopoa numiamũ. ⁶ A'ere nooi apoa kwe pe. A'eramũ kwaraya imomÿijaga
etee. Ita rakuwa ijukau etee. ⁷ Amumera a'ÿja u'aa juemy pype. A'eramũ jua imoteu
etee 'ga wi. A'eramũ jawaiwa iapisau etee. ⁸ Amumera a'ÿja te ajee u'at ywy katurama
pype. A'eramũ opopoa. A'eramũ ywy esage pype u'at ma'efera te u'aramũ kwaiwete.
Ajepeja 'ywa'aa sẽg i'aa. Ajepeja 'ywa'aa sesẽta i'aa. Ajepeja 'ywa'aa trĩta i'aa— 'jau Jejuĩ
'ga imome'wau 'gã nupe.

⁹—Ee pejejeapyoweramũ ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

¹⁰ Oporogytapaw ire 'ga uẽma yaruu awi nũ. A'eramũ ore 'ga remimu'eramũ 'ga
rerowyka, oroporonupa ee 'ga upe:

—Ma'eramũ te ereporogyta sigaty etee te 'gã nupe? Ma'eramũ ene 'gã mu'jau
morogytau etee ki 'ei?— 'jau ore 'ga upe.

¹¹ A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau oree:

—Tejuwarete 'ga je'eg imũ futat je ruri pẽ mu'jau 'ga ree. 'Awamũ Jeruwa 'ga pẽ mogyi
wemiayuwamũ jeje'ega renupa katu katuaramũ, a'e je 'ã pẽ nupe— 'jau 'ga oree. —
A'ere je porogytai sigaty etee te pẽ mu'jau ee. Kasi a'e pe tesirũmera 'gã we ikwaawi
erujewi ne, a'e je— 'jau Jejuĩ 'ga oree. ¹²—Jeje'eg are eapyowet ma'eramũ Janeruwarete
'ga pẽ mueapyoi ee. A'ere 'ga jeje'eg are eapyowere'ema 'gã namueapyoi ee. Ee 'gã
neapyoweramũ etee te 'ga 'gã mueapyoi ee— 'jau 'ga oree. —A'ere ee eapyowere'ema
'gã 'gã amu'eawera moka'jamawi etee. ¹³ Jeje'eg are eapyowere'ema 'gã wanup futat
jeje'ega numiamũ. A'ere 'gã naeapyoi futari ee. Amã'jãu agawewi 'gã jeremiapofer
are. A'etea 'gã naeapyoi ee. Ma'eramũ je 'ã morogytau etee imome'ui pẽ nupe pẽ
mu'jawamũ. Imome'u katu re 'gã neapyo ekoeteramũ ajemogyau ee ne— 'jau Jejuĩ 'ga
oree. ¹⁴—Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã nee Isai 'ga upe rakue:
“Jeje'eg are nipo 'gã apyakai agawewi ajemogyau. A'etea nipo 'gã naeapyoi ee.

Amã'jãu nipo 'gã mama'e are. A'ere nipo 'gã nuesakatui.

¹⁵ U'akwaawe'emamũ nipo 'gã ee. Wapya rawopytyma ete nipo 'gã jui. Wapymãiu ete
nipo 'gã jui nanẽ nũ. ‘Kasi janereapyoramũ ee ne’, 'jau nipo 'gã.

Ee weapyo re amunipo 'ã 'gã poiri futari otywer awi. A'eramũ amunipo 'ã je 'gã katu'ogi 'gã tywer awi”,

'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa 'gã nupe rakue — 'jau Jejui 'ga wemimu'eramũ oree.

¹⁶ —'Gã amũ nipo naeapyoweri futari jeje'eg are. A'eramũ 'gã weapyoe'emamũ futat ajemogyau ee. A'ere 'ã na'gã 'jawe rũi te pẽẽ. Pẽneapyowet te pẽẽ jeje'eg are pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ pejejeapyoramũ pejejemogyau ee. A'eramũ pẽẽ a'eramũ pejeku'iramũ pejejemogyau ee. ¹⁷ Janepy 'gã 'ã iporesagiwet futat jeremiapo are rakue numiamũ. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã, amumera 'ga remiayuwa 'gã. Mĩmera 'gã iporesagiwet ee rakue numiamũ. Iporenuwiwet jeje'eg are rakue numiamũ. A'ere 'ã 'gã manũi erujewi je rure'emauwe rakue— 'jau Jejui 'ga oree.

¹⁸ —Peapyaka ki jeje'eg are. Tamueapyo pẽẽ teje'eg are 'jau — 'jau 'ga oree. ¹⁹ — Sã'ã y'wa a'ỹja. Nan tee futat Janeruwarete 'ga je'ega. A'ỹja mũ nipo 'ã u'aa pe pe 'ga wi. A'ea nipo 'ã wyra'ia 'ua i'wau etee 'ga wi. Nan tee futat nipo Janeruwarete 'ga je'ega renupara 'gã amũ. 'Ga je'ega renuwi futari numiamũ. A'ere nipo 'gã naeapyoi ee. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyrara 'ua erowiarukare'ema 'gã nupe: “Perowiar awi”, 'jau 'ua 'gã nupe. A'eramũ futat 'gã momoirukaa je rerowiar awi— 'jau Jejui 'ga oree.

²⁰ —Sã'ã y'wa a'ỹja mũ 'ara ywy a'wyr'e'ema pype ipopora numiamũ. A'ere nitywi apoa. A'eramũ 'ã opapapa etee. Nan tee futat nipo 'gã amũ je rerowiarawi etee. Kamẽsĩete nipo 'gã je rerowiari. A'ere 'gã poiri kamẽsĩete je rerowiar awi nũ. Ojeupe mama'eay jesaukarauwe nipo 'gã opoia je wi. ²¹ A'ere nipo amumera 'gã “Iro ererowiat aipoa?” 'jau nipo 'gã 'ua 'gã nupe, 'gã nerekou tyweaete je rerowiar are. A'erauwe nipo 'gã poiri je rerowiar awi je upe oporogyta awi. “Nia'wyr'i 'ga porogyta ra'e”, ojeupe 'erauwe nipo 'gã poiri je wi— 'jau Jejui 'ga oree ore mueapyou ee.

²² —Sã'ã y'wa a'ỹja 'ara ju pype. A'eramũ 'ã opopoa futat numiamũ. A'eramũ 'ã jua imoteu etee. Nan tee futat nipo 'gã amũ Jarejuwarete 'ga je'ega renuwaiwi etee. A'eramũ nipo 'gã wemifutar are etee wea'aramũ ajemogyau nũ. Wea'aru'jawe'emamũ nipo 'gã jeje'eg are. Ojemuorypaw are etee nipo 'gã wea'aramũ akou. Okaraemã momytun are etee nipo 'gã wea'aramũ akou nũ. A'eramũ futat nipo 'gã wea'aru'jawe'emamũ jeje'eg are. Jeremifutar imũ nipo 'gã mama'e apowe'em futat— 'jau Jejui 'ga oree.

²³ —Sã'ã y'wa a'ỹja ywy katurama pype u'at ma'ea. A'ea nipo awau waranupa u'aramũ. Nan tee futat Ku'jywa 'ga je'ega renupara 'gã neapyoramũ ajemogyau ee. Wago'oramũ miamũ 'gã nopoiru'aweri futari je rerowiar awi. Ojemogypyka etee futat nipo 'gã ajemogyau je ree. Janeruwarete 'ga pãjẽ mũ etee futat nipo mama'e esage apou ajemogyau. Sã'ã ywy katurama pype u'at ma'e 'ara. A'eramũ 'ã u'aramũ kwaiwete. Ajepeja 'ywa'aa sẽg i'aa. A'ere ajepeja 'ywa'aa sesẽta i'aa. Ajepeja 'ywa'aa trĩta i'aa. Nan tee futat jeje'ega renupara 'gã mama'e esage apoi Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat— 'jau Jejui 'ga oree, ore mueapyou ee.

Juowuunan

²⁴ A'eramũ Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe najuejue etee futat nũ:

—Mama'e mũ je amome'u pẽ nupe. Jarejuwarete 'ga rowase pẽ majatykaaw are je pẽ mu'ei— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Kũima'e 'ga amũ akou juowuu ra'ỹja tyma oko pe. ²⁵ A'ere ypytun imũ, 'ga seramũ, 'ga ree ipromutare'ema 'ga ruri juowuunana ra'ỹja tyma juowuu ra'ỹja põ'õ me 'ga wi. A'ere 'ga itym ire awau jui nũ. ²⁶ A'eramũ opopoa waranupa awau. Aju'jaju'jawe futat numiamũ. I'ywa nanẽ nũ aju'jaju'jawe etee futat. A'ere i'a oteei ajau. A'eramũ 'gã i'aramũ tãmẽjẽ esaka. ²⁷ A'eramũ ko jara 'ga remiayuwa 'gã 'jau 'ga upe: “Juowuunana nipo eretym eko pype rai'i ki sa. Ma'eramũ nã'ã ipopori eewe re'ã”, 'jau 'gã 'ga upe — 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe. ²⁸ —A'eramũ ko jara 'ga 'jau 'gã nupe: “Je ree

iporomutare'ema 'ga nipo a'ÿja werut ityma jeko pe rai'i. 'Tamote'at 'ga koa 'jau' e'i nipo 'ga jee rai'i", 'jau 'ga 'gã nupe.

—A'eramũ 'ga remiayuwa 'gã 'jau 'ga upe: “Juowuunana jui ipo'oa te erefutat?” 'jau nipo 'gã 'ga upe.

²⁹ —A'ere 'ga 'i etee 'gã nupe: “Naani. Pepo'o awi. Kasi a'e pe pemososok eewe te ne. ³⁰ Tene ijuwamũ ra'ne. A'ere tamũ'ẽukat ajai imonookara 'gã nupe 'jau. 'Pemũ'ẽ ra'ne juowuunana jui. A'eramũ pẽẽ imono'oga, iku'afaa, erawau iapyau. Iapy re pẽẽ juowuurete monooka erawau ejaa yrũ pype' ta'e 'gã nupe 'jau”, 'jau ko jara 'ga wemiayuwa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã jemomytunawam

(Maku 4.30-34; Luka 13.18-21)

³¹⁻³² Imome'upaw ire Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ, 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã nee:

—Sã'ã y'wa'ÿi'ĩ'ia, mostarda 'jawa. A'eramũ 'ã ae ityma. A'eramũ 'ã opopoa awau o'ywuuramũ. A'eramũ 'ã wyra'ia aja'yrapyau akã are, waity mogyau ee— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe.

Aipo Jejui 'ga 'ea wemiayuwa jemomytunawama upe 'ga 'i poromũ. 'Awamũ 'ga rerowiaara 'gã inãinãni'ĩ etee. A'ere 'gã anure kwaiwete 'gã jemomytuni nipo ajemogyau.

³³ A'eramũ 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau ee nũ:

—Sã'ã kũjã u'i mojerawa. A'eramũ 'ã imojopypeawa monou ipype. Inãinãni'ĩ etee agawewi 'ã imonou ipype. A'etea 'ã awua— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Aipo Jejui 'ga 'ea nanẽ wemiayuwa jemomytunawama upe 'ga 'i poromũ.

³⁴ Mama'e mũ 'ga omome'u 'gã nupe 'gã mu'jawamũ nũ. Mama'e mũ mome'ue'em ire amunipo 'ã 'ga nimu'jawi futari. ³⁵ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari ee 'ga amũ upe rakue:

“Mama'e mũ je amome'u 'gã nupe Tejuwarete 'ga ree 'gã mu'jawamũ.

Ywy apoe'emauwe 'gã naeapyo'i ee. A'eramũ je 'gã mueapyou ee”,

'jau 'ga ikwasiaa Jejui 'ga ree rakue. A'eramũ Jejui 'ga morogyta mome'wau 'gã nupe, ee 'gã mu'jawamũ, 'ga remikwasiarer imũ etee futat.

Jejui 'ga 'gã mueapyoawet

³⁶ 'Gã nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga awau 'gã nui. Awau osou 'og ipe nũ. 'Ga remiayuwamũ nanẽ ore arawau orosou 'ga rupi nũ. A'eramũ ore 'jau 'ga upe:

—Ore mueapyo ape eporogyta are, juowuu pype opopot ma'e are— 'jau ore 'ga upe.

³⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Sã'ã ae a'ÿja esage tyma. Nan tee futat je, Jarejuwarete 'ga remimureramũ. ³⁸ 'Awa ywya ko 'jawewara. Je rerowiaara 'gã a'ÿi esagea 'jawewara. Je rerowiare'ema 'gã a'ÿi esage pype opopot ma'e 'jawewara. Mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa futat aipo 'gã. ³⁹⁻⁴¹ Je ree iporomutare'ema 'gã mama'eukwaawa 'wyriara futat. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyriara je rerowiare'ema 'gã mokwasi'wau jeremiayuwa 'gã pype. Anure nipo je Jarejuwarete 'ga rowase pẽ majatykaramũ, Jarejuwarete 'ga remimureramũ ywagipewara 'gã monou kwe pe mama'e tywera apoara 'gã mono'ogukaa. Ojomotywerukaarera 'gã neewe nipo je 'gã mono'ogukaa 'gã nupe, mama'eukwaawa rapyawa pype 'gã momopoawamũ. ⁴² Tata rakuwa pype futat nipo 'gã awau ajemogyau. Eukwere nipo 'gã jemogyi waemamũ. Wa'jykãjamũ nipo 'gã ajemogyau ay upe— 'jau 'ga oree imome'wau. ⁴³ —Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã etee te ywagipewara 'gã weroo ywag ipe 'gã mogyau Jarejuwarete 'ga pyri. A'eramũ nipo 'gã najuejue etee 'ga remiayuwa 'gã nesaka, 'ga pyri 'gã jemogyramũ. A'eramũ nipo 'gã nesakara 'gã 'jau: “A'jea futat 'gã jemogyi Ku'jywa 'ga remiayuwamũ”, 'jau nipo 'gã 'gã nesakawe— 'jau Jejui 'ga oree, ore mueapyou ee.

—Ee pejejeapyoweramũ ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jejui 'ga oree.

Wemiayuwamũ 'gã neko are

'gã mu'eawet

⁴⁴ A'eramũ Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau oree nũ:

—Sã'ã 'ga amũ mama'e epy mũ resaga ywy pype. A'eramũ nipo esakarera 'ga 'jau ojeupe: “Kuu. Ymã te sipo 'ã 'ga amũ imimi imĩina rakue. 'Awa pa je ywy amut teje kwy”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. “A'eramũ jema'ea futat imimipyrrera 'jau kwy”, 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga imĩina gatu ra'ne. A'eramũ nipo 'ga awau okaraemã me'ega ka'aranũ are. A'eramũ nipo 'ga ka'aranũ rerawau ywy jara 'ga upe, ojeupe imuawamũ. Nan tee futat pẽẽ. Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pejemogyweramũ pẽẽ pejepoia pejemifutar imũ mama'e apo awi— 'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁵⁻⁴⁶ A'eramũ 'ga mama'e mũ mome'wau oree nũ:

—Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ ae rekoa ita epy 'jawe. Sã'ã ita muara 'ga ita epy resaga. Esakawe nipo 'ga 'jau ojeupe: “Koa je afutat”, 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramũ nipo 'ga okaraemã me'ega ita epy muawamũ— 'jau Jejui 'ga oree. —Nan tee futat pẽẽ. Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pejemogyweramũ pẽẽ pejepoia pejemifutar imũ etee mama'e apo awi— 'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁷ A'eramũ 'ga mama'e mũ mome'wau oree nũ:

—Jarejuwarete 'ga rowase pẽ majatykaaw are je pẽ mu'ei— 'jau 'ga oree. —Taityuu momoara 'gã 'ã taityuu monou imomoa 'y pe. ⁴⁸ Ipye kwaiwete pira jejag ire 'ã, 'gã imatãu imua nũ. A'eramũ nipo 'gã ipira renũ'jãu jui. Pira esagea etee nipo 'gã imonou yrũ pype. Pira a'wyr'e'ema nipo 'gã imomopoa etee. ⁴⁹ Nan tee futat Janeruwarete 'ga rowase pẽ majatykaaw ipe ywagipewara 'gã oi mama'e tywera apoara 'gã pe'au esage ma'e 'gã nui, 'gã mojo'oka 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. ⁵⁰ Tata rakuwa pype futat nipo 'gã oi ajemogyau akuekuewamũ. Aya nipo 'gã maema 'gã na'jywa mokãina 'gã mogyau— 'jau 'ga oree imome'wau.

⁵¹ A'eramũ 'ga oporonupa ee oree:

—Pẽneapyo te pejejeupe jeremimome'u are ra'e?— 'jau 'ga oree.

—Orereapyo ore ee arajemogyau— 'jau ore 'ga upe.

⁵² A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Pejejeupe jeremimome'ufer are pejejeapyoramũ pejemogyau pejemu'jara 'gã 'jawe etee futat. Jarejuwarete 'ga remikwasiarukarer are pejamu'jaramũ nipo pẽẽ. Ymã we te 'ã pẽneapyo Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. A'ere 'ã 'awamũ pẽneapyo jeje'eg are nũ. A'eramũ nipo pẽẽ 'gã mu'earũmũ 'ga je'eg ymaner are, jeje'ega reewe— 'jau 'ga oree. —Karaemã jara 'jawe pẽẽ pejemogyau. Sã'ã karaemã jara 'ga okaraemã rerekoa. Iymanera 'ga nuetygi futari. Okaraemã momytuna erekou ipyu. Mama'e pyaua nanẽ 'ga 'ã erekou nũ. Nan tee futat pẽẽ. Pẽneapyo jeje'eg are. Jarejuwarete 'ga je'eg ymaner are nanẽ 'ã pejejeapyoramũ pejemogyau nũ— 'jau Jejui 'ga oree.

Nasare pe 'ga oawet

(Maku 6.1-6; Luka 4.16-30)

⁵³ Morogyta mome'upaw ire Jejui 'ga awau uẽma amunaw awi. ⁵⁴ Oje'wyr ipe 'ga awau, Nasare pe 'ga awau opytawaipa. Peu wekwaw ipe 'ga peuwara 'gã mu'jau judeu 'gã jatykaaw ipe. A'eramũ peuwara 'gã ajemogyau oporesagamũ 'ga ree:

—Awỹja te 'ga amu'akwaap mama'e are nũ'ũ? Ma'ja pãjẽ mũ sipo 'ga aereapipe'ema apoi?— 'jau 'gã ajaupe. ⁵⁵ —Ma'eramũ sipo 'ga jane mu'ei mama'e are? NaMoisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga ra'yra rũi agawewi 'ga. A'etea 'ga 'ã ifuwet jane mu'e are. A'ere jane nienuwi 'ga porogytaa— 'jau 'gã 'ga upe. —'Yjepana pinara 'ga ra'yra 'ga te 'ã. Mari ãẽ te 'ã 'ga ya. Tiago 'ga, Jose 'ga, Simão 'ga, Judas 'ga. Mĩmera 'gã 'ã 'ga

rewirera. ⁵⁶ 'Ga renyra 'gã nanë 'ã ajemogyau 'au jane pype nũ. Maran ajee 'ga jane mu'ei 'ũ? Ma'ja pãjẽ mũ sipo 'ga mama'e apoi akou?— 'jau 'gã ajaupe.

⁵⁷ Nuerowiari futari 'gã 'ga.

A'ere Jejui 'ga 'i 'gã nupe:

—Sã'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã oa kwe pe 'ga je'ega mome'ua. A'eramũ 'ã kwe pewara 'gã jẽmĩ 'gã je'ega rerowiaa. A'ere 'ã 'gã 'wyr ipewara 'gã jẽmĩ nuerowiari 'gã. 'Gã pytuna 'gã miamũ 'ã 'ga rerowiare'ema ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oje'wyr ipewara 'gã nupe. —Nan tee futat ajee 'ã kwe pewara 'gã jẽmĩ je rerowiari. A'ere 'ã je'wyr ipewaramũ jẽmĩ naje rerowiari pejepe pejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁸ Nuerowiari wejue 'gã 'ga. A'eramũ 'ga aeremiapoe'ema mama'e apoarũme'em oje'wyr ipe. Inãinãní'ĩ etee 'ga iapoi peu.

14

Juã Batista 'ga jukaawet (Maku 6.14-29; Luka 9.7-9)

¹ Anure Erote 'ga, Garireja ywy pewara 'gã 'wyrriara 'ga, Jejui 'ga rera renupa. 'Ga amũ Jejui 'ga remiapofera mome'wau 'ga upe. ² A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Juã Batista 'ga nipo 'ut oferapa rai'i nũ. A'eramũ nipo a'e 'ga aeremiapoe'em apou— 'jau 'ga 'gã nupe.

Erote 'ga Juã 'ga jukaukaa 'gã nupe rakue. A'eramũ 'ga wea'aramũ 'ga ree, Jejui 'ga remiapofera renupawe.

³⁻⁴ Ymã te Erote 'ga wewirera 'ga remireko ãẽ pojekai 'ga wi rakue. Erotiasi ãẽ pojekau 'ga wi rakue, Filipe 'ga wi rakue. A'eramũ 'ga ãẽ rerekou katu rakue. A'eramũ Juã 'ga 'jau 'ga upe: “Nia'wyrri nanuara. Ejewirera remireko 'ã erepojeka 'ga wi. Ymã 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: ‘Peko awi pejejuemireko are’, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'etea 'ã ereapo nanuara. A'eramũ ene etywereteramũ ekou Jarejuwarete 'ga upe” 'jau Juã 'ga Erote 'ga upe rakue.

A'eramũ Erote 'ga amara'neramũ Juã 'ga ree, 'ga pofaa, 'ga munewukaa moro-munepawa pype rakue. ⁵ 'Ga jukaa 'ga ifutaa numiamũ. A'ere 'ga kyjei judeu 'gã nui. “Juã 'ga 'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara futat”, e'i te 'ã judeu 'gã ajaupe jepi. A'eramũ Erote 'ga okyjau Juã 'ga juka awi.

⁶ Anure Erote 'ga maraka apou. U'aawera 'ara rupi 'ga maraka apoi. A'eramũ Erotiasi ãẽ ra'yra ãẽ ojerokyau maraka are ajatyka ma'e 'gã nowase. A'eramũ Erote 'ga aku'iramũ ãẽ jeroky are. ⁷ A'eramũ 'ga 'jau ãẽ upe:

—Ma'ja te erefutat? Tamono eneremifutara enee 'jau— 'jau 'ga ãẽ upe. —Ma'ja te erefutat? Na'e ekoetei je enee. “Tamono eneremifutara enee 'jau”, a'e te je enee— 'jau 'ga ãẽ upe rakue.

⁸ A'erauwe ãẽ awau ujãna oy ãẽ upe 'jau:

—“Ma'ja te erefutat?” e'i kãã jee. “Tomono eneremifutara enee 'jau”, e'i kãã jee. Ma'ja te je aenũi kãã upe?— 'jau ãẽ oy ãẽ upe rakue.

—“Juã Batista kãã akagera erurukat imonogukaa paratu pype jee”, ere kãã upe kyn— 'jau ãẽ wa'yra ãẽ upe rakue.

A'eramũ ãẽ awau ojewya 'jau 'ga upe:

—Juã Batista kãã akagera erurukat paratu pype imonogukaa wã nupe jee kãã— 'jau ãẽ 'ga upe rakue.

⁹ Aipo ojeupe ãẽ 'eramũ Erote 'ga u'arasigamũ 'ũina ãẽ 'e are. “Ma'eramũ je 'jau ãẽ upe ra'e 'ũ: ‘Eneremifutara tomono enee 'jau’, 'jau ãẽ upe ra'e 'ũ”, 'jau 'ga ojeupe, u'arasigamũ 'ũina. A'ere 'ga wemimo'wy'wyrera 'gã nemianuwamũ aipo 'ga 'i ãẽ upe. A'eramũ 'ga ojenosõu iapoe'em are. “Kasi a'e pe je'me are 'gã nekoi ajaupe ne kwy”, 'jau

'ga ojeupe. A'eramũ 'ga ã remienũiwera apoukaa ojeupe. ¹⁰ A'eramũ 'ga wemiayuwa 'gã amũ monou Juã 'ga ajuwonogukaa rakue.

—Moromunepawa pype Juã 'ga 'ami. Pe'je pejewau 'ga ajuwonoka. A'eramũ pẽẽ 'ga akagera rerua paratu pype ãẽ upe— 'jau 'ga 'gã nupe rakue.

¹¹ A'eramũ 'gã iapou, ojeupe 'ga 'eawer imũ etee futat. A'eramũ 'gã paratu pype Juã 'ga akagera rerua 'ga upe. A'eramũ Erote 'ga imonou Erotiasi ãẽ ra'yra ãẽ upe. Ojeupe 'gã imurauwe ãẽ imonou oy ãẽ upe.

—Kweramũ, a'ni— 'jau ãẽ oy upe rakue.

¹² “Erote 'ga 'ga jukaukat 'gã nupe” 'e renupawe Juã 'ga remiayuwa 'gã awau 'ga reumera upe erawau imonou inuga ita kwara pype. A'eramũ 'gã awau imome'wau Jejui 'ga upe.

Kanape'i me'yitawet

(Maku 6.30-44; Luka 9.10-17; Juã 6.1-14)

¹³ Ojeupe Juã 'ga jukaawera mome'urauwe Jejui 'ga 'jau wemimu'eramũ ore:

—Awotywe'eme soo ra'ne 'jau— 'jau 'ga ore.

A'eramũ ore arawau oroyaapa yaruu pype. A'ere 'gã kwaiwete oreo kwaawi.

—Soo 'ga rewiri 'ga porogyta renupa 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã awau ypia ywyri. ¹⁴ Ojekog ire Jejui 'ga uẽma yaruu awi. Ko'iko'i ete mytuna 'gã 'ua owaẽma ore. 'Gã nesakawe Jejui 'ga ajemuaẽma 'gã nee. Ojero'wu ma'e 'gã 'gã erua 'ga upe. A'eramũ 'ga 'gã katu'oka.

¹⁵ Kaaruwamũ ore 'ga remimu'eramũ 'jau 'ga upe:

—Kaarup, ki 'ei. A'ere nitywi mama'ea 'au 'gã nemi'uramũ ki 'ei— 'jau ore 'ga upe. —Emono 'gã jarejewi. Too 'gã amunawa mũ pype wemi'urama mua ojeupe 'jau— 'jau ore 'ga upe.

¹⁶ A'ere Jejui 'ga 'i etee ore:

—Naani. Nooi futari 'gã. Pẽẽ te mama'ea pemono 'gã nupe— 'jau etee 'ga ore.

¹⁷ —Nitywi futari mama'ea— 'jau ore 'ga upe. —Sĩku etee kanape'ia. Mukũ'i'ĩ etee ipira'ia. A'ea niapoi 'gã nupe— 'jau ore 'ga upe.

¹⁸ A'eramũ 'ga 'jau ore:

—Perut ajee jee— 'jau 'ga ore.

A'eramũ ore erawau 'ga upe. ¹⁹ A'eramũ 'ga ojee ajatyka ma'e 'gã nupe 'jau:

—Pe'je pejeapyka juo'wi 'arimũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã wapyka. A'ere Jejui 'ga kanape'i ppyka opo pe ipira'i reewe. A'ere 'ga eramã'jãu ywau opo pe. A'eramũ 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut ore. Ene te 'ã eneresage ore— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

Aipo 'e re 'ga kanape'i mowowoka ipira reewe 'ga imopẽpena imonou wemimu'eramũ ore. Omowowogamũ ojeme'yita ore. A'eramũ ore imonou wapyk ma'efera 'gã nupe.

²⁰ A'eramũ futat 'gã ojemi'waa. Ojemi'wapaw ire 'gã 'jau:

—Niapoi agawewi akiko. A'etea ojeme'yi 'ga upe 'ga omowowogamũ— 'jau 'gã ajaupe. —Janeruwarete 'ga te ome'yi janee. A'eramũ jane jarejewegamũ rẽwẽjẽmĩ jarejemogyau. Janeruwarete 'ga jarejeupe ime'yje'em ire amunipo 'ã jane ty'ara rerekoĩ — 'jau 'gã ajaupe.

'Gã jemi'wapaw ire ore emyrera mono'oga yrũ pype. Tusi yrupemũũ matyneema.

²¹ Kwaiwete 'gã ojemi'waa. Sũku miu agawewi kũima'efera 'gã pytuna. A'e pe kũjãmera nũ kunumĩmera 'gã netee. A'etea 'gã na'upawi kumia. Wewegamũ 'gã jui.

'Yrajape 'arimũ 'gã ataawet

(Maku 6.45-52; Juã 6.16-21)

²² A'ere Jejui 'ga wemimu'eramũ ore monou ojewi:

—Pe'je iruukwe je renune. Kwe katy pejewau pejeyaapa— 'jau 'ga oree. —Je apyta ra'ne. Tamono 'gã 'gã 'wyr ipe 'jau nũ. A'eramũ pẽẽ pejewau je renune— 'jau 'ga oree.

A'eramũ ore arawau 'ga wi 'ga rejaa ojetee'i.

²³ Ojewi mytuna 'gã mono re Jejui 'ga awau ojeupia wytyra rupi. Ojetee futat 'ga 'ũina oporogytau 'Uwarete 'ga upe ypytunimũ.

²⁴ A'e pe ore arawau arakou oroyaapa. Mukuu te ore oi. Poje wytuua 'ua oree, 'y ryjuapi retee. ²⁵ Ku'em ja'wyja'wyrãmũ Jejui 'ga 'ua ore rewiri. 'Y rajape 'arimũ etee futat 'ga 'ua watau akou. 'Ua 'ga ore rupisika. ²⁶ 'Y rajape 'arimũ 'ga ata resakawe ore orokyjau 'ga wi. Orekyjea ore pifuaka'roka.

—Ajaga nipo kwe 'ut owaẽma janee kũi— 'jau ore aruafukaita arajaupe.

²⁷ A'erauwe Jejui 'ga 'jau oree:

—Pekyje awi je wi. Je te ojot pẽ newiri— 'jau 'ga oree.

²⁸ A'erauwe Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ene futat nipo ereko, ki Ku'jyp? Je futat 'jau, je mono ape je muatau 'y rajape 'arimũ eje'jawe— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

²⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere ajee ejua— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Pedro 'ga awau ojypa yaru awi. A'eramũ futat 'ga awau watau 'y rajape 'arimũ Jejui 'ga repejãna. ³⁰ Poje 'ga wea'aramũ erujewi wyty are. A'erauwe 'ga kyjei. A'eramũ 'ga awau wypywygamũ. A'eramũ 'ga wafukaita Jejui 'ga upe:

—Je poar ape, ki Ku'jyp! Jerypywyk je tekou— 'jau 'ga wafukaita, Jejui 'ga upe.

³¹ A'eramũ Jejui 'ga 'ga popyyka oje'ega 'ga upe:

—Ma'eramũ ene ekyjau ete 'ũ? Ma'eramũ te ene nerejemogypygyi etee je ree? Je rerowia'ri'i tãmẽjẽ 'ã ape— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

³² A'eramũ 'ga 'ga rerua eru'aa yaru pype. Ore pype 'gã 'arauwe wyty wojeramũ.

³³ A'erauwe ore 'jau Jejui 'ga upe, yaru pype ajemogy ma'eramũ:

—A'jea futat. Ene te 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yraretea— 'jau ore 'ga upe, 'ga muorypa.

Genesare ywy pewat

(Maku 6.53-56)

³⁴ A'eramũ ore arawau oroyaapa orojekoka Genesare ywy are. ³⁵ Jejui 'ga kwaaw ire peuwara 'gã oje'ega monou kwe pewara 'gã nupe:

—Pe'je pejejua Jejui 'ga resaka. Ojero'wu ma'e 'gã nerua 'ga upe— 'jau 'gã oje'ega monou 'gã nupe.

A'eramũ 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua 'ga upe. ³⁶ A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Tene 'gã eneraity pypireme'ywa pygyi etee agawewi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'ga raity pypireme'ywa pygarera 'gã ojekatu'okapap najuejue etee futat.

15

Judeu 'gã nemiapo

(Maku 7.1-23)

¹ Anure fariseu 'gã amũ 'ua Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee Jerusareg awi oporonupa ee Jejui 'ga upe:

² —Ma'eramũ te eneremiayuwa 'gã nuapoi mama'ea jareypy 'gã je'eg ymaner imũ?— 'jau 'gã 'ga upe. —Ymã te 'ã janepy 'gã 'i ajaupe rakue: “Janeruwarete 'ga janejepoeja afutat. Mama'e 'u enune jarejepoeite'ema 'eramũ janetyweramũ Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau 'gã ajaupe rakue. A'eramũ ore orojepoeita orojemi'war enune 'gã 'eawer imũ etee futat jepi. A'ere 'ã eneremiayuwa 'gã nojepoei ojemi'war enune 'gã 'eawer imũ— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ ajee nepeenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega pejejemogyau 'ũ? Na'ga je'eg imũ rũi nanẽ pẽẽ mama'e apou nũ. Peje'eawer imũ etee 'ã pẽẽ mama'e apou. A'eramũ kasi pẽẽ jeremiyauwa 'gã ago'wau ekoete pejejemimu'e tywer are ne— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Peanuw etee ki pejejuwa 'ga je'ega. Pejeje eẽ je'ega nanẽ ianupa etee nũ”, 'jau 'ga 'ã rakue. “Ujara 'gã kurapara 'gã ki peapisi”, 'jau 'ã Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁵—A'ere 'ã pemu'e 'gã 'gã jara 'gã je'ega renuw etee'em are etee pejejemogyau. “Pejejara 'gã nupe mama'e are pejeporomonowere'emamũ ki pe'je 'gã nupe: ‘Pẽ nupewara je amono Jarejuwarete 'ga upe ai'i. A'eramũ je mama'e mũ monowe'em pẽ nupe’, pe'je ki pejejara 'gã nupe”, 'jau 'ã pẽẽ 'gã mu'jau tywet pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁶—Aipo apoaramũ pẽẽ pejejar are iporomutare'emamũ futat. A'eramũ pẽẽ aipo apoaramũ Jarejuwarete 'ga je'ega renupare'emamũ futat nanẽ nũ. Jarejuwarete 'ga je'eg imũ jẽmĩ 'ã mama'e apowe'em. Pejejea'aw imũ etee te 'ã pẽẽ mama'e apou ekoete pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁷—“Ore Jarejuwarete 'ga je'eg are oreporenuwiwet jepi”, 'jau futatee 'ã pẽẽ pejejemogyau. A'ere pẽ'me ate. Ymã we te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari inuga ka'aran are Isai 'ga upe pẽ nee rakue:

⁸ “Nomỹi agawewi 'gã weaa je ree. A'etea nipo 'gã e'i ekoete futat:

'Arafutar ore Jarejuwarete 'ga. Oroporenuwiweramũ 'ga je'eg are', 'jau futatee nanẽ 'gã ajemogyau nũ.

⁹ 'Aramuoryw ore Orojuwarete 'ga', 'jau futatee 'gã jee”, 'jau Janeruwarete 'ga. “A'ere 'ã 'gã 'meramũ te.

Nomỹi 'gã weaa je ree. Naje rerowiari tãmẽjẽ 'gã.

U'eawer are etee 'gã jamu'ei. A'ere 'gã 'jau ajaupe:

'Jarejuwarete 'ga je'eg are je pẽ mu'ei', 'jau futatee 'gã ajaupe”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa inuga ka'aran are Isai 'ga upe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau mytuna 'gã nupe:

—Pe'je pejejua pejeapyakau jeje'eg are. Pejejeapyoramũ ee pejejemogyau. ¹¹ Napẽ pype oo ma'efera rũi pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe pẽ mogyau. Pẽ nui uẽm ma'ea te pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe. Pẽje'egaiwa te pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹² A'eramũ ore Jejui 'ga remimu'eramũ 'ga rerowyka arajua oroporogytau 'ga upe:

—Nafutari fariseu 'gã eneje'ega ra'e— 'jau ore 'ga upe.

¹³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Anure nipo Janeruwarete 'ga 'gã nereko tyweretei 'gã 'eawer are. Sã'ã koa. Ko jara 'ga 'ã opopot ekoete ma'e ka'a po'oa. Wemitymera etee 'ã 'ga imuaranuwwukaa oko pype. Nan tee futat nipo Janeruwarete 'ga iapoi. Oje'eg are ajamu'jatyweara 'gã nereko tyweri.

¹⁴ A'eramũ pẽẽ pejejemuaẽme'ema 'gã nee. Eae'ema 'jawe 'gã. Eae'ema 'gã ojopopyyk ekoete ajuerawau kwe pe. A'ere nipo 'gã ajueru'ari etee ajuerawau ywy kwara pype. Nan tee fariseu 'gã. Naeapyoi 'gã Jarejuwarete 'ga je'eg are. A'etea 'gã ajamu'e ekoete ee. A'eramũ nipo 'gã wemimu'e 'gã nerawau mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga oree.

¹⁵ A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore mueapyo ape e'eawer are, ki Ku'jyp. “Napẽ pype oo ma'efera rũi pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe pẽ mogyau. Pẽ nui uẽm ma'ea tee pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe. Pẽje'egaiwa te 'ã pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe” 'eawer are— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁶ A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Pẽẽ nanẽ nipo nepepyygi we pejeakag imũ ra'e ki sa? Ekoay pẽẽ na'e ki 'ei. Pẽẽ nanẽ meewei etee pẽneapyo ee ra'e ki 'ei. ¹⁷ Nepẽneapyoi we futat nipo je'eawer are ki sa? Pejejemi'ua nipo pẽẽ imonou pejejuru pe. A'ere nipo pẽẽ imokona. Pẽnemi'ua osou

pēnawyrū pype. A'ere nipo “pēnemi'ufera okwapa pē nui” 'ea miamū pē motywere'ema Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁸—Pēje'egaiwa te a'jea futat pē motywet 'ga upe. Pejejea'aw imū etee pejeje'ega. Pēje'egaiwa te a'jea futat pēwyter a'wyre'ema wesaukat Janeruwarete 'ga upe. ¹⁹Mama'e tywer are etee pejejea'aramū. A'eramū pēē mama'e apou pejejea'ar imū. 'Ga amū nipo wea'aramū akou oporojuka are. A'eramū nipo 'ga oporojukau. 'Ga amū nipo wea'aramū akou wemirekoe'ema kūjā are oko are. A'eramū nipo 'ga okou ēē ree. Kūjā ēē mū nipo wea'aramū akou omene'ema kūima'e are oko are. A'eramū nipo ēē okou 'ga ree. 'Gā amū nipo wea'aramū mama'e tesirū apo are. A'eramū nipo 'ga otyweramū akou Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga amū nipo ojokaraemā futaa akou. A'eramū nipo 'gā amunarūmū ee. Wemifutar imū etee o'meramū nipo. Wea'aw imū etee futat nipo 'gā ajuago'wau ajemogyau. Wea'aw imū etee futat nipo 'gā Jarejuwarete 'ga kurapa. ²⁰Poromū te 'gā jemotyweawa Jarejuwarete 'ga upe. Na'gā nemi'ua rūi futat 'gā motywet 'ga upe. 'Gā jepoeje'ema miamū nomotyweri 'gā Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oree, ore mueapyou ee.

Judeue'ema ēē
(Maku 7.24-30)

- ²¹ A'ere Jejui 'ga ore rerawau pe awi nū. Tiro 'jawa pyri ore oi, Sidoma 'jawa pyri 'jau.
- ²² Peu ore rekoramū peuwara ēē mū, judeue'ema ēē mū 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:
—Ene 'ā Jarejuwarete kīā remimurera, Ku'jyp. Ejemuaēm iki je ree, Ku'jyp— 'jau ēē 'ua 'ga upe. —Mama'eukwaawa 'up jera'yra kynā pir are. Ojero'wu etee te kynā. Epe'a kynā wi jee, Ku'jyp— 'jau ēē 'ga upe au'jeteramū.
- ²³ A'ere Jejui 'ga ēē je'eg anupare'ema 'jawe etee futat. A'eramū ore 'ga remimu'eramū 'jau 'ga upe:
—Emono ēē jarejewi. Jane rewiri etee 'ā ēē rekoi wafukaita— 'jau ore 'ga upe.
- ²⁴ A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:
—Janeruwarete 'ga je mua Israeu juapyrera 'gā nupe etee. Judeu 'gā karupa'mī ka'jama 'jawe jee. A'eramū 'ga je mua 'gā nupe, 'gā mu'jaukaa ojee— 'jau 'ga oree. —A'ere ēē najudeu arūi. Amutee ēē te— 'jau 'ga oree.
- ²⁵ A'ere 'ā ēē ruri ojea'gwawe'em futat wapyka wenupy'āu 'ga rowase 'jau 'ga upe:
—Je resag ape, Ku'jyp. Ejemuaēm je ree— 'jau ēē 'ga upe.
- ²⁶ A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe:
—Sā'ā ae kunumīa mama'e 'ue'emamū ae kunumī remi'urama monoe'ema weymawa upe. Nan tee futat je— 'jau Jejui 'ga ēē upe.
- ²⁷ —A'jea futat ere. A'ere ywyu mama'e 'ar ire wā neymawa i'ui futari— 'jau ēē 'ga upe.
- ²⁸ A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe:
—Je rerowiat ape ekou ra'e ī. A'eramū je enera'yra ēē katu'oka enee— 'jau 'ga ēē upe. Aipo 'ga 'e ppyrauwe futat mama'eukwaawa ojepe'au ēē ra'yra ēē wi.
- ²⁹ A'ere Jejui 'ga wemimu'eramū ore rerawau pe awi nū. Arawau orowaēma Garirei ypiauu reme'y'warimū. A'eramū ore arawau orojeupia ywytyra rupi. A'eramū Jejui 'ga wapyka wewiri oo ma'e 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree. ³⁰Kwaiwete 'gā 'ua owaēma 'ga upe. Ojero'wu ma'e 'gā 'gā erua 'ga upe 'gā katu'okawamū. Iteu ma'efet, eae'em, ika'na ma'e, ije'ege'em, ikaruat ma'e. Mīmera 'gā 'gā werut 'ga upe. A'eramū Jejui 'ga 'gā katu'okapap.
- ³¹ 'Gā katu'oga resakara 'gā oporesagamū 'gā nee.
—Kuu. Ije'ege'emera 'gā 'ga omoje'egukat! Iteu ma'e 'gā 'ga amafu'amukat! Ika'na ma'e 'gā 'ga ikatu'oka. Eae'ema 'gā 'ga imamā'jāu. Israeu juapyrera 'gā Nuwarete 'ga 'gā katu'ogukaa 'ga upe— 'jau 'gā ajaupe.
A'eramū 'gā Ku'jywa 'ga muorypa ee.
—Ene te 'ā eneresage oree, ki Ku'jyp. Ojero'wu ma'e 'gā erekatu'ogukat 'ga upe ore reape— 'jau 'gā Ku'jywa 'ga upe, 'ga muorypa ee. —Israeu juapyrera 'gā Nuwareteramū ene 'gā katu'ogukaa 'ga upe oree— 'jau 'gā Ku'jywa 'ga upe, 'ga muorypa 'gā nee.

*Kwaturu miu 'gã mojemi'waawet
(Maku 8.1-10)*

³² Kwaiwete 'gã katu'og ire, Jejui 'ga 'jau wemimu'eramũ ore:

—Ajemuaēm je tekou 'gã nee. Muapyt 'ã 'gã kaaruwamũ jane pyri. A'eramũ 'awamũ 'gã nemi'urama ateepawamũ 'gã nui. A'ere je najeporomonoweri 'gã nee tejewi, 'gã nupe mama'e monowe'emamũ. Kasi 'gã oje'wyr ipe awau 'gã manũaiwi ty'ara upe ne kwy— 'jau 'ga 'gã nupe.

³³ A'eramũ ore 'jau 'ga upe:

—Amunawe'em ipe jane rekoï nũ'ũ. Nitywi mama'ea 'au. Mõ awi sipo ore mama'e muri 'gã mojemi'waawamũ?— 'jau ore 'ga upe.

³⁴ A'eramũ 'ga 'jau ore:

—Marãmaran te pẽkanape'i pytuna?— 'jau 'ga oporonupa ee ore.

—Sete kanape'i pytuna muapyapy'ri etee pira'ia— 'jau ore 'ga upe.

³⁵ A'eramũ Jejui 'ga 'jau mytuna 'gã nupe:

—Pe'je pejeapyka ywyu— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã wapyka. ³⁶ A'eramũ 'ga kanape'i pyyka opo pe ipira'i reewe. A'eramũ 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut ore. Ene te 'ã eneresage ore, Kiapi'ni— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

A'ere 'ga kanape'i mowowoka imonou wemimu'eramũ ore. Omowowogauwe ojeme'yita ore. A'eramũ ore imonou wapyk ma'e 'gã nupe. ³⁷ A'eramũ futat 'gã ojemi'waa wewegamũ.

—Niapoi agawewi akiko re'ã. A'etea ojeme'yi 'ga upe janee 'ga omowowogamũ— 'jau 'gã ajaupe. —Janeruwarete 'ga te 'ã ome'yi janee. A'eramũ 'ã jane jarejewegamũ rëwëjëmï jarejemogyau. Janeruwarete 'ga jarejeupe ime'yje'em ire amunipo 'ã jane ty'ara rerekoi— 'jau 'gã ajaupe.

'Gã jemi'wapaw ire ore emyrera mono'oga ijaga yrũũ pype. Sete yrupemũ ore imatyneema. ³⁸ Kwaiwete te ojemi'wat ma'efera 'gã pytuna. Kwaturu miu kũima'efera 'gã pytuna. A'e pe 'ã kũjãmera 'gã pytunamũ nũ, kunumïmera 'gã netee. Kwaiwete ojemi'wat ma'efera 'gã pytuna.

³⁹ 'Gã jemi'wapaw ire Jejui 'ga 'gã monou ojewi:

—Pe'je pejewau pejeje'wyr ipe nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

'Gã mono re Jejui 'ga ore reru'aa yaruu pype nũ. A'eramũ ore arawau oroyaapa arawau orojekoka Magatã ywy are.

16

*Aeremiapoe'ema fariseu 'gã enũinawet
(Maku 8.11-13; Luka 12.54-56)*

¹ Anure fariseu 'gã amũ satuseu 'gã amũ netee 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. Nuerowiari 'gã 'ga. “NaJarejuwarete 'ga pãjẽ mũ rũi 'ga mama'e apoi akou”, e'i etee 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'ua 'ga resaka. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Aeremiapoe'ema eapo amũ ore reape. Taruesak ene mama'e apoa orojemiesagamũ 'jau ki sa— 'jau 'gã 'ua 'ga upe.

² A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi ojee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani. Naapoa'uweri je amũ pẽ neape. Naje rerowiari te 'ã pejepe. A'eramũ je mama'e apowe'em pẽ nemiesagamũ— 'jau ete 'ga 'gã nupe. —Kaaruwamũ ywak piraga resaka ki pe'je pejejaupe: “Ai'iwe nipo 'ã nokyri amana”, pe'je ki ywak piraga resag ire.

³ A'ere nipo ku'emamũ ywak piragamũ resag ire pe'je pejejaupe: “Awamũ amana ra'e”, 'jau nipo pëẽ ywak piragũũ resag ire. Ywaga resag ire nipo pëẽ mũ amana kwaapa futat. A'ere nipo naje kwaawi pejepe. Jeremiapofera resaka agawewi nipo pëẽ. A'etea nipo

naje rerowiari pejepe. “Janeruwarete 'ga futat 'ga mut janee”, 'jawe'em nipo pëë jee jeremiapofera resag ire miamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴—'Awauwaramũ miamũ 'ã nepëa'wuri futari pejejemogyau 'ga upe. “Oreremiapoe'ema eapo amũ oree”, pe'je 'ã jee numiamũ. A'ere je naapoa'uweri mama'ea pë nupe pënemiesagamũ. Juna 'ga ree etee je pë muea'ari pë mogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

'Gã nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga awau pe awi nũ. 'Ga remimu'eramũ nanë arawau 'ga rupi nũ.

*Wemimu'e 'gã momoranupawet
(Maku 8.14-21)*

⁵ Arawau yaruu pype aru'aa. A'eramũ ore oroyaapa arawau. Garireja ry owajara katy ore arawau. A'ere ore 'ga remimu'eramũ kanape'i reroo moka'jami.

⁶ Arawaw ipe Jejui 'ga 'jau oree:

—Pejea'gu ki fariseu 'gã nui, 'gã mani'oko'o jopype awi, satuseu 'gã ma'e awi 'jau— 'jau 'ga oree.

⁷ Aipo orojeupe 'ga 'eramũ ore 'jau arajaupe:

—Kanape'i rerura jane simoka'jam ra'e. Ma'eramũ 'ã 'ga poromũ 'ga 'i janee— 'jau ore arajaupe.

⁸ A'ere Jejui 'ga, arajaupe 'e renupawe, 'ga 'i oree:

—Naje rerowiari tãmjë pejepe pejejemogyau ki 'ei. Ma'eramũ nã'ã aipo pe'je pejejaupe re'ã “Kanape'i rerure'em are 'ga 'i poromũ janee”, pe'je re'ã— 'jau 'ga oree. —Nakanape'i upe rũi je 'i poromũ pë nupe. “Pejea'gu ki fariseu 'gã mani'oko'o jopypeaw awi, satuseu 'gã ma'e awi nanë nũ”, a'e te je pë nupe kũi. “Morogyta 'gã pejejeupe imowuwut ekoete awi ki pejea'gu”, a'e te je pë nupe kũi— 'jau Jejui 'ga oree. ⁹—Nepëneapyoi we jeje'eg are ra'e. Pemoka'jam nipo jeremiapofera rai'i? Kanape'ia je ime'yitawera rai'i? Sïku etee agawewi ako ai'i. A'etea ako je kanape'ia omowowok imonou sïku miu kũima'e 'gã mojemi'waawamũ ai'i. 'Gã jemi'wapaw ire ako pëë emyrera jaga tusi yrũ pype ai'i— 'jau 'ga oree. ¹⁰—A'ere ako je sete kanape'i mowowoka kwaturu miu 'gã mojemi'waawamũ ai'i nũ. 'Gã jemi'wapaw ire marãmaran yrũa ajee pematyneem emyrera pyu rai'i? Sete yrũ etee futat ako ai'i. Pemoka'jam te ra'u jeremiapofera rai'i nũ? Ma'eramũ sipo ajee jerea'aramũ kanape'i pyu jaretywe'em are?— 'jau 'ga oree. ¹¹—Nakanape'ia rũi je amome'u pë nupe “Pejea'gu ki fariseu 'gã mani'oko'o jopypeaw awi” je'ea. A'ere 'ã nepëneapyoi je'eawer are— 'jau 'ga oree.

¹² Aipo orojeupe 'ga 'eramũ ore orojeapyoramũ 'ga 'eawer are.

—“Pejea'gu ki fariseu 'gã 'e awi, satuseu 'gã 'e awi nanë nũ” 'e upe te je 'i numiamũ— 'jau 'ga oree.

*Pedro 'ga Jejui 'ga mome'uawet
(Maku 8.27-30; Luka 9.18-20)*

¹³ Orojekog ire ore arawau wyyu. Sesariafiripai ywy pe ore arawau. Peu orowaëm ire Jejui 'ga oporonupa ee oree:

—Ma'ja e'i te tekotee 'gã jee, pëneki'yramũ jee jepi?— 'jau 'ga oree.

¹⁴ —“Juã Batista 'ga te nipo 'ã 'ut oferapa rai'i nũ”, e'i 'gã amũ enee jepi. Amumera 'gã: “Eliasi 'ga nipo 'ã 'ut ojewya rai'i nũ”, 'jau enee jepi. Amumera 'gã: “Jeremi 'ga nipo, 'ga je'ega mome'warera 'ga amũ te nipo 'ua oferapa oporogytau akou janee nũ”, 'jau 'gã enee jepi— 'jau ore 'ga upe.

¹⁵ —Pëë nũ. Ma'ja pe'je ajee jee jepi nũ'ũ?— 'jau 'ga oree.

¹⁶ A'eramũ Simão Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—“Janeruwarete 'ga remimurera 'ga futat”, aru'e ore jepi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe. —“Okoteete ma'e 'ga ra'yrarete 'ga futat”, aru'e ore jepi— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere poromũ, Simão— 'jau 'ga 'ga upe, Juã 'ga ra'yra 'ga upe. —Janeruwarete 'ga mama'e esagea wapo enee, 'agamũ ene mueapyoukaa je ree. Na'ga amũ rũi ene mueapyo je ree. Ywag ipe ako ma'e 'ga, Jeruwarete 'ga futat ene mueapyo je ree— 'jau 'ga Simão 'ga upe. ¹⁸—Enerer irũa Pedroa. Ita enerer irũa. Sã'ã pẽẽ 'oga apoaramũ ita 'arimũ imỹinaramũ itauu monoa ikokaramũ. Aipoa te itauua 'oga opyygete etygukare'ema. Nan tee futat ene'eawera “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga. Okoeteete ma'e 'ga ra'yrarete 'ga futat”, ene'eawera. Aipo ene'eawera rerowiaara 'gã je amogy tejemiayuwamũ. Ene 'ã je amogo tejerowiarukaawamũ kwaiwete 'gã nupe. Anure nipo ene je rerowiaara 'gã 'wyriaramũ futat ereko. Kwaiwete nipo 'gã je rerowiaa. Je rerowiar ywyapi futat nipo 'gã ajemogyau. Mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwaga agawewi nipo afuwereteramũ 'gã nee. A'etea nipo 'gã nopoiri futari je rerowiar awi. Sã'ã 'oga omỹi esage re i'are'ema. Nan tee futat je rerowiaararetea 'gã nopoiru'jawi je wi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁹—Sã'ã saawi rerekwara. 'Wyriararete 'ga woga saawi monou wemiayuwaga amũ upe. A'eramũ aipo 'ga mama'e apou o'wyriara 'ga upe, o'wyriara 'gã je'eg imũ etee futat. Nan tee futat je ene mogou 'wyriaramũ teje'eg irũnamũ. Ene futat 'awamũ ereko jeremiayuwaga 'gã mu'jau jeremifutar are. “Nan tee siapo 'jau”, 'jau nipo ene ekou 'awamũ. Jeremiayuwaga 'gã nupe aipo ene 'eramũ Janeruwarete 'ga nanẽ aipo 'jau enee nũ. “Nan siapo awi”, 'gã nupe ene 'eramũ Janeruwarete 'ga nanẽ aipo 'jau enee nũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁰ A'eramũ 'ga 'jau oree nũ:

—Je mome'u kasi pejepe tekotee 'gã nupe ne. “Jejui 'ga Janeruwarete 'ga remimurera”, 'jawe'em pẽẽ 'gã nupe— 'jau 'ga oree.

*Amanũawama mome'uawet
(Maku 8.31–9.1; Luka 9.22-27)*

²¹ A'e pe futat Jejui 'ga amanũawama mome'wau ppy oree:

—Too Jerusareg ipe 'jau. Peu futat nipo judeuramũ jane'wyria'ri 'gã je rereko tyweri. Jane'wyria'ri, mainana 'wyriat, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat. Mĩmera 'gã nipo je rerekou tyweaete je jukaukaa jefaruu 'gã nupe. A'ere nipo imuapypa 'ara rupi Janeruwarete 'ga je moferawi nũ— 'jau 'ga oree.

²² Aipo 'ga 'eramũ Pedro 'ga 'ga rerojepe'au'i ore wi, oje'egayau 'ga upe:

—Ene'me awi nũ'ũ. Nene rereko tywera'uweri 'gã nũ'ũ. Janeruwarete 'ga nene rereko tywerukara'uweri 'gã nupe kũi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

²³ A'eramũ Jejui 'ga ojerowaka amã'jãu 'ga ree:

—Ejepe'a je wi, ki Satanasi. Mama'eukwaawa 'wyriara ene mu'eukat poromũ jee, ki Pedro. “Tamomoirukat 'ga 'ga Ruwarete 'ga remifutara apo awi 'jau”, e'i te Satanasi ojeupe. A'eramũ poromũ ene mu'jaukaa jee kũi— 'jau 'ga Pedro 'ga upe. —NaJarejuwarete 'ga remifutar imũ rũi ere aipo 'jau jee. Ejemifutar imũ te ere aipo 'jau jee— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁴ A'ere 'ga 'jau oree:

—Jeremiayuwamũ pejekoweramũ ki jeremifutar imũ etee futat mama'ea peapo. Pejekyjawe'em futat pejekereko tywer awi— 'jau 'ga oree. —Pejemanũ awi miamũ pejekyjawe'em futat. “Tene 'gã je jukai kwy. Napoira'uweri je Jejui 'ga rerowiar awi”, pe'je etee ki— 'jau 'ga oree. ²⁵—“Najemanũweri je Jejui 'ga mome'u are” 'jara 'gã nooa'uweri futari ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau 'ga oree. —“Je naapoa'uweri futari mama'ea Jejui 'ga remifutar imũ” 'jara 'gã nanẽ nooa'uweri ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga oree. —Amumera 'gã te nipo ajee e'i “tene 'gã je jukai kwy. Je napoira'uweri Jejui 'ga rerowiar awi”, 'jau. Aipo 'jara 'gã etee awau ywag ipe, Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁶—Okaraemã mono'og are etee ea'at ma'e 'gã ni'akwaawi futari. Kwaiwete agawewi 'gã karaemã. A'ere aipo 'gã miamũ nooi futari ywag ipe. Nomỹi 'gã

weaa Jarejuwarete 'ga ree. A'eramũ 'gã awawe'em 'ga pyri. Mama'eukwaawa rapyaw ipe etee 'gã oi. Peu oo re 'gã nuẽmarũi futari jui. Nitywi mama'e mũ mama'eukwaawa rapyaw awi 'gã nẽnũ'jãawamũ — 'jau 'ga oree. ²⁷ —Anure nipo pẽneki'yramũ je ruri tejewya nũ. Tejuwarete 'ga renyfuga pype nipo tejua, 'ga pyriwara 'gã netee. A'eramũ futat je pẽ mepyau pẽnemiapofer are najuejue etee futat. Teje'eg imũ mama'ea apoarera 'gã je imonou imogyau ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. Tejerowiare'ema 'gã nipo je imonou imogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe — 'jau 'ga oree. ²⁸ —A'jea futat je 'i. A'eramũ futat nipo je tejua pẽ'wyriarareteramũ te'ỹina pẽ nupe. Pẽẽ mũ nipo je resaka pejemanũ enune, peje'wyriarareteramũ je ruramũ — 'jau 'ga oree.

17

*'Gã neape Jejui 'ga jesowo'gõkawet
(Maku 9.2-13; Luka 9.28-36)*

¹ Anure seis oser ire Jejui 'ga awau ywyty'rarimũ. Ore mũ etee 'ga erawau ojeupi. Muapyra 'gã etee 'ga erawau ojeupi. Pedro 'ga, Tiago 'ga, 'ga rewirera Juã 'ga. Mĩmera 'gã etee 'ga erawau erojeupia ywyty'rarimũ ojeupi. ² Peu Jejui 'ga ojesowo'gõka 'gã neape. 'Ga reakwara wenyfugamũ kwara reny 'jawe. 'Ga raitya nanẽ waparasiagamũ 'ga ree nũ. Iaparasi enyfuk te 'ga raitya 'ga ree.

³ A'erauwe 'gã Moisesi 'ga resaka Eliasi 'ga reewe. Ywag awi 'gã nuri oporogytau Jejui 'ga upe.

⁴ Ywag awi 'ut ma'e 'gã nesakawe Pedro 'ga 'jau Jejui 'ga upe:
—'Awa esageay janee ra'e. 'Au etee sapyta 'jau, ki Ku'jyp — 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe. —Ere futat te je tapỹja apoa pejejeupe? Muapyra tapỹja taruapo pẽ nupe 'jau. Ene upe, Moisesi 'ga upe, Eliasi 'ga upe 'jau — 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

⁵ 'Ga porogyta pype ywasiga mũ 'ua ojypa 'gã nee nũ. Enyfug esage te ywasiga. A'e rupi futat Janeruwarete 'ga oje'ega mua 'gã nupe:

—Koromũ futat jera'yrarete 'ga. Jeremifutararete 'ga. 'Ga 'ã je muorypararetea ojee. A'eramũ ki pẽẽ pejeapyakau 'ga je'eg are — 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega mua ywasiga rupi 'gã nupe.

'Ga porogytapaw ire ywasiga ojeupi pap 'gã nui nũ.

⁶ Jarejuwarete 'ga je'ega renupawe Jejui 'ga remimu'e 'gã piryyjamũ jui. 'Ga je'ega 'gã mogyjau etee. A'eramũ 'gã awau wããpyramũ anuruka ywyu. ⁷ A'erauwe Jejui 'ga awau 'gã nepejãna opo mowyka 'gã nee.

—Pekyje awi. Pe'je pejejua pejefu'ama — 'jau 'ga 'gã nupe.

⁸ A'eramũ 'gã wowoyramũ warekou. A'ere 'gã Jejui 'ga etee futat esagi 'ga 'amamũ. Ywag awi 'ut ma'efera 'gã awau ojeupia ywasiga rupi 'gã nui nũ.

⁹ Ywytyr awi 'gã neruaw ipe Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Pemome'ua'ne kasi 'gã nupe ne. Pejeki'yramũ je feraw ire tãmẽjẽ tepemome'u 'gã nupe 'jau — 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁰ A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'eramũ ajee Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã 'i 'ũ: Ymã 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe rakue: “Eliasi 'ga ra'ne nipo ojesaukat 'gã nupe. A'ere nipo 'ga rewiri jeremimonorama 'ga oi ojesaukaa 'gã nupe”, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa inuga ka'aran are rakue, 'jau 'gã imome'wau oree jepi — 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹¹⁻¹² A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat 'gã 'i. Eliasi 'ga 'jawewara 'ga ra'ne futat ako 'ut ai'i. “Au'je ki mama'e tywera apo re. Pe'je ki pejepoia pejetywer awi. Ku'jywa 'ga tepẽ mogy wemiayuwamũ 'jau”, 'jau ako 'ga awau pẽ nupe ai'i je renune ai'i. A'ere nepekwaawi futari 'ga. A'eramũ

'gã 'ga rerekou tyweaete wemifutar imũ etee futat. Anure nipo 'gã je miamũ je rerekou tyweaete 'ga 'jawerimũ futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹³ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'gã weapyoramũ ee ajemogyau.

—Juã Batista 'ga 'ga omome'u janee— 'jau 'gã. —Juã Batista 'ga Eliasi 'ga 'jawewara futat— 'jau 'gã ajaupe.

Kunumĩ 'ga katu'okawet

(Maku 9.14-29; Luka 9.37-43)

¹⁴ Ywytyr awi ojyw ire 'gã kwaiwete 'gã nesaka ywytyra raimy 'wyr ipe. Poje kũima'e 'ga amũ 'ua, wapyka wenupy'ãu Jejui 'ga rowase.

¹⁵ —Ejemuaẽm jera'yra 'ga ree, ki Ku'jyp. Mama'eukwaawa 'up 'ga pir are. A'eramũ 'ga moyypipa— 'jau 'ga Jejui 'ga upe. —Oypiwauwe 'ga 'ari tata pe jepi. 'Y pe nanẽ 'ga u'aa jepi nũ— 'jau 'ga imome'wau Jejui 'ga upe. ¹⁶ —Arut futat je 'ga eneremimu'e 'gã nupe esaukaa ko numiamũ. A'ere 'gã nomoiri etee 'ga wi ko— 'jau 'ga imome'wau Jejui 'ga upe.

¹⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Ma'eramũ sipo pẽẽ je rerowiare'ema pejejemogyau 'wei? Ymã agawewi nã'ã je pẽ mu'ei re'ã. A'etea nipo 'ã naje rerowiari tãmẽjẽ 'ã pejepe. “Nokoa'uweri je namutamutat pẽ pype”, a'e agawewi je 'ã pẽ nupe jã'nũ'ũ— 'jau 'ga tesirũmera 'gã nupe nanẽ nũ. —Pe'je 'ga ra'yra 'ga rerua jee— 'jau Jejui 'ga ore mũ upe.

¹⁸ Kunumĩ 'ga resakawe Jejui 'ga 'jau 'ga pirewara upe:

—Ejepe'a 'ga wi— 'jau 'ga jupe.

'Ga 'e ypyrauwe ojepe'au 'ga wi. A'eramũ kunumĩ 'ga ajarueteramũ.

¹⁹ A'eramũ ore 'ga remimu'eramũ arawau 'ga repejãna 'ga pyri katu katu. A'eramũ ore 'ga upe etee oroporonupa ee:

—Ma'eramũ ajee ore norope'aarũi 'ga wi ra'e 'ũ?— 'jau ore 'ga upe.

²⁰⁻²¹ —Naje rerowiari wejue te 'ã pejepe. A'eramũ pẽẽ a'eramũ 'ga pirewara moirarũme'em 'ga wi— 'jau Jejui 'ga oree. —Mostarda 'jawa ra'yi 'ã sikõsikõ'i'ĩ agawewi. A'etea 'ã otym ire waranup. Aipoa aranuwa 'jawe pejemogy re amunipo 'ã pẽẽ peapo futat mama'ea. Je rerowiar etee te te nipo 'eramũ tee pearanup— 'jau 'ga oree. —Je rerowia'ri re amunipo 'ã peapo mama'ea pejejemiapoe'ema jepãjẽ mũ. Ywytyra upe amunipo 'ã pẽẽ 'jau: “Ejepe'a 'aw awi. Peu'i ewau e'ỹina”, 'jau amunipo 'ã ywytyra upe. Aipo ojeupe pẽẽ 'erauwe amunipo 'ã ywytyra ojepe'au awau pẽ'eawer imũ etee futat. Tejerowiamũ te je tepãjẽ monoi pẽ nupe pẽnemiapoe'ema apoawamũ— 'jau Jejui 'ga oree.

Amanũawama Jejui 'ga imome'wau'japa

(Maku 9.30-32; Luka 9.43-45)

²² Anure Jejui 'ga remimu'eramũ ore arajatykau 'ga ree Garireja ywy pe nũ. A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Pẽneki'yra agawewi je 'ã. A'etea nipo Janeruwarete 'ga je pyygukat anurenure'i je ree iporomutare'ema 'gã nupe. ²³ A'eramũ nipo 'ga je jukaukaa 'gã nupe. A'ere nipo 'ga imuapyra 'ara rupi ete je moferawi nũ— 'jau 'ga oree.

A'eramũ ore aru'arasigamũ arajemogyau. Aipo 'ga 'ea ore mu'arasiga.

Pira juru awi ka'aranũũ ywope'ia renuẽmawet

²⁴ Anure Jejui 'ga wemimu'eramũ ore rerawau Kafanaũ 'jaw ipe nũ. Peu ore waẽmauwe Janeruwarete 'ga mogytaawa upe ka'aranũũ pyykara 'gã 'ua oporonupa ee Pedro 'ga upe:

—Omepe te pẽ mu'jara 'ga ka'aranũũ pyu Jarejuwarete 'ga mogytaawa apokatuawa? — 'jau 'gã Pedro 'ga upe.

²⁵ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Omepe futat 'ga— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

Pedro 'ga rog ipe osouwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Maran te enereapyo ee, ki Simão? Awýja te ka'aranũũ amono ywy jara 'ga upe? 'Ga remiayuwa 'gã te omepy ywy jara 'ga upe, ywy are ako ma'e 'gã te ra'u nũ?— 'jau 'ga Simão Pedro 'ga upe.

²⁶—Ywy are ako ma'e 'gã omepy ywy jara 'ga upe. Naywy jara 'ga remiayuwa 'gã nũ omepy— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

—A'jea futat— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —'Ga remiayuwa 'gã nomepyi futari— 'jau Jejui 'ga. —Janeruwarete 'ga futat omogytaawa jara. Je 'ã 'ga remiayuwa. ²⁷ A'ere 'ã je ka'aranũũ pyykara 'gã mepyi. Kasi a'e pe 'gã je raykai ee ne— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe. —A'eramũ ene ewau ypiauu reme'y'warimũ epinaetyka. Eneremimu'ar ypya pira juru pe ka'aranũũ ywope'ia mũ ruwi. A'ea tereroo 'gã mepyau jarejee 'jau— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

A'eramũ Pedro 'ga awau iapou 'ga 'eawer imũ etee futat.

18

Esage ma'e are 'gã mu'eawet

(Maku 9.33-37; Luka 9.46-48)

¹ Anure Jejui 'ga remimu'eramũ ore arajua oroporonupa ee Jejui 'ga upe:

—Manamũ te jane Jarejuwarete 'ga upe esage ma'eramũ jarejuapyraapa?— 'jau ore 'ga upe.

² Ojeupe aipo ore 'erauwe Jejui 'ga kunumĩ renũina:

—Ere ejua 'au je pyri— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe kunumĩ 'ga amũ 'ua 'ga repejãna 'ga rerowyka. ³⁻⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree: —Peesak te kunumĩ 'ga 'ama je pyri?— 'jau 'ga oree. —Kunumĩ 'gã nojerowiaraiwi ojee tee jepi. Ujar are 'gã jemogypygyi. Ujara 'gã je'eg imũ etee 'gã mama'e apoi. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Kunumĩ 'jawewara 'gã etee je amogy 'wyriaramũ tejepyri. Kunumĩ 'gã 'jawe pejemogy re te je pẽ mogyau 'wyriaramũ tejepyri. Kunumĩ 'jawewara 'gã etee esage ma'eramũ jee— 'jau Jejui 'ga oree. ⁵—Kunumĩ 'gã nee ojejukau esage ma'eramũ je reewe futat pejejuka esage— 'jau 'ga oree.

⁶—Kwaiwete kunumĩ 'gã je rerowiari ajemogyau. 'Ga amũ nipo je rerowiar awi kunumĩ 'gã momoirukaa 'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã nereko tyweretei— 'jau 'ga oree. —Sã'ã ae ita mogoa ojojuri. A'eramũ 'ã ae ojomonou ojomomoa 'yẽ'ẽ pype ajajukau. A'ere nipo 'y pe imomoripyrrera 'ga reko tyweri'i etee. A'eramũ futat 'ga amanũmũ. A'ere nipo je rerowiar awi kunumĩ 'gã momoirukarera 'gã Janeruwarete 'ga ereko tyweretei futari— 'jau 'ga oree. ⁷—Nateepawi futari nipo ajaupe mama'e tywera apoara 'gã. Iporiay'i aipo 'gã numiamũ. Aipo 'gã te nipo Ku'jywa 'ga wereko tywerete futat imojero'wau etee— 'jau 'ga oree.

⁸—“Jepoa je motywerukat Jarejuwarete 'ga upe. Mama'e tywera apoukaa jee, je motywerukaa Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau ki pejepoa pemonok imonou imomoa pejejewi. Kasi a'e pe pẽpoa pẽ motywerukaru'jaw ine. “Tepyu nanẽ je mama'e tywer apoi ra'e” 'jaramũ pejepya nanẽ imonoka nũ. Kasi a'e pe pẽpya pẽ motywerukaru'jaw ine nũ. Pẽpo monoga rayramũ futat pẽ nupe. A'ere Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoaramũ pẽ momopori pẽ monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa te ayrete ma'ea imomoripyrrera 'gã nupe. “Janepoa jane motywet” 'jau pejepoa pemososopap pejewi. A'eramũ te nipo mama'e tywera nepeapou'jawi. A'eramũ te peo ywag ipe. ⁹ “Jarejea pyu mama'e resaga jane motywet” 'jaramũ pejejea mosoka imonou imomoa pejejewi. Imosog ire te nipo mama'e tywera nepeapou'jawi— 'jau Jejui 'ga oree. —Wea mosoga ay futat wea mosokara 'gã nupe. A'ere nipo Janeruwarete 'ga te mama'e tywera apoara 'gã momopori imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ea te nipo ayay futat aipo pype imonopyrrera 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

Oka'jam ma'ea karupa'mĩa
(Luka 15.3-7)

¹⁰⁻¹¹—Kunumĩ 'gã nupe kasi pe'je ne, “nepeapoi pẽẽ kunumĩĩ”, 'jawe'em pẽẽ kunumĩĩ 'gã nupe, 'jau je pẽ nupe. Ywagipewara 'gã futat kunumĩ are ojejuka ma'ea. Weape futat 'gã kunumĩ rerekoi. Ywag ipe futat 'gã nee ojejuka ma'e 'gã jemogyi Jarejuwarete 'ga pyri — 'jau Jejui 'ga oree.

¹²—Maran te pekwaap? Wyra jara 'ga amũ sẽg karupa'mĩ wereko. Poje karupa'mĩa mũ awau oka'jama 'ga wi. Ma'ja sipo ijara 'ga wapo? Wejat futat 'ga weymawa jũ me, juowa 'wawamũ. A'eramũ 'ga awau oka'jam ma'e rekaa akou. ¹³ Esakawe 'ga aku'iramũ oka'jam ma'efer are. A'e pe 'ga aku'iramũ agawewi futat oka'jame'em are. A'eramũ 'ga oka'jam ma'efer are taetu aku'iramũ. ¹⁴ Nan tee futat Janeruwarete 'ga nafutari kunumĩ amũ oa mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga oree.

Mama'e tywera apoara 'gã

¹⁵—Je rerowiaara 'ga amũ nipo mama'e tywera wapo enee. A'eramũ ki ekwap eporogytau 'ga upe ejetee'i ra'ne — 'jau Jejui 'ga oree. —Ojeupe 'ga tywera ene imome'u re nipo 'ga 'jau enee: “A'jea futat ako je mama'e tywera apoi enee ai'i. A'ere je 'awamũ naapou'jawi”, 'jau nipo 'ga enee. A'eramũ ene 'ga mojekoty'aa ejee nũ. ¹⁶ A'ere ki 'ga ejaykapawe'emamũ epytuna 'gã amũ eroo ejeupi eroporogytau 'ga upe. Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe rakue: “Ga upe 'ga remiapo tywera mome'uramũ ki pemome'u 'gã amũ nemianuwamũ 'jau. Majepei 'ga remianuwamũ ki pemome'u maranamũ mukũja 'gã nemianuwamũ. A'eramũ 'gã ene'e kwaapa 'jau”, 'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are rakue. ¹⁷ A'ere ki mama'e tywera apoara 'ga 'gã je'ega renuwetee'emamũ pẽ mome'u 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. A'eramũ 'gã oje'ega 'gã nupe Jejui 'ga rerowiaara 'gã je'ega renuwetee'emamũ pẽẽ 'jau 'ga upe: “NaJaneruwarete 'ga remiayuwa rũi ene. Mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa te ene ra'e”, pe'je ki otywer awi ipoire'ema 'ga upe— 'jau 'ga oree.

¹⁸—A'eramũ je 'jau pẽ nupe: 'Gã amũ nupe “Janeruwarete 'ga pẽtywera omoit pẽ nui”, pẽẽ 'eramũ 'ga imoiri futari 'gã nui. 'Gã amũ nupe te nipo aje pe'je “Nepẽpoiweri 'ã pejetywer awi. A'eramũ 'ga imoire'ema futat pẽ nui”, pẽẽ 'eramũ 'ga nomoiri futari 'gã nui— 'jau Jejui 'ga oree.

¹⁹—A'jea futat je'ea: Ojeupe mukũjamũ pẽẽ mama'e renũjamũ, Jeruwarete 'ga mama'e apoi futari pẽ'eawer imũ. ²⁰ Je rerowiaara 'gã ajatykau 'upa je upe oje'ega. A'eramũ je nanẽ tekou 'gã pype nũ. Maranamũ mukũi etee agawewi. Maranamũ muapy'ri etee agawewi nipo 'gã 'upa. A'ete je ako 'gã pype— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Ajaupe 'gã mota'wa are 'gã mu'eawet

²¹ A'eramũ Pedro 'ga awau Jejui 'ga rerowyka oporonupa ee 'ga upe:

—Tepytuna 'ga mama'e tywera tejeupe iapou'jau'jawamũ sipo je maran tejemota'wau 'ga upe? Sete te sipo je teta'waramũ 'ga upe?— 'jau 'ga 'ga upe.

²² A'ere Jejui 'ga 'i 'ga upe:

—Naani nũ'ũ. Ejeupe 'ga mama'e tywera apou'jau'jawamũ ene nanẽ ejemota'wau'jau'japa etee futat ekou 'ga upe, au'jeteramũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ²³ —Mama'e mũ je amome'u pẽ nupe pẽ mu'jau pẽmota'wa are— 'jau 'ga oree. —'Wyriara 'ga amũ nipo 'jau ojeupe oporowyky ma'e 'gã nupe: “Pe'je jeremiayuwa 'gã nerua jee. Taje mepy 'gã 'jau. Kwaiwete ako 'gã jekaraemã rerooi imepyawe'em ai'i. A'eramũ 'awamũ pejewau 'gã nerua je mepyawamũ”, 'jau 'ga ojeupe oporowyky ma'e 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

²⁴—A'eramũ 'ga upe oporowyky ma'e 'gã awau 'ga remiayuwa 'ga amũ rerua 'ga upe. Kwaiwete karaemã 'ga weroo imepyawe'em rakue. A'eramũ “Je mepy ape”, ojeupe 'wyriara 'ga 'eramũ 'ga 'jau etee 'ga upe “nitywi futari”, 'jau 'ga o'wyriara 'ga upe.

²⁵ A'eramũ 'wyriara 'ga 'jau ojeupe oporowyky ma'e 'gã nupe: “Peroo 'ga me'ega tekotee 'gã nupe 'gã nemifajamũ. 'Ga remireko, 'gã na'yt, 'ga karaemã. Mĩmera peroo ime'ega. A'eramũ pẽẽ 'gã nepyfera rerua jee”, 'jau 'ga opoirũ 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree. ²⁶—O'wyriara 'ga 'e renupawe, 'ga wapyka wenupy'ãu 'ga rowase: “Ejemuaẽm te je ree. Erejeaei awi je ree. Tene je ra'ne. Tamepy ene 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

²⁷—A'eramũ 'wyriara 'ga ajemuaẽma 'ga ree. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe: “Ajemuaẽm je ene ree. A'eramũ je tejea'aru'jawe'emamũ temepye'em are. Ere ewau”, 'jau 'ga 'ga upe. ²⁸ A'erauwe imepyare'ema 'ga awau uẽma 'ga rog awi. Awaw ipe 'ga opytuna 'ga amũ rowosõu. Inãinãni'ĩ agawewi 'ga pytuna 'ga 'ga mepyawe'em rai'i. A'etea 'ga 'ga ajue'opyyk 'ga majaetyetyka: “Ere je mepyau 'awamũ”, 'jau 'ga oje'ega moywyräfena 'ga upe.

²⁹—A'eramũ 'ga pytuna 'ga wapyka wenupy'ãu 'ga rowase: “Ejemuaẽm te je ree. Tene je ra'ne. Tamepypap ene 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

³⁰—A'ere 'ga 'i etee 'ga upe: “Naani. Napoiri futari je ene wi”, 'jau etee 'ga 'ga upe, 'ga monou imomoa moromunepawa pype. “Je mepye'emamũ nereẽmi jui”, 'jau 'ga 'ga upe.

³¹—'Wyriara 'ga poirũ 'gã 'ga resaka. A'eramũ 'gã awau 'ga mome'wau o'wyriara 'ga upe. “Ene 'ã erejemuaẽm agawewi 'ga ree. A'etea 'ga najemuaẽmi opytuna 'ga ree”, 'jau 'gã imome'wau o'wyriara 'ga upe.

³²—A'eramũ 'wyriara 'ga 'ga renũina: “Ere ejua. Taporogyta enee 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe.

—Ojepyri 'ga rurauwe 'wyriara 'ga oje'ega moywyräfena 'ga upe. “Enetywerete jee 'awamũ. ‘Ejemuaẽm je ree’ ere ako jee ai'i. A'eramũ ako je tejemuaẽma ene ree ai'i.

³³ A'etea 'ã nerejemuaẽmi epytuna 'ga ree rai'i. Ejee je jemuaẽma 'jawe ki ejemuaẽma epytuna 'ga ree”, 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

³⁴—Opytun are wemiayuwa 'ga jemuaẽme'emamũ 'wyriara 'ga amara'neramũ 'ga ree. “Nerejemuaẽmi epytuna 'ga ree. A'eramũ je tejemuaẽmu'jape'ema ene ree”, 'jau 'ga wemiayuwa 'ga upe 'gã monou imu'ama moromunepawa pype. A'eramũ 'ga 'jau moromunepawa raarana 'gã nupe: “Naje mepyi 'ga. Najemuaẽmi nanẽ 'ga opytuna 'ga ree. A'eramũ pẽẽ 'ga rerekou tyweaete jee, 'ga mayrũmũ jee”, 'jau 'ga 'gã nupe. “Je mepyawe'em 'ga nuẽma'uweri”, 'jau 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

³⁵—Nan tee futat Jeruwarete 'ga. Pejepyituna 'gã pẽ nereko tyweawer are pẽẽ au'jeteramũ 'gã nayka re Janeruwarete 'ga nanẽ pẽ naykau pẽtywer are. Pẽnaykaupawe'em pẽtywer are. Nomoiri futari 'ga pẽtywera pẽ nui. A'eramũ 'ga pẽ monou pẽ nereko tyweaete mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga oree, ore mu'jau ee.

19

Peetyg awi pejemirekoa (Maku 10.1-12; Luka 16.18)

¹ 'Gã nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga ore reruatau nũ. Garireja ywy awi arawau oroyaapa. Jotãu ry owajara katywara rape rupi arawau. A'eramũ ore orojewya oroyaapa nũ, Judeja ywy pe arajua nũ. ² A'eramũ mytuna 'gã awau ore rewiri. Amumera 'gã ojero'wau. A'eramũ Jejui 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'okapap.

³ Poje fariseu 'gã amũ 'ua 'ga rerowyka. “Siesak 'ga je'eg amutee jarejee 'jau”, 'jau 'gã ajaupe. “Ga je'eg ekoeteramũ, 'Nuenuwĩ 'ga Moisesi 'ga je'ega ra'e’, sa'e 'ga upe 'jau”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Jarujete sipo kũima'e 'ga amũ wemireko retygi mama'e'emete are we?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pěnea'ar iki pejemimogytafer are. “Mama'e apoawamũ Janeruwarete 'ga kũima'e 'ga apoi, kũjã ěě reewe rakue” 'eawer are pejejea'aramũ pejemimogyau. ⁵ Janeruwarete 'ga te 'ã e'i rakue: “Kũima'e 'ga je aapo kũjã ěě reewe. A'eramũ 'ga wemirekoramũ kũima'e 'ga opojo'ogamũ ujara 'gã nui ojemujaa wemireko ěě ree etee”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. “Ajuee ojemujar ire 'gã jemogyi majepi teewara 'jawe jee”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. ⁶ Ajuerekoe'ěwe 'gã mukũi futat 'gã nekoi. A'ere ajuereko re 'gã majepi teewara 'jawe 'gã nekoi Jarejuwarete 'ga upe. Janeruwarete 'ga wejue werekoukat 'gã ajaupe. A'eramũ pěě pejemomojo'ogukararũme'em pejejau, pejejuereko re— 'jau Jeju 'ga 'gã nupe.

⁷ —Ma'eramũ sipo ajee Moisesi 'ga 'i rakue: “Pejemireko retyka ki ka'arana pekwasiarukat 'gã amũ nupe ěě ree. ‘Aetyk je ene tejemirekoramũ akiko’, pe'je ki ikwasiarukaa pejemirekofera ěě ree, imonou ěě upe”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue— 'jau fariseu 'gã 'ga upe.

⁸ A'eramũ Jeju 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat. Niporenuwiwari wejue pěypy 'gã Jarejuwarete 'ga ree rakue. A'eramũ Moisesi 'ga 'gã mueapyoukaa aipo are rakue. A'ere Janeruwarete 'ga aipo ne'i aepy 'gã nupe rakue— 'jau Jeju 'ga 'gã nupe. ⁹ —A'ere a'jea futat je 'i: 'Ga amũ ěě ree 'ga reko re etee ki pejemirekoa peetyk. A'ere kasi ee pejeporetygiwere'emamũ peetyg ine. 'Ga amũ ěě ree 'ga rekoe'emamũ pěě pejemireko retyka ekoete'em. Kasi a'e pe pejemirekoe'em are ako ma'e 'jawe pejemogoukat amutee ěě rereko re ne— 'jau Jeju 'ga fariseu 'gã nupe.

¹⁰ A'eramũ ore Jeju 'ga remimu'eramũ 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ sipo ae wemireko retyke'ema najemogyi nan etee futat— 'jau ore 'ga upe.

¹¹ A'eramũ Jeju 'ga 'jau oree:

—'Gã amũ nauagi ojetee ajemogyau. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat 'gã amũ remirekoramũ. A'ere 'ga amũ naemirekoi, 'ga remifutar imũ etee futat— 'jau 'ga oree. ¹² —'Gã amũ nipo u'aa oteuramũ. A'eramũ 'gã wemirekoweremamũ. Amumera 'gã nipo ojeapi'a oogukaa 'ga amũ upe. A'eramũ 'gã wemirekoe'emamũ futat ajemogyau. Amumera 'gã te nipo ajee naemirekoweri futari. “Jarejuwarete 'ga upe toporowyky 'jau kwy. A'eramũ je tejemirekoe'emamũ tekou”, 'jau nipo 'gã ojeupe. A'eramũ emirekoweremamũ 'gã wemirekoe'emamũ futat ajemogyau— 'jau Jeju 'ga oree.

Jeju 'ga kunumĩ 'gã netee

(Maku 10.13-16; Luka 18.15-17)

¹³ Anure kũjã 'gã amũ wa'yra 'gã nerua Jeju 'ga upe nũ:

—Orera'yra apyte'rarimũ epo emono a'i kĩ'ĩ— 'jau 'gã erua 'ga upe. —Jarejuwarete kĩa upe eporogyta wã nee. A'eramũ Janeruwarete kĩa ojejukau esage wã nee, aru'e ore enee kĩ'ĩ— 'jau kũjãmera 'gã 'ga upe.

A'ere ore Jeju 'ga remimu'eramũ ore 'i etee 'gã nupe:

—Perur awi pejeja'yra 'gã 'ga upe 'ga porogyta 'ga 'amamũ. Nepemaruukari 'ga porogyta— 'jau ore 'ga remimu'eramũ 'gã nupe.

¹⁴ A'eramũ Jeju 'ga 'jau oree:

—Naani. Peapo awi nanuara. Tene kunumĩ 'gã nuri je pyri— 'jau etee 'ga oree. —Janeruwarete 'ga kunumĩ 'gã afutat wemiayuwamũ. Kunumĩ 'jawewara 'gã nupe etee Janeruwarete 'ga reni 'wyriaramũ. Kunumĩ 'gã ojemogypyk Jarejuwarete 'ga ree. Ojerekokatuukat 'gã 'ga upe. 'Gã 'jawe peko— 'jau 'ga oree.

¹⁵ A'eramũ 'ga opo monou kunumĩ 'gã apyte'rarimũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga ojejuka esage pě nee, kunumĩ— 'jau 'ga 'gã nupe.

'Gã apyte'rarimũ opo mono re 'ga awau 'gã nui.

Jarejuwarete 'ga pyri oo are

'ga poronupawet

(Maku 10.17-31; Luka 18.18-30)

¹⁶ Anure kũima'e 'ga amũ 'ua Jejui 'ga rerowyka'i oporonupa ee 'ga upe:

—Ma'ja te je aapo esage ma'eramũ Jarejuwarete 'ga upe tewawamũ ywag ipe temanũ re?— 'jau 'ga oporonupa ee Jejui 'ga upe.

¹⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ ene ejua eporonupa ee jee nũ ki 'ei? Mama'e esagerete are ki 'ei?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Janeruwarete 'ga etee futat esage ma'ea. “Ene 'ã Jarejuwarete 'ga 'jawewara futat”, ere te jee?— 'jau 'ga 'ga upe. —Ywag ipe eoweramũ mama'ea eapo 'ga je'eg imũ etee, Moisesi 'ga upe 'ga remikwasiarukarer imũ etee— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁸—Maranuara a'eramũ je mama'e apou ki 'ei?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

—Ymã te 'ã Moisesi 'ga Janeruwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are janee rakue. A'e are ejea'at.

“Peporojuka awi. Peko awi pejejuemireko are.

Pemunarũ kasi mama'e are ne. Peje'ẽwu'jag kasi 'ga amũ ne.

¹⁹ Pejajara 'gã je'ega ki peanuw etee.

Pereko esage ki 'gã pejereko esage 'jawe etee futat”,

'jau 'ga 'ã ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. Mĩmera 'ã erekwaapap— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁰ A'eramũ 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Je kunumiawe futat aipoa akwaap ikue. Moisesi 'ga je'eg imũ etee futat je mama'e apoi tekou. Ma'ja'ja jee je aapo 'ũ?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere. A'ere 'awamũ mama'e mũ eapo, 'ga ree eparuerowiar wyyapiweramũ. Ekaraemã eme'ẽmap. A'ere ene ka'aranũũ monou ika'aranũũe'ema 'gã nupe. Aipoa ene iapo re, Janeruwarete 'ga ene monoi ojeypyri ene manũ re. Mama'e esagea te nipo 'ga amut enee anure, ekaraemã 'gã nupe imonoawera mepyau enee anure. Ekaraemã me'eg ire ene ejua je rewiri— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²² Aipo ojeupe Jejui 'ga 'eramũ 'ga u'arasigamũ etee okaraemã are. Kwaiwete te 'ga karaemã. A'eramũ 'ga oporome'egiwere'emamũ okaraemã are. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe etee futat: “Naani. Naapoa'uweri je nanuara”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. A'eramũ 'ga u'arasigamũ awau Jejui 'ga aipo ojeupe 'eramũ.

²³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'eramũ oree:

—Ayay te ikaraemã kwai ma'e 'gã jemogyi Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ— 'jau 'ga oree. ²⁴—Ayay te ikaraemã kwai ma'e 'gã jekatu'ogukari Jarejuwarete 'ga upe. Kwaiwete 'gã karaemã. A'eramũ 'gã okaraemã are etee wea'aramũ. Okaraemã are etee aipo 'gã jemogypygyi akou. Na Jarejuwarete 'ga ree rũi 'gã jemogypygyi ajemogyau. Jarejuwarete 'ga opoara futare'ema ajemogyau. Jeje'ega renupe'ema futat ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oree. —Sã'ã kawaruu 'jawewara kamerua aguja kwara rupi ikwawe'ema. Nan tee futat ayayramũ ikaraemã kwai ma'e 'gã ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe. Ikaraemã kwai ma'e 'gã nijekatu'ogukariwari futari Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oree.

²⁵ Aipo renupawe ore oroporesagamũ etee 'ga ree arajemogyau. A'eramũ ore oroporonupa ee arajaupe etee futat:

—Maranuara 'gã tete Janeruwarete 'ga okatu'ok?— 'jau ore arajaupe.

²⁶ Aipo ore 'eramũ Jejui 'ga amã'jãu ore ree 'jau oree:

—Pẽ nupe nayrareferi futari. Ayay futat mama'e apoa pẽ nupe. A'ere nitywi futari Janeruwarete 'ga remiapoe'ema mũ mama'ea. Mama'ea naayi futari 'ga upe. Ikaraemã kwai ma'ea miamũ Janeruwarete 'ga okatu'ok, “Jekatu'og ape” ojeupe 'gã 'eramũ— 'jau etee Jejui 'ga oree.

²⁷ A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore ako aruejat orokaraemã arajua ene rupi ai'i. Oropytuna nanë futat ako ore ejaa ai'i nũ. Ma'ja te ore mama'e rejaawera repya?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ako ai'i. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e momyau nũ. Aipoa 'ara rupi nipo je te'ÿina pẽneki'yrareteramũ 'wyriarareteramũ pẽ nupe. A'eramũ nipo je pẽ nanë futat pẽ mogyau 'wyriaramũ tejepyri. Israeu 'ga ra'yra 'gã pytuna tusi. A'eramũ je pẽ monou pẽ mogyau 'wyria'riramũ 'gã nupe Israeu juapyrera 'gã nupe. A'eramũ Israeu juapyrera 'gã nipo awau pẽ nowase. A'eramũ nipo pẽ 'jau mama'e esage apoara 'gã nupe: “Mama'e esage ereapo rakue, Jarejuwarete 'ga je'eg imũ rakue. A'eramũ 'ga ene mepyau eneremiapofer are”, 'jau nipo pẽ 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree. —Mama'e tywera apoarera 'gã nupe nipo pẽ 'jau: “Mama'e tywera etee ereapo Jarejuwarete 'ga upe rakue. 'Ga je'eg imũ jẽmĩ mama'e apowe'em rakue. A'eramũ 'ga pẽ mepyau pẽnemiapo tywer imũ etee futat”, 'jau nipo pẽ 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁹ —Amanũ re je ree omama'e rejaarera 'gã juejue awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri. Peu te 'ga mama'e teepawe'ema muri 'gã nupe kwaiwete, je ree 'gã mama'e rejaawera repyramũ futat mua 'gã nupe. Oy ẽẽ rejaarera 'gã, 'uwa 'ga rejaarera 'gã, wa'yra 'gã nejaarera 'gã, weki'yra 'gã nejaarera 'gã, wenyra 'gã nejaarera 'gã, okywyra 'gã nejaarera 'gã, wykiera 'gã nejaarera 'gã, woga rejaarera 'gã, oywy rejaarera 'gã. Mĩmera 'gã juejue ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri amanũ re. 'Gã nupe juejue futat Janeruwarete 'ga mama'e esage muri kwaiwete— 'jau Jejui 'ga oree. ³⁰ —'Awamũ 'gã amũ reni 'wyriaramũ ajaupe. A'ere nipo anure aipo 'gã jemogyi akotee ma'eramũ etee nũ. 'Awamũ 'gã amũ jemogyi akotee ma'e 'gã 'jawe. A'ere anure nipo aipo 'gã jemogyi 'wyriara 'jawewaramũ nũ. 'Awamũ omama'e rejaarera 'gã akotee ma'e 'jawe etee futat 'gã jemogyi. A'ere nipo anure, 'wyriarareteramũ je renamũ, je ree omama'e rejaarera 'gã jemogyi 'wyriaramũ je pyri— 'jau Jejui 'ga oree.

20

Wemifutar imũ etee Janeruwarete 'ga jane mepyawam

¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Mama'e mũ je amome'u pẽ nupe pẽ mu'jau tejeupe pẽnemiapofera mepy are. Sã'ã uwa ko jara 'ga amũ oa ai'iwetetewe ojeupe oporowyky ma'e 'gã amũ nekara. ² Iporowykye'ema 'gã nesakawe 'ga 'jau 'gã nupe: “Pejot pejeporowykyau jee”, 'jau 'ga 'gã nupe.

—“Maran sipo ajee ore mepy ape?” 'jau 'gã 'ga upe.

—“Majepeja ka'aranũ ywope'i pyu etee futat je tejeupe pẽporowykyawera mepyi pẽ nupe”, 'jau 'ga 'gã nupe.

³ —A'eramũ 'gã awau 'ga rupi oporowykyau 'ga ko pe. Kwarawyruu'iramũ ko jara 'ga awau amunawa pyter ipe nũ, iporowykye'ema 'gã amũ nesaka nũ. ⁴ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe: “Pejot pejeporowykyau jeko pe. Kaaruwamũ tamepy pẽ 'jau, tejeupe pẽporowykyawer are 'jau”, 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵ A'eramũ 'gã awau oporowykyau 'ga upe.

—Aje kwara kwawamũ ko jara 'ga awau, 'gã amũ nerua 'gã moporowykyaukaa ojeupe nũ. Kwara jerewamũ 'ga awau, 'gã amũ nerua nũ. ⁶ Kaarup ja'wyja'wyrãmũ 'ga awau amunawa pyter ipe nũ. A'eramũ 'ga iporowykye'ema 'gã amũ nesaka nũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe: “Ma'eramũ pẽ pejeporowykyawe'em pejemogyau 'ũ?” 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷ —“Nitywi 'pe'je pejejua pejeporowykyau jee' 'jara 'ga amũ oree”, 'jau 'gã 'ga upe.

—A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe: “Pe'je ajee pejewau pejeporowykyau jee 'ũ”, 'jau 'ga 'gã nupe.

⁸ —Kaarup katu katuramũ ko jara 'ga 'jau opoirũ 'ga upe: “Emepy ki oporowyky ma'e 'gã jee. Kaarup ja'wyja'wyrãmũ oporowyky ma'e 'gã na'ne ki emepy jee. A'ere aje 'ut ma'efera 'gã, a'ere 'ut ypy ma'efera 'gã maapawamũ 'jau”, 'jau 'ga opoirũ 'ga upe.

—“Nai'i”, 'jau 'ga poirũ 'ga 'ga upe.

⁹—A'eramũ 'ga ka'aranũũ ywope'ia mũ monou kwara ooramũ oporowyky ma'e 'gã nupe. ¹⁰ 'Gã mepy resakawe, oporowyky ypy ma'e 'gã 'jau ajaupe: “Kuu. Ka'aranũũ ywope'ia 'ga omono 'gã nupe jane upe 'ga 'eawera 'jawe etee futat”, 'jau 'gã ajaupe. “Jane upe taetu sipo ajee 'ga imuri kwaiwete'i. Ko'aramuku te ako jane porowykyi ko a'i kũi”, 'jau 'gã ajaupe.

¹¹—A'ere naani. Kaaruwamũ oporowyky ma'e 'gã mepy 'jawe etee futat 'ga imonoi 'gã nupe. A'eramũ 'gã amara'neramũ ko jara 'ga ree. ¹² “Ko'aramuku agawewi ako ore porowykyi ko, kwaray pype ko. A'etea 'ga 'ã ore mepy kaaruwamũ oporowyky ma'e 'gã 'jawe etee. Nore mepy esagei ako ape ko”, 'jau 'gã oje'egayau ko jara 'ga upe.

¹³—A'eramũ ko jara 'ga 'jau 'gã nupe: “Naani. Pẽ nupe teporogytau ako je 'i pẽ nupe ko: ‘majepi tee ka'aranũũ ywope'ia tomono pẽ nupe 'jau, tejeupe pẽporowyky mepyawamũ 'jau', a'e ako je pẽ nupe ko. ‘Nai'i’, 'jau ako pẽẽ jee ko. A'eramũ 'ga je'eawer imũ etee futat pẽ mepyau. ¹⁴⁻¹⁵ Pe'je pejeka'aranũũ pyyka erawau pejejog ipe”, 'jau 'ga 'gã nupe. “Jema'ea te 'ã ka'aranũũa. A'eramũ je tema'ea etee futat erekou nan oporowyky'i'i ma'e 'gã mepyau pẽ 'jawe etee futat. Mama'e esage te je aapo 'gã nupe. A'e are 'ã pẽmara'ne je ree?” 'jau ko jara 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

¹⁶—Nan tee futat Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gã mogyi pãwẽ pãwẽ ojepyri anure— 'jau 'ga oree. —Werowiaar ymanera 'gã, amanũ ja'wyja'wy pype werowiaara 'gã nanẽ 'ga imonou ojepyri futat nũ. Wemifutar imũ etee futat 'ga werowiaaramũ pẽ mogyau ojepyri futat. Aju'jaju'jawe etee futat 'ga 'gã mogyi ojepyri— 'jau Jejui 'ga oree.

Amanũawama Jejui 'ga imome'wau'japa
(Maku 10.32-34; Luka 18.31-34)

¹⁷ A'eramũ Jejui 'ga ore rerawau Jerusareg ipe wemimu'eramũ. A'ere mytuna 'gã oi ore rupi. A'eramũ 'ga ore renũina ojeupe:

—Pejepe'a'i 'gã nui ra'ne. Taporogyta pẽ nupe etee 'jau— 'jau 'ga oree.

A'eramũ ore orojepe'au'i mytuna 'gã nui. ¹⁸ A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Jerusareg ipe jane oi 'awamũ. Peu futat nipo 'ga amũ pẽneki'yramũ je monoi mainana 'wyriara 'gã nupe, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee— 'jau 'ga imome'wau oree. —A'eramũ nipo 'gã 'jau jee: “Sijukaukat 'ga 'gã nupe 'jau”, 'jau nipo 'gã jee. ¹⁹ A'eramũ nipo 'gã je monou judeue'ema 'gã po pe. A'eramũ nipo judeue'ema 'gã je kurapa, je nupãnupãu, je monou je mu'ama 'ypeywar are jejywa pypiraa je manamamũ futat. A'ere nipo imuapyra 'ara rupi Janeruwarete 'ga je moferawi etee nũ — 'jau 'ga oree.

Sepeteu 'ga remireko ãẽ 'eawet
(Maku 10.35-45)

²⁰ A'ere Sepeteu 'ga remireko ãẽ wa'yra 'gã nerua Jejui 'ga rerowyka'i. A'eramũ ãẽ wããpyramũ 'jau Jejui 'ga upe:

—Mama'e esagea eapo jera'yra wã nupe, Ku'jyp— 'jau ãẽ 'ga upe.

Tiago, Juã. Mĩnamũ ãẽ ra'yra 'gã.

²¹ A'eramũ 'ga 'jau ãẽ upe:

—Ma'ja ene ifutaa 'gã nupe je iapoa?— 'jau 'ga ãẽ upe.

A'eramũ ãẽ 'jau 'ga upe:

—Jera'yra wã emuapygukat ejepyri, oree 'wyriarareteramũ e'ỹinaaw ipe. Ejakwatawa katy kĩa amũ emuapygukat. Ajepeja kĩa ejau katy emuapygukat, wã mogyau 'wyriaramũ ejepyri— 'jau ãẽ 'ga upe.

²² A'eramũ Jejui 'ga 'jau ãẽ ra'yra 'gã nupe:

—Nepēneapyoi futari nipo ee ki sa. 'Wyriarareteramū je reko enune nipo 'gā naje rerekoarūi. Je rereko tywerete te nipo 'gā. Pejereko tywerukat sipo je pyri? Pēnuag sipo pejejereko tywera upe?— 'jau 'ga ēē ra'yra 'gā nupe.

—Oreruag futat ore jupe nū'ū— 'jau 'gā 'ga upe.

²³—A'jea futat nipo 'gā pē nereko tyweri anure. A'ere je miamū namuapygarūi pēē tejeypyri tepoaawamū. Jeruwarete 'ga etee te okwaap. Wemifutar imū etee 'gā amū mū'jāu 'gā muapygukaa je pyri— 'jau Jejui 'ga 'gā mu'jau ojeypyri wapyk ma'e 'gā nee.

²⁴'Gā je'ega renupawe ore amumeramū Jejui 'ga remimu'eramū aramara'neramū mukūja 'gā nee. ²⁵A'eramū Jejui 'ga ore renūina ore majatykau ojee. A'eramū 'ga 'jau oree:

—Pekwaap judeue'ema 'gā 'wyriara 'gā nemiapoa. 'Gā 'wyriara 'gā wemiayuwa 'gā monou kwe pe mama'e apoukaa ojeupe: “Nan iki peapo jeje'egawer imū etee futat”, 'jau nipo 'wyriara oje'ega wemiayuwa 'gā nupe. Iapo esage'emamū nipo 'gā 'wyriara 'gā nereko tyweretei. A'etea nipo 'ga 'jau ojeupe: “Je 'ā kūima'eeteeteramū”, 'jau nipo 'ga 'ūina ojeupe— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁶⁻²⁷—A'ere pēē jeremiayuwamū na'gā 'jawe rūi pejemogy. 'Wyriaramū pejekoweramū pēē mama'e apou pejejaupe, pejejopoa etee futat mama'e apou pejejaupe. Pejejaupe oporowyky ma'eramū etee futat pejemogy. A'eramū nipo je pē mogyau 'wyriaramū— 'jau 'ga oree. ²⁸—Je 'ā pēnek'yaretea agawewi. A'etea je 'ā ojet 'awa ywy pe mama'e apou pē nupe. Natejeupe mama'e apoukaa rūi je ruri. Pē nupe mama'e apoawamū te je ruri. Temanūmū te 'ā je ruri 'au pē nupe. Pē katu'okawamū te je ruri 'awa ywy pe. A'eramū taetu 'gā taje rerowiat 'jau kwy, a'e te je 'ā— 'jau 'ga oree.

Mukūi eae'ema 'gā

(Maku 10.46-52; Luka 18.35-43)

²⁹Jerikoa 'jawa amunaw awi ore oramū mytuna 'gā 'ua ore rewiri. ³⁰Mukūi eae'ema 'gā 'upa wapyka peyse pe. A'eramū 'gā kwaiwete 'gā je'ega renupa 'upa.

—Awŷja te poromū ako?— 'jau 'gā ojeypyriwara 'gā nupe.

—Jejui 'ga okwap akou— 'jau 'gā 'gā nupe.

Aipo ojeupe 'gā 'eramū 'gā wafukaita 'ga upe:

—Ku'jyp! Ene 'ā Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera! Ejemuaēm ore ree. Epājē mū ore katu'og ape!— 'jau 'gā wafukaita Jejui 'ga upe.

³¹A'eramū mytuna 'gā 'jau 'gā nupe:

—Pepije pejejupa. Aereau toko re'ā— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'ere 'gā jero'wuro'wui etee futat wafukaita 'ga upe:

—Ku'jyp! Ene te 'ā Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera. Ejemuaēm ore ree. Ore resag ape, aru'e ore enee— 'jau 'gā ojero'waro'wau etee wafukaita 'upa.

³²A'eramū Jejui 'ga opytau pe pe 'gā nee.

—Pe'je ajee pejejua— 'jau 'ga eae'ema 'gā nupe.

A'erauwe eae'ema 'ga 'ua 'ga je'ega repejāna. A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'ja te pefutat pejejeupe je iapoa?— 'jau 'ga 'gā nupe.

³³—Taramā'ē 'jau nū, aru'e ore enee, ki Ku'jyp. Orereapaw ore ikue— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

³⁴A'eramū Jejui 'ga ajemuaēma 'gā nee. A'eramū 'ga opo monou 'gā nea 'arimū.

—Amamā'ē je pēē nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Aipo 'ga 'erauwe 'gā amā'jāu nū. A'eramū futat 'gā awau Jejui 'ga rupi.

21

Kawaru'i 'arimū Jejui 'ga ataawet

(Maku 11.1-11; Luka 19.28-40; Juā 12.12-19)

¹ Jerusarega pyriu'i ore oropytau amuna'wi pe, Pefaje pe. Pefajea 'upa ywytyra pyri, Oriweira 'jawa pyri. A'eramũ Jeju'i 'ga 'jau mukũjamũ ore:

² —Pe'je pejewau pejekwapa je renune pejewau pejewaẽma iruupeuwara amunawa upe. Pejesouwe nipo pẽẽ kawaru'i mũ resaka. Nuatai we nipo 'gã amũ i'arimũ. A'ea ki perut iamoiã jee— 'jau Jeju'i 'ga ore. ³ —“Ma'eramũ te peko ee?” pejejeupe 'gã 'eramũ ki “Janejara 'ga te e'i ore ko: Kawaru'ia perut jee ra'ne, e'i 'ga ore ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri pẽ nupe nũ”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau 'ga ore.

⁴ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga amũ upe ee rakue:

⁵ “Pe'je Jerusareg ipewara 'gã nupe: ‘Owaẽm futat pẽ'wyrararete 'ga ra'e.

Ipota'wa ma'e 'ga. Kawaru'i aranuamueuu 'arimũ 'ga ruri akou’, pe'je ki Jerusareg ipewara 'gã nupe”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Sakari 'ga upe rakue. A'eramũ Jeju'i 'ga ore mũ monou kawaru'i rerurukaa ojeupe.

⁶ A'eramũ 'gã awau 'ga 'eawer imũ etee erua 'ga upe. ⁷ A'eramũ 'gã kawaru'i rerua ta'yra reewe 'ga upe. A'ere 'ga amũ opiara mosoka imonou kawaru'i 'arimũ Jeju'i 'ga apykawamũ. A'ere 'gã kawaru'i ppyka Jeju'i 'ga upe 'ga apykawamũ. A'eramũ Jeju'i 'ga awau Jerusareg ipe kawaru'i 'arimũ. 'Ga remimu'eramũ ore arawau 'ga rupi.

⁸ Kwaiwete 'gã awau ujãna 'ga renune opiara mososoka, imonou pe rupi imogyau 'ga kwapawamũ. 'Ga ree oporomutaawa resaukaawamũ 'gã iapou. Pinowa nanẽ 'gã imonou pe rupi 'ga kwapawamũ.

Ymã 'gã aipo apou 'wyrararete upe rakue, 'ga ree ipojejuka resaukaawamũ rakue. A'eramũ 'gã a'eramũ iapou Jeju'i 'ga upe.

—'Ga nipo ako 'wyraramũ 'awamũ janee— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

⁹ 'Ga renune oo ma'e 'gã wafukaita 'ga rewiri oo ma'e 'gã netee:

—Au'je katu te 'ã Janeruwarete 'ga resageayramũ janee. Ene 'ã 'ga remimurera futat. Ene 'ã ore'wyrar ymanera juapyreramũ, Davi 'ga juapyreramũ. Janeruwarete 'ga ojejuka esage ene ree. A'eramũ ene eku'iramũ ekou. Janeruwarete 'ga 'ã esage ore. Ene 'ga 'ã ene mua ore— 'jau 'gã wafukaita Jeju'i 'ga upe.

Arawau orowaẽma Jerusareg ipe. ¹⁰ Jerusareg ipe Jeju'i 'ga reserauwe peuwara 'gã aku'iaiwamũ 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Awỹja te 'agamũ?— 'jau peuwara 'gã ajaupe.

¹¹ A'eramũ Jeju'i 'ga rupi oo ma'e 'gã 'jau 'gã nupe:

—'Agamũ futat Jeju'i 'ga, Nasare pe waranup ma'efera 'ga, Garireja ywy pewarera 'ga. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga futat— 'jau 'gã 'gã nupe.

Wyra me'egara 'gã mũ'ẽawet

(Maku 11.15-19; Luka 19.45-48; Juã 2.13-22)

¹² Jerusareg ipe owaẽmawe Jeju'i 'ga ojypa kawaru'i awi. A'eramũ 'ga awawayayau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe wemimu'eramũ ore retee. Irãã'ã wyra me'egara 'gã jemogyramũ. A'eramũ Jeju'i 'ga amara'neramũ 'gã nee:

—Pe'je pejewau peje'jãu 'aw awi. Nawyra me'egawa rũi te 'ã. Jeruwarete 'ga mogytaawa te 'ã 'oga. 'Au futat jane ruri jareporogytau 'ga upe. A'ere 'ã pẽẽ nanarũi pereko. Pemyi wyra me'egawamũ etee. Pejejeymawa etee 'ã pẽẽ erua ime'ega erupa 'ga mogytaawa 'oga pype— 'jau 'ga 'gã nupe.

Wyra muara 'gã nanẽ 'ga imũ'jãu jui nũ. A'eramũ 'ga ka'aranũũ mojoy'ruara 'gã 'yjepana monou imuewiwya imojerepa 'gã nui. Aipo ka'aranũũ mojoy'ruara 'gã kwe pewara 'gã ka'aranũũ mojoy'rau ajaupe. A'eramũ Jeju'i 'ga 'gã 'yjepana monou imuewiwya imojerepa 'gã nui. Ka'aranũũ monou imomopomopoa 'gã nui. Pykau me'egara 'gã kanawaa nanẽ 'ga imojerepa nũ. ¹³ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue: “Agamũ jemogytaawa 'oga futat. 'Au futat 'gã nuri oporogytau jee”, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'ere 'ã pemỹi wyra me'egawamũ etee. Pejejeymawa me'ega pejejaupe pejejeymawa repy rowoupia ekoete 'ã pejejupa 'au pejejaupe. Ma'eramũ pẽẽ 'ga mogytaawa 'oga mỹina pejemunarũawamũ etee 'ũ?— 'jau 'ga 'gã nupe, 'gã mũ'jãu jui.

¹⁴ 'Ga mogytaaw ipe Jejui 'ga rekoramũ kwaiwete ojero'wu ma'e 'gã 'ua owaẽma 'ga upe. Eae'em, iteu ma'e. Mĩmera 'gã 'ua owaẽma Jejui 'ga upe. A'eramũ 'ga 'gã katu'oka.

¹⁵ Jejui 'ga remiapofera resakawe kunumĩ 'gã amũ wafukaita:

—Eneresage futat. Ene 'ã ore'wyriar ymanera juapyreramũ, Davi 'ga juapyreramũ— 'jau kunumĩ 'gã wafukaita Jejui 'ga upe.

Mainana 'gã nanẽ Jejui 'ga remiapofera resaka nũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee. A'etea 'gã imara'ne Jejui 'ga ree aipo kunumĩ 'gã 'e renupawe.

¹⁶ A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Nereenuwi nipo kunumĩ 'gã 'ea ki sa? “Ene 'ã Janeruwarete 'ga remimurera” 'gã 'ea ki sa?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

—Aenup futat je te'ama— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pẽnea'ar iki 'ga amũ remikwasiarer are. Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are 'ga amũ ikwasiaa rakue: “Kunumĩ 'gã nupe Janeruwarete 'ga ene muorywukari, oy popewara 'gã neewe futat. ‘Ene te 'ã eneresage’ 'ea 'ga 'gã mu'eukaa”, 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. Pẽnea'ar iki ee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁷ A'eramũ 'ga awau 'gã nui nũ. 'Ga remimu'eramũ nanẽ ore arawau 'ga rupi nũ. Petani 'jaw ipe ore arawau orosea.

*Y'wa 'ywa upe Jejui 'ga 'eawet
(Maku 11.12-14, 20-24)*

¹⁸ Ai'iwẽ ore arawau orojewya Jerusareg ipe nũ. Arawaw ipe Jejui 'ga opy'arayparamũ akou. ¹⁹ A'eramũ 'ga y'wa 'ywa repejãna. Peyse pe u'at ma'e repejãna i'a rekaa akã are, figu 'jawa rekaa akã are. A'ere nitywi i'a ee. Oowa etee esaka akã are. A'eramũ 'ga 'jau 'ywa upe:

—Au'je katu katu ki e'a re 'awa y'wa 'ywa mũ— 'jau 'ga y'wa 'ywa upe.

Aipo 'ga 'e ypyrauwe wakã oypiwamũ amanũmũ osiniga. ²⁰ Esakawe ore 'ga remimu'eramũ oroporesagamũ ee.

—Kuu. Kamẽsiete nipo imanũi osiniga ki sa— 'jau ore arajaupe esakawe. —Ma'eramũ sipo oypiwamũ erujewi 'wei?— 'jau ore arajaupe.

²¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Pẽnea'ar iki je'eawer are. Je rerowiar ire nanẽ pejejemiapoe'ema peapo je 'jawe nũ. 'Ywa nipo pẽẽ imosinigukaa je 'jawe je rerowiar ywyapiramũ— 'jau 'ga oree. —Ywytyra miamũ futat nipo pẽẽ imojepe'aukaa tenaw awi imonou 'yẽ'ẽ rypyter ipe imỹina. “Ekwap 'aw awi 'yẽ'ẽ rypyter ipe e'ỹina”, ojeupe pẽẽ 'eramũ nipo awau pẽ'eawer imũ etee futat— 'jau Jejui 'ga oree. ²² —Je rerowiar ire Janeruwarete 'ga mama'e monou pẽ nupe, “Mama'ea emut amũ oree”, ojeupe pẽẽ 'eramũ— 'jau Jejui 'ga oree, Jerusareg ipe arawaw ipe.

*“Awỹja rer imũ te erejot?” Jejui 'ga upe 'gã 'eawet
(Maku 11.27-33; Luka 20.1-8)*

²³ Jerusareg ipe orowaẽmawe Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ore retee. Peu wekwaw ipe Jejui 'ga ojepyriwara 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree. 'Gã mu'jau mainana 'wyriara 'gã 'ua judeu 'gã 'wyria'ri 'gã netee oporonupa ee 'ga upe:

—Awỹja rer imũ te erejot rakue? Awỹja pãjẽ mũ te mama'ea ereapo? Awỹja te ene mut oree rakue?— 'jau 'gã 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe.

²⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je ajee pēē na'ne imome'wau jee 'ū. Tejeupe pēē imome'u re je nanē tajemome'u pē nupe 'jau nū— 'jau etee 'ga 'gā nupe. ²⁵—Awỹja je'eg imū ajee Juā Batista 'ga ruri ae pymĩāu 'y pe rakue 'ū? Jarejuwarete 'ga je'eg imū te 'ga ruri rakue? Kūima'e 'ga amū je'eg imū te ra'u nū?— 'jau Jejui 'ga oporonupa ee 'gā nupe u'ama.

A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Ma'ja sa'e te jane 'ga upe?— 'jau 'gā ajaupe etee futat. —“Jarejuwarete 'ga je'eg imū 'ga ruri”, ojeupe jane 'eramū te 'ga 'i janee nū a'i kūi, “A'etea neperowiari 'ga”, 'ga 'i janee nū a'i kūi— 'jau 'gā ajaupe. ²⁶—“Kūima'e 'ga je'eg imū 'ga ruri”, jane 'eramū te tekotee 'gā jane apisi etee ita pyu nū a'i kūi. “Juā 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara futat janee”, e'i 'gā jepi. A'eramū nipo 'gā aipo jane 'eramū amara'neramū jane ree ne nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

²⁷ A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Norokwaawi ore Juā 'ga muarera 'ga nū'ū— 'jau 'gā o'meramū 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga nanē 'jau 'gā nupe nū:

—A'eramū je nanē temuarera 'ga mome'wawe'em pē nupe nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Mukūja 'ga ra'yra 'gā

²⁸ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Morogyta je amome'u amū pē nupe. Maran te pēnea'at pejejemogyau ee? Kūima'e 'ga amū mukūi 'ga ra'yra. A'eramū 'ga 'jau tuwi ma'e 'ga upe: “Ekwap eporowykyau ko pe jee 'awamū, kisit”, 'jau 'ga 'ga upe. ²⁹ A'ere nipo 'ga 'i 'uwa 'ga upe: “Naani. Nooi je. Najeporowykyweri je enee ko pe 'awamū”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe. A'ere nipo anure 'ga 'arasigamū 'uwa 'ga upe u'eawer are. A'eramū nipo 'ga awau anure oporowykyau 'ga ko pe akou. ³⁰ Ajepeja wa'yra 'ga upe nanē nipo 'ga 'jau nū: “Ekwap eporowykyau jeko pe, kisit”, 'jau nipo 'ga wa'yra 'ga upe. A'eramū 'ga ra'yra 'ga 'jau 'ga upe: “Nai'i. Too teporowykyau enee 'jau”, 'jau nipo 'ga 'uwa 'ga upe. A'ere 'ga nooi futari— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

³¹—Maranuara te 'ga ra'yra 'ga wapo mama'ea 'uwa 'ga remifutar imū?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Tuwi ma'e 'ga.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat ere poromū. A'eramū je 'jau pē nupe: Nia'wyrī agawewi 'wyrīararete 'ga upe ka'aranū ppykara 'gā, kūjāmene'ema 'gā netee. Nuerowiari futari 'gā Jarejuwarete 'ga rakue. A'etea 'gā jēmī je rerowiat ajemogyau 'awamū. Tejerowiarāmū je 'gā tywera moia 'gā nui. A'eramū nipo 'gā awau ywag ipe ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri. A'ere 'ā pēē naani. “Jarejuwarete 'ga ore aruerowiat arajemogyau”, 'jau futat te 'ā pēē pejejemogyau numiamū. A'ere 'ā naje rerowiari pejepe pejejemogyau. A'eramū nipo pēē pejewawe'em ywag ipe. ³² Juā Batista 'ga 'ā pē mu'jau agawewi Jarejuwarete 'ga remifutar are rakue. “Pe'je pejepoia pejetywer awi. Au'je ki mama'e tywera apo re. Mama'e esagea etee futar iki peapo Jarejuwarete 'ga remifutar imū”, 'jau 'ga 'ā pē nupe rakue. “A'eramū 'ga pē mogyau wemiayuwamū”, 'jau 'ga 'ā pē nupe rakue numiamū. A'ere 'ā neperowiari 'ga 'eawera rai'i. Ia'wyrē'ema 'gā etee 'ā 'ga rerowiaa rai'i, opoia otywer awi rai'i. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga 'gā mogyau wemiayuwamū. A'ere 'ā neperowiari 'ga. Ia'wyrē'ema 'gā otywer awi 'gā pōira resag ire miamū 'ā pēē 'ga rerowiare'ema pejejemogyau rai'i— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Ko raaran a'wyrē'ema 'gā

(Maku 12.1-12; Luka 20.9-18)

³³ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Peapyaka jeje'eg are. Mama'e mū je amome'u pē nupe, pē mu'jawamū ee pē mueapyoawamū— 'jau 'ga 'gā nupe. —Kūima'e 'ga amū y'wa 'ywa rakā otym oko pe, uwa 'jawa 'ywa rakā otym oko pe. Kwaiwete 'ga uwa rakā tyma. A'ea tee futat 'ga ityma ipype. A'eramū 'ga oko osōu. A'ere 'ga y'wa apikawa apou. Y'wa tyarūnamū 'gā iapikau y'wayramū. A'eramū futat 'ga y'wa apikawa apou. A'ere 'ga 'og ywate apou iaarana 'ga upe. A'eramū 'ga 'gā amū monou oko raaranamū imyina ojeupe. “Y'waa mū jema'ea futat. Emyreramū te aje pēma'e futat pēporowykyawera repya futat”, 'jau ijara 'ga 'gā nupe. A'ere 'ga awau watau 'gā nui. A'eramū 'ga namutamutat awau akou muku 'gā nui. ³⁴ Y'wa tyarama upe iwaēmauwe ijara 'ga wemiayuwa 'gā amū monou oma'ea uwa 'a piaramū. ³⁵ A'ere ko raarana 'gā 'gā pyygi etee 'gā nerekou tyweaete. 'Ga amū 'gā inupānupāu etee. 'Ga amū 'gā ijukau etee. 'Ga amū 'gā ijukau ita pyu. ³⁶ A'eramū ko jara 'ga wemiayuwa 'gā monou kwaiwete. A'ere ko raarana 'gā nānēwējēmī 'gā nerekou nū 'gā pyygi etee 'gā apisau. ³⁷ A'eramū ko jara 'ga 'jau ojeupe: “Teja'yra 'ga pa je omono kwy. 'Ga nipo 'gā opojeup re'ā. Jera'yra 'ga ree nipo 'gā pojyramū re'ā”, 'jau nipo 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

³⁸—A'eramū 'gā 'ga ra'yra 'ga resakawe 'jau ajaupe: “Wa'yra 'ga 'ga amut y'wa piaramū ra'e. 'Ga futat 'uwa 'ga py'rau ko jaramū 'uwa 'ga manū re. A'eramū jane 'ga jukau jui. A'eramū janema'ea futat koa 'ga ruwa 'ga manū re kūi”, 'jau nipo 'gā ajaupe. ³⁹ A'eramū 'gā 'ga pyyka 'ga rerawau enuēma ko awi 'ga jukau— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁴⁰ A'eramū Jejui 'ga oporonupa ee mainana 'wyrriara 'gā nupe:

—Maran sipo ko jara 'ga wa'yra jukaarera 'gā nerekou?— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴¹ A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—'Ga futat oo ko raarana 'gā apisau nū'ū. A'ere nipo 'ga 'gā amū monou 'gā py'rau oko raaranamū nū. Aipo 'gā te nipo y'wa mono ijara 'ga upe y'wa tyarama rupi— 'jau 'gā 'ga upe.

⁴² A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—A'jea futat pe'je poromū. Pēnea'ar iki 'ga amū remikwasiarer are. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'ga amū upe rakue:

“Mīa ita nia'wyrui ra'e, 'jau nipo itaoga apoara 'gā ajaupe, ita monou imomoa ajauī.

A'ere nipo 'ga amū aipoa ita eroyrūmyrera ita pyygi etee imonou imyina tenawera pype 'oga ypywotypawamū.

Janeruwarete 'ga imyjukaa 'gā nupe rakue.

A'eramū 'ga remiapofera wesageayramū futat oreē”,

'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴³—A'jea futat je 'i. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga Israeu juapyreramū pē mū'ēi wemiayuamū rakue. A'ere 'ā nepeenuwi futari 'ga. Nepefutari 'ga peje'wyrriarareteramū. A'eramū nipo 'ga wenupara 'gā mogyau wemiayuamū pē py'rau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁴⁴—'Ga amū nipo u'aa ita 'arimū. A'e 'ga open futat. A'ere 'ga amū 'arimū ita 'ar ire a'e 'ga ku'jo'jogi futari. Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'ega renupare'emamū pē nereko tyweretei— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴⁵ 'Ga je'ega renupawe mainana 'wyrriara 'gā fariseu 'gā netee 'jau ajaupe:

—Mama'e mū mome'uramū 'ga 'i janee poromū— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā amara'neramū akou 'ga ree. ⁴⁶ A'eramū 'gā oporopyygiweramū 'ga ree. A'ere 'gā kyjei mytuna 'gā nui.

—“Jejui 'ga te 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wararetea ra'e”, 'jau 'gā ajemogyau ajaupe. A'ere nipo 'gā jane apisi etee Jejui 'ga jane ipyygamū— 'jau 'gā ajaupe, okyjau Jejui 'ga rerowiaara 'gā nui.

22

*Maraka pe imo'wy'wyrirera 'gã
(Luka 14.15-24)*

¹ Mama'e mü Jejuí 'ga imome'wau 'gã nupe 'gã mu'jau nü:

² —Morogyta mü je amome'u pē nupe pē mu'jawamü Tejuwarete 'ga rerowiaara 'gã nee. Janeruwarete 'ga 'ã 'wyrirarete 'ga 'jawe janee— 'jau 'ga 'gã nupe. —Sã'ã 'wyrirarete 'ga maraka apoa wa'yra 'ga remirekoramü. Kwaiwete 'ga 'ã kumi apoukaa wemiayuwa 'gã nupe. ³ Erojyw ire 'ga 'jau wemiayuwa 'gã amü nupe: “Pe'je pejewau 'gã nupe kwe pe, jeremimo'wy'wyrera 'gã nerua jee”, 'jau 'ga 'gã nupe 'gã monou kwe pe. A'ere 'wyrira 'ga remimo'wy'wyrera 'gã nioweri maraka pe. ⁴ A'eramü nipo 'wyrira 'ga amumera 'gã wemiayuwa 'gã monou wemimo'wy'wyrera 'gã nupe. “Pe'je jeje'ega rerawau 'gã nupe. ‘Pe'je pejejua pejejemi'waa ore pyri, e'i 'ga pē nupe ko. Kwataua je aapisiukat ai'i. A'eramü je eyrukaa 'gã nupe. A'eramü pē pejejua pejejemi'waa ore pyri, e'i 'ga pē nupe ko’, pe'je ki 'gã nupe”, 'jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe oje'ega rerawaukaa— 'jau Jejuí 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁵ —A'eramü 'ga remiayuwa 'gã awau 'ga remimo'wy'wyrera 'gã nupe. A'ere 'gã ojeupe aipo 'gã 'eramü 'gã 'i etee 'gã nupe: “Naani. Najeoweri je”, 'jau etee 'gã 'gã nupe. A'eramü 'gã awau etee oporowykyau 'gã nui. ⁶ Amumera 'gã 'wyrira 'ga remiayuwa 'gã ppyka inupānupāu 'gã apisau. ⁷ A'eramü 'wyrira 'ga amara'neramü akou 'gã nee. A'eramü 'ga 'gã amü monou wemiayuwa 'gã apisara 'gã apisau. 'Gã apisi re 'gã 'gã 'wyrira rapyau. ⁸ A'eramü 'wyrira 'ga wemiayuwa 'gã amü nenüina nü. “Mama'ea ako je aapo maraka are ko numiamü. A'ere 'ã jeremimo'wy'wyrera 'gã nia'wyrira futari. ⁹ A'eramü pē pejewau 'gã 'wyrarete rukawō'ō rupi ajemogy ma'e 'gã mo'wy'wya jemaraka are”, 'jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹⁰ —A'eramü 'ga remiayuwa 'gã awau amunawarete rukawō'ō rupi ajemogy ma'e 'gã majatykau erawau werekwara 'ga maraka pe. Esage ma'e 'gã 'gã erawau ia'wyrē'ema 'gã netee. 'Gã waēmauwe 'wyrira 'ga remiayuwa 'ga amü taity esage monou imunewukaa 'gã nupe. A'eramü 'gã awau ojejaga 'wyrira 'ga roga matyneema. ¹¹ Poje 'wyrira 'ga 'ua ajatyka ma'e 'gã nesaka. A'eramü 'ga taity esage rerekware'ema 'ga resaka. ¹² A'eramü 'ga 'jau 'ga upe: “Ma'eramü te neremunewi taity esagea?” 'jau 'ga 'ga upe.

—Taity esage rerekware'ema 'ga noje'egi 'ga upe.

¹³ —A'eramü 'wyrira 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe: “Pepyyk 'ga, 'ga po faa 'ga py faa 'jau. A'ere pē 'ga monou imomoa ukupepe. Ypytunaiwa pype pē 'ga momoa. Peu ajemogyaw ipe nipo 'ga waemamü akou wa'jywa mokāina akuwa rerekou”, 'jau 'ga 'gã nupe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹⁴ —Aipoa morogyta je amome'u pē nupe, pē mu'jau Jarejuwarete 'ga remiayuwarete 'gã nee. Mytuna 'gã nupe Jarejuwarete 'ga 'i: “Tejerowiar ire je pē mogyi tejemi-ayuwamü”, 'jau 'ga mytuna 'gã nupe. A'ere ināinānī'ī etee 'gã 'ga rerowiari. A'eramü 'ga ināinānī'ī etee 'gã mogyau wemiayuwamü— 'jau 'ga 'gã nupe.

*Jejuí 'ga upe fariseu 'gã 'eawet
(Maku 12.13-17; Luka 20.20-26)*

¹⁵ A'eramü fariseu 'gã amü awau 'ga wi.

—Siesak Jejuí 'ga ra'ne 'jau— 'jau 'gã ajaupe. —Tesirūgatu 'ga rekoramü sipyyk 'ga 'jau. 'Gã amü simono imoporogytaukaa 'ga upe ra'ne 'jau. Morogyta 'gã nupe imowuwuramü sipyyk 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁶ A'eramü 'gã wemimu'e 'gã amü monou Jejuí 'ga upe imoporogytaukaa. Erote 'ga remiayuwa 'gã amü netee Jejuí 'ga upe 'gã monou imoporonuwukaa ee:

—A'jea futat 'ã ereporogyta a'jeteetewi— 'jau 'gã 'ga upe. —Nereporogyta ekoetei futari te 'ã. A'jea futat 'ã erejejuka pāwē pāwē ae ree. A'jea futat te 'ã ore mu'e ape

mama'e are. Eneje'eg are 'gã amũ oporenuwiwere'emamũ agawewi. A'ere 'ã mama'e a'jea etee eremome'u— 'jau 'gã oporonupa 'me Jejui 'ga upe. ¹⁷—A'eramũ ene 'awamũ 'jau oree: Jane 'ã judeua. Simono te jane ka'aranũua 'wyriararete 'ga upe, Sesa 'ga upe? Naani te ra'u nũ?— 'jau 'gã 'ga upe. —Najudeu arũi te 'ã 'wyriararete 'ga. Tapy'yi amuteea te 'ã 'ga. Romanũa te 'ã 'ga. A'etea te jane simepy 'ga?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹⁸ A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi ojee. “Jeje'ega renupa 'gã nuri numiamũ. ‘Siesak 'ga mama'e mũ mome'ua sigaty jarejee 'jau' e'i 'gã jee numiamũ”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nepeporonuwi tee pejejua ee jee. “Simowuwut ekoete jarejaupe 'ga 'eawera jarejaupe 'jau”, pe'je te jee— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁹—Ka'aranũũ ywope'ia pemut amũ jee ra'ne, Sesa 'ga mepyawa mũ jee ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã amũ imonou 'ga upe.

—Kweramũ ajee 'wei— 'jau 'ga imonou 'ga po pe.

²⁰ A'eramũ Jejui 'ga ka'aranũũ ywope'i resaukaa 'gã nupe:

—Awÿja ra'agawa te 'up ee? Awÿja rera ajee 'awamũ 'up ee nũ'ũ?— 'jau 'ga esaukaa 'gã nupe.

²¹ —'Wyriararete 'ga ma'ea futat— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Ga ra'agawa rerekwara 'ga ma'ea futat. A'eramũ pẽẽ imonou 'ga upe etee futat. A'ere Jarejuwarete 'ga mama'ea pemono 'ga upe etee futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

²² A'e renupawe 'ga upe ee oporonup ma'efera 'gã oporesagamũ etee 'ga ree:

—Kuu. I'akwaap 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã awau 'ga wi.

Oferap ma'e are 'gã mu'eawet

(Maku 12.18-27; Luka 20.27-40)

²³ Ko'iko'i satuseu 'gã amũ 'ua oporogytau Jejui 'ga upe ee nũ. Aipo 'gã e'i ajaupe: “Amanũ re ae noferawu'jawi nũ. Amanũmũ ae teepawamũ ywawuje futat”, 'jau agawewi satuseu 'gã ajaupe jepi. A'etea 'gã 'ut oporonupa ee Jejui 'ga upe. ²⁴ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—“Moromu'jara 'ga”, e'i 'gã enee jepi. A'eramũ ene ore mueapyou katu mama'e are. Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Kũima'e 'ga amũ nipo amanũ wa'yre'emauwe. A'eramũ nipo 'ga manũ re 'ga rewirera 'ga 'ga remirekofera ãã rerekou. A'eramũ nipo 'ga aja'yrapyau ãã pype. A'eramũ nipo 'ga ra'yr ppy 'ga amanũ ma'efera 'ga ra'yrera 'jawe futat”, 'jau 'ã Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁵ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe nũ:

—A'ere nipo kũima'e 'ga amũ 'ga ra'yra sete. A'eramũ nipo u'at ypy ma'efera 'ga kũjã mũ rerekou. A'ere nipo 'ga wa'yre'emauwe 'ga manũi jui. A'eramũ wemireko ãã rejaa wewirerera 'gã nupe. ²⁶ A'eramũ nipo imanũ re a'e rewirerera 'gã amũ ãã rerekou ipy'rau nũ. A'ere a'ea nanẽ imanũi nũ wa'yre'emauwe nũ, ãã rejaa wewirerera 'gã nupe nũ. A'eramũ nipo 'gã ojopy'rapy'rau etee ãã ree, ajamanũnamũ. A'ere 'gã nata'yri'i futari ãã pype. ²⁷ Ojee 'gã jomoy paw ire nipo ãã nanẽ amanũmũ nũ. ²⁸ A'eramũ nipo 'ga ae moferapawa 'ara rupi manamũ sipo ãã menaretea?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe. —'Gã juejue futat ãã wereko kũi— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

²⁹ A'eramũ Jejui 'ga aipo ojeupe 'gã 'eramũ 'jau 'gã nupe:

—Pẽ'me awi. Nanarũi. Nepẽneapyoi Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are ra'e. 'Ga pãjã nanẽ 'ã pẽẽ ikwaape'ema ra'e nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁰—'Au etee te 'gã nemirekoramũ kũi. A'ere 'gã oferaw ire naemirekou'jawi kũi. Ywagipewara 'gã 'jawe etee futat 'gã jemogyi. Niporerekoweru'jawi 'gã kũjã are. Kũjãmera 'gã nanẽ

omenariwere'emamũ futat nũ kũi, kũima'e 'gã 'jawe etee futat nũ kũi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³¹⁻³²—Nepẽneapyoi nipo Jarejuwarete 'ga 'eawer are. Ymã te 'ã 'ga 'i rakue: “Je te 'ã 'gã Nuwaretea ako. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mĩmera 'gã Nuwaretea je ako”, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa rakue. 'Gã manũ re 'ga poromũ 'jau rakue. A'ere 'gã 'aga namanũi futari, atee pawe'emamũ futat 'gã 'aga. A'eramũ Janeruwarete 'ga poromũ 'jau Moisesi 'ga upe. 'Gã 'aga tywe'em ire amunipo 'ã 'ga aipo ne'ia'uweri Moisesi 'ga upe. Ako ma'e 'gã nupe etee te 'ga aeruwamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

³³ Aipo 'ga 'e renupawe mytuna 'gã oporesagamũ etee 'ga ree.

—Kuu. Nomoryteea'uweri futari ae 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

Janeruwarete 'ga 'eaweraretea

(Maku 12.28-34; Luka 10.25-28)

³⁴ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ satuseu 'gã ajemogyau etee futat. Noporonuwu'jawi futari 'gã ee 'ga upe nũ. A'eramũ fariseu 'gã amũ 'jau ajaupe: “Satuseu 'gã noporonuwu'jawi futari ee 'ga upe nũ”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'ga amũ awau oporonupa aipo 'ga 'eawer are Jejui 'ga upe. ³⁵ Moisesi 'ga je'eager are moromu'jara 'gã poromũ awau oporonupa Jejui 'ga 'eawer are 'ga upe: “Je pa 'ga omorytee kwy”, 'jau 'ga ojeupe numiamũ.

³⁶ A'eramũ 'ga poromũ awau oporonupa 'ga 'eawer are 'ga upe:

—Ene te 'ã ore mu'e ape Jarejuwarete 'ga ree. A'ere 'ã kwaiwete Janeruwarete 'ga u'eawera kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue. Maranuara te ajee 'ga 'eaweraretea?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

“Tomojenosĩ Jejui 'ga 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe numiamũ.

A'ere Jejui 'ga ikwaawi futari ojee. “Tamu'akwaawukar eme 'ga, e'i 'ga jee numiamũ”, 'jau Jejui 'ga ojeupe. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

³⁷ —“Je te 'ã Pẽjararetea. Pẽporomutat je ree pejepytuna 'gã apyraapa”, e'i 'ã Janeruwarete 'ga pẽ nupe rakue. “Mama'ea peapo jee, jeremifutar imũ. Pejejea'aramũ pejejemogyau je ree 'gã nee pejejea'ara apyraapa. Aipo aporamũ nipo pejeporomutaramũ je ree”, e'i futat Janeruwarete 'ga pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ³⁸—Aipoa te 'ga 'eaweraretea— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ³⁹—Ajepeja 'ga 'eaweraretea nanẽ nũ. “Pẽporomutat pejejepyriwara 'gã nee pejejee pejeporomutara 'jawe”, e'i 'ga 'ã ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ⁴⁰—Aipoa 'ga remikwasiarera renupara 'gã wenup katu katu 'ga remikwasiarera ajemogyau. Ajepeja 'ga remikwasiarera moromu'jau ajuee aejejuka esage are etee futat. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanẽ oporomu'jau aipo are nũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Janeruwarete 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyret

(Maku 12.35-37; Luka 20.41-44)

⁴¹ Ojee fariseu 'gã jatykaramũ Jejui 'ga oporonupa ee 'gã nupe:

⁴² —Maran te pẽneapyo Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ree? Awỹja juapyrera te 'ga? — 'jau 'ga 'gã nupe.

—Davi 'ga juapyrera 'ga— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

⁴³ —Ma'eramũ sipo ajee Janeruwarete 'ga 'Agesagea Davi 'ga mu'eukari “Jejara 'ga” 'ga mu'eukari ajuapyrera 'ga upe? ⁴⁴ Ymã te 'ã Davi 'ga ka'arana kwasiari 'ga ree rakue:

“Jeruwarete 'ga 'jau Jejararete 'ga upe rakue:

‘Eapyk 'au je pyri. Je 'jawe futat ene.

Enepãjẽrete je 'jawe. A'eramũ ene eapyka je yse katy.

Anure nipo je ene mogoi 'wyriaramũ 'gã nupe najuejue etee futat.

Ene ree iporomutare'ema 'gã 'arimũ je ene magwawukari.

A'eramũ ene je iapoe'emauwe eapyka 'au je yse katy', 'jau 'ga Janejararete 'ga upe”,

'jau Davi 'ga ikwasiaa rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁵—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ree 'ga ka'arana kwasiari rakue. Ma'eramũ sipo ajee 'ga 'i, “Jejararete 'ga”, 'jau ajuapyrera 'ga upe nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴⁶ Aipo 'ga 'e renupawe 'gã ajemogymogyau etee futat. Ojenosõu 'gã 'ga wi. A'eramũ 'gã oporonuwu'jape'ema ee 'ga upe.

23

Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat (Maku 12.38-40; Luka 11.39-52; 20.45-47)

¹ A'eramũ Jejui 'ga oje'ega wemimu'eramũ oree, mytuna 'gã nupe we futat:

² —Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã weapyoramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are fariseu 'gã netee. ³ A'eramũ ki pẽẽ 'gã je'ega renupa etee futat 'gã pejemu'eramũ. A'eramũ ki pẽẽ mama'e apou 'gã pejemu'eawer imũ etee futat. A'ere kasi pejemu'e 'gã nemiapo are ne. Nuapoi futari 'gã pẽ mu'eawer imũ mama'ea. A'eramũ pẽẽ pejemu'jawe'em 'gã nemiapo are. ⁴ “Nan iki peapo”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe numiamũ. A'ere nipo 'gã nepẽ poari mama'e apo are u'eawer imũ. ⁵ Tekotee 'gã nupe ojesaukaawamũ te 'gã mama'e apoi. “Je te 'ã a'jea futat kũima'eeteetea”, 'jau nipo 'gã ajaupe. A'eramũ nipo 'gã mama'e apou ekoete ajemogyau ojesaukaawamũ 'gã nupe. “Tiporesagete 'gã je ree 'jau”, 'jau nipo 'gã ajemogyau. Jane 'ã kũima'eferamũ juejue Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiaa ka'ara'nĩ pe ree. A'eramũ jane imonou yrũ'ĩ'ĩ pype ifaa jareakag are. A'eramũ jane jarejeapykag are erekou, jarejywaypy are nanẽ erekou nũ. A'ere 'ã fariseu 'gã imonoi yrũ'ũ'ũ pype. Aipo 'gã erekou ifaa im'ĩ'ina weapykag are, ogywa are 'jau. “Tiporesak 'gã ore ree 'jau kwy”, 'jau 'gã 'ã ajemogyau. “Gã te a'jea futat Jarejuwarete 'ga ree iporomutarete ma'ea ra'e, te'i 'gã janee jane resaka 'jau”, 'jau 'gã akou ojeupe. Jane 'ã kũima'eramũ juejue taity pẽũ'ĩ sireko jarejasi'y'warimũ. A'e pyu jane 'ã jareakaga au'jau Jarejuwarete 'ga upe jareporogytauwe. A'ere 'ã fariseu 'gã imopypireme'ytyra fukui oma'ea. “Tiporesagete 'gã jane ree 'jau”, 'jau 'gã 'ã ajaupe. A'eramũ 'gã taity pypireme'ytyra fuku rerekou— 'jau Jejui 'ga oree.

⁶ —Maraka apoaw ipe ojemi'waaw ipe nanẽ 'gã na'ne wẽjẽmĩ awau wapyka. Kũima'eeteete 'gã apykaw ipe etee 'gã wapygiweramũ. Jarejatykaaw ipe nanẽ 'gã kũima'eeteete 'gã apykaw ipe etee wapygiweramũ nũ. ⁷ Amunawa pyterimũ awaw ipe nanẽ 'gã kũima'eeteete 'gã 'jawe wapeje'ega 'gã ifutaa. “Moromu'jara 'ga” ojeupe 'ga amũ 'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oree. ⁸ —A'ere kasi pejemogy 'gã 'jawe ne. “Ga 'ã ore mu'jara”, 'gã mu'eukare'ema pejejeupe. Majepei tee tup ma'e 'jawe futat pẽẽ pejeju'jaju'jawe etee pejemogy. Majepei tee futat je pẽ mu'jaramũ— 'jau 'ga oree. ⁹ —Kiapi'ni pe'je nanẽ kasi pejejuwe'ema 'ga amũ upe ne. Majepei tee Pẽnuwaretea. Ywag ipe ako ma'eramũ etee futat Pẽnuwaretea. ¹⁰ “Ga nanẽ 'ã ore'wyrara”, 'gã amũ mu'eukare'ema nanẽ pejejeupe nũ. Janeruwarete 'ga remimureramũ etee te je pẽ'wyraramũ je reko— 'jau Jejui 'ga oree. ¹¹ —A'jea futat je 'i. Pejejaupe mama'e apoaramũ pẽẽ eteete ma'ea Jarejuwarete 'ga upe. ¹² “Je te 'ã kũima'eeteetea” 'jara Janeruwarete 'ga imogyau tywet. A'ere 'ga “Je nakũima'eeteete arũ” 'jara 'gã etee 'ga mogyau kũima'eeteeteramũ 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

¹³⁻¹⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau fariseu 'ga nupe nũ, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nupe we futat:

—Pẽporiay'i pejemogyau numiamũ. Esage ma'e 'jawe futat nipo pẽẽ numiamũ. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweri futari. Nepefutari te 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pejemogy. A'eramũ nipo pẽẽ 'ga remiayuwamũ 'gã jemogy futare'ema nanẽ nũ. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete— 'jau 'ga 'gã nupe.

15 —Pēporiay'i pejejemogyau numiamū— 'jau Jeju'i 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā nupe, fariseu 'gā nupe nanē 'ga 'jau nū. —Kwe pe 'ā peo amunawa moy moyka kwe pewara 'gā amū mu'jau pejejee etee. Pejejemiapo are te 'ā pemu'e 'gā. A'eramū nipo pēē 'gā mu'jau pejejemiapo are te. “Pe'je pejejemu'jau je ree”, 'jau nipo pēē 'gā nupe numiamū. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga wowase pē majatykaaw ipe nipo 'ga 'i pē nupe: “Je rerowiat 'me etee pejepe. A'eramū pēē pejea'wyre'emamū jee”, 'jau nipo 'ga pē nupe, pē monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'eramū nipo 'ga pē nee ojemu'e ma'efera 'gā nupe 'jau: “Je rerowiat 'me are etee pejemu'e. A'eramū pēē pejea'wyre'emamū jee. A'eramū je mama'eukwaawa rapyaw ipe pē momopoa”, 'jau nipo 'ga pē nee ojemu'e ma'e 'gā nupe, 'gā monou mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga 'gā nupe.

16 —Pēporiay'i futat pejejemogyau numiamū. A'ere pēē Jarejuwarete 'ga ree moromu'jat tyweramū pejemogy. Nepēneapyoi agawewi 'ga je'eg are. A'etea nipo pēē 'gā mu'jau 'me ee— 'jau 'ga 'gā nupe. —“Jarejuwarete 'ga mogytaawa renamū je mama'e apoi enee 'e ekoete re nepeapoi futari mama'ea ee pejeparuapowere'emamū”, 'jau pēē 'gā nupe. “A'ere ki Jarejuwarete 'ga mogytaawa pypira ouru apopyrera renamū je mama'e apoi enee peje'e re mama'ea peapo futat peje'eawer imū. Kasi a'e pe pejemotywet Jarejuwarete 'ga upe ne, mama'e apoe'em ire ne”, 'jau 'ā pēē pejejemogyau pejejaupe— 'jau Jeju'i 'ga 'gā nupe. 17 —A'eramū taetu nipo peje'akwaawe'emetyg etee te. Maranuara sipo esage ma'eramū Janeruwarete 'ga upe? 'Ga mogytaawa tee esage ma'eramū 'ga upe. Ouru apopyrera 'ūi 'ga mogytaawa pype. A'eramū wesageramū 'ga upe. Omogytaawa pype tene'em ire amunipo 'ā 'ga naea'ari ee— 'jau 'ga 'gā nupe.

18 —“Jarejuwarete 'ga upe wyra rapyawa ruwamū je mama'e apoi enee 'e ekoete re nepeapoi futari mama'ea peje'eawer imū ee pejeparuapowere'emamū”, 'jau pēē pejejemogyau. “A'ere ki Janeruwarete 'ga upe jeremimonofera 'up wyra rapyawa 'arimū 'e re mama'ea peapo futat peje'eawer imū. Kasi a'e pe pejemotywet Jarejuwarete 'ga upe ne”, 'jau 'ā pejejemogyau 'gā mu'jau tywet. 19 Peje'akwaawe'emamū futat nipo pēē pejejemogyau. Maranuara ajee esage ma'eramū Janeruwarete 'ga upe? Mama'ea jane imyina wyra rapyawa 'arimū Jarejuwarete 'ga upe imonopyramū. A'eramū 'ā wyra rapyawa i'arimū 'up ma'e retee wesageramū 'ga upe— 'jau Jeju'i 'ga 'gā nupe. 20 —“Janeruwarete 'ga upe wyra rapyawa ruwamū je mama'e apoi enee” 'jaramū pēē i'arimū 'up ma'e upe nanē futat pe'je poromū nū. 21 “Jarejuwarete 'ga mogytaawa renamū je mama'e apoi enee” 'jaramū pēē Jarejuwarete 'ga upe nanē futat pe'je poromū. Omogytaawa pype futat 'ga reni. A'eramū pēē aipo 'jaramū 'ga upe futat 'jau pejejemogyau aipo 'jaramū— 'jau 'ga 'gā nupe. 22 —“Ywaga ruwamū je mama'e apoi enee” 'ga upe 'jaramū nanē Jarejuwarete 'ga renawa upe futat pe'je nū. Ywag ipe futat 'ga renawaretea. A'eramū aipo 'jara 'gā 'ga renawa upe futat 'jau poromū. 'Ga renawa renūinara 'gā Jarejuwarete 'ga futat wenūi. Wenawa 'arimū futat 'ga reni. A'eramū 'ga renawa renūinara 'gā 'ga futat enūina— 'jau Jeju'i 'ga 'gā nupe.

23 —Pēporiay'i pejejemogyau numiamū— 'jau 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā nupe, fariseu 'gā nupe nanē nū. —Pēē 'ā esage 'me ma'ea te. A'eramū nipo anure Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweaete pētywer are. Nepekoarūi futari te 'ā 'ga upe. A'eramū nipo 'ga pē nerekou tyweaete pētywer are. Mama'ea pēē imojo'oka pejepo 'jawe pejejeupe. Ko pypira nanē pēē imojo'oka nū. A'eramū pēē majepeja monou Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū emyrera pēma'ea. Kumi kasiga miamū pēē imojo'oka imonou Jarejuwarete 'ga upe. Nanuara te esage 'ga upe numiamū. A'ere namia etee rūi peapo. “Mama'ea pemojo'ok amū imonou jee” 'ga 'eawera 'ā pēē enupa. Aipoa pēē iapoa Janeruwarete 'ga afutat. A'ere 'ā ajepeja 'ga 'eawera nepeenuwi futari. “Pejuereko esage ki” 'ga 'eawera nepeenuwi. “Pēpota'wa esage ki pejejee” 'ga 'eawera nepeenuwi. “Pejejaupe peje'eawer imū etee futat pēē mama'e apou pejejaupe” 'ga

'eawer imũ jẽmĩ 'ã mama'e apowe'em— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Pejuereko esagea te esage Janeruwarete 'ga upe. 'Gã nee pẽpota'wa esagea nanẽ esage 'ga upe nũ” 'ea te esage ete 'gã upe. Mĩmera pẽẽ iapoa Janeruwarete 'ga afutarete. Peenupaw iki 'ga 'eawera 'ga je'ega — 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁴—'Ga 'eawera jẽmĩ 'ã nepeapoi. A'eramũ 'ã pẽẽ 'ga 'eawere'ema jẽmĩ iapou— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁵ —Pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ — 'jau 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nupe, fariseu 'gã nupe nanẽ nũ. —Pẽẽ 'ã esage 'me ma'ea te. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete pẽtywer are. Sã'ã ae y'a kupe pireja futat numiamũ. A'ere 'ã ae waipy katy nokatu'ogi. Nan tee futat 'ã pẽẽ. Pẽpira esageay futat numiamũ. Pejauk futat pejepiky'a awi numiamũ. A'eramũ 'ã pẽpira ojekatu'oka futat numiamũ. A'ere pẽywytera nia'wyri. Nepepouri futari mama'e tywera apo awi — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau 'ũina. ²⁶ —Pẽ'akwaawe'ema pẽ nerekou, a'e je 'ã pẽ nupe jã'nũ'ũ. Janeruwarete 'ga 'ã pẽ katu'oga futaa numiamũ. Napẽpira katu'og are tee rũi 'ga fueweramũ. Pẽywytera katu'oga we futat 'ã 'ga afutat numiamũ. Pẽporiay'i 'ã pejejemogyau numiamũ — 'jau 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe. —Pejetywer awi pepoir ire amunipo 'ã 'ga pẽ katu'ogi. A'eramũ amunipo 'ã pẽẽ pejejesageramũ pejejemogyau 'ga upe, a'e je 'ã tekou pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁷ —Pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ. Pẽẽ 'ã esage 'me ma'ea te— 'jau 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nupe. Fariseu 'ga nupe nanẽ 'ga 'jau nũ. —A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete pẽtywer are. Sã'ã teumera rupawa ita kwara. A'eramũ 'ã pẽẽ ita pitupa ipitupawa parasiga pyu. A'eramũ 'ã i'arimũ etee okaturaturamamũ. A'ere 'ã ita kwara pype teumera nema ete. ²⁸ Nan tee futat pẽẽ. Esage ma'e 'jawe futat pejemogy numiamũ. A'ere mama'e tywera peapo, o'meramũ te pe'je pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe.

²⁹ —Pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ — 'jau Jejui 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nupe, fariseu 'gã nupe nanẽ nũ. —Esage 'me ma'e ate pẽẽ. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete pẽtywer are. Pẽypy 'gã 'ã Jarejuwarete 'ga mome'wara 'gã je'ega nuenuwi etee rakue. Ma'eramũ 'ã 'gã 'gã apisi rakue. A'eramũ 'ã pẽẽ iapisipyrera rywy mojewaka. Ita esage apopyrera pyu imogyau ekoete iapisipyrera 'arimũ. “Ita esagea simowyt esage ma'efera 'gã nee jarejea'awamũ 'jau”, 'jau futatee 'ã pẽẽ pejejaupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁰—“Ymã we jarejeko re amunipo 'ã jane nipoari jareypy 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisi are. Niapisiukari amunipo 'ã jane 'gã”, 'jau futatee 'ã pẽẽ pejejaupe, pejejerowiaraipe 'ã pejejee. ³¹ A'ere 'ã pẽ'me ate. A'ere 'ã pejeypy 'gã 'jawerimũ etee futat pejemogy— 'jau 'ga 'gã nupe. ³² —Pejeypy 'gã 'jawerimũ etee pejejemogy re nipo pejemogy mama'e apou 'gã 'jawerimũ etee futat. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete 'gã 'jawerimũ etee futat. ³³ Moja 'jawe pẽẽ. Sã'ã moja ae u'ua ae jukau 'ã. Nan tee futat pejomomoirukat Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ monou pẽ mogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe pẽtywer are— 'jau Jejui 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe. ³⁴ —Anure nipo je teje'ega mome'wara 'ga monoi pẽ nupe. I'akwaap ma'e 'gã, pẽ mu'jara 'gã. Mĩmera 'gã nipo je imonou pẽ nupe. A'ere nipo pepyyg etee 'gã amũ iapisau. Amumera 'gã nipo pẽẽ imonou imu'ama 'ypeywar are iapisau. Amumera 'gã nipo pẽẽ inupãnupãu etee pejejatykaaw ipe. A'eramũ nipo 'gã oka'jama awau kwe pe. Ajepeja amunaw ipe nipo 'gã awau. A'ere nipo peo etee 'gã newiri 'gã nerekou tyweru'japa nũ. ³⁵ A'eramũ nipo a'e are futat Janeruwarete 'ga werowiaara 'gã nepyaa pẽ nerekou tyweaete. Pẽypy 'gã nemiapofer are we futat nipo 'ga pẽ nerekou tyweaete. Pẽypy 'gã 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisau ekoete rakue. Ywy apo pyrauwe 'ã 'gã 'ga rerowiaara 'gã apisi rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'ũina. —Apeu 'ga ra'ne 'ã 'gã ijukau ypy ypy rakue. Nuapoi agawewi 'ga 'ã mama'e tywera rakue. A'etea 'ga 'ã 'ga jukau ekoete rakue. Ma'eramũ 'gã 'ã 'awamũ taetu Jarejuwarete 'ga

rerowiaara 'gã apisi kwaiwete. 'Awamue 'gã 'ã Sakari 'ga, Pereki 'ga ra'yra 'ga jukau rai'i nũ. Jarejuwarete 'ga rukawõ'õ me agawewi 'ga 'ami. A'etea 'ã 'gã 'ga jukau rai'i— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁶—A'jea futat je'ea. Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweretei 'gã nepyaa, iapisipyrera 'gã juejue epyaa— 'jau Jejui 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe.

Jejui 'ga u'arasigamũ Jerusareg ipewara 'gã nee
(Luka 13.34-35)

³⁷ A'eramũ 'ga 'jau Jerusareg ipewara 'gã nupe:

—Jerusareg ipewaramũ futat te 'ã pẽ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisaramũ pejup— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Sã'ã wyrasokwẽa kwanũ resakawe wa'yra renũja imajatykau wakape 'wyripe. Nan tee futat je— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Tajejuka esage Jerusareg ipewara 'gã nee 'jau, je 'i pẽ nupe numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee. ³⁸ A'eramũ 'awamũ Janeruwarete 'ga opoia futat pẽ nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ nipo pẽ nee iporomutare'ema 'gã 'ua pẽ'wyrarete pojekau pẽ nui. ³⁹ 'Awamũ 'ã je nanẽ tewau pẽ nui nũ. A'eramũ pẽ 'awamũ je resagu'jape'ema. “Èsageay Janeruwarete 'ga remimurera 'ga”, 'jawe'ẽwe pẽ je resagu'jape'ema futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

24

Jejui 'ga rur enune ojeapo ma'e
(Maku 13.1-37; Luka 21.5-33; 17.26-30, 34-36)

¹ 'Gã nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga wemimu'eramũ ore renũ'jãu Jarejuwarete 'ga mogytaaw awi. Jui aru'ẽ re ore 'jau 'ga upe:

—Kuu. Ikaturam te Janeruwarete 'ga mogytaawa 'oga jã'nũ'ũ— 'jau ore 'ga upe.

² A'eramũ 'ga 'jau oree:

—A'jea futat esageramũ numiamũ. A'ere nipo anurenure'i jane ree iporomutare'ema 'gã nuri imonou etyka. Nomỹi'i futari nipo 'gã itaa mũ aju'arimũ— 'jau 'ga oree.

³ Arawau ywytyr ipe. Oriweira 'jaw ipe ore arawau orojeupia ywytyra 'arimũ. A'eramũ Jejui 'ga wapyka opytu'wau. Nitywi futari 'ga amũ ore pyri. A'eramũ ore 'ga rerowyka 'jau 'ga upe:

—“Jane ree iporomutare'ema 'gã 'ut Janeruwarete 'ga mogytaawa monou etyka”, ere ako oree ko. Maranime te 'gã nuri imonou etyka? Maranime sipo ene ejua nũ? Ma'ja ra'ne sipo ajee ojesaukat oree ene rur enune? Maranime sipo mama'e teepawamũ?— 'jau ore 'ga upe.

⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Je renune 'ut ma'e 'gã nipo i'me ma'ea. Perowiat kasi 'gã 'mea ne. ⁵ Anure nipo kwaiwete 'gã nuri “Janeruwarete 'ga je mut pẽ katu'okaramũ”, 'jau nipo 'gã 'ua pẽ nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. O'meramũ te nipo 'gã 'i. Kwaiwete nipo 'gã 'gã moryteeu ojee— 'jau Jejui 'ga oree. ⁶⁻⁷ —Anure nipo amutee amunaw awi 'gã nuri 'wryiararete 'ga rowajaa, 'ga remiayua 'gã neewe futat. A'ere kasi aipo renupa pẽpiryyi ne. Nan futat nipo mama'e teepaw enune. A'ere nipo naporomũ rũi mama'e mateepaawa. Naporomũ etee rũi futat nipo mama'e rekoi— 'jau Jejui 'ga oree. —Akou'jau'jap futat nipo mama'ea. Amunap tesirũmera pypewara 'gã we futat nipo ajuowajat. Ywya we futat nipo oyyi peu peu peu 'jau. Ty'ara nipo amunawa pypẽ peu peu 'jau. A'eramũ 'gã nipo kwaiwete ty'ara rerekou. ⁸ Sã'ã kũjã wa'yra ray ypyrauwe wa'yra 'a ja'wyja'wy kwaawa. Ayypeyperauwe 'ã i'ara kwaapa. Ëẽ wi u'aa ja'wyja'wy taetu 'ã wayreteramũ ã upe. Nan tee futat nipo pẽ. Aipo ijeapo resakawe je rura pekwaap. “Owaẽm 'ga ruawa upe ra'e”, 'jau nipo pẽ pejejaupe. A'ere nipo je rur enune mama'e tywera jeapo kwaiwete— 'jau 'ga oree.

⁹ —Je rure'emauwe nipo 'gã je rerowiaaramũ pẽ nerekou tyweaete. Oporomutare'emamũ jeremiayuamũ pẽ nee. A'eramũ nipo pẽ nee iporomutare'ema 'gã pẽ pyyka pẽ monou pẽ munepa moromunepawa pype. A'eramũ nipo 'gã pẽ nerekou tywerukaa 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã pẽ apisaukaa 'gã nupe. ¹⁰ Aipo jeaporamũ nipo 'gã kwaiwete opoia je rerowiar awi. Je wi opoir ire nipo 'gã oporomutare'emamũ je wi ipoire'ema 'gã nee. A'eramũ nipo 'gã 'gã monou 'gã nee ifuewerete ma'e 'gã po pe— 'jau Jejui 'ga oree.

¹¹ —A'ere nipo 'gã kwaiwete 'ua o'meramũ tekotee 'gã nupe. “Je te 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ”, 'jau futatee nipo 'gã 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã 'gã moryteeu ojee. A'ere 'gã o'meramũ te 'gã 'i. A'eramũ nipo 'gã kwaiwete 'gã nerowiaa. ¹² A'eramũ nipo mama'e tywera apoara 'gã ojeme'yita ajemogyau. Mama'e tywera etee nipo 'gã iapou'jau'japa nũ. A'eramũ nipo 'gã kwaiwete opoia je ree oporomutar awi. ¹³ A'ere nipo Janeruwarete 'ga je rerowiar awi ipoire'ema 'gã nerooi imogyau ojepyri nakwaparimũ warãu rũi futat— 'jau 'ga oree.

¹⁴ —Mama'e teepawe'emauwe nipo pẽe je rerowiaaramũ pejewau je mome'wau 'gã nupe. “Jejui 'ga rerowiaara 'gã Janeruwarete 'ga 'gã omogy wemiayuamũ”, 'jau nipo pẽe pejewau je mome'wau 'gã nupe, amunawa moy moyka. Kwe pewara 'gã jerera renupaw ire te nipo mama'e teepawamũ. A'eramũ futat nipo tejua— 'jau 'ga oree.

¹⁵ —Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ijeaporama kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga upe rakue, Danieu 'ga upe rakue. “Anure nipo 'gã amũ mama'e tywetywera apoi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue. A'eramũ nipo 'gã anurenure'i iapou Danieu 'ga 'eawer imũ etee futat. (A'eramũ je 'ga remikwasiarera ka'arana mogytaaramũ ee pêneapyoa futaa)— 'jau Jejui 'ga oree.

¹⁶⁻²¹ A'ere Jejui 'ga 'jau oree nũ:

—Anure nipo 'gã amũ nuri 'auwara rerekou tyweaete. Ywy apo ypyramũ nitywi futari ae rereko tywera aipo 'jawe rakue. A'ere nipo anure mama'earũe'em ete jesaukari. 'Auwara 'gã nipo ajemogyau tywetywet futat. A'eramũ pẽe Judeja ywy pe ako ma'eramũ 'gã nesakawe pejeka'jama pejewau ywytyr ipe. Kasi a'e pe 'gã pẽ apisi ne. Pejejopewuu apyte'rarimũ wapyk ma'eramũ pẽe pejewawe'em pejesowe'em pejekaraemã ppyke'ema. Pejeka'jamayayau etee futat pejejemima 'gã nui. Ko pewaramũ nanẽ pẽe pejejewyre'ema pejejog ipe pejejaity mojopy'rawe'em— 'jau Jejui 'ga oree. —Iporiay'i nipo ta'yryrũ ma'e kũjã ajemogyau, ta'yky'ri ma'ea nanẽ nipo nũ. Nujãnarũi eweguu ma'ea. Ta'y'ri'i ma'ea nanẽ nujãnarũi nũ— 'jau 'ga oree. —A'eramũ ki nanuar are pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe ee: “Eremurukat kasi 'gã 'ara ro'ysaga rupi oree ne. Morowykye'ema rupi nanẽ ene 'gã murukare'ema nũ. Morowykye'ema rupi ore noroka'jama'uweri. Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i oreyppy 'gã nupe rakue: ‘Peata kasi morowykye'ema rupi ne’, 'jau 'ã 'ga rakue. A'eramũ ore oroka'jamarũme'em morowykye'ema rupi 'gã nui”, pe'je ki Jarejuwarete 'ga upe ee— 'jau Jejui 'ga oree.

²² —A'ere Janeruwarete 'ga mama'e tywera 'gã nupe iapoukaru'jau'jaw ire nipo 'ga 'gã muojeri 'gã mogyau jui nũ. Kasi a'e pe ywy pewaramũ pepap najuejue etee ne. A'ere Janeruwarete 'ga pẽe mũ mũ'jãu 'gã nui pẽ katu'oka. Wemimũ'ẽmeramũ pẽ nee Janeruwarete 'ga 'gã muojeri 'gã mogyau jui nũ— 'jau Jejui 'ga oree.

²³⁻²⁴ —Je jewyre'emauwe nipo kwaiwete 'gã nuri o'meramũ pẽ nupe. “Je Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ”, 'jau futatee nipo 'gã 'ua pẽ nupe. Amumera 'gã nipo 'ua 'jau “Janeruwarete 'ga je mut. Je 'ga remimurera futat”, 'jau futatee nipo 'gã pẽ nupe. Pẽnemiapoe'ema we futat nipo 'gã iapou pẽ neape je rerowiar awi pẽ momoirukaawamũ. “Simomoirukat 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiar awi 'jau”, e'i te 'gã pẽ nupe. A'eramũ nipo 'gã mama'e apou pẽ neape ojerowiarukaawamũ pẽ nupe. A'ere kasi a'e are miamũ perowiat 'gã ne. Pẽ nupe nipo 'gã amũ 'jau: “Koromũ Křistu 'ga”, 'jau nipo 'gã amũ pẽ nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. “Kwe pe Křistu 'ga oi”, 'gã 'eramũ pẽe 'gã

nerowiare'ema. ²⁵ Pemoka'jam kasi je'eawera ne. Ijeapoe'emauwe je imome'ui pē nupe, ee pē mueapyoawamū— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

²⁶ —“Jū me Kristu 'ga rekoi. Pe'je pejewau 'ga resaka”, 'gā 'eramū kasi peo jū me ne. O'meramū te 'gā 'i pē nupe. “Pe'je pejejua Kristu 'ga resaka. 'Au 'ga jemimi 'ūina ore pyri”, 'gā 'eramū kasi perowiar ine. O'meramū te 'gā 'i. ²⁷ Pejejeki'yramū je jewyramū nipo najuejue etee je resak pejepe. Sā'ā tupā werawa. A'eramū 'ā ae najuejue etee esaka. Nan tee futat nipo je jewyramū najuejue etee je resak pejepe. Najemimi futari je tejewya tejua nū— 'jau Jejui 'ga oree ikue. ²⁸ —Je rura nipo pēē najuejue etee ikwaapa. Sā'ā uruwua mama'e nema kwaawa. A'eramū 'ā 'ua ajatykau ee. Nan tee futat nipo pēē ikwaapa. Je jewyru'jawamū nipo pēē je kwaapa katu katu futat— 'jau Jejui 'ga oree imome'wau ikue.

²⁹ —Ae rereko tyweawa 'ara kwaw ire nipo kwara owepa. Jaya nanē nipo owepa nū. Jaytataa nipo ototoka ywag awi 'ua. Ywag ipewara nipo oyyita nū. Kwat, jay, jaytata. Mīmera nipo oyyita— 'jau Jejui 'ga oree imome'wau ikue. ³⁰ —Ywag ipe nanē nipo mama'e ojesaukaa pē nupe nū. Aipo resaga nipo pēē je rura kwaapa. “Anurenure'i nipo Jejui 'ga ruri”, 'jau nipo pēē pejejaupe. Aipo resaka nipo je rerowiare'ema 'gā okyjau. 'Gā kyjea nipo 'gā nerekou— 'jau Jejui 'ga oree. —A'erauwe nipo pēneki'yramū je tejua tejewya. Ywasiga rupi nipo tejua tejypa. A'eramū nipo ywy pewara 'gā je resaka najuejue etee futat. Tepājē mū nipo je ruri, tejenyfuga pype futat nipo tejua tejypa— 'jau 'ga oree ikue. ³¹ —A'e pype futat nipo pēē jumi'aranūū py renupa. Jumi'aranūū pyrauwe nipo Janeruwarete 'ga ywagipewara 'gā monou wemiayuwa 'gā majatykaukaa. “Pe'je pejewau amunawa moymoyka jeremiyauwa 'gā majatykau 'gā nerua jee”, 'jau nipo 'ga 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā awau 'gā nerua 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree ikue.

³² A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau oree nū, ore mu'jau ee:

—Mama'ea je amome'u pē nupe pē mu'jau tejuaw are— 'jau 'ga oree. —Sā'ā ae siaka'gywa potyramū amana jewyra kwaawa. Ipotyrauwe 'ā ae amana jewyt ja'wyja'wy kwaapa. ³³ Nan tee futat ki je'eawer imū mama'e jeaporamuerauwe pe'je pejejaupe: “‘Ut ja'wyja'wy Jejui 'ga janee 'wyririamū akou ra'e”, pe'je ki pejejaupe. ³⁴ A'jea futat je 'i. Je'eawer imū mama'e jeapo resakara 'gā papawe'emauwe nipo je ruri tejewya nū — 'jau Jejui 'ga oree. ³⁵ —Ywaga nipo atepawamū futat. Ywya nanē nipo atepawamū futat nū. A'ere nipo jeremimome'ufera nateepawa'uweri futari. Je'eawer imū etee futat nipo aipoa ojeapou— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

³⁶ —Nitywi futari je ruawa kwaapara 'gā amū. Nepekwaawi futari je ruawa. Ywagipewara 'gā miamū nokwaawi. Je miamū nanē nakwaawi tejuawa 'ara. Jeruwarete 'ga etee te okwaap. ³⁷⁻³⁸ A'ere nipo anure je ruru'jawi erujewi pē nupe. Je kwaapare'ema 'gā nipo aipoa 'ara rupi ajemogyau oporowykyau. Ojemi'waa, wemirekoramū 'jau nipo ajemogyau. Wemiapo apo are tee futat wea'aramū ajemogyau — 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. —Janeruwarete 'ga ree jēmī nipo 'gā wea'are'emamū ajemogyau. Sā'ā Nue 'ga rekoramū 'gā jemogya rakue. Janeruwarete 'ga ree 'gā 'ā wea'are'emamū ajemogyau rakue. ³⁹ Nokwaawi futari 'gā Janeruwarete 'ga remiaporama rakue. Poje 'ga 'ā amana mua erujewi 'gā nupe rakue, 'gā apisaukaa 'y pyu rakue. Nan tee futat nipo je ruri erujewi 'gā nupe. Wemiapo are etee 'gā nea'at 'gā jemogyramū nipo je tejua erujewi 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁴⁰ —Je jewyramū nipo mukūja 'gā akou oporowykyau oko pe. A'eramū nipo majepeja 'ga je rerowiaa. A'eramū nipo 'ga awau ojeupia je repejāna. Ajepeja 'ga nipo naje rerowiari. A'eramū nipo a'e 'ga awawe'em. ⁴¹ Kūjāmera 'gā nanē nipo 'upa mukūi ygu'ai nū. A'eramū nipo majepeja ēē awau je repejāna. A'eramū nipo ajepeja ēē awawe'em. ⁴² Je ruawa 'ā nepekwaawi futari. A'eramū ki pēē pejetywer awi pejepoia pejemogyau je rapesaka— 'jau Jejui 'ga oree ikue. ⁴³ —Sā'ā 'oga jara 'ga muna'ywa rura kwaawe'ema.

Muna'ywa rura kwaaw ire amunipo 'ã 'oga jara 'ga woga rarũi 'ũina. A'ere 'ga nok-waawi futari muna'ywa rura wog ipe. ⁴⁴ Nan tee futat nepekwaawi pejejeki'yramũ je ruawa. A'eramũ ki pẽẽ pejemogyau au'jeteramũ je rapesaka pejeojere'emamũ futat je rerowiamũ— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁴⁵ A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau oree, ore mu'jau 'uaw are nũ.

—'Wyriara 'ga remiayuw esage 'ga i'akwaap ma'ea. O'wyriara 'ga je'eg imũ etee futat 'ga mama'ea wapo. A'eramũ 'wyriara 'ga wata enune wemiayuw esage 'ga m̃ina wemiayuwa 'gã nesakawamũ. “Aata je. A'eramũ je ene m̃ina 'gã nesakawamũ”, 'jau 'wyriara 'ga wemiayuw esage 'ga upe. “Mama'ea ki emono 'gã nupe 'gã nemi'uramamũ”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramũ nipo 'ga 'wyriara 'ga awau watau 'gã nui. Anure nipo 'ga ojewya 'ua nũ. ⁴⁶ 'Ga 'eawer imũ etee mama'e apo re nipo 'wyriara remiayuw esage 'ga aku'iramũ 'ũina o'wyriara 'ga resakawe. ⁴⁷ 'Wyriara 'ga nanẽ nipo aku'iramũ wemiayuw esage 'ga ree nũ. 'Ga porowyky resag ire nipo 'ga 'ga m̃ina okaraemã are ojejuka ma'eramũ. ⁴⁸ A'ere nipo ajepeja 'wyriara 'ga remim̃imera 'ga 'i ojeupe: “Mukuu nã'ã je'wyriara 'ga oi re'ã, oporomukuramũ re'ã”, 'jau nipo 'ga ojeupe. ⁴⁹ A'eramũ nipo 'ga opytuna 'gã nupã are etee futat 'ũina. A'eramũ nipo 'ga awau ojemi'waa kawĩajaiwa 'wara 'gã pyri. A'eramũ nipo 'ga kawĩajaiwa rykua 'gã pyri. ⁵⁰ Aipo aporamũ nipo 'ga 'wyriara 'ga 'ua owaẽma erujewi 'ga upe. Wapesage'emeteramũ nipo 'ga 'ua owaẽma erujewi 'ga upe. ⁵¹ A'eramũ nipo 'wyriara 'ga wemiayup tywera 'ga mopẽpẽpẽpena 'ga monou tata pe i'me ma'e 'gã pyri. Peu nipo 'ga waemamũ akou wa'jywa mokãina akuwa rerekou— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

—Jeje'eg imũ etee futat mama'e apoaramũ pẽẽ 'wyriara remiayuw esage 'ga 'jawe jee. Jeje'eg imũ etee mama'e apoare'emamũ pẽẽ 'wyriara remiayup tywera 'ga 'jawe jee. A'eramũ ki pẽẽ pejemogyau 'ga remiayuw esage 'ga 'jawe. A'eramũ nipo je tejua 'jau pẽ nupe: “Pẽẽ 'ã jeremiayuw esageramũ. Pe'je pejejua pejesou jeruwa 'ga rog ipe je rupi”, 'jau nipo je pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

25

Teis kũjãmuku 'gã mome'uawet

¹ A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau oree ore mu'jawamũ nũ. 'Wyriaramũ Jarejuwarete 'ga omogo are 'ga ore mu'jau.

—Anure nipo Janeruwarete 'ga je mogoi 'wyriaramũ pẽ nupe— 'jau 'ga oree. —A'eramũ nipo pẽẽ je ruramũ pejewau je rupi, Jeruwarete 'ga pyri. A'ere nipo 'gã amũ nooi futari. Sã'ã maraka apoaw ipe oo ma'e 'gã. Opytuna 'gã nekokaturamũ 'gã 'ã maraka apoa. A'eramũ 'ã kũjãmuku 'gã awau akokatu ma'e 'ga rapesaka maraka pe okwap ma'e 'gã napesaka. Teis 'ã kũjãmuku 'gã awau 'gã napesaka 'upa. “Ko rupi nipo wã kwawi”, 'jau 'gã 'upa. “A'eramũ jane jarejupa 'au wã napesaka. Wã nuramũ soo wã nupi maraka pe 'jau”, 'jau 'gã ajaupe 'upa. A'eramũ 'gã 'upa peyse pe. ² Sĩku nipo i'akwaap ma'e 'gã kũjãmuku 'gã. Sĩku wẽjẽmĩ i'akwaawe'ema 'gã 'upa nũ. ³ I'akwaawe'ema 'gã arãparĩna ppyka erawau. A'ere 'gã nuerooi miarakawenana tyramũ ojeupe. ⁴ I'akwaap ma'e 'gã te ajee miarakawenana weroo tyramũ ojeupe. ⁵ A'ere nipo akokatu ma'e 'gã poromukuramũ 'ua 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã wopejamũ 'upa— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

⁶ —A'eramũ nipo ppyaje 'ga amũ 'ua wafukaita 'gã nupe. “Kwe 'gã nuri. Pe'je pejejua pejepaka pejewau 'gã nowosõu”, 'jau nipo 'ga 'ua 'gã nupe. ⁷ A'erauwe nipo kũjãmuku 'gã opaka arãparĩna monyka. ⁸ A'eramũ nipo i'akwaawe'ema 'gã 'jau: “Miarakawenana pemut ara oree. Orema'ea owep ja'wyja'wy ore wi”, 'jau nipo 'gã miarakawenana rerekwara 'gã nupe. ⁹ A'ere nipo miarakawenana rerekwara 'gã 'i etee 'gã nupe: “Naani. Pẽ nupe ore imono re orema'e wewi ne. Pekwap ara mua pejejeupe”, 'jau etee nipo 'gã 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

¹⁰ —A'eramũ nipo i'akwaawe'ema 'gã awau miarakawenana mua. A'ere nipo miarakawenana muaw awi 'gã jewyra'ne'emauwe akokatu ma'e 'gã nuri. A'eramũ nipo miarakawenana ojeupe erawarera 'gã etee awau akokatu ma'e 'ga rowosõu. A'eramũ nipo 'gã osou maraka apoaw ipe 'gã nupi. 'Gã nesepaw ire nipo maraka'ywa 'ga 'okwara motypa 'gã nee.

¹¹ —A'ere'ere'i nipo miarakawenana muaw awi ojewyt ma'efera 'gã 'ua owaẽma. A'eramũ nipo 'gã 'upa wafukaita ukupepe 'ga upe. “Ku'jyp. 'Okwara eawopytymo'wok oree. Torose orosou ore nanẽ 'jau nũ”, 'jau nipo 'gã 'upa 'ga upe.

¹² —A'ere nipo akokatu ma'e 'ga 'i etee 'gã nupe: “Pe'je pejewau ore wi. Najepytuna rũi pẽẽ”, 'jau etee nipo 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree imome'wau.

¹³ Imome'upaw ire Jejui 'ga 'jau oree:

—Nan tee futat nipo nepekwaawi je ruawa 'ara. A'eramũ ki pẽẽ pejemomoita etee pejemogyau je rur are— 'jau 'ga oree.

*Kũima'e 'ga remiayuwa 'gã mome'uawet
(Luka 19.11-27)*

¹⁴ A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau oree, ore mu'jawamũ nũ, 'wyriaramũ Jarejuwarete 'ga omogoram are wẽjẽmĩ nũ.

—Anure nipo Janeruwarete 'ga je mogoi 'wyriaramũ pẽ nupe. Mama'e mũ je amome'u pẽ nupe, pẽ mu'jawamũ ee— 'jau Jejui 'ga oree. —Kũima'e 'ga amũ nipo awau watau oje'wyr awi. Oo enune nipo 'ga wemiayuwa 'gã nenũina 'gã mua oporogytau 'gã nupe. “Oo je teatau pẽ nui”, 'jau nipo 'ga wemiayuwa 'gã nupe. “Jekaraemã pearũ jee”, 'jau nipo 'ga wemiayuwa 'gã nupe. ¹⁵ A'eramũ nipo 'ga ka'aranũũ ywope'i monou 'gã nupe. I'akwaap ma'e 'ga upe nipo 'ga imonou kwaiwete. Sĩku ka'aranũũ ywope'i monou 'ga upe. Mukũi tee nipo 'ga ka'aranũũ ywope'i monou i'akwaa'wi ma'e 'ga upe. I'akwaawe'ema 'ga upe 'ga majepei tee imonou. “Pemomytun jeka'aranũũa jee”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe. 'Gã nupe imonopaw ire nipo 'ga awau watau 'gã nui.

¹⁶ —'Ga o pypyrauwe sĩku ka'aranũũ ywope'i rerekwara 'ga ojeupe 'ga remimurera rerawau mama'e mua ipyu. A'ere 'ga imuripyrrera rerawau kwe pe ime'ega. Epyfera apyraapa ime'ega 'gã nupe. Aipo aporamũ 'ga o'wyriara 'ga ka'aranũũ ywope'i momytuna 'ga upe. ¹⁷ Mukũi ka'aranũũ ywope'i rerekwara 'ga nanẽ nãnwẽjẽmĩ futat iapou nũ. Ojeupe 'ga remimurera momytuna 'ga upe nũ. ¹⁸ A'ere majepei tee erekwara 'ga nanarũi iapoi. Uẽma ypy we 'ga ywy rywykaita 'ga poroywera mimawamũ. A'ere 'ga ityma imonou imỹina— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree ikue.

¹⁹ —Anure wata ma'efera 'ga 'ua ojewya 'gã nupe nũ. A'eramũ 'ga wemiayuwa 'gã nenũina. “Maran sipo 'gã jeka'aranũũ rerekoi rai'i? Ome'yi sipo 'gã nai'i?” 'jau 'ga ojeupe.

²⁰ —A'eramũ 'ga wemiayuwa 'gã nenũina. A'eramũ 'ga remiayuwa 'gã 'ua ajatykau 'ga ree, 'ga ka'aranũũ mome'wau 'ga upe. Sĩku rerekwara 'ga tãmẽjẽ 'ua 'jau 'ga upe: “Sĩku ako ka'aranũũ ywope'i eremut jee ikue. A'eramũ je erawau imomytuna enee ikue kũi. 'Awamũ teis eneka'aranũũ ywope'ia”, 'jau nipo 'ga erua 'ga upe.

²¹ —A'eramũ nipo 'ga 'jau wemiayuwa 'ga upe: “A'jea futat. Ene 'ã jeremiayuw esagea futat”, 'jau nipo 'ga 'ga upe. “Inãinãni'ĩ agawewi je ako imonoi enee ikue. A'ere 'ã ereme'yi jee rai'i. A'eramũ je ene mogou teka'aranũũ pykaramũ tejeupe. Ere ejua eku'iramũ je pyri”, 'jau nipo 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

²² —A'ere mukũja rerekwara 'ga 'ua nũ: “Mukũi ako ka'aranũũ ywope'ia eremut jee ikue. A'eramũ je ime'yita enee ikue. 'Awamũ irũpãwẽ eneka'aranũũ ywope'ia”, 'jau 'ga 'ga upe imome'wau.

²³ —A'eramũ 'ga 'jau aipo 'ga wemiayuwa 'ga upe: “A'jea futat. Ene 'ã jeremiayuw esagea futat ra'e”, 'jau 'ga 'ga upe. “Mukũi agawewi ako je imonoi enee ikue. A'ere

'ã ereme'yi jee rai'i. A'eramũ je ene mogou teka'aranũ pyykaramũ tejeupe. Ere ejua eku'iramũ je pyri", 'jau nipo 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

²⁴⁻²⁵ —A'ere majepe tee ka'aranũ ywope'i rerekwara 'ga 'ua 'jau 'ga upe nũ: “Kweramũ eneka'aranũ. Namomyi etee je eneka'aranũ. Akyje etee je ene wi. Akwaap je ene jepi. Enemara'ne 'ã ene. Emepy ekoetea te te 'ã erefutut ka'aranũ pyu. A'eramũ 'ã ene eporowyky are jẽmĩ ejea'are'emamũ. A'eramũ je tekyjau ene wi ai'i, eneka'aranũ momyawe'em ene wi ai'i. A'eramũ je eneka'aranũ ywope'i auwana imima ywy kwara pype ai'i”, 'jau 'ga 'wyriararete 'ga upe.

²⁶ —A'eramũ nipo ka'aranũ jara 'ga amara'neramũ 'ga ree. “Nenea'wyrifutari te 'ã ene. Nenepokagi tãmẽjẽ futat te 'ã ene”, 'jau nipo 'ga 'ga upe. “Erekwaap futat te 'ã jemara'nea jepi. A'jea futat ere aipo 'jau jee. 'Emepya te 'ã erefutut ka'aranũ pyu. A'eramũ 'ã ene eporowyky are jẽmĩ ejea'are'emamũ”, ere ako jee ko. A'jea futat ere jee. Ka'aranũ etee je afutat”, 'jau 'wyriararete 'ga aipo 'ga upe. ²⁷ “Ma'eramũ sipo ene imomytune'ema jee rai'i? Je upe imomytun are efuwere'emamũ amunipo 'ã eremono ka'aranũ rerekwara 'gã nupe rai'i kũ? A'eramũ amunipo 'ã 'gã jeka'aranũ momyawera mepya enee jee rai'i kũ”, 'jau 'wyriararete 'ga aipoa kũima'e 'ga upe.

²⁸ —A'eramũ 'ga 'jau ajepeja wemiayuwa 'gã nupe: “Pe'je jeka'aranũ pyyka 'ga wi. Imonou teis ka'aranũ ywope'i rerekwara 'ga upe. ²⁹ 'Ga je'eg imũ ereko esageara 'gã opygy'jap futat”, 'jau 'ga 'gã nupe. “'Ga je'eg imũ ereko esageare'ema 'gã te aje wemirerekofera miamũ futat nopygy'jawi”, 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁰ “Nia'wyrifutari 'ga. A'eramũ pẽ 'ga pyyka 'ga monou imomoa pyytunaiwa pype. Peu futat nipo 'ga 'ũina waemamũ wa'jykãjamũ”, 'jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

Werowiare'ema 'gã nui werowiaara 'gã mojo'okawam

³¹ A'ere Jejui 'ga 'uawa mome'wau oree:

—Anure nipo Pẽneki'yramũ je rekoi 'wyriaramũ pẽ nupe. A'eramũ nipo je tejua tejewya nũ. Tejenyfuga pype futat nipo tejua nũ. Ywagipewara 'gã juejue nipo 'ua je rupi. A'eramũ nipo je teapyka 'wyriararete renawa 'arimũ. ³² A'eramũ nipo 'awa ywy pewarera 'gã najuejue etee futat 'ua ajatykau je rowase. A'eramũ nipo je tejerowiaara 'gã mojo'oka tejerowiaare'ema 'gã nui. Sã'ã wyra jara 'ga weymawa mojo'oga. Karupa'mĩ mojo'oga karupana'nĩ awi. Nan tee futat nipo je ywy pewarera 'gã mojo'ogi ajau. ³³ Tejerowiaaramũ pẽ nupe nipo je 'i: “Ko katy pekwap, jejakwatawa katy”, 'jau nipo je tejerowiaaramũ pẽ nupe. A'eramũ nipo je tejerowiaare'ema 'gã nupe nipo je 'jau: “Kwe katy pekwap je wi”, 'jau nipo je 'gã nupe.

³⁴ —A'eramũ nipo je 'jau tejerowiaaramũ pẽ nupe: “Je rerowiaara pejemogy. A'eramũ Jeruwarete 'ga pẽ maku'iu. A'eramũ pẽ 'awamũ pejejua 'au je pyri. Ymã te 'ã, ywy apoe'ewe, Janeruwarete 'ga 'i jee ikue: ‘Anure nipo je ene rerowiaara 'gã mogyi 'wyriaramũ ene pyri’, 'jau 'ga jee ikue. A'eramũ pẽ 'awamũ pejeapyka 'au je pyri. 'Ga 'ã pẽ mogy 'wyriaramũ je pyri”, 'jau nipo je tejerowiaaramũ pẽ nupe. ³⁵ “Jepy'arayparamũ ako pẽ je mojemi'waa ai'i. Je'yuwejamũ ako pẽ 'y mua jee ai'i. Napẽpytuna rũi agawewi futat je. A'etea ako pẽ je mua pejeje'wyr ipe ai'i. ³⁶ Jeraitye'emamũ ako pẽ taity mua jee ai'i. Jekaruaramũ ako pẽ je fuanuga ai'i. Moromunepawa pype je renamũ ako pẽ pejewau je pyri ai'i”, 'jau nipo je tejerowiaaramũ pẽ nupe.

³⁷ —A'eramũ nipo pẽ pejepronupa ee jee: “Maranime sipo ore ene mojemi'wari rai'i? Maranime sipo ore 'y monoi enee nanẽ rai'i nũ? ³⁸ Maranime sipo ore ene muri oroje'wyr ipe rai'i nũ? Maranime sipo ore taity monoi enee rai'i? ³⁹ Maranime sipo ore ene fuanugi rai'i? Maranime sipo ore arawau ene resaka moromunepawa pype ene renamũ rai'i?” 'jau nipo pẽ pejepronupa ee jee— 'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁰ —A'eramũ nipo je 'wyriarareteramũ te'ĩina 'jau pẽ nupe: “A'jea futat je 'i. Je rerowiaara 'gã amũ ako okaraemã'emamũ ikue. A'eramũ ako pẽ mama'e monou 'gã

nupe ikue. Je rerowiaara 'gã nupe mama'e mono re pëë je upe mama'e muara 'jawe futat jee", 'jau nipo je tejerowiaaramũ pë nupe— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁴¹ —A'eramũ nipo je 'jau tejerowiare'ema 'gã nupe: “Pe'je pejewau je wi. Janeruwarete 'ga pë mono pë mogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tata 'ga wapo mama'eukwaawa 'wyrriara upe tee rakue numiamũ, emiayuwa reewe numiamũ. A'ere 'ã pëë je rerowiare'emamũ mama'eukwaawa remiayuwamũ futat pejemogy. A'eramũ Janeruwarete 'ga pë monou pë mogyau eewe futat iapyaw ipe”, 'jau nipo je 'gã nupe. ⁴² “Nepemuri 'ã mama'ea jee. Naje mojemi'wari nanë ako pejepe jepy'arayparamũ ai'i. Je'yuwejamũ nanë ako pëë 'y mure'ema jee ai'i. ⁴³ Naje muri nanë ako pejepe pejeje'wyr ipe ai'i, pejejepyri je ruramũ ai'i. Jeraitye'emamũ nanë ako pëë taity pe mure'ema jee ai'i. Jekaruaramũ nanë ako pëë je fuanuge'ema ai'i. Moromunepawa pype je renamũ nanë ako pëë pejewawe'em je pyri ai'i”, 'jau nipo je 'gã nupe.

⁴⁴ —A'eramũ nipo 'gã oporonupa ee jee: “Maranime sipo ore ene resagi enepy'arayparamũ rai'i? Maranime sipo ore ene resagi ene'yuwejamũ rai'i nũ? Maranime sipo ore ene mure'ema oroje'wyr ipe rai'i? Maranime sipo ore ene resagi eneraitye'emamũ rai'i? Maranime sipo ore ene resagi enekaruaramũ rai'i? Maranime sipo ore ene resagi moromunepawa pype ene renamũ rai'i?” 'jau nipo 'gã oporonupa ee jee.

⁴⁵ —A'eramũ nipo je 'wyrriarareteramũ te'ỹina 'jau 'gã nupe: “A'jea futat je 'i. Je rerowiaara 'gã ikaraemãe'ema 'gã nupe mama'e monoe'em ire pëë je upe mama'e muare'ema 'jawe futat”, 'jau nipo je 'gã nupe.

⁴⁶ —A'eramũ nipo aipo 'gã awau ajemogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe. Je rerowiaara 'gã etee te nipo oo osou ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ rũ— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree ikue.

26

Jejui 'ga ree ifuewet ma'e 'gã
(Maku 14.1-2; Luka 22.1-2; Juã 11.45-53)

¹ Imome'upaw ire Jejui 'ga 'jau wemimu'eramũ oree:

² —Ikoai'i maraka apoawa 'ara rekoi, Pasikwa 'jawa rekoi. Aipo rupi futat nipo 'gã Pëneki'yramũ je pyygi je jukaawamũ. Je rekoa futat nipo 'gã ipokutuka je monou je mu'ama 'ypeywar are— 'jau 'ga oree.

³ A'e pe a'eramũ peramũ mainana 'wyrriara 'gã 'upa ajatykau judeu 'gã 'wyrriari 'gã netee. Mainana 'wyrriararete 'ga rog ipe 'gã 'upa, Kaifasi 'ga rog ipe 'gã ajatykau 'upa.

⁴⁻⁵ —Maran te jane Jejui 'ga rerekoi? Jemime te jane 'ga pyygi?— 'jau 'gã ajaupe 'upa. —Jerusareg ipewara 'gã iporomutat 'ga ree. A'eramũ jane 'gã nowase jarekowe'em 'ga ree maraka apoaw ipe— 'jau 'gã ajaupe. —Kasi a'e pe wowase 'ga rerekoramũ 'ga remiayuwa 'gã jane apisi ne. Jemime te sireko 'ga 'jau. 'Gã nowase atywi te jane 'ga jukai— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

Jejui 'ga ree jany kasiga reko'wokawet
(Maku 14.3-9; Juã 12.1-8)

⁶ Petani pe Jejui 'ga akou, Simão 'ga rog ipe, ipito'om ma'efera 'ga 'wyr ipe. ⁷ Poje kũjã ãẽ mũ 'ua 'ga rerowyka. Jany kasiga ryrũa ãẽ erua. Itasiga apopyra aipo yrũnamũ, arĩpasi 'jawa apopyra. Jany kasig epy epy ete poromũ. 'Ga jemi'wat 'ga renamũ ãẽ ojany kasiga rerua eko'woka 'ga akag are. ⁸ ãẽ remiapo resakawe ore Jejui 'ga remimu'eramũ aramara'neramũ ee. A'eramũ ore 'jau arajaupe:

—Ma'eramũ sipo eẽ imomy ekoetei 'wei? ⁹ Epy te 'ã 'aga jany kasiga a'i kũi. A'eramũ amunipo 'ã eẽ ime'ega ka'aranũ are janee. A'eramũ amunipo 'ã eẽ epyfera mua janee. A'eramũ amunipo 'ã jane imojo'oka ikaraemãe'ema 'gã nupe 'jau kũi— 'jau ore arajaupe.

¹⁰ A'ere Jejui 'ga arajaupe ore'eawera kwaawi. A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Ma'eramũ pejemara'neramũ eẽ ree 'ũ? Mama'e esagea te eẽ wapo jee— 'jau 'ga oree.

¹¹ —Ikaraemãe'ema 'gã nooa'uweri futari pẽ nui. A'eramũ pẽ anure mama'e monou 'gã nupe. A'ere je te nako fukui futari pẽ pype— 'jau 'ga oree. ¹² —Je tymaw ipe je ree eko'wogipyrama futat jany kasiga numiamũ. A'ere eẽ 'awauwe eko'wogi je ree, je manũe'emauwe. Tene eẽ iapoi jee— 'jau Jejui 'ga oree.

¹³ —A'jea futat je 'i. Anure nipo 'gã je mome'ui kwe pewara 'gã nupe. Amunawa tesirũmera moyka nipo 'gã awau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Je mome'uramũ nipo 'gã eẽ remiapofera nanẽ imome'wau 'gã nupe nũ. A'eramũ nipo 'gã anure najuejue etee futat wea'aramũ eẽ remiapofer are— 'jau Jejui 'ga oree.

Mainana 'wyriara 'gã nupe Judas 'ga 'eawet

(Maku 14.10-11; Luka 22.3-6)

¹⁴ A'ere Jejui 'ga remimu'eramũ ore mũ oi oporogytau mainana 'wyriara 'gã nupe. Judas Iskariote 'ga futat poromũ oo oporogytau 'gã nupe:

¹⁵ —Taesaukat Jejui 'ga pẽ nupe 'jau. A'eramũ sipo pẽ ma'ja mua jee 'ga resaukara repyramũ?— 'jau 'ga awau 'gã nupe.

—Trĩta prata apopyrera ka'aranũ ywope'ia simono enee 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã trĩa ka'aranũ ywope'ia monou 'ga upe, Jejui 'ga ojeupe esaukaawamũ.

¹⁶ A'eramũ Judas 'ga wea'aramũ akou ee. “Ojetee 'ga rekoramũ tomono 'ga 'gã nupe 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga Jejui 'ga rerekou weape.

Ae a'wyre'ema 'gã nupe

'ga monoara 'ga

(Maku 14.12-21; Luka 22.7-13, 21-23; Juã 13.21-30)

¹⁷ Awau owaẽma mani'oko'o jopype'ema 'wawa upe, Pasikwa 'jawa apoawa upe. A'eramũ Jejui 'ga remimu'eramũ ore 'jau 'ga upe:

—Ma'ape te jane jemi'wari? karupa'mĩ ro'o reyri jarejee?— 'jau ore 'ga upe. —Awỹja rog ipe ore erawau eya ki 'ei?— 'jau ore 'ga upe.

¹⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Pe'je pejewau Jerusareg ipe jarejekoty'aawa 'ga rog ipe. A'e futat je 'ga upe ai'i. A'eramũ pẽ pejewau 'jau 'ga upe: “Ku'jywa 'ga ore mut 'au. 'Nako fukui je 'gã nupe. A'eramũ je enerog ipe tejemi'wariweramũ tejemimu'e 'gã netee. Karupa'mĩ eyr are jeporo'uweramũ tejemimu'e 'gã netee enerog ipe’, e'i 'ga enee”, pe'je ki 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oree.

¹⁹ A'eramũ ore arawau iapou Jejui 'ga 'eawer imũ etee futat. Maraka are ore iapou, Pasikwa 'jawa maraka are.

²⁰ Kaaruwamũ Jejui 'ga awau ojemi'waa wemimu'eramũ ore retee. ²¹ Orojemi'waaw ipe Jejui 'ga 'jau oree:

—A'jea futat je 'i. A'jea futat nipo pẽ mũ je mono pejepe je ree iporomutare'ema 'ga nupe je jukaukaa— 'jau 'ga oree.

²² Aipo renupawe ore aru'arasigamũ 'ga je'eg are. A'eramũ ore oroporonupa majepeinume ee 'ga upe aipo 'ga 'eramũ:

—Je upe te ere poromũ?— 'jau ore 'ga upe.

Majepeinumenume ore oroporonupa ee 'ga upe.

²³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Je pyri ojemi'wat ma'eramũ futat nipo pẽẽ mũ je monou 'gã nupe— 'jau 'ga oree.
 24 —Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã amũ nupe rakue, jemanũ are rakue. Pẽneki'yra agawewi je 'ã. A'etea je ree iporomutare'ema 'gã je jukaukat 'gã nemikwasiarer imũ etee futat. A'ere 'gã nupe je monoara 'ga tywereteramũ te akou. Iporiay'i 'gã po pe je monoara 'ga numiamũ. A'ere nipo Janeruwarete 'ga rereko tyweretei. Ma'eramũ gatu nipo 'ã 'ga jeuwi rakue 'ja— 'jau Jejui 'ga oree.

25 A'eramũ ae a'wyre'ema 'gã po pe 'ga monoarama 'ga, Judas 'ga, oporonupa ee 'ga upe:

—Je upe te ere poromũ, ki Ku'jyp?— 'jau futatee Judas 'ga 'ga upe.

—Ëẽ. Ene upe futat je 'i— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Mani'oko'o'ia y'way reewe 'gã nupe imonoawet

(Maku 14.22-26; Luka 22.14-23; 1 Korĩtu 11.23-25)

26 Orojemi'waaw ipe Jejui 'ga mani'oko'o'i pyyka. A'ere 'ga eramã'jãu ywau eroje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mani'oko'o'ia eremut oree, Kiapi'ni— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'ere 'ga mani'oko'o'i mowoka imonou oree.

—Mani'oko'o'ia pepyyk i'wau. Koromũ jero'oa— 'jau 'ga oree.

27 A'ere 'ga y'way ryrũ pyyka nũ, eramã'jãu ywau nũ. A'eramũ futat 'ga oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe nũ:

—Au'jete y'waya eremut oree, Kiapi'ni— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'ere 'ga imua oree.

—Pe'je itykua pãwẽ pãwẽ. 28 Koa y'way jerya futat. A'ere'ere'i nipo 'gã amũ je jukai jery reko'woka. Aipoa jery jeko'woga pẽtywera omepy. Jemanũ are futat Jeruwarete 'ga pẽ katu'ogi kwaiwete. 'Awamũ karupa'mĩa nepejukau'jawi pejetywera mepyawamũ. Poromũ futat ako 'ga je'eg ymanera ai'i. A'ere 'awamũ 'ga je'eg yaua. 'Awamũ jerya tee pẽ pirei pẽtywera awi— 'jau 'ga oree. —Jemanũ are tee Jeruwarete 'ga pẽtywera moia pẽ nui je rerowiaaramũ. 'Awamũ poromũ futat Janeruwarete 'ga je'eg yaua 'awamũ. A'ea 'ga je'ega nimojopy'ruawi futari 'awamũ— 'jau 'ga oree.

29 —A'jea futat je 'i. Je natykuru'jawi futari 'aga y'waya pẽ pyri. Anure tãmẽjẽ te nipo je itykuri pẽ pyri, Tejuwarete 'ga pyri pẽ neroo re tãmẽjẽ nũ— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

30 'Ga porogytapaw ire ore aramaraka'aga 'ga retee Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. Aramaraka'ag ire ore arawau ywytyr ipe, Oriweira 'jaw ipe.

Pedro 'ga momoranupawet

(Maku 14.27-31; Luka 22.31-34; Juã 13.36-38)

31 Arawaw ipe Jejui 'ga 'jau oree:

—'Awamũ futat nipo pekwasi'o je wi je rejaa je mu'ama ojetee'i— 'jau 'ga oree. —Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe ee rakue: “Tajuka karupa'mĩ are omaenun ma'e 'ga 'jau kwy. A'eramũ 'ga reymawera 'gã awau okwasi'wau kwe pe 'jau kwy”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa inuga ka'aran are rakue. A'eferupi tee futat nipo pekwasi'o pejewau je wi— 'jau 'ga oree. 32 —A'ere je temanũ re je ferawi nũ. Teferaw ire nipo je oi Garireja ywy pe pẽ nenune— 'jau 'ga oree.

33 A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—'Me te pa 'ga poromũ 'jau nũ. Je naejara'uweri futari ene mogou ojetee'i kũi. 'Gã te nipo opyamũ ene wi ene rejaa ojetee'i kũi. A'ere je naejara'uweri ene kũi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

34 —A'jea futat sipo ere— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Je te a'jea futat a'e enee nũ'ũ: 'Awa ypytuna rupi nipo je kwakuw ape muapyapyt katu 'gã nupe. “Nakwaawi je 'ga”, 'jau nipo ene wyrasokwẽ je'ege'emauwe— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

35 A'ere Pedro 'ga fuakaramũ 'ga upe:

—Naani futari nū'ū. Na'ea'uweri futari je aipo 'jau nū'ū. “Nakwaawi je 'ga”, na'ea'uweri je. “Tene 'gã je jukai 'ga reewe futat”, a'e ete nipo je. Nakwakuwa'uweri futari je ene— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

Ore juejue nanē Pedro 'ga 'eawera rupi etee futat 'jau 'ga upe.

'Uwarete 'ga upe 'ga 'eawet

(Maku 14.32-42; Luka 22.39-46)

³⁶ Jejui 'ga awau owaēma Getsemani 'jaw ipe, wemimu'eramū ore retee. A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Au ete pejup ra'ne. Iruupeu'i je oi teporogytau Tejuwarete 'ga upe ra'ne— 'jau 'ga oree.

³⁷ A'ere 'ga muapyra 'gã etee erooi ojeupi. Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juã 'ga. Mīmera 'gã etee 'ga erawau ojeupi. Tiago 'ga, Juã 'ga retee Sepeteu 'ga ra'yra 'gã. Jejui 'ga 'arasiga 'ga mopy'aywyrafenayau 'ga mogou. ³⁸ A'eramū 'ga 'jau muapyra 'gã nupe:

—Je'arasiga nipo 'ã je juka. Peser awi ete pejejupa. Peporogyta Jarejuwarete 'ga upe je pyri— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹ A'eramū 'ga ojepe'au'i 'gã nui. Awau ūina pe'u'i wenupy'āu wapyka weakwara rerawau enūina ywy are futat erujaa oporogytau 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. 'Wyria'ri 'gã imara'ne je ree. 'Gã nipo 'ã je rereko tywerete 'ja. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ã 'gã nuapoa'uweri nanuara je ree. A'ere 'ã najeremifutar imū rūi te ereapoukat. Ejemifutar imū etee te 'ã ereapoukat 'gã nupe jee— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

⁴⁰ Oporogytapaw ire 'ga afu'ama awau muapyra 'gã pyri. A'ere 'gã seri 'upa. A'eramū 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—Peset te pejejupa? Pejeje'ega te nepemonoi'i Jarejuwarete 'ga upe je pyri? A'e'ja'wiramū miamū sipo nepoporogytai Jarejuwarete 'ga upe?— 'jau 'ga 'ga upe. ⁴¹ —Peser awi. Peporogyta Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū pēē pejefuakaramū mama'e tywera apowe'em. Kasi a'e pe nepēfuakari ne. A'eramū pēē mama'e tywera etee iapou 'ga upe ne. Nepēparuapoweri agawewi nipo mama'e tywer are. A'etea nipo peapo. 'Ga upe pejeporogytawe'em 'eramū mama'e tywera etee futat peapo pejekou— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴² Aipo 'ga upe 'e re Jejui 'ga awau 'gã nui nū oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe nū:

—Kiapi'ni. Je ree iporomutare'ema 'gã ifuewet je ree. 'Gã te nipo 'ã je rereko tywerete 'ja. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ã 'gã nuapoi. A'ere 'ã najeremifutar imū rūi te ereapoukat. Ejemifutar imū etee te 'ã ereapoukat 'gã nupe jee— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

⁴³ A'ere 'ga awau ojewya wemimu'e 'gã pyri nū. Nānēwējēmī 'gã 'upa nū. Osea etee 'gã 'upa nū. Wopeypeyjamū etee 'gã ajemogyau. A'eramū 'gã osea 'upa 'ga ruramū nū. ⁴⁴ A'eramū Jejui 'ga awau oporogytau'japa 'Uwarete 'ga upe nū. ⁴⁵ 'Uwarete 'ga upe oporogyta re 'ga 'ua nū. Nānēwējēmī 'gã osea 'upa nū. A'eramū 'ga 'jau 'gã nupe nū:

—Peser etee futat nipo pejejupa nū ki sa? Au'je pejeser ire. 'Awamū futat 'gã Pēneki'yramū je monoi ae a'wyre'ema 'gã po pe. ⁴⁶ Pe'je iruukwe soo 'gã nekoaa 'jau. Kweramū ae a'wyre'ema 'gã po pe je monoara 'ga ruri— 'jau 'ga oree.

Jejui 'ga pyykawet

(Maku 14.43-50; Luka 22.47-53; Juã 18.3-11)

⁴⁷ Jejui 'ga porogytapawe'emaue Judas Iskariote 'ga 'ua. Jejui 'ga remimu'eferamū ore mū poromū. Kwaiwete 'gã nerua erojemorypa Jejui 'ga ree. A'eramū mainana 'wyriara 'gã kwaiwete 'gã mua Judas 'ga rupi. Judeu 'gã 'wyria'ri 'gã nanē kwaiwete 'gã mua 'ga rupi. Jyuua 'gã erua muap. Mīmera 'gã erua erojemorypa 'ga ree. ⁴⁸ Mainana 'wyriara 'gã nupe oporogytau Judas 'ga 'jau 'gã nupe rai'i: “Oo nipo je Jejui 'ga retywape pytea pē neape. A'eramū pēē a'e are 'ga kwaapa 'ga retywape pyteramū. A'erauwe futar

iki pēē pejewau 'ga pyyka 'ga rerawau”, 'jau 'ga 'gā nupe rai'i. ⁴⁹ A'eramū 'ga owaēma ppy we awau Jejui 'ga rerowyka 'jau 'ga upe:

—'Au te ereko, ki Ku'jyp?— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū futat 'ga 'ga retywape pytea.

⁵⁰ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ejemifutara eapo etee futat— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'erauwe Judas Iskariote 'ga remireroofera 'gā 'ua Jejui 'ga pyyka, 'ga pofaa. ⁵¹ A'ere Jejui 'ga remimu'eferamū ore mū ogyuu rekyita kūima'e 'ga amū ree, 'ga namī monoka. Furuk. Mainana 'wyriararete 'ga remiayuwa 'ga namī yypa.

⁵² Aipo 'ga namī ywamū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ereapo awi nanuara. Ere ejy monou imunepa yrū pype kūi— 'jau 'ga 'ga upe. —Jyuu pyu ajajukaara 'ga te anure 'gā tajuka jyuu pyu 'jau— 'jau 'ga 'ga upe. ⁵³ —“Nopoari nipo 'ga ruwa 'ga 'ga”, pe'je nipo kūi. Ojeupe je enūi re amunipo 'ā Jeruwarete 'ga je poari futari. Kwaiwete amunipo 'ā 'ga ywagipewara 'gā mua je poaa— 'jau 'ga 'ga upe. ⁵⁴ —A'ere je naenūi 'ga upe. Wemifutar imū 'ga iapoa etee futat je afutat. Ymā te Jeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gā amū nupe je ppyg are rakue. A'eramū je 'gā nemikwasiarer imū etee futat mama'e jeapo futaa tejee— 'jau 'ga oree.

⁵⁵ A'ere 'ga 'jau opyykara 'gā nupe:

—Ma'eramū pēē ma'eramū pejejua muawa pyu je nupāu ekoete 'ū? muna'ywa 'jawe 'ū? Ma'eramū pēē muawa we erua jyuu reewe jepiara rupi 'ū? Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'gā mu'e je rekoramū miamū ako naje ppygi pejepe ai'i— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁵⁶ —Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe jemanū are ikue. A'eramū 'ā pēē iapou 'ga remikwasiarer imū etee futat— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'e renupawe ore Jejui 'ga remimu'eramū orokwasi'wau 'ga wi, 'ga rejaa, oroka'jama 'gā nui. Orokyjau 'gā oropyyg awi. A'eramū ore oroka'jama 'gā nui.

Anasi 'ga rog ipe 'ga rerooawet

(Maku 14.53-65; Luka 22.54-55, 63-71; Juā 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ A'ere Jejui 'ga ppykara 'gā 'ga rerawau mainana 'wyriararete 'ga rog ipe, Kaifasi 'ga rog ipe. Peu futat judeu 'gā 'wyria'ri 'gā ajatykau Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā netee. A'eramū 'gā Jejui 'ga rerawau 'gā nupe. ⁵⁸ Pedro 'ga awau 'gā newiri. A'ere 'ga nuerowygi Jejui 'ga. Mukuu etee futat 'ga akou 'ga wi. Awau 'ga owaēma mainana 'wyriararete 'ga roga upe. A'ere Pedro 'ga nooi osou. Ukupepe etee futat 'ga awau akou 'oga osoma pype mainana 'ga remiayuwa 'gā pyri, Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gā pyri nanē nū. Jejui 'ga rereko renuw are Pedro 'ga oporenuwiweramū akou. A'eramū 'ga akou mukuu'i etee futat 'ga rereko renupa.

⁵⁹ Ojeupe 'gā Jejui 'ga reruramū mainana 'wyriara 'gā oje'ēma'e 'gā netee 'ga remiapo tywera mome'waramū rekaa. Judeu 'gā 'wyria'ri 'gā ajatykau 'gā nee nū.

—Sijuka futat 'ga 'jau— 'jau 'gā ajaupe. —A'ere jane nijuka ekoetei 'ga. Kasi a'e pe mytuna 'gā mara'neramū jane ree ne. A'eramū pēē i'me ma'e 'gā amū nerua. Jejui 'ga remiapo tywera 'gā tomome'u 'me janee 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

⁶⁰ A'eramū kwaiwete 'gā 'ua o'meramū Jejui 'ga ree. A'ere 'gā naju'jaju'jawe rūi imome'ui 'gā nupe. ⁶¹ Poje mukūja 'gā 'ua o'meramū 'gā nupe:

—Ore aruenup 'ga je'ega ai'i. “Anure nipo je Jarejuwarete 'ga mogytaawa retygi. A'ere nipo je imuapyra 'ara rupi etee imowyri nū”, 'jau 'ga oreremianuwamū ai'i— 'jau 'gā imome'wau mainana 'wyriararete 'ga upe.

⁶² Aipo ojeupe 'gā 'e renupawe mainana 'wyriararete 'ga afu'ama 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ja ere te 'gā nupe? Nereje'egi te 'ā 'gā nupe aipo 'gā 'eramū ai' kūi?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁶³ A'ere Jejui 'ga pigi etee u'ama. A'eramū mainana 'wyriararete 'ga 'jau 'ga upe:

—Jarejuwarete 'ga remianuwamũ ere jee: Ene te Jarejuwarete 'ga remimurera? Ene futat te 'ga ra'yraretea?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁶⁴—A'jea futat ere poromũ. Je te 'ã Pĕneki'yraretea. Anure nipo je apygi Pãjĕrete 'ga yse katy, 'ga jakwatawa katy. Peu je renamũ nipo pĕĕ je resaka. Anure nipo je ruri tejewya ywag awi ywasiga rupi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁶⁵A'erauwe mainana 'wyrararete 'ga waity monoroka amara'nea resaukaawamũ.

—A'jea futat 'ga Jarejuwarete 'ga kurawi akou ra'e— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jane futat te 'ã Jarejuwarete 'ga kurawa sienup 'awamũ jarejemogyau. Na'gã amũ rũi futat 'ã omome'u jane— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁶⁶—Ma'ja pe'je te 'ga upe?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Sijukaukat futat jane 'ga— 'jau 'gã 'ga upe. —Jarejuwarete 'ga te 'ã 'ga akurap.

⁶⁷A'eramũ futat 'gã onymuna 'ga reakwar are, opo afuapyka erofaa 'ga ree.

⁶⁸Amumera 'gã 'jau 'ga nupã re 'ga upe:

—“Je te 'ã Jarejuwarete 'ga remimurera”, ere 'ã oree. A'eramũ ene 'jau oree: Awỹja ene nupãu 'awamũ 'ũ?— 'jau 'gã 'ga upe, 'ga rerekoemãu erekou.

Pedro 'ga Jejui 'ga kwakupa

(Maku 14.66-72; Luka 22.56-62; Juã 18.15-18, 25-27)

⁶⁹A'e pe Pedro 'ga 'ũina ukupepe. Poje mainana 'wyrararete 'ga remiayuwa ĕĕ mũ 'ua 'ga pyri 'jau 'ga upe:

—Ene Garireja ywy awi 'ut ma'efera kãã rewiri ako ma'eferamũ ene, 'jau je rã, Jejui kãã rewiri ako ma'eferamũ ene, 'jau je rã— 'jau ĕĕ 'ga upe.

Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã pyri 'ga renamũ ĕĕ 'jau 'ga upe.

⁷⁰—Tee. Naani nũ ĩ. Nakwaawi je 'ga nũ ĩ. A'eramũ awỹja upe ene 'jau ekou ĩ— 'jau futatee 'ga ĕĕ upe, ojepyriwara 'gã nemianuwamũ. —Nakwaawi je ene'ea nũ ĩ— 'jau 'ga ĕĕ upe.

⁷¹A'erauwe 'ga afu'ama awau 'oga osoma rokware katy. Poje peu oporowyky ma'e ĕĕ mũ 'ga resaka nũ. A'eramũ ĕĕ 'jau ojepyriwara 'ga upe:

—Ko kãã Jejui kãã rewiri ako ma'efera kãã futat. Nasare pe waranup ma'efera kãã rewiri ako ma'efera kãã futat— 'jau ĕĕ 'ga upe.

⁷²A'eramũ Pedro 'ga 'jau nũ:

—Kuu. Ene'me awi ĩ. Manamũ te je aipoa kũima'e 'ga kwaawi 'i ĩ— 'jau futatee 'ga ĕĕ upe.

⁷³A'ere peu u'am ma'e 'ga amũ 'jau 'ga upe nũ:

—A'jea futat ĕĕ 'i enee. Ene futat 'ga rewiri ako ma'eferamũ— 'jau 'ga 'ga upe. —Sã'ã ene Garireja ywy pewara 'gã je'ega rerekoa. A'eramũ ene 'ga rewiri ako ma'efera futat— 'jau 'gã Pedro 'ga upe.

⁷⁴—“Nakwaawi je 'ga” a'e je akiko. Janeruwarete 'ga remianuwamũ te 'ã je 'eu'jawi. Nakwaawi je 'ga, 'jau. Nakwaawi je aipo pĕ'ea nũ'ũ. A'eramũ pĕĕ ma'ja upe 'jau pejemogyau 'ũ?— 'jau 'ga 'gã nupe. —Te'me re je Jarejuwarete 'ga tejereko tywera futari tejee nũ'ũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe wyrasokwĕ je'egi. ⁷⁵A'erauwe Pedro 'ga wea'aramũ Jejui 'ga 'eawer are. “Wyrasokwĕ je'ege'emauwe nipo ‘Nakwaawi je 'ga’ ereu'jau'jap 'gã nupe” 'eawer are Pedro 'ga wea'aramũ. A'eramũ 'ga ojenosõu aipo u'eawera rerawau enujãna pe awi. A'eramũ futat 'ga u'arasigamũ wea'aramũ ee.

—Ma'eramũ je aipo 'jau ra'e 'ũ?— 'jau 'ga 'ũina u'arasigamũ. —Mama'e esage na'ga 'ã wapo jee jepi re'ã. A'etea pa je 'ã aipo a'e ekoete 'gã nupe ra'e nũ— 'jau 'ga ojeupe.

A'eramũ 'ga ajaa'wau awau u'eawera raykau.

27

Piratu 'ga upe Jejui 'ga rerooawet

(Maku 15.1; Luka 23.1-2; Juã 18.28-32)

¹ Ai'iwetetewe mainana 'wyriara 'gã judeu 'gã 'wyria'ri 'gã netee oje'ega ajaupe:
—“Je te 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yraretea”, e'i ako Jejui 'ga janee ko. A'eramũ jane 'ga jukaukaa 'gã nupe— 'jau 'gã ajaupe.

² A'eramũ 'gã 'ga faa, 'ga rerawau Piratu 'ga rog ipe. Romanũ 'gã opytuna 'ga amũ monou 'wyriaramũ 'ga mÿina judeu 'gã nupe rakue, Piratu 'ga monou 'wyriaramũ 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerawau Piratu 'ga upe.

Judas 'ga jejukaawet
(Atos 1.18-19)

³ “Sijukaukat Jejui 'ga 'gã nupe 'jau” 'e renupawe Judas Iskariote 'ga u'arasigamũ 'gã nupe 'ga monoawer are. A'eramũ 'ga Jejui 'ga resaukaawera repyfera rerawau erojewya mainana 'wyriara 'gã nupe, judeu 'gã 'wyria'ri 'gã nupe nanē nũ.

—Kweramũ trita ywope'ia je upe pēnemimurera. ⁴ Mama'e tyweretea je aapo ai'i. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. A'etea je 'ga omono ekoete pē nupe ijukaukaa ai'i— 'jau 'ga awau 'gã nupe.

—Tee. Ene te futat te 'ã ere 'gã nupe rai'i— 'jau etee 'gã 'ga upe.

⁵ Aipo ojeupe 'gã 'eramũ Judas Iskariote 'ga ka'aranũũ ywope'i monou imomopoa ywyu 'gã nowase. A'eramũ 'ga uēma awau ojejukau tupaama pyu.

⁶ Judas Iskariote 'ga ēmauwe mainana 'wyriara 'gã wowase 'ga remimomoporera ka'aranũũ ywope'i mono'oga.

—Koa ako jane ka'aranũũa simono Jejui 'ga resaukaawamũ 'ga upe ai'i. A'eramũ koromũ 'ga repyfera futat— 'jau 'gã ajaupe. —“Aerepyfera perur awi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe”, e'i 'ã Moisesi 'ga rakue. A'eramũ jane imonowarũe'em Jarejuwarete 'ga mogytaawa ka'aranũũ ryrũ pype— 'jau 'gã ajaupe. —Maran ajee jane erekoi 'ũ?— 'jau 'gã ajaupe.

—Ywya simut ape judeue'ema 'gã nywyramũ kũi— 'jau 'gã ajaupe.

⁷ Oporogytapaw ire 'gã erawau japepo apoara 'ga upe, 'ga ywy muawamũ.

—Awa ywya judeue'ema 'gã nywya— 'jau 'gã ajaupe.

⁸ Ka'aranũũ ae repyfera 'gã imonou 'gã nupe ywy muawamũ ojeupe. A'eramũ 'gã aipo ywy re'roka, “wy rupap” 'jau 'gã e'roka.

⁹⁻¹⁰ Ymã te 'ã Jeremi 'ga oje'ega kwasiari aipo are rakue:
“Ywya pemut 'ga repyfera pyu. Japepo apoara 'ga ywya pemut, ere ki 'gã nupe”, 'jau Ku'jywa 'ga jee ikue.

“A'eramũ je 'ga 'eawera mome'wau 'gã nupe.

‘Trita ka'aranũũ ywope'ia simono 'ga muawamũ 'jau', 'jau 'ga rakue.

A'eramũ 'gã 'ga repyfera pyu ywy mua, Ku'jywa 'ga 'eawer imũ etee futat”,

'jau Jeremi 'ga ikwasiaa rakue.

A'jea futat 'ga remikwasiarera. Ywya 'gã imua Jejui 'ga repyfera pyu, Jeremi 'ga 'eawer imũ etee futat.

Jejui 'ga upe Piratu 'ga poronupawet
(Maku 15.2-5; Luka 23.3-5; Juã 18.33-38)

¹¹ Ojeupe Jejui 'ga reruramũ Piratu 'ga oporonupa ee 'ga upe:

—A'jea te ene 'wyriaramũ judeu 'gã nupe?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

—A'jea futat— 'jau 'ga 'ga upe.

¹² A'eramũ mainana 'wyriara 'gã 'ga je'ēwu'jaga judeu 'gã 'wyria'ri 'gã netee. A'ere 'ga noje'egi futari oje'ēwu'jagamũ.

¹³ A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'ga upe:

—Nereenuwi te 'gã je'ega? Ma'eramũ nã'ã nereje'egi 'gã nupe re'ã?— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁴ A'ere Jejui 'ga noje'egi futari 'gã nupe. O'meramũ te 'gã 'i. A'eramũ 'ga oje'ege'ema 'gã nupe. A'eramũ Piratu 'ga oporesagamũ etee 'ga ree. “Ma'eramũ sipo 'ga noje'egi?” 'jau 'ga ojeupe.

*'Gã nupe Jejui 'ga monoawet
(Maku 15.6-15; Luka 23.13-25; Juã 18.39-19.16)*

¹⁵ Mani'oko'o jopype'ema 'wawa maraka apoawa rupi Piratu 'ga moromunepawa pype imunewipyrera 'ga amũ muẽma judeu 'gã nupe jepi, 'gã nemienũiwera 'ga 'ga imuẽma 'gã nupe jepi. ¹⁶ A'e pe a'eramũ Parapasi 'ga 'ũina moromunepawa pype. Oporojuka ma'e 'ga. Judeu 'gã nemiesagete 'ga. ¹⁷ A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maranuara te je amuẽm pẽ nupe? Jejui 'ga, Ku'jywa 'ga remimurera 'jawa 'ga te ra'u pefutat nũ? Parapasi 'ga te ra'u pefutat nũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁸ Piratu 'ga mainana 'wyriara 'gã kwaapa futat. “Werekoay pa 'gã 'ga ra'e. A'eramũ pa 'gã a'eramũ 'ga rerua jee ra'e”, 'jau Piratu 'ga ojeupe. “A'ere mytuna 'gã poromutaramũ 'ga ree. A'eramũ nipo 'gã 'jau: ‘Jejui 'ga emut ore’, 'jau nipo 'gã jee”, 'jau Piratu 'ga ojeupe. ¹⁹ 'Wyriara kanawa 'arimũ Piratu 'ga 'ũina oporogytau 'gã nupe. Poje 'ga amũ 'ua 'ga remireko eẽ je'ega rerua 'ga upe: “Epoit kĩa wi. Nuapoa'uweri kĩa mama'e tywera. Afayup je kĩa ree ko. Jefayuwa je mopiryyi ko. A'eramũ ene epoia kĩa wi. Erereko tywet kasi kĩa ne”, 'jau eẽ oje'ega mua omena 'ga upe, Piratu 'ga upe.

²⁰ A'e pype mainana 'wyriara 'gã judeu 'gã 'wyria'ri 'gã netee mytuna 'gã mojerowiarukaa oje'eg are.

—“Parapasi 'ga ki emuẽm imua ore”, sa'e 'ga upe 'jau. “A'eramũ ene Jejui 'ga jukaukaa jefaruu 'gã nupe”, sa'e 'ga upe 'jau— 'jau 'gã mytuna 'gã nupe, 'gã mojerowiarukaa ee.

²¹ A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maranuara 'ga te pefutat je imuẽma pejejeupe?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Parapasi 'ga te ki emuẽm imua ore— 'jau 'gã 'ga upe.

²² A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maran te jane Jejui 'ga rerekoi? “Ku'jywa 'ga remimurera” 'jawa 'ga rerekoi?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Ejukaukat 'ga 'ypeywar are— 'jau 'gã 'ga upe.

²³ A'eramũ Piratu 'ga oporonupa ee 'gã nupe:

—Ma'ja te 'ga wapo ajukaawamũ pẽ nupe rai'i?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere 'gã afukafukai tee ajemogyau:

—Ejukaukat futat Jejui 'ga 'ypeywar are 'gã nupe— 'jau 'gã wojere'emamũ futat wafukaita 'ga upe.

²⁴ Niporenuwiwera 'gã 'ga je'eg are. A'eramũ 'gã ojopy'rapy'rau etee futat wafukaita Piratu 'ga upe. A'eramũ Piratu 'ga 'jau ojeupe: “Amono pa ajee je 'ga 'gã nupe kwy. Kasi a'e pe 'gã ore apisi ne kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'ga amũ upe:

—Ya erut ara jee— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'y rerua 'ga upe. A'eramũ Piratu 'ga ojepoeita mytuna 'gã nowase.

—Peesak je jepoeja. Je najeporujukaweri 'ga ree. “Nuapoi 'ga mama'e tywera”, a'e je ako pẽ nupe ko— 'jau Piratu 'ga 'gã nupe. —Je apoit futat 'ga wi, 'ga monou pẽpo pe. A'eramũ je tejepoeita pẽ nowase 'ga wi tepoiawa resaukaawamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁵ A'eramũ mytuna 'gã 'jau 'ga upe:

—“Ejukaukat 'ga”, aru'e ore enee. Ore te 'ã arajukaukat 'ga 'gã nupe. A'eramũ nipo a'e are Janeruwarete 'ga ore rerekou tyweaete orera'yra 'gã neewe— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁶ A'eramũ Piratu 'ga Parapasi 'ga muẽmukaa moromunepaw awi 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'jau jefaruu 'gã nupe:

—Pe'je Jejui 'ga rerawau 'ga nupãu jea'gue'em futat. 'Ga nupãmaw ire pẽẽ 'ga rerawau 'ga mu'ama 'ypeywar are— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ 'ga peu etee futat amanũmũ u'ama 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

*Jefaruu 'gã Jejui 'ga rerekoemãawet
(Maku 15.16-20; Juã 19.2-3)*

²⁷ 'Ga nupã jea'gue'em ire jefaruu 'gã Jejui 'ga rerawau 'ga rerosou Piratu 'ga rog ipe nũ. A'eramũ 'gã opytuna 'gã majatykau 'ga ree. ²⁸ A'eramũ 'gã 'ga raity mosoka 'ga wi. 'Wyriara raity piraga pyu 'gã 'ga kupe pias. ²⁹ A'ere 'gã juapekagũũ muapÿina akagyrũnamũ iapou 'ga upe. A'eramũ 'gã imonou imunepa 'ga akaga pype. A'ere 'gã ywyrã'i'i monou 'ga po pe. A'ere 'gã wapyka wenupy'ãu 'ga rowase 'ga rerekoemãawamũ etee.

—Pemã'ẽ judeu 'gã 'wyriararete 'ga ree ki sa. 'Wyriara raity piraga 'ga wereko imunepa 'awamũ. 'Wyriara akagyrũa nanẽ 'ga wereko nũ. Ywyrã'i'ia nanẽ 'ga wereko opo pe. 'Wyriararete 'ga nipo ki sa— 'jau 'gã ajaupe 'ga jaita 'ga rerekoemãu.

A'ere 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ene te 'ã 'wyriararetea judeu 'gã nupe ra'e. 'Awamũ ereko 'wyriarareteramũ nakwaparimũ rũi futat 'gã nupe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe, 'ga rerekoemãu erekou.

³⁰ A'ere 'gã onymuna 'ga ree. Ywyrã'i'i 'gã ekyita 'ga po awi, 'ga akaga nupãu ipyu. ³¹ A'ere 'gã 'ga rerekoemã re taity piraga moia 'ga wi nũ. A'ere 'gã 'ga raity munepa 'ga wi nũ. A'ere 'gã 'ga rerawau 'ga jukaaw ipe.

'Ypeywar are Jejui 'ga monoawet

(Maku 15.21-32; Luka 23.26-43; Juã 19.17-27)

³² Jerusareg awi Jejui 'ga renuẽma ppy we 'gã Simão 'ga rekoaa, Sirene ywy pewara 'ga rekoaa. A'eramũ jefaruu 'gã 'jau 'ga upe:

—'Ypeywara erokwap 'ga upe— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'gã iupirukaa 'ga upe. ³³ Awau 'gã owaẽma *Gogata* 'jaw ipe. ('Gã je'eg imũ *Gogata* 'ea Aeakagera 'jawewara 'ea futat poromũ).

³⁴ 'Ga rerowaẽm ire 'gã muaga monou y'way pype 'ga upe numiamũ. A'ere 'ga reapyoramũ ee. A'eramũ 'ga itykure'ema. ³⁵ A'ere 'gã 'ga jywa pypiraa 'ypeywar are. A'ere 'gã itaju pyu 'ga pokutuka 'ypeywar are. A'ere 'gã 'ga py maju'aa aju'arimũ ikutuka itaju pyu. A'ere 'gã 'ga mafu'ama 'ga monou 'ga mu'ama 'ypeywara reewe futat. 'Ga rekoa futat 'gã imonou imu'ama 'ypeywar are ipokutuka. 'Ypeywar are 'ga mu'am ire 'gã 'ga raityfera mojo'oka ajaupe. Ita'i 'jawewara 'gã imomopoa 'upa ywyu. A'eramũ 'gã ijewag are 'ga raityfer mojo'oka. Sã'ã ae jugu momora. Nan futat 'gã ita'i 'jawewara momopori 'upa 'ga raityfera mojo'okawamũ. ³⁶ 'Ga raityfera mojo'og ire 'gã wapyka 'upa 'ga rarũmũ. ³⁷ A'ere 'gã 'yjepa'nĩ are ikwasiaripyrera monou inuga ikutuka 'yw are 'ga apyte'rarimũ. “Koromũ futat judeu 'gã 'wyriararetea” 'ea 'gã imonou ikwasiaa 'yjepa'nĩ are. A'ere 'ga resakara 'gã 'ga jukaawera kwaawi.

³⁸ 'Ga reewe 'gã mukũja muna'ywa 'gã monou imu'ama 'ypeywar are. Muna'ywa põõ me 'gã Jejui 'ga mu'ama. ³⁹ 'Gã pyu okwap ma'e 'gã Jejui 'ga rerekoemãu 'ga kurapa:

⁴⁰ —“Anure nipo je Jarejuwarete 'ga mogytaawa retygi. A'ere nipo je imuapyra 'ara rupi imowyri nũ”, ere 'ã rai'i. A'eramũ ene ejua ejypa 'ypeywar awi. Ejepoat ejetee futat — 'jau 'gã 'ga upe. —“Jarejuwarete 'ga ra'yramũ je”, ere 'ã jepi. A'eramũ ene ejua ejypa 'ypeywar awi— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴¹ Mainana 'wyriara 'gã, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã, judeu 'gã 'wyrã'ri 'gã. Mĩmera 'gã nanẽ 'ga rerekoemãu 'upa nũ.

⁴² —Opoat 'ga 'gã jepi. A'ere 'ga nojepoara'uweri futari. Israeu juapyreramũ jane'wyriararetea e'i na a'e 'ga jepi re'ã? Siesag iki ajee 'ga rura 'ga jywa 'wei. 'Ga jyp 'ga ruramũ sirowiat 'ga 'jau 'wei— 'jau 'gã ajaupe.

⁴³ —“Jarejuwarete 'ga ree je jemogypygyi”, e'i 'ga 'ã akou jepi. Siesak 'ga 'ga poara 'jau. “Je 'ã 'ga ra'ya”, e'i 'ga 'ã akou jepi— 'jau 'gã 'ga rerekoemãu 'upa 'ga jaita.

⁴⁴ 'Ga pyri imu'amipyrera 'ga amũ nanẽ 'ga kurapa nũ.

Jejui 'ga manũawet

(Maku 15.33-41; Luka 23.44-49; Juã 19.28-30)

⁴⁵ Kwara okwapa aje owepa. Ypytuna 'jawe futat oypyntunaiwamũ. Kwara ajerewamũ tãmējē awau weny jesagamũ nũ.

⁴⁶ Kwara renye'emauwe Jejui 'ga wafukaita oje'eg imũ futat.

—*Eli eli lama sabactani*— 'jau 'ga oje'eg imũ.

Oje'eg imũ 'ga 'eawera: “Kiapi'ni, Kiapi'ni, ma'eramũ te erepoit je wi?” 'ga 'ea futat poromũ 'ga afukaja.

⁴⁷ Aipo 'ga 'e renupara 'gã amũ 'jau:

—Eliasi 'ga 'ga wenũi— 'jau 'gã ajaupe.

⁴⁸ 'Ga pyriwara 'gã amũ ujãna amynejuranũ ppyka imonou imunepa y'waynana pype. A'ere 'ga imonou iupia 'ywa rapefã are imonou Jejui 'ga upe 'ga remipyteramũ.

⁴⁹ A'ere amumera 'gã 'i:

—Tene ra'ne. Siesak Eliasi 'ga rura 'ga mosoga 'ypeywar awi ra'ne 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

⁵⁰ A'ere Jejui 'ga wafukaju'japa nũ. A'eramũ futat 'ga amanũmũ.

⁵¹ A'eramũ futat Janeruwarete 'ga mogytaawa my'jawa rowopypea taitya otoroka opojo'ogamũ mytera rupi. Ywate awi we futat 'ua opojo'ogamũ ywyu. Ywya otomoga 'ga manũnamũ, itauu nanē ojekajekau nũ. ⁵² Teumera monoawera nanē ojeawopytymo'woka nũ. Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã kwaiwete oferapa ũ'jãu ita kwar awi.

⁵³ A'ere oferap ma'efera 'gã Jejui 'ga feraw ire etee te 'gã oi osou Jarejuwarete 'ga 'wyrarete pe, Jerusareg ipe. Kwaiwete Jerusareg ipewara 'gã 'gã nesaka.

⁵⁴ Jejui 'ga manũnamũ 'ga rarũarera 'gã 'ga manũ resaka. Jefaruu 'gã, o'wyrriara 'ga retee 'ga manũ resaka. Mama'e tesirũgatua nanē 'gã esaka ywy yya reewe. A'eramũ 'gã okyjau ajemogyau. A'eramũ 'gã 'jau:

—A'jea futat 'ga Ku'jywa 'ga ra'yra futat ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

⁵⁵ A'e pype nanē Jejui 'ga rewiri ako ma'efera 'gã kũjãmera 'gã 'upa muku'i 'ga manũ resaka nũ. Garireja ywy awi 'ga rupi 'ut ma'efera 'gã futat. 'Ga rewiri futat 'gã akou mama'ea 'ga upe iapoaramũ. Poromũ kũjãmera 'gã 'up 'ga manũ resaka. ⁵⁶ Ēē mũ rera Mari Matarena, ajepeja ēē rera Mari. Aipoa Mari ēē Tiago 'ga y ēē Jose 'ga retee. Sepeteu 'ga ra'yra 'gã y ēē nanē akou 'gã pyri nũ.

Ita kwara pype Jejui 'ga monoawet

(Maku 15.42-47; Luka 23.50-56; Juã 19.38-42)

⁵⁷⁻⁵⁸ Kaaruwamũ Jose 'ga, Arimateja pewarera 'ga awau Jejui 'ga reumera renũina Piratu 'ga upe.

—Amanũ Jejui 'ga ko. 'Ga reumera toroo inuga ita kwara pype 'jau— 'jau 'ga awau Piratu 'ga upe.

A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere 'ga rerawau inuga ipype— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ Piratu 'ga oje'ega monou jefaruu 'gã nupe: “Pemut Jejui 'ga reumera imojypa 'ypeywar awi imonou Jose 'ga upe”, 'jau 'ga oje'ega monou 'gã nupe. Jose 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'ga futat. Ika'aranũ kwai ma'e 'ga. ⁵⁹ 'Ga poromũ Jejui 'ga reumera weroo iauwana inuga taity yau pyu, linu 'jawa pyu. ⁶⁰ A'eramũ 'ga 'ga reumera monou inuga ita kwara pype. Ita kwar yaua poromũ. Jose 'ga futat iapoukaa rakue. Ojeupe futat 'ga iapoukaa rakue numiamũ. A'ere 'ga Jejui 'ga reumera monoi inuga oma'eramera pype futat. 'Ga mono re 'ga itapewuu mojerapa imonou imỹina ita kwara rawopytymawamũ. A'ere 'ga awau jui. ⁶¹ Mari Matarena ēē ajepeja Mari ēē retee wapyka 'upa ita kwara rowase.

Ita kwara raarana 'gã

⁶² Ai'iwe mainana 'wyrriara 'gã fariseu 'gã netee awau oporogytau Piratu 'ga upe:

⁶³—Orerea'ar ore Jeju'i 'ga 'meawer are. Amanũme'ẽwe 'ga 'meramũ oree ikue: “Anure nipo je manũi. A'ere nipo imuapyra 'ara rupi je ferawi nũ”, e'i futatee 'ga ikue— 'jau 'gã imome'wau Piratu 'ga upe. ⁶⁴—A'eramũ jefaruu 'gã amũ iarũmũ oree. Kasi a'e pe 'ga remiayuwera 'gã nuri 'ga reumera rerawau imima kwe pe ne. A'eramũ 'gã 'jau ne: “Oferap futat 'ga u'eawer imũ etee futat ra'e”, 'jau futatee nipo 'gã 'ga reumera mim ire ne. Aipo 'e re taetu 'gã 'mea 'ga 'meawera apyraawi ne— 'jau 'gã Piratu 'ga upe. —“Je te 'ã Ku'jywa 'ga remimurera”, e'i futatee 'ga ako ikue. A'ere 'ga 'me ate 'ga rekoramũ rakue. A'eramũ 'ga reumera mimarera 'gã 'mea 'ga 'meawera apyraapa ne— 'jau 'gã Piratu 'ga upe.

⁶⁵ A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je ajee jefaruu 'gã amũ rerawau iaaranamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁶⁶ A'eramũ 'gã jefaruu 'gã nerawau ita kwar ipe. A'ere 'gã ita kwara rawopytymawa mojewaka. “Gã amũ ipe'aramũ torokwaap 'gã iawopytymo'wokawera imojewakawer are 'jau”, 'jau 'gã jefaruu 'gã nupe. A'ere judeu 'gã awau imojewag ire. Jefaruu 'gã etee ejaa iarũmũ.

28

Jeju'i 'ga ferapawet

(Maku 16.1-10; Luka 24.1-12; Juã 20.1-10)

¹ Ikoai'i, ku'emaiw are, Mari Matarena ãẽ awau ajepeja Mari ãẽ retee ita kwara resaka. ² Poje ywy oyyita 'gã nee. Janeruwarete 'ga pyriwara 'ga amũ 'ua ojypa ywag awi 'gã nupe, ita kwara rawopytymawa pe'au jui 'gã nupe. A'ere 'ga 'ũina i'arimũ 'gã nupe. ³ Wenyfugamũ 'ga tupã werawa 'jawe. 'Ga ryrũa nanẽ waparasiyayramũ 'ga ree nũ. ⁴ Ywag awi 'ut ma'efera 'ga resakawe ita kwara rarũara 'gã okyjau oyyita 'ga wi. A'eramũ 'gã ajemogymogyau etee amanũ ma'e 'jawe. ⁵ A'eramũ ywag awi 'ut ma'efera 'ga 'jau kũjãmera 'gã nupe:

—Pekyje awi je wi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jeju'i 'ga resaka te 'ã pejot, 'ypeywar are amanũ ma'efera 'ga resaka te 'ã pejot. ⁶ A'ere 'ga nitywi 'au. Oferap ako 'ga ko, u'eawer imũ etee futat ko. Pe'je pejejua 'ga rupawera resaka— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau osou esaka. ⁷ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pe'je pejewau pejejãna imome'wau 'ga remimu'e 'gã nupe. “Oferap kãã awau Garireja ywy pe pẽ nenune. Peu nipo kãã peesak”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau 'ga kũjãmera 'gã nupe. —A'jea futat je imome'ui pẽ nupe— 'jau 'ga kũjãmera 'gã nupe.

⁸ A'erauwe kũjãmera 'gã awau ã'jãu ita kwar awi. Awau ujãna Jeju'i 'ga remimu'eferamũ orepiara rupi. “Pekwap imome'wau” e ypyrauwe 'gã ujãna awau orepiara rupi. Okyjau futat 'gã ywag awi 'ut ma'e 'ga wi numiamũ. A'ere 'gã ku'iramũ etee ajemogyau awau ujãna. ⁹ Gã waw ipe Jeju'i 'ga 'ua 'gã nekoa.

—Au te peko ra'e? Pẽpy'ata'waawa owaẽm pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe kũjãmera 'gã 'ua 'ga rerowyka anuruka 'ua 'ga py pyyka opou. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree, Ku'jyp— 'jau 'gã 'ga upe 'ga rowase wããpyramũ 'upa.

¹⁰ A'eramũ Jeju'i 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekyje awi. Pe'je pejewau je mome'wau jeremimu'efera 'gã nupe. “Pe'je pejewau Garireja ywy pe. Peu tajesaukat pẽ nupe 'jau”, e'i kãã pẽ nupe ko, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe.

¹¹ A'e pype ita kwara rarũarera 'gã amũ awau osou Jerusareg ipe. Mainana 'wyriara 'gã nupe 'gã awau, wemiesagera mome'wau 'gã nupe. ¹² Ojeupe 'gã imome'u re mainana 'wyriara 'gã judeu 'gã 'wyria'ri 'gã majatykau ojee. A'eramũ 'gã ojeupe imome'upyrera mome'wau ajaupe:

—Ma'ja te jane siapo 'awamũ?— 'jau 'gã ajaupe.

—Simono kwaiwete ka'aranũũa iarũarera 'gã nupe kũi— 'jau 'gã ajaupe.

¹³⁻¹⁴A'ere 'gã iarũarera 'gã nenũina oporonupa ee 'gã nupe. Imome'u re 'gã 'jau 'gã nupe:

—Pemome'u kasi 'gã nupe ne. Pẽ'me oree. “Ypytunimũ ore serauwe Jejui 'ga remiayuwa 'gã amũ nuri amunarũmũ 'ga ree ra'e”, pe'je oree peje'meramũ— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ esakarera 'gã 'jau 'gã nupe:

—Tee nũ'ũ. Mama'e rarũaramũ ae nosera'uweri nũ'ũ. “Oroser ore jui ra'e” 'e renuw ire 'wyrriara 'ga amara'neramũ ore ree ne nũ'ũ— 'jau 'gã 'gã nupe.

—Naani. 'Wyrriara 'ga pẽ nenuw ire ore je'egi 'ga upe pẽ nupe. A'eramũ 'ga amara'ne'emamũ pẽ nee— 'jau etee 'gã 'gã nupe nũ. —Simepy pẽẽ pẽ'meramũ 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

¹⁵A'eramũ 'gã aipo 'gã 'eramũ 'gã mojerowiaa etee.

—Nai'i— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã ka'aranũũ pyyka 'gã nui.

A'eramũ 'gã awau o'me mokwasi'wau kwe pe. A'eramũ kwaiwete judeu 'gã 'gã 'me rerowiaa ajemogyau.

Jejui 'ga remimu'efera 'gã 'ga resaka

(Maku 16.14-18; Luka 24.36-49; Juã 20.19-23; Atos 1.6-8)

¹⁶“Garireja ywy pe pekwap Jejui 'ga resaka”, 'jau ywagipewara 'ga kũjãmera 'gã nupe rai'i. A'eramũ ore Jejui 'ga remimu'eferamũ arawau Garireja ywy pe. Peu oroo re ore arawau ywytyr ipe, 'ga 'eawer ipe etee futat. ¹⁷Jejui 'ga resakawe ore 'ga muorypa arajemogyau.

—Ene te 'ã eneresage, ki Ku'jyp— 'jau ore 'ga upe 'ga resakawe.

'Ga resaka agawewi ore arajemogyau. A'etea 'gã amũ nuerowiari 'ga.

¹⁸Jejui 'ga 'ua ore rerowyka oje'ega oree:

—Janeruwarete 'ga je mogo 'wyrriaramũ najuejue etee futat pẽ nupe 'awamũ. Ywagipewara 'gã nupe, ywy pewaramũ pẽ nupe nanẽ nũ— 'jau 'ga oree. ¹⁹—A'eramũ je 'jau 'awamũ pẽ nupe: Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe najuejue etee futat. Amunawa moymoyka pejewau je mome'wau 'gã nupe, je rerowiarukaa 'gã nupe. Je rerowiar ire pẽẽ 'gã pymĩãu 'y pe. 'Gã pymĩãu pẽẽ iapou Jarejuwarete 'ga rer imũ, 'Ga ra'yrareteramũ je rer imũ, 'Ga 'Agesage 'ga rer imũ. Mĩmeramũ ore rer imũ ki pẽẽ 'gã pymĩãu 'y pe. ²⁰A'eramũ pẽẽ 'gã mu'jau jeje'eg are. “Peenup katu katu ki 'ga je'ega”, pe'je ki 'gã nupe. Kwe pe pejewau pejejemogyau pejejea'aramũ je'e are. “Ywy teepawe'emamũ je rekoi pẽ pyri au'jeteramũ futat” je'e are pejejea'aramũ pejejemogyau au'jeteramũ futat— 'jau 'ga oree.

Maku

Maku 'ga Jejui 'ga rerowiaara. A'ere 'ga kunumĩũũa te ywy pe Jejui 'ga rekoramũ rakue. A'eramũ 'ga watawe'em Jejui 'ga rupi. Na'ga remimu'efera rũi 'ga. A'ere ywag ipe Jejui 'ga jewyr ire Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Maku 'ga upe. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa inuga Jejui 'ga remiapofer are rakue.

*Juã Batista 'ga remimome'ufet
(Mateu 3.1-12; Luka 3.1-18; Juã 1.19-28)*

¹⁻² Jejui Kristu 'ga je amome'u pẽ nupe. 'Ga 'ã Janeruwarete 'ga ra'yraretea. A'eramũ je morogyta esage mome'wau pẽ nupe 'ga ree. Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe wa'yra 'ga ree rakue:

“Teje'ega mome'wara 'ga ra'ne nipo je amono ene renune, ene raperugawamũ.

³ Amunawe'em ipe nipo 'ga amũ awau akou wafukaita 'gã nupe:

‘Pe’je Jarejararete 'ga rape katu'oka imonou 'ga renune.

Pepyo esage etee futar iki imonou jarejeupe 'ga ruawamũ’, 'jau nipo 'ga akou wafukaita amunawe'em ipe”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue. “Jarejararete 'ga rapea pekatu'ok 'ga renunewe”, 'jau 'ga 'gã nupe. Aipo upe 'ga 'i “pejetywer awi pepoit” 'e upe te 'ga 'i.

⁴ Isai 'ga remikwasiarer imũ etee futat ajee 'ã Juã Batista 'ga rekoi amunawe'em ipe Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe rakue:

—Pe'je pejepoia pejetywer awi. Jui pepoir ire je pẽ pymĩãu 'y pe, pejetywer awi pẽpoiawera resaukaawamũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga petywera moia pẽ nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ— 'jau 'ga akou 'gã nupe amunawe'em ipe rakue.

⁵ Judeja ywy pewara 'gã, Jerusareg ipewara 'gã netee awau Juã 'ga je'ega renupa. Otywer awi 'gã poir ire, Juã 'ga 'gã pymĩãu 'y pe. Jotãuy pe 'ga 'gã pymĩãu. “Awamũ mama'e esage etee taapo 'jau, Jarejuwarete 'ga je'eg imũ 'jau”, 'jau 'gã ojepymĩãukaa 'y pe 'ga upe. ⁶ Juã 'ga kameru rawa apopyrera rerekou waityramũ imunepa. Wyrã pirera 'ga erekou aku'afaawamũ. 'Ga remi'ua tukut, eit. Mĩmera 'ga remi'ua rakue. ⁷ Jejui 'ga ree 'ga aipo 'jau rakue:

—Je rewiri te nipo 'ga amũ ruri. 'Ga te kũima'eeteetea. Je nakũima'eeteete rũi. Akotee'i ma'ea te je— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —Apoat te je 'ga tekou. ⁸ Je 'ã a'jea futat apymĩ pẽ 'y pe tekou. A'ere 'ga te nipo Janeruwarete 'ga 'Agesagea amut pẽ nupe— 'jau Juã 'ga wenupara 'gã nupe rakue.

*'Ype Jejui 'ga pymĩawet
(Mateu 3.13-17; Luka 3.21-22; Juã 1.31-34)*

⁹ Jotãuy pe Juã Batista 'ga rekoramũ Jejui 'ga 'ua owaẽma 'ga upe rakue. Garireja ywy awi, Nasare 'jaw awi 'ga 'ua owaẽma 'ga upe. A'e pe 'ga ojepymĩãukaa 'y pe Juã 'ga upe rakue. ¹⁰ 'Y awi awua ypy we Jejui 'ga amã'jãu ywau ywaga woga resaka. A'e awi Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua ojypa 'ga ree. Pykau 'jawe 'ua ojypa 'ga ree. ¹¹ U'agesage jyw ire Janeruwarete 'ga oje'ega mua ywag awi wa'yra 'ga upe:

—Ene te 'ã Jera'yraretea. Ene 'ã jeremifutararetea. Ene 'ã je muorypararetea ejee— 'jau 'ga oje'ega mua ywag awi 'ga upe.

*Amunawe'em ipe Jejui 'ga rerawaawet
(Mateu 4.1-11; Luka 4.1-13)*

¹² Aipo re Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga rerawau amunawe'em ipe 'ga rerekou. ¹³ Kwarẽta 'ara magwapa Jejui 'ga akou jũ me. Aipo pe 'ga rekwaw ipe futat mama'eukwaawa 'wyrãra 'jau 'ga upe: “Tamotywerukat 'ga 'jau kwy”, 'jau

mama'eukwaawa 'wyrriara Jejui 'ga upe numiamũ. A'ere Jejui 'ga nomojerowiari futari mama'eukwaawa 'wyrriara akou rakue. Aipo jũ me wyra jarũa kwaiwete agawewi. A'etea wyra nokoi 'ga ree. Omojerowiare'emauwe mama'eukwaawa 'wyrriara ojepe'au 'ga wi. A'eramũ ywagipewara 'gã amũ 'ua ojejukau Jejui 'ga ree.

Jejui 'ga porowyky ypyruga

(Mateu 4.12-22; Luka 4.14-15; 5.1-11)

¹⁴ Anure Jejui 'ga Juã Batista 'ga rera renupa. “Juã Batista 'ga 'gã opyyk imonou imunepa imỹina moromunepawa pype ai'i” 'e renupawe Jejui 'ga awau jui, awau ojewya Garireja ywy pe nũ. Morogyta esagea 'ga awau imome'wau peuwara 'gã nupe, Jarejuwarete 'ga wi 'ut ma'efera morogyta esage mome'wau 'gã nupe. ¹⁵ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Wemiayuwamũ pẽ mogy are Janeruwarete 'ga fueweramũ. A'eramũ ki pẽẽ pejepoia pejetywer awi. Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga wemimureramũ je mỹi 'wyrriaramũ pẽ nupe. “Pejetywer awi pepoir ire 'ga pẽ katu'ogi pẽ mogyau wemiayuwamũ”, aipo 'ea ki perowiat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁶ Garireja ypiauu reme'y'warimũ wataaw ipe Jejui 'ga pira rewara 'gã nesaka, mukũja 'gã nesaka. Simão Pedro 'ga taityuu momoa wewirera 'ga, Andre 'ga retee. ¹⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejejua je rupi. Simu'e pẽẽ 'jau. Naipira rewara rũi pẽẽ 'awamũ. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara te nipo pẽẽ 'awamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁸ A'erauwe 'gã taityuu rejaa awau 'ga rupi. ¹⁹ Iruupeu'i Jejui 'ga 'gã amũ nesaka nũ, Tiago 'ga 'ga rewirera 'ga, Juã 'ga retee nũ. Sepeteu 'ga ra'yra 'gã poromũ. Yaru pype 'gã 'upa 'uwa 'ga pyri, taityuu momyka. ²⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'gã mo'wya nũ:

—Pe'je pejejua je rupi pẽẽ nanẽ nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'ua ã'jãu yaru awi. 'Uwa 'ga 'gã ejaa, 'ga upe oporowyky ma'e 'gã neewe. A'eramũ 'gã awau Jejui 'ga rupi.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Luka 4.31-37)

²¹ Jejui 'ga wemimu'e 'gã nerekou eruatau. Awau 'gã owaẽma Kafanaũ pe. Morowykye'ema rupi 'gã awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe. A'eramũ Jejui 'ga ajatyka ma'e 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga je'eg are. ²² 'Ga renupara 'gã oporesagamũ ajemogyau 'ga ree. 'Wyrriara 'jawe 'ga oporogytau 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'gã moporesagakaa etee ojee.

—Kuu. 'Ga pa'e aipo e'i ae mu'jau ra'e nũ. NaMoisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã 'jawe rũi 'ga porogytai. Moisesi 'ga 'eawer are moromu'jara 'gã Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat 'gã ae mu'ei— 'jau 'gã ajaupe. —A'ere Jejui 'ga nanarũi. U'eawer imũ etee futat 'ga jane mueapyoi ee— 'jau 'gã ajaupe, oporesagamũ Jejui 'ga ree.

²³ A'e pype mama'eukwaawa rerekwara 'ga amũ 'ua owaẽma 'gã nupe. Mama'eukwaawa 'ga wereko. A'eramũ 'ga muafukaita:

²⁴ —Jejui! Nasare pe waranup ma'eramũ je 'i ene upe: Ma'ja are te ereko ki sa?— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe. —Ore momapa te erejot ra'e? Akwaap je ene. Jane 'arimũwara 'ga remimurera te 'ã ene— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe.

²⁵ A'eramũ Jejui 'ga 'jau jupe:

—Epije ene ekou. Ere ejepe'au 'ga wi— 'jau Jejui 'ga jupe.

²⁶ A'eramũ 'ga pirewara 'ga wi uẽmawamũ 'ga monou 'ga moyyita nanimenime. A'eramũ 'ga pirewara waemamũ ojepe'au 'ga wi. ²⁷ A'eramũ esakarera 'gã opiryyjamũ 'ga pirewara pe'aramũ. A'eramũ taetu 'gã oporesagamũ 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Maran te 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'ga wi nũ'ũ? Mama'e yau are te 'ga jane mu'ei? Mama'eukwaawa miamũ 'ga je'ega wenup a'i kũi. Oje'eg imũ etee futat 'ga mama'eukwaawa mojepe'aukari erekwara 'ga wi— 'jau 'gã ajaupe, oporesagamũ Jejui 'ga ree.

²⁸ Mama'eukwaawa wejue 'ga imonou 'ga wi. A'eramũ taetu Jejui 'ga rera okwasi'wau Garireja ywy pype kamẽsĩete.

Pedro 'ga rojo ẽẽ

(Mateu 8.14-15; Luka 4.38-39)

²⁹ A'ere Jejui 'ga uẽma judeu 'gã jatykaaw awi wemimu'e 'gã netee. A'eramũ Simão Pedro 'ga, wewirera Andre 'ga retee 'ga mo'wya oje'wyr ipe. A'eramũ Jejui 'ga awau. Tiago 'ga, Juã 'ga. Mĩmera 'gã 'ga erawau. ³⁰ Simão 'ga rojo ẽẽ oro'yramũ 'upa okama pype. Jejui 'ga rerowaẽmawe Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Jerojo ẽẽ iro'y. Esak ẽẽ ẽẽ ro'y awi— 'jau 'ga 'ga upe.

³¹ A'erauwe Jejui 'ga awau ẽẽ resaka. A'eramũ 'ga ẽẽ popyyka, ẽẽ ro'ya moia ẽẽ wi. A'eramũ 'ga ẽẽ mowya ẽẽ kama awi. A'eramũ futat ẽẽ afu'ama mama'e apou 'gã nupe, 'gã mojemi'waa.

Ojero'wu ma'e

(Mateu 8.16-17; Luka 4.40-41)

³² Kwara rese re, peuwara 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua Jejui 'ga upe. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nanẽ 'gã erua nũ. ³³ Amunaw ipewara 'gã ajatykaupap futat ukaripe. ³⁴ A'eramũ Jejui 'ga ojero'wu ma'e 'gã majarueteupap. Mama'eukwaawa nanẽ 'ga ipe'au kwaiwete 'gã nui. Mama'eukwaawa Jejui 'ga okwaap futat numiamũ. A'ere Jejui 'ga nomoje'egukari, erekwara 'gã nui ipe'au.

Garireja ywy pype Jejui 'ga reko

(Luka 4.42-44)

³⁵ Ypytu'nĩnauwe Jejui 'ga afu'ama awau awotywe'eme oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe. ³⁶ Simão Pedro 'ga, opytuna 'gã netee awau kwe pe Jejui 'ga rekaa. ³⁷ 'Ga rekoar ire 'gã 'jau 'ga upe:

—Mytuna 'gã ene rekat, ki Ku'jyp. Soo jarejewya 'gã pyri 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je iruukwe. 'Awamũ jane oi ajepeja amunaw ipe te— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga je mono kwe pe nũ. “Kwe pe ekwap je mome'wau 'gã nupe”, e'i 'ga jee ikue. “Pejetywer awi pẽpoiriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ”, ta'e 'gã nupe 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kwe pewara 'gã nupe aipo mome'wawamũ nanẽ je ruri nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹ A'eramũ Jejui 'ga awau watau Garireja ywy raapa. Judeu 'gã jatykaaw ipe 'ga 'gã mu'jau morogyta esage are. “Pejetywer awi pẽpoiriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ”, 'jau 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. Mama'eukwaawa nanẽ 'ga imoia erekwara 'gã nui nũ.

Ipito'om ma'e

(Mateu 8.1-4; Luka 5.12-16)

⁴⁰ Ipito'om ma'e 'ga 'ua Jejui 'ga pyri. Wenupy'ãu 'ga wapyka 'jau Jejui 'ga upe:

—Je resag ape, ki Ku'jyp. “Jejui 'ga ae katu'okara”, e'i 'gã jee. A'eramũ je tejua tejesaukaa enee. Je ree ejemuaẽmiweramũ je mokã'ẽ ape— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴¹ Aipo ojeupe 'ga 'erauwe Jejui 'ga ajemuaẽma 'ga ree. A'eramũ 'ga opo monou ipito'om ma'e 'ga 'arimũ.

—Ko ajee je ene mokã'ẽi 'wei— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁴² Oje'arimũ 'ga po mono ypyrauwe okã'jãu 'ga pito'oma 'ga wi. A'eramũ futat 'ga pira ojekatu'oka.

⁴³⁻⁴⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Eremome'u kasi emokã'ẽawera tekotee 'gã nupe ne. Ere ewau ejesaukaa mainana 'ga upe ra'ne. “Je resag ape. Jepito'oma okã'ẽ je wi”, ere ewau 'ga upe. “A'jea futat ra'e”, te'i 'ga enee 'jau, ene resaka 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'ere ene ejeymawa mũ

rerawau 'ga upe. A'eramũ 'ga iapyau Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa enekã'ëawer are — 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat ene ejeymawa mũ rerawau iapyaukaa Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. Ejeymawa mũ rapyaukara ene ekã'ëawera resaukaawa futat— 'jau Jejui 'ga ipito'om ma'efera 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'ga monou mainana 'ga pyri. ⁴⁵ A'ere ipito'om ma'efera 'ga omokã'ëawera nomimi futari, Jejui 'ga rera mokwasi'wau amunawa pype. A'eramũ Jejui 'ga rera renupara 'gã aku'iramũ 'ga ree.

—Kuu. Jejui 'ga 'ga pito'oma omokã'ë 'ga wi. Niesagi futari jane 'ga amũ 'gã pito'oma mokã'ëa jepi— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã oporesagiweramũ Jejui 'ga ree. A'eramũ Jejui 'ga oowe'em amunawa pype. Amowapirukare'emamũ 'ga nosei amunawa pype. Awotywe'em ipe etee futat 'ga akou. A'eramũ kwaiwete 'gã 'ua 'ga rekaa. Tesirũmer imũwara 'gã 'ua 'ga rekaa.

2

Iteu ma'e 'ga

(Mateu 9.1-8; Luka 5.17-26)

¹ Ko'iko'i ete Jejui 'ga awau ojewya Kafanaũ pe nũ. A'erauwe 'ga rera okwasi'wau amunawa pype kamësiëte. “Ut Jejui 'ga owaëma ra'e”, 'jau 'gã ajaupe. ² A'eramũ mytuna 'gã awau ajatykau 'ga ree, ojejaga 'ga rekwawa 'oga pype. A'eramũ 'gã 'oga matyneema. Nitywi futari ae pyrugawa. 'Okwar ipe miamũ futat nitywi ae pyrugawa. A'eramũ Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe. “Pejetywer awi pëpouriweramũ Janeruwarete 'ga pëtywera moiri pë nui, pë mogyau wemiayuwamũ”, 'jau 'ga 'gã nupe. ³ A'e pype irũpãwë 'gã iteu ma'e 'ga rerua, 'ga rupia. 'Ga rupawa pype 'gã 'ga rerua 'ga upe. ⁴ A'ere 'oga nijumpykwari ae pyu. A'eramũ 'gã 'ga rerosowarũ'em. A'eramũ 'gã 'ga rerawau 'ga roerojeupia 'opewuu apyte'rarimũ. A'eramũ 'gã 'oga pyrau'jaw ape mopoka jui. Imopog ire 'gã iteu ma'e 'ga monou imojypa. 'Ga rupawa reewe futat imonou tupaama pyu Jejui 'ga rowase. ⁵ A'eramũ Jejui 'ga 'jau ojeupe: “Je rerowiat pa 'gã ajemogyau ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

—Enetywera je amoit ene wi ki 'ei— 'jau 'ga 'ga upe.

⁶ Jejui 'ga 'e renupawe Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã amũ 'jau ojeupe etee futat. ⁷ “Kuu. Maran te 'ga nokyjei aipo 'e awi nũ'ũ? Jarejuwarete 'ga 'ga akurap ra'e. Janeruwarete 'ga etee te janetywera omoit jane wi. A'ere 'ga ‘Enetywera je amoit ene wi’ 'eramũ 'ga 'Je Jarejuwarete 'ga 'jawe je rekoi’ 'ga 'i”, 'jau 'gã ojeupe etee futat.

⁸ A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi ojee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pëë poromũ 'jau pejejeupe 'ũ?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁹ —Je upe naayi. Iteu ma'e mafu'amaramũ ae nanë ojotywera moiri ajau nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁰ —Pëneki'yra je 'ã. A'eramũ je tepãjë resaukaa pë nupe. Iteu ma'e 'ga je amafu'am pë neape. 'Ga fu'ama resaka tajekwaap pejepe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“Aeteufera 'ga amafu'am. Aetywera 'ga omoit nanë ae wi nũ”, tepe'je 'jau. Jeruwarete 'ga te 'ã opãjë amut jee. A'eramũ je pëtywera moia pë nui, iteu ma'ea mafu'ama nanë nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

¹¹ —Ere efu'ama jui. Ejupawa pyyka erawau eje'wyr ipe— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹² Aipo ojeupe 'erauwe iteu ma'e 'ga afu'ama 'gã neape. A'eramũ 'ga wupawa pyyka erawau enuëma 'og awi. A'eramũ 'ga resakarera 'gã 'jau:

—Kuu. Amafu'am 'ga 'ga ki 'ei— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã oporesagamũ 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage. Naruesagi ore nanuara mama'ea jepi— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa ee.

*Levi 'ga mo'wyawet**(Mateu 9.9-13; Luka 5.27-32)*

¹³ A'ere Jejui 'ga awau Garireja ypiaw upe nū. Kwaiwete 'gã awau 'ga rewiri 'ga rekaa. Wekoaramū 'ga 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga je'eg are. ¹⁴ Awaw ipe Jejui 'ga Levi 'ga resaka. A'efu 'ga ra'yra 'ga. 'Wyriararete upe ka'aranūū ppykara 'ga poromū Leviramū. 'Ga porowyky 'ga renamū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere ejua je rupi— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Levi 'ga afu'ama awau Jejui 'ga rupi. ¹⁵ Anure Jejui 'ga ojemi'waa Levi 'ga 'wyr ipe wemimu'e 'gã netee. 'Gã neewe 'wyriararete upe ka'aranūū ppykara 'gã ojemi'waa. Mama'e tywera apoara 'gã nanē ojemi'waa 'gã pyri nū. Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'gã poromū. ¹⁶ A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã Jejui 'ga resaka, mama'e tywera apoara 'gã pyri 'ga jemi'waa 'ga renamū. Aipo moromu'jara 'gã fariseua. Jejui 'ga resakawe 'gã 'jau 'ga remimu'e 'gã nupe:

—Kuu. Ma'eramū pē mu'jara 'ga ojemi'waa 'wyriararete upe ka'aranūū ppykara 'gã pyri 'ū? Nia'wyri 'gã kūi. Mama'e tywera apoara 'gã pype nanē 'ga reni ojemi'waa kūi. Nojemi'wari noko ae 'gã pyri 'ja. Nia'wyri 'gã ajemogyau kūi— 'jau 'gã 'gã nupe.

¹⁷ Aipo 'ga 'e renupawe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Gã pyri je reko'i 'gã poaawamū te nū'ū. Je 'ã morofuanugara 'jawewara te ako 'gã nupe. Sã'ã morofuanugara 'ga muaga monoa ojero'wu ma'e 'gã nupe etee. Nomono ekoetei futari 'ga ijero'wue'ema 'gã nupe muaga. Nan tee futat je. Ia'wyre'ema 'gã katu'okawamū te je ruri ikue. “Je jeresage”, pe'je 'ã. A'ere je naesage ma'eramū rūi je ruri pē katu'oka. Itywet ma'e 'gã katu'okawamū tee je ruri ikue— 'jau 'ga 'gã nupe.

*'Gã jemi'ware'em are 'gã mu'eawet**(Mateu 9.14-17; Luka 5.33-39)*

¹⁸ Juã Batista 'ga remiayuwa 'gã oporogytau Jarejuwarete 'ga upe ojemi'ware'eme. Fariseu 'gã nanē 'gã 'jawe ete iapou nū. A'eramū 'gã amū 'jau Jejui 'ga upe:

—A'jea futat nū'ū. Juã Batista 'ga remiayuwa 'gã ojemi'ware'ema futat oje'ega Jarejuwarete 'ga upe jepi. Fariseu 'gã nanē ojemi'ware'ema oporogytau 'ga upe nū. Ma'eramū ajee eneremiayuwa 'gã nanarūi 'ū? Niojeri agawewi 'gã 'ã ojemi'war awi. A'etea 'ã 'gã oje'ega omono Jarejuwarete 'ga upe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹⁹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Akokatu ma'e 'gã nekokaturamū sipo 'gã nekokatu resakara 'gã ty'ara rerajemogyi maraka are? Naani. Sã'ã akokatu ma'e 'gã nekoramū ae poire'ema ojemi'war awi.

²⁰ A'eramū 'gã ore tãmjējē opoia ojemi'war awi oporogytau Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe. —Nan tee futat jeremiayuwa 'gã niojeri ojemi'war awi oje'pyri je rekoramū. Ojewi je o re te nipo 'gã nojemi'wari ajemogyau. Je o re nipo 'gã 'arasigamū ajemogyau je ree. A'eramū nipo 'gã ojemi'ware'ema ajemogyau wea'aramū je ree— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²¹ —Ymã te 'ã aeypy 'gã pē mu'ei mama'e are rakue. A'ere je 'ã 'awamū pē mu'ei nū. Amutee are je 'awamū pē mu'ei nū. A'ere nepemojopypea'uweri jeporogyta aeypy 'gã nemimome'ufer are. Jeporogyta are ojemu'e ma'eramū ki a'ea etee futat peapo. Pemojopype kasi morogyta ymaner are ne. Morogyta ymaner are ojemu'e ma'e 'gã nuapoi jeporogytau mama'ea— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Naperugi ae taity ymanera taity yau pyu. Kasi a'e pe opoejamū taity yau erojefuapygi etee ne. A'eramū futat taity ymanera otoroka etee nū. ²² Y'way yau ae nueko'wogi yrū ymanera pype. Yrū yau pype te ae eko'wogi. Yrū ymana pype sieko'wok 'eramū ajaiwamū erujewi. A'eramū futat opy'apefugamū wajaiwamū yrū pype. A'eramū futat wyrū kakau. A'eramū ojeko'woka. Yrū yau pype eko'wog ire ojeko'woke'ema. Wyrūa kawem nanē nū. Nan tee futat nepemojopypearūi jeporogytafera morogyta ymanera pyu— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Morowykye'em are 'gã mu'eawet
(Mateu 12.1-8; Luka 6.1-5)

²³ Morowykye'ema mũ rupi Jejui 'ga awau juowuurana ko pyterimũ wemimu'e 'gã netee. Wataaw ipe 'ga remimu'e 'gã a'ÿja pa'wau opo pe erawau. ²⁴ Gã nesakawe fariseu 'gã amũ 'jau Jejui 'ga upe:

—Kuu. Emã'ë 'gã nee ki sa. Eneremiayuwa 'gã opo'o a'ÿja i'wau ra'e ki sa. “No-porowyky'a'uweri ae morowykye'ema rupi”, e'i nã'ã Moisesi 'ga jepi re'ã. Juowuurana a'ÿja po'oa aeporowyky'a futat. Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i rakue: “Peporowyky kasi morowykye'ema rupi ne”, 'jau 'ga 'ã rakue a'i kũi— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

²⁵ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja ajee Davi 'ga wapo rakue? Nepemogytai nipo ka'arana 'ga remiapofer are? Davi 'ga 'ã opy'arayparamũ opytuna 'gã netee akou rakue. ²⁶ A'eramũ 'ã 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe rakue. Ymã Apiata 'ga 'ũina 'wyrriaramũ mainana 'gã nupe rakue. 'Ga renaw ipe Davi 'ga osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe rakue. A'e pe 'ga kanape pyyka ojeupe rakue. A'eramũ 'ga i'wau. Opytuna 'gã nupe nanë 'ga imonou 'gã i'wawamũ rakue. Na'gã nemi'ua rũi poa numiamũ. Mainana 'gã etee aipo a'u. A'etea Davi 'ga opy'araypara rerekou a'u opytuna 'gã netee rakue— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

²⁷ A'eramũ 'ga 'gã mueapyou morowykye'em are:

—Ymã Janeruwarete 'ga morowykye'ema mogoi janyepy 'gã nupe rakue, 'gã pytu'wawamũ rakue. Omuorypawamũ nanë 'ga iapou rakue nũ. Namorowykye'ema rũi 'ga wapo tenune. Aeypy 'gã na'ne tee 'ga wapo rakue. A'ere te 'ga morowykye'ema apoi 'gã nupe rakue. ²⁸ Je 'ã pëneki'yraretea, Jarejuwarete 'ga remimurera. A'eramũ je 'jau pë nupe: “Je 'ã morowykye'ema jara”, 'jau je pë nupe. A'eramũ je tee pë mu'jau morowykye'ema rupi pënemiapoe'em are— 'jau 'ga 'gã nupe.

3

Ipoteu ma'e 'ga
(Mateu 12.9-14; Luka 6.6-11)

¹ Anure Jejui 'ga awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe nũ. A'e pe ipoteu ma'e 'ga wapyka 'ũina. ² 'Ga resakawe Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gã amũ 'jau ajaupe nũ:

—Awamũ 'ã morowykye'ema. Maran sipo 'ga 'awamũ ipoteu ma'e 'ga rerekoi nũ— 'jau 'gã ajaupe. —'Ga po katu'ogamũ ki sa'e 'ga upe: “Nuenuwi futari 'ga Moisesi 'ga porogytafera ra'e”, sa'e ki 'ga upe a'i kũi— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

³ A'ere Jejui 'ga ikwaawi ojee. A'eramũ Jejui 'ga 'jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Ere ejua 'au je pyri— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴ A'eramũ 'ga 'jau wesakara 'gã nupe:

—Ma'ja e'i te Moisesi 'ga morowykye'ema upe rakue? “Esage ma'ea etee ki peapo”, e'i te 'ga janee rakue? “Ia'wyre'ema etee ki peapo”, e'i te ra'u 'ga janee rakue nũ? “Pejokatu'og iki”, e'i te 'ga janee rakue, “Tene imanũi”, e'i te ra'u 'ga janee rakue nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'ere 'gã noje'egi futari amũ. ⁵ A'eramũ Jejui 'ga amã'jãu 'gã nee ra'ne 'gã moyka. Amara'neramũ 'ga 'gã nee. A'ere 'ga 'arasigamũ nanë 'gã nee nũ. Naeapyoweri wejue 'gã 'ga je'eg are. A'eramũ 'ga 'gã neru'arasiga. A'ere 'ga 'jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Epo epopyo— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe futat ipoteu ma'e 'ga opo popywau. A'eramũ futat 'ga po ojekatu'oka.

⁶ A'e resakawe fariseu 'gã ù'jãu Erote 'ga remiayuwa 'gã netee. Amara'neramũ 'gã Jejui 'ga ree, morowykye'ema rupi 'ga 'ga katu'ogamũ. A'eramũ 'gã afueweramũ 'ga ree.

—Maran te jane Jejui 'ga jukai?— 'jau 'gã ajaupe.

Ojero'wu ma'e

⁷ A'ere Jejui 'ga awau wemimu'e 'gã netee Garireja ypiauu pe nũ. Kwaiwete 'gã awau 'ga rupi. Garireja ywy pewara 'gã, ⁸ Judeja ywy pewara 'gã, Jerusareg ipewara 'gã, Itumeja ywy pewara 'gã, Jotãu ry owajara katywarã 'gã, Tiro 'jawa pyriwarã 'gã, Sidoma 'jawa pyriwarã 'gã. Mĩmer ipewara 'gã awau Jejui 'ga pyri. 'Ga rera wejue 'gã wanup. A'eramũ 'gã awau 'ga pyri. ⁹⁻¹⁰ Kwaiwete 'gã nuri 'ga pyri. Kwaiwete wejue 'ga ojero'wu ma'e 'gã majarueteu. A'eramũ ojero'wu ma'e 'gã ajamuajãna 'ga ree 'ga ppyg are.

—Eyry'gi je wi. Je pa'e nũ, ene py'rau nũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Yara perut amũ jee. Yar ipe too te'aa 'gã nui 'jau. Kasi a'e pe 'gã naje moporogy-taarũukari ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹¹ 'Ga resakawe mama'eukwaawa rerekwara 'gã u'aa ojenuga Jejui 'ga rowase. A'eramũ 'gã wafukaita:

—Ene 'ã Ku'jywa 'ga ra'yraretea— 'jau mama'eukwaawa rerekwara 'gã wafukaita.

Mama'eukwaawa 'gã muafukaita.

¹² A'eramũ Jejui 'ga 'jau jupe:

—Pěẽ we aipo pe'je awi. Pěẽ we 'ã aipo pe'je ekoete— 'jau 'ga mama'eukwaawa rerekwara 'gã nupe, oje'ega moywyrafena.

Jejui 'ga remimonorama 'gã

(Mateu 10.1-4; Luka 6.12-16)

¹³ Anure Jejui 'ga awau ojeupia ywyty'rarimũ. Wemifutara 'gã 'ga enũina:

—Pe'je pejejua 'au je pyri— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau 'ga repejãna 'ga rerowyka. ¹⁴ A'eramũ 'ga 'gã amũ mũ'jãu 'gã nui. 'Ga remimũ 'ẽmera 'gã pytuna tusi.

—Pěẽ je amũ'ẽ 'gã nui tejepyriwaramũ. Anure nipo je pẽ monoi kwe pe morogyta esage mome'waramũ 'gã nupe, “Pejetywer awi pẽpõiriwaramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ” e mome'waramũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ: “Jeremimonorama 'gã”, 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁵ 'Gã nupe nanẽ 'ga opãjẽ monoi.

—Tepãjẽa je amono pẽ nupe mama'eukwaawa pe'aawamũ erekwara 'gã nui— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁶ Aipo 'gã 'ga imũ'jãu wemimonoramamũ: Simão 'ga. Anure Jejui 'ga 'ga re'roka Pedroa pyu. ¹⁷ Tiago 'ga, Juã 'ga retee. Aipo 'gã nuwa Sepeteu. Oje'eg imũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe *Puanerigi* 'jau 'ga 'gã nupe. Aeje'eg imũ *Puanerigi* 'ea Tupã ra'yra 'ea poromũ.

¹⁸ Andre 'ga, Filipe 'ga, Patarumeu 'ga, Mateu 'ga, Tome 'ga, Tiago 'ga. Ajepeja 'ga, Tiago 'ga Aufeu 'ga ra'yra. Tadeu 'ga, Simão Serote 'ga, ¹⁹ Judas Iskariote 'ga. Kũima'e tywera 'gã nupe 'ga me'egara 'ga poromũ.

Mama'eukwaawa 'wyriara mome'uawet

(Mateu 12.22-32; Luka 11.14-23; 12.10)

²⁰ 'Og ipe 'ga oramũ mytuna 'gã ajatykau 'ga ree. Kwaiwetewete wejue 'gã. A'eramũ Jejui 'ga ojemi'wararũme'em wemimu'e 'gã netee. ²¹ Aipo renupawe Jejui 'ga jara 'gã 'jau 'ga upe. “Ga jemuarũ'e'ema te 'ga wereko”, 'jau 'gã Jejui 'ga upe. A'eramũ 'gã awau 'ga upe.

—Ere ejua 'gã nui— 'jau 'gã awau 'ga upe.

A'ere 'ga nooi. ²² Jerusareg awi Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nuri rai'i. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Mama'eukwaawa 'wyriara je'eg imũ etee 'ga mama'e apoi. Pesepu* pãjẽ mũ etee 'ga 'gã pirowara pe'ai 'gã nui— 'jau 'gã 'ga upe.

* 3:22 Mama'eukwaawa 'wyriara rera mukũ tapy'jãa je'eg imũ. Satanasi 'jawamũ, Pesepu 'jau nũ.

²³ A'eramũ Jejuĩ 'ga 'gã nenũina ojeypyri. A'eramũ 'ga 'gã mu'jau ee. Mama'ea 'ga imome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jawamũ.

—Maran sipo mama'eukwaawa 'wyrriara a'eramũ wemiayuwa pe'ai 'gã nui? Nope'ai futari. ²⁴ Sã'ã ywy pypewara 'gã ajuee amara'neramũ 'gã jo'oga ajauĩ. A'eramũ 'gã amunipo ajuapisau. A'eramũ futat 'gã amunipo ojomateepapa— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

²⁵ —Sã'ã majepeja amunaw ipewara 'gã. Ajauĩ ojo'og ire majepeja amunaw ipewara 'gã nãñewẽjẽmĩ ajuapisau nũ. ²⁶ Nan iapo re amunipo 'ã mama'eukwaawa remiayuwa jomateepawi ajaupi etee futat. Mama'eukwaawa 'wyrriara nomonoi futari wemiayuwa erekwara 'gã nui— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁷ —Ose sipo muna'ywa ifuakat ma'e 'ga rog ipe, 'oga jara 'ga fare'em ire? Naani. Nosea'uweri. Ifuakat ma'e 'ga far ire etee iseĩ 'ga rog ipe, 'ga karaemã pojekau 'ga wi. Mama'eukwaawa 'wyrriara ifuakat ma'e 'jawe futat. Ipãjẽ futat numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga te pãjẽrete, mama'eukwaawa 'wyrriara pãjẽ apyraapa. Ma'eramũ 'ã ae Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ etee mama'eukwaawa pe'ai 'gã nui— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

²⁸ —Pënea'at ki pëe je'e are. Janeruwarete 'ga pëtywera moia pë nui, jui pëpouriweramũ. Akuraparamũ miamũ 'ga pëtywera moiri pë nui ojeupe pëe enũjamũ. ²⁹ A'ere 'ga U'agesage kuraparamũ 'ga naekatu'ogu'jawi. 'Ga 'Agesage kurapara 'gã ojereko tywerukaa 'ga upe. Nomoiri futari 'ga aipo 'gã tywera 'gã nui— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

³⁰ “Mama'eukwaawa 'wyrriara pãjẽ mũ te 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'gã nui” 'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga 'Agesage kurawi. A'eramũ 'ga 'gã mu'jau ee.

Jejuĩ 'ga y ëẽ, 'ga rewirera 'gã netee
(Mateu 12.46-50; Luka 8.19-21)

³¹ Jejuĩ 'ga y ëẽ 'ut owaẽma 'gã nupe 'ga rewirera 'gã netee. A'ere 'gã noseĩ. A'eramũ 'gã ukupepe etee 'upa. A'eramũ 'ga y ëẽ 'jau ukupepewara 'gã nupe:

—Peenũĩ kĩa jee. Toroporogyta kĩa upe 'jau— 'jau ëẽ 'gã nupe.

³² Kwaiwete 'gã 'upa Jejuĩ 'ga pyri. A'eramũ 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—Eney ëẽ 'ut owaẽma enerewirera 'gã netee. Ukupepe 'gã nuri 'upa. “Toroporogyta kĩa upe 'jau”, e'i eney ëẽ oree— 'jau 'ga Jejuĩ 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea— 'jau 'ga 'gã nupe.

³³ A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau ojeypyriwara 'gã nupe:

—Maranuaramũ te pëe jey 'jawe jee? Maranuaramũ te pëe jerewirera 'gã 'jawe jee nanë nũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴ A'eramũ 'ga amã'jãu wenupara 'gã nee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Aga jey ëẽ 'jawewara 'gã, jerewirera 'gã 'jawewara 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁵ —Jarejuwarete 'ga je'ega renuparamũ pëe jepytuna 'jawe pejemogy, jerewirera 'jawe pejemogyau nũ. Kũjãmeramũ jerenyra 'jawe pejemogy, jey 'jawe nanë nũ pejemogyau nũ. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apoaramũ jepytuna 'jawe pejemogy jee— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

4

Mama'e a'ÿi tymawet
(Mateu 13.1-23; Luka 8.4-15)

¹ Anure Jejuĩ 'ga awau Garireja ypia reme'y'warimũ nũ. Kwaiwete 'gã ajatykau 'ga ree. A'eramũ 'ga awau u'aa wapyka yaruu pype. A'eramũ 'ga yaruu pype u'ar ire oporogytau ojee ajatyka ma'e 'gã nupe. 'Ga renupara 'gã 'upa 'yisiga pype. ² Mama'e mũ 'ga imome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

³ —Kũima'e 'ga amũ awau juowuuran a'ÿja momopoa oko pe. ⁴ A'eramũ a'ÿja mũ u'aa pe pe 'ga wi. A'ere 'ga imomopor ire wyra'ĩ ruri i'wau etee 'ga wi. ⁵ Amumera u'aa ywy

a'wyre'ema pype 'ga wi. Kwaiwete ita. A'eramũ 'yja otywe'emamũ jupe. 'Yi tywe'ria te. Jaruete futat opopoa numiamũ. ⁶ A'ere nooi apoa kwe pe. A'eramũ kwaraya imomỹijaga etee. Ita rakuwa ijukau etee. ⁷ Amumera a'ỹja u'aa juemy pype. A'eramũ jua imoteu etee 'ga wi. A'eramũ jawaiwa iapisau etee. A'eramũ u'ae'emamũ 'ga upe. ⁸ Amumera a'ỹi te aje u'at ywy katurama pype. A'eramũ opopoa. A'eramũ ywy esage pype u'at ma'efera te u'aramũ. Kwaiwete u'aramũ. Ajepeja 'ywa'aa trĩta i'aa. Ajepeja 'ywa'aa sesēta i'aa. Ajepeja 'ywa'aa sēg i'aa— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁹—Ee pejejeapyoweramũ ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁰ Ojeupe 'ga porogytapaw ire mytuna 'gã awau ojewya oje'wyr ipe nũ. A'ere 'gã amũ pytai oporonupa ee 'ga upe. A'eramũ opyta ma'e 'gã awau 'ga repejãna oporonupa 'ga remimome'u are 'ga remimu'e 'gã netee:

—Ma'ja are te ore mu'e ape poromũ morogytau ra'e? Norereapyoi ete ore ee ki 'ei— 'jau 'gã 'ga upe.

¹¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Tejuwarete 'ga je'eg imũ futat je ruri pē mu'jau 'ga ree. 'Awamũ Jeruwa 'ga pē mogyi wemiayuwamũ jeje'ega renupa katu katuarãmũ, a'e je pē nupe— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ je morogytau etee pē mu'jau ee. Nomome'uayayi tãmējē je pē nupe.

¹² Kasi a'e pe tesirũmera 'gã we ikwaaw ekoete ne, a'e je pē nupe — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Jeje'eg are eapyowere'ema 'gã wanup futat jeje'ega numiamũ. A'ere 'gã naeapyoi futari ee. Wesak agawewi 'gã 'ã mama'ea jeremiapoa. A'etea 'gã naeapyoi ee. Ma'eramũ je 'ã morogyta etee imome'ui pē nupe pē mu'jawamũ. Imome'u katu re 'gã neapyo ekoeteramũ ajemogyau ee ne. Ee weapyo re amunipo 'ã 'gã poiri otywer awi. A'eramũ te amunipo 'ã Janeruwarete 'ga 'gã katu'ogi 'gã tywer awi— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹³—Ee pejejeapyoe'em ire maran amusipo 'ã pēē pēneapyo mama'e are pejejeupe je imome'uramũ?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporonupa ee.

¹⁴ A'eramũ 'ga 'gã mueapyou ee:

—Sã'ã y'wa a'ỹja. Nan tee futat Janeruwarete 'ga je'ega. 'Ga je'ega mome'wara 'gã y'wa a'ỹi tymara 'gã 'jawe. ¹⁵ A'ỹja mũ 'ã u'aa pe pe 'ga wi. A'ea 'ã wyra'ia 'ua i'wau etee. Nan tee futat Janeruwarete 'ga je'ega renupara 'gã amũ. 'Ga je'ega renuwi futari numiamũ. A'ere 'gã naeapyoi ee. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyriara 'ua erowiarukare'ema 'gã nupe: “Perowiar awi”, 'jau 'ua 'gã nupe. A'eramũ futat 'gã momoirukaa je rerowiar awi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁶⁻¹⁷—Sã'ã y'wa a'ỹja mũ 'ara ywy a'wyre'ema pype ipopora numiamũ. A'ere nitywi apoa. A'eramũ opapapa etee nũ. Nan tee futat nipo Janeruwarete 'ga je'ega renupara 'gã amũ. Enu pawe 'gã erowiaa. A'ere 'gã naeapyoi ee. A'eramũ 'gã opoia kamēsiete erowiar awi. Erowiaramũ nipo 'gã amũ 'gã nerekou tyweaete ee. A'eramũ 'gã opoia 'ga je'ega renuw awi. ¹⁸ Sã'ã y'wa a'ỹja 'ara ju pype. A'eramũ 'ã opopoa futat numiamũ. A'eramũ 'ã jua imoteu etee. Nan tee futat nipo 'gã amũ Jarejuwarete 'ga je'ega renuwaiwi etee. ¹⁹ A'eramũ nipo 'gã wemifutar are etee wea'aramũ ajemogyau nũ. Ojeka'aranũũrug are etee wea'aramũ ajemogyau. Ojemuorypaw are etee nipo 'gã wea'aramũ ajemogyau. A'eramũ 'gã wea'aru'jawe'emamũ nipo 'ga je'eg are.

²⁰—Amumera 'gã te nipo ajee. Sã'ã y'wa a'ỹja ywy katurama pype u'at ma'ea. A'ea awau waranupa u'aramũ. Nan tee futat Ku'jywa 'ga je'ega renupara 'gã neapyoramũ ajemogyau ee. Wago'oramũ miamũ 'gã nopoirauweri futari je rerowiar awi. Ojemogypyka etee futat nipo 'gã ajemogyau je ree. Janeruwarete 'ga pãjē mũ etee futat mama'e esage apou ajemogyau. Sã'ã ywy katurama pype u'at ma'e 'ara. A'eramũ 'ã u'aramũ kwaiwete. Ajepeja 'ywa'aa trĩta i'aa. A'ere ajepeja 'ywa'aa sesēta i'aa. Ajepeja 'ywa'aa sēg i'aa. Nan tee futat jeje'ega renupara 'gã mama'e esage apoi Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mueapyou 'Uwarete 'ga je'ega renuw are.

*Arāparīn**(Mateu 5.14-16; Luka 8.16-18; 11.33)*²¹ A'ere Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Nomonyga'uweri ae arāparīna mū imyina imima mama'e 'ag are. Imonyg ire ae imonoi imyina ajuesawamū te. A'eramū ose ma'e 'gā esaka tenamū. Nan tee futat ki pēē. Ee eapyo ma'eramū ki pēē tekotee 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga porogyta are. ²² Mama'e jemima pēē ikwaape'ema. A'ere nipo anure te pekwaap. ²³ Ee pejejeapyoweramū ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁴ A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Pejejuka ki je'e are. Pejejaupe pēē mama'e apo 'jawerimū etee futat nipo Janeruwarete 'ga mama'e apoi pē nupe. A'ere 'ga taetu aipo mama'e apoi pē nupe. ²⁵ Mama'e rereko esageara 'gā ajeteetewi mama'ea wereko. A'eramū taetu 'ga mama'e pyygu'japa ojeupe. A'ere mama'e rereko esageare'ema 'gā nuerekou'jawi futari mama'ea. Erekopyrera miamū futat 'ga erekou'jape'ema— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Nan tee pēneapyo Jarejuwarete 'ga je'eg are. Oje'ega pēē enuw ire 'ga pē mueapyou oje'eg are. Oje'ega pēē enuwe'emamū 'ga nepē mueapyou'jawi oje'eg are— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

*Y'wa a'yi*²⁶⁻²⁹ A'ere 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe 'gā mu'jau nū:

—Sā'ā ko jara 'ga y'wa a'yi tyma oko pe. A'ere 'ga 'ā awau jui. Wea'aru'jawe'emamū futat a'yi'ia tymawer are. “Ko sipo 'wei”, 'jawe'em futat 'ga 'ā y'wa a'yi'ia upe. Opopoa nā'ā ojetee futat re'ā, u'aramū 'jau nā'ā re'ā 'jau 'ga. Weapyoe'emamū agawewi itymarera 'ga ee. Ywy pype otym ire 'ā awau u'aramū, otyarūmū ko jara 'ga upe. A'eramū 'ga 'ā ipa'wau. Nan tee futat Janeruwarete 'ga remiayuwa. Oje'ega rerowiarāmū Janeruwarete 'ga 'gā mogyau wemiayuwa. Jane 'ā 'ga je'ega te simome'u. A'ere 'ga te 'gā mueapyoi ee erowiarukaa 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

*'Ga rerowiaara 'gā momytunawam**(Mateu 13.31-32, 34; Luka 13.18-19)*³⁰ A'ere Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Ma'ja 'jawe ajee Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gā?— 'jau 'ga 'gā nupe. ³¹ —Sā'ā y'wa a'yi'ia, mostarda 'jawa. ³² A'ere 'ā otym ire 'ā opopoa awau o'ywuuramū. A'eramū 'ā wya'ia aja'yrapyau akā are, waity mogyau ee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe nū.

Aipo upe Jejui 'ga wemiayuwa jemomytunawama te imome'ui 'gā nupe. 'Awamū 'ga rerowiaara 'gā ināinānī'ī etee. A'ere 'gā anure kwaiwete 'gā jemomytuni nipo ajemogyau.

³³ Morogytau Jejui 'ga mytuna 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree. A'eramū 'gā weapyoramū 'ga ree. ³⁴ Mytuna 'gā nupe 'ga morogytau etee imome'wau. A'ere 'ga wemimu'e 'gā mueapyoi oje'eg are, wemiayuwa 'gā etee erekou.

*Ywyrūu muojeawet**(Mateu 8.23-27; Luka 8.22-25)*³⁵ Aipo 'ara rupi, ypytunimū, Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe:

—Pe'je soo jareyaapa 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁶ A'eramū 'ga remimu'e 'gā mytuna 'gā monou ojewi.

—Pe'je pejewau pejeje'wyr ipe— 'jau 'gā 'gā nupe.

Yarūu pype 'ga renamū 'ga remimu'e 'gā awau u'aa yarūu pype Jejui 'ga pyri. A'eramū 'gā awau 'ga rupi. A'ere amumera 'gā oi oyarūu pype 'gā newiri. ³⁷ 'Gā yaapaw ipe ywyrūua 'ua erujewi 'gā nupe. 'Y ryjuapia yara matyneema imotypywyka ja'wyja'wy 'gā nupe. ³⁸ A'ere Jejui 'ga seri etee futat 'upa yara ku'a pe. Wakaga rerupa akagyta'pawa 'jawewara 'arimū. A'eramū 'ga remimu'e 'gā 'ga renūina 'ga momaka:

—Ku'jyp! Ere epaka kûi! Sapap jane kûi— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁹ A'erauwe Jejui 'ga fu'ami oje'ega ywyruru upe, 'y rajapetega upe nanë nû:

—Peojet ki 'y rajapetek ywyruru retee— 'jau 'ga jupe.

A'erauwe ywyruru wojeramû. 'Y rajapetega nanë wojeramû nû. ⁴⁰ A'ere 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Ma'eramû pejekyllau nanimenime 'û? Naje rerowiari tãmêjê 'ã pejepe pejemogyau — 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe.

⁴¹ A'eramû 'gã kyjea 'gã nerekou.

—Kuu. Ma'e pãjê 'ga te jane sireko jarejepype nû'û?— 'jau etee 'gã ajaupe. —Ywyruru te 'ã 'ga amuojet erujewi jarejewi a'i kûi. 'Y rajapetega nanë 'ga 'ã imuojea erujewi nû. Ma'e pãjê 'ga te nû'û? Naesagi pa je 'ga amû je'ega ywytu upe jepi nû, ywytu muojera erujewi jepi nû— 'jau 'gã ajaupe oporesagamû ete 'ga ree. —Janeruwarete 'ga te wapoukat 'ga upe nû'û— 'jau 'gã ajaupe.

5

Mama'eukwaawa rerekwat (Mateu 8.28-34; Luka 8.26-39)

¹ Garireja ypiauu raapaw ire 'gã awau ojekoka Gerasa ywy are. ² A'e pe Jejui 'ga uëma yaruu awi. Yar awi 'ga ëm ppyrauwe kûima'e 'ga amû 'ua 'ga repejãna. Mama'eukwaawa rerekwara 'ga poromû. ³⁻⁴ Tywy 'arimû ete futat 'ga rekoi. A'eramû 'ga 'ua tywy awi Jejui 'ga repejãna. Ipojoy te 'ga akou. A'eramû 'ga pyriwara 'gã okyjau 'ga wi 'ga rekoramû. Apo fat agawewi futat 'gã 'ga, 'ga kupy faa itaju pyu agawewi. A'etea 'ga omonoonoog etee futat. A'eramû 'gã 'ga pofaa, 'ga pyfaa 'jau itaju pyu. A'ere 'ga imopeni etee. A'ere 'ga nipoje'okawi futari 'gã nupe. ⁵ Ywytyra rupi 'ga awau akou awotywe'eme. Opytawaipe etee peu. A'ere 'ga awau tywy pe nû. Mama'eukwaawa 'ga maema. Ita pyu 'ga ojekysau. ⁶ Jejui 'ga resakawe 'ga ujãna u'aa wapyka wenupy'ãu 'ga rowase. ⁷ A'eramû mama'eukwaawa 'ga muafukaita:

—Jejui. Ku'jywa 'ga ra'yra 'ã ene. Maran te ore rereko ape 'awamû? Ore rereko tywer awi ape— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe.

⁸ “Ejepe'a 'ga wi”, e'i Jejui 'ga mama'eukwaawa upe ra'e. A'eramû mama'eukwaawa aipo werekwara 'ga mu'eukaa 'ga upe.

⁹ A'eramû Jejui 'ga 'jau jupe:

—Ma'ja te enerera?— 'jau Jejui 'ga mama'eukwaawa upe.

A'erauwe 'jau 'ga upe:

—Kwaiwete ore 'ga pirewaramû. A'eramû 'gã ore renûina “kwai” 'jau oree— 'jau mama'eukwaawa 'ga upe.

¹⁰ A'ere mama'eukwaawa 'jau Jejui 'ga upe:

—'Ga wi ore monou kasi muku ore monoukar ape ne— 'jau mama'eukwaawa 'ga upe.

¹¹ Mama'eukwaawa rerekwara 'ga upe Jejui 'ga porogyta 'ga 'amamû tajaurana ojemi'waa 'upa ywyty'rarimû. ¹² A'eramû mama'eukwaawa 'jau 'ga upe:

—Tajaurana ywyteripe ore mono ape ore mogyau— 'jau 'ga upe.

¹³ A'eramû Jejui 'ga 'jau jupe:

—Pe'je ajee pejewau— 'jau 'ga jupe.

Tajaurana pytuna tois miu. A'erauwe mama'eukwaawa ù'jãu werekwarera 'ga wi awau ojejaga tajaurana pype. A'eramû tajaurana mama'eukwaawa ojepype ijejagamû erowawaka erajemogyau. A'eramû erawau enujãna erojypa ywy'amuku rupi eropopoa erawau eropapa 'y pe.

¹⁴ A'eramû tajauran are omaenun ma'e 'gã awau imome'wau amunaw ipewara 'gã nupe, jû mewara 'gã nupe. Mïmera 'gã nupe 'gã 'ga rera mokwasi'wau. A'eramû kwaiwete 'gã 'ua 'ga resaka. ¹⁵ Jejui 'ga pyri 'uawe 'gã mama'eukwaawa rerekwarera

'ga resaka. 'Ga resakawe 'gã oporesagamũ etee 'ga ree ajemogyau. Jejui 'ga pyri 'ga reni wapyka. Mama'e tywera ojewi iêm ire 'ga 'ũina wapyka ojeyrũwunepa. I'akwaap 'ga a'eramũ futat. A'eramũ amunaw awi 'ut ma'efera 'gã oporesagamũ etee 'ga ree.
¹⁶ A'erauwe 'ga katu'oga resakarera 'gã imome'wau 'gã nupe:

—Jejui 'ga mama'eukwaawa ope'a 'ga wi ko. A'eramũ 'ga imonoukaa tajaurationa pype ko. Ojepype mama'eukwaawa reseramũ tajaurationa awau opopoa wypy'awygamũ 'y pe ko— 'jau 'gã imome'wau 'ut ma'efera 'gã nupe.

¹⁷ Weymawa manũ re 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ere ejepe'au ore wi kũi. Ene nenea'wyrri ra'e kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁸ A'erauwe 'ga awau u'aa yaruu pype nũ. A'e pype mama'eukwaawa rerekwarera 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Tene je oi ene rupi, ki Ku'jyp— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁹ A'ere Jejui 'ga 'i etee 'ga upe:

—Naani. Eje'wyr ipe te ekwap ejemome'wau epytuna 'gã nupe. Janeruwarete 'ga ajemuaēm ene ree. A'eramũ 'ga mama'e esage apou ene upe. A'eramũ ene ewau imome'wau epytuna 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁰ A'ere mama'eukwaawa rerekwarera 'ga awau amunawa moymoyka okatu'okawera mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Tekapuru ywy pe 'ga awau Jejui 'ga remiapofera mome'wau. A'eramũ enuparera 'gã oporesagamũ 'ga ree, okatu'okawera 'ga imome'uramũ.

Jairo 'ga ra'jyt

(Mateu 9.18-19; Luka 8.40-42)

²¹ A'ere Jejui 'ga awau ypiauu raapa wemimu'e 'gã nupi nũ. 'Gã jekog ire mytuna 'gã 'ua ajatykau 'ga ree 'yisiga pype. ²² A'eramũ Jairo 'ga 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. Aipo 'ga judeu 'gã jatykaawa raarana 'ga. 'Ga 'ut wapyka wenupy'ãu Jejui 'ga rowase.

²³ —Jera'jyra ēē amanũ ja'wyja'wy 'upa ki 'ei. A'eramũ je ene poreawua kũi. Teresak ēē jui 'jau, 'jau je tejua enee kũi— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁴ A'erauwe Jejui 'ga awau 'ga rupi. Kwaiwete 'gã awau 'gã newiri. Ojopyppypyk te 'gã awau.

Ojero'wu ma'e kũjã ēē

(Mateu 9.20-22; Luka 8.43-48)

²⁵ Poje kũjã ēē mũ 'ua Jejui 'ga rakyfet katy 'ga repejãna. Ojero'wu ma'e ēē. Tusi kwara ēē imu'aa akou ojero'wau. Nuogi futari ēē rya ēē wi. Ymã te 'ã ēē rekoirakue. ²⁶ Morofuanugara upe ojesaukaa numiamũ. A'ere morofuanugara mepyetea ēē ka'aranũ mateepapa ekoete ēē wi. A'ere ēē nojekatu'ogi futari akou. A'ere ēē jero'wu jerekoetei ēē ree. ²⁷⁻²⁸ A'eramũ ēē Jejui 'ga rera renupawe 'jau ojeupe etee futat: “Kĩã raity ppygamũ tajekatu'ok 'jau kwy”, 'jau ēē ojeupe etee futat. A'eramũ ēē 'ua 'ga rewiri. 'Ga rupisikawe ēē 'ga raity ppyka. ²⁹ A'erauwe ēē ry uoka ēē wi. A'eramũ ēē 'jau ojeupe etee futat: “A'jea futat kĩa pãjã ra'e”, 'jau ēē ojeupe. “Jejaruete je 'awamũ nũ”, 'jau ēē ojeupe etee futat akou.

³⁰ A'erauwe Jejui 'ga 'jau ojeupe etee futat: “Ga amũ ijaruete jepãjẽ mũ”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. A'eramũ 'ga ojerowaka 'jau mytuna 'gã nupe:

—Awỹja te owyk jeraity are ra'e?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Tee. Naje rũi— 'jau 'ga rewiri oo ma'e 'gã 'ga upe.

³¹ A'eramũ 'ga remimu'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Kwaiwete agawewi 'gã 'ã. A'etea 'ã ere “Awỹja te owyk jeraity are ra'e?” ere ore— 'jau 'gã Jejui 'ga upe. —Nereesagi nipo 'gã jopyppypyga?— 'jau 'gã 'ga upe.

³² A'erauwe Jejui 'ga amã'jãu 'gã moyka ojee owyk ma'efera rekaa. ³³ A'erauwe ijaruete ma'efera ãẽ 'jau ojeupe: “Najemima'uwere je kĩa wi. Okwaap futat kĩa”, 'jau ãẽ ojeupe. A'eramũ ãẽ awau wapyka wenupy'ãu 'ga rowase. Oyyita ãẽ ojemome'wau 'ga upe:

—Je ako awyk eneraity are ko. Ymã te jerya nuogi je wi. A'ere eneraity are je wygauwe iogi je wi ko— 'jau ãẽ 'ga upe.

³⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau ãẽ upe:

—Je rerowiat wejue te ape. A'eramũ je ako ene katu'oka ko— 'jau 'ga ãẽ upe. — A'eramũ ki ene epy'ata'waramũ ekou. Enejaruete ene ekou— 'jau 'ga ãẽ upe.

Jairo 'ga ra'jyra ãẽ ferapawet
(Mateu 9.23-26; Luka 8.49-56)

³⁵ ãẽ upe Jejui 'ga porogyta 'ga 'amamũ Jairo 'ga remiayuwa 'gã amũ 'ua 'ga rewiri:

—Amanũ katu enera'jyra ãẽ ki 'ei. Au'je 'ga reruri re— 'jau 'gã 'ua 'ga upe.

³⁶ A'ere Jejui 'ga 'i etee 'ga upe:

—Ene'arasig awi. Je rerowiat ki ape— 'jau ete Jejui 'ga 'ga upe.

³⁷ A'ere Jejui 'ga 'jau wewiri oo ma'e 'gã nupe:

—Au etee ki pejup. Ore tee oroo orosou ãẽ resaka— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga muapyra 'gã etee erawau ojeupi. Pedro 'ga, Tiago 'ga, 'ga rewirera Juã 'ga. Mĩmera 'gã etee 'ga erawau ojeupi. ³⁸ Jairo 'ga 'wyr ipe owaẽmawe 'gã amanũ ma'efera ãẽ ree ajatyka ma'e 'gã nesaka. Jairo 'ga ra'jyra ãẽ rapirũmũ ãẽ rerekou. Wafukaita 'gã ajemogyau. ³⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ te pejoo'o ãẽ ree? Namanũi futari ãẽ. Oset tee ãẽ 'upa— 'jau 'ga ajatyka ma'efera 'gã nupe.

⁴⁰ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'gã 'ga rerekoemãu etee:

—Ene'me awi nũ'ũ. Amanũ futat akiko— 'jau 'gã 'ga upe.

“Amoferap je ãẽ”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe “Oset tee ãẽ 'upa”, 'jau ete 'ga 'gã nupe.

A'ere Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau peje'jãu ukupepe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga muapyra 'gã nerawau, kũjãmuku'i ãẽ jara 'gã neewe. A'eramũ 'gã awau osou imy'ja'wi pype. ⁴¹ A'eramũ 'ga amanũ ma'efera ãẽ popyyka oje'ega ãẽ upe:

—Ere ejua ewya, ky'ri— 'jau 'ga ãẽ upe.

(Oje'eg imũ 'ga 'i: *Tarita kumi. Tarita kumi* 'ea ere ejua efu'ama jui 'ea poromũ.)

⁴² A'erauwe kũjãmuku'i ãẽ afu'ama okama awi, afu'ama awau watau. Tusi kwara ãẽ amu'at. A'eramũ ãẽ watau 'gã neape. A'eramũ 'gã oporesagamũ etee ãẽ ree. A'eramũ futat ãẽ ruwa 'ga 'jau ojeupe: “Amanũ ako jera'jyra ako re'ã. A'ere pa 'ga 'ã jera'jyra moferawi jee nũ”, 'jau 'ga ojeupe.

⁴³ A'ere Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je mome'u kasi pejepe kwe pe 'gã nupe ne, 'au je iapoawera ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere 'ga 'jau ãẽ jara 'gã nupe:

—Pe'je ãẽ mojemi'waa— 'jau 'ga ãẽ jara 'gã nupe.

6

Nasare pe 'ga oawet
(Mateu 13.53-58; Luka 4.16-30)

¹ Anure Jejui 'ga awau ojewya Nasare pe nũ, waranupawer ipe nũ. Wemimu'e 'gã 'ga erawau ojeupi. ² Morowykye'ema rupi 'ga awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe. A'eramũ 'ga 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga porogyta are. A'eramũ enupara 'gã amũ oporesagamũ 'ga ree.

—Ma'ape te 'ga jemu'ei mama'e are nũ'ũ? Awỹja te 'ga amu'akwaap mama'e are nũ'ũ?— 'jau 'gã ajaupe. —Ma'ja pãjẽ mũ ajee 'ga aeremiapoe'ema apoi?— 'jau 'gã ajaupe. —Maran ajee 'ga mama'e apoi mĩnamũ nũ, aeremiapoe'ema mama'e apou nũ?— 'jau 'gã

ajaupe. ³—Ma'eramũ sipo 'ga jane mu'ei mama'e are? NaMoisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara rũi agawewi 'ga 'ã. A'etea 'ga jane mu'e are ifuewet— 'jau 'gã ajaupe. —'Yjepana pinara agawewi 'ga 'ã. A'etea 'ga 'ã jane mu'e are ifuewet. Mari êê ra'yra 'ga te 'ã. 'Ga rewirera 'gã ako 'au jane pyri. Tiago 'ga, Jose 'ga, Judas 'ga, Simão 'ga. Mĩmera 'gã 'ga rewirera. 'Ga renyra 'gã nanẽ 'ã ajemogyau 'au jane pype nũ. Ma'eramũ sipo 'ga jane mu'e are afueweramũ? Nienuwa'uweri jane 'ga porogytaa— 'jau 'gã ajaupe.

⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Sã'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã oa kwe pe 'ga je'ega mome'ua. A'eramũ 'ã kwe pewara 'gã jẽmĩ 'gã je'ega rerowiaa. A'ere 'ã 'gã 'wyr ipewara 'gã jẽmĩ nuerowiari 'ga. 'Ga pytuna 'gã miamũ 'ã 'ga rerowiare'ema ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oje'wyr ipewara 'gã nupe. —Nan tee futat ajee 'ã kwe pewara 'gã jẽmĩ je rerowiari. A'ere 'ã je'wyr ipewaramũ jẽmĩ naje rerowiari pejepe pejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵ Nuerowiari wejue 'gã 'ga. A'eramũ 'ga aeremiapoe'ema mama'e apoarũme'em 'gã pype. Ojero'wu ma'e 'gã amũ etee 'ga imajarueteu, opo monou 'gã 'arimũ. ⁶ “Naje rerowiari te 'gã 'ã. A'eramũ je 'gã poararũme'em”, 'jau 'ga ojeupe, oporesagamũ 'gã nee.

Jejui 'ga wemimu'e 'gã monoawet

(Mateu 10.5-15; Luka 9.1-6)

Aipo awi Jejui 'ga awau Nasare pyri 'ut ma'e amunaw ipe, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree. ⁷ Anure 'ga wemimu'e 'gã majatykau, tusi 'gã majatykau. A'eramũ 'ga opãjẽ monou 'gã nupe mama'eukwaawa pe'aawamũ erekwara 'gã nui. A'eramũ 'ga 'gã mokwasi'wau mukũ juejue 'gã monou kwe pe.

—Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Jerer imũ ki pẽẽ mama'eukwaawa pepe'a erekwara 'gã nui— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁸ —Pejemama'ea te kasi ajee peroo ne. Ywyrã etee pẽẽ erawau pejepo pe. Pejememi'ua miamũ pẽẽ erawawe'em. Mama'e ryrũ, ka'aranũ. Mĩmera nanẽ pẽẽ erawawe'em nũ. ⁹ Pejepyapaawunepa ete. A'ere pejejyrũa miamũ pẽẽ erawawe'em. Pejepir arewara etee futat pẽẽ erawau. Nan tee futar iki pekwap— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁰ —'Gã 'wyrarete upe pejewaẽma pẽẽ majepeja 'oga pype etee futat pejẽjupa. Peo kasi kwe pe pejekou ne. ¹¹ Pejeporogyta renuwe'emamũ kamẽsĩete pejewau 'gã 'wyr awi. 'Gã nui pejewau ki pẽẽ pejepytyry'wory'woka. “Nepeenuwi ete oreporogyta. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga amara'neramũ pẽ nee”, 'jau ki pẽẽ 'gã nupe, pejepytyry'woka 'gã neape— 'jau Jejui 'ga wemimono 'gã nupe.

¹² A'eramũ Jejui 'ga remimu'e 'gã awau peuwara 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga ree:

—Pejetywer awi pẽpõiriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui. “Je katu'og ape”, pẽẽ 'eramũ 'ga pẽ katu'ogi futari, pẽ mogyau wemiayuwamũ— 'jau 'gã awau 'gã nupe.

¹³ Mama'eukwaawa 'gã ipe'au erekwara 'gã nui. Miarakawenana 'gã imonou ojero'wu ma'e 'gã akag are. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã katu'oka 'gã jero'wu awi.

Juã Batista 'ga jukaukaawet

(Mateu 14.1-12; Luka 9.7-9)

¹⁴ Jejui 'ga rera okwasi'wasi'wau kwe pe. A'eramũ Erote 'ga nanẽ 'ga rera renupa nũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Awỹja te poromũ? Aeremiapoe'ema te a'e 'ga wapo a'i kũi— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã amũ 'jau 'ga upe:

—Juã Batista 'ga nipo 'ut oferapa rai'i nũ. A'eramũ nipo 'ga a'eramũ janeremiapoe'ema resaukaa janee— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁵ A'ere amumera 'gã 'i:

—Eliasi 'ga nipo 'ut ojewya rai'i— 'jau 'gã 'ga upe.

Amumera 'gã 'jau:

—Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga, ymãwarera 'jawewara 'ga futat— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁶ Aipo ajaupe 'gã 'e renupawe, Erote 'ga 'jau:

—Juã Batista futat 'ut oferapa rai'i nũ. Ajuwonogukat agawewi ako je 'ga ikue. A'etea sipo 'ga oferawu'jap nũ— 'jau Erote 'ga 'gã nupe.

¹⁷⁻¹⁸ Ymã Erote 'ga wewirera 'ga remireko ãẽ pojekai 'ga wi rakue. Erotiasi ãẽ pojekau 'ga wi rakue, Filipe 'ga wi rakue. A'eramũ 'ga ãẽ rerekou katu rakue. A'eramũ Juã 'ga 'jau 'ga upe:

—Nia'wyrri nanuara. Ejewirera remireko 'ã erepojeka 'ga wi. Ymã 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: “Peko awi pejejuemireko are”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'ere 'ã ereapo “Peapo awi” 'jawera rai'i. A'eramũ ene etywereteramũ ekou Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Juã 'ga Erote 'ga upe rakue.

A'eramũ Erote 'ga amara'neramũ Juã 'ga ree, 'ga pofaa, 'ga munewukaa moromunepawa pype.

¹⁹ Erotiasi ãẽ Juã 'ga raykau 'ga 'eawer are. A'eramũ ãẽ afuwereteramũ 'ga ree.

²⁰ A'ere Erote 'ga kyjei 'ga juka awi. “Esage ma'e 'ga, Ku'jywa 'ga remiayuwa 'ga”, 'jau Erote 'ga Juã 'ga upe. A'eramũ 'ga okyjau 'ga juka awi. A'eramũ 'ga 'ga jukaukare'ema Erotiasi ãẽ upe. 'Ga je'egamũ Erote 'ga wapyakau Juã 'ga je'eg are. 'Ga je'ega renupawe 'ga 'jau ojeupe: “Maran je 'ga rerekou 'ũ”, 'jau 'ga ojeupe. A'ere 'ga nokwaawi futari.

²¹ A'ere Erotiasi ãẽ Juã 'ga juka rapesagi etee futat akou.

U'aawera 'ara rupi Erote 'ga maraka apou. A'eramũ 'ga kwaiwete 'gã mo'wy'wya omaraka are. Opoirũ, jefaruu 'wyrriat, Garireja ywy pewara 'gã 'wyrri'ri. Mĩmera 'gã 'ga imo'wy'wya oje'wyr ipe. A'eramũ 'gã wemimo'wyrera 'gã mojemi'waa. ²² 'Gã jemi'waaw ipe Erotiasi ãẽ ra'yra ãẽ awau osou ojerokyau maraka are ajatyka ma'e 'gã nowase. A'eramũ Erote 'ga aku'iramũ ãẽ jeroky are wemimo'wy'wyrera 'gã netee. A'eramũ Erote 'ga 'jau ãẽ upe:

—Ma'ja te erefutat? Tamono eneremifutara enee 'jau— 'jau 'ga ãẽ upe.

²³ A'eramũ 'ga 'jau nũ:

—“Ma'ja te erefutat?” a'e ako je enee ko. Eneremifutara etee futat tamono enee 'jau, a'e ako je enee ko. Na'e ekoetei je enee. Jarejuwarete 'ga remianuwamũ je 'i. Amono futat je enee— 'jau 'ga ãẽ upe.

²⁴ A'erauwe ãẽ awau imome'wau oy ãẽ upe. A'eramũ ãẽ 'jau ãẽ upe:

—Ma'ja te je aenũi kĩa upe?— 'jau ãẽ oy ãẽ upe.

—“Juã Batista kĩa akagera erurukat imonogukaa wã nupe jee”, ere ki kĩa upe— 'jau ãẽ wa'yra ãẽ upe.

²⁵ A'erauwe ãẽ ra'yra ãẽ awau ojewya 'jau 'ga upe:

—Juã Batista kĩa akagera erurukat paratu pype imonogukaa wã nupe jee k'i'i. A'awauwe je ifutari— 'jau ãẽ 'ga upe.

²⁶ A'erauwe Erote 'ga u'arasigamũ aipo ãẽ 'erauwe. Niporojukaweri 'ga Juã 'ga ree. A'eramũ 'ga a'eramũ u'arasigamũ. “Ma'eramũ je 'jau ãẽ upe ra'e 'ũ: Eneremifutara tamono enee 'jau, 'jau ãẽ upe ra'e 'ũ”, 'jau 'ga ojeupe, u'arasigamũ. A'ere 'ga wemimo'wy'wyrera 'gã nemianuwamũ aipo 'ga 'i ãẽ upe. A'eramũ 'ga ojenosõu. “Kasi 'gã a'e pe je iapoe'emamũ naje rerowiari ne kwy, 'gã nekoi je'me are ne kwy”, 'jau 'ga ojeupe. ²⁷ A'eramũ 'ga a'eramũ jefaruu 'gã amũ monou Juã 'ga juwonogukaa.

—Moromunepawa pype Juã 'ga 'amamũ. Pe'je pejewau 'ga ajuwonoka. A'eramũ pẽẽ 'ga akagera rerua paratu pype ãẽ upe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau 'ga ajuwonoka. ²⁸ A'eramũ 'gã paratu pype 'ga akagera rerua ãẽ upe. A'eramũ ãẽ erua oy ãẽ upe rakue.

—Kweramũ a'ni— 'jau ãẽ oy upe.

²⁹ “Erote 'ga 'ga jukaukat 'ga upe” 'e renupawe Juã 'ga remiayuwa 'gã awau 'ga reumera upe erawau imonou inuga ita kwara pype rakue.

A'eramũ Erote 'ga wea'aramũ Juã 'ga ree, Jejui 'ga rera renupawe.

*Kanape'i me'yitawet**(Mateu 14.13-21; Luka 9.10-17; Juã 6.1-14)*

³⁰ Ko'iko'i ete Jejui 'ga remimonofera 'gã 'ua ojewya nũ. A'eramũ 'gã wemiapofera mome'wau Jejui 'ga upe. Oporogyta nanẽ 'gã imome'wau 'ga upe nũ. ³¹ Kwaiwete 'gã ajatykau Jejui 'ga ree. A'eramũ Jejui 'ga ojemi'wararũme'em wemimu'e 'gã netee. A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimonofera 'gã nupe:

—Pe'je soo awotywe'eme jarepytu'wau ra'ne 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

³² A'eramũ 'gã tee awau u'aa yaruu pype. ³³ A'ere kwaiwete 'gã 'gã oa resagi.

—Oo Jejui 'ga— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ amunaw ipewara 'gã ojeko'woka 'ga piara rupi awau ujãna ypia ywyrri owaẽma 'gã nenune.

³⁴ Ojekog ire Jejui 'ga uẽma yaruu awi. Wenune 'ut ma'efera 'gã nesakawe, Jejui 'ga ajemuaẽma 'gã nee. “Karupa'mĩ jare'ema 'jawe pa 'gã jemogyi jee nũ”, 'jau 'ga ojeupe. Ni'wyrriari 'gã. A'eramũ 'gã omogytawe'emamũ. A'eramũ 'ga a'eramũ ajemuaẽma 'gã nee. A'eramũ 'ga 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

³⁵ Kaaruwamũ Jejui 'ga remimonofera 'gã 'jau 'ga upe:

—Kaarup ki 'ei. Nitywi futari mama'ea 'au 'gã nemi'uramamũ— 'jau 'gã 'ga upe. ³⁶ —Emono 'gã jarejewi. Too 'gã amunawa mũ pype wemi'urama mua ojeupe 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁷ A'ere Jejui 'ga 'i 'gã nupe:

—Pẽẽ te mama'ea pemono 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'jau:

—Kuu. Mytuna 'gã nũ'ũ. Tusẽtu ka'aranũũ oo kanape'i muawamũ 'gã nupe kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Marãmaran te kanape'i pyu pẽtyp? Pe'je pejewau esaka— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau esaka. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Sĩku etee kanape'ia. Mukũi'ĩ etee ipira'ia 'jau ra'e— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁹ A'eramũ 'ga 'jau ojee ajatyka ma'e 'gã nupe:

—Pe'je pejepojo'oka'i pejejau pejeapyka juo'wi 'arimũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁰ A'erauwe 'gã opojo'oyo'ogiramũ wapyka juo'wi 'arimũ. Peu sẽg 'gã wapyka. Peu sũkwẽta 'gã wapyka. Peu sẽg 'gã wapyka nũ. Nan tee futat 'gã wapyka juo'wi 'arimũ.

⁴¹ A'eramũ Jejui 'ga kanape'i pyyka opo pe ipira'i reewe. A'ere 'ga eramã'jãu ywau opo pe. A'eramũ 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree. Ene te ã eneresage oree— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

A'erauwe 'ga kanape'i mowowoka imonou wemimu'e 'gã nupe. Omowowogamũ ojeme'yita 'gã nupe. Ipira'ia nanẽ ojeme'yita 'gã nupe. A'eramũ 'gã imonou wapyk ma'e 'gã nupe. ⁴² A'eramũ wapyk ma'e 'gã juejue ojemi'waa wewegamũ jui.

—Janeruwarete 'ga kumia ome'yi janee — 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ 'ã jane jarejewegamũ jarejupa. Jarejuwarete 'ga jarejeupe ime'yje'em ire amunipo 'ã jane ty'ara reruwi— 'jau 'gã ajaupe.

⁴³ A'eramũ Jejui 'ga remimu'e 'gã emyrera mono'oga ijaga yrũ pype. Tusi yrupemũũa 'gã imatyneema emyrera pyu. ⁴⁴ Sũku miu agawewi kũima'e 'gã pytuna. A'etea 'gã na'upawi kumia. Wewegamũ 'gã jui.

*'Yrajape 'arimũ Jejui 'ga ataawet**(Mateu 14.22-33; Juã 6.16-21)*

⁴⁵ Emyrera 'gã ijag ire Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Pe'je pejewau peje'aa yaruu pype. Pesaita pe pejewau pejeyaapa je renune. Je apyta ra'ne. Tamono 'gã 'gã 'wyr ipe 'jau nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau 'ga wi 'ga rejaa ojetee'i.

⁴⁶ Ojewi 'gã o re Jejui 'ga awau ojeupia ywytyra rupi. 'Uwarete 'ga upe 'ga awau oporogytau. Ojete'e 'i futat 'ga awau akou. ⁴⁷⁻⁴⁸ Ypytunimũ Jejui 'ga wemimu'e 'gã nesaka. Ypiauu pyter ipe 'gã 'upa. A'ere ywytua napywurukari 'gã nupe. A'eramũ Jejui 'ga ku'em ja'wyja'wyrãmũ awau 'gã nepejãna. 'Y rajape 'arimũ 'ga awau watau. “Tafen 'gã 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. Ojepyu 'ga kwap ja'wyja'wyrãmũ 'gã 'ga resaka.

⁴⁹ —Ma'ja katu 'ut kwerãmũ janee?— 'jau 'gã ajaupe. —Ajaga nipo kwe 'ut owaẽma janee kũi— 'jau 'gã amũ wafukaita ajaupe.

⁵⁰ A'eramũ 'gã okyjau ajemogyau. 'Gã kyjea 'gã pifuaka'roka.

A'erauwe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekyje awi je wi. Je tee ojot pẽ newiri— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵¹ A'erauwe 'ga awau yaruu pype u'aa 'gã pyri. A'erauwe ywytua wojerãmũ 'gã nupe. A'ere 'ga remimu'e 'gã yyi ajemogyau. ⁵² Naeapyoi 'gã kanape'i jeme'yitawer are. Naeapyoi wejue 'gã Jejui 'ga ree. A'eramũ 'gã okyjau 'ga wi.

Genesare ywy pewat
(Mateu 14.34-36)

⁵³ A'eramũ Jejui 'ga awau oyaapa wemimu'e 'gã netee. Awau 'gã ojekoka Genesare ywy are. ⁵⁴ Yaruu awi 'ga ẽmauwe peuwara 'gã Jejui 'ga kwaapa. ⁵⁵ A'eramũ 'gã awau ujãna ojero'wu ma'e 'gã nerua amunaw awi. Amunawa moy moyka ojero'wu ma'e 'gã nerua 'gã nupawa pype Jejui 'ga upe. ⁵⁶ Jejui 'ga waw ipe 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua 'gã nuga 'ga kwapaw ipe. Amuna'wi'i pewara 'gã, amunawarete pewara 'gã, jũ mewara 'gã. Mĩmer awi 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua 'gã nuga 'ga rape pe.

—Tene 'gã eneraity pypireme'ywa pyygi ene wi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'ga raity pypireme'ywa pyygarera 'gã ajaruete pawamũ najuejue etee futat.

7

Judeu 'gã nemiapo
(Mateu 15.1-9)

¹ Anure fariseu 'gã amũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee ajatykau Jejui 'ga ree. Jerusareg awi 'ut ma'efera 'gã poromũ. ² Jejui 'ga remimu'e 'gã jemi'wara resaka ajemogyau. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Nojepoei 'gã ojemi'war enune jareypy je'egawer imũ— 'jau 'gã ajaupe. —Nuapoi 'gã jarejemiapoa ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

³ Judeu 'gã mama'ea wapo oypy je'egawer imũ etee futat. Fariseu 'gã taetu iapou. Ojemi'war enune 'gã ojepoeipoeita. ⁴ Wemimurera kumia nanẽ 'gã ipireipireita nũ. Oypy 'gã je'egawer imũ etee futat kumi'wawa nanẽ 'gã ipireita nũ. Kaneeku, 'y ryrũ, japepo. Mĩmera 'gã opirei. Oypy 'gã je'egawer imũ etee futat 'gã iapou.

⁵ A'eramũ fariseu 'gã Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee oporonupa ee Jejui 'ga upe:

—Ma'eramũ ajee eneremiayuwa 'gã nuapoi mama'ea jareypy 'gã je'eg ymaner imũ 'ũ? Nojepoei nanẽ 'gã 'ã jareypy je'egawer imũ ojemi'war enunewe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

⁶ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pẽẽ 'ã “mama'e esagea ore aruapo”, pe'je numiamũ. A'ere 'ã pẽ'me ate pejemogyramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue: “Aramuoryw ore Orojuwarete 'ga, 'jau futatee 'gã jee”, 'jau Janeruwarete 'ga. “A'ere 'ã 'gã 'merãmũ te. Nomỹi 'gã weaa je ree. Naje rerowiari tãmẽjẽ 'gã.

⁷ U'eawer are etee 'gã jamu'ei. A'ere 'gã 'jau ajaupe: Jarejuwarete 'ga je'eg are je pẽ mu'ei, 'jau futatee 'gã ajaupe”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, oje'ega moywyrafena.

8 —Nepeenuwi agawewi 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega pejemogyau. Na'ga je'eg imũ rũi nanẽ pẽẽ mama'e apou nũ. Tesirũmera 'gã je'eg imũ etee 'ã pẽẽ mama'e apou— 'jau 'ga 'gã nupe. 9 —Pejepoia 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega renuw awi. A'eramũ 'ã pẽẽ pejemifutar imũ etee mama'e apou. 10 Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: “Peanuw etee ki pejejuwa 'ga je'ega. Pejey eẽ je'ega nanẽ ianupa etee nũ”, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa 'ga upe rakue. “Ujara 'gã kurapara 'gã ki peapisi”, 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue. 11 A'ere 'ã pemu'e 'gã 'gã jara 'gã nee 'gã je'ega renuw etee'em are. “Pejajara 'gã nupe mama'e are pejeporomonowere'emamũ ki pe'je 'gã nupe: ‘Pẽ nupewara je amono Jarejuwarete 'ga upe ai'i. A'eramũ je mama'e mũ monowe'em pẽ nupe’, 'jau futatee ki pẽẽ pejajara 'gã nupe. 12 A'eramũ ki pẽẽ imonowe'em pejajara 'gã nupe”, 'jau 'ã pẽẽ 'gã mu'jau tywet pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 13 —Aipo 'jaramũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga je'ega renupe'ema pejemogyau. Tesirũmera 'gã je'egawer imũ te 'ã pẽẽ mama'e apou. Namĩmera etee rũi futat pẽẽ iapou. Amumeramũ taetu ajee 'ã pẽẽ mama'e tywera peapo— 'jau Jejui 'ga fariseu 'ga nupe, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã neewe.

Ae motyweawa 'ga imome'uawet
(Mateu 15.10-20)

14 A'ere Jejui 'ga 'jau mytuna 'gã nupe:

—Pe'je pejejuwa pejeapyakau jeje'eg are— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ pẽẽ pejejeapyoramũ ee pejemogyau. 15-16 Napẽ pype oo ma'efera rũi pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe pẽ mogyau. Pẽ nui uẽm ma'ea te pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe. Pẽje'egaiwa te pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

17 A'ere Jejui 'ga mytuna 'gã nejaa awau osou 'og ipe wemimu'e 'gã netee. 'Og ipe ose re 'ga remimu'e 'gã oporonupa 'ga upe:

—A'eramũ ene ma'ja upe poromũ 'jau ra'e 'ũ? Norereapyoi ore ene 'e are ki 'ei— 'jau 'gã 'ga upe.

18 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pẽẽ nanẽ nipo nepẽneapyoi we ee ra'e ki sa? Ekoay pẽẽ na'e ki 'ei. Pẽẽ nanẽ meewei etee pẽneapyo ee ra'e ki 'ei? Nepẽneapyoi ymani te 'ã pẽẽ je'eawer are ai kũi. Pejemim'waa nipo pẽẽ. A'eramũ nipo pẽẽ pejemim'u monou pejejuru pe. A'ere nipo pẽẽ imokona. 19 Pẽnemi'ua osou pẽnawyrũ pype etee futat. Nokwasi'oi pẽywytera pype. Pẽnawyrũ pype etee futat mama'e oi. A'eramũ okwapa etee pẽ nui. A'eramũ mama'ea pẽ motywerukare'ema Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Aiporamũ futat Jejui 'ga 'i 'gã nupe: “Nitywi futari pẽnemi'ue'ema mũ mama'ea” 'e upe futat 'ga 'i poromũ.

20 A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pẽywyter awi 'ut ma'efera tee pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe. 21 Mama'e tywer are etee pẽẽ pejejea'aramũ. A'eramũ pẽẽ mama'e apou pejejea'ar imũ etee futat. 'Ga amũ wea'aramũ mama'e are amunarũ are. A'eramũ 'ga amunarũ ee. 'Ga amũ wea'aramũ oporojuka are. A'eramũ 'ga oporojukau. 22 'Ga amũ wea'aramũ wemirekoe'em are ako are. A'eramũ 'ga akou kũjã eẽ ree. 'Ga amũ wea'aramũ okaraemã momytun are etee. A'eramũ 'gã okaraemã momytuna ekoete. 'Ga amũ wea'aramũ mama'e tesirũ apo are te. A'eramũ nipo 'ga otyweramũ akou Jarejuwarete 'ga upe. Wemifutar imũ etee o'meramũ. Wea'ar imũ etee ajuago'wau ajemogyau. 'Gã amũ ajuerekoayau. 'Gã amũ ojerowiaraipe etee ojee. 'Gã amũ ojemuarũme'em. 23 Mĩmera 'ã pẽẽ iapou pejemifutar imũ etee futat. A'eramũ pẽẽ mĩmera apoaramũ te pejemotywea Jarejuwarete 'ga upe. Napẽnemi'ua rũi pẽ motywet 'ga upe. Pejepoeje'ema miamũ nepẽ motyweri 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau 'gã motyweawa mama'e are etee.

Judeue'ema eẽ
(Mateu 15.21-28)

²⁴ A'ere Jejui 'ga awau pe awi. Tiro 'jawa pyri 'ga awau. Awau osou peuwara 'gã amũ 'wyr ipe.

—Je mome'u kasi pejepe ne. “Au 'ga ruri akou”, pe'je kasi ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere 'ga rera nimimawi futari. ²⁵ A'eramũ kũjã ãẽ mũ 'ga rera renupa. Mama'eukwaawa 'up ãẽ ra'yra ãẽ pir are. A'eramũ ãẽ 'ua wapyka wenupy'ãu Jejui 'ga rowase, 'ga rera renupawe. ²⁶ Najudeu arũi agawewi ãẽ. Sirufenisi pewara ãẽ te. Poromũ 'ut oporogytau Jejui 'ga upe:

—Mama'eukwaawa epe'a jera'yra kynu wi, a'e je tejua enee— 'jau ãẽ 'ga upe.

²⁷ A'ere 'ga 'i etee ãẽ upe:

—Sã'ã ae kunumãa mama'e 'ue'emamũ ae kunumã remi'urama monoe'ema weymawa upe. Nan tee futat je. Judeu 'gã poaawamũ je ruri 'au ywy pe ikue— 'jau Jejui 'ga ãẽ upe.

²⁸ A'eramũ ãẽ 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere. A'ere ywyu mama'e 'ar ire wã neymawa i'ui futari— 'jau ete ãẽ 'ga upe.

²⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau ãẽ upe:

—Je rerowiat ape ekou ra'e a'i ã. Ere ewau ejewya eje'wyr ipe nũ. Mama'eukwaawa ojepe'a 'awamũ enera'yra ãẽ wi— 'jau 'ga ãẽ upe.

³⁰ A'eramũ kũjã ãẽ awau ojewya oje'wyr ipe nũ. ãẽ ra'yra ãẽ 'upa anuruka okama pype. Jaruete ãẽ 'upa. ãẽ pirowara ojepe'au awau ãẽ wi ra'e.

Iapyae'ema 'ga

³¹ Jejui 'ga awau pe awi. Sidoma pyu 'ga okwapa. A'ere 'ga awau Tekapuru ywy raapa awau owaẽma Garireja ypiauu upe. ³² A'e pe kũima'e 'gã amũ iapyae'ema 'ga rerua Jejui 'ga upe. Nuenuwi 'ga mama'ea. Nije'ẽkarakatui nanẽ 'ga nũ. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Epo emono 'ga 'arimũ. Tajekatu'ok 'ga 'jau— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³³ A'eramũ Jejui 'ga 'ga pe'au mytun awi. A'erauwe 'ga ofã monou 'ga apya rupi. 'Ga apya rupi ofã mono re 'ga onymuna opo are. A'ere 'ga weny monou 'ga kũ are. ³⁴ 'Ga kũ are weny mono re Jejui 'ga wowowramũ ywau ojeptyuekyjayau. A'e pe 'ga 'jau:

—Ejeawopytymo'wok 'ga wi— 'jau 'ga.

(Oje'eg imũ 'ga 'i *Efata*. *Efata* 'ea ejeawopytymo'wok 'ga wi 'ea futat poromũ.)

³⁵ A'erauwe iapyae'ema 'ga wapyakwafugamũ. 'Ga kũa nanẽ ojekatu'oka nũ. A'eramũ 'ga oje'eg esageayramũ. ³⁶ A'eramũ Jejui 'ga 'jau esakarera 'gã nupe:

—Pemome'u kasi ne— 'jau 'ga 'gã nupe numiamũ.

A'ere 'ga rera nikokawi futari. A'ere 'gã 'ga rera muã i kwe pe.

³⁷ 'Ga rera renupara 'gã wea'aramũ 'ga ree ajemogyau. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—A'jeteetewi 'ga mama'e apoi ki sa! Iapyae'ema 'gã miamũ 'ga imuapyau. Ije'ege'ema 'gã nanẽ 'ga imoje'egukaa— 'jau 'gã ajaupe.

8

Kwaturu miu 'gã mojemi'waawet

(Mateu 15.32-39)

¹ Anure 'gã awau ajatykau Jejui 'ga ree nũ. Kwaiwete 'gã awau ajatykau 'ga ree. Temi'u teepawamũ Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

² —Ajemuaẽm je tekou 'gã nee. Muapyt 'ã 'gã kaaruwamũ jane pyri. A'eramũ 'awamũ 'gã nemi'urama atepawamũ 'gã nui. ³ A'eramũ je teporomonowere'emamũ 'gã nee 'gã nemi'urame'eme. Kasi a'e pe ty'ara 'gã pifuaka'rogi woga piara rupi 'gã oramũ ne, a'e je. A'eramũ je teporomonowere'emamũ 'gã nee tejewi, 'gã nupe mama'e monowe'emamũ. Kasi 'gã oje'wyr ipe awau 'gã manũaiwi ty'ara upe ne. Amumera 'gã taetu nã'ã muku awi 'ut re'ã, a'e je— 'jau Jejui 'ga wemimu'e 'gã nupe.

⁴ A'eramũ 'ga remimu'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Amunawe'em ipe jane rekoi nũ'ũ. Nitywi mama'ea 'au. Mõ awi sipo ore mama'e muri 'gã mojemi'waawamũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵ A'eramũ Jeju'i 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Marãmaran pẽkanape'i pytuna?— 'jau 'ga oporonupa ee 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Sete ete ipytuna— 'jau 'gã 'ga upe.

⁶ A'eramũ Jeju'i 'ga 'jau mytuna 'gã nupe:

—Pe'je pejeapyka ywyu— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã wapyka.

A'ere 'ga kanape'i pyyka opo pe. A'ere 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete 'ã mama'ea eremut oree. Ene te 'ã eneresage oree, Kiapi'ni— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

A'ere 'ga kanape'i mowowoka imonou wemimu'e 'gã nupe. Omowowogamũ ojeme'yita 'gã nupe. A'eramũ 'gã imonou wapyk ma'e 'gã nupe. ⁷ Ipira'ia nanẽ niapoi nũ. A'ere Jeju'i 'ga eroje'ega opo pe 'Uwarete 'ga upe nũ, 'ga muorypa ee. A'eramũ 'ga ipira'i monou wemimu'e 'gã nupe. A'erauwe ipira'ia ojeme'yita nũ. A'eramũ 'ga remimu'e 'gã imonou wapyk ma'e 'gã nupe. ⁸ A'eramũ 'gã ojemi'waa wewegamũ. Weweg ire Jeju'i 'ga remimu'e 'gã emyrera mono'oga imonou yrũũ pype. Sete yrupemũũa 'gã imatyneema.

⁹ Kanape'i 'warera 'gã pytuna kwaturu miu agawewi 'gã pytuna.

'Gã jemi'war ire Jeju'i 'ga 'gã monou 'gã 'wyr ipe nũ. ¹⁰ A'eramũ 'ga u'aa yaruu pype wemimu'e 'gã netee. Awau 'gã oyaapa awau ojekoka Taumanuta ywy are.

Aeremiapoe'ema fariseu 'gã enũinawet

(Mateu 16.1-4)

¹¹ Peu fariseu 'gã amũ 'ua oporogytau Jeju'i 'ga upe. Nuerowiari 'gã 'ga. “NaJarejuwarete 'ga pãjẽ mũ rũi 'ga mama'e apoi”, e'i etee 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'ua 'ga resaka. A'eramũ 'gã 'jau Jeju'i 'ga upe:

—Aeremiapoe'ema eapo amũ ore reape. Taruesak ene mama'e apoa orojemiesagamũ 'jau. “Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ futat 'ga aeremiapoe'ema apoi ra'e”, taru'e enee 'jau. A'eramũ ene mama'e apou 'ga pãjẽ resaukaawamũ oree— 'jau 'gã 'ga upe.

¹² A'eramũ Jeju'i 'ga ojepytuekyita 'gã nee. A'ere 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani. Naapoa'uweri je pẽnemiapoe'ema pẽ neape. Naje rerowiari futari pejepe. A'eramũ je mama'e apowe'em pẽnemiesagamũ— 'jau ete Jeju'i 'ga 'gã nupe.

¹³ A'eramũ Jeju'i 'ga awau 'gã nui nũ. Yaruu pype 'ga awau u'aa wemimu'e 'gã netee. A'eramũ 'gã awau oyaapa.

Wemimu'e 'gã momoranupawet

(Mateu 16.5-12)

¹⁴ A'ere 'ga remimu'e 'gã nuerooi kanape'i ojeupi. Amoka'jam 'gã erooa. Majepeti'ia te 'gã erawau. ¹⁵ A'e pype Jeju'i 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pejea'gu ki fariseu 'gã nui, 'gã mani'oko'o jopypeaw awi. Erote 'ga ma'e awi 'jau ki pejejea'gwau— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁶ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kanape'i rerura ako jane simoka'jam ko. A'eramũ 'ga poromũ 'jau janee kũi— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁷ A'ere Jeju'i 'ga 'gã 'e renuwi. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naje rerowiari tãmẽjẽ pejepe pejejemogyau ki sa. Ma'eramũ nã'ã aipo pe'je pejejaupe re'ã. “Kanape'i rerure'em are 'ga 'i poromũ janee”, pe'je re'ã— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe. —Ma'eramũ sipo pẽẽ pejejeapyoe'emamũ je'eawer are pejejemogyau 'wei?

¹⁸ Pẽnẽa 'ã pẽnẽ numiamũ. A'ere 'ã nepeesagi mama'ea. Pejeapyaramũ 'ã numiamũ. A'ere 'ã nepeanuwi jeje'ega. ¹⁹ Pemoka'jam nipo jeremiapofera rai'i? Kanape'ia je

ime'yitawera rai'i? Sīku etee agawewi ako ai'i. A'etea ako je kanape'ia omowowok imonou sīku miu kūima'e 'gā mojem'i'waawamū ai'i. 'Gā jemi'wapaw ire marāmaran ajee yrūa pematyneem emyrera pyu rai'i?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

—Tusi yrūa ako tyneema ai'i— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁰ A'eramū Jejui 'ga oporonuwu'japa ee 'gā nupe nū:

—A'ere ako je sete kanape'i mowowoka kwaturu miu 'gā mojem'i'waawamū ai'i nū. 'Gā jemi'wapaw ire marāmaran yrūa ajee pematyneem emyrera pyu rai'i nū?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Sete yrūa ako tyneema ai'i— 'jau 'gā 'ga upe.

²¹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Nepēneapyoi we tāmējē pēē ee? “Pejea'gu ki fariseu 'gā mani'oko'o mojojypeaw awi”, a'e ako je pē nupe ko. A'ere ako je nakanape'i upe rūi je 'i ko. “Gā nemimu'e morogyta awi ki pejea'gu”, a'e te je ako pē nupe ko— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Eae'ema 'ga

²² A'ere Jejui 'ga awau owaēma Pesaita 'jawa upe wemimu'e 'gā netee. A'eramū peuwara 'gā amū eae'ema 'ga rerua Jejui 'ga upe.

—Epoa emono 'ga rea 'arimū. 'Ga rea tajekatu'ok 'jau— 'jau 'gā 'ga upe.

²³ A'erauwe Jejui 'ga eae'ema 'ga popyyka 'ga rerawau 'ga renuēma amunaw awi. A'erauwe 'ga onymuna opo are. A'ere 'ga weny monou 'ga rea are. A'ere 'ga opo monou 'ga 'arimū. A'ere 'ga 'jau 'ga upe:

—Ereesak te mama'ea 'awamū?— 'jau 'ga 'ga upe oporonupa ee 'ga upe.

²⁴ A'eramū eae'ema 'ga 'jau 'ga upe:

—Aesak futat je numiamū. A'ere 'gā 'ywa 'jawe etee jee wesagamū— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁵ A'ere Jejui 'ga opo monou'japa 'ga rea 'arimū nū. A'eramū te 'ga mama'e resagi katu.

²⁶ A'erauwe Jejui 'ga eae'emera 'ga monou 'ga 'wyr ipe nū.

—Eje'wyr ipe ekwap. Ere kasi amunaw ipe ne— 'jau 'ga 'ga upe, 'ga monou 'ga 'wyr ipe nū.

Pedro 'ga Jejui 'ga mome'uawet

(Mateu 16.13-20; Luka 9.18-20)

²⁷ A'ere Jejui 'ga awau Sesariafiripai ywy pe wemimu'e 'gā netee. Awaw ipe Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe:

—Ma'ja e'i te tekotee 'gā jee jepi?— 'jau 'ga 'gā nupe oporonupa ee 'gā nupe.

²⁸ A'eramū 'ga remimu'e 'gā 'jau 'ga upe:

—“Juā Batista 'ga te nipo 'ā 'ut oferapa rai'i nū”, e'i amumera 'gā enee jepi. Amumera 'gā: “Eliasi 'ga nipo 'ā 'ut ojewya rai'i nū”, 'jau enee. Amumera 'gā: “Jarejuwarete 'ga je'ega mome'warera 'gā amū te nipo 'ā 'ut oferapa rai'i nū. 'Agamū 'ua oporogytau akou janee nū”, 'jau 'gā enee jepi— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁹ —Pēē nū. Ma'ja pe'je ajee jee jepi?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Ene Jarejuwarete 'ga remimurera, aru'e ore jepi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁰ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pemome'u kasi ajee aipoa 'gā nupe ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

Amanūawama mome'uawet

(Mateu 16.21-28; Luka 9.22-27)

³¹ Aipo pe futat Jejui 'ga ajukaawama mome'wau ypy ypy wemimu'e 'gā nupe.

—Je 'ā pēneki'yr ymanera. A'ere nipo 'gā anurenure'i je rereko tyweretei. 'Wyriara 'gā nipo je reroyrūmū. Judeuramū jane 'wyria'ri, mainana 'wyriat, Moisesi 'ga remik-wasiarer are moromu'jat. Mīmera 'gā nipo je reroyrū. A'eramū nipo 'gā je jukaukaa 'gā nupe. A'ere nipo imuapyra 'ara rupi Janeruwarete 'ga je moferawī nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³² Jejuí 'ga ajukaawama mome'wau katu tãmějë 'gã nupe. A'eramũ Pedro 'ga 'ga rerojepe'au'i 'gã nui. A'eramũ 'ga oje'egayau 'ga upe:

—Ene'me awi nũ'ũ. Nene rereko tywera'uweri 'gã nũ'ũ. Janeruwarete 'ga nene rereko tywerukara'uweri 'gã nupe kũi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³³ A'erauwe Jejuí 'ga ojerowaka amã'jãu wemimu'e 'gã nee. A'eramũ 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—Ejepe'a je wi, ki Satanasi. Mama'eukwaawa 'wyriara ene mu'eukat poromũ jee, ki Pedro. “Tamomoirukat 'ga 'ga Ruwarete 'ga remifutara apo awi 'jau”, e'i te Satanasi jee. A'eramũ poromũ ene mu'eukaa jee kũi. NaJarejuwarete 'ga remifutar imũ rũi ere aipo 'jau jee. Ejemifutar imũ te ere aipo 'jau jee— 'jau Jejuí 'ga Pedro 'ga upe.

³⁴ A'ere Jejuí 'ga mytuna 'gã majatykau ojee, wemimu'e 'gã neewe. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jeremiayuwamũ pejekoweramũ ki pẽẽ jeremifutar imũ etee futat mama'ea peapo. Pejekyjawe'em futat pejekereko tywer awi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pejemanũ awi miamũ pejekyjawe'em futat. “Tene 'gã je jukai kwy. Napoira'uweri je Jejuí 'ga rerowiar awi”, pe'je etee ki— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁵—“Najemanũweri je Jejuí 'ga mome'u are” 'jara 'gã nooa'uweri futari ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. “Je naapoa'uweri futari mama'ea Jejuí 'ga remifutar imũ” 'jara 'gã nanẽ nooa'uweri ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. —Amumera 'gã te nipo ajee e'i “tene 'gã je jukai kwy. Je napoira'uweri 'ga mome'u awi”, 'jau. Aipo 'jara 'gã etee awau ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

³⁶ —Okaraemã mono'og are etee ea'at ma'e 'gã nanẽ ni'akwaawi futari. Kwaiwete agawewi 'gã karaemã. A'ere aipo 'gã miamũ nooi futari ywag ipe. Nomỹi 'gã weaa Jarejuwarete 'ga ree. Okaraemã me'yi are etee 'gã fueweramũ. A'ere 'gã je rerowiar are jẽmĩ wea'are'emamũ. A'eramũ 'gã awawe'em 'ga pyri. Mama'eukwaawa rapyaw ipe etee nanuara 'gã awau. Peu oo re 'gã nuẽmarũi futari jui. ³⁷ Nitywi mama'e mũ mama'eukwaawa rapyaw awi 'gã nenũ'jãawamũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ³⁸—'Awamũ ete 'gã naje rerowiari futari. Nomỹi futari 'gã weaa je ree. Kwaiwete 'gã mama'e tywera etee iapou. A'eramũ nipo je rerowiaara 'gã o'meramũ je rerowiare'ema 'gã nupe. “Na'ga rerowiaara rũi je”, 'jau futatee nipo 'gã ajemogyau 'gã nupe. Ojenosĩ 'gã jeje'ega mome'u awi. “Je 'ã Jejuí 'ga remiayuwa”, 'jawe'em 'gã. Aipo 'ea 'gã enosõu. A'eramũ nipo je anure tejewya je nanẽ futat aipo 'gã nui tejenosõu. Tejuawa rupi je ruri Tejuwarete 'ga renyfuga pype, ywagipewara 'gã nenyfuga pype 'jau. A'eramũ je aipo 'ara rupi tejenosõu tekwakuparera 'gã nui— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

9

¹ A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Anure nipo pẽẽ mũ je resak pejepe pejemanũme'ẽwe peje'wyriaramũ je rekoa. Jarejuwarete 'ga pãjẽa nipo pẽẽ mũ esaka— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe oporogytau.

*'Gã neape Jejuí 'ga jesowo'gõkawet
(Mateu 17.1-13; Luka 9.28-36)*

² Anure seis oser ire Jejuí 'ga awau ywyty'rarimũ. Muapyra 'gã etee 'ga erawau ojeupi. Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juã 'ga. Mĩmera 'gã etee 'ga erawau erojeupia ywyty'rarimũ ojeupi. Peu Jejuí 'ga ojesowo'gõka 'gã neape. ³ 'Ga raitya waparasi gamũ 'ga ree. Iaparasi g enyfuk te 'ga raitya 'ga ree. ⁴ A'erauwe 'gã Moisesi 'ga resaka Eliasi 'ga reewe. Ywag awi 'gã 'ua oporogytau Jejuí 'ga upe. ⁵ Ywag awi 'ut ma'e 'gã nesakawe Pedro 'ga 'jau Jejuí 'ga upe:

—'Awa esageay janee ra'e. 'Au etee sapyta 'jau, ki Ku'jyp— 'jau Pedro 'ga Jejuí 'ga upe. —Muapyra tapỹja taruapo pẽ nupe 'jau. Ene upe, Moisesi 'ga upe, Eliasi 'ga upe 'jau— 'jau Pedro 'ga Jejuí 'ga upe.

⁶ Jejuí 'ga remimu'e 'gã kyjea 'gã nerekou. A'eramũ Pedro 'ga u'akwaawe'emamũ poromũ 'jau Jejuí 'ga upe. ⁷ 'Ga porogytapaw ire ywasiga 'ua ojypa 'gã nee nũ. A'e rupi futat Janeruwarete 'ga oje'ega mua 'gã nupe:

—Koromũ futat Jera'yrarete 'ga. Jeremifutararete 'ga. A'eramũ ki pẽẽ 'ga je'eg are pejeapyakau— 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega mua ywasiga rupi 'gã nupe.

⁸ A'erauwe 'gã warekou. A'ere 'gã Jejuí 'ga etee futat esagi 'ga 'amamũ. Ywag awi 'ut ma'efera 'gã awau ojeupia ywasiga rupi 'gã nui nũ. ⁹ Ywytyr awi 'gã neruaw ipe Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pemome'ua'ne kasi 'gã nupe ne. Pejejeki'yramũ je feraw ire tãmẽjẽ tepemome'u 'gã nupe 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁰ Aipoa 'gã nomome'ui futari 'gã nupe. A'ere 'gã naeapyoi 'ga 'eawer are, “Je feraw ire” 'eawer are. A'eramũ 'gã imome'waukaa ajaupe:

—Ma'ja upe 'ga aipo 'jau janee nũ'ũ? Ma'ja are sipo 'ga jane mu'ei? Ma'ja upe sipo 'ga 'i “jeferaw ire tepemome'u 'jau”, 'jau janee— 'jau 'gã ajaupe.

¹¹ A'eramũ 'gã oporonupa ee Jejuí 'ga upe:

—Ma'eramũ ajee Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã 'i 'ũ: “Ymã 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe rakue: ‘Eliasi 'ga ra'ne nipo ojesaukat 'gã nupe. A'ere nipo 'ga rewiri jeremimonorama 'ga oi ojesaukaa 'gã nupe’, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa inuga ka'aran are rakue”, 'jau 'gã imome'wau oree— 'jau 'gã Jejuí 'ga upe.

¹²⁻¹³ A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat 'gã 'i. Eliasi 'ga 'jawewara 'ga ra'ne futat ako 'ut ai'i. “Au'je ki mama'e tywera apo re. Pe'je ki pejeipoia pejetywer awi. Janeruwarete 'ga tepẽ mogy wemiayuwamũ 'jau”, 'jau ako 'ga awau pẽ nupe ai'i, je renune ai'i. Juã Batista 'ga futat Eliasi 'ga 'ut 'jawamũ. A'ere nepekwaawi futari 'ga. A'eramũ 'gã 'ga rerekou tyweaete wemifutar imũ etee 'ã rai'i. Anure nipo 'gã je miamũ je rereko tyweretei 'ga 'jawerimũ futat. Ymã 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã nupe je rereko tyweaw are rakue. A'eramũ nipo 'gã je rerekou tyweaete je reroyrũmũ 'ga 'eawer imũ etee futat— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

Kunumĩ 'ga katu'okawet

(Mateu 17.14-21; Luka 9.37-43)

¹⁴ Ywytyr awi ojyw ire 'gã 'gã nesaka kwaiwete wemimu'e 'gã ywuri. Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã amũ oporogytau 'gã nupe. ¹⁵ A'ere 'ga resakawe mytuna 'gã oporesagamũ Jejuí 'ga ree. A'eramũ 'gã awau ujãna 'ga rapeje'ega. ¹⁶ A'erauwe Jejuí 'ga oporonupa ee 'gã nupe:

—Ma'ja are te pejamue pejejupa ra'e?— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁷ A'eramũ kũima'e 'ga amũ mytuna 'gã pyter awi oje'ega mua 'ga upe:

—Teja'yra 'ga je arut enee, ki Ku'jyp. Mama'eukwaawa 'up 'ga pir are. A'eramũ mama'eukwaawa 'ga moje'egukare'ema. ¹⁸ Mama'eukwaawa 'ga pykawe 'ga moywyrupãu 'ga monou 'ga retyka. A'eramũ 'ga moyypipa, 'ga mua'jykã'jykãina 'ga motyjuita. A'eramũ 'ga mopifuakare'ema 'ga mogou. “Pepe'a 'ga wi”, a'e futat je eneremimu'e 'gã nupe ko numiamũ. A'ere 'gã nope'ai ete 'ga wi ko— 'jau 'ga Jejuí 'ga upe.

¹⁹ A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maranime gatu nipo 'ã je rerowiat pejepe pejejemogyau? Ymã agawewi 'ã je pẽ mu'ei. A'etea nipo 'ã naje rerowiar ymani pejepe 'ja. “Nakoa'uweri je namutamutat pẽ pype”, a'e agawewi je 'ã pẽ nupe— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe, tesirũmera 'gã neewe futat. —Pe'je 'ga ra'yra 'ga rerua jee— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

²⁰ A'erauwe 'gã 'ga rerua. A'ere Jejuí 'ga resakawe 'ga pirewara 'ga moyyita 'ga monou 'ga retyka 'ga mojerejerepa ywyu. 'Ga motyjuita 'ga juru rupi.

²¹ A'eramũ Jejuí 'ga oporonupa ee kunumĩ 'ga ruwa 'ga upe:

—Maranime te mama'eukwaawa ruwi enera'yra 'ga pir are rai'i 'ũ?— 'jau 'ga 'ga upe. A'eramũ 'ga ruwa 'ga 'jau 'ga upe:

—'Ga kunumĩa we futat mama'eukwaawa wereko opir are ikue— 'jau 'ga ruwa 'ga 'ga upe. ²²—Amumẽ mama'eukwaawa 'ga monoukaa 'ga retyka tata pe jepi. Amumẽ 'ga momorukaa 'y pe, 'y pe 'ga jukaawamũ jepi numiamũ. A'eramũ ore 'ga rerua enee. Maran gatu nipo ene nanẽ ipe'awe'em 'ga wi nũ. Ejemuaẽm ore ree jera'yra 'ga retee— 'jau 'ga 'ga upe.

²³—Tejerowiarãmũ je mama'e apoi pẽ nupe. Nitywi futari mama'ea jeremiapoe'ema, pẽẽ je rerowiaa 'eramũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁴ A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Arowiat je ene. Ejerowiar ywyapiukat jee— 'jau 'ga wafukaita 'ga upe.

²⁵ A'eramũ mytuna 'gã 'ua ajatykau 'gã nee. 'Gã nesakawe Jejui 'ga 'jau mama'eukwaawa upe:

—Ejepe'a 'ga wi. Erejewyt kasi 'ga upe ne— 'jau 'ga mama'eukwaawa upe.

'Ga pirewara aipo 'ga kunumĩ 'ga muapyaukare'ema, 'ga moje'egukare'ema 'jau.

²⁶ Ojeupe Jejui 'ga 'eramũ 'ga pirewara 'ga mopapaga, 'ga maema. A'eramũ ojepe'au 'ga wi. Amanũ ma'e 'jawe 'ga monou 'ga retyka. A'eramũ esakara 'gã 'jau ajaupe:

—Amanũ ete nipo kwe 'ga— 'jau 'gã ajaupe.

²⁷ A'eramũ Jejui 'ga kunumĩ 'ga popyyka 'ga mafu'ama. ²⁸ A'ere Jejui 'ga wemimu'e 'gã nerawau 'gã nerousou 'og ipe. A'eramũ 'ga remimu'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Maran ajee ore norope'aarũi 'ga wi ra'e 'ũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nepeporogytai tãmẽjẽ Jarejuwarete 'ga upe pejejemogyau. A'e are nepẽfuakari'i nanuara apou. A'eramũ 'ã pẽẽ a'eramũ 'ga pirewara pe'aarũme'em 'ga wi— 'jau 'ga 'gã nupe.

Amanũawama 'ga imome'wau'japa

(Mateu 17.22-23; Luka 9.43-45)

³⁰⁻³¹ A'eramũ Jejui 'ga awau aipo awi, wemimu'e 'gã netee. Garireja ywy raapa 'gã awau. Wemimu'e 'gã mu'ea 'ga ifutaa. “Nafutari je mytuna 'gã tejeko kwaawa. Tamu'e tejemimu'e 'gã etee tejee 'jau”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pẽneki'yra agawewi je 'ã. A'etee nipo 'ga amũ anurenure'i je mono ae a'wyre'ema 'gã po pe. Janeruwarete 'ga nipo je pyygukaa je ree iporomutare'ema 'gã nupe. A'eramũ nipo 'ga je jukaukaa 'gã nupe. A'ere nipo 'ga imuapyra 'ara rupi je moferawi nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³² A'ere 'gã naeapyoi 'ga 'eawer are. A'eramũ 'gã “simome'uukat 'ga upe 'jau”, 'jau 'gã ajaupe numiamũ. A'ere 'gã jenosĩ 'ga upe imome'uukar are.

Esageay ma'e are 'gã mu'eawet

(Mateu 18.1-5; Luka 9.46-48)

³³ Anure Jejui 'ga awau owaẽma Kafanaũ 'jawa upe wemimu'e 'gã netee. 'Og ipe ose re Jejui 'ga oporonupa ee 'gã nupe:

—Ma'ja are te peporogyta pejejaupe pe rupi ra'e?— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴ A'ere 'gã pigi etee. “Manamũ te jane Jarejuwarete 'ga upe esage ma'eramũ jarejuapyraapa?” 'jau 'gã ajaupe, ajamueu ee. A'eramũ 'gã ojenosõu imome'u awi.

³⁵ A'ere Jejui 'ga 'gã 'eawera kwaawi. A'eramũ 'ga wapyka oporogytau 'gã nupe:

—'Wyriaramũ pejejekoweramũ mama'ea peapo etee futat, pejejopoa— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁶ Aipo 'e re 'ga kunumĩ 'ga pyyka 'ga mafu'ama wemimu'e 'gã pyter ipe. A'ere 'ga kunumĩ 'ga mana imome'wau wemimu'e 'gã nupe:

³⁷ —Kunumĩ 'gã nee ijejuka esage ma'eramũ je reewe futat pejejuka esage. Je ree ijejuka esage ma'eramũ je muarera 'ga reewe futat pejejuka esage— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

*Jane poara 'gã janepytuna 'jawe futat
(Luka 9.49-50)*

³⁸ A'eramũ Juã 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Kũima'e 'ga amũ ore aruesak mama'eukwaawa pe'aa 'gã nui ko, enerer imũ ko. A'ere norepytuna 'ga rui. A'eramũ ore 'jau 'ga upe ko: “Ereapo awi nanuara”, 'jau ore 'ga upe ko— 'jau 'ga imome'wau Jejui 'ga upe.

³⁹ Aipo 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Aipo pe'je awi 'gã nupe. “Peapo awi nanuara”, pe'je awi 'gã nupe. Jerer imũ aeremiapoe'ema apoara 'gã naje kurawa'uweri. ⁴⁰ Najanepytuna 'gã nui numiamũ. A'ere 'gã jane poari te jane porowyky are. A'eramũ 'gã janepytuna 'jawe futat ajemogyau. ⁴¹ 'Yro'ysaga etee agawewi nipo 'gã imonou jeremiayuwamũ pẽẽ mũ nupe i'yuwei ma'eramũ. A'etea Janeruwarete 'ga 'yro'ysaga monoarera 'gã mepyau ee— 'jau 'ga 'gã nupe.

*Jejui 'ga rerowiar awi 'gã momoirukaat
(Mateu 18.6-9; Luka 17.1-2)*

⁴² A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Kunumĩ'ĩ'ĩ 'gã etee te a'jea futat je rerowiat ajemogyau. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga je rerowiar awi kunumĩ'ĩ'ĩ 'gã momoirukaara 'gã nerekou tyweaete. Nanuara apoara 'gã amunipo 'ã ita mogou tãmẽjẽ 'ga jur are. A'ere 'ga monou 'ga momoa 'y pe 'ga mateepawamũ. 'Y pe imomoripyra 'ga ako tywet futat numiamũ. A'ere je rerowiar awi kunumĩ'ĩ'ĩ 'gã mosiara 'gã te ia'wyre'emaretea. Janeruwarete 'ga miamũ najemuaẽmi nanuara 'gã nee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴³⁻⁴⁴ —“Jepoa je motywerukat Jarejuwarete 'ga upe. Mama'e tywera apoukaa jee, je motywerukaa Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau ki pejepoa pemonok imonou imomoa pejewe. Aepo monoga ay futat numiamũ. A'ere mama'eukwaawa rapyaw ipe pẽoa te ayrete ma'ea. Peu tataa nowewa'uweri. Nateepawa'uweri mama'eukwaawa rapyawa tataa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁵⁻⁴⁶ —“Jepya je motywet Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo pẽẽ pejepy upe. A'eramũ pẽẽ imonoka imonou imomoa pejewe. Aepy monoga ay futat numiamũ. A'ere mama'e tywera apoara 'gã mama'eukwaawa rapyaw ipe 'gã oa te ayramũ. A'jea futat ay ma'ea. A'eramũ nipo waywayramũ futat aipo pe imonopyrera 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁷ —“Jerea je motywet. Ëẽ resage'em ire amunipo 'ã je najerea'ari ã ree tekou”, 'jau nipo pẽẽ pejejeupe. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: “Orereaa ore motywerukat”, 'jau pejejeaa pemosok imonou imomoa pejewe. Kasi a'e pe pẽnea pẽ motywerukaru'jaw ine nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pẽnea mosoga ay futat. A'ere mama'e tywera apoara 'gã mama'eukwaawa rapyaw ipe 'gã oa te ayramũ. A'jea futat ayay aipo pype imonopyrera 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁸ —Mama'eukwaawa rapyaw ipe merua'yra amanũme'em futat peuwara 'gã no'o 'u awi. Nowewi futari tataa mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴⁹ —Anure nipo Janeruwarete 'ga werowiare'ema 'gã nereko tyweretei 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere 'ga wemiayuwamũ pẽ nupe mama'eay resaukari mama'e tywera pẽẽ iapoe'em are pẽ mu'jawamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁵⁰ —Esage jukyra numiamũ. A'ere mama'e tywer are imojopype re jane imote'ari. Imote'ar ire jane imuesageu'jape'ema. A'ere mama'e tywera ojepepe imojopype re nia'wyr'u'jaw i janee a'eramũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pẽẽ ki pejemogy jukyr esage 'jawe. Pejejomojyrũmũ pejejaupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

10

Peetyg awi pejemirekoa

(Mateu 19.1-12; 5.31-32; Luka 16.18)

¹ A'ere Jejui 'ga awau Judeja ywy pe. Jotãuy raapa 'ga oramũ mytuna 'gã 'ua ajatykau'japa Jejui 'ga ree. 'Uwarete 'ga ree 'ga 'gã mu'ei jepi. A'eramũ 'ga 'awamũ nanẽ 'gã mu'jau 'ga ree nũ. ² A'eramũ fariseu 'gã amũ 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. “Siesak 'ga je'eg amuteea jarejee 'jau”, 'jau 'gã ajaupe. “Ga je'eg amuteeramũ, sa'e 'ga upe 'jau: Nuenuwi 'ga Moisesi 'ga je'ega ra'e, sa'e 'ga upe 'jau jaremu'e amuteeramũ 'jau”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Jaruate sipo kũima'e 'ga wemireko retygi?— 'jau 'gã 'ga upe oporonupa ee.

³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja e'i Moisesi 'ga rakue?— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—“Pejemireko retyka ki ka'arana pekwasiarukat 'ga amũ upe ãã ree. ‘Aetyk je ene tejemirekoramũ akiko’, pe'je ki ikwasiarukaa pejemirekofera ãã ree, imonou ãã upe”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

⁵ —A'jea futat — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Niporenuwiweri wejue pẽypy 'gã Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. A'eramũ Moisesi 'ga 'gã mueapyoukaa aipo are rakue.

⁶ A'ere Janeruwarete 'ga aipo ne'i aepy 'gã nupe rakue. “Kũima'e 'ga je aapo kũjã ãã reewe. ⁷ A'eramũ 'ga wemireko re kũima'e 'ga opojo'ogamũ ujara 'gã nui ojemujaa wemireko ãã ree etee”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. ⁸ “Ajuee ojemujar ire 'gã jemogyi majepi teewara 'jawe jee”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. Ajuerekoe'ema 'gã mukũi futat 'gã nekoi. A'ere 'gã ajueroko re 'gã majepi 'jawe etee 'gã nekoi Jarejuwarete 'ga upe. ⁹ Janeruwarete 'ga wejue 'ga werekoukat 'gã ajaupe. A'eramũ pẽẽ pejejo-mojo'ogarũme'em pejejau, pejejuereko re— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁰ Og ipe ose re Jejui 'ga remimu'e 'gã oporonupa ee 'ga upe nũ. ¹¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Wemireko retykarera 'gã kũima'e 'gã ajemogoukat kũjã wemirekoe'em are ako ma'e 'jawewara ãã ree amutee ãã rerekou nũ. ¹² Kũjã nanẽ nũ. Omena retykarera ãã ajemogoukaa kũjãmene'ema 'jawe amutee 'ga etee erekou nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Jejui 'ga kunumĩ 'gã netee

(Mateu 19.13-15; Luka 18.15-17)

¹³ Anure 'gã amũ wa'yra 'gã nerua Jejui 'ga upe nũ:

—Orera'yra apyte'rarimũ epo emono a'i kĩ'ĩ— 'jau 'gã erua 'ga upe. —Jarejuwarete kĩa upe eporogyta wã nee. A'eramũ Janeruwarete kĩa ojejukau esage wã nee, aru'e ore enee kĩ'ĩ— 'jau kũjãmera 'gã 'ga upe.

A'ere Jejui 'ga remimu'e 'gã 'i etee 'gã nupe:

—Perur awi pejeja'yra 'gã 'ga upe 'ga porogyta 'ga 'amamũ. Nepemaruukari 'ga porogyta— 'jau 'gã 'gã nupe.

¹⁴ A'ere Jejui 'ga nafutari. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani. Peapo awi nanuara. Tene kunumĩ 'gã nuri je pyri— 'jau ete 'ga wemimu'e 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga kunumĩ 'gã afutat wemiayuamũ. Kunumĩ 'jawewara 'gã nupe etee Janeruwarete 'ga reni 'wyraramũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁵ —Pẽnea'ar iki je'e are. Kunumĩ 'gã ojemogypyk te Jarejuwarete 'ga ree. Ojereko katuukat 'gã 'ga upe. Gã 'jawe pejemogyramũ 'ga pẽ katu'ogi. Kunumĩ 'jawewara 'gã etee te Janeruwarete 'ga omogy wemiayuamũ. A'ere 'ga ojee ijemogypyke'ema 'gã Janeruwarete 'ga nomogyi wemiayuamũ. Nakunumĩ 'jawe rũi 'gã. A'eramũ 'ga 'gã mogyawe'em wemiayuamũ — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

¹⁶ A'eramũ Jejuĩ 'ga kunumĩ 'gã mana enu'ama, opo monou kunumĩ 'gã apyte'rarimũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga ojejuka esage pẽ nee, kunumĩ— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jarejuwarete 'ga pyri oo are 'ga poronupawet
(*Mateu 19.16-30; Luka 18.18-30*)

¹⁷ Jejuĩ 'ga 'wyt 'ga rekoramũ kũima'e 'ga amũ 'ua ujãna wapyka wenupy'ãu 'ga rowase. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Ene 'ã eneresage. Ma'ja te je aapo 'awamũ tejeupe, temanũ re ywag ipe tejesawamũ, Jarejuwarete 'ga pyri tewawamũ?— 'jau 'ga 'ua Jejuĩ 'ga upe.

¹⁸ A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ te aipo ere jee? Janeruwarete 'ga etee te esage. “Ene 'ã Jarejuwarete 'ga 'jawewara futat”, ere te jee?— 'jau Jejuĩ 'ga 'ga upe. ¹⁹—Erekwaap nipo Moisesi 'ga remikwasiarera. “Peporojuka awi. Peko awi pejejuemireko are. Pemunarũ kasi mama'e are ne. Peje'ẽwu'jag kasi 'ga amũ ne. Pẽ'me kasi pejejaupe ne. Pejejomory-teewe'em 'jau. Pejeara 'gã je'ega anupa etee 'jau”, 'jau 'ga 'ã ikwasiaa inuga ka'aran are raku. Mĩmera 'ã erekwaapap— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁰ A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Je kunumĩawe futat aipoa akwaap ikue. Moisesi 'ga je'eg imũ etee futat je mama'e apoi tekou— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹ Aipo 'ga 'eramũ Jejuĩ 'ga amã'jãu 'ga ree, iporiaa 'ga 'ga ree. A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere. A'ere 'awamũ mama'e mũ eapo. Ekaraemã eme'ẽmap. A'ere ene ka'aranũũ monou ika'aranũũe'ema 'gã nupe. Aipoa ene iapo re, Janeruwarete 'ga ene monoi ojeypyri ene manũ re. Mama'e esagea te nipo 'ga amut enee anure, ekaraemã monoawera mepyau enee anure nũ. Ekaraemã me'eg ire ene ejua je rewiri— 'jau Jejuĩ 'ga 'ga upe.

²² Aipo ojeupe Jejuĩ 'ga 'eramũ 'ga u'arasigamũ etee okaraemã are. Kwaiwete te 'ga karaemã. A'eramũ 'ga oporome'egiwere'emamũ ee. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe etee futat: “Naani. Naapoa'uweri je nanuara”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. A'eramũ 'ga u'arasigamũ awau Jejuĩ 'ga aipo ojeupe 'eramũ. ²³ A'eramũ Jejuĩ 'ga amã'jãu wemimu'e 'gã nee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ayay te ikaraemã kwai ma'e 'gã ajemogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁴ Aipo 'ga 'erauwe 'ga remimu'e 'gã oporesagamũ 'ga ree. A'eramũ 'ga 'jau'japa:

—Ayay te 'gã ajemogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ. Kwaiwete 'gã karaemã. A'eramũ 'gã okaraemã are etee wea'aramũ. Okaraemã are etee aipo 'gã jemogypygyi akou. NaJarejuwarete 'ga ree rũĩ 'gã jemogypygyi ajemogyau. Jeje'ega 'gã nuenuwi futari ajemogyau— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. ²⁵—Sã'ã kawaruu 'jawewara kamerua aguja kwara rupi ikwawe'ema. Nan tee futat ayayramũ ikaraemã kwai ma'e 'gã ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe. Ikaraemã kwai ma'e 'gã nijekatu'ogukariweri futari Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

²⁶ Aipo renupawe 'ga remimu'e 'gã oporesagamũ etee Jejuĩ 'ga ree ajemogyau. A'eramũ 'gã oporonupa ee ajaupe etee futat:

—Maranuara 'gã tete Janeruwarete 'ga okatu'ok?— 'jau 'gã ajaupe.

²⁷ A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pẽ nupe nayrareferi futari. Ayay futat mama'e apoa pẽ nupe. A'ere nitywi futari Janeruwarete 'ga remiapoe'ema mũ mama'ea. Mama'ea naayi futari 'ga upe. Ikaraemã kwai ma'ea miamũ Janeruwarete 'ga okatu'ok, “Je katu'og ape”, ojeupe 'gã 'eramũ— 'jau etee Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

²⁸ A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore ako aruejat orokaraemã arajua ene rupi ai'i. Oropytuna nanẽ futat ako ore ejaa ai'i nũ— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

²⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ako ai'i. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e monoi omama'e rejarera 'gã nupe. Je mome'u are woga rejaarera 'gã, weki'yra rejaarera 'gã, wewirera rejaarera 'gã, wenyra rejaarera 'gã, oy rejaarera 'gã, 'uwa rejaarera 'gã, wa'yra rejaarera 'gã, oywy rejaarera 'gã. ³⁰ Mĩmera 'gã nupe nipo Janeruwarete 'ga mama'e monoi. 'Awamũ futat 'ga mama'e monoi 'gã nemiejarera apyraapa jẽmĩ nũ. Woga rejaarera 'gã nupe Janeruwarete 'ga kwaiwete 'oga monoi, sẽg 'oga monou 'gã nupe. Weki'yra rejaarera 'gã nupe Janeruwarete 'ga kwaiwete 'gã mogyau 'gã neki'yra 'jawewaramũ, sẽg 'gã mogyau 'gã neki'yra 'jawewaramũ. Wewirera rejaarera 'gã nupe Janeruwarete 'ga kwaiwete 'gã mogyau 'gã newirera 'jawewaramũ, sẽg 'gã mogyau 'gã newirera 'jawewaramũ. Wenyra rejaarera 'gã nupe Janeruwarete 'ga kwaiwete 'gã mogyau 'gã nenyra 'jawewaramũ, sẽg 'gã mogyau 'gã nenyra 'jawewaramũ. Oy rejaarera 'gã nupe Janeruwarete 'ga kwaiwete 'gã mogyau 'gã y 'jawewaramũ, sẽg 'gã mogyau 'gã y 'jawewaramũ. Oywy rejaarera 'gã Janeruwarete 'ga imogyau kwaiwete ywy jaramũ, sẽg ywy jaramũ. Je rerowiare'ema 'gã nanẽ 'gã nerekou tyweaete je mome'u are nũ. A'ere nipo je mome'wara 'gã anure 'gã oi ajemogyau ywag ipe nakwaparimũ ete rũi futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³¹ —'Awamũ 'gã amũ reni 'wyriaramũ ajaupe. A'ere anure nipo aipo 'gã jemogyi akotee ma'eramũ etee nũ. 'Awamũ 'gã amũ ajemogyau akotee ma'e 'gã 'jawe. A'ere nipo anure aipo 'gã jemogyi 'wyriara 'jawewaramũ nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Amanũawama Jejui 'ga imome'wau'japa
(Mateu 20.17-19; Luka 18.31-34)

³² A'ere Jejui 'ga awau watau wemimu'e 'gã nupi nũ. Jerusareg ipe 'gã awau. A'eramũ Jejui 'ga awau tenune, 'ga remimu'e 'gã awau akou 'ga rewiri. “Jerusareg ipe nipo 'gã je jukai anure”, 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã wea'aramũ ojeupe Jejui 'ga 'eawer are. A'eramũ 'gã oporesagamũ 'ga ree. A'ere tekotee 'ga rewiri oo ma'e 'gã oi 'gã newiri. Opy'a'wyrãmũ 'gã awau. A'ere Jejui 'ga 'i wemimu'e 'gã nupe:

—Pe'je pejejua pejejepe'au 'gã nui ra'ne. Taporogyta pẽ nupe etee 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã ojepe'au 'gã nui. A'eramũ Jejui 'ga ajukaawa mome'wau 'gã nupe nũ.

³³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jerusareg ipe jane oi 'awamũ. Peu futat nipo 'ga amũ pẽneki'yramũ je monoi mainana 'wyriara 'gã nupe, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —A'eramũ nipo 'gã 'jau jee: “Sijukaukat 'ga 'gã nupe 'jau”, 'jau nipo 'gã jee. A'eramũ nipo 'gã je monou judeue'ema 'gã po pe. ³⁴ A'eramũ nipo judeue'ema 'gã je kurapa, je rerekoemãu. A'eramũ nipo 'gã onymuna je ree, je nupãnupãu, je monou, je mu'ama 'ypeywar are jepo kutuka je manamamũ futat. A'ere nipo imuapyra 'ara rupi Janeruwarete 'ga je moferawi etee nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Juã 'ga Tiago 'ga retee Jejui 'ga upe 'gã 'eawet
(Mateu 20.20-28)

³⁵ A'ere Sepeteu 'ga ra'yra 'gã 'ua Jejui 'ga pyri katu katu 'jau 'ga upe:

—Mama'e esagea eapo oree, ki Ku'jyp— 'jau Tiago 'ga 'ua, Juã 'ga retee 'ga upe.

³⁶ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja pẽẽ ifutaa pejejeupe je iapoa?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁷ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ore muapygukar iki ape ejepyri, 'wyriarareteramũ e'yi re. 'Wyriarareteramũ ene renamũ nipo 'gã 'ua ene muorypa najuejue etee. A'eramũ ore aruapygiweramũ ene

pyri. Ore mũ ki emuapygukat ejakwatawa katy. Ajepejamũ ki ore muapygukat ape ejau katy. 'Wyriaramũ ore mogo ape ejepyri— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nepēneapyoi futari ee. 'Wyriarareteramũ teko enune nipo je jerayrũnamũ ra'ne kwaiwete. Je rerekou tyweaete te nipo 'gã. Pejereko tywerukat sipo je pyri? Pēnuag sipo pejejereko tywera upe?— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Oreruag futat nipo ore jupe nũ'ũ— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat nipo 'gã pē nereko tyweri anure. ⁴⁰ A'ere je miamũ namuapygarũi pē tejepyri tepoaawamũ. Je pyriwara 'gã Jeruwarete 'ga te okwaap. 'Ga etee te okwaap. Wemifutar imũ etee 'gã amũ mũ'jãu 'gã muapygukaa je pyri— 'jau Jejui 'ga 'gã mu'jau ojepyri wapyk ma'e 'gã nee.

⁴¹ 'Gã je'ega renupawe amumera 'gã Jejui 'ga remimu'e 'gã amara'neramũ Tiago 'ga ree, Juã 'ga ree nanẽ nũ. ⁴² A'ere Jejui 'ga 'gã nenũi 'gã majatykau ojee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekwaap judeue'ema 'gã 'wyriara 'gã nemiapoa. 'Gã 'wyriara 'gã wemiayuwa 'gã amono kwe pe mama'e apoukaa ojeupe. ⁴³⁻⁴⁴ A'ere pē jeremiyuwamũ na'gã 'jawe rũi pejemogy. 'Wyriaramũ pejejekoweramũ pē mama'e apou pejejaupe, pejejopoa etee futat mama'e apou pejejaupe. Pejejaupe oporowyky ma'eramũ etee futat pejejemogyau. A'eramũ nipo je pē mogyi 'wyriaramũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴⁵ —Je 'ã pēneki'yraretea agawewi. A'etea je 'ã ojot 'awa ywy pe mama'e apou pē nupe. Natejeupe mama'e apoukaa rũi je ruri. Pē nupe mama'e apoawamũ etee te je ruri. Temanũmũ te 'ã je ruri 'au pē nupe. Pē katu'okawamũ te je ruri 'awa ywy pe. A'eramũ taetu 'gã taje rerowiat 'jau kwy, a'e te je 'ã— 'jau 'ga 'gã nupe.

Eae'ema 'ga

(Mateu 20.29-34; Luka 18.35-43)

⁴⁶ Jeriko pe Jejui 'ga awau wemimu'e 'gã netee. Pe awi 'gã oramũ mytuna 'gã awau 'gã nupi. Awaw ipe 'gã eae'ema 'ga amũ resaka, Patimeu 'ga resaka. Aipo 'ga ruwa 'ga Timeua. Peyse pe eae'ema 'ga 'ũina ka'aranũ renũina ojepyu okwap ma'e 'gã nupe.

⁴⁷ Poje 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—Jejui 'ga okwap 'awamũ, Nasare pe waranup ma'efera 'ga okwap akou nũ— 'jau 'ga amũ 'ga upe.

A'erauwe 'ga Jejui 'ga rera renupawe wafukaita 'ga upe:

—Ku'jyp! Ene 'ã Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera! Erejemuaẽm te je ree? Epãjẽ mũ je katu'og ape!— 'jau 'ga wafukaita Jejui 'ga upe.

⁴⁸ A'eramũ mytuna 'gã 'jau 'ga upe:

—Epije e'ỹina kũi— 'jau 'gã 'ga upe, 'ga afukai 'ga renamũ.

A'ere 'ga jero'wuro'wui etee wafukaita 'ga upe:

—Ku'jyp! Ene te 'ã Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera. Ejemuaẽm je ree. Je resag ape!— 'jau 'ga wafukaita ojero'waro'wau etee 'ũina, Jejui 'ga upe wafukaita.

⁴⁹ A'erauwe Jejui 'ga opytau pe pe 'ga ree.

—Peenũi 'ga— 'jau Jejui 'ga wemiayuwa 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ga renũina.

—“Ere ejua”, e'i 'ga enee. A'eramũ ene ekyjawe'em efu'ama ejua ore rupi— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵⁰ A'erauwe Patimeu 'ga opiara momoa ywyu kamẽsĩete afu'ama awau Jejui 'ga repejãna.

⁵¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'ja te erefutat ejeupe je iapoa?— 'jau 'ga 'ga upe.

—Tamã'ë 'jau nũ, a'e te je enee, ki Ku'jyp. Jereapap je ikue— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵² A'eramũ Jejuì 'ga 'jau 'ga upe:

—Je rerowiar ape ekou ra'e jepi. A'eramũ je ene mamã'jãu nũ— 'jau Jejuì 'ga 'ga upe. Aipo 'ga 'erauwe 'ga amã'jãu nũ. A'eramũ futat 'ga awau Jejuì 'ga rewiri.

11

Kawaru'i 'arimũ Jejuì 'ga ataawet

(Mateu 21.1-11; Luka 19.28-40; Juã 12.12-19)

¹ Jerusarega pyriu'i owaëmamũ 'gã awau ywytyr ipe, Oriweira 'jaw ipe. Mukũi amunawa 'upa ywytyra pyri. Pefaje, Petani. Mĩmera amunawa 'upa ywytyra pyri.

² A'eramũ Jejuì 'ga 'jau wemimu'e 'gã amũ nupe, mukũja 'gã nupe:

—Pe'je pejewau pejekwapa je renune pejewau pejewaẽma iruupeuwara amunawa upe. Pejesouwe nipo pẽẽ kawaru'i mũ resaka. Nuatai we 'ga amũ i'arimũ. A'ea ki perut iamoiã jee— 'jau Jejuì 'ga 'gã nupe. ³ —“Ma'eramũ te peko ee?” pejejeupe 'gã 'eramũ ki “Janejara 'ga te e'i oreẽ ko: Kawaru'ia perut jee ra'ne, e'i 'ga oreẽ ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri pẽ nupe nũ”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jejuì 'ga 'gã nupe.

⁴ A'eramũ 'gã awau. Awau 'gã kawaru'i resaka. 'Oga rokwar ipe 'upa ojeamogou. ⁵ 'Gã iamoiramũ 'gã amũ 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pẽẽ pejekou ee ki 'ei? Ma'eramũ pẽẽ iamoiã ki 'ei?— 'jau 'gã 'gã nupe.

⁶ A'eramũ 'gã 'jau 'gã nupe, ojeupe Jejuì 'ga 'eawer imũ etee futat:

—Janejara 'ga te e'i oreẽ ko: “Kawaru'ia pekwap amũ rerua jee ra'ne”, e'i 'ga oreẽ ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri nũ— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ ee 'gã nupe oporonup ma'efera 'gã kawaru'i rerawaukaa 'gã nupe.

—A'jea. Pe'je ajee erawau 'ga upe— 'jau 'gã 'gã nupe.

⁷ A'eramũ 'gã kawaru'i rerawau Jejuì 'ga upe. A'eramũ 'gã amũ opiara mososoka imonou kawaru'i 'arimũ Jejuì 'ga apykawamũ. A'ere Jejuì 'ga wapyka i'arimũ.

⁸ Kwaiwete 'gã awau 'ga renunewe opiara mososoka, imonou pe rupi imogyau 'ga kwapawamũ. 'Ga ree oporomutaawa resaukaawamũ 'gã iapou. Pinowa nanẽ 'gã imonou pe rupi 'ga kwapawamũ. ⁹ 'Ga renune oo ma'e 'gã wafukaita 'ga rewiri oo ma'e 'gã netee:

—Au'je katu te 'ã Janeruwarete 'ga resageayramũ janee. Ene 'ã 'ga remimurera futat.

¹⁰ Ene 'ã ore 'wyriar ymanera juapyreramũ, Davi 'ga juapyreramũ. 'Awamũ nipo 'ã ene e'ỹina 'wyriarareteramũ oreẽ. Janeruwarete 'ga ojejuka esage ene ree. Janeruwarete 'ga 'ã esage oreẽ. Ene 'ã 'ga imua oreẽ— 'jau 'gã wafukaita Jejuì 'ga kawaru'i 'arimũ 'ga rut 'ga rekoramũ.

¹¹ Jerusarega upe owaëmawe Jejuì 'ga ojypa kawaru'i 'ar awi awau osou 'Uwarete 'ga mogytaaw ipe. A'eramũ 'ga peu ose re amã'jãu mama'e are, mama'ea ipypewar are. A'ere 'ga noje'egi 'gã nupe. Kaaruwamũ futat. A'eramũ 'ga uẽma jui, awau Petani pe wemimu'e 'gã netee.

Y'wa 'ywa upe Jejuì 'ga 'eawet

(Mateu 21.18-19)

¹² Ai'iwe 'gã awau ojewya Jerusareg ipe nũ. Jejuì 'ga opy'arayparamũ akou aipo pe. ¹³ Awaw ipe 'ga y'wa 'ywa resaka, figu 'jawa 'ywa resaka, kwaiwete oowa resaka. A'eramũ 'ga epejãna i'a rekaa. A'ere nitywi i'aa. Oowa etee esaka akã are. Nowaẽmi we i'aawa upe. ¹⁴ A'eramũ Jejuì 'ga 'jau 'ywa upe:

—Au'je katu katu ki e'a re 'awa y'wa 'ywa mũ— 'jau 'ga y'wa 'ywa upe.

Aipo 'ga 'ea 'ga remimu'e 'gã enupa.

Wyra me'egara 'gã mũ'ẽawet

(Mateu 21.12-17; Luka 19.45-48; Juã 2.13-22)

¹⁵ Jerusareg ipe owaēmawe Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaawa osoma pype wemimu'e 'gã netee. Irãã'ã wyra me'egara 'gã jemogyramũ. A'eramũ Jejui 'ga amara'neramũ 'gã nee:

—Pe'je pejewau peje'jãu 'aw awi. Nawyra me'egawa rũi te 'ã. Janeruwarete 'ga mogytaawa te 'ã 'oga. 'Au futat jane ruri jareporogytau 'ga upe. A'ere 'ã pẽẽ nanarũi pereko. Pemỹi wyra me'egawamũ etee. Pejejeymawa etee 'ã pẽẽ erua ime'ega erupa 'ga mogytaawa 'oga pype— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Wyra muara 'gã neewe futat 'ga 'gã mũ'jãu jui. Ka'aranũũ mojopy'ruara 'gã 'yjejana 'ga imonou imuewiwya imojerepa 'gã nui. Aipo ka'aranũũ mojopy'ruara 'gã kwe pewara 'gã ka'aranũũ mojopy'rau ajaupe. A'eramũ Jejui 'ga 'gã 'yjejana monou imuewiwya imojerepa 'gã nui. Ka'aranũũ monou imomopomopoa 'gã nui. Pykau me'egara 'gã kanawaa nanẽ 'ga imojerepa nũ. ¹⁶ Jarejuwarete 'ga mogytaawa rukara 'ga iaawukare'ema mama'e reroora 'gã nupe. ¹⁷ A'eramũ 'ga 'gã mu'jau ee:

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue: “Agamũ jemogytaawa 'oga futat. 'Au futat 'gã nuri oporogytau jee, najuejue etee 'gã nuri oporogytau jee”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'ere 'ã pemỹi wyra me'egawamũ etee. Pejejeymawa me'ega pejejaupe pejejeymawa repy rowoupia ekoete 'ã pejejupa 'au pejejaupe. Ma'eramũ pẽẽ 'ga mogytaawa 'oga mỹina pejemunarũawamũ ete 'ũ?— 'jau 'ga 'gã nupe, oje'ega moywyradena.

¹⁸ Jejui 'ga remiapofera rera renupawe mainana 'wyrara 'gã, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee amara'neramũ 'ga ree. A'eramũ taetu 'gã afuew-ereteramũ 'ga ree.

—Maran tete jane Jejui 'ga jukaarũi?— 'jau 'gã ajaupe.

Okyje wejue 'gã mytuna 'gã nui. A'eramũ 'gã poromũ 'jau. Kwaiwete wejue 'gã porenuiwiramũ Jejui 'ga 'e are. A'eramũ 'gã okyjau 'gã nui. “Ga jukaramũ te 'gã jane apisi ete nũ a'i kũi”, 'jau 'gã ajaupe.

¹⁹ Kaaruwamũ Jejui 'ga awau uẽma Jerusareg awi wemimu'e 'gã netee.

Jupe Jejui 'ga 'eawera y'wa 'ywa oypiwamũ

(Mateu 21.20-22)

²⁰ Ai'iwe 'gã awau okwapa y'wa 'ywa pyu nũ, jupe Jejui 'ga 'eawera 'ywa pyu nũ. A'eramũ 'gã esaka nũ. Amanũmũ osiniga u'ama. Apoa we futat oypiwamũ. ²¹ A'eramũ Pedro 'ga wea'aramũ Jejui 'ga 'e are. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Esak, ki Ku'jyp. Jupe ene'eawera ay y'wa 'ywa rai'i. Iypip u'ama amanũmũ ojeupe ene je'eg ire rai'i— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²²⁻²³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pẽnea'ar iki je'e are. Jarejuwarete 'ga rerowiar ire pẽẽ nanẽ pejemiapoe'ema peapo nũ. Ywytyra miamũ futat nipo pẽẽ imojepe'aukaa tenaw awi imonou 'yẽ'ẽ rypyter ipe imỹina. “Ekwap 'aw awi 'yẽ'ẽ rypyter ipe e'ỹina”, ojeupe pẽẽ 'eramũ nipo awau pẽ'eawer imũ etee futat. A'ere pẽẽ nepeapoa'uweri pejemiapoe'ema Jarejuwarete 'ga rerowiar ywyapie'em ire— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁴ —A'eramũ je ako 'jau pẽ nupe jepi: Werowiar ire Janeruwarete 'ga mama'e monoi pẽ nupe, “mama'ea emut amũ oree”, ojeupe pẽẽ 'eramũ. “Amut 'ga jee” 'e rerowiar ire 'ga mama'e monoi pẽ nupe ojeupe pẽ'eawer imũ etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁵⁻²⁶ —Jarejuwarete 'ga upe pejeoporogytaramũ nipo pẽẽ pejejea'aramũ pejejeupe 'gã amũ mama'e tywera apoawer are. A'eramũ ki pẽẽ pejejeateeramũ jui. A'eramũ Janeruwarete 'ga petywera moia pẽ nui — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

“Awỹja rer imũ te erejot?” Jejui 'ga upe 'gã 'eawet

(Mateu 21.23-27; Luka 20.1-8)

²⁷ A'eramũ 'gã awau owaẽma Jerusareg ipe nũ. Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype 'gã ata 'gã nekoramũ, 'gã amũ 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. Mainana 'wyrat, Moisesi 'ga

remikwasiarer are moromu'jat, judeu 'gã 'wyria'ri. Mĩmera 'gã 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe:

²⁸—Awỹja rer imũ te erejot rakue? Awỹja pãjẽ mũ te mama'e ereapo? Awỹja te ene mut oree rakue?— 'jau 'gã 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe.

²⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je ajee pẽẽ na'ne imome'wau jee 'ũ. Tejeupe pẽẽ imome'u re je nanẽ tajemome'u pẽ nupe 'jau nũ— 'jau ete Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁰—Awỹja je'eg imũ Juã Batista 'ga ruri ae pymĩau 'y pe rakue 'ũ? Jarejuwarete 'ga je'eg imũ te 'ga ruri rakue? Kũima'e 'ga amũ je'eg imũ te ra'u nũ?— 'jau Jejui 'ga oporonupa ee 'gã nupe u'ama.

³¹ A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Ma'ja sa'e te jane 'ga upe? “Jarejuwarete 'ga je'eg imũ 'ga ruri” ojeupe jane 'eramũ te 'ga 'i janee nũ a'i kũi, “A'etea neperowiari 'ga”, 'ga 'i etee janee nũ a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe.

³²—“Kũima'e 'ga je'eg imũ 'ga ruri”, jane 'eramũ nipo tekotee 'gã jane apisi ita pyu nũ a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe.

Okyje 'gã mytuna 'gã nui. “Juã 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara futat janee”, e'i 'gã jepi. A'eramũ 'gã okyjau 'gã nui. ³³ A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Norokwaawi ore Juã 'ga muarera 'ga nũ'ũ— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga nanẽ 'jau 'gã nupe nũ:

—A'eramũ je nanẽ temuarera 'ga mome'wawe'em pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

12

Ko raaran a'wyre'ema 'gã

(Mateu 21.33-46; Luka 20.9-18)

¹ A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe 'gã mu'jawamũ.

—Kũima'e 'ga amũ y'wa 'ywa rakã otym oko pe, uwa 'jawa 'ywa rakã otym oko pe. Kwaiwete 'ga uwa rakã tyma. A'eramũ 'ga oko osõu. A'ere 'ga y'wa apikawa apou. A'ere 'ga 'og ywate apou iaarana 'ga upe. A'eramũ 'ga 'gã amũ monou oko raaranamũ imỹina ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau “Y'waa mũ jema'ea futat. Emyreramũ te ajee pẽma'e futat pẽporowykyawera repya futat”, 'jau ijara 'ga 'gã nupe. A'ere 'ga awau watau 'gã nui. ² Y'wa tyarama upe iwaẽmauwe ijara 'ga wemiayuwa 'ga amũ monou oma'ea uwa 'a piaramũ.

³ A'ere ko raarana 'gã 'ga pyygi ete 'ga nupãnupãu etee 'ga mojewya 'ga monou. Nan etee futat 'gã 'ga monou nũ. ⁴ A'ere ko jara 'ga 'ga amũ monou nũ, oma'e piaramũ te 'ga 'ga monou numiamũ. A'eramũ ko raarana 'gã nãñewẽjẽmĩ 'ga rerekoi nũ. 'Ga pyygi etee 'ga akãnupãu 'ga rerekou nũ. A'erauwe 'ga ojewya awau nũ. ⁵ A'eramũ ko jara 'ga 'ga amũ monou nũ. A'ere ko raarana 'gã 'ga jukai etee. A'eramũ ko jara 'ga 'gã amũ monou nũ. A'ere ko raarana 'gã 'gã pyygi ete 'gã nerekou tyweaete. 'Gã amũ 'gã iapisau.

⁶ Nitywi futari ko jara 'ga remimonorama. Wa'yra etee 'ga wereko. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe: “Teja'yra 'ga pa je omono ipiaramũ kwy. 'Ga 'ã jeremifutararetea re'ã. A'etea je 'ga amono tey'wa piaramũ tejeupe”, 'jau 'ga ojeupe. “Jera'yra 'ga nipo 'gã opojeup re'ã. Jera'yra 'ga ree nipo 'gã pojyramũ re'ã”, 'jau nipo 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁷—A'ere 'gã 'ga ra'yra 'ga resakawe 'jau ajaupe: “Wa'yra 'ga 'ga amut y'wa piaramũ ra'e. 'Ga futat 'uwa 'ga py'rau ko jaramũ 'uwa 'ga manũ re. A'eramũ jane 'ga jukau jui. A'eramũ janema'ea futat koa 'ga ruwa 'ga manũ re kũi”, 'jau nipo 'gã ajaupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁸—A'eramũ 'gã 'ga pyyka 'ga jukau. 'Ga juka re 'ga reumera rerawau enuẽma ko awi inuga— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau mainana 'wyriara 'gã nupe:

—Maran sipo ko jara 'ga wa'yra jukaarera 'gã nerekoi? 'Ga futat oo ko raarana 'gã apisau. A'ere nipo 'ga 'gã amũ monou 'gã py'rau oko raaranamũ nũ. Aipo 'gã te nipo

y'wa mono ijara 'ga upe y'wa tyarũnamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁰ —Pěnea'ar iki 'ga amũ remikwasiarer are. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'ga amũ upe rakue.

“Mĩa ita nia'wyrui ra'e, 'jau nipo itaoga apoara 'gã ajaupe, ita monou imomoa ajau. A'ere 'ga amũ aipoa ita eroyrũmyrera ita pyygi etee imonou imỹina tenawera pype 'oga ypywotypawamũ.

¹¹ Janeruwarete 'ga imỹjukaa 'gã nupe rakue.

A'eramũ 'ga remiapofera wesageayramũ futat oree”,

'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹² 'Ga je'ega renupawe mainana 'wyrara 'gã 'jau fariseu 'gã nupe:

—Mama'e mũ mome'uramũ 'ga 'i janee poromũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ taetu amara'neramũ Jejui 'ga ree. Afuweramũ 'ga pyyg are. A'ere 'gã kyjeetei mytuna 'gã nui.

—“Jejui 'ga te 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wararetea ra'e”, 'jau 'gã ajemogyau ajaupe. A'eramũ nipo 'gã jane apisi ete. Jejui 'ga jane ipygamũ nipo 'gã jane pyygi nanẽ nũ— 'jau 'gã ajaupe, okyjau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nui.

A'eramũ 'gã 'ga pyyke'ema. A'eramũ 'gã awau 'ga wi.

Jejui 'ga upe fariseu 'gã 'eawet

(Mateu 22.15-22; Luka 20.20-26)

¹³ A'eramũ judeu 'gã 'wyrana'nĩ 'gã 'jau ajaupe:

—'Gã amũ simono imoporogytaukaa 'ga upe 'jau. Morogyta 'ga imome'u tyweramũ sipyyk 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã fariseu 'gã amũ imonou Erote 'ga remiayuwa 'gã netee Jejui 'ga upe imoporogytaukaa. ¹⁴ A'eramũ 'gã awau 'jau Jejui 'ga upe:

—A'jea futat 'ã ereporogyta a'jeteetewi ra'e. Nereporogyta ekoetei te 'ã. A'jea futat te 'ã erejeka pãwẽ pãwẽ ae ree. A'jea futat te 'ã ore mu'e ape mama'e are. Eneje'eg are 'gã amũ oporenuwiwere'emamũ agawewi. A'etea ene mama'e a'jea etee eremome'u— 'jau 'gã Jejui 'ga upe. —A'eramũ ene 'awamũ 'jau oree: Jane 'ã judeua. Simono te jane ka'aranũia 'wyrararete 'ga upe, Sesa 'ga upe? Naani te ra'u nũ? Ma'ja e'i te Moisesi 'ga ee rakue? Najudeu arũi te 'ã 'wyrararete 'ga. Tapy'ỹi amuteea 'ga. Romanũa te 'ga. A'etea te jane simepy 'ga?— 'jau 'gã oporonupa 'me Jejui 'ga upe ee.

¹⁵ A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi ojee. “Jeje'ega renupa 'gã nuri numiamũ. ‘Siesak 'ga mama'e mũ mome'ua sigaty jarejee 'jau’, e'i te 'gã jee numiamũ”, 'jau Jejui 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nepeporonuwi tee pejejua ee jee. “Simosimot ekoete jarejaupe 'ga 'eawera 'jau”, pe'je te jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ka'aranũ ywope'ia pemut amũ jee ra'ne, Sesa 'ga mepyawa mũ jee ra'ne— 'jau ete Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁶ A'eramũ 'ga amũ imonou 'ga upe.

—Kweramũ ajee 'wei— 'jau 'ga imonou 'ga po pe.

A'eramũ Jejui 'ga ka'aranũ ywope'i resaukaa 'gã nupe:

—Awỹja ra'agawa te 'up ee 'ga rera retee?— 'jau 'ga esaukaa 'gã nupe.

—'Wyrararete 'ga ma'ea futat— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Ga ra'agawa rerekwara 'ga ma'ea futat. A'eramũ pẽẽ imonou 'ga upe etee futat. A'ere Jarejuwarete 'ga mama'ea pemono 'ga upe etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'e renupawe 'ga upe imome'uukarera 'gã oporesagamũ etee 'ga ree.

—Kuu. I'akwaap 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã awau 'ga wi.

Oferap ma'e are 'gã mu'eawet

(Mateu 22.23-33; Luka 20.27-40)

¹⁸ Ko'iko'i ete satuseu 'gã amũ 'ua oporogytau Jejui 'ga upe nũ. Aipo 'gã e'i ajaupe ra'e jepi: “Amanũ re ae noferawu'jawi nũ. Amanũmũ ae teepawamũ ywawuje futat”, 'jau agawewi satuseu 'gã ajaupe ra'e jepi. A'etea 'gã 'ut oporonupa ee Jejui 'ga upe. ¹⁹ A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—“Moromu'jara 'ga” 'jau 'gã enee jepi. A'eramũ ene ore mueapyou katu mama'e are. Ymã 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Kũima'e 'ga amũ nipo amanũ wa'yre'emauwe. A'eramũ nipo 'ga manũ re 'ga rewirera 'ga 'ga remirekofera ãã rerekou. A'eramũ nipo 'ga aja'yrapyau ãã pype. A'eramũ nipo 'ga ra'yr ypy 'ga amanũ ma'efera 'ga ra'yre'era 'jawe futat”, 'jau 'ã Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁰ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe nũ:

—A'ere nipo kũima'e 'ga amũ 'ga ra'yra sete. A'eramũ nipo u'ar ypy ma'efera 'ga kũjã mũ rerekou. A'ere nipo 'ga wa'yre'emauwe 'ga manũ jui. A'eramũ nipo 'ga amanũmũ ãã wi ãã rejaa ãã mogou wewirerera 'gã nupe. ²¹ A'eramũ nipo 'ga manũ re 'ga rewirerera 'ga amũ ãã rerekou 'ga py'rau nũ. A'ere nipo 'ga nanẽ 'ga manũ wa'yre'emauwe nũ, ãã rejaa ete wewirerera 'gã nupe nũ. ²² A'eramũ nipo 'gã ojopy'rapy'rau etee 'gã ãã ree, ajamanũnamũ. A'ere nipo 'gã nata'yri'i futari ãã pype. Ojee 'gã jemoypaw ire nipo ãã nanẽ amanũmũ nũ. ²³ A'eramũ nipo 'ga ae moferapawa 'ara rupi manamũ sipo ãã menaretea? 'Gã juejue futat ãã wereko kũi— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

²⁴ A'eramũ Jejui 'ga aipo ojeupe 'gã 'eramũ 'jau 'gã nupe:

—Pẽ'me awi. Nanarũi. Nepẽneapyoi Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are ra'e. 'Ga pãjã nanẽ pẽẽ ikwaape'ema. ²⁵ 'Au etee te 'gã nemirekoramũ kũi. A'ere 'gã oferaw ire naemirekou'jawi kũi. Ywagipewara 'gã 'jawe etee futat 'gã jemogyi. Niporerekoweru'jawi 'gã kũjã are. Kũjãmera 'gã nanẽ omenariwere'emamũ futat nũ, kũima'e 'gã 'jawe etee futat nũ kũi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁶ —Nepẽneapyoi nipo Jarejuwarete 'ga 'eawer are. Nepemogytai nipo Moisesi 'ga remikwasiarera, ae feraw are 'ga ka'arana kwasiaripyre'era rai'i? Ka'a'i ikai are 'ga ka'arana kwasiari rakue. A'eramũ 'ga 'jau: “Ka'a'ia je upe imueny re Janeruwarete 'ga oje'ega jee ikue. ‘Je te 'ã Eneruwaretea. Enepytunera 'gã Nuwaretea 'jau. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mĩmera 'gã Nuwaretea je ako’, 'jau 'ga jee ikue”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga janee rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“Ymã te je 'gã Nuwaretea ikue”, 'jawe'em Janeruwarete 'ga 'ga upe rakue. A'ere 'ga 'i: “Je te 'ã 'gã Nuwaretea ako”, 'jau 'ga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁷ —Aipo 'gã amanũ futat rakue numiamũ, Moisesi 'ga tywe'emauwe futat rakue numiamũ. A'ere 'gã 'aga namanũ futari. A'eramũ Janeruwarete 'ga poromũ 'jau Moisesi 'ga upe rakue. 'Gã 'aga tywe'em ire amunipo 'ã 'ga aipo ne'ia'uweri Moisesi 'ga upe rakue. Ako ma'e 'gã nupe etee te 'ga Aeruwaretea— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau. —A'eramũ 'ã pẽẽ 'gã mu'jau tywet aipo are. “Noferawu'jawi aea amanũ re” 'e are pẽẽ 'gã mu'jau tyweaete— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Janeruwarete 'ga 'eaweraretea

(Mateu 22.34-40; Luka 10.25-28)

²⁸ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga amũ 'gã je'ega renupa. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe: “A'jea futat 'ga 'i. Tamoporogytaukat 'ga mama'e are”, 'jau 'ga ojeupe etee futat.

—Maranuara te ajee Janeruwarete 'ga 'eaweraretea?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Awamũ futat 'ga 'eaweraretea. “Peapyaka jeje'eg are ki Israeu juapyreramũ. Je te 'ã pẽjararetea. Nitywi futari 'ga amũ je 'jawe pẽ nupe”, — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁰ —“Pẽporomutat je ree pejepytuna 'gã apyraapa”, e'i 'ã Janeruwarete 'ga pẽ nupe rakue. “Mama'ea peapo jee jeremifutar imũ. Pejejea'aramũ pejemogyau je ree 'gã

nee pejejea'ara apyraapa. Je upe mama'e apou pëë iapou etee futat. Pejefuakara pyu pëë mama'e apou je upe. Aipo aporamũ nipo pejeporomutaramũ je ree a'jea futat 'gã nee pejeporomutara apyraapa pejemogyau”, e'i Janeruwarete 'ga pë nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Poromũ te 'ga 'eaweraretea. ³¹ Ajepeja 'ga 'eaweraretea nanë nũ. “Pëporomutat pejepyriwara 'gã nee pejee pejeporomutara 'jawe etee futat”, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Amumera 'ga 'eawera nuapyraawi futari aipo 'ga 'eaweraretea— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³² A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere poromũ. Majepei tee futat te 'ã Janeruwarete 'ga. Nitywi futari 'ga amũ 'ga 'jawe. ³³ A'eramũ ki jane jareporomutaramũ 'ga ree jarepytuna 'gã jareporomutara apyraapa. A'eramũ jane a'jea futat jareporomutaramũ 'ga ree. 'Ga upe mama'e apou ki jane iapou 'ga remifutar imũ etee futat. 'Ga ree ki jane jarejea'aramũ jarejemogyau. 'Ga upe mama'e apou ki jane iapou a'jea futat. 'Ga remifutar imũ ki jane jarejepyriwara 'gã nerekou esage jarejereko esage 'jawe etee futat— 'jau 'ga 'ga upe. —Aipo 'ga 'eawera renuwa wesageramũ 'ga upe mama'e rapya apyraapa. 'Ga je'ega renuwa esage 'ga upe mama'e monoa apyraapa— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

³⁴ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ Jejui 'ga 'jau ojeupe: “I'akwaap ma'e 'ga pa ra'e”, 'jau 'ga ojeupe etee futat 'ga resaka. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ererowyk Jarejuwarete 'ga ekou ra'e— 'jau 'ga 'ga upe.

Aipo 'ga 'e renupawe mytuna 'gã ajemogymogyau etee futat. Ojenosõu 'ga wi. A'eramũ 'gã imome'waukaru'jape'ema 'ga upe.

*Janeruwarete 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyret
(Mateu 22.41-46; Luka 20.41-44)*

³⁵ Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype akou Jejui 'ga oporonupa ee 'gã nupe:

—Ma'eramũ te Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã 'i pë nupe: “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyrera”, 'jau 'gã pë mu'jau ee. ³⁶ A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari ee Davi 'ga upe rakue:

“Jeruwarete 'ga 'jau Jejararete 'ga upe rakue:

‘Eapyk 'au je pyri. Je 'jawe futat ene. Enepãjêrete je 'jawe.

A'eramũ ene eapyka je yse katy.

Anure nipo je ene mogoi 'wyrriaramũ 'gã nupe najuejue etee futat.

Ene ree iporomutare'ema 'gã 'arimũ je ene magwawukari.

A'eramũ ene je iapoe'emauwe eapyka 'au je yse katy’, 'jau 'ga Jarejararete 'ga upe”,

'jau Davi 'ga ikwasiaa rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁷—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ree 'ga ka'arana kwasiari rakue. Ma'eramũ sipo ajee Davi 'ga 'i “Jejararete 'ga”, 'jau ajuapyrera 'ga upe nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

*Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat
(Mateu 23.1-36; Luka 20.45-47)*

Mytuna 'gã oporenuwiweramũ Jejui 'ga porogyta are. 'Ga remimome'ufera 'gã muekõëãina.

³⁸ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pejea'gu ki Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nui. 'Gã 'ã e'i ajemogyau ojeupe: “Je 'ã kũima'eeteetea”, 'jau 'gã 'ã ajemogyau ojeupe, waity fuku rerekou. A'eramũ 'gã ataramũ 'gã naitya ajasimana 'gã nee. “Tiporesagete 'gã je ree 'jau”, 'jau 'gã akou ojeupe. Wapeje'ega tãmêjê 'gã ifutaa. 'Wyrriara apykawa 'arimũ etee wapyka awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. ³⁹ Ojemi'waaw ipe nanë nũ 'wyrriara renawa 'arimũ etee wapygiweramũ ojemi'waa. ⁴⁰ Kũjã men manũ ma'efera 'gã nupe nanë 'gã 'jau nũ: “Je tamaenun tekou enekaraemã are 'jau”, 'jau futatee 'gã 'gã nupe. “Je te nipo ako esage temaenuna enekaraemã are”, 'jau futatee 'gã 'gã nupe. A'ere 'ga etee 'gã karaemã pyygi ojeupe, ka'aranũã nanë nũ. A'eramũ 'gã 'jau ojeupe etee futat: “Kwakwai'i teje'ega

monoi Jarejuwarete 'ga upe. Kasi a'e pe 'gã je kwaawi mama'e tywera je iaporamũ ne kwy”, 'jau 'gã ojeupe etee futat. A'eramũ nipo 'gã oje'ega monou fuku o'meramũ akou Jarejuwarete 'ga upe, wemiapo tywera mimawamũ. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã nereko tyweri 'gã nemiapo tyweawer are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Imen manũ ma'efera ãẽ remimonofet
(Luka 21.1-4)

⁴¹ Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype Jejui 'ga wapyka 'ũina Jarejuwarete 'ga upe ka'aranũ ryrũ pyri. A'eramũ 'ga ose ma'e 'gã nesaka 'ũina, yrũ pype 'gã nemimonoa nanẽ 'ga esaka nũ. Ika'aranũ kwai ma'e 'gã ka'aranũ monou Jarejuwarete 'ga ma'e yrũ pype 'ga upe kwaiwete. ⁴² 'Gã nesepaw ire majawera ãẽ mũ 'ua osou 'og ipe. Nika'arani ãẽ akou. Itywerete ãẽ akou. A'etea ãẽ oka'aranũ ywope'i omono ipype. Mukũ'i'ĩ etee ãẽ imonou ipype. Naepyi agawewi ãẽ remimonofera. ⁴³ ãẽ resakawe Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Kweramũ kũjãa ãẽ imen manũ ma'efera ãẽ. Nitywa'uweri agawewi ãẽ mama'ea. A'etea ãẽ oka'aranũ monoupap futat yrũ pype. A'eramũ ãẽ otywe'emamũ futat mama'ea ojeupe imuawamũ. ãẽ remimonofera ika'aranũ kwai ma'e 'gã ma'e wapyraap futat Janeruwarete 'ga upe. ⁴⁴ 'Gã kwaiwete agawewi omono 'ga upe. A'etea 'gã kwaiwete wẽjẽmĩ wereko ojeupe nũ. A'ere ãẽ ma'ea nitywi futari. Omonopap futat ãẽ 'ga upe. Naemyreri futari ãẽ upe. Wemi'urama muawa we futat ãẽ omonopap 'ga upe — 'jau Jejui 'ga ãẽ mome'wau 'gã nupe.

13

Jejui 'ga rur enune ojeapo ma'e
(Mateu 24.1-28; Luka 21.5-24)

¹ Jarejuwarete 'ga mogytaaw awi ã'ẽ re Jejui 'ga remimu'e 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—Kuu. Ikaturam te Janeruwarete 'ga mogytaawa 'oga jã'nũ'ũ. Sã'ã itauu esagea epy ete ma'ea. Mytuna 'gã ka'aranũã rerua kwaiwete Jarejuwarete 'ga mogytaawa 'oga muesageawamũ— 'jau 'ga 'ga upe.

² A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat esageramũ numiamũ. A'ere nipo anurenure'i jane ree iporomutare'ema 'gã nuri imonou etyka. Nomỹ'i'ĩ futari nipo 'gã itaa mũ aju'arimũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

³ Anure Jejui 'ga wapyka 'ũina ywytyr apyte'rarimũ, Oriweira 'jawa apyte'rarimũ wemimu'e 'gã netee. Jarejuwarete 'ga mogytaaw are 'gã amã'jãu 'upa. Poje Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juã 'ga, Andre 'ga, mĩmera 'gã oporonupa 'ga 'eawer are 'ga upe:

⁴—Maranime sipo aipo 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa monoi etyka? Ma'ja ra'ne sipo ajee ojesaukat oree iapo enune?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵ Aipo 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je renune 'ut ma'e 'gã nipo i'me ma'ea. Perowiat kasi 'gã 'mea ne. ⁶ Anure nipo kwaiwete 'gã nuri “Janeruwarete 'ga je mut pẽ katu'okaramũ. Je Janeruwarete 'ga remimurera ako”, 'jau futatee nipo 'gã 'ua pẽ nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. O'meramũ te nipo 'gã 'i. Kwaiwete nipo 'gã 'gã moryteeu ojee— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁷ —Anure nipo amutee amunaw awi 'gã nuri 'wyriararete rowajaa, 'ga remiayuwa reewe futat. A'ere kasi aipo renupa pẽpiryyi ne. Nan futat nipo mama'e teepaw enune. A'ere nipo naporomũ rũi mama'e mateepaawa. Naporomũ etee rũi futat nipo mama'ea rekoĩ — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁸ —Akou'jau'jap futat nipo mama'ea. Amunap tesirũmera pypewara 'gã we futat nipo ajuowajat. Ywya we futat nipo oyyi peu peu peu 'jau. Ty'ara nipo amunawa pype peu peu 'jau. A'eramũ 'gã nipo kwaiwete ty'ara rerekou. Sã'ã kũjã wa'ya ray ypyrauwe wa'ya 'a ja'wyja'wy kwaawa. Ayyypeyperaue 'ã ãẽ i'ara kwaapa.

Ëẽ wi u'aa ja'wyja'wy taetu 'ã wayreteramũ ãẽ upe. Nan tee futat nipo pẽẽ. Aipo ijeapo resakawe ki je rura pekwaap. “Owaẽm 'ga ruawa upe ra'e”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe.

⁹ —Pejea'gu ki 'gã nui. Je rura'ne'emaue nipo 'gã je rerowiaaramũ pẽ nereko tyweretei. Pẽẽ mũ nipo 'gã ipyyka imopimopika ae mopikawa pyu. Judeu 'gã jatykaawa pype miamũ nipo 'gã pẽ mopimopigi. Amumeramũ je ree nipo 'gã pẽ nerawau 'wyriara upe. A'eramũ pẽẽ 'wyriararete upe pejejerooramũ pẽẽ je mome'wau 'gã nupe. “Jejui 'ga iporokatu'ogiwet pẽ nee”, 'jau ki pẽẽ 'wyriara 'gã nupe. ¹⁰ Teepaw enune nipo 'gã je mome'ui amunawa moymoyka. Tesirũmera 'gã jeje'ega renuw ire te nipo mama'e atee-awamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹¹ —Pẽ pyygamũ, 'wyriara 'gã nowase pejejerooramũ kasi pẽpy'a'wyt ne. “Ma'ja 'jau sipo je teje'ega 'gã nupe 'wei?” pe'je kasi ne. Janeruwarete 'ga te peje'egawa amut pẽ nupe peu pẽ nerooramũ. A'eramũ pẽẽ 'ga 'ea etee imome'wau 'gã nupe. Napejejea'ar imũ rui pẽẽ peje'eg 'gã nupe. Pejejeupe Jarejuwarete 'ga 'Agesage 'eawera etee pẽẽ imome'wau 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹² —Kwaiwete nipo je rerowiare'ema 'gã weki'yra 'gã, wewirera 'gã we 'gã monou ia'wyre'ema 'gã nupe 'gã apisaukaa. 'Ga ruwa 'gã miamũ wa'yra 'gã monou 'gã nupe 'gã apisaukaa. 'Ga ra'yra 'gã nanẽ ujara 'gã imonou 'gã nupe 'gã apisaukaa. ¹³ Je rerowiare'ema 'gã nipo oporomutare'emamũ je rerowiaramũ pẽ nee. A'ere Janeruwarete 'ga je rerowiar awi ipoire'ema 'gã nerooi imogyau ojepyri nakwaparimũ ete rui futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ymã te Janeruwarete 'ga ijeaporama kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga upe rakue, Danieu 'ga upe rakue. “Anure nipo 'ga amũ mama'e tywerete apoi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue. A'eramũ nipo 'ga amũ anure iapou Danieu 'ga 'eawer imũ etee futat. (A'eramũ je 'ga remikwasiarera ka'arana mogytaaramũ ee pẽneapyo futaa)— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ pẽẽ Judeja ywy pewara ako ma'eramũ 'gã nesakawe pejejea'iteramũ pejewau pejeka'jama ywytyr ipe. ¹⁵ Opewuu apyte'rarimũ ako ma'eramũ pẽẽ pejewawe'em pejesowe'em pejekaraemã pyyke'ema. Pejeka'jamayayau etee futat pejewau. ¹⁶ Ko pewaramũ nanẽ pẽẽ pejejewyre'ema pejejog ipe pejejaity mojopy'rawe'em— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁷ —Kũjãmera 'gã nipo ta'yryrũ ma'e 'gã iporiay'i ajemogyau. Ta'yky'ri ma'ea nanẽ nipo nũ. Nujãnarũ eweguu ma'ea. Ta'yky'ri ma'e nanẽ nujãnarũ nũ. ¹⁸ A'eramũ ki nanuar are pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe ee: “Eremurukat kasi 'gã 'ara ro'ysaga rupi oree ne”, 'jau ki pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe ee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁹ —Aipoa kwara rupi 'gã 'gã nerekou tyweaete. Ywy apo ypyramũ nitywi futari ae rereko tywera aipo 'jawe rakue. Anure nanẽ nipo nitywi futari ae rereko tywera 'jawe nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁰ —A'ere Janeruwarete 'ga mama'e tywera 'gã nupe iapoukaru'jau'jaw ire 'gã muojeri 'gã mogyau jui nũ. Kasi a'e pe ywy pewaramũ juejue 'gã papawi ne. A'ere Janeruwarete 'ga pẽẽ mũ mũ'jãu 'gã nui pẽ katu'oka. A'eramũ 'ga wemimũ'ẽmeramũ pẽ nee Janeruwarete 'ga 'gã muojeri 'gã mogyau jui nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²¹ —“Koromũ Kristu 'ga”, pejejeupe 'gã amũ 'eramũ kasi perowiat 'gã ne. “Kwe pe 'ga oi”, 'gã 'eramũ pẽẽ 'gã nerowiare'ema pejejemogyau. ²² Jejewyt ja'wyja'wyrãmũ nipo kwaiwete 'gã nuri o'meramũ pẽ nupe. “Je Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ”, 'jau futatee nipo 'gã pẽ nupe. Amumera 'gã nipo 'ua 'jau pẽ nupe: “Janeruwarete 'ga je mut. Je 'ga remimureraretea futat”, 'jau futatee nipo 'gã pẽ nupe. Pẽnemiapoe'ema miamũ nipo 'gã iapou pẽ neape je rerowiar awi pẽ momoirukaawamũ. “Simomoirukat Ku'jywa 'ga remimũ'ẽmera 'gã 'ga rerowiar awi 'jau”, e'i te nipo 'gã pẽ nupe numiamũ. A'eramũ nipo 'gã mama'e apou pẽ neape. Ojerowiarukaawamũ te nipo 'gã iapoi pẽ nupe numiamũ. A'ere kasi a'e are miamũ perowiat 'gã ne. ²³ Perowiar iki aipoa je'eawera. Ijeapoe'emaue je imome'ui pẽ nupe, ee pẽ mueapyoawamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Janereki'yra 'ga ruawam
(*Mateu 24.29-44; Luka 21.25-33*)

²⁴ A'eramũ Jeju'i 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pẽ nereko tyweawa kwaw ire nipo ywag awi nanẽ mama'e jesaukari pẽ nupe nũ. Kwara nipo owepa. Jaya nanẽ nipo owepa nũ. ²⁵ Jaytataa nipo ototoka ywag awi 'ua. Ywag ipewara nipo oyyita nũ. Kwat, jay, jaytata. Mĩmera nipo oyyita— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe. ²⁶ —A'ere nipo pẽneki'yramũ je tejua tejewya ywasiga rupi. Tepãjẽ mũ nipo je ruri, tejenyfuga pype futat tejua nũ. ²⁷ A'eramũ nipo je tejeupe oporowyky ma'e ywagipewara 'gã monou tejemiayuwa 'gã majatykaukaa. “Pe'je pejewau amunawa moytoyka jeremiayuwa 'gã majatykau 'gã nerua jee”, 'jau nipo je 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã awau 'gã nerua jee— 'jau Jeju'i 'ga imome'wau 'gã nupe.

²⁸ Anure Jeju'i 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau ee:

—Mama'ea je amome'u pẽ nupe pẽ mu'jau tejuawa 'ar are— 'jau 'ga 'gã nupe. — Sã'ã ae siaka'gywa potyramũ amana jewyra kwaawa. Ipotyrauwe 'ã ae amana jewyra kwaapa. ²⁹ Nan tee futat ki je'eawer imũ mama'e jeaporamuerauwe pe'je pejejaupe: “Ut ja'wyja'wy Jeju'i 'ga janee 'wyriaramũ akou”, pe'je ki pejejaupe. ³⁰ A'jea futat je 'i. Je'eawer imũ mama'e jeapo resakara 'gã papawe'emauwe nipo tejua tejewya nũ. ³¹ Ywaga nipo ateepawamũ futat. Ywya nanẽ nipo ateepawamũ futat nũ. A'ere nipo jeremimome'ufera nateepawa'uweri futari. Je'eawer imũ etee futat nipo aipoa ojeapou — 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe.

³² A'ere Jeju'i 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Nitywi futari je ruawa kwaapara 'gã amũ. Nepekwaawi futari je ruawa. Ywagipewara 'gã miamũ ikwaape'ema. Je miamũ nanẽ nakwaawi tejuawa 'ara. Jeruwarete 'ga etee te okwaap. ³³ A'eramũ ki pẽẽ je rapesaka pejejemogyau. ³⁴ Sã'ã kũima'e 'ga amũ ooa iataa muku oje'wyr awi. A'eramũ 'ã 'ga oo enunewe 'jau wemi-ayuwa 'gã nupe: “Aata je tewau. A'eramũ pẽẽ pejeporowykyau je'eawer imũ etee futat”, 'jau 'ga 'gã nupe. 'Oga raarana 'ga upe 'ga 'jau: “Earũ jeroga ra'ne muku je rekoramũ. Je rura nanẽ ene apesaka nũ”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramũ 'ga awau watau muku oje'wyr awi. ³⁵ Nan tee futat pẽẽ je rura rapesakaramũ pejejemogyau. Nepekwaawi je ruawa. A'eramũ ki pẽẽ pejeporowykyau pejejeupe je'eawer imũ, je rura rapesaka pejejemogyau. Meewei 'ur ire ako re nipo wata ma'e 'ga 'ua ypyaje owaẽma. Maranamũ kwara ajerewamũ, maranamũ ai'iwe. Nokwaawi 'gã 'ga ruawa. ³⁶ A'eramũ nipo 'oga jara 'ga 'ua erujewi ojeupe oporowyky ma'e 'gã nupe. Opak sipo 'gã ajemogyau 'ga rapesaka? ³⁷ Aipo are je 'i pẽ nupe: Je rura ki peapesak pejejemogyau— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe.

14

Jeju'i 'ga ree ifuewet ma'e
(*Mateu 26.1-5; Luka 22.1-2; Juã 11.45-53*)

¹ Egitu ywy awi judeu ypyfera 'gã nenũ'ẽawer are wea'awa maraka upe iwaẽm ja'wyja'wyr auwe mainana 'wyriara 'gã ajatykau Moisesi 'ga remikwasiarer are romu'jara 'gã nee.

—Maran te jane Jeju'i 'ga pyygi 'ga jukau?— 'jau 'gã ajaupe. —Jemime sipyyk 'ga 'jau.

² Jerusareg ipewara 'gã iporomutat 'ga ree. A'eramũ jane 'gã nowase jarekowe'em 'ga ree maraka apoaw ipe. Kasí a'e pe jane 'ga remiayuwa 'gã mamara'nei ne— 'jau 'gã ajaupe.

Jeju'i 'ga ree jany kasiga reko'wokawet
(*Mateu 26.6-13; Juã 12.1-8*)

³ Petani pe Jeju'i 'ga akou, Simão 'ga rog ipe, ipito'om ma'efera 'ga 'wyr ipe. 'Gã jemi'waa 'gã nuwamũ kũjã ẽẽ mũ 'ua ojany kasiga ryrũ rerua opo pe. Itasiga apopyrera aipo yrũnamũ, aripasi 'jawa apopyrera poromũ. A'eramũ ẽẽ yrũ mopena, jany kasiga

reko'woka Jejui 'ga akag are. “Naritu” 'jau 'gã aipoa jany kasiga upe. Epy ete aipoa jany kasiga. ⁴ A'eramũ wapyk ma'e 'gã amũ amara'neramũ jany kasiga ãẽ eko'wog are.

—Ma'eramũ sipo ãẽ imomy ekoetei 'wei? ⁵ Epy te 'ã 'aga jany kasiga a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe. —A'eramũ amunipo 'ã ãẽ ime'ega ka'aranũũ are janee. Tresẽtu ka'aranũũa 'ut ee. A'eramũ amunipo 'ã ãẽ epyfera mua janee. A'eramũ amunipo 'ã jane imojo'oka ikaraemãe'ema 'gã nupe 'jau kũi— 'jau 'gã ajaupe, kũjã ãẽ ago'wau.

⁶ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Tene ãẽ iapoi. Ma'eramũ pejemara'neramũ ãẽ ree 'ũ? Mama'e esagea te ãẽ wapo jee. ⁷ Ikaraemãe'ema 'gã nooa'uweri futari pẽ nui. A'eramũ pẽẽ anure mama'e monou 'gã nupe pejemifutar imũ. A'ere je te ajee nako fukui pẽ pype. ⁸ Je tymaw ipe je ree eko'wogipyrama futat jany kasiga numiamũ. A'ere ãẽ 'awauwe eko'wogi je ree, je manũe'emauwe. Tene ãẽ iapoi jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁹ —A'jea futat je 'i. Anure nipo 'gã je mome'ui kwe pewara 'gã nupe. Amunap tesirũmera moyka nipo 'gã awau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Je mome'uramũ nipo 'gã ãẽ remiapofera nanẽ imome'wau 'gã nupe nũ. A'eramũ nipo 'gã anure najuejue etee futat wea'aramũ ãẽ remiapofer are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

*Mainana 'wyriara 'gã nupe Judas 'ga 'eawet
(Mateu 26.14-16; Luka 22.3-6)*

¹⁰ A'ere Jejui 'ga remimu'e 'ga amũ awau oporogytau mainana 'wyriara 'gã nupe. Judas Iskariote 'ga futat poromũ oo oporogytau 'gã nupe:

—Jejui 'ga je apyygukat pẽ nupe. Je apoat pẽẽ 'ga pyyka pẽ pyri— 'jau Judas Iskariote 'ga awau 'gã nupe.

¹¹ Ojeupe 'ga 'eramũ mainana 'wyriara 'gã aku'iramũ 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ka'aranũũa nipo ore oromono ene upe 'ga pyyga repyramũ— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Judas 'ga wea'aramũ akou ee. “Ojetee 'ga rekoramũ tomono 'ga 'gã nupe 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga Jejui 'ga rerekou weape.

Ae a'wyre'ema 'gã nupe

'ga monoara 'ga

(Mateu 26.17-25; Luka 22.7-13, 21-23; Juã 13.21-30)

¹² Awau owaẽma mani'oko'o jopype'ema 'wawa upe, Pasikwa 'jawa apoawa upe. Karupa'mĩ jukaawa 'ara upe 'gã owaẽma. A'eramũ 'ga remimu'e 'gã amũ 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ape te jane jemi'wari, karupa'mĩ ro'o reyri jarejee?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹³ A'eramũ Jejui 'ga mukũja 'gã monou amunawarete pe.

—Pe'je pejewau Jerusareg ipe. Peu nipo 'y ryrũ rerekwara 'ga peekoat. A'eramũ pẽẽ pejewau 'ga rewiri. ¹⁴ 'Og ipe 'ga seramũ pejeporogytau 'oga jara 'ga upe:

—Jarejara 'ga ore mut imome'waukaa enee: “Ma'ape te je karupa'mĩ eyra 'ui tejemimu'e 'gã netee?” e'i 'ga. ‘Ma'ape te ore kumi apoi? Ma'ape te je tejemimu'e 'gã nerojemi'wari' e'i 'ga enee kũi”, pe'je ki 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁵ —Aipo ojeupe pẽẽ 'e re 'ga tepẽ neroo ywatewara imy'jawa pype 'jau. Ityp futat aejemi'waawa peu. Ae renawa nanẽ otywamũ futat nũ. A'eramũ pẽẽ pejejeupe 'ga esaukar ire peu futat iapou ewara reewe jarejeupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁶ A'eramũ mukũja 'gã awau amunawarete pe. A'eramũ 'gã mama'e resaka ojeupe Jejui 'ga 'eawer imũ etee futat. A'eramũ 'gã kumi apou maraka are.

¹⁷ Kaaruwamũ Jejui 'ga awau ojemi'waa wemimu'e 'gã netee. ¹⁸ Ojemi'waaw ipe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat je 'i. A'jea futat nipo pẽẽ mũ je mono pejepe je ree iporomutare'ema 'gã nupe je jukaukaa— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁹ Aipo renupawe 'ga remimu'e 'gã u'arasigamũ ojeupe 'ga 'eawer are. A'eramũ 'gã oporonupa majepeinume ee 'ga upe:

—Je upe te ere poromũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

Majepeinumenu 'gã oporonupa ee 'ga upe.

²⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je pyri ojemi'wat ma'eramũ futat pẽẽ mũ nipo je monoi 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe. ²¹—Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã amũ nupe rakue, jemanũ are rakue. Pẽneki'yra agawewi je 'ã. A'etea je ree iporomutare'ema 'gã je jukaukat 'gã nemikwasiarer imũ etee futat. A'ere 'gã nupe je monoara 'ga tywereteramũ te akou. Iporiay'i 'gã po pe je monoara 'ga numiamũ. A'ere nipo Janeruwarete 'ga 'ga rereko tyweretei. Ma'eramũ gatu nipo 'ã 'ga jeuwi rakue 'ja— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Mani'oko'o'ia y'way reewe 'gã nupe imonoawet
(Mateu 26.26-30; Luka 22.14-23; 1 Korĩtu 11.23-25)

²² Ojemi'waaw ipe Jejui 'ga mani'oko'o'i pyyka. A'ere 'ga eramã'jãu ywau eroje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mani'oko'o'ia eremut oree, Kiapi'ni— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'ere 'ga mani'oko'o'i mowoka imonou 'gã nupe.

—Mani'oko'o'ia pepyyk i'wau. Koromũ jero'oa— 'jau 'ga 'gã nupe.

²³ A'ere 'ga y'way ryrũ pyyka nũ, eramã'jãu ywau nũ. A'eramũ futat 'ga oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe nũ:

—Au'jete y'waya eremut oree, Kiapi'ni— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'ere 'ga imonou 'gã nupe. A'erauwe 'gã itykua pãwẽ pãwẽ. ²⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Koa y'waya jerya futat. A'ere'ere'i nipo 'gã amũ jejukai jery reko'woka. Aipoa jery jeko'woga pẽtywera omepy. Jemanũ are tee Jeruwarete 'ga pẽ katu'ogi kwaiwete. 'Awamũ karupa'mĩa nepejukau'jawi pejetywera mepyawamũ. Poromũ futat 'ga je'eg ymanera numiamũ. A'ere 'awamũ 'ga je'eg yauramũ. 'Awamũ jery tee pẽ pirei pẽtywera awi. Jemanũ are tee Jeruwarete 'ga pẽtywera moiri pẽ nui je rerowiarãmũ. Poromũ futat Janeruwarete 'ga je'eg yaua 'awamũ. A'ea 'ga je'ega nomojopy'ruawi futari 'awamũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁵—A'jea futat je 'i. Je natykuru'jawi futari 'aga y'waya pẽ pyri. Anure tãmẽjẽ te nipo je itykuri pẽ pyri, Tejuwarete 'ga pyri pẽ neroo re tãmẽjẽ nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁶ Oporogytapaw ire 'gã amaraka'aga Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. Amaraka'ag ire 'gã awau ywytyr ipe, Oriweira 'jaw ipe.

Pedro 'ga momoranupawet
(Mateu 26.31-35; Luka 22.31-34; Juã 13.36-38)

²⁷ Awaw ipe Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—'Awamũ futat nipo pekwasio je wi je rejaa je mu'ama ojetee'i— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe ee rakue: “Tajuka karupa'mĩ are omaenun ma'e 'ga 'jau kwy. A'eramũ 'ga reymawera 'gã awau okwasiwau kwe pe 'jau kwy”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa inuga ka'aran are rakue. A'eferupi tee futat nipo pekwasio pejewau je wi— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁸—A'ere je temanũ re je ferawi nũ. Teferaw ire nipo je oi Garireja ywy pe pẽ nenune— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁹ A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—'Me te pa 'ga poromũ 'jau nũ. Je naejara'uweri futari ene imogou ojetee'i kũi. 'Gã te nipo opyamũ ene wi ene rejaa ojetee'i kũi. A'ere je naejara'uweri ene kũi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁰ —A'jea futat sipo ere— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Je te a'jea futat a'e enee nũ'ũ: 'Awa ypytuna rupi nipo je kwakuw ape muapyapyt katu 'gã nupe. “Nakwaawi je 'ga”, 'jau nipo ene mukũi wyrasokwẽ je'egauwe— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

³¹ A'ere Pedro 'ga fuakaramũ 'ga upe:

—Naani futari nũ'ũ. Aipo na'ea'uweri futari je. “Nakwaawi je 'ga”, na'ea'uweri je. “Tene 'gã je jukai futari 'ga reewe futat”, a'e ete nipo je. Nakwakuwa'uweri futari je ene — 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

'Ga remimu'e 'gã nanẽ Pedro 'ga 'eawer imũ etee futat 'jau 'ga upe nũ.

'Uwarete 'ga upe 'ga 'eawet

(Mateu 26.36-46; Luka 22.39-46)

³² Jejui 'ga awau owaẽma Getsemani 'jaw ipe, wemimu'e 'gã netee. A'ere Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Au ete pejup ra'ne. Iruupeu'i je oi teporogytau Tejuwarete 'ga upe ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

³³ A'eramũ 'ga muapyra 'gã etee erawau ojeupi. Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juã 'ga. Mĩmera 'gã 'ga erawau ojeupi. 'Ga 'arasiga 'ga mopy'aywyrafenayau 'ga mogou. ³⁴ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je'arasiga nipo 'ã je juka. Peser awi etee. Peporogyta Jarejuwarete 'ga upe je pyri— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁵⁻³⁶ A'eramũ 'ga ojepe'au'i 'gã nui. Awau peu'i wenupy'ãu wapyka weakwara rerawau enũina ywy are futat erujaa oporogytau 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. 'Wyria'ri 'gã imara'ne je ree. 'Gã nipo 'ã je rereko tywerete 'ja. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ã 'gã nuapoa'uweri nanuara je ree. A'ere 'ã najeremifutar imũ rũi te ereapoukat. Ejemifutar imũ etee te 'ã ereapoukat 'gã nupe jee— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

³⁷ Oporogytapaw ire 'ga afu'ama awau ojewya muapyra 'gã nupe nũ. Osea 'gã 'upa. A'eramũ 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—Ereset te ejupa? Eje'ega te neremonoi'i Jarejuwarete 'ga upe je pyri? A'e'ja'wiramũ miamũ sipo nereporogytai Jarejuwarete 'ga upe?— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁸ —Peser awi. Peporogyta Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pẽẽ pejefuakaramũ mama'e tywera apowe'em. Kasi a'e pe nepẽfuakari ne. A'eramũ pẽẽ mama'e tywera etee iapou 'ga upe ne. Nepẽparuapoweri agawewi nipo mama'e tywer are. A'etea nipo peapo pejeporogytawe'em 'ga upe 'eramũ mama'e tywera etee futat peapo pejekou— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹ Aipo 'ga upe 'e re Jejui 'ga awau 'gã nui nũ oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe nũ. 'Ga upe u'eawera 'ga 'jau'japa. ⁴⁰ A'ere 'ga awau ojewya wemimu'e 'gã nupe nũ. Nãnẽwẽjẽmĩ nũ. Osea 'gã 'upa. Wopeypeyjamũ etee 'gã ajemogyau. A'eramũ 'gã osea 'upa. Opag ire 'gã oporesagamũ etee 'ga ree. Ojenosõu 'gã 'ga wi. A'eramũ 'gã 'jawe'em 'ga upe.

⁴¹ A'eramũ Jejui 'ga awau oporogytau'japa 'Uwarete 'ga upe nũ. 'Uwarete 'ga upe oporogyta re 'ga 'ua nũ. Nãnẽwẽjẽmĩ nũ, 'gã set 'gã nuwamũ nũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Peser ete futat nipo pejajupa nũ ki sa?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —'Au'je pejeser ire. 'Awamũ futat 'gã pẽneki'yramũ je monoi ae a'wyre'ema 'gã po pe. ⁴² Pe'je iruukwe soo 'gã nekoaa 'jau. Kweramũ ae a'wyre'ema 'gã po pe je monoara 'ga ruri— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga pykawat

(Mateu 26.47-56; Luka 22.47-53; Juã 18.3-11)

⁴³ Jejui 'ga porogytapawe'emaue Judas Iskariote 'ga, Jejui 'ga remimu'efera 'ga futat, kwaiwete 'gã nerua erojemorypa Jejui 'ga ree. Mainana 'wyriara 'gã kwaiwete 'gã muri Judas 'ga rupi. Judeu 'gã 'wyria'ri 'gã nanẽ kwaiwete 'gã mua 'ga rupi. Jyuaa 'gã erua muap. Mĩmera 'gã erua erojemorypa 'ga ree. ⁴⁴ Mainana 'wyriara 'gã nupe oporogytaaw

ipe Judas 'ga 'jau 'gã nupe rai'i: “Oo nipo je Jejui 'ga retywape pytea pë neape. A'eramũ pëë a'e are 'ga kwaapa 'ga retywape pyteramũ. A'erauwe futar iki pëë pejewau 'ga pyyka 'ga rerawau”, 'jau Jejui 'ga monoara 'ga 'gã nupe rai'i. ⁴⁵ A'eramũ 'ga owaëma ypy we awau Jejui 'ga rerowyka 'jau 'ga upe:

—Au te ereko, ki Ku'jyp?— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ futat 'ga 'ga retywape pytea.

⁴⁶ A'erauwe Judas 'ga remireroofera 'gã 'ua Jejui 'ga pyyka 'ga pofaa. ⁴⁷ A'ere Jejui 'ga remimu'efera 'ga amũ ogyuu rekyita kũima'e 'ga amũ ree, 'ga namĩ monoka. Furuk. Mainana 'wyriararete 'ga remiayuwa 'ga namĩ yypa. ⁴⁸ A'ere Jejui 'ga 'jau opyykara 'gã nupe:

—Ma'eramũ pëë ma'eramũ pejejua muawa pyu je nupãu ekoete 'ũ, muna'ywa 'jawe 'ũ? Ma'eramũ pëë muawa we erua jyyu reewe jepiara rupi 'ũ? ⁴⁹ Pejejepype je rekoramũ miamũ ako naje pyygi pejepe ai'i. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ako je oi ai'iwe, ai'iwe 'jau ai'i. Peu futat ako je reni 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga ree ai'i. A'ete ako naje pyygi pejepe ai'i. A'ere jemanũawa upe iwaëmi. A'eramũ Jeruwarete 'ga je pyygukaa rëwëjëmĩ pë nupe. Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari jemanũ are ikue. A'eramũ 'ã pëë iapou 'ga remikwasiarera 'eawer imũ etee futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁰ A'e renupawe Jejui 'ga remimu'e 'gã okwasi'wau 'ga wi, 'ga rejaa, oka'jama 'gã nui. Okyjau 'gã opyyg awi. A'eramũ 'gã oka'jama 'gã nui.

⁵¹ Kunumĩũ 'ga amũ 'ua Jejui 'ga rewiri. Taity fuku pyu etee 'ga ojeuwana akou. ⁵² 'Ga amũ 'ga pyyka numiamũ. A'ere 'ga raity etee ipyygi. Waity pyygamũ 'ga opoia etee jui. A'eramũ 'ga awau ujãna taitye'eme.

Anasi 'ga rog ipe 'ga reroawet

(Mateu 26.57-68; Luka 22.54-55, 63-71; Juã 18.13-14, 19-24)

⁵³ A'ere Jejui 'ga pyykara 'gã 'ga rerawau mainana 'wyriararete 'ga rog ipe, Kaifasi 'ga rog ipe. Peu futat judeu 'gã 'wyria'ri 'gã ajatykau mainana 'wyriara 'gã nee. Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nanë ajatykau 'gã nee nũ.

⁵⁴ Pedro 'ga awau 'gã newiri. A'ere 'ga nuerowygi Jejui 'ga. Mukuu etee futat 'ga akou 'ga wi. Awau 'ga owaëma mainana 'wyriararete 'ga roga upe. A'ere Pedro 'ga nooi osou. Ukupepe etee futat 'ga awau akou 'oga osoma pype ojepe'jau mainana 'ga remiayuwa 'gã pyri.

⁵⁵ Ojeupe 'gã Jejui 'ga reruramũ mainana 'wyriara 'gã oje'ëma'e 'gã netee 'ga remiapo tywera mome'waramũ rekaa.

—Awÿja te 'ga remiapo tywera wesak rai'i? Ma'ja ajee 'ga wapo ajukaawamũ rai'i?— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere nitywi 'ga amũ. ⁵⁶ Kwaiwete 'gã 'ua o'meramũ Jejui 'ga ree. A'ere 'gã naju'jaju'jawe rũi imome'ui 'gã nupe.

⁵⁷⁻⁵⁸ Poje 'gã amũ 'ua o'meramũ 'gã nupe:

—Ore aruenup 'ga je'ega ai'i. “Anure nipo je Jarejuwarete 'ga mogytaawa retygi. 'Awa 'ga mogytaawa kũima'e 'gã nemiapofera tee. A'ere nipo je imuapyra 'ara rupi ajepaja 'ga mogytaawa mowya nũ. Aipo 'ga mogytaawa nakũima'e 'gã nemiapofera rũi”, 'jau 'ga oreremianuwamũ ai'i— 'jau 'gã imome'wau 'gã nupe.

⁵⁹ A'ere aipo 'gã nanë naju'jawe rũi imome'ui 'gã nupe.

⁶⁰ A'eramũ mainana 'wyriararete 'ga afu'ama 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ja ere te 'gã nupe? Nereje'egi te 'ã 'gã nupe aipo 'gã 'eramũ ai' kũi?— 'jau 'ga oporonupa ee 'ga upe.

⁶¹ A'ere Jejui 'ga pigi etee u'ama. A'eramũ mainana 'wyriararete 'ga 'jau 'ga upe:

—Jarejuwarete 'ga remimurera te ene? 'Ga ra'yra te ene?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁶² A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere poromũ. Je te 'ã pẽneki'yraretea. Anure nipo je apygi Pãjẽrete 'ga yse katy, 'ga jakwatawa katy. Peu je renamũ nipo pẽẽ je resaka. Anure nipo je ruri tejewya ywag awi ywasiga rupi— 'jau 'ga 'ga upe.

⁶³ A'erauwe mainana 'wyriararete 'ga amara'neramũ. 'Ga mara'nea 'ga rerekou 'ga raity monorogukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat 'ga Jarejuwarete 'ga kurawi akou ra'e— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jane futat 'awamũ sienup 'ga kurawa jarejowase— 'jau 'ga 'gã nupe. —Na'gã amũ rũi 'ã omome'u janee. ⁶⁴ Ma'ja pe'je ajee 'ga upe 'awamũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Sijukaukat futat jane 'ga. Jarejuwarete 'ga te 'ã 'ga akurap.

⁶⁵ A'eramũ 'gã amũ onymuna 'ga ree. A'eramũ 'gã 'ga reakwapiaa taity pyu, opo afuapyka erofaa 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Awỹja te ene nupã?— 'jau 'gã 'ga upe. —Ene 'ã i'akwaawete ma'ea. A'eramũ ene enupãara 'ga mome'wau oree— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe jefaruu 'gã nanẽ 'ga pyyka opo rerofaa 'ga ree nũ.

Pedro 'ga Jejui 'ga kwakupa

(Mateu 26.69-75; Luka 22.56-62; Juã 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ A'e pe Pedro 'ga 'ũina ukupepe. Poje mainana 'wyriararete 'ga remiayuwa ãẽ mũ 'ua 'ga pyri. ⁶⁷ Tata are 'ga jepe'eramũ ãẽ 'ga resaka 'jau 'ga upe:

—Jejui kĩa rewiri ako ma'eferamũ ene, 'jau je rã, Nasare pe waranup ma'efera kĩa rewiri ako ma'eferamũ ene, 'jau je rã— 'jau ãẽ 'ga upe.

⁶⁸ A'eramũ 'ga 'jau ãẽ upe:

—Tee. Naani nũ ã. Nakwaawi je 'ga nũ ã. A'eramũ awỹja upe ene 'jau ekou ã— 'jau futatee 'ga ãẽ upe.

A'erauwe 'ga afu'ama awau 'oga osoma pyri. A'erauwe wyrasokwẽa oje'ega. ⁶⁹ Peu oporowyky ma'e ãẽ mũ 'ga resaka nũ. A'eramũ ãẽ 'jau oje'pyriwara 'gã nupe:

—Koromũ futat Jejui kĩa rewiri ako ma'efera kĩa mũ— 'jau ãẽ 'gã nupe.

⁷⁰ A'eramũ Pedro 'ga 'ga kwakupa nũ. A'ere'ere'i peu u'am ma'e 'ga amũ 'jau 'ga upe nũ:

—A'jea futat ãẽ 'i enee. Garireja ywy pewaramũ futat ene, 'ga 'jawe futat ene ra'e— 'jau 'ga 'ga upe.

⁷¹ A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Nakwaawi je 'ga, a'e je akiko. Jarejuwarete 'ga remianuwamũ te 'ã je 'eu'jawi. Nakwaawi je 'ga, 'jau. Te'me re je Jarejuwarete 'ga tejereko tywera futari— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷² A'e pype wyrasokwẽ oje'ega nũ. A'erauwe Pedro 'ga wea'aramũ Jejui 'ga 'eawer are. “Wyrasokwẽ je'egu'jaw enunewe nipo ereu'jau'jap, nakwaawi je 'ga, 'jau 'gã nupe” 'eawer are Pedro 'ga wea'aramũ. A'eramũ 'ga aipo u'eawera rojenosõu. A'eramũ 'ga awau ujãna Jejui 'ga kwakupawera renosõu. A'eramũ futat 'ga u'arasigamũ wea'aramũ ee. A'eramũ 'ga ajaa'wau awau u'eawera raykau.

15

Piratu 'ga upe 'ga rerooawet

(Mateu 27.1-2, 11-14; Luka 23.1-5; Juã 18.28-38)

¹ Ai'iwetetewe mainana 'wyriara 'gã ajatykau judeu 'gã 'wyrari 'gã nee, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã neewe. Opytuna 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã nanẽ ajatykau 'gã nee nũ. A'eramũ 'gã oje'ega ajaupe:

—“Je te 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yraretea”, e'i ako Jejui 'ga janee ko. A'eramũ jane 'ga jukaukaa 'gã nupe— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã 'ga pofaa itaju pyu, 'ga rerawau Piratu 'ga upe. ² A'eramũ Piratu 'ga oporonupa ee 'ga upe:

—A'jea te ene 'wyriaramũ judeu 'gã nupe?— 'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat ere poromũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³ A'eramũ taetu mainana 'wyriara 'gã 'ga je'ëwu'jawu'jaga etee futat. ⁴ A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Nereenuwi te 'gã je'ega? Nerewawagi te 'ã aipo 'e are a'i kũi?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁵ A'ere Jejui 'ga noje'egi futari 'gã nupe. O'meramũ te 'gã 'i. A'eramũ Jejui 'ga oje'ege'ema 'gã nupe. A'eramũ Piratu 'ga oporesagamũ etee 'ga ree. “Ma'eramũ sipo 'ga noje'egi?” 'jau 'ga ojeupe.

'Gã nupe 'ga monoawet

(Mateu 27.15-26; Luka 23.13-25; Juã 18.39-19.16)

⁶ Mani'oko'o jopype'ema 'wawa maraka apoawa rupi Piratu 'ga moromunepawa pype imunewipywera 'ga amũ muẽma judeu 'gã nupe jepi, 'gã nemienũiwera 'ga 'ga imuẽma 'gã nupe jepi. ⁷ Jejui 'ga pyykawa rupi Parapasi 'ga 'ũina moromunepawa pype. Parapasi 'ga futat amunaw ipewara 'gã mamara'neukaa 'wyriara 'ga ree. Opytuna 'gã netee 'ga 'gã mamara'neukaa 'wyriara 'ga ree rakue. Oporojuka ma'efera 'gã wejue nũ. A'eramũ 'gã 'gã monou 'gã munepa 'gã mu'ama rakue. ⁸ A'eramũ mytuna 'gã 'ua 'jau Piratu 'ga upe:

—Ejemiapou moromunepawa pypewara 'ga amũ emuẽmukat oree— 'jau 'gã 'ga upe.

⁹ A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pefutat te judeuramũ peje'wyriararete 'ga je imuẽma pejejeupe?— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁰ Piratu 'ga mainana 'wyriara 'gã kwaapa futat. “Werekoay pa mainana 'wyriara 'gã Jejui 'ga. A'eramũ pa 'gã 'ga rerua jee ra'e”, 'jau Piratu 'ga ojeupe. “A'ere mytuna 'gã poromutaramũ 'ga ree. A'eramũ nipo 'gã 'jau, Jejui 'ga emut oree, 'jau nipo 'gã jee”, 'jau Piratu 'ga ojeupe. ¹¹ A'ere mainana 'wyriara 'gã afuakaramũ 'ga ree.

—Parapasi 'ga ki emuẽm imua oree, sa'e 'ga upe 'jau. Jejui 'ga kasi eremuẽm oree ne, sa'e 'ga upe 'jau— 'jau 'gã mytuna 'gã nupe.

'Ga rerure'emauwe 'gã mogyau 'gã mu'akwaapa. A'eramũ 'gã afuakaramũ 'ga ree.

A'eramũ Piratu 'ga oporonupa ee 'gã nupe:

—Pefutat te judeuramũ peje'wyriararete 'ga je imuẽma pejejeupe?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere 'gã 'i etee 'ga upe:

—Naani. Parapasi 'ga te ki emuẽm imua oree— 'jau 'gã 'ga upe.

¹² A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maran te jane Jejui 'ga rerekoi, “judeuramũ pẽẽ 'wyriararete 'ga” 'jawa 'ga rerekoi?— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³ —Emu'amukat 'ga 'ypeywar are 'ga pokutuka 'ga jukaawamũ futat— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

A'eramũ 'ga:

¹⁴ —Ma'ja te 'ga wapo ajukaawamũ pẽ nupe rai'i, a'e te je a'i kũi?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere 'gã afukafukai etee ajemogyau:

—Emu'amukat futat Jejui 'ga 'ypeywar are 'gã nupe— 'jau 'gã wojere'emamũ futat wafukaita 'ga upe.

¹⁵ Piratu 'ga oporomaku'iweramũ mytuna 'gã nee. A'eramũ 'ga Parapasi 'ga muẽmukaa moromunepaw awi 'ga monou 'gã nupe. Jejui 'ga jẽmĩ 'ga imopigukaa jefaruu 'gã nupe.

—Pe'je 'ga rerawau 'ga mopika 'ga a'gwawe'em futat. Pẽporia kasi 'ga nupãu ne. 'Ga mopig ire pẽẽ 'ga rerawau 'ga mu'ama 'ypeywar are. A'eramũ 'ga peu etee futat amanũmũ u'ama— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jefaruu 'gã Jejui 'ga rerekoemãawet

(Mateu 27.27-31; Juã 19.2-3)

¹⁶ 'Ga mopig ire jefaruu 'gã Jejui 'ga rerawau 'ga rerosou Piratu 'ga rog ipe. A'ere 'gã opytuna 'gã majatykau 'ga ree. ¹⁷ A'ere 'gã 'wyriara raity piraga munepa 'ga wi. A'ere 'gã

juapekagũũ muapỹina 'ga akagyrũnamũ iapou 'ga upe. A'eramũ 'gã imonou imunepa 'ga akaga pype. ¹⁸ A'ere 'gã 'jau 'ga upe:

—Ene 'ã judeu 'gã 'wyriararetea 'gã nupe ra'e jepi. 'Awamũ ereko 'wyriarareteramũ nakwaparimũ rũi futat 'gã nupe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe 'ga rerekoemãu erekou.

¹⁹ A'e pype 'gã 'ga akaga nupãu ywyrã'i'i pyu. Onymuna 'gã 'ga ree. A'ere 'gã wapyka wenupy'ãu 'ga rowase, 'ga muorypa 'me. A'ere 'gã 'jau ajaupe:

—Pemã'ẽ judeu 'gã 'wyriararete 'ga ree ki sa— 'jau 'gã ajaupe. —'Wyriara raity piraga 'ga wereko imunepa 'awamũ. 'Wyriara akagyrũa nanẽ 'ga wereko nũ. 'Wyriararete pype tãmẽjẽ 'ga 'arĩ ra'e— 'jau 'gã ajaupe 'ga rerekoemãu. 'Ga jaita nanẽ 'gã nũ.

²⁰ 'Ga rerekoemã re 'gã taity piraga mosoka 'ga wi nũ. 'Ga raity munepa 'ga wi nũ. A'ere 'gã 'ga rerawau 'ga jukaaw ipe.

*'Ypeywar are Jejui 'ga monoawet
(Mateu 27.32-44; Luka 23.26-43; Juã 19.17-27)*

²¹ 'Ga jukaawa piara rupi 'gã Simão 'ga rowosõu. Jũ awi 'ga 'ua akou awau amunawarete pe. Sirene ywy pewara 'ga poromũ Simãoramũ. Mukũi Simão 'ga ra'yra 'gã. Aresãri 'ga, Rufu 'ga. Mĩmera 'gã Simão 'ga ra'yra. Simão 'ga resakawe jefaruu 'gã 'jau 'ga upe:

—'Ypeywara erokwap 'ga upe— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'gã iupirukaa 'ga upe. ²² A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerawau *Gogata* 'jaw ipe. ('Gã je'eg imũ *Gogata* 'ea Aeakagera 'jawewara 'ea futat poromũ). ²³ 'Ga rerowaẽm ire 'gã muaga monou y'way pype 'ga upe numiamũ. Mira 'jawa 'gã imonou y'way pype 'ga upe numiamũ.

—Koa etyikut ejayrũ upe— 'jau 'ga 'ga upe numiamũ.

A'ere 'ga notykuri.

²⁴ A'ere 'gã 'ga jywaa pypiraa 'ypeywar are. A'ere 'gã itaju pyu 'ga pokutuka 'ypeywar are. A'ere 'gã 'ga py maju'aa aju'arimũ ikutuka itaju pyu. A'ere 'gã 'ga mafu'ama 'ga monou 'ga mu'ama 'ypeywara reewe futat. 'Ga rekoa futat 'gã imonou imu'ama 'ypeywar are ipokutuka. 'Ypeywar are 'ga mu'am ire 'gã 'ga raityfera mojo'oka ajaupe. Ita'i 'jawewara 'gã imomopoa 'upa ywyu 'ga raityfera mojo'okawamũ. Sã'ã ae jugu momora. Nan futat 'gã ita'i 'jawewara momopori 'upa 'ga raityfera mojo'okawamũ. ²⁵ Kwara awyruu'iramũ etee 'gã 'ga mu'ama 'ypeywar are. ²⁶ A'ere 'gã 'yjepa'nĩ are ikwasiaripyrera monou inuga ikutuka 'yw are 'ga apyte'rarimũ. “Koromũ futat judeu 'gã 'wyriararetea” 'ea 'gã amũ ikwasiaa 'yjepa'nĩ are rai'i. A'eramũ 'gã imonou inuga 'yw are 'ga apyte'rarimũ. A'eramũ 'ga resakara 'gã 'ga jukaawera kwaapa.

²⁷ 'Ga reewe 'gã mukũja 'gã muna'ywa 'gã imonou imu'ama 'ypeywara mũ ree. Muna'ywa põ'õ me 'gã Jejui 'ga mu'ama. ²⁸ Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari ee rakue: “Mama'e tywera apoara pyri 'ga 'ami”, 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue. A'eramũ 'gã 'ga monou imu'ama muna'ywa põ'õ me, Janeruwarete 'ga je'egawer imũ etee futat.

²⁹ 'Gã pyu okwap ma'e 'gã Jejui 'ga rerekoemãu 'ga kurapa nanẽ nũ.

—“Anure nipo je Jarejuwarete 'ga mogytaawa retygi. A'ere nipo je imuapya 'ara rupi imowyri nũ”, ere 'ã rai'i. ³⁰ A'eramũ ene ejua ejypa 'ypeywar awi— 'jau 'ga pyu okwap ma'e 'gã 'ga upe, 'ga rerekoemãu.

³¹ Mainana 'wyriara 'gã, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã. Mĩmera 'gã nanẽ 'ga rerekoemãu 'upa nũ:

—Opoat 'ga 'gã jepi. A'ere 'ga najepoara'uweri futari. ³² Israeu juapyreramũ jane'wyriararetea e'i na a'e 'ga re'ã. Siesag iki ajee 'ga rura 'ga jywa 'wei. 'Ga jyp 'ga ruramũ sirowiat 'ga 'jau 'wei— 'jau 'gã ajaupe.

'Ga pyri imu'amipyrera 'gã, muna'ywa 'gã amũ nanẽ 'ga kurapa nũ.

*Jejui 'ga manūawet**(Mateu 27.45-56; Luka 23.44-49; Juā 19.28-30)*

³³ Kwara okwapa aje owepa. Ypytuna 'jawe futat oypytonaiwamū. Kwara ajerewamū tāmējē awau weny jesagamū nū. ³⁴ Kwara renye'emaue Jejui 'ga wafukaita oje'eg imū futat.

—*Eli eli lama sabactani*— 'jau 'ga oje'eg imū.

Oje'eg imū 'ga 'eawera: “Kiapi'ni, Kiapi'ni. Ma'eramū te erepoit je wi?” 'ga 'ea futat poromū 'ga afukaja.

³⁵ Aipo 'ga 'e renupara 'gā amū 'jau:

—Eliasi 'ga 'ga wenūi!— 'jau 'gā ajaupe.

³⁶ 'Ga pyriwara 'ga amū ujāna amynejuranūū pyyka imonou imunepa y'waynana pype. A'ere 'ga imonou iupia 'ywa rapefā are imonou Jejui 'ga upe 'ga remipyteramū. A'ere 'ga 'i etee esakara 'gā nupe:

—Tene jane 'ga resagi ra'ne. Siesak Eliasi 'ga rura 'ga mosoga 'ypeywar awi ra'ne 'jau — 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁷ A'ere Jejui 'ga wafukaita amanūmū.

³⁸ A'eramū futat Janeruwarete 'ga mogytaawa my'jawa rowopypea taity otoroka opojo'ogamū imytera rupi. Ywate awi we futat 'ua opojo'ogamū ywyu. ³⁹ 'Ga manūnamū jefaruu 'gā 'wyria'ri 'ga 'ga manū resaka. 'Ypeywarawase 'ga u'ama Jejui 'ga afukajamū. A'eramū 'ga 'jau ojeupe:

—A'jea futat pa 'ga Ku'jywa 'ga ra'yra futat ra'e!— 'jau 'ga u'ama.

⁴⁰ Kūjāmera 'gā amū 'upa muku'i 'ga manū resaka nū. Ēē mū rera Mari Matarena, ajepeja ēē rera Sarume, ajepeja ēē rera Mari. Poromū Mari ēē ra'yra 'gā Jose 'ga, Tiago 'ga. Aipoa Tiago 'ga kunumūūū. Mīmera 'gā 'ga manū resaka amumera 'gā netee.

⁴¹ Poromū kūjāmera 'gā Jejui 'ga rewiri ako ma'efera 'gā futat poromū. Garireja ywy pype 'ga rekoramū 'gā awau watau 'ga rupi, 'ga poaa mama'e apo are rakue. Amumera kūjāmera 'gā 'upa 'ga manū resaka. Aipo 'gā nanē 'ua 'ga rupi Garireja ywy awi Jerusareg ipe 'ga oramū rai'i nū.

*Ita kwara pype Jejui 'ga monoawet**(Mateu 27.57-61; Luka 23.50-56; Juā 19.38-42)*

⁴²⁻⁴³ Kaaruwamū Jose 'ga, Arimateja pewarera 'ga awau oporogytau Piratu 'ga upe. Opytuna 'gā nupe oje'ēma'e 'ga poromū. A'ere 'ga Jejui 'ga rerowiari. “Anure nipo Jejui 'ga 'ūina 'wyriaramū janee”, 'jau 'ga ojeupe. Morowykye'ema piara rupi 'gā Jejui 'ga jukaukaa ra'e. A'eramū Jose 'ga awau “Jejui 'ga reumera emut jee”, 'jau Piratu 'ga upe:

—Amanū Jejui 'ga ko. 'Ga reumera toroo inuga ita kwara pype 'jau— 'jau 'ga Piratu 'ga upe.

Morowykye'ema rupi judeu 'gā nojotymi rakue. “Morowykye'ema piara rupi futat sitym 'ga 'jau”, 'jau Jose 'ga ojeupe etee futat. A'eramū 'ga Piratu 'ga pojeupe'ema futat awau Jejui 'ga reumera renūina 'ga upe.

⁴⁴ —Amanū te 'ga ra'e?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

—Amanū ako 'ga ko nū'ū— 'jau 'ga 'ga upe.

—Kuu. Kamēsiete nipo 'ga manūi ra'e— 'jau Piratu 'ga oporesagamū 'ga ree.

A'erauwe 'ga 'jau jefaruu 'gā 'wyria'ri 'ga upe:

—Maranime te 'ga manūi ra'e?— 'jau 'ga imome'waukaa 'ga upe.

⁴⁵ —Kwara jerewamū ako 'ga manūi ko— 'jau 'ga 'ga upe.

Aipo ojeupe jefaruu 'gā 'wyria'ri 'ga 'e re 'ga 'jau Jose 'ga upe:

—Ere 'ga rerawau inuga ita kwara pype— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴⁶ A'erauwe Jose 'ga awau taity fuku mua Jejui 'ga reumera auwanawamū. Linu 'jawa apopyrera 'ga imua. A'eramū 'ga Jejui 'ga reumera mosoka imua 'ypeywar awi 'ga reumera auwana aipoa taity pyu. A'ere 'ga 'ga reumera monou inuga ita kwara pype.

A'ere 'ga itapewuu mojerepa imonou imyina ita kwara rawopytymawamũ. ⁴⁷ Kũjãmera 'gã amũ awau 'ga imono resaka. Mari Matarena ãẽ, Mari ãẽ. Aipoa Mari ãẽ Jose 'ga ya. Mĩmera 'gã Jejui 'ga reumera rupawa resaka.

16

Jejui 'ga ferapawet

(Mateu 28.1-8; Luka 24.1-12; Juã 20.1-10)

¹⁻² Ikoai'i, ku'emaiw are, kũjãmera 'gã jany kasiga mua erawau Jejui 'ga reumer are eko'wogipyramũ. Mari Matarena ãẽ, Sarume ãẽ, Mari ãẽ. Poromũ Tiago 'ga y ãẽ. Mĩmera 'gã jany kasiga amut erawau. Ku'emaiw are 'gã erawau Jejui 'ga rupaw ipe. ³ Awau 'gã 'jau:

—Awyja sipo itaa ope'a jui janee?— 'jau 'gã ajaupe.

⁴ Tuwuu wejue itauua. A'eramũ 'gã poromũ 'jau ajaupe. Awau 'gã owaẽma ja'wyja'wy jupe itauu resaka, ita kwara rawopytymawera resaka.

—Tyy. Ojepe'a jui ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

⁵ A'erauwe kũjãmera 'gã awau osou ita kwara pype. Peu 'gã ywagipewara 'ga resaka kunumũũ 'jawe. 'Ga raitya waparasi gamũ. Jejui 'ga rupawera jakwatawa katy 'ga wapyka. 'Ga resakawe kũjãmera 'gã okyjau 'ga wi. ⁶ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekyje awi je wi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jejui 'ga resaka te 'ã pejot, Nasare pe waranup ma'efera 'ga resaka te 'ã pejot, 'ypeywar are amanũ ma'efera 'ga resaka te 'ã pejot— 'jau ywagipewara 'ga kũjãmera 'gã nupe. —A'ere 'ga nitywi 'au. Oferap ako 'ga ko. Pe'je pejeju 'ga rupawera resaka— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau esaka. ⁷ A'eramũ ywag awi 'ut ma'efera 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pe'je pejewau imome'wau Pedro 'ga upe, amumera 'ga remimu'e 'gã nupe we: “Oferap kiã awau Garireja ywy pe pẽ nenune. Peu te nipo 'ga peesak nũ, pejejeupe 'ga 'eawer imũ etee futat nũ”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁸ A'erauwe kũjãmera 'gã awau ujãna ita kwar awi. 'Gã kyjea 'gã nerekou 'gã moyyita. A'eramũ 'gã ojeupe 'ga 'eawera mome'wawe'em awau 'gã nupe.

Mari Matarena ãẽ Jejui 'ga resaka

(Mateu 28.9-10; Juã 20.11-18)

⁹ Domingo rupi Jejui 'ga ferawi rakue. Ku'em enune 'ga ferawi rakue. Mari Matarena ãẽ upe ra'ne 'ga ojesaukaa. ãẽ pirowara 'ga imoia ãẽ wi rakue. Sete ãẽ pirowara pytuna. ¹⁰ Ojeupe 'ga jesaukar ire ãẽ awau imome'wau 'ga remimu'e 'gã nupe rakue. U'arasigamũ 'gã ajemogyau ajaa'wau Jejui 'ga ree. A'eramũ Mari Matarena ãẽ awau imome'wau 'gã nupe:

—Oferap kiã ra'e. Ojesaukat kiã jee ko— 'jau ãẽ 'gã nupe.

¹¹ A'ere 'gã nuerowiari etee ãẽ ojeupe 'ga mome'uramũ.

Mukũja 'gã Jejui 'ga resaka

(Luka 24.13-35)

¹² A'ere Jejui 'ga ojesaukaa mukũja werowiaara 'gã nupe. Jũ me 'ga awau watau akou. Poje Jejui 'ga ojesaukaa 'gã nupe. A'ere 'ga jesowo'gõgi 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ga kwaape'ema. ¹³ A'ere 'gã 'ga kwaaw ire awau ojewya 'ga mome'wau amumera 'ga remimu'e 'gã nupe. A'ere 'ga remimu'e 'gã nuerowiari etee 'gã 'ea.

Jejui 'ga remimu'efera 'gã 'ga resaka

(Mateu 28.16-20; Luka 24.36-49; Juã 20.19-23; Atos 1.6-8)

¹⁴ Poje Jejui 'ga ojesaukaa wemimu'e 'gã nupe. 'Gã jemi'waaw ipe 'ga ojesaukaa 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ te neperowiari 'gã, “oferap 'ga” pejejeupe 'gã 'eramũ ra'e 'ũ? Ma'eramũ sipo ajee neperowiari je'eawera ra'e?— 'jau 'ga 'gã nupe oje'ega moywyrafena 'gã nupe.

¹⁵ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe najuejue etee futat. Amunawa moytoyka pejewau je mome'wau 'gã nupe, je rerowiarukaa 'gã nupe pejejemogyau. ¹⁶ Je rerowiaara 'gã ki pepymĩ 'y pe, otywer awi 'gã poira resaukaawamũ. A'eramũ je tejerowiaara 'gã katu'oka. Tejerowiare'ema 'gã nipo je nakatu'ogi. A'eramũ nipo 'gã awau mama'eukwaawa rapyaw ipe amanũ re— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁷ —Tepãjẽa nipo je imonou tejerowiaaramũ pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ mama'eukwaawa moia erekwara 'gã nui jerer imũ. Pejejemikwaawe'ema pejeje'ega nipo pẽẽ iapou. ¹⁸ Moja pyyka miamũ nepemanũ. Ae jukaara muaga 'wau miamũ nanẽ nepẽ jukai. Oje'arimũ je rerowiaaramũ pejepo mono re ojero'wu ma'e 'gã ojekatu'oka ajemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe.

Ywag ipe Jejui 'ga jeupiawet
(Luka 24.50-53; Atos 1.9-11)

¹⁹ 'Gã nupe oje'ẽmaw ire Janeruwarete 'ga Janejararete 'ga, Jejui 'ga monoukaa 'ga mojeupirukaa ywag ipe. Ywag ipe 'ga waẽmawe Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe: “Ene 'ã je 'jawe futat. A'eramũ ene eapyka jejakwatawa katy”, 'jau Janeruwarete 'ga Jejui 'ga upe. A'eramũ Jejui 'ga awau wapyka 'Uwarete 'ga jakwatawa katy. ²⁰ A'eramũ 'ga remimu'e 'gã awau 'ga mome'wau kwe pe. “Werowiaramũ Jejui 'ga pẽtywera moia pẽ nui, pẽ katu'oka”, 'jau 'gã imome'wau kwe pewara 'gã nupe. Janejararete 'ga 'gã opoat. Aeremiapoe'ema 'ga wapoukat 'gã nupe. A'eramũ 'gã nenupara 'gã 'gã 'eawera rerowiaa. “A'jea futat 'gã 'ea. Sã'ã Ku'jywa 'ga janeremiapoe'ema apoukara 'gã nupe”, 'jau enupara 'gã ajaupe, aipo 'gã 'e rerowiaa.

Luka

Jejui 'ga rekwawera Luka 'ga omome'u ka'aran are inuga janee rakue.

Luka 'ga nuatai futari Jejui 'ga rupi rakue. Najudeu arūi 'ga. A'ere 'ga Jejui 'ga rerowiari. Morofuanugara 'ga. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Luka 'ga upe. A'eramū 'ga ka'arana kwasiaa inuga Jejui 'ga ree.

¹⁻⁴ Teofiru. Ene 'ã kūima'eeteetea. A'eramū je ene upe ka'arana kwasiaa inuga. Je Luka. Jejui 'ga ree je ka'arana kwasiari inuga ene upe. A'eramū ene jeremikwasiarera mogytau. A'eramū ene “Na pa je 'gã a'jea futat imome'ui jee ra'e”, 'jau ene jeremikwasiarera mogyta re.

Ae pype akou 'ã Jejui 'ga awau watau kwe pe akou rakue, mama'eukwaawa pe'au 'gã nui rakue. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oka 'ga awau kwe pe akou rakue. 'Gã mu'jau 'Uwarete 'ga je'eg are rakue. A'eramū 'gã 'awamū kwaiwete 'ga renuparera 'gã 'ga rera mome'wau awau kwe pe ajemogyau 'gã nupe. Amumera 'gã ka'arana kwasiaa 'ga ree, 'ga rekwawer are. A'ere 'gã nomome'upawi 'ga rekwawera rakue.

A'eramū je “amome'upap pa je ikwasiaa inuga ka'aran are 'gã nupe kwy”, 'jau je tejeupe. A'eramū je a'eramū tewau Jejui 'ga resakarera 'gã nupe teporogytau tekou ai'i. Je naesagi futari Jejui 'ga. A'eramū je tewau 'ga resakarera 'gã nupe teporogytau tekou. Namajepei'i 'gã nupe etee rūi futat je porogytai. Kwaiwete je porogytai 'ga resakarera 'gã nupe tewau tekou ai'i. “Pemome'upap pejemiesagera jee”, 'jau je 'gã nupe tewau tekou ai'i. “Jejui 'ga remiapofera pemome'upap jee”, 'jau je tewau tekou 'gã nupe ai'i.

A'eramū 'gã imome'waupap jee. Wemiesagera 'gã imome'wau jee. A'eramū je 'awamū ka'arana kwasiaa inuga 'gã nemimome'ufer are pē nupe.

A'eramū ene jeremikwasiarera resaka ka'aran are. “A'jea futat 'gã Jejui 'ga mome'ui jee rakue”, tere jeremikwasiarera mogyta re 'jau.

Sakari 'ga upe ywagipewara 'ga 'eawet

⁵ A'ere je Juã Batista 'ga ra'ne imome'ui enee. Juã 'ga rekoramū Erote 'ga rekoi 'wyriaramū judeu 'gã nupe rakue. Juã 'ga ruwa 'ga rera Sakari. Sakari 'ga mainana. Apiasi 'ga remiayuwa 'gã pyri 'ga oporowykyau Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype. Mainana 'gã juejue Arão 'ga juapyrera. Sakari 'ga remireko ēē nanē Arão 'ga juapyrera ēē nū, Isapeu ēē. ⁶ ēē mama'e tywera nuapoi futari Jarejuwarete 'ga upe. Sakari 'ga nanē nuapoi futari 'ga upe nū. Jarejuwarete 'ga je'eg are 'gã apyakai. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat 'gã mama'e apou akou namutamutat 'ga upe. ⁷ Isapeu ēē nata'yri futari 'gã nupe. ēēmena 'ga nanē futat osawa'eramū. Nokoi'i futari 'gã na'yra mū. Namanūi futari 'gã na'yra mū. ēē ra'yre'em teea futat.

⁸ Jarejuwarete 'ga upe 'ga porowykyaw ipe Sakari 'ga roramū 'ga pytuna 'gã 'jau 'ga upe:

⁹—'Awamū ene ekwap esou 'au myter ipewara pype jany kasiga rapyau, Jarejuwarete 'ga muorypawamū— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau osou jany kasiga rerawau iapyau. Awau osou imy'ja'wi pype. ¹⁰ Jany kasiga 'ga upe eroo iapyramū tekotee 'gã 'upa oporogytau ukupepe Jarejuwarete 'ga upe, 'ga ēma poromukuran.

¹¹ Jany kasiga imonygauwe ywagipewara 'ga 'ua ojesaukaa 'ga upe. 'Ua u'ama tata eny pyri. Jany kasiga 'ga iapyramū 'ga 'ua u'ama ojesaukaa 'ga upe. Iapyawa rowajara katy ojesaukaa 'ga upe. ¹² 'Ga resakawe Sakari 'ga okyjau etee 'ga wi.

—Kuu. Ma'ja te 'wei? Ma'ja te koromū 'ut ojesaukaa jee 'wei?— 'jau 'ga okyjau etee futat u'ama ywagipewara 'ga wi, ojeupe 'ga jesaukaramū.

¹³ Ojewi 'ga kyjeramū ywagipewara 'ga oje'ega 'ga upe:

—Erekyje awi. Janeruwarete 'ga eneje'ega wanup 'ũina— 'jau 'ga 'ga upe ojewi 'ga kyjeramũ. —“Kunumĩa emut amũ jee”, ere ako 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga 'awamũ eneremifutara mua enee— 'jau 'ga 'ga upe. —Anurenure'i nipo eneremireko ěē ra'yramũ— 'jau 'ga Sakari 'ga upe. —Eja'yra 'ga 'ar ire ki Juã enug 'ga ree. 'Ga 'aramũ nipo eneku'i 'ga ree. ¹⁴ Enepytuna 'gã we futat nipo aku'iramũ ene pyri 'ga 'aramũ 'ga ree. ¹⁵ Waranuw ire nipo enera'yra 'ga kũima'eeteetea Jarejuwarete 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe u'ama. —'Ga aranuw ire ene kawĩajaiwa rykurukare'ema 'ga upe. Y'way ajaiwaye'ema miamũ futat itykurukare'ema 'ga upe. 'Ga 'ar ypyrauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekoi— 'jau 'ga 'ga upe imome'wau.

¹⁶—Waranuw ire nipo enera'yra 'ga awau akou kwe pe oporogytau Israeu juapyrera 'gã nupe. A'eramũ nipo 'ga 'gã mojewyrukaa Jarejuwarete 'ga rerowiara upe nũ— 'jau 'ga 'ga ruwa 'ga upe u'ama. ¹⁷—Sã'ã ymã Eliasi 'ga rekoa Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ etee mama'e apoa rakue. Nan tee futat nipo enera'yra 'ga rekoi, 'ga 'jawerimũ etee futat. Jarejararete 'ga rur enune nipo enera'yra 'ga rekoi 'gã mu'jau. 'Gã na'yra mota'waukaa 'gã nuwa 'gã nupe— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —A'ere te nipo Janejararete 'ga ruri enera'yra 'ga rewiri. Kwaiwete te 'ã 'gã Janeruwarete 'ga je'ega nuenuwi. A'eramũ enera'yra 'ga a'eramũ 'ua Janeruwarete 'ga je'ega renuwukaa 'gã nupe. Janejararete 'ga rura futarukaa 'gã nupe kwaiwete— 'jau ywagipewara 'ga Sakari 'ga upe u'ama imome'wau.

¹⁸ A'ere aipo 'eramũ Sakari 'ga nuerowiari 'ga je'ega.

—Ene'me awi jee kũi. Iwãiwĩ jeremireko ěē nũ'ũ. Je nanẽ 'ã tesawa'eramũ nũ. A'jea futat sipo ěē wãiwĩ pype ěē ra'yramũ?— 'jau 'ga ywagipewara 'ga upe.

¹⁹ A'eramũ ywagipewara 'ga 'jau 'ga upe:

—Naani. Ereapo awi aipoa. Je 'ã Gaprieua futat. Je 'ã Ku'jywa 'ga pyriwara futat. 'Ga te 'ã je mut je moporogytaukaa enee. 'Ga te 'ã moranuw esage werurukat imome'waukaa enee jee. ²⁰ A'ere 'ã 'ga nererowiari etee ejeupe je 'ga mome'uramũ. A'eramũ nipo 'ga ene je'ẽwoka'jama. Ije'ege'ema 'jawe nipo ekou. Enera'yra 'are'emauwe nipo nereje'egi. 'Ga 'ar ire te ereje'eg nũ— 'jau ywagipewara 'ga Sakari 'ga upe. —Eja'yra 'aramũ te nipo ejeupe jeporogytawera ererowiat. A'eramũ te nipo ereje'eg nũ— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹ A'eramũ ukupepewara 'gã Sakari 'ga rapesaka 'upa.

—Ma'ja te 'ga wapo 'ũina oporomukuramũ 'i?— 'jau 'gã ajaupe 'upa.

²² Ojeupe ywagipewara 'ga porogytapaw ire Sakari 'ga 'ua uẽma ukupepewara 'gã nupe. A'ere 'ga noje'egi futari 'ua. Opoa etee futat 'ga imowawaka 'gã nupe. A'eramũ ukupepewara 'gã 'jau:

—Ywagipewara 'gã nipo kwe ojesaukaa 'ga upe ra'e. A'eramũ 'ga oje'ẽka'jamamũ ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

²³ Oporowykypaw ire Sakari 'ga awau ojewya oje'wyr ipe. ²⁴ Kamẽsĩete 'ga remireko ěē wa'yramũ. A'eramũ ěē 'ũina wog ipe etee futat. Watawe'em futat kwe pe awau. Sĩku jaya moka'jama 'ũina wog ipe watawe'em. ²⁵ A'eramũ ěē 'jau ojeupe etee futat 'ũina: “Janeruwarete kĩa esage jee”, 'jau ěē 'ũina. “Teja'yre'ema je anosĩ jepi. A'ere 'ã je 'awamũ jera'yramũ. Jemena agawewi je 'ã. A'etea je najera'yri jepi. A'ere 'ã 'awamũ jera'yramũ. A'eramũ je 'awamũ tejenosõumap”, 'jau ěē 'ũina ojeupe.

Mari ěē upe ywagipewara 'ga 'eawet

²⁶⁻²⁷ Isapeu ěē ra'yryrũnamũ, Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga mua Mari ěē upe, Nasare pewara ěē upe. Gaprieua ywagipewara 'ga rera. Gaprieu 'ga 'ua, Janeruwarete 'ga je'ega rerua Mari ěē upe. Nimeni we Mari ěē. ěēmẽrama 'ga Jose 'ga. Jose 'ga Davi 'ga juapyrera. Ippy we 'gã nupe 'wyriarareteramũ 'ũi ma'efera 'ga futat poromũ, Daviramũ.

²⁸ A'eramũ Gaprieu 'ga 'jau Mari ěē upe:

—Ere eku'iramũ ekou 'awamũ, kari. Janeruwarete 'ga nipo 'ã ojejuka ene ree 'awamũ ĩ— 'jau 'ga ěē upe 'ua.

²⁹ A'ere ãẽ naeapyoi ojeupe 'ga 'e are. “Ma'eramũ kãã aipo 'jau jee 'ũ?” 'jau ãẽ ojeupe.

³⁰ A'eramũ 'ga 'jau ãẽ upe:

—Erekyje awi, kari. Janeruwarete 'ga te ene rereko. Iku'i 'ga 'ũina ene ree. ³¹ Enera'yt nipo ene. Kũima'e 'ga nipo enera'yra 'ga. Jejui 'jau ki ene eja'yra 'ga renũina— 'jau 'ga ãẽ upe. ³²⁻³³ —Kũima'eeteete 'ga te nipo. Janeruwarete 'ga te'i pẽ nupe 'jau: “Koromũ jera'yra 'ga”, te'i pẽ nupe 'ga resaukaa 'jau— 'jau 'ga ãẽ upe. —'Ga futat nipo anure Janeruwarete 'ga omogo 'wyriarareteramũ pẽ nupe, judeuramũ pẽ nupe, Jako 'ga juapyreramũ pẽ nupe— 'jau 'ga ãẽ upe. —Ymã we te ako Davi 'ga juapyrera 'ga peapesak pejemogyau ikue. “Maranime gatu nipo Davi 'ga juapyrera 'ga ruri 'wyriarareteramũ akou janee?” pe'je 'ã pejemogyau jepi. A'ere 'awamũ 'ga ruri pẽ nupe. Enera'yramũ 'ga 'ga muri pẽ nupe, pẽnemiapesagera 'ga. Namutat 'ga rekoi 'wyriarareteramũ pẽ nupe. Nipy'ruawi futari 'ga akou. Nateepawa'uweri futari nipo 'ga akou— 'jau 'ga ãẽ upe.

³⁴ A'eramũ Mari ãẽ 'jau 'ga upe:

—Kũjãmukua we te 'ã je ako. Nokoi we te 'ã kũima'ea je ree. Ma'eramũ je kũima'e tejee ekoe'emauwe teja'yr ekoeteramũ nũrã?— 'jau ãẽ 'ga upe.

³⁵ A'eramũ 'ga 'jau ãẽ upe nũ:

—Ku'jywa 'ga 'Agesagea te nipo ene rereko ã. 'Ga te kunumãa amut enee ã. A'eramũ nipo ene eja'yramũ. Ku'jywa 'ga te wa'yra 'ga amut enee. A'eramũ nipo 'ga wesageramũ. Nitywi'i futari 'ga tywera 'ga ree— 'jau 'ga ãẽ upe. ³⁶ —Nenerea'ari nipo epytuna ãẽ ree, Isapeu ãẽ ree? “Ta'yre'ema kynã”, 'jau 'gã 'ã ãẽ upe jepi. A'ere 'awamũ ãẽ ra'yramũ. Ta'yryrũũ ãẽ. Owãiwĩ pype ãẽ ra'yramũ ai'i. ³⁷ Wapo katu katu te 'ã Ku'jywa 'ga mama'ea. A'eramũ 'ga ãẽ mena 'ga ra'yra pygukaa ãẽ upe. Nokoi'i te 'ã Ku'jywa 'ga remiapoe'ema mama'e mũ— 'jau 'ga ãẽ upe.

³⁸ A'eramũ ãẽ 'jau 'ga upe:

—Nai'i. A'jea futat Janeruwarete kãã jejararetea futat. Tene kãã iapoi jee wemifutar imũ etee futat— 'jau Mari ãẽ ywagipewara 'ga upe.

Aipo 'epaw ire 'ga awau ãẽ wi ywag ipe nũ.

Isapeu ãẽ pyri Mari ãẽ oawet

³⁹⁻⁴⁰ A'eramũ Mari ãẽ ikoai'i awau Isapeu ãẽ 'wyr ipe. “Oo pa je kynã resaka tekou kwy”, 'jau ãẽ ojeupe. A'erauwe futat ãẽ okaraemã mogatyrũmũ awau. Isapeu ãẽ Judeja ywy pewara. Ywytyra pyte'rarimũ 'gã 'wyrã ruwi. A'eramũ Mari ãẽ awau peu. Amunaw ipe owaẽmawe Mari ãẽ awawayayau osou Isapeu ãẽ 'wyr ipe.

⁴¹ Mari ãẽ resakawe Isapeu ãẽ 'jau ãẽ upe:

—Tereko?

—Je rekoi 'we. Ene pyri je ruri tekou— 'jau Mari ãẽ ãẽ upe.

Mari ãẽ je'ega renupawe Isapeu ãẽ ra'yra 'ga omỹina ãẽ reweg ipe. A'erauwe futat Janeruwarete 'ga 'Agesage ruri osou Isapeu ãẽ pype. ãẽ rerekwaramũ futat 'ua.

⁴² A'eramũ ãẽ 'jau Mari ãẽ upe:

—Janeruwarete kãã ojejuka ene ree kyn. Janeruwarete kãã esage janee. Ma'eramũ 'ã ereko eku'iramũ. Eneku'i 'ã ekou tekotee wã ku'i apyraapa— 'jau Isapeu ãẽ Mari ãẽ upe. —Enera'yra kãã ree taetu nipo kãã jejukai ene ree. ⁴³ Janeruwarete kãã esage jee. Ene 'ã jejara kãã ya— 'jau ãẽ Mari ãẽ upe. —Je te 'ã nakũjãeteete rui te pẽ nupe. A'etea te 'ã erejot je resaka rai'i— 'jau ãẽ Mari ãẽ upe. ⁴⁴ —Ene te 'ã jarejara kãã ya. A'eramũ jera'yra kãã omỹina aku'iramũ jereweg ipe eneje'ega renupawe ko— 'jau ãẽ ãẽ upe. ⁴⁵ —“Tene ki kãã iapoi jee”, ere 'ã kãã upe rai'i. “Tene ki kãã kunumĩ muri jee”, ere 'ã kãã upe rai'i. A'eramũ taetu kãã tojejuka ene ree 'jau— 'jau Isapeu ãẽ Mari ãẽ upe.

⁴⁶ A'eramũ Mari ãẽ 'jau:

—Janejara kãã esage janee, a'e je jepi.

⁴⁷ Janeruwarete kãã jane katu'okara.

A'eramũ je a'eramũ teku'iramũ tekou.

48-49 Je 'ã nakũjäeteetea rũi agawewi.

A'etea kĩa 'ã ojejuka je ree je rekoramũ.

Janeruwarete kĩa 'ã pãjērete. Kĩa 'ã aeremiapoe'ema wapo jee.

Anure nipo je manũ re je rewiri 'ut ma'e wã 'jau jee:

“Janeruwarete kĩa ojejuka kynā ree”, 'jau nipo wã 'ã jee je manũ re.

Anure taetu nipo wã aipo wã 'i jee.

Janeruwarete kĩa tekatu futat 'ã eteete ma'eramũ akou.

Nokoi futari wã amũ kĩa 'jawe.

Kĩa etee futat Okoeteete ma'eramũ—

'jau Mari ēē Isapeu ēē upe 'ũina imome'wau.

50—Kĩa 'ã ajemuaēm ojee iporomutat ma'e wã nee.

Ymã we te 'ã kĩa jemuaēmi wã nee rakue.

Opoire'ema futat nipo kĩa jane ree ajemuaēm awi.

Anure taetu nipo kĩa jemuaēmi wã nee—

'jau ēē imome'wau ēē upe.

51—'Awamũ taetu 'ã kĩa opãjē resaukaru'jau'japa wã nupe.

Ojee ojerowiaraip ma'e wã kĩa imomapa nipo.

Wã nemiaporama nipo kĩa imateepapa wã nui—

'jau ēē 'ũina ēē upe.

52—'Wyriara wã nipo kĩa imuēma.

'Wyriare'ema wã etee nipo kĩa im'ina 'wyriara py'rau nũ.

53 Ikaraemāe'ema wã nupe etee nipo kĩa mama'e esage monou nũ—

'jau ēē imome'wau ēē upe.

—A'ere nipo kĩa ikaraemā kwai ma'e wã momoirukari wã karaemā awi.

A'eramũ nipo kĩa wã monou kwe pe, wã karaemāe'eme futat.

54 Janeypy upe kĩa 'jau rakue: “Ajemuaēm je pē nee.

A'eramũ je pē poaa mama'e apo are”, 'jau kĩa rakue.

A'eramũ kĩa u'eawer imũ etee mama'e apou wã nupe, wã poaa, Israeu kĩa juapyrera wã poaa.

Wenuparera wã kĩa ipoaa.

Nomoka'jami futari kĩa u'eawera.

55 Wea'aramũ etee futat kĩa akou wã nee.

Kĩa 'ã ajemuaēma janeypy wã nee rakue.

Abraão kĩa ree, kĩa juapyrera wã nee nanē futat kĩa 'ã ojejukau rakue.

Oje'eg imũ etee futat kĩa 'ã iapoi—

'jau Mari ēē Isapeu ēē upe.

56 Muapyra jay magwapa Mari ēē akou peu Isapeu ēē 'wyr ipe. A'ere ēē ojewya 'ua oje'wyr ipe nũ.

Juã Batista 'ga 'aawet

57 Oje'wyr ipe Mari ēē o re Isapeu ēē ra'yra 'ga u'aa ēē wi. Kũima'e 'ga futat ēē ra'yra.

58-59 A'eramũ ēē pytuna 'gã aku'iramũ 'ga ree. Kwaiwete futat 'gã aku'iramũ 'ga ree. Ēē pyriwara 'gã nanē aku'iramũ 'ga ree nũ.

—Janeruwarete kĩa 'ã esage kynā upe. Ajemuaēm kĩa kynā ree. A'eramũ kĩa kynā mena ra'yra pyygukaa kynā upe— 'jau kũjāmera 'gã.

Kũima'efera 'gã we futat 'jau ēē upe:

—Esage te 'ã Janeruwarete 'ga 'gã nupe— 'jau 'gã ajaupe ēē ra'yra 'aramũ. —Iwãiwĩ agawewi 'ã ēē. A'etea 'ã ēē ta'yt owãiwĩ pype— 'jau 'gã ēē upe ēē ra'yramũ.

Majepeja etee kunumĩ 'ga morowykye'ema magwapa. A'ere 'gã 'ua 'ga mojewaga resaka. 'Ga mojewaga resaka 'ut ma'e 'gã 'jau ajaupe:

—'Ga ruwa 'ga rera etee futat sinug 'ga ree kũi, Sakari kũi— 'jau 'gã ajaupe.

⁶⁰ A'ere 'ga y eë:

—Naani. Nafutari je. Juã te je afutat kĩa reramũ— 'jau eë 'gã nupe. —Juã te je anug kĩa ree— 'jau etee eë 'gã nupe.

⁶¹ Aipo 'ga y eë 'eramũ 'gã 'jau eë upe:

—Ma'eramũ a'iĩ? Nitywi te 'ã enepytuna Juã pyu era a'iĩ— 'jau 'gã eë upe. —Ma'eramũ ene inuga ekoete 'ga ree a'iĩ?— 'jau 'gã eë upe.

'Ga ruwa 'ga peu futat 'ũina. A'ere 'ga noje'egi 'ũina. Ije'ëka'jam 'ga. ⁶² A'eramũ 'gã 'jau 'ga ruwa 'ga upe:

—Ma'ja pyu te jane 'ga renũi?— 'jau 'gã 'ga upe.

Opou etee futat 'gã oje'ega Sakari 'ga upe 'ga 'jawe. ⁶³ A'erauwe 'ga iapoi 'gã 'jawe etee futat 'gã nupe. Opo warawarau etee 'gã nupe.

—Ka'arana perut jee— 'jau 'ga.

Opou etee futat 'ga 'jau 'gã nupe.

A'erauwe 'gã ka'arana rerua 'ga upe. Ka'arana 'ga ikwasiaa wa'yra 'ga rer are 'gã nupe. Ka'aran are 'ga rera kwasiaramũ 'gã esaka.

—'Ga rera Juã futat ra'e kũi— 'jau 'gã ajaupe.

⁶⁴ Aipoa 'ga ikwasiaa 'ga renamũ futat 'ga je'ega ojewya 'ga upe. A'eramũ futat Janeruwarete 'ga 'ga je'ega mamuka 'ga wi, ywagipewara 'gã 'eawer imũ etee futat. A'eramũ futat 'ga imome'ui oje'eg imũ 'gã nupe, 'ga oporogytau 'ũina 'gã nupe.

—Janeruwarete 'ga 'ã esage janee— 'jau 'ga oje'ega fug ire 'ũina, Jarejuwarete 'ga mome'wau 'gã nupe.

⁶⁵ 'Ga je'egauwe futat peuwara 'gã ajemogymogyau etee futat 'ga renupa.

—Kuu. Maran te 'ga je'egi nũ 'wei?— 'jau 'gã ajemogyau etee futat 'ga je'ega rerowiare'ema 'ga je'egamũ.

A'eramũ futat 'gã awau kwe pe eë rera mokwasi'wau ajaupe.

—Iwãiwĩ agawewi 'ã Isapeu eë. A'etea eë ta'yt. Eë mena 'ga oje'ëka'jamamũ ai'i. 'Ga ra'yra 'ga 'arauwe 'ga je'ega fugi 'ga wi ai'i nũ. A'eramũ futat 'ga oporogytau 'ũina Jarejuwarete 'ga upe oree ai'i— 'jau 'gã imome'wau ajaupe.

Amunawa moyka awau imome'wau 'gã nupe. ⁶⁶ A'eramũ 'ga je'ega renupara 'gã 'jau:

—Ma'e kũima'e 'ga sipo 'i? Kũima'e esage 'ga nipo kũi— 'jau 'gã ajaupe, 'gã na'yra rera renupa.

A'eramũ Juã 'ga 'ar ypyrauwe Janeruwarete 'ga ojejukau esage 'ga ree.

Jarejuwarete 'ga je'ega mome'uawet

⁶⁷ 'Ga je'ega mamug ire Janeruwarete 'ga U'agesage mua Juã 'ga ruwa 'ga upe, Sakari 'ga upe. 'Ga 'Agesagea 'ga rerekou 'ga moje'egukaa 'gã nupe. Janeruwarete 'ga remimurama 'ga 'ga imome'wau 'gã nupe, wa'yra 'ga rewiri 'ut ma'e 'ga 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁶⁸ —Ene 'ã eneresage oree, ki Ku'jyp.

Nitywi 'ga amũ ene 'jawe oree.

Ene etee futat te 'ã eneresage oree, sa'e ki Jarejuwarete 'ga upe.

Janepy 'gã 'ã, Israeu juapyrera 'gã 'ã, werowiat futat Jarejuwarete 'ga rakue.

Janeruwarete 'ga te 'ã wemiayuwa 'gã wenũ'ëukat Egitu ywy awi rakue.

Anure nipo 'ga jane katu'okara 'ga muri janee.

⁶⁹ Jane katu'okara 'ga 'ã pãjēretea.

Jane katu'okara 'ga 'ã Davi 'ga juapyrera, Janeruwarete 'ga upe oporowyky ma'efera 'ga juapyrera 'ga.

⁷⁰ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga je'egi oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue.

A'eramũ 'ã 'ga 'eawera 'ga je'ega mome'wara 'gã imome'wau awau kwe pewara 'gã nupe rakue.

⁷¹ “Tajejuka pë nee 'jau,

pẽ jukaukare'ema pẽ nee iporomutare'ema 'gã nupe 'jau,
pẽ nereko tywerukare'ema 'gã nupe 'jau, e'i 'ã Janeruwarete 'ga janee rakue”,
'jau 'gã awau 'ga 'eawera mome'wau 'gã nupe rakue.

⁷² Janeruwarete 'ga 'ã ajemuaẽm futat nanẽ janepytunera 'gã nee rakue.
U'eawer imũ etee futat Janeruwarete 'ga iapoi 'gã nupe rakue.

⁷³⁻⁷⁵ Ymã te 'ã 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue:

“Amuẽm je ene ene ree iporomutare'ema 'gã nui”, 'jau 'ga 'ga upe rakue.

“A'eramũ ene ekyjawe'em jeje'ega renupa.

Je'eawer imũ etee futar iki ene mama'e apou ekou.

A'eramũ ene etywere'emamũ ekou jee.

Mama'e tywera apoare'ema ene.

A'eramũ ene nan etee futat ewau emanũmũ jee”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue.

Aipo 'jau 'ga oje'ega Abraão 'ga upe rakue.

A'ere 'ga na'ga upe etee rũi 'ga 'i.

Abraão 'ga juapyreramũ jane upe juejue nanẽ futat 'ga 'i nũ—

'jau Sakari 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁷⁶ A'ere Sakari 'ga 'jau wa'yra 'ga upe:

—Ene 'ã Janeruwarete 'ga remimurera 'ga renunewara, kisit.

Ene aranuw ire nipo Janeruwarete 'ga 'jau enee:

“Je te 'ã pãjẽrete”, 'jau nipo Janeruwarete 'ga enee.

“Juã 'ga jeje'ega mome'wara 'gã nupe”, 'jau nipo 'ga enee ene rekoramũ.

Ene nipo kũima'eeteete futat ereko 'gã nupe.

Ene nipo ereo Jarejararete 'ga renunewe kwe pe 'gã mu'jau ekou Jarejararete 'ga rura futarukaa 'gã nupe.

Janeruwarete 'ga ajemuaẽm ae ree.

A'eramũ 'ga ene monou kwe pe ene moporogytaukaa 'gã nupe.

⁷⁷⁻⁷⁹ “Pejetywer awi pẽpoiriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui, pẽ mogyau wemi-ayuwamũ pẽ katu'oka”, 'jau nipo ene ewau ekou 'gã nupe.

“Janeruwarete 'ga ajemuaẽma jane ree.

Ipota'wa te 'ã 'ga jane ree”, 'jau nipo ene ewau ekou 'gã nupe—

'jau 'ga wa'yra 'ga upe 'ũina oporogytau.

—Janejararete 'ga 'ara 'jawe futat.

Sã'ã ae kwara poromũ mama'e resak katu katua.

Ypytunaiwa pypewara 'gã tee ajemogy okyjau mama'e awi.

'Arimũ wata ma'e 'gã nokyjei futari ajemogyau.

Nan tee Janejararete 'ga 'ur ire jane mu'ei 'Uwarete 'ga ree.

A'eramũ jane 'ga kwaaw ire jarekyjawe'em.

'Ga kwaapare'ema 'gã tee okyje ajemogyau. Amanũ awi 'gã kyjea 'gã nerekou.

A'ere 'ga kwaapara 'gã nokyjei.

Okwaawamũ Janeruwarete 'ga janekyje mateepawi.

Ojeupe jane porogytaramũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, jane monou wemiayuwamũ.

A'eramũ jane a'eramũ jarekyjawe'em jaremanũ awi—

'jau Sakari 'ga wa'yra 'ga upe.

⁸⁰ Waranuw ire Juã 'ga awau akou kwe pe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea futat 'ga rerekou. Ojetee'i futat 'ga awau akou amunawe'em ipe namutamutat. A'ere Israeu juapyrera 'gã awau ajatykau 'ga porogyta renupa. A'eramũ 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe.

2

*Jejui 'ga 'aawet
(Mateu 1.18-25)*

¹ 'Wyriararete 'ga Augusto 'ga. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe: “Marãmaran te jeremiayuwa pytuna nũ?” 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'gã nera kwasiarukaa ojeupe.

—Pekwap pejeje'wyr ipe pejejera kwasiarukaa 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe, oje'ega monou wemiayuwa 'gã nupe. —A'ere simojopyrũ pëẽ 'jau, pënera kwasiarukar ire 'jau — 'jau 'ga 'gã nupe.

² Aipoa 'ga iapoukaramũ Sireniu 'ga 'ũina 'wyriaramũ Siria ywy pewara 'gã nupe.

³ A'eramũ 'gã awaupap wera kwasiarukaa wamÿja jeupawer ipe etee futat. ⁴ A'eramũ Jose 'ga nanë awau Garireja ywy awi. Nasare awi 'ga awau Judeja ywy pe, wamÿja 'ga Davi 'ga 'wyrer ipe. Perëi me Davi 'ga 'ari rakue. A'eramũ 'ga awau peu, wamÿja jeupawer ipe.

⁵ Wemirekoram ëẽ rerawau, Mari ëẽ rerawau ojeupi wera kwasiarukaa 'gã nupe. Ëẽ ra'y'ra ja'wyja'wyrãmũ 'ga ëẽ rerawau Perëi me. A'ere kwaiwete 'gã oi peu. A'eramũ 'gã wawa 'oga ojumypykware'emamũ 'gã nupe. A'eramũ Jose 'ga ëẽ rerawau wyra jagawa pype erosou 'ara ro'ysag awi. ⁶⁻⁷ Peu 'gã nekoramũ Mari ëẽ ra'yr ypy 'ga u'aa. 'Ga 'ar ire 'ga auwana taity pyu, 'ga monou 'ga nuga ywya'ri pype*

Ywagipewara 'gã jesaukaawet

⁸⁻⁹ Jejui 'ga 'aramũ ywagipewara 'ga 'ua ojypa ojesaukaa wyra jara 'gã nupe. Mukuu'i 'gã nekoï Perëi awi. Jũ me 'gã nekoï weymawa pyri. Karupa'mĩa 'gã neymawa. Ypytunimũ agawewi. A'etea 'ara 'jawe imojesaka 'gã nupe. Tata eny 'jawewara rerua erojypa 'gã nupe. Janeruwarete 'ga ojemuenuy 'gã nupe. A'eramũ 'gã okyjau 'ga reny awi.

¹⁰ A'eramũ jui 'gã kyjeramũ ywagipewara 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekyje awi. Moranuw esagea te je arut amũ imome'wau pë nupe. A'ea moranuwa pyu tamaku'i pëẽ 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'ea nipo 'gã amaku'i imogyau najuejue etee.

¹¹ Awa 'ara rupi pë katu'okara 'ga 'ari Perëi me ko. Janeruwarete 'ga remimurera 'ga 'ari ko. Pëjararete 'ga 'ari ko, pënemiapesagera 'ga 'ari ko— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹² —Taity pyu 'ga jeuwani 'upa ywya'ri pype. A'eramũ pëẽ 'awamũ pejewau 'ga resaka. Jeremimome'ufer imũ etee futat nipo peesak 'ga ruwamũ. “A'jea futat jane esagi 'ga remimome'ufer imũ etee futat”, 'jau nipo pëẽ pejejaupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³ Ojete'e'i ra'ne ywagipewara 'ga 'ua. A'ere kwaiwete 'gã 'ua ajatykau 'ur ypy ma'e 'ga ree.

—Nitywi 'ga amũ Janeruwarete 'ga 'jawe.

'Ga te 'ã esage—

'jau 'gã ajaupe.

¹⁴—Ywagipewaramũ ore 'jau: “Ene te 'ã eneresage jepi.”

Ywy pewara 'gã nanë 'jau nũ: “Ene te 'ã eneresage jepi” 'jau 'gã ajemogyau Jarejuwarete 'ga upe.

A'eramũ 'ga ojee oryp ma'e 'gã mopy'ata'wau—

'jau 'gã ajemogyau.

¹⁵ A'ere ywagipewara 'gã awau ojewya ywag ipe nũ. A'eramũ wyra jara 'gã 'jau ajaupe:

—Pe'je ajee soo Perëi me 'ga resaka 'ũ. “Pe'je pejewau 'ga resaka, e'i Janeruwarete 'ga pë nupe”, e'i ako ywagipewara 'ga janee ko. A'eramũ jane jarewau 'ga resaka— 'jau 'gã ajaupe.

* 2:6-7 Ymã nitywi taityrete 'ga nugawa rakue. A'eramũ 'gã 'ga monou ywya'ri pype.

¹⁶ A'eramũ futat 'gã awau jupiwewe futat kunumĩakyrã 'ga resaka. Owaẽm ire 'gã 'ga resaka. Mari ãẽ resaka Jose 'ga reewe. Kunumĩakyrã 'ga resaka ywya'ri pype 'ga ruwamũ. ¹⁷⁻¹⁸ 'Ga resag ire 'gã awau 'ga mome'wau amunaw ipewara 'gã nupe:

—Ywagipewara 'ga 'ut ojesaukaa oree ko. “Pẽ katu'okara 'ga u'at Perẽi me ko”, e'i 'ga oree ko. A'eramũ ore arajua 'ga resaka. A'ere a'jea'jea futat 'ga 'i ra'e. 'Ga 'eawer imũ etee futat ore kunumĩakyrã 'ga resagi— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã aipo ojeupe 'gã 'eramũ ajemogyau oporesagamũ 'gã nee.

¹⁹ Mari ãẽ 'upa etee enupa 'gã porogytaramũ. Wapyakau 'upa 'gã je'eg are. Wea'aramũ etee 'upa wa'yra 'ga ree.

²⁰ A'ere wyra jara 'gã awau ojewya nũ.

—Ene te 'ã eneresage oree— 'jau 'gã awau Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa akou. —Mama'e esagea te 'ã eremome'u oree. Nitywi 'ga amũ ene 'jawe— 'jau 'gã awau akou pe rupi 'ga upe. —Ywagipewara 'gã nemimome'ufer imũ etee futat jane esagi— 'jau 'gã ajaupe, awau akou pe rupi.

Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã oawet

²¹ 'Ga 'ar ire 'gã majepeja etee morowykye'ema magwapa. A'ere 'gã 'ga mojewagukaa 'ga upe. Ywagipewara 'ga je'egawer imũ etee futat 'gã 'ga re'roka, Jejui 'jau 'ga upe.

²²⁻²³ 'Ga mojewag ire 'ga ru'wyrã 'ga 'ga rerawau Jerusareg ipe 'ga y ãẽ retee. 'Ga rerawau esaukaa mainana 'ga upe. Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat 'gã 'ga rerawau esaukaa mainana 'ga upe Jarejuwarete 'ga rowase. Ymã te Moisesi 'ga 'i 'gã nupe rakue: “Pẽna'yr ypya nipo Janeruwarete 'ga remiayuwa futat. A'eramũ pẽẽ 'ga 'ar ire 'ga rerawau esaukaa mainana 'ga upe, Jarejuwarete 'ga rowase”, 'jau 'ga ka'arana kwasiaa inuga 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga rerawau esaukaa 'ga upe, Moisesi 'ga je'egawer imũ etee futat.

²⁴ Ymã te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga ee rakue. “Mukũja ki pykaua peroo mainana 'ga upe iapyaukaa Jarejuwarete 'ga upe pejeja'yra 'arauwe”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. “Pykau tywe'emamũ mukũja wyra'i rerawau iapyau”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'eramũ Jejui 'ga ru'wyrã 'ga 'ga rerawau erosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Mukũja pykaua 'ga erawau erosou ojeupi mainana 'ga upe.

²⁵⁻²⁷ Poje Janeruwarete 'ga 'Agesage oje'ega Simeãõ 'ga upe:

—Ere ewau esou peu, jemogytaaw ipe— 'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau osou 'ga mogytaawa pype. Awau osou Jejui 'ga ru'wyrã 'ga resaka 'ga y ãẽ retee. Jejui 'ga nanẽ 'ga esaka nũ. 'Ga resakawe 'ga 'ga rupia 'ga mua ojywa pe. A'erauwe 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Jerusareg ipewara 'ga futat Simeãõ 'ga. Esage ma'e 'ga te Jarejuwarete 'ga upe. Jarejuwarete 'ga upe oporogyta ma'e 'ga te poromũ, Simeãõnamũ. Simeãõ 'ga akou ae katu'okara 'ga rura rapesaka rakue. Janeruwarete 'ga remimura 'ga rapesaka 'ga akou. ²⁸ A'eramũ 'ga Jejui 'ga wuja rupia ojywa pe. A'eramũ futat 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe:

²⁹⁻³¹ —Ku'jyp. Ene te 'ã mama'ea ereapo oree rakue.

Ene te 'ã mama'e jararetea.

Nitywi futari 'ga amũ ene 'jawewara.

Ene te 'ã mama'ea ereapo katu katu ore upe rakue.

Ymã te ako Ene'agesage je'egi jee ikue:

“Emanũme'ẽwe nipo ae katu'okara 'ga ereesak”, 'jau ako ene jee ikue.

A'efer imũ etee je 'ã 'ga resagi.

'Awamũ je 'ga resagi tejeau.

A'eramũ je 'awamũ temanũarũmũ.

Aesak je 'ga enu'ama 'awamũ.

A'eramũ je tewau ene pyri 'awamũ.

³² 'Ga nipo 'ara 'jawe futat.

Sã'ã ae najuejue etee mama'e resaga 'arimũ.

Nan tee futat nipo 'ga Jarejuwarete 'ga kwaawukari 'gã nupe, 'ga je'ega mome'wau judeue'ema 'gã nupe.

Jejui 'ga 'ã judeua.

A'eramũ nipo tesirũmera 'gã Jejui 'ga ree te judeu 'gã pojeupa ajemogyau.

Eneremiayuwa 'gã pojeupa ajemogyau—

'jau 'ga oje'ega Jarejuwarete 'ga upe u'ama.

³³ Aipo 'ga 'eramũ Jejui 'ga jara 'gã oporesagamũ Simeão 'ga ree.

—Ma'eramũ 'ga aipo 'jau janera'yra upe 'ũ?— 'jau 'gã ajemogyau oporesagamũ 'ga ree, 'ga porogyta 'ga 'amamũ.

³⁴⁻³⁵ A'ere Simeão 'ga 'jau Jarejuwarete 'ga upe nũ:

—Ejejuka esage ki 'ga jara 'gã nee, 'gã nekoramũ— 'jau 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

A'eramũ futat Jejui 'ga monou 'ga y ãẽ upe nũ. A'eramũ futat Simeão 'ga 'jau Mari ãẽ upe:

—Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ã kunumã amut enee rai'i— 'jau 'ga ãẽ upe. —A'ere nipo 'ga aranuw ire amumera 'gã niporomutari 'ga ree. 'Ga rerekou tyweaete nipo 'ga rekoramũ— 'jau 'ga imome'wau ãẽ upe. —Aipo resaga nipo wayeteramũ enee. Sã'ã ae jepokysia tuwuu raya. Nan futat nipo ayramũ enee— 'jau 'ga imome'wau ãẽ upe u'ama. —'Ga rereko tywearera 'gã nipo Janeruwarete 'ga omomap. Amumera 'gã etee te nipo iporomutat enera'yra 'ga ree— 'jau 'ga ãẽ upe imome'wau. —A'eramũ futat nipo 'gã aku'iramũ ajemogyau 'ga ree iporomutat ma'e 'gã nerekou— 'jau 'ga ãẽ upe.

A'eramũ Simeão 'ga 'jau 'gã nupe:

—Anure te nipo Janeruwarete 'ga janerea'awa kwaap katu katuukari janee. Ae nokwaawa'uweri ajuea'awa. 'Ga tee okwaap katu katuukat aerea'awa ae upe— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

³⁶⁻³⁸ 'Ga porogyta 'ga 'amamũ kũjã ãẽ mũ 'ua 'gã nerowyka. Wãiwĩ ãẽ 'ua 'gã nerowyka. Jejui 'ga resakawe wãiwĩ ãẽ oje'ega Jarejuwarete 'ga upe:

—Ku'jyp. Eneresage 'ã oree. Ore katu'okara kãã eremut oree rai'i— 'jau Ana ãẽ 'ga upe u'ama.

A'eramũ ãẽ 'jau ojeypyriwara 'gã nupe:

—Awamũ nipo 'ã kãã rekoi janee. Janeruwarete kãã remimurera kãã futat u'at rai'i — 'jau ãẽ ojeypyriwara 'gã nupe imome'wau. —Kãã futat nipo jane katu'ok, Jerusareg ipewaramũ— 'jau ãẽ 'gã nupe.

Ana ãẽ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara futat. ãẽ ruwa 'ga rera Fanueu. Aseri 'ga juapyrera ãẽ. ãẽ iwãiwĩ gatu gatu te. Oitëtai kwaturu kwara amu'at. Ana ãẽ omenaat rakue. A'ere sete kwara magwaw ire, ãẽ mena manũ ãẽ wi. A'eramũ ãẽ akou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Jarejuwarete 'ga upe oje'ega 'ga muorypa akou.

—Ene te 'ã eneresage oree— 'jau ãẽ 'ga upe 'ũina. —Nitywi futari kãã amũ ene 'jawe. Ene tee futat te 'ã eneresage oree— 'jau ãẽ oje'ega 'ga upe akou.

Ojemi'ware'ema ãẽ 'ga upe oje'eg enune. Ojety'ajaga etee te futat akou 'ga upe oje'egaw ipe. Aipo kũjã ãẽ futat Jejui 'ga mome'wau ojeypyriwara 'gã nupe.

Ojewya 'gã awau Nasare pe nũ

³⁹ ãẽ porogytapaw ire Jejui 'ga jara 'gã 'ga rerawau mainana 'ga upe mukũja pykaua retee. Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat 'gã erawau imonou mainana 'ga upe. A'eramũ mainana 'ga pykau apyau Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. A'ere Jose 'ga Mari ãẽ retee wa'yra 'ga rerawau erojewya Nasare pe nũ. Nasare 'jawa amunawa 'upa Garireja ywy pype. ⁴⁰ Peu futat Jejui 'ga waranupa. 'Ga wujawuja'ia we futat u'akwaakwaawamũ. 'Ga Ruwarete 'ga ojejukau 'ga ree.

Jejui 'ga opytau Jerusareg ipe

⁴¹ Maraka apoawa upe iwaẽmauwe Jejui 'ga jara 'gã awau Jerusareg ipe. Wea'aramũ awau ajatykau. “Janeruwarete 'ga 'ã esage janee. Ymã te 'ga 'ã janepytuna 'gã nenũ'ëi Egitu ywy awi rakue”, 'jau 'gã ajaupe wea'aramũ ee.

Aipoa aejatykaawa rera pasikwa. Kwara 'arauwe 'gã awau ajatykau wea'aramũ opytunera 'gã nenũ'ëawer are. ⁴² Tusi kwara Jejui 'ga imu'ar ire 'ga jara 'gã 'ga rerawau poromũ ojeupi. Majepeja etee 'gã morowykye'ema magwapa peu ajatykaaw ipe.

⁴³ Maraka teepaw ire 'gã okwasi'wau awau oje'wyr ipe. A'ere Jejui 'ga nooi 'gã nupi. A'e pe 'ga pytai 'gã nui. Nokwaawi 'ga jara 'gã 'ga pytaa. ⁴⁴ Ojewyaw ipe Mari ëë 'ga resake'ema. A'eramũ ëë 'jau ojeupe: “Kũima'efera wã nupi nipo turi re'ã”, 'jau etee ëë ojeupe. A'eramũ ëë weae'emamũ 'ga ree. Awau akou ko'aramuku watau. Awau 'gã peu okaaruwamũ pe aje. Okaaruwamũ ipe 'gã 'ga rekaa.

—Peesak te jera'yra kĩa ra'e?— 'jau ëë opytuna 'gã nupe.

—Naani nũ ï— 'jau etee 'gã ëë upe.

⁴⁵ 'Ga resake'emawe 'ga jara 'gã awau ojewya 'ga rekaa Jerusareg ipe nũ. ⁴⁶ Mukũi 'gã osea 'ga rekaa. Imuapyra rupi 'gã awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'ga rekaa. A'e pe 'gã 'ga resaka. Moromu'jara 'gã nupe 'ga 'ũina oporogytau. A'eramũ 'gã a'e pe 'ga renamũ, awau owaẽma 'ga upe. ⁴⁷ A'eramũ moromu'jara 'gã oporesagamũ ajemogyau 'ga ree:

—Tete 'ga 'akwaaweteramũ, oporogytau 'ũ— 'jau 'gã ajaupe ajemogyau.

⁴⁸ 'Ga jara 'gã nanë oporesagamũ etee 'ga ree nũ. A'eramũ 'ga y ëë oje'ega 'ga upe:

—Ma'eramũ ene epytau rai'i rã? Erejekarukat oree kĩ'ĩ— 'jau ëë 'ga upe. —Arajemuaẽm ore ene ree kĩ'ĩ— 'jau 'ga y ëë 'ga upe. —“Oka'jam nipo 'ã rai'i”, aru'e ore arakou ene rekaa kĩ'ĩ— 'jau 'ga y ëë 'ga upe.

⁴⁹ —Ma'eramũ pëë je rekaa ï? 'Au te je rekoi Tejuwarete 'ga rog ipe tepytanu ï— 'jau 'ga oy ëë upe oje'ega wekat ëë rekoramũ.

⁵⁰ A'ere 'gã naeapyoi 'ga je'eg are aipo 'eramũ. ⁵¹ A'eramũ futat 'gã 'ga rerawau oje'wyr ipe Nasare pe nũ. Mari ëë akou wea'aramũ wa'yra 'ga ree, 'ga muawer are. ⁵² 'Ga ru'wyr 'ga futat 'ga muaranupa 'ga y ëë retee. Jejui 'ga awau waranupa, 'gã je'eg imũ etee futat mama'e apou akou. Wenuw etee futat 'ga 'gã je'ega. U'akwaawa 'ga erawau eruaranupa. A'eramũ 'gã najuejue etee futat 'ga futaa. Janeruwarete 'ga nanë 'ga futaa nũ.

3

Juã Batista 'ga remimome'ufet

(Mateu 3.1-12; Maku 1.1-8; Juã 1.19-28)

¹⁻² Amunawe'em ipe Juã 'ga rekoramũ Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe rakue:

—Ekwap jeje'ega mome'wau 'gã nupe— 'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe rakue, Sakari 'ga ra'yra 'ga upe rakue. —Ikwaapare'ema 'gã nupe jeje'ega mome'wau ewau— 'jau 'ga 'ga upe.

Tiperiu 'ga te futat 'wyriarareteramũ 'ũina romanũ 'gã nupe. Kĩsi kwara magwapa 'ũina 'wyriar ymanamũ 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'wyriarareteramũ 'ga renauwe futat tesirũmera 'gã 'ga imogyau 'wyr'ar'iramũ 'gã nupe. Põsiu Piratu 'ga 'ũina 'wyr'aramũ Judeja ywy pewara 'gã nupe. Erote 'ga 'ũina 'wyr'aramũ Garireja ywy pewara 'gã nupe. Erote 'ga rewirera 'ga, Filipe 'ga 'ũina 'wyr'aramũ Iturea ywy pewara 'gã nupe. Trakoniki ywy pewara 'gã nupe nanë nũ. Lisaniyas 'ga 'ũina 'wyr'aramũ Apireni ywy pewara 'gã nupe. Aipo 'gã jemogyramũ Anasi 'ga akou 'wyr'aramũ mainana 'gã nupe Kaifasi 'ga retee.

Aipo 'gã jemogyramũ Janeruwarete 'ga oje'ega Juã 'ga upe:

—Ekwap jeje'ega mome'wau 'gã nupe— 'jau 'ga 'ga upe, Sakari 'ga ra'yra 'ga upe.

³ Ojeupe 'ga porogytapaw ire Juã 'ga awau akou kwe pe. Jotãuy pewara 'gã nupe 'ga awau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau akou.

—Peru'arasig tee awi pejetywera. Pepoit tãmẽjẽ pejetywer awi. A'eramũ je pejetywer awi pepoir ire je pẽ pymĩau 'y pe. A'eramũ Janeruwarete 'ga pẽtywera moia pẽ nui— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴ Isai 'ga je'eger imũ etee futat Juã 'ga awau imome'wau 'gã nupe nũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga je'egi Isai 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ojeupe 'ga 'e kwasiaa inuga ka'aran are 'gã nupe rakue:

“Peu 'ga amũ rekoi wafukaita amunawe'em ipe.

Janeruwarete 'ga porogyta are ae mu'jau, Jarejararete 'ga rura futarukaa 'gã nupe.

'Pe'je Janejararete 'ga rape katu'oka imonou 'ga renune.

Pepyo esage etee futar iki imonou imojewarawe'em.

Ywyaty'ria nanẽ ene imomẽmõumap nũ.

⁵ Ywyperewa ene imatyneema 'jau. A'eramũ akware'emamũ futat pe awau ywy kwara matyneem ire.

Ikwakwara ene imomẽmõu', 'jau 'ga wafukaita.

⁶ A'eramũ nan ene iaporamũ, 'gã najuejue etee futat ae katu'okara 'ga kwaapa, 'A'jea futat Janeruwarete 'ga ae katu'ogi ra'e', e'i nipo 'gã 'gã nupe najuejue etee”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa Juã 'ga ree inuga 'gã nupe.

⁷ A'eramũ 'gã awau kwaiwete ajatykau Juã 'ga ree numiamũ ojepymĩaukaa 'ga upe numiamũ. “Y pe 'ga je pymĩ re nipo Janeruwarete 'ga je rerekou tywere'ema jetywer are”, 'jau 'gã ojeupe numiamũ. A'ere Juã 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Naani. Pejetywer awi ra'ne pepoit. A'ere te je pẽ pymĩ— 'ga 'i etee 'gã nupe ojee 'gã jatykaramũ.

A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Janeruwarete 'ga imara'ne pẽ nee. Pẽtywer are 'ga mara'neramũ pẽ nee. A'eramũ nipo 'ga pẽ nerekou tyweaete pẽtywer are. “Ene'me awi”, pe'je awi jee. A'jea futat nipo 'ga pẽ nereko tyweretei. “Nore rereko tywera'uweri 'ga”, pe'je awi. A'jea futat 'ga pẽ nereko tyweri nipo— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. ⁸—Pe'je pejewau mama'e esage mũ apou pejetywer awi pejepoira resaukaawamũ kũ— 'jau 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe.

—“O'meramũ 'ga 'i”, pe'je kasi jee ne. “Je 'ã Abraão 'ga juapyrera te. A'eramũ 'ga a'eramũ je rerekou tywere'em”, pe'je kasi ne. Janeruwarete 'ga ifutar ire amunipo 'ã 'ga ita mu'jagi Abraão 'ga juapyreramũ. ⁹ Sã'ã ae 'ywa i'a a'wyre'ema iypy mosoga. A'eramũ erawau imonou imomoa tata pe. Nan tee futat 'ga pẽ nereko pejetywer awi pepoire'emamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁰ A'eramũ 'gã 'jau Juã 'ga upe:

—Ma'ja ajee ore aruapo a'eramũ orotywer awi oropoiawamũ 'ũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Au'je ki pejejee etee pejejea'ar ire. Najuejue etee ki 'awamũ pejejuka esage pejejee.

¹¹ Taity kwaiwete ma'eramũ pemono ape taitye'ema 'gã nupe. Emi'uram kwaiwete ma'eramũ pẽẽ mama'e monou emi'urame'ema 'gã nupe nũ— 'jau 'ga 'gã nupe, aipoa ojeupe 'gã 'eramũ.

¹² A'eramũ 'wyriara upe ka'aranũ ppykara 'gã oje'ega Juã 'ga upe nũ:

—Ma'ja ajee ore aruapo orojee, orotywer awi oropoiawamũ nũ'ũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹³ A'eramũ Juã 'ga 'jau ka'aranũ ppykara 'gã nupe:

—Au'je ki ka'aranũ muruu re 'gã nui. 'Wyriara je'eg imũ etee futar iki ka'aranũa pepyyk pejekou 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe, aipo ojeupe 'gã 'eramũ.

¹⁴ A'eramũ jefaruu 'gã 'jau 'ga upe nũ:

—Ore nũ'ũ? Ma'ja ajee ore aruapo orotywer awi oropoiawamũ 'ũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Juã 'ga 'jau jefaruu 'gã nupe:

—“Ka'aranũa tejeupe imure'emamũ je ene nupãi ne”, ere kasi 'awamũ 'gã nupe ne, 'gã je'ẽwu'jage'ema ne. Mama'ea a'jea etee futat imome'wau ekou. “Temepy'i'ia je nafutari”, jawe'em pẽẽ pejekou. “Temepyyua te je afutat”, jawe'em futat pejekou—

'jau 'ga jefaruu upe. —Pejedorowyky repy are etee futat p̄nekōēāi pejekou— 'jau 'ga 'gã nupe. “Topoit tetywer awi 'jau” 'jara 'gã jefaruu 'gã nupe 'ga 'jau poromũ.

¹⁵ Aipo 'gã nupe Juã 'ga 'eramũ 'gã amũ 'upa 'ga porogyta renupa.

—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga nipo kweramũ ki sa— 'jau 'gã ajaupe 'upa. —'Ga futat nipo ae katu'okara— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

¹⁶ Aipo 'gã 'eramũ Juã 'ga enupa. A'eramũ 'ga oje'ega 'gã nupe:

—Naani. Naae katu'okara r̄i je. Naje r̄i 'ga remimurera— 'jau 'ga 'gã nupe, aipo ojeupe 'gã 'eramũ. —Naani. Janeruwarete 'ga remimura 'ga 'ã kũima'eeteetea te— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —Je naani. Je akotee'i ma'ea te. Apoat te je 'ga tekou— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —Je 'ã a'jea futat apymĩ p̄ē 'y pe tekou. A'ere je rewiri 'ut ma'e 'ga te Jarejuwarete 'ga 'Agesage muri p̄ē nupe— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. —'Ga te amut 'Uwarete 'ga 'Agesagea werowiaaramũ p̄ē nupe. Werowiare'ema 'gã nupe te ajee 'ga namuri futari U'aga. Wereko tywerete futat nipo 'ga 'gã. ¹⁷ Sã'ã ae juowuuran ape 'oga. A'eramũ 'ã ae a'yi esage imũ'jãu jui. A'eramũ 'ã ae iapefera monou tata pe. Nan tee futat nipo 'ga werowiare'ema 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tata nowewi futari. Nitywi futari imowepara 'ga amũ— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹⁸ A'eramũ Juã 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Peru'arasig tee awi pejetywera. Pepoit pejetywer awi. Pejetywer awi p̄epoiriweramũ Janeruwarete 'ga imoia p̄ē nui— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

¹⁹⁻²² A'eramũ 'gã a'eramũ kwakwai'i opoia otywer awi. A'eramũ Juã 'ga otywer awi 'gã poiramũ 'gã pymĩau 'y pe.

'Y pe Jejui 'ga pymĩawet

(Mateu 3.13-17; Maku 1.9-11; Juã 1.31-34)

'Gã pymĩaw ire Jejui 'ga 'ua 'gã pymĩaw ipe owaēma 'ga upe. A'eramũ Juã 'ga Jejui 'ga monou ipymĩau 'y pe.

Juã 'ga opymĩ re Jejui 'ga oje'ega monou u'ama 'Uwarete 'ga upe. Ojeupe 'ga je'ega monoramũ Janeruwarete 'ga U'agesage mua 'ga upe. Pykau 'jawe 'ua ojypa 'ga jasi'y'warimũ wapyka. Ywag awi 'ga upe U'agesage jywamũ Janeruwarete 'ga oje'ega Jejui 'ga upe.

—Ene te 'ã Jera'yraretea. Ene 'ã jeremifutararetea. Ene 'ã je muorypararetea ejee— 'jau 'ga wa'yra 'ga upe oje'ega mua.

Anure Erote 'ga Juã 'ga munewukaa 'gã nupe. Erote 'ga 'wyriaramũ peuwara 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'ga munewukaa. Erote 'ga wewirera 'ga remireko ēē pojekau 'ga wi, Erotiasi ēē pojekau 'ga wi. A'eramũ Juã 'ga 'jau 'ga upe:

—Nia'wryi nanuara. Ejewirera remirekoa 'ã erepojeka 'ga wi. Nenea'wryi ene ra'e. Kwaiwete enetywera ra'e— 'jau Juã 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga a'eramũ Erote 'ga mamara'neukaa ojee. A'eramũ 'ga Juã 'ga munewukaa 'gã nupe.

Jejui 'ga pytunet

(Mateu 1.1-17)

²³ Tr̄ita kwara magwaw ire Jejui 'ga awau 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga porogyta are.

Jose 'ga Jejui 'ga ru'wrya.

Eli 'ga Jose 'ga ruwa.

²⁴ Matate 'ga Eli 'ga ruwa.

Levi 'ga Matate 'ga ruwa.

Meki 'ga Levi 'ga ruwa.

Janai 'ga Meki 'ga ruwa.

Jose 'ga Janai 'ga ruwa.

²⁵ Matatiasi 'ga Jose 'ga ruwa.

Amosi 'ga Matatiasi 'ga ruwa.

Naum 'ga Amosi 'ga ruwa.
Esi 'ga Naum 'ga ruwa.
Nagai 'ga Esi 'ga ruwa.
²⁶Maate 'ga Nagai 'ga ruwa.
Matatiasi 'ga Maate 'ga ruwa.
Semei 'ga Matatiasi 'ga ruwa.
Jose 'ga Semei 'ga ruwa.
Jota 'ga Jose 'ga ruwa.
²⁷Joanã 'ga Jota 'ga ruwa.
Resa 'ga Joanã 'ga ruwa.
Soropapeu 'ga Resa 'ga ruwa.
Saratieu 'ga Soropapeu 'ga ruwa.
Neri 'ga Saratieu 'ga ruwa.
²⁸Meki 'ga Neri 'ga ruwa.
Ati 'ga Meki 'ga ruwa.
Kosã 'ga Ati 'ga ruwa.
Ematãu 'ga Kosã 'ga ruwa.
Eri 'ga Ematãu 'ga ruwa.
²⁹Josue 'ga Eri 'ga ruwa.
Eriese 'ga Josue 'ga ruwa.
Jorim 'ga Eriese 'ga ruwa.
Matate 'ga Jorim 'ga ruwa.
Levi 'ga Matate 'ga ruwa.
³⁰Simeão 'ga Levi 'ga ruwa.
Juda 'ga Simeão 'ga ruwa.
Jose 'ga Juda 'ga ruwa.
Jonã 'ga Jose 'ga ruwa.
Eriakī 'ga Jonã 'ga ruwa.
³¹Merea 'ga Eriakī 'ga ruwa.
Mena 'ga Merea 'ga ruwa.
Matata 'ga Mena 'ga ruwa.
Natã 'ga Matata 'ga ruwa.
Davi 'ga Natã 'ga ruwa.
³²Jese 'ga Davi 'ga ruwa.
Opete 'ga Jese 'ga ruwa.
Poasi 'ga Opete 'ga ruwa.
Sara 'ga Poasi 'ga ruwa.
Nasom 'ga Sara 'ga ruwa.
³³Aminatape 'ga Nasom 'ga ruwa.
Amin 'ga Aminatape 'ga ruwa.
Arni 'ga Amin 'ga ruwa.
Esrom 'ga Arni 'ga ruwa.
Peres 'ga Esrom 'ga ruwa.
Juda 'ga Peres 'ga ruwa.
³⁴Jako 'ga Juda 'ga ruwa.
Isaki 'ga Jako 'ga ruwa.
Abraão 'ga Isaki 'ga ruwa.
Tera 'ga Abraão 'ga ruwa.
Nako 'ga Tera 'ga ruwa.
³⁵Seruki 'ga Nako 'ga ruwa.
Ragau 'ga Seruki 'ga ruwa.

Faleki 'ga Ragau 'ga ruwa.

Eperi 'ga Faleki 'ga ruwa.

Sara 'ga Eperi 'ga ruwa.

³⁶ Kainã 'ga Sara 'ga ruwa.

Arfasate 'ga Kainã 'ga ruwa.

Sem 'ga Arfasate 'ga ruwa.

Nue 'ga Sem 'ga ruwa.

Lameki 'ga Nue 'ga ruwa.

³⁷ Metusarem 'ga Lameki 'ga ruwa.

Enoki 'ga Metusarem 'ga ruwa.

Jarete 'ga Enoki 'ga ruwa.

Maleleu 'ga Jarete 'ga ruwa.

Kainã 'ga Maleleu 'ga ruwa.

³⁸ Enosi 'ga Kainã 'ga ruwa.

Sete 'ga Enosi 'ga ruwa.

Atãu 'ga Sete 'ga ruwa.

Janeruwarete 'ga Atãu 'ga ruwa. Atãu 'ga ae ypy ypya. Janeruwarete 'ga remiapo ypyfera 'ga. A'eramũ 'ga a'eramũ Atãu 'ga ruwa Jarejuwaretea futat.

4

Amunawe'em ipe Jejui 'ga rerawaawet

(Mateu 4.1-11; Maku 1.12-13)

¹ 'Y pe 'ga jepymĩ re Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga rerawau amunawe'em ipe 'ga rerekou. ² Kwarẽta 'ara 'ga imagwapa akou ojemi'ware'ema. A'eramũ 'ga opy'arayparamũ akou.

A'e pe 'ga rekwaw ipe mama'eukwaawa 'wyriara 'ua 'ga resaka. “Taesak 'ga poira 'uwa 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau ojeupe etee futat. “Teje'ega taenuwukat esaka 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ũina ojeupe etee futat numiamũ.

³ A'eramũ oje'ega Jejui 'ga upe:

—“Ku'jywa 'ga ra'yra je”, ere 'ã. A'eramũ ene ita mu'jaga ejemi'uramamũ — 'jau mama'eukwaawa 'wyriara Jejui 'ga upe.

⁴ Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau jupe:

—Naani. Naene rũi je arowiat tekou. Tejuwarete 'ga etee te je arowiat tekou. Jeruwarete 'ga e'i oree: “Nawemi'uram are tee rũi ae rekoi”, 'jau oree jepi— 'jau 'ga jupe. —Oreruwarete 'ga te 'ã ae mogoara— 'jau etee 'ga jupe.

⁵ A'ere mama'eukwaawa 'wyriara 'ga rerawau 'ga roerojeupia ywytyr apyte'rarimũ nũ. Peu 'ga rerowaẽm ire mama'eukwaawa 'wyriara ywy resaukaa 'ga upe. Mama'ea ipype ajemogy ma'e reewe futat esaukaapap 'ga upe. Kamẽsĩete futat ywy pypewara resaukaa 'ga upe.

⁶⁻⁷ —Ejuwarete 'ga rerowiar awi ene poir ire 'agera tomonopap enee 'jau — 'jau mama'eukwaawa 'wyriara Jejui 'ga upe. —Tejerowiarãmũ tomonopap enee 'jau — 'jau 'ga upe oporogytau, mama'e resaukaa 'ga upe. —Ymã te ako 'ga 'agera muri jee ikue. A'eramũ je ene tejerowiarãmũ 'agera monoupap enee nũ. A'eramũ je ene mogou 'wyriarareterãmũ 'agera mama'e upe. A'eramũ ene e'ĩina jeje'eg imũ etee futat 'wyriarãmũ 'gã nupe. Je te omono enee temuoryw ire— 'jau mama'eukwaawa 'wyriara Jejui 'ga upe.

⁸ A'eramũ aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau jupe:

—Naani. Ymã Jeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are 'ga amũ upe rakue. “Je te 'ã Pẽjararetea. Je te 'ã Pẽnuwaretea. A'eramũ ki pẽẽ jeje'ega etee enupa pejejemogyau.

Je te ki je muoryp pejepe pejemogyau”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue— 'jau etee 'ga jupe.

⁹ A'ea ywyty'rar awi mama'eukwaawa 'wyrriara Jejui 'ga rerawau Jerusareg ipe nũ. Janeruwarete 'ga mogytaawa apyte'rarimũ 'ga rerawau erojeupia. Ywatewate 'ga mogytaawa. A'eramũ 'jau 'ga upe nũ:

—Ku'jywa 'ga ra'yra 'ã ene. A'eramũ ene ewau epoa 'aw awi. Nerepena'uweri ewau. Jaruete ereo e'aa. ¹⁰⁻¹¹ Eneruwa 'ga futat oje'ega okwasiarukat pẽ nee rakue: “Tejepyriwara 'gã je omono enee.

A'eramũ 'gã ojejukau ene ree. A'eramũ ene ejemokanãje'ema ewau e'aa.

Epya miamũ ene imokanãje'ema ita are”,

'jau ako Ku'jywa 'ga ka'arana kwasiarukaa wa'yra 'ga ree ikue— 'jau mama'eukwaawa 'wyrriara Jejui 'ga upe.

“Omorytee pa je 'ga kwy”, 'jau ojeupe numiamũ.

¹² A'ere Jejui 'ga 'i etee jupe:

—A'jea futat aipo 'ea numiamũ. A'ere je narowiari futari eneje'ega. Jeruwarete 'ga ka'arana okwasiarukat 'ga amũ upe nanẽ nũ: “A'jea futat sipo ajee 'ga jejukai je ree, pe'je kasi jee ne, je rerowiare'ema ne”, e'i 'ga ikwasiarukaa ajepeja 'ga upe rakue— 'jau 'ga jupe. —A'eramũ je eneje'ega mojerowiare'ema— 'jau Jejui 'ga mama'eukwaawa 'wyrriara upe.

¹³ A'eramũ mama'eukwaawa 'wyrriara awau Jejui 'ga wi. “Anurenure'i nipo tomorytee 'ga 'jau kwy”, 'jau awau ojeupe etee futat.

Jejui 'ga porowyky ypyruga

(Mateu 4.12-17; Maku 1.14-15)

¹⁴⁻¹⁵ Mama'eukwaawa 'wyrriara ojewi io re Jejui 'ga ojewya awau Garireja ywy pe nũ. 'Ga Ruwarete 'ga Agesagea 'ga rerekou. A'eramũ 'ga a'eramũ awau kwe pe watau akou. Judeu 'gã jatykaaw ipe 'ga awau akou 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga je'eg are. A'eramũ 'ga renuparera 'gã 'jau ajaupe:

—Ae mu'e katuram 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe. —'Ga porogyta are pa 'ã jeporenuwiweramũ nũ. Esage te 'ã 'ga porogyta ra'e a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã 'ga rera mokwasi'wau.

—Esage 'ga porogyta ra'e— 'jau 'gã 'ga rera mokwasi'wau amunawa pype.

Nasare pe Jejui 'ga oawet

(Mateu 13.53-58; Maku 6.1-6)

¹⁶⁻¹⁷ A'ere Jejui 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nũ, Nasare pe nũ. Waranupawer ipe 'ga awau ojewya nũ opytuna 'gã nesaka. Morowykye'ema rupi 'ga awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe wapyka oporogytau 'gã nupe. Wemiapo etee futat 'ga iapou 'gã nupe. 'Gã jatykapaw ire 'ga awau afu'ama 'gã mogytaawa rowase katy. A'eramũ ajatykaawa raarana 'ga ka'arana monou 'ga po pe. A'ere 'ga ipypekau esaka. A'eramũ 'ga Isai 'ga remikwasiarer ipe ipypekau esaka. Isai 'ga Janeruwarete 'ga je'ega mome'warera rakue. A'eramũ 'ga oje'ega Isai 'ga upe rakue. A'eramũ Isai 'ga ojeupe 'ga je'egawera kwasiaa inuga ka'aran are. Aipoa ka'arana kwasiaripywera Jejui 'ga imogytau 'gã nupe:

¹⁸ “Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rereko”,

'jau 'ga u'ama imogytau.

“Ga 'ã je mono morogyta esage mome'waramũ itywerete ma'e 'gã nupe.

'Ga 'ã je mono moromunepawa pypewara 'gã mũ'jãukaa jee.

'Ga 'ã je mono eae'ema 'gã mamã'ẽukaa.

'Ga 'ã je mono 'gã nemirereko tywerete 'gã mũ'jãukaa 'gã nui jee.

¹⁹ 'Ga futat 'ã je mono, “Awamũ Janeruwarete 'ga ae katu'ogi' 'e mome'waukaa jee 'gã nupe”,

'jau 'ga imogytau u'ama 'gã nupe. ²⁰ Imogytapaw ire 'ga ka'arana mamana nũ. A'ere 'ga ka'arana monou ojeupe imuarera 'ga po pe nũ. 'Ga po pe imono re 'ga awau wapyka 'ũina.

A'eramũ peuwara 'gã ajemogyau oporesagamũ 'ga ree.

—Awỹi are te Isai 'ga ka'arana kwasiari rakue? “Je ree 'ga ikwasiari inuga rakue”, e'i sipo kwe 'ga 'i?— 'jau peuwara 'gã ajaupe.

²¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Ga remikwasiarer imũ etee futat je ruri— 'jau 'ga 'ũina wapyka oporogytau 'gã nupe.

²² A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Ae mu'e katuram 'ga ra'e nũ'ũ. Jane 'jawewara 'ga agawewi 'ã. A'etea 'ga morogyta esagea omome'u janee— 'jau 'gã aipo 'ga 'e 'ga renamũ.

A'eramũ 'gã amũ 'jau:

—NaJose 'ga ra'yra 'ga rũi nipo ki sa? Maran ajee 'ga ae mu'ei aipo 'jau ki 'ei— 'jau amumera 'gã ajaupe.

²³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—“Aeremiapoe'ema 'awamũ eapo amũ oree”, pe'je 'ã jee. “Kafanaũ pe 'ã ereapo futat. A'eramũ ene 'au nanẽ iapou nũ”, pe'je 'ã jee— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Earanupawer ipe eapo oree”, pe'je 'ã jee. “Ojero'wu ma'e 'gã 'ã erekatu'ok rai'i. A'ere 'awamũ ene ejetee futat erejekatu'ok”, 'jau nipo pẽẽ jee. “Kafanaũ pe 'ã ojero'wu ma'e 'gã erekatu'ok rai'i. A'eramũ ene 'awamũ earanupawer ipe taetu nanuara apou oree. Ore 'ã enepytuna futat. A'eramũ ene epytunamũ taetu ore katu'oka. Taruesak orokatu'oga 'jau”, 'jau nipo pẽẽ jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁴ —Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amũ oo kwe pe 'ga je'ega mome'wau. A'eramũ kwe pewara 'gã jẽmĩ 'ga je'ega rerowiaa. A'ere 'ga 'wyr ipewara 'gã jẽmĩ nuerowiari 'ga. 'Ga pytuna 'gã miamũ 'ga rerowiare'ema ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oje'wyr ipewara 'gã nupe. —Nan tee futat kwe pewara 'gã je rerowiari. A'ere je'wyr ipewaramũ jẽmĩ naje rerowiari pejepe— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁵⁻²⁶ —Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga Eliasi 'ga monoi ajepeja amunaw ipe rakue, Sarepata pe rakue. Sidoma ywy pe aipo 'upa. Peu futat 'ga 'ga monou kũjã ẽẽ upe rakue, imen manũ ma'efera ẽẽ upe rakue. NaIsraeu juapyrera rũi ẽẽ. A'etea Janeruwarete 'ga Eliasi 'ga monoukat imoporogytaukaa ẽẽ upe. “Ene ejot ekou jeremi'urama rerua jee”, 'jau 'ga ẽẽ upe. Muapya kwara u'aa amana okyre'ema. A'eramũ 'gã nemi'urama opapa 'gã nui. A'eramũ 'gã a'eramũ ty'ara rerajemogyau— 'jau 'ga imome'wau oje'pyriwara 'gã nupe. —Kwaiwete agawewi futat judeu 'gã jemogyi peu ty'ara rerajemogyi. A'etea Janeruwarete 'ga ẽẽ upe etee futat mama'e nomateepawukari. ²⁷ Nãnẽwẽjẽmĩ futat Janeruwarete 'ga judeue'ema 'ga amũ katu'oka 'ga pito'om awi nũ, Naamã 'ga katu'oka 'ga pito'om awi nũ. Kwaiwete agawewi futat ipito'om ma'e 'gã Israeu juapyrera 'gã jemogyi peu. A'etea 'ga judeue'ema 'ga etee okatu'ok 'gã nui. Siria ywy pewara 'ga 'ga ikatu'ogukaa Eliseu 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. ²⁸ —Najudeu 'gã etee rũi 'ga opoat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'e renupawe 'gã amara'neramũ Jejui 'ga ree. ²⁹ A'eramũ 'gã 'ga rerawau ywytyra rupi 'ga rojeupia 'ga rerawau iapyte'rarimũ. 'Ga rerawau 'gã iããpyraya 'arimũ 'ga rerawau.

—Simono 'ga imomoa ijukau— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

³⁰ A'ere 'ga kwawi 'gã pyterimũ awau kwe pe 'gã nui.

*Mama'eukwaawa rerekwat
(Maku 1.21-28)*

³¹ Ajepeja 'gã 'wyrarete pe Jejui 'ga awau, Kafanaũ pe. Garireja ywy pype Kafanaũ 'jawa amunawa 'upa. A'e pe 'ga awau 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga ree. Morowykye'ema

rupi judeu 'gã mu'jau akou 'ga ree. ³² 'Wyriara 'jawe 'ga oporogytau 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'gã moporesaka etee ojee.

—Kuu. 'Ga pa'e aipo e'i ae mu'jau ra'e nũ— 'jau 'gã ajaupe. —NaMoisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã 'jawe rũi 'ga porogytai. Moisesi 'ga 'eawer are moromu'jara 'gã Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat 'gã ae mu'ei— 'jau 'gã ajaupe. —A'ere Jejui 'ga nanarũi. U'eawer imũ etee futat 'ga jane mueapyoi ee— 'jau 'gã ajaupe, oporesagamũ 'ga ree.

'Ga porogyta renupa etee ajemogyau, ojeupe 'ga 'eramũ. Judeu 'gã jatykaawa pype 'ga oporogytau 'gã nupe. ³³ A'e pype mama'eukwaawa rerekwara 'ga amũ akou. A'eramũ 'ga muafukaita:

³⁴ —Jejui! Nasare pe waranup ma'eramũ je 'i ene upe: Ma'ja are te ereko ki sa?— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe. —Ore momapa te erejot ra'e? Akwaap je ene. Jane 'arimũwara 'ga remimurera te 'ã ene— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe.

³⁵ A'eramũ 'ga 'jau jupe:

—Epije ene ekou. Ere ejepe'au 'ga wi— 'jau Jejui 'ga jupe.

A'eramũ 'ga pirewara 'ga wi uẽmawamũ 'ga moywyrupãu. A'ere namuayrũi 'ga uẽma 'ga wi. ³⁶ A'eramũ esakarera 'gã opiryyjamũ 'ga pirewara pe'aramũ. A'eramũ taetu 'gã oporesagamũ 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Opãjẽ mũ futat ako 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'ga wi ko— 'jau 'gã ajaupe. —Mama'eukwaawa miamũ 'ã pãjẽa. Jejui 'ga taetu pãjẽrete. Sã'ã 'ga mama'eukwaawa pe'aa 'ga wi— 'jau 'gã ajaupe.

³⁷ Mama'eukwaawa wejue 'ga imonou 'ga wi. A'eramũ taetu Jejui 'ga rera okwasi'wau Garireja ywy pype kamẽsiete, amunawa moymoyka.

Pedro 'ga rojo ẽẽ

(Mateu 8.14-17; Maku 1.29-39)

³⁸ Judeu 'gã jatykaaw awi uẽm ire Jejui 'ga awau Simão 'ga rog ipe. Simão 'ga rojo ẽẽ oro'yramũ 'upa. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Waiwa ẽẽ iro'y 'upa. Ejot ẽẽ resaka ẽẽ ro'y awi— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁹ A'erauwe Jejui 'ga awau ẽẽ resaka. A'eramũ 'ga 'jau ẽẽ ro'y upe:

—Ejepe'a ẽẽ wi— 'jau 'ga ẽẽ ro'y upe.

A'erauwe ẽẽ ro'ya oia ẽẽ wi. A'erauwe ẽẽ afu'ama awau mama'e apou 'gã nupe 'gã mojemi'waa.

⁴⁰ Kaaruwamũ peuwara 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua esaukaa Jejui 'ga upe. Opoa etee agawewi 'ga imonou 'gã 'arimũ. A'etea ojero'wu ma'e 'gã ojekatu'okapap. ⁴¹ Kwaiwete 'gã nui 'ga mama'eukwaawa pe'au.

—Pejepe'a 'gã nui— 'jau Jejui 'ga 'gã pirewara upe.

A'eramũ mama'eukwaawa awau wafukaita:

—Jane 'arimũwara 'ga ra'yra te 'ã ene— 'jau wafukaita 'ga upe. —Orokwaaw ore ene— 'jau mama'eukwaawa wafukaita 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ 'ga 'jau mama'eukwaawa upe:

—Peafukai awi pejewau— 'jau 'ga jupe.

⁴² Ai'iwe, ypytu'nĩnauwe, Jejui 'ga afu'ama awau awotywe'eme oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe. A'ere Kafanaũ pewara 'gã nuri 'ga rekaa. 'Ua owaẽma 'ga upe. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ereo awi. Taruenup eneporogyta 'jau— 'jau 'gã 'ga upe numiamũ.

⁴³ A'ere 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Naani. Peuwara amunaw ipe je oi nũ— 'ga 'i etee 'gã nupe, “Epyta” ojeupe 'gã 'eramũ. —Janeruwarete 'ga je mono kwe pe nũ. “Kwe pe ekwap je mome'wau 'gã nupe”, e'i 'ga jee. “Pejetywer awi pẽpoiwiwaramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ”, ta'e 'gã nupe 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁴ Najuejue etee futat 'ga awau akou imome'wau 'gã nupe. Judeu 'gã jatykaaw ipe etee te futat 'ga awau akou imome'wau. Amunawa moyka imome'wau akou.

—'Awamũ Janeruwarete 'ga 'wyriarareteramũ janee. Pejetywer awi pepoiramũ 'ga pẽ mogyi wemiayuwamũ— 'jau 'ga awau akou imome'wau 'gã nupe.

5

Jejui 'ga remimu'e ypy 'gã

(Mateu 4.18-22; Maku 1.16-20)

¹ Genesare ypia reme'y'warimũ Jejui 'ga 'amamũ kwaiwete 'gã 'ua ajatykau 'ga ree, 'ga porogyta renupa. Ojopyypypyka 'gã 'ua. ² A'eramũ Jejui 'ga yaruu resaka. Mukũi yaruua 'ua ojekoka 'upa. Yara jara 'gã ũ'jãumap yar awi. Taityuua 'gã ipireita 'upa.

³ A'eramũ Jejui 'ga awau u'aa Simão 'ga yara pype.

—Ty pyteripe'i eyara emono jee— 'jau 'ga Simão 'ga upe.

A'erauwe 'ga imonou ty pyteripe'i 'ga upe. A'erauwe Jejui 'ga wapyka oporogytau 'yisiga pypewara 'gã nupe 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are.

⁴ Oporogytapaw ire 'ga 'jau Simão 'ga upe:

—Tyyu'i pype eyara emono— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'eramũ ene eirũ 'gã netee taityuu imomoa esaka— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁵ —Aruetyg ore koypytunamuku arakou ko nũ'ũ. A'ere nojejagi'i amũ oree ko nũ'ũ. A'ere 'ã ene te ere oree. A'eramũ ore imomoa esaka nũ'ũ— 'jau Simão 'ga 'ga upe. —Ko ajee ore imonoi esaka nũ.

⁶ Etyg ypyrauwe ipira ojejaga taityuu pype 'gã nupe imatyneema. Kwaiwete ipira ojejaga ipype 'gã nupe. A'eramũ imonoroka werewi. Omonorok ja'wyja'wy futat. Ipira rarefe'ria te. ⁷ A'eramũ 'gã ojeпоetyka opytuna 'gã nupe:

—Pejot imatãu ore pyri 'wei. Kwaiwete ipiraa. Norefuakari ore ee— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'ua 'gã nepejãna. 'Ua owaẽma 'gã nupe. A'eramũ 'gã imatãu 'gã pyri, mukũja yaruu matyneema ipira pyu. Ipira poyja yara motypywyka werewi 'gã nupe. ⁸⁻⁹ Ipiraa ojeupe i'aramũ 'gã ajemogymogyau etee 'gã kyjea 'gã nerekou. Ipiraa 'gã moporesaka etee ojee.

—Kuu. Kwaiwete ipiraa. Awỹja te koromũ ako nũ'ũ? Ae rekoetea nuapoa'uweri nanuara. Ku'jywa 'ga te nipo 'ã ako nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ Simão Pedro 'ga awau wenyup'ãu wapyka Jejui 'ga rowase.

—Eyry'gi je wi. Jetywet noko je jepi 'ja. Ene te 'ã eneresage. A'eramũ ene je pyri epytawe'em— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

¹⁰ Tiago 'ga, Juã 'ga. Mĩmera 'gã Pedro 'ga porowyky irũa. 'Gã nuwa rera Sepeteu, Tiago 'ga ruwa, Juã 'ga retee. Mĩmera 'gã ajemogyau oporesagamũ ipira are. A'eramũ Jejui 'ga 'jau Simão 'ga upe, 'ga poirũ 'gã neewe:

—Pẽporesag awi ee. 'Awamuete je 'ã pẽ mu'ei. Naipira rewara rũi pẽẽ 'awamũ. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara te pẽẽ 'awamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹¹ A'erauwe 'gã yaruu mojekoka imonou 'yisig are. Peu etee futat 'gã yaruu rejaa inuga taityuu reewe. A'eramũ 'gã awau Jejui 'ga rupi.

Ipito'om ma'e 'ga

(Mateu 8.1-4; Maku 1.40-45)

¹² Amunawaretea mũ pype Jejui 'ga rekoramũ, ipito'om ma'e 'ga amũ 'ua owaẽma 'ga upe. Ymã te ipito'om ma'e 'gã noko'i futari opytuna 'gã pype rakue. Okyje 'gã ipito'om ma'e 'gã nui. 'Gã pito'oma pyyg awi 'gã kyjei. A'eramũ 'gã muku 'gã mĩina ojewi. A'eramũ aipo ipito'om ma'e 'ga Jejui 'ga resakawe awau ojenuga 'upa ywyu 'ga rowase.

—Je resag ape, ki Ku'jyp. “Jejui 'ga ae katu'okara”, e'i 'gã jee. A'eramũ je tejua tejesaukaa enee. Je ree ejemuaẽmiweramũ je mokã'ẽ ape— 'jau 'ga 'ga upe.

¹³ Aipo ojeupe 'erauwe Jejui 'ga opo monou 'ga 'arimũ:

—Ko ajee je ene mokā'ēi 'wei— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Oje'arimū 'ga po mono ypyrauwe okā'jāu 'ga pito'oma 'ga wi. A'eramū futat 'ga pira ojekatu'oka.

¹⁴ A'erauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Eremome'u kasi emokā'ēawera tekotee 'gā nupe ne. Ere ewau ejesaukaa mainana 'ga upe ra'ne. “Je resag ape. Jepito'oma okā'ē je wi”, ere ewau 'ga upe. “A'jea futat ra'e”, te'i 'ga enee 'jau, ene resaka 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'ere ene ejeymawa mū rerawau 'ga upe. A'eramū 'ga iapyau Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa enekā'ēawer are — 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Moisesi 'ga 'eawer imū etee futat ene ejeymawa mū rerawau iapyaukaa Jarejuwarete 'ga muorypawamū. Ejeymawa mū rapyaukara ene ekā'ēawera resaukaawa futat— 'jau Jejui 'ga ipito'om ma'efera 'ga upe.

¹⁵ 'Ga mokā'ēnamū Jejui 'ga rera okwasi'wau amunawa moymoyka. A'eramū futat 'gā ojeko'woka 'ga piara rupi ajatykaupap 'ga ree. 'Ga porogyta renupa 'ua, ojekatu'ogukaa nanē 'ua 'ga upe nū. ¹⁶ A'eramū futat Jejui 'ga uēma etee 'gā nui. Awotywe'eme 'ga awau oporogytau 'Uwarete 'ga upe 'ūina.

Iteu ma'e 'ga

(Mateu 9.1-8; Maku 2.1-12)

¹⁷ Anure 'gā ajatykau Jejui 'ga ree. Jerusareg awi, Garireja ywy awi, Judeja ywy awi. Mīmer awi 'gā 'ua ajatykau 'ga ree. Fariseu 'gā amū 'ua, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā netee ajatykau 'ga porogyta renupa. Janeruwarete 'ga pājēa 'ga rerekou. A'eramū 'ga oporogytau 'gā nupe.

¹⁸ A'e pype 'gā iteu ma'e 'ga rerua Jejui 'ga upe. Wupawa pype 'ga 'upa ojenuga.

—Soo 'ga rerawau Jejui 'ga upe 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā 'ga rupia 'ga rupawa reewe 'ga rerua 'ga upe.

¹⁹ A'ere 'gā nuerosearūi 'ga. Nijumypykwari'i 'oga 'gā nupe. A'eramū 'gā a'eramū 'ga rerosowe'em. A'eramū 'gā 'opewuu apyte'rarimū 'ga rerawau 'ga rerojeupia. 'Oga pyrape mopoka 'ga upe. Imopog ire 'gā 'ga monou imojypa tupaama pyu Jejui 'ga rowase.

²⁰ A'eramū Jejui 'ga 'jau ojeupe: “Je rerowiat pa 'gā ajemogyau ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

—Enetywera je omoit 'awamū ene wi ki 'ei— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹ A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā, fariseu 'gā netee 'jau ajaupe:

—Kuu. Awỹja 'agamū 'ūina Jarejuwarete 'ga kurapa 'ū? Janeruwarete 'ga etee te 'ā janetywera omoit jane wi. “Enetywera je amoit ene wi” 'eramū 'ga 'i “Je Jarejuwarete 'ga 'jawe” 'jau— 'jau 'gā ajaupe 'upa.

²² A'ere Jejui 'ga ikwaawi ojee. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū pēē poromū 'jau pejejeupe 'ū?— 'jau 'ga 'gā nupe. ²³—Je upe te naayi. Iteu ma'e mafu'amaramū ae nanē ojotywera moiri ajai nū— 'jau 'ga 'gā nupe. ²⁴—Pēneki'yra je 'ā. A'eramū je tepājē resaukaa pē nupe iteu ma'e 'ga mafu'ama pē neape— 'jau 'ga 'gā nupe. —'Ga fu'ama resaka taje kwaap pejepe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —“A'efera 'ga amafu'am. Aetywera 'ga omoit nanē ae wi nū”, tepe'je 'jau. Jeruwarete 'ga te 'ā opājē amut jee. A'eramū je pētywera moia pē nui, iteu ma'e mafu'ama nanē nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

—Efu'ama jui. Eatau ewau eje'wyr ipe nū. Jaruete ene 'awamū— 'jau 'ga 'ga upe. —Ere ewau. Ere ejupawa rerawau eje'wyr ipe nū— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁵ A'erauwe 'ga afu'ama. A'eramū futat 'ga awau. 'Gā nowase 'ga afu'ama. Najuejue etee futat 'gā 'ga resaka. A'eramū 'ga wupawa rerawau oje'wyr ipe nū.

—Esage ete Janeruwarete 'ga. Je mafu'am 'ga— 'jau 'ga 'gã nupe awau, Jarejuwarete 'ga muorypa ee.

²⁶ A'eramũ peuwara 'gã oporesagamũ 'upa 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Ku'jywa 'ga 'ga amafu'am. Iteu ma'efera 'ga wata nũ— 'jau 'gã ajaupe. —Siesak ako jane 'ga mafu'ama akiko! A'eramũ nipo 'ga aetywera moia nanẽ ae wi nũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa ee.

Levi 'ga mo'wyawet

(Mateu 9.9-13; Maku 2.13-17)

²⁷ A'eramũ Jejui 'ga awau jui. Awau pe aje kũima'e 'ga amũ resaka, Levi 'ga resaka. Levi 'ga 'wyriararete upe ka'aranũ ppykara 'ga. 'Ga porowyky 'ga renamũ Jejui 'ga awau owaẽma 'ga upe. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere ejua je rupi— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁸ A'erauwe 'ga opoia oporowyky awi ejaa inuga a'e pe te futat. A'eramũ futat 'ga awau akou Jejui 'ga remiayuamũ.

²⁹ A'ere Levi 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Ere ejemiayuwa 'gã nerua erojemi'waa je pyri— 'jau 'ga oje'ega Jejui 'ga upe.

A'erauwe 'ga wemiayuwa 'gã nerawau erojemi'waa 'ga rog ipe. Kwaiwete 'gã jatykai ojemi'waa 'gã pyri 'wyriararete upe ka'aranũ ppykara 'gã netee.

³⁰ Ae tywera pype 'gã jemi'wara resakawe fariseu 'gã Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee 'jau Jejui 'ga remiayuwa 'gã nupe:

—Kuu. Ma'eramũ pẽẽ pejem'i'waa 'wyriararete upe ka'aranũ ppykara 'gã pype 'ũ? itywet ma'e 'gã pype 'ũ? Nojemi'wari noko ae 'gã pyri 'ja. Nia'wyri 'gã ajemogyau kũi— 'jau 'gã 'gã nupe, oje'ega moywyrafena.

³¹ Aipo wemiayuwa 'gã nupe 'gã 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Gã pyri je rekoi 'gã poaawamũ te nũ'ũ. Je 'ã morofuanugara 'jawewara te ako 'gã nupe. Sã'ã morofuanugara 'ga muaga monoa ojero'wu ma'e 'gã nupe etee. Nomono ekoetei futari 'ga ijero'wue'ema 'gã nupe muaga. ³² Nan tee futat je. Ia'wyre'ema 'gã katu'okawamũ te je ruri— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Je jeresage”, pe'je 'ã. A'ere naesage ma'eramũ rui je ruri pẽ katu'oka. Itywet ma'e katu'oka tee je ruri— 'jau 'ga 'gã nupe. —Nan tee 'ã je rekoi, “Pejetywer awi pepoit”, 'jau 'gã nupe. “Pejetywer awi pẽpoiriweramũ Jeruwarete 'ga tomoit pẽ nui 'jau”, 'jau je 'ã tekou 'gã nupe. “Pẽ nui imoir ire 'ga pẽ mogyau wemiayuamũ”, 'jau je 'ã tekou 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

'Gã jemi'ware'em are 'gã mu'eawet

(Mateu 9.14-17; Maku 2.18-22)

³³ Anure amumera 'gã 'ua oje'ega Jejui 'ga upe nũ:

—Juã Batista 'ga remiayuwa 'gã ojemi'ware'ema futat oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe jepi. Fariseu 'gã nemiayuwa 'gã nanẽ ojemi'ware'ema futat oje'ega monou 'ga upe jepi. Oporogytaawa upe iwaẽmawe 'gã awau ojemi'ware'ema oporogytau Jarejuwarete 'ga upe jepi. A'ere 'ã eneremiayuwa 'gã nanarũi. Niojeri agawewi 'gã 'ã ojemi'war awi. A'etea 'ã 'gã oje'ega omono Jarejuwarete 'ga upe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani. Ojepyri je rekoramũ 'gã niojeri futari ojemi'waa. Sã'ã ae ajuekokaturamũ ty'ara rerekoe'ema. Nan tee futat 'gã ojepyri je rekoramũ jeremiayuwa 'gã niojeri ojemi'waa. Akokatu ma'e 'gã nekokaturamũ sipo 'gã nekokatu resakara 'gã opy'araypara rerajemogyi maraka are? Naani. Maraka teepaw ire te nipo 'gã nojemi'waru'jawi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁵ —Pe awi akokatu ma'e 'gã jepe'a re tee esakarera 'gã poiri ojemi'war awi oporogytau Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe u'ama. —Nan tee futat jeremiayuwa 'gã niojeri ojemi'waa ojepyri je rekoramũ. Je jepe'a re te nipo 'gã nojemi'wari

ajemogyau. U'arasigamũ ajemogyau je ree je o re. A'eramũ nipo 'gã ojemi'ware'ema ajemogyau je ree, wea'aramũ ajemogyau je ree— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁶ —Ymã te 'ã aepy 'gã pẽ mu'ei mama'e are rakue. A'ere je 'ã 'awamũ pẽ mu'ei nũ. Amutee are je 'awamũ pẽ mu'ei nũ. A'ere nepemojopypea'uweri jeporogytafera aepy 'gã nemimome'ufer are. Jeporogytafer are ojemu'e ma'eferamũ ki a'ea etee futat pejemu'e. Pemojopype kasi morogyta ymaner are ne. Morogyta ymaner are ojemu'e ma'e 'gã nuapoi jeporogytafer imũ mama'ea— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—Taity yaua ae nomonoroga'uweri taity ymanera perugawamũ. Nia'wyrri taity yaua awau taity ymanera perugawamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁷⁻³⁸ —Y'way yau ae nueko'wogi yrũ ymanera pype. Yrũ yau pype te ae eko'wogi. Yrũ ymana pype sieko'wok 'eramũ wajaiwamũ kamẽšiete. A'eramũ futat opy'apefugamũ wyrũ kakau. A'eramũ futat ojeko'woka— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹ —Y'waya ajai'wi tykur ire ae notykuri futari y'way yaua. Nan tee 'ã pẽẽ mũ. Pejemu'e morogyta ymaner are tee. Pẽnea'at aepy 'gã pejemu'eawer are etee. Pejemu'e yau are jẽmĩ 'ã nepẽjemu'eweri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

6

Morowykye'ema are 'gã mu'eawet
(Mateu 12.1-8; Maku 2.23-28)

¹ Morowykye'ema mũ rupi Jejui 'ga awau juowuurana ko pyterimũ. 'Ga rewiri oo ma'e 'gã a'ỹja pa'wau erawau opo pe. A'eramũ 'gã ipe'oka i'wau. ² 'Gã nesakawe fariseu 'gã amũ 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ te pepo'o a'ỹja? Nepeporowykya'uweri morowykye'ema rupi. A'ỹja po'oa aeporowykya futat. Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i rakue: “Peoporowyky awi morowykye'ema rupi”, 'jau 'ga 'ã rakue— 'jau 'gã Jejui 'ga remiayuwa 'gã nupe.

³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja te Davi 'ga wapo rakue? Nepemogytai nipo ka'arana 'ga ree? Ymã te 'ã 'ga py'arayparamũ opytuna 'gã netee rakue. ⁴ A'eramũ 'ga awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe osou rakue. A'e pe 'ga kanape pyyka ojeupe rakue. A'eramũ 'ga 'ã ape monou opytuna 'gã nupe rakue. Pekwaap 'ã aipoa. Na'gã nemi'u arũi poa numiamũ. Mainana 'gã etee te a'u aipoa rakue. A'etea Davi 'ga a'u opytuna 'gã netee rakue. Ipy'araypat 'gã awau osou pe. A'eramũ 'ga amũ “Nepẽa'wyrri pẽẽ” 'jawe'em 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Je 'ã pẽneki'yraretea, Jarejuwarete 'ga remimurera. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Je 'ã morowykye'ema jara. A'eramũ je te amunipo 'ã “peapo awi”, 'jau pẽ nupe. Iapoare'emamũ nepeje'eg ekoetei 'gã nupe. Je te 'ã iapoarera— 'jau 'ga fariseu 'gã nupe.

Ipoteu ma'e 'ga
(Mateu 12.9-14; Maku 3.1-6)

⁶ Ajepeja morowykye'ema rupi Jejui 'ga awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe nũ. A'e pe futat ipoteu ma'e 'ga wapyka 'ũina. 'Ga jakwatawa nia'wyrri. ⁷ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã fariseu 'gã netee Jejui 'ga resaka 'upa. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—'Awamũ 'ã morowykye'ema. 'Awamũ nipo 'ga 'ga katu'ogi 'ja? Ma'ja e'i sipo 'ga 'awamũ oje'ega ipoteu ma'e 'ga upe? 'Ga po katu'ogamũ ki sa'e 'ga upe: Nuenuwi futari 'ga Moisesi 'ga remikwasiarera ra'e, sa'e ki 'ga upe. Sã'ã 'ga porowykya morowykye'ema rupi. 'Ga poa 'ga wapokatu morowykye'ema rupi, sa'e 'ga upe 'jau— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

⁸ A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi etee ojee. A'eramũ 'ga 'jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Efu'am e'ama 'gã pyteripe. Tene resak 'gã 'jau— 'jau 'ga ipoteu ma'e 'ga upe.

A'erauwe 'ga afu'ama. ⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau moromu'jara 'gã nupe:

—Ma'ja e'i te Moisesi 'ga rakue? morowykye'ema upe rakue? “Esageay etee ki peapo”, e'i te 'ga janee rakue? “Ia'wyrre'ema etee ki peapo”, e'i te ra'u 'ga janee rakue nũ?

“Pejokatu'og iki”, e'i te Moisesi 'ga janee rakue nũ? “Tene imanũi”, e'i te ra'u 'ga janee nũ?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Pekwaap futat 'ã. “Esageay etee ki peapo”, e'i 'ã Moisesi 'ga janee rakue. “Pekatu'og iki 'gã”, e'i 'ã 'ga janee rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁰ Aipo 'e re Jejui 'ga amã'jãu 'gã nee ra'ne 'gã moyka. A'ere 'ga 'jau ipoteu ma'e 'ga upe: —Epo epopyo— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe futat 'ga opo popywau. A'erauwe futat 'ga poa ojekatu'oka.

¹¹ Morowykye'ema rupi 'ga katu'ogamũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã amara'neramũ 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Maran te jane Jejui 'ga rerekoi? Sijuka te jane 'ga? Naani te ra'u nũ?— 'jau 'gã ajaupe.

Jejui 'ga remimu'e 'gã

(Mateu 10.1-4; Maku 3.13-19)

¹² Aipo 'gã nupe 'epaw ire Jejui 'ga awau ojeupia ywyty'rarimũ. Awau oporogytau 'Uwarete 'ga upe. Koypytunamuku 'ga oporogytau 'Uwarete 'ga upe. Noseri futari 'ga.

¹³ Ai'iwetete'ewe 'ga wewiri oo ma'e 'gã majatykau ojee. Kwaiwete 'ga rewiri oo ma'e 'gã. A'ere 'ga tusi 'gã etee imũ'ei 'gã pytuna 'gã nui. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pëe te 'ã jeremimu'ea. Je te 'ã amu'e pëe— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ je anure pë monou kwe pe tejemome'waukaa 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁴⁻¹⁶ Simão, Andre, Tiago, Juã, Filipe, Patarumeu, Mateu, Tome, ajepeja Tiago, ajepeja Simão, Judas, ajepeja Judas. Mĩmera 'gã Jejui 'ga imũ'jãu wemimu'eramũ. Simão 'ga mukũi 'ga rera. Pedro 'jau Jejui 'ga inuga 'ga ree. Ajepeja Simão 'ga mukũi 'ga rera nanë nũ. Serote 'jau 'ga rer irũa. Andre 'ga Pedro 'ga rewirera. Tiago 'ga A'ere 'ga ra'yra 'ga. Judas 'ga Tiago 'ga ra'yra 'ga. Ajepeja Judas 'ga mukũi 'ga rera. Iskariote 'jau 'ga rer irũa. Kũima'e tywera 'gã nupe 'ga monoara 'ga poromũ.

Jarejuwarete 'ga remifutar are

'gã mu'eawet

(Mateu 4.23-25)

¹⁷ Jejui 'ga 'ua ojypa ywytyra apyte'rar awi nũ. Wemimu'e 'gã nerua erojypa ojeewe. Waimy 'wyr ipe 'gã 'ua. Kwaiwete 'gã 'upa 'ga rapesaka. Judeja ywy pewara 'gã, Jerusareg ipewara 'gã, Tiro pewara 'gã, Sidom ipewara 'gã 'jau 'ua. Tiroa 'upa 'yë'ë pyri Sidoma nanë nũ. Mĩmer amunaw awi 'gã 'ua ajatykau 'ga rapesaka 'upa. ¹⁸ Kwaiwete 'gã 'ua. 'Ga porogyta renupa ajatykau 'ga ree. Ojero'wu ma'e 'gã nanë 'ua ajatykau 'ga ree. Ojekatu'ogukaa 'ua 'ga upe. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nanë nũ. Ojekatu'ogukaa 'ua 'ga upe. ¹⁹ 'Ga Ruwarete 'ga opãjê mua Jejui 'ga upe. A'eramũ 'ga 'Uwa 'ga pãjê mũ te 'gã katu'oka. Opokoka etee agawewi 'gã Jejui 'ga ree. A'etea 'gã ojekatu'ok.

Iku'i ma'e

(Mateu 5.3-12)

²⁰ Ojero'wu ma'e 'gã katu'opaw ire Jejui 'ga amã'jãu 'gã nee, ojeypyri ajatyka ma'e 'gã nee. A'eramũ 'ga oje'ega 'gã nupe:

—“Jetywerete je tekou. Ejejuka je ree” 'jaramũ Janeruwarete 'ga pë poari futari.

“Jetywerete je. Je katu'og ape” 'jaramũ Janeruwarete 'ga pë katu'ogi futari.

A'eramũ pëe pejeku'iramũ pejemogyau.

Pëe 'ã 'ga remiayuwamũ 'awamũ pejemogy.

A'eramũ pëe anure nipo pejewau 'ga pyri.

²¹ Pëe 'ã “torokwaap 'ga 'jau”, pe'je.

A'eramũ pëe a'jea futat 'awamũ 'ga kwaapa katu katu pejemogyau.

A'eramũ nipo pëe pejeku'iramũ pejemogyau.

Nanamũ pejetywera peru'arasig erajemogyau.

A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga imoiri pë nui.

Pejewewi imoir ire pejemogyau pejeku'iramũ nipo.

²² Jeremiayuwamũ pejemogyramũ nipo je rerowiare'ema 'gã niporomutari pẽ nee. Je 'ã pẽneki'yraretea agawewi.

A'etea 'gã je rerekou tyweaete.

A'eramũ nipo jeremiayuwe'ema 'gã pẽ nee taetu oporomutare'emamũ ajemogyau. Je ree nipo 'gã pẽ ago'wau ajemogyau.

A'etea nipo pejeago'oramũ nepẽku'ipawa'uweri pejejemogyau.

²³ Pẽ nereko tywerete agawewi nipo 'gã.

A'etea ki pẽku'i etee pejejemogyau.

Pẽẽ 'ã pejemogy esage pejejemogyau jeje'eg imũ etee.

A'eramũ pẽẽ pejewau je rupi ywag ipe.

Peu te Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi pẽ nupe.

Peu te 'ga pẽneko esageawera repy monoi pẽ nupe.

Ymã te 'ã 'gã ypy 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nereko tyweretei rakue.

A'ere 'ã nãñewẽjẽmĩ 'gã pẽ nereko nũ.

'Awamũ ojeup ma'e 'gã nanẽ pẽ nereko tyweretei nũ.

A'ere 'ã nãñewẽjẽmĩ pẽku'i etee pejejemogyau nũ—

'jau Jejui 'ga oje'ega renupara 'gã nupe u'ama oporogytau.

²⁴ A'ere Jejui 'ga 'jau ikaraemã kwai ma'e 'gã nupe, “nafutari je Jarejuwarete 'ga tepoara” 'jara 'gã nupe:

—'Awamũ etee futat pẽkaraemã pejejemogyau. “Akwaap futat je Jarejuwarete 'ga”, pe'je numiamũ.

A'ere 'ga anure namuru'jawi mama'ea pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁵ —Pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ.

'Awamũ etee te pẽku'i pejejemogyau pejekaraemã kwaiwete are numiamũ.

A'ere nipo anure peko tywet etee nũ, pejekaraemã are pẽku'iawera rayramũ etee pẽ nupe nũ.

Nepekwaawi futari Jarejuwarete 'ga.

Nepẽporomutari te 'ã 'ga je'eg are.

A'eramũ pẽẽ 'ga resake'ema futat pejewau.

Pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ.

'Awamũ pefuka etee pejejemogyau numiamũ.

Pejetywera etee 'ã pefutat.

A'ere nipo anure pejoo'o pejejemogyau.

A'eramũ nipo pẽẽ pejejemogyau, “Ma'eramũ je tetywer are etee teku'iramũ tekou rakue 'ũ?” 'jau nipo pẽẽ pejejemogyau pejejaa'wau.

Anure peo futat pejejemogyau tyweaete mama'eukwaawa rapyaw ipe.

²⁶ Pẽporiay'i numiamũ.

'Awamũ kwaiwete 'gã poromutaramũ pẽ nee numiamũ.

Ymã te 'ã kũima'e 'gã amũ 'i 'gã nupe rakue: “Je 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara”, 'jau futatee 'gã nupe o'meramũ rakue.

A'etea 'ã pẽypy 'gã 'gã nerowiaa rakue.

“Esage ma'e 'gã”, 'jau 'gã 'ã i'me ma'e 'gã nupe 'gã nekoramũ rakue.

Nan tee 'awamũ pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ.

A'eramũ nipo 'gã najuejue etee pẽ futaa ajemogyau numiamũ.

A'eramũ pẽẽ najeremiayuwa rũi. Jeremiayuwamũ nipo 'gã amũ niporomutari pẽ nee— 'jau 'ga 'gã nupe.

*Pẽporomutar iki pejejee iporomutare'ema 'gã nee
(Mateu 5.38-48)*

²⁷ A'ere Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe, oje'eg are wapyaka ajemogy ma'e 'gã nupe:

—'Awamũ je je'egi pẽ nupe najuejue etee teje'ega renuparamũ. Pejejuka esage ki pejejee iporomutare'ema 'gã nee. Niporomutari nipo 'gã pẽ nee numiamũ. A'ere ki 'gã pereko esage etee futat. Pẽmara'ne kasi 'gã nee ne— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe.

²⁸—Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega ki pe'je 'ga upe: “Ejejuka esage ki 'gã nee, ore ree iporomutare'ema 'gã nee”, pe'je ki 'ga upe pejeje'ega. ²⁹'Ga amũ nipo pẽnetywape nupãu. A'eramũ ki pejejetywape nupãnamũ perowag etee pejejetywape owajara 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —'Ga amũ nipo pẽnaity poakuwuu rerawau pẽ nui. A'ere kasi pẽnea ee ne. Tene ki 'ga erooi pẽnetyrũa nanẽ nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁰—“Mama'e mũ emut jee”, pejejeupe 'ga amũ 'eramũ imonou etee futat 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —'Ga amũ nipo pẽkaraemã pyyka erawau pẽ nui. A'ere kasi “pe'je imua jee nũ”, pe'je 'gã nupe ne, pejeje'egayau ne. ³¹Pefutat te 'gã pejejereko esagea? A'eramũ pẽẽ nanẽ pejejujukau esage 'gã nee nũ— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

³²—Pejejee te iporomutat ma'e 'gã nereko esagea etee sipo Janeruwarete 'ga afutat? Pejejee iporomutare'ema 'gã nereko tywera sipo 'ga afutat? Naani. Oporojuka ma'e 'gã miamũ futat ipota'wa ajuee, ojee iporomutat ma'e 'gã nee. A'ere kasi pẽẽ nanarũi ne. Pejejee iporomutare'ema 'gã nee miamũ futat pejeporomutaramũ— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. ³³—Pejejereko esageara 'gã nee etee pejeporomutaramũ sipo Janeruwarete 'ga pẽ mepyi? Naani. Aetywera 'gã miamũ futat nanuara wapo ojekoty'aawa upe. A'ere ki najuejue etee futat pẽpota'wa 'gã nee— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau. ³⁴—A'ere “Nipo 'gã imepyi jee re'ã” 'jara 'gã nupe etee kasi ekaraemã eremono ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'ere 'ã aipoa miamũ futat aetywera 'gã iapoi. A'ere kasi pẽẽ nan ine. Nanarũi pẽẽ. Pemono ekoete tee futar iki ikaraemãe'ema 'gã nupe. Karaemã mepye'ema 'gã nupe nanẽ pemono ekoete tee nũ. Mama'ea 'gã nupe itywe'emamũ ki pemono ekoete tee 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. ³⁵—Nan pẽẽ iaporamũ Janeruwarete 'ga pẽporowyky repy muri pẽ nupe anure. A'eramũ 'ga pẽ mogyau wemiayuwamũ. 'Ga te 'ã Janeruwaretea janee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

—Kwaiwete te 'ã Janeruwarete 'ga upe iporogytae'ema 'gã jemogyi. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga esage 'gã nupe, ojeupe oje'eg ma'e 'jawe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. —Itywerete ma'e 'gã nupe nanẽ 'ga 'ã mama'e esage monou nũ, ajemuaẽma 'gã nee nũ. ³⁶A'eramũ ki pẽẽ nanẽ pejejemuaẽma 'gã nee nũ, Jarejuwarete 'ga 'jawe nũ — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau u'ama.

Pejejuago'wawe'em (Mateu 7.1-5)

³⁷—“Nepẽa'wryi pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe”, pe'je kasi 'gã amũ nupe ne. Aipo 'gã nupe 'e'emamũ Janeruwarete 'ga nanẽ aipo ne'i pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —“Mama'e tywerete ereapo”, pe'je kasi 'gã nupe ne. Aipo pẽẽ 'e'emamũ Janeruwarete 'ga nanẽ aipo ne'i pẽ nupe nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —'Gã pejejereko tywearer are kasi pẽnea'at pejejemogyau au'jeteramũ ne. Ee pẽnea'aru'jawe'emamũ Janeruwarete 'ga nanẽ futat naea'aru'jawi pẽtywer are nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁸—Mama'ea 'gã nupe pẽẽ imonoramũ Janeruwarete 'ga nanẽ mama'e muri pẽ nupe nũ. Inãinãni'ĩ nipo pemono 'gã nupe. A'eramũ Janeruwarete 'ga nanẽ imua inãinãni'ĩ etee pẽ nupe nũ. Imonoawera 'jawerimũ etee futat imua pẽ nupe nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Mama'ea 'gã nupe imonouu re te amunipo 'ã Janeruwarete 'ga i'jawerimũ etee futat imuri pẽ nupe — 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe 'gã mu'jau.

³⁹—Eae'ema 'gã nokoi ajuee ojopopyyke'ema. Kasi 'gã a'e pe ajuerooi ajueru'aa ywy kwara pype ne. Nan tee pẽẽ. Mama'e tywera apoaramũ pẽẽ najuejue etee. A'eramũ pẽẽ a'eramũ “Mama'e tywera ereapo”, 'jawe'em futat pejejaupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁰—Ojemu'e yau ma'e 'gã amu'jara nuapyraawi futari. Amu'jara 'ga amu'e re tee 'ga ka'arana kwaawi. 'Ga 'jawe etee futat ikwaapa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau u'ama.

41-42 —Najuejue etee te 'ã pëtywet. A'eramũ pëẽ “Itywet ma'ea pëẽ”, 'jawarũ'em pejejaupe. A'eramũ pejepoia futat pejetywer awi. “Nitywi oretywera”, pe'je futat numiamũ. A'ere pëẽ pëtyw futat. Pejetywer awi ra'ne pepoit. A'ere pejewisirera tepepoat 'jau. “Ere epoia etywer awi”, tepe'je pejewisirera 'gã nupe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

—Sã'ã ae 'ywa tuwyrera weape i'aramũ ajuea pewara resake'ema ajai. A'eramũ 'ã ae weapewara ra'ne enuẽm. Ojewi enuẽm ire 'ã ae ojoma'e resaka ajuea awi. Nan tee futat ae otywer awi ra'ne ae poiri. A'ere ojopoa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Y'wa 'yp katuram

(Mateu 7.16-20; 12.33-35)

43 —Y'wa 'ywa 'jawe ae. Y'wa 'yp katurama i'a katuram tãmëjẽ futat. Y'wa 'yw a'wyre'ema o'ywa 'jawe etee futat ni'aa'wyri. 44 A'e are y'wa 'ywa pekwaap i'a esage are. Sã'ã y'wa mũ i'ae'ema ojo'yw ekoete are. O'yw are etee i'aa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau u'ama.

45 —A'eramũ ae nan tee futat. Aeywyter esagea mama'e esagea etee futat imome'wau akou ojopoa. Aeywyter a'wyre'ema mama'e tywera etee futat imome'wau akou. Mama'e katurama jëmĩ imome'wawe'em— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau u'ama.

I'akwaap ma'e

(Mateu 7.24-27)

46 —Ma'eramũ ajee je renũi pejepe, “Jejara 'ga”, pe'je jee. A'etea 'ã nepeenuwi pejejeupe jeje'ega. “Jejara 'ga” 'jaramũ pëẽ jeje'ega renupa katu katu. Jeje'ega renupare'emamũ kasi pe'je jee ne, “Jejara 'ga”, pe'je jee ne— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. 47-48 —Jeje'ega renuparamũ pë'akwaap pejemogyau. Sã'ã i'akwaap ma'e 'ga 'oga mÿja ywy ãtã pype. A'eramũ 'y ruwiretea miamũ 'ã owaẽme'ema 'ga roga upe. A'eramũ 'ã aipo 'oga awawe'em ypy pe. Aipo 'og apoara 'ga i'akwaap. Nan tee pëẽ jeje'ega renuparamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 49 —A'ere jeje'ega renupare'emamũ pejemogy i'akwaawe'ema 'ga 'jawe. I'akwaawe'ema 'ga te ajee 'oga omÿi 'y apopewa pype. A'eramũ 'ã 'y ruwia 'ga roga rupia 'ga wi, imonou ypy pe 'ga wi. Ni'akwaawi 'ga akou. Nan pëẽ jeje'ega renupare'emamũ. Aipo 'ga 'jawewaramũ nipo pëẽ anure pejepapa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

7

Jefaruu 'ga remiayup

(Mateu 8.5-13)

1 Aipoa 'gã nupe imome'upaw ire Jejui 'ga awau 'gã nui Kafanaũ pe. 2 A'e pe futat jefaruu 'gã 'wyrira'ri 'ga reni. Amutee 'ga romanũa 'ga. 'Ga remiayuwa 'ga ojero'wu 'upa. Kwaiwete 'ga jero'wui 'upa. Amanũ ja'wyja'wy futat 'ga 'upa. Aipo 'ga ree 'wyrira 'ga oporomutaramũ. A'eramũ 'ga a'eramũ ajemuaẽma 'ga ree. 3 A'eramũ 'ga Jejui 'ga rera renupawe, oje'ega judeu 'gã 'wyrira'ri 'gã nupe:

—Pe'je pejewau Jejui 'ga rerua jee. Jeremiayuwa 'ga tomoferap 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

4 A'eramũ judeu 'gã 'wyrira'ri 'gã awau Jejui 'ga renũina:

—“Ejot”, e'i 'ga enee ko. “Jeremiayuwa amanũ ja'wyja'wy amũ 'upa”, e'i 'ga enee ko — 'jau judeu 'gã 'wyrira'ri 'gã awau Jejui 'ga upe. —Ejot 'ga remiayuwa resaka 'ga upe. Ore muara 'ga esageay te. 5 'Ga futat judeuramũ janejatykaawa apoawera omepy ai'i. A'eramũ ene ejua 'ga resaka ore rupi— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

6 A'eramũ Jejui 'ga awau 'gã nupi, ojero'wu ma'e 'ga resaka. 'Ga waẽm ja'wyja'wyraruwe jefaruu 'gã 'wyrira 'ga oje'ega ojekoty'aawa 'gã nupe:

—Pe'je pejewau 'jau 'ga upe: “Tut kasi 'ga osou 'au jerog ipe ne”, e'i 'ga enee ko, pe'je pejewau 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe.

7 A'erauwe 'gã awau 'jau Jejui 'ga upe:

—“Tut kasi 'ga osou 'au ne”, e'i 'ga enee ko. “Naesage ma'ea rūi je. Nakūima'eteete rūi te 'ā je”, e'i 'ga enee ko— 'jau 'wyriara 'ga jekoty'aawa 'gā awau oje'ega Jeju'i 'ga upe. —“Ojenosī je 'ga wi”, e'i 'ga enee ko. “Naesage ma'ea rūi te 'ā je”, e'i 'ga enee ko. “A'eramū je a'eramū tejenosōu 'ga wi tejog ipe 'ga reseramū ne”, e'i 'ga enee ko. “Ga te 'ā esageay ma'ea”, e'i 'ga enee ko. “Peu etee futat pejewau pejeje'ega 'ga upe jee”, 'jau 'ga oree ko. “A'eramū 'ga oje'eg imū etee futat jeremiayuwa moferapa jee 'jau”, e'i 'ga enee ko— 'jau 'gā Jeju'i 'ga upe.

⁸—“Je 'ā jefaruua. A'eramū je 'ā te'wyriara 'ga je'eg imū etee futat mama'e apou tekou jepi. Je 'ā 'gā 'wyria'ria. Ma'eramū 'ā jeremiayuwa 'gā jeje'eg imū etee futat mama'e apoi ajemogyau. 'Ga amū upe je 'jau: Kwe pe ekwap ajepi amunaw ipe. A'eramū 'ga awau ojeupe je'eawer imū. Amumera 'gā nupe je 'jau jepi: 'Au pejot je pyri, 'jau je 'gā nupe”, e'i 'ga oree ko. “Ma'eramū 'gā 'ā jeje'eg imū etee futat 'gā je'egi ajemogyau ajaupe. Tejeupe oporowyky ma'e 'gā nupe je 'jau: Pekwap mama'e apou jee, 'jau je 'ā 'gā nupe. A'erauwe 'gā jeje'eg imū etee futat mama'e apou jee jepi. A'eramū 'ga nan tee futat jeje'ega ojeupe imome'uramū jeremiayuwa 'ga moferapa oje'eg imū etee futat jee 'jau”, e'i 'ga enee ko — 'jau aipo 'gā awau Jeju'i 'ga upe.

⁹ Aipo ojeupe 'gā 'eramū Jeju'i 'ga oporesagamū 'gā nee. A'eramū 'ga 'jau ojepyriwara 'gā nupe:

—Israeu juapyrera agawewi 'ā pēē. A'etea 'ā naje rerowiari pejepe. Ināinānī'ī etee 'ā pēē je rerowiari pejemogyau. Ko 'gā muarera 'ga judeue'ema agawewi. A'etea 'ga je rerowiat kwaiwete ra'e jepi— 'jau Jeju'i 'ga ojepyriwara 'gā nupe.

¹⁰ O'wyriara 'ga je'ega Jeju'i 'ga upe eroo re aipo 'gā ojewya 'ua nū. Owaēma ypy we 'gā ojero'wu ma'efera 'ga resaka:

—Kuu. Oferap nipo 'ga ra'e ki sa. Oje'eg imū etee futat 'ga 'ga moferawi ra'e— 'jau Jeju'i 'ga upe oporogyta ma'efera 'gā.

Majawera ēē ra'yra 'ga moferapawet

¹¹ Anure Jeju'i 'ga awau ajepija amunaw ipe nū. Naī me 'ga awau, wemimu'e 'gā nerawau. Mytuna 'gā nanē awau 'gā nupi nū. Ojoywyywyr ipe 'gā awau watau.

¹² Aipoa amunawa ojeosōu. Awau 'gā owaēma iosoma rokwaru upe. 'Gā waēm ja'wyja'wyramū, Naī mewara 'gā amanū ma'e rerawau ityma numiamū. Majawera ēē ra'yra 'ga amanūmū. Ēē mena amanū rakue. A'eramū ēē omene'emamū akou. Majepi tee ēē ra'yra 'ga. A'e 'ga amanū ēē wi. Ēē ra'yra 'ga rerawau ityma numiamū. Kwaiwete 'gā awau ēē rupi. ¹³ Ēē resakawe Jeju'i 'ga ajemuaēma ēē ree.

—Erejoo'o awi ī— 'jau Jeju'i 'ga ēē upe.

¹⁴ Awau 'ga erowyka. A'erauwe 'ga pokogi ae rupiaw are. Erawara 'gā opytau imuapyka 'ga upe. A'eramū futat 'ga 'jau teumera upe:

—Ere ejua ewya— 'jau 'ga amanū ma'efera 'ga upe.

¹⁵ A'eramū futat amanū ma'efera 'ga owya oporogytau. A'eramū Jeju'i 'ga 'jau 'ga y ēē upe:

—'Agamū enera'yra 'ga reni owya nū— 'jau 'ga ēē upe.

¹⁶ 'Ga ferawa resakara 'gā oporesagamū etee 'ga ree.

—Janeruwarete 'ga 'ā esage janee. Oje'ega mome'wara 'ga 'ga amut ojemome'waukaa janee— 'jau 'gā ajaupe. —Janeruwarete 'ga 'ga amut imojekaukaa jane ree— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁷ Amanū ma'e 'ga imoferaw ire 'ga rera okwasi'wau amunawa pype. Amunawa pypiarugamap.

*Juā Batista 'ga remiayup
(Mateu 11.2-19)*

¹⁸ Moromunepawa pype Juã Batista 'ga renamũ 'ga remimu'e 'gã awau Jejui 'ga mome'wau 'ga upe:

—Ekoay 'ga aeremiapoe'ema apou akou. Majawera ãã ra'yra 'ga omoferap imanũ re ko— 'jau Juã 'ga remimu'e 'gã awau imome'wau 'ga upe, moromunepawa pype 'ga renamũ.

¹⁹ A'erauwe Juã 'ga 'jau mukũja 'gã nupe:

—Pe'je pejewau pejeje'ega 'ga upe jee. “Ene te Jarejuwarete 'ga remimurera? 'Ga amũ te ra'u nũ?” pe'je ki 'ga upe jee— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Ymã we te 'ã ore Jarejuwarete 'ga remimura 'ga rapesagi arajemogyau. Ene te? Naani te ra'u nũ?” pe'je ki 'ga upe jee— 'jau Juã 'ga 'gã nupe, 'gã monou 'gã oporonupa ee Jejui 'ga upe.

²⁰ A'eramũ 'gã awau oporonupa ee Jejui 'ga upe:

—“Ene te Jarejuwarete 'ga remimurera? 'Ga amũ te ra'u nũ?” e'i Juã 'ga enee ko— 'jau 'gã 'ga upe.

²¹ Aipo ojeupe 'e re 'ga ojeypyriwara 'gã katu'oka. Kwaiwete 'gã katu'oka. Eae'ema 'gã mamã'jãu. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nui mama'eukwaawa pe'au. Iteu ma'e 'gã katu'oka. ²² 'Gã katu'og ire Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Peesak te je iapoa ra'e?— 'jau 'ga Juã 'ga remimonofera 'gã nupe. —Pe'je pejewau 'awamũ pejemiesagera mome'wau 'ga upe. “Iteu ma'e 'gã 'ga amafu'am ko. Ipito'om ma'e 'gã 'ga imokã'jãu. Eae'ema 'gã 'ga imamã'jãu”, pe'je ki pejewau imome'wau Juã 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Iapyae'ema 'gã 'ga imuapyau ko. Amanũ ma'efera 'gã nanẽ 'ga imoferapa ko nũ”, pe'je ki imome'wau 'ga upe. “Pejetywer awi pẽpoiriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui. Pejejewi imoir ire 'ga remiayuwamũ tepeko 'jau”, e'i 'ga 'gã nupe, “Jarejuwarete 'ga takwaap 'jau” 'jara 'gã nupe 'ga 'i ko, pe'je ki 'ga upe. ²³ “Je rerowiar awi ipoire'ema 'gã niku'ipawi futari ajemogyau”, e'i 'ga enee ko, pe'je ki 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“Gã amũ te nipo ajee mama'eaya ojeupe ijesakaramũ opoit je rerowiar awi”, e'i 'ga, pe'je ki 'ga upe. “Nakwaawi je 'ga iapoa. A'eramũ je tepoia 'ga wi 'jara 'gã te nipo ajee niku'i futari ajemogyau”, e'i 'ga, pe'je ki 'ga upe imome'wau — 'jau Jejui 'ga ojeupe Juã 'ga remimurera 'gã nupe. —“Je rerowiar awi ipoire'ema 'gã a'jea futat iku'i ajemogyau”, 'jau ki pẽẽ imome'wau 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁴ A'erauwe Juã 'ga remimonofera 'gã awau ojewya nũ. 'Gã orauwe Jejui 'ga Juã 'ga ree oporonupa ojeypyriwara 'gã nupe:

—Amunawe'em ipe pejewau te maran peesak 'ga rai'i? Ma'ja 'jawe te 'ga rai'i? Sã'ã juowa ywytua erojetyjetyga erekoa. Nan tee 'ga rai'i? Naani te ra'u rai'i nũ?— 'jau 'ga 'gã nupe. —Nanarũi futat 'ga. Ae 'jawe etee futat 'ga oje'ega nanẽ nũ 'gã nupe. “Pejetywer awi pẽpoiriweramũ 'ga imoiri futari pẽ nui”, 'jau 'ga pãwẽ pãwẽ 'gã nupe ai'i. Kũima'eeteete 'gã nupe, akotee ma'e 'gã nupe 'jau 'ga akou imome'wau ai'i— 'jau Jejui 'ga Juã 'ga mome'wau 'gã nupe.

²⁵ —Taity esagea sipo 'ga wereko eruatau pẽnemiesagamũ rai'i? Naani. Taity esage ma'e 'gã ako 'og esage pype etee. A'ere Juã 'ga nanarũi. ²⁶ Juã 'ga 'ã Jarejuwarete 'ga mome'wararetea ako rai'i. ²⁷ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari inuga Juã 'ga rur are rakue. “Koromũ jeje'ega mome'wara 'ga” 'ea 'ga ikwasiarukaa inuga 'gã nupe rakue. “Je tomono 'ga ene renunewe kwe pewara 'gã mueapyou ene ree ene rura futarukaa 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁸ —Aeypy 'gã wesageramũ agawewi rakue. A'ere 'ã Juã 'ga 'gã nesagea apyraawi Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'awamũ je rerowiaara 'ga amũ Juã 'ga apyraawi. Imu'epyre'ema 'ga agawewi. A'etea 'ga je rerowiarãmũ 'ga apyraawi Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ nipo 'ga je rerowiarãmũ ojejukau 'gã nee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

²⁹ Aipo renupa 'gã amũ 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree. Nitywi 'ga amũ ene 'jawewara esage ma'eramũ— 'jau 'gã 'ga maku'iu.

Aipo 'ga renupara 'gã amũ ka'aranũũ pyykarera. Mytuna 'gã nanẽ 'ga renupa nũ. Aipo 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega renupa rakue. A'eramũ 'gã ojepymĩãukaa 'y pe Juã 'ga upe rakue. Mĩmera 'gã juejue Jarejuwarete 'ga muorypa ajemogyau.

³⁰ A'ere amumera 'gã mara'neramũ 'ga ree ojeupe Juã 'ga mome'uramũ:

—Iro Juã 'ga eremome'u oree— 'jau 'gã amara'neramũ 'ga ree.

Fariseu 'gã amara'neramũ 'ga ree, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nanẽ amara'neramũ 'ga ree nũ. Aipo 'gã nuapoi futari mama'ea Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. A'eramũ 'gã wemifutar imũ etee futat oporowykyau ajemogyau.

“Pejetywer awi pepoit”, Juã 'ga ojeupe 'eramũ amara'neramũ etee 'ga ree. Nopoiri futari 'gã otywer awi. A'eramũ 'gã awawe'em futat ojepymĩãukare'ema Juã 'ga upe. Jejui 'ga remimome'ua miamũ futat 'gã nafutari. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

³¹ —Ma'ja 'jawe te aipo 'gã?— 'jau 'ga 'gã nupe. ³² —Kunumĩarũe'ema 'jawe 'gã niapyai ajemogyau. Nuenuwi 'gã ujara je'ega. Sã'ã kunumĩa “soo jarejerokyau 'jau” 'eramũ, “Naani. Najeataweretei je”, 'jau etee 'ã ajaupe. “Pe'je ajee sajeawotee 'ũ”, 'jau 'ã kunumĩa ajaupe nũ. “Najejeawoteeweri futari je, a'e ako je ko”, 'jau ete 'ã kunumĩa ajaupe. Nan tee futat aipo 'gã niapyai— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe. ³³ —Juã 'ga 'ã ojemi'ware'ema akou Jarejuwarete 'ga upe oporogytau rakue. A'eramũ 'gã 'ã “Mama'eukwaawa 'ga wereko opir are ra'e”, 'jau 'gã 'ã 'ga upe, 'ga jemi'ware'emamũ rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁴ —A'ere 'ã je ruri Juã 'ga rewiri nũ. Je 'ã tekou teojere'emamũ tejemi'waa Jarejuwarete 'ga upe teporogytau. A'eramũ 'gã 'ã “Emi'uu 'ã 'ga ra'e”, 'jau etee jee nũ. “Itywet ma'e 'gã jekoty'aawa 'ga ra'e, 'wyriararete upe ka'aranũũ pyykara 'gã jekoty'aawa 'ga ra'e”, 'jau etee 'gã jee nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kunumĩ 'jawe 'gã. Juã 'ga ree ra'ne 'gã 'ã oporomutare'emamũ rakue. 'Awamũ 'gã 'ã je ree nanẽ oporomutare'emamũ nũ. Kunumĩ 'jawe 'ã 'gã jemogyi— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁵ —Jarejuwarete 'ga je'eg imũ jane mama'e aporamũ, jane pyriwara 'gã nipo 'jau: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga 'ã i'akwaap. Sã'ã 'ga remiayuwa 'gã neko esagea”, 'jau nipo 'gã janee, janereko esage resag ire— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Jejui 'ga ree jany kasiga reko'wokawet

³⁶ Anure fariseu 'ga amũ 'ua, Simão 'jawa 'ga 'ua Jejui 'ga upe oje'ega:

—Ekwaw iki ejemi'waa ore pyri— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁷ A'erauwe Jejui 'ga wemiayuwa 'gã nerawau ojemi'waa Simão 'ga rog ipe. A'eramũ kũjã tywera ãẽ 'ga rera renupa. “Au 'ga ruri 'ũina ojemi'waa 'ga pyri” 'e renupa. A'erauwe ãẽ ojany kasiga pyyka erua. Itasiga apopyra aipo jany kasiga ryrũa, aripasi 'jawa apopyra. A'eramũ ãẽ ipyyka erua enafu'ama Jejui 'ga py pyri. ³⁸ 'Ua ajaa'wau 'ga ree. A'eramũ ãẽ 'ga py pireita weay pyu etee futat. A'ere ãẽ 'ga py mukagi u'awa pyu etee futat. A'ere ãẽ 'ga py sĩmytea. A'ere 'ga py sĩmyter ire jany kasiga reko'woka 'ga py are 'ga pyeita ipyu. Werowiamũ Jejui 'ga ãẽ tywera moia ãẽ wi. A'eramũ ãẽ 'ua otywera moiawamũ ãẽ 'ga py sĩmytea, jany kasiga reko'woka 'ga py are. ãẽ ku'ia ãẽ rerekou.

³⁹ A'eramũ “ekwaw iki ejemi'waa ore pyri”, 'ga upe 'jarera 'ga 'jau ojeupe: “A'jea futat sipo 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga? Ma'eramũ sipo ajee 'ga kũjã tywera nokwaawi?” 'jau 'ga 'ũina ojeupe.

⁴⁰ A'eramũ Jejui 'ga ikwaapa aipo 'ga 'e 'ga renamũ. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Morogyta mũ je amome'u enee, ki Simão. A'eramũ ene ikwaapa 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

—Ere ki ajee imome'wau jee 'wei— 'jau Simão 'ga Jejui 'ga upe.

⁴¹ A'erauwe Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'ga upe aipo ojeupe 'erauwe:

—Kũima'e 'gã amũ ka'aranũũ jara 'ga upe 'jau: “Ka'aranũũa emut ape oree”, 'jau 'gã awau 'ga upe. A'erauwe ka'aranũũ jara 'ga ka'aranũũ muri 'gã nupe. Majepeja 'ga “kwaiwete emut jee”, 'jau 'ga upe. Ajepeja 'ga “inãinãni'ĩ etee emut jee”, 'jau 'ga upe.

—Ko'iko'i ete nipo ka'aranũũ jara 'ga ruri ojewi erawarera 'gã nupe 'jau: “Pe'je je mepyau. Teka'aranũũa ako je omono pẽ nupe ai'i”, 'jau 'ga awau 'gã nupe.

⁴² —A'ere 'ga wi ka'aranũũ rerawarera 'ga 'i etee 'ga upe: “Nitywi ka'aranũũa. Noreka'aranũũi we ore”, 'jau etee erawarera 'gã ka'aranũũ jara 'ga upe.

—A'eramũ ka'aranũũ jara 'ga 'jau 'gã nupe: “Au'je nipo ajee 'ja. Nafutari je ka'aranũũa. Nafutaru'jawi je tejeupe pẽẽ imepya nanẽ nũ. Najerea'aru'jawi je 'awamũ ka'aranũũ are”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga Simãõ 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau Simãõ 'ga upe:

—Mõ 'ga te ka'aranũũ jara 'ga afutarete? — 'jau 'ga Simãõ 'ga upe. —Inãinãĩĩ erawarera 'ga? Tuwuu erawarera 'ga te ra'u nũ?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴³ A'erauwe Simãõ 'ga 'i:

—Tuwuu erawarera 'ga te 'ga futarete. Inãinãĩĩ erawarera 'ga 'ga inãinãĩĩ etee afutat— 'jau Simãõ 'ga Jejui 'ga upe.

—A'jea futat ere. Kwaiwete te 'ã ẽẽ tywera. Ma'eramũ 'ã ẽẽ ojewi je imoiramũ je futari nanimenime. Inãinãĩĩ etee itywet ma'e 'gã inãinãĩĩ etee je futaa otywera moir ire— 'jau 'ga 'ũina imome'wau 'ga upe.

⁴⁴ Aipo 'e re Jejui 'ga ojerowaka kũjã ẽẽ ree. Ẽẽ ree ojerowag ire 'ga oje'ega Simãõ 'ga upe:

—Ereesak te 'aga kũjã ẽẽ ra'e?— 'jau 'ga Simãõ 'ga upe. —Sipokwaap te 'ã jane jarejuog ipe jaresea 'oga jara 'ga remiyuwa jarejepyeja— 'jau 'ga Simãõ 'ga upe. —A'ere ako nereapoi jee nan ko. A'ere 'ã ko kũjã ẽẽ ruri weay pyu je pyeita. A'ere 'ã ẽẽ jepy pirei re u'awa pyu etee futat jepy mukaga nũ. ⁴⁵ Eje'wyr ipe je waẽmamũ ako najeretywape pyteri ape ko. Jarejemiapo 'ã nereapoi jee— 'jau 'ga Simãõ 'ga upe. —A'ere 'ã koa kũjã ẽẽ ruri owaẽma jee jepy sĩmytea. Jepy sĩmyteru'jau'japa. ⁴⁶ Janya ako ene imonowe'em jeakag are ko. A'ere 'ã ẽẽ jẽmĩ jany monoi jepy are— 'jau 'ga Simãõ 'ga upe. ⁴⁷ —Ẽẽ tywera 'ã kwaiwete ẽẽ rekoramũ ra'e jepi. Ma'eramũ 'ã ẽẽ otywera ojewi je imoiramũ je futari je rerekou— 'jau 'ga Simãõ 'ga upe imome'wau.

⁴⁸ A'ere Jejui 'ga 'jau kũjã ẽẽ upe:

—Enetywera ako je omoit ene wi ko— 'jau 'ga ẽẽ upe.

⁴⁹ Aipo Jejui 'ga 'eramũ 'ga pyriwara 'gã 'jau ajaupe:

—Awỹja a'eramũ ẽẽ tywera moia ẽẽ wi 'ũ?— 'jau 'gã ajaupe. —Janeruwarete 'ga etee te wapo nanuara aetywera omoit ae wi— 'jau 'gã ajaupe, “omoit je ako enetywera ene wi ko” 'e renuw ire 'gã 'jau.

⁵⁰ A'ere Jejui 'ga 'jau ẽẽ upe:

—Je rerowiat te 'ã ape ekou rai'i. A'eramũ je 'agamũ tejerowiamũ ene katu'oka enetywera pe'au ene wi— 'jau 'ga kũjã ẽẽ upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau ẽẽ upe:

—Ere ewau eje'wyr ipe nũ. Jaruete ene 'awamũ. Ere ewau ejewya eje'wyr ipe. Enepy'a'wyt kasi ewau ekou ne— 'jau 'ga ẽẽ upe oje'ega.

8

Kũjãmera 'gã Jejui 'ga rupi 'gã ataawet

¹ Anure Jejui 'ga awau akou watau amunawa moyka 'gã mu'jau:

—Pejetywer awi pẽpõriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui. A'eramũ 'ga pẽ mogyau wemiyuwamũ— 'jau 'ga awau akou 'gã nupe oporogytau. —Pejemogy esage ki Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe akou.

'Ga remimu'e 'gã awau 'ga rupi. Tusi 'gã awau 'ga rupi. Tusi 'gã etee 'ga amũẽ wemiyuwamũ rakue. A'eramũ 'gã akou 'ga rewiri etee futat. ² Kũjãmera 'gã nanẽ awau 'ga rewiri nũ. Kũjãmera 'gã nanẽ 'ga ikatu'oka rakue nũ. Ojero'wu ma'e 'gã nanẽ 'ga ikatu'oka rakue, mama'eukwaawa rerekwara ẽẽ retee rakue. A'eramũ 'gã awau 'ga

rupi. Okatu'og ire 'gã awau 'ga rupi, mama'e apoawamũ akou 'ga upe, 'ga poaa akou. Ajepeja ãẽ rera Maria. Mari ãẽ rera mukũ. Matarena 'jau ãẽ upe. Janeruwarete 'ga okatu'oge'emamũ ãẽ pirewara kwaiwete ãẽ ree rakue, sete ãẽ tywera rakue. A'ere Jejui 'ga imoia ãẽ wi. A'eramũ ãẽ awau 'ga rewiri. ³ Ajepeja ãẽ rera Juana. ãẽ mena 'ga rera Kusa. Erote 'ga roga raarana 'ga poromũ Kusaramũ. Jejui 'ga okatu'og ire Juana ãẽ awau 'ga rupi. Ajepeja ãẽ rera Susana. 'Gã pytuna 'gã awau 'gã nupi. Kwaiwete futat kũjãmera 'gã pytuna awau 'gã nupi.

Okaraemã 'gã imonou Jejui 'ga upe. Ka'aranũ, taity, temi'uram. Mĩnamũ kũjãmera 'gã imonou 'ga upe 'ga poaa.

Mama'e a'ÿi tymawet

(Mateu 13.1-23; Maku 4.1-20)

⁴ Kwaiwete 'gã 'ua ajatykau Jejui 'ga resaka. Amunap tesirũmer awi 'gã 'ua ajatykau 'ga ree. 'Gã jatykapaw ire Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe 'gã mu'jawamũ:

⁵ —Kũima'e 'ga amũ juowuuran a'ÿja momopoa oko pe. A'eramũ a'ÿja mũ u'aa pe pe 'ga wi. A'eramũ pe rupi oo ma'e 'gã a'e are opyruga 'ga wi. Wyrã'ia nanẽ futat 'ua ojypa i'wau 'ga wi nũ. ⁶ Amumera ywy a'wyre'ema pype u'aa 'ga wi. A'eramũ nipo opopoa futat numiamũ. A'ere nipo ita rakuwa ijukai etee. Nitywi wejue 'yja jupe. A'eramũ awau owaẽma kamẽsĩetei ita upe. A'eramũ ita rakuwa ijukau etee. ⁷ Amumera u'aa juemy pype. A'eramũ jua imoteu etee 'ga wi. Ikaapire'ema pype u'aa 'ũina. A'eramũ jawaiwa iapisau etee. ⁸ Amumera a'ÿja te aje u'aa ywy katurama pype. A'eramũ opopoa. A'eramũ futat nipo awau u'aramũ. Kwaiwete u'aramũ. Aipo 'ywa sãg i'aa 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

—Ee pejejeapyoweramũ ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁹ A'eramũ Jejui 'ga remimu'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Norokwaawi ore. Ma'ja are te ore mu'e ape poromũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jeruwarete 'ga je mut pẽ mu'jau morogyta yau are. 'Awamũ Jeruwa 'ga pẽ mogyi wemiayuamũ jeje'ega renupa katu katuaramũ, a'e je pẽ nupe. A'ere je morogytai etee imome'ui pẽ nupe pẽ mu'jaawamũ ee. Kasi a'e pe tesirũmera 'gã we, ikwaawi erujewi ne, a'e je. Jeje'eg are eapyowere'ema 'gã wanup futat jeje'ega numiamũ. A'ere 'gã naeapyoi futari ee. Amã'jãu agawewi 'gã jeremiapofer are. A'etea 'gã naeapyoi ee. Ma'eramũ je 'ã morogytau etee imome'ui pẽ nupe pẽ mu'jawamũ. Imome'u esage re 'gã neapyo ekoeteramũ ajemogyau ee ne— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹¹ —Peapyaka jeje'eg are. Tamueapyo pẽ teje'eg are 'jau. Sã'ã y'wa a'ÿja mũ 'ara pe pe 'ga wi. A'ea 'ã wyrã'ia 'ua i'wau etee. ¹² Nan tee futat Janeruwarete 'ga je'ega renupara 'gã amũ. 'Ga je'ega renuwi futari numiamũ. A'ere nipo 'gã naeapyoi ee. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyrã'ia 'ua erowiarukare'ema 'gã nupe. “Perowiar awi”, 'jau nipo 'ua 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã momoirukaa je rerowiar awi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹³ —Sã'ã amumera y'wa a'ÿja 'ara ywy a'wyre'ema pype ipopora numiamũ. A'eramũ 'ã jawaiwa ijukau etee nũ. Nan tee futat nipo 'gã amũ je rerowiaa numiamũ. A'ere nipo amumera 'gã nuri, “Iro ererowiat aipoa?” 'jau nipo 'ga 'ua 'gã nupe. A'erauwe nipo 'gã poiri je rerowiar awi, je upe oporogyta awi. “Nia'wyri 'ga porogyta ra'e”, ojeupe 'erauwe nipo 'ga poiri je rerowiar awi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

¹⁴ —Amumera y'wa a'ÿja u'aa ju pype. A'eramũ opopoa futat numiamũ. A'ere jua imoteu etee. Nan tee futat nipo 'gã amũ jeje'ega renuwaiwi etee. A'ere nipo 'gã wemifutar are etee wea'aramũ akou nũ. Wea'aru'jawe'emamũ nipo 'gã jeje'eg are. Ojemuorypaw are etee nipo 'gã wea'aramũ akou. Okaraemã momytun are etee nanẽ nipo 'gã wea'aramũ akou nũ. A'eramũ futat 'gã wea'aru'jawe'emamũ nipo 'gã jeje'eg are. Jeremifutar imũ nipo mama'e apowe'em futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

¹⁵—Amumera y'wa a'ỹja mũ nipo u'aa ywy katurama pype. A'ea nipo awau waranupa u'aramũ. Nan tee futat nipo Ku'jywa 'ga je'ega renupara 'gã neapyoramũ ajemogyau ee. Wago'oramũ miamũ 'gã nopoiru'wewi futari je rerowiar awi. Ojemogypyyka etee futat nipo 'gã ajemogyau je ree. Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ etee futat nipo 'gã mama'e esage apou ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga je'ega renuw are.

Arãparĩn

(Mateu 5.14-16; Maku 4.21-25)

¹⁶ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Peenup katu katu ki je'ea. Nomonyga'uweri ae arãparĩna mũ imỹina imima mama'e 'ag are. Imonyg ire ae imonoi jakatupe te imỹina ajuesawamũ te. A'eramũ ose ma'e 'gã esaka tenamũ. Nan tee futat kasi jeje'ega pemim ine. ¹⁷ Mama'e jemima 'ã nepekwaawi. A'ere nipo anure te pekwaap. Sã'ã ae mama'e monoa imima imỹina. A'eramũ 'ã ae mũ esake'ema. A'ere 'ã ae anure esaka ajaupe. Nan tee futat pẽẽ. 'Awamũ jeje'ega nepekwaawi. A'ere anure te nipo pekwaap ikwaapare'emamũ. ¹⁸ Peenup katu katu ki je'ea. Jeje'eg are eapyowet ma'eramũ Janeruwarete 'ga pẽ mueapyoi ee. A'ere 'ga jeje'eg are eapyowere'ema 'gã namueapyoi ee. Ee 'gã neapyoweramũ etee te 'ga 'gã mueapyoi ee— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'ere ee eapyowere'ema 'gã amu'eawera moka'jamawi etee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

Jejui 'ga y eẽ, 'ga rewirera 'gã netee

(Mateu 12.46-50; Maku 3.31-35)

¹⁹ 'Ga porogyta 'ga 'amamũ 'ga y eẽ 'ua, 'ga rewirera 'gã netee 'ua owaẽma 'ga upe. A'ere mytuna 'gã nuwi 'ga porogyta renupa. A'eramũ 'ga y eẽ 'ure'ema 'ga rerowyka.

²⁰ A'eramũ 'ga amũ 'jau Jejui 'ga upe:

—Eney eẽ 'ut owaẽma janee. “Taporogyta kĩa upe 'jau”, e'i eneya. Enerewirera 'gã netee eẽ ruri ra'e— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹ A'eramũ 'ga 'jau ojeypyriwara 'gã nupe:

—Jeruwarete 'ga je'ega renuparamũ jerewirera 'jawe futat pejemogy jee— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kũjãmeramũ nanẽ Jeruwarete 'ga je'ega renuparamũ jey 'jawe pejemogyau jee nũ— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe.

Ywyruru muojeawet

(Mateu 8.23-27; Maku 4.35-41)

²² Jejui 'ga wemimu'e 'gã neru'aa erawau erekou eroyaapa yaru pype.

—Soo jareyaapa 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã awau oyaapa.

²³ Oyaapaw ipe Jejui 'ga osea 'upa yaru pype. 'Ga set 'ga ruwamũ ywyruru 'ua 'gã nupe. A'eramũ 'y monou yara pype 'gã nupe. Yaru matyneema werewi 'y pyu 'gã nupe.

²⁴ A'eramũ 'gã Jejui 'ga momaka:

—Ku'jyp! Ere ejua epaka kũ! Sapap jane kũ— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe futat 'ga fu'ami oje'ega ywyruru upe, 'y rajapetega upe nanẽ nũ. A'eramũ futat ywyruru wojeramũ. 'Y rajapetega nanẽ wojeramũ nũ.

²⁵ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ te nepejemogypyygi etee je ree? Nepeesagi nipo pejejepype je rekoa ki sa? Je te 'ã areko pẽẽ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã oporesagamũ etee 'ga ree.

—Ma'e pãjẽ 'ga te jane sireko jarejepype nũ'ũ?— 'jau etee 'gã ajaupe. —Ywyruru te 'ã 'ga amuojet erujewi jarejewi a'i kũ. 'Y rajapetega nanẽ 'ga 'ã imuojea nũ— 'jau 'gã

ajaupe. —Ma'e pājē 'ga te nū'ū? Naesagi pa je 'ga amū je'ega ywytu upe jepi nū, ywytu muojera erujewi jepi nū— 'jau 'gā ajaupe oporesagamū 'ga ree. —Janeruwarete 'ga te wapoukat 'ga upe nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

Mama'eukwaawa rerekwat
(Mateu 8.28-34; Maku 5.1-20)

²⁶ Garireja ypiauu raapa 'gā awau akou. Kwe katywara 'gā 'wyrā katy 'gā awau akou. Gerasa 'jau 'gā oje'wyrā upe. ²⁷ Peuwara 'ga amū 'ua yar awi 'ga ěm ypyrauwe 'ga repejāna. Mama'eukwaawa rerekwara 'ga 'ua 'ga repejāna. Aipo 'ga akou imara'ne ma'e 'jawe. Waitye'eme 'ga akou. Namutat 'ga akou. Nokoi 'ga 'og ipe. Tywy 'arimū etee futat 'ga akou.

²⁸⁻²⁹ Mama'eukwaawa 'ga ppyka 'ga rerekou. A'eramū peuwara 'gā okyjau 'ga wi. A'eramū 'gā 'ga kupyfaa itajuu pyu. A'ere 'ga imopeni etee. A'eramū mama'eukwaawa 'ga rerawau ejaa imyina ae rekwawe'em ipe. A'e 'ga poromū 'ut Jejui 'ga resakawe u'aa 'ga rowase. A'eramū 'ga pirowara wafukaita Jejui 'ga upe:

—Jejui. Ku'jywa 'ga ra'yra 'ā ene. Maran te ore rereko ape? Ore rereko tywet kasi ape ne— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe.

Kūima'e 'ga wi uēme'emawe 'jau poromū 'ga upe, “ore rereko tywet kasi ape ne”, 'jau 'ga upe.

³⁰ —Ma'ja te enerera?— 'jau 'ga mama'eukwaawa upe.

—Kwai 'jau 'gā oree— 'jau etee 'ga upe.

Kwaiwete 'ga pirowara. A'eramū 'gā 'ga renūina, Kwai 'jau etee 'gā 'ga upe.

³¹ —Ore monoukat kasi ape ore rereko tyweaw ipe ne— 'jau 'ga pirowara Jejui 'ga upe. —Tajaurana ywyteripe ore mono ape ore mogyau— 'jau 'ga upe.

³² Aipo 'eramū tajaurana ajemogyau muku'i te ojemi'waa. “Tajaurana pype ore mono ape ore mogyau” 'erauwe 'ga 'jau jupe:

—Pe'je ajee pejewau— 'jau 'ga 'ga pirowara upe.

A'erauwe awau.

³³ A'eramū tajaurana mama'eukwaawa ojepype ijejagamū erowawaka erajemogyau. A'eramū erawau enujāna erojypa ywy'amuku rupi eropopoa erawau eropapa 'y pe.

³⁴ A'ere tajauran are omaenun ma'e 'gā awau imome'wau 'gā nupe:

—Jejui 'ga 'ga pirowara omono tajaurana pype ko. A'eramū opapa ko— 'jau 'gā awau imome'wau 'gā nupe 'gā moymoyka.

³⁵ A'eramū 'gā awau esaka. Awau 'gā amā'jāu mama'eukwaawa rerekwarera 'ga ree. Irāā'ā 'ga renamū 'ga apygamū. A'eramū futat 'gā mopy'a'wya etee.

—Nanarūi 'ga rekoi jepi— 'jau 'gā ajaupe. —A'ere 'ga 'ā ojewi imoir ire 'ga rekoi ojekatu'oka. Ojeyrūwunepa 'ga 'ā akou 'awamū— 'jau 'gā ajaupe.

³⁶ 'Ga resakarera 'gā imome'wau tesirūmera 'gā nupe:

—Jejui 'ga mama'eukwaawa omoit 'ga wi ai'i. A'eramū 'ga 'awamū ojekatu'oka akou— 'jau 'gā 'gā nupe.

³⁷ A'eramū peuwara 'gā okyjau Jejui 'ga wi. Nokwaawi wejue 'gā 'ga porowykya. 'Ga pājēa nanē 'gā nokwaawi nū. A'eramū 'gā okyjau Jejui 'ga wi. A'eramū 'gā 'ga monou ojewi.

—Ere ejep'e'au ore wi, ki Ku'jyp— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau u'aa yar ipe nū. A'eramū futat 'ga awau oyaapa nū.

³⁸ —Too ene rupi 'jau— 'jau mama'eukwaawa rerekwarera 'ga Jejui 'ga upe.

A'ere 'ga nuerooi 'ga.

³⁹ —Naani. Ere ewau eje'wyr ipe nū. Ekatu'okawera ekwap imome'wau ekou 'gā nupe — 'jau 'ga 'ga upe. —“Janeruwarete 'ga je katu'ok”, ere ki epytuna 'gā nupe— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga ojewya awau oje'wyr ipe nũ. A'eramũ futat 'ga okatu'okawera mome'wau akou 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga je katu'ok ai'i. A'eramũ 'ga 'agamũ je katu'oka je mogou— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ je tejua tekou pẽ pype nũ, mama'eukwaawa tejewi enuẽm ire nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga awau akou amunawarete pyterimũ imome'wau peuwara 'gã nupe.

Kũjã ãẽ mũ kũjãmuku ãẽ retee

(Mateu 9.18-26; Maku 5.21-43)

⁴⁰ A'eramũ Jejui 'ga awau ojewya oyaapa nũ. Mytunũũ 'gã ajatykau 'upa 'ga renune. A'eramũ 'gã aku'iramũ 'ga ree, 'ga ruramũ. ⁴¹ A'eramũ kũima'e 'ga amũ 'ua owaẽma Jejui 'ga upe. Jairo 'ga 'ua wapyka wenupy'ãu 'ga rowase. Esage ma'e 'ga te Jairo 'ga. Judeu 'gã jatykaawa raarana 'ga. Jejui 'ga porogyta 'ga erowiaa. A'eramũ 'ga 'ua wapyka wenupy'ãu 'ga rowase, oje'ega 'ga upe.

—Ejot je'wyr ipe. Jera'jyra nipo 'ã amanũ. ⁴² Ejot ãẽ resaka jee. Nirũi jera'jyra ãẽ. Kũjãmuku'ia ãẽ— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

—Ere ajee iruukwe. Taesak ãẽ enee 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga awau 'ga rupi. Kwaiwete 'gã awau 'gã newiri. Ojopypypypyka 'gã awau.

⁴³ Nan 'gã waw ipe kũjã ãẽ mũ 'ua Jejui 'ga rupisika. Ojero'wu ma'e ãẽ 'ua 'ga rewiri. Tusi kwara ãẽ imu'aa akou ojero'wau. Nuogi futari ãẽ rya ãẽ wi. Ymã te ãẽ rekoi rakue. Morofuanugara 'gã nupe ojesaukaa rakue numiamũ. A'ere 'gã nokwaawi ãẽ karuara. Ajepeja 'ga upe ãẽ awau ojesaukaa nũ. A'ere 'ga nãñewẽjẽmĩ nokwaawi ãẽ wi nũ. A'eramũ morofuanugara mepyetea ãẽ ka'aranũũ mateepapa ekoete ãẽ wi. A'ere ãẽ nojekatu'ogi futari. Nitywi futari muaga ãẽ upe. ⁴⁴ A'eramũ ãẽ 'ua 'gã ata pype Jejui 'ga rewiri. “Kĩã raity ppygamũ tajekatu'ok 'jau kwy”, 'jau ãẽ ojeupe. A'eramũ ãẽ 'ua 'ga rupisika, 'ga raity ppyreme'ywa ppyka. A'erauwe ãẽ rya uoka ãẽ wi.

⁴⁵ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Awỹja te owyk jeraity are ra'e?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Tee. Naje rũi— 'jau tee 'ga rewiri oo ma'e 'gã 'ga upe.

A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Kwaiwete te 'gã 'ã ki jã. A'eramũ 'gã okwaapawe'emamũ. Ojopypypypyk te 'gã 'ã— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

⁴⁶ A'ere Jejui 'ga 'i 'ga upe:

—Naani. Akwaap je 'ga amũ tepyyga. Jepãjẽa oo oporokatu'oka— 'jau etee Jejui 'ga.

⁴⁷ A'erauwe ijaruete ma'efera ãẽ 'jau ojeupe: “Najemima'uweri je kĩa wi. Okwaap futat kĩa”, 'jau ãẽ ojeupe. A'eramũ ãẽ awau wapyka wenupy'ãu 'ga rowase. Oyyita ãẽ ojemome'wau 'ga upe:

—Je ako awyk eneraity are ko. Ymã te jerya nuogi je wi. A'ere eneraity are je wygauwe iogi je wi ko— 'jau ãẽ 'ga upe.

⁴⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau ãẽ upe:

—Je rerowiat wejue te 'ã ape ra'e jepi. A'eramũ je ako ene katu'oka ko— 'jau 'ga ãẽ upe. —A'eramũ ki ene epy'ata'waramũ ekou. Enejaruete ene ekou— 'jau 'ga ãẽ upe.

⁴⁹ ãẽ upe Jejui 'ga porogyta 'ga 'amamũ, Jairo 'ga remiayuwa 'ga amũ 'ua 'ga rewiri.

—Amanũ enera'jyra ko. Au'je 'ga reruri re— 'jau 'ga 'ua 'ga upe.

⁵⁰ A'ere Jejui 'ga enuwi 'ga upe 'ga 'ea. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Ene'arasig awi. Tejerowiamũ je enera'jyra moferawi enee nũ— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga awau 'ga rupi.

⁵¹ 'Og ipe owaẽmawe Jejui 'ga 'jau wewiri oo ma'e 'gã nupe:

—Peu etee futar iki pejup. Ore tee futat oroo orosou ãẽ resaka— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga rupi oo ma'efera 'gã ukupepe etee futat 'upa. Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juã 'ga, kũjãmuku eẽ y eẽ, eẽ ruwa 'ga. Mĩmera 'gã etee awau osou Jejui 'ga rupi eẽ resaka. ⁵² Eẽ pytuna 'gã ajaa'wau eẽ ree. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pejoo'o awi eẽ ree. Oset tee eẽ 'upa.

⁵³ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ene'me awi nũ'ũ. Amanũ futat akiko— 'jau 'gã 'ga upe.

“Amoferap nipo je eẽ re'ã”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga poromũ 'jau 'gã nupe, “Oset tee eẽ 'upa”, 'jau etee 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'gã mũ'jau ojewi. ⁵⁴ A'eramũ 'ga awau amanũ ma'efera eẽ popyyka.

—Ere ejua ewya, ky'ri— 'jau 'ga eẽ upe.

⁵⁵ A'eramũ futat eẽ oferapa. A'erauwe futat eẽ afu'ama. A'ere 'ga 'jau eẽ y eẽ upe:

—Pe'je eẽ mojemi'waa— 'jau 'ga eẽ upe.

A'erauwe eẽ wa'yra eẽ mojemi'waa. ⁵⁶ Eẽ ferawamũ eẽ jara 'gã oporesagamũ eẽ ree. A'eramũ futat eẽ ruwa 'ga 'jau ojeupe: “Amanũ ako jera'jyra ako re'ã. A'ere pa 'ga 'ã jera'jyra moferawi jee nũ”, 'jau 'ga ojeupe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je mome'u kasi ape kwe pe 'gã nupe ne, 'au je iapoawera ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

9

Jejui 'ga wemimu'e 'gã monoawet

(Mateu 10.5-15; Maku 6.7-13)

¹⁻² Anure 'ga wemimu'e 'gã majatykau, tusi 'gã majatykau. A'eramũ 'ga opãjẽ monou 'gã nupe:

—Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Mama'eukwaawa ki pemoit 'gã nui jeje'eg imũ. Pekatu'og iki 'gã je 'jawe futat. “Je katu'og ape” 'eramũ Ku'jywa 'ga pẽ katu'ogi pẽ monou wemiayuwamũ, pe'je ki tesirũmera 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³ —Pejemama'e mũ rerawawe'em futat pejejeupe. Ywyrã miamũ futat erawawe'em pejepo pe. Ka'aranũ ryrũa nanẽ erawawe'em nũ. Pejejemũ'urama nanẽ pẽ erawawe'em futat nũ. Ka'aranũ miamũ pẽ erawawe'em. Pejejyrũmũ rerawawe'em futat 'jau. Pejepit arewara etee futar iki peroo. Nan etee te futar iki pekwap. ⁴ 'Gã 'wyrarete upe pejewaẽma majepeja 'oga pype etee futat ki pejup. Peo kasi kwe pe pejejemogyau ne. ⁵ Pejeporogyta renuwe'emamũ pẽ kamẽsĩete pejewau amunaw awi. Ajepeja 'gã 'wyrarete pe pejewau nũ. 'Gã nui pejewau ki pejepyapaawa penupãnupã, 'yja motototoka jui. “Janeruwarete 'ga 'ã pẽ katu'og are ifuwet numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee,” 'jau ki pẽ pejewau pejejemogyau pejepyapaawa nupãu ajuee 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁶ A'eramũ 'ga wemimu'e 'gã monou mukũi juejue amunawa moy moyka. Jejui 'ga ree morogyta esagea 'gã awau imome'wau 'gã nupe. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oka nanẽ nũ.

Juã Batista 'ga ree Erote 'ga rea'aawet

(Mateu 14.1-12; Maku 6.14-29)

⁷⁻⁹ Anure Erote 'ga, Garireja ywy pewara 'gã 'wyriara 'ga, Jejui 'ga rera renupa. 'Ga amũ Jejui 'ga remiapofera mome'wau 'ga upe. A'eramũ 'ga opy'a'wyrãmũ 'ga rer are. A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Awỹja te poromũ ako?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã amũ 'jau:

—Amanũ ma'efera 'ga amunipo 'ã 'ut oferapa rai'i nũ kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ amumera 'gã 'jau:

—Nipo ajee Juã Batista 'ga 'ut oferapa rai'i nũ 'ja. Maranamũ nipo Eliasi 'ga kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'gã amũ 'jau:

—Tee nũ'ũ. Amutee 'ga te nipo nũ'ũ— 'jau 'gã 'ga upe. —Naokoiwera 'gã nũi nipo nũ'ũ. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amũ te nipo nũ'ũ— 'jau 'gã 'upa 'ga rera renupa.

Aipo 'gã 'e 'gã jemogyramũ Erote 'ga 'ũina etee futat 'gã je'ega renupa. A'eramũ 'ga 'jau:

—Tee. A'jea futat nipo. NaJuã Batista 'ga rũi. Je te ako 'ga ajukaukat ai'i. Ajuwonogukat 'ga ai'i. A'eramũ sipo awỹja 'wei?— 'jau 'ga 'ũina aipo 'eramũ.

“Aesak werewi pa je 'ã 'ga nũ”, 'jau 'ga 'ga rera renupa 'ũina. A'ere 'ga nuesagi 'ga.

Kanape'i me'yitawet

(Mateu 14.13-21; Maku 6.30-44; Juã 6.1-14)

¹⁰ Anure Jejui 'ga remimonofera 'gã 'ua ojewya nũ. Imome'wau 'ua Jejui 'ga upe:

—Kwe pe ako ore mono ape ejemome'waukaa 'gã nupe ai'i. A'eramũ ore ojero'wu ma'e 'gã katu'oka arakou ene 'jawe ai'i. Mama'eukwaawa nanẽ ore imoia arakou 'gã nui ai'i nũ— 'jau 'gã 'ua wekwawera mome'wau Jejui 'ga upe.

Imome'upaw ire 'ga 'gã nerawau ajepeja amunaw ipe, Pesaita 'jaw ipe nũ. Kwaiwete tekotee 'gã nejaa. 'Gã tee awau. Wemimu'e 'gã tee futat 'ga erawau numiamũ.

A'ere tekotee 'gã 'ga o kwaawi futari. ¹¹ A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Oo futat 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe. —Pe'je soo 'gã newiri— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã awau 'gã newiri. Ojeupe 'gã waẽmamũ Jejui 'ga oporogytau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga afutat pejetywer awi pepoira. Pejetywer awi pepoiramũ 'ga pẽ monoi wemiayuwamũ. Najuejue etee futat 'ga pejetywer awi pepoira futari— 'jau 'ga 'gã nupe.

'Gã nupe oporogytapaw ire, 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'oka nũ.

¹² Kaaruwamũ 'ga remimu'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Emono 'gã amunaw ipe 'gã nemi'urama murukaa 'gã nupe. Nitywi mama'ea 'au. “Pe'je pejewau mama'e mua pejejeupe. Peu pekwap pejesea”, ere 'gã nupe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹³ A'ere Jejui 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Naani. Pẽẽ futat mama'ea pemono 'gã nupe— 'jau etee 'ga 'gã nupe.

—Nitywi mama'ea. Mukũi'ĩ etee ipira'ia. Sĩku etee nanẽ kanape'ia nũ. A'ea niapoi 'gã nupe. Eneporomuriwet nipo mama'e mua 'gã nupe? Kwaiwete te 'ã 'gã a'i kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁴ Kwaiwete 'gã. Sĩku miu te kũima'efera 'gã nuri 'upa 'ga porogyta renupa. A'eramũ 'gã poromũ 'jau 'ga upe: “Niapoi mama'ea 'gã nupe”, 'jau 'ga upe.

A'ere Jejui 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Naani. Pemojo'ok 'gã. Kwaiwete 'gã 'ã. A'eramũ pẽẽ 'gã mojo'oka. 'Au sũkwẽta 'gã pemuapyk. Peu sũkwẽta 'gã muapyka 'jau. Peu nanẽ nũ. Peu nanẽ nũ 'jau 'gã muapykapap— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁵ A'erauwe futat 'gã 'ga je'ega rupiwewe futat 'gã muapyka. ¹⁶ A'ere Jejui 'ga kanape'i ppyka opo pe ipira'i reewe. A'ere 'ga eramã'jãu ywau opo pe. A'eramũ 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree. Ene te 'ã eneresage oree— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

A'ere 'ga kanape'i mowowoka ipira reewe imopẽpena 'gã nupe. A'ere 'ga imonou wemimu'e 'gã nupe.

—Pe'je imonou 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã imonou 'gã nupe. 'Gã nupe omonorauwe ojeme'yita. ¹⁷ A'eramũ 'gã ojomoyka kanape'i are ipira'i reewe. A'eramũ futat 'gã wewegamũ.

—Janerewek jane ki 'ei— 'jau 'gã ajaupe. —Niapoi agawewi akiko. A'etea ojeme'yi janee 'ga omowowogamũ— 'jau 'gã ajaupe. —Janeruwarete 'ga te ome'yi janee. A'eramũ 'ã jarejewegamũ jarejemogyau— 'jau 'gã ajaupe.

Ojemi'wapaw ire 'gã emyrera monou ijaga yrũ pype. Tusi yrupemũũ matyneema. 'Gã jemi'wapaw ire 'ga 'gã monou 'gã 'wyr ipe nũ. Opy'araypare'emamũ 'gã awau ajemogyau oje'wyr ipe nũ.

Pedro 'ga Jejui 'ga mome'uawet
(Mateu 16.13-20; Maku 8.27-30)

¹⁸ A'ere anurenure'i Jejui 'ga 'ũina oporogytau 'Uwarete 'ga upe ojetee'i. 'Ga porogytaaw ipe 'ga remimu'e 'gã 'ua owaẽma 'ga upe. A'eramũ 'gã 'ga rerowyka. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja e'i te tekotee 'gã jee jepi?— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁹ —“Amanũ ma'efera 'gã amũ te nipo 'ã 'ut oferapa rai'i nũ”, e'i 'gã enee jepi. Amumera 'gã: “Juã Batista 'ga te nipo 'ã 'ut oferapa rai'i nũ”, 'jau 'gã enee jepi. Amumera 'gã: “Eliasi 'ga nipo 'ã 'ut ojewya rai'i nũ”, 'jau enee jepi. Amumera 'gã: “Janeruwarete 'ga je'ega mome'warera 'gã amũ nipo 'ã 'ut oferapa rai'i nũ”, 'jau 'gã enee jepi— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁰ —Pẽẽ nũ. Ma'ja pe'je ajee jee jepi nũ'ũ?— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe.

A'eramũ Simão Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—“Janeruwarete 'ga remimurera 'ga”, aru'e ore enee jepi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

—Je mome'u kasi ajee pejepe 'gã nupe ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

Amanũawama mome'uawet
(Mateu 16.21-28; Maku 8.31–9.1)

²¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat pe'je. ²² Je 'ã a'jea futat pẽneki'yraretea— 'jau 'ga 'gã nupe aipo ojeupe 'eramũ. —Anure nipo 'gã je rereko tyweretei. Kwaiwete nipo je ree iporomutare'ema 'gã. A'eramũ nipo 'gã je rerekou tyweaete. Judeu 'gã 'wyrria'ri, mainana 'wyrriat, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat. Mĩmera 'gã nipo oporomutare'emamũ je ree— 'jau 'ga 'ũina imome'wau 'gã nupe. —'Gã nipo je juka. A'ere nipo imuapyra 'ara rupi Jeruwarete 'ga je moferawi etee nũ— 'jau 'ga 'ũina imome'wau 'gã nupe.

²³⁻²⁴ —Jeremiayuwamũ pejejekoweramũ pẽẽ jeremifutar imũ etee futat mama'ea peapo. Pejekyjawe'em futat pejejereko tywer awi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pejemanũ awi miamũ pejekyjawe'em futat. Amumera 'gã nipo “Jejui 'ga rerowiaara je” 'eramũ ifuwet pẽ apisi are. A'ere kasi “naJejui 'ga rerowiaara rũ je”, pe'je 'gã nupe ne— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe. —“Tene 'gã je jukai kwy”, pe'je etee ki. “Napoira'uweri je Jejui 'ga rerowiar awi”, pe'je etee ki. Jeremiayuwamũ pejejekoweramũ ki jeje'eg imũ etee futat peko— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Najemanũweri je Jejui 'ga mome'u are” 'jara 'gã nooa'uweri futari ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Je naapoa'uweri futari mama'ea Jejui 'ga remifutar imũ” 'jara nanẽ awawe'em ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Amumera 'gã te nipo ajee e'i “tene 'gã je jukai kwy”, e'i ajemogyau. “Napoira'uweri je 'ga rerowiar awi” 'jara 'gã etee awau ywag ipe, Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau ee. ²⁵ —Okaraemã mono'og are etee ea'at ma'e 'gã nanẽ ni'akwaawi futari. Kwaiwete agawewi 'gã karaemã. A'ere aipo 'gã miamũ nooi futari ywag ipe. Nom'yi 'gã weaa Jarejuwarete 'ga ree. Okaraemã me'yi are etee 'ga fuweramũ. A'eramũ 'gã awawe'em 'ga pyri. Mama'eukwaawa rapyaw ipe etee 'gã awau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁶ —Temome'u awi 'ga amũ jenosĩ re je nanẽ nipo tejenosõu 'ga wi tejewya nũ. “Je naJejui 'ga remiayuwa rũ” 'jara 'gã nipo okyjau je ree amanũ awi. A'eramũ je 'jau aipo 'jarera 'gã nupe: “Najeremiayuwa rũ 'ga”, 'jau nipo je 'gã nupe tejewya nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—Amanũ awi ikyje'ema 'gã te nipo 'jau, “Je te 'ã Jejui 'ga remiayuwa”, 'jau 'gã 'gã nupe. Aipo 'jarera 'gã te nipo je anure tejewya naenosĩ 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe. —Anure je ruri tejewya ywagipewara 'gã netee 'awa ywy pe nũ. Mama'e tywera apoare'ema 'gã

netee nipo tejua tejewya 'awa ywy pe nũ. Tejuwarete 'ga renyfuga pype je tejua tejewya anure. A'eramũ nipo 'gã 'jau jee: “Nitywi 'ga amũ ene 'jawe esage ma'e 'gã. Ene tete 'ã eneresageay oree”, 'jau nipo 'gã jee anure je jewyt je ruramũ— 'jau Jejui 'ga u'ama oporogytau 'gã nupe. —Aipo 'ara rupi futat nipo je 'i 'gã nupe, 'gã nowase. “Agera 'gã jeje'ega wanuwa ajemogyau rai'i”, 'jau nipo je 'gã nupe 'gã nowasewase— 'jau 'ga u'ama oporogytau 'gã nupe. —Tejewyru'japa te nipo je ruri pẽ nupe pẽ'wyrat pãwẽ pãwẽnamũ — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁷ —Anure nipo pẽẽ mũ je resak pejepe pejemanũme'ẽwe peje'wyraramũ je rekoa. Jarejuwarete 'ga pãjẽa nipo pẽẽ mũ esaka— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe oporogytau.

'Gã neape Jejui 'ga jesowo'gõkawet
(Mateu 17.1-13; Maku 9.2-8)

²⁸ Majepeja morowykye'ema magwaw ire, Jejui 'ga awau ywyty'rarimũ oporogytau 'Uwarete 'ga upe. Muapyra 'gã etee 'ga erawau ojeupi. Pedro 'ga, Juã 'ga, Tiago 'ga. Mĩmera 'gã etee 'ga erawau ojeupi. ²⁹ 'Uwarete 'ga upe 'ga porogytaramũ 'ga reakwara ojesowo'gõka. 'Ga reakwara wenyfugamũ. 'Ga raitya nanẽ waparasingamũ 'ga ree nũ. Iaparasing enyfuk te 'ga raitya 'ga ree.

³⁰⁻³¹ A'eramũ futat mukũja 'gã 'ua oporogytau 'ga upe. Ywag awi 'gã 'ua oporogytau 'ga upe. Moisesi 'ga, Eliasi 'ga retee 'ua oporogytau 'ga upe. Tata enyfuga 'jawewara ywyteripe 'gã u'ama oporogytau. Jejui 'ga manũawama mome'wau 'ga upe:

—Jerusareg ipe nipo ereo emanũmũ Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat. “Ga manũa 'gã tywera tomepey 'jau”, e'i Janeruwarete 'ga enee— 'jau 'gã 'ga upe. —“A'eramũ 'ga 'gã katu'okaramũ akou 'jau”, e'i Janeruwarete 'ga enee— 'jau 'gã 'ga upe imome'wau.

³² 'Gã porogytaramũ 'ga rupi oo ma'efera 'gã osea 'upa. Poje 'gã opaka. Amã'jãmayayau Jejui 'ga renyfug are. Irãã'ã mukũja 'gã 'amamũ 'gã porogytaramũ 'ga upe. ³³ Mukũja 'gã oja'wyja'wyraramũ Pedro 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—'Awa esageay janee ra'e. 'Au etee sapyta 'jau, ki Ku'jyp— 'jau 'ga 'ga upe. —'Au etee tapỹja taruapo amũ pẽ nupe 'jau. Ene upe, Moisesi 'ga upe, Eliasi 'ga upe 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

Osera 'ga enafu'ama. A'eramũ 'ga u'akwaawe'emamũ oporogytau tyweruu 'gã nupe.

³⁴ 'Ga porogytarauwe ywasiga mũ 'ua ojypa 'gã nee. A'eramũ futat ywasiga 'gã mima 'gã nui. Ywasiga etee 'gã mopiryrita ojypa 'gã nee nũ. ³⁵ A'erauwe futat Janeruwarete 'ga oje'ega muri imojypa ywasiga rupi 'gã nupe:

—Koromũ je ra'yrarete 'ga, jeremimurera 'ga. A'eramũ ki pẽẽ pejeapyakau 'ga je'eg are— 'jau 'ga 'gã nupe, oje'ega mua.

³⁶ 'Ga porogytapawauwe ywasiga ojeupi pap 'gã nui nũ. Irãã'ã Jejui 'ga etee 'ga 'amamũ ojetee. Ywasiga rupi mukũja 'gã ojeupia awau. A'eramũ futat 'ga remimu'e 'gã opika etee futat. Nomome'ui futari 'gã tekotee 'gã nupe, miamũ ojewyr ire.

Kunumĩ 'ga katu'okawet
(Mateu 17.14-21; Maku 9.14-27)

³⁷ Ai'iwe 'gã 'ua ojypa ywyty'rar awi nũ. A'eramũ futat kwaiwete 'gã 'ua Jejui 'ga rowosõu. 'Ga porogyta renupa 'gã 'ua. ³⁸ Jejui 'ga resakawe kũima'e 'ga amũ 'ua wafukaita 'ga upe:

—Jejui! Esak jera'yra 'ga jee. Majepei tee jera'yra 'ga. Nirũi 'ga jee. A'eramũ ene ejua 'ga resaka jee. ³⁹ Mama'eukwaawa 'ga opyyk 'ga moypiwukaa 'ga muafukajukaa 'ga motyjuita 'ga juru rupi. A'ere 'ga pikapikapikau 'ga rerekou. Nopoiri futari 'ga wi. Esak 'ga jee— 'jau 'ga Jejui 'ga upe. ⁴⁰ —“Pemoit 'ga wi”, a'e futat je eneremimu'e 'gã nupe ko. A'ere 'gã nomoiri etee 'ga wi ko— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁴¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramū sipo pēē je rerowiare'ema pejejemogyau 'ū? Ymā agawewi nā'ā je pē mu'ei re'ā. A'etea nipo 'ā naje rerowiari tāmējē 'ā pejepe. “Nokoa'uweri je pē pype namutamutat”, a'e je pē nupe jepi— 'jau 'ga tesirūmera 'gā nupe nanē nū.

A'ere 'ga 'jau kunumī 'ga ruwa 'ga upe:

—Ere 'ga rerua 'au jee. Taesak 'ga 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴² A'erauwe futat 'ga wa'yra 'ga rerua. 'Ga upe 'ga waēm ja'wyja'wyrāmū mama'eukwaawa 'ga pyyka nū. A'eramū futat 'ga retyka ywyu.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga pirewara upe:

—Ejepe'a 'ga wi— 'jau Jejui 'ga jupe.

A'eramū futat 'ga imoia 'ga wi. A'ere Jejui 'ga 'jau kunumī 'ga ruwa 'ga upe:

—Kweramū enera'yra 'ga nū. Jaruete 'ga nū— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴³ A'eramū esakarera 'gā oporesagamū etee futat 'ga ree.

—Mama'eukwaawa miamū 'ā pājēa. Ku'jywa 'ga taetu te 'ā pājēreteā— 'jau 'gā 'upa ajaupe.

Amanūawama 'ga imome'wau'japa

(Mateu 17.22-23; Maku 9.30-32)

Aipo resakarera 'gā oporesagamū 'ga ree kunumī 'ga katu'ogamū.

—Janeruwarete 'ga 'ā pājēreteā futat. Nitywi 'gā amū 'ga 'jawe— 'jau 'gā ajaupe.

⁴⁴ Aipo 'gā 'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pēneki'yra agawewi je 'ā. A'etea nipo Janeruwarete 'ga je pyygukat anurenure'i je ree iporomutare'ema 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga wemiayuwa 'gā nupe.

⁴⁵ A'ere 'gā naeapyoi 'ga 'eawer are. Janeruwarete 'ga namueapyoi 'gā ee. A'ere 'gā jenosī 'ga upe oporonuw are.

Esageay ma'e are 'gā mu'eawet

(Mateu 18.1-5; Maku 9.33-37)

⁴⁶ A'ere 'ga remimu'e 'gā 'jau ajaupe:

—Manamū te jane Jarejuwarete 'ga upe esage ma'eramū jarejuapyraapa?— 'jau 'ga remimu'e 'gā 'upa.

Ajaupe etee futat oporogytau. ⁴⁷ A'ere Jejui 'ga 'gā kwaawi. Ajaupe 'gā 'e kwaawi. Nuenuwi futari 'ga numiamū. A'ere 'ga ikwaawi futari ajaupe 'gā 'ea. A'eramū 'ga 'jau kunumī 'ga amū upe:

—Ere ejua 'au je pyri— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe kunumī 'ga amū 'ua 'ga repejāna 'ga rerowyka.

⁴⁸ —Peesak te kunumī 'ga 'ama je pyri?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —'Ga ree pejejejuka esageramū je ree we futat pejejuka esage. Je ree pejejejuka esageramū je muarera 'ga ree we futat pejejuka esage— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. —Aipo apoara 'gā esage ma'eramū Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—“Je jeresage” na'jara 'gā nūi esage ma'eramū Jarejuwarete 'ga upe. A'ere ajuee ojejuka esage ma'eramū te ae esage ma'eramū 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau esage ma'e 'gā nee.

Jane poaara 'gā janepytuna 'jawe futat

(Maku 9.38-40)

⁴⁹ A'eramū Juā 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Kūima'e 'ga amū ore aruesak mama'eukwaawa pe'aa 'gā nui ko, enerer imū ko. A'ere norepytuna 'ga rūi ko. A'eramū ore 'jau 'ga upe ko: “Ereapo awi nanuara”, 'jau ore 'ga upe ko— 'jau Juā 'ga imome'wau Jejui 'ga upe.

⁵⁰ Aipo 'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Aipo pe'je awi 'gã nupe. “Peapo awi nanuara”, pe'je awi 'gã nupe. Najanepytuna 'gã nũ numiamũ. A'ere 'gã jane poari te janeporowyky apo are. A'eramũ 'gã janepytuna 'jawe futat ajemogyau— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe aipo 'gã 'eramũ.

Samari ywy pewara 'gã

⁵¹ Ywag ipe awawa upe iwaẽm ja'wyja'wyräuwe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jerusareg ipe futat too 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵² A'ere 'ga wemiayuwa 'gã mũ ra'ne imonou wenune Samari ywy pe.

—Amunaw ipe pekwap 'oga mũ resaka jarejee jareseawamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau. Awau 'ga owaẽma amunawa mũ upe. A'eramũ 'gã oporogytau peuwara 'gã nupe:

—Jejui 'ga ore mut 'au oroseawa mũ rekarukaa orojee ko— 'jau 'gã peuwara 'gã nupe.

—A'ere nipo 'ga ruri ore rewiri. Ityp te oreseawa 'au?— 'jau 'gã peuwara 'gã nupe.

⁵³ A'ere peuwara 'gã 'i etee 'gã nupe:

—Nitywi pẽseawa 'au nũ'ũ. Jerusareg ipe etee futat pekwap. Nepesera'uweri 'au— 'jau etee 'gã 'gã nupe.

Samari ywy pewara 'gã najudeu joporemũremũa rũi. Ojopypepype 'gã. A'eramũ 'gã judeu 'gã futare'ema peu ojepype.

A'eramũ 'gã ojewya 'ua Jejui 'ga pyri nũ.

—“Nitywi pẽseawa 'au”, e'i 'gã oree ko— 'jau 'gã 'ua Jejui 'ga upe.

⁵⁴ A'e renupa Tiago 'ga 'jau Juã 'ga retee Jejui 'ga upe:

—Jarejuwarete 'ga upe tee pa ore 'i “Tata emut 'gã nupe 'gã apisaupap”, aru'e te pa ore 'ga upe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

⁵⁵ A'eramũ Jejui 'ga amã'jãu 'gã nee:

—Ma'eramũ pẽẽ aipo 'jau ki 'ei. Naani. Aipo pe'je awi— 'jau 'ga 'gã nupe, oje'ega moywyrafena. ⁵⁶—Pe'je ajee soo ajepeja amunaw ipe etee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau.

“Too ene rupi 'jau” 'gã eawet

(Mateu 8.19-22)

⁵⁷ 'Gã waw ipe kũima'e 'ga amũ 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Too ene rupi 'jau— 'jau 'ga 'ua 'ga upe. —Taata tekou ene rewiri kwe pe ene orauwe 'jau— 'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

⁵⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat nipo eneatawet je rupi ki sa? A'ere 'ã je najerogi te tekou a'i kũi. Kasuru'miara te 'ã ok. Ywy kwara 'ã 'ga roga. Wyra'i nanẽ 'ã waityramũ nũ. A'eramũ 'ã kaaruwauwe ojewya 'ua waity pype osea. A'ere je nanarũi. Aset ekoete te futat je tekou. Tekaarupaw ipe je tesea ekoete te futat tekou. Je 'ã pẽneki'yra agawewi. A'etea 'ã je najerogi tekou. Jeremiayuamũ nan tee futat pejemogy. A'etea futat te eneatawet je rupi?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵⁹ A'ere Jejui 'ga oje'ega ajepeja 'ga upe nũ:

—Erejot te je rupi? Naani te ra'u nũ?— 'jau 'ga 'ga upe.

—Naani. Nooi je 'awauwe ene rupi. Tene jeruwa 'ga manũi ra'ne. Tejuwa 'ga manũ re too ene rupi 'jau. 'Ga manũ re nipo a'jea futat tekou ywyapi ene rewiri. Tejuwa 'ga manũa ra'ne je aesak— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁶⁰ A'ere Jejui 'ga 'i etee 'ga upe:

—Naani. Ene'me awi. 'Awauwe futat ejot je rupi. Eneruwa 'ga manũnamũ amutee 'gã totym 'ga enee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe. —Ene tereko “Pe'je pejepoia pejetywer awi” 'gã nupe 'jaramũ 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —“Pejetywer awi pepoiramũ Janeruwarete 'ga pẽ monoi wemiayuamũ” 'gã nupe 'jaramũ tereko 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁶¹ A'ere 'ga amũ 'jau Jejui 'ga upe nũ:

—Tene ajee je ra'ne. Too ene rupi 'jau— 'jau 'ga Jejui 'ga upe. —A'ere je oi tepytuna 'gã momoranupa ra'ne, “Oo je 'ga rupi”, 'jau 'gã nupe ra'ne— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁶² A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je rupi iatawet ma'eramũ pejot ekoete te futat je rupi pejejea jewyre'emamũ futat pejejemiejarera mama'e are. Wemiejarer are eajewyt ma'e 'gã nooi futari je rupi. Eajewyt ma'e 'gã nokoarũi je mome'waramũ kwe pewara 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

10

Set̄etai tois 'gã monoawet

¹ Anure Jejui 'ga kwaiwete 'gã mũ'jãu 'gã pytuna 'gã nui. Set̄etai tois etee 'ga 'gã mũ'jãu. 'Gã mũ'ẽ re 'ga 'gã mokwasi'wau. Mukũi juejue Jejui 'ga 'gã monou amunaw ipe wenune.

—A'ere too p̄e newiri 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ² —Inãinãni'ĩ etee Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã. Kwaiwete je 'gã jemogyi Jarejuwarete 'ga kwaape'ema— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ p̄e pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe: “Emuru'jap ejemiayuwa 'gã amũ emome'waramũ”, pe'je ki 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Sã'ã juowuurana. Omonookara tywe'emamũ 'ã ototokapaw ekoete. Nan tee futat nipo 'gã 'ga je'ega ojeupe 'gã imome'ue'emamũ 'gã pawe etee mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³ —Ma'eramũ je 'ã p̄e monoi kwe pe, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waukaa 'gã nupe, ikwaapare'ema 'gã nupe. Sã'ã kasuraa tajau jarũa pyterimũ isea. A'eramũ 'ã tajaua iu'wau. Nan tee futat p̄e. Jarejuwarete 'ga kwaapare'ema 'gã pyterimũ pese. 'Gã amũ nipo amara'neramũ akou p̄e nee. A'ere nipo je jejukai p̄e nee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴ —Peroo kasi karaemã ne. Ka'arana nan̄e kasi peroo ne. Pejejemi'urama nan̄e kasi peroo ne. Pejepyapaawa nan̄e p̄e erawawe'em nũ. Pejepyatawe'em nan̄e pe aje pejeporogytau 'gã nupe nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

⁵ —Amunaw ipe pejewaẽmawe ki pe'je 'gã nupe: “Awamũ Janeruwarete 'ga p̄e mopy'ata'wai p̄e mogyau”, pe'je ki pejesou pejewau 'gã nog ipe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. ⁶ —P̄e nee 'gã ku'iramũ Janeruwarete 'ga aku'i monoi 'gã nupe. P̄e nee 'gã ku'ie'emamũ 'ga aku'ia nomonoa'uweri 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁷ —Pejejeupe 'oga resaukaripyra pype etee futat ki pejup. Pejejejyite'ema ajepeja 'oga pype. Pejejeupe imuripyrrera 'wau etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —Sã'ã ae ojeupe ojomoporowyky re ojomepya. Nan tee futat nipo 'gã p̄enemi'urama muri p̄e nupe ojeupe p̄eporogyta repyramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

⁸ —'Gã 'wyrarete upe pejewaẽmawe ki pe'je 'gã nupe: “Au ore ruri Jarejuwarete 'ga porogyta mome'wau p̄e nupe”, pe'je ki 'gã nupe. “Pe'je ajee pejejua 'ga imome'wau ore” 'eramũ peu pejepyttau pejejupa imome'wau 'gã nupe. 'Gã 'wyr ipe etee futat pejejemogyau pejejeupe mama'e muripyra 'wau etee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau.

⁹ —Ojero'wu ma'e 'gã ki pekatu'ok. Jarejuwarete 'ga ree p̄e 'gã mu'jau. “Werowiarãmũ 'ga p̄e mogoi wemiayuamũ”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

¹⁰⁻¹¹ —Pejewau nipo 'gã 'wyrarete mũ upe pejewaẽma. A'eramũ nipo 'gã “nore-porenuwiweri ore Jarejuwarete 'ga je'eg are”, 'jau nipo 'gã p̄e nupe. A'eramũ ki pe'je 'gã nupe: “Janeruwarete 'ga 'ã wemiayuamũ p̄e futat numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee 'ga”, pe'je ki 'gã nupe. “A'eramũ nipo 'ga anure p̄e mu'arasiga p̄e mogyau”, 'jau ki p̄e 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —A'eramũ p̄e 'gã 'wyrarete pyterimũ pejewau pejejemogyau pejepyapaawa nupãnupãu, 'yja motototoka jui. “Janeruwarete 'ga 'ã ifuwet p̄e katu'og are futat numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee”, pe'je ki pejewau — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

12—A'jea futat je 'i. Anure, wowase pē majatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga Sodom ipewarera 'gā nereko tyweretei nū. Sodom ipewarera 'gā itywetywet Janeruwarete 'ga upe rakue. A'eramū 'ga 'gā nerekou tyweaete 'gā tywer are nipo. A'ere “Noreporenuwiweri ore Jarejuwarete 'ga je'eg are” 'jara 'gā Sodom ipewara 'gā tywera apyraawi. A'eramū 'ga a'eramū nipo 'gā nerekou tyweaete nū Sodom ipewarera 'gā apyraapa—'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

Jejui 'ga je'ega moywyrafenawet
(Mateu 11.20-24)

13 A'eramū 'ga 'jau 'Uwarete 'ga ree oporomutare'ema 'gā nupe:

—A'e je ki 'ei pēporiay'i 'ā pejejemogyau numiamū a'i kūi. Korasī pewaramū, Pesaita pewaramū. Mīmer ipewaramū 'ā pēporiay'i pejejemogyau numiamū. Pē'wyr ipe ako je Jarejuwarete 'ga mome'ui tekou pē nupe ikue numiamū. Ojero'wu ma'e 'gā katu'oka ako tekou pē neape ikue numiamū. A'ere ako nepēporenuwiweri jeje'eg are ikue. Nepēpouriweri ako pejetywer awi ikue. Pejetywera retee ako pēē ikue. Tiro pe 'gā katu'og ire amunipo 'ā peuwara 'gā pōiri otywer awi rakue. Sidom ipe nanē je iapo re amunipo 'ā peuwara 'gā pōiri futari otywer awi rakue. Tanimuga amunipo 'ā 'gā wereko wapyte'rarimū otywer awi opōira resaukaawamū. A'ere ako je 'au agawewi iapo tekou pē'wyr ipe ikue. A'etea ako nepepōiri pejetywer awi ikue—'jau Jejui 'ga u'ama 'gā nupe.

14—A'eramū nipo Jarejuwarete 'ga pē majatykaawa 'ara rupi Tiro pewara 'gā majatykau wowase. A'eramū nipo 'ga 'gā nerekou tyweaete. Sidom ipewarera 'gā nanē nipo 'ga erekou tyweaete nū. 'Gā tywer are wejue nipo 'ga 'gā nerekou tyweaete etee. A'ere nipo 'ga pēē te pē nereko tyweretei kwaiwete. Pēē te 'ā neperowiari 'ga, 'ga pājē resakareramū miamū—'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

15—Pēporiay'i pejejemogyau numiamū, a'e je 'ā pē nupe, Kafanaū pewaramū nanē nū. “Ore Kafanaū pewaramū oreresage. A'eramū ore arawau ywag ipe”, pe'je pejejaupe numiamū. A'ere je 'i pē nupe: Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'eramamū futat pēē, a'e je 'ā pē nupe—'jau Jejui 'ga Kafanaū pewara 'gā nupe. —Nepepōiri te 'ā pejetywer awi. A'eramū pēē pejewau mama'eukwaawa rapyaw ipe futat—'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

16 A'eramū 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe:

—Pe'je pejewau jeporogyta mome'wau kwe pe 'gā nupe—'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. —A'eramū pē nee wapyaka ma'e 'gā je ree nanē futat wapyakau nū. Pēje'ega renupara 'gā futat jeje'eg are nanē wapyaka nū—'jau 'ga 'gā nupe. —Pēje'ega renupare'ema 'gā je ree nanē nuapyakai nū—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Je renupare'ema 'gā nanē futat je muarera 'ga nuenuwi nū—'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

Setētai tois 'gā wekwawera mome'uawet

17 A'eramū Jejui 'ga wemimū'ēmera 'gā monou kwe pe, 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga porogyta are. Setētai tois 'gā awau kwe pe 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga porogyta are. Anure 'gā 'ua ojewya nū. 'Gā ku'ia 'gā nerekou. A'eramū 'gā 'ua 'jau Jejui 'ga upe:

—Mama'eukwaawa miamū futat ore oromoit arakou 'gā nui ai'i—'jau 'gā 'ua 'ga upe imome'wau. —“Jejui 'ga rer imū ore pē moiri 'gā nui”, 'jau ore mama'eukwaawa upe ai'i—'jau 'gā 'ua imome'wau Jejui 'ga upe.

18 Aipo ojeupe 'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea—'jau etee futat 'ga 'gā nupe ojeupe imome'uramū. —Ymā te je mama'eukwaawa 'wyriara resagi ikue, ywag awi tut i'ara resagi ikue, Satanasi turi 'ara resagi ikue. Sā'ā tupā werawa 'ara. Nan tee futat i'ari. Janeruwarete 'ga imuēma imua imomoa ikue. A'eramū je a'eramū esaka ikue. Janeruwarete 'ga ipājē renuēma jui ikue. A'eramū ināinānī'ī etee erekou. Ma'eramū 'ā emiayuwa pemoit 'gā nui rai'i. Tepājēa te ako je omono pē nupe ai'i. A'eramū 'ā pēē imoia pejejemogyau 'gā nui rai'i—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. 19—Ma'eramū 'ā mama'eukwaawa 'wyriara ipājēa niapoa'uweri

pě nupe. Jeje'eg imũ peata pě nekoramũ mama'eukwaawa 'wyrriara nepě apisiukari mama'e tywera upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —A'eramũ nipo pẽ pejepyruga agawewi futat moi are. A'eramũ nipo pě u'wau agawewi. A'etea nipo nepemanũ jupe. Jawa'jyra nipo pě piau agawewi. A'ere nipo naya'uweri pě nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau. —Jeje'eg imũ peata pě nekoramũ nitywa'uweri mama'e tywera pě nupe. Ma'eramũ 'ã a'jea futat mama'eukwaawa pemoit pejemogyau 'gã nui. ²⁰ A'ere kasi a'e are pejerowiaraip pejee pejemogyau ne. Jeremiayuamũ wejue te pejemogy. Ma'eramũ 'ã pẽku'i pejemogyau— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe oporogytau. —Jeremiayuamũ pẽnera jekwasiari 'upa jeka'aran are ywag ipe. A'e are ki pẽku'i pejemogyau jeremiayuamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

*Jejui 'ga ku'iwet
(Mateu 11.25-27)*

²¹ Janeruwarete 'ga pãjẽa Jejui 'ga rerekou. A'eramũ 'ga a'eramũ aku'iramũ akou oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. Ene 'ã mama'e jararetea. Ene 'ã ywag ipewara mama'e jara. Ywy pewara jara nanẽ 'ã ene nũ. Ene te 'ã mama'e jararetea. Nai'akwaap ma'e 'gã etee rũi 'ã eremueapyo jeje'eg are. Akotee ma'e 'gã na'ne 'ã eremueapyo ee nũ. I'akwaap ma'e 'gã jẽmĩ'ã ene imueapyowe'em ee. Ejemifutar imũ etee futat 'ã ene akotee ma'e 'gã mueapyo ee. Nanuara futat te 'ã erefutat rakue— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe. —Ma'eramũ 'ã itywera 'gã etee futat eremueapyo ee— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

²² 'Uwarete 'ga upe oje'eg ire Jejui 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Jeruwarete 'ga je mu'akwaap mama'e are ikue. Ma'eramũ je 'ã ikwaawi— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

—Jeruwarete 'ga je kwaap katu katu futat. Nitywi 'ga amũ je kwaapara mũ. Jeruwarete 'ga etee te je kwaap— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau. —Je 'ã Tejuwa 'ga akwaap katu katu futat. A'ere 'ga nitywi amũ je 'jawewara Jeruwa 'ga kwaapa katu katuara 'ga— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ma'eramũ je 'ã tejemipyyrũmera 'gã mu'ei Tejuwarete 'ga ree. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga kwaapa je pyri— 'jau 'ga 'gã nupe.

²³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe etee:

—Jeporokatu'okawera 'ã peesak. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã katu'oga nanẽ 'ã pẽẽ esaka nũ. Ma'eramũ 'ã pẽku'i pejemogyau— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe. ²⁴ —Janeppy 'gã 'ã iporesagiwet futat jeremiapo are rakue numiamũ. A'ere 'ã 'gã manũi erujewi je rure'emauwe rakue. 'Gã 'ã oporenuwiweramũ jeje'eg are rakue numiamũ. A'ere 'ã 'gã manũi erujewi je rure'emauwe rakue— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe. —Pẽẽ 'ã jeremiapoa peesak katu katu. Ma'eramũ 'ã 'gã ku'ia peapyraap— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

Ajuee ajemuaẽm ma'e

²⁵ A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga amũ 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe. “Tomojenosĩ Jejui 'ga 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe numiamũ.

—Maran ae awau Jarejuwarete 'ga pyri ki 'ei? Emome'u jee 'i— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁶ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'ja e'i Moisesi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga rakue? Eremogyta nipo jepi? Maran enereapyo ee?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁷ —Aipo e'i futat 'ã Moisesi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga rakue. “Peenup Jarejuwarete 'ga je'ega. Pẽporomutat Jarejuwarete 'ga ree a'jea futat. Mama'ea peapo 'ga upe, 'ga remifutar imũ. Pejejea'aramũ pejemogyau 'ga ree 'gã nee pejejea'ara apyraapa. Aipo aporamũ nipo pejeporomutamũ 'ga ree a'jea futat”, e'i 'ga ka'aran are rakue. “Pẽporomutat pejepyrriwara 'gã nee pejee pejeporomutara 'jawe etee futat”, e'i 'ga 'ã ka'aran are inuga janee rakue— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁸—A'jea futat aipo 'ea— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Namutar iki peapo. A'eramũ pejewau Jarejuwarete 'ga pyri pejemanũ re— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁹ A'eramũ 'ga 'jau Jejui 'ga upe nũ:

—A'eramũ je maranuara 'gã nee tepota'waramũ ki 'ei? Awỹja je pyriwaramũ ki 'ei?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

³⁰ A'eramũ kwe pe etee Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ, 'gã mu'jau ajuee 'gã pojejuka are.

—Kũima'e 'ga 'ut amũ akou ojypa Jerusareg awi. Ajepeja amunaw ipe 'ga 'ua numiamũ, Jeriko pe 'ga 'ua numiamũ. A'ere 'ga ruaw ipe muna'ywa 'gã 'ga rekoari. A'eramũ muna'ywa opokoka 'ga ree. 'Ga raitya mosoka 'ga wi 'ga nupãnupãu 'ga monou 'ga nuga. 'Ga jukaaipa 'ga rejaa inuga peyse pe. ³¹ A'eramũ mainana 'ga amũ awau akou pe rupi. Awau owaẽma 'ga upe. Irãã'ã 'ga ruwamũ peyse pe. Amã'jãu etee 'ga ree. Okwapa etee 'ga pyu. A'ere mainana 'ga nokoi 'ga ree. Awau etee 'ga pyu. ³² A'ere 'ga amũ 'ua nũ. Levi 'ga juapyrera 'ga amũ 'ua 'ga pyu nũ. 'Gã pytuna 'ga futat numiamũ. A'ere nãnẽwẽjẽmĩ 'ga nokoi 'ga ree. Okwapa etee 'ga pyu nũ— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe.

³³—A'ere Samari ywy pewara 'ga 'ua pe rupi akou. Na'ga jekoty'aawa 'ga rũi agawewi. 'Ga ree iporomutare'ema 'ga agawewi.* Inupãmyrera 'ga judeua. A'etea Samari ywy pewara 'ga inupãmyrera 'ga resakawe ajemuaẽm 'ga ree. ³⁴ A'eramũ 'ga opytau 'ga ree. Na'ga remiesaga 'ga rũi agawewi. A'etea 'ga opytau 'ga ree. Oporiaramũ 'ga ree. Iporiay'i 'ga 'upa 'ga upe. “Maran poko ene 'i?” 'jau 'ga 'ga upe.

—“Muna'ywa opokok je ree ki 'ei, jekaraemã arewi ki 'ei”, 'jau 'ga 'ga upe.

—A'eramũ futat 'ga muagy monou 'ga ree, 'ga pi'rokawer are. Muaga 'ga ree imono re ifaa 'ga wi. A'ere 'ga 'ga monou kawaru'i 'arimũ, weymawa 'arimũ 'ga rupia. A'eramũ futat 'ga 'ga rerua erowaẽma ae seawa 'og ipe. A'e pe futat 'ga 'ga fuanuga 'ga rerekou.

³⁵—Ai'iwe 'ga, oo enune, oka'aranũũ monou 'oga jara 'ga upe. “Efuanug 'ga jee. Maran gatu nipo owaẽme'ema ka'aranũũa jupe. Jupe iwaẽme'emamũ tejewya tamepypap ene 'jau”, 'jau 'ga 'oga jara 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

³⁶ Imome'upaw ire Jejui 'ga oje'ega moromu'jara 'ga upe nũ:

—Muapyra 'gã inupãmyrera 'ga resaka. Maranuara 'ga ajemuaẽma 'ga ree? 'Ga pytuna 'ga te ajemuaẽm 'ga ree?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁷—Naani. 'Ga pytune'ema 'ga futat ajemuaẽm 'ga ree, ojejukau 'ga ree— 'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat. 'Ga pytune'ema 'ga futat ojejuka 'ga ree. A'eramũ pẽẽ nanẽ iapou nan— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Nan aeresage jejukai ajuee. Namutar iki pẽẽ nanẽ peapo nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'eramũ moromu'jara 'ga awau nũ.

Jejui 'ga awau Marta ẽẽ 'wyr ipe

³⁸ Aipo mome'upaw ire Jejui 'ga wemimu'e 'gã nerawau ajepeja amunaw ipe nũ. Marta ẽẽ rog ipe awau osou. ³⁹ Ẽẽ kypy'yra ẽẽ, Mari ẽẽ awau wapyka Jejui 'ga pyri, 'ga porogyta renupa 'ũina. ⁴⁰ A'eramũ Marta ẽẽ kumi apou erekou. A'eramũ ẽẽ 'jau ojeupe: “Koo. Je tee 'i nipo aje ako mama'e apou jarejee”, 'jau ẽẽ. “Maran tete Mari kynu nuapoi mama'ea je pyri. Wapyg etee pa 'ã kynu 'ũina kĩa pyri nũ”, 'jau ẽẽ ojeupe.

A'eramũ ẽẽ 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Emut kynu je poaa. Je etee ako teporowykyau. “Ekwap ẽẽ poaa mama'e apou”, ere kynu upe jee— 'jau ẽẽ Jejui 'ga upe.

⁴¹—Naani. Ene te 'ã eporowyky are etee enerea'at. Epytu'u'i jui. Erejemuaẽm awi eporowyky are etee— 'jau 'ga ẽẽ upe. —Tene Mari ẽẽ reni. Jeporogyta are ẽẽ porenuiwaramũ. Jaruete ẽẽ reni je renupa, jeporogyta are wea'aramũ— 'jau 'ga ẽẽ

* **10:33** Ymã judeu 'gã niporomutari Samari ywy pewara 'gã nee rakue.

upe. ⁴²—Ene te 'ã mama'e apoawamũ etee ereko rakue. Ëẽ jeje'ega renuparamũ etee ako. Ëẽ te 'ã oporowyky esagea wesak ojeupe. Nomomoira'uweri 'gã ãẽ jui— 'jau Jejui 'ga ãẽ upe 'ũina.

11

Jarejuwarete 'ga upe 'gã je'eg are

'gã mu'eawet

(Mateu 6.9-15; 7.7-11)

¹ Anure Jejui 'ga 'ũina oporogytau 'Uwarete 'ga upe. 'Ga pig ire 'ga remiayuwa 'gã 'jau 'ga upe:

—Ore mu'e ape Jarejuwarete 'ga upe oroje'eg are ki jã— 'jau 'gã 'ga upe. —Sã'ã Juã Batista 'ga wemiayuwa 'gã mu'ea rakue. Nan ore mu'e ape, ene taetu— 'jau 'gã 'ga upe.

² Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nan iki peporogyta 'ga upe:

Kiapi'ni. Oroje'eg ore arajupa enee.

Tene muoryp ki 'gã najuejue etee.

Kamēsīete ki 'gã najuejue etee tene rerowiat ajemogyau.

Kamēsīete tere'yi 'wryriaramũ oree najuejue etee 'jau.

³ 'Awamũ ki mama'ea emut oree oreremi'uramamũ.

⁴ Norerea'aru'jawi ore mama'e tywera orojeupe 'ga iapoawer are.

A'eramũ ki ene ejea'aru'jawe'emamũ oretywer are.

Ore mamuakat futar iki ape mama'e tywera apoe'em are,

pe'je ki Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

⁵ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Jarejuwarete 'ga upe pejeporogyta awi kasi pepoit futar ine. Ojewi pepoire'emamũ nipo 'ga mama'e esage muri pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

A'ere 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ, 'gã mu'jawamũ nũ:

—Sã'ã nipo kũima'e 'ga amũ rura iwaēma opytuna 'ga upe ypyaje. A'eramũ nipo 'gã osea ajemogyau. A'eramũ nipo 'ga 'ga momaka. ⁶ “Kanape'ia emut amũ jee. Muapyra kanape'ia emut jee. Jepyntuna 'ga 'ut amũ owaēma jee. A'ere nitywi mama'ea 'ga upe. A'eramũ je tejua, emut amũ mama'ea jee, 'jau enee”, 'jau nipo 'ga 'ga upe. ⁷ A'eramũ nipo oset ma'e 'ga 'jau ajaupe: “Aset je tejupa. Najefu'amiweri je. Jera'yra 'gã oset 'upa. Awopytym je 'okwara ko”, 'jau nipo ta'yt ma'e 'ga ajaupe.

⁸ —A'ere nipo 'ga pyntuna ojero'waro'wau etee 'okwara mopoga u'ama 'ga upe wjere'emamũ. Pog pog pog. A'eramũ nipo 'ga omogerukare'emamũ afu'ama, kanape'i monou 'ga upe, opytuna 'ga omogerukare'emauwe.

⁹ —A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Nan tee futar iki pejemogy pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe pejejere'emamũ. A'eramũ 'ga pẽnemifutara mua pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

—Ojeupe pẽẽ mama'e renũjamũ Janeruwarete 'ga imuri pẽ nupe. “Je poar ape” ojeupe 'eramũ 'ga pẽ poari futari. Kamēsīete 'ga pejepoare'emamũ, pejeje'ega pejemogyau pejejere'emamũ 'ga upe. Sã'ã mama'e 'ara ae wi. A'eramũ 'ã ae ijaramũ awau ekaa. Esag ire tãmējẽ 'ã ae opoia ekar awi. Nan tee futar iki pẽẽ, pejeje'ega pejejere'emamũ futat 'ga upe mama'e renũi awi. A'eramũ 'ga mama'e mua pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—'Okwara mopogara 'ga 'jawe ki peko. 'Okwara rawopytymo'wog ire etee 'ga poiri imopog awi. Nan tee futar iki pẽẽ. Pepoit kasi 'ga upe pejeporogyta awi ne. A'eramũ 'ga pẽ poari futari— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁰ —“Mama'e emut amũ jee” 'jara 'gã nupe 'ga imuri futari. “Je poar ape” 'jara 'gã 'ga opoat futat. Ojeupe peje'egamũ 'ga je'egi futari pẽ nupe— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe oporogytau.

—Pejenosĩ kasi mama'ea 'ga upe enũina ne. Mama'e esage tee te 'ga amut pẽ nupe. Namura'uweri 'ga mama'e tywera pẽ nupe. ¹¹ Sã'ã pẽẽ. “Mama'e emut amũ jee, Kiapi'ni”, pejeja'yra pejejeupe i'eramũ mama'e katurama etee imonoa pejeja'yra upe. Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'e esagea etee imuri pẽ nupe, “mama'e esagea emut jee” 'eramũ. Moja sipo pemono pejeja'yra upe, “ipira emut jee” 'eramũ? Naani. Mama'e esagea etee te pemono pejeja'yra upe. ¹² “Wyraupi'a emut amũ jee” 'eramũ sipo jawa'yra pemono pejeja'yra upe? Naani. Nepemonoa'uweri jawa'yra pejeja'yra upe. Nan tee futat Ku'jywa 'ga— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

¹³ —Pẽẽ 'ã aetywera agawewi. A'etea 'ã mama'e esagea etee pemono pejeja'yra upe — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Nan tee futat peapo numiamũ. A'ere Ku'jywa 'ga te mama'e esagerete muri pẽ nupe “mama'e esagea emut oree” ojeupe pẽẽ 'eramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —U'agesagea miamũ futat 'ga amut pẽ nupe, “Emut E'agesagea jee” ojeupe 'eramũ— 'jau 'ga oporogytau 'gã nupe.

*Mama'eukwaawa rerekwat
(Mateu 12.22-30; Maku 3.20-27)*

¹⁴ Oporogytapaw ire Jejui 'ga mama'eukwaawa pe'au erekwara 'ga wi. A'ea 'ga moje'egukare'ema 'ga mogou. Ije'ege'ema 'jawe 'ga pirewara 'ga mogou. A'eramũ 'ga ojewi ipe'a re oje'ega nũ. A'e resakarera 'gã oporesagamũ ajemogyau 'ga ree.

¹⁵ A'ere 'gã amũ “o'meramũ te 'gã 'i”, 'gã 'i etee ajaupe:

—Mama'eukwaawa 'wyriara je'eg imũ te 'ga 'ga pirewara moiri 'ga wi— 'jau 'gã ajaupe. —Pesepu je'eg imũ te 'ga imoiri 'ga wi— 'jau etee esakarera 'gã ajaupe.*

¹⁶ A'eramũ peuwara 'gã 'jau 'ga upe:

—Oreremiesage'ema eapo amũ oree. A'e resaka “A'jea futat ra'e”, taru'e enee 'jau. “Janeruwarete 'ga opãjẽ muri 'ga upe ra'e”, taru'e enee 'jau— 'jau 'gã 'ga upe numiamũ.

A'ere 'ga nuapoi 'gã nupe. “Mama'e tywera siapoukat esaka 'ga upe jarejee 'jau”, 'jau 'gã ajaupe numiamũ. A'ere 'ga nuapoi 'gã nupe. ¹⁷ Okwaap 'ga 'gã je'eg jemima ojee. A'eramũ Jejui 'ga aipo 'jau etee 'gã nupe:

—Maran sipo 'gã amũ a'eramũ ojo'oka oywy pype ajamueu? Ajaupi etee futat ajuapisaupap, ojomateepapa ajaupi etee futat— 'jau Jejui 'ga u'ama oporogytau 'gã nupe. —Maran sipo a'eramũ ajepeja amunaw ipewara 'gã ojo'oka ajaupi etee futat ajuapisawamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

¹⁸ —Nan iapo re amunipo 'ã mama'eukwaawa remiayuwa ojomateepawi ajaupi etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁹ —“Pesepu pãjẽ mũ 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'gã nui”, 'jau ako pẽẽ jee ko. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Ma'ja pãjẽ mũ ajee pẽnemiayuwa 'gã mama'eukwaawa pe'ai 'gã nui? NaJaneruwarete 'ga pãjẽ mũ rũi nipo 'gã imoiri 'gã nui? — 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁰ —Je nanẽ futat 'ã Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ etee je 'ã imoiri 'gã nui. A'eramũ pẽẽ a'e are je kwaapa. “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga te nipo 'ã”, 'jau amunipo 'ã pẽẽ jee— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

²¹ —Ifuakat ma'e 'ga 'ã u'ywa renu'ama 'okwar ipe woga rarũmũ. A'eramũ 'ã muna'ywa osowe'em. ²² A'eramũ ifuakararete ma'e 'ga 'ua 'ga muajãna 'ga monou 'ga retyka u'ywa pojekau 'ga wi. A'eramũ futat osou 'ga karaemã upe. A'eramũ futat 'ã erawau ime'ega ajaupe— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

—Mama'eukwaawa 'wyriara ifuakat ma'e 'jawe. Ipãjẽ futat numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga te pãjẽrete. Mama'eukwaawa 'wyriara pãjẽa te 'ga wapyraap. Ma'eramũ 'ã ae Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ mama'eukwaawa pe'ai 'gã nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama, oporogytau.

* **11:15** Mama'eukwaawa 'wyriara rera mukũ tapy'ÿja je'eg imũ. Satanasi 'jawamũ, Pesepu 'jau nũ.

²³ —Je ree iporomutare'ema 'gã najeremiayuwa rûi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Jeporowyky are je poare'ema 'gã naje upe rûi oporowyky. Mama'eukwaawa upe te 'gã porowykyi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Werekwarera upe mama'eukwaawa jewyawet
(Mateu 12.43-45)

²⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pě nui omoir ire mama'eukwaawa nipo ioi ywy akÿme'ema rupi opytaawa mũ rekaa akou. A'eramũ nipo opytaawa mũ resake'emawe 'jau ojeupe etee futat nũ: “Maran te 'ã nooi tejekwawer ipe etee futat tejewya nũ 'i?” 'jau nipo ojeupe. ²⁵ A'eramũ nipo ojewya 'ua werekwarera 'ga resaka. Erekwarera 'wyriar amuteeramũ nipo akowe'em ee. Ijekatu'oguu tuwamũ. ²⁶ A'eramũ nipo opytuna majatykau awau. Sete nipo opytuna rerua. A'ea te nipo itywerete. A'eramũ te nipo erekwarera 'ga te'arareteramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea mama'eukwaawa rerekwarera pype ose re mama'eukwaawa noseu'jawi 'ua nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã ku'ia

²⁷ A'ere Jejui 'ga oporogytapaw ire kũjã ěẽ mũ mytun awi wafukaja mua 'ga upe:

—Iku'i nipo eney kynananimenime ene ree— 'jau ěẽ wafukaja mua 'ga upe.

²⁸ Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau ěẽ upe:

—A'jea futat nũ ĩ. Iku'i futat ěẽ je ree nũ ĩ— 'jau 'ga ěẽ upe. —Je rerowiaara 'gã taetu nipo ěẽ ku'i wapyraap— 'jau 'ga ěẽ upe.

Aeremiapoe'ema fariseu 'gã enũinawet
(Mateu 12.38-42; 16.1-4; Maku 8.11-13)

²⁹ Ojee 'gã jatykapaw ire Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe nũ:

—Awauwaramũ miamũ 'ã nepëa'wyri futari pejejemogyau 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. —Oreremiapoe'ema eapo amũ ore, pe'je 'ã jee numiamũ. A'e resaka “A'jea futat Janeruwarete 'ga opãjẽ muri 'ga upe ra'e”, taru'e enee 'jau, pe'je 'ã jee numiamũ. A'ere je naapoa'uweri mama'ea pẽ nupe pẽnemiesagamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Juna 'ga ree etee je pẽ muea'ari pẽ mogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁰ —Sã'ã ipira Juna 'ga mokona rakue. A'eramũ 'ã imuapyra 'ara rupi 'ga rerua eropy'apojyau rakue. Nan tee futat je ferawi imuapyra 'ara rupi. Je manũ re nipo Janeruwarete 'ga futat je moferapa imuapyra 'ara rupi Juna 'ga 'jawerimũ etee futat. Aiporamũ tãmějẽ te nipo pekwaap. “Na pa je Janeruwarete 'ga 'ga muri rakue”, 'jau nipo pẽ jee je feraw ire— 'jau 'ga 'gã nupe.

³¹ —Wowase pẽ majatykaaw ipe Janeruwarete 'ga 'jau pẽẽ mũ nupe. “Ko 'gã esage ra'e. Werowiat wejue 'gã jera'yra 'ga. A'eramũ je 'gã mua tejemiayuwamũ. A'eramũ 'awamũ 'gã 'ua osou ywag ipe je pyri. Jera'yra 'ga 'gã werowiat rakue”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe. “Ko 'gã te aje nia'wyri. Nuerowiari 'gã jera'yra 'ga rakue”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Aipo 'eramũ nipo Sepa ywy pewara 'wyriara ěẽ 'jau pẽ nupe: “NaKu'jywa kĩa remiayuwa rûi agawewi je ikue. A'etea je ojot muku awi Sarumãu kĩa je'ega renupa ikue”, 'jau nipo ěẽ pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'ere 'ã Jejui kĩa rekoï agawewi pẽ pype rakue. I'akwaap ma'e kĩa jëmĩ. A'etea 'ã nepeanuwi kĩa je'ega rakue”, 'jau nipo ěẽ oje'ega 'ua pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'jea futat ěẽ 'i. Sarumãu 'ga a'jea futat okwaap numiamũ. A'ere 'ga nokwaapawi. Je te 'ã a'jea futat okwaap katu katu. A'etea 'ã jeje'ega nepeanuwi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³² —Janeruwarete 'ga rowase pẽ majatykaaw ipe nipo Ninewa pewara 'gã afu'ama pẽ nupe. “Ore nanë nũ. Norokwaawi ore Ku'jywa 'ga ikue. A'etea ore orojeupe Juna 'ga 'ga mome'u ppyrauwe oropoit orotywer awi ikue”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. “A'ere 'ã

nepeenuwi futari Jejuí 'ga je'ega rakue", 'jau nipo 'gã pẽ nupe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. — Juna 'ga a'jea futat esage ma'ea rakue. A'ere 'ã je te 'ga apyraawi. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe pejejemogyau— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe u'ama.

Arãparĩn

(Mateu 5.15; 6.22-23; Maku 4.21-23)

³³ A'ere Jejuí 'ga oje'ega 'gã nupe nũ:

—Arãparĩna monyg ire ae nomima'uweri mama'e 'ag are. Imonyg ire ae imonoi jakatupe te imỹina ajuesawamũ te— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe.

³⁴ —Tata eny 'jawe aereaa. Sã'ã tata enya mama'e resaukara janee. Nan tee futat jarejeau jane mama'e resagi. Ea ma'e 'gã wesak katu katu futat mama'ea. Eawep ma'e 'ga te aje 'ã nuesakatui mama'ea. Nan tee futat pẽẽ. Ea ma'e 'gã 'jawewaramũ pẽẽ pẽneapyo pejejemogyau jeje'eg are, erowiaa pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ mama'e apou Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat. A'ere eawep ma'e 'jawewaramũ nepẽneapyoi futari jeje'eg are. Neperowiari jeje'ega. A'eramũ pẽẽ pejejemifutar imũ etee futat mama'e apou pejejemogyau. Ypytunaiwa pype wata ma'e 'jawe pẽẽ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

³⁵ —A'eramũ pẽẽ jeje'ega renupa futat. Jeje'ega tata eny 'jawe. Sã'ã tata enya pe resaukara pẽ nupe. Nan tee futat jeje'ega pẽ mu'ei ywaga piar are. ³⁶ A'eramũ pẽẽ jeje'ega renuparamũ tata eny pype futat pejejemogyau pejeatau. Jeje'ega renupara 'gã a'jea futat ajemogyau mama'e apou esage Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

Judeu 'gã nemiapo

(Mateu 23.1-36; Maku 12.38-40)

³⁷ Jejuí 'ga porogytapaw ire fariseu 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—Ere ejua ejemi'waa je'wyr ipe— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ Jejuí 'ga awau 'ga rupi.

'Ga rog ipe owaẽm ire Jejuí 'ga awau osou. Awau wapyka. ³⁸ A'eramũ 'ga mo'wyarera 'ga 'jau ojeupe: “Kuu. Nojepoei futari nipo ajee 'ga ki sa”, 'jau 'ga ojeupe. “Najane 'jawe rũi 'ga jepoei ojemi'war enune”, 'jau 'ga 'ga ago'wau ojeupe etee futat.

³⁹ A'ere Jejuí 'ga ikwaawi ojee.

—Ene 'ã jarejemiapou etee futat mama'ea ereapo ekou numiamũ— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe. —A'jeteetewi 'ã ene mama'e apou ekou numiamũ. A'etea 'ã nenea'wyr. Pẽẽ 'ã y'a kupe pireita futat numiamũ. A'ere 'ã nepekatu'ogi waipy katy. Nan tee futat 'ã pẽẽ. Pẽpir esageay futat numiamũ. Pejauk futat pejepiky'a awi numiamũ. A'eramũ 'ã pẽpira ojekatu'oka numiamũ. A'ere pẽkurasãu nia'wyr futari. Iky'auuramũ futat pẽkurasãua. A'ere 'ã pejekurasãu nepekatu'ogi futari— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe oporogytau 'ũina.

⁴⁰ —Pẽ'akwaawe'ema pẽ nereko kũi— 'jau Jejuí 'ga oje'ega moywyr afena 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga 'ã pẽ apoarera. A'eramũ 'ga afuweramũ pẽ katu'og are numiamũ. Napẽpira katu'og are rũi 'ga fuweramũ. Pẽkurasãu katu'og are tee 'ga fuweramũ numiamũ— 'jau 'ga oje'ega moywyr afena 'gã nupe. —Pejetywer awi pepoir ire amunipo 'ã 'ga pẽ katu'ogi. A'eramũ amunipo 'ã pẽẽ pejejesageramũ pejejemogyau 'ga upe, 'jau je 'ã tekou pẽ nupe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

⁴¹ —Pejekate'em awi pepoit. Ikaraemãe'ema 'gã nupe pejekaraemã pemono amũ. Nan pẽẽ iaporamũ pejekatu'ok, pẽpira we futat pẽywyter ipe nanẽ nũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

⁴² —Pẽporiay'i pẽẽ numiamũ. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweri pejejee pejeporomutare'em are. Fariseu 'ã pẽẽ. A'eramũ pẽẽ mama'e mojo'oka pejepo 'jawe pejejeupe. Ko pypiara nanẽ imojo'oka nũ. A'eramũ pẽẽ majepeja monou Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ emyrera pẽma'ea. Kumikasiga miamũ pẽẽ imojo'oka imonou Jarejuwarete 'ga upe. Nanuara te esage futat 'ga upe numiamũ. A'ere namĩa etee rũi peapo. Pejejee nanẽ futar iki pejekuka esage nũ. Mĩmera apoa esageay Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. —A'ere 'ã pẽẽ nanarũi.

Pěē 'ā pejuereko tywerete. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga pejejee pejepromutare'em are pē nerekou tyweaete— 'jau 'ga 'gā nupe 'ūina. —Pejepytuna 'gā nerekou esagearamū Jarejuwarete 'ga ree we futat pejejuka esage— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —A'ere pejepytun are pejejuka'emamū Jarejuwarete 'ga we futat pereko tywerete— 'jau 'ga 'gā nupe 'ūina oporogytau.

⁴³—Pēporiay'i nipo pēē numiamū. “Je jeresage” pe'je numiamū. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweretei. Pejejatykaaw ipe pejewau 'ā kūima'eeteete 'gā apykaw ipe etee pēpygiwet. Ukawō'ō me pejeatau pejejemogyau miamū 'ā pejejeapeje'ega futaa— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴⁴—Judeuramū jane nipyru'gawu'eri tywy are. Tywya nia'wyri. Aeto'omera ajemogy. A'eramū jane jarepyru'ge'ema futat ee. A'eramū jane mama'e monou tāmējē futat im'ina tywy 'arimū imojewakawamū ajaupe. A'eramū ae tywy 'arimū opyru'ge'ema. Tywya 'ā 'ūina ojewage'emamū. A'eramū 'ā ae okwapa i'arimū. Ikwaape'ema rerekou. Nan tee futat pēē. Nepēwyter a'wyri pejejemogyau. A'ere 'gā nokwaawi te. Tywy jewage'ema 'jawe futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —“Oresageay” pe'je 'ā jepi numiamū. A'ere 'gā nepekwaawi te. Pēwyter a'wyre'ema nokwaawi te— 'jau 'ga 'ūina 'gā nupe.

⁴⁵ A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā amū 'jau Jejui 'ga upe, aipo 'ga 'eramū.

—'Gā nupe aipo 'jau te ore nanē futat ore ago'o ape e'ina nū— 'jau 'gā 'ga upe aipo 'ga 'eramū.

⁴⁶—Pēē nanē nipo moromu'jaramū pejemogy tywet 'gā 'jawe futat nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Napejemimu'efer imū etee rūi te 'ā mama'ea peapo. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweaete futat. Sā'ā 'gā amū mama'e poyja monoaaju'arimū. A'eramū 'gā ojopoare'ema iupia. Nan etee pēē. Pēē 'ā Moisesi 'ga remikwasiarer are pemu'e katu katu 'gā numiamū. “Peko esage 'ā pejejemogyau Moisesi 'ga je'eger imū. Pepoit kasi 'ga je'eger awi ne”, pe'je 'ā 'gā nupe pejejemogyau numiamū. A'ere 'ā pēē te nepeko esagei pejejemogyau Moisesi 'ga je'eger imū— 'jau 'ga 'gā mu'jara 'gā nupe.

⁴⁷ A'ere 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Pēporiay'i pēē pejejemogyau numiamū. Nepeenuwi futari Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā je'ega. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweaete futat. Pēpy 'gā 'ā Janeruwarete 'ga mome'wara 'gā je'ega nuenuwi etee rakue. Ma'eramū 'ā 'gā 'ga je'ega mome'wara 'gā apisi rakue. Pēē nanē 'ā 'gā je'egera renupe'ema nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁴⁸—Pejepy 'gā 'gā apisi re 'ā pēē ita esage monou 'gā nywy 'arimū peje'arasiga resaukaawamū. A'ere 'ā pē'arasig 'mea te pē nerekoi. Pēku'ia te pē nerekou 'gā apisiawer are— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴⁹—Janeruwarete 'ga 'ā i'akwaap tāmējē futat. A'eramū 'ga jane kwaapa. A'eramū 'ga 'jau “Teje'ega mome'wara 'gā tomono 'gā nupe 'jau kwy”, 'jau 'ga rakue. “Amumera 'gā te nipo 'gā wereko tywerete. Amumera 'gā te nipo ajee 'gā wapisi”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gā nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁵⁰—A'eramū Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweaete werowiaara 'gā nepyaa. Nepē'arasigi te 'ā pejetywer are. Pejetywer are, jareppy 'gā tywer are. Mimer are 'ga pē nerekou tyweretei. Janepy 'gā 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā apisau ekoete rakue. Ywy apo ppyrauwe te 'ā 'gā 'ga rerowiaara 'gā apisi rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe 'ūina. ⁵¹—Apeu 'ga ra'ne te 'ā 'gā ajuka ppy ppy rakue. A'ere 'gā 'ā 'awamū taetu 'ga rerowiaara 'gā apisi kwaiwete. 'Awamue 'gā 'ā Sakari 'ga jukau rai'i nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Jarejuwarete 'ga rukawō'ō me 'ga 'amamū 'gā 'ā 'ga jukau rai'i. A'eramū nipo 'ga pē nerekou tyweaete iapisipyrera 'gā nepyaa— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁵²—Moromu'jara pēē numiamū. Pēporiay'i pejejemogyau numiamū. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweri futari— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Jarejuwarete 'ga je'ega te 'ā neperowiari futari. A'eramū 'ā pēē erowiarukare'ema 'gā nupe. Pē'me etee 'ā

'gã nupe. A'eramũ 'gã a'jea futat ikwaape'ema. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵³ Oporogytapaw ire Jejui 'ga awau 'gã nui. Fariseu 'gã amũ awau 'ga rupi Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee. A'eramũ 'gã awau akou oporogytau pe rupi. Ajamueu awau akou. Oje'ega moywyrafena 'ga upe, 'ga rerawau 'ga rerekou, 'ga moporogytaukaa ojeupe. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Pe'je ajee 'ga simoporogytaukat jarejee 'ũ— 'jau 'gã ajaupe. —Siesak 'ga mama'e tywera mome'ua jarejee 'jau 'ũ— 'jau 'gã ajaupe, ajuerawau ajuerekou. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga moporogytaukaa 'ga rerawau 'ga rerekou pe rupi. A'ere 'ga morogyta a'jea etee imome'ui 'gã nupe 'gã nerawau 'gã nerekou. Nomome'ui futari 'ga mama'e tywera.

⁵⁴—'Ga je'eg ekoete 'ga rekoramũ sipyyk 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

A'ere 'ga morogyta a'jea etee imome'ui 'gã nupe 'gã nerekou.

12

Pekyje ki Jarejuwarete 'ga wi (Mateu 10.26-31)

¹ A'eramũ 'gã ajatykau Jejui 'ga ree. 'Ga porogyta renupa 'ua ajatykau. Kwaiwete 'gã. A'eramũ 'gã opyruga pãwẽ gatu etee te futat ojopy are. Opyrugawe'ema rerekou 'gã opyruga ajuee.

A'ere Jejui 'ga je'egi wemimu'e 'gã nupe etee ra'ne:

—Peko kasi fariseu 'gã 'jawe ne— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe. —“Ore 'ã oreresageay”, e'i 'gã numiamũ. A'ere o'meramũ te 'gã 'i ajemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. —Nepeesagi te 'gã tywera. A'ere 'gã tywereteramũ futat. Mama'e tywera 'gã wapo ajemogyau. A'ere 'gã imimi te. Kanape'i jopypeawa 'jawe 'gã tywera. Nuesaga'uweri ae kanape'i jopypeawa. A'ere imopy'apirupaw ire ae imopy'apiruawa kwaawi futari. Nan tee 'gã tywera. Ae nuesaga'nei nipo 'gã tywera. A'ere anure te nipo ae esagi futari. Pejemogy kasi 'gã 'jawe ne— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. ²—Nomima'uweri futari mama'e tywera. Anure te nipo imimipyrrera jesaukari 'gã nupe. ³'Awamũ 'gã amũ jemogyi jemime oje'ega ajaupe. A'ere aipo 'ara rupi te nipo 'gã amũ imome'ui 'gã nupe wafukaita. A'eramũ te nipo najuejue etee futat pekwaap— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

⁴ A'ere Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pekyje awi pejeapisi are ifuwet ma'e 'gã nui. Pẽ apisi 'gã numiamũ. A'ere 'gã pẽ'aga nomateepawa'uweri. ⁵ Jarejuwarete 'ga wi te pekyje ete. 'Ga te a'jea futat pẽ mateepap ywawuje tee werowiare'emamũ. Pẽ'aga we futat 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —'Ga te a'jea futat mama'e tywera ojeupe iaporamũ ae apisi— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁶—Janeruwarete 'ga te 'ã pãjērete. A'ere 'ga jejukai esagei futari ae ree. Peesak wyra'ia. Wyra'ia 'ã niapoi agawewi. A'etea Janeruwarete 'ga imanũnamũ wesak 'ũina.

⁷ Ae taetu aje 'ã ae ate 'ga upe. Ma'eramũ 'ã 'ga jejukai ae ree taetu— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama. —Pẽ'awa we futat ojemojopyrũmawa ajemogyau pẽakag are. Aeakag are ijemogya we futat 'ga okwaapap. “Nojejukai nipo 'ga ore ree?” pe'je kasi ne. Naani. Ojejuka futat 'ga pẽ nee. A'eramũ ki pẽe pejekyllawe'em pejereko tywera 'gã nui— 'jau 'ga 'gã nupe.

Pejenosĩ kasi Jejui 'ga mome'u awi ne (Mateu 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ A'ere Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe nũ:

—Je 'ã pẽneki'yraretea. Pejenosĩ kasi je mome'wau 'gã nupe ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —'Gã nowase pẽe je mome'u renosĩ'em ire je nanẽ najenosĩ pẽ mome'wau nũ. “Je Jejui 'ga remiayuwamũ”, pẽe 'eramũ je ywag ipe peoramũ je nanẽ futat ywag ipewara 'gã

nowase a'e 'gã nupe nũ: “Koromũ noko jeremiayuwa 'gã 'ja”, 'jau nipo je pẽ nupe ywag ipe peoramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁹—Pẽẽ mũ nipo 'jau 'gã nupe: “Je naJejui 'ga remiayuwa rũi”, 'jau nipo pẽẽ. A'eramũ nipo je nanẽ futat ywag ipe peoramũ “Najeremiayuwa rũi koromũ”, 'jau nipo je 'gã nupe — 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁰—Ojeupe peporogyta re Janeruwarete 'ga petywera moiri pẽ nui. Je kuraw ire petywerete futat. A'ere nipo anure 'ga 'Agesage je'egi pẽ nupe, petywera resaukaa pẽ nupe. A'eramũ nipo pẽẽ pejeipoia pejetywer awi. Jui pepoir ire Janeruwarete 'ga imoia pẽ nui — 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'ere 'ga 'Agesage kuraw ire nitywi 'ga amũ petywera resaukaawamũ pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ jui pejeipoire'ema. Nan tee futat pejemogyau. Pejetywer awi pẽpoiriwere'emamũ Janeruwarete 'ga nomoiri futari pẽ nui. A'eramũ aipo 'gã awau mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

¹¹—Anure nipo 'gã amũ je rerowiaaramũ pẽ pyygi pẽ nerawau pejejatykaaw ipe 'wyriara rowase pẽ moporogytaukaa jupe. “Ekoay 'ga akou mama'e tywera apou”, 'jau nipo 'gã pẽ nerawau 'wyriara upe pẽ mome'wau 'me jupe. A'eramũ kasi pekyje pejejerooramũ ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ “Ma'ja 'jau sipo je 'gã nupe teporogytau 'wei”, pe'je kasi ne, pejekyjau ne. ¹² Janeruwarete 'ga peu pẽ nerooramũ 'gã nupe peje'egawa amut pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

Ika'aranũũ kwai ma'e 'ga

¹³ A'ere kũima'e 'ga amũ mytun awi wafukaja mua Jejui 'ga upe:

—Jeruwa amanũ ai'i. A'ere jereki'yra 'ga arajuwa karaemãmera nomojo'ogi jee ai'i— 'jau 'ga wafukaja mua 'ga upe. —A'eramũ ene eje'ega 'ga upe jee: “Emojo'ok pejejuwa karaemãmera ejewirera 'ga upe”, ere ki 'ga upe jee— 'jau 'ga oje'ega mua Jejui 'ga upe.

¹⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau etee 'ga upe:

—Naejeki'yra ene iago'o anupa rũi je ruri ai'i— 'ga 'i etee 'ga upe, aipo ojeupe 'ga 'eramũ. —Naamanũ ma'e karaemã mojo'oka rũi je ruri ai'i— 'jau etee 'ga 'ga upe.

¹⁵ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—“Kwaiwete je karaemã futari”, pe'je awi. Nakaraemã rũi pẽ mogeukat ywag ipe. Tejerowiarãmũ te je pẽ mogeukari ywag ipe Tejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁶⁻¹⁷ A'eramũ Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

—Kũima'e 'ga amũ ikaraemã kwaiwete ma'e 'ga amũ e'i ojeupe: “Kwaiwete te 'awamũ jeko pypiara 'wei. Kwaiwete jeremi'ua 'awamũ 'wei” 'jau 'ga ojeupe. “A'ere ijagawa niapoi jupe. A'eramũ je ma'ja apou jupe nũ'ũ. Najeporomonoweri je ee 'gã nupe”, 'jau 'ga 'ũina ojeupe. ¹⁸ “Sikõ'iĩ ma'ea pa je omono etyka kwy. Taapo tee amũ tuwiuu ma'e tejemi'u ryrũnamũ 'jau kwy. Tekaraemã reewe tomono inuga tupaw yau pype 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. ¹⁹ “A'ere ta'e tejeupe 'jau kwy: Kwaiwete te jeremi'ua 'wei. Noporowykyi futari te je 'awamũ 'wei. Ajemi'wat etee futat te je 'awamũ te'ỹina 'wei” ta'e tejeupe etee futat 'jau kwy. “Teku'iramũ tejemi'u are te'ỹina 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

²⁰—A'eramũ nipo aipo 'ga upe Janeruwarete 'ga 'jau: “Eremut ekoete eje'ega e'ỹina ra'e”, 'jau nipo 'ga 'ga upe, amara'neramũ 'ga ree. “Ene manũ re awỹja ma'ea eneremi'ua ki 'ei? 'Awauwe futat eremanũ ejemi'u awi kũi”, 'jau nipo 'ga oje'ega mua 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

²¹—Pẽẽ mũ nipo pejekaraemã are etee futat pejejea'aramũ. A'eramũ Jarejuwarete 'ga ree jẽmĩ nipo pejejea'are'emamũ futat— 'jau 'ga 'gã nupe. —Aipoa kũima'e 'ga 'jawe futat nipo pẽẽ. 'Ga 'jawe futat nipo pejemama'ea peetypap pejemanũnamũ— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

*Pejemogyppyk ki Jarejuwarete 'ga ree
(Mateu 6.25-34)*

22-23 A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe nũ:

—Ma'eramũ 'ã je 'i pẽ nupe: Pẽnea awi mama'e are etee pejejemogyau, je 'i pẽ nupe. “Ma'ja je i'wau 'awamũ”, pe'je awi pejejeupe. Pẽnea'ar awi pejejaity are etee pejejemogyau. Jarejuwarete 'ga ree te pejemogypyk pejejemogyau, 'jau je 'ã pẽ nupe — 'jau 'ga 'gã nupe. —'Ga te 'ã pẽ apo. A'eramũ 'ga ojee pejemogypygamũ mama'e mua pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau. ²⁴—Sã'ã wyra'ia. Wyra'ia 'ã nuapoi agawewi mama'ea. Nitywi agawewi 'ã mama'e tymawa. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga mama'ea omono jupe— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. —Niapoi agawewi wyra'ia 'ga upe. A'etea 'ga ojejukau ee. Pẽẽ taetu aje 'ã aeramũ. A'etea sipo 'ga nojejukai pẽ nee? — 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁵—Peko sipo amũ pejeyman'e'm are ete ea'at ma'eramũ amũ pejeyman'e'mamũ namutat?— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —Naani. Nia'wyri futari aipoa miamũ pẽ nupe ee pẽnea'ara. A'etea te nipo pẽyman pejejemogyau. Pejeywyr are tee pejejea'aramũ miamũ pemanũ futat. Mama'e are etee pẽnea'at pẽ nekoa nepẽ koga'uweri— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. ²⁶—Ma'eramũ pẽẽ pejejea'aramũ mama'e are etee pejejemogyau ki 'ei?— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

²⁷—Sã'ã 'ywotyra. 'Ywa 'ã noporowykyi agawewi futat opoty are. A'ere ipotyra esageteeramũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te janepytunera 'ga, Sarumãu 'ga, ikaraemã kwai ma'ea rakue. 'Ga te 'ã taity esage ma'ea rakue. A'ere 'ã 'ywotyra te 'ga raity esage apyraawi. ²⁸'Ywotyra 'ã majepi'ara rupi etee wesageramũ. A'eramũ 'ã ai'iwe op'ijagamũ. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga omokaturam ipotyra jupe— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. —Jupe iapo re sipo 'ga nomonoi mama'e esagea pẽ nupe? Pẽẽ taetu aje 'ã pẽnesage 'ga upe. Ma'eramũ pẽẽ 'ga rerowiaraipe etee 'ũ? Pe'je 'ga rerowiaa futat nanimenime. Perowiaraiw awi etee 'ga. ²⁹Au'je mama'e are etee pẽnea'ar ire. Pejemuaẽm awi pejejemi'uram are etee. Pejemuaẽm awi nanẽ pejejaity are etee nũ. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee pejejuka ete— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. ³⁰—Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã te 'ã ajemuaẽm mama'e are etee. A'ere kasi pẽẽ 'ga 'jawe peko ne. Janeruwarete 'ga pẽnemifutara okwaap. Ojejuka 'ga pẽ nee— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. ³¹—Jarejuwarete 'ga je'ega peenup katu katu. 'Ga je'eg imũ peko esage. A'eramũ 'ga mama'e esage mua pẽ nupe, pẽnemifutara mua pẽ nupe— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe u'ama.

Natepawi futari ywag ipe ako ma'ea
(Mateu 6.19-21)

³²—Pekyje futat kasi mama'ea pejejewi teepap ja'wyja'wyrãmũ ne. Pejemogypyk futar iki pejejemogyau 'ga ree. Janeruwarete 'ga ojee pejemogypygamũ iku'i futat 'ũina pẽ nee. A'eramũ 'ga mama'e esage mua pẽ nupe. Anure ywag ipe pẽ nesaka 'ga aku'iramũ futat pẽ nee— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

³³—Pejekaraemã ki peme'eg amũ ka'aranũũ are. A'e repyfera monou ikaraemãe'ema 'gã nupe. A'eramũ Janeruwarete 'ga ka'aranũũa 'gã nupe imonoramũ ywag ipe mama'e mua pẽ nupe. Mama'ea pejejaupe imonoawera mepyau pẽ nupe. Peu mama'e nateepawa'uweri. Nitywi mama'e mateepaara. Nitywi agu'jaa peu. Nitywi jypemeruua. Nitywi muna'ywa. A'eramũ mama'ea ateepawe'emamũ futat peu— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

³⁴—Pejekaraemã are etee pẽnea'aramũ 'au ywy pe etee futat pejekaraemã pereko. A'ere Janeruwarete 'ga ojee pẽnea'aramũ, ywag ipe nanẽ mama'e esage muri pẽ nupe nũ. 'Auwara karaemã momytunara 'gã ojejuka 'au ojeapo ma'e are etee ajemogyau. A'ere ywag ipe karaemã momytunara 'gã jejukai Jarejuwarete 'ga ree te— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

“Je rura ki peapesak” Jejuĩ 'ga 'eawet

³⁵⁻³⁶—Anurenure'i nipo je oi Jarejuwarete 'ga pyri pẽ nui. Anure te nipo je ruri nũ. A'eramũ pẽẽ je ruru'jawa rapesaka pejejemogyau— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe oporogytau

'ũina. —Sã'ã aeporowykya 'wyrriara upe. A'eramũ 'ã 'wyrriara 'ga awau watau wemi-ayyuwa 'gã nui, maraka pe 'ga awau 'gã nui. A'eramũ 'gã 'ã 'upa tata monyka imỹina 'ga rura rapesaka. Owaẽmawe 'ga 'ã 'okwara mopoga wemiayyuwa upe. A'erauwe 'ã 'wyrriara 'ga remiayyuwa iawopytymo'woka 'ga upe. ³⁷ A'eramũ 'gã aku'iramũ 'upa. 'Ga waẽma rapesakara 'gã aku'iramũ. “Au'je katu pa 'ga ruri jane sere'emauwe nũ”, 'jau 'gã ajaupe — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'ere nipo 'ga opiara mosoka, oje'ega wemiayyuwa 'gã nupe: “Pe'je pejejua pejemewaa”, 'jau nipo 'ga ojewyra rapesakara 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁸ —Meewei 'ur ire nipo 'ga ypyaje 'ua owaẽma. A'etea nipo 'gã ajemogyau 'ga rapesaka. 'Ga waẽmamũ nipo 'gã aku'iramũ. ³⁹⁻⁴⁰ Nan tee futat nipo pẽẽ je rura rapesakaramũ pejemogyau au'jeteramũ je rapesaka — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Nepekwaawi futari je jewyawa. A'eramũ pẽẽ pejemogyau au'jeteramũ je rapesaka — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —Sã'ã 'oga jara 'ga muna'ywa rura kwaawe'ema. Muna'ywa rura kwaaw ire amunipo 'ã 'oga jara 'ga awawe'em 'og awi. A'ere 'ga nokwaawi futari muna'ywa rura wog ipe. Nan tee futat nepekwaawi pejekiyramũ je jewyawa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

*Kũima'e 'ga remiayyuwa 'gã
(Mateu 24.45-51)*

⁴¹ Aipo 'ga 'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore upe te ere aipo 'jau? Najuejue etee te 'ã ere oree nũ?— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

⁴² A'eramũ Jejui 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—Je rerowiaaramũ etee futat pejemogy najuejue etee futat je rapesaka, je jewyra rapesaka— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau 'uaw are nũ:

—'Wyrriara 'ga remiayuw esage 'ga i'akwaap ma'ea. O'wyrriara 'ga je'eg imũ etee futat mama'ea wapo. A'eramũ 'wyrriara 'ga wata enune wemiayuw esage 'ga mỹina wemi-ayyuwa 'gã nesakawamũ. “Aata je. A'eramũ je ene mỹina 'gã nesakawamũ”, 'jau 'wyrriara 'ga wemiayuw esage 'ga upe. “Mama'ea ki emono 'gã nupe 'gã nemi'uramamũ”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramũ nipo 'ga 'wyrriara 'ga awau watau 'gã nui. Anure nipo 'ga ojewya 'ua nũ. ⁴³ 'Ga 'eawer imũ etee mama'e apo re nipo 'wyrriara remiayuw esage 'ga aku'iramũ ajemogyau o'wyrriara 'ga resakawe. ⁴⁴ A'eramũ 'wyrriara 'ga we futat aku'iramũ 'ga ree wemifutar imũ etee 'ga porowykyramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ nipo 'ga a'jea futat 'ga monou 'ga mỹina okaraemã are ojejuka ma'eramũ. ⁴⁵ A'ere nipo imỹimyrera 'ga amũ 'i ojeupe: “Mukuu nã'ã je'wyrriara 'ga oi re'ã, oporomukuramũ re'ã”, 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramũ nipo 'ga opytuna 'gã amũ nupãnupãu. A'ere nipo 'ga awau ojemi'waa, kawĩajaiwa rykua. A'eramũ nipo 'ga weawrywamũ akou. Oporowykyawe'em nipo 'ga 'ũina. ⁴⁶ A'e pype nipo 'ga 'wyrriara 'ga 'ua owaẽma erujewi 'ga upe. Wapesage'emeteramũ nipo 'ga 'ua owaẽma erujewi 'gã nupe. A'eramũ nipo 'ga 'ga rekoarũe'ema resakawe 'ga mopimopika. A'ere nipo 'ga 'ga monou tata pe imomoa 'ga rerekou tyweaete— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

⁴⁷ —'Gã amũ nipo 'wyrriara remifutara kwaapa futat numiamũ. A'ere nipo 'gã nuapoi jupe. A'eramũ nipo 'ga 'wyrriara 'gã nupãnupãukaa tesirũmera 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

⁴⁸ —Amumera 'gã te nipo ajee nokwaap katui 'wyrriara remifutara. A'e 'gã 'gã nonupãuui. Nonupãi kwaiwete. Inãinãĩĩ etee nipo 'gã nupãi, mama'e tywera apo re — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

—'Gã amũ nipo 'wyrriara remifutara kwaapa katu katu futat. 'Gã a'jea futat oporowyky jupe. Wemiesaga 'gã nee ojemogypyka etee. Wemiesage'ema 'gã nee 'ga nojemogypyga'uweri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

*Jejui 'ga ree nipo ae ajamueu
(Mateu 10.34-36)*

⁴⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Mama'e mateepapa je ruri. Sã'ã tata mama'e tywera mateepawa. Nan tee futat nipo je ruri mama'e tywera mateepapa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga nipo je rerekou tywerukaa pëtywer are 'gã nupe. A'eramũ nipo 'ga werowiaara 'gã nerekou tywerukare'ema. A'ere je anure 'ga rerowiaare'ema 'gã etee ereko tyweretei— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁵⁰—Anurenure'i nipo je rerowiaare'ema 'gã je rereko tyweri. A'e are etee je rea'aramũ tekou— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵¹ A'ere 'ga 'jau 'gã nupe:

—“Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga rur ire nipo ore jamuepawi”, pe'je kasi ne. Naani. Je ree taetu nipo pejamue pejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. ⁵²—Je ree naju'jaju'jawe tee rũi pënea'at mama'e are. Mukũja 'gã nipo pëpytuna 'gã oporomutaramũ je ree. Muapyra 'gã tee nipo ajee pëpytuna 'gã niporomutari je ree. A'eramũ nipo 'gã naju'jaju'jawe tee rũi wea'aramũ je ree— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵³—Kũima'e 'ga amũ nipo je rerowiaa. A'ere nipo 'ga ra'yra naje rerowiari. Kũjãmuku ã mũ nipo je rerowiaa. A'ere nipo ã ya naje rerowiari. A'eramũ nipo 'gã ajamueu je ree— 'jau 'ga 'gã nupe.

*Naje kwaawi pejepe 'ga 'eawet
(Mateu 16.2-3)*

⁵⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ywagũna resakawe 'ã pëẽ mũ 'jau pejejaupe: “Amana nipo 'ã 'ja”, 'jau 'ã pëẽ pejejaupe. A'eramũ a'jea futat amana. ⁵⁵Ywytu ruramũ 'ã pëẽ, “Arasimiũna nipo 'ã”, 'jau 'ã pëẽ pejejaupe. A'eramũ 'arasimiũna futat— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁶—Ywagũna resakawe 'ã pëẽ amana kwaapa pejemogyau. Ywytu ro'ysag are 'ã pëẽ 'arasimiũna kwaapa— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tejuwarete 'ga remiaporama je amome'u pë nupe. Ma'eramũ sipo nepekwaawi? Nepëporokwaawiweri te 'ã ee. Ma'eramũ 'ã nepekwaawi— 'jau 'ga 'gã nupe.

*Pemota'wa pejejee iporomutare'ema 'gã
(Mateu 5.25-26)*

⁵⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ ajee mama'e esagea pejejeupe iapoa nepekwaawi pejemogyau 'ũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

⁵⁸—“Mama'e tywera 'ga wapo jee”, pejejeupe 'ga amũ 'eramũ pejewau pejeporogytau 'ga upe, 'ga mota'wau pejejeupe. Kasi a'e pe 'ga pë nerooi 'wyriara 'ga upe ne. A'eramũ 'wyriara 'ga pë monoukaa jefaruu 'ga upe, pë munewukaa ne. ⁵⁹Moromunepawa pype pejemono re nipo nepe'ëarũi jui. Mama'e tywera apo mepy re tãmëjẽ te pe'ë jui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. —Nan tee futat ki pëẽ. Mama'e tywera apo re peje'eg tãmëjẽ futat Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga pë katu'oka tãmëjẽ pë mogyau nũ. Ojeupe peje'ega'ne'emamũ 'ga pë nereko tyweretei aipo are— 'jau 'ga 'gã nupe.

13

Otywer awi ipoire'ema 'gã

¹ Jejui 'ga porogyta 'ga 'amamũ 'gã amũ 'ua owaẽma 'ga upe.

—Ekoay 'wyriara 'ga, Piratu 'ga Garireja ywy pewara 'gã apisaukaa Jarejuwarete 'ga upe 'gã porogyta 'gã nupawamũ. Itywerete nipo 'gã. Ma'eramũ nipo 'ã Janeruwarete 'ga 'gã apisaukaa 'gã nupe, aru'e ore kũi— 'jau 'gã 'ua u'ama imome'wau 'ga upe.

²⁻³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani. Nityweri 'gã kwaiwete. Ajepeja Garireja ywy pewara 'gã tywera 'gã nuapyraawi. Pěẽ naně petywerete futat nũ. Pejetywer awi pejepoire'ema pěẽ naně futat pamanũ 'gã 'jawe. Pamanũ re nipo, Janeruwarete 'ga pẽ'aga monou mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

⁴—'Awamũ 'ã 'og ywate u'aa Sirue pewara 'gã 'arimũ rai'i, 'gã apisau rai'i. Tesoitu 'gã pytuna. Itywerete ma'e 'gã sipo poromũ rai'i? Pětywera sipo 'gã wapyraap rai'i? ⁵ Naani. Pěẽ juejue futat pepapap pejetywer awi pejepoire'emamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Y'wa 'yp

⁶ A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

—Kũima'e 'ga amũ 'ũina. A'eramũ y'wa 'ywa u'ama 'ga ko pe. Y'wa 'aawa rupi 'ga awau y'wa 'ywa resaka. A'ere nokoi'i futari i'a mũ akã are 'ga upe. ⁷ A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'ga upe: “Muapyra kwara 'ara rupi je ruri 'au y'wa 'ywa resaka ai'i. A'ere je naesagi amũ i'aa ai'i. A'eramũ ene etyka”, 'jau 'ga wemiayuwa 'ga upe.

⁸—Aipo 'ga 'eramũ 'ga remiayuwa 'ga 'jau 'ga upe: “Tene i'ami ra'ne, 'awa kwara rupi tee ra'ne”, 'jau 'ga 'ga upe. “Taypywykai 'jau. A'ere 'ya esage tarut ara iypy are esaka 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe. “Siesag i'a 'jau, 'yi esage oypy are erur ire 'jau. ⁹ I'aramũ simu'am gatu etee 'jau. A'jea futat i'ae'emamũ sietyk 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

—A'jea futat i'ae'emamũ ijetygi futari— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. — Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'e tywera apo awi pepoira rapesagi ra'ne. Jui pepoire'emamũ 'ga nan tee futat pẽ netygi— 'jau 'ga 'gã nupe.

Iteu ma'ea kũjã

¹⁰ Morowykye'ema rupi Jejui 'ga awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe oporogytau 'gã nupe. ¹¹ A'e pe ojero'wu ma'e ěẽ mũ 'ua 'gã pyri. Ymã ěẽ jero'wui akou rakue. Tesoitu te ěẽ kwara mu'ari akou ojero'wau. Mama'eukwaawa ěẽ erekou opir are. Iteu ma'e 'jawe ěẽ mogoukaa. Najepyo'i futari ěẽ watau. ¹² ěẽ resakawe Jejui 'ga oje'ega ěẽ upe:

—Erefu'am ĩ. Enejaruete ene 'awamũ ĩ— 'jau 'ga ěẽ upe.

¹³ A'ere 'ga opo monou ěẽ 'arimũ. ěẽ 'arimũ etee agawewi opo monou. A'erauwe ěẽ u'ama gatu. Ojepywau.

—Au'jete je katu'og ape wa'iko. Ene te 'ã eneresage jee— 'jau ěẽ Jarejuwarete 'ga upe.

¹⁴ A'ere judeu 'gã jatykaawa raarana 'ga amara'neramũ 'ga ree. Morowykye'ema rupi Jejui 'ga ěẽ mafu'ami. “Ae katu'oga ae porowykyia futat”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga amara'neramũ Jejui 'ga ree. A'eramũ 'ga a'eramũ 'jau 'gã nupe:

—Pejor awi pejejekatu'ogukaa morowykye'ema rupi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Morowykye'ema rupi kasi peporowyky ne”, 'jau 'ga 'ã janee rakue. Ma'eramũ 'ã pejot morowyky rupi etee pejejekatu'ogukaa— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁵ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—“Morowykye'ema rupi kasi peporowyky ne”, pe'je awi oree. Pěẽ naně te 'ã peporowyky pejejemogyau morowykye'ema rupi. Wyra jara agawewi 'ã pěẽ. ¹⁶ A'etea 'ã “ereporowyky awi morowykye'ema rupi”, pe'je jee. A'etea pejejeymawa pemoy'u morowykye'ema rupi. ěẽ taetu aea. Abraão 'ga juapyrera ěẽ. Janepytuna futat ěẽ. Ma'eramũ sipo je mama'eukwaawa moire'ema morowykye'ema rupi ěẽ wi? Ymã te 'ã ěẽ mama'eukwaawa rerekoi opir are rakue. Ma'eramũ je imoire'ema ěẽ wi morowykye'ema rupi 'ũ, a'e te je nũ a'ĩ kũi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁷ Aipo 'eramũ 'gã opoyje'emamũ ajemogyau 'ga wi. 'Ga ree iporomutare'ema 'gã opoyje'emamũ. A'ere tesirũmera 'gã ku'iramũ 'ga ree, ěẽ wi imoiramũ.

*'Ga rerowiaara 'gã jemomytunawam
(Mateu 13.31-33; Maku 4.30-32)*

¹⁸ A'eramũ Jeju 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ma'ja 'jawe ajee je rerowiaara 'gã?— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁹ —Sã'ã y'wa'ÿi'ĩ'ĩa, mostarda 'jawa. A'eramũ 'ã ae ityma. A'eramũ 'ã opopoa awau 'ã o'ywuuramũ. A'eramũ 'ã wyra'ia aja'yrapyau akã are, waity mogyau ee. Nan tee futat je rerowiaara 'gã— 'jau Jeju 'ga u'ama 'gã nupe. —Awamũ 'gã inãinãĩ'ĩ etee. A'ere nipo 'gã anure kwaiwete je rerowiaara 'gã jemomytuni awau— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

²⁰ —Ma'ja'ja 'jawe ajee je rerowiaara 'gã?— 'jau 'ga oje'ega 'gã nupe nũ.

²¹ —Sã'ã kũjã u'i mojerawa. A'eramũ 'ã imojopyeawa monou ipype. Inãinãĩ'ĩ etee agawewi 'ã imonou ipype. A'etea 'ã awua. Nan tee futat je rerowiaara 'gã jemomytuni nipo— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —Awamũ 'gã inãinãĩ'ĩ etee je rerowiari. A'ere nipo anure je rerowiaara 'gã jemomytuni kwaiwete— 'jau 'ga 'gã nupe.

Ywag ipe oo ma'e

(Mateu 7.13-14, 21-23)

²² Jeju 'ga awau akou Jerusarega repejãna. Awaw ipe 'ga awau pe rupiwara 'gã mu'jau akou.

²³ A'eramũ kũima'e 'ga amũ 'jau Jeju 'ga upe:

—Inãinãĩ'ĩ etee sipo ore oi ywag ipe?— 'jau 'ga Jeju 'ga upe.

²⁴ Aipo 'ga 'eramũ Jeju 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pënea'at kasi pejemogyau tesirũmera 'gã nee ne. Pejetywer awi pepoit. A'eramũ pëë pejeporowykyau esage pejemogyau pejejeupe ywag ipe pejejesawamũ— 'jau Jeju 'ga 'ga upe.

A'eramũ futat 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ywaga rokware nokwaruui. Je rerowiaara 'gã etee te oo osou ywaga rokware rupi — 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —Jeje'ega renupare'ema 'gã nipo e'i “Ywag ipe je oi”, 'jau nipo 'gã numiamũ. A'ere jeje'ega renupare'ema 'gã nosea'uweri ywag ipe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

A'ere Jeju 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe u'ama nũ:

²⁵ —Okwara motyw ire 'oga jara 'ga nuawopytymo'wogi tekotee 'gã nupe. A'ere 'gã amũ nipo 'ua 'okwara mopoga 'ga upe. “Toroo orosou 'jau”, 'jau nipo 'gã numiamũ. A'eramũ 'oga jara 'ga awau oje'ega 'gã nupe: “Pe'je pejewau je wi. Nakwaawi je pëë”, 'jau etee 'ga 'gã nupe.

²⁶ —Nan tee futat nipo peo peu ywag ipe jeje'ega renupare'emamũ 'okwara mopoga jee. A'ere nipo je “Najeremiayuwa rũi pëë”, je 'i etee pë nupe. “Pe'je pejewau pejewywa je wi”, je 'i etee pë nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —A'eramũ nipo pëë 'jau jee: “Orojemi'wat ako ore ene pyri ikue. Ore'wyr ipe futat ako ore mu'e ape ikue”, 'jau nipo pëë jee. ²⁷ A'ere nipo je 'i etee pë nupe: “Najeremiayuwa rũi pëë. Pe'je pejewau je wi”, 'jau etee nipo je pë nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —“Nepeenuwi futari jeje'ega. Pe'je pejewau je wi”, 'jau nipo je pë nupe— 'jau Jeju 'ga 'gã nupe.

²⁸ —Aipoa 'ara rupi nipo pëë jareypy 'gã nesaka. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga, Jeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã. Mĩmera 'gã nipo peesak ywag ipe numiamũ. A'ere nipo pëë nepesei futari. A'eramũ nipo pëë pejejaa'wau pejejupa pejese'ema rerekou. “Ma'eramũ ore 'ga rerowiare'ema arakou rakue 'ũ?” 'jau nipo pëë— 'jau Jeju 'ga 'gã nupe u'ama.

²⁹ —A'ere nipo kwe pewara 'gã 'ua ajatykau je ree. Najuejue etee nipo 'gã 'ua ajatykau je ree. Awau ojejaga ywag ipe ojemi'waa je pyri— 'jau Jeju 'ga 'gã nupe oporogytau.

³⁰ —Akotee nipo 'gã amũ numiamũ. A'etea nipo 'gã oo ojejaga ywag ipe je pyri ojemi'waa — 'jau 'ga 'gã nupe. —A'ere amumera 'gã nosea'uweri ywag ipe je pyri. “Je ika'aranũũ kwaiwete ma'ea. Je kũima'eeteetea 'jau. A'eramũ je Jeju 'ga tepoara futare'ema” 'jara 'gã nosea'uweri ywag ipe— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

*Jerusareg ipewara 'gã nee 'ga 'arasigawet
(Mateu 23.37-39)*

³¹ A'e pype fariseu 'gã amũ 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Eka'jam 'aw awi ewau. Erote 'ga ene juka are ifuwet. A'eramũ ene ewau 'aw awi eka'jama kwe pe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³² A'eramũ Jejui 'ga wea'aramũ ojeupe 'gã 'e are: “Mõ. Siesak 'ga poira oporowyky awi 'jau, e'i nipo 'gã jee”, 'jau 'ga ojeupe. A'ere 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Naani. Naka'jama'uweri je tewau. Tejuwarete 'ga remifutara 'ara rupi te je manũ. Nopaira'uweri je teporowyky awi. Erote 'ga 'me ate 'ga renamũ. Pekwap 'jau 'ga upe: “Nopaira'uweri je teporowyky awi. Mama'eukwaawa je omoit tekou 'gã nui. Ojero'wu ma'e 'gã je akatu'ok tekou, e'i etee 'ga”, pe'je 'ga upe pejewau— 'jau etee Jejui 'ga aipo 'gã nupe. —“Namateepawi we je Tejuwarete 'ga porowykya, e'i 'ga”, pe'je 'ga upe pejewau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³³—Tejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat je porowykyi tekou. Oporowykya je iapopaw ire te nipo 'ga je jukaukari 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —Jerusareg ipe futat nipo tewau temanũmũ. Peu futat Jeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisara 'gã nuwi. A'eramũ je peu futat tewau temanũmũ nipo— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

³⁴ A'eramũ 'ga 'jau Jerusareg ipewara 'gã nupe:

—Jerusareg ipewaramũ futat te 'ã pẽ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisaramũ pejup— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Sã'ã wyrasokwẽa wa'yra majatyka wakape 'wyrripe imonoa kwanũ awi. Nan tee futat je— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“Tajejuka esage Jerusareg ipewara 'gã nee”, 'jau je 'ã pẽ nupe numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee.

³⁵ A'eramũ 'awamũ Janeruwarete 'ga opoia futat pẽ nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ nipo pẽ nee iporomutare'ema 'gã 'ua pẽ'wyrarete pojekau pẽ nui. 'Awamũ 'ã je nanẽ tewau pẽ nui nũ. A'eramũ pẽ je resagu'jape'ema 'awamũ. “Esageay Janeruwarete 'ga remimurera 'ga”, 'jawe'ẽwe pẽ je resagu'jape'ema futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

14

Awuwut ma'e 'ga

¹ Morowykye'ema mũ rupi Jejui 'ga awau osou fariseu 'ga amũ rog ipe ojemi'waa. 'Wyria'ri 'ga rog ipe awau osou. A'eramũ fariseu 'gã amũ 'ua Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee. 'Gã 'ua osou 'ga resaka.

—Pe'je soo 'ga resaka. Mama'e tywera 'ga iapo re sipyyk 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

² Poje kũima'e 'ga amũ 'ua osou Jejui 'ga pyri. Awuwut ma'e 'ga 'ua osou 'ga pyri. A'eramũ fariseu 'gã 'jau ajaupe:

—'Awamũ 'ã morowykye'ema. A'etea sipo 'ga awuwut ma'e 'ga okatu'ok?— 'jau 'gã ajaupe. —Ae katu'oga ae porowykya futat morowykye'ema rupi. Nokatu'oga'uweri nipo 'ga 'awauwe 'ga— 'jau 'gã ajaupe.

³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja e'i te Moisesi 'ga rakue? “Pekatu'ok kasi 'gã morowykye'ema rupi ne”, e'i te 'ga janee rakue? Naani. Aipo ne'i 'ga rakue— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴ A'ere 'ga ree ajatyka ma'e 'gã noje'egi futari. Ojenosĩ 'gã 'ga wi aipo ojeupe 'ga 'eramũ.

A'eramũ Jejui 'ga opo monou awuwut ma'e 'ga 'arimũ 'ga katu'oka. A'ere 'ga oje'ega 'ga upe 'ga katu'og ire:

—'Awamũ enejaruete. A'eramũ ene ewau eje'wyr ipe— 'jau 'ga awuwut ma'efera 'ga upe.

⁵ A'eramũ Jejui 'ga 'jau esakarera 'gã nupe:

—Pejeja'yra ywy kwara pype i'aramũ sipo nepenuẽmi jui morowykye'ema rupi? Pejejeymawa ywy kwara pype i'aramũ sipo nepenuẽmi jui morowykye'ema rupi?— 'jau

'ga 'gã nupe. —Nepeejara'uweri pejeja'yra imyina ywy kwara pype. A'ea 'ara rupi pēē iaporamū je nanē ojero'wu ma'e 'ga katu'ogi morowykye'ema rupi nū— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁶ A'ere 'gã noje'egi futari ajemogyau ojeupe 'ga 'eramū.

'Gã neko esage are 'gã mu'eawet

⁷ Ojemi'war enune Jejui 'ga awau afu'ama wewiri oo ma'e 'gã nesaka. 'Gã apyga resaka u'ama. “Naakotee ma'e 'gã nenawa 'arimū rūi pa 'gã apygiweramū ra'e. Esage ma'e 'gã apykawa 'arimū etee pa 'gã apygiweramū ra'e”, 'jau 'ga ojeupe 'gã nesaka.

A'eramū 'ga mama'e mū mome'wau 'gã nupe 'gã mu'jawamū:

⁸⁻⁹ —'Ga amū nipo 'ua ene mo'wya, “Ere ejua ejemi'waa jerog ipe”, 'jau enee. A'eramū nipo ene ewau eapyka esage ma'e 'gã apykawa 'arimū. A'eramū nipo esage ma'e 'ga amū 'ua wapykawa 'arimū ene renamū osou. A'eramū nipo ene mo'wyarera 'ga “Eyryk 'ga renaw awi”, 'jau enee. A'eramū nipo ene ejenosōu ekou 'gã nowase— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe. ¹⁰ —A'eramū ene 'gã amū emo'wyramū eapyka akotee ma'e 'gã apykawa 'arimū te. A'eramū nipo ene mo'wyarera 'ga 'ua osou. A'eramū 'ga te 'jau enee: “Au te ejot eapyka je pyri”, 'jau enee— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramū ene ekou 'wyrira'ri 'jawe 'gã nowase— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹¹ —“Je 'ã kūima'eeteetea” 'jara Janeruwarete 'ga imogyau tywet. A'eramū Janeruwarete 'ga “Nakūima'eeteete rūi je” 'jara 'gã etee 'ga imogyau kūima'eeteeteramū 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹² A'eramū Jejui 'ga 'jau omo'wyarera 'ga upe:

—Eremo'wy'wyt kasi esage ma'e 'gã etee ne, epytuna etee ne. Ajemogy tee ma'e 'gã we futar iki emo'wyt imojemi'waa ejepyri— 'jau 'ga 'ga upe u'ama. —Esage ma'e 'gã etee ene imo'wy'wyramū 'gã nanē ene mo'wyrri ene rerawau oje'wyr ipe nū. ¹³ Itywetywet ma'e 'gã nanē ki emo'wy'wyt imojemi'waa ejepyri nū— 'jau 'ga 'ga upe. —Iteu ma'e, eae'em. Mīmera 'gã nanē ki emo'wy'wyt eje'wyr ipe nū— 'jau 'ga 'ga upe. ¹⁴ —'Gã nene mepya'uweri. A'eramū anure Janeruwarete 'ga 'gã mojem'iwaawera mepya'au enee— 'jau 'ga 'ga upe.

*Maraka pe imo'wy'wyrirera 'gã
(Mateu 22.1-10)*

¹⁵ A'eramū Jejui 'ga pyri ojemi'wat ma'e 'ga amū 'jau 'ga upe:

—'Au aejemi'wara miamū pa 'ã esage nū. Peu ywag ipe taetu 'ã aeku'iawa te— 'jau 'ga 'ga upe, 'gã nemianuwamū 'ūina. —Jarejuwarete 'ga pyri ojemi'wat ma'e 'gã taetu aku'iramū nanimenime— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁶ A'eramū aipo 'ga 'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat nū'ū. A'jea futat ere poromū— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū 'ga mama'e mū mome'wau 'gã nupe nū:

—Kūima'e 'ga amū kumia wapoukat 'gã nupe. Kwaiwete 'ga iapoukaa. ¹⁷ A'ere 'ga erojyw ire oje'ega wemiayuwa 'ga amū upe: “Ere ewau 'gã nupe kwe pe, jeremimo'wy'wyrera 'gã nerua”, 'jau 'ga 'ga upe oje'ega. A'eramū 'ga awau. ¹⁸ Awau 'ga owaēma 'ga remimo'wy'wyrera 'ga amū upe: “Ere ejua ejemi'waa, e'i 'ga enee ko”, 'jau 'ga awau 'ga upe.

—A'ere aipo 'ga 'i etee 'ga upe: “Naani ki 'ei. Ywya je amut ape ko ki 'ei. A'eramū je tewau esaka ki 'ei”, 'jau etee 'ga 'ga upe.

¹⁹ —Aipo ojeupe 'ga 'eramū 'ga awau ajepēja 'ga upe etee 'jau nū, 'ga remimo'wy'wyrera 'ga upe 'jau nū: “Ere ejua ejemi'waa, e'i 'ga enee ko”, 'jau 'ga awau 'ga upe.

—“Tee. A'ere nipo je nooi nū'ū. Teis kwataua je amut ko. A'eramū je tewau tejemimurera resaka ra'ne”, 'jau etee 'ga 'ga upe nū.

²⁰ —Awau 'ga aipo 'ga wi nũ. Awau 'ga ajepeja 'ga upe 'jau nũ: “Ere ejua ejemi'waa, e'i 'ga enee ko”, 'jau 'ga awau ajepeja 'ga upe etee nũ. A'ere “Je nooi ki 'ei. Jeremireko je 'awamue ko. A'eramũ je a'eramũ ejararũme'em. Nooi je”, 'jau etee 'ga 'ga upe nũ.

²¹ —A'eramũ 'ga remiayuwa 'ga ojewya awau imome'wau 'ga upe. “Nuri etee 'gã je rupi ki 'ei”, 'jau 'ga awau imome'wau 'ga upe. A'eramũ 'ga a'eramũ amara'neramũ akou 'gã nee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—A'eramũ 'ga oje'ega 'ga upe nũ, aipo 'ga upe wẽjẽmĩ futat nũ. “Ekwap ajemogy tee ma'e 'gã mo'wy'wya. Erut ekoete te futar iki 'gã. Eae'ema 'gã we futat ki erut. Iteu ma'e 'gã miamũ futar iki erut. Itywet ma'e 'gã nanẽ ki erut. Mĩmera 'gã futar iki erut”, 'jau 'ga wemiayuwa 'ga upe nũ.

²² —A'erauwe 'ga awau nũ. A'eramũ 'ga 'gã nerua, kwaiwete. A'ere 'gã nomatyneemi 'ga roga. A'eramũ 'ga wemiayuwa 'ga mojewyru'japa nũ.

²³ —“Ere ajee ewau kwe pe nũ. Kwe pe ekwap pe rupi nũ. Pe rupiwara 'gã nerua imajatykau jee. Tejoga ryneem gatu gatu te je afutat”, 'jau 'ga 'ga upe.

—A'erauwe 'ga ojewya awau nũ. Ojewya awau 'gã nupe nũ. A'eramũ 'ga 'gã nerua, kwaiwete nũ. A'eramũ te 'ga 'ga roga matyneemi 'gã nerua.

²⁴ —“Amo'wy'wyt futat je 'gã ai'i numiamũ, kwaiwete ai'i numiamũ. A'ere 'ã 'gã jẽmĩ nuri ojemi'waa je pyri. A'eramũ 'gã 'awamũ jeremi'u 'wawe'em futat. Nomono'i futari je tejemi'ua 'gã nupe”, 'jau 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

Jejui 'ga remiayup (Mateu 10.37-38)

²⁵ Anure Jejui 'ga awau watau akou nũ. Kwaiwete 'gã awau 'ga rupi. A'eramũ 'gã awau akou oporogytau pe rupi.

²⁶ —Pẽporomutat pẽ pejepytuna 'gã nee. Pejey are, pejejuw are, pejejewirer are, pejejenyr are, pejepytun are, pejee nanẽ nũ— 'jau 'ga 'gã nupe 'gã nerawau 'gã nerekou pe rupi. —A'ere je 'i pẽ nupe: Jeremiayuamũ pejekoweramũ ki pẽporomutat je ree pejepytuna 'gã nee pejeporomutara apyraapa. Je ree pejeporomutamũ ki pẽ mama'e apou jeremifutar imũ je muorypawamũ. “Ereapo awi nanuara ki sa”, 'jau nipo pẽpytuna 'gã pẽ nupe. A'ere kasi eremojerowiat 'gã ne. Jeje'eg imũ etee futat pẽ iapou. Kasi a'e pe pẽ najeremiayuwa rũi ne— 'jau 'ga 'gã nupe 'gã nerawau 'gã nerekou. ²⁷ —Jeremiayuamũ pejekoweramũ jeremifutara etee futat pẽ iapou, pejekyjawe'em 'gã pejereko tywer awi. “Tene 'gã je jukai kwy. Napoira'uweri je Jejui 'ga rerowiar awi”, 'jau etee ki pẽ— 'jau 'ga 'gã nerawau 'gã nerekou pe rupi.

²⁸ —Kũima'e 'ga amũ nipo 'og ywate are aparupoweramũ. A'eramũ 'ga ka'aranũũa ra'ne imojopyrũmũ 'ũina. “Taesak ka'aranũũa i'jawe jooa 'jau kwy, 'oga apoa 'jawe jooa 'jau kwy”, 'jau nipo 'ga 'ũina imojopyrũmũ. ²⁹⁻³⁰ “Kasi 'gã a'e pe 'oga je imateepawe'emamũ je jai ne kwy”, 'jau nipo 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau 'gã nerawau 'gã nerekou.

—Nan tee futat nipo pẽ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ pẽ je rerowiaaramũ pejemogyau pejejea'aramũ ra'ne. “A'jea futat sipo je reko'i 'ga rerowiarareteramũ 'wei?” 'jau ki pẽ pejemogyau pejejea'aramũ ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —“A'jea futat sipo je 'ga porowykya etee futat iapoi 'wei”, 'jau ki pẽ pejejeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³¹ —Wyriara 'ga amũ remiayuwa nipo amara'neramũ ajepeja 'wyriara 'ga remiayuwa 'gã nee te. A'eramũ nipo 'gã 'jau o'wyriara 'ga upe: “Soo 'gã apisau 'jau” 'jau nipo 'gã 'ga upe. A'eramũ nipo 'wyriara 'ga 'jau 'gã nupe: “Tee. Tene ra'ne. Kwaiwete 'ga remiayuwa pytuna. Wĩti miu 'ga remiayuwa pytuna. Jane najanepytuni. Teis miu etee te 'ã janepytuna. Siapisipap sipo jane 'gã?” 'jau nipo 'ga wemiayuwa 'gã nupe.

—“Tee. Naani nipo nũ'ũ. 'Gã etee nipo jane apisipap”, 'jau 'ga remiayuwa 'gã 'ga upe. A'eramũ nipo 'wyriara 'ga oje'ega ra'ne imonou ajaupe. ³² A'eramũ 'gã oje'ega pyu etee futat ojomojyrũmũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

³³ —Nan tee futar iki pëë. Jeremiayuwamũ pejekoweramũ pejejea'aramũ ra'ne pejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pëë je rerowiarai'pa etee. A'ere etyka 'ea nia'wyr— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

³⁴—Sã'ã jukyra resagea futat numiamũ. A'ere kumi pype omonoramũ nomë'ëi futari. Aipoa jukyra nia'wyr futari. ³⁵ A'ea jukyra numiamũ. A'ere namuei mama'ea. A'eramũ ae imonou imomoa yty apy'rarimũ. Nan tee futat je rerowiar awi opoit ma'e 'gã— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —'Ga amũ te nipo ajee mama'eaya ojeupe ijesaokaramũ opoit je rerowiar awi. 'Gã je rerowiaa numiamũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ee pejejeapyoweramũ ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau 'ga 'gã nupe 'gã nerawau 'gã nerekou.

15

Oka'jam ma'ea karupa'mã (Mateu 18.12-14)

¹ Anure itywet ma'e 'gã 'ua Jejui 'ga renupa 'upa. 'Wyrriararete upe ka'aranũ pyykara 'gã nanë kwaiwete nũ.

² 'Gã nesakawe fariseu 'gã amũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee Jejui 'ga ago'wau 'upa:

—Kuu. Itywet ma'e 'gã jekoty'aawa 'ga ra'e— 'jau 'gã ajaupe 'upa. —Ojemi'waa nanë 'ga 'gã pyri ra'e nũ— 'jau 'gã ajaupe.

³ A'e renupawe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Itywet ma'e 'gã werowiara we futat Janeruwarete 'ga afutat— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

⁴—Kũima'e 'ga amũ nipo wyra jara. Karupa'mã nipo 'ga reymawa. Kwaiwete nipo 'ga reymawa. Sëg nipo 'ga reymawa pytuna. A'ere nipo karupa'mã amũ ka'jami opytun awi ka'a pe. A'eramũ nipo ijara 'ga ipytuna jaga ukaja pype inuga. Ipytuna jãmaw ire nipo 'ga awau oka'jam ma'efera rekaa akou. A'eramũ nipo 'ga awau owaëma jupe. ⁵ Esakawe aipo 'ga iupia imonou imopeywaa ojas'i'warimũ erua. Aku'iramũ 'ga oka'jam ma'efera rerua oje'wyr ipe nũ. ⁶ Wog ipe owaëmawe nipo 'ga oje'ega monou opytuna 'gã nupe: “Pe'je pejejua pejeku'iramũ je pyri. Tejeymawa je aesak ko”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

⁷—Nan tee futat Jeruwarete 'ga ku'iramũ 'ũina. Otywer awi itywet ma'e 'ga poiramũ 'ga ku'iramũ 'ũina ywag ipe, ywagipewara 'gã netee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. —Nan tee otywer awi opoit ma'e 'gã nee 'ga ku'iramũ 'ũina. Esage ma'e 'gã nee aku'ia 'ga iapyraapa 'ũina itywet ma'efera 'gã nee— 'jau 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree 'ũina.

Ka'aranũ 'ywope'i etygipyret

⁸ A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

—Kũjã ëë mũ 'ywope'ia wereko, ka'aranũ 'ywope'ia. Teis ëë ka'aranũ 'ywope'ia pytuna. Epyuu ma'ea juejue ëë upe. A'ere nipo amũ 'ari ëë wi. A'eramũ ëë tata monyka esakawamũ 'oga peia imua imono'oga esaka. ⁹ Esakawe ëë oje'ega ojepyriwara 'gã nupe: “Pe'je pejejua je pyri pejeku'iramũ. Aesak je teka'aranũia ko”, 'jau ëë 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹⁰—Nan tee futat Janeruwarete 'ga ku'iramũ otywer awi 'gã poiramũ. Ywagipewara 'gã netee 'ga aku'iramũ 'ũina— 'jau 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau.

Oka'jam ma'ea kunumũũ 'ga

¹¹ A'ere Jejui 'ga 'ũina mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree:

—Kũima'e 'ga amũ mukũi tee 'ga ra'yra 'gã. Kũima'ea jue 'ga ra'yra 'gã. ¹² Iwujaa 'ga 'jau 'uwa 'ga upe: “Anure ki ekaraemã emut oree. A'ere je tema'ea 'awauwe ifutari. Emanũme'ëwe jema'ea emut jee”, 'jau iwujaa 'ga 'uwa 'ga upe.

—A'erauwe 'ga okaraemã mojo'oka wa'yra 'gã nupe. Kwaiwete 'ga ka'aranũũa. A'eramũ 'ga okaraemã kwajamũ.

¹³ —Anurenure'i 'ga ra'yra 'gã awau 'ga wi, iwujaa 'ga awau muku 'ga wi. Tapy'ÿja mũ 'wyrarete pe 'ga awau 'ga wi. Peu 'ga oka'aranũũ momyaupap. Kũjãmene'em are, kawĩajaiw are 'jau. Mĩmer are 'ga oka'aranũũ momyaupaw ekoete. Nan etee etee 'ga akou nũ. Ika'aranũũe'ema 'jawe akou nũ. Oka'aranũũ momypaw ire 'ga akou ty'ara upe. ¹⁴ Aman ipe agawewi. A'etea amana nokyri 'gã nupe. A'eramũ temi'ua opapapap. A'eramũ peuwara 'gã ty'ara upe ajemogyau. Peu oo ma'efera 'ga nanẽ akou ty'ara upe nũ.

¹⁵ —A'eramũ 'ga 'jau peuwara 'gã nupe: “Jeporowykywet je tekou”, 'jau 'ga akou 'gã nupe, morowyky rekaa ojeupe. A'eramũ 'ga amũ 'jau 'ga upe: “Peu ekwap ekou, tajaurationa poitawamũ”, 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁶ —A'erauwe 'ga awau akou tajaurationa poitawamũ. A'eramũ 'ga ty'ara rerekou. Tajaurationa futawa resaka 'ũina. A'eramũ 'ga tajaurationa futawa uweita jui numiamũ. A'ere teymajara 'ga a'ea miamũ na'uukari 'ga upe. ¹⁷ Ty'ara rerekou 'ga aipo 'jau. “Kwaiwete agawewi nã'ã jeruwa 'ga remiayuwa jepi re'ã. A'etea nã'ã kumia emyret jepi re'ã. A'ere pa je 'ã 'au ty'ara rerekoi nũ. Maran te 'ã nooi tekou tejewya tejuwa 'ga resaka nũ 'i”, 'jau 'ga akou ojeupe. ¹⁸ “Tajemome'u tejuwa 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ũina u'arasigamũ. “Jetywerete je tekou jarejee ai'i, Jarejuwarete 'ga upe nanẽ ai'i nũ, ta'e imome'wau tejuwa 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga akou ojeupe. ¹⁹ “Eja'yra 'jawe kasi je rereko ape 'awamũ ne, ta'e 'ga upe 'jau kwy. Au'je je rereko ape eja'yramũ je rekoramũ jepi, ta'e 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe 'ũina. “A'eramũ ene 'awamũ je moporowykyau etee ejee, ta'e tejuwa 'ga upe 'jau kwy. Tejemi'ua tamepy tekou 'jau, ta'e tejuwa 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ũina ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

²⁰ —A'erauwe 'ga afu'ama o'wya. Pe awi etee futat 'ga awau. Ojewya awau owaẽma 'uwa 'ga upe. Muku 'ga rekorauwe 'ga ruwa 'ga 'ga resaka. “Kweramũ nipo jera'yra ruri akou nũ”, 'jau 'ga ojeupe.

—'Ga resakawe 'ga awau ujãna 'ga rowosõu awau 'ga mana.

²¹ —A'eramũ 'ga 'jau 'uwa 'ga upe: “Jetywerete je tekou jarejee ai'i, Kiapi'ni. Jarejuwarete 'ga upe nanẽ ai'i nũ, Kiapi'ni”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe. “Eja'yra 'jawe kasi je rereko ape 'awamũ ne”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe. “Au'je je rereko ape eja'yramũ je rekoramũ jepi”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe oje'ega.

²² —A'ere 'ga ruwa 'ga 'i etee 'ga upe: “Ene'me awi. Eremur awi aipoa ki sira ko. Jera'yra futat ene kũi”, 'jau etee 'ga ruwa 'ga 'ga upe. “Nafutari je nanuara. Wesaga'uwe'emamũ te ae poromũ ae 'i ujara upe”, 'jau tee 'ga wa'yra 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

—A'ere 'ga ruwa 'ga 'jau wemiayuwa 'ga amũ upe: “Ekwap taity esage pe rerua kamẽsĩete imunepa 'ga wi. Fãyrũ reewe futar iki erut 'ga upe. Myapaawa nanẽ amũ rerua 'ga pyapaawamũ”, 'jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe. ²³ “Wyra pejuka amũ jera'yra 'ga upe. Kwatau ra'yru'ia, oreremimoky'rafera ki perut ijukau. Janeroryp jarejupa 'jau”, 'jau 'ga wemiayuwa 'ga upe.

²⁴ —“Jera'yra nipo 'ã amanũ rakue”, a'e je tekou jepi. A'ere 'ã jaruete jera'yra rekoi ra'e jepi— 'jau 'ga 'gã nupe, ojeupe wa'yra 'ga poromũ. “Oka'jam 'ga ako je wi ikue. A'ere 'ã ekoje ra'e jepi. A'ere 'ã turi opoa akou jee nũ. A'eramũ jane jarejemuekõẽãina 'ga rur are”, 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁵ —Wewirera 'ga waẽmamũ tuwi ma'e 'ga akou ko pe oporowykyau. A'ere 'ga 'ua. Oporowykypaw ire 'ua, maraka renupa. ²⁶ A'eramũ 'ga 'jau 'gã amũ nupe: “Ma'ja poromũ nũ?” 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁷ —“Enerewirera 'ut ojewya akou ra'e. A'eramũ eneruwa 'ga kwatau ra'yru'i jukaukaa oreo ko. 'Sajemuekõẽãi jera'yra 'ga ree', 'jau 'ga oreo ko", 'jau 'gã 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

²⁸ —A'erauwe tuwi ma'e 'ga amara'neramũ. A'eramũ 'ga osowe'em. 'Ga mara'nea 'ga rerekou. A'eramũ 'ga ruwa 'ga uẽma 'ga resaka. “Ere ejua esou, kisit”, 'jau 'ga 'ga upe.

²⁹⁻³⁰ —A'eramũ 'ga 'jau 'uwa 'ga upe: “Je ree jẽmĩ 'ã nenerorywi jepi. Nerejemogypygyi 'ã je ree jepi. Je etee agawewi 'ã oporowyky tekou enee. Tekotee 'jawe je 'ã eneje'ega oware'ema jepi”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe. Wewirera 'ga ree 'uwa 'ga rorywamũ 'ga aipo 'jau 'ga upe. “Majawer are etee agawewi 'ga 'ã ka'arana momypaw ekoetei rai'i. A'etea 'ã eneporia 'ga ree. Je ree jẽmĩ 'ã eporiae'emamũ jepi. Je upe jẽmĩ 'ã jarejeymawa mũ jukawe'e'mĩ jarejee jepi. Wyrasokwẽ miamũ 'ã amũ jukaukare'ema jarejee jepi, oporowyky ma'eramũ jẽmĩ jepi”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

—Wyra jukaramũ amara'neramũ 'uwa 'ga ree. ³¹ A'ere 'ga ruwa 'ga 'i etee 'ga upe: “Ene 'ã jepir are ereko. Nereoi 'ã muku je wi. Janemama'ea enemama'ea futat”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe, aipo ojeupe 'ga 'eramũ. ³² “Omomot sipo 'gã jera'yra rakue pa”, a'e je tekou jepi. A'ere 'ã turi akou opoa janee. A'eramũ je 'jau 'gã nupe ko: “Sajemuekõẽãi 'ga ree 'jau, 'jau je 'gã nupe ko”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

—Saa'e kũima'e 'ga ku'ia. Wa'yra ojeupe ijewyt turamũ 'ga ku'ia rakue. Nan tee futat Janeruwarete 'ga ku'iramũ 'ũina otywer awi opoit ma'e 'gã nee— 'jau Jejui 'ga 'ũina imome'wau 'gã nupe.

16

'Gã neko esage are 'gã mu'eawet

¹ A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

—Kũima'e 'ga amũ wemiayuwa 'ga omono okaraemã pykaramũ numiamũ. A'ere aipo 'ga nia'wyrì. Ka'aranũũ jara 'ga wi ka'aranũũ momyaupap ekoete etee futat 'ũina 'ga wi. A'eramũ 'ga a'eramũ 'ga amũ 'ua imome'wau 'ga upe. “Enekaraemã pykara 'ga nia'wyrì ra'e ki 'ei. Ekoay 'ga enekaraemã mateepapa ekoete ki 'ei”, 'jau 'ga 'ua imome'wau karaemã jara 'ga upe.

² —A'eramũ karaemã jara 'ga 'ga renũina, okaraemã raarana 'ga renũina. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe: “A'jea te jekaraemã eremomypap ekoete e'ỹina?” 'jau nipo 'ga 'ga upe. “Ere ajee ewau ikwasiaa jee ka'aran are inuga”, 'jau 'ga okaraemã pykara 'ga upe. “Gã nera ki ekwasiat inuga jee ka'aran are. Erararera 'gã nera ki ekwasiat inuga jee. 'Gã nemireroofera nanẽ ki ekwasiat inuga jee ka'aran are”, 'jau karaemã jara 'ga 'ga upe. “Aipo apo re tomono 'ga amũ imỹina ene py'rau 'jau nũ”, 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

³ —A'eramũ 'ga awau 'ga wi. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe: “Tỹỹ. Maran je tekou 'awamũ 'ũ? Ma'ja je iapou mama'ea tejeupe imuawamũ 'ũ? Najefuakara'uweri je teporowyky apou”, 'jau 'ga ojeupe. “Ajenosĩ je tekou mama'e renũina 'gã nupe ne kwy”, 'jau 'ga ojeupe etee futat 'ũina. “Ma'ja ajee je aapo 'awamũ 'ga upe 'ũ? Je muẽm are 'ga fueweramũ 'awamũ”, 'jau 'ga ojeupe. ⁴ “Amorytee pa je tejara 'ga kwy”, 'jau 'ga ojeupe. “Ga karaemã rerararera 'gã pa je apoat kwy”, 'jau 'ga ojeupe. “A'eramũ 'gã je muẽmamũ 'Ere ejua 'au ore pyri. Mama'e toromono ene upe 'jau', 'jau jee kwy”, 'jau 'ga ojeupe etee futat 'ũina— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁵ —A'eramũ 'ga 'ga karaemã rerararera 'gã nenũina: “Ma'ja te ereroo rai'i?” 'jau 'ga 'ga amũ upe.

—“Miara kawera ako je aroo ai'i”, 'jau erararera 'ga 'ga upe. ⁶ “Marana te ereroo rai'i?” 'jau 'ga erararera 'ga upe.

—“Kwaiwete je erooi ai'i. Sĕg yrũ te je aroo ai'i”, 'jau erawarera 'ga imome'wau 'ga upe.

—A'eramũ 'ga 'jau erawarera 'ga upe: “Ekwasiat 'au. Sĭkwĕta etee ki ekwasiat inuga ka'aran are”, 'jau 'ga erawarera 'ga upe. “Jane'me ijara 'ga upe 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe.

⁷—A'ere 'ga ajepeja 'ga renũina nũ: “Ma'ja te ene ereroo rai'i?” 'jau 'ga 'ga upe nũ.

—“Juowuuran ako je aroo ai'i, miu yrũ ai'i”, 'jau 'ga 'ga upe.

—“Ere ajee inuga ikwasiaa 'au oito sĕtu etee ka'aran are”, 'jau 'ga 'ga upe.

⁸—Aipo kwaapawe karaemã jara 'ga amara'neramũ 'ga ree. “Ene 'ã muna'ywa. Jekaraemã are 'ã eremunarũ ekou. A'etea 'ã ene'akwaap. 'Awamũ nipo 'gã jejukai ene ree numiamũ”, 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat. Janeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gã i'akwaap futat numiamũ. A'ere 'ga rerowiaara 'gã nanĕ nokwaawi katu 'ga remiapo. ⁹ A'eramũ je pĕ mu'jau 'ga remifutar are. Pejekaraemã pemono amũ ikaraemãe'ema 'gã nupe. Nanuara 'ga afutat 'ũina, a'e je 'ã pĕ nupe— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe. —Nanuara pĕĕ iaporamũ Janeruwarete 'ga pĕ monoi peu ojepeyri. Nanuaramũ 'ga pĕ napesagi 'ũina peu ywag ipe 'jau agawewi je 'ã pĕ nupe imome'wau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁰—Ika'aranũie'ema 'gã amũ nipo oka'aranũia wereko esage, mama'e esage are etee imomyau. A'e 'ga nanĕ oka'aranũi kwajamũ wereko esage futat nũ, mama'e esage are etee imomyau. Imomyau ekoete'ema akou— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ika'aranũie'ema 'gã amũ oka'aranũi inamũ imomyau ekoete etee futat. A'e 'ga nan tee futat oka'aranũi kwajamũ omomy ekoete te futat ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. ¹¹—Nan pĕĕ iaporamũ Janeruwarete 'ga namura'uweri omama'ea pĕ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

¹²—Janeruwarete 'ga ma'e ete ate 'agamũ mama'ea. 'Ga te 'ã jane mogy 'agamũ oma'ea ywy pype— 'jau 'ga 'gã nupe. —Oma'ea mama'e are ae jejuka esage'emamũ 'ga namura'uweri mama'ea ae upe peu— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau.

¹³—Namukũja 'wyriara 'gã nemiayuwa rũi 'ga amũ rekoi. Noporowykya'uweri 'ga amũ mukũja 'wyriara upe. Kasi a'e pe 'ga ajepeja 'ga ree etee 'ga poromutaramũ akou ne. Majepeja 'ga ree jĕmĩ oporomutare'emamũ ne. Wemifutara 'ga je'eg imũ etee mama'e apou ne. A'eramũ 'ga wemifutare'ema 'ga je'eg imũ mama'e apowe'em ne. Nan tee futat pĕĕ. Pejeka'aranũi kwaiwete are etee ea'at ma'eramũ nepĕnea'aru'jawi Jarejuwarete 'ga ree. Nepejemogyppyga'uweri ka'aranũi are Jarejuwarete 'ga reewe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹⁴Aipo 'ga 'erauwe fariseu 'gã 'ga rerekoemãu etee. Ka'aranũia tee 'gã afutat. A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega jĕmĩ futare'ema. A'eramũ 'gã a'eramũ Jejui 'ga rerekoemãu etee.

¹⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pĕĕ 'ã ka'aranũia pemono ika'aranũie'ema 'gã nupe jepi. “Esage ma'e 'ga ra'e. Ka'aranũia 'ga omono itywet ma'e 'gã nupe”, te'i etee 'gã ore 'jau, pe'je 'ã jepi. Ma'eramũ 'ã ka'aranũia pemono 'gã nupe jepi. A'ere naJaneruwarete 'ga rũi imonoukari pĕ nupe. Pemono ekoete te 'gã nupe. “Tore futarete 'gã 'jau”, pe'je tee jepi — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'ere Janeruwarete 'ga pĕ kwaawi futari. Janeruwarete 'ga naea'ari pĕ 'jawe mama'e are etee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Aeremifutara 'ga nafutari — 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

¹⁶—Ymã te 'ã Moisesi 'ga Janeruwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are janee rakue. Moisesi 'ga manũ re 'ã, 'ga amũ ete akou 'ga py'rau rakue. 'Ga upe nanĕ 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega rakue nũ. A'eramũ 'ga nanĕ futat 'ã 'ga je'ega kwasiaa inuga ka'aran are janee rakue. Ymã we 'gã 'ã ajamu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —'Awamũ 'ã Juã 'ga nanĕ pĕ mu'jau 'ga je'eg are rai'i nũ. “Pejetywer awi pepoiramũ Janeruwarete 'ga pĕ monoi wemiayuwamũ”, 'jau 'ã Juã 'ga

pě nupe rai'i. A'eramũ 'ã mytuna 'gã wekoweramũ Janeruwarete 'ga remiayuwamũ rai'i. A'eramũ 'ã 'gã opoia otywer awi rai'i. Juã 'ga ojeupe 'ga mome'uramũ 'gã 'ã opoia kwaiwete otywer awi rai'i. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã monou wemiayuwamũ— 'jau Jejui 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

¹⁷—A'jea futat 'gã nemikwasiarer ymanera resageramũ janee 'awamũ miamũ futat. A'jea futat nateepawa'uweri Janeruwarete 'ga je'ega jane wi. Ywaga teepawamũ ywy retee 'eramũ miamũ futat nateepawa'uweri Janeruwarete 'ga je'ega— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

¹⁸—“Kũima'e 'ga amũ nipo wemireko retyka awau amutee rerekou nũ” 'ea nia'wryi Janeruwarete 'ga upe. Itywerete a'e 'ga akou Janeruwarete 'ga rowase. Etygipyrer are, kũjã are naně kasi peko ne nũ. Imen futat aipoa kũjã akou. “Pejejemogyau nipo pejejemireko are” 'ea Janeruwarete 'ga nafutari— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama.

Ika'aranũũ kwai ma'e 'ga imama'e'ema 'ga retee

¹⁹ A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ, 'gã mu'jawamũ nũ:

—Kũima'e 'ga amũ akou waity esagea te imunepa rakue, ika'aranũũ kwai ma'e 'ga rakue. A'eramũ 'ga maraka apou 'gã nupe au'jeteramũ akou rakue. Maraka apoaw ipe 'ga mama'e monou 'gã nupe. Kwaiwete 'gã mojemi'waa rakue.

²⁰⁻²¹—Ajepeja 'ga ipito'om ma'e 'ga otywereteramũ. Lasaru 'ga rera. A'eramũ 'ga pytuna 'gã 'ga rerawau 'ga mĩina ika'aranũũ kwai ma'e 'ga pyri 'ga rejaa. “Siesak 'ga mama'e'i mũ mura 'ga upe 'jau”, 'jau 'gã numiamũ. A'ere 'ga namuri'i mama'ea 'ga upe. Kasurua etee 'ua 'ga pira rerepa 'ga wi, 'ga pito'oma rerepa. ²² Anure ipito'om ma'e 'ga amanũmũ. A'eramũ 'ga manũ re ywagipewara 'gã 'ua 'ga rerawau ojeypyri. Abraão 'ga pyri 'ga rerawau imĩina, 'ga muapyka 'ga mojemi'waa. A'ere ika'aranũũ kwai ma'e 'ga amanũmũ nũ. A'eramũ 'ga pytuna 'gã 'ga rerawau 'ga tyma. ²³ 'Ga 'aga naně awawayayau mama'eukwaawa rapyaw ipe nũ. A'eramũ 'ga 'ũina akou tyweaete. Tata rakuwa 'ga mĩina 'ga rerekou tyweaete. A'eramũ 'ga Abraão 'ga piresaka. Ipito'om ma'efera 'ga resaka Abraão 'ga pyri. Mukuu 'ga 'ũina Abraão 'ga resaka. ²⁴ A'eramũ 'ga wafukaita 'ga upe: “Abraão! Ene 'ã jeramĩja! Ejemuaẽm iki je ree. 'Y'ia erurukat ara jee Lasaru 'ga upe, 'ga fã'i are etee jekũ muakymawamũ. Ekoay jekũ osininiga”, 'jau ika'aranũũ kwai ma'efera 'ga oje'ega Abraão 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

²⁵—A'eramũ Abraão 'ga 'jau 'ga upe: “Naani nũ'ũ. 'Auwaramũ ore 'ã norooarũa'uweri peu enerekwaw ipe. Pěẽ naně pe awi pejejorarũme'em 'au orerekwaw ipe nũ”, 'jau Abraão 'ga 'ga upe. “Nenerea'ari nipo ejekwawer are? Eka'aranũũ are etee ako ejerowiaraipe ikue. A'eramũ ene 'awamũ e'ĩina eko tyweaw ipe” 'jau 'ga 'ga upe. “A'ere ako Lasaru 'ga nitywi mama'ea ikue. A'eramũ 'ga 'awamũ akou 'au futat je pyri wekõẽãjamũ. Wekõẽãimawe'emamũ futat 'ga akou 'awamũ je pyri. A'eramũ je a'eramũ 'ga monowe'em futat kwe pe tejewi”, 'jau Abraão 'ga oje'ega 'ga upe. ²⁶ “Nerekwaawi nipo 'ga oarũe'ema kwe katy ki sa”, 'jau 'ga 'ga upe. “Maran 'ga awau kwe katy ene pyri ki 'ei? Maran 'ga awau ikwara apyraapa ene pyri ki 'ei? Nooarũi 'auwara 'gã kwe katy. Peuwaramũ naně pejejorarũme'em futat 'au nũ”, 'jau Abraão 'ga oje'ega monou 'ga upe.

²⁷⁻²⁸—A'eramũ mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ũi ma'e 'ga 'jau Abraão 'ga upe: “Ere ajee 'ga monou jepytuna 'gã nupe, 'ga moporogytaukaa 'ũ”, 'jau 'ga 'ga upe. “Sĩku futat jerewirera 'gã. Kasi 'gã nuri je pyri ne. Ekoay je tejua te'ĩina 'au tekou tywet, e'i enereki'yra pě nupe, te'i 'ga awau 'gã nupe peu ywyu jeruwa 'ga rog ipe 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga oje'ega Abraão 'ga upe. “Kasi 'gã nuri je pyri ne”, 'jau 'ga 'ga upe.

²⁹—Aipo 'ga 'eramũ Abraão 'ga 'jau 'ga upe: “Naani. Okwaap futat 'gã 'ã Moisesi 'ga remikwasiarera numiamũ. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarera naně 'ã ityp futat. Tene 'gã aipo etee erowiari”, 'jau Abraão 'ga 'ga upe.

³⁰—Aipo 'eramũ 'ga 'jau Abraão 'ga upe: “Naani. Moisesi 'ga je'egeera 'gã nuerowiari futari jepi”, 'jau etee 'ga 'ga upe. “Amanũ ma'efera 'ga je'ega te nipo 'gã werowiat. A'eramũ te nipo 'gã poiri otywer awi”, 'jau etee 'ga Abraão 'ga upe.

³¹—A'eramũ Abraão 'ga 'jau 'ga upe: “Naani nũ'ũ. Moisesi 'ga je'egeera renuwe'em ire 'gã amanũ ma'efera 'ga je'ega taetu nuerowiara'uweri futari. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarera mogytaw miamũ te 'gã 'ã nuerowiari. Oferap ma'e 'ga je'ega taetu 'gã nuenuwi futari nũ'ũ”, 'jau Abraão 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

17

Iporiay'i ajaupe mama'e tywera apoukaara 'gã (Mateu 18.6-7; Maku 9.42)

¹ A'ere Jejui 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe nũ:

—Nateepawi futari nipo ajaupe mama'e tywera apoukaara 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe oporogytau. —Iporiay'i aipo 'gã numiamũ. Aipo 'gã te nipo Ku'jywa 'ga wereko tywerete futat— 'jau 'ga 'gã nupe. ²—Sã'ã ae ita mogoa ojojuri. A'eramũ 'ã ae ojomonou ojomomoa ajajukau 'yẽ'ẽ pype nũ. 'Y pe imomoripyrera 'ga ako tywe'ri etee. Amanũ etee 'ga. A'ere nipo kunumĩ upe mama'e tywera apoukaara 'gã te Janeruwarete 'ga ereko tyweretei. ³ A'eramũ pẽẽ pejejea'gwau pejemogyau. Mama'e tywera kasi peapoukat 'gã nupe ne— 'jau Jejui 'ga oporogytau 'gã nupe.

—Je rerowiaara 'ga amũ nipo mama'e tywera wapo pẽ nupe. A'eramũ ki peje-porogytau 'ga upe. “A'jea futat ako je mama'e tywera apoi ene upe ai'i. A'ere je 'awamũ naapou'jawi nũ”, pejejeupe 'ga 'eramũ pẽẽ 'ga rerekou esage etee. Peje-jea'aru'jawe'emamũ futat ee— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴—Majepeja 'ara rupi etee mama'e tywera pejejeupe kwaiwete 'ga iaporamũ pejewau pejeporogytau 'ga upe. “Mama'e tywera ereapo jee. A'eramũ je ene raykau tekou. Au'je ki je rayka re ekou”, pe'je ki 'ga upe pejeporogytau. “Naapou'jawi je 'awamũ”, pejejeupe 'gã 'eramũ pejejea'aru'jawe'emamũ ee. Pejepota'waramũ 'gã nee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau u'ama.

Perowiat Jarejuwarete 'ga

⁵ A'eramũ Jejui 'ga remimu'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Jejui. Ejerowiarukat oree— 'jau 'gã oje'ega 'ga upe.

⁶ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Inãinãni'ĩ etee pẽẽ 'ga rerowiaa 'eramũ miamũ Janeruwarete 'ga mama'e muri pẽ nupe— 'jau 'ga oje'ega 'gã nupe. —Pẽẽ inãinãni'ĩ etee Jarejuwarete 'ga rerowiaa 'eramũ miamũ peje'eg 'ywu upe. “Ejemosok ywy awi jee. A'eramũ ene ewau e'ama 'y rypyter ipe jee”, pe'je ki jupe. Janeruwarete 'ga pẽẽ erowiamũ 'ywa sozi pẽ nupe. Peje'eg imũ etee futat awau u'ama peu pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Ajaupe oporowyky ma'e

⁷ A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe:

—Sã'ã ae kũima'eramũ ae wemiayuamũ monoa ko pe. Ajepejamũ 'ã awau wyra poita. A'eramũ 'ã ae kaaruwamũ 'ua ojewya oporowyky re. 'Gã nur ire sipo ijara 'ga 'gã nenũ 'gã muapyka 'gã mojemi'waa ra'ne? ⁸ Naani. Nanarũi. A'ere 'gã monoarera 'ga 'i etee 'gã nupe: “Je upe ra'ne mama'ea peapo. Je ra'ne je mueweg pejepe. A'ere tepejemi'wat 'jau, je mueweg ire 'jau”, 'jau 'ga 'gã nupe. ⁹ Mĩnamũ futat 'gã porowyky. A'e apoawamũ futat 'ga 'gã mepyi— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'ga nupe. ¹⁰—Nan tee futat pẽẽ. Jarejuwarete 'ga remiapo apo re “Ore resageramũ”, pe'je kasi ne. “Ore arujara 'ga remiapo etee aruapo”, pe'je etee ki— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Teis ipito'om ma'e 'gã

¹¹ Jerusareg ipe Jeju'i 'ga awau. Garireja ywy 'upa Samari ywy are oje'aa etee futat. A'eramũ 'ga awau ipõ'õ rupi ¹² owaẽma amuna'wi'i mũ upe. 'Ga waẽmauwe ipito'om ma'e 'gã 'ua 'ga rowosõu. Teis 'gã 'ua 'ga rowosõu. ¹³ Mukuu we 'gã 'ua opytau wafukaita Jeju'i 'ga upe:

—Ipito'om ma'eramũ ore rekoi, aruafukaita enee. A'eramũ ene ejemuaẽma ore ree, ore mokã'jãu— 'jau 'gã Jeju'i 'ga upe.

¹⁴ 'Gã nesakawe Jeju'i 'ga 'jau 'gã nupe:

—Mainana 'ga upe pekwap, pejejesaukaa ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ mainana 'ga repejãna 'gã orauwe 'gã pito'oma okã'jãu 'gã nui. ¹⁵ Esakawe 'gã 'jau ajaupe:

—Tÿÿ. Jane mokã'ẽmap 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'ga amũ ojewya 'gã nui. Samari ywy pewara 'ga ojewya.

—Ene te 'ã eneresage oree, ki Ku'jyp— 'jau 'ga 'ua Jeju'i 'ga upe.

¹⁶ 'Ua 'ga wenupy'ãu wapyka Jeju'i 'ga rowase.

—Ene te 'ã eneresage oree. Au'jete ore mokã'ẽ ape— 'jau 'ga 'ga upe.

'Ga ku'ia 'ga rerekou.

¹⁷⁻¹⁸ A'eramũ Jeju'i 'ga 'jau 'ga upe:

—Mytuna 'gã te je 'ã amokã'ẽ. Ma'ape ajee enepytuna 'gã ki 'ei? Maran ajee ene tee erejewyt ejua ki 'ei? Maran ajee 'gã nojewyri ene rupi 'ũ?— 'jau 'ga ojewyt ma'e 'ga upe.

A'ere Jeju'i 'ga 'jau wewiri oo ma'e 'gã nupe:

—Agamũ Samari ywy pewara 'ga. Najanepytuna rũi agawewi 'ga. A'etea 'ga ojetee futat ojewyt 'ua oje'ega jee. Ajepeja 'gã juejue janepytuna futat numiamũ, judeu 'gã futat numiamũ. A'etea 'gã nojewyri 'ua, “Au'jete ore mokã'ẽ ape”, 'jawe'em jee— 'jau 'ga wewiri oo ma'e 'gã nupe.

¹⁹ A'eramũ Jeju'i 'ga 'jau ojewyt ma'e 'ga upe nũ:

—Ere ewau nũ. Mainana 'ga upe ekwap ejesaukaa. Je rerowiat wejue 'ã ape ra'e jepi. A'eramũ je ene mokã'jãu— 'jau 'ga 'ga upe. —Ere efu'ama. Erekã'ẽ futat ra'e— 'jau 'ga 'ga upe.

Werowiaara upe Jeju'i 'ga reni 'wyriaramũ

(Mateu 24.23-28, 37-41)

²⁰⁻²¹ Poje fariseu 'gã amũ 'ua oporogytau Jeju'i 'ga upe:

—Maranime te Janeruwarete 'ga wemipyyrũmera 'ga muri imogou oree 'wyriaramũ?— 'jau 'gã 'ua oporonupa ee Jeju'i 'ga upe.

A'eramũ Jeju'i 'ga 'jau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga remimureramũ je na'awa ywy pewara 'wyriara 'jawe rũi. Inãinã'nĩ te je rekoi 'wyriaramũ pẽ nupe— 'jau Jeju'i 'ga aipo 'gã nupe. —'Awa ywy pewara 'wyriaramũ te 'ã ae ojo'wyriat pãwẽ pãwẽnamũ ae rekoi. A'ere je Jarejuwarete 'ga remimureramũ je reni 'wyriaramũ tejerowiaaramũ pẽ nupe. Namajepei ywy pype tee rũi jeremiayuamũ pejemogy. Ywy tesirũmera pype we futat jeremiayuwa 'gã jemogyi okwasi'wasi'wau najuejue etee. Na'au etee rũi te je 'ã 'wyriara. A'eramũ pẽẽ “auwaramũ etee 'ga 'wyriaramũ janee”, 'jawe'em pejejaupe. Najuejue etee futat je rekoi 'wyriaramũ tejerowiaaramũ pẽ nupe. A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga remimureramũ je rekoi pẽ pype— 'jau Jeju'i 'ga fariseu 'gã nupe.

²² A'eramũ Jeju'i 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Anure nipo pe'je pejejaupe. “Ma'ape te 'ga? Taesak 'ga 'jau”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. A'ere nipo naje resagi pejepe. A'eramũ pẽẽ pejejemogyau je jewyra rapesaka. A'eramũ te nipo je resak pejepe najuejue etee— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe.

²³ —Je ruru'jawa'ne'emamũ nipo amumera 'gã 'jau pẽ nupe: “Peu futat 'ga rekoi”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. ²⁴ Je ruru'jawamũ nipo najuejue etee je resak pejepe. Sã'ã tupã werawa. A'eramũ 'ã ae najuejue etee esaka. Nan tee

futat nipo je jewyramũ najuejue etee je resak pejepe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁵ —A'ere nipo je o enune itywerete ma'e 'gã je rereko tyweretei ra'ne. Niporomutari nipo 'gã je ree. A'eramũ nipo 'gã je monou je jukaukaa 'wyrara 'ga po pe. ²⁶⁻²⁷ A'ere nipo anure je ruru'jawĩ erujewi pẽ nupe. Je kwaapare'ema 'gã nipo aipoa 'ara rupi ajemogyau oporowykyau. Ojemi'waa, wemirekoramũ 'jau nipo. Wemiapo apo are tee futat wea'aramũ ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —Janeruwarete 'ga ree jẽmĩ nipo 'gã wea'are'emamũ ajemogyau. Sã'ã Nue 'ga rekoramũ 'gã jemogya rakue. Janeruwarete 'ga ree 'gã 'ã wea'are'emamũ rakue. Nan nipo 'ga ajemogyau. Poje 'ga 'ã amana mua 'gã nupe, 'gã apisaukaa jupe rakue. Nan tee futat nipo je kwaapare'ema 'gã jemogyi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸ —Sã'ã Lo 'ga rekoramũ nanẽ 'gã 'ã iapou rakue nũ. Sodom ipewara 'gã awau kwe pe ojemi'waa ojekoty'aawa 'gã pyri. Oporowykyau akou oko tyma, amumera 'gã 'ã 'oga apou 'jau rakue. ²⁹ A'ere 'ã ywagipewara 'gã Lo 'ga renuẽmi 'gã nui rakue. 'Ga ãm ire Janeruwarete 'ga tata mua 'gã nupe rakue, itatata reewe rakue, ãsõfyri 'jawa reewe rakue. Itywerete 'gã ajemogyau. Naea'ari futari 'gã Jarejuwarete 'ga ree. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga 'gã apisau rakue. ³⁰ Nan tee futat nipo pejemogy je ruramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³¹ —Aipo 'ara rupi je jewyramũ nipo ko pewara 'gã ojewyre'ema futat okaraemã pyyka. Ko pewara 'gã nanẽ nipo nooi futari osou okaraemã pyyka nũ. Okaraemã are tee ea'at ma'e 'gã okaraemã reewe futat teepap.

³² —Pẽnea'at Lo 'ga remireko ãẽ manũawer are. Niporejariweri ãẽ okaraemã are rakue. A'eramũ ãẽ awayayawe'em. A'eramũ ãẽ amanũmũ rakue. ³³ Pejekaraemã are tee ea'at ma'eramũ nepei futari Jarejuwarete 'ga pyri. Jarejuwarete 'ga ree ea'at ma'eramũ te peo 'ga pyri pejeferapa— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. ³⁴ —Je jewyru'jawamũ nipo 'gã amũ ajerosea ajerupa. A'ere nipo 'ga amũ ãmi ajau. Ajepeja 'ga nipo opyta. Naje rerowiari 'ga. A'eramũ 'ga awawe'em je rupi nipo. ³⁵ Kũjãmera 'gã nipo 'upa mukũi ygu'ai. A'ere nipo majepeja ãẽ oi je repejãna. A'eramũ nipo ajepeja ãẽ te awawe'em. ³⁶ 'Gã amũ nipo awau oporowykyau ko pe akou mukũi. A'ere nipo majepeja 'ga etee 'ga oi je rowosõu. Ajepeja 'ga awawe'em nipo. Je rerowiare'ema 'gã nooi je rowosõu— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau ojewyru'jaw are.

³⁷ A'eramũ 'ga remimu'e 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ape sipo erejot poromũ ejewyr ire?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

—Je ruramũ te nipo pekwaap katu katu— 'jau etee 'ga 'gã nupe. —Sã'ã uruwua mama'e nema kwaawa. A'eramũ 'ã 'ua ajatykau ee. Nan tee futat nipo pẽẽ. Je jewyru'jawamũ je kwaap katu katu pejepe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

18

Peojet kasi pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe ne

¹ Anure Jejui 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Peojet kasi pejemogyau pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe ne— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

² A'ere 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

—Tapy'ÿja 'wyrarete pe 'wyrara 'ga amũ rekoi. 'Gã ago'o anupawe 'ga 'jau 'gã nupe: “Ene te 'ã mama'e tywera ereapo 'ga upe. A'eramũ ene te 'ga mepyau”, 'jau 'ga itywet ma'e 'gã nupe. “Ga mepye'emamũ 'gã ene munewi ne”, 'jau 'ga 'gã nupe. Aipoa 'wyrara nopojuwi futari Jarejuwarete 'ga. Aea nanẽ futat nopojuwi futari nũ.

³ —Aipo amunawa pype majawera ãẽ mũ akou. 'Wyrara'ri 'ga upe ãẽ awau 'jau: “Jekaraemã rerawarera wã nomepyi jee”, 'jau ãẽ awau 'ga upe. “A'eramũ ene je mepyukaa wã nupe”, 'jau ãẽ 'ga upe. ⁴ A'ere 'ga naani. Noje'egi futari aipo 'gã nupe. A'eramũ ãẽ ojewya 'ga ree nũ. A'ere ãẽ ojewyru'japa 'ga ree nũ. Ojewyewya akou 'ga ree, oporogytau 'ga upe. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe: “Ku'jywa 'ga miamũ je 'ã nopojuwi

jepi re'ã. Ae 'gã taetu je 'ã napojeuwi jepi re'ã”, 'jau 'ga ojeupe. ⁵ “A'ere pa 'ã koa majawera ëë je mopiro'ysã'y'sagi nũ”, 'jau 'ga ojeupe. “A'eramũ pa je ëë karaemã rerawarera 'gã nupe ëë karaemã mepyukaa kwy”, 'jau 'ga 'ũina ojeupe. “Kasi a'e pe ëë ruru'jau'jawi 'au je marukare'ema ne nũ kwy”, 'jau 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁶ —Aipoa 'wyrira'ri 'ga nia'wyrri. Nakamësiëte rũi 'ga ëë mepyukari 'gã nupe. A'etea 'ã pejemu'e 'ga ree. ⁷ Aipo 'ga kũima'e 'ga nia'wyrri agawewi futat. A'etea 'ga opoat ëë— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga taetu 'ã esage futat. A'eramũ 'ga 'ã wemiayuwa 'gã poari futari. Ojeupe oporogyta ma'e 'gã ojere'emamũ 'ga 'gã poari futari. ⁸ 'Ga niporomukui futari ae poaa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Tejoru'japa sipo je tejerowiaara 'gã amũ nesagi? Je ruru'jawa poromukuran sipo 'gã jemogyi kwaiwete je rerowiaa? Kwaiwete tejerowiaara 'gã nesaga je afutat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ pëë je rerowiaarareteramũ pejejemogyau. Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega pejeojere'emamũ futat pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Mukũja 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe

⁹ A'ere 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ, 'gã mu'jawamũ nũ. “Je jeresageay. Tekotee 'gã nia'wyrri. A'ere 'ã je jeresage” 'jara 'gã nupe te 'ga 'i.

¹⁰ —Mukũja kũima'e 'gã awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe oporogytau 'ga upe. Majepeja 'ga fariseua. A'eramũ ajepeja 'ga 'wyrriara upe ka'aranũũ ppykara 'ga. ¹¹ A'eramũ fariseu 'ga ojemome'wau u'ama Ku'jywa 'ga upe. “Na'gã 'jawe rũi je rekoï ene reape, ki Ku'jyp”, 'jau 'ga 'ga upe u'ama. “Amumera 'gã te aje 'ã muna'ywamũ ako ene reape. A'ere je 'ã nanarũi. Naapoa'uweri je 'ã mama'e tywera ene reape tekou, ki Ku'jyp. 'Gã 'ã nako esagei futari ene reape. A'ere 'ã je te je reko esagei ene reape”, 'jau 'ga oporogytau u'ama Jarejuwarete 'ga upe. “Gã 'ã okou futat ajuemireko are. A'ere je 'ã nanarũi. Nokoa'uweri je 'gã nemireko are. Je 'ã na'gã 'jawe rũi futat. Kwe 'ga te 'ã 'wyrriara upe oreka'aranũũ ppykara te”, 'jau 'ga, ajepeja 'ga kũima'e 'ga mome'wau u'ama Ku'jywa 'ga upe. “Nia'wyrri 'ga. A'ere je na'ga 'jawe rũi. ¹² Mukũi 'ara rupi je 'ã teporogytau tekou enee ty'ara rerekou. Teka'aranũũa miamũ je 'ã imonou ene upe jepi. Teis ka'aranũũ je majepeja monou enee jepi”, 'jau 'ga u'ama oporogytau Jarejuwarete 'ga upe numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga nuenuwi. Ojeupe etee futat 'ga 'i u'ama— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹³ —A'ere 'wyrriara upe ka'aranũũ ppykara 'ga awau u'ama ojetee oporogytau Jarejuwarete 'ga upe. Aipo 'ga kũima'e 'ga werojenosï otywera enu'ama. A'eramũ 'ga a'eramũ wowowyre'emamũ u'ama oporogytau Jarejuwarete 'ga upe. “Je 'ã jetywerete tekou enee jepi. Ejemuaëm je ree, ki Ku'jyp”, 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ aipo 'ga 'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga tywera moia 'ga wi. A'eramũ 'ga a'eramũ 'ga katu'oka. Otywera renosïarera 'ga Ku'jywa 'ga ikatu'oka. ¹⁴ Aipo 'ga ikatu'ogipyra 'ga esage akou Janeruwarete 'ga upe. Ajepeja 'ga naani. Nia'wyrri 'ga 'ga upe. Wog ipe 'gã jewyramũ 'ga remikatu'ogera 'ga etee futat wesageramũ akou 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

—“Je jeresage” 'jara 'gã Janeruwarete 'ga nafutari. Aipo 'jara 'gã nojekatu'ogukari Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'ga “je 'ã jetywerete” 'jara 'gã katu'ogi. Aipo 'jara 'gã etee ojekatu'ogukat Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama, 'gã mu'jau ee.

Jejui 'ga kunumĩ 'gã netee

(Mateu 19.13-15; Maku 10.13-16)

¹⁵ Anure amumera 'gã wa'yra 'gã nerua Jejui 'ga upe:

—Orera'yra apyte'rarimũ epo emono a'i kĩĩ— 'jau 'gã erua 'ga upe. —Jarejuwarete kĩa upe eporogyta wã nee. A'eramũ Janeruwarete kĩa ojejukau esage wã nee, aru'e ore enee kĩĩ— 'jau kũjãmera 'gã 'ga upe.

A'ere Jejui 'ga remimu'e 'gã 'gã nesakawe 'gã 'i 'gã nupe:

—Perur awi pejeja'yra 'gã 'ga upe 'ga porogyta 'ga 'amamũ. Nepemaruukari 'ga porogyta 'ga 'amamũ— 'jau 'ga remimu'e 'gã 'gã nupe.

Aipo 'gã 'eramũ Jejui 'ga oje'ega wemimu'e 'gã nupe:

—Naani. Peapo awi aipoa. Tene kunumĩ 'gã nuri je pyri— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe.

¹⁶ A'eramũ futat 'ga kunumĩ'ĩ 'gã nenũina:

—Pe'je pejeja je pyri— 'jau 'ga kunumĩ 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'jau:

—Janeruwarete 'ga kunumĩ 'gã afutat wemiayuwamũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁷—Kunumĩ 'jawewara 'gã nupe etee Janeruwarete 'ga reni 'wyriaramũ. Kunumĩ 'gã ojemogypyk te Jarejuwarete 'ga ree. Ojerekokatuukat 'gã 'ga upe. 'Gã 'jawe pejemogyramũ 'ga pẽ katu'ogi. Kunumĩ 'jawewara 'gã etee te Janeruwarete 'ga omogy wemiayuwamũ. A'ere 'ga ojee ijemogypyke'ema 'gã Janeruwarete 'ga nomogyi wemiayuwamũ. Nakunumĩ 'jawe rũi 'gã. A'eramũ 'ga 'gã mogyawe'em wemiayuwamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Jarejuwarete 'ga pyri oo are 'ga poronupawet

(Mateu 19.16-30; Maku 10.17-31)

¹⁸ A'ere judeu 'gã 'wyria'ri 'ga amũ awau oporogytau Jejui 'ga upe:

—Jejui. Ene 'ã eneresage. Ma'ja te je aapo 'awamũ tejee, temanũ re ywag ipe tejesawamũ, Jarejuwarete 'ga pyri tewawamũ?— 'jau 'ga oporonupa ee 'ua Jejui 'ga upe.

¹⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ “Ene 'ã eneresage” 'jau jee ejua 'ũ? Janeruwarete 'ga etee te esage ma'ea kũi. “Ene 'ã Jarejuwarete 'ga 'jawewara”, ere te jee?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ²⁰—Ymã te 'ã Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are janee rakue. A'ea 'ã erekwaap. “Peko awi pejejemireko are” 'ea 'ã erekwaap. “Peporojuka awi. Pemunarũ kasi mama'e are ne. Peje'ẽwu'jag kasi 'ga amũ ne. Peanuw etee ki pejejara 'gã”. Mĩmera 'ea 'ã erekwaapap— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²¹ A'eramũ 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Je kunumĩawe futat aipo aapopap ikue, Moisesi 'ga je'eger imũ etee futat ikue— 'jau aipoa kũima'e 'ga Jejui 'ga upe oje'ega.

²² A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere. A'ere 'awamũ mama'e mũ eapo. Ekaraemã eme'ẽmap. A'ere ene ka'aranũ monou ika'aranũ'e'ema 'gã nupe. Aipoa ene iapo re, Janeruwarete 'ga ene monoi ojeypyri ene manũ re. Mama'e esagea te nipo 'ga amut enee anure, enekaraemã monoawera mua enee anure. Ekaraemã me'eg ire ene ejua je rewiri— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²³ A'ere 'ga aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'ga 'arasigamũ etee okaraemã are. Kwaiwete te 'ga karaemã. A'eramũ 'ga okaraemã me'ega futare'ema. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe etee futat: “Naani. Naapoa'uweri je nanuara”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. A'eramũ 'ga u'arasigamũ awau, Jejui 'ga aipo ojeupe 'eramũ awau.

²⁴ 'Ga 'arasiga resakawe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

²⁵ —Ayay te ikaraemã kwai ma'e 'gã ajemogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ — 'jau 'ga 'gã nupe. —Ayay te ikaraemã kwai ma'e 'gã ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe. Kwaiwete 'gã karaemã. A'eramũ 'gã okaraemã are etee wea'aramũ ajemogyau. Okaraemã are etee aipo 'gã jemogypygi akou. NaJarejuwarete 'ga ree rũi 'gã jemogypygi ajemogyau. Jarejuwarete 'ga opoara futare'ema ajemogyau. Jeje'ega 'gã nuenuwi futari ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Sã'ã kawaruua 'jawewara

kamerua aguja kwara rupi ikwawe'ema. Nan tee futat ayramũ ikaraemã kwai ma'e 'gã ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe. Ikaraemã kwai ma'e 'gã nijekatu'ogukariweri futari Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁶ A'eramũ 'ga renupara 'gã 'jau 'ga upe:

—Maranuaramũ ajee 'ga ae katu'ogi ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pě nupe nayrareferi futari. Ayay futat mama'e apoa numiamũ. A'ere nitywi futari Janeruwarete 'ga remiapoe'ema amũ mama'ea. Mama'ea naayi futari 'ga upe. Ikaraemã kwai ma'ea miamũ Janeruwarete 'ga okatu'ok, “Je katu'og ape” ojeupe 'gã 'eramũ— 'jau etee Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸ A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore ako aruejat orokaraemã arajua ene rupi ai'i. Oropytuna naně futat ako ore ejaa ai'i nũ. Ma'ja te ore mama'e rejaawera repya?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—A'jea futat ako ai'i. A'eramũ je 'jau pě nupe: Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e monoi pě nupe pēnemiejarera apyraapa. Je mome'u are woga rejaarera 'gã, wemireko rejaarera 'gã, weki'yra rejaarera 'gã, wewirera rejaarera 'gã, wenyra rejaarera 'gã, ujara rejaarera 'gã, wa'yra rejaarera 'gã. ³⁰ Mĩmera 'gã nupe Janeruwarete 'ga mama'e monoi. Awamũ futat 'ga mama'e monoi 'gã nemiejarera apyraapa. Amanũ re je ree omama'e rejaarera 'gã juejue awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

Amanũawama Jejui 'ga imome'wau'japa

(Mateu 20.17-19; Maku 10.32-34)

³¹ Aipo 'gã nupe 'e re Jejui 'ga wemimu'e 'gã nenũina:

—Pejepe'a'i 'gã nui ra'ne. Taporogyta pě nupe etee 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã ojepe'au mytuna 'gã nui 'ua. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jerusareg ipe jane oi 'awamũ. A'eramũ je pě muea'aa Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarer are— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe.

—Ymã te 'ã 'gã ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue, “Anure tamut teja'yra 'ga pě nupe 'jau” 'e are rakue. “A'eramũ ia'wyre'ema 'gã jera'yra 'ga rerekou tyweaete nipo. ³² A'eramũ nipo 'gã 'ga monou romanũ 'wyrara 'ga po pe 'ga jukaukaa. A'eramũ nipo jefaruu 'gã 'ga kurapa, onymuna 'ga ree, 'ga nupānupāu, 'ga monou, 'ga mu'ama 'ypeywar are 'ga jywa pypiraa 'ga manũawamũ futat”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã muea'aa ikwasiaripyrrer are. ³³ —“A'ere nipo je imuapyra 'ara rupi 'ga moferawi etee nũ”, 'jau 'ã Janeruwarete 'ga 'gã nupe, ikwasiarukaa inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã muea'aa ee.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Je 'ã pēneki'yraretea. Janeruwarete 'ga je mut pě nupe. A'eramũ 'gã je ree futat poromũ ka'arana kwasiaa inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'ga nupe.

³⁴ A'ere 'gã nokwaawi 'ga 'ea. Naeapyoi 'gã 'ga 'e are.

—Ma'ja are te 'ga jane mu'ei?— 'jau etee 'gã ajaupe. —Ma'eramũ 'ga aipo mome'wau jane?— 'jau 'gã ajaupe.

—Tee. Je nakwaawi ki 'ei— 'jau etee 'gã amũ ajaupe.

Eae'ema 'ga

(Mateu 20.29-34; Maku 10.46-52)

³⁵ Jeriko 'jawa amunawa upe iwaēm ja'wyja'wyuuramũ eae'ema 'ga amũ 'ũina wapyka peyse pe:

—Ka'aranũũ'ia pemut ape jee— 'jau 'ga 'ũina pe rupi okwap ma'e 'gã nupe.

³⁶ Peyse pe 'ũinaw ipe 'ga 'ũina wapykau 'gã fu are. Kwaiwete 'gã fu renupa 'ũina. A'eramũ 'ga 'jau:

—Awÿja te poromũ ako?— 'jau 'ga wafukaita 'gã nupe.

³⁷ —Jejui 'ga ako, Nasare pe waranup ma'efera 'ga okwap akou— 'jau 'ga amũ 'ga upe.

³⁸ A'eramũ eae'ema 'ga wafukaita Jejui 'ga upe:

—Jejui! Ene 'ã Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera! Erejemuaëm te je ree? Epãjẽ mũ je katu'og ape, ki Jejui— 'jau 'ga wafukaita 'ga upe.

³⁹ A'eramũ 'ga pyu okwap ma'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Epije e'ỹina kũi. Aereau toko re'ã— 'jau 'gã 'ga upe.

A'ere 'ga jero'wuro'wui etee wafukaita 'ga upe:

—Jejui! Ene 'ã Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera. Ejemuaëm je ree. Je resag ape, a'e je enee— 'jau 'ga ojero'waro'wau etee wafukaita 'ũina.

⁴⁰ A'eramũ Jejui 'ga awau opytau pe pe.

—Pe'je ajee eae'ema 'ga rerua jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'ga rerua 'ga upe. ⁴¹ Ojeupe 'ga rerurauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'ja te erefutat ejeupe je iapoa?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

—Tamã'ẽ 'jau nũ, a'e je enee, ki Ku'jyp. Jereapap je ikue— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁴² A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Eremã'ẽ futat nũ. Je rerowiar ape ekou ra'e. A'eramũ je ene mamã'jãu nũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁴³ A'eramũ 'ga opo monou 'ga reakwara 'arimũ 'ga mamã'jãu nũ. A'erauwe 'ga amã'jãu awau Jejui 'ga rupi.

—Ene te 'ã eneresage jee— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe 'ga muorypa amamã'ẽawer are.

'Ga resakara 'gã nanẽ oje'ega Jarejuwarete 'ga upe nũ:

—Ene te 'ã eneresage oree— 'jau 'gã oje'ega 'ga upe.

19

Sakeu 'ga

¹ Jeriko 'jawa amunawa upe owaëmawe Jejui 'ga awau amunawa pyterimũ akou. Kwaiwete 'gã awau 'ga rupi. ² A'eramũ Sakeu 'ga oporesagiweramũ Jejui 'ga ree. Sakeu 'ga ika'aranũu kwai ma'ea. 'Wyriararete upe ka'aranũu pyykara 'gã nupe 'ga reni 'wyriaramũ. ³ 'Ga poromũ iporesagiwet Jejui 'ga ree. A'ere 'ga nifukui. A'eramũ 'ga a'eramũ 'ga resake'ema. ⁴ A'eramũ 'ga awau ujãna 'ga renune awau ojeupia 'ywa rupi. Figu 'ywa rakã 'arimũ 'ga awau ojeupia 'ũina, Jejui 'ga kwapawa 'arimũ. “Ko rupi futat nipo 'ga kwawi re'ã”, 'jau Sakeu 'ga ojeupe, awau 'ũina 'ywa rakã 'arimũ 'gã nenune.

⁵ 'Ua Jejui 'ga owaëma 'ga upe. A'eramũ Jejui 'ga amã'jãu 'ga ree. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Sakeu. Ere ejua ejypa. Too ene rupi ene'wyr ipe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁶ A'erauwe 'ga 'ua ojypa. A'eramũ 'ga Jejui 'ga rerawau oje'wyr ipe. A'eramũ futat Sakeu 'ga aku'iramũ 'ga rerawau oje'wyr ipe.

⁷ A'eramũ aipo resakarera 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Nokwaawi 'ga Sakeu 'ga ra'e— 'jau 'gã ajaupe. —Sakeu 'ga 'ã 'wyriararete upe janeka'aranũu pyykara. A'eramũ 'ga ia'wyre'emamũ akou. Nia'wyri ka'aranũu pyykara 'gã najuejue etee. Amunarũ ma'e 'gã juejue te 'ã. A'etea Jejui 'ga oo 'ga 'wyr ipe jã'nũ'ũ— 'jau 'gã Jejui 'ga ago'wau 'upa.

⁸ Ojemi'war ire Sakeu 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Apoit je tetywer awi 'awamũ. A'eramũ je tekaraemã mojo'oka ikaraemãe'ema 'gã nupe. Amumera 'gã nui je ka'aranũu reroouu re je ka'aranũu monoi 'gã nupe nũ. Irũpãwẽ juejue je imonoi 'gã nupe nũ, 'gã nui eruripyrrera mepyau 'gã nupe nũ— 'jau 'ga 'ga upe.

⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau wesakara 'gã nupe:

—Ko 'ga kũima'e 'ga judeua futat. A'etea 'ga mama'e tywera wapo akou rai'i. A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga 'ga katu'ogi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁰—Je 'ã pñeki'yraretea futat. Ma'eramũ 'ã je ruri oka'jam ma'e 'jawewara 'gã nekaa tekou. Jeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gã oka'jam ma'e 'jawewara futat ajemogy. A'eramũ je 'gã nekaa te tejua etee. 'Gã katu'okawamũ tejua etee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

*Kũima'e 'ga remiayuwa 'gã mome'uawet
(Mateu 25.14-30)*

¹¹ Jerusarega pyri awauwe 'ga rupi oo ma'e 'gã 'jau ajaupe:

—Sawaẽm ja'wyja'wy jane Jerusarega upe ra'e. 'Awamũ futat nipo 'ga rekoi 'wyriramũ janee— 'jau 'gã ajaupe.

¹² A'ere Jejui 'ga nuenuwi agawewi futat 'gã 'ea. A'etea 'ga okwaap aipo 'gã 'ea ajaupe. A'eramũ 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jawamũ.

—'Wyrirarete 'ga ika'aranũ kwai ma'e 'ga renũina. “Ere ejua 'au je pyri. Tomono ene 'wyriramũ 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga oje'ega monou 'ga upe. Mukuu 'wyrirarete 'ga rekoi.

¹³—A'eramũ 'ga oo enunewe wemiayuwa 'gã nupe oporogytau. Teis 'ga remiayuwa 'gã pytuna. A'eramũ 'ga ka'aranũ 'ywope'ia monou 'gã nupe. “Oo je teatau pñ nui. A'eramũ je ka'aranũ 'ywope'ia monou pãwẽ pãwẽ pñ nupe. A'eramũ pñ pejewau imomytuna jee je ruru'jawe'emauwe”, 'jau 'ga 'gã nupe, ka'aranũ monou 'gã nupe. Oporogytapaw ire 'ga awau 'gã nui.

¹⁴—A'eramũ 'ga 'wyr ipewara 'gã amũ 'ga futare'ema 'wyriramũ 'ga rekoa. “Kuu. Nia'wyr 'ga. Nifutari jane 'ga 'wyriramũ 'ga rekoa jarejee”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'gã amũ monou imoporogytaukaa 'wyrirarete 'ga upe. “Narafutari ore 'ga 'wyriramũ orojeupe 'ga ruwa”, 'jau 'gã oje'ega monou 'wyrirarete 'ga upe.

¹⁵—A'ere 'wyrirarete 'ga nomojerowiari 'gã je'ega. A'eramũ 'ga 'ga mogou 'wyriramũ 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'wyriramũ omogo re 'ua ojewya oje'wyr ipe nũ. Owaẽm ire 'ga wemiayuwa 'gã nenũina. “Maran gatu nipo 'gã jeka'aranũũa rerekoi rai'i?” 'jau 'ga ojeupe. “Ika'aranũ kwaiwete sipo 'gã nai'i?” 'jau 'ga ojeupe.

¹⁶—A'ere 'ga amũ 'ua owaẽma 'ga upe nũ: “majepei'i etee agawewi ako ka'aranũũa eremut jee ikue. A'ere 'awamũ je imomytuni teis enee ai'i”, 'jau 'ga 'ga upe erua.

¹⁷—“A'jea futat. Majepei'i etee agawewi ako je imonoi enee ai'i. Ene 'ã jeremiayuw esagea futat. A'eramũ je a'eramũ ene monou teis amunawa mo'wyrjaa”, 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁸—A'ere 'ga amũ 'ua nũ. “Majepei'i etee ako eka'aranũũa eremut jee ikue. A'ere je imomytuna sũku 'awamũ ene upe”, 'jau 'ga o'wyrjara 'ga upe.

¹⁹—“A'jea. 'Awamũ je ene monoi 'wyrjara'nĩnamũ sũku amunawa mo'wyrjaa”, 'jau 'ga 'ga upe.

²⁰—A'ere 'ga remiayuwa 'ga amũ 'ua nũ. “Kweramũ eneka'aranũũa. Namomyi etee je. Akyje te je ene wi. A'eramũ je iauwana taity pirera pype imima erekou muna'yw awi ai'i. ²¹ Akwaap je ene jepi. Enemara'ne 'ã ene. Ejemepya te 'ã erefutat ka'aranũũ pyu. A'eramũ 'ã ene eporowyky are jẽmĩ ejea'are'emamũ. A'eramũ je tekyjau ene wi ai'i, eneka'aranũũa momyawewem ene wi ai'i”, 'jau 'ga 'wyrjara 'ga upe.

²²—A'eramũ 'wyrjara 'ga amara'neeteeramũ 'ga ree. “Nenea'wyrjara futari te 'ã ene. Erekwaap futat te 'ã jemara'nea jepi. A'jea futat ere aipo 'jau jee. 'Emepy ekoete ate te 'ã erefutat ka'aranũũ pyu. A'eramũ 'ã ene eporowyky are jẽmĩ ejea'are'emamũ', ere ako jee ko. A'jea futat ere jee. Ka'aranũũa etee je afutat”, 'jau 'wyrirarete 'ga aipo 'ga upe.

²³—“Ma'eramũ sipo ene imomytune'ema jee rai'i? Je upe imomytuna ene ifutare'emamũ amunipo 'ã eremono ka'aranũũ rerekwara 'gã nupe rai'i kũi. A'eramũ amunipo 'ã 'gã jeka'aranũũ momyawewem ene jee rai'i kũi”, 'jau 'wyrjara 'ga aipoa kũima'e 'ga upe.

²⁴—A'eramũ 'ga 'jau ojepyriwara 'ga upe: “Ere ka'aranũũ pyyka 'ga wi. Imonou teis ka'aranũũ pyykarera 'ga upe”, 'jau 'ga 'ga upe.

²⁵—A'eramũ 'ga 'jau 'wyriara 'ga upe: “Naani kũi. Kwaiwete 'ga ma'ea kũi. Teis 'ga ma'e pytuna kũi”, 'jau 'ga 'ga upe.

²⁶—A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe: “A'jea futat. Ereko esageara 'gã opyygu'jap futat nũ”, 'jau etee 'ga 'gã nupe. “Ereko esage'emara 'gã te ajee nuerekoi futari. EreCOPYRERA miamũ futat 'ga erekowe'em”, 'jau 'ga 'ga upe.

²⁷—A'ere 'ga 'jau 'gã nupe nũ: “A'eramũ pẽe 'awamũ je ree iporomutare'ema 'gã nerua iapisaupap 'au je rowase. Narafutari ore 'wyriaramũ 'ga rekoa 'jarera 'gã nerua iapisau je rowase”, 'jau 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jawamũ.

*Kawaru'i 'arimũ Jejui 'ga ataawet
(Mateu 21.1-11; Maku 11.1-11; Juã 12.12-19)*

²⁸ Aipo mome'upaw ire Jejui 'ga watau wemiayuwa 'gã nenune. A'eramũ futat 'gã awau 'ga rewiri. ²⁹ A'eramũ 'gã awau owaẽma ywytyra upe. Oriweira 'jawa upe owaẽma. Kwaiwete aipoa 'ywa oriweira 'jawa peu. A'eramũ 'gã a'eramũ ywytyra renũina, Oriweira 'jau jupe.

Mukũja amunawa 'upa aipoa ywytyra pyri. Pefaje, Petani. Mĩmera amunawa 'upa ywytyra pyri. ³⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã amũ nupe, mukũja 'gã nupe:

—Pe'je pejewau pejekwapa je renune pejewau pejewaẽma iruupeuwara amunawa upe. Pejesouwe nipo pẽe kawaru'i mũ resaka. Nuatai we 'gã amũ i'arimũ. A'ea ki perut iamoiia jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³¹—“Ma'eramũ te peko ee?” pejejeupe 'gã 'eramũ ki “Janejara 'ga te e'i oree ko: Kawaru'ia perut jee ra'ne, e'i 'ga oree ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri pẽ nupe nũ”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³² A'eramũ 'gã awau kawaru'i resaka. 'Ga je'eg imũ etee futat 'gã kawaru'i resaka.

³³ Kawaru'i amoiramũ, ijara 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pẽe pejekou ee ki 'ei? Ma'eramũ pẽe iamoiia ki 'ei?— 'jau 'gã 'gã nupe.

³⁴ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Janejara 'ga te e'i oree ko: “Kawaru'ia pekwap amũ rerua jee ra'ne”, e'i 'ga oree ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri nũ— 'jau 'gã 'ga upe.

—A'jea. Pe'je ajee erawau 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁵ A'eramũ 'gã erawau Jejui 'ga upe. A'ere 'gã amũ opiara mososoka imonou kawaru'i 'arimũ Jejui 'ga upe. A'ere 'gã kawaru'i pyyka Jejui 'ga upe 'ga apykawamũ. ³⁶ A'eramũ Jejui 'ga awau Jerusareg ipe kawaru'i 'arimũ. A'ere 'ga rupi oo ma'e 'gã awau ujãna 'ga renunewe opiara mososoka, imonou pe rupi imogyau 'ga kwapawamũ. 'Ga ree oporomutaawa resaukaawamũ 'gã iapou.

Ymã 'gã aipo apou 'wyriararete upe rakue, 'ga ree opojekuka resaukaawamũ rakue. A'eramũ 'gã a'eramũ iapou Jejui 'ga upe.

—'Ga nipo ako 'awamũ 'wyriaramũ janee— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

³⁷⁻³⁸ Ywytyra awau wããpyramũ Jerusarega upe. Jerusarega 'upa ywytyray 'arimũ. Jerusarega rerowykawe 'gã ajatykau wafukaita ajaupe:

—Janeruwarete 'ga esage futat ra'e. Koromũ futat Jejui 'ga, Janeruwarete 'ga remimurera 'ga. Kwaiwete 'ga 'gã moferawi. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nanẽ 'ga okatu'ok nũ— 'jau 'gã ajaupe wafukaita. —A'ea ore aruesak ai'i. Janeruwarete 'ga 'ã ene mua— 'jau 'gã ajaupe.

Kwaiwete 'gã awau Jejui 'ga repejãna. A'eramũ 'gã a'eramũ awau akou meewei. A'eramũ 'gã amũ 'jau 'ga upe wafukaita:

—Ene 'ã Janeruwarete 'ga remimurera.

Ene ree 'ã Janeruwarete 'ga ta'waramũ akou oree.

Ywagipewara 'gã najuejue etee opy'ata'waramũ ajemogyau nũ.

'Ga te 'ã ene mut ore 'wyriarareteramũ.

Ene 'ã eneresage ekou oree.

A'eramũ ene 'awamũ ekou 'wyrarareteramũ oree—
'jau 'gã 'ga upe.

A'ere 'gã amũ 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree jepi. Ene 'ã Jejui 'ga eremut oree. Eneje'eg imũ futat 'ga ruri. Nitywi futari 'ga amũ ene 'jawe— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa Jejui 'ga ree.

³⁹ A'eramũ fariseu 'gã amũ 'jau Jejui 'ga upe:

—Jejui! “Aipo pe'je awi”, ere 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga upe te aipo jane 'i jepi— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani. 'Gã je'ege'em ire amunipo 'ã itaa we futat ije'egi jee je muorypa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga ajemuaẽma Jerusareg ipewara 'gã nee

⁴¹ Jerusarega pyri katu katu awauwe Jejui 'ga amã'jãu amunaw are. A'eramũ 'ga u'arasigamũ. A'eramũ futat 'ga ajaa'wau. “Jerusareg ipewara 'gã Jeruwarete 'ga je'ega renupare'ema”, 'jau 'ga ojeupe.

⁴² —Je 'ã ae katu'okara futat. Je 'ã Jarejuwarete 'ga mota'waara pẽ nupe. Je rerowiarãmũ nipo 'ga ota'waramũ akou pẽ nupe. Aipo pẽẽ ikwaawa je afutat numiamũ. A'ere 'ã nepekwaawi futari. Ikwaaw ire amunipo 'ã ia'wyre'ema 'gã nepẽ nereko tyweri — 'jau 'ga amã'jãu Jerusareg are. ⁴³ —A'ere 'ã Jerusareg ipewaramũ nepẽporomutari je ree. A'eramũ nipo ia'wyre'ema 'gã anure 'ua pẽ'wyrã osõu pẽ nee. A'eramũ nipo pẽẽ mũ pejeka'jame'ema futat. Tujugeyra pyu pẽ osõu. ⁴⁴ A'eramũ nipo 'gã pẽ'wyrarete mateepapa pẽ nui— 'jau 'ga 'ũina. —Pẽẽ nanẽ futat pẽ apisaupap katu katu nũ. Nepeka'jami futari nipo pẽẽ mũ. Kunumĩaky'ria we futat nipo 'gã wapisipap katu katu. Pẽnoga we futat etyka nipo pẽ nui. Iku'jo'joka pẽ nui imuãmuãina pẽ nui. Janeruwarete 'ga 'ã je mut ae katu'oka. A'ere 'ã nepẽporomutari je ree. A'eramũ 'awamũ mama'e tywera ojeapou pẽ nupe— 'jau 'ga 'ũina amã'jãu 'gã 'wyr are.

A'eramũ futat 'ga ajaa'wau.

Wyra me'egara 'gã mũ'ẽawet

(Mateu 21.12-17; Maku 11.15-19; Juã 2.13-22)

⁴⁵ 'Gã 'wyrarete upe owaẽmawe Jejui 'ga ojypa kawaru'i awi. A'eramũ 'ga awawayayau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Irãã'ã wyra me'egara 'gã nuwamũ. A'eramũ Jejui 'ga amara'neramũ 'gã nee:

—Pe'je pejewau peje'jãu 'aw awi. Nawyra me'egawa rũi te 'ã. Jeruwarete 'ga mogytaawa te 'ã 'oga— 'jau 'ga wyra me'egara 'gã nupe, 'gã karaemã muãina, 'gã neymawa mopyamãu 'gã nui. A'ere 'ga 'jau 'gã nupe:

⁴⁶ —Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gã nupe rakue. “Jemogytaawa 'og ipe 'gã nuri oporogytau jee”, 'jau 'ga ka'arana kwasiarukaa rakue. 'Au futat Janeruwarete 'ga mogytaawa 'oga. 'Au futat jane ruri jareporogytau 'ga upe. A'ere 'ã pemỹi pejemunarũawamũ ete. Pejejeymawa etee 'ã pẽẽ erua ime'ega erupa 'au. “Pe'je pejejua jereymawa mua iapyau Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau 'ã pẽẽ 'gã nupe pejejupa. A'ere 'ã pemepyuukat pejejaupe epy apyraapa. Pejemunarũmũ 'ã pejejupa pejejoka'aranũũ are— 'jau Jejui 'ga oje'ega moywyrãfena 'gã nupe. —A'eramũ pẽẽ pejewau 'aw awi peje'jãu— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, amara'neramũ 'gã nee.

⁴⁷ A'eramũ Jejui 'ga awau ai'iwe ai'iwe 'jau, 'ga awau 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Kwaiwete 'ga ree iporomutare'ema 'gã. Mainana 'wyrara 'gã, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã, 'wyrã'ri 'gã. Mĩmera 'gã amara'neramũ 'ga ree. 'Ga juka are 'gã afuweramũ.

⁴⁸ A'ere 'gã najukaarũ 'ga. Kwaiwete wejue Jejui 'ga ree iporomutat ma'e 'gã jemogyi. A'eramũ 'gã okyjau 'gã nui, 'ga juka ekoete awi. Nokoi wejue Jejui 'ga tesirũgatu 'gã nupe. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga jukawarũ'e'em.

—'Ga ree janereko ekoeteramũ 'ga ree iporomutat ma'e 'gã jane apisi ne— 'jau 'ga ree imara'ne ma'e 'gã ajaupe.

20

*“Awỹja rer imũ te erejot?” Jejui 'ga upe 'gã 'eawet
(Mateu 21.23-27; Maku 11.27-33)*

¹ Uwarete 'ga mogytaaw ipe Jejui 'ga akou 'gã mu'jau 'ga ree:

—Pejetywer awi pẽpõiriweramũ Janeruwarete 'ga pẽ katu'ogi futari, pẽ mogyau wemi-ayuwamũ— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

² A'e pype mainana 'wyrriara 'gã 'ua oje'ega Jejui 'ga upe Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee, judeu 'gã 'wyrriari 'gã. Mĩmera 'gã 'ua oje'ega 'ga upe:

—Awỹja rer imũ te erejot rakue? Awỹja pãjẽ mũ te mama'ea ereapo? Awỹja te ene mut oree rakue?— 'jau 'gã 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe.

³ A'eramũ Jejui 'ga nanẽ 'jau 'gã nupe nũ:

—Pe'je ajee pẽẽ na'ne imome'wau jee 'ũ. ⁴ Awỹja je'eg imũ ajee Juã Batista 'ga ruri ae pymĩau 'y pe rakue 'ũ? Jarejuwarete 'ga je'eg imũ te 'ga ruri rakue? Kũima'e 'ga amũ je'eg imũ te ra'u nũ?— 'jau Jejui 'ga oporonupa ee 'gã nupe u'ama.

⁵ A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Ma'ja sa'e te jane 'ga upe?— 'jau 'gã ajaupe etee futat. —“Jarejuwarete 'ga je'eg imũ 'ga ruri” ojeupe jane 'eramũ te 'ga “te a'etea neperowiari 'ga” 'ga 'i jane nũ a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe. ⁶ —“Kũima'e 'ga je'eg imũ 'ga ruri”, 'ga upe jane 'eramũ nipo tekotee 'gã jane apisi ete ita pyu nũ'ũ. “Juã 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara futat jane” e'i 'gã jepi. A'eramũ nipo 'gã aipo jane 'eramũ amara'neramũ jane ree ne nũ a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe.

⁷ A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Norokwaawi ore Juã 'ga muarera 'ga nũ'ũ— 'jau 'ga o'meramũ 'ga upe.

⁸ A'eramũ Jejui 'ga nanẽ 'jau 'gã nupe nũ:

—Je nanẽ temuara 'ga namome'ui futari pẽ nupe nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

Ko raaran a'wyre'ema 'gã

(Mateu 21.33-46; Maku 12.1-12)

⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Peapyaka jeje'eg are. Mama'e mũ je amome'u pẽ nupe, pẽ mu'jawamũ ee, pẽ mueapyou ee— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kũima'e 'ga amũ y'wa y'wa rakã otym. Kwaiwete uwa 'jawa y'wa rakã 'ga otym oko pe. A'eramũ ijara 'ga 'gã amũ monou uwa ko raaranamũ ojeupe. “Y'wa mũ jema'ea futat. Emyreramũ te ajee pẽma'e futat pẽporowykawera repya futat”, 'jau ijara 'ga 'gã nupe. A'ere 'ga awau watau 'gã nui. A'eramũ 'ga namutamutat akou muku 'gã nui. ¹⁰ Uwa atyarama upe iwaẽmauwe ijara 'ga wemiayuwa 'ga amũ monou oma'e uwa 'a piaramũ. A'ere ko raarana 'gã 'ga nupãnupãi etee 'ga monou 'ga mojewya. Nan etee futat 'ga monou. ¹¹ Aipo 'ga waẽm ire ko jara 'ga 'ga amũ monou nũ, oma'e piaramũ 'ga 'ga monou numiamũ. A'eramũ 'ga awau owaẽma uwa ko pe. “Uwa pemut amũ jee, e'i ijara 'ga pẽ nupe”, 'jau 'ga iaarana 'gã nupe. A'ere 'gã nãñewẽjẽmĩ 'ga rerekoi nũ. 'Ga pyygi etee 'ga nupãnupãu 'ga rerekou nũ. A'erauwe 'ga ojewya awau nũ. “Namuri etee 'gã amũ jee ki 'ei. Je nupãnupã etee 'gã je mua je mojewya nũ ki 'ei. Ene agawewi ako je mono ape ai'i. A'etea 'gã nojepojeuwi etee ki 'ei”, 'jau 'ga 'ua ijara 'ga upe imome'wau.

¹²—A'eramũ 'ga 'ga amũ monou nũ. A'ere 'gã nãñewẽjẽmĩ 'ga rerekoi nũ. ¹³ A'eramũ ko jara 'ga 'jau ojeupe: “Ma'ja ajee je aapo 'gã nupe 'ũ? Teja'yra 'ga pa je omono nũ kwy”, 'jau 'ga ojeupe. “Jera'yra 'ga nã'ã jeremifutararetea re'ã. A'etea pa je 'ga omono 'gã nesaka

kwy. 'Ga nipo 'gã opojeup re'ã. Jera'yra 'ga ree nipo 'gã pojyramũ re'ã", 'jau nipo 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

¹⁴ —A'ere nipo 'gã 'ga ra'yra 'ga resakawe 'gã 'i ajaupe: “Wa'yra 'ga 'ga amut y'wa piaramũ ra'e. 'Ga futat 'uwa 'ga py'rau ko jaramũ 'uwa 'ga manũ re. A'eramũ jane 'ga jukau jui. A'eramũ janema'ea futat koa 'ga ruwa 'ga manũ re”, 'jau nipo 'gã ajaupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁵ —A'eramũ 'gã 'ga ppyka 'ga rerawau enuẽma ko awi 'ga jukau— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maran sipo ko jara 'ga wa'yra jukaarera 'gã nereko? ¹⁶ 'Ga futat oo ko raarana 'gã apisau. A'ere nipo 'ga 'gã amũ monou 'gã py'rau oko raaranamũ nũ— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

A'eramũ aipo renupara 'gã 'jau 'ga upe:

—A'jea futat sipo 'gã 'ga ra'yra 'ga jukai?— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gã nupe rakue. Je ree futat 'gã ka'arana kwasiari rakue.

“Mĩa ita nia'wyrui ra'e, 'jau nipo itaoga apoara 'gã ajaupe, ita monou imomoa ajai. A'ere 'ga amũ aipoa ita eroyrũmyrera ita ppygi etee imonou imĩina tenawera pype 'oga ypywotypawamũ”,

'jau 'gã ka'arana kwasiaa je ree rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁸ —'Ga amũ nipo u'aa ita 'arimũ. A'e 'ga open futat. A'ere 'ga amũ 'arimũ ita 'ar ire a'e 'ga ku'jo'jogi futari. Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'ega renupare'emamũ iapoi pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga upe fariseu 'gã 'eawet

(Mateu 22.15-22; Maku 12.13-17)

¹⁹ A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã, mainana 'wyrara retee amara'neramũ Jejui 'ga ree.

—Jane upe futat nipo ajee 'ga 'i u'ama— 'jau 'gã ajaupe. —Pe'je ajee sipyyk 'ga 'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere 'gã kyjei etee Jejui 'ga ree iporomutat ma'e 'gã nui. A'eramũ 'gã 'ga ppyke'ema.

²⁰ A'eramũ 'gã 'ga rerekou weape etee. 'Gã amũ 'gã imepyau imonou 'ga rewiri 'ga resakawamũ:

—Pe'je pejewau 'ga renupa pejemogyau— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau 'ga rewiri akou 'ga renupa.

—Tepeenup 'ga 'wyrararete 'ga kurawa 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe. —'Wyrararete 'ga kurawamũ sipyyk 'ga 'jau. A'eramũ 'wyrara 'ga 'ga jukaukaa jane 'jau— 'jau 'gã aipo 'gã nupe, 'ga rewiri imonopyra 'gã nupe.

²¹ A'eramũ imeppyra 'gã awau oporonupa ee 'ga upe:

—Jejui. A'jea futat 'ã ereporogyta esage. Nereporogyta ekoetei 'ã ekou. A'jea futat 'ã erejejuka pãwẽ pãwẽ ore ree. A'jea futat te ore mu'e ape mama'e are— 'jau 'gã Jejui 'ga upe oporonupa 'me ee. ²² —A'eramũ ene 'awamũ 'jau ore. Jane 'ã judeua. Simono te jane ka'aranũia 'wyrararete 'ga upe? Naani te ra'u nũ? Najudeu arũi te 'ã 'wyrararete 'ga. Tapy'yi amuteea 'ga. Romanũa te 'ga. A'etea te jane simepy 'ga?— 'jau 'gã oporonupa 'me Jejui 'ga upe.

²³ A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi ojee. “Jeje'ega renupa 'gã nuri numiamũ. Siesak 'ga 'wyrararete 'ga kurawa 'jau, e'i 'gã jee numiamũ”, 'jau 'ga ojeupe. ²⁴ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ka'aranũũ 'ywope'ia pemut amũ jee ra'ne, Sesa 'ga mepyawa mũ ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã amũ imonou 'ga upe:

—Kweramũ ajee 'wei— 'jau 'gã imonou 'ga po pe.

A'eramũ 'ga esaukaa 'gã nupe:

—Awỹja ra'agawa te 'up ee?

—'Wyriararete 'ga ra'agawa 'up ee!— 'jau 'gã 'ga upe.

—Awỹja rera ajee 'awamũ ojekwasiat 'upa ikupe katy nũ?— 'jau 'ga esaukaa 'gã nupe.

—'Wyriararete 'ga rera futat 'up ee— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

²⁵—'Ga ra'agawa rerekwara 'ga ma'ea futat. A'eramũ pẽẽ imonou 'ga upe etee futat. A'ere Jarejuwarete 'ga mama'ea pemono 'ga upe etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁶ A'eramũ 'ga upe ee oporonup ma'efera 'gã oporesagamũ etee 'ga ree:

—Kuu. I'akwaap 'ga ra'e nũ'ũ. Nakurawi futari 'ga 'wyriararete 'ga janee jã'nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã ajemogyau etee futat.

Oferap ma'e are 'gã mu'eawet

(Mateu 22.23-33; Maku 12.18-27)

²⁷ Ko'iko'i ete satusu 'gã amũ 'ua oporogytau Jejui 'ga upe nũ. Aipo 'gã e'i ajaupe: “Amanũ re ae noferawu'jawi. Amanũmũ ae teepawamũ ywawuje futat”, 'jau agawewi satusu 'gã ajaupe jepi. A'etea 'gã 'ut imome'waukaa Jejui 'ga upe. ²⁸ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—“Moromu'jara 'ga” e'i 'gã enee jepi. A'eramũ ene ore mueapyo katuu mama'e are. Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Kũima'e 'ga amũ nipo amanũ wa'yre'emauwe. A'eramũ nipo 'ga manũ re 'ga rewirera 'ga 'ga remirekofera eẽ rerekou nũ. A'eramũ nipo 'ga wa'yramũ eẽ pype. A'ere nipo 'ga ra'yr ypya amanũ ma'efera 'ga ra'yrera 'jawe futat”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁹ A'eramũ 'gã oporogytau'japa nũ:

—Kũima'e 'ga amũ nipo 'ga ra'yra sete. A'eramũ nipo u'ar ypy ma'efera 'ga kũjã mũ rerekou. A'ere nipo 'ga wa'yre'emauwe 'ga manũ jui. A'eramũ 'ga wemireko eẽ rejaa wewirerera 'gã nupe. ³⁰ A'eramũ nipo 'ga manũ re 'ga rewirerera 'ga amũ eẽ rerekou 'ga py'rau nũ. ³¹ Ojopy'rapy'rau etee 'gã eẽ ree, ajamanũ re. A'ere 'gã nata'yri'i futari eẽ pype. ³² Ojee 'gã jomoypaw ire eẽ nanẽ amanũmũ nũ. ³³ A'eramũ nipo 'ga ae moferapawa 'ara rupi manamũ sipo eẽ menaretea?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe. —'Gã juejue futat eẽ wereko kũi— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Au etee te 'gã nemirekoramũ kũi. ³⁵ A'ere oferap ma'e 'gã nuerekou'jawi kũjã. Niporerekoweru'jawi 'gã kũjã are. Kũjãmera 'gã nanẽ omenariwere'emamũ futat nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁶ —Ywagipewara 'gã 'jawe futat 'gã jemogyi amanũu'jape'ema futat. Janeruwarete 'ga 'gã omoferap imogyau nũ. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga ra'yramũ futat ajemogyau. ³⁷ Ymã te 'ã Moisesi 'ga jane mu'ei ae feraw are rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“Ka'a'ia je upe imueny re Janeruwarete 'ga oje'ega jee ikue: Je 'ã Eneruwaretea, 'jau 'ga oje'ega jee ikue”, 'jau Moisesi 'ga imome'wau rakue. “Je te 'ã Eneruwaretea. Enepytuna 'gã Nuwaretea je. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mĩmera 'gã Nuwaretea je ako, 'jau 'ga jee ikue”, 'jau Moisesi 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

³⁸ —Aipo 'gã amanũ futat rakue numiamũ, Moisesi 'ga tywe'emauwe futat rakue numiamũ. A'ere 'gã 'aga namanũi futari. Ateepawe'emamũ futat 'gã 'aga. A'eramũ Janeruwarete 'ga poromũ 'jau Moisesi 'ga upe. 'Gã 'aga tywe'em ire amunipo 'ã 'ga aipo ne'ia'uweri Moisesi 'ga upe. Ako ma'e 'gã nupe etee te 'ga ae ruwamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

³⁹ A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã amũ 'jau 'ga upe:

—A'jea futat— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴⁰ A'ere amumera 'gã noje'egi futari ajemogyau. Ojenosĩ 'gã 'ga wi. A'eramũ 'gã oje'ega'ema futat 'ga upe.

Janeruwarete 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyret
(*Mateu 22.41-46; Maku 12.35-37*)

⁴¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maran sipo ajee Ku'jywa 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyreramũ wějẽmĩ 'ga rekoi nũ? Ymã te Davi 'ga manũi rakue. ⁴²⁻⁴³ Davi 'ga futat ka'arana okwasiat inuga janee rakue, Saumu 'jawa ka'aran are 'ga ikwasiari inuga janee rakue:

“Ga te eteetea. Janeruwarete 'ga 'jau Jejararete 'ga upe:

'Eapyk 'au je pyri. Je 'jawe futat ene.

Enepãjẽrete je 'jawe. A'eramũ ene eapyka je yse katy.

Anure nipo je ene mogoi 'wyriaramũ 'gã nupe najuejue etee.

Ene ree iporomutare'ema 'gã 'arimũ je ene magwawukari.

A'eramũ ene je iapoe'emauwe eapyka 'au je yse katy', 'jau 'ga Jejararete 'ga upe ai'i",

'jau Davi 'ga ikwasiaa rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁴—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ree 'ga ka'arana kwasiari rakue. Ma'eramũ sipo ajee Davi 'ga 'i “Jejararete 'ga”, 'jau ajuapyrera 'ga upe nũ?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat
(*Mateu 23.1-36; Maku 12.38-40*)

⁴⁵ Mytuna 'gã ajemogyau Jejui 'ga porogyta renupa. A'ere 'ga ojerowaka oje'ega wemimu'e 'gã nupe:

⁴⁶ —Pejea'gu ki Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nui— 'jau 'ga 'gã nupe. —'Gã 'ã e'i ojeupe: “Je kũima'eteetea”, e'i 'gã 'ã ojeupe ajemogyau, waity fuku rerekou. A'eramũ 'gã ataramũ 'gã naitya ajasimana 'gã nee. “Tiporesag ete 'gã je ree 'jau”, 'jau 'gã akou ojeupe. Wapeje'ega tãmějẽ 'gã ifutaa. 'Wyriara apykawa 'arimũ etee wapyka awau pejejatykaaw ipe. Ojemi'waaw ipe nanẽ nũ 'wyriara renawa 'arimũ etee wapygiweramũ ojemi'waa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁷ —Kũjã men manũ ma'e 'gã nupe nanẽ 'gã 'jau: “Je tamaenun tekou enekaraemã are 'jau”, 'jau futatee 'gã 'gã nupe. “Je tareko esage enekaraemã enee 'jau”, 'jau futatee 'gã 'gã nupe. A'ere 'ga etee 'gã karaemã pyygi ojeupe, ka'aranũũa nanẽ nũ. A'eramũ 'gã 'jau ojeupe etee futat: “Kwakwai'i teje'ega monoi Jarejuwarete 'ga upe. Kasi a'e pe 'gã je kwaawi mama'e tywera je iaporamũ ne kwy”, 'jau 'gã ojeupe etee futat. A'eramũ nipo 'gã oje'ega monou fukuu 'me futat Jarejuwarete 'ga upe, wemiapo tywera mimawamũ. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã nereko tyweri 'gã nemiapo tyweawer are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

21

Imen manũ ma'efera ãẽ remimonofet
(*Maku 12.41-44*)

¹ Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype 'ũinaw ipe Jejui 'ga ose ma'e 'gã nesaka 'ũina. Ika'aranũũ kwai ma'e 'gã ka'aranũũ monou yrũ pype Jarejuwarete 'ga upe kwaiwete. ² 'Gã nesepaw ire majawera ãẽ mũ 'ua osou 'og ipe. Nika'arani ãẽ akou. Itywerete ãẽ akou. A'etea ãẽ oka'aranũũ ywope'i omono ipype. Mukũ'i etee ãẽ imonou ipype. Naepyi agawewi ãẽ remimonofera. ³⁻⁴ ãẽ resakawe Jejui 'ga 'jau ojeupi oo ma'efera 'gã nupe:

—Kweramũ kũjãa ãẽ imen manũ ma'efera ãẽ. Nitywa'uweri agawewi ãẽ mama'ea. A'etea ãẽ oka'aranũũ monoupap futat yrũ pype. A'eramũ ãẽ otywe'emamũ futat mama'ea ojeupe imuawamũ. ãẽ remimonofera ika'aranũũ kwai ma'e 'gã ma'e wapyraap futat Janeruwarete 'ga upe. 'Gã kwaiwete agawewi omono 'ga upe. A'etea 'gã kwaiwete wějẽmĩ wereko ojeupe nũ. A'ere ãẽ ma'ea nitywi futari. Omonopap futat

ẽẽ 'ga upe. Naemyreri futari ẽẽ upe. Wemi'urama muawa we futat ẽẽ omonopap 'ga upe — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

*Jejui 'ga rur enune ojeapo ma'e
(Mateu 24.1-14; Maku 13.1-13)*

⁵ Anure Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'gã 'jau:

—Kuu. Ikaturam te Janeruwarete 'ga mogytaawa 'oga jã'nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe. —Sã'ã ita esagea. Mytuna 'gã ka'aranũũ mom'yi Jarejuwarete 'ga mogytaawa 'oga apoawamũ — 'jau 'gã.

⁶ A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—A'jea futat esageramũ numiamũ. A'ere nipo anurenure'i jane ree iporomutare'ema 'gã nuri imonou etyka. Nom'yi'i futari nipo 'gã itaa mũ aju'arimũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Maranime sipo aipo 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa monoi etyka? Ma'ja ra'ne sipo ajee ojesaukat oree iapo enune?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je renune 'ut ma'e 'gã nipo i'me ma'ea. Perowiat kasi 'gã 'mea ne. Anure nipo kwaiwete 'gã nuri, “Janeruwarete 'ga je mut pẽ katu'okaramũ”, 'jau nipo 'gã 'ua pẽ nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. “O'meramũ 'gã 'i”, pe'je etee ki 'gã nupe. Kwaiwete nipo 'gã 'gã moryteeu ojee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁹—Anure nipo amutee amunaw awi 'gã nuri 'wriararete rowajaa 'ga remiayuwa 'gã neewe futat. A'ere kasi aipo renupa pekyje ne. Nan futat nipo teepaw enune. A'ere nipo naporomũ rũi imateepaawa. Naporomũ etee rũi futat nipo mama'e rekoi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Akou'jau'jap futat nipo mama'ea. ¹⁰ Amunap tesirũmera pypewara 'gã we futat nipo ajuowajat. ¹¹ A'eramũ nipo jero'wua ojeupa kwaiwete. Ywya we futat nipo oyyi peu peu peu 'jau. Amumera 'gã nipo opapa kwaiwete ty'ara rerekou. Ywag ipe nanẽ nipo mama'e mũ ojesaukaa pẽ mogyjawamũ. ¹² Jeremiyuwamũ nipo 'gã amũ pẽ nereko tyweretei. Pẽ monou nipo pẽ munepa pẽ mu'ama moromunepawa pype. Teepaw enune nipo 'gã pẽ monoi pẽ munepa pẽ mu'ama moromunepawa pype. Pẽ pyyka nipo 'gã pẽ nerawau judeu 'gã jatykaaw ipe pẽ moporogytaukaa. Amumeramũ nipo 'gã pẽ nerawau 'wriara upe. ¹³ 'Wriararete upe pejejerooramũ ki pẽẽ je mome'wau 'gã nupe. “Jejui 'ga iporokatu'ogiwet pẽ nee”, 'jau ki pẽẽ 'wriara 'gã nupe, moromunepawa pypewara 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe ki je mome'wau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁴—A'eramũ “Ma'ja 'jau sipo je teje'ega 'gã nupe 'wei”, pe'je kasi ne. ¹⁵ Je te 'gã nupe peje'egawa amut pẽ nupe peu pẽ nerooramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ 'gã “i'me 'ga ra'e”, jawe'em pẽ nupe. ¹⁶ Pẽpytuna 'gã we futat nipo pẽ mono amũ ia'wyre'ema 'gã po pe, pẽ munewukaa. Pẽjara 'gã, pẽnewirera 'gã, pẽneki'yra 'gã, pẽjekoty'aawa 'gã. Mĩmera 'gã miamũ nipo pẽ monou ia'wyre'ema 'gã nupe pẽ munewukaa. A'eramũ nipo 'gã pẽẽ mũ jukau futat. ¹⁷ Je rerowiaara 'ã pẽẽ. A'eramũ nipo je rerowiare'ema 'gã najuejue etee futat oporomutare'emamũ pẽ nee. ¹⁸ A'ere nipo je nopoiri futari pẽ nui. Tejejukau esage etee pẽ nee. ¹⁹ A'eramũ ki pẽẽ je rerowiaa pejejemogyau. Pejepoire'ema futat je rerowiar awi. A'eramũ pẽẽ pejemanũ re pejewau ywag ipe je pyri— 'jau Jejui 'ga oporogytau 'ũina 'gã nupe.

*Jerusarega retygawam
(Mateu 24.15-21; Maku 13.14-19)*

²⁰—Anure nipo pẽ nee iporomutare'ema 'gã nuri Jerusarega osõu. Aipo resakawe ki pe'je pejejaupe: “Awamũ nipo 'ã 'gã Jerusarega retygi 'ja”, 'jau ki pẽẽ pejejaupe. ²¹ A'eramũ ki pẽẽ Judeja ywy pe ako ma'eramũ 'gã nesakawe pejeka'jama pejewau wwytyr ipe. Jerusareg ipe ako ma'eramũ nanẽ pẽẽ pejeka'jamayayau jui. Jũ me ako

ma'eramũ pejewawe'em Jerusareg ipe. Jerusareg awi ki peka'jamap futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²² —Jefaruua Jerusarega upe iwaẽmauwe futat ki pe'je pejejaupe “owaẽm Janeruwarete 'ga werowiare'ema 'gã nereko tyweawa upe ra'e”, pe'je ki. Ymã te 'ã 'gã ka'arana kwasiari ee rakue. “A'ere 'ga 'awamũ ikwasiaripyrrer imũ etee futat iapoi”, 'jau ki pẽẽ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²³ —Oporiay'iramũ nipo ta'yryrũ ma'e kũjã ajemogyau, ta'yky'ri ma'ea nanẽ nipo nũ. Nujãnarũ eweguu ma'ea. Ta'y'ri'i ma'e nanẽ nujãnarũ nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Imara'ne te nipo Janeruwarete 'ga 'ũina. Ika'jame'ema 'gã nipo ako tywerete futat. ²⁴ Ika'jame'ema 'gã 'ga wapisiukat jyu pyu 'gã nupe. Amumera 'gã nipo 'ga ipofarukaa 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã 'gã nerawau kwe pe. Ajepeja ywy pe 'gã nerawau imunepa. Jerusareg ipe judeue'ema 'gã 'wyriara 'gã jemogyramũ nipo ojeapou, kwaiwete futat. Janeruwarete 'ga remifutar imũ etee futat nipo 'gã 'ũina. Awau nipo owaẽma 'ga muẽmawa upe. A'erauwe nipo Janeruwarete 'ga 'ga muẽmukari— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

Janereki'yra 'ga ruawam
(Mateu 24.29-35; Maku 13.24-31)

²⁵ —Ywag ipe nanẽ nipo mama'e mũ jesaukari pẽ nupe nũ. Jay are, jaytata are, kwar are. Mĩmer are nipo ojesaukaa pẽ mogyjawamũ. 'Yẽ'ẽa nanẽ nipo oyyita nũ. A'eramũ futat nipo wyjapetegamũ. A'eramũ nipo pẽẽ pejekyllau ipyamu awi. ²⁶ Ywag ipewara nanẽ nipo oyyita nũ. Kwat, jay, jaytata. Mĩmera nipo oyyita— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'eramũ nipo pẽẽ ywy pewaramũ najuejue etee pejekyllau jui. Amumera 'gã nipo amanũaipa okyje rerekou. 'Gã kyjea nipo 'gã apisawaipa 'gã mogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

²⁷ —Aipo pẽẽ esag ire nipo pẽneki'yramũ je tejua tejewya. Ywasiga rupi nipo tejua tejypa. A'eramũ nipo ywy pewara 'gã je resaka, je ruramũ. Tepãjẽ mũ nipo je ruri, tejenyfuga pype futat tejua nũ. A'eramũ nipo 'gã 'jau jee: “Nitywi 'ga amũ ene 'jawe. Ene te 'ã pãjẽrete. Ene te 'ã esage ma'eramũ. Nitywi futari 'ga amũ ene 'jawe”, 'jau nipo 'gã jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁸ —Aipoa mama'ea pejejeupe ijesaucar ypyrauwe ki pejemogy pejeku'iramũ. Aipo pẽẽ esag ire nipo je anurenure'i je ruri pẽ nerawau 'aw awi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁹⁻³⁰ A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau ee ikue:

—Mama'ea je amome'u pẽ nupe pẽ mu'jawamũ tejuawa 'ar are— 'jau 'ga 'gã nupe. —Sã'ã ae siaka'gywa potyramũ amana jewyra kwaawa. Ipotyrauwe 'ã ae amana jewyt ja'wyja'wy kwaapa. ³¹ Nan tee futat ki je'eawer imũ mama'e jeaporamuerawe pe'je pejejaupe: “‘Ut ja'wyja'wy Jejui 'ga janee 'wyriaramũ akou ra'e”, pe'je ki pejejaupe. ³² A'jea futat je 'i. Je'eawer imũ mama'e jeapo resakarera 'gã papa katu katue'emauwe nipo tejua tejewya — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³³ —Ywaga nipo atee pawamũ futat. Ywya nanẽ nipo atee pawamũ futat nũ. A'ere nipo jeremimome'ufera nateepawa'uweri futari. Je'eawer imũ etee futat nipo aipoa ojeapou— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe ikue.

“Je rura ki peapesak” Jejui 'ga 'eawet

³⁴ A'ere Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe nũ:

—Pe'je pejemogyau je ruru'jawa rapesaka au'jeteramũ futat. Pẽnea'at kasi pejemogyau 'auwara mama'e are etee ne. Maraka apo are etee kasi pejemogy pejeje'aramũ ne. Kasi a'e pe je rura pẽ mopiryyi erujewi ne— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁵ —Sã'ã ae ywy kwara resage'ema. A'eramũ 'ã ae u'aa erujewi ipype. A'eramũ 'ã ae opiryyjamũ jui. Nan tee futat nipo pẽẽ je jewyra rapesakare'emamũ pẽpiryyi erujewi aipoa mama'e resaka — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁶ —A'eramũ pẽẽ pejemogyau pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe, pejeojere'emamũ. “Ku'jyp. Je momoirukat kasi ape eja'yra 'ga rerowiar awi ne. Je poar ape, 'ga rerowiarukaa jee”, pe'je ki 'ga upe. “Mama'e tywera je aesak kwaiwete.

A'ere je jemogypygyi 'ga ree", pe'je ki 'ga upe. "Najepoiriweri je 'ga wi", pe'je ki 'ga upe. Kasi a'e pe aipo pe'je'emamũ nepeẽma'uweri mama'e tywer awi ne— 'jau Jejui 'ga 'gã mu'jau ee. —Je rerowiar awi pejepoire'ema pejejemogyau je ruramũ tepẽku'i 'jau. Pejejua pejeku'iramũ je rowase je jewyramũ 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ũina 'gã nupe.

³⁷ Aipo are 'ga 'gã mu'jau akou. Ai'iwe, ai'iwe 'jau 'ga awau Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype 'gã mu'jau. A'ere 'ga kaaruwauwe awau ojepe'au Jerusareg awi. Awau osea Oriweira 'jaw ipe. ³⁸ Ai'iwe 'ga 'gã nerawau nũ. Tekotee 'gã nanẽ awau 'ga rupi nũ. Kwaiwete 'gã awau 'ga porogyta renupa nũ. Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype awau 'ga je'ega renupa ajatykau.

22

Jejui 'ga ree ifuwet ma'e 'gã

(Mateu 26.1-5; Maku 14.1-2; Juã 11.45-53)

¹⁻² Egitu ywy awi judeu ypy ppy 'gã nenũ'ẽawer are wea'awa maraka upe iwaẽm ja'wyja'wyraruwe mainana 'wyrriara 'gã ajatykau Moisesi 'ga remikwasiarer are romu'jara 'gã nee.

—Maran te jane Jejui 'ga pygyi 'ga jukau?— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere 'gã kyjei 'ga remiayuwa 'gã nui.

—Jerusareg ipewara 'gã iporomutat 'ga ree. Soko kasi 'ga ree mytuna pype ne— 'jau 'gã ajaupe. —Wowase 'ga rerekoramũ 'ga remiayuwa 'gã jane apisi ne. Awotywe'eme te sireko 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

Mainana 'wyrriara 'gã nupe Judas 'ga 'eawet

(Mateu 26.14-16; Maku 14.10-11)

³ A'ere 'ga remimu'e 'ga amũ ree mama'eukwaawa 'wyrriara ruwi, Judas Iskariote 'ga ree. Jejui 'ga remimu'e 'ga futat numiamũ. A'ere mama'eukwaawa 'wyrriara namu'akwaawukari 'ga imogou. ⁴ A'eramũ 'ga awau oporogytau mainana 'wyrriara 'gã nupe:

—Je oo Jejui 'ga resaukaa pẽ nupe. Tepepyyk 'ga 'jau. Je akwaap 'ga rekwawa. A'eramũ je pẽ nerawau 'ga rekwaw ipe— 'jau Judas 'ga 'gã nupe. —'Ga upe jarewaẽmawe nipo je 'ga retywape pyteri 'ga resaukaawamũ pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵ A'eramũ mainana 'gã aku'iramũ 'ga ree, aipo 'ga 'eramũ.

—'Ga resaukaramũ toromepy ene 'jau— 'jau 'gã Judas 'ga upe.

⁶—Pe'je ki ajee 'wei— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe nũ:

—Tene 'ga jepe'ai ra'ne. Emaenun etee ekou ee ra'ne. Ojete'e 'ga rekoramũ toropyyk 'ga 'jau. Jemime toropyyk 'ga 'jau, awotywe'eme 'jau. A'eramũ 'ga rewiriwara 'gã ikwaape'ema 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga Jejui 'ga rerekou weape.

Jejui 'ga 'gã monou kumi apoawamũ

(Mateu 26.17-25; Maku 14.12-21; Juã 13.21-30)

⁷ Awau owaẽma mani'oko'o jopype'ema 'wawa upe, Pasikwa 'jawa apoawa upe. Maraka fukua te poromũ. A'e awi awau owaẽma karupa'mĩ jukaawa 'ara upe. A'e 'ara rupi futat judeu 'gã karupa'mĩ jukau i'wau. ⁸ Aipo 'ara rupi Jejui 'ga oje'ega Pedro 'ga upe Juã 'ga retee:

—Pe'je pejewau karupa'mĩ mũ jukau eya jarejee— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁹ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ma'ape ki 'ei? Awỹja rog ipe ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau Jerusareg ipe. Peu nipo 'y ryrũ rerekwara 'ga peekoat. ¹¹ A'eramũ pẽ pejewau 'ga rewiri. 'Og ipe 'ga seramũ pejeporogytau 'oga jara 'ga upe: “Janejara 'ga ore mut imome'waukaa enee: ‘Ma'ape te je karupa'mĩ eyra 'ui tejemimu'e 'gã netee?’ e'i 'ga kũi. ‘Ma'ape te ore kumi apoi?’ e'i 'ga enee kũi”, pe'je ki 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Tajemi'wat tejemiayuwa 'gã pyri 'jau, e'i 'ga enee ko”, pe'je ki 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹²—Aipo ojeupe pẽ 'e re 'ga tepẽ neroo ywatewara imy'jawa pype 'jau. Ityp futat aejemi'waawa peu. Ae renawa nanẽ otywamũ futat nũ. A'eramũ pẽ pejejeupe 'ga esaukar ire peu futat iapou ewara reewe jarejeupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³ Ojeupe Jejui 'ga 'e re 'gã awau. Awau 'gã 'ga 'eawer imũ etee futat esaka. A'eramũ 'gã kumi apou maraka are wea'awamũ. A'ere Jejui 'ga awau 'gã newiri, wemimu'e 'gã nerawau.

Mani'oko'o'ia y'waya reewe 'gã nupe imonoawet
(Mateu 26.26-30; Maku 14.22-26; 1 Korĩtu 11.23-25)

¹⁴ Kumi apopaw ire Jejui 'ga awau wapyka kumi'wawa pyri wemiayuwa 'gã netee.

¹⁵ —Karupa'mĩa je auwei tekou pẽ pyri jepi. Ko'iko'i ete 'gã nuri je ppyka je rerekou tyweaete. ¹⁶ Awamũ 'ã maraka apoawa. Maraka apoawa upe iwaẽmauwe 'ã peapo maraka jepi. A'ere je 'awamũ etee futat iapoi pẽ pyri. Pẽ'wyriat pãwẽ pãwẽnamũ tejewya te nipo je iapou'jawi pẽ pyri nũ. 'Aga maraka teepap kamẽsĩete. Aipo te nipo marakareteretea futat— 'jau 'ga 'ũina 'gã nupe.

¹⁷ A'ere 'ga y'way ppyka, yrũ pypewara reramã'jãu ywau eroje'ega 'Uwa 'ga upe:

—Ene te 'ã mama'ea eremut oree— 'jau 'ga 'Uwa 'ga upe.

'Uwa 'ga upe oje'eg ire 'ga itykurukaa 'gã nupe najuejue etee.

¹⁸ —Je natykuru'jawi pẽ pyri. Tejewyru'japa tãmẽjẽ tatykuru'jap pẽ pyri 'jau nũ— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe.

¹⁹ A'ere 'ga mani'oko'o'i ppyka nũ. A'eramũ 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe nũ. 'Ga upe oje'eg ire 'ga imonou imo'jau 'gã nupe. 'Gã moykapap mani'oko'o'i pyu.

—Koromũ futat jero'oa. Sã'ã mani'oko'o'i jemo'ia. Nan futat nipo jero'oa jemo'i— 'jau 'ga 'gã nupe. —Amanũ je pẽ nupe pẽ katu'okawamũ. A'eramũ pẽ jemanũawer are pejejea'aramũ mani'oko'o'i 'wau pejejemogyau pejeojere'emamũ. Pejejea'aramũ jemanũawer are mani'oko'o'i 'wauwe futat— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina.

²⁰ Ojemi'wapaw ire 'ga kaneeku ppyka nũ.

—Sã'ã y'waya. Nan futat nipo jery jeko'wogi pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina. —A'ere'ere'i futat nipo 'gã amũ jery reko'wogi. A'eramũ nipo jery reko'wog ire Janeruwarete 'ga pẽ katu'oka jery pyu— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jery jeko'woge'em ire amunipo 'ã Janeruwarete 'ga nepẽ katu'ogi futari. A'eramũ 'ga pẽ nee futat jery reko'wogukaa. 'Awamũ karupa'mĩa nepejukau'jawi pejetywera mepyawamũ. Poromũ futat 'ga je'eg ymanera numiamũ. 'Awamũ jerya tee pẽ pirei petywer awi. Jemanũ are tee Jeruwarete 'ga petywera moiri pẽ nui je rerowiamũ. Poromũ futat Janeruwarete 'ga je'eg yaua 'awamũ. A'ea 'ga je'ega nimojopy'ruawi futari 'awamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

²¹ —'Au futat ia'wyre'ema 'gã po pe je monoara 'ga reni wapyka je pyri. ²² Amanũ futat je Tejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat. Iporiay'i ia'wyre'ema 'gã po pe je monoara 'ga numiamũ. Anure nipo Janeruwarete 'ga aipo 'ga rereko tyweretei kwaiwete— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina.

²³ Aipo 'ga 'eramũ 'ga remimu'e 'gã amã'jãmã'jãu etee ajueakwar are:

—Awỹja sipo 'ga monou poromũ ia'wyre'ema 'gã po pe 'wei?— 'jau 'gã ajaupe.

Kũima'eteete are 'gã mu'eawet

²⁴ A'ere 'ga remimu'e 'gã ewi ajamueu nũ:

—Manamũ te jane Jarejuwarete 'ga upe esage ma'eramũ jarejuapyraapa?— 'jau 'gã ajaupe.

²⁵ A'e are 'gã ajamueramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekwaap judeue'ema 'gã 'wyriara 'gã nemiapoa. 'Gã 'wyriara 'gã wemiayuwa 'gã amũ monou mama'e apoukaa ojeupe: “Nan iki peapo jeje'egawer imũ etee futat”, 'jau nipo 'wyriara oje'ega wemiayuwa 'gã nupe. Iapo esage'emamũ nipo 'gã 'wyriara 'gã nereko tyweretei. A'etea nipo 'ga 'jau ojeupe: “Je 'ã 'gã nee ojejuka esage ma'ea”, 'jau nipo 'ga 'ũina ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁶—A'ere kasi pëe nanarũi ne. 'Wyriaramũ pejekoweramũ ki pëe mama'e apou etee futat pejejaupe, pejejopoa etee futat— 'jau 'ga 'ũina 'gã nupe.

²⁷ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Manamũ te pë nupe kũima'eeteete 'ga? Kumi'wawa pyri wapyk ma'e 'ga, kumi apoara 'ga te ra'u nũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Kumi'wawa pyri wapyk ma'e 'ga futat— 'jau 'gã 'ga upe.

—A'jea futat. A'ere 'ã je kumi apoara 'jawe futat je rekoi pë nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁸ —Ia'wre'ema 'gã ako je rereko tywerete agawewi ai'i. A'etea 'ã naje rejari pejepe je mogou ojetee'i. A'eramũ je a'eramũ anure pë mepya. ²⁹⁻³⁰ Tejuwarete 'ga 'wyriaramũ pë nupe temonoramũ tomono pëe 'wyrira'riramũ imogyau 'jau, tepoaawamũ 'jau. Israeu 'ga ra'yra 'gã pytuna tusi. A'eramũ je pë monou pë mogyau 'wyrira'riramũ Israeu juapyrera 'gã nupe. A'eramũ Israeu juapyrera 'gã nipo awau pë nowase. A'eramũ nipo pëe 'jau mama'e esage apoara 'gã nupe: “Mama'e esage ereapo rakue, Jarejuwarete 'ga je'eg imũ rakue. A'eramũ 'ga ene mepya eneremiapofer are”, 'jau nipo pëe 'gã nupe — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Mama'e tywera apoarera 'gã nupe nipo pëe 'jau: “Mama'e tywera etee ereapo Jarejuwarete 'ga upe rakue. 'Ga je'eg imũ jëmĩ mama'e apowe'em rakue. A'eramũ 'ga ene mepya eneremiapo tywer imũ etee futat”, 'jau nipo pëe 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe. —Aipo 'ara rupi nanë nipo pejewau pejemewaa je pyri nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

Pedro 'ga momoranupawet

(Mateu 26.31-35; Maku 14.27-31; Juã 13.36-38)

³¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau Simão Pedro 'ga upe:

—Mama'eukwaawa 'wyriara oje'eg jee ai'i. “Taesak eneremimu'efera 'gã poira ene rerowiar awi 'jau”, e'i mama'eukwaawa 'wyriara jee ai'i. Sã'ã ae juowuu apefera renũ'ëa a'yi esage awi. Nan tee futat nipo mama'eukwaawa 'wyriara pë nenuëm are ifuweramũ jeremiayuwa 'gã nui. ³² A'ere 'ã je 'i Tejuwarete 'ga upe tekou ene ree. “Epoar iki Simão 'ga. 'Ga momoirukare'ema je rerowiar awi”, 'jau je 'ã 'ga upe tekou ene ree— 'jau Jejui 'ga 'ga upe imome'wau. —A'eramũ nipo ene epoiraipe etee je wi. A'ere nipo erejewyt je rerowiaa nũ. A'eramũ te nipo nerepoiru'jawi je rerowiar awi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'eramũ ene ejewirera 'gã poaa je rerowiarukaa 'gã nupe— 'jau 'ga 'ga upe.

³³ Aipo 'ga 'eramũ Pedro 'ga 'jau:

—Naani kũi. Napoira'uweri je ene wi kũi. Moromunepaw ipe miamũ futat je oi ene pyri ene munewamũ kũi. Ene reewe futat temanũmũ kũi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁴ —Ene'me awi kũi. 'Awa ypytuna rupi nipo ene'me 'gã nupe kũi. Muapyapyt katu nipo ene 'jau 'gã nupe: “Nakwaawi je 'ga”, 'jau nipo ene 'gã nupe je kwakupa wyrasokwë je'ege'emauwe— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

³⁵ A'ere Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ymã te ako je pë monoi kwe pe tejemome'waukaa 'gã nupe ai'i. “Peroo kasi pejekaraemã ne”, 'jau ako je pë nupe ai'i. “Ka'aranũũa miamũ futat pëe erawawe'em. Pejepyapaawa miamũ futat kasi peroo ne”, 'jau je ako pë nupe ai'i. Kwe pe je pë monoramũ te mama'ea nitywi pë nupe rai'i?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Naani nũ'ũ— 'jau 'ga remimu'e 'gã 'ga upe.

³⁶ —A'jea futat nũ'ũ. A'ere 'awamũ nanarũi. Pejemewi'urama peroo 'awamũ. Ka'aranũũa peroo 'awamũ. Jyuu tywe'emamũ pëe pejejaity poakuwuu mũ me'ega jyuu muawamũ. ³⁷ Ymã te 'gã 'ã ka'arana kwasiari inuga je ree rakue: “Wereko tywerete nipo

'gã 'ga oporojuka ma'e 'jawe", 'jau 'gã ikwasiaa inuga je ree rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'ũina. —Ikwasiaripyreer imũ etee futat nipo 'gã je rereko tyweretei. 'Awamũ futat 'gã je rereko tyweri— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina.

³⁸ A'eramũ 'ga remimu'e 'ga amũ 'jau 'ga upe:
—'Awamũ mukũi jyyu ruwi kũi— 'jau 'ga 'ga upe.
A'eramũ Jejui 'ga 'jau:
—Au'je ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

*'Uwarete 'ga upe 'ga 'eawet
(Mateu 26.36-46; Maku 14.32-42)*

³⁹ Ojemi'wapaw ire Jejui 'ga awau ywytyr ipe, Oriweira 'jaw ipe. Awawete pe 'ga awau. 'Ga remimu'e 'gã awau 'ga rupi. ⁴⁰ Owaẽmawe 'ga 'jau 'gã nupe:
—Pe'je pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pẽẽ pejefuakaramũ pejetywera apowe'em— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴¹ Ojepe'au'i 'ga awau 'gã nui. A'ere 'ga awau wenupy'ãu wapyka, oporogytau 'Uwarete 'ga upe:

⁴² —Kiapi'ni. 'Wyria'ri 'gã imara'ne je ree. 'Gã nipo 'ã je rereko tywerete 'ja. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ã 'gã nuapoa'uweri nanuara je ree. A'ere 'ã najeremifutar imũ rũi ereapoukat. Ejemifutar imũ etee te 'ã ereapoukat 'gã nupe jee— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

⁴³ A'e pype ywag ipewara 'ga 'ua ojypa 'ga pyri, 'ga mojemogypygykaa 'ua ojee.
⁴⁴ A'eramũ Jejui 'ga oje'egu'japa 'Uwarete 'ga upe nũ. 'Ga 'arasiga 'ga py'a moywyrafe-nayau 'ga mĩina. A'eramũ 'ga ry'aja otykya 'ga ry 'jawe ywyu. ⁴⁵ Oporogytapaw ire Jejui 'ga afu'ama awau wemimu'e 'gã pyri. A'ere 'gã seri 'upa. I'arasig 'gã 'ga ree. A'eramũ 'gã a'eramũ osea ajemogyau.

⁴⁶ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ua 'gã nupe:
—Ma'eramũ te peset etee pejejupa? Pefu'am jui. “Pe'je pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pẽẽ pejefuakaramũ mama'e tywera apowe'em”, a'e je ako pẽ nupe ko. “Kasi a'e pe nepẽfuakari mama'e tywer awi ne”, a'e je ako pẽ nupe ko— 'jau 'ga 'gã nupe.

*Jejui 'ga pyykawet
(Mateu 26.47-56; Maku 14.43-50; Juã 18.3-11)*

⁴⁷ Aipo 'gã nupe 'ga 'e 'ga 'amamũ 'ga pyykara 'gã 'ua owaẽma 'gã nupe. Judas 'ga 'gã nerua pe resaukaa 'gã nupe.

—'Au 'ga ruri jepi— 'jau 'ga 'gã nupe.
A'eramũ 'ga 'gã nerawau peu. Tenune 'ga 'upa 'gã nupe. A'eramũ 'gã ojekyita 'ga rewiri. 'Ga porogyta 'ga 'amamũ 'gã 'ua owaẽma Jejui 'ga upe. A'eramũ Judas 'ga awau 'ga rerowyka 'ga retywape pytea.

⁴⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:
—Je resaukaawamũ te 'ã jeretywape pyter ape jejekoty'aawa 'jawe?— 'jau 'ga Judas 'ga upe.

⁴⁹ Aipo resakawe 'ga remimu'e 'gã ikwaapa.
—'Ga pyyka 'gã nuri ra'e— 'jau 'gã ajaupe.
A'eramũ 'ga remiayuwa 'gã 'jau Jejui 'ga upe:
—Ene pyyka 'gã nuri ra'e. Erefutat te ore jyyu pyu 'gã apisia?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

⁵⁰ A'erauwe 'ga amũ ogy rekyita kũima'e 'ga amũ namĩ monoka. Mainana 'ga remi-ayuwa 'ga namĩ monoka 'ga wi. Furuk. Mainana 'wyriararete 'ga remiayuwa 'ga namĩ 'ga iyya. ⁵¹ Aipo 'ga namĩ yywamũ Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe:
—Peapo awi nanuara— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Jejui 'ga 'ga namĩ pyyka imonou imĩina 'ga ree nũ, 'ga namĩ renawer ipe nũ.

⁵² A'eramũ Jejuĩ 'ga oje'ega opyykara 'gã nupe. Mainana 'wyrriara 'gã, Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'wyrriara 'gã, judeu 'gã 'wyrriari 'gã. Mĩmera 'gã 'ua 'ga pyyka. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pẽẽ ma'eramũ pejejua muawa pyu je nupãu ekoete 'ũ, muna'ywa 'jawe 'ũ? ⁵³ Pejejepype je rekoramũ miamũ ako naje pyygi pejepe ai'i. A'ere jemanũawa upe iwaẽmi 'awamũ. A'eramũ Jeruwarete 'ga je pyygukaa rẽwẽjẽmĩ pẽ nupe— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

Pedro 'ga Jejuĩ 'ga kwakupa

(Mateu 26.57-58, 69-75; Maku 14.53-54, 66-72; Juã 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ A'eramũ futat 'gã Jejuĩ 'ga pyyka 'ga rerawau mainana 'wyrriararete 'ga rog ipe. Pedro 'ga awau 'ga rewiri. A'ere 'ga mukuu etee 'ga rekoi 'ga wi. Awau 'ga owaẽma mainana roga upe. A'ere 'ga oi akou ukupepe etee mainana 'ga remiayuwa pyri etee.

⁵⁵ Ukupepe mainana 'ga remiayuwa 'gã tata mojopy'wau 'upa 'ga roga pyri. A'eramũ Pedro 'ga awau wapyka ojepe'jau 'gã pyri.

⁵⁶ A'eramũ mainana 'ga remiayuwa eẽ mũ 'ga resaka.

—Mĩnamũ kĩa rewiriwara kĩa amũ reni ra'e— 'jau eẽ, 'ga resaka tata ypyu 'ga renamũ.

⁵⁷ Aipo eẽ 'eramũ Pedro 'ga 'jau eẽ upe:

—Tee. Naani nũ ã. Nakwaawi je 'ga nũ ã— 'jau futatee 'ga eẽ upe.

Okyjau 'ga opyyg awi. A'eramũ 'ga o'meramũ eẽ upe.

⁵⁸ A'ere kũima'e 'ga amũ 'ga resaka nũ.

—Ene futat 'ga rewiri ako ma'efera, 'jau je 'ũ— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

A'ere Pedro 'ga 'i etee 'ga upe:

—Naani nũ'ũ. Naje rũi kũi— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe nũ.

⁵⁹ A'ere'ere'i ajepeja 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Ene futat 'ga rewiriwarera kũi. Garireja ywy pewara ene. A'eramũ ene a'jea futat kũi, 'ga rewiriwara futat ene kũi— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

⁶⁰ —Nakwaawi je aipo ene'ea nũ'ũ— 'jau futatee Pedro 'ga 'ga upe, Jejuĩ 'ga kwakupa 'gã nui.

Aipo 'ga 'e 'ga renamũ wyrasokwẽ oje'ega. ⁶¹ A'erauwe Jejuĩ 'ga ojerowaka amã'jãu Pedro 'ga ree. A'eramũ Pedro 'ga wea'aramũ 'ga 'eawer are. “Wyrasokwẽ je'ege'emauwe nipo je kwakuw ape 'gã nupe muapyt”, 'ga 'eawer are.

—A'eferupi tee pa 'ã je 'ga kwakuwi nũ— 'jau 'ga wea'aramũ 'ga je'egawer are.

⁶² Aipo 'e re Pedro 'ga awau ujãna ojenosõu. A'eramũ futat u'arasigamũ wea'aramũ ee.

—Ma'eramũ je aipo 'jau ra'e 'ũ?— 'jau 'ga awau 'ũina u'arasigamũ. —Mama'e esage na'ga 'ã wapo jee jepi re'ã. A'etea pa je 'ã aipo a'e ekoete 'gã nupe ra'e nũ— 'jau 'ga ojeupe, u'arasigamũ u'eawer are.

A'eramũ 'ga ajaa'wau awau u'eawera raykau.

Jejuĩ 'ga rerekoemãawet

(Mateu 26.67-68; Maku 14.65)

⁶³ 'Ga pyykara 'gã Jejuĩ 'ga nupãu. 'Ga kurapa kypyre'emete futat 'ga rerekou 'ga nupã pype. ⁶⁴ A'eramũ 'gã 'ga reakwapiã taity pyu. A'ere 'gã 'jau 'ga upe:

—Ene 'ã i'akwaap ma'ea. Awỹja te ene nupã?— 'jau 'gã 'ga upe 'ga rerekoemãu erekou.

⁶⁵ A'e pype 'ga nupãara 'gã 'ga kurapa ajemogyau.

'Wyrriara 'gã Jejuĩ 'ga moporogytaukaa

(Mateu 26.59-66; Maku 14.55-64; Juã 18.19-24)

⁶⁶ Ku'emamũ mainana 'gã ajatykau 'wyrriari 'gã, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee:

—Perut 'ga 'au oree. Toromoporogytaukat 'ga 'au orojee 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ga rerua 'gã nupe.

⁶⁷ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ene futat te Jarejuwarete 'ga remimurera?— 'jau 'gã 'ga upe.

—“A'jea futat” je 'eramũ naje rerowiari pejepe ne— 'jau etee Jejui 'ga 'gã nupe. ⁶⁸— Pejejeupe mama'e mũ ree jeporonuwamũ, nepemome'ui jee ne. ⁶⁹ A'ere anurenure'i je apygi Tejuwa 'ga yse katy. Tejuwarete 'ga 'jawe futat nipo je rekoi pãjẽreteramũ. A'eramũ nipo je 'ga yse katy te 'yina teapyka 'awamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷⁰—Koromũ futat nipo ajee ene Jarejuwarete 'ga ra'yramũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

—A'jea futat poromũ pe'je— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷¹ Aipo 'ga 'eramũ taetu 'gã amara'neramũ 'ga ree kwaiwete.

—Aruenuw ore 'ga 'awamũ. “Tejuwa 'ga 'jawe futat je rekoi nipo”, e'i 'ga oree— 'jau 'gã ajaupe. —Pe'je ajee sijuka 'ga 'ũ— 'jau 'gã ajaupe. —Narafutari ore 'ga je'ega mome'wara 'gã. 'Ga futat 'awamũ ojemome'u esage oree— 'jau 'gã ajaupe, amara'neramũ 'ga ree.

23

Piratu 'ga rowase Jejui 'ga rekoi

(Mateu 27.1-2, 11-14; Maku 15.1-5; Juã 18.28-38)

¹ Aipo 'e re 'gã 'ga rerawau 'wyrriara 'ga upe, Piratu 'ga upe. Najuejue etee futat 'gã 'ga rerawau. ² A'eramũ 'gã 'ga je'ẽwu'jaga 'ga upe:

—Koromũ 'wyrriararete 'ga ree 'gã mamara'neukaara. “Pemepy awi 'wyrriararete 'ga”, e'i 'ga oree ai'i— 'jau futatee 'gã, Jejui 'ga je'ẽwu'jaga Piratu 'ga upe. —Koromũ futat “Je Jarejuwarete 'ga remimureramũ”, 'jau nanẽ 'ga oree ai'i nũ. “A'eramũ je 'awamũ 'wyrriarareteramũ pẽ nupe. 'Ga py'rau tejua”, e'i 'ga oree ai'i. A'eramũ ore 'ga pyyka 'ga rerua— 'jau futatee 'gã Jejui 'ga je'ẽwu'jaga Piratu 'ga upe.

³ A'eramũ Piratu 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Ene futat nipo ajee judeu 'gã 'wyrriararetea?— 'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat ere poromũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁴ A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Agamũ ae kũima'e tywere'emamũ, a'e je 'ã pẽ nupe jepi. Ma'eramũ ajee jane 'ga jukai 'ũ? Ma'ja 'ga iapou pẽ nupe rai'i 'ũ?— 'jau etee Piratu 'ga 'gã nupe.

⁵ A'ere mainana 'gã 'i etee futat 'ga upe:

—Pe'je 'ga jukau futat. Kwe pe te 'ã 'ga oi ae mu'jau tyweruu akou. A'ere 'ga remimome'ufera nia'wyrri futari. Amunawa moyka oporogyta tywera pyu. Pẽnemiyauwa 'gã 'ga amu'e 'wyrriararete 'ga rerowiarukare'em are. Garireja ywy pe ra'ne ako 'ga rekoi 'gã mu'jau ai'i. A'ere 'ã 'ga ruri akou 'au nũ— 'jau futatee 'gã 'ga upe.

Erote 'ga upe 'ga rerooawet

⁶ Aipo ojeupe 'gã 'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Garireja ywy awi 'ut ma'efera 'ga nipo ajee?— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷—Pe awi futat 'ga ruri— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je ajee 'ga rerawau Erote 'ga upe. Ako je nipo 'ga 'au. Garireja ywy pewara 'gã 'wyrriara 'ga. A'eramũ pẽẽ 'ga rerawau imome'wau 'ga upe— 'jau Piratu 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ga rerawau Erote 'ga upe.

⁸ Jejui 'ga resakawe Erote 'ga aku'iramũ 'ga ree. Jejui 'ga rera renupawe 'ga 'jau ojeupe: “Ymã we 'ã jeporesagiweramũ 'ga ree numiamũ. A'ere 'awamũ 'ga ruri 'au je resaka. Ojero'wu ma'e 'gã 'ga okatu'ok. Amanũ ma'e 'gã nanẽ 'ga omoferap nũ, 'jau 'gã jee jepi. Ma'ja sipo ajee 'ga wapo jee wesagamũ?” 'jau 'ga ojeupe, oporesagiweramũ 'ga ree.

⁹ A'eramũ Erote 'ga Jejui 'ga moporogytaukaa ojeupe numiamũ. A'ere Jejui 'ga noje'egi Erote 'ga upe. ¹⁰ A'eramũ mainana 'wyrriara 'gã 'ua, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee. Jejui 'ga je'ẽwu'jaga Erote 'ga upe nũ. ¹¹ A'eramũ Erote 'ga

'ga kurapa jefaruu 'gã netee. A'ere 'ga 'wyrriara raity piraga pyu 'ga kupe piari, 'ga rerekoemãawamũ.

—“Je 'wyrriara” e'i 'ga. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejemã'jãu 'ga raity esage are. 'Wyrriara 'jawe futat 'ga— 'jau 'gã Jejui 'ga rerekoemãu 'ga kurapa.

A'ere Erote 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je 'ga rerawau 'ga rorojewya Piratu 'ga upe nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã 'ga rerawau erojewya Piratu 'ga po pe nũ. ¹² Aipoa 'ara rupi Piratu 'ga akou Erote 'ga jekoty'aawamũ. Imara'ne 'gã akou ajuee. A'ere aipo 'ara rupi 'gã ta'waramũ ajaupe nũ.

'Gã nupe 'ga monoawet

(Mateu 27.15-26; Maku 15.6-15; Juã 18.39–19.16)

¹³ A'eramũ Piratu 'ga 'gã majatykau. Mainana 'gã, judeu 'gã 'wyrriari 'gã, tekotee 'gã. Mĩmera 'gã 'ga imajatykau 'gã mua oporogyta anupa.

¹⁴ —Perur ete 'ã Jejui 'ga. Erojewya jee nũ. Pẽẽ te 'ã perut ekoete 'ga rai'i. “Ekoay 'ga akou 'wyrriararete 'ga rerowiare'em are 'gã mu'jau”, 'jau 'ã pẽẽ 'ga upe. A'eramũ je ako teporonupa ee pẽ nowase 'ga upe ai'i. A'ere 'ã 'ga nuapoi futari mama'e tywera rai'i. O'meramũ te 'ã pe'je. Peje'ẽwu'jag ekoete 'ã 'ga— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁵ —Erote 'ga nanẽ 'ã 'jau rai'i nũ: “Nuapoi 'ga mama'e tywera ajukaawamũ”, 'jau 'ga 'ã 'ga upe rai'i nũ. A'eramũ 'ga 'ã 'ga mua imojewya 'au rai'i nũ— 'jau Piratu 'ga 'gã nupe. — Najeporujukaweri je 'ga ree. Nia'wyrri je upe 'ga jukaa ekoetea. ¹⁶ A'eramũ je 'ga nupãukaa etee 'gã nupe ra'ne. A'ere 'ga tomono imuẽma 'jau nũ, 'ga nupã re 'jau nũ— 'jau Piratu 'ga 'gã nupe.

¹⁷ Mani'oko'o jopype'ema 'wawa maraka apoawa rupi Piratu 'ga moromunepawa pype imunewipyrera 'ga amũ muẽma judeu 'gã nupe jepi. A'eramũ Piratu 'ga 'jau ojeupe: “Jejui 'ga wi jepoiriweramũ”, 'jau 'ga ojeupe.

¹⁸ A'ere tesirũmera 'gã afukai etee 'ga upe:

—Erepor awi 'ga wi. Ejukaukat tãmẽjẽ 'ga oree. Moromunepawa pypewara 'ga te erejukaukar awi. Epoit etee 'ga wi oree. Parapasi 'ga te emuẽm moromunepaw awi oree. A'eramũ ene Jejui 'ga jukaukaa oree— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

¹⁹ Parapasi 'ga futat 'gã mamara'neukaa 'wyrriara 'ga ree rakue. “Simuẽm 'ga 'wyrriaramũ 'ga ren awi 'jau”, 'jau 'ga 'gã nupe, 'gã mamara'neukaa 'ga ree. Oporojuka ma'efera 'ga wejue nanẽ poromũ nũ. A'eramũ 'gã 'ga monou 'ga munepa 'ga mu'ama rakue.

²⁰ A'ere Piratu 'ga 'ga muẽm are nifueweri. A'eramũ 'ga oje'egu'japa 'gã nupe nũ:

—Naani futari. Jejui 'ga wi futat je poiri— 'jau etee 'ga 'gã nupe numiamũ.

²¹ A'ere 'gã afukai etee 'ga upe nũ:

—Naani futari. Erepor awi futat 'ga wi. Ere 'ga jukaukaa futat oree. Ere 'ga monoukaa futat imu'ama 'ypeywar are oree— 'jau judeu 'gã Piratu 'ga upe.

²² A'ere Piratu 'ga je'egu'jawĩ etee 'gã nupe nũ:

—Natesirũgatu 'ga rekorãu rũi 'ã pejukaukat 'ga jee. Kũima'e esagea te 'ga 'ã. Anupãukat etee futat je 'ga 'gã nupe. A'ere je 'gã momoirukaa 'ga wi— 'jau Piratu 'ga 'gã nupe numiamũ.

²³ A'ere 'gã jopy'rupy'rui etee futat wafukaita 'ga upe nũ:

—Naani futari. “Ere 'ga jukaukaa futat oree”, aru'e ako ore ko— 'jau etee 'gã wafukaita 'ga upe afuakaramũ futat Piratu 'ga ree.

Wojere'emamũ futat 'gã wafukaita 'ga upe aipo 'jau.

²⁴⁻²⁵ —Nepeenuwi etee 'ã jeje'ega. “Ere ki 'ga jukaukaa futat oree”, pe'je 'ã jee. A'eramũ je 'ga jukaukaa pẽ nupe— 'jau Piratu 'ga 'gã nupe ojee 'gã fuakarauwe.

A'eramũ Piratu 'ga oporojuka ma'efera 'ga jẽmĩ imuẽmukaa moromunepaw awi 'gã nupe. Aipoa imuẽmpyra kũima'e 'ga futat 'wyriara 'gã ajuee 'gã mamara'neukarera. A'etea 'ga 'ga omomoirukat 'ga wi.

*'Ypeywar are Jejui 'ga monoawet
(Mateu 27.32-44; Maku 15.21-32; Juã 19.17-27)*

²⁶ A'eramũ futat jefaruu 'gã Jejui 'ga rerawau 'ypeywar are 'ga pokutukaw ipe. A'eramũ 'gã pe aje Simão 'ga rekoaa, Sirene ywy pewara 'ga rekoaa.

—'Ypeywara erokwap 'ga upe. Ifuakapap 'ga ee— 'jau jefaruu 'gã Simão 'ga upe, oje'ega moywyrafena.

A'eramũ futat 'gã imonou 'ga 'arimũ, 'ypeywara rupirukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga erawau erekou 'gã newiri. ²⁷ Kwaiwete 'gã ojekyita 'gã newiri awau.

—Siesak 'ga jukaa 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã ojekyita 'ga rewiri awau. Kũjãmera 'gã nanẽ awau Jejui 'ga rewiri. Awau 'gã ajaa'wau 'ga ree:

—Esage ma'e kĩa. Janepytuna ako kĩa okatu'ok ai'i. A'ere wã 'awamũ kĩa rerooi ijukau — 'jau 'gã ajaupe ajaa'wau 'ga ree.

²⁸ A'eramũ Jejui 'ga ojerowaka 'gã nee, oje'ega 'gã nupe:

—Pejoo'o awi je ree. Pejeja'yra 'gã nee tepejoo'o pejejee nanẽ futat pejejaa'wau nũ.

²⁹ Anure nipo pe'je pejejaupe: “Ta'yre'ema wã jaruete ajemogy. Jane te aje 'ã ta'yt ma'eramũ jareja'yra eko tywera siesak jarejemogyau”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. ³⁰ Anure nipo peko tywet futat. Ywytyra upe nipo pẽẽ 'jau: “Ejot e'aa ore 'arimũ. Noreruagi ore arako tywera upe”, 'jau nipo pẽẽ ywytyra upe. A'ere nipo nuri futari u'aa pẽ 'arimũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

³¹ —Je 'ã Tejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat aporowyky. A'etea 'gã 'ã je jukau ekoete. Pẽẽ taetu aje 'ã mama'e tywera peapo. Na'ga remifutar imũ etee rũi pejemogy pejeporowykyau— 'jau 'ga 'gã nupe. —Je miamũ te 'ga 'ã je rereko tywerukat wa'yramũ miamũ. Pẽẽ taetu aje 'ã 'ga rerowia'ria te. A'eramũ 'ga pẽ taetu pẽ nerekou tyweaete futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³² Mukũja muna'ywa 'gã nanẽ 'gã erawau iapisau Jejui 'ga reewe nũ. ³³ Aeakagera 'jawewat 'jau ae apisawa rera. Mukũja muna'ywa põ'õ me 'gã Jejui 'ga mu'ama 'ypeywar are. 'Ga ryrũ mosoka 'ga wi. A'ere 'gã 'ga monou imu'ama muna'ywa 'gã põ'õ me. Itaju pyu 'gã 'ga pokutuka ajuowai. 'Ga py maju'aa ikutuka. 'Ga rekoa futat 'gã imonou imu'ama 'ypeywar are ipokutuka.

³⁴ A'ere Jejui 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Enemara'ne kasi 'gã nee ne, Kiapi'ni. Je repyat kasi ape ne, Kiapi'ni. Nokwaawi 'gã je rekoa— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ega.

A'ere 'ga pokutukarera 'gã 'ga raityfera me'egawamũ, ita'i 'jawewara momopoa 'upa ywyu. A'eramũ ijewag are, 'ga raity mojo'oka. Sã'ã ae jugu momora. Nan futat 'gã ita'i 'jawewara momopori 'upa 'ga raityfera mojo'okawamũ.

³⁵ A'eramũ judeu 'gã 'wyria'ri 'gã 'gã nesaka 'upa. 'Ga momoria 'ga rerekoramũ 'gã 'upa 'ga rerekoemãu etee 'upa.

—“Janeruwarete 'ga te ako je mut ikue”, e'i 'ga jepi. Opoat 'ga 'gã jepi. Siesak 'ga jepoara 'jau— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

—Ere ejua ejypa. Taruesak ene rura ene jywa 'jau kũi. Ene jyp ene ruramũ taruerowiat ene 'jau kũi. “Na pa je 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat ra'e”, taru'e enee 'jau kũi— 'jau 'gã Jejui 'ga upe 'upa.

³⁶ Jefaruu 'gã nanẽ 'ga kurapa 'upa nũ 'ypeywar are 'ga 'amamũ nũ. Y'way ajaiwaya 'gã erawau erojeupia itykurukaa 'ga upe numiamũ. A'ere 'ga notykuri.

³⁷ —“Wyriara je” ere 'ã. A'eramũ ene ejua ejypa esaka oree— 'jau 'gã 'ga upe.

A'ere 'ga nojywi futari. Enupare'ema 'jawe etee futat 'ga u'ama 'ypeywar are werekoemānamū.

³⁸ A'ere Piratu 'ga 'yjepa'nī kwasiaa 'gā nupe: “Koromū futat 'wyriararetea judeu 'gā nupe” 'ea 'ga ikwasiaa 'yjepa'nī are. A'ere 'gā erawau ikutuka inuga 'ga apyte'rarimū 'yw are.

³⁹ 'Ga pyri u'am ma'ea mū muna'ywa oje'egayau 'ga upe:

—“Janeruwarete 'ga remimurera je”, ere 'ā. A'eramū ene ewau ejypa jarejee, tore mososog ape 'ypeywar awi 'jau— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁴⁰⁻⁴¹ Aipo 'eramū ajepeja muna'ywa 'ga amara'neramū aipo 'jara 'ga ree.

—Nerekyjei nipo 'ā Jarejuwarete 'ga wi? Ene we 'ā aipo ere e'ama 'ga upe. Noporo-jukai 'ga 'ā. A'etea nipo 'ga 'ā amanū. Au'je katu te 'gā jane taetu jane apisi. A'eramū jane 'awamū jaretywera mepyau. 'Ga tywere'ema miamū 'ā amanū— 'jau 'ga ajaupe.

⁴² A'ere 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Ejea'ar iki je ree, ki Jejui, 'wyriaramū ejewya— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁴³ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—'Awauwe futat ereo je rupi jerupaw ipe. Esage te 'ā jerupawa. 'Awauwe futat jane oi peu— 'jau 'ga 'ga upe.

Jejui 'ga manūawet

(Mateu 27.45-56; Maku 15.33-41; Juā 19.28-30)

⁴⁴ Kwara okwapa aje owepa. Ypytuna 'jawe futat oypyunaiwamū. Kwara ajerewamū tāmējē awau weny jesagamū nū.

⁴⁵ Janeruwarete 'ga mogytaawa rowopypea my'jawa taity otoroka Jejui 'ga manūnamū.

⁴⁶ A'e pype Jejui 'ga wafukaita 'Uwarete 'ga upe:

—Amanū je. Te'aga je omono enepo pe, Kiapi'ni. Eneremifutar imū etee futat je manūi 'gā tywera mepyau, Kiapi'ni— 'jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe.

A'eramū futat 'ga amanūmū. Aipo 'e re 'ga opika amanūmū.

⁴⁷ A'eramū jefaruu 'gā 'wyriara 'ga enupa u'ama 'ga manū resaka. A'eramū 'ga 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—A'jea futat 'ga kūima'e esagea rai'i— 'jau 'ga u'ama.

⁴⁸ 'Ga manū resakara 'gā u'arasigamū awau ojewya oje'wyr ipe nū.

—Ma'eramū jane 'ga jukaukaa ekoete rai'i ū? Esage futat 'ga rai'i— 'jau 'gā ajaupe pe rupi awau akou.

A'eramū u'arasigamū awau ojewya oje'wyr ipe nū.

⁴⁹ 'Ga pytunera 'gā, kūjāmera 'gā. Mīmera 'gā muku'i 'upa 'ga manū resaka. Kūjāmera 'gā 'ua Garireja ywy awi Jejui 'ga rupi rakue. A'eramū 'gā 'upa 'ga manū resaka nū.

Ita kwara pype 'ga monoawet

(Mateu 27.57-61; Maku 15.42-47; Juā 19.38-42)

⁵⁰ Kūima'e 'ga amū 'ūina Jejui 'ga manū resaka. Josea 'ga rera. Arimateja pewarera 'ga. Arimateja 'jawa amunawa 'upa Judeja ywy pype. Jose 'ga esage ma'ea. “Jejui 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat”, 'jau 'ga akou ojeupe etee jepi. Jejui 'ga 'ga werowiat. Opytuna 'gā nupe oje'ēma'e 'ga poromū. A'eramū 'ga ajatykau ajepeja oje'ēma'e 'gā nee rakue. ⁵¹ Ajatykaaw ipe 'gā 'jau rakue: “Sijuka Jejui 'ga”, 'jau 'gā ajaupe rakue. A'ere Jose 'ga 'i 'gā nupe: “Naani. Nafutari je 'ga jukaa”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue numiamū.

⁵² Aipo 'ga awau oje'ega Piratu 'ga upe:

—Amanū Jejui 'ga ko. 'Ga reumera toroo inuga ita kwara pype 'jau— 'jau 'ga Piratu 'ga upe.

—Ere 'ga rerawau inuga ipype— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵³ A'eramũ 'ga awau Jejui 'ga reumera mosoka 'ypeywar awi. A'ere 'ga 'ga reumera auwana taity pyu. Iauwan ire 'ga erawau inuga ita kwara pype. Jejui 'ga reumera erawau inuga ita kwara pype, teumera monoawe'ema pype. Jejui 'ga tãmějẽ futat 'ga imonou aipoa ita kwara pype. Ymã te 'gã kwaiwete 'gã neumera monoi ita kwara pype ra'e jepi. A'ere aipoa nipa'ruawi we. Ita kwar yaua te poromũ. A'eramũ 'ga Jejui 'ga reumera tãmějẽ imonou ipype. ⁵⁴ Sexta feira kaaruwa rupi 'ga 'ga monou ita kwar yau pype. Sabado morowykye'ema judeu 'gã nupe. A'eramũ morowykye'ema piara rupi 'gã 'ga monou ita kwara pype. ⁵⁵ Kũjãmera 'gã 'ua Garireja ywy awi 'ga rupi rakue. Aipo 'gã awau 'ga rupi ita kwara pype 'ga rerooramũ.

—Taruesak ene imonoa 'jau— 'jau 'gã Jose 'ga upe.

—A'jea— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁶ Jejui 'ga reumera mono resag ire 'gã awau wog ipe nũ. Jany kasiga mogatyrũmũ imogyau Jejui 'ga reumer are imonopyramũ. A'ere 'gã sabado rupi 'gã noporowykyi. “Sabado rupi peporowyky awi”, 'jau Moisesi 'ga 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã oporowykyawe'em. Opytu'wau ajemogyau.

24

Jejui 'ga ferapawet

(Mateu 28.1-10; Maku 16.1-8; Juã 20.1-10)

¹ Ikoai'i, ku'emaiw are, kũjãmera 'gã awau. Mari Matarena ãẽ, Juana ãẽ, ajepeja Mari ãẽ, Tiago 'ga y ãẽ. Amumera 'gã nanẽ awau 'gã nupi nũ. Mĩmera 'gã jany kasiga rerawau eko'woka Jejui 'ga auwanawa taity are. Ita kwar ipe 'gã erawau numiamũ. ² Owaẽmawe 'gã itauu resaka. Ita kwara rawopytymawera 'gã esaka. Ojepe'au jui. Ita ojepe'au ikwar awi.

—Koo. Awỹja ita pe'au jui ra'e nũrã?— 'jau 'gã ajaupe.

³ A'eramũ 'gã awau ita kwara pype osou. A'ere 'gã nuesagi Jejui 'ga reumera.

⁴ A'eramũ 'gã 'jau:

—Ma'eramũ kĩa maran akou rai'i nũrã? Nitywi ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

Poje mukũi ywagipewara 'gã 'ua ojesaukaa kũima'eramũ etee 'gã nupe. 'Gã naitya wenyfugaiwayramũ 'gã nupe. ⁵ A'eramũ kũjãmera 'gã okyjau etee ajemogyau. Wããpyramũ ajemogyau. 'Gã kyjea 'gã nerekou. A'eramũ 'gã nupe ojesaukat ma'e 'gã 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ te peekat 'ga 'au ita kwara pype? Oferap ako 'ga ko. ⁶⁻⁷ 'Au 'ga nitywi. 'Ga Ruwarete 'ga 'ga moferap ko nũ. Nepẽnea'ari nipo 'ga 'eawer are? “Je 'ã pẽneki'yra. A'eramũ nipo 'gã jeywaa pypiraa 'ypeywar are. A'eramũ nipo je temanũmũ futat”, 'ga 'eawer are?— 'jau 'gã 'gã nupe. —“A'ere nipo mukũi etee je seri. Imuapyra 'ara rupi teferapa nũ”, pejejeupe 'ga 'eawer are nipo pejejea'are'emamũ pejejemogyau? A'eferupi tee 'ã 'ga ferawi nũ. Sã'ã 'ga 'amamũ nũ— 'jau 'gã kũjãmera 'gã nupe.

'Gã ããpyt 'gã jemogyramũ 'gã aipo 'jau 'gã nupe.

⁸ A'eramũ futat 'gã wea'aramũ ee. Ojeupe Jejui 'ga 'eawer are wea'aramũ ajemogyau.

⁹⁻¹⁰ A'eramũ futat 'gã ojewya awau imome'wau 'ga remimu'e 'gã nupe.

¹¹ A'ere 'gã nuerowiari 'gã.

—Pẽ'me nipo nũ ã. Naruerowiari ore pẽẽ— 'jau etee 'gã 'gã nupe, ojeupe 'gã imome'uramũ.

A'ere 'gã fuakaramũ etee.

—A'jea futat kĩa ferawi ra'e— 'jau etee 'gã 'gã nupe.

¹² A'ere Pedro 'ga fu'ami uẽma awau esaka. Jejui 'ga monoawer ipe owaẽmawe 'ga anuruka amã'jãu 'ga rupawer are. Irãã'ã taitya etee tuwamũ 'ga rupawera pype. A'ere nitywi 'ga reumera. A'ere Pedro 'ga 'ua wog ipe nũ. “A'jea sipo 'ga ferawi ra'e? Ma'ape

sipo ajee 'ga rekoi? Aesak werewi pa 'ã je 'ga nũ”, 'jau 'ga 'ũina. Ojeupe etee futat wea'aramũ 'ũina.

*Emausi pe oo ma'e 'gã Jejui 'ga resaka
(Maku 16.12-13)*

¹³ Aipo 'ara rupiwe mukũja 'gã awau ajepeja amunaw ipe. Emausi pe 'gã awau. Jejui 'ga rewiriwarera 'gã futat poromũ. Jerusareg ipyriuu Emausi 'upa. ¹⁴ Jejui 'ga ree 'gã awau akou wea'aramũ. Oporogytau akou ajaupe. ¹⁵ 'Gã porogyta 'gã nekoramũ Jejui 'ga 'ua 'gã nupisika pe aje. A'eramũ futat 'ga oporogytau 'gã nupe. ¹⁶ 'Ga resakarera 'gã futat numiamũ. A'ere 'gã nokwaawi 'ga. ¹⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pẽẽ ma'ja 'jau pejejemogyau 'ũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã opytau. Ojeupe 'ga je'egauwe 'gã opytau. U'arasigamũ opytau 'upa. ¹⁸ A'eramũ Kreopas 'ga 'jau 'ga upe:

—Nerekwaawi nipo ekou ki sa? Jerusareg awi 'ut ma'e agawewi nã'ã ene re'ã. A'etea nipo nerekwaawi ekou ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁹ —Ma'eramũ maran ki 'ei?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—Jejui 'ga Nasare pe waranup ma'efera 'ga. 'Ga poromũ Jarejuwarete 'ga je'eg are ore mu'jarera. Jarejuwarete 'ga pãjẽa 'ga wereko ai'i kũi. Ojero'wu ma'e 'gã 'ga ikatu'oka 'jau ai'i kũi. ²⁰ A'ere mainana 'wyrriara, ore'wyrriari 'gã netee 'ga monou Piratu 'ga po pe, 'ga jukaukaa ai'i— 'jau 'gã 'ga upe.

'Ga jukaawera mome'wau Jejui 'ga upe.

²¹ —“Israeu juapyreramũ jane'wyrriara 'ga”, 'jau ore 'ga upe jepi numiamũ. “‘Ga 'awamũ jane pojeka tapy'ÿjamũ te 'wyrriar awi”, 'jau ore ai'i numiamũ. A'ere ako 'gã ikokaru'wi futat 'ga jukai ai'i. ²²⁻²³ A'eramũ 'awamue futat orepytuna 'gã awau ita kwar ipe wyrasokwẽ je'egauwe ra'e. A'ere 'gã nuesagi 'ga reumera ra'e. “ÿwagipewara wã etee ore aruesak ita kwara pype”, 'jau 'gã ko. “Oferap 'ga ko, 'jau wã oree”, 'jau kũjãmera 'gã imome'wau oree ko. A'eramũ aipo 'gã 'ea ore moporesaka etee ore mogyau ko, ore ikwaape'ema arajemogyau ko. ²⁴ A'eramũ orepytuna 'gã amũ awau esaka ko nũ. A'ere 'gã miamũ nuesagi 'ga ra'e. “A'jea futat ra'e”, 'jau 'gã oree ko— 'jau 'gã 'ga upe, imome'wau.

²⁵ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ sipo pẽẽ Jarejuwarete 'ga porogytafera mome'wara 'gã je'ega rerowiara'ne'ema pejejemogyau? ²⁶ Nepekwaawi we nipo. Wemimurera 'ga manũe'em ire amunipo 'ã Janeruwarete 'ga nepẽ katu'oga'uweri futari. A'eramũ 'ga amanũmũ futat 'au. A'ere 'ga ferawi nũ. A'ere 'ga awau ojeupia ywag ipe nũ. Nan nipo “‘ga rekoi pẽ katu'okaramũ” 'eawera— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁷ 'Gã mu'jau amanũawer are.

—Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari 'ga manũ are rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanẽ futat, ka'arana kwasiaa 'ga manũ are rakue— 'jau 'ga 'gã mu'jau, wataaw ipe 'gã nerekou.

²⁸ Emausi 'jawa amunawa upe owaẽm ire Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Iruupeu'i je oi— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁹ A'ere 'gã fuakaramũ 'ga ree:

—Naani. 'Au etee futat eko ore pyri. Kaarup. Ipytunaiway enee ne— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ futat 'ga awau osou 'gã nog ipe. ³⁰ A'eramũ 'gã awau wapyka ojemi'waawa pyri. A'ere 'gã ojemi'war enune Jejui 'ga kanape'i pyyka oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree. Mama'ea eremut oree eojere'emamũ— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

A'eramũ futat 'ga eruapyka kanape'i mopena 'gã nupe. ³¹ Kanape'i mopena resakawe 'gã 'ga kwaapa.

—Kuu. 'Ga futat ra'e kũi— 'jau 'gã ajaupe.

Okwaawauwe 'ga ojemoteu 'gã nui. ³² A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Jarejeupe 'ga je'egamũ janepy'ata'waramũ akiko kũi. A'eramũ jareku'iramũ 'ga ree. Jarejuwarete 'ga je'eg are ako 'ga jane mu'jau jane reruaw ipe ko kũi. Jarepy'ata'waramũ akiko, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'urauwe— 'jau 'gã ajaupe.

³³ A'eramũ futat 'gã afu'ama ojewya awau imome'wau Jejui 'ga remimu'e 'gã nupe Jerusareg ipe. ³⁴ A'ere 'gã imome'ue'emaue 'gã amũ 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat 'ga ferawi rai'i kũi. Simão 'ga “aesak je 'ga ko”, e'i ko kũi— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

³⁵ A'eramũ Emausi 'jaw ipe oo ma'efera 'gã wemiesagera mome'wau 'gã nupe:

—Emausi pe ore oi ko. A'eramũ 'ga ipiara rupi ojesaukaa ore ko. A'ere ore norokwaawi 'ga ko. 'Og ipe orowaem ire 'ga kanape'i mopena ore ko. A'eramũ te ore 'ga kwaawi ko— 'jau 'gã 'gã nupe.

Jejui 'ga remimu'efera 'gã 'ga resaka

(Mateu 28.16-20; Maku 16.14-18; Juã 20.19-23; Atos 1.6-8)

³⁶ Aipoa 'gã imome'u 'gã nuwamũ Jejui 'ga ojesaukaa 'gã pyter ipe.

—Pëpy'ata'waawa owaem pë nupe ki 'ei. Pëpy'ata'wa 'awamũ ki 'ei— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁷ —Ajaga nipo 'ã 'ja— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã okyjau 'ga wi.

³⁸ —Ma'eramũ ajee pekyje etee je wi ki 'ei? Naje rerowiari nipo pejepe?— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁹ —Jepo are pemã'ë, jepy are 'jau. Jepo kutukawera peesak. A'e are je kwaap pejepe. Je ete ako. Pepokok je ree esaka. Taje rerowiat pejepe 'jau. Ajaga no'oi. Je futat ako. Pepokok je ree esaka. Tepeesak jero'oa 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁰ A'erauwe 'ga opo kutukawera resaukaa 'gã nupe. Opya nanë nũ. Opy resaukaa 'gã nupe.

—Kuu. 'Ga futat ra'e kũi— 'jau 'gã ajaupe.

⁴¹ Aku'iramũ 'ga ree. A'ere 'gã a'eramũ miamũ nuerowiari katu 'ga. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ityp te 'au i'upyra?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Ityp futat nũ'ũ— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴²⁻⁴³ A'eramũ 'gã ipira eyra monou 'ga upe. A'eramũ 'ga ojemi'waa 'gã neape.

⁴⁴ Ojemi'war ire 'ga oporogytau 'gã nupe:

—Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari jemanũ are rakue. “Imara'ne ma'e 'gã nipo 'ga ajuka”, 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanë nũ, Saumu 'jaw are ikwasiaa inuga jemanũ are rakue. A'ea ako je amome'u pë nupe ai'i. A'eferupi te ako 'gã je rerekoi ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁵ A'eramũ futat Jejui 'ga 'gã mueapyou ee, ikwasiaripyter are.

⁴⁶ —'Awamũ tepekwaap. 'Gã nemikwasiarer imũ etee futat je manũi. Imuapyra 'ara rupi etee teferapa nũ. ⁴⁷ 'Awamũ pe'je pejewau je mome'wau 'gã nupe. Jerusareg ipewara 'gã nupe ra'ne je mome'wau. “Jejui 'ga amanũ futat. A'ere imuapyra 'ara rupi 'ga ferawi nũ, jane katu'okaramũ. A'eramũ pëe pejepoia pejetywer awi”, pe'je ki 'gã nupe. “Pejetywer awi pëpouriweramũ Jejui 'ga ipe'ai pë nui pë katu'oka”, pe'je ki 'gã nupe. Anure kwe pe pejewau tekotee 'gã momoranupa— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴⁸ —Peesak futat ako je manũa ai'i. 'Awamũ 'ã pëe je ferawa resaka nũ. Je kwaap 'ã pejepe. “Janeruwarete 'ga je mut ae katu'okawamũ” 'ea 'ã pekwaap. A'eramũ pëe pejewau je mome'wau 'gã nupe, amunawa moy moyka— 'jau 'ga 'gã nupe, oporogytau. ⁴⁹ —A'ere 'awamũ 'au etee futat pejemogy ra'ne. 'Au futat nipo je tepãjê muri pë nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ymã te 'ã Jeruwa 'ga 'i jee: “Simono jarepãjêa jarejerowiaara 'gã nupe 'jau”, e'i 'ga jee ikue. A'ere anure tomono oropãjêa pë nupe 'jau. Pejejeupe imure'emamũ 'au etee futat iapesaka pejejupa ra'ne. Pejejeupe je imono re tãmêjê tepeata je mome'wau 'gã nupe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

*Ywag ipe Jejui 'ga jeupiawet
(Maku 16.19-20; Atos 1.9-11)*

⁵⁰ Aipo 'e re Jejui 'ga 'gã nerawau Petani pe. A'eramũ 'ga opo monou 'gã 'arimũ oporogytau 'Uwarete 'ga upe:

—Ejejuka 'gã nee jee, Kiapi'ni— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

⁵¹ Oporogytau u'ama Jejui 'ga ojepe'au'i awau akou 'gã nui. A'ere 'ga Ruwarete 'ga 'ga mojeupirukaa 'ga monou ywag ipe 'gã nui. ⁵² 'Ga jeupira resakarera 'gã 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage. Naene 'jawe rũi 'ga amũ— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa.

A'ere 'gã awau ojewya Jerusareg ipe nũ. Worywamũ 'gã awau. ⁵³ Namutamutat 'gã nekoi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe.

—Ene te 'ã eneresage oree, Kiapi'ni. Naene 'jawe rũi 'ga amũ. Nitywi futari 'ga amũ kwe pe ene 'jawe— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe 'ga muorypa.

Juã

Juã 'ga ka'arana okwasiat inuga janee Jejui 'ga kwaawukaawamũ rakue.

Juã 'ga Jejui 'ga remimu'efera mũ. Jejui 'ga rupi wata ma'efera 'ga. Jejui 'ga rupi o enune Juã 'ga oporowykyau 'uwa 'ga pyri, weki'yra 'ga pyri 'jau. Pira 'gã ipyyka taityuu pyu. A'eramũ 'gã ime'ega ka'aranũ are. A'ere Juã 'ga, Jejui 'ga omo'wyr ire 'uwa 'ga rejari awau watau Jejui 'ga rupi.

Ywag ipe Jejui 'ga jewyr ire Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Juã 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa inuga Jejui 'ga ree.

Jarejuwarete 'ga kwaawukaat

¹ Ywy apoe'emauwe Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga akou rakue. Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga futat 'ga kwaawukaara janee. 'Uwarete 'ga retee futat 'ga akou rakue. 'Uwarete 'ga 'jawe futat 'ga rekoi. ² Ywy apoe'emauwe futat 'ga akou 'ga pyri rakue. ³ Janeruwarete 'ga mama'e apoukaa 'ga upe. Nitywi futari 'ga amũ 'ga poaawamũ mama'e are rakue. Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga etee futat mama'e apou rakue. ⁴ 'Ga futat 'ara resaukaa ae upe. Jarejuwarete 'ga 'ga ikwaawukaa nanẽ ae upe nũ. Mama'e reny 'jawe 'ga. Sã'ã ae mama'e renyramũ mama'e resak katu katua. Nan futat 'ga Jarejuwarete 'ga kwaawukaa ae upe. ⁵ Ypytunimũ 'ã ae tata monyka. A'ere 'ã ypytunaiwa nomowewa'uweri tataa. Nan tee futat aetywera nomateepawa'uweri Janeruwarete 'ga kwaawa.

⁶ Janeruwarete 'ga 'ga amũ mua oje'ega mome'waramũ rakue. Aipo 'ga rera Juã. ⁷ Aipo 'ga upe Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Ere ewau je kwaawukaara 'ga mome'wau 'gã nupe”, 'jau 'ga 'ga upe rakue.

A'eramũ Juã 'ga awau 'ga mome'wau 'gã nupe, 'ga rerowiarukaa 'gã nupe rakue. ⁸ NaJuã 'ga rũi Janeruwarete 'ga kwaawukaara 'ga. A'ere 'ga ruri 'ga mome'wau te 'gã nupe rakue.

—Janeruwarete 'ga kwaawukaara 'ga mome'wau je ruri pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe rakue. ⁹ —'Au futat 'ga ruri. 'Ga ae mu'e oje'eg a'je are futat. Janeruwarete 'ga je'eg are nipo 'ga awau ae mu'jau. A'eramũ nipo 'ga Jarejuwarete 'ga kwaawukaa ae upe— 'jau Juã 'ga 'gã nupe rakue.

¹⁰ Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga 'ut 'au ywy pe rakue. 'Au futat 'ga oporogytau ywy pewaramũ ae upe. Ymã te 'ga ywy pewaramũ ae apoi rakue. A'etea 'ã 'gã 'ga rerowiare'ema. ¹¹ Opytuna 'gã ywy pe 'ga ruri. A'etea 'ã 'ga pytuna 'gã 'ga rerowiare'ema futat. ¹² A'ere 'gã amũ 'ga rerowiari. A'eramũ 'ga werowiaara 'gã mogyau 'Uwarete 'ga ra'yramũ.

¹³ Naywy pewara 'gã na'yra 'jawe rũi aipo 'gã. Omenar ire te 'ã kũjã wa'yramũ. A'eramũ 'ã eẽ mena ra'yra u'aa eẽ wi. A'ere nanarũi ae rekoi Jarejuwarete 'ga ra'yramũ. Wemifutar imũ etee futat Janeruwarete 'ga jane mogyau wa'yramũ. Wa'yrarete 'ga rerowiaara 'gã etee te 'ga imogyau wa'yramũ.

¹⁴ Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga ojemu'jaga aeramũ rakue. Jane pype 'ga akou rakue. Jane ree 'ga oporomutaramũ. 'Ga 'ã mama'e a'jea mome'wara te. Jarejuwarete 'ga nanẽ 'ga ikwaawukaa janee nũ. 'Ga futat Janeruwarete 'ga ra'yraretea. Nirũi futari 'ga. A'eramũ Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga mogou oje'jawewaramũ.

¹⁵ Aipoa 'ga Juã 'ga imome'wau oje'pyriwara 'gã nupe rakue:

—Je rewiri 'ga ruri, a'e je ako pẽ nupe ikue. Jejeuwe'emauwe futat 'ga rekoi rakue. A'eramũ 'ga a'eramũ kũima'eeteeteramũ akou. Je apyraapa akou kũima'eeteeteramũ— 'jau Juã 'ga 'gã nupe rakue.

¹⁶ Iporomutat 'ga nanimenime jane ree. A'eramũ 'ga opota'waramũ jane ree. Mama'e esagea 'ga iapou'jau'japa janee. ¹⁷ Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega monou Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ Moisesi 'ga janeypy 'gã mu'jau 'ga je'eg are. “Ga je'ega renup katu katuaramũ pēnesageay Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau Moisesi 'ga 'gã nupe rakue. A'ere Jejui 'ga 'i janee: “Pētywerete agawewi 'ã pēē. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga iporomutat pē nee”, 'jau Jejui 'ga janee. Jejui 'ga amanũmũ janetywera mepyau. A'e pyu 'ga 'Uwarete 'ga mota'wau jane upe. 'Uwarete 'ga je'eg are nanē 'ga jane mu'jau nũ. ¹⁸ Nitywi 'ga amũ Janeruwarete 'ga resakara mũ. 'Ga ra'yrarete 'ga etee te 'ga wesak. A'eramũ 'ga etee futat 'Uwarete 'ga kwaawukaa janee.

Juã Batista 'ga

(Mateu 3.1-12; Luka 3.15-16)

¹⁹ Judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã amũ akou Jerusareg ipe. A'e 'gã 'jau mainana 'gã amũ nupe, Levita 'gã amũ netee:

—Pe'je pejewau pejeporonupa Juã Batista 'ga upe. “Maranuaramũ te ereko?” pe'je ki pejewau 'ga upe— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau 'yrete pe, Jotãuy pe. Ty owajara katy 'gã awau. Amunawa mũ pyri 'gã awau, Petani 'jawa pyri. Owaēmawe 'gã 'jau Juã 'ga upe:

—Maranuaramũ te ereko, aru'e ore enee kũi?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁰ A'eramũ Juã 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jarejuwarete 'ga remimura 'ga rapesakara nipo peko. Naa'eramũ rũi je rekoi— 'jau etee Juã 'ga aipo 'gã nupe.

²¹ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe nũ:

—Maranuaramũ ajee ereko ki 'ei? Eliasiramũ nipo ereko? Saa'e ene rekoa 'ager imũ Jarejuwarete 'ga mome'ua 'gã nupe rakue. A'eramũ nipo ene?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Naani. Na'ga rũi je— 'jau etee Juã 'ga 'gã nupe aipo 'ga 'eramũ.

—Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ te ra'u ene nũ? Ooreremiapesaga 'ga futat te ra'u ene nũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Naani. Naaipo arũi je— 'jau etee Juã 'ga 'gã nupe nũ.

²² A'eramũ 'gã 'jau Juã 'ga upe nũ:

—Ejemome'u oree. Maran ajee ore aramuarera 'gã nupe ene mome'ui ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

²³ A'eramũ Juã 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ajemome'u je pē nupe. Pēnea'at nipo Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga je'eger are? Isai 'ga je'eger are? Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue: “Amunawe'em ipe 'ga amũ rekoi wafukaita. ‘Pekwap Jarejararete 'ga rape katu'oka imonou 'ga renune’, 'jau 'ga amũ wafukaita akou”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau Juã 'ga 'gã nupe.

“Pekwap Jarejararete 'ga rape katu'ok imonou 'ga renune” 'ea “pejetywer awi pepoit” 'ea. A'eramũ Juã 'ga aipo 'ga 'eawer imũ etee futat 'ua wafukaita oje'pyriwara 'gã nupe.

—Pejetywer awi pepoit. Pe'je pejekatu'oka Jarejararete 'ga ruawamũ, 'jau je 'ã pē nupe tekou— 'jau Juã 'ga 'gã nupe.

²⁴ Aipo 'erauwe fariseu 'gã nemimurera 'gã 'jau nũ:

²⁵ —Ma'eramũ ajee 'gã erepymĩ ekoete ekou 'ũ? “NaJarejuwarete 'ga remimurera rũi je. NaEliasi 'ga rũi je. Napēnemiesaga rũi je”, ere te 'ã oree— 'jau 'gã Juã 'ga upe.

²⁶ Ojeupe aipo 'erauwe Juã 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je futat 'ã apymĩ 'gã 'y pe. A'ere 'ga amũ rekoi pē pype. Nepekwaawi we te 'ga. ²⁷ Je rewiri te nipo 'ga ruri. 'Ga te kũima'eeteetea. Je nakũima'eeteete rũi. Je akotee'i ma'ea te— 'jau Juã 'ga 'gã nupe.

²⁸ Jotãuy pe Juã 'ga otywer awi opoit ma'e 'gã pymĩnamũ 'gã 'ua oporonupa ee 'ga upe.

Jejui 'ga janetywera mepyat

²⁹ Ai'iwe Juã 'ga Jejui 'ga resaka. Wepejã 'ga ruramũ 'ga 'ga resaka. A'eramũ Juã 'ga 'jau tekotee 'gã nupe:

—Pe'je pejemã'jãu 'ga ree. Kwe 'ga ako je amome'u pẽ nupe ai'i. Kweramũ Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ruri. Sã'ã mainana 'gã karupa'mĩ jukaa iapya Jarejuwarete 'ga upe. A'e resag ire 'ã Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi. Nan tee futat nipo kwe 'ga. Anure 'ga manũ janetywera moiawamũ. 'Ga manũ are nipo Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. ³⁰ —Kaaruwamũ ako je 'ga mome'ui pẽ nupe ai'i. “Je rewiri 'ga ruri”, 'jau je ako pẽ nupe ai'i. “Ga kũima'eteetea. Naje 'jawe rũi 'ga”, 'jau je ako pẽ nupe te'ama kaaruwamũ ai'i. “Je rewiri 'ut ma'e 'ga jejeuwe'emaue 'ga rekoi rakue”, 'jau je ako pẽ nupe ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

³¹⁻³⁴ —Ymã te Janeruwarete 'ga 'i jee ikue: “Ere ewau 'gã pymĩãu 'y pe, otywer awi 'gã poira resaukaawamũ tekotee 'gã nupe. Anure 'ga amũ ruri ojepymĩãukaa enee. 'Ga ree tereesak je 'Agesage jywa pykau 'jawe 'jau”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ai'i— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —“Aipo 'ga anure nipo je 'Agesage omono pẽ nupe pẽnerewamũ”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ai'i— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —“Je 'Agesagea tepẽ momyau 'jau”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ikue— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —A'ea je aesak 'ga ree ai'i. 'Ga pymĩ re 'ua ojypa pykau 'jawe ai'i— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —A'eramũ “ga futat Jarejuwarete 'ga ra'yra”, a'e je ako pẽ nupe ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te je 'i te'ỹina tejeupe ikue: “Awỹja sipo poromũ Aeruwarete 'ga amut oree oretywera moiawamũ?” 'jau je te'ỹina tejeupe ikue. Je nanẽ 'ga kwaape'ema futat ikue nũ. A'etea ako je ojot pẽ pymĩãu 'y pe tekou ai'i — 'jau 'ga 'gã nupe. —Ae pymĩãu je ruri Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga kwaawukaawamũ Israeu 'ga juapyreramũ pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga remiayuw ypy 'gã

³⁵ Ai'iwe Juã 'ga oporogytau u'ama wemiayuwa 'gã nupe nũ. Mukũja 'gã nupe oporogytau u'ama. ³⁶ Poje Jejui 'ga okwapa 'gã pyu. 'Ga resakawe Juã 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Kweramũ Janeruwarete 'ga remimurera 'ga kwawi. Karupa'mĩ 'jawe futat nipo 'ga manũ janetywera moiawamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁷ Ojeupe 'ga mome'urauwe Juã 'ga remiayuwa 'gã awau Jejui 'ga rewiri. A'eramũ futat 'gã Jejui 'ga ree ojemojo'okaipa Juã 'ga wi. ³⁸ Wewiri 'gã orauwe Jejui 'ga ojerowaka 'gã nee:

—Ma'ja are te peko?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Naani. Ma'ape te ene'wyrã, aru'e tee ore enee— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁹ —Pe'je pejejua je rupi. Tepeesak 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau Jejui 'ga rupi. Awau 'gã owaẽma 'ga rekwawa upe 'ga pyri. Kwara jerewamũ 'gã awau owaẽma. Owaẽm ire 'gã 'upa oporogytau kwara rese poromukuran.

⁴⁰⁻⁴¹ Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'ga amũ rera Andrea. Juã 'ga Jejui 'ga mome'ua renuparera poromũ. A'eramũ Andre 'ga awau 'ga rewiri. A'ere Andre 'ga awau weki'yra 'ga rog ipe, Simão 'ga rog ipe:

—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ore aruesak ai'i— 'jau 'ga weki'yra 'ga upe awau.

Kristu 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga upe.

⁴² A'eramũ Andre 'ga weki'yra 'ga rerawau Jejui 'ga upe. 'Ga resakawe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Simão nipo enerera. Eneruwa 'ga rera Juã. 'Awamũ je ene re'rogi. *Sefa* je anug ene ree— 'jau 'ga 'ga upe.

'Gã je'eg imũ *Sefa* 'ga inuga 'ga ree. Pedro 'ea futat poromũ. Pedroa 'ea itaa.

Natanaeu 'ga upe Jejui 'ga 'eawet

⁴³ Ai'iwe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Garireja ywy pe je oi— 'jau 'ga 'gã nupe.

Wata enunewe Jejui 'ga awau Filipe 'ga rekaa. 'Ga resakawe 'ga Filipe 'ga mo'wya:

—Ere ejua je rupi— 'jau 'ga 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴⁴ Filipe 'ga Pesaita pewara. Simão Pedro 'ga, Andre 'ga. Mīmera 'gã aipo pewara.

⁴⁵ Omo'wyräuwe Filipe 'ga awau Natanaeu 'ga rekaa. 'Ga resakawe 'ga 'jau:

—Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga 'ga amũ ree rakue. Aipo 'ga ore aruesak. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga nanë ka'arana kwasiaa 'ga ree rakue nũ— 'jau 'ga 'ga upe awau. —'Ga futat ore aruesak ai'i. Jose 'ga ra'yra 'ga. Jejui 'ga. Nasare awi 'ga ruri— 'jau 'ga Natanaeu 'ga upe.

⁴⁶ Aipo 'ga 'eramũ Natanaeu 'ga 'jau:

—A'jea sipo? Nasare awi sipo mama'e esage ruri?— 'jau Natanaeu 'ga Filipe 'ga upe, aipo 'eramũ.

—Ere ejua 'ga resaka— 'jau Filipe 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau 'ga resaka 'ga rupi. ⁴⁷ Werowygauwe Jejui 'ga Natanaeu 'ga resaka.

—Koromũ esage ma'e 'ga. Israeu 'ga juapyrerarete 'ga— 'jau 'ga 'ga resakawe. —Ni'mei 'ga. Mama'e a'jea te tee noko 'ga omome'u. Niporerekoemãi 'ga— 'jau Jejui 'ga 'ga upe u'ama.

⁴⁸ —Kuu. 'Awamue te 'ã je resag ape kũi. Maran ene a'eramũ je kwaapa ki 'ei?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe aipo 'eramũ.

—Figueira 'ywa 'wyr ipe ene renamũ je ene resagi ai'i. Ene upe Filipe 'ga porogyta enunewe je ene resagi ai'i— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁴⁹ —Kuu. Jarejuwarete 'ga ra'yraretea futat nipo ajee ene ki sa— 'jau Natanaeu 'ga Jejui 'ga upe. —Ene 'ã 'wryiararetea oree, Israeu 'ga juapyreramũ oree— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵⁰ —Figueira 'ywa 'wyr ipe je ene resagi 'erauwe te je rerowiar ape ra'e?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Anure nipo mama'e esagea pēnemiapoe'ema futat je iapoi. Aipoa tereesak 'jau— 'jau Jejui 'ga Natanaeu 'ga upe u'ama.

⁵¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe najuejue etee:

—Mama'e a'jea te tee je amome'u pē nupe. Je 'ã pēneki'yraretea. Anure nipo pēē ywaga woga resaka. Ywagipewara 'gã jywa je ree tura nipo pēē esaka. 'Gã jeupira nanë nipo pēē esaka nũ. A'eramũ nipo pēē 'jau: "A'jea futat. Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ra'e", 'jau nipo pēē jee aipo resag ire— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

2

'Ya Jejui 'ga imu'jaga y'wayramũ

¹⁻² Mukũi oser ire Jejui 'ga awau ajepeja amunaw ipe, Kana 'jaw ipe. Peu 'gã amũ akoukatu. A'eramũ 'gã maraka apou 'gã ajuerekokatuawamũ. A'eramũ akokatu ma'e 'ga Jejui 'ga y ēē mo'wya wekokatu resaka. Jejui 'ga nanë imo'wya nũ. 'Ga remimu'eramũ nanë ore mo'wy'wya 'jau. ³ A'ere maraka teepawe'emauwe y'way teepawamũ 'gã nui, 'gã nekokatuawa rewara teepawamũ 'gã nui. A'eramũ Jejui 'ga y ēē 'jau 'ga upe:

—Si'ri. Y'waya teepap— 'jau ēē 'ga upe.

⁴ Aipo 'eramũ ēē ra'yra 'ga 'jau ēē upe:

—Tene ra'ne. Nowaēmi we futat Janeruwarete 'ga pãjē resaukaawa upe jee— 'jau 'ga oy ēē upe.

⁵ Aipo 'ga 'eramũ 'ga y ēē 'jau maraka'ywa 'ga remiayuwa 'gã nupe:

—Jera'yra kĩa 'eawer imũ etee ki peapo mama'ea— 'jau ēē 'gã nupe.

⁶ Aipoa 'gã jatykaaw ipe 'y ryrũa 'upa. Tuwiiu ma'ea. Aipoa 'y ryrũa 100 litro pyyka. Itakanafũa poromũ. 'Gã jepoeitawa yrũa futat. Judeu 'gã au'jeteramũ ojepoeita ojekatu'okawamũ Jarejuwarete 'ga upe. ⁷ A'ere Jejui 'ga oje'ega maraka'ywa 'ga remi-ayuwa 'gã nupe:

—Pe'je pejewau 'y rerua 'y ryrũ pype imatyneema— 'jau 'ga 'gã nupe.

Aipo 'ga 'erauwe maraka'ywa 'ga remiayuwa 'gã 'y rerawau 'y ryrũ matyneema. ⁸ 'Y ryrũa 'gã imatyneem ire Jejui 'ga oje'ega imatyneemarera 'gã nupe:

—Pe'je ara jaraa erawau maraka'ywa 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã ara jaraa erawau 'ga upe. ⁹ Ojeupe erurauwe maraka'ywa 'ga itykua esaka. A'ere 'ga itykure'emauwe ijemu'jagi y'wayramũ, uwayramũ. Maraka'ywa 'ga nokwaawi 'y jemu'jaga y'wayramũ. A'ere 'ga remiayuwa 'gã ikwaawi futari. 'Ga itykura resakawe 'ga akokatu ma'e 'ga renũina.

¹⁰ —Esageay ma'ea ra'ne te 'ã y'waya neretykurukari jarejee rai'i. 'Gã itykupaw ire amunipo 'ã y'waynana rykurukaa 'gã nupe rai'i. A'ere 'ã ene y'waynana ra'ne eretykurukat 'gã nupe. Y'wayrete mÿina mapawamũ itykurukaripyramũ 'gã nupe rai'i — 'jau 'ga akokatu ma'e 'ga upe.

¹¹ Aipo resaka taetu ore, 'ga remimu'eramũ, 'ga rerowiaa.

—Jarejuwarete 'ga pãjẽa futat 'ga wereko ra'e— 'jau ore arajaupe.

Kana 'jawa amunaw ipe ra'ne Jejui 'ga aeremiapoe'ema apo ypy ypy ore ikue. 'Uwarete 'ga pãjẽ resaukaa ore ikue. Aipoa amunawa 'upa Garireja ywy pe.

¹² Aipo apo re Jejui 'ga awau ajepeja amunaw ipe nũ, Kafanaũ pe nũ. 'Ga y ãã, 'ga rewirera 'gã, 'ga remimu'eramũ 'jau ore arawau 'ga rupi ikue. Peu oropytawaipa nũ.

Wyra me'egara 'gã mũ'ẽawet

(Mateu 21.12-13; Maku 11.15-17; Luka 19.45-46)

¹³ Egitu ywy awi oroypy ypy 'gã nenũ'ẽawer are wea'awa maraka apoawa upe iwaẽm ja'wyja'wyräuwe ore arawau Jerusareg ipe. Peu ore arawau orosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. ¹⁴ 'Ga mogytaaw ipe osouwe Jejui 'ga wyra me'egara 'gã nesaka. Kwaiwete wyra me'egara 'gã 'upa peu. Kwatau, karupa'mĩ, pykau. Mĩmera 'gã ime'ega 'upa. Amumera 'gã ajemogyau 'yjepana pyri ka'aranũũ mojopy'rau judeu ka'aranũũ are. ¹⁵ 'Gã nesakawe Jejui 'ga tupaama pyyka wyra mopikawamũ. A'eramũ 'ga ipyu imonou imũ'jãu jui. Kwatau, karupa'mĩ. Mĩmera 'ga imonou imũ'jãu jui. Ka'aranũũ mojopy'ruara 'gã 'yjepana 'ga imonou imuewiwya imojerepa 'gã nui. Ka'aranũũ monou imomopomopoa futat 'gã nui. ¹⁶ Pykau me'egara 'gã nupe 'ga oje'ega:

—Pe'je pykau rerawau enũ'jãu. Au'je Jeruwarete 'ga mogytaawa mÿi re pykau me'egawamũ— 'jau 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe. —Au'je Jeruwarete 'ga mogytaawa mÿi re wyra me'egawamũ. 'Ga muorypawa te 'ã 'aga 'oga— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁷ Aipo renupawe orojea'aramũ ikwasiaripyrer are. A'eramũ ore 'jau arajaupe:

—Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã nupe aipo are rakue— 'jau ore arajaupe. —“Ku'jyp. Mama'e tywera 'gã wapo enemogytaawa 'og ipe. A'eramũ je temara'neramũ 'gã nee. A'eramũ je tejejukau enerog are”, 'jau 'ga amũ ikwasiaa inuga ymã rakue— 'jau ore arajaupe.

¹⁸ A'e pype judeu 'gã 'wyrã'ri 'gã 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Ma'eramũ ene 'gã mũ'jãu 'ũ? Awÿja 'gã mũ'jãukaa enee ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe. —Jarejuwarete 'ga emur ire aeremiapoe'ema eapo amũ ore 'ga pãjẽ mũ kũi. A'e resag ire taru'e enee 'jau: “A'jea futat 'ga 'gã mũ'ẽi Ku'jywa 'ga je'eg imũ ra'e”, taru'e enee 'jau kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁹ —Aga 'oga retyg ire je imuapya 'ara rupi etee imowyri kũi— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁰ —Kuu. Ereapo ekoete awi nũ'ũ. Namuapya 'ara rupi etee rũi 'gã 'aga 'oga apoi rakue kũi. Kwarẽtai seis te 'gã kwara magwawi 'aga 'oga apoupap rakue kũi— 'jau 'gã 'ga upe aipo 'ga 'eramũ.

²¹ A'ere 'ga naoga tee rũi imome'ui 'gã nupe. 'Aga 'oga 'eramũ 'ga wete are te 'ga oje'ega rerekoi. ²² A'eramũ ore anure Jejui 'ga remimu'eramũ 'ga 'eawer are orojea'aramũ, 'ga feraw ire ikue. “A'jea futat Jejui 'ga imome'ui ikue”, 'jau ore arajaupe. A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiaa. Jejui 'ga 'eawera nanẽ ore erowiaa nũ.

Jejui 'ga jane kwaapa katu katu

²³ Jerusareg ipe Jejui 'ga kwaiwete aeremiapoe'ema apou 'Uwarete 'ga pãjẽ mũ ikue. Aipo resag ire kwaiwete 'gã 'ga rerowiaa. A'ere amumera 'gã 'ga rerowiat 'mei etee. ²⁴ A'eramũ Jejui 'ga ojemogypyke'ema 'gã nee. Okwaap 'ga 'gã. Wereko tywearama 'gã 'ga ikwaapa. A'eramũ 'ga ojerowiare'ema 'gã nee. ²⁵ A'eramũ Jejui 'ga oporonupe'ema ee: “Ma'ja e'i sipo 'gã ajaupe?” 'jawe'em Jejui 'ga 'gã nupe. Jejui 'ga ae kwaapa. Aerea'awa miamũ 'ga okwaap katu katu.

3

Nikutemu 'ga upe Jejui 'ga 'eawet

¹ Poje Nikutemu 'ga 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. Nikutemu 'ga opytuna 'gã nupe oje'ẽma'ea. Fariseua nanẽ 'ga nũ. ² Ypytunimũ Nikutemu 'ga 'ua oporogytau Jejui 'ga upe:

—Janeruwarete 'ga 'ga amut jane mu'jawamũ, aru'e ore arajaupe ene ree jepi. Janeruwarete 'ga remiayuwamũ etee ae aeremiapoe'ema apoi. 'Ga remiayuwe'emamũ ae nuapoa'uweri. A'eramũ ore 'jau enee: Janeruwarete 'ga pãjẽ mũ futat 'ga mama'e apoi. A'eramũ ore 'jau arajaupe: Janeruwarete 'ga remimurera 'ga futat ra'e, 'jau ore arajaupe— 'jau Nikutemu 'ga Jejui 'ga upe.

³ Aipo 'erauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Mama'e a'jea je amome'u amũ enee. 'Ga amũ nipo u'aru'jape'ema. A'eramũ 'ga nosea'uweri Jarejuwarete 'ga rupaw ipe awau— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe.

⁴ A'eramũ Nikutemu 'ga 'jau:

—Maran ae kũima'eramũ u'aru'japa nũ ki 'ei? Maran ae waranuw ire osou awau oy reweg ipe nũ ki 'ei?— 'jau Nikutemu 'ga Jejui 'ga upe aipo 'eramũ.

⁵⁻⁶ —Pejey awi peje'aa pẽẽ ã mena ra'yra futat. A'ere Janeruwarete 'ga werowiar ire te pẽ mogyi wa'yramũ. A'eramũ 'ga U'agesage mua pẽ nupe pẽnerekwaramũ. A'eramũ pẽ pejemogyau u'aru'jap ma'e 'jawe. 'Ga 'Agesage rerekware'ema 'gã nu'aru'jawi— 'jau 'ga Nikutemu 'ga upe.

⁷ —Eneporesag awi je ree aipo ejeupe 'eramũ. A'jea futat je 'i enee. E'aru'jaw iki, a'e je enee. Aipoa a'jea futat. ⁸ Sã'ã ywytua. Neresaga'uweri 'ã ywytua. Ifua etee 'ã erenup. Nerekwaawa'uweri tuawa. Nerekwaawi nanẽ iwawa nũ. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea. Neresaga'uweri 'ga 'Agesagea. Wemifutar imũ etee te Janeruwarete 'ga U'agesage monoi 'gã amũ nupe, 'gã mu'aru'japa nũ. A'ere nenereapyoi ee— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe.

⁹ —Maran poa ojeapou ki 'ei? Nakwaawi je ene'ea ki 'ei— 'jau Nikutemu 'ga 'ga upe.

¹⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Ene 'ã moromu'jara agawewi Israeu 'ga juapyrera 'gã nupe. A'etea 'ã ene jeje'ega kwaape'ema? ¹¹ Mama'e a'jea te je amome'u pẽ nupe. Orojemikwaawa 'ã ore oromome'u pẽ nupe, orojemiesaga retee. A'etea 'ã neperowiari oreje'ega— 'jau 'ga Nikutemu 'ga upe.

¹² —Ywy pewara agawewi je 'ã amome'u mama'ea pẽ nupe. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe. Maran sipo ajee je rerowiat pejepe ywag ipewara mama'ea je imome'uramũ?— 'jau 'ga 'ga upe. ¹³ —Nitywi ae ywag ipe oo ma'eferamũ. Je tee te 'ã ojet ywag awi ikue. A'eramũ je tejemiesagera mome'wau pẽ nupe. Je 'ã pẽneki'yra futat.

¹⁴ —Enerea'at nipo ene jareypy are? Moja a'agawa apoawer are? Ymã te janepyy 'gã atai awau jũ me rakue. A'ere 'gã kwaiwete nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ 'ga oje'ega renupare'ema 'gã u'waukaa moja upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau Moisesi 'ga upe: “Ita eapo moja a'agawamũ. A'ere imonou imu'ama ikutuka 'yw are”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ Moisesi 'ga ita apou moja a'agawamũ rakue. Aipo apo re 'ga imonou imu'ama 'yw are rakue. A'eramũ moja remiu'ufera 'gã amã'jãu aipo itamoi

a'agaw are. A'eramū futat moja remiu'ufera 'gā oferapap. Namanūi futari 'gā. Nan tee futat nipo imara'ne ma'e 'gā je monoi 'ypeywar are je mu'ama— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ¹⁵—A'eramū nipo je rerowiaara 'gā juejue awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri amanūu'jape'ema futat— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe, 'ga mu'jau ojee.

¹⁶—Janeruwarete 'ga iporomutat nanimenime pē nee. A'eramū 'ga a'eramū wa'yramū je mua 'au ywy pe ikue. Majepei tee agawewi je 'ga ra'yramū. A'etea 'ga je mut 'awa ywy pe je jukaukaa pē nupe. A'eramū je rerowiaara 'gā amanūmū numiamū. A'ere 'gā oi oferapa Jarejuwarete 'ga rupaw ipe 'ga pyri amanūu'jape'ema futat. Peu futat 'gā jemogyi nakwaparimū ete rūi— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe. ¹⁷—Napē nereko tyweawamū rūi 'ga je muri 'au ywy pe. Pē katu'okawamū te 'ga je muri— 'jau 'ga Nikutemu 'ga upe.

¹⁸—Jeruwarete 'ga je rerowiaaramū pē nerekou tywere'em. A'ere 'ga je rerowiare'ema 'gā nupe 'ga 'i: “Pejerekoukat tywet futat nipo”, 'jau. Naje rerowiari 'gā. A'eramū 'ga aipo 'jau 'gā nupe. ¹⁹ Janeruwarete 'ga ra'yramū je tejua 'au ywy pe pē mu'jau Tejuwarete 'ga ree. A'ere pēē mū nepēporokwaawiweri 'ga ree. 'Ga remifutar are nanē pēē pejeporokwaawiwere'emamū nū. Mama'e tywera etee pēē iapou. A'eramū pēē mama'e esage are pejeporokwaawiwere'emamū. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga aipo 'gā nerekou tyweaete 'gā manū re— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁰—Mama'e tywera apoara 'gā nioweri Jarejuwarete 'ga ra'yramū je pyri. Naapoi futari je mama'e tywera. A'eramū mama'e tywera apoara 'gā ojenosōu je pyri oo awi. “Omo'gōguu je 'ga tewau 'ga pyri ne”, 'jau itywet ma'e 'gā ojenosōu je wi. ²¹ A'ere mama'e esage apoara 'gā nuri Jarejuwarete 'ga ra'yramū je pyri katu katu futat. A'eramū nipo 'gā nesakara 'gā 'jau: “A'jea futat. Jarejuwarete 'ga je'ega 'gā werowiat”, 'jau nipo 'gā 'gā nemiapofera resag ire— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe, 'ga mu'jau ojee.

Jejui 'ga Juā Batista 'ga imome'wau'japa

²² A'e awi Jejui 'ga wemimu'eramū ore rerawau Judeja ywy pe nū. Peu ore oropy-tawaipa. Peu futat 'ga 'gā amū pymīāu 'y pe, otywer awi 'gā poira resaukaawamū.

²³ Juā 'ga nanē 'gā amū pymīāu akou ajepeja amunaw ipe, Enom 'jaw ipe. Enom 'jawa 'upa Salim 'jawa pyri. Peu typyu'iramū 'ya. A'eramū 'ga 'gā pymīāu akou peu.

²⁴ Moromunepawa pype amunewe'emaue Juā 'ga 'gā pymīāu akou aipo pe.

²⁵ A'eramū Juā 'ga remimu'e 'gā amū oje'ega moywyrafena judeu 'ga amū upe. Ae pymī are 'gā ajamueu.

²⁶ A'eramū Juā 'ga remimu'e 'gā amū awau oporogytau 'ga upe:

—Enerea'at te ene ejemimome'uawera 'ga ree? Jotāu tyowajara katy 'ga rekoi ene retee rakue. 'Awamū nanē 'ga akou 'gā pymīāu 'y pe nū. A'eramū 'gā awaupap 'ga rewiri ojepymīāukaa 'ga upe. Ene rewiri ako ma'efera 'gā we futat awau ojepymīāukaru'japa 'ga upe nū— 'jau 'gā awau imome'wawayau Juā 'ga upe.

²⁷ A'eramū Juā 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe:

—Je nanē jerekōēāi 'ga ree nū. Sā'ā Janeruwarete 'ga je monoa je moporowykyukara ojeupe ikue. Nan tee futat 'ga Jejui 'ga monoi imoporowykyukaa ojeupe. Ojeupe Janeruwarete 'ga ore moporowykyukare'em ire amunipo 'ā ore noroporowykyi 'ga upe— 'jau 'ga imome'wau 'gā nupe. ²⁸—A'e je ako pē nupe ai'i: “NaJarejuwarete 'ga remimurera rūi je. 'Ga renunewara te je”, 'jau je ako pē nupe ai'i— 'jau Juā 'ga 'gā nupe.

²⁹—Sā'ā aeku'ia ajuee kūjāmuku rerekokaturamū. Nan tee futat jeku'iramū tekou 'ga ree. “Kwaiwete 'gā oi 'ga rewiri” e renupa jeku'iramū— 'jau Juā 'ga 'gā nupe. ³⁰—Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'gā ojeme'yi kwaiwete futat. Je rewiri oo ma'e 'gā te ajee nojeme'yi futari. Jema'e 'gā inānānī'i etee futat— 'jau Juā 'ga 'gā nupe. —Nanuara futat esage je upe— 'jau etee Juā 'ga.

Ywag awi 'ut ma'efet

³¹ Ywy pewara 'gā akotee ma'ea futat. Wemiapo'i are tee 'gā porogytai. A'ere ywag awi 'ut ma'e 'ga nanarūi. 'Ga a'jea futat 'ga kūima'eeteetea. 'Ga ree te a'jea futat ae jemogyppy-garetei. ³² Ywag ipe wemiesagera ywag awi 'ut ma'e 'ga imome'wau. Wemienuwera nanē 'ga imome'wau nū. A'ere 'gā ināinānī'i etee 'ga rerowiari. Nuerowiari 'gā kwaiwetewete 'ga. ³³ 'Ga je'ega rerowiaara 'gā 'jau ajaupe:

—A'jea futat 'ga Janeruwarete 'ga je'ega kwaawukaara 'ga ra'e— 'jau 'gā ajemogyau ajaupe.

³⁴ Janeruwarete 'ga U'agesage muapap wemimurera 'ga upe. A'eramū 'ga amuarera 'ga je'ega mome'wau katu 'gā nupe. ³⁵ Janeruwarete 'ga oporomutaramū wa'yra 'ga ree. A'eramū 'ga opājē mua wa'yra 'ga upe. A'eramū 'ga 'jau:

—Tepājēa je omono teja'yra 'ga upe. A'eramū 'ga mama'e esage apou jee— 'jau 'ga.

³⁶ Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga rerowiaara 'gā ajemogyau ipyauramū. Amanū re 'gā awau Jarejuwarete 'ga pyri. Peu futat 'gā ajemogyau namutat. A'ere 'ga je'ega renupare'ema 'gā nanarūi. Nooi futari 'gā Jarejuwarete 'ga pyri amanū re. Nuenuwi 'gā 'ga ra'yra 'ga je'ega. A'eramū nipo 'ga 'gā nerekou tyweaete wojere'emamū futat.

4

Samari pewara kūjā ēē

¹ Anure 'gā amū awau Jejui 'ga mome'wau fariseu 'gā nupe:

—Ekoay Jejui 'ga kwaiwete 'gā pymīāu 'y pe. Wemiayuwamū 'ga 'gā pymī kwaiwete — 'jau 'gā awau imome'wau fariseu 'gā nupe. —Juā 'ga 'ā kwaiwete agawewi 'gā opymī. A'ere Jejui 'ga te Juā 'ga remipymīmera 'gā apyraawi— 'jau 'gā awau imome'wau fariseu 'gā nupe.

² (Na'ga rūi agawewi 'gā pymīāu 'y pe. 'Ga remimu'eramū agawewi ore 'gā pymī. A'etea 'gā “Jejui 'ga 'gā opymī 'y pe”, e'i imome'wau fariseu 'gā nupe). ³ Fariseu 'gā nupe omome'u kwaaw ire, Jejui 'ga awau Judeja ywy awi.

—Garireja ywy pe soo jarejewya 'jau nū— 'jau 'ga oree. ⁴—A'ere jeoweramū Samari ywy pyterimū. Kwe rupi futat jarewau jarewaēma Garireja ywy pe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁵ A'eramū ore arawau Samari ywy rupi. Arawau orowaēma amunawa mū upe. Sika 'jawa upe orowaēma. Peu ore oropytawaipe. Ymā te janeypy 'ga, Jako 'ga ywy pe monoi wa'yra 'ga upe, Jose 'ga upe rakue. Sika 'jawa 'upa aipo ywya pyri. ⁶ Peu Jako 'ga remiywykaiwera ywy kwawukuua 'ūina, 'ymuawa. Aje kwara kwawamū arawau orowaēma 'ymuawa upe. A'eramū Jejui 'ga afuakapawamū. A'eramū 'ga wapyka 'ūina 'ymuawa reme'y'warimū. ⁷⁻⁸ 'Ga pytu'uramū ore arawau amunaw ipe orojemi'urama mua.

Orojemi'urama mua ore orauwe Samari pewara ēē mū 'ua 'y piaramū. A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe:

—Emut ara 'ya jee— 'jau 'ga ēē upe.

⁹ A'eramū ēē 'jau 'ga upe:

—Ma'eramū ene eje'ega jee rā, judeuramū rā?— 'jau ēē 'ga upe. —Je Samari pewara — 'jau ēē 'ga upe.

Judeu 'gā niporomutari Samari pewara 'gā nee ra'e jepi. A'eramū ēē judeu ojeupe ije'egamū aipo 'jau 'ga upe.

¹⁰ A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe nū:

—“Ya emut ara jee”, a'e ako je enee ko. A'ere 'ā naje kwaawi te ape. Jarejuwarete 'ga remimurama nanē nerekwaawi nū— 'jau 'ga ēē upe. —Je kwaaw ire amunipo 'ā “Ya emut ara jee”, ere jee ra'e. 'Ya tejeupe ene enūi re amunipo je 'ā 'y monoi enee ra'e— 'jau 'ga ēē upe 'ūina. —Je remimonoa amunipo 'ā ene mogou nakwaparimū warāu rūi— 'jau 'ga ēē upe.

¹¹ Aipo ojeupe 'ga 'eramū ēē 'jau 'ga upe:

—Nenetywi 'y muawa pyu. Ikwawukuu 'ymuawa. A'eramũ ene imuawa pyu etywe'emamũ, maran sipo ene 'y mua jee?— 'jau ẽẽ 'ga upe.

Naeapyoi ẽẽ ojeupe 'ga 'e are.

¹² —Janeramỹiwera kĩa Jako te 'ã kũima'eeteetea ako rakue. Ymã kĩa futat ywy kwawukuu ywykajukari 'ymuawamũ rakue. 'Aga 'ymuawa pypewara 'ya futat kĩa itykua rakue. Kĩa ra'yra wã, kĩa reymap. Mĩmera oy'wau 'au rakue. 'Awamũ kĩa remiapofera orema'ea futat 'ũina— 'jau ẽẽ 'ga upe. —“Je te jarejamỹja aapyraap”, ere te jee poromũ?— 'jau ẽẽ Jejui 'ga upe.

¹³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau ẽẽ upe:

—Aga 'y rykuara 'gã oo o'yuweju'jawa futat nũ— 'jau 'ga ẽẽ upe. ¹⁴ —A'ere 'gã jema'e tykur ire ni'yuweju'jawi akou. Jema'ea 'ywu'ywura 'jawe tee 'ũi itykuara 'gã ywyteripe, 'gã mogyau nakwaparimũ rũi futat— 'jau 'ga ẽẽ upe. —Sã'ã 'ywu'ywura rypawe'ema. Nan futat jema'ea. Jema'ea ae mogyau namutat. Jema'ea rykur ire nene'yuweju'jawi futari— 'jau 'ga ẽẽ upe. —Jeporoywera ene mogo nakwaparimũ rũi futat— 'jau Jejui 'ga ẽẽ upe.

¹⁵ A'eramũ kũjã ẽẽ 'jau 'ga upe:

—Ere ajee ema'e ara mua jee rã. A'eramũ je te'yuweju'jawe'emamũ, tejoru'jape'ema 'au 'y piaramũ— 'jau ẽẽ 'ga upe.

¹⁶ —Ere ajee ewau emena 'ga rerua 'au jee ra'ne— 'jau Jejui 'ga ẽẽ upe.

¹⁷ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ ẽẽ 'jau:

—Najemeni je tekou— 'jau ẽẽ 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau ẽẽ upe:

—A'jea futat ere nũ ĩ. Nenemeni futari ene nũ ĩ. ¹⁸ Nenemenu'jau'jawi tãmējẽ futat ene nũ ĩ. Nomoygi tãmējẽ futat sũku pyu nũ ĩ— 'jau Jejui 'ga ẽẽ upe, aipo 'eramũ. —A'jea futat 'awamũ nenemeni futari. Ene pyri ako ma'e 'ga naenemena rũi futat— 'jau 'ga ẽẽ upe.

¹⁹ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ ẽẽ 'jau 'ga upe:

—Koo. Maran ene je kwaapa a'ĩ rã? Ene futat nipo Jarejuwarete kĩa je'ega mome'wara. ²⁰ Ymã te oreypya Jarejuwarete kĩa muorywi 'au futat rakue. A'ere pẽẽ judeuramũ “Jerusareg ipe tee futat Jarejuwarete 'ga simuoryp”, pe'je ra'e jepi— 'jau ẽẽ 'ga upe.

²¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau ẽẽ upe nũ:

—Anure nipo 'gã 'jawe'em 'aga ywytyra upe: “Agamũ futat 'ga muorypawa ywytyra”, 'jawe'em futat 'gã. Jerusarega upe nanẽ nipo 'gã aipo 'jawe'em futat nũ— 'jau 'ga ẽẽ upe.

²² —“Ore Samari pewaramũ Jarejuwarete 'ga aramuoryp”, 'jau pẽẽ na'e jepi numiamũ. A'ere nepekwaawi 'ga. A'ere ore judeuramũ 'ga kwaawi futari. 'Ga ojekwaawukaa oree. Judeuramũ 'ga ore mũ mogoi ae katu'okaramũ— 'jau 'ga 'ũina ẽẽ upe imome'wau.

²³ —Anure nipo Jarejuwarete 'ga muorypara 'gã 'ga muorypa a'jea futat. 'Awamuete 'gã 'ga kwaawi ramue. 'Ga 'Agesagea 'ga muorywukaa 'gã nupe. Omuorypararetea Janeruwarete 'ga wekat ojeupe— 'jau 'ga ẽẽ upe. ²⁴ —Naae 'jawe rũi Janeruwarete 'ga. Nuesaga'uweri ae 'ga. No'oi 'ga ae 'jawe. A'eramũ 'ga muorypara 'gã ojepoarukaa 'ga 'Agesage upe. A'eramũ 'gã 'ga muorypa futat, 'ga kwaapa futat— 'jau 'ga ẽẽ upe.

²⁵ A'eramũ ẽẽ 'jau 'ga upe:

—A'jea futat aipoa. Anure nipo Jarejuwarete kĩa remimurama kĩa ruri futari, Kristu kĩa. Kĩa futat nipo jane mueapyou mama'e are— 'jau ẽẽ Jejui 'ga upe.

²⁶ —Je futat aipoa. Je futat Kristua. Je futat aje'eg te'ỹina enee— 'jau 'ga ẽẽ upe.

²⁷ Ẽẽ upe aipo 'epawa pype ore arajua orojewya amunaw awi nũ. Ẽẽ upe 'ga porogyta 'ga renamũ ore oroporesagamũ etee 'ga ree. Judeu 'gã noje'egarũi futari kũjã upe ra'e jepi. A'ere ore a'eramũ miamũ noroporonuwi ee 'ga upe: “Ma'eramũ te ereporogyta e'ỹina ẽẽ upe?” naru'ei futari ore 'ga upe.

²⁸ A'erauwe ēē awau ojewya amunaw ipe. 'Y ryrūa ēē ejaa imỹina awau peuwara 'gā nupe Jejui 'ga mome'wau.

²⁹ —Pe'je pejejua soo kīā resaka 'jau. Jerekwawera kīā omome'upap jee ko— 'jau ēē peuwara 'gā nupe. —Kristu kīā ra'u 'ut 'ũina peu ko. Janeruwarete kīā remimurera kīā ra'u 'ũi peu ko— 'jau ēē awau imome'wau amunaw ipewara 'gā nupe.

³⁰ A'erauwe 'gā nuri ojekyita amunaw awi 'ga resaka.

³¹ Ēē o ypyrauwe ore 'jau Jejui 'ga upe:

—Kweramū janeremi'urama. Ere ejemi'waa— 'jau ore 'ga upe.

³² —Naani. Irāinā'nī te 'ā jeremi'ua. Nepekwaawi futari jeremi'ua mama'ea— 'jau etee 'ga oree.

³³ —'Ga amū sipo mama'ea werut 'ga upe pa ra'e?— 'jau etee ore arajaupe.

³⁴ A'eramū 'ga 'jau oree:

—Pēē te 'ā pejejemiu'urama tywamū etee pēnekōēāi pejejemogyau. A'ere je temuarera 'ga remifutar imū mama'e apo are te jerekōēājamū. 'Ga porowyky apoupap te je ruri ikue — 'jau etee 'ga oree. ³⁵ —“Irūpāwē jay magwaw ire oreko pypiara sinigi”, 'jau pēē 'ā jepi. A'ere 'awamū je 'i pē nupe: Pemā'ē pejeko are esaka. Osinig futat ra'e. A'ere je napeko arūi imome'ui pē nupe. 'Awamū futat 'gā kwaiwete je rerowiari ja'wyja'wy. 'Awamū futat 'gā je rerowiari ojeupe pēē je mome'u re. Sā'ā pēē pejeko pypiara sinigamū peoa imono'oga. Nan tee futat 'awamū iwaēmi je rerowiarukaawa upe. Pēporomuku awi pejewau je mome'wau 'gā nupe— 'jau 'ga 'ũina oree. ³⁶ —Sā'ā kojara 'ga wemiayuwa 'gā mepya. A'yi tymara 'gā 'ga 'ā imepyau imono'ogara 'gā neewe. A'eramū 'gā 'ā wekōēājamū. Nan tee futat jeremiayuwa 'gā. A'yi tymara 'gā 'jawe je mome'wara 'gā. Ko pypiara mono'ogara 'gā 'jawe je rerowiarukaara 'gā— 'jau Jejui 'ga oree. —Najuejue etee futat nipo 'gā wekōēājamū 'ga amū je rerowiarāmū. Je rerowiaara 'gā juejue nipo awaupap ywag ipe ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri amanū re— 'jau Jejui 'ga oree. ³⁷⁻³⁸ —Amono je pēē kwe pe tejerowiarukaa kwe pewara 'gā nupe ikue. A'jea futat aipo jane'ea, “Ga amū nipo awau ityma. A'ere isinig ire nipo ajepeja 'ga 'ua imono'ogaramū”, 'jau jane jepi— 'jau 'ga oree. —Nan futat je pē monoi tejemome'waukaa 'gā nupe ikue. 'Gā amū 'ā awau pē nenunewe je mome'wau 'gā nupe rai'i. A'eramū kwaiwete 'gā a'eramū je rerowiat eneje'ega anupawe ikue— 'jau 'ga oree.

³⁹ Ore upe 'ga porogytapaw ire, Samari pewara 'gā 'ua kwaiwete 'ga resaka. “Jejui kīā jerekwawera amome'u jee”, kūjā ēē 'eramū 'gā awau kwaiwete Jejui 'ga resaka, 'ga rerowiaa kwaiwete. ⁴⁰ A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Epyta 'au ore pype ra'ne, 'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū ore oropytau 'gā pyri. Mukūi etee orosea.

⁴¹ 'Gā pype akou Jejui 'ga ojemome'wau 'gā nupe. A'eramū tekotee 'gā nanē 'ga rerowiaa kwaiwete nū. ⁴² A'eramū 'gā 'jau kūjā ēē upe:

—Eneje'ega ra'ne ako ore aruerowiat ai'i. A'ere ore 'awamū 'ga je'ega rerowiari. Ojemome'u 'ga oree— 'jau 'ga ēē upe. —“Ga futat 'ā ae katu'okara”, 'jau ore jepi— 'jau 'gā ēē upe.

Oje'eg imū etee 'ga katu'okawet

⁴³ Mukūi oroser ire ore arawau Garireja ywy pe nū. ⁴⁴ Jejui 'ga retea futat 'jau ikue: “Sā'ā Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga oa kwe pe 'ga je'ega mome'wau. A'eramū 'ā kwe pewara 'gā jēmī erowiaa. A'ere 'ā 'ga 'wyr ipewara 'gā jēmī nuerowiari 'ga. 'Ga pytuna 'gā miamū 'ā 'ga rerowiare'ema ajemogyau”, 'jau 'ga ikue. ⁴⁵ A'eramū ore arawau Garireja ywy pe nū, Jejui 'ga ywy pe nū. 'Ga resakawe peuwara 'gā wekōēājamū ajemogyau. 'Gā nanē awau Jerasareg ipe maraka magwapa rai'i. Peu 'gā Jejui 'ga remiapofera resaka rai'i. A'e resakarera 'gā wekōēājamū ajemogyau oywy pe 'ga resakawe.

⁴⁶ Kana 'jawa amunaw ipe, Garireja ywy pype 'up ma'e pe, ore arawau orojewya nū. Peu futat 'ga 'y mu'jaga y'wayramū ai'i. A'e pe ore rekoramū 'wyriara 'ga remiayuwa 'ga 'ua Jejui 'ga renūina.

—Ejot jera'yra 'ga resaka jee— 'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

'Ga upe 'ut ma'e 'ga ra'yra futat ojero'wu ete 'upa, tapojete 'upa ajepei amunaw ipe 'upa, Kafanaū pe 'upa. ⁴⁷ “Judeja ywy awi Jejui 'ga ruri ojewya akou 'au nū” 'e renupawe ta'yjero'wu ma'e 'ga awau Kana 'jaw ipe Jejui 'ga poreawua:

—Ejot jera'yra 'ga resaka jee. Tapojete 'ga 'upa. Amanū ja'wyja'wy 'ga. A'eramū ene ejua 'ga resaka jee— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁴⁸ A'eramū Jejui 'ga 'jau:

—Aeremiapoe'ema apo resag ire tāmējē te je rerowiat pejepe. Je iapoe'emamū neperowiari futari— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴⁹ A'ere ta'yjero'wu ma'e 'ga 'iu'jawi etee futat Jejui 'ga upe nū:

—Ere ejua futat je rupi jera'yra 'ga manūe'emaue— 'jau etee 'ga 'ga upe.

⁵⁰ Aipo 'eramū Jejui 'ga oje'ega 'ga upe:

—Ere ewau ejewya eje'wyr ipe. Namanūi futari enera'yra 'ga— 'jau 'ga ta'yriara 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramū 'ga Jejui 'ga rerowiaa. A'eramū 'ga awau ojewya wa'yra 'ga resaka.

⁵¹ 'Ga waw ipe 'ga remiayuwa 'gā 'ua 'ga rowosōu.

—Namanūi futari enera'yra kūi. Ijaruete 'ga ai'i kūi— 'jau 'gā 'ga upe.

⁵² Aipo 'ga 'eramū ta'yriara 'ga oporonupa ee 'gā nupe:

—Ma'ape kwara kwawamū 'ga ajarueteramū rai'i ki 'ei?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Aje kwara kwawamū futat ai'i— 'jau 'gā 'ga upe.

⁵³ A'eramū 'ga ikwaapa:

—Aje kwara kwawamū futat Jejui 'ga 'i jee ai'i— 'jau 'ga Jejui 'ga mome'wau wemi-ayuwa 'gā nupe.

A'eramū ta'yriara 'ga Jejui 'ga rerowiaa nanimenime opytuna 'gā netee.

⁵⁴ Aiporamū futat Jejui 'ga aeremiapoe'ema apou'japa ikue. Garireja ywy pewara 'gā nupe ra'ne 'ga 'y mu'jaga y'wayramū ikue. A'ere 'ga poromū 'wyriara 'ga remiayuwa 'ga ra'yra majarueteu 'gā nupe nū. Judeja ywy awi 'ur ire 'ga aipo apou Garireja ywy pewara 'gā nupe ikue.

5

Iteu ma'e 'ga

¹ Anure Jejui 'ga awau Jerusareg ipe nū. Judeu 'gā maraka apou peu. A'eramū Jejui 'ga awau maraka apo resaka. ² Jerusarega ojeosōu futat. Kwaiwete iosoma rokware. Iosoma rokware mū rupi 'gā karupa'mī rerawau. A'eramū 'gā karupa'mī okwat 'jau jupe. Aipo okwara pyri 'yupawu'ia mū 'upa. Judeu 'gā aipo 'yupawu'ia renūina, Peseta 'jau jupe. Iywyri tapŷi'ia ajemogyau, sīku tapŷja ajemogyau iywyri. ³ Aipoa tapŷja 'wyr ipe futat 'gā ojero'wu ma'e 'gā majatykau erua. Eae'em, ika'na ma'e, iteu ma'e. Mīmera 'gā 'gā imajatykau, 'gā katu'okawa rapesaka 'gā nerua imogyau tapŷja 'wyr ipe. Kwaiwete 'gā 'upa iapesaka peu. ⁴ 'Y ryjuapirauwe ipyriwara 'gā 'jau ajaupe:

—Ywagipewara 'ga nipo kwe 'ut 'y motyjuapiau jā'nū— 'jau 'gā ajaupe.

Tyjuapi pyrauwe ojero'wu ma'e 'gā awau ojemunepa 'y pe ajemogyau. A'ere ipype ose ppy ppy ma'e 'ga etee 'ga jekatu'ogi. ⁵ Iteu ma'e 'ga amū 'ūina peu namutat. Trītai oito 'ga kwara magwapa oteuramū 'ūina. A'ere 'ga nojekatu'og ymani.

⁶ Poje Jejui 'ga awau peu. A'eramū Jejui 'ga 'ga resakawe 'jau ojeupe: “Ymā we te 'ga teuramū rakue pa”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau 'ga upe:

—Erefutat te je ekatu'oga?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

7 —Ēē. Afutat futat je tekatu'oga nū'ū— 'jau 'ga 'ga upe. —Naje poari'i 'gā amū ki 'ei. 'Y ryjuapirauwe je rerawawe'em je munepe'ema 'y pe ki 'ei— 'jau 'ga 'ga upe 'ūina. —'Y repejān je orauwe 'gā amū na'ne 'gā oi je renunewe opo 'y pe jepi— 'jau 'ga 'ga upe 'ūina imome'wau.

8 A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Efu'am ejupaw awi. Efu'am ejupawa ppyka erawau eruatau. Akatu'ok je ene 'awamū— 'jau 'ga iteu ma'e 'ga upe.

9 Aipo ojeupe 'erauwe iteu ma'e 'ga ojekatu'oka. A'eramū 'ga afu'ama wupawa ppyka erawau eruatau.

Judeu 'gā morowykye'ema rupi Jejui 'ga 'ga katu'ogi. 10 A'eramū judeu 'gā 'wyrria'ri 'gā 'jau 'ga upe:

—'Awamū morowykye'ema. Ejupawa kasi ereroo ne. “Mama'e rerooa ae porowykya futat”, e'i 'ā janeypya rakue— 'jau 'gā wupawa 'ga erooramū.

11 A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Je katu'okara 'ga, “ejupawa epyyk erawau eruatau”, e'i 'ga jee ko— 'jau 'ga 'gā nupe.

12 —Awỹja te aipo e'i enee ra'e?— 'jau 'gā 'ga upe.

13 A'ere 'ga nokwaawi 'ga. 'Ga katu'oka ypy we Jejui 'ga oi mytuna 'gā wyterimū. Kwaiwete ajatyka ma'e 'gā peu. A'eramū Jejui 'ga 'ga katu'oka ypy we awawayayau ojepe'au 'ga wi.

14 A'ere Jejui 'ga iteu ma'efera 'ga resaka nū, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe nū.

—Erejekatu'ok futat 'awamū. Au'je ki mama'e tywera apo re— 'jau 'ga 'ga upe. —Kasi mama'e tywera jeapoi enee ne, kwaiwete enee ne— 'jau 'ga 'ga upe.

15 A'eramū ikatu'ogipyrrera 'ga awau Jejui 'ga mome'wau judeu 'gā 'wyrria'ri 'gā nupe:

—Jejui 'ga je katu'ok ko— 'jau 'ga awau 'gā nupe.

16 Morowykye'ema rupi Jejui 'ga 'ga katu'oka. A'eramū judeu 'gā Jejui 'ga rerekou tyweramue morowykye'ema rupi ae katu'ogamū.

17 —Jeruwarete 'ga mama'e esage wapo ae upe au'jeteramū. A'eramū je nanē aipo apou nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

18 Aipo ojeupe 'ga 'eramū 'gā amara'neramū 'ga ree.

—Sijuka 'ga 'jau. Morowykye'ema rupi 'ga porowykyi akou, 'gā katu'oka awau kwe pe— 'jau 'wyrria'ri 'gā ajaupe. —Morowykye'ema rupi oporowyky re 'ā 'ga aipo 'jau wějēmī nū. “Ku'jywa 'ga Jeruwaretea”, 'jau 'ga 'ā 'ga upe nū— 'jau 'gā ajaupe. —“Je 'ā Ku'jywa 'ga 'jawe”, 'jau wějēmī aipo 'ga janee nū. Aipo taetu itywetywet— 'jau 'gā ajaupe amara'neramū 'ga ree.

'Uwarete 'ga je'eg imū etee mama'e apoawet

19 A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—A'jea futat je 'i. Je 'ā Ku'jywa 'ga ra'yra futat. Nateje'eg imū rūi je mama'e apoi. 'Ga je'eg imū etee te je mama'e apoi. 'Ga remiapo je aesak. A'eramū je nanē aipo apou 'ga 'jawe nū— 'jau 'ga 'gā nupe. 20 —Jeruwarete 'ga iporomutat nanimenime je ree. A'eramū 'ga wemiapo resaukaa jee. A'eramū je tewau ojero'wu ma'e 'gā katu'oka. Ae katu'oga esage futat. A'ere je anure mama'e esageay apoi futari tejuwa 'ga remifutar imū. A'eramū nipo pēē pejeporesagamū pejemogyau ee— 'jau 'ga 'gā nupe.

21 —Amanū ma'efera 'gā nipo Jeruwarete 'ga imū'jāu imowywya tywy awi 'gā mogyau nū. 'Ga 'jawe futat je tejemimū'ē 'gā mogyau— 'jau 'ga 'gā nupe. 22 —NaJeruwarete 'ga rūi pē mojo'ok. 'Ga te 'ā pē mojo'ogukaa jee. A'eramū nipo je ia'wyre'ema 'gā nupe 'jau: “Pēē nepēa'wyrri. Mama'eukwaawa rapyaw ipe pekwap”, 'jau nipo je ia'wyre'ema 'gā nupe. Tejerowiaara 'gā nupe nipo je 'jau: “Je rerowiat pejepe ra'e. A'eramū je pētywera moia pē nui. Pe'je pejejua 'au ore pyri”, 'jau nipo je tejerowiaara 'gā nupe. Mīmera 'gā nupe nipo je 'jau, je retea futat. Jeruwarete 'ga nipo je mu'eukaa 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. 23 —A'eramū nipo aipo are 'gā najuejue etee je pojeupa. 'Awamū 'gā Jeruwarete 'ga pojeuwi.

A'eramũ 'gã, 'ga 'jawe futat, je pojeupa nũ. Je pojeupare'ema 'gã nanẽ Jeruwarete 'ga nopojeuwi futari, je muarera 'ga— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁴—A'jea futat je 'i. Jeje'ega rerowiaara 'gã ojemomyauu jeje'eg imũ. Je muarera 'ga nanẽ 'gã erowiaa nũ. Tejerowiauramũ je 'gã mogyau namutat. A'eramũ 'gã najuejue etee futat awau akou Janeruwarete 'ga pyri amanũ re. Na'gã nupe rũi je 'i: “Eneywerete Ku'jywa 'ga upe” 'jau. Natata pe oo ma'e 'gã nũi ore rerowiaara. Ywag ipe oo ma'e tee aipo 'gã— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁵—A'jea futat je 'i. Je te 'ã Ku'jywa 'ga ra'yra. Amanũ ma'e 'jawe futat mama'e tywera apoara 'gã. A'etea nipo 'gã anure jeje'ega wanup akou. 'Awamũ futat 'gã enuwi. Jeje'ega renuw ire te nipo 'gã jemogyi oferapa— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁶—Nitywi 'ga amũ Ku'jywa 'ga mogoaramũ. Ojete futat 'ga jemogoi. A'eramũ 'ga ae nanẽ ae mogyau nũ. Je nanẽ nũ. Je Ku'jywa 'ga ra'yra. A'eramũ 'ga ae mogyaukaa jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁷—Je futat 'ã pẽneki'yra. A'eramũ Jeruwarete 'ga 'jau jee: “Ene 'ã 'gã neki'yra. A'eramũ ene 'gã mojo'oka. Itywet ma'e 'gã nupe ki ere: Pẽnetywerete pẽnẽ Ku'jywa 'ga upe, 'jau. Tata pe pekwap, 'jau ki ene 'gã nupe”, 'jau 'ga jee. “Ejerowiaara 'gã nupe ki ere: Je rerowiat 'ã pejepe. A'eramũ pẽnẽ pejejua ywag ipe ore pyri, 'jau ki ene ejerowiaara 'gã nupe”, 'jau 'ga jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸⁻²⁹—Pẽneporesag awi je ree. A'jea futat je 'i. Anure nipo amanũ ma'efera 'gã we jeje'ega renupawe 'gã nuri ù'jãu tywy awi. Mama'e esage apoara 'gã nipo awau ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. Mama'e tywera apoarera 'gã nupe nipo je 'jau: “Naje rerowiari futari pejepe. Nepenpõiriwari futari pejetywer awi. A'eramũ pẽnẽ 'awamũ pejekwapa tata pe”, 'jau nipo je 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁰—Nateje'eg imũ rũi je mama'e mome'ui. Ku'jywa 'ga je'eg imũ tee je 'i. 'Ga ra'ne 'ã oje'eg jee. A'eramũ je 'ga 'eawera rupi etee futat imome'wau pẽnẽ nupe. Natejemifutar imũ rũi je je'egi. Ku'jywa 'ga, temuarera 'ga remifutar imũ etee te je je'egi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ma'eramũ je 'ã a'jea futat mama'e mome'ui tekou pẽnẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe oporogytau.

³¹—Je tee tejemome'u re taetu amunipo 'ã naje rerowiari pejepe— 'jau 'ga 'gã nupe. ³²—A'ere nanarũi. 'Ga amũ nanẽ je mome'wau nũ. Ku'jywa 'ga je mome'wau. A'jea futat 'ga 'i— 'jau 'ga 'gã nupe. ³³—'Awamueuu pẽnẽ 'gã amũ monou 'ga moporogytaukaa Juã Batista 'ga upe rai'i nũ. 'Ga remimome'ua a'jea futat. ³⁴A'ere je naekari futari “a'jea futat 'ga 'ea” 'jara 'gã. Juã 'ga 'eawera je amome'u pẽnẽ nupe tejerowiarukaawamũ. Tejerowiar ire je pẽnẽ katu'ogi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁵—Sã'ã tataran'ña mama'e resaukara ae upe. Nan tee Juã 'ga. Juã 'ga pẽnẽ mueapyou je ree. 'Ga 'eawer are pẽnẽkõẽã numiamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁶—Juã 'ga ra'ne je mome'u pẽnẽ nupe. A'ere je pẽnemiapoe'ema apoi pẽnẽ neape. Jeruwarete 'ga aipo apoukaa jee. A'eramũ pẽnẽ 'jau: “A'jea futat. Ku'jywa 'ga 'ga muri janee”, 'jau pẽnẽ jeremiapofera resag ire— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁷—Jeruwarete 'ga nanẽ je mome'u nũ, je muarera 'ga. Nepeesaga'uweri 'ga. 'Ga je'ega miamũ futat nipo nepekwaawi pejeapyau. ³⁸“Je 'ã 'ga remimurera”, 'jau agawewi je 'ã pẽnẽ nupe. A'ere 'ã aipo je'ea miamũ neperowiari. A'eramũ pẽnẽ 'ga je'eg are taetu pejejea'are'emamũ pejejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁹—Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are pejejemu'jau. “Aipo are jarejeapyoramũ jane oi ywag ipe jarepytau”, 'jau 'ã pẽnẽ na'e jepi. 'Gã amũ 'ã ka'arana kwasiaa agawewi je ree. ⁴⁰A'etea 'ã pẽnẽ je rerowiare'ema. Je upe pẽnẽ 'jawe'em, “Ore mogy ape eje'jawe”, 'jawe'em 'ã pẽnẽ jee — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴¹—“Esage ma'e 'ga”, pe'je ki jee, na'ei je pẽnẽ nupe. “Je muoryp ki pejepe”, 'jawe'em je 'ã pẽnẽ nupe. ⁴²A'ere je pẽnẽ kwaawi. “Niporomutari pa 'gã Ku'jywa 'ga ree ra'e”, 'jau je 'ã pẽnẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴³—Tejuwarete 'ga je'eg imũ agawewi je ruri. A'etea

jeje'ega nepeenuwi futari. A'ere anure nipo tekotee 'ga amũ ruri oje'eg imũ etee futat oje'ega pẽ nupe. A'ea nipo peanup, erowiaa pejejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

⁴⁴ —Akotee ma'e 'gã “ga esage”, pejejeupe 'gã 'eramũ nipo pejeku'iramũ futat pejejemogyau. A'ere nipo nepẽnea'ari pejejeupe Ku'jywa 'ga 'e are. Ku'jywa 'ga etee te Janeruwaretea. Nirũi futari 'ga. A'etea nipo nepẽnea'ari pejejeupe Ku'jywa 'ga 'e are. A'jea futat neperowiari 'ga— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁵ —Naje rũi pẽtywera mome'u Ku'jywa 'ga upe. Moisesi 'ga te 'ã pẽtywera mome'u 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Moisesi 'ga je'egera ore aruenup. A'eramũ 'ga ore mome'wau Ku'jywa 'ga upe”, 'jau pẽẽ numiamũ. A'jea futat 'ga pẽ mome'ui Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'ga pẽtywera tee imome'ui 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴⁶ —Moisesi 'ga remikwasiarera rerowiar ire amunipo 'ã je nanẽ je rerowiari pejepe nũ. Moisesi 'ga ka'arana okwasiat je ree futat rakue. ⁴⁷ A'ere 'ã 'ga remikwasiarera neperowiari pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ je rerowiare'ema futat pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'wyriri'ri 'gã nupe.

6

Kanape'i me'yitawet

(Mateu 14.13-21; Maku 6.30-44; Luka 9.10-17)

¹⁻⁴ Anure Jejui 'ga ore rerawau ore reroyaapa Garireja ry owajara katy. Tiperia 'jau nanẽ 'gã aipo ypiauu upe. Egitu ywy awi oreypy renũ'ẽawer are wea'awa maraka apoawa upe iwaẽm ja'wyja'wyrarauwe ore arawau oroyaapa. Kwaiwete 'gã awau ore rewiri. 'Gã nemiapoe'ema Jejui 'ga iapou 'gã neape. Ojero'wu ma'e 'gã 'ga ikatu'oka. A'eramũ 'gã awau 'ga rewiri, kwaiwete.

—Siesak 'ga iapou'jawa jarejeape— 'jau 'gã ajaupe.

Ty owajara upe orowaẽmawe ore arawau orojeupia ywyty'ri rupi Jejui 'ga rupi. Peu ore aruapyka arajupa. ⁵ Oree Jejui 'ga porogyta 'ga renamũ mytuna 'gã 'ua owaẽma oree nũ. Poje Jejui 'ga ojerowaka 'gã nesaka. 'Gã nesakawe 'ga 'jau Filipe 'ga upe:

—Maran maran te jane mama'e muri 'gã mojem'i'wawamũ?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁶ “Tamojem'i'wat 'gã 'jau”, 'jau Jejui 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga poromũ 'jau “Ma'ja 'i sipo Filipe 'ga oje'ega jee?” 'jau 'ga ojeupe.

⁷ —Kuu. Mytuna 'gã nũ'ũ. 'Gã nemi'urama murawa niapoi 'gã nupe. Tusẽtu agawewi futat ka'aranũũ rerooi. A'etea nowaẽmi futari mama'e muawamũ 'gã nupe— 'jau Filipe 'ga 'ga upe, aipo ojeupe 'eramũ.

⁸⁻⁹ A'eramũ Andre 'ga 'jau 'ga upe:

—Koromũ kunumĩ 'ga kanape'i rerekoi wemi'ura'mĩnamũ numiamũ kũi. Sĩku kanape'ia mukũi pira'i 'jau 'ga erekou numiamũ kũi. A'ere mytuna 'gã nupe niapoi nũ'ũ — 'jau Andre 'ga Jejui 'ga upe.

Aipoa Andre 'ga Simão Pedro 'ga rewirera. Jejui 'ga remimu'e nanẽ 'ga nũ.

¹⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Pe'je pejewau 'gã muapyka. Peapyk, e'i 'ga, pe'je ki 'gã nupe— 'jau 'ga oree.

A'eramũ ore arawau 'gã muapyka. Kwaiwete juo'wia peu. A'eramũ ore a'e 'arimũ 'gã muapyka 'gã mogyau. Kwaiwete kũima'e 'gã. Sĩku miu kũima'e 'gã. ¹¹ A'eramũ Jejui 'ga kunumĩ 'ga remi'urama pyyka enafu'ama, eroje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree. Ene 'ã eneresage oree— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ega.

A'eramũ 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ẽmaw ire kunumĩ 'ga remi'urama erawaukaa oree 'gã nupe. Ore 'gã nupe omonorauwe ojeme'yita aipoa kanape'ia ipira'i reewe. A'eramũ ore erawau imonou wapyk ma'e 'gã nupe. ¹² Kwaiwete agawewi 'gã. A'etea 'gã omoyk. Wewegamũ 'gã jui.

'Gã jemi'wapaw ire Jejui 'ga 'jau oree nũ:

—Pe'je pejewau emyrera rerua imono'oga yrū pype. Pemomy kasi emyrera ne— 'jau 'ga oree.

¹³ A'eramū ore arawau emyrera rerua ijaga yrū pype. Tusi yrupemūūa ore imatyneema emyrera pyu. Aipo kanape'i apopyra sewata.

¹⁴ Jejui 'ga wemi'u me'yita opājē mū. A'eramū aipo resakara 'gā 'jau:

—Jejui 'ga 'ā ome'yi janee. 'Ga te nipo 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara. Janeremi-apesaga 'ga nipo 'ā— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁵ A'ere Jejui 'ga 'gā kwaawi ojee. “Je futat 'gā je mogou 'wyriaramū”, 'jau 'ga ojeupe. “A'ere je na'awauwe rūi je rekoi 'gā nupe”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga awau ojepe'au ore wi. Ore rejaa peu futat. Ojete 'ga awau ojeupia wytyra rupi.

'Yrajape 'arimū Jejui 'ga ataawet

(Mateu 14.22-33; Maku 6.45-52)

¹⁶ Ypytu'nīnauwe Jejui 'ga remimu'eramū ore arawau orojypa ypiauu pe nū. ¹⁷ “Pe'je pejewau 'aw awi Kafanaū pe”, 'jau 'ga oree ai'i. A'erauwe ore arawau aru'aa yaruu pype nū.

—Soo Kafanaū pe 'jau— 'jau ore arajaupe.

A'eramū ore arawau oroyaapa nū. Ypytunimūwe futat ore arawau. A'ere Jejui 'ga nuri ore rupi. ¹⁸ Poje ywytuua 'ua erujewi oree, 'y muorypa ore ree. ¹⁹ Mukuu ore wawa. Sīku kilometro ore arawau oroyaapa. Poje ore 'y rpyter ipe arakou Jejui 'ga resaka. Jejui 'ga 'ua akou 'y rajape 'arimū, watau ore katy. 'Ga resakawe ore oropifuakare'emamū. Orekyjea ore rerekou, ore pifuaka'roka.

—Ma'ja katu nipo kwe kweramū 'ut 'ja?— 'jau ore arajaupe.

²⁰ Aipo ore 'eramū 'ga 'jau oree:

—Pekyje awi je wi. Je tee ojot pē newiri— 'jau Jejui 'ga oree.

²¹ Aipo orojeupe 'gā 'eramū araku'iramū 'ga ree.

—Ere ejua e'aa ore pype— 'jau ore 'ga upe.

Ore pype 'ga 'arauwe yaruua ojekoka erujewi ywy'am are.

Mytuna 'gā Jejui 'ga rekaa

²² Ai'iwe kwe katy opyta ma'e 'gā Jejui 'ga rekaa.

—Kaaruwamū ako majepei tee yara ruwi 'au ai'i. A'ere ako Jejui 'ga remimu'e 'gā erooi ai'i— 'jau 'gā ajaupe. —A'ere nipo 'ā 'ga ma'ja pype katu 'ga oi 'gā newiri ra'e? Nooi 'ga 'gā nupi ai'i. Marupi ajee 'ga oi ra'e ki 'ei?— 'jau 'gā 'ga rekaa. —Ma'ape sipo ajee 'ga oi ra'e?— 'jau 'gā ajaupe.

²³ 'Gā 'ga rekaramū tekotee 'gā 'ua ojekoka ajepēja amunaw awi oyaruu pype. Tiperia 'jaw awi 'gā 'ua owaēma. Kanape'i 'waw ipe 'gā oyaruu mojekoka. Peu futat Jejui 'ga porogytai 'Uwarete 'ga upe ai'i. Oporogytapaw ire Jejui 'ga kanape'i monou 'gā nupe ai'i.

²⁴ 'Gā jekog ire 'yisiga pypewara 'gā 'jau 'gā nupe:

—Nitywi 'ga 'au. 'Ga remiayuwa 'gā nanē nitywi 'au nū— 'jau 'gā 'gā nupe. —Pēyara pype soo 'gā nekaa Kafanaū pe 'jau— 'jau 'gā 'gā nupe.

—Nai'i— 'jau yaruu jara 'gā aipo 'gā nupe.

Kanape'i 'jawewat

²⁵ Ty owajara katy ojekog ire 'gā Jejui 'ga resaka. A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Maran te erejot rai'i, ki Ku'jyp?— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁶ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Nepēneapyoi we jeremiapofer are. “Jejui 'ga 'ā Jarejuwarete 'ga remimurera”, pe'je amunipo 'ā jee rai'i, jeremiapofera resag ire rai'i. Kwaiwete agawewi 'ā jeremiapofera. A'etea 'ā naje rerowiari pejepe. Kaaruwamū ako je kanape'i me'yi pē nupe ai'i, pē mueweka ai'i. Aipo are nipo je rekat pejepe— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁷ —Pěpy'a'wyt kasi pejejemiu are etee ne. Pěnea'at kasi pejejemiu are etee ne. Pěnemi'ua pē mieweka 'au etee. A'ere mama'e mū rekoi temi'u 'jawe pē pype. A'ea pē mogy nakwaparimū rūi. Jeje'ega renuw ire pejejemomyau. Jeje'eg are ki pēnea'at pejejemogyau. Janeruwarete 'ga je mut 'au asemi'u 'jawewara monoukaa pē nupe jee — 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Ku'jywa 'ga 'ā Jeruwaretea. Opājē mū 'ga 'ā pēnemiapoe'ema apoukari jee, pē nupe je resaukaawamū. “Jejui 'ga jera'yraretea. Je 'ā 'ga mua pē nupe”, 'jau 'ga 'ā pē nupe jee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁸ A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Ma'ja te Ku'jywa 'ga afutat ore iapoa?— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁹ —Je 'ā 'ga remimurera. A'eramū ki pēē je rerowiaa. A'ea te 'ga amaku'i— 'jau 'ga 'gā nupe aipo 'eramū.

³⁰ —Ma'ja te ereapo epājē resaukaa oree? Aipo resakawe taruerowiat ene 'jau— 'jau 'gā 'ga upe. ³¹ —Ymā te janyppy oi watau amunawe'em ipe rakue. Peu wataaw ipe 'gā kanape'i 'jawewara 'wau rakue, mana 'jawa 'wau rakue. Aipo are 'ga amū ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. “Kanape'i 'ga amut ywag awi 'gā nemi'uramamū rakue”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue. Moisesi 'ga aipo kanape'i monou 'gā nupe rakue. Ma'ja te eremut jarejee 'awamū?— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

³² A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat je'ea. NaMoisesi 'ga rūi kanape'i omono 'gā nupe rakue. Jeruwarete 'ga te 'ā amut 'gā nupe rakue. 'Awamū 'ga poromuriweramū kanape'irete 'jawewar are pē nupe. ³³ 'Ga remimurera futat aipoa kanape'i 'jawewara. Ywag awi 'ga 'ga muri ae mogyaukaa nakwaparimū rūi futat— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁴ A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Aipoa emut ekou oree— 'jau 'gā 'ga upe.

³⁵ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Tejeupe je aipo je 'i. Je te 'ā 'ga remimurera. Tejerowiar ire je pē momyau pē mogyau namutat. Je rerowiaaramū pēnekōēai pejejemogyau. Ipy'araypare'ema 'jawe, i'yuweje'ema 'jawe 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁶ —“Je resak agawewi 'ā pejepe pejejemogyau. A'etea pēē je rerowiare'ema pejejemogyau”, a'e ako je pē nupe ko. ³⁷ Jeruwarete 'ga je rerowiarukaa 'gā amū nupe. A'eramū nipo 'gā je rerowiaa futat. Namonoi futari je tejerowiaara 'gā amū tejewi. ³⁸ Natejemifutara apou rūi je ruri ywag awi. Temuarera 'ga remifutara apou etee je ruri— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁹ —A'eramū je tejerowiaara 'gā momoirukare'ema tejerowiar awi. Tejerowiarukaa 'gā nupe. A'eramū je 'gā mū'jāu tywy awi 'gā mowywya 'gā mogyau tejua nū. Aipoa je aapo futat 'ga remifutar imū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁴⁰ —Tejerowiaara 'gā juejue nipo je imonou tejemiayuwamū. A'eramū je tejoru'japa tejerowiaara 'gā mowywya 'gā mogyau nakwaparimū warāu rūi. Aipoa Jeruwarete 'ga afutat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴¹ Aipo 'erauwe judeu 'gā oje'egaiwamū 'ga ree:

—Kuu. “Ywag awi 'urete ma'ea je 'ā. Asemi'uretea je”, e'i 'ga 'ā janee— 'jau 'gā ajaupe.

⁴² —NaJose 'ga ra'yra rūi te 'ga jepi? Naaipo rūi te Jejui 'ga ako? 'Ga jara 'gā ore orokwaap. Ma'eramū gatu nipo 'ā 'ga 'i poromū “ywag awi je ruri”, 'jau ekoete?— 'jau 'gā ajaupe.

⁴³ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Au'je ki je ree pejeje'egaiw ire. ⁴⁴ Jeruwarete 'ga te 'gā nupe je rerowiarukaara. 'Gā etee te je rerowiararū. Tejerowiaara 'gā etee te je amū'ē tywy awi 'gā mogyau nū tejoru'japa— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁴⁵ —Ymā te Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga ka'arana kwasiari inuga 'ga je'eg are rakue. “Janeruwarete 'ga tamu'e 'gā najuejue etee 'jau”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Amu'eramū Jeruwarete 'ga je'ega renupara 'gā juejue je rerowiari. ⁴⁶ Nitywi 'ga amū Jeruwarete 'ga resakara 'ga. Je tee te 'ga aesak. 'Ga wi je ruri ikue. A'eramū je 'ga resaka— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴⁷—A'jea futat je'ea. Tejerowiaara 'gã je amomyau imuesageu imogyau nakwaparimũ warãu rũi futat. ⁴⁸ Ywag awi te 'ga kanape'i muri pẽ nupe rakue, a'e je akiko. Je te 'ã aipoa. Je te 'ã amogy pẽẽ nakwaparimũ warãu rũi. ⁴⁹ Ymã te 'ã pẽypya mana 'jawa 'ui akou amunawe'em ipe rakue. A'ere 'ã po 'u re 'gã manũi etee rakue— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁰—'Awamũ ako Janeruwarete 'ga kanape'irete muri ywag awi ai'i. Aipo 'u re ae namanũi futari. ⁵¹ Je te 'ã aipoa kanape'ia. Ywag awi 'ut ma'ea te 'ã je. Je rerowiaara 'gã aipoa kanape'i 'wara 'jawe futat. 'Awamũ kanape'i 'waramũ pejemogy futat. A'ere je rerowiaara 'gã jemogyi namutat. Aipoa kanape'i 'jawewara jero'oa futat. Tejo'oa tomono pẽ nupe 'jau, pẽnemi'uramamũ 'jau. Anure nipo je temanũmũ namutat pẽ mogyukari. Temanũawa 'ara rupi je tejo'oa monoi pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵² Aipo ojeupe 'erauwe judeu 'gã amara'neramũ 'ga ree. A'eramũ 'gã oje'egayau ajaupe:

—Maran sipo 'ga poromũ wo'o muri janee, janeremi'uramamũ?— 'jau 'gã ajaupe.

⁵³—A'jea futat je'ea. Jero'o 'ware'emamũ nepejemogyi namutat. Jerya nanẽ nũ. Jerya tykuare'emamũ nepejemogyi je pyri. ⁵⁴ Jero'oa nipo 'gã amũ i'wau, jerya retee. 'Gã etee futat nipo ajemogy a'jea futat. A'eramũ je tejoru'japa 'gã mowywya— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁵—Jero'oa nipo aere'mi'urama a'jea futat jerya retee. ⁵⁶ Jero'oa 'gã amũ i'wau jerya retee. 'Gã etee futat je rerekou. Je nanẽ 'gã nerekou nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁵⁷—Jeruwarete 'ga 'ã okoeteete ma'ea. 'Ga 'ã je mut. 'Ga 'ã je mogou. Nan tee futat je tejo'oa 'wara 'gã mogyi— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁸—Koromũ kanape'ia. Ywag awi 'ut ma'ea futat. Pẽypy 'gã 'ã mana 'jawa a'u akou rakue. A'ere 'ã 'gã manũi etee rakue. Koa kanape'i 'wara 'gã te nipo ajemogyau namutat— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁹ Aiporamũ futat Jejui 'ga 'gã mu'ei ojee 'gã jatykaaw ipe. Kafanaũ pe 'ga 'gã mu'jau.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã jemogy

⁶⁰ Aipo renupawe Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Janereapyoa'nei jane aipo are ra'e nũ'ũ. Nikwaapawi 'ga je'ega ra'e nũ'ũ. Sirowiar awi nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

⁶¹ Noje'egi agawewi 'gã 'ga upe. A'etea Jejui 'ga aipo 'gã 'ea okwaap. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Aipo are nipo pẽmara'ne je ree? ⁶² Je te 'ã pẽneki'yra. Ma'ja 'jau sipo pẽẽ ywag ipe jejeupira resaka nũ? Pe awi futat je ruri— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁶³—Janeruwarete 'ga 'Agesagea te pẽ mogy. Naae rũi ojomogy. Jeje'ega renuw ire te Janeruwarete 'ga 'Agesagea pẽ monoi 'ga remiayuwamũ pẽ mogyau namutat. ⁶⁴ A'ere 'ã naje rerowiari pejepe— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga 'gã kwaapa. Ymã we 'ga werowiare'ema 'gã kwaawi akou rakue. A'eramũ 'ga ia'wyre'ema 'gã nupe omonoara 'ga kwaapa futat akou.

⁶⁵—Pẽẽ mũ jeje'ega rerowiare'emamũ pejemogy. A'eramũ je 'jau pẽ nupe akiko: “Jeruwarete 'ga je rerowiarukaa 'gã amũ nupe. 'Gã etee futat nipo je rerowiaa”, 'jau ako je pẽ nupe ko— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁶⁶ A'eramũ 'ga rewiri oo ma'e 'gã oporenuwiwere'emamũ 'ga je'eg are ojewya 'gã wi kwaiwete. Nouu'jawi 'gã 'ga rewiri. ⁶⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'eramũ oree:

—Pẽẽ nanẽ te pẽjewyriwet je wi nũ?— 'jau 'ga oree.

⁶⁸ A'eramũ Simão Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Awỹja rewiri ore arawau nũ ki 'ei? Ene tee te 'ã ore mu'e ape ore jemogy are. Eneje'ega rerowiaaramũ te 'ã ore mogyi namutat. ⁶⁹ Aruerowiar ore ene. Ene kwaa-paramũ 'ã ore. Ene rerowiaaramũ 'ã ore reko. “Ga te 'ã Janeruwarete 'ga remimurera. 'Ga te 'ã esageay ma'ea”, aru'e ore enee jepi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

⁷⁰—Amũ'ẽ je pẽẽ 'gã nui, tejemimu'eramũ. Tusi 'ã pẽẽ— 'jau Jejui 'ga oree. —A'ere pẽẽ mũ mama'eukwaawa 'wyriara remiayywa peko amũ— 'jau 'ga oree.

⁷¹ Aipo ore upe 'jau 'ga Judas 'ga upe te 'ga 'i numiamũ. Judas 'ga Simão Iskariote 'ga ra'yra. Judas 'ga Jejui 'ga remimu'ea agawewi. A'etea 'ga Jejui 'ga monou ia'wyre'ema 'gã po pe 'ga jukaukaa 'gã nupe.

7

Jejui 'ga rewirera 'gã nuerowiari 'ga

¹ Anure Jejui 'ga awau watau Garireja ywy pype etee. Judeja ywy pe 'ga awawe'em. “Judeja ywy pewara 'gã ifuewet je juka are”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga peu awawe'em.

² A'ere maraka apoawa upe iwaēmi ja'wyja'wy.* Aipo maraka upe 'gã tapyi apou oseawamũ. A'eramũ 'gã 'jau tapyi 'jawa maraka 'jau jupe. ³ A'eramũ Jejui 'ga rewirera 'gã 'jau 'ga upe:

—Ere ki ekwapa Judeja ywy pe. A'eramũ peuwara 'gã, ene rewiri oo ma'e 'gã netee eneremiapoa resaka 'jau. ⁴ Ajaupe ojekwaawukaa ae mama'e apoi ajueape. A'eramũ ene ewau aeremiapoe'ema apou 'gã neape, ejesaukaa 'gã nupe— 'jau 'gã 'ga upe, 'ga rerekoemãu. ⁵ 'Ga rewirera 'gã miamũ nuerowiari 'ga.

⁶ —Naani. Nowaēmi we je wawa upe. A'eramũ je tewawe'em. A'ere pēē peoarũ je renune. ⁷ Napē nee rūi Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã amara'neramũ ajemogyau. Je ree tee 'gã mara'neramũ. 'Gã tywera je 'ã amome'u 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ã oporomutare'emamũ je ree— 'jau 'ga wewirera 'gã nupe. ⁸ —Pe'je pejewau maraka pe. Nooa'nei je— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁹ A'eramũ Jejui 'ga opytau peu futat, Garireja ywy pe.

Jejui 'ga awau maraka pe

¹⁰ Maraka apoaw ipe wewirera 'gã o re Jejui 'ga awau wewirera 'gã newiri. A'ere 'ga oi jemime, ojetee'i akou 'gã newiri. ¹¹ Judeu 'gã 'wyria'ri 'gã Jejui 'ga rekaa. Maraka apoaw ipe 'gã 'ga rekaa ajemogyau.

—Ma'ape te 'ga? Nuri te 'ga ra'e?— 'jau 'gã ajaupe 'ga rekaa.

¹² Kwaiwete 'gã ajamueu Jejui 'ga ree. Amumera 'gã 'jau ajaupe:

—Esage ma'ea futat 'ga— 'jau 'gã ajaupe.

Amumera 'gã:

—O'meramũ 'ga 'i. Nia'wyri 'ga. I'me 'ga akou— 'jau etee 'gã ajaupe.

¹³ A'ere 'gã nueropori futari oje'ega. 'Gã kyjea 'gã nerekou. 'Wyria'ri awi 'gã kyjei. A'eramũ 'gã oje'ega meewere'i etee ajemogyau ajaupe.

¹⁴ Majepeja tee 'gã morowykye'ema magwapa maraka apou. Muapya oser ire, Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. A'eramũ futat 'ga peuwara 'gã mu'jau.

¹⁵ Jejui 'ga je'ega renupawe, judeu 'gã 'wyria'ri 'gã oporesagamũ ajemogyau 'ga ree.

—Maran 'ga aipo kwaapa ki 'ei? Nojemu'euui agawewi te 'ga 'ã a'i kũi. A'etea te 'ga 'ã okwaap aipoa a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁶ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nateje'eg are rūi je 'gã mu'jau. Temuarera 'ga je'eg are futat je 'gã mu'ei— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁷ —Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apoara 'gã te'i 'jau: “A'jea futat. Jarejuwarete 'ga je'eg are futat 'ga ore mu'jau. Noje'eg ekoetei 'ga”, te'i 'gã jee 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁸ —Oje'eg ekoete ma'e 'gã “tajepojeuwukat 'gã nupe”, 'jau 'gã numiamũ. A'ere Jarejuwarete 'ga rer imũ oje'eg ma'e 'gã nanarũi. “Jarejuwarete 'ga tapojeuwukat 'ga 'gã nupe 'jau”, 'jau 'gã. Aipo 'gã 'ea a'jea futat— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁹ —Ymã te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. A'ere nepeenuwi'i futari 'ga je'ega. 'Ga je'ega renuw ire amunipo 'ã pejefuewere'emamũ je ree— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

* 7:2 Jerusareg ipe 'gã maraka wapo jepi. Jerusarega 'upa Judeja ywy pype futat.

²⁰ —Kuu. Mama'eukwaawa aipo ene mu'eukat. Awỹja sipo a'eramũ ifuwet ene ree? — 'jau ajatyka ma'e 'gã 'ga upe.

²¹⁻²² —Morowykye'ema rupi je aeremiapoe'ema apoi. A'e resakawe 'ã pẽẽ 'jau: “Ma'eramũ 'ga nanuara apou morowykye'ema rupi ra'e ki 'ei?” 'jau 'ã pẽẽ. A'ere 'ã pẽẽ nanẽ futat peapo mama'ea morowykye'ema rupi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i pẽ nupe rakue: “Majepeja etee ki morowykye'ema pemagwap. A'ere pejeja'yra 'ga rerawau imojewagukaa”, 'jau 'ga 'ã ikwasiaa inuga rakue. A'eramũ morowykye'ema rupi pejeja'yra 'ar ire iko morowykye'ema rupi pejeja'yra rerawau imojewaka. A'ere naMoisesi 'ga rũi pẽ mu'e ypy aipo are rakue. Pẽypy 'gã na'ne futat pẽ mu'e aipo are rakue. A'ere Moisesi 'ga 'jau rakue nũ. ²³ 'Ga je'eg imũ 'ã pẽẽ pejeja'yra 'ga mojewaka morowykye'ema rupi. Aipo apo re 'ã ma'eramũ ajee je ree pẽmara'ne pejemogyau morowykye'ema rupi kũima'e 'ga amũ katu'ogamũ?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁴—Mama'e tywera etee 'ã ereapo ekou, pe'je 'ã jee. Au'je aipo 'e re. Pẽneapyo ra'ne ki jeremiapo are. Jeremiapo are pejejeapyo re te mama'e a'jea 'ga wapo, pe'je jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

Janeruwarete 'ga remimuret

²⁵ Jejui 'ga resaka Jerusareg ipewara 'gã 'jau ajaupe:

—Na'ga ree rũi nipo jane'wyrara 'gã afuweramũ ki sa?— 'jau 'gã ajaupe. ²⁶—Esak 'ga 'ama 'ga porogytaa janee. A'ere 'gã noje'egayi 'ga upe. “Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga futat”, e'i te ra'u 'gã 'ga upe nũ?— 'jau 'gã amũ ajaupe.

²⁷ A'ere amumera 'gã 'i:

—NaJarejuwarete 'ga remimurera rũi 'ga. Nitywi ae amũ Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ruawera kwaapara mũ. A'ere jane Jejui 'ga ruawera kwaawi. Garireja ywy awi futat 'ga ruri— 'jau 'gã ajaupe.

²⁸ A'ere Jejui 'ga oje'ega momoa 'gã nupe nũ. 'Uwarete 'ga mogytaaw ipe akou 'ga oje'ega 'gã nupe:

—A'jea'jea futat sipo je kwaap pejepe? A'jea futat sipo je ruawera pekwaap? Nateje'eg imũ rũi je ruri. Temuarera 'ga je'eg imũ tee je ruri. 'Ga te 'ã mama'e a'jea etee futat omome'u. A'ere nepekwaawi 'ga. ²⁹ 'Ga wi futat je ruri. 'Ga futat 'ã je muarera. A'eramũ je 'ga kwaapa futat— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe.

³⁰ Aipo 'ga 'e 'ga 'amamũ 'gã 'ga pyyg are afuweramũ numiamũ. A'ere 'gã noppygi 'ga. Nowaẽmi we 'ga pyykawa upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga pyygukare'ema 'gã nupe.

³¹ A'eramũ 'gã kwaiwete 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—'Au 'ur ire 'ã Janeruwarete 'ga remimurera 'ga aeremiapoe'ema apoi, 'ga pãjẽ resaukaa janee. Jejui 'ga 'ã nanuara wapo jepi. A'eramũ 'ga futat 'ga remimurera ra'e— 'jau 'gã ajaupe, Jejui 'ga rerowiaa.

³² Aipo renuw ire fariseu 'gã 'jau mainana 'wyrara 'gã nupe:

—Soo 'ga pyygukaa jefaruu 'gã nupe 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã jefaruu 'gã monou Jejui 'ga pyygukaa numiamũ.

³³ A'e pype Jejui 'ga oporogytau akou wenupara 'gã nupe:

—Pẽ pype je pytaaiwi etee. Anurenure'i je oi tejewya temuarera 'ga pyri nũ.

³⁴ A'eramũ nipo pẽẽ je rekaa. A'ere nipo naje resagi pejepe. Nepeoa'uweri je waw ipe. Nepekwaawi je wawa piara— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁵ A'eramũ judeu 'gã 'wyrara'ri 'gã 'jau ajaupe:

—Ma'ape te 'gã oi poromũ? Ma'ape te jane niesagi 'ga? Judeue'ema 'gã 'wyrarete pe te ra'u 'ga oi nũ? Janepytuna 'gã kwasi'ofera 'gã pyri te ra'u 'ga oi nũ?— 'jau 'gã ajaupe. —Judeue'ema pypewara 'gã pyri nũ? Judeue'ema 'gã mu'jau te ra'u 'ga oi nũ? ³⁶ Maran ajee poromũ 'ga 'i ki 'ei: “Naje resagi pejepe”, 'ga 'i ki 'ei. “Nepeoa'uweri je waw ipe”, 'ga 'i ki 'ei— 'jau 'gã ajaupe.

³⁷ Majepeja morowykye'ema poromukuran 'gã maraka apou. Maraka apo maapawa 'ar esagea 'gã nupe. Aipo 'ara rupi Jejui 'ga afu'ama oje'ega momoa 'gã nupe:

—Pê'yuwei te pëẽ mũ? A'eramũ pëẽ i'yuwei ma'eramũ pejejua je pyri. Mama'ea tomono pë nupe pënemi'uramamũ 'jau — 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁸ —Aipo are janeypya ka'arana kwasiari rakue. “Je rerowiaara 'gã pype 'y 'jawewara tujã'n 'gã wyterimũ 'jau”, 'jau 'gã ikwasiaa Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are rakue — 'jau 'ga 'gã nupe. —Aipoa 'y 'jawewara 'gã mu'jaga Janeruwarete 'ga remiayuwamũ. A'eramũ itykuara 'gã ajemogyau namutat — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁹ 'Uwarete 'ga 'Agesage upe 'ga poromũ 'jau. A'ere Jejui 'ga 'ga 'Agesage muri werowiaara 'gã nupe, 'gã nerekwaramũ. A'ere aipo 'eramũ nuri we Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã nupe. Jejui 'ga nojewyri we 'Uwarete 'ga pyri. A'eramũ Jejui 'ga 'ga 'Agesage mure'ema we werowiaara 'gã nupe.

⁴⁰ Aipo renupawe 'gã amũ 'jau:

—A'jea futat. 'Ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara ra'e — 'jau 'gã ajaupe.

⁴¹ Amumera 'gã 'jau:

—'Ga 'ã Jarejuwarete 'ga remimurera — 'jau 'gã ajaupe.

A'ere tekotee 'gã 'i ajaupe:

—Garireja ywy awi sipo Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ruri? — 'jau 'gã ajaupe. ⁴² —Janeypy 'gã 'ã ka'arana okwasiat Jarejuwarete 'ga remimurama 'ga ree rakue: “Davi 'ga juapyrera futat Jarejuwarete 'ga remimurama 'ga. Perëi me nipo 'ga 'ari, Davi 'ga jeupawer ipe”, 'jau 'gã ikwasiaa inuga janee rakue — 'jau 'gã 'gã nupe.

Nokwaawi wejue 'gã Jejui 'ga 'aawera. Perëi me futat 'gã 'ari rakue. A'ere 'gã nokwaawi te 'ga.

⁴³ A'eramũ 'gã amũ Jejui 'ga rerowiaa. A'ere amumera 'gã nuerowiari 'ga. ⁴⁴ 'Gã amũ oporopygiweramũ 'ga ree. A'ere 'gã noppygi 'ga.

Judeu 'gã 'wyrri'ri 'gã

⁴⁵ 'Ga je'ega renuw ire jefaruu 'gã awau ojewya amuarera 'gã nupe. A'eramũ mainana 'wyrriara 'gã 'jau 'gã nupe, fariseu 'gã netee:

—Ma'eramũ te neperuri 'ga oree? — 'jau 'gã 'gã nupe.

⁴⁶ A'eramũ 'gã 'jau amuarera 'gã nupe:

—Naruanuwi ore 'ga amũ je'ega 'ga 'jawe jepi — 'jau 'gã awau amuarera 'gã nupe.

⁴⁷ —Pëẽ nanë nipo 'ga pë morytee rai'i nũ? Pë nupe nanë nipo 'ga jerowiarukari rai'i nũ? — 'jau 'gã 'gã nupe. ⁴⁸ —Fariseuramũ te ore mũ 'ga rerowiari ra'e nũ? Jane'wyrri'ri 'gã amũ te werowiat 'ga ra'e nũ? — 'jau 'gã 'gã nupe. —Naani. ⁴⁹ 'Auwara 'gã 'ga werowiat kwaiwete. A'ere 'gã Moisesi 'ga remikwasiarera nokwaawi. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã momapa etee — 'jau fariseu 'gã jefaruu 'gã nupe.

⁵⁰ Aipo 'gã nupe 'e re Nikutemu 'ga oje'ega 'gã nupe. Fariseu 'ga amũ Nikutemu 'ga. Ypytunimũ Jejui 'ga upe oporogyta ma'efera 'ga poromũ. Aipo 'ga 'jau 'gã nupe:

⁵¹ —Ymã te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Naaipo kũima'e 'ga je'ega renupa rũi 'ã 'nia'wyrri 'ga', pe'je ekoete 'ga upe”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue — 'jau Nikutemu 'ga 'gã nupe. —A'eramũ jane 'ga je'ega renupe'emawe “Nia'wyrri 'ga”, 'jawe'em 'ga upe — 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵² —Kuu. Enejekoty'aawa te 'ga? Garireja ywy awi te erejot 'ga 'jawe? — 'jau 'gã aipo 'ga 'eramũ. —Ikwasiaripyrer are ejemu'e. A'eramũ ene ikwaapa. Nuri futari Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara mũ Garireja ywy awi — 'jau etee 'gã Nikutemu 'ga upe.

⁵³ Oporogytapaw ire 'gã okwasi'wau awau oje'wyr ipe nũ.

8

Kũjãmene'ema ëë

¹ 'Gã kwasi'opaw ire Jejui 'ga awau ywytyr ipe. Oriweira 'jaw ipe 'ga awau osea.
² Ai'iwetetewe Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. 'Ga serauwe

peuwara 'gā 'ua ajatykau 'ga ree. A'eramū 'ga wapyka 'ūina 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree. ³Gā mu'e 'ga renamū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā 'ua fariseu 'gā netee kūjā ēē mū rerua erosou. Omene'em are ēē rekoi. A'eramū 'gā ēē pyyka ēē rerua ēē mafu'amukaa 'gā nowase. ⁴A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Koa kūjā ēē oko omene'em are ko. A'eramū ore ēē pyyka ēē rerua esaukaa enee, ki Ku'jyp— 'jau 'gā Jejui 'ga upe. ⁵—Ymā te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue: “Pejuka ki omene'em are oko ma'ea kūjā”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue. “Ita ki pemomot imonou aipo apoara akag are ijukau”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue — 'jau 'gā.

A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ja ere te jupe?— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

⁶—Siesak 'ga je'ega amuteea te 'jau. 'Ga je'eg amuteeramū “nuenuwi 'ga Moisesi 'ga je'egera ra'e”, sa'e 'ga upe 'jau, 'ga mome'wau 'wyrira'ri upe 'jau— 'jau 'gā ajaupe, kūjā ēē rerua 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramū Jejui 'ga wāāpyramū 'ūina ywy kwasiaa ofā mū. ⁷A'ere 'gā nopigi futari aipo 'jau 'ga upe. A'eramū 'ga 'gā pige'emamū wowoworamū 'gā nee, amā'jāu 'gā nee. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Mama'e tywera apoare'emamū ra'ne pemomot ita ēē ree, ēē jukau— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁸Aipo 'e re 'ga wāāpyramū nū. A'eramū futat 'ga 'ūina ywy kwasiaa ofā mū nū. ⁹Aipo ojeupe 'ga 'e re 'ga pyriwara 'gā awau 'ga wi majepeinume. Sawa'e 'gā na'ne futat awaupap tenune 'ga wi. A'ere kunumūū 'gā awaupap. A'eramū 'gā ēē rejaa ēē tee'i ēē mu'ama Jejui 'ga rowase. ¹⁰Gā o re Jejui 'ga wowoworamū ēē ree nū, oje'ega ēē upe:

—Ma'ape ajee ene ree ifuewet ma'e 'gā? Nopytai te 'ga amū ra'e?— 'jau 'ga ēē upe.

¹¹—Naani kī'ī— 'jau ēē 'ga upe.

—Je miamū naereko tyweri ene. Ere ewau. Ereapou'jap kasi mama'e tywera ne— 'jau 'ga ēē upe.

'Ara renyfuga 'jawewat

¹²Aipo re Jejui 'ga 'jau peuwara 'gā nupe nū:

—Je te 'ā ywy pewaramū pē nupe 'ara renyfuga 'jawewaramū. Sā'ā jane 'ara kujaurauwe mama'e resaga. Nan tee futat je Jarejuwarete 'ga kwaawukaa pē nupe. Jeje'ega renupara 'gā nokoa'uweri ypytunaiwa pype. “Nakwaawi je Jarejuwarete 'ga remifutara”, 'jawe'em. Jeje'ega renupara 'gā Jarejuwarete 'ga remifutara okwaapap. 'Ara kujau pype futat 'gā nekoi— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹³A'eramū fariseu 'gā amū 'jau 'ga upe nū:

—Kuu. Ejee futat nipo ajee ereporogyta. Natekotee 'gā nūi ene mome'u 'awamū oree. Ejeje'eg ekoete etee 'ā ekou oree— 'jau etee 'gā 'ga upe.

¹⁴A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—A'jea futat. Je jemome'ui pē nupe. A'ere je mama'e a'je are tee futat je je'egi. Nepekwaawi futari jeruawera. Je wawa nanē pēē ikwaape'ema nū. A'ere je ikwaawi tejuawera. Tewawa nanē je ikwaapa nū— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹⁵—Pejuesak 'ā pejejemogyau. Nepejekwaawi futari. A'eramū pēē 'jau ekoete pejejemogyau, “Nenea'wyrī futari”, 'jau ekoete pejejaupe. A'ere je aipo na'ei pē nupe. ¹⁶Aipo 'e re amunipo 'ā a'jea futat je'ea. Najetee rūi amunipo 'ā aipo a'e pē nupe. Jeruwarete 'ga we futat amunipo 'ā aipo e'i pē nupe. Jeruwarete 'ga je muarera— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹⁷—Ymā te 'ā 'ga amū ka'arana kwasiari inuga pē nupe rakue: “Mukūja 'gā nipo oje'ega aju'jawe etee futat 'eramū ki sirowiat 'gā”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. ¹⁸Je 'ā ajemome'u pē nupe. Jeruwa 'ga nanē 'ā je mome'wau pē nupe nū. 'Ga 'ā je muarera— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe 'ūina.

¹⁹—Ma'ape ajee eneruwa 'ga ki 'ei?— 'jau 'gā aipo 'ga 'eramū 'ga upe.

—Naje kwaawi 'ã pejepe. Jeruwa 'ga nanê 'ã pëë ikwaape'ema nũ. Je kwaaw ire amunipo 'ã pekwaap 'ga— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁰ Aipoa Jejui 'ga imome'wau 'Uwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã nupe 'gã mu'jau. 'Ga mogytaawa pype ka'aranũ ppykawa 'upa. A'e pype judeu 'gã ka'aranũ monou Jarejuwarete 'ga upe. Aipo pyri Jejui 'ga 'gã mu'jau 'ũina. 'Ga ppyg are 'gã amũ afuweramũ numiamũ. A'ere nowaẽmi we 'ga ppykawa upe. A'eramũ 'gã 'ga ppyke'ema.

Jejui 'ga ojemome'wau 'gã nupe

²¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Anure nipo je oi 'aw awi. Je rekata nipo pejepe numiamũ. A'ere nipo naje resaga'uweri pejepe. Anure nipo peramanũ amũ pejetywera. A'eramũ nipo pëë pejewawe'em je waw ipe— 'jau 'ga 'gã nupe.

²² A'eramũ judeu 'gã 'wyrira'ri 'gã 'jau ajaupe:

—Ma'eramũ sipo 'ga aipo 'jau nũ 'wei? Ma'ape sipo 'ga oi? Ojejuka te ra'u 'ga nũ?— 'jau 'gã ajaupe. —Ma'eramũ sipo 'ga 'i poromũ “Nepeoa'uweri je waw ipe”, 'jau nũ 'wei? — 'jau 'gã ajaupe.

²³ A'eramũ aipo 'gã 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pëë 'awa ywy pewara futat. A'ere je na'auwara rũi. Ywag awi je ruri. A'eramũ je mama'e tywer are tejea'are'emamũ. ²⁴ A'eramũ je ako aipo 'jau pë nupe ko: “Peramanũ nipo pejetywera”, 'jau je ako pë nupe ko. Ajemome'u je ako pë nupe ko. Je rerowiare'ema peramanũ futat pejetywera— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁵ —Ma'jaramũ ene ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Ymã we te ako je jemome'ui pë nupe ikue. Aipo je'ea a'jea futat. ²⁶ Pënekoarũe'ema pë nupe imome'u re amunipo 'ã je a'jea futat imome'wau pë nupe, “Nepëa'wyrira futari te 'ã”, 'jau amunipo 'ã je pë nupe. Je muarera 'ga mama'e a'jea tee omome'u. Tejeupe 'ga remimome'ufera etee te je amome'u ywy pewaramũ pë nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁷ 'Uwarete 'ga upe 'ga 'i, “Je muarera 'ga”, 'jau. A'ere 'gã naeapyo 'ga je'eg are aipo 'ga 'eramũ. ²⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Je 'ã pëneki'yra. 'Ypeywar are je mu'am ire nipo pëneapyo je ree. “A'jea futat 'ga 'i. Janeruwarete 'ga je muarera, 'ga 'i rai'i”, 'jau nipo pëë jee. “A'jea futat 'ga nuapoi mama'ea oje'eg imũ etee futat. 'Uwarete 'ga omu'e are futat 'ga jane mu'ei rai'i”, 'jau nipo pëë jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁹ —Je muarera 'ga ako je pyri etee futat namutamutat. 'Ga muorypawa etee je mama'e apou jepi. A'eramũ 'ga akou je pyri etee futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁰ Aipo 'ga 'e 'ga renamũ kwaiwete 'gã 'ga rerowiaa.

Abraão 'ga juapyret

³¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau werowiaara 'gã nupe:

—Jeje'ega rerowiar ire pëë jeremiyuwa futat. ³² A'jea futat je Jarejuwarete 'ga mome'ui. Aipoa jeje'ega renuparamũ pëë na'wyrira tywera remiyuwa 'jawe rũi pejemogy— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Sã'ã 'wyrira tywera wemiyuwa rereko tyweretea. Aipo 'wyrira remiyuwa 'jawe 'ã pejemogy rakue. A'ere a'jea futat je 'i Jarejuwarete 'ga ree. Aipo kwaaw ire pejemũ'jau pejemogyau aipoa 'wyrira tywera remiyuwa 'gã nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³³ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ te aipo ere ore ki 'ei? Na'wyrira tywera remiyuwa rũi ore. Ore 'ã Abraão 'ga juapyrera te. Na'gã amũ nemifaja rũi 'ã ore arajemogy— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat je'ea. Mama'e tywera apoara 'gã juejue mama'e tywera remifaja futat. 'Gã tywera 'gã nerekou. ³⁵ Wemifutar imũ nipo 'gã 'wyrira 'ga wemifaja 'gã monou ojewi. A'ere nipo aipoa 'wyrira 'ga wa'yra 'ga nomonoi futari ojewi. ³⁶ Je te 'ã

Jarejuwarete 'ga ra'yraretea futat. Pẽ katu'og ire je pẽ mũ'ëi mama'e tywera apoara 'gã nui. A'eramũ te nipo pejetywer awi pêneatee— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁷ —Abraão 'ga juapyreramũ pẽ numiamũ. A'etea 'ã je juka are pẽfuewet. Nepefutari jeje'ega. ³⁸ Tejeupe tejuwa 'ga remimome'ua tee je 'ã amome'u pẽ nupe. A'etea 'ã mama'e apou pejejuwa pejemu'eawer imũ etee rai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹ A'eramũ 'gã 'jau:

—Abraão 'ga juapyreramũ ore— 'jau 'gã 'ga upe.

—Abraão 'ga juapyreramũ ore 'e re amunipo 'ã mama'e esagea te peapo 'ga 'jawe.

⁴⁰ Pejeporujukawere'emamũ amunipo 'ã je ree. Tejeupe Tejuwarete 'ga remimome'ua te je amome'u pẽ nupe. A'jea futat aipoa. A'ere 'ã pẽporojukawet etee je ree. Nanarũi Abraão 'ga iapoï rakue. ⁴¹ Pejejuwa 'jawe futat pẽ mama'ea peapo— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Ku'jywa 'ga tee futat oreruwaretea. Ore futat 'ga ra'yraretea— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴² A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ku'jywa 'ga oreruwaretea 'e re amunipo 'ã pẽporomutat je ree. Ku'jywa 'ga 'wyr awi futat je ruri. Nateje'eg imũ rui je ruri 'au ywy pe. 'Ga je'eg imũ etee je ruri. 'Ga futat je muri ikue— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴³ —Ma'eramũ sipo ajee nepêneapyoi jeje'eg are? Nepẽporenuwiwieri 'ã ee. A'eramũ pẽ pejejeapyoe'emamũ jeje'eg are. ⁴⁴ Mama'eukwaawa 'wyriara ra'yra futat pẽ. A'eramũ pẽ emifutar are etee pejeparuapoweramũ pejejemogyau. Ywya Janeruwarete 'ga iapo ypy ypyrauwe mama'eukwaawa 'wyriara oporojuka ma'e futat. Nuenuwi futari mama'e a'jea. Mama'e a'jea miamũ futat nafutari. Wemifutar imũ etee futat e'i. I'me ma'ea futat. A'eramũ emiayuwa nanẽ i'jawe etee futat o'meramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴⁵ —A'eramũ pẽ i'me are etee pejeparuenuwiweramũ. A'eramũ pẽ a'eramũ je rerowiare'ema pejejemogyau. Mama'e a'jea etee je 'ã omome'u numiamũ. ⁴⁶ Awỹja te jeremiapo a'wyre'ema wesak? Nitywi futari 'ga amũ. Naapoï futari je mama'e tywera. Mama'e a'jea etee te je amome'u. Ma'eramũ sipo pẽ je rerowiare'ema?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁷ —Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã wenup katu katu 'ga je'ega. A'ere pẽ na'ga remiayuwa rui. A'eramũ pẽ 'ga je'ega renupe'ema— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga ojemome'wau 'gã nupe

⁴⁸ A'eramũ judeu 'gã 'jau:

—A'jea futat ore 'i. “Mama'eukwaawa 'ga wereko opir are”, ore 'i enee jepi 'ja. Esak ene je'eg ekoetea ene rekoa. “Nia'wyri 'ga. Samari ywy pewara nipo 'ga”, 'jau ore enee jepi— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴⁹ Aipo 'gã 'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Narekoi je mama'eukwaawa tepir are. Tejuwarete 'ga tee je amuoryp tekou. A'ere 'ã nepẽporomutari je ree— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁰ —Peje'eg esage ki je ree, na'ea'uweri je pẽ nupe. A'ere Jeruwarete 'ga je ree pẽporomutara futari. “Nepẽa'wyri pẽ”, 'jau nipo 'ga je ree iporomutare'ema 'gã nupe. ⁵¹ A'jea futat je 'i. Jeje'ega renupara 'gã amanũme'em futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵² —Kuu. 'Awamũ taetu ore “mama'eukwaawa 'ga wereko”, ore 'i enee ki 'ei. Ymãwarera 'gã amanũ futat rakue kũi. Abraão 'ga miamũ amanũmũ rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã 'jau amanũmũ rakue kũi. Ma'eramũ sipo aipo ere oree, “Jeje'ega renupara 'gã namanũi futari”, ere ekoete oree a'i kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵³ —Janeypy 'ga, Abraão 'ga amanũ futat rakue. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã 'jau amanũmũ rakue. “Je te eteete ma'e 'gã aapyraap”, ere te ra'u ekou nũ?— 'jau 'gã 'ga upe. —Ma'jaramũ sipo je rekoï 'jau ene 'ũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵⁴ Aipo 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—“Je te 'ã aereteretea”, je 'e re taetu amunipo 'ã aipo pe'je. A'ere 'ã je natejee rui agawewi je jerowiaraiwi. Jeruwarete 'ga 'ã aipo e'i jee. Pẽ 'ã “Janeruwaretea 'ga” pe'je

futatee Jeruwarete 'ga upe. ⁵⁵ Nepekwaawi agawewi 'ga 'ã. A'etea 'ã pēē “ore 'ga ra'yra”, pe'je futatee. A'ere je a'jea futat je 'i: “Je akwaap futat 'ga”, 'jau. “Nakwaawi je 'ga” je 'e re amunipo 'ã je nanē je'meramū pēē 'jawe nū. A'ere je 'ga kwaawi. 'Ga je'ega renupa je 'ã tekou. ⁵⁶ Abraão 'ga 'ã oporesagiweramū je rur are rakue. A'eramū 'ga je rura resakawe aku'iramū akou ikue— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁷ A'eramū 'gã 'jau 'ga upe:

—Neremagwawi we agawewi 'ã sīkwēta kwara. Maran sipo ene a'eramū Abraão 'ga resaka? Ymā te 'ga manūi rakue!— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵⁸ —A'jea futat je 'i. Abraão 'ga 'are'emauwe je rekoi ikue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵⁹ Aipo ojeupe 'eramū 'gã itauu pyyka 'ga ree.

—Sijuka 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe. —“Jarejuwarete 'ga 'jawe je rekoi”, e'i 'ga janee ra'e — 'jau 'gã ajaupe. —Sijuka 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere Jejui 'ga jemimi 'gã nui, awau uēma 'gã nui, Jarejuwarete 'ga mogytaaw awi.

9

Eae'ema 'ga

¹ Pe rupi aruatau arawau Jejui 'ga eae'ema 'ga resaka. U'aa ypy we futat aipo 'ga weae'emamū u'aa rakue. Ka'aranūū renūina 'ūina peyse pe 'gã nupe. ² 'Ga resakawe ore 'jau Jejui 'ga upe:

—Awŷja tywera sipo 'ga namamā'ēukari? 'Ga tywera te 'ga namamā'ēukari? 'Ga jara 'gã tywera te ra'u nū?— 'jau ore 'ga upe.

³ —Naani. Na'ga jara 'gã tywera rūi 'ga namamā'ēukari. Na'ga tywera rūi nanē nū. Jarejuwarete 'ga pājē resaukaawamū te 'ga naeai— 'jau 'ga oree. ⁴ —Sā'ã jane porowykya 'arimū etee. Ypytunaiwauwe jareporowykyawe'em. Nan tee futat jane porowykyi temuara 'ga upe jarejemogywe. Jaremanū re jane niporowykyu'jawi 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oree. ⁵ —Ywy pe tekou je 'ara 'jawe futat. 'Arimū etee te jane mama'e resagi. A'eramū 'ã jane mama'e kwaapa. Nan tee futat je Tejuwarete 'ga kwaawukari pē nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁶ Aipo 'e re 'ga onymuna ywyu imajakuanana 'yi are. Weny are imajakuanan ire 'ga imonou 'ga ropepir are. ⁷ 'Ga ropepir are imono re 'ga 'ga monoukaa 'ga mojawaejukaa 'ymua'wi pe, *Siloe* 'jaw ipe. (Oje'eg imū 'gã 'i *Siloe*. *Siloe* 'ea imuripyrrera 'ea futat poromū.)

A'eramū eae'ema 'ga awau peu ojowaeita jui. Ojowaeita ypy we 'ga mama'e resaka katu katu. Ojekatu'okawe 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nū. ⁸ 'Ga resakawe 'ga pyriwara 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Najane upe ka'aranūū renūinarera 'ga rūi nipo kweramū ra'e ki sa?— 'jau 'gã ajaupe.

⁹ 'Gã amū 'jau ajaupe:

—'Ga futat kūi— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere amumera 'gã 'i ajaupe:

—Tee nū'ū. Naani nū'ū. 'Ga 'jawewara 'ga te nū'ū— 'jau etee 'gã 'ga upe.

A'eramū eae'emera 'ga 'jau:

—Je futat. Ka'aranūū renūinareramū futat je rekoi— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁰ —A'eramū ene maran mama'e resaka 'awamū ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹¹ —Tee. Kūima'e 'ga amū te 'ut je resaka ko nū'ū, Jejui 'jawa 'ga ko nū'ū. Onymuna ywyu ko. A'ere 'ga imajakuanana 'yi are ko. A'ere 'ga imonoi jeropepir are ko. A'ere 'ga 'jau jee ko: “Ekwap ejowaeita *Siloe* 'jaw ipe”, 'jau 'ga jee ko. A'eramū je tewau peu tejowaeita ko. A'eramū je 'agamū mama'e resaka katu katu tekou— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹² Aipo 'ga 'eramū 'gã 'jau 'ga upe:

—Ma'ape ajee 'ga ki 'ei?

—Tee. Ma'ape katu nipo 'ga rekoi? Nakwaawi je 'ga rekoa nū'ū— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹³ A'eramū 'gā eae'emera 'ga rerawau fariseu 'gā nupe. ¹⁴ Morowykye'ema rupi Jejui 'ga 'yja mo'omi weny pyu imonou 'ga ropepir are ra'e. A'eramū 'ga 'agamū amā'jāu ra'e. A'eramū 'gā 'ga rerawau 'gā nupe.

¹⁵ A'eramū fariseu 'gā 'jau 'ga upe:

—Maran te eremā'ē ra'e?

—Tee. Kūima'e 'ga amū tujururua omono jeropepir are ko nū'ū. A'ere je tewau tejowaeita jui 'y pyu ko. A'eramū je 'agamū mama'e resaka tekou nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁶ A'eramū fariseu 'gā amū 'jau 'ga upe:

—NaJarejuwarete 'ga rerowiaara 'ga rūi te aje ra'e. Nuenuwi futari 'ga Moisesi 'ga remikwasiarera ra'e. Sā'ā 'ga morowykye'ema rupi 'ga mamā'ēukara ra'e. Enuw ire amunipo 'ā 'ga namamā'ēukari 'ga morowykye'ema rupi— 'jau 'gā ajaupe 'upa.

A'ere amumera 'gā fariseu 'gā 'i:

—Tee. Namama'e tywera apoara rūi 'ga. Itywet ma'eramū ae nuapoi futari nanuara — 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā aipo 'eramū ajamueu 'ga ree.

¹⁷ A'eramū 'gā 'jau imamā'ēpyrera 'ga upe nū:

—“Je katu'ok 'ga”, ere 'ā oree. Maran te eremome'u 'ga 'awamū oree nū?— 'jau 'gā 'ga upe.

—Tee. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amū futat nipo nū'ū— 'jau etee 'ga 'gā nupe.

¹⁸ A'ere judeu 'gā 'wyrria'ri 'gā nuerowiari 'ga.

—A'jea futat sipo 'ga 'ari weae'emamū rakue?— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū 'gā eae'emera 'ga jara 'gā nerurukaa, 'gā moporogytaukaa ojeupe.

¹⁹ 'Ga jara 'gā nurauwe 'gā 'jau 'gā nupe:

—Pēna'yra te 'ga? A'jea te 'ga naeai u'aa iypy we futat rakue?— 'jau 'gā oporonupa 'ga ree. —Maran ajee 'awamū 'ga mā'ēi akou?— 'jau 'gā 'ga jara 'gā nupe.

²⁰ —A'jea futat 'ga orera'yra. A'jea futat 'ga 'ari weae'emamū ikue. ²¹ A'ere ore norokwaawi 'ga mā'ēawera. 'Ga mamā'ēara 'ga nanē ore ikwaape'ema nū— 'jau 'ga jara 'gā 'gā nupe. —Pe'je pēē futat pejeporonupa ee 'ga upe. Nakunumīa rūi te 'ga 'ā. A'eramū 'ga futat imome'wau pē nupe— 'jau 'ga jara 'gā 'gā nupe.

²² 'Ga jara 'gā kyjea 'gā nerekou, aipo 'gā mu'eukaa 'gā nupe. 'Wyrria'ri 'gā nui 'gā okyjau akou. “Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga remimurera futat 'jara 'gā simū'ē jarejatykaaw awi 'jau”, 'jau 'wyrria'ri 'gā ajaupe 'upa rai'i. “Pejoru'jap futat kasi pejesou ne, 'jau jane 'gā nupe”, 'jau 'gā ajaupe 'upa rai'i. ²³ A'eramū 'gā okyjau 'gā nui. A'eramū 'ga jara 'gā 'jau 'gā nupe: “Nakunumīa rūi futat 'ga 'awamū. A'eramū 'ga futat imome'wau pē nupe”, 'jau 'ga jara 'gā.

²⁴ A'eramū fariseu 'gā eae'emera 'ga renūina nū:

—“Janeruwarete 'ga rowase je 'ami. A'eramū je mama'e a'jea etee imome'wau pē nupe”, ere ki oree— 'jau 'gā 'ga upe. —Ene mamā'ēara 'ga itywet ma'ea ra'e. Aipoa ore orokwaap— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁵ —Tee. Nakwaawi je. Itywet ma'ea futat nipo 'ga ra'e? Nakwaawi je. A'jea futat ako je najereai ikue. A'ere je 'ā 'awamū mama'ea resagi tekou— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁶ A'eramū 'gā 'jau nū:

—Maran 'ga ene rerekou ra'e ki 'ei? Maran te 'ga ene mamā'ēi ra'e?— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁷ —Amome'u futat te ako je pē nupe ko. A'ere ako nepēparuerowiariweri etee jeje'eg are ko. Ma'eramū sipo je imome'wau'japa pē nupe nū? Pēfuewet te ra'u pēē nanē pejemogyau 'ga remiayuwamū nū?— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁸ —Kuu. Ene'me awi kūi. Ene tee futat 'ga remiayuwamū eko. Ore 'ā Moisesi 'ga je'egera renupararetea te— 'jau 'gā amara'neramū 'ga ree. ²⁹ —Janeruwarete 'ga oje'ega

Moisesi 'ga upe rakue. A'ea ore orokwaap. A'ere ore aipo 'ga norokwaawi. 'Ga muarera nanē ore ikwaape'ema nū— 'jau 'gā 'ga upe.

³⁰—Kuu. Nepekwaawi nipo ajee 'ga. 'Ga muarera nanē nepekwaawi ra'e nū. A'ere 'ga je mamā'ēi ko nū'ū— 'jau 'ga 'gā nupe. ³¹—Ojeupe itywet ma'e 'gā porogytaramū Janeruwarete 'ga nuenuwi. Aipoa 'ā jane sikwaap. A'ere 'ga werowiaara 'gā je'ega renuwi. Afutaara 'gā je'ega nanē 'ga enupa nū. ³²Ywy apo ypy we “'ga amū u'ar ypy we eae'ema 'ga mamā'ēi” 'ea jane nienuwi jepi. ³³Jarejuwarete 'ga je'eg imū iapoe'em ire nuapoarūi ae remiapoe'ema— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁴—U'aa ypy we itywet ma'eramū nipo aea jamu'ei mama'e are ki sa?— 'jau 'gā 'ga upe, amara'neramū 'ga ree.

A'eramū 'gā 'ga muēma ajatykaaw awi.

—Ere eēma 'aw awi. Erejoru'jap kasi esou 'au ne— 'jau 'gā 'ga upe.

³⁵A'ere Jejui 'ga 'ga rera renuwi. “Eneremimamā'ēfera 'ga 'gā amuēm ajatykaaw awi” 'e renupa. A'eramū Jejui 'ga 'ga rekaa. 'Ga resakawe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga te ererowiat ekou?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³⁶—Awŷja te 'ga? 'Ga ree jeparuerowiarieramū tekou— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

³⁷A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—'Awamū futat te 'ā ereesak 'ga 'ama. 'Ga je'ega nanē 'ā ene enupa nū. Je futat 'awamū oje'eg te'ama enee. Je te 'ā 'ga remimurera— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁸—Arowiat je ene, ki Ku'jyp. Ene 'ā jejararetea— 'jau 'ga wapyka 'ūina wenupy'āu 'ga rowase.

³⁹A'eramū Jejui 'ga oje'ega 'gā nupe nū:

—Ywy pe je ruri Jarejuwarete 'ga kwaapara 'gā moja'oka 'ga ree iporokwaawiwere'ema 'gā nui. Pēē 'ā pekwaaw'wi 'ga. A'eramū je 'ga kwaawukaa pē nupe tejua. A'ere amumera 'gā o'meramū te 'ga 'i. “Akwaap futat je Jarejuwarete 'ga”, 'jau futatee 'gā 'ā. A'ere 'gā niporokwaawiweri 'ga ree. A'eramū je 'gā mogyau eae'ema 'jawe futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴⁰Aipo renupa fariseu 'gā amū 'jau 'ga upe:

—Ore upe te poromū ere? Norereai nipo ore arajemogyau enee?— 'jau 'gā 'ga upe.

⁴¹A'eramū Jejui 'ga 'jau nū:

—Pejejeae'em ire amunipo 'ā nepejekwai te pejejemogyau. A'ere 'ā “Orerea futat ore”, pe'je. “Jarejuwarete 'ga ore orokwaap futat”, pe'je 'ā. A'ere aipo pe'je ekoete te. Nepekwaawi Jarejuwarete 'ga. A'eramū pēē aipo pyu pejejeupi te futat pejejekwau pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

10

Weymaw are omaenun ma'e 'ga 'jawewat

¹⁻²A'eramū Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe 'gā mu'jau ojee:

—Sā'ā karupa'mī a'gwara 'gā kaaruwamū erura ijaga ukaja pype. A'eramū 'ga amū akou peu ppytunimū iarūmū 'miara mara'ne awi. Muna'yw awi 'jau 'ga akou omaenuna ee. Ia'gwara 'gā osou iosoma kwara rupi etee futat. Okwara rupi ise'ema 'gā ose ekoete futat. Iosoma 'arimū awau osou amunarūmū karupa'mī are— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau. ³—Ai'iwetetewe karupa'mī jara 'gā 'ua ojewya ukai pe nū. A'eramū karupa'mī raarana 'ga 'ua okwara rawopytymo'woka jupe. Ose re ijara 'gā weymawa renūina. 'Ga reymawa 'ga je'ega kwaapa. A'eramū futat 'ga je'ega kwaapara etee futat 'ua 'ga repejāna. ⁴Weymawa renū'ē re 'ga awau enune. A'eramū 'ga reymawa awau 'ga rewiri. Awau 'ga oporogytau weymawa upe. A'eramū 'ga je'ega kwaapara etee awau 'ga rewiri. ⁵'Ga rewiri etee futat ajemogyau. Tekotee 'ga amū wenūjamū 'ure'ema 'ga repejāna. 'Ga je'ega kwaape'ema. A'eramū awau okwasi'wasi'wau 'ga wi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

⁶ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'gã weapyoe'emamũ 'ga je'eg are.

⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat je'ea. Wosoma kwara rupi etee te karupa'mĩa oi osou wosoma pype. A'eramũ je karupa'mĩ osoma kwara 'jawewara futat. Je rupi etee te ywy pewara 'gã oi osou Jarejuwarete 'ga rupaw ipe. Je rerowiaara 'gã etee te ajemogy Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁸ —Je renunewe 'ut ma'efera 'gã 'ã e'i pẽ nupe rakue: “Ore Jarejuwarete 'ga remimurera”, 'jau futatee 'gã pẽ nupe rakue. O'meramũ te 'gã 'i rakue. Muna'ywa 'jawewara 'gã futat poromũ. A'ere Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã nuenuwi 'gã je'ega rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁹ —Iosoma kwara 'jawe je rekoi. A'eramũ pẽ pejejararũmũ 'jau jee: “Too ene rupi Jarejuwarete 'ga rupaw ipe 'jau”, 'jauwũ jee— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tejeupe aipo 'eramũ je 'gã mogyi Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ. A'eramũ je 'gã mopy'ata'wau, 'gã a'gwau 'jau. A'eramũ 'gã opy'a'wyr'e'emamũ ajemogyau. ¹⁰ Muna'ywa 'jawewara Janeruwarete 'ga remiayuwa opyyk, imomapa. A'ere je nanarũi. Jarejuwarete 'ga kwaawukaa te je ruri pẽ nupe. Pẽ mogyau nakwaparimũ rũi je ruri, pẽ mopy'ata'wau pẽ mogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹¹ —Wyra jara 'ga ojejukau esage weymaw are. 'Miara mara'ne ruramũ 'ga weymawa a'gwau jui. A'eramũ je weymaw are ipojejuka esage ma'e 'gã 'jawe. Tejemaiyuwa 'gã je ia'gwau mama'e tywer awi. Temanũmũ 'gã nekwawer ipe. A'eramũ 'gã amanũarũme'em ojeupe — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹²⁻¹³ —Tekotee 'gã omepeyamũ etee omaenuna ajueymaw are. A'ere na'gã neymawa rũi karupa'mĩa. A'eramũ 'gã 'miara mara'nea jupe turamũ ujãna etee awau jui, karupa'mĩ rejaa jupe. Najemuaẽmi 'gã ee. Na'gã ma'e arũi. A'eramũ 'gã ia'gwawe'em. A'eramũ 'miara 'ua karupa'mĩa mũ pyyka, ipytuna mokwasi'wasi'wau ajau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁴⁻¹⁵ —A'ere je naaipo 'jawe rũi. Je 'ã karupa'mĩ are ipojejuka esage ma'e 'jawewara te. Sã'ã Jeruwarete 'ga je kwaawa. Je nanẽ 'ã 'ga kwaapa nũ. Nan tee futat je tejemaiyuwa 'gã kwaawi. 'Gã nanẽ 'ã je kwaapa nũ. Anure nipo je manũi 'gã nupe. ¹⁶ A'eramũ nipo tekotee 'gã nanẽ jeremaiyuwamũ ajemogyau nũ. Najudeu arũi 'gã. A'ere je te je jerowiarukari 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã ajemogyau jeremaiyuwamũ. Teje'ega 'gã enuw ire nipo je 'gã nerua 'gã mojoyypeukaa ajuee. A'eramũ nipo majepi tee 'ga jara 'gã nee ojejuka ma'ea— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ojee.

¹⁷ —Je te nipo 'ã ajejukaukat 'gã nupe. A'ere je temanũ re je ferawi etee nũ. A'eramũ nipo Jeruwarete 'ga oporomutaramũ nanimenime je ree. ¹⁸ 'Gã nupe tejejukaukare'em ire amunipo 'ã nitywi futari je jukaara 'ga amũ. A'ere je 'gã tejukaa futari. Tejejukaukaa nipo je 'gã nupe Tejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat. Teferawa nanẽ je afutat nũ. Ymã te Jeruwarete 'ga 'i jee ikue: “Ere ewau ejejukaukaa 'gã nupe. Ene manũ re je ene moferawi etee nũ”, 'jau Jeruwarete 'ga jee ikue. A'eramũ je tejuwa tejejukaukaa 'gã nupe — 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau ojee.

¹⁹ Aipo renuw ire peuwara 'gã ajamueu 'ga je'eg are. ²⁰ —Mama'eukwaawa nipo 'ga 'ã wereko— 'jau 'gã ajaupe. —Mama'eukwaawa nipo 'ã 'ga amoje'egukat ite'at ma'e 'jawe janee kũi. Ma'eramũ sipo ajee pẽporenuwiwet 'ga je'eg are pejejupa?— 'jau 'gã ajaupe.

²¹ A'ere amumera 'gã 'i:

—Nanarũi mama'eukwaawa rerekwara 'gã je'egi. Ae mamã'ẽ sipo mama'eukwaawa? Nana'uweri— 'jau 'gã ajaupe, ajamueu 'ga ree.

Judeu 'gã nuerowiari futari 'ga

²²⁻²³ Anure Jejui 'ga awau Jerusareg ipe nũ. Janeruwarete 'ga mogytaawa 'ogeikwara pakuja 'wyr ipe 'ga akou, Sarumãu 'ga ma'ea 'jawa 'wyr ipe 'ga akou. Judeu 'gã maraka wapo Jerusareg ipe rakue. Ymã te 'gã ypy 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa apoi rakue. Iapopaw ire 'gã 'jau “Agamũ ene mogytaawa, ki Ku'jyp”, 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramũ 'gã maraka apou aipo are wea'awamũ. 'Ara ro'ysagũũ rupi 'gã

aipoa maraka apou wea'awamũ. ²⁴ Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe Jejui 'ga rekoramũ, kwaiwete 'gã ajatykau 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Maranime te erejemome'u oree? Ene futat te Jarejuwarete 'ga remimureramũ ereko?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁵ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ajemome'u futat ako je pẽ nupe ko. A'ere ako naje rerowiari etee pejepe ko— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tejuwarete 'ga je'eg imũ 'ã je mama'e apou tekou. Kwaiwete je 'ã 'gã katu'ogi tekou. Aipoa amunipo 'ã je kwaawukat pẽ nupe. ²⁶ A'ere 'ã naje rerowiari etee pejepe. Najeremiayuwa rũi tãmẽjẽ 'ã pẽẽ. A'eramũ pẽẽ je rerowiare'ema futat pejejemogyau. ²⁷ Jeremiayuwa 'gã wenup jeje'ega. Okwaap je tejemiayuwa 'gã. A'eramũ 'gã je rerowiaa. ²⁸ 'Gã te je amogy namutat. A'eramũ nipo je anure 'gã nerawau Tejuwarete 'ga pyri. Nitywi futari 'ga amũ je wi 'gã pojekaara 'gã— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁹ —Jeruwarete 'ga 'ã pãjẽeteetea. 'Ga te 'ã opãjẽa amut jee. A'eramũ 'gã amũ je wi jeremiayuwa 'gã pojekawe'em futat. ³⁰ Je te 'ã Tejuwarete 'ga 'jawewara. Majepei tee ako ma'e 'jawe ore rekoi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³¹ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ, 'gã ita pyyka 'ga ree.

—Simono imomoa 'ga ree 'jau— 'jau numiamũ.

³² A'ere Jejui 'ga 'i 'gã nupe:

—Mama'e esagea etee te je 'ã aapo tekou kwaiwete. Tejuwarete 'ga je'eg imũ je iapoi. Maranuara jeporowyky are te je juka are pẽfuewet?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³³ —Naani. Naeneremiapofer are rũi orefueweramũ ene ree. Janeruwarete 'ga te 'ã erekurap ekou. A'eramũ ore oroporojukaweramũ ene ree— 'jau 'gã 'ga upe. —Kũima'e teea te ene. A'ere 'ã ene “Je Jarejuwarete 'ga 'jawewara”, ere oree. Aipo ene'ea 'ga kurapara te ereko— 'jau 'gã Jejui 'ga upe amara'neramũ 'ga ree.

³⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ymã te 'ã pẽypy 'gã ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. “Pẽẽ 'ã Ku'jywa 'ga 'jawewara”, 'jau 'ga 'ã 'gã nupe rakue. Aipo ojeupe 'ga 'e are 'gã ka'arana kwasiaa inuga rakue. ³⁵ Ni'mei futari Janeruwarete 'ga. A'eramũ 'ga je'ega rerekwara ka'arana nanẽ o'me'emamũ nũ. Aipoa 'ã jane sikwaap. A'eramũ 'ga a'jea futat aipo 'jau 'gã nupe rakue. ³⁶ Ma'eramũ sipo ajee je aipo 'jawarũe'em pẽ nupe, “Je 'ã Ku'jywa 'ga ra'yra”, 'jawarũe'em pẽ nupe? Maran sipo je a'eramũ aipo 'eramũ 'ga ago'wau tekou? 'Ga te 'ã je mut ywy pe ikue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁷ —Tejuwa 'ga porowykya je iapoe'emamũ kasi je rerowiat pejepe ne. ³⁸ A'ere ki 'ga remiapoja je iapo re je rerowiat pejepe. Je rerowiare'emamũ miamũ ki jeremiapoja perowiat. A'eramũ nipo pẽẽ ore kwaapa. Tejuwarete 'ga rewiri etee futat je rekoi. 'Ga nanẽ akou je rewiri etee futat nũ. Norojepe'ai futari ore arajau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁹ Aipo 'e are 'gã 'ga ppyg are afueweramũ nũ. A'ere 'ga jepe'ai 'gã nui.

⁴⁰ A'eramũ ore arawau oroyaapa Jejui 'ga reewe, Jotãu ry owajara katy. Juã 'ga ae pymãawer ipe ore arawau oropytau. ⁴¹ A'e pe kwaiwete 'gã awau Jejui 'ga rekaa.

—Juã 'ga nuapoi futari aereapipe'ema ako ikue. A'ere a'jea futat 'ga 'eawer imũ etee futat Jejui 'ga iapoi 'awamũ— 'jau 'gã ajaupe.

⁴² A'eramũ peu oo ma'e 'gã kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa nũ.

11

Lasaru 'ga moferapawet

¹ Lasaru 'ga ojero'wau wenyra 'gã nupe rakue. 'Ga renyra ãẽ rera Maria. Ajepeja ãẽ rera Marta. Petani pe 'gã 'wyrã. ² Aipo Mari ãẽ futat jany kasiga reko'woka Jejui 'ga py are, 'ga py pireita ipyu. A'ere ãẽ 'ga py pirei re u'awa pyu etee futat 'ga py mukaga 'ga wi. A'e ãẽ kywyrã 'ga poromũ ojero'wu. ³ A'eramũ 'ga renyra 'gã 'ga amũ monou Jejui 'ga renũina:

—“Enejekoty'aawa 'ga ojero'wu 'upa, ki Ku'jyp, ere ki kĩa upe”, e'i 'ga renyra 'gã jee ai'i
— 'jau 'ga Jejui 'ga upe awau.

⁴ A'eramũ aipo ojeupe oporeawuara 'ga 'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—A'jea futat 'ga jero'wui 'upa. A'ere 'ga namanũi futari ojero'wu upe. 'Ga jero'wu are nipo pẽẽ 'awamũ Jarejuwarete 'ga pãjẽa peesak. “A'jea futat Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga pãjẽrete ra'e”, 'jau nipo pẽẽ jee— 'jau Jejui 'ga oree.

⁵ Jejui 'ga jekoty'aawa Marta ẽẽ, ẽẽ kypy'yra ẽẽ, 'gã kywyrã 'ga, Lasaru 'ga. Mĩmera 'gã Jejui 'ga jekoty'aawa. ⁶ A'etea 'ga 'ga rera renuw ire miamũ opytau etee 'upa peu, mukũi 'ga osea peu. ⁷ Mukũi oser ire Jejui 'ga oje'ega wemimu'eramũ oree:

—Pe'je iruukwe. Soo Judeja ywy pe 'jau nũ— 'jau Jejui 'ga oree.

⁸ A'eramũ ore 'jau 'ga upe:

—Tee nũ'ũ. 'Awamueuu ako peuwara 'gã fueweramũ ita pyu ene juka are ai'i nũ'ũ. Te maran a'e pe jane oi etee jarejewya peu nũ?— 'jau ore 'ga upe.

⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—'Arimũ wata ma'eramũ ae nitesirũgatui. Nu'ara'uweri ae 'arimũ wata ma'eramũ ywy kwara pype. 'Arimũ wata ma'eramũ ae nokyjei watau akou. Nan tee futat je rekoi tekyjawe'em. Je manũawa upe iwaẽme'emamũ 'gã naje pyyga'uweri. A'eramũ je tekyjawe'em. ¹⁰ Ypytunimũ wata ma'eramũ te ae 'ari ywy kwara pype otesirũgaturamũ— 'jau 'ga oree.

¹¹ Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau oree nũ:

—Janejekoty'aawa 'ga, Lasaru 'ga oset 'upa. A'eramũ je tewau 'ga momaka 'ga ser awi— 'jau 'ga oree.

¹² A'eramũ ore 'jau 'ga upe:

—Oser ire sipo ajee 'ga pagi, ojekatu'oka nũ— 'jau ore 'ga upe.

¹³ “Lasaru 'ga amanũ 'upa” 'ea futat 'ga poromũ imome'wau oree numiamũ. A'ere ore norereapyoi te ee aipo 'ga 'eramũ. “Ga set tee upe sipo 'ga 'i pa”, 'jau etee ore. ¹⁴ A'eramũ 'ga imome'wau katu oree:

—Amanũ Lasaru 'ga 'upa, a'e je pẽ nupe kũi. ¹⁵ A'ere aipoa je upe esageramũ 'ga pyri jane rekoe'ema. Jeroryp je 'awamũ tepãjẽa pẽ nupe esaukar are. Taje rerowiar ete ete pejepe 'awamũ taetu 'jau. A'eramũ jane jarewau 'ga resaka— 'jau 'ga oree.

¹⁶ Aipo 'erauwe kunumĩ jopewa 'jau, Tome 'ga 'jau:

—Pe'je jane nanẽ. Soo jaremanũmũ 'ga rupi— 'jau 'ga oree. —Peu 'ga oramũ nipo 'gã 'awamũ 'ga jukai. A'eramũ jane nanẽ jarewau jaremanũmũ 'ga rupi— 'jau 'ga oree. A'eramũ ore arawau Petani pe Jejui 'ga rupi.

¹⁷ Petani pe ore waẽm ire peuwara 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Amanũ enejekoty'aawa ai'i. A'eramũ ore erawau inuga ita kwara pype ai'i. Irũpãwẽ iseri 'awamũ— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹⁸ Aipoa amunawa Petani 'jawa 'upa Jerusarega pyriuu. Tres kilometro etee mukua jui. ¹⁹ A'eramũ Jerusareg ipewara 'gã 'ua 'ga renyrera 'gã pyri. Mari ẽẽ, Marta ẽẽ. Mĩmera 'gã nesaka 'gã 'ua 'gã mojemogypyka'i 'gã kokare'em awi. ²⁰ A'eramũ 'gã amũ awau Jejui 'ga mome'wau Marta ẽẽ upe:

—Jejui 'ga 'ut owaẽma ra'e— 'jau 'gã amũ awau ẽẽ upe.

A'erauwe Marta ẽẽ awau ore rowosõu. A'ere Mari ẽẽ reni oje'wyr ipe futat. ²¹ A'eramũ Marta ẽẽ etee awau, u'arasiga ẽẽ erawau Jejui 'ga rowosõu.

A'eramũ ẽẽ 'jau 'ga upe:

—'Au ene reko re amunipo 'ã jekywyra kĩa namanũi rai'i— 'jau ẽẽ 'ga upe. ²² —A'ere 'awamũ ojeupe ene porogytaramũ miamũ Janeruwarete kĩa mama'e apoi enee. Akwaap je aipoa— 'jau Marta ẽẽ Jejui 'ga upe.

²³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau Marta ẽẽ upe:

—Oferap futat enekywyra 'ga enee nũ ã— 'jau 'ga Marta ẽẽ upe.

²⁴ A'eramū Marta ēē 'jau 'ga upe:

—A'jea futat aipoa. “Janeruwarete kīā 'awa ywy mateepaawa 'ara rupi ae mū'ēi tywy awi nū” 'ea a'jea futat— 'jau ēē 'ga upe. —A'ea 'ara rupi tāmējē te nipo jekywyra kīā ferawi nū— 'jau Marta ēē 'ga upe.

²⁵ A'eramū Jejui 'ga 'jau Marta ēē upe nū:

—Je 'ā a'jea futat ae moferapara. Je futat 'ā ae mogyara. Je rerowiaaramū pamanū agawewi. A'ere peferaw etee nū. ²⁶ Je rerowiaara 'gā, jeje'eg imū etee mama'e apoara 'gā nooi futari mama'eukwaawa rapyaw ipe. Jarejuwarete 'ga pyri te je rerowiaara 'gā oi oferapa amanū'u'jape'ema. Ererowiat ajee aipoa ī?— 'jau Jejui 'ga Marta ēē upe.

²⁷ A'eramū ēē aipo 'ga 'e re 'jau 'ga upe:

—Ma'eramū rā. Arowiat futat je ene kī'ī. A'jea futat ene Jarejuwarete kīā remimur-eramū ereko. A'jea futat ene kīā ra'yrareteramū ereko. Ymā te 'ā kīā “ywy pewara 'gā nupe ekwap”, kīā 'i enee rakue— 'jau ēē Jejui 'ga upe.

²⁸ Aipo 'e re Marta ēē awau ojewya oje'wyr ipe nū. Okypy'yra ēē renūina ēē awau. Owaēmawe ēē 'jau okypy'yra ēē upe, Mari ēē upe:

—Moromu'jara kīā, Jejui kīā, 'ut owaēma kyn. “Tene ēē ruri oje'ega jee”, e'i kīā enee ko kyn— 'jau ēē meewere'i weweworamū okypy'yra ēē upe.

²⁹ Aipo ojeupe ēē 'erauwe Mari ēē weaiteramū awau Jejui 'ga repejāna. ³⁰ Norojori we ore orowaēma katu amunawa upe. Marta ēē ore rowosi'awer ipe etee arajupa oropytu'wau. ³¹ Mari ēē orauwe ēē pyri ajatyka ma'efera 'gā awau ēē rupi.

—Tywy pe nipo kwe ēē oi ajaa'wau. Pe'je soo ēē rewiri— 'jau 'gā ajaupe awau ēē rewiri.

³² Ore upe owaēmawe Mari ēē awau wapyka wenu'p'āu Jejui 'ga rowase.

—Ku'jyp. 'Au ene reko re amunipo 'ā jekywyra kīā namanūi rai'i— 'jau Mari ēē Jejui 'ga upe.

³³ A'eramū Jejui 'ga Mari ēē joo'o resaka. Eē rewiri oo ma'e 'gā joo'o resaka nanē nū. A'eramū 'ga u'arasigamū ajemuaēma 'gā nee. ³⁴ A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'ape ajee pemono rai'i?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe oje'ega.

—Ere ejua esaka— 'jau 'gā 'ga upe.

³⁵ A'eramū Jejui 'ga ajaa'wau u'ama.

³⁶ 'Ga joo'o resakawe 'gā 'jau ajaupe:

—Kuu. Noko 'ja. Noko Lasaru 'ga 'ga jekoty'aawaretea futat rai'i 'ja. Esak 'ga joo'oa 'ga ree kūi— 'jau 'gā ajaupe.

³⁷ A'eramū amumera 'gā 'jau:

—Maran ajee 'ga a'etea eae'ema 'ga amū mamā'ēi rai'i, a'e te je a'i kūi. Maran ajee 'ga Lasaru 'ga nuesagi 'ga jero'wu awi rai'i 'ū. 'Ga jukaukare'ema amunipo 'ā 'ga 'ga jero'wu upe rai'i— 'jau 'gā ajaupe.

³⁸ A'eramū ore arawau 'gā nupi. Jejui 'ga u'arasiga rerawau erowaēma ita kwara upe. Ita kwara rawopytymawamū 'gā itauu monou imyina iawopytyma. ³⁹ A'eramū Jejui 'ga 'jau:

—Pe'je itauu pe'au jui— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū Marta ēē 'jau:

—Koo. Naani nūrā. Ipysogay nipo nūrā. Irūpāwē 'awamū iseri nūrā— 'jau etee ēē 'ga upe.

⁴⁰ A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe nū:

—Maran ajee je 'i enee ra'e a'i ī. “Je rerowiar ire nipo ereesak Jarejuwarete 'ga pājēa”, je 'i enee ra'e a'i ī— 'jau 'ga Marta ēē upe.

⁴¹ A'eramū 'gā ita kwara rawopytymawa pe'au jui 'ga upe. A'erauwe Jejui 'ga amā'jāu ywau:

—Kiapi'ni. Aje'eg je enee. ⁴² Ene 'ã jeje'ega ereenup e'ÿina— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe. —Jeje'eg are ako eneporenuwiwet jepi. A'eramũ je aipo 'jau enee 'auwara 'gã nemianuwamũ. Kasi a'e pe 'gã naje rerowiari ne. “A'jea futat Janerwarete 'ga 'ga muri janee rai'i”, te'i 'gã jee 'jau. 'Awa 'ara rupi 'gã enepãjê resagi— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwa 'ga upe.

⁴³ 'Uwarete 'ga upe oje'ẽmaw ire Jejui 'ga wafukaita Lasaru 'ga upe:

—Ere ejua eẽma, ki Lasaru— 'jau Jejui 'ga oje'ega Lasaru 'ga upe.

⁴⁴ A'erauwe Lasaru 'ga ferawi 'ua uẽma ita kwar awi. Wauwanawa taity rerua enafu'ama enuẽma ita kwar awi wakaga auwanawa reewe. 'Ga eẽmauwe Jejui 'ga oje'ega 'ga resakara 'gã nupe:

—Pe'je 'ga piara rapa 'ga wi. Tuata 'ga 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga ree ifuwet ma'e

(Mateu 26.1-5; Maku 14.1-2; Luka 22.1-2)

⁴⁵ A'eramũ 'ga moferawa resakara 'gã Jejui 'ga rerowiaa kwaiwete. Mari eẽ rupi oo ma'efera 'gã 'ga rerowiaa kwaiwete. ⁴⁶ A'eramũ 'gã amũ awau imome'wau fariseu 'gã nupe:

—Jejui 'ga Lasaru 'ga omoferap ko, irũpãwẽ 'ga ser ire ko— 'jau 'gã awau Jejui 'ga mome'wau fariseu 'gã nupe.

⁴⁷ A'eramũ fariseu 'gã ajatykau mainana 'wyriara 'gã netee. Opytuna 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã nanẽ ajatykau 'gã nee nũ. Ajatykau oporogytau Jejui 'ga ree:

—Maran te jane Jejui 'ga rerekoi? 'Awamũ 'ga tee te 'ã mama'ea janeremiapoe'ema wapo akou kwaiwete a'i kũi— 'jau 'gã oporogytau Jejui 'ga ree. ⁴⁸ —Nanuar awi 'ga momige'emamũ nipo 'gã najuejue etee 'ga rerowiari. A'eramũ futat nipo 'gã 'ga mogou 'wyriaramũ ojeupe. A'eramũ futat nipo jane'wyriararete 'ga Roma pewara 'gã 'wyriara 'ga wemiayuwa 'gã mua jane apisau, Janerwarete 'ga mogytaawa retygukaa 'jau nipo 'ga 'gã murukaa— 'jau 'gã ajaupe.

⁴⁹ A'eramũ mainana 'wyriararete 'ga, Kaifasi 'ga oje'ega 'gã nupe. Kaifasi 'ga 'wyriaramũ 'ũina 'gã nupe aipoa kwara rupi rakue. A'eramũ 'ga a'eramũ oje'ega 'gã nupe:

—Nepẽneapyoi we futat 'ga ree? ⁵⁰ 'Ga futat ijukapyramũ. A'eramũ 'ga etee futat amanũmarũmũ najuejue etee jane apisiukare'ema— 'jau Kaifasi 'ga oje'ega wemiayuwa 'gã nupe.

⁵¹ A'ere Kaifasi 'ga naoje'eg imũ etee rũi aipo 'ga 'i. Janerwarete 'ga te aipo amu'eukat 'ga. Ojete oje'ẽma'e 'jawe 'ga poromũ oje'ega ajaupe. “Jejui 'ga etee futat amanũarũ jane apisiukare'ema”, 'ga mu'eukaa ajaupe. ⁵² Judeu 'gã tywera upe futat 'ga manũi. A'ere na'gã tywera upe etee rũi Janerwarete 'ga 'ga jukaukari. Judeue'ema 'gã nupe nanẽ 'ga manũi nũ, majepi 'ywetee jane mogyau.

⁵³ Aipoa ojeupe Kaifasi 'ga 'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Maran te jane Jejui 'ga pyygi 'ga jukau?— 'jau 'gã ajaupe oporogytau.

⁵⁴ A'eramũ Jejui 'ga awawe'em Judeja ywy pe. Arawau Efraĩ 'jaw ipe etee. Aipoa 'upa jũmire'ema pyri. Aipo pe ore oropytau.

⁵⁵ Oreyppy 'gã Egitu ywy awi enũ'ẽawer awi wea'awa maraka upe iwaẽm ja'wyja'wrauwe judeu 'gã awau ajatykau peu Jerusareg ipe kwaiwete. Oje'wyr awi 'gã awau ajatykau Jerusareg ipe. Maraka apoawa upe iwaẽme'emauwe 'gã mama'e apou Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee ojekatu'okawamũ Jarejuwarete 'ga upe. ⁵⁶ A'eramũ 'gã Janerwarete 'ga mogytaaw ipe awau Jejui 'ga rekaa numiamũ. A'ere 'gã nuekoari 'ga. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—'Ut sipo 'ga 'au maraka are jane pyri?— 'jau 'gã ajaupe.

—Too. Maran gatu nipo 'ga 'ure'ema— 'jau 'gã ajaupe.

⁵⁷ A'eramũ mainana 'wyriara 'gã 'jau fariseu 'gã netee:

—Jejui 'ga resakaramū ki pejot 'ga mome'wau oree— 'jau 'gā maraka are 'ut ma'e 'gā nupe.

Jejui 'ga ppyg are 'gā afueweramū. A'eramū 'gā poromū 'jau, “pemome'u ki 'ga oree”, 'jau 'ga 'gā nupe.

12

*Jejui 'ga ree jany kasiga reko'wokawet
(Mateu 26.6-13; Maku 14.3-9)*

¹ Egitu ywy awi oropyyfera 'gā nenū'ēawer are wea'awa maraka apoawa upe iwaēm ja'wyja'wyrauwe ore arawau Petani pe.

A'eramū Jejui 'ga ore rerawau wemimoferawera 'ga 'wyr ipe, Lasaru 'ga 'wyr ipe. ² A'eramū peu ore waēm ire, peuwara 'gā mama'e apou oree, ore mojemi'waawamū. Marta ēē mama'e rerua mama'e 'wawa 'arimū oree. A'eramū Lasaru 'ga nanē 'ua wapyka ojemi'waa Jejui 'ga pyri. ³ A'eramū Mari ēē jany kasiga ryrū ppyka erua. Aipoa jany kasiga wepyeteramū agawewi. A'etea Mari ēē aipoa jany kasiga werut eko'woka Jejui 'ga py are. Naritu 'jau 'gā aipo jany kasiga upe. 'Ga py pireita ipyu. 'Ga py pirei re ēē u'awa pyu etee futat 'ga py mukaga. Jany kasiga okwasi'wau 'gā noga raipy pype. ⁴ A'ere Jejui 'ga remimu'eramū ore mū narafutari. Judas Iskariote 'ga nafutari aipoa. Judas 'ga futat ia'wyre'ema 'gā nupe Jejui 'ga monoara. 'Ga futat poromū nafutari jany kasiga pyu Jejui 'ga py pireja.

⁵ —Kuu. Ma'eramū sipo ēē ime'ege'ema ka'aranūū are 'wei. Epy te 'ā 'aga jany kasiga. Tresētu ka'aranūū 'ua ee. A'eramū amunipo 'ā ēē ime'ega ka'aranūū are ojeupe. A'eramū amunipo 'ā ēē epyfera mua janee. A'eramū amunipo 'ā jane imojo'oka ikaraemāe'ema 'gā nupe— 'jau 'ga 'ūina.

⁶ Judas 'ga najemuaēmi agawewi ikaraemāe'ema 'gā nee. O'meramū te 'ga 'i. Jejui 'ga remimu'ea futat 'ga numiamū. 'Ga futat ka'aranūū yrū rerekwara. A'eramū 'ga amunarūmū ka'aranūū are ojeupe jepi. Muna'ywa futat 'ga. A'eramū 'ga poromū jany kasiga me'eg are afueweramū. “Amojo'ok amunipo 'ā je epyfera tejeupe”, 'jau 'ga ojeupe numiamū.

⁷ Aipo 'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Tene ēē iapoi. 'Aga jany kasiga ēē omŷigatu je manūnamū je ree eko'wogipyramū te rai'i numiamū. A'ere ēē 'awauwe eko'wogi je ree. Tene ēē iapoi jee— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁸ —Ikaraemāe'ema 'gā nooa'uweri futari pē nui. A'eramū ene anure mama'e monou 'gā nupe ejemifutar imū 'jau. Je te nako fuku futari pē pype— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁹ A'eramū judeu 'gā Jejui 'ga rekwawa kwaapa.

—Petani pe 'ga oi akou ra'e— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā kwaiwete awau Jejui 'ga rewiri. Lasaru 'ga resaka nanē 'gā awau nū. Jejui 'ga remimoferawera 'ga futat poromū Lasaruramū. ¹⁰⁻¹¹ Lasaru 'ga moferawamū 'gā kwaiwetewete Jejui 'ga rerowiaa. Mainana 'wyrriara 'gā nerowiar awi 'gā opoia. A'eramū 'gā Jejui 'ga rerowiaararetea futat ajemogyau. A'eramū mainana 'wyrriara 'gā amara'neramū 'gā nee. Lasaru 'ga resaka 'gā oramū mainana 'gā Lasaru 'ga juka are afueweramū.

*Kawaru'i 'arimū Jejui 'ga ataawet
(Mateu 21.1-11; Maku 11.1-11; Luka 19.28-40)*

¹²⁻¹⁸ Ai'iwe ore arawau Jerusareg ipe Jejui 'ga rupi. Kawaru'i aranuwamueuu 'arimū Jejui 'ga 'ua akou. A'eramū muku awi maraka are 'ut ma'e 'gā 'ga rera renupa.

—Aipo Jejui 'ga ruri akou— 'jau peuwara 'gā Jerusareg ipe 'ut ma'efera 'gā nupe. — 'Ga futat 'awamue Lasaru 'ga omofera ai'i. Ita kwara pype 'ga ruwamū 'ga wafukaita 'ga reumera upe ai'i. A'erauwe futat Lasaru 'ga ferawi 'ua uēma ita kwar awi ai'i— 'jau

Lasaru 'ga ferawa resakarera 'gã imome'wau kwe awi 'ut ma'efera 'gã nupe. —Pe'je ajee soo Jejuí 'ga resaka 'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã kwaiwete awau 'ga rowosõu. 'Gã ku'ia 'gã nerekou. A'eramũ 'gã a'eramũ pinowa rerawau imowawaka 'ga repejãna. 'Ga resakawe 'gã wafukaita 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga 'ã esageay. Ene 'ã 'ga remimurera futat. Ene futat 'ã Israeu juapyreramũ ore upe 'wyriarareteramũ. A'eramũ ki Janeruwarete 'ga ojejukau esage ene ree— 'jau 'gã wafukaita Jejuí 'ga upe.

Kawaru'i 'arimũ Jejuí 'ga 'ua owaẽma Jerusareg ipe. Ymã Sakari 'ga ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue. “Pekyje kasi Jerusareg ipewaramũ ne. Kwe pẽ'wyriararete ruri kawaru'i 'arimũ”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are rakue.

A'ere aipo are ore norereapyoi, aipoa 'ga waẽmaw ipe iaporamũ. A'ere anure ywag ipe Jejuí 'ga o re tãmêjê te orereapyoramue 'ga remikwasiarera ka'aran are ikue. “A'jea futat. 'Ga remikwasiarer imũ etee futat 'gã iapoi rai'i”, 'jau ore arajaupe, ywag ipe 'ga o re.

¹⁹ Jejuí 'ga repejãna 'gã oo resakawe, fariseu 'gã 'jau:

—Kuu. 'Gã juejue nipo oo Jejuí 'ga repejãna ki sa, “perowiar awi 'ga” 'eramũ etee pa 'gã 'ã nũ— 'jau 'gã ajaupe.

Amanũawama Jejuí 'ga imome'uawet

²⁰ Grego 'gã amũ awau judeu 'gã nupi Jerusareg ipe. Janeruwarete 'ga muorypa 'gã awau 'gã nupi maraka pe. ²¹ A'eramũ 'gã awau oje'ega Filipe 'ga upe. Pesaita pewara Filipe 'ga. Garireja ywy pe aipoa amunawa Pesaita 'upa. A'eramũ grego 'gã 'jau Filipe 'ga upe:

—Oreporesagiwer ore Jejuí 'ga ree, ki Filipe— 'jau 'gã 'ga upe.

²² A'eramũ Filipe 'ga Andre 'ga upe ra'ne awau imome'wau. A'eramũ Andre 'ga Filipe 'ga rerawau Jejuí 'ga upe.

—Grego 'gã 'ut amũ ene resaka, ki Jejuí— 'jau 'gã 'ga upe.

²³ A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je 'ã Jarejuwarete 'ga remimurera. A'eramũ nipo anurenure'i je manũ re 'gã 'jau kwaiwete jee: “Eteete ma'e 'gã apyraapara 'ga ra'e”, 'jau nipo 'gã jee, je manũ resaka— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ²⁴ —Sã'ã juowuu a'ÿja otyme'emamũ ipytune'ema. Majepei tee futat a'ÿja. A'eramũ futat ojemoteu otyim ire te ipori. A'eramũ futat waramũ ojeme'yita wa'ÿja pyu. A'eramũ te nojemoteei a'ÿja. Nan tee futat je manũ re jeremiayuwa 'gã jeme'yi. Je manũ re kwaiwetewete ajemogyau namutamutat— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

²⁵ —Janeruwarete 'ga remifutara apoare'ema 'gã a'ÿi tyme'ema 'jawe. 'Gã nekoí ekoetei tee. Amanũ re awawe'em futat Jarejuwarete 'ga pyri. A'ere Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apoara 'gã itymipyrera 'jawe. Nokyjei 'gã amanũ awi. A'eramũ nipo anure 'gã ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ ete rũi futat— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe oporogytau 'ũina.

²⁶ —Jeremiayuwamũ pejekoweramũ ki jeje'ega peenup, jeremifutar imũ etee futat mama'e apou. Nan pejemogy je pyri namutat a'jea futat. A'eramũ nipo jeremiayuwa 'gã nupe Jeruwarete 'ga 'jau: “Gã esageay jee”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe jee— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

²⁷ —Jepy'a'wyt je tekou. Maran te je rekoi, na'ea'uweri je Jarejuwarete 'ga upe. “Je rereko tywerukar awi ape 'gã nupe”, na'ei futari je 'ga upe nũ. Nanuaramũ futat je ruri ikue. Ijukapyramũ futat 'ga je muri ikue. A'eramũ nipo 'gã je rerekou tyweaete futat je jukau— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

²⁸ Aipo 'e re Jejuí 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Mama'ea eapo ejemuorywukaa 'gã nupe, Kiapi'ni— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe. Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'ga oje'ega mua 'ga upe ywag awi:

—Mama'e mū futat ako je aapo tejemuorywukaa 'gā nupe ko. Anure tāmējē te nipo je iapou'jawi nū— 'jau Ku'jywa 'ga oje'ega mua wa'yra 'ga upe.

²⁹ Aipo renupawe peuwara 'gā amū 'jau ajaupe:

—Kuu. Ma'ja te poromū?

—Aman aunuga nipo aipo kūi— 'jau 'gā ajaupe.

—Naani nū'ū. Ywagipewara 'ga amū te nipo aipo oje'ega amut 'ga upe nū'ū— 'jau amumera 'gā ajaupe.

³⁰ A'eramū Jejui 'ga 'jau ore upe juejue:

—Naje ree rūi 'ga je'egi jee. Pē nee te 'ga je'egetei— 'jau 'ga ore upe imome'wau. ³¹ —'Awamū nipo Jeruwarete 'ga 'i: “Neperowiari jera'yra 'ga. A'eramū pēē pejejekwau jee”, 'jau nipo 'ga 'gā nupe. A'eramū 'ga 'awamū futat je rerowiare'ema 'gā 'wyrara pājē mateepapa jui— 'jau Jejui 'ga oree. ³² —'Ypeywar are temono temu'am ire te nipo je tejerowiaarama 'gā murukari tejepyri— 'jau Jejui 'ga oree.

³³ Aiporamū futat 'ga amanūawama mome'ui oree.

³⁴ A'eramū 'ga je'ega renupara 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'eramū ene poromū 'jau ki 'ei. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa wemimurama 'ga ree rakue: “Namanūi futari Janeruwarete 'ga remimurera 'ga. Namutat 'ga reko'i amanūme'em”, 'jau 'ga 'ā inuga ikwasiaa ka'aran are rakue: Ma'eramū ajee poromū ere oree, aru'e etee ore enee. 'Ypeywar are nipo 'gā je mu'ama, ere poromū nū, aru'e te ore enee a'i kūi. NaJarejuwarete 'ga remimurera rūi tāmējē futat nipo 'ā ene nū'ū?— 'jau 'gā Jejui 'ga upe aipo 'ga 'eramū.

³⁵ A'eramū aipo 'gā 'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Jarejuwarete 'ga je'eg are pē mu'jawamū nanē je ruri ikue. A'eramū ki pēē jeje'ega rerowiaa pejejepype je rekoramū. Jeje'ega renuparamū pēē pejejemogyau 'arimū wata ma'e 'jawe. Sā'ā ae 'arimū mama'e resaga katu katu. Nan tee futat je Tejuwarete 'ga re-saukaa pē nupe. A'ere je anurenure'i je oi pē nui nū. Je o re taetu nipo nepēneapyoa'uweri ee. Ee pejejeapyoe'em ire nipo pēē iseraip ma'e 'jawe pejejemogyau. Iseraip ma'e 'jawe etee nipo pēē pejejemogyau peje'akwaawe'emamū. Ypytunimū iseraip ma'e 'gā mama'e nuesagi. 'Gā seraiwa mama'ea nuesaukari 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁶ —A'eramū ki pēē je rerowiarāmū pejejepype je rekorauwe pejejeapyoramū jeje'eg are. A'eramū je tejerowiarāmū pē monou tejemiayuwamū. Aiporamū pēē iserauwe'ema 'gā 'jawe. Mama'ea peesak katu katu pejejemogyau. A'eramū 'arimū wata ma'e 'jawe futat pēē— 'jau Jejui 'ga 'ūina 'gā nupe.

Nuerowiari futari 'gā 'ga

Aipo 'gā nupe 'e re Jejui 'ga awau ojepe'au ajemima 'gā nui. ³⁷ Opājē mū Jejui 'ga 'gā nemiapoe'ema apou'jau'japa agawewi 'gā neape. A'etea 'gā nuerowiari 'ga ajemogyau. ³⁸ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga Isai 'ga ka'arana kwasiari inuga jee rakue. “Ene 'ā Orejararetea. A'ere 'gā nitywi oreje'ega rerowiaara. Ene 'ā pājēretea agawewi. A'etea 'gā enepājēa nuerowiari futari”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. Aipoa a'jea futat Isai 'ga inuga ikwasiaa ka'aran are rakue. A'eramū a'jea futat Isai 'ga 'eawer imū etee futat poa.

³⁹ Isai 'ga ka'arana kwasiaru'japa 'gā nee wējēmī rakue nū:

⁴⁰ “Janeruwarete 'ga 'gā namueapyoukari ee.

A'eramū 'gā wapyakwafuge'emamū weapyoe'emamū ee.

A'eramū 'gā a'eramū opoiriwere'emamū otywer awi. Jekatu'og ape, 'jawe'em 'gā 'ga upe.

A'eramū 'ga a'eramū 'gā katu'oke'ema futat”,

'jau Isai 'ga inuga ikwasiaa ka'aran are rakue.

⁴¹ Jejui 'ga rurawam are Isai 'ga ka'arana kwasiaa inuga rakue. Isai 'ga weapyoramū Jejui 'ga rurawam are. Esageay ma'e 'ga. Kūima'eeteete 'ga 'ea 'ga ikwaapa. A'eramū 'ga ka'arana kwasiaa inuga 'ga rurawam are rakue.

⁴² A'etea 'gã kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa. 'Wyria'ri 'gã amũ miamũ futat 'ga rerowiaa. A'ere 'gã aipo 'eramũ eewi nojemome'ui ajaupe. Fariseu 'gã wejue “Jejui 'ga rerowiaara 'gã simũ'ẽ jarejatykaaw awi 'jau. A'eramũ futat imũ'ẽmyrera 'gã osou'jape'ema jarejatykaawa pype 'jau”, e'i fariseu 'gã ajaupe rakue. A'eramũ 'gã a'eramũ wejue ojemome'wawe'em 'gã nemianuwamũ. ⁴³ Ajuowase ako esage are etee 'gã wea'aramũ. Janeruwarete 'ga rowase ako esage are jẽmĩ 'gã wea'are'emamũ.

⁴⁴ A'eramũ Jejui 'ga oje'ega momorayau ojee ajatyka ma'eramũ juejue oree:

—Je rerowiaara 'gã je muarera 'ga nanẽ futat werowiat— 'jau Jejui 'ga oree. ⁴⁵ —Araju'jawe etee futat ore. A'eramũ je resakara 'gã nanẽ je muarera 'ga resaka futat— 'jau Jejui 'ga oree. ⁴⁶ —'Awa ywy pe ako je ruri pẽ mueapyoawamũ ai'i. A'eramũ je rerowiaara 'gã weapyoramũ je ree ajemogyau. Naypytunimũ wata ma'e 'jawe rui 'gã. Ypytunimũ wata ma'e 'gã mama'e tywera nuesagi wape awi. A'ere je rerowiaara 'gã nanarui. 'Arimũ wata ma'e 'jawe te 'gã. Je 'ã mama'ea aesaukat 'gã nupe. Mama'e are 'gã mueapyou— 'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁷ —'Gã amũ nipo jeje'ega renupa ekoete akou. A'ere nipo 'gã nuerowiari jeje'ega. A'etea nipo je “nepẽa'wyri pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe”, na'ea'uweri 'gã nupe. Naaipo 'gã nupe 'jaramũ rui je ruri. Pẽtywer awi pẽ katu'okawamũ te je ruri 'awa ywy pe ikue— 'jau Jejui 'ga oree. ⁴⁸ —Pẽẽ mũ nipo jeje'ega rerowiare'ema 'eramũ naje rui areko tywet pẽẽ. Janeruwarete 'ga te nipo wowase pẽ majatykaawa 'ara upe iwaẽmamũ e'i pẽ nupe: “Neperowiari Jera'yrarete 'ga je'ega rakue. A'eramũ je pẽ nerekou tyweaete”, e'i nipo 'ga pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁹ —Najetee rui te 'ã ojot ikue. Jeruwarete 'ga te je mut pẽ mu'jaukaa jee ikue. 'Ga 'eawer imũ etee futat je tekou teje'ega pẽ nupe, 'ga je'ega mome'wau. ⁵⁰ 'Ga je'ega renuparamũ 'gã jemogyi namutat. 'Au amanũ re 'gã awau oferapa ywag ipe Ku'jywa 'ga pyri amanũu'jape'ema. A'eramũ futat 'gã awau ajemogyau peu. A'ea te je 'ã akwaap. A'eramũ je a'eu etee futat imome'wau pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

13

Wemimu'e 'gã py pireitawet

¹ Maraka apoawa upe iwaẽm ja'wyja'wyraruwe Jejui 'ga 'jau ojeupe: “Awamũ iwaẽmi 'gã maraka apoawa upe, Egitu ywy awi oypyfera 'gã nenũ'ẽawer are wea'awa maraka upe. A'eramũ 'awamũ futat owaẽma ja'wyja'wy je manũawa upe. Temanũ re nipo je oi tejewya ywag ipe Tejuwa 'ga pyri nũ”, 'jau Jejui 'ga akou ojeupe etee futat.

Wemiayuwamũ 'ga oporomutaramũ ore ree ikue. Amanũ enunewe 'ga mama'e apou oree, ore ree oporomutaawa resaukaawamũ ikue.

² Jejui 'ga 'ũina ojemi'waa ore pyri, wemimu'eramũ. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyrriara Judas 'ga mu'akwaawukare'ema 'ga mogou. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe: “Oo pa je Jejui 'ga monou mainana 'gã po pe kwy”, 'jau 'ga ojeupe.

³ Ojemi'waaw ipe Jejui 'ga 'jau ojeupe: “Ku'jywa 'ga opãjẽa amut jee. A'eramũ je pãjẽreteramũ tekou”, 'jau 'ga ojeupe 'ũina. “Ku'jywa 'ga wi futat te ako je ruri ikue. A'eramũ je 'awamũ tewau tejewya 'ga pyri nũ”, 'jau 'ga 'ũina ojeupe. “A'ere je teo enune 'gã mu'ei mama'e mũ ree”, 'jau 'ga ojeupe 'ũina.

⁴ A'ere Jejui 'ga afu'ama weteyrũ mosoka ojewi. A'ere 'ga ae piryypawa pyyka ojeku'afaa ipyu. ⁵ A'ere 'ga 'y reko'woka y'asiga pype. A'ere 'ga orepy pireita. Orepy pirei re 'ga imukaga ae piryypawa pyu, aku'au imamanipyrera pyu. ⁶ Ore mũ py pirei re 'ga ajepeja 'ga py pireita nũ. A'ere ajepeja mũ nũ. A'ere ajepeja mũ nũ. Awau owaẽma Simão Pedro 'ga upe:

—Ere epy mua. Sipirei enepya 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

A'ere Pedro 'ga 'i etee 'ga upe:

—Kuu. Naani nũ'ũ. Najeremiayuwa rũi te 'ã ene. A'eramũ ene jepy pireitarũ'em—
'jau etee Pedro 'ga 'ga upe.

⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—'Awamũ nenereapyoi futari jeremiapo are. Anure te nipo enereapyo ee— 'jau Jejui
'ga Pedro 'ga upe.

⁸ —Naani futari. Nerepirei futari jepya— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe.

—Naani. Je enepy pireite'emamũ ene najeremiayuwa rũi ereko— 'jau Jejui 'ga Pedro
'ga upe.

⁹ A'eramũ aipo ojeupe 'ga 'erauwe Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Jepya etee kasi ajee erepirei ne nũ. Jepoa we futar iki ajee epirei 'ũ, jeakaga 'jau a'i
kũi— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

¹⁰ —Naani. Sã'ã ojauk ma'e 'gã piky'ae'ema. 'Gã pya etee 'ã oky'aramũ. A'eramũ 'ã
'gã opya etee ipireita. Nan tee futat petywera Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui. A'eramũ
pẽẽ ipiky'ae'ema 'jawewaramũ 'ga upe. Pẽẽ mũ te ajee 'ã nepẽpouriweri pejetywer awi
rai'i. A'eramũ Janeruwarete 'ga nanẽ imoire'ema 'ga wi. Aipo 'ga ipiky'a ma'e 'jawe ako
ojekatu'oge'ema futat— 'jau Jejui 'ga oree.

¹¹ Jejui 'ga Judas 'ga kwaapa ojee. “Ga futat nipo je mono kũima'e tywera 'gã po pe” 'ea
'ga ikwaapa. A'eramũ 'ga poromũ 'jau oree: “Pẽẽ mũ nipo ipiky'a ma'e 'jawe futat”, 'jau
'ga oree.

¹² Orepý pireipaw ire 'ga afu'ama waity munepa nũ. A'ere 'ga wapyka. Wapyg ire 'ga
oje'ega oree:

—Nepẽneapyoi futari jeremiapofer are. ¹³ A'eramũ je pẽ mueapyou ee. “Ga jane
mu'jara”, pe'je 'ã jee jepi. “Ga Janejararetea”, 'jau 'ã pẽẽ. A'jea futat pe'je. Namutat
je rekoi pẽ nupe. ¹⁴ Je te 'ã pẽ mu'jara. Je futat pẽjararetea. A'etea ako je pẽpy pireita ko,
pẽnemiayuwa 'jawe ko. Mama'ea je 'ã aapo pẽ nupe. A'eramũ ki pẽẽ nan tee futat mama'e
apou pejejaupe je 'jawe— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁵ —Pẽpy ako je apirei pẽ mu'jawamũ
pejejaupe mama'e apo are ko. “Je 'ã kũima'eeteetea. A'eramũ je mama'e apowarũ'em pẽ
nupe”, pe'je kasi pejejaupe ne. Je 'jawe futar iki mama'ea peapo pejejaupe pejejopoa
— 'jau 'ga oree, orepý pirei re.

¹⁶ —A'jea futat je 'i. 'Wyriara 'gã kũima'eeteetea. 'Ga remiayuwa 'gã o'wyriara
nuapyraawi. Moranuwa rerooara 'ga nanẽ nuapyraawi omonoara 'ga. A'eramũ je
'wyriara 'jawe futat pẽ nupe. Jeremiayuwa futat pẽẽ. A'eramũ pẽẽ je 'jawe futat mama'e
apou 'awamũ. ¹⁷ 'Awamũ pekwaap. A'eramũ pẽẽ je'eawer imũ etee futat mama'e apou.
“Pejopoar iki mama'e apo are”, je'eawer imũ mama'e aporamũ nipo pẽẽ pejeku'iramũ
pejemogyau— 'jau 'ga oree ore mu'jau.

¹⁸ —A'ere je napẽ nupe juejue rũi je 'i. Akwaap je pẽẽ. Tejemimu'eramũ je pẽ
mũ'ei. Pẽẽ mũ futat nipo kũima'e tywera 'gã po pe je monou. Ymã we te 'ã 'ga amũ
ka'arana kwasiari inuga je ree rakue. “Je pyri ojemi'wat ma'e 'ga amũ nipo je juka are
ifuwet”, 'jau 'ga 'ã ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. A'eferupi tee nipo pẽẽ mũ je
monou 'gã po pe. ¹⁹ A'eramũ je tejukae'emauwe aipo mome'wau pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ
je'eawer imũ etee ijeapo re je'eawera rerowiaa. A'eramũ nipo pẽẽ 'jau jee: “A'jea futat.
Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ra'e”, 'jau nipo pẽẽ jee— 'jau 'ga oree. ²⁰ —A'jea futat je
'i jeremimokwasi'o 'gã nereko esageramũ 'gã je nanẽ je rereko esage ajemogyau nũ. Je
rereko esageara 'gã je muarera 'ga nanẽ erekou esage ajemogyau nũ— 'jau 'ga oree.

Ae a'wyre'ema upe 'ga monoara 'ga

(Mateu 26.20-25; Maku 14.17-21; Luka 22.21-23)

²¹ Aipo 'e re Jejui 'ga u'arasigeteteramũ. A'eramũ 'ga 'jau oree:

—A'jea futat je 'i. A'jea futat nipo pẽẽ mũ je mono pejepe je ree iporomutare'ema 'gã
nupe je jukaukaa— 'jau 'ga oree.

²² A'eramũ ore arajemogymogyau etee aramã'jãu arajuee.

—Awỹja upe sipo 'ga 'i poromũ?— 'jau ore arajemogyau.

²³ A'eramũ je te'ỹina 'ga pyri katu katu teapyka, 'ga jekoty'aawaretea je. ²⁴ A'eramũ Simão Pedro 'ga ojeпоetyka jee.

—“Awỹja upe te ere poromũ?” ere 'ga upe— 'jau 'ga jee ojeпоetyka.

²⁵ A'eramũ je tejeupe Pedro 'ga 'eramũ tejua 'ga rerowyka katu katu.

—Awỹja upe te ere poromũ, ki Ku'jyp?— 'jau je 'ga upe.

²⁶ A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Peesag iki je mani'oko'o'i akỹma monoa 'ga po pe— 'jau 'ga jee aipo ojeupe je 'eramũ. 'Ga mani'oko'o'i ppyka imuakỹma tyfera pype. A'ere 'ga imonou Judas 'ga po pe. Simão Iskariote 'ga ra'yra 'ga poromũ. ²⁷ Mani'oko'o'ia 'ga po pe imono ppyrauwe mama'eukwaawa 'wryiara 'ua osou 'ga pype. A'erauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere ewau ejemiaporama apou tãmějẽ kaměšĩete— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁸ A'ere ore 'ga pyri ojemi'wat ma'eferamũ norereapyoi 'ga je'eg are.

—Ma'eramũ sipo 'ga aipo 'jau 'ga upe 'wei?— 'jau ore arajaupe.

²⁹ —Mama'e mũ mua nipo kwe 'ga 'ga monoi kũi. Ikaraemãe'ema 'gã nupe ka'aranũũ monou nipo kwe 'ga 'ga monoi kũi— 'jau etee ore arajaupe. “Ga futat nã'ã ka'aranũũ yrũ rerekwara re'ã”, 'jau ore. A'eramũ ore poromũ 'jau “mama'e mũ nipo 'ga oo imua”, 'jau ore ee orojeapyoe'ema rerekou.

³⁰ Jejui 'ga wi mani'oko'o'i ppyka ypy we Judas 'ga afu'ama awau uẽma ore wi. Awau 'ga oporogytau mainana 'wryiara upe, 'gã nupe Jejui 'ga mono are. Ypytunimũ futat 'ga awau ore wi.

Pedro 'ga momoranupawet

(Mateu 26.31-35; Maku 14.27-31; Luka 22.31-34)

³¹⁻³² Judas 'ga ãm ire Jejui 'ga 'jau oree:

—Je pẽneki'yraretea. 'Awamũ futat nipo je manũi. Anurenure'i nipo pẽẽ je manũ re Jeruwarete 'ga pãjẽ resaka. Jepãjẽã nanẽ nipo pẽẽ esaka nũ. A'eramũ nipo pẽẽ aipo resag ire 'jau oree: “Pẽẽ te 'ã pãjẽrete. Pẽnesage 'ã oree”, 'jau nipo pẽẽ oree orepãjẽ resag ire, ore muorypa— 'jau Jejui 'ga oree.

³³ —Kunumĩmet. Nakoa'uweri je namutat pẽ pype. Ko'iko'i ete je oi pẽ nui. Je o re nipo pẽẽ pejewau je rekaa numiamũ. A'ere nipo “nepeoa'uweri je waw ipe”, 'jau ako je judeu 'gã 'wryia'ri 'gã nupe ikue. A'ere je 'awamũ pẽ nupe nanẽ je 'i aipo 'jau nũ— 'jau Jejui 'ga oree. ³⁴ —A'eramũ je mama'e yau mũ mome'wau pẽ nupe. Jeporomutat te je 'ã pẽ nee kwaiwete. A'eramũ ki pẽẽ nanẽ pejeporomutaramũ pejejee. Pejejuerekou esage ki je 'jawe. ³⁵ A'eramũ pejejuereko esage resakara 'gã 'jau pẽ nupe: “Jejui 'ga remiayuwa 'gã futat. A'eramũ 'gã oporomutaramũ ajuee 'ga 'jawe. A'jea futat 'gã 'ga remiayuwa ra'e”, 'jau nipo 'gã pẽ nesaka— 'jau Jejui 'ga oree.

³⁶ Aipo 'ga 'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Ma'ape ene ewau poromũ, ki Ku'jyp?— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Nereoa'uweri je rupi 'awamũ. Anure te nipo ereo je rewiri— 'jau etee 'ga 'ga upe.

³⁷ —Ma'eramũ je tewawe'em ene rupi ki 'ei? Ene reewe futat je manũi tewau kũi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—“Ene reewe futat je oi temanũmũ”, 'jau ene kũi. A'ere je te a'jea futat je 'i enee kũi. 'Awa ppytuna rupi futat nipo ene'me 'gã nupe muapyt, je kwakupa nipo 'gã nupe wyrasokwẽ je'eg enunewe kũi— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

14

Janeruwarete 'ga rupap

¹ Jejui 'ga 'jau wemimu'eramũ oree ikue:

—Pě'arasig kasi ne. Pejepy'a'wyre'emamũ naně pejemogyau nũ. Jarejuwarete 'ga ree etee pejemogyppyyka pejemogyau. Je ree naně pejemogyppyyka pejemogyau nũ. ²Jeruwarete 'ga rupaw ipe kwaiwete 'oga. A'eramũ je pēnupawa mogatyrũmũ tewau. Aipo tywe'em ire amunipo 'ã je aipo na'ea'uweri pē nupe. ³Pēnupawa mogatyrũmaw ire nipo je tejua pē nupe, pē nerawau peu tejepyri pē mogyau. ⁴Pekwaap futat 'ã je wawa piara— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁵A'eramũ Tome 'ga 'jau 'ga upe:

—Norokwaawi ore ene wawa, ki Ku'jyp. Maran sipo ore ene wawa piara kwaawi?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁶A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je futat 'ã pe 'jawewara. Je rupi etee te peo Jeruwarete 'ga pyri. Je 'ã mama'e a'jea etee omome'u. Je futat ae mogyara. Je futat omonoukat pēẽ imogyau Jarejuwarete 'ga pyri, a'e je 'ã pē nupe jepi. ⁷Je kwaaw ire Jeruwarete 'ga naně pekwaap nũ. 'Awamũ 'ã pekwaap 'ga futat. A'eramũ nipo pēẽ 'ga resaka futat— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁸A'eramũ Filipe 'ga 'jau 'ga upe:

—Eesaukat Jarejuwarete 'ga oree, ki Ku'jyp. 'Ga resag ire torerekõẽãi arajemogyau 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Naje kwaawi we nipo ape ki sa? Ymã agawewi te 'ã je rekoi pē pype a'i kũi? Je resakara 'gã Jeruwarete 'ga naně wesak futat nũ kũi. Ma'eramũ ene poromũ “Jarejuwarete 'ga eesaukat oree”, 'jau jee 'ũ? ¹⁰Jeruwarete 'ga je 'jawe futat kũi. Je naně 'ga 'jawe futat kũi. Majepei teewara 'jawe futat ore rekoi kũi. Nererowiari nipo aipoa ki sa?— 'jau Jejui 'ga Filipe 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Nateje'ega etee rũi je amome'u pē nupe 'agamũ. Tejuwarete 'ga je'ega te je amome'u pē nupe kũi. Opãjẽ mũ futat 'ga mama'e apoukari jee. ¹¹Je rerowiat pejepe. Je futat ako Tejuwarete 'ga pir are. 'Ga naně akou jepir are nũ. Aipoa ki perowiat. Jeje'ega rerowiare'ema ki jeremiapofer are je rerowiat pejepe. ¹²A'jea futat je 'i. Je rerowiaara 'gã nipo mama'e apou je 'jawe etee futat. Tejuwarete 'ga pyri je oi 'awamũ. A'eramũ nipo je rerowiaara 'gã mama'e apou je apyraapa— 'jau Jejui 'ga oree. ¹³—A'eramũ pēẽ je rerowiaaramũ je renũina “mama'ea eapo oree”, 'jau ki pēẽ jee. A'eramũ je pē nemienũja apou pē nupe tejer imũ pēẽ enũi re. A'eramũ pēẽ mama'ea pejejeupe je iapo re Jarejuwarete 'ga muorypa, pejejeupe iapoawer are. ¹⁴A'jea futat je'ea. “Mama'ea eapo oree”, tejer imũ tejeupe pēẽ 'eramũ je iapoi futari pē nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

Janeruwarete 'ga 'Agesage

¹⁵—Je ree pejeporomutar ire nipo pēẽ jeje'ega renupa. ¹⁶A'eramũ je teje'ega renuw ire 'jau Tejuwarete 'ga upe: “E'agesagea emono je rerowiaara 'gã nupe 'gã poaawamũ je 'gã poawera 'jawe”, 'jau nipo je 'ga upe. “Namutar iki E'agesagea emogo 'gã pype imoire'ema futat 'gã nui”, 'jau nipo je 'ga upe. ¹⁷'Ga 'Agesagea mama'e a'je are etee futat pē mueapyo Jarejuwarete 'ga ree. Je rerowiare'ema 'gã 'ga 'Agesage kwaape'ema futat. A'eramũ 'ga 'gã nupe U'agesage monowe'em futat. A'ere 'ã pēẽ 'ga 'Agesagea pekwaap. Pē pyri futat 'ga 'Agesagea rekoi. A'eramũ anurenure'i futat akou pē pype, pēnerewaramũ. Janeruwarete 'ga 'Agesagea akou je rerowiaaramũ pē pype— 'jau 'ga oree.

¹⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau nũ:

—Anure nipo je ruri tejewya pē nupe nũ. Naetyga'uweri je pēẽ imogyau— 'jau 'ga oree. ¹⁹—Anurenure'i nipo je rerowiare'ema 'gã naje resagu'jawi. A'ere pēẽ je resagu'jap futat pejepe. Temanũ re miamũ je ferawi etee nũ. A'eramũ nipo je pē mogyau teje'jawe etee futat. ²⁰Pē nupe 'ga 'Agesage rur ire pē mueapyou Jeruwa 'ga ree, je ree 'jau. “Uwarete 'ga pyri 'ga rekoi. Jane pyri naně 'ga rekoi futari nũ” e are pē

mueapyoukaa. “Ga pyri nanē ore rekoi nū” 'e are nanē pē mueapyoukaa nū— 'jau 'ga oree ikue.

²¹—A'eramū ki pēē jeje'ega renupa katu pejemogyau. Jeje'ega renup katuara 'gā iporomutat futat je ree. Aipo 'gā nee Jeruwarete 'ga poromutaramū futat. Je nanē 'gā nee teporomutaramū nū. 'Gā nupe je jekwaawukari futat— 'jau 'ga oree ikue.

²² A'eramū Judas 'ga oporonupa ee 'ga upe. Na Judas Iskariote 'ga rūi. Ajepeja 'ga Judas 'ga te oporonup ee 'ga upe:

—Ma'eramū ene ejekwaawukaa ore upe etee 'ū? Ma'eramū sipo ene ejekwaawukare'ema ejerowiare'ema 'gā nupe?— 'jau Judas 'ga oporonupa ee 'ga upe.

²³ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je ree iporomutat ma'e 'gā jeje'ega wenup futat. A'eramū Jeruwarete 'ga oporomutaramū aipo 'gā nee. Tejuwarete 'ga retee futat je rekoi 'gā nupe. ²⁴ Je ree iporomutare'ema 'gā jeje'ega nuerowiari futari. Nateje'ega rūi te 'ā je amome'u pē nupe. Tejuwarete 'ga je'ega te je 'ā amome'u, temuarera 'ga je'ega etee futat— 'jau 'ga 'ga upe ikue.

²⁵—Pē pype tekou je 'ā a'e mome'wau pē nupe. ²⁶ Anure nipo 'ga U'agesage muri jerekwawer ipe pē poaawamū, pē mu'jau mama'e a'je are, pē muea'aa je'eawer are— 'jau Jejui 'ga oree.

²⁷—Je 'ā jepy'ata'wa futat. A'eramū je teje'jawe etee futat pē mogyau pē mopy'ata'wau. Je rerowiare'ema 'gā nojomopy'ata'wai futari. A'ere je nanarūi. Je te a'jea futat pē mopy'ata'wara. A'eramū ki pēē pejepy'ata'waramū pejemogyau je ree. Pekiye kasi mama'e awi ne— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁸—“Awamū je oi pē nui. A'ere anure je ruri nū”, a'e je ako pē nupe ko. A'ea peenup je'eawera. Je ree iporomutat ma'eramū nipo pēku'i pejemogyau je o re je ree. Tejuwarete 'ga pyri je oi. 'Ga 'ā je apyraapararete futat. A'eramū nipo pēē pejeku'iramū je o are— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁹—Teoa je amome'u pē nupe 'awamū. A'eramū pēē je o re jeje'ega rerowiaa. ³⁰ Amogytaaiw etee je pēē na'ne. Je rerowiare'ema 'gā 'wyriara 'ut ja'wyja'wy jee. A'ere nuapoukara'uweri mama'ea jee. ³¹ Tejuwarete 'ga 'eawer imū etee futat je mama'e apoi tekou. A'ere je rerowiare'ema 'gā anure 'gā neapyoramū Jeruwarete 'ga ree jeporomutar are— 'jau 'ga oree.

Aipo 'epaw ire 'ga 'jau oree:

—Pe'je iruukwe 'aw awi. Soo 'jau— 'jau 'ga oree wemimu'eramū.

A'eramū futat ore arawau aipo awi.

15

Uwa 'ywarete 'jawewat

¹ A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau oree, ore mu'jawamū:

—Je 'ā uwa 'ywarete 'jawe. A'eramū pēē je rerowiaaramū akā 'jawe. A'eramū Jeruwarete 'ga uwa 'ywa jara 'jawe. ² Sā'ā uwa 'ywa tymara 'gā. I'aawa rupi 'gā awau esaka. A'ere amumera akā ni'ai. Amume'ria etee u'a'iramū. A'eramū ijara 'ga i'ae'ema akā monoka jui. I'a'i ma'ea etee 'ga imogatyrumū imogyau. A'ere imogatyrumyera akā u'aramū kwaiwete. Nan tee futat nipo je rerowiaara 'gā. Jeje'ega renupare'ema 'gā akā'ae'ema 'jawe. “Je te 'ā Jejui 'ga remiayuwaretea”, 'jau nipo 'gā numiamū. A'ere nipo 'gā nuapoi Jeruwarete 'ga remifutar imū mama'ea. Nuenuwi 'gā 'ga je'ega. A'e 'gā 'ga ope'a je wi imonou muku. Amumera 'gā te nipo ajee akā mogatyrumyera 'jawe. A'e 'gā a'jea futat Jeruwarete 'ga amu'akwaap 'gā mama'e tywera apoe'em are 'gā mogyau. Aipo 'gā akā mogatyrumyera 'jawe i'a kwaiwete ma'e 'jawe ajemogy jee. 'Gā a'jea futat 'ga remifutar imū etee mama'e wapo ajemogyau. ³ A'ere 'ga ako pē mogatyrūi ko. Jeje'ega a'jea futat peenup katu katu. A'eramū 'ga ako pē katu'oka ko— 'jau 'ga oree. ⁴—Sā'ā akā o'yw are u'ama etee i'aa. O'yw awi akā open ire ni'au'jawi. Nan tee futat jepir are

ajemogy ma'eramũ etee Jeruwarete 'ga remifutar imũ mama'ea peapo pejemogyau. A'eramũ je pẽ nerekou tejeape futat— 'jau 'ga oree.

⁵—Je uwa 'ywarete 'jawe futat. Pẽẽ akã 'jawe. Jepir are pejemogyau. Je tekou pẽ nee 'jau. A'eramũ je pẽ poaa mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. Peje-poare'emamũ nepeapoa'uweri mama'ea— 'jau 'ga oree. ⁶—Sã'ã uwa 'ywa jara 'ga akã ypiwera monoga imonoa iapya jui. Nan tee futat Jeruwarete 'ga jepir areware'ema 'gã monoi muku je wi. ⁷ Je ree ajemogy ma'eramũ pẽẽ jeje'ega renuparamũ futat. A'eramũ Jeruwarete 'ga “mama'e mũ eapo jee”, ojeupe 'eramũ iapou futat pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ⁸—Jeruwarete 'ga remifutar imũ pejemogy re pẽẽ mama'e apou 'ga 'eawer imũ etee. A'eramũ pẽ nesakara 'gã 'jau pẽ nupe: “Janeruwarete 'ga 'ã esageay”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe pẽ nesag ire. “Gã 'ã a'jea futat Jejui 'ga remiayuwa”, 'jau nipo 'gã pẽ nesag ire— 'jau 'ga oree ikue.

⁹—Jeruwarete 'ga iporomutat je ree. A'eramũ je nan tee futat teporomutaramũ pẽ nee. A'eramũ ki pẽẽ jeje'ega renuparamũ jeje'ega anupa ywyapi pejemogyau. A'eramũ je taetu teporomutaramũ pẽ nee. ¹⁰ Sã'ã je Tejuwarete 'ga je'ega renup katu katua je rekoa. A'eramũ 'ga a'eramũ oporomutaramũ a'jea futat je ree. Nan tee futar iki jeje'ega peenup pejemogyau. A'eramũ te jeporomutaramũ pẽ nee pejemogyaramũ— 'jau 'ga oree.

¹¹—Aipoa je amome'u pẽ nupe pẽ muekõẽãinawamũ. Je 'ã ekõẽã ma'eramũ. A'eramũ je teje'jawe pẽnekõẽãja futaa. ¹² Jeporomutat je pẽ nee. A'eramũ je tejejukau esage pẽ nee. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Pẽporomutar iki pejejee. Pejejuka esage ki pejejee, je 'jawe futat— 'jau 'ga oree ikue. ¹³—Ojekoty'aaw are iporomutat ma'e 'gã amanũmũ ojekoty'aawa 'gã nekwawer ipe. Nitywi 'ga amũ aipo 'ga apyraapara 'gã, ojekoty'aaw are iporomutara apyraapara 'gã. ¹⁴ Jeje'ega renuw ire pejemogyau jejekoty'aawamũ.

¹⁵—Naje upe oporowyky ma'e rũi pẽẽ. Jejekoty'aawa te pẽẽ. I'wyriat ma'e 'gã o'wyriara porowykyrama nokwaawi. Mama'e eapo amũ 'eramũ etee te 'gã o'wyriara porowyky apoi. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejemogyau jejekoty'aawamũ. A'eramũ je tejeupe Tejuwarete 'ga remimome'u mome'waupap pẽ nupe. ¹⁶ Napẽẽ nũi ako je pyyrũ pejepe ikue. Je te apyyrũ pẽẽ kwe pe imonopyramũ mama'e esage apoukaawamũ Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. Aipoa pẽnemiapoa nateepawa'uweri futari. Nan-uaramũ Jeruwarete 'ga mama'e muri futari pẽ nupe jeje'eg imũ ojeupe mama'e renũi re. ¹⁷ Ma'eramũ 'ã je 'i poromũ pẽ nupe. Pẽporomutar iki pejejee pejemogyau, je 'i pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

'Ga rerowiaara 'gã nee iporomutare'ema 'gã

¹⁸—Je rerowiare'ema 'gã pejejee iporomutare'emamũ ki pẽnea'at je ree. Je ree ra'ne te 'ã 'gã niporomutari. ¹⁹ Oje'jawe pejemogy re amunipo 'ã 'gã poromutaramũ pẽ nee. A'ere 'ã na'gã 'jawe rũi tãmějẽ tepejemogy. Je 'ã amũ'ẽ pẽẽ 'gã nui pẽ mogyau tejemiayuamũ. A'eramũ 'gã oporomutare'emamũ pẽ nee pejemogyaramũ— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁰—Je'eawer are ki pẽnea'at, “I'wyriat ma'e 'gã o'wyriara nuapyraawa'uweri” 'e are. A'eramũ 'gã je rereko tywer ire pẽẽ nanẽ pẽ nerekou tyweaete futat nũ. Jeje'eg are wapyaka re ki 'gã peje'eg are nanẽ tuapyaka nũ. ²¹ Pẽẽ 'ã je rerowiaara. A'eramũ 'gã pẽ nerekou tyweaete. Je muarera 'ga 'gã nokwaawi. A'eramũ 'gã a'eramũ pẽ nerekou tyweaete futat— 'jau Jejui 'ga oree. ²²—'Au ako tejua 'gã mu'jau Tejuwarete 'ga je'eg are ai'i nũ. Je amu'e'em ire taetu amunipo 'ã 'gã 'jau: “Norokwaawi ore Jarejuwarete 'ga porogytaa. A'eramũ ore orotywera kwaape'ema nanẽ nũ”, 'jau amunipo 'ã 'gã. A'ere 'gã 'ga porogyta kwaawi futari. A'eramũ 'gã o'mearũe'emamũ 'ga upe. ²³ Je ree iporomutare'ema 'gã Jeruwarete 'ga ree nanẽ niporomutari nũ. ²⁴ 'Gã nemiapoe'ema ako je iapou'jau'japa agawewi 'gã neape ai'i. Nitywi 'ga amũ aipo apou je 'jawe. Aipo resage'em ire amunipo 'ã 'gã 'iarũi “Naruesagi ore Jejui 'ga remiapofera. A'eramũ ore 'ga rerowiare'ema” e'iarũi amunipo 'ã 'gã jee. A'ere ako 'gã esagi agawewi futat ai'i. Je

ree 'gā poromutare'em tee ate. Jeruwarete 'ga ree nanē nanuara 'gā niporomutari nū—'jau Jejui 'ga oree. ²⁵—Ymā te 'ga amū ka'arana kwasiaa je ree rakue: “Naapoi agawewi je mama'e tywera. A'etea je ree 'gā poromutare'em tee ate”, 'jau 'ga amū inuga ikwasiaa rakue. Aipoa 'gā ikwasiaa inuga je ree rakue—'jau 'ga oree.

²⁶—Tejuwarete 'ga pyri tewaēm ire ta'e 'ga upe 'jau: “E'agesagea emono je rerowiaara 'gā nupe”, ta'e Tejuwarete 'ga upe 'jau. A'eramū nipo 'ga imua pē nupe je ree pē mu'jawamū. Mama'e a'je are etee te 'ga pē mu'ei. ²⁷ A'eramū pēē je mome'wau 'gā nupe. Pejejepype je reko ypyrauwe ako pejeatau pejejemogyau je rewiri jeje'ega renupa ai'i. A'eramū pēē 'awamū pēē nanē 'gā mu'jau je ree nū—'jau Jejui 'ga oree ikue.

16

¹ A'ere Jejui 'ga oporogytau oree nū:

—Aipoa je amome'u pē nupe tejerowiar awi pē momigukaawe'emamū. ² Anure nipo je rerowiare'ema 'gā pē mū'ēi janejatykaaw awi. “Jejui 'ga rerowiaara pēē. A'eramū pēē pejewau peje'jāu ore wi”, 'jau nipo 'gā pē nupe. Pēē mū juka re nipo 'gā 'jau ajaupe: “Jarejuwarete 'ga remifutar imū jane 'gā apisi”, 'jau futatee nipo 'gā ajemogyau. ³ Jeruwarete 'ga nipo 'gā ikwaape'ema agawewi. Je nanē nipo 'gā je kwaape'ema nū. A'eramū nipo 'gā pē nerekou tyweaete. ⁴ A'eramū je 'awamū 'gā nemiaporama mome'wau pē nupe. A'eramū pēē anure 'gā iaporamū pejejea'aramū je'eawer are. “Omome'u tāmējē ako Jejui 'ga janee ikue”, 'jau nipo pēē—'jau 'ga oree.

Janeruwarete 'ga 'Agesage

—Pē pype tekou ako je aipo mome'wawa'ne'em pē nupe ai'i. ⁵ A'ere je 'awamū je oi pē nui. Temuarera 'ga pyri je oi tejewya nū. A'e are ako je pē mu'ei ko. A'etea 'ā pēē mū “Ma'ape te ereo?” 'jawe'em jee. ⁶ Peje'arasigamū etee 'ā aipo pejejeupe je 'eramū. ⁷ A'ere a'jea futat aipo je'ea. Je oe'em ire amunipo 'ā pē poara 'ga nura'uweri pē nupe. Teo re te je 'ga 'Agesage muri pē nupe pē poaawamū. A'eramū pēē pejeku'iramū je o are. ⁸ 'Ga 'Agesagea 'ut ywy pewara 'gā mueapyou 'gā tywer are. Mama'e a'je are 'gā mueapyou 'ua. “Pētywer are Ku'jywa 'ga pē nereko tyweri” 'e are 'gā mueapyoawamū 'ga U'agesage muri pē nupe—'jau Jejui 'ga oree. ⁹—Je rerowiare'ema 'gā naeapyoī “Jejui 'ga rerowiare'emamū ae ia'wyre'emamū juejue ae jemogyi Ku'jywa 'ga upe” 'e are weapyoe'emamū. Aipo are te 'ga 'Agesagea 'gā mu'akwaawi. ¹⁰ Mama'e esage are nanē 'ga 'Agesagea 'gā mueapyou nū. Je 'ā mama'e esagea etee iapou. A'eramū je tewau Tejuwarete 'ga pyri. Naje resagu'jawi pejepe. ¹¹ Ku'jywa 'ga ajuereko tywerete are nanē 'gā mueapyou. Mama'eukwaawa 'wyriara upe Ku'jywa 'ga 'i ikue: “Anure nipo ereo tata pe”, 'jau 'ga mama'eukwaawa 'wyriara upe ikue. Je rerowiare'ema 'gā mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa futat. A'eramū nipo 'gā awau tata pe o'wyriara rupiwewe futat—'jau Jejui 'ga oree.

¹²—A'ere kwaiwete je pē nupe je remimome'urama. A'ere 'awamū nepēneapyoī we ee. A'eramū je imome'wawe'em pē nupe. ¹³ 'Ur ire te nipo Ku'jywa 'ga 'Agesagea pē mu'ei mama'e a'je are etee te. 'Ga je kwaawukari pē nupe. Naoje'eg imū rūi 'ga pē mu'ei. Wemienuwer are te 'ga pē mu'ei. Ijeaporam are nanē 'ga pē mu'ei nū. ¹⁴ Jeruwarete 'ga 'Agesagea jeje'ega renuw ire 'ga pē mu'ei ee. A'eramū te nipo pēneapyo je ree. “Jejui 'ga esage” pē mu'eukaa pejejaupe. ¹⁵ Tejuwarete 'ga 'jawe futat jerea'aramū mama'e are. A'eramū je 'jau pē nupe: Ku'jywa 'ga 'Agesagea nipo pē mu'e je'eawer are, enuw ire, a'e je 'ā pē nupe—'jau Jejui 'ga oree.

“Tejuwarete 'ga pyri je oi” 'ga 'eawet

¹⁶—Anurenure'i nipo pēē je resake'ema pejejemogyau. Anure tāmējē te nipo je resagu'jap pejepe nū—'jau 'ga oree.

¹⁷ Aipo orojeupe 'ga 'eramū ore 'jau arajaupe:

—Ma'eramū te 'ga 'i poromū janee? “Anurenure'i nipo naje resagu'jawi pejepe. Anure tāmējē te nipo je resak pejepe nū”, e'i 'ga 'ā janee. “Tejuwarete 'ga pyri je oi, tejewya nū. A'eramū pēē a'eramū je resagu'jape'ema”, e'i 'ga 'ā janee. Ma'eramū 'ga poromū 'jau nū'ū?— 'jau ore arajaupe. ¹⁸—Maranime sipo anurenure'ia? Maranime sipo anurea? Janereapyoi jane 'ga porogyta are nū'ū— 'jau ore arajaupe.

¹⁹ Jejuī 'ga aipo arajaupe 'e kwaapa 'ūina. “Iporonuwiwet 'gā je'e are”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau oree:

—“Anurenure'i nipo pēē je resake'ema. Anure tāmējē te nipo je resagu'jap pejepe”, a'e ako je pē nupe ko kūi. A'e are nipo nepēneapyoi?— 'jau 'ga oree. ²⁰—A'jea futat je 'i. Anure nipo pēē je rapirūmū je manū re. Je manū re nipo pē'arasig je ree. Je rerowiare'ema 'gā te nipo ajee iku'i etee ajemogyau je manūnamū. Pēē te nipo ajee pē'arasigaip je ree. A'ere nipo anure pejeku'iramū nū. ²¹ Sā'ā kūjāa wa'yray reru'arasiga ojewi wa'yra rayramū. A'ere 'ā ojewi wa'yra 'ar ire aku'iramū nū. Wea'aru'jawe'emamū 'ā wa'yra rayfer are. Aku'iramū etee 'ā wa'yr are nū. ²² Nan tee futat nipo pēē 'awamū peje'arasigamū pejejemogyau. A'ere nipo pēē anure je resagu'jaw ire pēku'i pejejemogyau nū. A'eramū nipo 'gā amū pēku'i mateepawarūme'em pē nui— 'jau 'ga oree.

²³—Aipoa 'ara rupi nipo pēē 'jawe'em je upe, “ore mu'e ape aipo are”, 'jawe'em nipo pēē jee. Ku'jywa 'ga 'Agesagea te nipo pē mu'e mama'e are. A'jea futat je 'i. Pēē 'ā je rerowiaaramū. A'eramū 'ga “mama'ea eapo amū jee”, jerer imū ojeupe 'eramū Ku'jywa 'ga iapou pē nupe. ²⁴ Nepeenūi we te 'ā mama'ea 'ga upe jerer imū. A'eramū ki pēē 'awamū mama'e renūina 'ga upe. A'eramū 'ga imua pē nupe. A'eramū te nipo pēku'i a'jea'jea futat pejejemogyau— 'jau Jejuī 'ga oree.

²⁵—Mama'e mū ako je amome'u pē nupe pē mu'jawamū ai'i. A'ere anure nipo je Tejuwarete 'ga mome'ui katu katu pē nupe. ²⁶ Naje rūi futat mama'e aenūi Ku'jywa 'ga upe pē nupe. Je rerowiat 'ā pejepe. A'eramū pēē futat mama'e renūina Jarejuwarete 'ga upe pejejeupe. ²⁷ Jeruwarete 'ga iporomutat pē nee. Je ree pēporomutaramū. “'Ga wi je ruri” 'ea 'ā perowiat. A'eramū 'ga oporomutaramū pē nee. A'eramū 'ga mama'e apou pē nupe ojeupe pēē 'eramū. ²⁸ A'jea futat je ruri Tejuwarete 'ga wi 'au ywy pe ikue. A'ere 'awamū je oi tejewya ywag ipe 'ga pyri nū— 'jau 'ga oree.

²⁹ A'eramū ore 'ga remimu'eramū 'jau 'ga upe:

—'Awamū namorogytau rūi ore mu'e ape. Orereapyo ore 'awamū eneporogyta are ki 'ei— 'jau ore 'ga upe. ³⁰—Ene 'ā a'jea futat enereapyo katu katu mama'e are. Arajaupe oreporogyta jemima we 'ā ene ikwaapa. A'eramū ene ore mueapyou ee, ee ore poronuwe'emaue. A'eramū ore “Ku'jywa 'ga wi je ruri” 'e rerowiaa— 'jau ore 'ga upe.

³¹ A'eramū 'ga 'jau oree:

—A'jea futat sipo je rerowiat pejepe 'awamū?— 'jau 'ga oree. ³²—A'ere'ere'i futat nipo pēē pekwasī'o pejewau pejeje'wyr ipe je wi. Nepepytai'i futari nipo amū je pyri. A'ere Jeruwarete 'ga te 'ga rekoi je pyri. A'eramū je natejetee'i rūi tekou. ³³ Aipoa je 'ā omome'u pē nupe pē mopy'ata'waawamū. A'eramū pēē pejekyjawe'em pejejemogyau. Je rerowiaara pēē. A'eramū pēē pejepya'awyre'emamū je ree pejejemogyau. Je rerowiare'ema 'gā nipo pē nerekou tyweaete. A'ere kasi pepojeuw ine. Je te 'ā 'gā 'wryiara pājēa 'arimū akwap— 'jau Jejuī 'ga oree.

17

'Uwarete 'ga upe oje'ega monoawet

¹ Wemimu'eramū ore upe oporogytapaw ire, 'ga amā'jāu ywau oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. 'Awamū iwaēmi jeresage resaukaawa upe. Jeresagea eesaukat 'gā nupe. A'eramū je nanē eneresage resaukararūmū 'gā nupe nū. ² Eneje'eg imū ako je ruri ikue.

Ene futat 'ā je rerowiarukaa 'gā nupe. A'eramū je tejerowiaara 'gā mogyau nakwaparimū rūi futat. Je futat 'gā amomyau 'gā mogyau. ³ A'eramū jeremimomyaufera 'gā ene kwaapa. “Ga etee futat Janeruwaretea”, 'jau nipo 'gā enee. A'eramū nipo 'gā a'eramū je nanē je kwaapa nū. “Jejui Kristu 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat”, 'jau nipo 'gā jee je kwaaw ire. ⁴ Eneporowykya je aapopap 'gā nupe ene'eawer imū. Eneresagea nanē je esaukaa 'gā nupe nū. ⁵ Ymā ako ywy apoe'emauwe jeresagea ereesaukat jarejepyriwara 'gā nupe ikue. A'eramū ene 'awamū nanē esaukaa ejepyri je o re nū— 'jau Jejui 'ga oje'ega monou 'Uwa 'ga upe.

⁶ A'ere Jejui 'ga wemimu'eramū ore mome'wau 'Uwarete 'ga upe:

—Ene 'ā je rerowiarukar ape 'gā nupe. A'eramū je ene kwaawukaa tejerowiaara 'gā nupe ai'i. 'Gā 'ā eneremiayuwa rakue. A'eramū ene 'gā mua jee, jeremiayuwamū. Eneje'ega 'gā wanup. ⁷ A'eramū 'gā 'awamū ikwaapa, “tejuwa 'ga je'eg imū tee je pē mu'ei” 'ea 'gā erowiaa. ⁸ Eneje'eg are je 'ā 'gā mu'ei. A'eramū 'gā “Jeruwarete 'ga te 'ā je mut” 'ea 'gā erowiaa.

⁹ —'Gā nee je porogytai enee. Natejerowiare'ema 'gā nee rūi je porogytai enee. Tejeupe eneremimurera 'gā nee te je porogytai enee. Eneremiayuwa futat 'gā. A'eramū je a'eramū teje'ega monou ene upe 'gā nee. ¹⁰ Je rerowiaara 'gā juejue janeremiayuwamū. Enema'eramū, jema'eramū 'jau. A'eramū nipo 'gā neko esage resakara 'gā 'jau jee: “A'jea futat Jejui 'ga resageramū ra'e. Sā'ā 'ga remiayuwa 'gā jemogy esagea”, 'jau nipo 'gā nesakara 'gā jee.

¹¹ —Kiapi'ni, Ene te 'ā eneresageay. A'ere'ere'i futat je oi peu ene pyri nū. Napytai je 'au ywy pe. A'ere janeremiayuwa 'gā pytai 'au. A'eramū ene epājē mū 'gā a'gwau mama'e tywer awi jarejeupe. Je upe ejemimurera 'jawerimū etee futat 'gā a'gwau mama'e tywer awi jarejeupe. Majepei teewara 'jawe te 'ā jane rekoi. A'eramū ene majepei 'yweteewara 'jawe 'gā mogyau jareje'jawe.

¹² —'Gā pype tekou je 'gā a'gwau mama'e tywer awi. Tejeupe ene epājē muawer imū etee futat je 'gā a'gwau. Noka'jami 'ga amū je wi. Majepeja 'ga etee te ajee jeremiayuwa 'ga naje rerowiari. Nitywi 'ga amū je rerowiarukararūmū 'ga upe. Tata pe oo ma'e 'ga wejue te. Ymā te 'gā ka'arana kwasiari inuga 'ga ree rakue. A'eramū nipo tata pe 'ga o re ka'arana mogytaara 'gā 'jau “a'jea futat ra'e. Mama'e a'je are 'gā ka'arana kwasiari inuga rakue”, 'jau nipo 'gā— 'jau Jejui 'ga u'ama 'Uwa 'ga upe.

¹³ —A'ere'ere'i futat je oi ene pyri. A'eramū je 'au tekouwe aipo 'jau enee 'gā nemianuwauwe, 'gā maku'iawamū. Afutat je 'gā ku'ia teje'jawe. ¹⁴ Eneje'ega je imome'wau'jau'japa 'gā nupe 'gā nerekou. Je najerea'ara'uweri mama'e tywer are. Jeremimu'efera 'gā nanē wea'are'emamū mama'e tywer are nū. Natejerowiare'ema 'gā 'jawe etee rūi ore jemogyi mama'e tywera apou. A'eramū nipo eneje'ega rerowiare'ema 'gā oporomutare'emamū 'gā nee 'gā jemogyramū. ¹⁵ Eroo jeremiayuwa 'gā je reewe 'awa ywy awi, na'ea'uweri je enee. Ea'gu ki 'gā mama'eukwaawa 'wyriar awi, a'e te je enee— 'jau Jejui 'ga oporogytau u'ama 'Uwarete 'ga upe.

¹⁶ —Na'auwara rūi te 'ā je. A'eramū je ree ojemu'e ma'e 'gā nanē wea'are'emamū mama'e tywer are ajemogyau 'jau. Mama'e esage apo are etee 'gā taea'at ajemogyau 'jau. Naje rerowiare'ema 'gā 'jawe rūi 'gā jemogyi— 'jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe u'ama oporogytau. ¹⁷ —Emogy 'gā ejemiayuwamū. Eneje'ega a'jea futat. Eje'eg imū ejekwaawukat 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'Uwa 'ga upe u'ama. ¹⁸ —Ene te 'ā je mur ape 'au ywy pe eje'ega mome'waramū. A'eramū je nan tee futat 'gā mokwasi'wau eneje'ega mome'waramū. ¹⁹ 'Awamū je jemonoi enepo pe. Ene'eawer imū etee futat nipo 'ā temanūmū. A'eramū nipo je rerowiaara 'gā ajemogyau eneremiayuwamū je 'jawe, mama'e apou enee je 'jawerimū— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe u'ama.

²⁰ —A'ere je natejewiriwara 'gā nee etee rūi je porogytai enee. Anure nanē nipo 'gā oi okwasi'wau kwe pe je mome'wau 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā nenupara 'gā

amū je rerowiaa nanē nū. A'eramū je tejerowiaarama 'gā nee nanē teje'ega enee nū. ²¹ Afutat je majepei tee tup ma'e 'jawe 'gā jemogya. Sā'ā ae majepei tee aeruwa. Nan tee 'gā tojekoty'ar esage jane ree 'jau. Sā'ā jane majepei teewara 'jawe jane rekoa. Nan 'gā nekoa je afutat nanē jarejepyri. A'eramū nipo majepei 'yweteewara 'jawe 'gā jemogyramū 'gā nesakara 'gā je rerowiaa— 'jau Jejui 'ga 'Uwa 'ga upe. ²²—Je 'ā esage ma'ea. A'eramū ako ene je muorywukaa jarejepyriwara 'gā nupe ikue, ywagipewara 'gā nupe ikue. A'eramū je nan tee futat 'gā muesageu tejesage 'jawe. A'eramū 'gā ajemogyau majepei 'yweteewara 'jawe jane 'jawe— 'jau Jejui 'ga oporogytau u'ama 'Uwa 'ga upe. ²³—Je 'ā ako 'gā pype. Ene nanē 'ā ekou je pyri nū. A'eramū je rerowiaara 'gā majepei 'yweteewara 'jawe etee futat ajemogyau. A'eramū nipo je rerowiare'ema 'gā weapyoramū ee. “A'jea futat 'ga Ruwarete 'ga poromutaramū nanimenime 'ga ree ra'e. A'eramū nipo nan tee futat 'gā oporomutaramū jane ree nū” 'e are nanē nipo 'gā weapyoramū ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

²⁴—Kiapi'ni. Eneporomutat ako je ree ywy apoe'emaue futat ikue. Ma'eramū 'ā ako je muorywukar ape ywagipewara 'gā nupe ikue. Jeresagea ako ywagipewara 'gā esaka ikue. 'Awamū 'ā ene 'auwara 'gā nupe je rerowiarukaa nū. A'eramū je ywag ipe tejerowiaara 'gā neroo futaa. A'eramū 'gā jeresagea resaka— 'jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe u'ama oje'ega.

²⁵—Kiapi'ni. Eneeresageay te 'ā. Ene rerowiare'ema 'gā nenekwaawi futari. A'ere 'ā je ene kwaawi futari. A'eramū 'ā 'awamū jeremimu'e 'gā ene kwaapa futat. “A'jea futat 'ga Ruwarete 'ga 'ga muri rakue” 'ea 'gā ikwaapa 'awamū— 'jau Jejui 'ga 'Uwa 'ga upe. ²⁶—Je akwaawukat ene 'gā nupe ai'i. 'Awamū miamū futat je tekou ene kwaawukaa 'gā nupe nū. A'eramū nipo 'gā je ree eneporomutara 'jawe etee futat 'gā oporomutaramū ajuee. A'eramū nipo je 'ā tekou 'gā pype— 'jau Jejui 'ga oje'ega monou u'ama 'Uwarete 'ga upe.

18

Jejui 'ga pyykawet

(Mateu 26.47-56; Maku 14.43-50; Luka 22.47-53)

¹ 'Uwarete 'ga upe oporogytapaw ire Jejui 'ga awau jui. Wemimu'eramū etee ore rerawau. A'eramū ore arawau 'yekwa'wi raapa, Setrō 'jawa raapa. Y'wa 'ywa tymaw ipe ore orowaēma. ² Ore wawetea futat aipo jepi. Aipo pe futat Jejui 'ga ore rerawau ore mogytaw jepi. A'eramū Judas 'ga aipoa arawawera kwaapa. ³ A'eramū Judas 'ga peu futat jefaruu 'gā nerawau Jejui 'ga pyygukaa.

'Gā oe'emaue mainana 'wyrriara 'gā, fariseu 'gā netee 'jau jefaruu 'gā nupe: “Pe'je pejewau 'ga rupi Jejui 'ga pyyka”, 'jau 'ga 'gā nupe rai'i. Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gā nanē 'ga imonou 'gā nupi nū. A'eramū Judas 'ga 'gā nerawau Jejui 'ga resaukaa 'gā nupe. Muawa 'gā erawau. Tata nanē 'gā erawau wape resakaawamū nū. 'Ua 'gā owaēma Jejui 'ga upe. ⁴⁻⁵ Judas 'ga akou jefaruu 'gā pype, 'gā po pe Jejui 'ga monoara 'ga poromū.

Opyyk 'gā nura Jejui 'ga ikwaapa ojee. A'eramū 'ga awau 'gā nowosōu.

—Awỹja te peekat pejemogyau?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Jejui 'ga ore aruekat arakou, Nasare pe waranup ma'efera 'ga ore aruekat arakou— 'jau 'gā 'ga upe.

—Koromū futat je rekoi— 'jau 'ga 'gā nupe aipo 'eramū.

⁶ Aipo ojeupe 'ga 'eramū, 'ga upe 'ut ma'efera 'gā ojewya akupeu, awau u'aa ywyu.

⁷ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Awỹja rekaa te pejot?— 'jau 'ga 'gā nupe nū.

—Jejui 'ga ore aruekat, Nasare pe waranup ma'efera 'ga ore aruekat arakou— 'jau 'gā 'ga upe.

⁸—Koromũ futat je rekoi, a'e je ako pẽ nupe ko. Je ree pejeporopyygiweramũ ki je etee futat je pyyk pejepe. Pekok kasi jeremimu'efera 'gã nee ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁹'Uwarete 'ga upe oje'ega monopyywer are futat 'ga 'i rai'i. “Tejeupe eneremimurera 'gã a'gui, Kiapi'ni. Noka'jami futari 'ga amũ je wi”, 'jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe rai'i. A'eramũ 'ga a'e are 'jau jefaruu 'gã nupe “Tene ki 'gã oi”, 'jau jupe.

¹⁰Aipo Jejui 'ga je'ega renupawe Simão Pedro 'ga ogyuu rekyita yrũ awi. A'eramũ 'ga mainana 'wyriararete 'ga remiayuwa namĩ monoka ogyuu pyu. Furuk. 'Ga jakwatawa katywara 'ga namĩ yypa. Inamĩ ywipywera 'ga rera Mauku.

¹¹—Ereapo awi nanuara! Ere egyuu munepa epy ryrũ pype nũ— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe. —Jeruwarete 'ga remifutar imũ futat 'gã nuri je pyyka. A'eramũ je tejereko tywerukaa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Anasi 'ga rog ipe 'ga reroowet

¹²A'eramũ jefaruu 'gã, o'wyriara 'ga retee Jejui 'ga pyyka ifaa. Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã nanẽ 'gã poaa Jejui 'ga far are. ¹³'Ga far ire 'gã 'ga rerawau Anasi 'ga rog ipe ra'ne. Aiporamũ Kaifasi 'ga mainana 'wyriararetea. Anasi 'ga Kaifasi 'ga ratyuwa. ¹⁴Aipo Kaifasi 'ga futat 'jau judeu 'gã 'wyria'ri upe rai'i: “Tene Jejui 'ga manũ. 'Ga manũ re nipo romanũ 'gã jane apisawe'em”, 'jau 'ga 'wyria'ri upe rai'i.

Pedro 'ga Jejui 'ga kwakupa

(Mateu 26.57-58, 69-70; Maku 14.53-54, 66-80; Luka 22.54-57)

¹⁵Anasi 'ga rog ipe 'gã Jejui 'ga rerooramũ, Simão Pedro 'ga awau 'ga rewiri. 'Ga amũ nanẽ awau 'ga rewiri nũ, Jejui 'ga remimu'efera 'ga nanẽ awau 'ga rewiri nũ. Mainana 'wyriararete remiesapytera 'ga poromũ. A'eramũ 'ga awau osou Jejui 'ga rupi, mainana 'wyriara 'ga roga osoma pype. ¹⁶A'ere Pedro 'ga nosei 'gã nupi. Iosoma rokwar ipe te 'ga pytai. A'eramũ ose ma'e 'ga awau ojewya oje'ega iosoma rokwar raarana ãẽ upe:

—Tene jejekoty'aawa 'ga resei ã— 'jau 'ga awau ãẽ upe.

A'eramũ ãẽ Pedro 'ga mogeu.

¹⁷A'ere ãẽ Pedro 'ga upe ãẽ 'i:

—Nawã nemipyyga kã remiayuwa rũ nipo ene?— 'jau ãẽ 'ga upe.

—Naani nũ ã— 'jau Pedro 'ga ãẽ upe.

¹⁸Iro'ysagay 'gã nupe. A'eramũ mainana 'wyriara remiayuwa 'gã, Jarejuwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã netee 'upa ojepe'jau tata are. A'eramũ Pedro 'ga ojepe'jau u'ama 'gã pyri.

Mainana 'wyriara 'ga poronupawet

(Mateu 26.59-66; Maku 14.55-64; Luka 22.66-71)

¹⁹A'eramũ mainana 'wyriararetefera 'ga, Anasi 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ja are te 'gã eremu'e jepi? Awÿja te eremu'e jepi?— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Pẽ neape futat te 'ã je porogytai 'gã nupe jepi. Judeu 'gã jatykaaw ipe, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Mĩmer imũ je 'ã 'gã mu'jau pẽnemiesagamũ jepi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²¹—Ma'eramũ sipo je moporogytaukar ape ejeupe? Je renuparera 'gã tomome'u enee kũi. 'Gã okwaap futat je'eawera kũi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe u'ama.

²²Aipo 'ga 'eramũ jefaruuna'nĩ 'ga amũ Jejui 'ga reakwapeteka.

—Aipo ere te nipo mainana 'wyriararete 'ga upe ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

²³A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Mama'e tywera mũ je imome'u re amunipo 'ã mama'e tywera ere jee 'auwara 'gã nemianuwamũ. Mama'e a'jea je 'eramũ ma'eramũ ene je reakwapetegukaa 'ga upe ki 'ei?— 'jau Jejui 'ga Anasi 'ga upe.

²⁴ A'eramũ Anasi 'ga Jejui 'ga rerawaukaa Jarejuwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã nupe. 'Ga faa 'gã erawau Kaifasi 'ga upe. Mainana 'wyrirarete 'ga poromũ Kaifasiramũ.

Pedro 'ga 'ga kwakuwu'japa

(Mateu 26.71-75; Maku 14.69-72; Luka 22.58-62)

²⁵ A'e pype Pedro 'ga ojepe'jau u'ama. A'e pe ojepe'e ma'e 'gã amũ 'jau 'ga upe:

—Na'ga remimu'ea rũi nipo ene ki sa?— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Pedro 'ga 'jau:

—Naani nũ'ũ.

²⁶ A'eramũ mainana 'wyrirarete remiayuwa 'ga amũ oporonupa ee Pedro 'ga upe nũ. 'Ga upe ee oporonup ma'e 'ga inamĩ yywipyrera 'ga pytuna 'ga.

—Naene rũi nipo ore aruesak Jejui 'ga ppykaw ipe ra'e ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁷ —Tee. Naani nũ'ũ. Nakwaawi je 'ga nũ'ũ. Awỹja upe pẽẽ 'jau 'ũ?— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe nũ.

A'erauwe wyrasokwẽ oje'ega.

Piratu 'ga upe Jejui 'ga reroowet

(Mateu 27.1-2, 11-14; Maku 15.1-5; Luka 23.1-5)

²⁸ Ai'iwetetewe 'gã Jejui 'ga rerawau Kaifasi 'ga rog awi. 'Wyrirarete 'ga rog ipe 'gã 'ga rerawau, Piratu 'ga rog ipe. Ku'emaiaiw are futat 'gã 'ga rerawau 'ga rog ipe. Judeu 'gã 'wyriri'ri 'gã Piratu 'ga roga pype osowe'em. Piratu 'ga judeue'ema. Judeu 'gã osowarũe'em judeue'ema 'gã nog ipe ra'e jepi. “Ga roga pype jarese re jane jemoky'ai Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ jane mama'e 'wawarũe'em jarejatykaaw ipe”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã osowe'em. ²⁹ A'eramũ Piratu 'ga uẽma oje'ega 'gã nupe:

—Mama'e tywera te 'ga wapo pẽ nupe ra'e?— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁰ —Mama'e tywera 'gã iapoe'em ire amunipo 'ã ore narueruri 'ga ene upe— 'jau 'gã 'ga upe.

³¹ A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je ajee 'ga rerawau erekou tyweaete pejeypy 'gã nemikwasiarer imũ etee futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Naani. 'Ga juka are orefuweramũ. A'ere 'ã pẽẽ romanũnamũ pe'je oree jepi: “Pejuka kasi 'ga amũ ne. Ore tee arajukaarũ 'gã amũ”, 'jau 'ã pẽẽ oree jepi. A'eramũ ore 'ga jukawarũe'em— 'jau 'gã 'ga upe. —Ere eje'ega mỹina oree. Toromono 'ga imu'ama 'ga jywa pypiraa 'ypeywar are 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

³² Ymã Jejui 'ga amanũawama mome'ui oree ai'i. “Ypeywar are nipo 'gã je monoi je mu'ama”, 'jau 'ga ai'i. A'eramũ Janeruwarete 'ga te “ypeywar are 'ga monoukaa 'ga jukaukaa oree” 'e are 'gã mu'eukaa.

³³ Aipo 'erauwe Piratu 'ga awau osou wog ipe nũ. Jejui 'ga rerurukaa 'gã nupe.

—A'jea te ene judeu 'gã 'wyririamũ?— 'jau Piratu 'ga Jejui 'ga upe.

³⁴ —Ene futat te aipo ere? Amutee 'ga aipo 'ea te ra'u ere futat nũ?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³⁵ —Judeua sipo je ako enee? Enepytuna 'gã futat te 'ã 'au ene murukat ene moporogytaukaa jee. Maran ene ekou 'gã nupe ra'e, a'e te je ai' kũi?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

³⁶ —Na'awa ywy pewara 'wyrira 'jawe rũi te 'ã je. 'Gã 'jawe je reko re amunipo 'ã jeremiayuwa 'gã 'gã nowajaa je monoukare'ema judeu 'gã 'wyriri'ri 'gã po pe. A'ere je na'auwara 'wyririamũ rũi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³⁷ A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—'Wyriraretea futat nipo ajee ene ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat je 'wyriaretea je rekoi. Mama'e a'je are 'gā mu'jaawamū je ruri ywy pe te'aa tey ēē wi ikue. Mama'e a'je renupara 'gā jeje'ega wenup. A'eramū 'gā ajemogyau jeremiayuwamū— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³⁸—Ma'ja a'eramū mama'e a'jea ki 'ei?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

'Gā nupe Jejui 'ga monoawet

(Mateu 27.15-31; Maku 15.6-20; Luka 23.13-25)

Aipo 'erauwe Piratu 'ga awau uēma, ukupepe oje'ega 'gā nupe nū:

—Nuapoi futari 'ga mama'e tywera ra'e. A'eramū je 'ga jukaukare'ema. ³⁹Awa maraka apoawa upe iwaēmauwe je 'ā pēnemifutara 'ga renuēma moromunepaw awi jepi. Pefutat te je judeuramū peje'wyriraretea muēma?— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴⁰—Naani— 'jau 'gā wafukaita. —Naani. Na'ga rūi emuēm ore. Parapasi 'ga te emuēm ore— 'jau 'gā wafukaita 'ga upe.

Aipo Parapasi 'ga oporojuka ma'ea futat.

19

¹ Aipo ojeupe 'erauwe Piratu 'ga 'jau jefaruu 'gā nupe:

—Pe'je 'ga rerawau 'ga mopimopika.

² A'erauwe 'gā 'ga rerawau 'ga mopika. A'ere 'gā juapekagūū muapŷina 'ga ak-agyrūnamū iapou 'ga upe. A'eramū 'gā imonou imunepa 'ga akaga pype. A'eramū 'gā 'wyrirarete raity piraga munepa 'ga wi, 'ga rerekoemāawamū. ³ Ojewyjewya 'gā 'ga rerekoemāu 'ga rerekou:

—Ene te 'ā judeu 'gā 'wyriraretea ra'e jepi. A'ere 'awamū ereko 'wyrirareteramū nakwaparimū rūi futat 'gā nupe ki 'ei— 'jau 'gā 'ga upe.

'Ga jaita 'ga rerekou opo afuapyka erofaa 'ga ree.

⁴ A'ere Piratu 'ga awau uēma oje'ega ukupepewara 'gā nupe nū:

—Peapyaka ki je ree. Arurukat je 'ga 'au nū. “Nuapoi futari 'ga mama'e tywera ra'e”, a'e je tekou pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁵ A'e pype 'gā Jejui 'ga rerua enuēma 'gā nupe nū. 'Wyrirarete raitya 'gā imunepa 'ga wi juakagyrūa reewe. 'Ga ēmauwe Piratu 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pemā'ē 'ga ree— 'jau Piratu 'ga 'gā nupe.

⁶ Jejui 'ga resakawe 'gā 'jau:

—Emu'amukat futat Jejui 'ga 'ypeywar are 'gā nupe— 'jau 'gā Piratu 'ga upe, wafukaita.

Aipo wafukai ma'e 'gā mainana 'wyrira 'gā neewe Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gā neewe wafukaita Piratu 'ga upe.

—Pēē futat te aipo pe'je. Je najeporojukaweri 'ga ree. “Nuapoi 'ga mama'e tywera”, a'e je ako pē nupe ko— 'jau Piratu 'ga 'gā nupe. —Pēē te pejuka 'ga. Je najukaa'uweri 'ga— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁷ —Naani. “Je futat Jarejuwarete 'ga ra'yra”, e'i 'ga ore ikue. A'eramū ore oroporojukaweramū 'ga ree. Orey py 'gā ka'arana okwasiat aipo are rakue. A'eramū ore oroporojukaweramū 'ga ree, 'gā nemikwasiarer imū etee futat— 'jau 'gā 'ga upe.

⁸ Aipo renupawe Piratu 'ga okyjau kwaiwete u'ama. ⁹ A'eramū Piratu 'ga awau osou wog ipe nū. A'ere 'ga oporonupa ee Jejui 'ga upe:

—Mō awi ene ejua rai'i ki 'ei?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

A'ere Jejui 'ga noje'egi 'ga upe.

¹⁰ —Ma'eramū ene eje'ege'ema jee ki 'ei? Nerekwaawi nipo ejewi je 'gā momoirukara ki 'ei? Enemanūwet te ra'u nū?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

¹¹ —Jeruwarete 'ga te 'ā wapoukat rēwējēmī enee. A'eramū 'ā ene mama'e apou rēwējēmī je ree 'agamū. Jeruwarete 'ga tywe'em ire amunipo 'ā nereapoa'uweri nanuara jee. A'ere 'ā Jeruwarete 'ga te nan je rerekoukari enee— 'jau 'ga 'ga upe. —A'eramū

'agamũ ejeupe je reruara 'gã mama'e tywera apou ene apyraapa— 'jau Jejui 'ga Piratu 'ga upe.

¹² Aipo renupa taetu Piratu 'ga Jejui 'ga wi opoir are afuweramũ.

—Apoit je 'ga wi— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere 'gã 'i etee Piratu 'ga upe:

—'Ga wi epoir ire nipo naRoma ywy pewara 'gã 'wyrriara 'ga jekoty'aawa rũi ereko— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe. —“Je futat 'wyrriararetea”, e'i te 'ã Jejui 'ga oree. A'eramũ 'ga akou jane'wyrriara 'ga ree iporomutare'emamũ. A'eramũ nipo jane'wyrriara 'ga, Sesa 'ga, amara'neramũ ene ree 'ga wi ene poiramũ— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

¹³ Aipo 'erauwe Piratu 'ga Jejui 'ga rerurukaa enuẽma morogyta apoaw ipe. Piratu 'ga wapyka awau 'ũina morogyta apoaw ipe. Peu 'gã itapewa monou ipypekau te'yjupawa py'apykawamũ. Judeu 'ga je'eg imũ 'gã enũina *Gapata* 'jau jupe. ¹⁴ Sexta feira rupi aje kwara kwawamũ Piratu 'ga wapyka oje'ega 'gã nupe. Sabadoa maraka apoawa judeu 'gã nupe. A'eramũ Piratu 'ga 'jau:

—Koromũ pẽ'wyrriararetea 'awamũ!— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁵ —Naani. Ere ki 'ga mu'amukaa futat 'gã nupe 'ypeywar are, 'ga jywa pypirarukaa 'ga manũawamũ— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

—Pẽfuwet futat nipo ajee peje'wyrriararetea je ijukaukar are?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ mainana 'wyrriara 'gã 'jau 'ga upe:

—Sesa 'ga tee futat jane'wyrriararetea— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁶ A'eramũ Piratu 'ga Jejui 'ga monou jefaruu 'gã nupe.

—Pe'je 'ga rerawau 'ga mu'ama 'ypeywar are— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ga rerawau.

'Ypeywar are Jejui 'ga monoawet

(Mateu 27.32-44; Maku 15.21-32; Luka 23.26-43)

¹⁷ Jejui 'ga futat 'ypeywaruu rerawau erekou. Erawau 'gã erowaẽma ae apisawa upe, aeakagera 'jawewara 'jawa upe. Judeu 'gã je'eg imũ era *Gogata*.

¹⁸ Peu futat 'gã 'ga monou imu'ama 'ypeywar are. 'Ga jywaa 'gã ipypiraa 'ypeywar are. Itajuu pyu 'gã 'ga pokutuka, 'ga pya nanẽ nũ. A'ere 'gã 'ga monou imowya imu'ama 'ypeywar are futat. Mukũja 'gã põ'õ me Jejui 'ga mu'ama 'ypeywar are. 'Gã nekoa futat 'gã imonou imu'ama. ¹⁹ A'ere Piratu 'ga 'yjepa'nĩ kwasiaa imonoukaa inuga Jejui 'ga apyte'rarimũ. Jejui 'ga Nasare pe waranup ma'efera 'ga. “Judeu 'gã 'wyrriararetea” 'ea 'ga imonou inuga 'yjepa'nĩ are. Muapyra 'gã je'eg imũ 'ga ikwasiaa inuga. Judeu 'gã je'eg imũ, romanũ 'gã je'eg imũ, grego 'gã je'eg imũ 'jau 'ga inuga ikwasiaa.

²⁰ Ae apisawa namukui 'upa Jerusareg awi. A'eramũ 'gã kwaiwete okwapa ipyu. A'eramũ 'gã Piratu 'ga remikwasiarera mogytau.

²¹ Ikwasiaripyra resakawe mainana 'wyrriara 'gã 'jau Piratu 'ga upe:

—“Judeu 'gã 'wyrriararetea 'ga” 'ea ereapo awi. “Je te 'ã judeu 'gã 'wyrriararete” 'ea te enug 'yjepa'nĩ are— 'jau 'gã Piratu 'ga upe.

²² —Naani. Anug ako je ikwasiaa ko. Tene a'ea etee futat tuwi— 'jau etee Piratu 'ga 'gã nupe.

²³ 'Ypeywar are Jejui 'ga mu'am ire jefaruu 'gã 'ga raity me'ega ajaupe. Irũpãwẽ 'gã ime'ega 'upa ajaupe. A'eramũ 'gã juejue 'ga raity mũ pyyka ojeupe. A'ere 'ga raity pe nojemomygi futari. Ipirugipyra etee. ²⁴ A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Simonog awi. Ita'i 'jawewara simomot esaka ee 'jau, “Awỹja sipo weroo” 'e are 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe 'ga raity are rakue:

“Jeraitya nipo 'gã imojo'ojo'oka ajaupe.

Ita'i 'jawewara nipo 'gã imomoa jeraityfer are”,

'jau 'gã ikwasiaa rakue. A'eramũ jefaruu 'gã aipo apou 'ga raityfera mojo'okawamũ.

²⁵ A'e pype Jejuí 'ga y ãẽ u'ama wa'yra 'ga pyri, 'ypeywar are 'ga 'amamũ. 'Ga y'yra ãẽ, Mari Matarena ãẽ, Kriopasi 'ga remireko ãẽ. ãẽ rera Mari nanẽ nũ. Mĩmera 'gã u'ama 'ga pyri katu katu. ²⁶ Wemimutaramũ je pyri oy ãẽ resakawe Jejuí 'ga 'jau ãẽ upe:

—'Awamũ 'ga enera'yra 'jawe enee, a'ni— 'jau 'ga oy ãẽ upe.

²⁷ A'ere 'ga 'jau jee:

—Eney 'jawe ãẽ 'awamũ enee. Ejejuka esage ki ãẽ ree— 'jau 'ga jee.

A'eramũ je 'ga y ãẽ rerawau teje'wyr ipe, tejejukau ãẽ ree.

Jejuí 'ga manũawet

(Mateu 27.45-56; Maku 15.33-41; Luka 23.44-49)

²⁸ Aipo 'e re Jejuí 'ga 'jau ojeupe: “Teporowykya je aapopap”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je'yuwei je.

Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiaa 'ga 'yuwei are rakue. A'eramũ 'ga aipo 'jau.

²⁹ Peu futat y'way ajaiwa 'ũina y'a pype. A'eramũ jefaruu 'ga amũ amynejuranũũ monou ipymĩãu y'way ajaiwa pype. A'ere 'ga imonou 'ywa rapefã are, isipu 'jawa rapefã are imonou 'ga upe.

³⁰ Ipyter ire Jejuí 'ga 'jau:

—Aapopap je teporowykya— 'jau 'ga.

Aipo 'e re 'ga wakaga muããpya. A'eramũ futat amanũmũ.

Jejuí 'ga ywỹi kutukawet

³¹ A'ere'ere'i judeu 'gã 'wyrria'ria awau oje'ega Piratu 'ga upe:

—'Ypeywar arewara 'gã netymakaga emopẽpenukat jefaruu 'gã nupe. Tamanũ 'gã kamẽsiete wetymakaga mopenamũ 'jau— 'jau 'gã 'ga upe. —Kwara rese'emaue 'gã netefera simut imojypa 'jau— 'jau 'gã awau 'ga upe.

Ai'iwe sabado. Sabado morowykye'ema 'gã nupe. Aipoa morowykye'ema 'gã maraka apoawa nanẽ nũ. A'eramũ 'gã 'gã neumera mu'amukare'ema peu.

³² Aipo ojeupe 'erauwe Piratu 'ga jefaruu 'gã monou 'ypeywar arewara 'gã netymakaga mopẽpenukaa 'gã nupe. A'erauwe 'gã awau ajepeja 'ga retymakaga mopena se'. Ajepeja 'ga ma'e nũ se' imopẽpena 'gã 'gã nui. ³³ A'ere 'gã Jejuí 'ga ma'ea nomopeni. Amanũ 'ga 'gã nura renunewe. A'eramũ 'gã 'ga retymakaga mopena'ema.

—Tỹỹ. Amanũ 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

³⁴ A'eramũ 'ga amũ Jejuí 'ga ywỹi kutuka etee jyu pyu. A'eramũ 'ga rya ojeko'woka 'ga kutukawera rupi 'y reewe futat.

³⁵⁻³⁷ Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiaa Jejuí 'ga ree rakue: “Nomopeni futari 'gã 'ga kaga mũ”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'eferupi tee Janeruwarete 'ga 'ga retymakaga mopenukare'ema 'gã nupe. Ajepeja 'ga ikwasiaa ka'aran are: “Anure nipo 'gã wemiywỹikutugera 'ga resagi”, 'jau nanẽ 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue nũ.

Jejuí 'ga manũa je aesak. A'eramũ je ikwasiaa ka'aran are pẽ nupe, Jejuí 'ga rerowiarukaawamũ pẽ nupe. Mama'e a'jea etee te je amome'u. Aesak futat je 'ga manũa. A'eramũ je 'ga mome'wau futat pẽ nupe.

Ita kwara pype Jejuí 'ga monoawet

(Mateu 27.57-61; Maku 15.42-47; Luka 23.50-56)

³⁸ A'ere Jose 'ga, Arimateja pewarera 'ga awau oje'ega Piratu 'ga upe:

—Tene je Jejuí 'ga reumera muri imojypa 'ypeywar awi— 'jau 'ga awau 'ga upe.

Aipoa 'ga Jose 'ga Jejuí 'ga rerowiaara 'ga futat. A'ere 'ga nojemome'ui tee 'gã nupe rai'i. Okyje 'ga judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã nui rai'i. Aipoa 'ga awau oje'ega Piratu 'ga upe.

Aipo ojeupe 'erauwe Piratu 'ga 'jau 'ga upe:

—Nai'i. Ere ajee ewau 'ga mosoka erawau ita kwaruu pype inuga— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Jose 'ga awau 'ga mosoka 'ypeywar awi 'ga rerawau inuga ita kwaruu pype. ³⁹ Nikutemu 'ga nanē awau Jose 'ga rupi. Ypytunimū Jejui 'ga upe oporogyta ma'efera 'ga futat poromū Nikutemuramū. 'Ga awau Jose 'ga rupi. Kwaiwete 'gā jany kasiga rerawau. Trītai sīku kirua 'gā jany kasiga rerawau. Aipoa jany kasiga imojopypepyrera. Mira 'jawa 'gā imojopypeu aloes 'jaw are jany kasigamū. ⁴⁰ Aipoa 'gā erawau taity fuku are eko'woka. Aipoa ee eko'wog ire 'gā 'ga reumera mamana taity fuku pyu. Aipoa judeu 'gā nemiapoa futat. A'eramū 'gā ipokwaapa.

⁴¹ Ae apisawa pyri y'wa 'ywa tymawera 'upa. Itymawer ipe ita kwaruu 'ūina, aereumera ma'ea 'ūina. Aipoa ita kwaruua ipyau ate. Nomonoi we futat 'gā aereumera ipype. Jejui 'ga tāmējē futat 'gā omono aipo ita kwara pype. ⁴² A'e pe te futat 'gā 'ga monou. Namukui futari 'ga manūawer awi. A'eramū 'gā peu etee futat 'ga monou.

—Kwara rese'emauwe simateepap 'jau, morowykye'ema upe iwaēme'emauwe 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

20

Jejui 'ga rupawet

(Mateu 28.1-8; Maku 16.1-8; Luka 24.1-12)

¹ Ikoai'i, Mari Matarena ēē awau ita kwaruu pe, ypytu'nīnauwe. Domingo rupi ēē awau esaka. Ita kwaruu rawopytymawera ēē esaka. Ita ojepe'au ikwar awi. ² Esakawe ēē 'ua ujāna imome'wau oree. Simāo Pedro 'ga retee je tekou. A'eramū ēē 'ua imome'wau oree:

—Janejara kīā reumera wā wenuēm erawau rai'i. Nikwaawi jane 'awamū wā imonoawera— 'jau ēē oree 'ua imome'wau.

³ Orojeupe aipo 'erauwe ore arawau arujāna ita kwaruu repejāna. ⁴ A'ere je Pedro 'ga feni. A'eramū je ra'ne tewau tewaēma jupe. ⁵ Tewaēmawe je tewau teāpyramū temā'jāu ikwara rupi. 'Ga auwanawera etee je esaka. A'ere je nasei esaka. ⁶ A'ere Simāo Pedro 'ga ruri owaēma osowayayau awau ikwara pype. A'eramū 'ga nanē 'ga auwanawera etee esaka nū. Irāā'ā tuwamū. ⁷ 'Ga akaga auwanawera 'jau 'ga esaka. Aipoa taitya 'upe'ema 'ga reumera auwanawera pyri. ⁸ A'eramū je tesou esaka. Taity resakawe je Jejui 'ga ferapawera rerowiaa. ⁹ 'Ga auwanawera resake'ema ore orojeapyoe'emamū 'ga feraw are. Ymā 'gā amū ka'arana kwasiari Jejui 'ga feraw are rakue. A'ere ore norereapyoi ee rai'i. A'ere je 'ga auwanawera resag ire 'ga ferapawera rerowiari. ¹⁰ A'eramū ore arawau orojewya orojog ipe nū.

Mari Matarena ēē Jejui 'ga resaka

(Mateu 28.9-10; Maku 16.9-11)

¹¹ A'eramū Mari Matarena ēē awau ojewya ajaa'wau u'ama ita kwaruu pyri. Ajaa'waw ipe ēē wāāpyramū amā'jāu ita kwara raipy are. ¹² Mukūja ēē ywagipewara 'gā nesaka. 'Gā naitya wapasigayramū 'gā nee. Majepeja 'ga 'ūina 'ga akaga rupawer ipe. Ajepeja 'ga 'ūina 'ga py renawer ipe. ¹³ A'eramū 'gā oje'ega Mari ēē upe:

—Ma'ja are ene ejaa'wau ra'e ī?— 'jau 'gā ēē upe.

A'eramū ēē 'jau:

—Jejararete kīā reumera wā weroo 'aw awi ra'e. Marupi katu nipo wā erooi ra'e?— 'jau ēē 'gā nupe.

¹⁴ A'e pype ēē ojerowaka'i wea yse'iramū Jejui 'ga ree numiamū. ēē pyri agawewi 'ga u'ama. A'etea ēē nuesagi katu 'ga.

¹⁵ —Ma'ja ene iapirūmū ekou ī? Awỹja ene ekaa ī?— 'jau 'ga ēē upe.

A'eramū ēē 'jau ojeupe: “Itymipyrrera raarana kīā sipo 'ā 'i”, 'jau ēē ojeupe. A'eramū ēē 'jau 'ga upe:

—Ene nipo kīā reumera ererojyi ra'e. Emome'u etee jee. Too kīā reumera rerua tejepyri 'jau— 'jau ēē 'ga upe.

¹⁶ A'eramũ Jejuĩ 'ga ěẽ renũina:

—Maria.

Wenũjamũ ěẽ ojerowaka 'ga ree. Amã'jãu 'ga ree, 'ga resaka katu.

—Koo. Ene futat te ra'u nũ, Ku'jyp!— 'jau ěẽ 'ga upe.

(Judeu 'gã je'eg imũ ěẽ 'jau *Raponi*. Amu'jara 'gã nupe judeu 'gã aipo 'jau.)

¹⁷ —Je kog awi ape— 'jau 'ga ěẽ upe. —Nooi we je tejeupia Tejuwarete 'ga pyri. Ere ewau jeje'ega mome'wau je rerowiaara 'gã nupe: “Tejuwarete 'ga pyri je oi. Pẽnuwaretea 'ga nanẽ nũ. A'eramũ je tewau Jarejuwarete 'ga pyri, e'i kãã oje'ega rerurukaa pẽ nupe ko”, ere ki 'gã nupe— 'jau 'ga ěẽ upe.

¹⁸ A'eramũ Mari Matarena ěẽ awau imome'wau oree:

—Jarejararete kãã je aesak ko nũ— 'jau ěẽ oree.

A'eramũ ěẽ Jejuĩ 'ga je'ega mome'wau oree.

'Ga remimu'efera 'gã 'ga resaka

(Mateu 28.16-20; Maku 16.14-18; Luka 24.36-49)

¹⁹ Aipo 'ara, ypytuna rupi, ore Jejuĩ 'ga remimu'eramũ arajatykau 'og ipe arajupa. Orokyje ore judeu 'gã 'wyrã'ri 'gã nui. A'eramũ ore 'okwara motypa orojee. Poje Jejuĩ 'ga ojesaukaa ore pyter ipe:

—Pẽpy'ata'wa etee te 'awamũ ki 'ei— 'jau 'ga oree.

²⁰ Aipo 'e re 'ga opo kutukawera resaukaa oree. Oywỹi kutukawera nanẽ 'ga esaukaa. Orojararete 'ga resakawe ore orojekõẽãjamũ nũ. ²¹ A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau'japa oree nũ:

—Pẽpy'ata'waawa owaẽm pẽ nupe. Janeruwarete 'ga je mut 'au ojemome'waukaa pẽ nupe ikue. Nan tee futat je pẽ monoi kwe pewara 'gã nupe tejemome'waukaa— 'jau 'ga orẽe.

²² Aipo 'e re 'ga opytuu ore pyau.

—Awamũ je Jarejuwarete 'ga 'Agesage monoi pẽ nupe. Pejeku'iu 'ga pemut pejejepyri — 'jau 'ga oree. ²³ —'Gã amũ nupe pẽẽ 'jau, “Janeruwarete 'ga pẽtywera omoit pẽ nui”, pẽẽ 'eramũ 'ga imoiri futari 'gã nui. 'Gã amũ nupe “Pẽtywera 'ga nomoiri futari pẽ nui”, 'gã nupe pẽẽ 'eramũ 'ga nomoiri futari 'gã nui— 'jau Jejuĩ 'ga oree ikue.

Tome 'ga nuerowiara'nei 'ga

²⁴ Ore upe Jejuĩ 'ga jesaukaramũ 'ga remimu'efera 'ga amũ otywe'emamũ ore pype. Tome 'ga, kunumĩ jopewera 'ga, otywe'emamũ. ²⁵ A'eramũ ore Tome 'ga rekoaa 'jau 'ga upe:

—Jarejararete 'ga ore aruesak ko— 'jau ore 'ga upe.

A'ere Tome 'ga nuerowiari tee oreje'ega.

—'Ga pokutukawera resake'ema je narowiari futari 'ga ferawa. Tefãa 'ga pokutukawer are imonowe'em je narowiari futari 'ga ferawa. 'Ga ywỹi kutukawer are tepo monowe'em je narowiari futari 'ga ferawa— 'jau etee 'ga oree, ojeupe ore imome'uramũ.

²⁶ Ikwara morowykye'ema rupi ore Jejuĩ 'ga remimu'eramũ arajatykau nũ. Aipo-ramũ Tome 'ga akou ore pype. Orojeawopytyma wẽjẽmĩ futat arajupa arajatykau peu nũ. Poje Jejuĩ 'ga 'ua u'ama ore pype nũ.

—Pẽpy'ata'waawa 'ut pẽ nupe nũ ki 'ei— 'jau 'ga oree.

²⁷ A'eramũ 'ga 'jau Tome 'ga upe:

—Efã erut imowyka jepo kutukawer are. Jeywỹi kutukawer are nanẽ ene epo mujaa nũ— 'jau 'ga Tome 'ga upe. —Au'je ki je ferapawera rerowiare'em ire. Je ferapawera ki erowiat katu katu 'awamũ— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁸ A'eramũ Tome 'ga 'jau 'ga upe:

—Ene te jejararetea. Ene te 'ã Jarejuwarete 'ga 'jawe futat— 'jau Tome 'ga Jejuĩ 'ga upe.

²⁹ —Je resag ire etee 'ã je rerowiar ape? Je resake'ema miamũ 'gã amũ je rerowiari futari ajemogyau. Aipo 'gã ekõẽãi futat ajemogyau— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁰ Aeremiapoe'ema Jejui 'ga iapou kwaiwete ore reape ikue. A'ere je nomome'upawi pē nupe. ³¹ A'ere je mama'e mū mome'ui ikwasiaa ka'aran are inuga pē nupe, “Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga futat” 'e rerowiarukaawamū pē nupe. “Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga ra'yraretea futat” 'ea nanē je erowiarukaa pē nupe nū. Werowiar ire 'ga pē mogyi ojepyri nakwaparimū ete rūi futat.

21

'Yisiga pype 'ga jesaukaawet

¹ Anure Jejui 'ga ojesaukaru'japa oree ikue nū, ypia reme'y'warimū ikue. Tiperia 'jawa reme'y'warimū 'ga ojesaukaru'japa oree ikue nū.

² Jejui 'ga resakaw ipe ore arakou pāwē pāwē. Simāo Pedro 'ga, Tome 'ga. Kunumī jopewet 'jau ore Tome 'ga upe. Natanaeu 'ga. Aipo 'ga 'ua Kana 'jawa amunaw awi. Garireja ywy pype Kana 'jawa 'upa. Sepeteu 'ga ra'yramū ore, mukūi tekotee 'gā 'jau. Mīmeramū ore arakou pāwē pāwē.

³ A'eramū Simāo Pedro 'ga 'jau:

—Oo je pira pyyka— 'jau 'ga oree.

—Ore nanē oroo futat ene rupi nū— 'jau ore 'ga upe.

A'eramū ore arawaupap aru'aa yaruu pype. Koopytunamuku ore taityuu momoa arakou. A'ere ore noropyygi'i amū. ⁴ Kwara por ypyrauwe Jejui 'ga 'ua u'ama peu ypia reme'y'warimū 'yisiga pype. A'ere ore norokwaawi 'ga. ⁵ A'eramū 'ga 'jau oree:

—Pepyy'gi te amū?— 'jau 'ga oree.

—Naani etee ki 'ei. Noropyygi'i etee ore amū ki 'ei— 'jau ore 'ga upe.

⁶ A'eramū 'ga 'jau oree:

—Pe'je ajee imomoru'japa nū. Pejejakwatawa katy pemono imomoa esaka nū. A'eramū te nipo pira pepyyk— 'jau 'ga oree.

A'erauwe ore taityuu pypekau imonou imomoa nū. Etyg ypyrauwe kwaiwete ipira ojejaga ipype. A'ere ore noroupirarūi imua yara pype etyka. Ipoyi tee ipiraa. ⁷ A'erauwe je 'jau Pedro 'ga upe:

—Janejararete 'ga te nipo kwe u'am ra'e nū'ū!— 'jau je 'ga upe.

Aipo renupawe Pedro 'ga waity munepa, ojefaa ipyu. Ojefar ire Pedro 'ga opoa 'y pe awau Jejui 'ga repejāna. ⁸ A'eramū ore arajua yaruu pype, taityuu rerua imatāu erekou. 'Y ywyrī futat ore rekoi, sēg metro futat ore rekoi 'y ywyr awi.

⁹ Yaruu awi aru'ē re ore ipira resaka. Jejui 'ga ipira reya u'ama. Kanape'ia nanē ore esaka nū. ¹⁰ A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Pejejemimu'arera perut amū jee— 'jau 'ga oree.

¹¹ A'eramū Simāo Pedro 'ga u'aa yaruu pype nū. A'eramū 'ga taityuu matāumap imua. Kwaiwete pira ojejaga ipype. Sētu sīkwētai tres ipira, tuwīuu ma'ea. A'etea taityuaa otoroke'ema jupe.

¹² A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Pe'je pejejua pejejemi'waa— 'jau 'ga oree.

A'etea ore mū noroporonuwi futari 'ga upe: “Awỹja te ene?” 'jawe'em futat ore 'ga upe. Orokwaaw ore 'ga. A'eramū ore oroporonupe'ema ee 'ga upe.

¹³ A'eramū Jejui 'ga awau kanape'i pyyka imowowoka imua oree, pira eyra reewe.

¹⁴ Oferaw ire futat Jejui 'ga poromū ojesaukaru'jau'japa oree kwaiwete ikue. Poromū futat ore upe 'ga jesaukara muapyra.

Pedro 'ga upe Jejui 'ga 'eawet

¹⁵ Ore jemi'war ire Jejui 'ga 'jau Simāo Pedro 'ga upe, Juā 'ga ra'yra 'ga upe:

—Eneporomutat te ene nanimenime je ree, ki Simāo?

—Ēē. Ene te 'ā jejekoty'aawaretea futat. Aipo 'ā erekwaap futat— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'ga upe:

—Karupa'mĩ jara 'gã ojejuka esage karupa'mĩ ra'yr yau are. Nan tee futat ejejuka esage je rerowiaar yau 'gã nee. Jeje'eg are ene 'gã mu'jau— 'jau Jejuĩ 'ga 'ga upe.

¹⁶ A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau'japa 'ga upe nũ:

—Eneporomutat te ene je ree ra'e, ki Simãõ?

—Ëẽ. “Erekwaap futat 'ã ejee jeporomutara”, a'e ako je enee ko— 'jau 'ga 'ga upe nũ.

A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'ga upe:

—Karupa'mĩ jara 'gã ojejuka esage weymaw are. Nan tee futat ejejuka esage je rerowiaara 'gã nee— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁷ A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau nũ:

—Eneporomutat te ene a'jea futat je ree ra'e, ki Simãõ?— 'jau 'ga 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eu'jawauwe Pedro 'ga u'arasigamũ. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ ene poromũ 'jau'japa jee ki 'ei? Orejararetea 'ã ene. Mama'ea 'ã erekwaap futat. Erekwaap futat 'ã ejee jeporomutara je rekoa— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Karupa'mĩ jara 'gã ojejuka esage futat weymaw are. Nan tee futat ejejuka esage je rerowiaara 'gã nee. ¹⁸ A'jea futat je'ea. Eywyrãmũ ene ejaity munepa eatau ewau ejemifutar imũ. A'ere nipo enesawa'e re 'gã amũ ene pofari ene'jywa pypiraa ene rerawau eneremifutare'em ipe— 'jau Jejuĩ 'ga Simãõ Pedro 'ga upe.

¹⁹ Aipo 'eramũ Jejuĩ 'ga 'ga manũawama mome'wau 'ga upe. 'Ga manũnamũ nipo 'ga manũ resakara 'gã 'jau: “Nopoiri futari 'ga Jarejararete 'ga rerowiar awi ra'e”, 'jau nipo 'gã ajaupe. A'eramũ nipo 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa 'ga manũ resakawe.

²⁰ Aipo ojeupe 'eramũ Pedro 'ga ojerowaka je resaka. Je futat Jejuĩ 'ga upe 'jarera: “Awÿja te ene mono ia'wyre'ema 'gã po pe?” 'jarera 'ga manũe'emauwe orojemi'waaw ipe 'ga upe 'jarera. Je futat te'ama Pedro 'ga atykupe katy. ²¹ Je ree ojerowakawe Pedro 'ga 'jau Jejuĩ 'ga upe:

—Maran sipo ajee 'ga rekoi nũ, ki Ku'jyp?— 'jau 'ga Jejuĩ 'ga upe.

²² —Je ifutar ire amunipo 'ã 'ga rekoi nan etee futat je rura resaka. Erejemuaẽm awi 'ga ree. Ene 'ã je renuw ape— 'jau 'ga 'ga upe.

²³ Anure Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã 'jau futatee ajaupe:

—“Ko 'ga nipo namanũi futari je ruru'jawe'emauwe”, e'i 'ga 'ga upe ikue— 'jau futatee nipo 'gã imome'wau.

A'ere naporomũ rũĩ 'ga je'ega. Wapo ekoete nipo 'gã ajemogyau. “Je ifutar ire amunipo 'ã 'ga jemogoi je ruru'jawa resaka. Maran aipoa enee?” 'jau 'ga Pedro 'ga upe ikue.

²⁴ Je 'ã Juãnamũ. “Ga nipo namanũi” 'gã 'jawamũ nipo je. Je te 'ã Jejuĩ 'ga remiapofera amome'u pẽ nupe. Je 'ã ka'arana kwasiaa aipo are pẽ nupe. A'jea futat aipo je'ea.

²⁵ Kwaiwete Jejuĩ 'ga remiapofera. Aipo are 'ga amũ ka'arana kwasiaapaw ire amunipo 'ã kwaiwete ka'arana 'au ywy pe. A'eramũ nipo 'ã ywya nipytu'ẽi jupe.

Atos

Jejui 'ga remimonofera 'gã nekwawer are Luka 'ga ka'arana kwasiari rakue. Ywag ipe Jejui 'ga jewyr ire, Janeruwarete 'ga U'agesage monou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. A'eramũ 'ga remimu'efera 'gã awau watau Jejui 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea aeremiapoe'ema apoukaa 'gã nupe. A'eramũ esakara 'gã Jejui 'ga rerowiaa kwaiwete.

Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'awa ka'arana kwasiarukaa Luka 'ga upe. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa inuga 'ga 'Agesage remiapofer are rakue.

¹ Je ako Lukaramũ ka'arana akwasiat inuga pẽ nupe ikue, ki Teofiru. Jejui 'ga remiapofer are je ka'arana kwasiari. 'Ga remimu'efer are nanẽ ako je ikwasiapawi inuga pẽ nupe ikue. Jejui 'ga porowyky ypy ypyawer are futat je ka'arana kwasiari inuga pẽ nupe ikue. ² Ywy pe akou Jejui 'ga mama'e esage apou kwaiwete rakue. A'efer are je ikwasiapawi inuga ka'aran are pẽ nupe ikue.

Ywag ipe ojeupir enune Jejui 'ga porogytai wemimu'efera 'gã nupe rakue. Ymã te 'ã 'ga 'gã amũ mũ'jãu imogyau wemimu'eferamũ rakue. A'eramũ Jejui 'ga ojeupir enune oje'ega 'gã nupe Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'eg imũ rakue. A'e 'gã 'ga imonou kwe pe: “Kwe pe pekwap je mome'wau pejemogyau 'gã nupe”, 'jau Jejui 'ga 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã 'jau “Jejui 'ga remimonofera 'gã” 'jau 'gã 'gã nupe. ³ 'Ga manũ re Janeruwarete 'ga Jejui 'ga moferawi nũ. A'eramũ Jejui 'ga oferaw ire oje-saukaru'jau'japa wemimonofera 'gã nupe. Wemiapo resaukaa 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã 'jau: “Jejui 'ga futat ra'e. Koromũ futat 'ga ferawi rai'i nũ. Sã'ã 'ga wemiapoa etee futat iapoa 'ga rekoa”, 'jau 'gã ajaupe rakue.

Kwarẽta 'ara rupi etee Jejui 'ga jesaukaru'jaru'jawi wemimonofera 'gã nupe, 'gã mu'jau akou 'Uwarete 'ga ree rakue.

—Janeruwarete 'ga 'ã 'ũi 'wyrirareteramũ pẽ nupe. Pejetywer awi pepoiramũ 'ga pẽ monoi wemiayuwamũ rakue— 'jau Jejui 'ga oporogytau wemimu'efera 'gã nupe rakue.

⁴ 'Gã pype akou 'ga 'gã mu'jau aipo are rakue. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Au pe'jup Jerusareg ipe Jarejuwarete 'ga 'Agesage rapesaka. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega muri pẽ nupe rakue: “Te'agesagea je anure omono pẽ nupe”, 'jau 'ã 'ga rakue. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pe'jupa Jerusareg ipe 'ga 'Agesage rapesaka ra'ne— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁵ —Juã 'ga 'ã 'y pe ae pymĩ ikue. A'ere Janeruwarete 'ga nanarũi. U'agesagea te 'ga amut pẽ nupe pẽ nerekwaramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe rakue.

Ywag ipe Jejui 'ga jeupiwet

(Maku 16.19-20; Luka 24.50-53)

⁶ A'eramũ 'gã oje'pype 'ga rekoramũ 'ga remimonofera 'gã oporonupa ee 'ga upe:

—Ymã te 'ã tapy'ÿja 'wyrir amuteea etee ekoi oree jepi. 'Awamũ futat te ene ereko 'wyriramũ Israeu juapyreramũ oree 'ga py'rau? 'Awamũ futat te ene, “Je futat Jarejuwarete 'ga remimureramũ ako 'awamũ 'wyrirareteramũ pẽ nupe”, ere oree?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani nũ'ũ. Meewei tee te nipo je ruri pẽ'wyriramũ. Janeruwarete 'ga te okwaap. Jane te 'ã nikwaawi. 'Ga te okwaap je ruawa nũ— 'jau etee 'ga 'gã nupe. ⁸ —A'ere nipo anurenure'i Janeruwarete 'ga 'Agesage ruri ojypa osou pẽ pype. Opãjãa Janeruwarete 'ga imua pẽ nupe. A'eramũ futat nipo pẽẽ pejemogyau je mome'waramũ 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ pẽẽ peje'pype ise re pejewau kwe pe je mome'wau 'gã nupe. Pẽẽ 'ã je resak pejepe. A'eramũ pẽẽ pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe. 'Auwara 'gã nupe ra'ne je mome'wau, Jerusareg ipewara 'gã nupe ra'ne. A'ere Judeja

ywy pewara 'gã nupe, Samari ywy pewara 'gã nupe, mukuwara 'gã nupe 'jau pejewau je mome'wau— 'jau 'ga 'gã nupe.

Aipo 'gã nupe 'e re Jejui 'ga ojeupia 'gã nui awau ywag ipe.

⁹⁻¹¹ A'eramũ 'ga remimonofera 'gã 'upa amã'jãu ywau 'ga jeupira resaka. A'ere ywasiga 'ga mimi 'gã nui. A'eramũ 'gã 'upa 'ga wawera rupi amã'jãu. A'e pype mukũja ywagipewara 'gã 'ua ojypa 'gã nupe Jejui 'ga panekwapa. Waity aparasiga rerua erojypa enu'ama 'gã pyri.

—Ma'ja te peesak pejejupa?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Naani. Jejui 'ga jeupira te ore aruesak arajupa— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ ywagipewara 'gã 'jau 'gã nupe:

—Oo futat 'ga ojeupia 'Uwarete 'ga pyri. Anure te nipo 'ga ruri ojewya nũ. Ojeupi-awera 'jawerimũ etee futat nipo 'ga ruri ojewya nũ— 'jau ywagipewara 'gã imome'wau Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe.

*Matias 'ga Judas 'ga py'rawarera
(Mateu 27.3-10)*

¹² Ywagipewara 'gã porogytapaw ire Jejui 'ga remimonofera 'gã 'ua ojewya Jerusareg ipe nũ. Ywytyr awi 'gã 'ua ojewya, Oriweira 'jaw awi. Namukui Jerusareg awi Oriweira 'jawa 'upa. Majepi tee kilometro imukua jui.

¹³ A'eramũ 'gã Jerusareg ipe owaẽm ire awau 'og ywate pype 'upa. Pedro, Juã, Tiago, Andre, Filipe, Tome, Patarumeu, Mateu, ajepeja Tiago, Simão Serote, Judas. Mĩmera 'gã awau 'upa 'og ywate pype. Tiago 'ga Aufeu 'ga ra'yra 'ga. Simão 'ga judeu 'gã etee ifutaa o'wriaramũ. Judas 'ga Tiago 'ga ra'yra 'ga. ¹⁴ 'Gã ajatyka 'upa Jerusareg ipe. Jarejuwarete 'ga upe oje'ega monou 'upa. Kũjãmera 'gã nanẽ ajatykau 'ua 'gã nee 'og ywate pype. Jejui 'ga y ãẽ we futat akou 'gã pype, Mari ãẽ. Jejui 'ga rewirera 'gã nanẽ akou 'gã pype nũ.

¹⁵ Jejui 'ga rerowiaara 'gã ajatykau 'ua 'gã nee kwaiwete. Sõtui wĩti 'gã pytuna. A'eramũ Pedro 'ga afu'ama oporogytau 'gã nupe:

¹⁶ —Peapyaka jeporogyta are. Ymã te Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Davi 'ga upe Judas 'ga ree rakue, ae a'wyre'ema upe Jejui 'ga monoarama 'ga ree rakue— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gã nupe. ¹⁷ —Aipo Judas 'ga ako jane pype ikue numiamũ. Wemimu'eferamũ ako Jejui 'ga 'ga mogou ikue numiamũ. A'ere ako mainana 'wriara 'gã ka'aranũũ monoi Judas 'ga upe rai'i, Jejui 'ga resaukaawamũ rai'i. A'eramũ ako 'ga Jejui 'ga monou 'gã po pe 'ga jukaukaa 'gã nupe ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

¹⁸ Ka'aranũũa ojeupe imur ire Judas 'ga awau ywy mua. A'ere 'ga rea'aramũ etee nũ. “Ma'eramũ je ma'eramũ Jejui 'ga monou 'gã nupe 'ũ?” 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga a'eramũ ajejukau. 'Ga 'arasiga 'ga rerekou. A'eramũ ywy mur ire awau ojeupia. A'eramũ 'ga pe awi 'ua opoa. Wewega mowoka erua. Wye momopomopoa erua amanũmũ rakue. ¹⁹ A'ea Jerusareg ipewara 'gã ikwaapa najuejue etee rakue. A'eramũ 'gã Aketema 'jau Judas 'ga manũawera upe. Aketema 'ea wy rupap 'ea 'gã je'eg imũ.

²⁰ A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ymã te Davi 'ga ka'arana kwasiari aipo Judas 'ga ree inuga janee rakue.

“Ga 'wyrer ipe nipo nitywi futari ae mũ”,

'jau Davi 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. A'eramũ 'ga ikwasiaru'japa 'ga ree rakue:

“Ga porowykyawer ipe ae nitywi futari amũ.

A'eramũ nipo 'ga amũ etee akou 'ga rekwawer ipe nũ, 'ga porowykyawera apou nũ”,

'jau Davi 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. Mĩa ka'arana Saumu 'jawa— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

²¹ —A'eramũ jane 'awamũ 'ga amũ mogou Judas 'ga rekwawer ipe 'jau nũ, Jejui 'ga mome'waramũ jarejepyri 'jau. Jarejepyewarera etee jane imogou. Awỹja te ako

jane pype au'jeteramũ? ²² Awỹja te wesak 'y pe Juã 'ga Jarejararete 'ga pymĩa rakue? Awỹja te 'ga jeupira wesak ra'i? 'Gã etee futat jane simogo amũ jarejepyri Jejui 'ga mome'waramũ 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jejui 'ga ferapawera 'ga tomome'u jane pyri 'jau— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

²³ A'eramũ 'gã mukũja 'gã mua. 'Ga amũ rera Jose Barsabas. Justo 'ga rer irũa. Ajepeja 'ga rera Matias. ²⁴ A'ere 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee:

—Kiapi'ni. Ene te 'ã erekwaap. Ejemifutara 'ga ekwaawukat oree. ²⁵ Judas 'ga ajejuka ra'i. A'ere 'ga 'agera oi ako tyweaw ipe— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe. —Mõ 'ga te ore oromogo 'ga rekwawer ipe nũ?— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe.

²⁶ A'ere 'ga upe oporogytapaw ire ita'i 'jawewara momopoa 'upa. A'eramũ Matias 'ga remimojewagera katu 'gã ipyyka. A'eramũ 'gã Matias 'ga mogou Judas 'ga rekwawer ipe Jejui 'ga mome'waramũ ojepyri nũ.

2

Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua

¹ Pêtekosti 'jawa 'ara rupi 'gã jatyka 'gã nuwamũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua ojypa Jejui 'ga remiayuwa 'gã nupe rakue. Pêtekosti 'jawa judeu 'gã jatykaawa rera.

² Poje ywytuu 'jawewara fua opo erujewi 'ua 'gã pyri 'og ywate pype 'gã nuwamũ. Ywag awi 'ua osou 'og ipe. A'ere 'ga 'Agesagea 'gã nupe ise re tata'i 'jawewara ajemogyau 'gã apyte'rarimũ. Wenyfu'giramũ futat ajemogyau 'gã apyte'rarimũ. ³ Nan Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua osou 'gã nupe rakue. Opyamuramũ 'ua 'gã nupe. ⁴ 'Ga 'Agesagea 'ua osou 'gã pype 'gã nerekwaramũ. 'Gã pype ose re 'gã je'ega mojoy'rau, 'gã moje'eg amuteeukaa. 'Gã nemikwaawe'ema 'gã je'ega apoukaa 'gã nupe. Naju'jawe rui 'gã je'egi. Wemifutar imũ etee futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã moje'egukaa.

⁵ Kwaiwete judeu 'gã 'ua ajatykau muku awi Jerusareg ipe rakue. Ajatykaaw are 'ut ma'e 'gã nanẽ ifu renupa nũ. Ifu renupara 'gã Jarejuwarete 'ga upe oporogyta ma'e 'gã najuejue etee. ⁶ Ifu renupawe 'gã ajatykau ukupepe 'og ywate pyri oporesagamũ ee. Oporenuwaimamũ 'gã imome'u are. Jejui 'ga remimonofera 'gã 'gã je'ega apou.

⁷ A'e renupawe enupara 'gã 'jau:

—Ma'eramũ 'gã janeje'egawe apou 'ũ? Garireja ywy pewara 'gã juejue nã'ã re'ã— 'jau 'gã ajaupe. ⁸ —Janeje'eg imũ etee 'ã 'gã Jejui 'ga mome'ui janee— 'jau 'gã ajaupe. —'Auwara 'gã je'ega etee 'gã 'ã wapo jepi. A'ere 'gã 'awamũ kwe pewaramũ janeje'ega we iapoi. Kwe awi 'ã jane ruri. ⁹ Partia ywy awi jane mũ ruri. Ajepejamũ Media ywy awi. Ajepejamũ Elam ywy pewara. Ajepejamũ Mesopotami ywy pewara. Ajepejamũ Judeja ywy pewara. Ajepejamũ Kapatosi ywy pewara. Põtu ywy awi jane mũ ruri. Asia ywy pewarera jane mũ. ¹⁰ Frigia ywy awi, Pãfiria ywy awi, Egitu ywy awi jane mũ ruri. Ajepejamũ Libia ywy awi. Sirene 'jawa pyriwara poromũ. Ajepejamũ Roma pewara. ¹¹ Jane mũ judeua futat. Ajepejamũ judeue'ema 'gã futat. A'ere 'gã judeuramũ jane 'jawerimũ 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiari. Kreta 'ypõ'õ awi amũ ruri. Ajepeja 'gã 'ua Arabia ywy awi. A'eramũ 'gã maran janeje'eg imũ oje'ega ki 'ei?— 'jau 'gã ajaupe 'gã je'ega renupa. —Janeje'eg imũ futat 'gã Jarejuwarete 'ga remiapofer esage mome'ui janee— 'jau 'gã ajaupe. —'Auwara 'gã je'ega etee 'gã 'ã wapo jepi. ¹² A'ere 'gã 'ã kwe pewara 'gã je'eg imũ Jejui 'ga mome'ui 'upa— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã wapyakau 'upa. A'eramũ 'gã amũ 'jau ajaupe:

—Maran te nũ 'wei?— 'jau 'gã ajaupe.

¹³ A'ere amumera 'gã nuerowiari futari. A'eramũ 'gã 'gã nerekoemãu etee 'upa.

—Kawĩajaiwa 'gã otykut 'upa. A'eramũ 'gã oje'ëran ekoeteramũ 'upa— 'jau etee 'gã ajaupe 'gã nerekoemãu.

Mytuna 'gã nupe Pedro 'ga 'eawet

¹⁴ A'eramũ aipo 'gã 'eramũ Pedro 'ga 'ua uẽma oporogytau 'gã nupe u'ama ukupepe. Ajepeja Jejui 'ga remimonofera 'gã netee futat 'ga 'ua oporogytau 'gã nupe, ajatyka ma'efera 'gã nupe.

—Jerusareg ipewaramũ, kwe awi 'ut ma'eferamũ nanẽ peapyaka je ree. “Kawĩajaiwa 'gã otykut 'upa”, pe'je ete 'ã oree. ¹⁵ Norereawrywi ore. Nakwarawryruu'irãu rũi kawĩajaiwa 'wara 'gã kawĩajaiwa rykuri— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama. —“Maran te 'gã janeje'ega apoi?” pe'je 'ã pejejupa pejejaupe. A'eramũ je imome'wau pẽ nupe. ¹⁶ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga upe rakue, Jueu 'ga upe rakue:

¹⁷ “Anure nipo je mama'e teepaw enune Te'agesage muri imojypa pẽ nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jueu 'ga upe rakue — 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau.

—“A'eramũ nipo pẽna'yra 'gã pẽna'jyra 'gã netee jeje'ega mome'wau ojeypyriwara 'gã nupe. A'eramũ nipo je kunumũũ 'gã momayupa sawa'e 'gã netee.

¹⁸ Te'agesagea nipo je imua tejemiayuwa 'gã nupe. Kũima'e 'gã nupe, kũjãmera 'gã nupe nanẽ nũ. Mĩmera 'gã nupe nipo je imua.

A'eramũ nipo 'gã jeje'eg imũ etee futat je mome'wau kwe pewara 'gã nupe.

¹⁹ Tepãjẽa nipo je esaukaa 'gã nupe. 'Gã nemiesage'ema mama'ea nipo je esaukaa 'gã nupe”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jueu 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga imome'wau.

—“Ywag ipe, ywy pe nanẽ taesaukat 'jau nũ. Wy, tata, tatasig. Mĩmera taesaukat pẽ nupe 'jau.

²⁰ Kwara nipo je omopyytunaip. Jaya nipo je imowyau. A'ere nipo pẽjararete 'ga ruri ojewya nũ. Ae mojo'oka 'ga ruri. Ae werowiarãmũ nipo 'ga 'jau:

Ere ejua 'au je pyri, 'jau nipo 'ga werowiaaramũ ae upe.

A'ere nipo 'ga werowiare'ema 'gã nupe 'ga 'i:

Pẽẽ naani. Naje rerowiari pejepe. A'eramũ pẽẽ mama'eukwaawa rapyaw ipe pejewau, 'jau nipo 'ga 'gã nupe.

²¹ Je katu'og ape 'jara 'gã etee te je akatu'ok. A'eramũ je 'gã mogyau tejepyri ajemogy ma'eramãmũ”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

²² A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Israeu juapyrerãmũ peapyaka jeje'eg are. Jejui 'ga futat Janeruwarete 'ga remimurera. A'eramũ ako Janeruwarete 'ga opãjẽ resaukaa pẽ nupe ai'i. Pẽnemiapoe'ema ako 'ga iapoukaa Jejui 'ga upe ai'i. Ojero'wu ma'e, mama'eukwaawa rerekwat. Mĩmera 'gã ako 'ga ikatu'ogukaa 'ga upe ai'i, kwaiwete. A'e resakarera 'gã oporesagamũ ee. A'ea 'ã pekwaap najuejue etee. Pẽ pype futat ako 'ga iapoi akou ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

²³ —A'ere ako Janeruwarete 'ga wea'aramũ 'ga mono are pẽ nupe ai'i. Wemifutar imũ etee futat ako 'ga 'ga monou pẽ nupe ai'i, 'ga pyygukaa ako pẽ nupe ai'i. A'eramũ pẽẽ ako 'ga pyygukaa ia'wyre'ema 'gã nupe ai'i. A'eramũ ako 'gã 'ga monou 'ga mu'ama 'ypeywar are ai'i. Pẽẽ futat ako 'ga jukaukaa 'gã nupe ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

²⁴ —Amanũ futat ako 'ga ai'i. A'ere ako 'ga ruwa 'ga 'ga moferawi ete ai'i nũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

²⁵ —Ymã te 'ã Davi 'ga ka'arana kwasiari inuga Jejui 'ga ree rakue— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

—“Akwaap je Tejararete 'ga. 'Ga 'ã ako je pyri.

Jejakwatawa katy 'ga rekoi. A'eramũ je tekyjawe'em tekou.

²⁶ Teku'iramũ etee tekou. Tepy'ata'waramũ etee tekou. Temoferawa rapesaka nipo je te'ỹina.

A'eramũ je teje'ega Jarejuwarete 'ga upe: Ene te 'ã eneresage jee, Kiapi'ni.

²⁷ Je manũ re nerepouri futari je wi. Jereumera neremonemukari.

Je 'ã eneremiyuwaretea futat. A'eramũ ene je moferapa etee nũ. Ene pyri nipo tewau ywag ipe.

²⁸ Ene 'ã ywaga piara ereesaukat jee. A'eramũ je ene pyri tewau.

Jepy'ata'wa je ene ree tekou, 'jau je 'ga upe",

'jau Davi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga janee rakue — 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama, Davi 'ga remikwasiarera mome'wau 'gã nupe u'ama.

²⁹ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Davi 'ga janeypya futat rakue. 'Ga je amome'u pẽ nupe. Ymã te 'ã Davi 'ga manũ rakue. A'ere 'gã 'ga monoi ita kwara pype rakue. Namukuu rũi futat ita kwara 'ũina rakue — 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

³⁰ —Janeruwarete 'ga je'ega mome'warera 'ga Daviramũ rakue. Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe 'ga rekoramũ rakue. “Ene juapyrama mũ nipo 'wyriaramũ ako ene 'jawe. Jeremimurama 'ga futat nipo 'ũina enerenawer ipe”, 'jau 'ga Davi 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama.

³¹ —A'eramũ Davi 'ga ikwaapa, “Wemimurama 'ga nipo Janeruwarete 'ga omoferap ete nũ” 'e kwaapa rakue. A'eramũ 'ga a'eramũ ka'arana kwasiaa inuga 'ga ree. “Janeruwarete 'ga nipo nopouri futari wemimurera 'ga wi. 'Ga reumera mone-mukare'ema futat nipo”, 'jau Davi 'ga rakue— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gã nupe.

³² —'Ga poromũ Janeruwarete 'ga omoferap rai'i. Jejui 'ga omoferap futat. Ore 'ga aruesak 'ga feraw ire ai'i. A'eramũ ore a'eramũ imome'wau pẽ nupe— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. ³³ —A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferaw ire 'ga monou ywag ipe ojepyri ai'i. Peu 'ga ywag ipe 'ga monou imuapyka oyse katy. 'Ga 'jawe futat 'ga. A'eramũ 'ga 'ga muapyka oyse katy. A'eramũ futat 'ga U'agesage mua katu 'ga upe. Ojeupe 'Uwa 'ga imur ire 'ga imua ae upe nanẽ imojypa nũ. 'Ga 'Agesagea te 'ga amut oree. A'ea peenup poromũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau. —Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega muri janee rakue: “Anure nipo je Te'agesage monoi pẽ nupe”, 'jau 'ga 'ã rakue. A'eramũ 'ga 'awamũ futat imua oree. 'Agamũ pẽnemienuwamũ 'ga 'Agesagea iapoukaa oree— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gã nupe. ³⁴ —Davi 'ga nooi ywag ipe rakue. Nuapygi 'ga Jarejuwarete 'ga yse katy. A'etea 'ga e'i rakue:

“Ymã te Janeruwarete 'ga 'jau Jejararete 'ga upe rakue:

'Ere ejua eapyka 'au je pyri. Je 'jawe futat ene. A'eramũ ene eapyka je yse katy.

³⁵ Anure tamỹi ene 'wyriaramũ 'gã nupe 'jau, ene rerowiaara 'gã nupe 'jau.

Ene rerowiare'ema 'gã we futat te'i enee 'jau, koromũ futat 'wyriararete 'ga, te'i enee 'jau', 'jau Janeruwarete 'ga Jejararete 'ga upe rakue”,

'jau Davi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga janee rakue. Jejui 'ga upe te 'ga 'i rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

³⁶ —A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau: “Je te 'ã Jejui 'ga omono pẽ nupe. Jeremimurera futat 'ga”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. A'e 'ga poromũ pepokutuk, imonou, imu'ama 'ypeywar are 'ga manũawamũ. A'e 'ga Janeruwarete 'ga omogo Israeu juapyreramũ jane'wyriaramũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'ea 'ã judeuramũ juejue pekwaap.

³⁷ A'e renupawe 'gã u'arasigamũ ajemogyau. 'Ga jukaawer are 'gã u'arasigamũ ajemogyau kwaiwete. A'eramũ 'gã 'jau Pedro 'ga upe 'ga pytuna 'gã netee:

—Maran te ore iapoi? Ma'ja te ore aruapo orojee, orojekatu'okawamũ?— 'jau 'gã 'gã nupe.

³⁸ —Pejetywer awi pepoit— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'eramũ 'ga pejetywer awi pẽpouriweramũ pẽ katu'oka. “Jejui 'ga rerowiaaramũ ore rekoi 'awamũ”, pe'je 'gã nupe. A'eramũ 'gã pẽ pymĩau 'y pe. A'eramũ pẽ pymĩ re Janeruwarete 'ga U'agesage mua pẽ nupe pẽnerekwaramũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁹ —Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega

kwasiarukari inuga janee rakue: “Pejetywer awi pēpoiweramū je pē katu'ogi. Pē katu'og ire je Te'agesage monou pē nupe”, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Aipo e'i 'ga pē nupe. Pēna'yt, tesirūmet, wemimū'ēmet 'jau. Mīmeramū 'ga aipo 'ga 'i pē nupe— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'eramū 'ga 'awamū u'eawer imū futat U'agesage mua imojypa janee— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

⁴⁰ A'eramū Pedro 'ga 'gã mu'jau afuakaramū etee futat aipoa morogyta are u'ama. A'eramū 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejejepe'au 'ga rerowiare'ema 'gã nui. Anure nipo Janeruwarete 'ga Jeju 'ga rerowiare'ema monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe ojewi. Peo kasi 'gã newiri ne. Pēē 'ã Jeju 'ga perowiat. “Je mogo ape ejemiayuwamū”, 'jau ki pēē 'ga upe— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama.

⁴¹ Aipoa 'ga porogyta renupawe 'gã kwaiwete Pedro 'ga je'ega rerowiaa. Jeju 'ga nanē 'gã erowiaa ajemogyau nū. Tres miu 'gã 'ga rerowiaa. A'eramū 'gã 'gã nerawau ipymīāu 'y pe Jeju 'ga 'gã erowiara resaukaawamū. ⁴² A'ere 'gã awau ajatykau Jeju 'ga remimonofera 'gã nee, 'gã porogyta are wapykau. A'eramū futat 'gã ajemogyau Jeju 'ga rerowiaareteramū. A'eramū futat Jeju 'ga rerowiaaramū opojekaramū ajuee. Ajamajatykau kumi 'wau. Jarejuwarete 'ga upe oporogytau nanē 'gã ajatykau nū.

⁴³ Jeju 'ga remimonofera 'gã Janeruwarete 'ga pājē rerekou. A'eramū 'gã 'ga pājē resaukaa 'gã nupe, aeremiapoe'ema apou 'ga pājē mū, kwaiwete. A'eramū a'e resakara 'gã oporesagamū ajemogyau ee. ⁴⁴ Jeju 'ga rerowiaara 'gã juejue ajatykau ajemogyau. Ikaraemā ma'e 'gã okaraemā me'ega ka'aranūū are. ⁴⁵ Iywy ma'e 'gã nanē oywy me'ega ka'aranūū are nū. A'ere 'gã ka'aranūū rerua imojo'oka ajaupe. Ta'yt kwaiwete ma'e 'gã nupe 'gã kwaiwete imojo'oka. Ta'yre'ema 'gã nupe 'gã imojo'oka ināinānī'ī etee. ⁴⁶ Ai'iwe nū, ai'iwe nū, ai'iwe nū 'jau 'gã ajatykau ajemogyau peu. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ajatykau. Wog ipe nanē ajatykau ojemi'waa nanē nū. Mani'oko'o'i 'wau Jeju 'ga manūawer are wea'aramū ajemogyau. A'e pype opy'ata'waramū ajemogyau.

⁴⁷ —Ene te 'ã eneresage oree— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'ga muorypa.

Jeju 'ga rerowiare'ema 'gã miamū oporomutaramū 'ga rerowiaara 'gã nee ajemogyau.

Janeruwarete 'ga Jeju 'ga rerowiarukaa 'gã nupe. Ai'iwe, ai'iwe, ai'iwe. A'eramū 'gã ojemomytuna. Kwaiwete Jeju 'ga rerowiaara 'gã ajatykau ajuee.

3

Iteu ma'e 'ga

¹ Poje Pedro 'ga awau Juā 'ga retee Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Kwara jerewamū 'gã awau. Aipo pe kwara kwawauwe 'e'e'emi 'gã awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe oje'ega monou 'ga upe.

² A'e pe iteu ma'e 'ga 'ūina Jarejuwarete 'ga mogytaawa rokwar ipe. 'Okwar esage 'jaw ipe wapyka. A'e pe 'ga 'ūina. Iteu 'ga u'aa rakue. A'eramū 'ga pytuna 'gã 'ga rerawau im'ina 'okwar ipe ka'aranūū are.

—Ka'aranūū 'ia pemut ape jee— 'jau 'ga 'ūina 'gã nupe, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ose ma'e 'gã nupe.

A'eramū amumera 'gã imonou 'ga upe.

³ Poje Pedro 'ga 'ua Juā 'ga retee. A'eramū iteu ma'e 'ga 'gã nupe ka'aranūū renūina nū. A'ere 'gã 'i etee 'ga upe:

⁴ —Emā'ē ore ree kūi— 'jau etee 'gã 'ga upe.

⁵ A'erauwe iteu ma'e 'ga amā'jāu 'gã nee. “Ka'aranūūa sipo 'gã amut jee pa”, 'jau 'ga ojeupe amā'jāu 'gã nee.

⁶⁻⁷ A'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Nitywi ka'aranũũa ki 'ei. A'ere je mama'e esage apoi enee— 'jau etee Pedro 'ga iteu ma'e 'ga upe. —Jejui Kristu 'ga, Nasare pe waranup ma'efera 'ga 'ã ore mogo wekwawer ipe ai'i. A'eramũ je 'jau enee: Efu'am jui— 'jau 'ga 'ga upe.

⁸ A'erauwe futat Pedro 'ga 'ga popyyka 'ga mafu'ama. A'eramũ futat iteu ma'efera 'ga pyju'ã oywyrafenamũ. A'erauwe 'ga po 'ga pori awau wafukafukaita:

—Au'je katu pa, Ku'jywa 'ga je katu'ogi nũ — 'jau 'ga wafukafukaita awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã netee.

⁹⁻¹⁰ A'eramũ mytuna 'gã 'ga resaka.

—Kuu. Iteu ma'efera 'ga afu'am ra'e— 'jau 'ga resakara 'gã ajaupe.

Oporesagamũ 'ga ree, 'ga po 'ga po 'ga rekoramũ.

Pedro 'ga 'eawet

¹¹ Amafu'am ire iteu ma'efera 'ga rekoi Pedro 'ga pir are. 'Ogeikwara pakuja 'wyr ipe 'gã oi Juã 'ga retee. A'erauwe Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe ose ma'efera 'gã 'ëi awau 'ogeikwara pakuja 'wyr ipe esaka, Sarumãu 'ga ma'e 'jawa 'wyr ipe awau esaka.

—Maran 'ga ako ra'e 'ũ? Najema'uma'uwi'i te 'ga afu'am are jepi a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe, ma'upawe'eme 'ga mafu'amamũ.

A'eramũ

—Awỹja 'ga mafu'ama ki 'ei?

—Pedro 'ga 'ga amafu'am kũi— 'jau 'gã ajaupe.

¹² 'Ga mafu'ama 'gã mopiryyita. A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga upe mama'e apoara 'ga te 'ga amafu'am nũ'ũ, Jejui 'ga nũ'ũ. Naore rũi 'ga aramafu'am. Noropãjẽ mũ rũi ore 'ga mafu'ami. Norojesageu rũi te 'ã ore 'ga mafu'ami. Jejui 'ga te 'ã 'ga mafu'amara te— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe aipo 'gã 'eramũ.

¹³ A'erauwe 'gã ajemogyau etee oporesagamũ 'gã nee.

—Janeruwarete 'ga te ako wa'yra 'ga amut opoaawamũ ikue. 'Ga te 'ga amafu'am — 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga omogo ipojeuwipyramũ. Jarejuwarete 'ga te 'ã jane sirowiat. Ymã we te 'ã janeypy 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiari rakue. Na'awamue rũi futat te 'ã jane 'ga rerowiari. Ymã we futat te 'ã Abraão 'ga 'ga rerowiari rakue. Isaki, Jako. Mĩmera 'gã 'ga rerowiaa rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'eramũ jane 'agamũ 'ga rerowiaa jarejemogyau— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

—Janeruwarete 'ga ako wa'yra 'ga mua janee ikue numiamũ. A'ere ako pẽẽ futat pejukaukat 'ga ikue. A'eramũ ako pẽẽ 'ga monou ekoete peje'wyrriara upe ikue, Piratu 'ga upe ijukaukaa ekoete ikue. 'Ga ako “Opoit je 'ga wi”, 'jau ikue numiamũ. A'ere ako pẽẽ “Ere 'ga jukaukaa futat oree”, 'jau ako pẽẽ ai'i. ¹⁴ Oporojuka ma'ea jẽmĩ ako pẽẽ imuẽmukaa 'ga upe ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Oporojuka ma'ea te amunipo 'ã pejukaukat rakue. A'ere ako mama'e tywera apoare'ema 'ga jẽmĩ pejukaukat ikue. 'Ga Jarejuwarete 'ga remifutara etee te wapo. A'etea ako pẽẽ 'ga jukaukaa ekoete ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe, oporogytau u'ama. ¹⁵ —'Ga te 'ã ae mogyara futat. A'ere ako pẽẽ futat 'ga pejukaukat ikue numiamũ. A'ere ako Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee ai'i nũ. Ore futat 'ga moferaw ire 'ga resaka ai'i nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁶ —'Ga pãjẽ mũ te ore 'agamũ 'ga mafu'ami. Naore rũi 'ga aramafu'am. Aruerowiat te 'ã ore 'ga. A'eramũ 'ga 'ga mafu'amukaa oree pẽ nowase— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe oporogytau.

¹⁷ —Nepekwaawi nipo 'ga— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Nepekwaawi nipo Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga. Pẽ'wyrriari 'gã nanẽ nokwaawi nũ. Ajee ako 'ga pejukaukat ekoete ikue, peje'wyrriara upe ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe, Jejui 'ga mome'wau.

¹⁸ —Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue. A'e are 'gã ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. “Anure nipo Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ruri. A'ere 'ga pyriwara 'gã 'ga rerekou tyweaete 'ga mayrũmũ”, 'jau 'ã 'gã ka'arana kwasiaa inuga janee rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau. —Ajee 'ã 'ga je'egawer imũ etee futat 'ga rayrũnamũ amanũmũ janee. ¹⁹ A'eramũ pẽẽ

'awamũ pejepoia pejetywer awi. A'eramũ pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. "Jetywera epe'a je wi, ki Ku'jyp", pe'je ki 'ga upe. Ojeupe pẽje'ega monorauwe, 'ga pẽtywera tomoit pẽ nui 'jau— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

²⁰ —Pẽtywera pẽ nui imoir ire 'ga opãjẽa tamut pẽ nupe 'jau. A'eramũ futat 'ga pẽ maku'iu pẽ mogyau. A'eramũ pejetywer awi pejepoia. Ymã te Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: "Teja'yra 'ga tomono 'gã nupe 'jau, 'gã katu'okawamũ 'jau", 'jau 'ga 'ã ojeupe rakue. A'eramũ 'ga 'ã Jejui 'ga mua janee rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau.

²¹ —'Awamũ 'ga 'ũina ywag ipe, mama'e katu'okawa 'ara upe iwaẽma rapesaka 'ũina. Anure te nipo 'ga ruri ojewya nũ, 'awa ywy pe nũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'eramũ futat 'ga ruwa 'ga ywy katu'oka nipo nũ. A'eramũ futat ipyau 'jawe iapou nũ, ywy apou nũ. Saa'e ymã rakue. Nan futat iapou nũ, ikatu'oka nũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue:

²² "Anure te nipo Janeruwarete 'ga 'ga amũ muri pẽ nupe, oje'ega mome'waramũ pẽ nupe.

Je 'jawerimũ futat 'ga 'ua pẽ nupe oje'ega, Janeruwarete 'ga je'ega mome'wau pẽ nupe. Sã'ã 'ga je mura. Nan futat nipo 'ga pẽpytuna 'ga amũ muri pẽ nupe oje'ẽma'eramũ.

²³ 'Ga nipo oje'ega renupare'ema 'gã omojo'ok wemiayuwa 'gã nui anure.

A'eramũ nipo 'ga oje'ega renupare'ema 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'eramũ ki pẽẽ enupa etee 'ga je'ega",

'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga janee rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

²⁴ —Moisesi 'ga ra'ne akou oje'ega 'gã nupe rakue. A'ere Samueu 'ga oje'ega 'gã nupe nũ. A'ere 'gã newiriwarera 'gã 'gã nemimome'ufer imũ etee futat oporogytau 'gã nupe. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã juejue. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga porogytai 'gã nupe rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Ma'eramũ 'ã 'gã ka'arana kwasiari inuga 'ga je'eg are rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'eferupi te futat ajee 'ã Jejui 'ga manũi, 'Uwarete 'ga je'eg imũ etee futat— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe. ²⁵ —A'ere 'ã 'ga na'gã nupe etee rũi 'ga porogytai rakue. Pẽ nupe nanẽ nũ 'ga porogytai. "Enejuapyrama 'gã teje'ega anuwamũ jeresageramũ 'gã nupe, najuejue etee futat", 'jau 'ã Ku'jywa 'ga Abraão 'ga upe rakue. Pẽẽ 'ã Abraão 'ga juapyrera. Ma'eramũ 'ã Ku'jywa 'ga porogytafera resageramũ pẽ nupe nanẽ nũ— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

²⁶ —Ma'eramũ 'ã Ku'jywa 'ga 'awamũ ojeupe mama'e apoara 'ga muri pẽ nupe ra'ne, wa'yra 'ga muri pẽ nupe ra'ne— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Mama'e esagea 'ga wapo pẽ nupe, mama'e tywer awi pẽ momoirukaawamũ— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

4

'Gã nee 'wyriara 'gã mara'neawet

¹ 'Gã nupe Pedro 'ga oje'ega Juã 'ga retee 'gã nuwamũ 'gã amũ 'ua owaẽma 'gã nupe. Mainan, Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã 'wyriat, satuseu. Mĩmera 'gã 'ua owaẽma 'gã nupe 'gã je'egamũ.

² —Jejui 'ga ako amanũ ai'i— 'jau Pedro 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe. —A'ere ako 'ga ferawi etee ai'i nũ. A'eramũ nipo jane nan tee futat jaremanũ re jareferapa etee futat 'ga 'jawerimũ. Jejui 'ga jewyramũ te nipo jane 'ẽi tywy awi jareferapa nũ— 'jau Pedro 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

A'e renupawe aipo 'ut ma'efera 'gã amara'neramũ 'gã nee.

³ A'eramũ 'gã 'gã ppyka 'gã monou 'gã munepa moromunepawa pype. Kaaruweteramũ 'gã 'gã ppyka 'gã monou 'gã munepa moromunepawa pype. Peu etee futat 'gã osea 'upa. Peu futat 'gã aku'emamũ. ⁴ A'ere kwaiwete 'gã nenuparera 'gã Jejui 'ga rerowiari. 'Ga rerowiaara 'gã ojeme'yita. A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã pytuna siku miu.

⁵ A'eramũ ai'iwe 'gã 'ua ajatykau Jerusareg ipe. Judeu 'gã 'wyria'ri, 'gã nupe oje'ẽma'e, Moisesi 'ga je'eger are moromu'jat. Mĩmera 'gã 'ua ajatykau ajuee. ⁶ Anasi 'ga, mainana

'wyrararete 'ga ajatykau 'gã nee. Kaifasi, ajepeja Juã, Aresãri, Anasi 'ga pytuna mû. Mîmera 'gã ajatykau ajuee.

⁷ A'eramû 'gã moromunepawa pypewara 'gã, Jejui 'ga remimonofera 'gã nerurukaa jefaruu 'gã nupe.

—Pe'je pejewau 'gã nerua 'au ore rowase— 'jau 'gã jefaruu 'gã nupe.

A'eramû 'gã 'gã nerua. A'ere ajatyka ma'efera 'gã oporonupa 'gã nupe iteu ma'efera 'ga ree.

—Maran te iteu ma'efera 'ga pemafu'am rai'i?— 'jau 'gã oporonupa ee Pedro 'ga upe Juã 'ga retee. —Ma'e pãjê mû pëê 'ga mafu'ama rai'i ki 'ei? Awÿja je'eg imû rai'i ki 'ei?— 'jau 'gã 'gã nupe.

⁸ A'eramû Pedro 'ga oje'ega 'gã nupe. Ku'jywa 'ga 'Agesagea 'ga rerekou. A'eramû 'ga mogyjeukare'ema 'gã nui. A'eramû 'ga 'jau 'gã nupe:

⁹ —Maran te 'ga pemafu'am rai'i, pe'je 'ã ore. A'eramû je imome'wau pë nupe. Mama'e tywera nipo ore aruapo rai'i? Naani nû'û. Mama'e esagea te ore aruapo ai'i nû'û. A'etea 'ã ore rerurukat ekoete pejepe ore moporogytaukaa pejejeupe ki 'ei. A'eramû je imome'wau pë nupe— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gã nupe.

¹⁰ —Naoropãjê mû rûi ore 'ga mafu'ami. Jejui Kristu 'ga te 'ã 'ga amafu'am. Nasare pe waranup ma'efera 'ga, pënemijukafera 'ga. Ako 'ga poromû Janeruwarete 'ga omoferap ai'i nû— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama. —'Ga te 'ga amafu'am opãjê mû ai'i — 'jau 'ga 'gã nupe.

¹¹ —A'etea ako pëê 'ga futare'ema ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama. —A'ere 'ã Janeruwarete 'ga 'ga muri janee, jane katu'ogukaa ete 'ã. Sã'ã ae 'oga aporamû kwaiwete 'ywa rerura tupaa'mywamû. A'eramû 'ã ae 'ywa mû reroyrûmû. A'ere 'ã eroyrûmyrera jêmî 'yweteetea. A'eramû 'ã ae ijaramû, pea te futat pemono, ae 'i ajaupe. Nan tee futat 'ga 'i Jejui 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'ga amut janee. A'ere ako pëê peroyrû ete 'ga ai'i. “Nia'wyrî 'ga ra'e”, pe'je 'ga upe ikue. “Narafutari ore 'ga”, pe'je Jejui 'ga upe ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama. —A'ere 'ã 'ga ruwa 'ga te 'ga futari. A'eramû 'ga 'ga mogou jane katu'okaramû etee nû. Afutare'em ire 'ã 'ga pë katu'oka etee 'ua nû— 'jau Pedro 'ga u'ama, 'gã nupe.

¹² —'Ga te 'i futat Janeruwarete 'ga amut janee. Nirûi futari 'ga. 'Ga te'i futat ae katu'oka akou. Janetywera pe'aara 'ga poromû 'ut janee— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gã nupe.

Pedro 'ga Juã 'ga retee oporogytau 'gã nupe. Iteu ma'efera mafu'amawera mome'wau 'gã nupe. ¹³ A'eramû ajatyka ma'e 'gã oporesagamû 'gã nee:

—Kuu. Maran te 'gã nokyjei oporogytau janee nû'û? 'Gã te te 'ã nojemu'ei agawewi a'i kûi. A'etea te 'ã 'gã nojenosî imome'wau a'i kûi— 'jau 'gã ajaupe.

—Naani nû'û— 'jau ajepeja 'ga 'gã nupe. —Jejui 'ga rewiri ako ma'efera 'gã tee nû'û. A'eramû 'gã a'eramû 'agamû ojenosöue'em jane wi— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁴ A'ere iteu ma'efera 'ga oi 'gã nupi. 'Gã nemimafu'amera 'ga oi 'gã nupi. A'eramû 'wyrîara 'gã 'ga resaka 'gã newiri 'ga rekoramû. A'eramû 'gã a'eramû oje'egarûme'em 'gã nupe: “Pë'me pëê”, 'jawe'em futat 'gã 'gã nupe.

¹⁵ A'eramû peuwara 'gã amû oje'ega Pedro 'ga upe Juã 'ga retee:

—Pë'ë pejewau ore wi ra'ne. Peu pekwap ore wi ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'ëi awau 'gã nui.

'Gã 'ë re 'gã oje'ega ajaupe:

¹⁶ —Maran te jane 'gã nerekoî 'awamû?— 'jau 'gã ajaupe.

—Tee.

—Okwaapap te 'ã 'gã a'i kûi, 'auwara Jerusareg ipewara 'gã a'i kûi. A'eramû jane “i'me 'gã”, 'jawe'em futat 'gã nupe. Okwaapap te 'gã 'ã. ¹⁷ A'eramû jane, “Au'je Jejui 'ga mome'u mokwasi'o re”, sa'e 'gã nupe jareje'ega moywyräfena 'jau— 'jau 'gã ajaupe. —“Ga mome'uu'jawamû ore pë monoi pë munewu'japa ne nû”, sa'e 'gã nupe jareje'ega moywyräfena 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁸ A'ere 'gã 'gã nenũina nũ. A'erauwe Pedro 'ga 'ua Juã 'ga retee 'ua osou. A'erauwe 'gã 'jau 'gã nupe:

—Au'je ki 'awamũ Jejuí 'ga mome'u re. 'Ga mome'uu'jawamũ ore pẽ munewi ne nũ. Narafutareteeti futari ore 'ga mome'ua 'awamũ— 'jau 'gã 'gã nupe.

¹⁹ A'ere Pedro 'ga Juã 'ga retee 'gã je'egi etee 'gã nupe:

—Ma'ja te Janeruwarete 'ga afutat? Peje'eg are oreapyaka te 'ga afutat? Oje'eg are oreapyaka te ra'u 'ga afutat nũ? Napeje'eg are rũi te 'ã ore apyakai. Jarejuwarete 'ga je'ega te 'ã ore aruenup— 'jau etee Pedro 'ga Juã 'ga retee 'gã nupe. ²⁰—Amanũ ako Jejuí 'ga ai'i numiamũ. A'ere ako 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferawi etee ai'i nũ. A'eramũ ore 'ga resaka ai'i. Oje'ega 'ga oree ai'i. A'eramũ ore 'agamũ 'ga resag ire te imome'wau arakou pẽ nupe. Noropoiru'wuri futari ore 'awamũ 'ga mome'u awi— 'jau etee Juã 'ga 'gã nupe.

²¹ Aipo 'gã 'eramũ 'wyriara 'gã oje'ega moywyrafena 'gã nupe nũ:

—“Au'je Jejuí 'ga mome'u re”, aru'e ako ore pẽ nupe ko. 'Ga mome'uu'jawamũ ore pẽ ppygi pẽ nupãnupãu nũ'ũ— 'jau 'gã oje'ega moywyrafena 'gã nupe.

'Gã nupe oje'ega moywyrafen ire opoia 'gã nui. A'ere 'gã nanupãi 'gã. Okyje 'gã mytuna 'gã nui. A'eramũ 'gã a'eramũ opoia esage te 'gã nui. Iteu ma'efera resakara 'gã wejue 'upa Jarejuwarete 'ga muorypa ee:

—Ene te 'ã eneresage oree. Ene te ako iteu ma'efera 'ga eremafu'am ai'i— 'jau 'gã 'ga upe 'ga muorypa ee 'upa.

²² Nakunumĩ arũi te 'ã iteu ma'efera 'ga. Sawa'ea te 'ã iteu ma'efera 'ga. Kwarẽta kwara te 'ã 'ga amu'at.

Jarejuwarete 'ga upe 'gã 'eawet

²³ Ojewi 'gã poir ire Pedro 'ga Juã 'ga retee ojewya awau opytuna 'gã pyri. A'eramũ 'gã opytuna 'gã nupe werekwawera mome'wau:

—Ekoay mainana 'wyriara 'ga oje'ega moywyrafena oree ai'i. “Au'je ki Jejuí 'ga mome'u re”, e'i 'gã oree. “Ga mome'uu'jawamũ ore pẽ ppygi pẽ nupãnupãu ne”, e'i 'gã oree ai'i— 'jau Pedro 'ga mainana 'wyriara 'gã 'eawera mome'wau ajaupe.

²⁴ Aipo Pedro 'ga imome'upaw ire 'gã oje'ega monou 'upa Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa.

—Ene te 'ã ore'wyriararetea, ki Ku'jyp— 'jau 'gã 'upa 'ga upe. —Ene te 'ã mama'ea ereapo oree rakue. 'Y, ywy, ywak. Mĩmera 'ã ereapo oree rakue, ipypewara reewe rakue. Ore nanẽ 'ã ene iapou rakue nũ. Ene te 'ã Orewararetea— 'jau 'gã oje'ega monou 'ga upe 'upa 'ga muorypa. ²⁵—Ymã te 'ã ka'arana erekwasiarukat oreppy 'ga upe rakue, Davi 'ga upe rakue, ejeupe mama'e apoara 'ga upe rakue— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. —Ene'agesagea oje'ega 'ga upe rakue, 'ga mu'akwaapa rakue. A'eramũ 'ga eneje'ega kwasiaa inuga oree rakue— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe 'upa.

—Aipo 'jau 'ga ikwasiaa inuga oree rakue:

“Ma'eramũ te judeue'ema 'gã mara'neramũ etee ajemogyau?

Ma'eramũ te 'gã mama'e tywer are etee 'gã nea'aramũ ajemogyau?

²⁶ 'Wyriararete 'gã ajatykau 'wyria'ri 'gã netee aparuwajaa ene ree eneremimurera 'ga ree nanẽ nũ”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga oree rakue— 'jau 'gã 'upa Jarejuwarete 'ga upe.

²⁷ —Mama'e a'je are futat 'ga ka'arana kwasiari inuga oree rakue— 'jau 'gã 'ga upe. —'Ga remikwasiarer imũ etee futat kwaiwete 'gã jatykai enera'yra 'ga ree. Enera'yra 'ga ree 'gã mara'neramũ. A'eramũ 'gã ajatykau 'ga ree. “Sijuka 'ga”, 'jau 'gã ajaupe. Erote, Põsiu Piratu. Mĩmera 'gã judeu 'gã werajatyka judeue'ema 'gã netee enera'yra 'ga ree. Nokoi agawewi 'ga tesirũgatu. A'etea 'gã ajatykau 'ga ree 'ga rerekou tyweaete— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. —Eneremimurera 'ga ree 'gã jatykai. Ene futat 'ã 'ga erepyrũ oree rakue, ore katu'okawamũ rakue. A'e 'ga ree ako 'gã jatykai kwaiwete ai'i— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

²⁸—Davi 'ga remikwasiarer imū etee futat 'gã iapoi. Ene te 'ã pãjēreteā. Nitywi 'ã 'ga amū ene 'jawe. A'etea 'ã ene eja'yra 'ga jukaukaa ako 'gã nupe ai'i. Eneremifutar imū etee futat 'gã iapoi— 'jau 'gã oje'ega monou 'ga upe. —Nan futat te 'ã erefutat rakue— 'jau 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

²⁹—Eapyaka ki 'gã je'egay are e'ÿina, ki Ku'jyp. Imara'ne 'gã ore ree. A'eramū ene E'agesage mua oree, ore mogyjaukare'ema 'gã nui. Eje'ega mome'waukaa oree 'gã nui ore mojenosōukare'ema futat— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe. ³⁰—Epãjēa emut oree, Kiapi'ni. Oreremiapoe'ema eapoukat oree. Ojero'wu ma'e 'gã ekatu'ogukat oree. A'eramū nipo tesirūmera 'gã oporesagamū ajemogyau ee— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. —Esage ma'e 'ga futat enera'yra 'ga. Ipojeuwipyra 'ga futat. 'Ga je'eg imū futat toroo 'gã katu'oka arakou 'jau, ki Ku'jyp— 'jau 'gã 'ga upe, oje'ega monou 'upa.

³¹ Ojeupe 'gã je'ēmaw ire 'ga 'oga motomoga 'gã nupe, opãjē resaukaa 'gã nupe. A'eramū futat Janeruwarete 'ga 'agesagea 'gã nerekou. A'eramū futat 'gã ojenosōue'em Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau awau ajemogyau.

Okaraemã me'egawet

³²⁻³⁵ Jeju 'ga remimonofera 'gã 'ga manūawera mome'wau akou 'gã nupe:

—Amanū ako Janejararete 'ga ai'i numiamū, Jeju 'ga ai'i numiamū. A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee ai'i nū— 'jau 'gã akou imome'wau ojeypyriwara 'gã nupe.

A'eramū Ku'jywa 'ga opãjē monou wa'yra 'ga rerowiaara 'gã nupe. 'Ga nanē futat akou 'gã newiri nū. A'eramū Ku'jywa 'ga ojejukau wa'yra 'ga rerowiaara 'gã nee.

Nitywi'i futari “peapo awi mama'ea mū nan” 'gã nupe 'jara 'gã. Aju'jaju'jawe futat 'gã wea'aramū mama'e apo are. Nitywi'i futari mama'e mimara 'gã. Mama'ea 'gã imua pãwē etee futat ajaupe. Ka'aranūua 'gã erua Jeju 'ga remimonofera 'gã nupe. A'eramū 'gã ka'aranūū mojo'oka etee futat 'gã nupe. Ika'aranūūe'ema 'gã nupe nanē imonou nū. Ta'yt kwaiwete ma'e 'gã nupe kwaiwete imonou. Ta'yre'ema 'gã nupe imonou ināinānī'i etee. Mama'e muawamū 'gã imonou 'gã nupe. Ywy jara 'gã ywy me'ega amumera 'gã nupe. 'Oga jara 'gã nanē woga me'ega ka'aranūū are nū. A'e repyfera 'gã erua Jeju 'ga remimonofera 'gã nupe ajaupe imojo'ogipyramū. A'eramū ikaraemāe'ema 'gã amū akowe'em futat 'gã pype rakue.

³⁶⁻³⁷ Jose 'ga nanē oywy me'ega nū. A'eramū 'ga oywy repyfera rerua imonou Jeju 'ga remimonofera 'gã nupe. Jose 'ga u'at 'ypō'ōūū pype rakue. Sipiri 'jau 'gã aipo 'ypō'ōūū upe. Levi 'ga juapyrera poromū. Aipo Jose 'ga rera mukūi. Panapea 'ga rer irūa. Jeju 'ga remimonofera 'gã Panape nuga 'ga ree. Aemaku'iara 'ga. A'eramū 'gã poromū inuga 'ga ree.

5

Ananiasi 'ga Safira ēē retee

¹ Anure 'ga amū nanē oywy me'ega nū. 'Ga rera Ananiasi. 'Ga remireko ēē rera Safira. Ananiasi 'ga oywy me'ega. A'ere 'ga ka'aranūū mojo'ogi ojeupe.

²—Simim ape jarejee 'jau— 'jau 'ga wemireko ēē upe. —A'ere soo jare'meramū 'gã nupe 'jau. “Koromū etee oreypyfera”, sa'e 'gã nupe 'jau— 'jau 'ga wemireko ēē upe.

A'eramū Ananiasi 'ga awau o'meramū Pedro 'ga upe:

—Koromū etee futat ka'aranūūa jeywy repyfera— 'jau futatee 'ga awau Pedro 'ga upe.

³ A'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramū ene mama'eukwaawa 'wyriara je'ega renupa 'ū? Ma'eramū te ene'me Jarejuwarete 'ga upe ra'e? Ywy repyfera eremim ape ejeupe. A'ere 'ã ene'me ejua.

⁴ Enema'ea futat ywya. A'eramū ime'eg ire enema'ea futat epyfera. Ma'eramū ene e'me

ekoeteramũ ejua jee 'ũ? A'ere naje upe rũi ene'me. Jarejuwarete 'ga upe te ene'me— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

⁵ Aipo ojeupe 'eramũ 'ga u'aa tii too awau amanũmũ. A'eramũ 'gã “o'me re Anianiasi 'ga manũi” 'e renupara 'gã okyjau ajemogyau. ⁶ A'eramũ kunumĩũũ 'gã 'ga auwana taity pyu, 'ga rerawau inuga ita kwara pype.

⁷ A'eramũ kaaruwamũ 'ga remireko ãẽ 'ua owaẽma Pedro 'ga upe. Nokwaawi ãẽ omena 'ga manũa. ⁸ A'eramũ Pedro 'ga 'jau ãẽ upe:

—A'jea futat te koromũ etee futat ka'aranũũa rai'i?— 'jau 'ga ãẽ upe.

—A'jea futat kweramũ etee futat ai'i— 'jau ãẽ 'ga upe.

⁹ A'eramũ Pedro 'ga 'jau ãẽ upe:

—Ma'eramũ te pẽ'me Jarejuwarete 'ga upe? Nepekwaawi sipo “Janeruwarete 'ga ae'mea okwaap” 'ea? Kweramũ futat enemena ita kwara pype erawarera 'gã nuri. A'eramũ 'gã 'awamũ ene nanẽ ene rerawau nũ— 'jau Pedro 'ga ãẽ upe.

¹⁰ Aipo ojeupe 'eramũ ãẽ amanũmũ u'aa Pedro 'ga rowase nũ. A'erauwe kunumĩũũ 'gã 'ua osou nũ. Irãã'ã ãẽ reumera etee tuwamũ nũ. A'eramũ 'gã ãẽ rerawau inuga ãẽ mena ywryri pe.

A'eramũ 'gã nera okwasi'wau.

—Anianiasi 'ga i'me Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga amanũmũ u'aa Pedro 'ga rowase. A'ere 'ga remirekofera ãẽ nanẽ amanũmũ o'me are nũ— 'jau 'gã imokwasi'wau.

¹¹ A'erauwe 'gã ajemogyau okyjau najuejue etee futat. Jejui 'ga rerowiaara 'gã, tesirũmera 'gã taetu okyjau.

—Kuu. Peenup te rai'i? “O'me re 'ga manũi” 'ea rai'i? Noje'eg ekoetei ae Jarejuwarete 'ga upe! Ni'mea'uweri ae 'ga upe— 'jau 'gã ajaupe.

Aeremiapoe'ema apoawet

¹² A'eramũ taetu Jejui 'ga remimonofera 'gã Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã nemiapoe'ema apoukaa 'gã nupe. Ojero'wu ma'e katu'ogukaa 'gã nupe. Opãjẽ resaukaa werowiare'ema 'gã nupe. A'eramũ 'gã oporesagamũ ajemogyau ee.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã ako ajatykau 'ogeikwara pakuja 'wyripe, Sarumãu 'ga ma'e 'jawa 'wyripe jepi. Amaraka'aga 'gã Jarejuwarete 'ga upe, oje'ega 'gã imonou 'ga upe 'jau. ¹³ Amumera 'gã oje'ariweramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee numiamũ. A'ere 'gã kyjei etee 'wryriara 'gã nui.

—Esage futat Jejui 'ga rerowiaara numiamũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere 'wryriara 'gã nui 'gã kyjea ete 'gã nomoje'arukari Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee.

¹⁴ A'ere amumera 'gã nokyjei futari. A'eramũ 'gã etee Jejui 'ga rerowiaa. Kũjã nanẽ nũ. A'eramũ futat 'gã ojemomytuna kwaiwete ajemogyau, Jejui 'ga rerowiarãmũ.

¹⁵ A'eramũ Jejui 'ga remimonofera 'gã nemikatu'ogera resakarera 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua imajatykau. 'Gã nerua inuga pe yse pe pinosiga pype. A'eramũ Pedro 'ga kwawamũ 'ga 'aga okwapa ojero'wu ma'e 'gã 'arimũ. Janeruwarete 'ga 'Agesagea Pedro 'ga rerekou. A'eramũ 'gã 'arimũ Pedro 'ga 'aga kwawamũ Janeruwarete 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'oka. ¹⁶ A'eramũ Jerusareg ywryriwara 'gã nanẽ ojero'wu ma'e 'gã nerua nũ. Jerusarega pytepyter ipe katu 'gã nerua imajatykau mama'eukwaawa rerekwara 'gã netee. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã katu'ogukaapap Pedro 'ga upe.

Jejui 'ga remimonofera 'gã nereko tyweawet

¹⁷ A'eramũ mainana 'wryriarete 'ga amara'neramũ Jejui 'ga remimonofera 'gã nee.

—Ojerowiarukapap futat nipo 'ã 'gã 'gã nupe— 'jau 'ga opytuna 'gã nupe.

A'eramũ 'ga a'eramũ amara'neramũ 'gã nee. 'Ga pytuna 'gã, satusau 'gã nanẽ amara'neramũ 'gã nee nũ.

¹⁸ A'eramũ 'ga 'gã pyygukaa 'gã munewukaa moromunepawa pype. Oje'wyrarete pyteripewara pype 'gã nerawau imunewukaa.

19 A'ere ypytunimũ Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga amũ muri 'okwara rawopytymo'woka 'gã nupe. A'erauwe 'ga 'gã nenũ'jãu 'gã nerawau jui.

20 —Pe'je pejewau peu Ku'jywa 'ga mogytaaw ipe Jejui 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe — 'jau ywagipewara 'ga Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe.

Aipo 'gã nupe 'epaw ire ywagipewara 'ga awau ojewya ywag ipe nũ. A'erauwe 'gã 'ga mojerowiaa.

21 Ai'iwetetewe Jejui 'ga remimonofera 'gã awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe Jejui 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe. A'ere mainana 'wyriararete 'ga nokwaawi. A'eramũ 'gã ojeupe oje'ẽma'e 'gã majatykau. A'ere 'gã 'jau jefaruu 'gã nupe:

—Pe'je pejewau 'gã nerua. Saporogyta 'gã nupe 'jau— 'jau 'gã jefaruu 'gã nupe.

22 A'erauwe jefaruu 'gã awau moromunepaw ipe, iawopytymo'woka. A'ere 'gã nitywi. Ojeawopytym agawewi futat. A'etea 'gã nitywi. 'Gã nesage'emawe 'gã awau ojewya imome'wau mainana 'wyriara 'ga upe nũ.

23 —Nitywi etee 'gã ki 'ei. Ũ'ẽ 'gã na'e ki 'ei. Peu agawewi futat iaarana 'ga rekoi. A'etea 'gã nitywi etee. Marupi katu nipo 'gã 'ẽi ra'e? Ojeawopytym agawewi futat. A'etea nipo marupi katu ũ'ẽ ra'e— 'jau 'gã imome'wau mainana 'wyriara 'ga upe.

24 Aipo ojeupe 'eramũ mainana 'wyriara 'gã okyjau jefaruunana 'gã 'wyrria'ri retee. Ajemogymogyau etee worekorekou ekoete etee futat. 'Gã ikwaawe'ema 'gã nerekou.

25 Aipo 'gã 'eramũ kũima'e 'ga amũ 'ua imome'wau 'gã nupe:

—Pẽnemimunewera 'gã ako oo Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype ojepeyriwara 'gã mu'jau ko— 'jau 'ga 'ua imome'wau 'gã nupe.

26 A'erauwe jefaruu 'gã 'wyriara 'ga jefaruu 'gã nerooi peu Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'gã nerua nũ. A'ere 'gã nuerekoĩ 'gã tesirũgatu. Okyje 'gã tesirũmera 'gã nui.

—Werowiat 'gã 'gã. 'Gã nupãnamũ 'gã jane apisi ita pyu ne— 'jau 'wyriara 'ga jefaruu 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'gã nerekou esage etee. 27 A'eramũ 'gã 'gã nerawau oje'ẽma'e 'gã nupe nũ. A'eramũ mainana 'wyriara 'ga 'jau 'gã nupe:

28 —Maran ajee ore 'i pẽ nupe rai'i? "Au'je ki 'ga mome'u re", ore 'i pẽ nupe rai'i 'ũ. 'Ga rera 'ã pemokwasi'o pejemogyau amunawa pype— 'jau mainana 'wyriara 'ga Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe. —Pemokwasi'o 'ã 'ga rera amunawa pype. Jerusareg ipe taetu 'ã kwaiwete 'ga rera— 'jau mainana 'wyriara 'ga 'gã nupe, oje'ega moywyräfena 'gã nupe. —Ore kwa pejepe 'ga juka are. "Pẽẽ futat ako 'ga pejukaukat ai'i", 'jau 'ã pẽẽ ore— 'jau mainana 'wyriara 'ga oje'ega moywyräfena 'gã nupe.

29 A'eramũ Pedro 'ga nanẽ oje'ega jupe nũ:

—Peje'ega nipo ore aruenup ki sa? Naani. Jarejuwarete 'ga je'ega te 'ã ore aruenup. Ma'eramũ 'ã ore Jejui 'ga mome'ui arakou 'gã nupe— 'jau 'gã mainana 'wyriara 'ga upe.

—Pẽẽ futat ako 'ga pemonoukat ipokutugukaa 'ypeywar are, 'ga jukaukaa 'gã nupe ai'i. A'ere ako 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferawi etee ai'i nũ— 'jau Pedro 'ga mainana 'gã nupe.

30 —Ymã we te ako jane Jarejuwarete 'ga rerowiari ikue. 'Ga futat ako Jejui 'ga moferapa ai'i. 31 Jane katu'okawamũ 'ga 'ã akou 'awamũ. Ita kwar awi omoferaw ire 'ga 'ã akou ae katu'okaramũ— 'jau 'ga mainana 'gã nupe. —Israeu juapyreramũ jane'wyriaramũ nanẽ 'ga 'ã akou nũ. Janeruwarete 'ga te 'ã 'ga omogo oje'jawe. 'Ga te 'ã 'ga wapo jane katu'okawamũ— 'jau Pedro 'ga mainana 'gã nupe.

—Judeua 'ã pẽẽ, pejetywer awi pẽ paira Janeruwarete 'ga afutat. Ma'eramũ 'ã 'ga 'ga mafu'ami ita kwar awi jane katu'okawamũ. Otywer awi aepoiriweramũ 'ga ipe'ai jane wi. 32 Ore 'ã Jejui 'ga manũawera aruesak. 'Ga feraw ire nanẽ ore 'ga resaka ai'i nũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama. —A'eramũ 'ã ore a'eramũ 'ga mome'wau arakou pẽ nupe. Noropaira'uweri ore 'ga mome'u awi. Janeruwarete 'ga 'Agesagea nanẽ Jejui

'ga kwaapa nũ. Oje'ega renupara 'gã nupe Janeruwarete 'ga U'agesage mua. Ma'eramũ 'ã ore 'ga mome'ui arakou— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

³³ Aipo Pedro 'ga 'eramũ 'gã amara'neramũ 'gã nee.

—Aruapisi ore pẽẽ. Nanamũ aipo pe'je oree— 'jau 'gã 'gã nupe.

³⁴ Aipo 'eramũ 'ga amũ afu'ama oje'ega opytuna 'gã nupe. Fariseu 'ga, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga, kũima'eeteetea 'ga. Gamarieua 'ga rera. 'Ga oje'ega opytuna 'gã nupe:

—Peroo 'gã ukupepe ore wi ra'ne. Toroporogyta ra'ne 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'gã nerawau enũ'jãu 'gã nui. ³⁵ 'Gã neroo enũ'ẽ re 'ga oje'ega opytuna 'gã nupe:

—Pejea'gu ki 'gã nui. Peapisia'ne kasi 'gã ne. ³⁶ 'Awamueu ako kũima'e 'ga amũ 'ua 'gã nupe ai'i. Teutasi 'jara 'ga ako. “Awamũ je rekoi 'wyrriaramũ pẽ nupe”, 'jau ako 'ga 'gã nupe ai'i. A'erauwe ako 'gã ajatykau 'ga ree kwaiwete. 400 'gã ako ajatykau 'ga ree rai'i. 'Ga remiayuwamũ 'ga ree 'gã jatykaramũ ako jefaruu 'gã 'ga jukau ai'i. A'erauwe futat 'ga juka re 'ga remiayuwera 'gã okwasi'waupap ajau. Too.

³⁷ —Aipo 'ga juka re 'ga amũ 'ua nũ. Judas 'ga 'ua nũ. Garireja wyy pewarera 'ga. 'Wyrriara ae mojoyrũukaawa rupi 'ga 'ua 'gã nupe. A'erauwe 'gã jatykai 'ga ree nũ. A'ere nãñewẽjẽmĩ futat 'gã 'ga jukai. A'erauwe ako 'ga remiayuwera 'gã okwasi'wau ajau ai'i nũ.

³⁸ —'Awamũ ako 'ga amũ 'ua janee ai'i nũ, Jejui 'ga ai'i nũ. A'ere ako 'gã 'ga jukai etee ai'i nũ. A'eramũ jane 'ga remiayuwera 'gã kwasi'o rapesaka ra'ne. Ikwasi'oe'emamũ jane “A'jea futat 'ga Janeruwarete 'ga ma'ea ra'e”, sa'e 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁹ —'Ga remiayuwera kwasi'oe'emamũ nipo Jarejuwarete 'ga we futat peowajat. A'eramũ pẽẽ 'gã apisawa'ne'em— 'jau Gamarieu 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã erowiari.

—A'jea futat nipo— 'jau 'gã ajaupe. —Pe'je ajee siapesak ra'ne— 'jau mainana 'wyrriara 'ga 'gã nupe.

⁴⁰ A'ere 'gã Jejui 'ga remimonofera 'gã mogei nũ 'gã nupãnupãnupãu.

—Au'je ki Jejui 'ga mome'u re pejejeko re 'gã nupe— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'ere 'ga opoia 'gã nui, 'gã nupã re.

⁴¹ Onupã re 'gã ù'jãu mainana rog awi. Aku'iramũ etee awau.

—Janeruwarete 'ga te 'ã iku'i 'ũina jane ree— 'jau etee 'gã ajaupe. —'Ga ra'yra 'ga te jane 'ã sirowiat. A'e are te 'ã 'gã jane nupãi. Namama'e tywera apo are rũi te 'gã 'ã jane nupãi. Jejui 'ga rerowiarãmũ te 'gã jane nupãi— 'jau 'gã ajaupe aku'iramũ etee.

⁴² A'eramũ taetu 'gã ojero'waro'wau etee futat ajemogyau Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe osou imome'wau 'gã nupe.

—Jejui 'ga jane katu'okara. Janeruwarete 'ga ako 'ga amut jane katu'okaramũ ikue— 'jau 'gã 'gã nupe imome'wau.

'Gã nog ipe nanẽ awau imome'wau 'gã nupe nũ.

—Jejui 'ga jane katu'okara. 'Ga te ako Janeruwarete 'ga amut janee ikue, jane katu'okaramũ ikue. Ma'eramũ 'ga 'ã ae katu'ogi akou— 'jau 'gã ajemogyau imome'wau 'gã nupe.

6

Majawera 'gã nupe mama'e monoat

¹ Anure Jejui 'ga rerowiaara 'gã awau ajemogyau ojeme'yita, kwaiwete. Judeu 'ga juejue. A'ere 'gã amũ grego je'ega apoi. Amumera 'gã epyreu je'ega apou. A'eramũ grego je'ega apoara 'gã amara'neramũ epyreu je'ega apoara 'gã nee.

—Nepemojo'og esagei 'ã majawera 'gã nupe kumia. Pejepytuna imen manũ ma'e 'gã nupe ete 'ã kumia kwaiwete pemono. A'ere 'ã orepytuna majawera 'gã nupe kumi tuwyre'ria etee pemono— 'jau 'gã ajaupe, amara'neramũ ajuee.

² A'eramũ Jejui 'ga remimonofera 'gã 'gã majatykau.

—Ore noromojopypea'uweri Jejui 'ga mome'ua. Nia'wyri 'ga mome'u awi ore poira.

³ A'eramũ pẽẽ futat 'gã amũ nesaka. Sete 'gã pemogy kumia majawera 'gã nupe imonoaramũ. Ore noropaira'uweri Jejui 'ga mome'u awi. 'Ga mome'wara te 'ã ore. A'eramũ pẽẽ futat 'gã amũ mũ'jãu imua pejewi— 'jau Jejui 'ga remimonofera 'ga amũ u'ama 'gã nupe. —Esage ma'e 'gã etee. I'akwaap ma'e 'gã etee futat ki pemono imũ'jãu 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwara 'gã etee ki pemũ'ẽ imonou kumia 'gã nupe imonoaramũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴—A'eramũ ore oropoire'ema Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u awi. Jarejuwarete 'ga upe oroporogyta awi nanẽ oropoire'ema nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵—A'jea futat. A'jea futat te 'ã 'ga je'ega resageramũ— 'jau 'gã ajaupe. —Ko ajee ore 'gã amũ muri etee imogyau, majawera 'gã nee ojejuka ma'eramũ. Pẽẽ 'ã 'ga je'ega mome'wara te. A'eramũ ore 'gã amũ mua te imogyau majawera upe kumi monoawamũ — 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe 'ga 'gã amũ muri 'gã mogyau majawera upe kumi monoawamũ. 'Gã nemipyyrũ 'gã nera Estevão, Filipe, Prokaro, Nikanu, Timãu, Pamenasi, Nikorau. Poromũ 'gã nemipyyrũmera 'gã nera. 'Gã 'gã imonou imogyau majawer are ojejuka ma'eramũ.

Jarejuwarete 'ga Estevão 'ga erowiar wypyapiau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekou nũ.

Nikorau 'ga najudeu arũi. A'ere 'ga Janeruwarete 'ga rerowiari judeu 'jawe. Ātioki pewarera 'ga Nikorauramũ.

⁶ 'Gã mũ'ẽ re 'gã 'gã nerawau Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe.

—Koromũ ore 'gã muri majawera 'gã nee ojejuka ma'eramũ ai'i— 'jau 'gã 'gã nupe.

—A'jea. Nanuara futat esage. Au'jete 'gã pemut rai'i— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe 'gã je'egi Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee:

—Koromũ 'gã 'gã muri majawera 'gã nee ojejuka ma'eramũ rai'i. Ejejuka ki 'gã nee. Esag iki 'gã kumi monoa majawera upe. Emu'akwaap 'gã— 'jau 'gã oje'ega Ku'jywa 'ga upe.

'Ga upe 'epaw ire 'gã opo monou 'gã apyte'rarimũ.

—Awamũ majawera 'gã nee ojejuka ma'ea pẽẽ— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã kumi monoaramũ ajemogyau majawera 'gã nupe.

⁷ A'eramũ futat 'gã Jejui 'ga mome'u mokwasi'wau kwe pewara 'gã nupe. Kwaiwete amunawa pypiarũpiaruga. A'eramũ Jerusareg ipewara 'gã nanẽ Jejui 'ga rerowiaa, kwaiwete. Mainana 'gã amũ nanẽ 'ga rerowiaa 'gã pyri nũ.

Estevão 'ga pykawet

⁸ Estevão 'ga ako esage ma'ea. A'eramũ Janeruwarete 'ga aku'iramũ 'ga ree. A'eramũ Janeruwarete 'ga opãjẽ mua 'ga upe, 'ga remiapoe'ema apoukaa 'ga upe. A'eramũ esakarera 'gã oporesagamũ ee ajemogyau. ⁹ A'ere 'gã amũ nuerowiari Estevão 'ga. Aipo 'gã judeua futat numiamũ. Sirene pewaret, Aresãri pewaret. Mĩmer awi 'gã nuri rakue. 'Gã jatykaawa rera “noporowykyu'jawi 'gã amuarera 'gã nupe” 'ea. Aipo 'gã ojemajatykau Sirisia ywy pewarera 'gã nee, Asia ywy pewarera 'gã netee. A'eramũ 'gã Estevão 'ga mueue. ¹⁰ A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea te Estevão 'ga mu'akwaawi 'ga mogou. A'eramũ 'gã a'eramũ wejue oje'egawarũnamũ futat 'gã nupe.

¹¹ A'eramũ 'gã 'gã amũ mepyau Estevão 'ga je'ewu'jagawamũ.

—Koa kũima'e 'ga nia'wyri. Jarejuwarete 'ga 'ga akurap akou. Moisesi 'ga nanẽ 'ga ikurapa nũ. Ore 'ga 'eawera aruenup— 'jau 'gã o'meramũ 'gã nupe.

¹² Nan etee 'gã 'gã mamara'neu Estevão 'ga ree. 'Wyria'ri, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat. Mĩmera 'gã 'gã amamara'neukat Estevão 'ga ree. A'eramũ 'gã Estevão 'ga ppyka erawau oje'ẽma'e 'gã nupe. A'erauwe i'me ma'e 'gã nuri osou oje'ega 'wyriara upe.

¹³⁻¹⁴ —A'jea futat 'ga 'ga kurawi akou. “Nia'wyri ako Janeruwarete 'ga mogytaawa ra'e”, e'i 'ga oree akou ai'i. “Moisesi 'ga taetu ako o'meramũ akou ikue, oporogytau 'me akou ikue”, e'i 'ga oree akou. “Jejui 'ga, Nasare pe waranup ma'efera 'ga nipo 'ã Jarejuwarete 'ga mogytaawa omateepap”, e'i Estevão 'ga oree ai'i— 'jau futatee i'me ma'e 'gã 'wyriara upe. —“Moisesi 'ga je'ega nanẽ simojopy'rupap 'jau nũ”, 'jau 'ga oree — 'jau futatee 'gã 'gã nupe o'meramũ, Estevão 'ga je'ẽwu'jaga.

¹⁵ Aipo 'eramũ ajatyka ma'e 'gã amã'jãu Estevão 'ga reakwar are.

—Kuu. Maran te 'ga reakwara nũ'ũ. Janeruwarete 'ga pyriwara 'ga reakwara 'jawe futat 'ga jã'nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

'Ga reakwara renyfuga resakawe ajatyka ma'e 'gã oporesagamũ etee 'ga ree 'upa.

7

Estevão 'ga 'eawet

¹ A'eramũ mainana 'wyriararete 'ga 'jau Estevão 'ga upe.

—A'jea futat nipo ajee ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

² A'erauwe Estevão 'ga oje'ega 'gã nupe:

—Peapyaka jeje'eg are— 'jau 'ga mainana 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga te 'ã esage janee nũ'ũ. Ymã te 'ga jesaukari janepy yupe rakue, Abraão 'ga upe rakue— 'jau 'ga 'gã nupe. —Mesopotami ywy pe Abraão 'ga rekoramũ Janeruwarete 'ga oje'ega Abraão 'ga upe rakue: ³ “Kwe pe ekwap epytuna 'gã nui ajepeja ywy pe. Jeremiesaukaram ipe ekwap”, 'jau 'ga 'ga upe rakue, 'ga muẽma 'ga pytuna 'gã nui rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe. ⁴—Kautei 'jawa ywy awi Abraão 'ga awau akou kwe pe. Awau owaẽma Rarã 'jawa amunaw ipe. Peu 'ga opytawaipa. Peu futat 'ga ruwa amanũmũ 'ga wi rakue. A'ere 'ga ruwa manũ re Janeruwarete 'ga 'ga rerawau 'ga pytuna 'gã netee futat 'ga rerua erowaẽma Kanaã 'jaw ipe rakue. 'Agamũ 'ã jarejemogyau 'ga reruawer ipe etee futat— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁵ —NaAbraão 'ga upe etee rui 'ga ywya muri rakue. 'Ga juapyrera 'gã nupe nanẽ 'ga ywya muretei rakue. Aipo 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe: “Ene manũ re enejuapyrera 'gã ajemogyau ipype”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe. Nata'yri we agawewi Abraão 'ga aiporamũ rakue. A'etea Janeruwarete 'ga e'i poromũ 'ga upe. ⁶ “A'ere nipo enejuapyra 'gã nekoitapy'yri amutee ywy pe oporowykyau jupe”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. “A'eramũ nipo ywy jara 'gã 'gã mogyau wemifajamũ, 'gã moporowykyau ojeupe. A'ere nipo 'gã nomepyi 'gã. A'eramũ nipo 'gã 'gã nerekou tyweaete. Kwaturu sētu kwara mũ rupi nipo enejuapyrera 'gã ajemogyau oporowykyau jupe”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe— 'jau Estevão 'ga u'ama 'gã nupe.

⁷ —“Anure te nipo je enejuapyrera 'gã nereko tywearera 'gã nereko tyweretei”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe. “Anure te nipo enejuapyrera 'gã nuri ojewya 'au je muorypa”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama 'gã nupe, oypy 'gã nekwawera mome'wau u'ama 'gã nupe.

⁸ —Aipo 'e re Janeruwarete 'ga 'jau Abraão 'ga upe rakue nũ: “Eja'yramũ ki eja'yra 'ga emojewak”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramũ Abraão 'ga 'ga je'ega rerekou katu wapya pe. A'eramũ 'ga anure wa'yra 'ga 'aramũ wa'yra 'ga mojewaka. Wea'aramũ Janeruwarete 'ga je'eg are wa'yra 'ga mojewag ire. “Eja'yra jewaga resakawe ki ejea'at jeporogytafer are ekou”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga akou wea'aramũ 'ga porogytafer are rakue. Majepei tee Abraão 'ga morowykye'ema magwapa wa'yra 'ga 'ar ire. A'ere 'ga ajepeja rupi 'ga mojewagi rakue. Isaki 'ga Abraão 'ga ra'yra 'ga. A'ere anure Isaki 'ga wa'yramũ nũ. 'Ga ra'yra 'ga rera Jako. A'eramũ 'ga nãñewẽjẽmĩ

futat wa'yra 'ga mojewaka nũ. Anure Jako 'ga wa'yramũ nũ. Tusi 'ga ra'yra. A'eramũ 'ga wa'yra mojewaka oje'jawe etee futat. Imojewakapap rakue. Jako 'ga ra'yra 'gã janeyppy rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

⁹ —Janeyppy 'gã oporerekoaywereteramũ wewirera 'ga ree, Jose 'ga ree rakue. A'eramũ 'gã wewirera 'ga me'ega kũima'e 'gã amũ nupe, 'ga monou ka'aranũũ are. A'eramũ aipo kũima'e 'gã Jose 'ga rerawau Egitu ywy pe rakue. Mukuu te Egitu ywya 'gã ywy awi. Peu 'gã Jose 'ga me'ega nũ. A'eramũ Jose 'ga muarera 'ga 'ga moporowykyaukaa 'ga mepyawe'em. A'ere Janeruwarete 'ga Jose 'ga rerekoi weape futat.

¹⁰ —A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga muekõẽãina etee mama'e apoukaa 'ga upe. A'eramũ Jose 'ga u'arasige'emamũ akou. 'Ga mu'akwaapa etee Janeruwarete 'ga. A'eramũ Farao 'ga 'ga futaa. Farao 'ga Egitu ywy pewara 'gã nupe 'wyriraretea. A'eramũ 'ga 'jau Jose 'ga upe: “Ene je amogo tejemiayuwa rerekwaramũ, jeroga raaranamũ, jekaraemã raaranamũ nanẽ nũ”, 'jau 'ga Jose 'ga upe, 'ga mogou opoirũnamũ rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

¹¹ —A'ere anure Egitu ywy pewara 'gã ty'ara rerajemogyi. Nitywi mama'ea 'gã nupe. A'eramũ ty'ara 'gã mu'arasiga 'gã mogyau. A'eramũ Jose 'ga juowuurana monou 'gã nupe, 'gã nemi'uramamũ. A'ere naEgitu ywy pewara etee rũi ty'ara rerekoi rakue. Kanaã pewara 'gã nanẽ nitywi mama'e pyu rakue, janeyppy 'gã futat rakue. ¹² A'ere 'ga amũ 'jau Jako 'ga upe rakue: “Egitu ywy pe mama'e tywamũ. 'Gã 'wyrira 'ga juowuuran anugatu ime'egipyramamũ”, 'jau 'ga amũ imome'wau Jako 'ga upe rakue. A'erauwe Jako 'ga wa'yra 'gã monou Jose 'ga pyri juowuurana murukaa. A'ere 'gã nokwaawi Jose 'ga. A'eramũ 'gã juowuurana mua 'ga wi. A'eramũ 'gã erawau erojewya oje'wyr ipe nũ— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

¹³ —Wemi'urama ojewi teepawauwe 'gã ojewya awau imua rakue nũ. Aiporamũ 'gã oramũ futat 'gã newirera 'ga ojemome'wau 'gã nupe. “Je ako pẽnnewirera ikue”, 'jau 'ga 'gã nupe. A'eramũ Jose 'ga reki'yra 'gã nesakara 'gã awau imome'wau 'wyrirarete 'ga upe. “Jose 'ga reki'yra 'gã 'au ako 'ga pyri”, 'jau 'gã 'wyrira 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

¹⁴⁻¹⁶ —A'erauwe 'wyrira 'ga oje'ega Jose 'ga upe rakue: “Ere ajee ejuwa rerurukaa 'au ejepyri”, 'jau 'ga Jose 'ga upe rakue. A'erauwe Jose 'ga oje'ega weki'yra 'gã nupe: “Pe'je ajee jarejuwa 'ga rerua 'au pejepytuna 'gã neewe”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'erauwe 'ga reki'yra 'gã oi. 'Ga 'eawera mome'wau 'uwa 'ga upe. “Ere ejua 'au je pyri”, pe'je ki jarejuwa 'ga upe, e'i 'ga oree. “Pejepytuna 'gã juejue perut”, e'i 'ga oree, 'jau 'gã 'uwa 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama.

—A'erauwe 'gã 'uwa 'ga rerawau Egitu ywy pe, wewirera 'ga rekwaw ipe rakue. Opytuna 'gã netee futat 'gã awaupap Egitu ywy pe rakue. Kwaiwete te 'gã nakue. Setẽtai sũku te 'gã pytuna. A'eramũ 'gã peu futat awau ajemogyau rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

—Peu futat Jako 'ga amanũmũ rakue. 'Ga manũ re 'ga ra'yra 'gã 'ga rerua 'ga tyma Abraão 'ga remimurera ywy pe. Aipo ywya 'ga amut teumera rupawamũ futat rakue, Sikwẽ 'jawamũ rakue. Emora 'ga ra'yr awi imua rakue. Ka'aranũũ pyu futat 'ga imua rakue. Janeyppy 'gã manũ re nanẽ 'gã peu futat 'gã nerooi ityma aipoa ywy pe rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

¹⁷ —Peu Egitu ywy pe futat janeyppy 'gã ojeme'yita rakue. Kwaiwete 'gã ojeme'yita ajemogyau rakue. 'Au ojewyre'emauwe 'gã jeme'yita. 'Gã jeme'yi re Janeruwarete 'ga 'gã nerua erojewya 'au. U'eawer imũ etee futat 'ga 'gã nerua erojewya 'gã ywy pe rakue nũ.

¹⁸ —'Gã neroo ja'wyja'wyrãmũ futat 'wyrira tywera osou 'gã nupe. A'ere aipoa 'wyrira Jose 'ga nokwaawi. Jose 'ga manũ re tee aipo 'wyrira reni 'gã nupe. A'eramũ 'ga Jose 'ga kwaape'ema. ¹⁹ A'eramũ aipoa 'wyrira janeyppy 'gã nerekou tyweaete,

janeypy 'gã mayrũmũ. A'eramũ aipoa 'wyriararũ'ema 'ga 'jau 'gã nupe: “Pejeja'yra pemomopot. I'ar ypyrauwe peroo ejaa kofera pype inuga. A'eramũ amanũmũ”, 'jau 'wyriararũ'ema 'ga 'gã nupe. A'ere 'gã jejukai wa'yr are. Imimi etee jui, imonou, imuaranupa. A'eramũ 'gã ojemomytuna kwaiwete. A'eramũ 'wyriara amara'neramũ 'gã nee— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

²⁰ —Aipo 'wyriara renamũ futat Moisesi 'ga u'aa. A'eramũ 'ga y eẽ 'ga mima 'ga rerekou. Muapyra jay maka'jam ire 'ga y eẽ yrupenana apou 'ga upe. A'ere eẽ 'ywygyga pyu iperuga wa'yra 'ga upe. A'e pype 'ga y eẽ 'ga rerawau 'ga nuga 'ga rejaa juowukuu pyteripe 'y pe. ²¹ A'eramũ 'wyriara 'ga ra'jyra eẽ 'ua 'ga joo'o renupa, Farao 'ga ra'jyra eẽ 'ua 'ga renupa. A'eramũ eẽ 'ga rerawau ojeupe imuaranupa. 'Ga aranuw ire eẽ 'jau 'ga upe: “Je te 'ã amuaranuwukat ene. A'eramũ ene jera'yra futat ekou”, 'jau eẽ Moisesi 'ga upe. ²² A'eramũ Moisesi 'ga ojemu'jau Egitu ywy pe 'gã nemikwaaw are. A'jeteetewi te 'ga porogytai. Oporowyky esage te 'ga— 'jau Estevão 'ga u'ama 'ga mome'wau 'gã nupe.

²³ —Kwarẽta kwara mu'ar ire Moisesi 'ga 'jau ojeupe: “Maran te 'ã nooi tepytuna resaka tekou 'i?” 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ Moisesi 'ga awau. ²⁴ 'Ga waẽmamũ Egitu ywy pewara 'ga amũ 'ga pytuna 'ga rerekou tywea 'ga rowase. A'eramũ Moisesi 'ga osou 'gã pyterimũ 'gã pe'au ajai. A'ere 'ga Egitu ywy pewara 'ga jukau opytuna 'ga repyaa. ²⁵ “Jepytuna 'gã nipo je kwaap. 'Awa ywy awi 'gã nenũ'jãwamũ je ene monoi Jarejuwarete 'ga 'ea nipo 'gã ikwaapa”, 'jau Moisesi 'ga ojeupe numiamũ. A'ere 'gã nokwaawi. “Janeruwarete 'ga 'ga mut 'gã nenũ'jãu Egitu ywy awi” 'ea kwaape'ema ajemogyau.

²⁶ —Ai'iwe Moisesi 'ga oi opytuna 'gã pyri nũ. A'eramũ 'gã amũ ajuerekou ajuowajaa nũ. A'eramũ Moisesi 'ga 'jau 'gã nupe: “Ma'eramũ pẽẽ pejepokoka ekoete pejejuere pejejuerekou ki 'ei? Israeu juapyrera jue agawewi pẽẽ”, 'jau Moisesi 'ga 'gã nupe. ²⁷ A'ere ojonupãara 'gã Moisesi 'ga muajãni etee. A'eramũ 'ga 'jau: “Awỹja 'wyriaramũ ene mogou oree ki 'ei? Awỹja ene mua mama'e tywera apoukare'ema oree ki 'ei? 'Tajuka 'ga amũ kaaruwauwarera 'jawe', ere te? Kaaruwamũ ako Egitu ywy pewara 'ga erejuka ai'i. ²⁸ “Ga 'jawe tajuka amũ nũ', ere te?” 'jau 'ga 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

²⁹ —Aipo ojeupe 'erauwe Moisesi 'ga ojepe'au 'gã nui oka'jama awau ajepeja ywy pe Mitiã 'jaw ipe akou. Peu futat 'ga wemirekoramũ. Wemireko re 'ga wa'yramũ. Mukũi 'ga ra'yra 'gã— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

³⁰ —Kwarẽta kwara magwaw ire Moisesi 'ga awau akou jũ myterimũ watau. Ywytyra pyri 'ga awau watau, Sinai 'jawa pyri 'ga awau. Peu jũ pype tata wenyramũ erujewi 'ga upe. Ka'a'ia wenyramũ 'ga upe. A'ea tata eny ywyteripe ywagipewara 'ga ojesaukaa 'ga upe. ³¹ “Kuu. Ma'ja te nũ'ũ?” 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga epejãna esaka. A'e pype Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe: ³² “Je te ako eneruwaretea jepi”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe. “Enepytuna 'gã ako je rerowiat iypy we ikue. A'eramũ je 'ã eneruwaretea tekou”, 'jau 'ga 'ga upe. “Abraão, Isaki, Jako. Mĩmera 'gã ako je rerowiat ikue”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe oje'ega— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

—A'ere Moisesi 'ga kyjei etee 'ga je'eg awi. Oyyita u'ama. Awawe'em 'ga 'ga pyri katu katu. 'Ga kyjea 'ga mamã'jãukare'ema ee. ³³ A'eramũ Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe: “Ere epyapaawa mososoka. Je te 'ã pãjẽrete. A'eramũ pẽẽ je pyri pejejuere pejepypapaawa mososoka. A'eramũ je pẽ nerowiaa. Na pa je 'gã je rerowiari ra'e, ta'e pẽ nupe 'jau”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

³⁴ —“Aenup je tejemiayuwa wayrũ rerofaema te'ỹina. Egitu ywy pewara 'gã jeremiayuwa 'gã wereko tywerete. A'eramũ je 'au tejua tejypa teporogytau enee. Tomono ene 'gã nenũ'jãukaa peuwara 'gã nui 'jau”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe— 'jau Estevão 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

³⁵ —Ymã te 'ga amũ Moisesi 'ga upe 'ga 'i rakue: “Awỹja ene mut 'wyrriaramũ oree? Awỹja ene mua mama'e tywera apoukare'ema oree ki 'ei?” 'jau 'ga amũ 'ga upe rakue, 'ga reroyrũmũ rakue. A'ere 'ga futat Janeruwarete 'ga imogoi 'ga pytuna 'gã nenũ'ẽawamũ Egitu ywy awi. Janeruwarete 'ga futat 'ga omogo 'wyrriaramũ pẽ nupe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama.

—Janeruwarete 'ga 'jau ywagipewara 'ga upe: “Ekwap eje'ega Moisesi 'ga upe. 'Jeremiayuwa 'gã 'ga too erua enũ'jãu jee Egitu ywy awi 'jau', e'i 'ga enee, ere ewau 'ga upe”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramũ ywagipewara 'ga 'ua tata eny 'jawewara ywyteripe ojesaukaa oje'ega Moisesi 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

³⁶ —Moisesi 'ga futat janeypy 'gã nenũ'jãu Egitu ywy awi rakue. Peu futat Janeruwarete 'ga aeremiapoe'ema apoukaru'jau'japa Moisesi 'ga upe, opãjẽ re-saukaawamũ. A'eramũ Egitu ywy pewara 'gã oporesagamũ ajemogyau ee. 'Y pytag ipe nanẽ 'ga iapou 'gã nupe nũ. Amunawe'em ipe nanẽ 'ga aeremiapoe'ema apou akou 'gã nupe. Awau 'gã akou watau. Kwarẽta kwara rupi 'gã awau akou watau.

—Peu 'ga 'gã ataaw ipe mama'e apou 'gã nupe, aeremiapoe'ema apou 'gã nerekou pe rupi. ³⁷ Ymã te Moisesi 'ga poromũ oje'ega opytuna 'gã nupe rakue. “Anure nipo Janeruwarete 'ga 'ga amũ muri jerekwawer ipe pẽ nupe oje'ega mome'waramũ pẽ nupe. Sã'ã 'ga je mura pẽ nupe. Nan tee futat nipo 'ga 'ga amũ muri pẽ nupe. Pẽpytuna 'ga futat nipo 'ga poromũ amut pẽ nupe”, 'jau 'ga opytuna 'gã, Israeu juapyrera 'gã nupe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

³⁸ —Moisesi 'ga futat opytuna 'gã nerawaara rakue. Awau 'gã owaẽma ywytyra upe, Sinai 'jawa upe. Ywytyra upe owaẽm ire 'gã opytau. A'eramũ futat 'gã ajatykau. A'ere Moisesi 'ga ojeupia ywytyra rupi 'gã nui. Awau oporogytau Jarejuwarete 'ga upe ywytyra apyte'rarimũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga mua 'ga moporogytaukaa Moisesi 'ga upe: “Tajuowajat kasi 'gã nee ne. Amunarũme'em nanẽ nũ. Mama'e tywera nanẽ 'gã iapowe'em. Akowe'em nanẽ 'gã ajuemireko are”, 'jau ywagipewara 'ga Moisesi 'ga upe rakue. Nateepawa'uweri futari Janeruwarete 'ga je'ega. Namutamutat 'ga je'ega rekoi— 'jau Estevão 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

—Ojeupe ywagipewara 'ga imome'upaw ire Moisesi 'ga ojewyraipa 'ua ywytyra apyte'rar awi 'ga je'ega mome'wau opytuna 'gã nupe. ³⁹ A'ere janeypy 'gã niporenuwiweri Moisesi 'ga je'eg are rakue. 'Ga reroyrũmũ etee 'gã nakue. “Pe'je ajee soo jarejewya jarejemogyau Egitu ywy pe nũ”, 'jau 'gã ajaupe rakue.

⁴⁰ —Ojewyru'jaw ire 'ga oporomukuramũ 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã oporonupa Arão 'ga upe ee: “Manamũ ajee jane reruarera 'ga ki 'ei? Moisesi 'ga ki 'ei?” 'jau 'gã Moisesi 'ga reki'yra 'ga upe rakue. “Tee. Maran gatu nipo 'ã 'ga rekoi rai'i”, 'jau 'ga 'gã nupe. “Amanũ nipo 'ã 'ga rai'i. Ere ajee itaa siapo jaremairamũ 'ũ, jarejee jarejerekwaramũ 'ũ, pea jarejeupe esaukaawamũ 'awamũ 'ũ”, 'jau 'gã 'ga reki'yra 'ga upe, Arão 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

⁴¹ —A'erauwe 'gã opo'yra mua 'ga upe. Ita mo'yra rerekwara 'gã imua 'ga upe. A'eramũ 'ga kwataua'yra a'agawa apou mairamũ 'gã nupe. A'ere 'gã weymawa apisi iapyau jupe. Saa'e 'gã Janeruwarete 'ga upe weymawa rapyra rakue. Nan futat 'gã kwataua'yra a'agawa upe weymawa rapyau ekoete. A'eramũ 'gã maraka apou jupe.

⁴² A'eramũ Janeruwarete 'ga opoiraipa 'gã nui. Sã'ã ae Janeruwarete 'ga rerowiara. Nan futat 'gã kwataua'yt maira'me rerowiari jaytata retee. Jay, kwat. Mĩmera 'gã erowiaa imuorypa— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

—A'eramũ Janeruwarete 'ga opoiraipa 'gã nui. A'ere anure 'ga ojewya 'gã nupe nũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga nupe inuga janee rakue.

“Israeu juapyreramũ pẽẽ jeremiayuwa futat numiamũ. A'ere naje upe rũi pejejeymawa peapy rakue.

Kwarēta kwara rupi amunawe'em ipe pejekou maira'me a'agawa upe etee pejejeymawa peapy rakue, pejejemiapofera upe etee futat rakue, 'jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe rakue.

Pēmaira mū rera Moroki. Ajepeja rera Rēfã. Rēfã jaytata.

⁴³ Moroki ro'gi erawau Rēfã a'agawa retee futat. Naje muorywi pejepe rakue.

A'eramū je futat pē monou kwe pe, Papironi atykupe katy pē monou.

A'eramū je pē nerekou tyweaete, 'jau 'ga janeypy upe rakue”,

'jau 'ga 'gã nupe, ka'arana kwasiari inuga janee rakue — 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

⁴⁴ —Amunawe'em ipe watau awau taityoga rerawau wogamū najuejue etee. Jarejuwarete 'ga upe nanē amū rerawau nū 'ga mogytaawamū. 'Ga je'eg imū etee futat Moisesi 'ga taityoga apoukaa 'gã nupe. A'e pype 'gã oporogytau Jarejuwarete 'ga upe. Jarejuwarete 'ga mogytaawa taityoga resaka 'gã 'jau ajaupe: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga rekoi jane pype. 'Aga taityoga pype 'ga resei oporogytau janee”, 'jau 'gã ajaupe.

⁴⁵ Nuetygi futari 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa taityoga. Moisesi 'ga manū re Josue 'ga akou Moisesi 'ga rekwawer ipe. A'etea 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa taityoga nuetygi futari. Erawau Kanaã ywy pe erowaēma. Peu owaēm ire 'gã judeue'ema 'gã nesaka. A'ere Janeruwarete 'ga 'gã ywy pojekaukari janeypy 'gã nupe. A'eramū 'gã judeue'ema 'gã mū'jāu ojewi. A'eramū 'gã etee futat 'upa peu. Janeruwarete 'ga mogytaawa taityoga 'gã peu etee futat imyina ojepyri Jarejuwarete 'ga mogytaawamū. Nuetygi futari 'gã 'ga mogytaawa taityoga — 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁴⁶ —Kanaã ywy pe janepytuna 'gã nekoramū Davi 'ga akou 'wyriaramū 'gã nupe rakue. Janeruwarete 'ga oporomutaramū nanimenime Davi 'ga ree. A'eramū Davi 'ga 'jau 'ga upe: “Awamū ore naruatau'jawi”, 'jau 'ga 'ga upe. “A'eramū je 'oga mū apou Enemogytaawamū”, 'jau 'ga 'ga upe. “Jako 'ga jeypya rakue. 'Ga 'ã ene rerowiat rakue. 'Awamū je nanē ene rerowiaa tekou”, 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe. “Ma'eramū je 'ã 'oga mū apoi enee, Enemogytaawamū, ki Ku'jyp”, 'jau Davi 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

⁴⁷ A'ere Davi 'ga 'oga nuapoi. 'Ga ra'yra 'ga te wapo rakue. Mama'e tesirūmera etee 'ga imajatykau wa'yra 'ga upe, Sarumāu 'ga upe. A'eramū 'ga manū re 'ga ra'yra 'ga iapou rakue — 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁴⁸ —A'ere Janeruwarete 'ga nokoa'uweri 'oga pype, aeremiapofera pype — 'jau Estevão 'ga 'gã nupe imome'wau. —'Ga te 'ã Janeruwaretea futat. 'Ga te 'ã eteetea. Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga upe rakue:

⁴⁹ “Napytaa'uweri je pēnemiapofera 'oga pype. Ywaga jeapykawa. Ywya jepyrugawa”, e'i 'ga rakue.

“Maran a'e pe je rekoi pēnemiapofera pype nū?

Maranuara katu nipo 'oga peapo jee?

Ma'ape a'eramū jepytu'wawa?

⁵⁰ Naje rūi nipo 'agera mama'ea aapo rakue ki sa?

Jeremiapofera te 'ã 'agera mama'ea.

Je te 'ã 'agera mama'ea aapo katu katu”, 'jau Ku'jywa 'ga 'gã nupe rakue,

'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue — 'jau Estevão 'ga imome'wau mainana 'wyriara 'gã nupe.

⁵¹ —A'ere nipo 'ã pēē nanē nepeenuwi etee Jarejuwarete 'ga je'ega nū. Jareypy 'gã 'jawerimū etee futat nipo 'ã nepeenuwi etee 'ga je'ega. Nepēapyai futari nipo 'ã pēē. “Naani. Narafutari ore”, 'jau etee 'ã pēē 'ga 'Agesage upe — 'jau Estevão 'ga 'gã nupe.

⁵² —Janeypy 'gã na'ne 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nerekou tyweaete rakue, 'gã apisau rakue. Anure nipo Ku'jywa 'ga ojepyriwara 'ga muri pē nupe. Pēnemiapesaga 'ga muri pē nupe 'eramū 'gã 'gã nerekou tyweaete rakue — 'jau Estevão 'ga 'gã nupe, u'ama imome'wau. —A'ere ako Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga muri janee ai'i. A'ere

ako 'ga pejuka ai'i. Mama'e tywer apoare'ema 'ga te ako ai'i numiamũ. A'etea ako 'ga pemonoukat ipokutugukaa 'ypeywar are ai'i— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe. —Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga ako pëë imonou 'ga ree iporomutare'ema 'gã nupe ijukaukaa ai'i. ⁵³ Ymã te 'ã ywagipewara 'ga Janeruwarete 'ga je'ega reruri janyepy 'gã nupe rakue. A'ea 'gã 'ã omome'u pë nupe numiamũ. A'etea nipo 'ã nepeenuwi futari 'ga je'ega— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe u'ama.

Estevão 'ga jukaawet

⁵⁴ Aipo ojeupe Estevão 'ga 'eramũ 'gã amara'neeteeteramũ 'ga ree kwaiwete. 'Gã mara'nea 'gã nerekou. ⁵⁵ A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea Estevão 'ga rerekoi. A'eramũ 'ga amã'jau ywau. Tata eny 'jawewara resaka ywag ipe. Owerapa 'ga upe. Sã'ã tupã werawa ppytunaiwayay pype. A'eramũ 'ã ae ajuesaka aju'amamũ. Nan 'ga Janeruwarete 'ga renyfuga pype Jejui 'ga resaka 'ga jakwatawa katy 'ga 'amamũ. Enyfunyfuk 'ga upe. Janeruwarete 'ga wi te turi. ⁵⁶ A'e resakawe 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pemã'ë ywau. Ywaga ojeawopytymo'wok jee— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe. —Jejui 'ga, Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga je aesak. 'Uwarete 'ga yse katy 'ga fu'amĩ u'ama— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe.

⁵⁷ A'ere aipo 'ga 'eramũ 'gã joywaemi etee. A'eramũ futat wapy rawopytyma 'ga je'eg awi.

—Kasi ore 'ga je'ega renuwi ne— 'jau 'gã wapy rawopytyma 'ga je'eg awi. —O'meramũ futat.

⁵⁸ A'erauwe 'gã jãni awau 'ga repejãna ojopejopepa awau 'ga ppyka 'ga jywa are. 'Ga rerawau 'ga reroyryryryka amunaw awi. 'Ga rerawau 'gã muku'i amunawarete awi. A'erauwe 'ga je'ega renupara 'gã waity ju'ara mososoka imonou kunumũũ 'ga upe, Saulo 'ga upe. Niaturi 'gã naitya. A'eramũ 'gã imososoka imonou 'ga upe.

—Earũ oreraitya oree— 'jau 'gã Saulo 'ga upe.

A'eramũ 'gã ita ppyka imomopoa imonou 'ga ree ojeme'yita.

⁵⁹ Ita ojee imomopor ppyrauwe Estevão 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Ene 'ã jejararetea. Ere ejua je'aga rerawau ejepyri— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁶⁰ A'erauwe Estevão 'ga apygi wenupy'ãu wafukaita oje'ega monou Jejui 'ga upe:

—Je repyat kasi ape ne. Tene ki 'gã jemogyi nan etee futat. Ejejuka etee ki 'gã nee. Nafutari je tejepyara, ki Ku'jyp— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

'Ga upe oje'ëmaw ire 'ga amanũmũ. Saulo 'ga upe nanë Estevão 'ga manũa esageramũ rakue.

8

Saulo 'ga 'gã nereko tyweawet

¹⁻² 'Ga manũ re Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ Estevão 'ga reumera rerawau imonou inuga ita kwara pype. A'eramũ 'gã ajaa'wau 'ga ree.

Estevão 'ga manũawa rupi we futat Jerusareg ipewara 'gã Jejui 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete. A'eramũ 'gã okwasi'wau awau Jerusareg awi. Jejui 'ga remi-monofera 'gã ajemogyau 'wyrĩaramũ 'ga rerowiaara 'gã nupe. A'eramũ 'gã etee futat opytau Jerusareg ipe. 'Ga rerowiar yau 'gã te ajee okwasi'opap 'gã nui. Amumera 'gã awau okwasi'wau Judeja ywy pe. Amumera 'gã awau Samari ywy pe. ³ A'ere Saulo 'ga 'jau ojeupe: “Oo pa je Jejui 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete kwy. A'eramũ 'gã opoia Jejui 'ga rerowiar awi kwy”, 'jau 'ga ojeupe.

A'erauwe 'ga awau Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nog ipe 'ga rerowiaara 'gã ppyka. 'Gã noga moy moyka akou 'gã ppyka. Kũima'efera 'gã kũjãmera 'gã we futat erua ipykyka ijaga moromunepawa pype. A'eramũ 'gã opytuna ppygamũ oka'jama Saulo 'ga wi.

Samari ywy pe Filipe 'ga oawet

⁴ Jerusareg ipe Saulo 'ga rekoramũ kwaiwete 'gã awau oka'jama 'ga wi. A'eramũ futat okwasi'o ma'efera 'gã awau kwe pe akou Jejuĩ 'ga mome'wau tesirũmera 'gã nupe. Janeruwarete 'ga je'ega retee futat 'gã imome'wau 'gã nupe. ⁵ Estevão 'ga 'gã ijuka re 'gã okwasi'wau awau. 'Gã kyjea 'gã nerekou. A'eramũ Filipe 'ga awau Samari ywy pe, Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe. ⁶⁻⁷ A'eramũ 'gã kwaiwete wapyakau 'ga je'eg are ojeupe Jejuĩ 'ga mome'uramũ. Ojero'wu ma'e 'gã 'ga ikatu'ogamũ 'gã nesakara 'gã ajemogyau oporesagamũ 'gã nee. Iteu ma'e 'gã katu'oka. Werekwara 'gã nui omoiramũ mama'eukwaawa wafukaita ũ'jãu 'gã nui. Mĩmera 'gã esaka 'gã nui imoiramũ. ⁸ A'eramũ Samari ywy pewara 'gã aku'iramũ ee.

⁹ A'e pe futat kũima'e 'ga amũ ako. Simão 'jawa 'ga. Pãjẽtywera 'ga poromũ.

—Je pãjẽreteã 'ũ— 'jau futatee akou 'gã nupe rakue.

¹⁰ A'eramũ Samari ywy pewara 'gã 'ga rerowiaa.

—Janepãjẽreteã koromũ. Janeruwarete 'ga remiapoa 'ga wapo— 'jau 'gã ajaupe 'ga rerowiaa.

¹¹ Namutamutat 'ga mama'e apoi opãjẽ mũ 'gã neape. A'eramũ 'gã oporesagamũ 'ga ree.

¹² A'ere Filipe 'ga Jejuĩ 'ga mome'ui 'gã nupe:

—Ymã we te 'ã jane Jarejuwarete 'ga remimura 'ga rapesagi jarejemogyau ikue. A'eramũ ako 'ga 'awamũ 'ga mua janee ai'i. Jejujamũ futat ako 'ga ai'i. A'ere ako 'gã 'ga jukai ai'i. Amanũmũ 'ga janetywera mepyawamũ etee ai'i. A'ere 'ga mukũja 'ara rupi etee 'ga ruwi ita kwara pype. Imuapya 'ara rupi Janeruwarete 'ga 'ga moferapa nũ— 'jau Filipe 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'eramũ ki pẽẽ 'awamũ 'ga rerowiaa. Werowiamũ 'ga pẽ katu'ogi pẽ mogyau wemiayuwamũ— 'jau Filipe 'ga 'gã nupe.

Aipo ojeupe 'ga imome'uramũ 'gã 'ga rerowiaa kwaiwete. A'eramũ 'gã 'jau:

—Jejuĩ 'ga rerowiaaramũ je rekoi 'awamũ. Arowiat je 'ga tekou 'awamũ— 'jau 'gã najuejue etee Filipe 'ga upe.

Aipo 'e re 'gã ojepymĩãukaa 'y pe Filipe 'ga upe. Jejuĩ 'ga rerowiara resaukaawamũ 'gã ojepymĩãukaa 'y pe 'ga upe. Kũima'efera 'gã, kũjãmera 'gã nanẽ ojepymĩãukaa 'y pe Jejuĩ 'ga rerowiara resaukaawamũ. ¹³ A'eramũ ipãjẽ ma'efera 'ga, Simão 'ga nanẽ Jejuĩ 'ga rerowiaa nũ. A'eramũ 'ga nanẽ ojepymĩãukaa 'y pe 'ga upe. Opymĩ re 'ga akou Filipe 'ga rewiri etee futat. Filipe 'ga remiapoa 'ga esaka. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oga 'ga esaka nũ. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nui mama'eukwaawa moira nanẽ 'ga esaka nũ. A'eramũ 'ga oporesagamũ akou ee. “Kuu. Okwaap futat nipo 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'oga”, 'jau 'ga ojeupe.

¹⁴ A'eramũ Jejuĩ 'ga remimonofera 'gã 'gã nera renupa Jerusareg ipe. “Samari ywy pewara 'gã nanẽ Jejuĩ 'ga werowiat nũ” 'e renupa. Najudeu joporemũ arũĩ Samari ywy pewara 'gã. Ojopypepype 'gã. A'etea 'gã Jejuĩ 'ga werowiat. A'eramũ Jejuĩ 'ga remimonofera 'gã aja mũ monou 'gã nesaka. Pedro 'ga 'gã imonou Juã 'ga retee. A'eramũ 'gã awau owaẽma 'gã nupe.

¹⁵ Owaẽm ire 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe:

—E'agesage emut 'gã nupe— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁶ —Ene'agesagea nitywi we 'gã nee. “Ore arako Jejuĩ 'ga rerowiaaramũ”, e'i 'gã nai'i. A'eramũ 'ga 'gã pymĩãu 'y pe rai'i. A'ere Ene'agesagea nuri we 'gã nupe. ¹⁷ A'eramũ ene 'awamũ E'agesagea mua 'gã nupe, 'gã nerekwaramũ— 'jau Pedro 'ga Juã 'ga retee oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

Aipo 'ga upe 'e re 'gã opo monou Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã apyte'rarimũ. A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea ruri osou 'gã pype 'gã nerekwaramũ.

¹⁸ 'Ga 'Agesagea 'gã pype isea Simão 'ga esaka. “Kuu. 'Gã apyte'rarimũ 'gã opo monorauwe Ku'jywa 'ga U'agesagea mua imogeu 'gã pype”, 'jau 'ga ojeupe.

¹⁹ A'eramũ 'ga 'jau Pedro 'ga upe, Juã 'ga retee:

—Afutat je naně Jarejuwarete 'ga pãjěa pě 'jawe. Ka'aranũũa je omono ape pě nupe ee. Jarejuwarete 'ga 'Agesagea je naně tajag 'gã pype tekou 'jau— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

²⁰ Aipo ojeupe 'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—“Ka'aranũũ pyu nipo 'ga Janeruwarete 'ga 'Agesage jagi ae pype”, ere nipo kũi. Janeruwarete 'ga tene mono mama'eukwaawa rapyaw ipe, eneka'aranũũ reewe 'jau 'ũ — 'jau Pedro 'ga 'ga upe oje'ega moywyrafena'i. —Ae ifutaramũ te Janeruwarete 'ga U'agesage muri ae upe. Naka'aranũũ pyu rũi 'ga U'agesage muri ae upe. ²¹ A'ere nerekoï ore rewiri ra'e nũ'ũ. Nerepouri we etywer awi ra'e nũ'ũ. ²²⁻²³ Akwaap je enetywera, ene porerekoaywera naně nũ. Epoit eporerekoaywer awi. Eporogyta Jarejuwarete 'ga upe ejee ra'ne: “Jetywera emoit je wi”, ere 'ga upe ra'ne kũi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

²⁴ “Mama'eukwaawa rapyaw ipe Janeruwarete 'ga tene mono eneka'aranũũ reewe 'jau 'ũ”, ojeupe Pedro 'ga 'erauwe 'ga ajemuaẽma.

—Naani. Peapoukat kasi aipoa Jarejuwarete 'ga upe jee ne— 'jau Simão 'ga 'gã nupe, ajemuaẽma rerekou.

²⁵ A'ere Pedro 'ga Juã 'ga retee awau ojewya Jerusareg ipe nũ. A'eramũ 'gã awau pe wwyriwara amunawa pype Jejui 'ga mome'wau akou 'gã nupe.

Etiopi ywy pewara 'ga upe Filipe 'ga 'eawet

²⁶ A'eramũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau Filipe 'ga upe:

—Ekwap ajepeja pe jo'okawa rupi. 'Yě'ě katy oo ma'e rupi ekwap— 'jau Janeruwarete 'ga 'Agesagea oje'ega 'ga ywyteripe 'ga upe. —Jerusareg ipyriuu ijo'ogi. A'e awau Gasa 'jaw ipe. Nuataypeypei 'gã aipoa pe rupi. A'ea pe rupi ekwap— 'jau Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga upe.

²⁷⁻²⁸ A'erauwe Filipe 'ga awau akou aipoa pe rupi. Pe rupi kũima'e 'ga amũ rekoaa, Etiopi ywy pewara 'ga rekoaa. Jerusareg ipe 'ga awau oporogytau Jarejuwarete 'ga upe rai'i. A'efera 'ga 'ut akou oje'wyr ipe nũ. 'Ga ywy pewara 'gã 'wyriara kũjã ěě. Kãtasi ěě rera. A'eramũ 'ga ěě remiayuwa. 'Ga futat ka'aranũũ are omaenuna ěě upe. A'e 'ga Filipe 'ga wekoat pe aje. 'Ga 'ywa'yata 'arimũ 'ga 'ua akou ka'arana mogytau. Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'arana rerua erekou imogytau pe rupi. Isai 'ga remikwasiarera rerua erekou imogytau.

²⁹ A'eramũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau Filipe 'ga upe nũ:

—Ere emÿemÿina'ĩ ewau 'ga rupisika— 'jau 'ga 'Agesagea 'ga upe.

³⁰ A'erauwe 'ga awau 'ga rupisika 'ga ka'arana 'ga imogyta renupa. A'erauwe Filipe 'ga oporonupa ee 'ga upe:

—Enereapyo te ejemimogyta are?— 'jau Filipe 'ga 'ga upe.

³¹ —Naani nũ'ũ. Nakwaawi je nũ'ũ. Nitywi ee je mueapyoara 'ga amũ— 'jau 'ga 'ga upe. —Terejot je rupi? Ere ejua e'aa 'au eapyka je pyri. Tajemu'e ape ee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Filipe 'ga awau ojeupia 'ywa'yata 'arimũ wapyka 'ga pyri. A'eramũ 'ga 'ga mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are.

³² Aipo 'jau ka'aran are 'upa:

“Sã'ã karupa'mĩ raeme'ema weroo ajukaramũ.

Amumera 'ã wawa monoogamũ miamũ waeme'emamũ.

Nan tee futat nipo 'ga.

Noje'egi wereko tywereteramũ.

³³ “Ga te futat te 'ã nia'wyri akou’, 'jau nipo 'gã ajaupe.

A'ere nipo 'gã 'me ate.

Nokoi'i futari nipo 'ga amũ jaruete 'ga 'jara 'ga.

Nitywi 'ga amũ 'ga ra'yra mome'wara. ‘Kweramũ 'ga ra'yra’, na'jawi nipo 'ga upe.

'Ga ra'yre'emauwe 'gã 'ga jukai”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue, aipoa 'ga imogytau Filipe 'ga wupisigamũ erekou.

³⁴ A'eramũ 'ga oporonupa ee Filipe 'ga upe:

—Ojee futat te 'ga ka'arana kwasiari inuga rakue? 'Gã amũ nee te ra'u nũ?— 'jau 'ga Filipe 'ga upe.

³⁵ —Naani. Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga ree te 'ga ikwasiari inuga janee rakue. Jejui 'ga ree te 'ga ikwasiari inuga rakue— 'jau Filipe 'ga 'ga upe imome'wau.

A'eramũ futat Filipe 'ga 'ga mu'jau Jejui 'ga ree 'ga rerawau erekou pe rupi.

³⁶ Poje 'gã awau 'y upe owaẽma.

—Koromũ 'y rakwawi ra'e kũi. Eneporopymĩwet te 'y pe je ree?— 'jau 'ga Filipe 'ga upe.

³⁷ —Jejui 'ga rerowiarãmũ je 'y pe ene pymĩ futari nũ'ũ— 'jau Filipe 'ga 'ga upe.

—A'jea futat je 'ga rerowiari. A'jea futat Jejui 'ga Janeruwarete 'ga ra'yra— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁸ A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'ga upe:

—Emory'we oree— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'ywa'yata mory'weukaa 'y 'arimũ. A'erauwe 'gã awau ojypa 'y pe. Peu futat Filipe 'ga 'ga pymĩau 'y pe rakue. ³⁹ 'Ga pymĩ re Janeruwarete 'ga 'Agesagea Filipe 'ga rerawau 'ga wi. A'eramũ ipymĩmyrera 'ga 'ga resagu'jape'ema. A'eramũ 'ga awau akou nũ. Aku'iramũ 'ga awau akou pe rupi oje'wyr ipe nũ. A'eramũ 'ga tee awau oporogytau akou pe rupi Jarejuwarete 'ga upe.

—Nitywi 'ga amũ ene 'jawe jee. Ene etee te 'ã eneresage— 'jau 'ga awau akou oporogytau pe rupi 'ga upe.

⁴⁰ 'Ga pymĩ re Janeruwarete 'ga 'Agesagea Filipe 'ga rerawau pe awi. A'eramũ Filipe 'ga ajepeja amunaw ipe ojesaukaa erujewi 'gã nupe, Asoto 'jaw ipe nũ. Peu 'ga akou 'gã mu'jau Jejui 'ga je'eg are nũ. A'eramũ 'ga awau akou pe rupi, pe ywyriwara amunaw ipe 'gã mu'jau Jejui 'ga je'eg are. Awau Sesaria upe owaẽma.

9

Saulo 'ga upe Jejui 'ga jesaukaawet

¹ Kwe pe Filipe 'ga rekoramũ, Saulo 'ga akou Jerusareg ipe Jejui 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete. 'Gã apisi are 'ga afueweramũ. A'eramũ 'ga awau oporogytau mainana 'wyriararete upe:

—Oo je kwe pewara 'gã nerua ipyykapap. ² A'eramũ ene ka'arana kwasiaa jee. Toroo Damasco pe 'jau. Judeu 'gã jatykaawa raarana 'gã nupe, 'gã 'wyria'ri 'ga upe toroo esaukaa 'jau. “Saulo 'ga oreremiayuwa. A'eramũ pẽe Jejui 'ga rerowiaara 'gã nerawau esaukaa 'ga upe” 'ea ene ikwasiaa inuga ka'aran are jee. A'eramũ 'gã ka'arana mogyta re Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaukaa jee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe. —A'eramũ je 'gã pyyka imunepa moromunepawa pype 'jau. A'eramũ je tejeupe 'gã pyypaw ire, 'gã pofaa, 'gã nerua 'au ene upe 'jau. Kũima'efera 'gã, kũjãmera 'gã we futat nipo je erua— 'jau Saulo 'ga mainana 'wyriararete 'ga upe.

—Nai'i. Takwasiat enee 'jau— 'jau mainana 'wyriararete 'ga Saulo 'ga upe.

A'erauwe 'ga ka'arana kwasiaa. A'ere 'ga imonou Saulo 'ga upe. Ojeupe imono re Saulo 'ga awau.

³ Damasco pe 'ga waẽm ja'wyja'wyräuwe tata eny 'jawewara 'ua ojypa 'ga upe. A'ere natata arũi. Ywag awi 'ua wenyramũ 'ga upe. ⁴ A'e reny awi Saulo 'ga okyjau u'aa ywyu. Awau 'ũina oyyita ywyu. A'eramũ weny awi 'ga kyjeramũ Jejui 'ga oje'ega mua 'ga upe:

—Ma'eramũ te je rereko tywerete ape, ki Saulo?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵ A'eramũ

—Awỹja poromũ oje'ega jee 'ũ?— 'jau Saulo 'ga.

—Jejujamũ je je'egi enee. Je te 'ã je rereko tywerete ape— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Ma'eramũ te nanuara ereapo ekou? ⁶ Ere efu'ama ewau amunaw ipe. Peu 'ga amũ tene mu'e eneremiaporam are jee 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁷⁻⁸ A'eramũ Saulo 'ga afu'ama amã'jãu numiamũ. A'ere 'ga rea wewi.

'Ga rupi oo ma'e 'gã enupa futat numiamũ. A'ere 'gã nuesagi Jejui 'ga. A'eramũ 'gã Saulo 'ga popyyka 'ga rerawau eruatau. Erawau erowaẽma amunaw ipe. ⁹ Muapyra 'ara rupi 'ga nuesagi futari mama'ea. Mama'e resake'ema 'ga ojemi'ware'ema futat. 'Ya miamũ futat 'ga itykure'ema.

¹⁰ Aipo amunaw ipe kũima'e 'ga amũ akou. Jejui 'ga rerowiaara 'ga. 'Ga upe Jejui 'ga ojesaukaa.

—Ananiasi.

—Ma'ja 'ũ?

¹¹ —Peu ekwap ukawõ'õ esage katy kũima'e 'ga amũ rekaa. Judas 'ga rog ipe 'ga ruwi. Saulo 'ga rera. Tarsu pewarera 'ga. Peu 'ga reni oporogytau jee. ¹² A'ea 'ga renaw ipe futat Ananiasi 'jawa 'ga ojesaukaa 'ga upe opo monou 'ga reakwara 'arimũ. A'eramũ 'ga amã'jãu nũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe imome'wau. —A'eramũ ene ewau 'ga resaka— 'jau Jejui 'ga Ananiasi 'ga upe.

¹³ —Tee nũ'ũ. Akwaap je 'ga rera nũ. Kwaiwete 'gã 'ga rera mome'ui jee jepi nũ'ũ. “Jerusareg ipe 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã Saulo 'ga opyyk imunepa moromunepawa pype” 'ea je aenup jepi nũ'ũ. ¹⁴ A'ere 'ã 'ga ruri 'auwaramũ ore pyyka ore rerawau Jerusareg ipe. Mainana 'wyriara 'gã 'ã 'ga mut ene rerowiaaramũ ore pyyka— 'jau Ananiasi 'ga Jejui 'ga upe.

¹⁵ A'ere Jejui 'ga 'i etee 'ga upe:

—A'jea futat aipoa. A'ere 'ã je te Saulo 'ga pyyrũi tejeupe. Toporowyky 'ga jee 'jau. Jeje'ega 'ga tomome'u Israeu juapyrera 'gã nupe 'jau. Judeue'ema 'gã nupe, 'gã 'wyriara 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe 'ga toje mome'u 'jau— 'jau Jejui 'ga Ananiasi 'ga upe. ¹⁶ —Sã'ã ene je rerowiaara 'gã nereko tyweretea. Nan tee futat nipo je rerowiare'ema 'gã ene rereko tyweretei, ta'e 'ga upe 'jau. 'Awamũ ene jeremiyuwa. A'eramũ 'gã ene rerekou tyweaete nipo ene je rerowiaara 'gã nereko tyweawera 'jawerimũ etee futat, ta'e 'ga upe 'jau— 'jau Jejui 'ga Ananiasi 'ga upe. —A'eramũ ene ewau 'ga katu'oka— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁷ A'erauwe Ananiasi 'ga awau 'ga upe:

—Au je ruri ene resaka ki 'ei. Janejararete 'ga je mut ene resaka ki 'ei. Jejui 'ga 'ã Janejararetea. Saa'e ene 'ga resaga pe aje rai'i. A'e 'ga je mut ene resaka ki 'ei. 'Awamũ ene Jejui 'ga rerowiaaramũ ereko je 'jawe— 'jau Ananiasi 'ga Saulo 'ga upe. —Ojeupe je porogyta re Janeruwarete 'ga ene mamã'ei. U'agesagea nanẽ 'ga imua ene upe nũ, enererekwaramũ nũ— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga opo monou 'ga reakwara 'arimũ. ¹⁸ A'erauwe ipirapefera 'jawewara u'aa 'ua Saulo 'ga rea awi. A'eramũ futat 'ga amã'jãu nũ. Janeruwarete 'ga 'Agesage osou 'ga pype 'ga rerekwaramũ. 'Ga mã'ẽ re 'ga 'ga rerawau 'ga pymã'au 'y pe, Jejui 'ga 'ga erowiara resaukaawamũ. ¹⁹ Opymĩ re 'ga ojemi'waa. A'eramũ futat opifuakaramũ nũ.

Damasco pewara 'gã nupe Saulo 'ga 'eawet

A'eramũ 'ga akokou'i peu Jejui 'ga rerowiaar ymanera 'gã pyri. ²⁰ A'eramũ 'ga judeu 'gã jatykaaw ipe awau Jejui 'ga rerowiaar ymanera 'gã netee. A'e pe Saulo 'ga 'jau:

—Jejui 'ga 'ã Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

²¹ —Kuu. Poromũ nipo Jejui 'ga rerowiaara 'gã apisi are ifuwet ma'efera 'ga 'i ki sa— 'jau 'gã ajaupe. —Jerusareg ipe 'gã apisi are ako 'ga fueweramũ ikue re'ã. A'e reewi pa 'ã aipo 'ga 'i nũ 'ĩ— 'jau 'gã ajaupe. —Au na'e 'ga ruri 'gã pofaa 'gã neroo are afueweramũ mainana 'wyriara 'gã nupe rai'i re'ã. A'e reewi pa 'ã aipo 'ga 'i nũ 'ĩ— 'jau 'gã ajaupe oporesagamũ 'ga ree.

²² Janeruwarete 'ga opājē monou 'ga upe. A'eramũ taetu Saulo 'ga ojero'waro'wau etee futat 'ga mome'wau.

—A'jea futat. Jejui 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat. 'Ga futat Janeruwarete 'ga amut janee, janetywera moiawamũ rakue. U'eawer imũ etee futat 'ga 'ga muri janee rakue— 'jau Saulo 'ga judeu 'gã nupe u'ama.

A'ere aipoa amunaw ipewara judeu 'gã nije'egawarũi 'ga upe.

²³ A'eramũ 'gã anurenure'i ojematykau Saulo 'ga ree numiamũ.

—Sijuka 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

²⁴ A'eramũ 'gã amunawa osoma rokwarararũmũ 'ga ree numiamũ. Wojere'emamũ 'gã iarũmũ 'ga ree. A'ere Saulo 'ga ikwaawi ojee. A'eramũ 'ga uēme'ema.

²⁵ Poje 'ga jekoty'aawa 'gã 'jau 'ga upe:

—Paneru pype ese. Toromono ene kwe katy iosoma apyraapa 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe 'ga resei paneru pype. A'erauwe 'gã 'ga monoi iupia 'ga monou 'ga mojjypa kwe katy iosoma atykupe katy.

A'eramũ 'ga awau Jerusareg ipe 'gã nui.

Jerusareg ipe 'ga oawet

²⁶ Damasco awi Saulo 'ga awau oka'jama Jerusareg ipe. “Too teje'aa Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee”, 'jau 'ga numiamũ. A'ere 'gã kyjei 'ga wi.

—O'meramũ te 'ga 'i. “Too etee 'gã nerekou tyweaete 'jau”, e'i te 'ga janee— 'jau etee 'gã ajaupe.

Okyjau etee 'gã Saulo 'ga wi. ²⁷ A'ere Panape 'ga 'ga reroi Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe, 'ga mome'wau 'gã nupe:

—Damasco pe 'ga waw ipe Janejararete 'ga jesaukari 'ga upe rai'i, oje'ega 'ga 'ga upe rai'i. A'eramũ 'ga a'eramũ akou Jejui 'ga rerowiaa rai'i— 'jau Panape 'ga 'ga mome'wau 'gã nupe. —A'eramũ 'ga a'eramũ Jejui 'ga mome'wau Damasco pewara 'gã nupe. Nokyjei futari 'ga imome'wau 'gã nupe— 'jau Panape 'ga 'ga mome'wau 'gã nupe.

A'erauwe futat 'gã okyjawe'em 'ga wi. ²⁸ A'eramũ futat Saulo 'ga oje'aa Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee. A'erauwe futat Saulo 'ga akou Jejui 'ga mome'wau Jerusareg ipewara 'gã nupe. 'Gã moymoyka imome'wau 'gã nupe. Nokyjei futari 'ga Jejui 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe, Jarejararete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe.

²⁹ Grego je'ega apoara 'gã nupe nanē 'ga Jejui 'ga je'ega mome'wau akou nũ. Judeu 'gã futat. A'ere 'gã grego je'ega tee iapoi. Saulo 'ga nanē grego 'gã je'ega apou nũ. A'eramũ 'ga a'eramũ Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe akou. A'ere aipo 'gã mara'neramũ etee Saulo 'ga ree. Niporenuwiweri 'gã 'ga ree.

—Iro 'ga Jejui 'ga mome'ui oree. Pe'je ajee sijuka 'ga— 'jau 'gã ajaupe, Saulo 'ga ree amara'neramũ.

³⁰ A'e renupawe Jejui 'ga rerowiaara 'gã Saulo 'ga rerawau Sesaria pe. Pe awi 'gã 'ga monou Tarsu pe.

—E'aawer ipe, Tarsu pe ekwap ra'ne— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Saulo 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nũ.

³¹ A'eramũ peuwara 'gã opota'waramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee. Nuereko tyw-era'uweri futari 'gã 'gã. Judeja ywy pewat, Garireja ywy pewat, Samari ywy pewat. Mĩmera 'gã opota'waramũ 'gã nee.

Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã poaa akou, Jejui 'ga rerowiarukaa peuwara 'gã nupe. A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã ojemomytuna kwaiwete. Kwaiwete 'gã 'ga rerowiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea wejue 'gã poaa. A'eramũ 'gã a'eramũ ojemomytuna kwaiwete.

Pedro 'ga ataawet

³² Pedro 'ga watau akou amunawa moyka akou. Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaka akou. Poje 'ga awau Lida 'jaw ipe. ³³ Peu ika'na ma'e 'ga amũ 'upa kama pype. Oito 'ga kwara mu'aa 'upa kama pype. Nuatai futari 'ga. Nojywi futari 'ga okama awi.

³⁴ A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Jejui 'ga ene majaruete, ki Eneiasi. Ere efu'ama, ekama nuga gatu— 'jau Pedro 'ga Eneiasi 'ga upe.

A'erauwe Eneiasi 'ga afu'ama. ³⁵ A'eramũ 'ga majaruete resakara 'gã Jejui 'ga rerowiaa ajemogyau. Lida pewara 'gã, Saron ipewara 'gã 'jau Jejui 'ga rerowiaa ajemogyau.

³⁶ Jope 'jaw ipe kũjã ãẽ mũ akou, wesageramũ. ãẽ rera Tabita. Grego je'eg imũ Torika ãẽ rera. Jejui 'ga rerowiaara ãẽ. A'eramũ ãẽ mama'e apou imonou ikaraemãe'ema 'gã nupe. ³⁷ Poje ãẽ ojero'wau. A'eramũ ãẽ amanũmũ. A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã ãẽ reumera pireita iauwana taity pyu. A'ere 'gã ãẽ rerawau inuga 'og ywate pype.

³⁸ Poje 'gã Pedro 'ga rera renupa.

—Lida 'jaw ipe Pedro 'ga rekoi— 'jau 'gã ajaupe. —Pe'je ajee sienũi 'ga— 'jau 'gã ajaupe. Ipyriuu'i Lida ruwi. A'eramũ 'gã mukũja kũima'e 'gã monou 'ga renũina. Awau 'gã owaẽma 'ga upe:

—Ene poreawua ore ruri, ki Pedro. “Emỹemỹi'ĩ ejua Jope 'jaw ipe, ere ki 'ga upe”, e'i 'ga oree— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁹ A'eramũ Pedro 'ga awau 'gã nupi. Jope pe 'ga rerowaẽm ire 'gã 'ga rerawau erojeupia 'og ywate pype. Peu imen manũ ma'efera 'gã 'upa taity resaukaa ajaupe, ajaa'wau 'upa.

—Sã'ã jeraitya. Tabita kynu wapo imua jee ikue— 'jau 'gã ajaa'wau 'upa, ãẽ remi-
apofera resaukaa Pedro 'ga upe.

⁴⁰ A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekwap peje'jãu ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau ã'jãu. 'Gã 'ẽ re Pedro 'ga wapyka wenupy'ãu oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'ga amã'jãu amanũ ma'efera ãẽ ree.

—Ere ewya nũ— 'jau Pedro 'ga ãẽ upe.

A'erauwe ãẽ wojejerawamũ Pedro 'ga resaka. A'eramũ futat ãẽ owya. ⁴¹ A'eramũ Pedro 'ga ãẽ powatãu ãẽ mojjpa kama awi.

A'erauwe Pedro 'ga wafukaita ã'ẽ ma'efera 'gã nupe:

—Pe'je pejejua ãẽ resaka. Koromũ ãẽ ferawi nũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

⁴² A'eramũ 'ga rera okwasi'wau amunawa pype. “Kũjã ãẽ Pedro 'ga omoferap Jejui 'ga rer imũ” 'ea okwasi'wau Jope pe. A'eramũ kwaiwete 'gã Jejui 'ga rerowiaa.

⁴³ A'e pe futat Pedro 'ga opytawaipa Simão 'ga rog ipe. Simão 'ga wyra pirera apoara. 'Ga rog ipe 'ga opytawaipa.

10

Koneriu 'ga Pedro 'ga renũinawet

¹ Sesaria 'jawa amunaw ipe kũima'e 'ga amũ akou. Koneriu 'ga rera. Jefaruu 'gã 'wyrria'ria poromũ. Itari ywy pewara 'gã 'jau 'gã aipo jefaruu 'gã nupe. ² Najudeu arũi 'ga. A'etea 'ga oje'ega monou akou Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga pytuna 'gã nanẽ Jarejuwarete 'ga muorypa nũ. Ikaraemãe'ema 'gã nupe nanẽ 'ga mama'e monou nũ.

³ Kwara jerewamũ ywagipewara 'ga ojesaukaa oje'ega 'ga upe:

—Koneriu!— 'jau ywagipewara 'ga 'ga upe.

⁴ Koneriu 'ga okyjau ywagipewara 'ga resaka. A'etea 'ga 'jau:

—Ma'ja?— 'jau 'ga.

—Janeruwarete 'ga eneje'ega wanup. Ene kwaap 'ga ikaraemãe'ema 'gã nupe mama'e monoramũ. A'eramũ 'ga wea'aramũ ene ree. ⁵ A'eramũ ki ene 'gã amũ monou Jope pe. Simão Pedro 'ga rerurukaa 'gã nupe. ⁶ Ajepeja Simão 'ga rog ipe 'ga rekoi, wyra pirera apoara 'ga rog ipe. 'Yẽ'ẽ pyri teni— 'jau ywagipewara 'ga 'ga upe.

7-8 A'erauwe ywagipewara 'ga awau 'ga wi. A'erauwe Koneriu 'ga wemiayuwa 'gã amũ nenũina. A'eramũ 'ga ojeupe ywagipewara 'ga jesaukaawera mome'wau 'gã nupe:

—Ywagipewara 'ga ojesaukat jee ko. “Kũima'e 'gã amũ emono Jope pe. Peu Pedro 'ga rekoi Simão 'ga rog ipe”, e'i 'ga jee ko. “A'eramũ ene 'gã amũ monou 'ga rerua”, e'i ywagipewara 'ga jee ko. A'eramũ pēē pejewau 'ga rekaa, 'ga rerua jee— 'jau Koneriu 'ga 'gã nupe.

A'erauwe muapya 'gã oi. Mukũja 'gã 'ga remiayuwa etee 'gã. Ajepeja 'ga jefaruua. Jefaruu 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiaara. A'eramũ 'ga awau 'gã nupi.

9 Ai'iwe 'gã waēm enune Pedro 'ga awau ojeupia 'og ywate 'arimũ 'ũina oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Aje kwara ruwamũ 'ga 'ũina oporogytau 'ga upe.

10 Opy'arayparamũ Pedro 'ga awau 'ũina oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Nojemi'wari we 'ga. Kumia 'gã wapo je erekou. A'eramũ 'ga opy'arayparamũ 'ũina. 11 A'e pype mama'e resaka. Taity aparasiga 'ua ojypa ywag awi 'ga upe. Tuwiiu taitya. Taity apou imotatusĩmũ. 12 A'e pype 'ga wyra tesirũmera resaka. Wata ma'e, owewe ma'e, oyryryk ma'e. Mĩmera 'ga esaka kwaiwete. Judeu 'gã nupe i'upyre'ema juejue 'ua ojypa taity pype 'ga upe. A'e pype 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega renupa.

13 —Ere amũ jukau i'wau, ki Pedro— 'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe.

14 —Naani nũ'ũ. Na'ui je mama'e tywera jepi nũ'ũ.

15 Aipo 'ga 'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe:

—Naani. Oreremi'ue'ema ere awi jeremiapofera upe— 'jau Ku'jywa 'ga 'ga upe.

16 Muapya etee 'ga oje'ega 'ga upe. A'ere taitya ojewya awau ywag ipe 'ga wi nũ.

17 A'eramũ 'ga 'ũina wea'aramũ ee. “Ma'eramũ sipo Janeruwarete 'ga esaukari jee 'wei? Ma'ja are sipo 'ga poromũ 'eweramũ je ree 'wei?” 'jau 'ga ojeupe.

A'e are Pedro 'ga rea'at 'ga renamũ Koneriu 'ga remimonofera 'gã 'ua pe rupi.

18 —Ma'ape te Simão 'ga roga reni?— 'jau 'gã 'gã amũ nupe.

—Peu teni— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ua owaēma. Owaēm ire oporonupa 'ga ree:

—Au te Simão Pedro 'ga rekoi?— 'jau 'gã 'gã nupe.

—Ēē. 'Au futat 'ga rekoi— 'jau peuwara 'gã 'gã nupe.

19-20 A'e pype Janeruwarete 'ga oje'ega Pedro 'ga upe:

—Pedro, ekwap ejypa. Muapya kũima'e 'gã 'ut akou ene rekaa. Ere ewau ejypa emỹemỹina'ĩ. Tereo 'gã nupi 'jau. Ere ki ewau ejuāge'emamũ futat. Je te 'ã 'gã amut 'au enee— 'jau 'ga 'ga upe.

21 A'erauwe 'ga awau ojypa kamēsĩete futat.

—Koromũ je pēnemiakaramũ je rekoi— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Ma'ja are te peko?— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

22 —Naani. Ore'wyriara 'ga te ore mut. Koneriu 'ga te ore mut ene upe. 'Ga nanē Jarejuwarete 'ga werowiat nũ. 'Ga esage ma'ea. Judeu 'gã juejue 'ga opojeup. A'eramũ Janeruwarete 'ga ojepyriwara 'ga mua 'ga moporogytaukaa 'ga upe rai'ĩ. A'eramũ 'ga ore mua enee— 'jau 'gã 'ga upe imome'wau.

23 A'erauwe Pedro 'ga 'i 'gã nupe:

—Pe'je ajee pejejua pejesou pejesa 'au. Ai'iwe soo 'jau— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau osou. Ai'iwe 'gã Pedro 'ga rerawau aipo awi. Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nanē awau 'gã nupi nũ. Awau 'gã osea pe aje. 24 Ai'iwe 'gã awau nũ. Awau 'gã owaēma Sesaria pe. Peu judeue'ema 'gã 'upa ajatykau kwaiwete, 'gã waēma rapesaka.

25 'Gã waēm 'gã oramũ Koneriu 'ga 'ua wenupy'āu wapyka Pedro 'ga rowase. A'ere Pedro 'ga 'i 'ga upe:

26 —Naani. Ereapo awi nanuara. Ku'jywa 'ga rowase etee te ae nan iapoi. Aerefetee te je pē 'jawe. NaJejui 'ga rũi je— 'jau Pedro 'ga Koneriu 'ga upe. —Ere efu'ama etee— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

A'erauwe Koneriu 'ga fu'ami. ²⁷ Oporogyta pype 'ga 'gã nerawau erosou wog ipe. Kwaiwete Pedro 'ga 'gã nesaka 'gã jatyka 'gã nuwamũ. ²⁸ A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'gã nupe: —Ore 'ã judeuramũ norosearũ judeue'emamũ pẽ'wyr ipe. Najudeuramũ ore-jekoty'aawa rũ agawewi judeue'emamũ pẽẽ — 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'ere 'ã Janeruwarete 'ga te 'ga 'i jee. A'eramũ je 'ã 'agamũ tejua tesou pẽ'wyr ipe. “Norosea'uweri ore pẽ'wyr ipe”, ere kasi 'gã nupe ne, 'jau Janeruwarete 'ga jee. “Nepẽa'wyrĩ pẽẽ”, 'jawe'em nanẽ ene 'gã nupe nũ, 'jau Janeruwarete 'ga jee — 'jau Pedro 'ga oporogytau 'gã nupe. ²⁹ —A'eramũ je 'ã tejua pẽẽ tejenũjamũ pẽ nesaka. Tefere'emamũ tejua — 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Ma'eramũ ajee je renũ pejepe rai'i ki 'ei? Pe'je imome'wau jee — 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

³⁰ A'erauwe Koneriu 'ga imome'wau 'ga upe:

—Ikokaru'wi je teje'ega monoi te'ỹina Jarejuwarete 'ga upe, kwara jerewamũ ai'i — 'jau 'ga 'ga upe. —A'eramũ ywagipewara 'ga amũ ojesaukaa erujewi jee. Waity enyfuga rerua erojypa jee. ³¹ A'eramũ 'ga 'jau jee: “Janeruwarete 'ga eneje'ega wanup. Ene kwaap 'ga ikaraemãe'ema 'gã nupe mama'e monoramũ”, 'jau 'ga jee. ³² “Jope pe kũima'e 'ga amũ rekoi, Simão Pedro 'ga rekoi. Ajepeja Simão 'ga rog ipe 'ga rekoi, wyra pirera apoara 'ga rog ipe 'ga rekoi. 'Yẽ'ẽ pyri 'ga roga reni. A'eramũ ene 'gã amũ monou 'ga upe”, e'i ywagipewara 'ga jee ai'i — 'jau Koneriu 'ga imome'wau Pedro 'ga upe. ³³ —A'eramũ je 'gã monou kamẽšiete enee ai'i. Au'je katu ajee 'ã erejot. A'eramũ 'ã 'awamũ jarejupa jarejatykau Jarejuwarete 'ga ree — 'jau 'ga 'ga upe. —Maran ajee ene ma'ja ki emome'u 'gã nupe, e'i ajee Janeruwarete 'ga enee rai'i? — 'jau Koneriu 'ga Pedro 'ga upe. —Ere imome'wau oree. Taruenup 'jau — 'jau Koneriu 'ga Pedro 'ga upe.

'Gã nupe Pedro 'ga 'eawet

³⁴ —A'jea futat rai'i — 'jau Pedro 'ga Koneriu 'ga upe. —Ymã te ako Janeruwarete 'ga judeuramũ etee 'ga jejukai ore ree ikue. ³⁵ A'ere 'awamũ 'ga jejukai pãwẽ pãwẽi ae ree. A'jea futat ae wemifutara apoaramũ 'ga a'jea futat 'ga jejukai ae ree. Wemifutara apoare'ema 'gã nee te aje 'ga nojejukai futari — 'jau Pedro 'ga imome'wau 'ga upe, 'ga pytuna 'gã netee futat. ³⁶⁻³⁷ —Pẽẽ 'ã judeue'ema agawewi. A'etea 'ã pekwaap “Jarejuwarete 'ga oje'eg judeuramũ oree” 'ea. Jejui Kristu 'ga Jarejuwarete 'ga mota'wau werowiaaramũ janee. 'Awamũ ore Jejui 'ga rerowiaa nanẽ nũ. A'eramũ 'awamũ Janeruwarete 'ga amara'ne'emamũ ore ree. Jejui 'ga futat te 'ã Janejararetea — 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

—Pẽnea'at te Juã Batista 'ga rekwawer are, Judeja ywy pe ako ma'efera 'ga rekwawer are? 'Ga ra'ne futat ako akou oje'ega 'gã nupe ikue: “Pejetywer awi pepoit. Jarejuwarete 'ga je'ega peenup”, 'jau ako 'ga akou Judeja ywy pe ikue — 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. ³⁸ —'Ga futat ako Jejui 'ga, Nasare pe waranup ma'efera 'ga pymĩ 'y pe ikue. A'eramũ ako Janeruwarete 'ga 'ga pymĩ re U'agesage mua 'ga upe ikue. Opãjẽ esage mua ako imojypa Jejui 'ga upe ikue. A'eramũ ako 'ga watau amunawa moyka akou ikue. Aeteu katu'oka. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nui 'ga mama'eukwaawa moia. 'Uwa 'ga pãjẽ mũ te ako 'ga mama'e apoi ikue. ³⁹ Aipoa ajee je 'ã amome'u pẽ nupe. Je 'ã 'ga resakarera — 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —'Ga poromofera'pawera nanẽ je 'ã esaka nũ. Israeu juapyreramũ oreywy pe 'ga iapou futat. Jerusareg ipe nanẽ 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'ogi kwaiwete nũ. A'ere ako 'gã 'ga monoi imu'ama 'ypeywar are 'ga jukau ikue — 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe, Jejui 'ga rekwawera mome'wau 'gã nupe.

⁴⁰ A'eramũ Pedro 'ga 'jau nũ:

—Jejui 'ga manũ re ako 'ga ruwa 'ga 'ga moferawi etee ikue nũ. Imuapyra 'ara rupi 'ga 'ga moferapa. A'eramũ 'ga 'ga resaukaa oree. ⁴¹ Najuejue etee rũ 'gã 'ga resagi poromũ ikue. Wemiayuwamũ etee te 'ga jesaukari oree ikue. Oferaw ire 'ga 'ua ojemi'waa ore pyri ikue — 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. ⁴² —A'ere 'ga 'jau oree ikue: “Morogyta esagea pemokwasi'o 'gã nupe”, 'jau 'ga oree ikue. “Tejerowiaramũ je 'gã katu'ogi”, e'i

'ga pē nupe ai'i, pe'je ki 'gã nupe imome'wau— 'jau 'ga oreo ikue. —“Pejetywer awi pēpoiweramũ je imoiri pē nui”, e'i 'ga pē nupe, pe'je ki 'gã nupe, 'jau 'ga oreo ikue— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

—Jejui 'ga futat Janeruwarete 'ga imogou ae mojo'okaramũ. Amanũ ma'eferamũ, ajemogy ma'eramũ. Mĩmeramũ 'ga jane mojo'oka jarejau. 'Ga futat nipo anure 'ut ojewya 'awa ywy pe nũ. A'eramũ nipo 'ga ae mojo'oka. “Agera 'gã oo ywag ipe je pyri. Ko 'gã te ajee oo mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau nipo 'ga. Werowiaaramũ nipo 'ga ae monou ywag ipe ojepyri. Werowiare'ema 'gã nipo 'ga imonoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

⁴³ —Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanē 'ga mome'wau 'gã nupe rakue. “Werowiaramũ Jejui 'ga aetywera moiri ae wi opãjē mũ”, 'jau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã Jejui 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga imome'wau u'ama.

Judeue'ema 'gã nupe U'agesage monoawet

⁴⁴⁻⁴⁶ Pedro 'ga porogyta 'ga 'amamũ Janeruwarete 'ga U'agesage mua imogeu 'gã pype 'gã nerekwaramũ. A'erauwe 'gã oje'eg amuteeramũ Jarejuwarete 'ga muorypa.

—Nitywi 'ga amũ ene 'jawe. Ene etee te 'ã eneresage oreo— 'jau 'gã oje'ega 'ga upe 'ga muorypa.

'Gã nemikwaawe'ema je'ega 'ga 'Agesage iapoukaa 'gã nupe. A'eramũ judeu 'gã, Jope awi Pedro 'ga rupi 'ut ma'efera 'gã erowiaa.

—Kuu. Jane upe etee te sipo 'ga U'agesage muri pa, sa'e nã'ã jane re'ã. A'ere pa 'ga 'ã judeue'ema 'gã nupe we U'agesage muri nũ— 'jau judeu 'gã ajaupe, oporesagamũ ee.

A'eramũ Pedro 'ga 'jau opytuna 'gã nupe:

⁴⁷ —Jane upe 'ga U'agesage muawera 'jawerimũ 'ga U'agesage muri 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'awamũ jane 'jawe futat ajemogyau— 'jau 'ga opytuna 'gã nupe. —Nepefutari nipo pēē mũ 'gã pymĩa 'y pe jareje'jawe?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Naani nũ'ũ. Jaruete futari nũ'ũ— 'jau 'gã Pedro 'ga upe. —Jejui 'ga 'gã erowiar ire jane 'gã pymĩa 'y pe, Jejui 'ga rerowiara resaukaawamũ— 'jau 'gã Pedro 'ga upe.

A'eramũ 'gã 'jau:

—A'jea futat ore Jejui Kristu 'ga rerowiari— 'jau 'gã Pedro 'ga upe.

⁴⁸ A'eramũ Pedro 'ga 'gã pymĩa'ukaa 'y pe 'ga amũ upe. Opymĩ re 'gã 'jau Pedro 'ga upe:

—'Au ekoeko'i ore pyri— 'jau 'gã 'ga upe.

—Nai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga akokou'i 'gã pyri.

11

Pedro 'ga wekwawera mome'uawet

¹ Poje judeue'ema 'gã nera okwasi'wasi'wau Judeja ywy pe. Jejui 'ga rerowiaara 'gã, Jejui 'ga remimonofera 'gã netee 'gã nera renupa. “Judeue'ema 'gã nanē 'awamũ Jejui 'ga rerowiaaramũ” e renupa. ² A'eramũ 'gã amũ ifutare'ema. Jerusareg ipe 'ga jewyramũ peuwara 'gã amũ oje'egayau Pedro 'ga upe:

³ —Ma'eramũ sipo ene ewau esou judeue'ema 'gã nog ipe rai'i? Imojewagipyre'ema 'gã nog ipe rai'i?— 'jau 'gã Pedro 'ga upe. —Jane 'ã nisearũi judeuramũ judeue'ema 'gã nog ipe. Ma'eramũ sipo ene ejemi'waa 'gã pyri rai'i ki 'ei? Imojewagipyramũ etee sipo Ku'jywa 'ga ae katu'ogi pa, sa'e nã'ã jane re'ã. A'ere 'ã ereo ijewage'ema 'gã pype ekou rai'i— 'jau 'gã Pedro 'ga upe oje'ega 'upa.

⁴ A'erauwe Pedro 'ga wekwawera mome'waupap 'gã nupe u'ama.

⁵ —Naani. Jope pe tekou je teje'ega monoi Jarejuwarete 'ga upe te'ỹina ai'i. A'e pype je taityuu resaka ai'i. Ae fayuwa 'jawe etee futat je esaka. Ywag awi ijyp turamũ. Tuwi te taitya. Taity apou imotatusĩmũ. A'e pype je wyra tesirũmera resaka. ⁶ Wata ma'e, oyriryk ma'e, owewe ma'e 'jau je esaka ipype ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe

imome'wau. ⁷—A'e pype Janeruwarete 'ga oje'ega jee: “Ere efu'ama amũ jukau i'wau”, 'jau 'ga jee. ⁸ A'ere je 'i 'ga upe: “Naani. Wyraiwa 'agamũ jee. Nara'ui ore 'aga wyra jepi”, 'jau je 'ga upe— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe. ⁹—A'eramũ 'ga aipo je 'eramũ oje'egu'japa jee nũ: “Naani. Aipo ere awi jeremiapofera mama'e upe. Je te 'ã aapo eneremi'uramamũ. A'eramũ ene aipo 'javarũ'em jeremiapofera mama'e upe. Wyraiwa ere awi jeremiapofera upe”, 'jau 'ga jee ai'i— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

¹⁰—Muapyr etee 'ga oje'ega jee. Muapyt je upe 'ga je'eg ire taityuua wyra rerojewya erawau ywag ipe je wi nũ— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —Tejewi ijeupir ire je te'ÿina tejea'aramũ ee. ¹¹⁻¹² A'e pype Janeruwarete 'ga 'Agesagea oje'ega jeywyter ipe. “Muapyra 'gã 'ut owaẽma enee”, 'jau 'ga oje'ega jee. “Ekwaw iki 'gã nupi, ejuãge'emamũ futat. ‘Oo te je judeue'ema 'gã nupi?’ ere kasi ne. Ere ki ewau futat 'gã nupi”, 'jau 'ga jee. A'e pype muapyra kũima'e 'gã 'ua owaẽma jee— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe. —Sesaria awi Koneriu 'ga 'gã mua jee. A'eramũ je tewau 'gã nupi, tejuãge'emamũ futat. Jope pewara 'gã amũ awau ore rupi. Seis 'gã awau ore rupi. Jejui 'ga rerowiaara 'gã, judeu 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe. —Sesaria pe orowaẽm ire arawau orosou Koneriu 'ga rog ipe. ¹³⁻¹⁴ Oje'wyr ipe ore waẽmauwe 'ga wemiesagera mome'wau oree:

—“Ywagipewara 'ga 'ut amũ ojypa jee ai'i”, 'jau Koneriu 'ga imome'wau jee. “Jope pe 'gã amũ emono Simão Pedro 'ga rekaa. 'Ga tene mu'e Jejui 'ga ree 'jau”, 'jau 'ga jee. “A'eramũ ene ejekatu'oka epytuna 'gã netee”, 'jau ywagipewara 'ga jee. “A'eramũ je 'gã amũ monou ene rekaa ai'i”, 'jau Koneriu 'ga jee imome'wau— 'jau Pedro 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

¹⁵—A'erauwe je Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Judeue'ema 'gã agawewi. A'etea je amome'u 'ga 'gã nupe— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —'Gã nupe je porogyta je 'amamũ Janeruwarete 'ga U'agesage mua imogeu 'gã pype 'gã nerekwaramũ. Sooko 'ga jane upe imura ikue. Nan futat 'ga imua 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'awamũ Jejui 'ga rerowiaa— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama. ¹⁶—A'erauwe je tejea'aramũ Jarejararete 'ga je'eg are. “Juã 'ga ako pẽẽ mũ pymiãu 'y pe ikue. A'ere nipo je anure te Jarejuwarete 'ga 'Agesage muri imogeu pẽ pype pẽnerekwaramũ” 'ga 'eawer are. “Nanuara upe pa 'ga 'i rakue”, 'jau je esaka ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

¹⁷—A'jea futat ajee 'ga U'agesage muri judeue'ema 'gã nupe nanẽ ai'i nũ. Sooko 'ga wa'yra 'ga rerowiaaramũ U'agesage mura janee ikue. Nan tee futat 'ga U'agesage muri 'gã nupe ai'i— 'jau Pedro 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe. —Je na'earũi Jarejuwarete 'ga upe “Ereapo awi nan”, na'ea'uweri je 'ga upe— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

¹⁸ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ Pedro 'ga upe oje'ega moywyrarafenarera 'gã opika etee futat ajemogyau.

A'ere 'gã 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree. Judeue'ema 'gã agawewi 'ã. A'etea 'ã 'gã tywera eremoit 'gã nui— 'jau 'gã 'ga upe. —Otywer awi 'gã poiriweramũ 'ã ene 'gã katu'oka. A'eramũ 'gã nanẽ awau amanũ re ene pyri nũ. Ore 'jawe futat 'gã ajemogyau ene pyri nakwaparimũ ete rũi futat— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe, Pedro 'ga aipo mome'u re.

Panape 'ga Saulo 'ga reroawet

¹⁹ Estevão 'ga 'gã ijuka re Jejui 'ga rerowiaara 'gã okwasi'wau amunawa pype Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe rakue. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã wereko tywereterauwe futat 'gã okwasi'wau awau 'gã nui. Fenisia ywy pe, Sipiri 'ypõ'õ me, ãtioki 'jawa amunaw ipe. Mĩmera pype 'gã okwasi'wau awau Jejui 'ga mome'wau. Judeu 'gã nupe etee futat 'gã awau ajemogyau imome'wau. ²⁰ A'ere amumera 'gã oi imome'wau Judeue'ema 'gã nupe we. Sipiri pewarera 'gã, Sirene pewarera 'gã netee 'gã oi imome'wau Judeue'ema 'gã nupe.

—Werowiarãmũ Jejui 'ga pẽ katu'ogi— 'jau 'gã 'gã nupe.

²¹ Jarejuwarete 'ga pājēa wejue te 'gā wereko. A'eramū Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga rerowiarukaa peuwara 'gā nupe. Kwaiwete Ātioki pewara 'gā Jejui 'ga rerowiaa, ajemogyau 'ga remiayuwamū.

²² Anure Jerusareg ipewara 'gā Jejui 'ga rerowiaar ypyarera 'gā 'gā nera renupa. “Kwaiwete Ātioki pewara 'gā nanē Jejui 'ga rerowiari nū. Judeue'ema 'gā nanē 'ga rerowiaa nū” 'e renupa. A'eramū 'gā Panape 'ga monou Ātioki pe 'gā nesaka. ²³⁻²⁴ Esage ma'e 'ga te poromū, Panaperamū. Werowiat te 'ga Jejui 'ga. A'eramū Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekou. A'eramū 'ga a'eramū wesageramū akou.

A'eramū 'ga awau Ātioki pe Jejui 'ga rerowiaara 'gā nesaka etee ra'ne 'ga akou. “A'jea futat Janeruwarete 'ga esageramū 'gā nupe”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga aku'iramū 'gā nee. A'eramū futat Panape 'ga 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are.

—Pe'je Jejui 'ga rerowiaa a'jea futat pejemogyau. Pepoit kasi Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne— 'jau Panape 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe.

Peu Panape 'ga rekoramū amumera 'gā nanē Jejui 'ga rerowiaa nū, kwaiwete. ²⁵ A'eramū Panape 'ga awau Tarsu pe Saulo 'ga rekaa. ²⁶ 'Ga rekoar ire 'ga 'jau Saulo 'ga upe:

—Ere iruukwe je rupi Ātioki pe. Najepoirūi je teje'ega 'gā nupe— 'jau Panape 'ga Saulo 'ga upe.

—Ere ajee iruukwe— 'jau Saulo 'ga Panape 'ga upe.

A'erauwe 'gā awau ojewya Ātioki pe nū. Peu 'gā kwara mū mu'aa Ātioki pe. Peuwara 'gā 'gā imu'jau Jejui 'ga je'eg are. A'eramū Ātioki pe ra'ne 'gā 'jau “Kristu 'ga remiayup” 'jau 'gā Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe rakue.

²⁷ Peu 'gā nekoramū 'gā amū awau Jerusareg awi Ātioki pe. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā awau. A'eramū 'gā ajatykau 'gā nee. ²⁸ Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amū rera Agapu. A'eramū 'ga afu'ama oporogytau 'gā nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekou. A'eramū 'ga 'Agesagea 'ga mu'eukaa Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe:

—Anure nipo mama'ea teepawamū jane wi. A'eramū nipo jane najuejue etee futat ty'ara rerekou— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau.

'Ga 'eawer imū etee futat ojeapou 'gā nupe anure. Krautiu 'ga 'wyriaramū 'ga renamū ojeapou 'gā nupe rakue.

²⁹ A'eramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'jau ajaupe:

—Janepytuna 'gā ty'ara wereko, Judeja ywy pewara 'gā. A'eramū jane ka'aranūū monou jarepytuna 'gā nupe— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā ka'aranūū mono'oga 'gā nupe imonopyramū. Ika'aranūūe'ema 'gā ināinānī'ī etee imonou. Ika'aranūū kwai ma'e 'gā e'yjuu imonou 'gā nupe.

³⁰ A'eramū 'gā 'jau Panape 'ga upe Saulo 'ga retee:

—Pe'je jareka'aranūū rerawau 'gā nupe— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū 'gā ka'aranūū rerawau Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyriara 'gā nupe Jerusareg ipe.

12

Tiago 'ga jukaawet

¹ Anure Erote 'ga teewi Jejui 'ga rerowiaara 'gā nereko tyweaete nū. Erote 'ga judeu 'gā 'wyriara. ² A'eramū 'ga Tiago 'ga ajuwonogukaa jyu pyu. Juā 'ga reki'yra 'ga Tiagoramū. ³ Judeu 'gā nupe Tiago 'ga jukaa esage futat. A'eramū Erote 'ga “esage nā'ā judeu 'gā nupe re'ā”, 'jau 'ga ojeupe. ⁴ A'eramū 'ga Pedro 'ga pyygukaa imunewukaa jefaruu 'gā nupe. Irūpāwēa jefaruu 'gā 'ga rarūmū ajemogyau. A'ere 'gā py'rawara 'gā

'ga rarūmū. A'ere 'gā py'rawara 'gā 'ga rarūmū nū. A'ere 'gā py'rawara 'gā 'ga rarūmū nū. Ojopy'rapy'rau etee futat 'ga ree 'ga rarūmū.

Judeu 'gā ajatykau 'araiwa rupi, mani'oko'o jopype'ema 'wawa rupi. A'eramū Erote 'ga 'jau ojeupe: “Judeu 'gā maraka teepaw ire Pedro 'ga tarurukat 'gā nupe 'gā nowase 'jau kwy. Tomogyta 'ga 'gā neape 'jau kwy. Nia'wryi 'ga, 'gā 'eramū je 'ga jukaukaa”, 'jau Erote 'ga ojeupe numiamū.

⁵ A'eramū 'ga Pedro 'ga munewukaa moromunepawa pype. 'Ga pofaa itaju pyu. Mukūja itaju pyu 'gā 'ga pofaa 'ga nuga. Kwaiwete jefaruu 'gā 'ga resakara. Tesiseis jefaruu 'gā 'ga resakara. A'eramū ojopy'rapy'rau etee futat 'ga ree 'ga resaka 'ga rerekou.

—Kasi iēmi ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gā nuwi oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe Pedro 'ga ree.

—Emuēmukat 'ga oree, ki Ku'jyp. Kasi 'gā a'e pe 'ga jukai ne. Narafutari ore 'ga jukaa — 'jau 'gā 'upa, oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

Moromunepaw awi Pedro 'ga renuēmawet

⁶⁻⁸ “Ai'iwe pa je Pedro 'ga rerurukari 'gā nowase kwy” Erote 'ga 'eawera ypytuna rupi Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga mua Pedro 'ga renuēmukaa jui. Tata 'jawe futat ywagipewara 'ga wenyfugamū 'ua Pedro 'ga upe. Jefaruu pō'ō me Pedro 'ga 'ūina moromunepawa pype osea. Mukūi itaju pyu 'gā 'ga pofaa 'gā nee. Moromunepawa rokwar ipe nanē jefaruu 'ga 'ami iarūmū nū. A'etea ywagipewara 'gā 'ut ojesaukaa Pedro 'ga upe. A'eramū ywagipewara 'ga Pedro 'ga jasi'ywyyka 'ga momaka 'jau 'ga upe:

—Ere ejua, ki Pedro— 'jau ywagipewara 'ga Pedro 'ga upe.

A'erauwe futat Pedro 'ga pofaawa jerawi 'ga wi ojetee futat.

—Ere epyapaawa munepa, eku'afaawa nanē nū— 'jau ywagipewara 'ga 'ga upe.

A'erauwe Pedro 'ga iapou.

—Epiara munepa ere ejua je rupi— 'jau ywagipewara 'ga 'ga upe.

⁹⁻¹¹ A'eramū Pedro 'ga afu'ama awau jefaruu pō'ō awi futat, awau ywagipewara 'ga rewiri. Tuwuu moromunepawa. A'erauwe ywagipewara 'ga 'upa tenune Pedro 'ga upe, 'ga rerokwapa jefaruu pyu. A'eramū 'gā awau okwapa ajepeja jefaruu pyu. Awau 'gā owaēma itaju 'okwara upe. Pook. Ojeawopytymo'woka ojetee futat 'gā nupe. Awau 'gā uēma ukawō'ō me. Ukawō'ō mū rupi awauwe ywagipewara 'ga opojo'ogamū 'ga wi awau ojeupia ywag ipe nū.

A'erauwe Pedro 'ga apyakwafugamū. “Kuu. A'jea futat nipo ajee je ēmi ra'e. Afayup sipo je pa a'e nakwe je re'ā”, 'jau Pedro 'ga ojeupe. “Janeruwarete 'ga pa ywagipewara 'ga amut je renuēma ra'e, Erote 'ga wi ra'e”, 'jau Pedro 'ga ojeupe. “Toroo 'ga ijukau 'jau, e'i Erote 'ga jee numiamū. Judeu 'gā nanē je juka are ifuwet nū. A'ere Ku'jywa 'ga naje jukaukari 'gā nupe”, 'jau Pedro 'ga ojeupe.

¹² Ee weapyo re Pedro 'ga awau Mari ēē rog ipe, Juā Maku 'ga y ēē rog ipe. Peu 'gā kwaiwete 'upa Jarejuwarete 'ga mogytau Pedro 'ga ree.

—Emuēm 'ga imua oree— 'jau 'gā 'upa Jarejuwarete 'ga upe.

¹³ A'e pype Pedro 'ga 'ua 'okwara mopoga 'gā nupe u'ama. Pog pog pog. A'eramū 'gā nemiayuwa ēē, Rode ēē awau 'okwar ipe.

—Awŷja te poromū ako?— 'jau ēē.

A'ere ēē 'okwara nuawopytymo'wogi esaka.

Aipo ojeupe 'eramū Pedro 'ga oje'ega ēē upe:

—Je ako Pedroramū— 'jau 'ga ēē upe.

¹⁴ Aipo ojeupe 'eramū ēē 'ga je'ega kwaapa. A'eramū ēē aku'iramū 'ga ree awau ujāna 'ga mome'wau 'gā nupe.

—Pedro kīā 'ut u'ama 'okwar ipe— 'jau ēē 'gā nupe.

A'ere 'gā nuerowiari etee ēē.

¹⁵ —Ene'me awi ī— 'jau etee 'gā ēē upe.

—A'jea futat— 'jau etee ãẽ 'gã nupe.

—Ywagipewara 'ga nipo! Pedro 'ga ree ojejuka ma'e 'ga nipo!— 'jau etee 'gã ãẽ upe.

—Naani. Pedro kĩa futat— 'jau etee ãẽ 'gã nupe.

¹⁶ A'ere Pedro 'ga niojeri futari u'ama 'okwara mopoga pog pog pog.

Poje 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. A'jea futat nipo aipo kũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã awau 'okwara rawopytymo'woka 'ga resaka.

—Kuu. A'jea futat ra'e kũ. Pedro 'ga futat ra'e kũ. O'meramũ sipo ãẽ 'i pa, sa'e nã'ã jane re'ã— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁷ A'erauwe Pedro 'ga opo mowyri 'gã nupe, 'gã momika.

—Pe'je pejepika. Jeje'ega tepeenup 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'ga uẽmawera mome'wau 'gã nupe. Imome'upaw ire

—Enupare'ema 'gã nupe nanẽ ki pemome'u nũ. Ajepeja Tiago 'ga upe nanẽ ki pemome'u pejewau nũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

Imome'upaw ire Pedro 'ga awau 'gã nui.

¹⁸ Ai'iwetetewe jefaruu 'gã opaka. 'Ga faawera etee esaka.

—Tÿÿ. Marupi 'ga uẽma ra'e 'ũ?— 'jau 'gã. —Uẽm 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'erauwe 'gã 'ga rekaa.

—Ojeawopytym agawewi futat nã'ã re'ã— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁹ A'eramũ 'gã 'wyrriara 'ga, Erote 'ga 'gã monou 'ga rekaa. A'ere 'gã nuesagi 'ga. A'eramũ 'ga resake'emamũ Erote 'ga jefaruu 'gã apisaukaa.

Erote 'ga manũawet

Jefaruu 'gã apisiukar ire Erote 'ga awau Judeja ywy awi. Sesaria pe 'ga awau jakawau.

²⁰ A'ere Erote 'ga mara'neramũ Tiro pewara 'gã nee, Sidom ipewara 'gã nee we ra'e jepi. A'eramũ 'gã awau oporogytau 'ga upe. Sidom ipewat, Tiro pewat. Mĩmera 'gã awau oporogytau. Sidom ipe nitywi mama'ea. Tiro pe nanẽ nitywi nũ. A'eramũ peuwara 'gã amũ awau Erote 'ga upe.

Erote 'ga roga raarana 'ga upe ra'ne, Parasitu 'ga upe ra'ne 'gã awau oporogytau, 'ga mojrũmũ ojee. Parasitu 'ga esage 'gã nupe. Nimara'nei 'ga 'gã nee. A'eramũ 'gã 'ga upe ra'ne awau oporogytau.

—Ma'eramũ te 'wyrriara 'ga mama'ea namurukari oree? Nitywi mama'ea ore'wyr ipe. Ekwap eje'ega e'wyrriara 'ga upe oree— 'jau 'gã awau 'ga upe.

A'eramũ Parasitu 'ga awau oje'ega Erote 'ga upe:

—Sidom ipewara 'gã, Tiro pewara 'gã netee 'ut oporogytau enee ra'e numiamũ— 'jau 'ga awau 'ga upe.

²¹ —A'jea. “Ikoai'i 'gã tut oporogytau jee 'jau, e'i 'ga pẽ nupe”, ere ewau 'gã nupe— 'jau etee Erote 'ga 'ga upe.

A'erauwe Parasitu 'ga ruri 'jau 'gã nupe nũ:

—“Ikoai'i 'gã tut oporogytau jee 'jau”, e'i etee 'ga pẽ nupe ko— 'jau 'ga awau 'gã nupe nũ.

A'eramũ 'gã awau etee nũ. Muapyt oser ire 'gã 'ua nũ. 'Gã nurauwe Erote 'ga 'wyrriara raity munepa. 'Wyrriara raity munew ire 'ga awau 'wyrriara renawa 'arimũ wapyka 'ũina oporogytau 'gã nupe. ²² Peu Erote 'ga pyriwara 'gã kwaiwete futat ajemogyau. 'Ga porogyta 'ga renamũ 'ga pyriwara 'gã wafukaita.

—Maira futat 'ga. Naae 'jawewara 'ga rũi. Maireteete 'ga 'jawewara te nipo 'ã 'ũi oporogytau janee— 'jau 'gã ajaupe wafukaita.

Aipo ojeupe 'gã 'eramũ Erote 'ga aku'iramũ etee futat 'ũina. “Naani. Aipo pe'je awi. Namaira rũi je. Aerefetee te je pẽ 'jawe”, 'jawe'em futat 'ga 'gã nupe. Aku'iramũ etee 'ũina 'gã 'eawer are.

²³ A'erauwe Janeruwarete 'ga ojepyriwara 'ga mua. Ewo'iuu upe 'ga py'a monoogukaapap 'ga wi furuk furuk furuk. A'eramũ 'ga monou 'ga retyka wenawa 'ar awi pōpēn amanũmũ awau. “Ku'jywa 'ga 'jawewara 'ga futat 'ga” 'e are Erote 'ga ku'iramũ, Janeruwarete 'ga amara'neramũ 'ga ree. A'eramũ ewo'iuu upe Erote 'ga py'a monoogukaapap.

²⁴ A'eramũ 'gã Janeruwarete 'ga mome'u mokwasi'wau, kwaiwete. A'eramũ amumera 'gã a'eramũ futat Janeruwarete 'ga rerowiaa kwaiwete. Erote 'ga manũnamũ 'gã Jarejuwarete 'ga pojeupa ajemogyau.

—Nia'wysi 'ga aipo 'eramũ ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã Erote 'ga rera mokwasi'wau amunawa pype. “Erote 'ga amanũ erujewi” 'ea 'gã imokwasi'wau amunawa pype, amunawa moyka.

²⁵ Erote 'ga manũ re Panape 'ga Saulo 'ga retee awau ojewya Jerusareg ipe. Ka'aranũũ rerawau Jerusareg ipewara 'gã nupe.

—Ātioki pewara 'gã ka'aranũũa werurukat oree pē nupe— 'jau 'gã 'gã nupe. —“Ty'ara upe 'gã neko” 'ea 'gã wanup. A'eramũ 'gã ka'aranũũ rerurukaa oree pē nupe— 'jau 'gã imonou 'gã nupe.

Jeju 'ga rerowiaara 'gã 'wysriara upe ka'aranũũ mono re Panape 'ga ojewya awau Ātioki pe Saulo 'ga retee nũ. Pe awi 'gã kunumũũ 'ga rerawau ojeupi, Juã Maku 'ga rerawau.

13

Saulo 'ga retee Panape 'ga ataawet

¹ Peu Ātioki pe Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã ajemogyau. 'Ga je'eg are moromu'jara 'gã nanē nũ. Panape 'ga, Saulo 'ga, Simão 'ga, Lusiũ 'ga, Manaē 'ga. Mĩmera 'gã Janeruwarete 'ga je'eg are moromu'jara 'gã ajemogyau Ātioki pe, Jeju 'ga rerowiaara 'gã pype. Simão 'ga ipiũnũũ. A'eramũ 'gã Piũnũũ 'jau 'ga upe. Lusiũ 'ga Sirene pewarera. Manaē 'ga waranupa Erote 'ga retee rakue. Aipo Erote 'ga 'ũina 'wysriaramũ Garireja ywy pewara 'gã nupe rakue.

² Aipo 'gã ajatykau oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Ojemi'ware'ema futat 'gã Jarejuwarete 'ga upe oporogyta enune. A'e pype Janeruwarete 'ga 'Agesage oje'ega 'gã nupe:

—Pemũ'ē 'gã amũ jee, je upe oporowyky ma'eramũ— 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega 'gã nupe. —Panape 'ga, Saulo 'ga. Mĩmera 'gã etee ki pemũ'ē jee. Toporowyky 'gã jee 'jau— 'jau 'ga oje'ega 'gã nupe.

³ Ojemi'ware'emawe futat 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'gã opo monou 'gã apyte'rarimũ. A'ere 'gã 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau kwe pe— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe Panape 'ga awau Saulo 'ga retee. ⁴⁻⁵ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã monou kwe pe.

—Pe'je pejewau kwe pe Jeju 'ga mome'wau 'gã nupe— 'jau Ku'jywa 'ga 'Agesagea 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau. Serusia pe 'gã awau. Juã Maku 'ga awau 'gã nupi 'gã poaawamũ. A'e awi 'gã awau yaru pype u'aa 'ypō'ōũũ me awawamũ, Sipiri pe awawamũ. 'Gã awau Saramina 'jawa amunaw ipe ra'ne ra'ne awau ojekoka. Owaēm ire 'gã awau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe. Judeu 'gã jatykaaw ipe 'gã awau osou imome'wau. ⁶ 'Gã nupe imome'upaw ire 'gã awau 'ypō'ōũũ raapa. Awau owaēma Pafusi 'jawa amunaw ipe nũ. Peu owaēm ire 'gã pājetywera 'ga rekoa. Barjesusi 'ga rera. Judeua 'ga. A'ere grego 'gã je'eg imũ Erimasi 'ga rer irũa.

—Je Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ— 'jau futatee o'meramũ 'gã nupe ra'e jepi.

⁷ Aipoa pājētywera 'ga Sergiu Paulo 'ga jekoty'aawa. Sergiu Paulo 'ga 'wyrriaramū 'ypō'ō mewara 'gā nupe. 'Wyrriara esage 'ga te poromū. I'akwaap te 'ga.

A'eramū 'wyrriara 'ga Panape 'ga renūina Saulo 'ga retee.

—Pe'je pejejua 'au je pyri Jarejuwarete 'ga porogyta mome'wau jee. Taenup Jarejuwarete 'ga porogytafera 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁸ A'ere pājētywera 'ga nafutari 'gā nura 'gā porogytaa 'ga upe. Nafutari 'ga Sergiu 'ga Jujui 'ga rerowiara. A'eramū 'ga oporenuwiwere'emamū 'gā nee.

—Ereapyaka awi 'gā nee. O'meramū te 'gā 'i akou— 'jau pājētywera 'ga ojekoty'aawa 'ga upe.

⁹ Aipo 'ga 'eramū Saulo 'ga amā'jāu 'ga ree. Saulo 'ga mukūi 'ga rera. 'Ga rer irūa Pauloa. A'eramū Paulo 'ga 'ga resaka katu katu u'ama. Amara'neramū 'ga ree.

—Ma'eramū ene aipo 'jau ki 'ei— 'jau Paulo 'ga 'ga upe, 'ga reakwara resaka u'ama.

Janeruwarete 'ga 'Agesagea Paulo 'ga rerekou. A'eramū 'ga 'ga pojeupe'ema futat oje'ega 'ga upe:

¹⁰ —Ene mama'eukwaawa 'wyrriara upe oporowyky ma'eramū epije ete ekou kūi— 'jau Paulo 'ga pājētywera 'ga upe. —Ene te 'ā mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa. Enetywerete ene ekou— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ene te 'ā e'me are te ereko. Ajee 'ā nerefutari esage ma'ea. Nereapoa'uweri futari 'ā esage ma'ea ekou— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Mama'e tywera etee tāmējē 'ā ereapo ekou. Jarejuwarete 'ga 'ā ereje'ēwu'jag ekoete ekou— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ma'eramū ene epoire'ema etywer awi 'ū?— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. ¹¹ —Ma'eramū nipo 'ā Janeruwarete 'ga ene rereko tyweri. Enerea mowewaiwi ene wi— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

Aipo ojeupe 'erauwe 'ga weawewamū. A'eramū futat 'ga akou ojerowarowaka etee futat.

—Tÿÿ. Maran te 'awamū je rekoi nū? Pe'je pejejua je popyyka je rerawau je'wyr ipe— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'ga amū 'ga rerawau 'ga 'wyr ipe. ¹² Aipo 'ga rea wewa resaka Sergiu 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiaa akou. Jarejuwarete 'ga je'eg are amu'eramū 'ga 'jau: "Janeruwarete 'ga esage", 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga a'eramū 'ga rerowiaa.

¹³ Aipo re Paulo 'ga awau pe awi nū, Pafusi 'jaw awi nū, opytuna 'gā netee. Yaruu pype 'gā u'aa awau Periga 'jaw ipe. Pāfiria ywy pe Periga 'upa.

A'ere Juā Maku 'ga nooi kwe pe 'gā nupī. Pāfiria ywy awi futat 'ga jewyri 'gā nui, 'ua oje'wyr ipe nū, Jerusareg ipe nū. ¹⁴ A'eramū Paulo 'ga etee awau Panape 'ga retee Ātioki pe. Pisiri ywy pe aipoa Ātiokia amunawa 'upa.

Morowykye'ema rupi 'gā awau judeu 'gā jatykaaw ipe. 'Gā awau osou wapyka enupa. 'Ga amū Moisesi 'ga remikwasiarera pe mogyttau 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nemikwasiarera pe nanē imogytau 'gā nupe nū.

¹⁵ Imogytapaw ire peuwara 'gā 'wyrriara 'gā oje'ega monou 'gā nupe:

—Ityp te mama'e mū pēnemimome'ua oree ore muekōēājawamū? Pejejemikwaawa pemome'u oree— 'jau 'gā oje'ega monou 'gā nupe.

¹⁶ Aipo 'eramū Paulo 'ga afu'ama opo mowya 'gā momika.

—Pe'je pejeapyakau jeje'eg are. Pēē mū judeua. Judeue'ema pēē mū nanē nū. Najuejue etee futat 'ā perowiat Jarejuwarete 'ga. Judeue'emamū nanē 'ā perowiat 'ga nū— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe u'ama. ¹⁷ —Ymā te Janeruwarete 'ga judeuramū oreypy 'gā mū'ēi 'gā nui rakue. Ojeupe futat 'ga 'gā mū'jāu, 'gā momytuna. Egitu ywy pe 'gā nekoramū 'ga 'gā momytuna ojeupe wemiayuwamū— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau. —Na'gā ywya rūi agawewi peu Egitu ywya. A'etea 'gā ajemogyau peu. Pe awi Janeruwarete 'ga 'gā nerua opājē mū futat rakue. A'ere 'gā awau watau kwe pe ajemogyau. ¹⁸ Kwarēta kwara mu'aa 'gā awau ajemogyau watau amunawe'em ipe futat.

Nitywi amunawa 'gã waw ipe. Nia'wryi agawewi futat 'gã Jarejuwarete 'ga upe. A'etea Janeruwarete 'ga ojejuka 'gã nee rakue— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

¹⁹ —Kanaã ywy pe 'gã waëm ire Janeruwarete 'ga peuwara 'gã apisaukaa 'gã nupe. Sete amunawa pype Janeruwarete 'ga 'gã motaukarukaa rakue, mama'e tywera apoaramũ rakue. 'Gã ywy pojekaukaa 'gã nupe. A'eramũ Janeruwarete 'ga aipo ywy monou judeu 'gã nupe, wemiayuwa 'gã nupe, 'gã nupawamũ. A'eramũ 'gã ma'ea futat aipo ywya. Namutamutat 'gã ajemogyau aipo ywy pe. ²⁰ Kwaturu sētu sīkwēta kwara mu'aa ajemogyau aipo ywya ojeupe imonopyrera pype. 'Awamũ je judeuramũ oreypy 'gã nee Jarejuwarete 'ga jejukaawera mome'ui pē nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

—A'ere Janeruwarete 'ga 'gã amũ monou imogou 'wryia'riramũ 'gã nupe. Anure Janeruwarete 'ga Samueu 'ga mogou 'wryia'riramũ 'gã nupe. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga, Samueu 'ga. ²¹ 'Ga sawa'erauwe 'ga pytuna 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe: “'Ga amũ emÿi 'wryiaramũ oree”, 'jau 'gã 'ga upe rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama.

—A'erauwe Janeruwarete 'ga Sau 'ga mogoi 'wryiarareteramũ 'gã nupe. Sau 'ga Kisi 'ga ra'yra 'ga. Pējamĩ 'ga juapyrera 'ga. Kwarēta kwara rupi 'ga akou 'wryiaramũ. A'ere 'ga nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ Janeruwarete 'ga opoia Sau 'ga wi. A'eramũ 'ga Davi 'ga etee imogou 'ga py'rau nũ. Davi 'ga 'ga imogou 'ga renawer ipe nũ. ²² “Davi 'ga Jese 'ga ra'yra 'ga. 'Ga jeremifutara wapo a'jeteetewi jee”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gã nupe. “Ma'eramũ je 'ã jeporomutaramũ 'ga ree. Jeje'ega 'ga 'ã wenup akou. A'eramũ je 'ga mogou 'wryiaramũ pē nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gã nupe.

²³ —Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i 'gã nupe rakue: “Davi 'ga juapyrama nipo je amut amũ pē nupe, pētywera moiawamũ”, 'jau 'ga 'ã rakue. A'eferupi te aje ako 'ga Jejui 'ga muri rakue, Israeu juapyreramũ oree rakue, oretywera moiawamũ rakue. U'eawer imũ etee futat ako 'ga Jejui 'ga muri rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

²⁴ —Jejui 'ga rur enune 'ã Juã Batista 'ga awau judeu 'gã mu'jau rakue. “Pejetywer awi pepoit. Pejetywer awi pepoiramũ tapymĩ pēē 'y pe 'jau”, 'jau 'ga 'ã 'gã nupe rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe. ²⁵ —Oporowykypaw enune 'ã Juã 'ga oporonupa ee 'gã nupe rakue: “Je kwaap te pejepe? Naje rũi Janeruwarete 'ga remimurera. A'ere te 'ga ruri je rewiri”, 'jau 'ã Juã 'ga 'gã nupe rakue. “Je rewiri te 'ga rekoi. Kũima'eeteete 'ga. Je akotee ma'ea te. A'ere 'ga te kũima'eeteetea. Apoat te je 'ga tekou”, 'jau 'ã Juã 'ga 'gã nupe rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

²⁶ —Nan Janeruwarete 'ga oje'ega mua janee. Abraão 'ga juapyreramũ, judeuramũ oree 'ga imua rakue. Pē nupe judeue'emamũ nanē 'ga oje'ega mua 'awamũ nũ. A'eramũ pēē 'awamũ pēē nanē 'ga rerowiaa nũ. A'eramũ pejemogyau ore 'jawe. A'eramũ 'ga oje'ega mua janee: “Pejetywer awi pēpoiireramũ je imoiri pē nui”, 'jau 'ga janee rakue — 'jau Paulo 'ga imome'wau u'ama. ²⁷ —A'ere Jerusareg ipewara 'gã nokwaawi “Jejui 'ga aetywera moiara” 'ea. 'Gã 'wryia'ri miamũ futat nokwaawi 'ga imoira. Morowykye'ema rupi 'gã ajatykau, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarera mogytau. A'ere 'gã naeapyoi futari 'gã porogytafer are. Ymã te 'gã Jejui 'ga juka are ka'arana kwasiari inuga janee rakue. A'eferupi tee futat ajee ako 'gã 'ga jukaukari Piratu 'ga upe rai'i. Jarejuwarete 'ga je'egawer imũ etee futat 'gã 'ga jukau rai'i— 'jau Paulo 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

—'Ga 'ã esage agawewi futat. A'etea 'ã 'gã amũ “nia'wryi 'ga akou” 'gã e'i futatee Jejui 'ga upe rai'i. ²⁸ A'eramũ 'gã 'jau Piratu 'ga upe: “Ejukaukat 'ga”, 'jau 'gã 'ã Piratu 'ga upe 'ga jukaukaa ekoete rai'i— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

²⁹ —A'ere Janeruwarete 'ga oje'egawer imũ etee futat 'ga jukaukari. Ymã we futat te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are inuga janee rakue. A'eramũ 'gã a'eferupi tee futat 'ga jukau 'awamũ rai'i. 'Ga manũ re 'gã 'ga mua 'ga mojjypa 'ypeywar awi. 'Ga mojjyw ire 'gã 'ga rerawau ita kwara pype 'ga nuga. ³⁰ A'ere Janeruwarete 'ga 'ga

moferawi etee nũ. Amanũ agawewi futat 'ga. A'etea 'ga oferaw etee futat. Janeruwarete 'ga 'ga moferapa etee futat nũ— 'jau Paulo 'ga u'ama 'gã nupe imome'wau.

³¹ —Omoferaw ire 'ga ojesaukaa ojeupi Garireja ywy awi 'ut ma'efera 'gã nupe. Kwarêta 'ara rupi 'ga ojesaukaru'jau'japa akou 'gã nupe. 'Awamũ 'ga resakarera 'gã awau akou 'ga mome'wau judeu 'gã nupe. ³² Ore nanê nũ arajua 'awamũ 'ga mome'wau pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. ³³ —Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Ga manũ re je te 'ã teja'yra 'ga amoferap”, e'i 'ga janeypy 'gã nupe rakue. “A'eramũ 'ga amanũu'jape'ema”, 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa 'gã nupe rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau. —U'eawer imũ etee futat 'ga Jejui 'ga moferawi. Ymã 'ga amũ Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are janee rakue, Saumu 'jaw are rakue: “Awamũ je ene mogoi teja'yramũ.

'Awamũ je rekoi eneruwamũ”,

'jau 'ga ikwasiarukaa inuga Saumu 'jaw are rakue. Jejui 'ga upe 'ga aipo nuga rakue— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴ —A'ere Janeruwarete 'ga oje'ega wa'yra 'ga feraw are rakue nũ.

“Amoferaw etee nipo je ene nũ eneme'emamũ futat nipo”, 'jau 'ga 'ga upe,

'jau 'ga 'ã inuga ka'aran are janee rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

—“Ymã te je 'i Davi 'ga upe ikue: Mama'e esagea tomono ene upe 'jau, a'e je 'ga upe ikue. A'eramũ je 'awamũ mama'e esage monou 'ga juapyreramũ pẽ nupe te'eawer imũ etee futat”,

'ea nanê Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue. Aipoa nanê 'ga Jejui 'ga ree inuga rakue nũ.

³⁵ —A'ea Davi 'ga inuga rakue nũ:

“Ene te 'ã ejemiayuwa 'ga reumera neremonemukari, esage ma'e 'ga reumera nere-monemukari”,

'jau Davi 'ga inuga ikwasiaa rakue nũ— 'jau Paulo 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

³⁶ —Amanũme'êwe Davi 'ga akou Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat oporowykyau rakue. A'ere 'ã Davi 'ga manũi rakue. A'eramũ 'gã 'ga rerawau ityma rakue, 'ga pytuna pyri rakue. Onemamũ 'ã 'ga opytunera 'gã 'jawe etee futat rakue. A'eramũ 'ga naojee rũi ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. ³⁷ Jejui 'ga ree te 'ga ikwasiari inuga janee rakue. Jejui 'ga manũ re 'ã Janeruwarete 'ga 'ga moferawi rakue. A'eramũ 'ga 'ã oneme'emamũ rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

³⁸⁻³⁹ —Peenuw esage ki je 'ga mome'ua pejejeupe. 'Ga etee futat aetywera ope'a ae wi. Ae werowiarãmũ 'ga ipe'ai ae wi— 'jau Paulo 'ga u'ama 'gã nupe.

—Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega monoi Moisesi 'ga upe rakue. A'ea Moisesi 'ga okwasiat inuga janee rakue. A'ere 'ga remikwasiarera nomoiri aetywera ae wi. Jejui 'ga etee werowiarãmũ aetywer awi ae katu'ok— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁴⁰⁻⁴¹ —Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga amũ upe rakue, Apakuki 'ga upe rakue.

“Je te 'ã Pẽnuwaretea.

Oporowyky agawewi je ako tekou pẽ pype ikue.

A'etea 'ã naje rerowiari pejepe.

Pẽ mu'e agawewi nipo 'ga amũ.

A'etea nipo jeje'ega neperowiari futari.

Perekoemã etee nipo jeje'ega.

A'eramũ nipo pẽẽ pejemanũmũ futat je rerowiare'emamũ. Naje rerowiaara rũi pẽẽ.

A'eramũ ki pẽẽ pejekyjau pejemogyau pejemanũ awi”,

'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa inuga janee rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

—Pejea'gu ki pejejemogyau 'ga je'ega rerekoemã awi. 'Ga je'ega rerekoemã awi pejejea'gue'emamũ ywawuje futat pemanũ, 'ga 'eawer imũ etee futat— 'jau Paulo 'ga u'ama 'gã nupe.

⁴² Oporogytapaw ire Paulo 'ga uẽma Panape 'ga retee judeu 'gã jatykaaw awi nũ. Jui 'gã ãmamũ 'gã amũ 'jau 'gã nupe:

—Iko morowykye'ema rupi ki pejot 'au nũ, aipo morogyta mome'wau oree nũ— 'jau 'gã 'gã nupe.

—Nai'i— 'jau 'gã 'gã nupe.

⁴³ A'eramũ aipo mome'u renuparera 'gã amũ awau 'gã nupi. Judeu 'gã awau 'gã nupi. Judeue'ema 'gã nanẽ amũ awau 'gã nupi nũ. Janeruwarete 'ga 'gã werowiat. A'eramũ 'gã a'eramũ awau 'gã porogyta renupa 'gã nupi. 'Gã nerawaw ipe Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe Panape 'ga retee.

—Janeruwarete 'ga 'ã esage janee. Werowiaaramũ 'ga ojejukau esage jane ree. Werowiare'ema 'gã nee te ajee 'ga 'ã nojejukai futari. A'eramũ pẽẽ 'ga rerowiaa a'jea futat pejejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau pe rupi 'gã nerekou.

⁴⁴ Iko morowykye'ema rupi 'gã ojewya 'ua nũ, Judeu 'gã jatykaaw ipe nũ. A'eramũ peuwara 'gã ajatykau 'gã nee, 'gã porogyta renupa nũ. A'eramũ 'gã awaupap ja'wyja'wy 'gã nupi Jarejuwarete 'ga porogyta renupa.

⁴⁵ A'eramũ 'gã ojewi opytuna 'gã opap ja'wyja'wyrãmũ judeu 'gã amũ 'gã nerekoayau.

—O'meramũ 'gã 'i akou pẽ nupe. Nia'wyrĩ 'gã. Pẽ mu'e tyweruu 'gã akou. O'meramũ te 'gã 'i akou— 'jau judeu 'gã opytuna 'gã nupe, ojewi 'gã opap ja'wyja'wyrãmũ 'gã poromũ 'jau.

⁴⁶ A'ere aipo ojeupe 'eramũ Paulo 'ga je'egi etee 'gã nupe, Panape 'ga retee.

—Neperowiari 'ã Jarejuwarete 'ga. Nepẽoweri etee 'ã 'ga pyri. Pẽ nupe ra'ne agawewi ako ore 'ga mome'ui ai'i. A'ere 'ã 'ga neperowiari etee ako ai'i— 'jau Paulo 'ga oje'ega judeu 'gã nupe, 'gã pojeupe'ema futat. —Au'je ajee ore pẽ nupe imome'u re. Oropoir ore 'awamũ pẽ nui. Judeue'ema 'gã nupe te ore oi 'ga mome'wau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁷ —Ymã te Janeruwarete 'ga 'i janee rakue:

“Amũ'ẽ je pẽẽ 'gã nupe teje'ega mome'waramũ, judeue'ema 'gã nupe teje'ega mome'waramũ.

'Ga 'ã ae katu'ok, pe'je ki 'gã nupe.

Oje'ega rerowiaaramũ 'ga ae katu'ogi, pe'je ki 'gã nupe”,

'jau 'ga ikwasiarukaa inuga janee rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

⁴⁸ A'e renupa judeue'ema 'gã wekõẽãjamũ ajemogyau.

—Esage te 'ã Janeruwarete 'ga je'ega— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ futat 'gã aku'iramũ ajemogyau 'ga je'eg are. A'eramũ 'gã amũ Jarejuwarete 'ga rerowiaa. Jarejuwarete 'ga remipyryrũmera 'gã 'ga rerowiaa. 'Gã amũ Janeruwarete 'ga ipyryrũmũ ojepyriwaramũ nakwaparimũ warãu rũi. Aipo 'gã futat 'ga rerowiaaramũ ajemogyau.

⁴⁹ A'eramũ futat 'gã awau Jejui 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Jarejararete 'ga je'ega mokwasi'wau awau 'gã nupe. ⁵⁰ A'ere judeu 'gã amũ mara'neramũ Paulo 'ga ree Panape 'ga retee. A'eramũ 'gã awau 'wyrĩari 'gã nanẽ imamara'neukaa 'gã nee nũ. Peu 'gã pyri kũjãmera 'gã amũ ajemogyau. Ka'aranũũ kwai ma'e 'gã. Judeue'ema agawewi. A'etea 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiaa. 'Gã nanẽ 'gã imamara'neukaa Paulo 'ga ree nũ. A'eramũ 'gã a'eramũ 'gã nerekou tyweaete. A'eramũ 'gã 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau ore wi— 'jau 'gã Paulo 'ga upe Panape 'ga retee.

⁵¹ A'erauwe 'gã awau. O'wyawe 'gã opyapaawa mososoka opy awi inupãnupãu ajuee, 'yja motototoka jui. 'Gã nee Janeruwarete 'ga jejukae'ema resaukaawamũ 'gã opyapaawa nupãnupãu ajuee 'gã nupe.

—Jejui 'ga 'ã ore oromome'u arakou pẽ nupe numiamũ. A'ere 'ã 'ga neperowiari etee. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga amara'neramũ pẽ nee. Werowiare'emamũ 'ga pẽ katu'oke'ema futat— 'jau 'gã 'gã nupe. —A'eramũ nipo pẽẽ mama'eukwaawa rapyaw ipe futat pejewau— 'jau 'gã 'gã nupe opyapaawa nupãnupãu ajuee.

A'eramũ futat 'gã awau Ikoniu 'jaw ipe.

⁵² A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gã ku'iramũ ajemogyau, Ætioki pewara 'gã. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã nerekou.

14

¹ Ikoniu 'jaw ipe nãñewějẽmĩ nũ. Ikoniu 'jaw ipe owaẽm ire 'gã awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe nũ. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerowiaa, kwaiwete. Judeu 'gã judeue'ema 'gã netee Jejui 'ga rerowiaa nũ. ² A'ere judeu 'gã amũ Jejui 'ga nuerowiari. A'eramũ 'gã Paulo 'ga je'ẽwu'jaga futatee 'gã nupe. Panape 'ga nanẽ 'gã ije'ẽwu'jaga nũ. Judeue'ema 'gã nupe 'gã je'ẽwu'jaga. A'eramũ judeue'ema 'gã nanẽ 'gã futare'ema nũ. ³ A'etea futat 'gã ako namutamutat peu Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe, okyjawe'em futat akou Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe:

—Janejararete 'ga 'ã ojejuka esage jane ree. Werowiarãmũ 'ga ae katu'ogi— 'jau 'gã imome'wau 'gã nupe.

A'eramũ taetu Janeruwarete 'ga aku'iramũ 'gã nee. “A'jea futat 'gã jeje'ega mome'ui ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ taetu 'ga opãjẽ esage mua 'gã nupe. A'eramũ taetu 'gã aeremiapoe'ema apou akou. A'e resakara 'gã oporesagamũ 'gã nee. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—A'jea futat 'gã 'ea. Sã'ã Janeruwarete 'ga aeremiapoe'ema apoukara 'gã nupe— 'jau 'gã ajaupe.

⁴ A'ere naju'jaju'jawe tee rũi 'gã poromutaramũ Paulo 'ga ree Panape 'ga retee. A'eramũ amumera 'gã etee oporomutaramũ judeu 'gã nee.

⁵ A'eramũ 'gã ajatykau ojemoywyrafena 'gã nee. Judeu, judeue'em. Mĩmera 'gã ajatykau o'wyria'ri 'gã netee. Ita pyu 'gã juka are 'gã afuweramũ.

—Pe'je ajee ita pyu sijuka 'gã 'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

⁶ A'ea 'ga amũ enupa. A'eramũ 'ga awau imome'wau Paulo 'ga upe.

—Ita pyu pẽ juka are 'gã fuweramũ ki 'ei— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

A'eramũ Paulo 'ga 'jau Panape 'ga upe:

—Pe'je ajee soo jareka'jama 'gã nui— 'jau 'ga 'ga upe.

—Nai'i. Ere ajee iruukwe— 'jau Panape 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'gã oka'jama jui. Likonia ywy pe 'gã awau oka'jama. Lистра 'jawa 'upa Likonia ywy pe. Teripe 'jawa nanẽ 'upa Likonia ywy pe futat nũ. ⁷ Kwe pe 'gã awau akou morogyta esage mome'wau 'gã nupe.

—Werowiarãmũ Jejui 'ga aetywera pe'ai ae wi— 'jau 'gã awau akou imome'wau 'gã nupe.

⁸ Lистра 'jaw ipe ipyteu ma'e 'ga 'ũina wapyka. Nuatai futari 'ga u'aa ypy we futat.

Peuwara 'gã nupe Paulo 'ga Jejui 'ga mome'uramũ ipyteu ma'e 'ga nanẽ 'ũina enupa nũ.

⁹ A'eramũ ipyteu ma'e 'ga 'jau ojeupe 'ũina. “Kuu. Arowiat pa je 'ga kwy. Tajekatu'ok 'ga 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ũina ojeupe tee futat.

Poje Paulo 'ga amã'jãu iteu ma'e 'ga ree. “Werowiat pa ipyteu ma'e 'ga Jejui 'ga 'ũina ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. ¹⁰ A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Efu'am jui— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

A'erauwe ipyteu ma'e 'ga pori pym afu'ama awau watau. ¹¹ A'eramũ futat 'ga fu'ama resakara 'gã wafukaita:

—Kuu. Nakũima'e 'gã nũi ra'e nũi'ũ. Maira 'gã te 'ut owaẽma janee ra'e— 'jau 'gã Paulo 'ga upe, iteu ma'e 'ga mafu'amamũ.

Oje'eg imũ etee 'gã ajemogyau wafukaita. A'eramũ Paulo 'ga 'gã afukaja kwaape'ema.

¹² A'eramũ 'gã omaira rera nuga 'gã nee. Jupete 'gã inuga Panape 'ga ree. Paulo 'ga oje'ega u'ama 'gã nupe. A'eramũ 'gã Mekuriu nuga 'ga ree.

¹³ 'Gã maira roga, Jupete roga, 'ũina amunawa rowase. 'Gã maira rog are omaenun ma'e 'ga mukũja kwatau rerawau 'ywotyra reewe. 'Ywotyra monou kwatau are.

—Simuoryp Paulo 'ga Panape 'ga retee 'jau. Maira futat 'gã na'e. Sijuka kwataua iapyau 'gã nupe— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

¹⁴ A'e resakawe Paulo 'ga 'jau Panape 'ga upe:

—Kuu. Maran te 'gã “kwataua sijuka 'gã nupe”, 'gã 'i janee 'wei?— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga upe. —Jarejuwarete 'ga upe etee te 'ã ae kwatau jukai iapyau rakue. Jane upe niapyawarũ— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga upe.

A'erauwe 'gã awau ujãna wafukaita 'gã nupe.

¹⁵ —Pě'me eteete awi nũ'ũ. Pě 'jawewara te ore. Namaira rũi ore— 'jau 'gã 'gã nupe.

Waity monoroka awau 'gã nepejãna wafukaita. 'Gã jemuaẽma 'gã nerekou 'gã naity monorogukaa 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'jau kwatau apisi are ifuwet ma'e 'gã nupe:

—Jeju 'ga je'eg are te ore ruri pě mu'jau — 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. —Au'je ki maira'me rerowiar ire 'awamũ. Jeju 'ga 'ã ako ma'ea. A'eramũ pěẽ 'ga etee erowiaa ete Jarejuwarete 'ga retee. 'Gã te ako ma'ea. 'Gã nupe etee peporogyta etee. 'Gã te aeje'ega wanup— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. —'Aga maira'me a'agawa peje'ega nuenuwa'uweri. A'eramũ pěẽ pejeipoia jui. Jarejuwarete 'ga te perowiat. 'Ga te namanũa'uweri. Aeje'ega wanup ojeupe aeje'egamũ — 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. —'Ga te 'agamũ ywya wapo rakue. Mama'ea wapo katu katu rakue. Ywaga 'ga iapou. Wyra, wyra'i, ipira, 'y. Nitywi futari mama'e mũ 'ga remiapoe'emera. Ma'eramũ 'ã ae 'ga remiapofer imũ etee futat 'ga kwaawi— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau. ¹⁶ —Ymã te Janeruwarete 'ga janeremifutara apoukari etee janee rakue. ¹⁷ A'ere jane 'awamũ 'ga remiapofera esage resagi. A'eramũ jane 'ga remiapofer imũ etee futat 'ga kwaapa. 'Ga te 'ã amana amut janee. 'Ga te 'ã mama'e motyarũmũ ityarama rupi etee futat. Aeremi'ua nanẽ nũ. 'Ga te 'ã imua janee nanẽ nũ. Mĩmera 'ga 'ã iapou katu katu ae maku'iawamũ— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

¹⁸ A'ere aipo 'gã 'eramũ miamũ 'gã kwatau juka are 'gã fueweramũ etee futat. ¹⁹ A'e pe judeu 'gã amũ 'ua owaẽma 'gã nupe. Åtioki 'jaw awi 'gã 'ua. Ikoniu 'jaw awi 'jau. Ikoniu 'jaw ipe 'gã nekoramũ judeu 'gã amara'neramũ 'gã nee rai'i. A'eramũ Paulo 'ga ojee 'gã mara'neramũ awau ajepeja amunaw ipe Panape 'ga retee. A'ere 'gã nee imara'ne ma'e 'gã oi tee 'gã newiri. A'e 'gã poromũ 'ut o'meramũ 'gã nekwaw ipewara 'gã nupe.

—Nia'wyri noko 'gã— 'jau futatee 'gã 'gã nupe.

A'eramũ aipo amunaw ipewara 'gã nanẽ amara'neramũ 'gã nee nũ. “Nia'wyri noko 'gã”, 'ga 'e futateeramũ.

A'eramũ 'gã Paulo 'ga apiau ita pyu 'ga rerekou. A'eramũ 'gã Paulo 'ga jukawaipa ita pyu.

A'eramũ 'gã 'ga rerawau eroyryryka amunaw awi. 'Ga rerawau inuga yty apy'rarimũ. “Amanũ nipo 'ga re'ã”, 'jau 'gã 'ga rerawau inuga ejaa.

²⁰ A'ere Jeju 'ga rerowiaara 'gã oi 'ga ywryri ajatykau. Ojeywryri 'gã jatykaramũ 'ga oferapa 'gã nupe nũ. Afu'ama awau amunaw ipe osou nũ, Panape 'ga retee nũ. Ai'iwe Paulo 'ga Panape 'ga retee awau pe awi. Ajepeja amunaw ipe Teripe 'jaw ipe awau ajukaa'iw ire nũ.

²¹ Peu Teripe 'jaw ipe Paulo 'ga Panape 'ga retee Jeju 'ga mome'wau 'gã nupe nũ:

—Jeju 'ga werowiamũ 'ga ae katu'ok— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe, Teripe 'jaw ipewara 'gã nupe.

A'eramũ kwaiwete 'gã Jeju 'ga rerowiaa.

A'ere 'gã awau ojewya wekwawera amunaw ipe nũ. Listra, Ikoni, Ātioki. Mĩmera amunaw ipe 'gã awau ojewya nũ. Ātioki 'upa Pisiri ywy pe. ²² A'ea wekwaw ipewara 'gã nupe oporogytau, Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe.

—Pěẽ 'ã Jejui 'ga rerowiaara. A'eramũ pěẽ pejeku'iramũ, peje'arasige'emamũ. Jejui 'ga rerowiaare'ema 'gã nipo “O'meramũ te 'gã 'i”, e'i pě nupe. “Nia'wyrĩ Jejui 'ga rerowiaara”, e'i pě nupe, pě nerekou tyweaete— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —A'ere kasi Jejui 'ga rerowiaara peetyg ine. Pejemogypyka etee Jejui 'ga ree. “Ga rerowiar awi oropoire'em ire ore oi ywag ipe anure”, pe'je etee ki pejejaupe— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga retee 'gã nupe. —“Janeruwarete 'ga ore'wyrĩara”, pe'je ete ki pejejaupe, aipo 'gã 'eramũ— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

Akou amunawa moyka, awawera amunaw ipe etee te futat 'gã awau akou 'gã mu'jau nũ.

²³ A'eramũ futat 'gã amunaw ipe owaẽmawe 'gã 'ga amũ muẽma imogou 'wyrĩaramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe, pastor 'jawa mogou 'gã nupe. Peu amunaw ipe owaẽmawe nanẽ nũ nãnwẽjẽmĩ futat imuẽma imogou 'gã nupe. Aipo apo re 'gã ojemi'ware'ema Ku'jywa 'ga upe oporogytaawamũ:

—Ku'jyp. Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrĩara 'gã nee ore oroje'ega monoi enee. Ojemogypyk 'gã ene ree. A'eramũ ene ejejukau 'gã nee— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee.

²⁴ A'ere Jarejuwarete 'ga upe oje'ega mono re awau nũ. Awau Pisiri ywy raapa. Awau Periki 'jawa amunaw ipe, Pãfiria ywy pe 'up ma'e pe.

²⁵ A'e pe 'gã Jejui 'ga mome'wau peuwara 'gã nupe nũ. A'e awi 'gã awau Ataria 'jawa amunaw ipe nũ. Ataria 'upa 'yẽ'ẽ 'arimũ. ²⁶ A'e pe 'gã yaru pype u'aawa mepyau. Awau ojewya 'uawera amunaw ipe Ātioki pe nũ, Siria ywy pe 'up ma'e nũ. A'ea amunaw awi 'gã o enune Jejui 'ga rerowiaara 'gã oje'ega Jarejuwarete 'ga upe rai'i: “Ejejuka esage ki 'gã nee 'gã nerekou. Eneje'ega 'gã oo imome'wau akou kwe pe. A'eramũ ene ejejukau 'gã nee”, 'jau 'gã oje'ega Ku'jywa 'ga upe rai'i. Aipo Jarejuwarete 'ga upe 'gã 'e re Paulo 'ga awau watau Panape 'ga retee akou Jejui 'ga mome'wau rai'i. A'ere 'gã aipo 'gã porowyky teepawamũ 'awamũ. A'eramũ 'gã 'ua ojewya nũ Ātioki pe nũ. ²⁷ A'eramũ 'gã owaẽm ire Jejui 'ga rerowiaara 'gã majatykau. A'eramũ futat 'gã wekwawera mome'wau, Jarejuwarete 'ga ojeupe iapoawera mome'wau 'gã nupe:

—A'jeteetewi te 'ga iapoi oree. Judeue'ema 'gã we futat werowiat— 'jau 'gã 'gã nupe. —Nanuara futat te 'ã Ku'jywa 'ga afutat Jejui 'ga rerowiaara. Najudeu 'gã etee rũi erowiaara futat te 'ã 'ga afutat. Judeue'ema 'gã erowiaara nanẽ futat te 'ã 'ga afutat nũ. Nanuara futat te 'ã esage 'ga upe— 'jau 'gã ajaupe, worrywamũ 'gã imome'u are.

²⁸ A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee akou fukuu 'gã pyri peu.

15

Jerusareg ipe 'gã oawet

¹ Anure judeu 'gã amũ 'ua oje'wyr awi, Judeja ywy awi. Ātioki pe awau. A'e pe 'gã Jejui 'ga rerowiaara 'gã mu'jau tyweruu.

—“Pe'je pejewau pejemojewagukaa 'gã nupe. Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee futat peapo. Kasi a'e pe Ku'jywa 'ga nepẽ katu'ogi ne”, e'i Moisesi 'ga rakue— 'jau 'gã 'gã nupe.

² A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee 'jau 'gã nupe:

—Naani. O'meramũ te 'gã 'i. Perowiat kasi 'gã ne. Judeu 'gã nupe etee te Moisesi 'ga 'i rakue— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'ere pěẽ naani. Nepemojewakawi. Judeu 'gã 'jawe 'e re amunipo 'ã nan tee futat pejemojewak. A'ere naani. Niapoawi aipoa. Jejui 'ga ae erowiamũ te Janeruwarete 'ga ae katu'ogi— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga retee 'gã nupe.

A'eramũ 'gã ajamueu kwaiwete aipoa morogyta are. A'ere 'gã nojomojerowiari etee. A'eramũ Paulo 'ga awau Panape 'ga retee Jerusareg ipe oporonupa ee Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe. A'eramũ peuwara 'gã 'gã amũ monou 'gã nupi. Peu Jerusareg ipe 'gã 'gã monou aipoa morogyta are 'gã momoranuwukaa.

—Pe'je pejewau peu Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe pejeporonupa ee. “A'jea te ae judeuramũ etee aejemojewagi?” tepe'je 'gã nupe 'jau. “A'jea te ae ijewak ma'eramũ etee ae jekatu'ogi?” pe'je pejewau Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe. Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyriara 'gã nupe nanẽ pẽẽ pejeporonupa ee nũ— 'jau 'gã 'gã nupe 'gã monou peu.

³ A'eramũ 'gã awau Jerusareg ipe oporonupa ee. Ātioki 'jaw awi 'gã awau. Awau 'gã Fenisia ywy raapa. A'ere Samari ywy raapa nũ. Awaw ipe 'gã akou oporogytau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. Amunawa moyka.

—Ymāwarera 'gã 'awamũ wetypap. Jejui 'ga ete 'gã 'awamũ werowiat. Judeue'ema 'gã we futat 'ga werowiat— 'jau 'gã Samari ywy pewara 'gã nupe imome'wau.

Aipo ojeupe imome'uramũ 'gã aku'iramũ.

—A'jea futat. Nanuara futat te 'ã Janeruwarete 'ga afutat— 'jau 'gã 'gã nupe.

⁴ Nan futat awau akou kwe pe imome'wau. Awau 'gã owaẽma Jerusareg ipe. Jerusareg ipe 'gã waẽm ire Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'gã napeje'ega. Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyriat, Jejui 'ga remimonofet. Mĩmera 'gã 'gã napeje'ega.

A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee wekwawera mome'wau 'gã nupe.

—Kwe pe ore oi arakou Jejui 'ga mome'wau amunawa moyka ikue. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerowiaa kwaiwete. Judeue'ema 'gã we futat erowiaa. Ymāwarera 'gã etykapap. A'eramũ 'gã 'awamũ Jejui 'ga rerowiaa ojekatu'okawamũ— 'jau 'gã 'gã nupe, wekwawera mome'wau.

⁵ A'eramũ fariseu 'gã amũ afu'ama oje'ega 'gã nupe:

—Naani. Jejui 'ga rerowiar ire judeue'ema 'gã we futat 'awamũ 'gã jemojewagi Moisesi 'ga je'eger imũ etee futat. 'Ga 'eawer imũ etee futat 'gã nanẽ mama'e apoi ore 'jawe nũ— 'jau fariseu 'gã 'gã nupe.

⁶ A'ere Paulo 'ga nafutari etee futat. A'eramũ 'gã oporogytau kwaiwete aipoa morogyta are. “Simu'e wẽjẽmĩ futat nipo aje jane 'gã Moisesi 'ga remikwasiarer are nũ? Naani futari te ra'u nũ?” 'e are 'gã ajamueu kwaiwete. ⁷ A'eramũ kwaiwete 'gã jamue re Pedro 'ga afu'ama oporogytau 'gã nupe:

—Kunumĩmet, Peapyaka je ree. Je te ako Jejui 'ga je mogo judeue'ema 'gã nupe morogyta esage mome'waramũ ikue. A'eramũ pẽẽ ikwaapa 'ga 'eawera. “Tejerowiamũ te je 'gã katu'ogi”, e'i 'ga ikue. A'eramũ 'ga werowiamũ te ae katu'oka— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. ⁸ —Janeruwarete 'ga okwaap katu katu mama'ea. A'eramũ 'ga ikwaapa werowiamũ. A'eramũ ako 'ga U'agesage mua judeue'ema 'gã nupe nanẽ futat ai'i nũ. Sooko 'ga judeuramũ imura janee ikue. Nan futat ako 'ga imua 'gã nupe ai'i. ⁹ A'eramũ 'ga werowiamũ te ae katu'oka— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Jarejuwarete 'ga upe jane aju'jaju'jawe etee futat. A'eramũ ako 'ga 'gã werowiar ypyrauwe 'gã katu'oka ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe, u'ama oporogytau.

—Sooko 'ga jane upe iapoa ikue nũ. Nan futat ako 'ga iapoi 'gã nupe ai'i. ¹⁰ Ma'eramũ sipo ajee Jarejuwarete 'ga je'ega erekoemāpyra 'jawe etee pereko? “Simamara'neukat 'ga jarejee”, pe'je 'ã— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau.

—Ymā miamũ 'ã janeypy 'gã nuenupawa'uweri Moisesi 'ga je'egera rakue. Jane nanẽ nienupawa'uweri nũ. A'etea 'ã pẽẽ “Simu'e 'gã 'ga je'eger are”, pe'je 'gã nupe. ¹¹ Na'ga je'egera renuparamũ rũi Jejui 'ga ae katu'ogi. Jejui 'ga ipota'wata'wa ae ree. A'eramũ 'ga ae werowiamũ etee ae katu'oka— 'jau Pedro 'ga oje'ega 'gã nupe u'ama.

¹² A'eramũ 'gã opika etee ajemogyau Pedro 'ga je'ega renupa. Wea'aramũ ajemogyau aipoa morogyta are.

A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee wekwawera mome'wau nũ:

—Kwe pe Janeruwarete 'ga ore monoi ai'i. A'eramũ judeue'ema 'gã 'ga rerowiaa kwaiwete. Aeremiapoe'ema nanẽ 'ga iapoukaa ore 'gã neape ai'i— 'jau 'gã 'gã nupe imome'wau.

¹³ 'Gã porogytapaw ire Tiago 'ga afu'ama oporogytau 'gã nupe nũ:

—Peapyaka je ree nanẽ nũ. ¹⁴ Simão Pedro 'ga je'ega jane ako sienup ko. Janeruwarete 'ga a'jea futat opãjẽa wesaukat judeue'ema 'gã nupe. A'eramũ 'ga opota'waramũ 'gã nee. A'eramũ 'ga 'gã amũ mũ'jãu werowiamũ a'jea futat— 'jau Tiago 'ga 'gã nupe.

¹⁵ —Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari aipo are oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue:

¹⁶ “Je Pẽnuwaretea.

Ymã te je Davi 'ga mogoi 'wyrriaramũ tejemiayuwa 'gã nupe ikue.

A'ere 'ga manũ re jeremiayuwa 'gã poiri je wi.

A'eramũ je 'gã mokwasi'waukaa.

A'ere nipo je anure 'gã majatykai nũ”, 'jau 'ga rakue.

¹⁷ “Omajatykaramũ te nipo 'gã je rerowiari nũ.

Towajat tesirũmeretea we futat nipo je rerowiaa.

Tejemipyrrũmera 'gã tejerowiaara futat, te je 'ã afutat”,

¹⁸ 'jau Janeruwarete 'ga rakue— 'jau Tiago 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

¹⁹ —Ma'eramũ je 'ã aipo je 'i pẽ nupe: Tene judeue'ema 'gã jemogyi. Jarejuwarete 'ga 'gã werowiat. Nanuara futat te 'ã esage Ku'jywa 'ga upe. ²⁰ A'eramũ jane ka'arana etee amũ monou ikwasiaa 'gã nupe aipo 'jau:

—Pe'u kasi maira'me a'agawa upe eroopyrera kumia ne. Ajepeja aipo 'jau. Wyrã rya ki pemonykyt jui. Wy monykyr ire etee ki miaro'o peeyt i'wau. Pe'u kasi wya ne. Wy monykyre'ema nanẽ pẽẽ i'wawe'em nũ. Ajepeja aipo 'jau. Kũima'eramũ ae ajuemireko are akowe'em. Kũjã nanẽ nũ. Ojomen are akowe'em. Omena etee futat erekou. Ae nanẽ wemirekoa etee futat erekou nũ. Aipoa sa'e imonou ikwasiaa ka'aran are 'gã nupe— 'jau Tiago 'ga 'gã nupe.

²¹ —Ymã we futat 'gã 'ã Moisesi 'ga remikwasiarera mogyta renuwi ajemogyau judeu 'gã jatykaaw ipe rakue, morowykye'ema momagwamagwapa rakue. A'eramũ 'gã ikwaapa futat Jarejuwarete 'ga je'ega— 'jau Tiago 'ga u'ama 'gã nupe.

A'eramũ 'ga pytuna 'gã Tiago 'ga 'e futaa. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—A'jea futat aipo resageramũ. A'eramũ jane nan iapou— 'jau 'gã ajaupe.

Judeue'ema 'gã nupe 'gã eawet

²² A'eramũ Jejui 'ga remimonofera 'gã amũ, Jejui 'ga rerowiaara 'gã, 'gã 'wyrriara 'gã netee ajatykau oporogytau ajaupe:

—Simono jarepytuna 'gã amũ 'gã nupi ãtioki pe 'jau— 'jau 'gã ajatykau oporogytau.

A'eramũ 'gã 'gã monou 'gã nupi. Paulo, Panape. Mĩmera 'gã nupi 'gã 'gã monoi. 'Ga amũ rera Judas. Mukũi aipo 'ga rera. Pasapasi 'ga rer irũa. Ajepeja 'ga rera Silasi. Aipo kũima'e 'gã nee Jerusareg ipewara 'gã ojemogyppyka. A'eramũ 'gã 'gã mũ'jãu ãtioki pe 'gã monoawamũ.

²³ A'eramũ 'gã najuejue etee futat ka'arana kwasiaa imonou ãtioki pewara 'gã nupe:

Ore mũ Jejui 'ga remimonofera, ore mũ 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara, ore mũ 'ga rerowiarypya. A'eramũ ore ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe. Oropytuna 'gã amũ nanẽ ore imonou pẽ nupe nũ. “Jarujete te pejemogy” 'ea ore imonou pẽ nupe, 'ga rerowiaar yauramũ ãtioki pewaramũ, Siria ywy pewaramũ, Sirisia ywy pewaramũ nanẽ nũ. Pẽẽ judeue'ema juejue.

²⁴ Morogyta mũ ore aruenup. Orepytuna judeu 'gã amũ a'e oo peu ãtioki pe pẽ mu'jau tyweruu rai'i. A'eramũ 'gã a'e “pejemojewag iki”, 'jau pẽ nupe rai'i. “Kasi a'e

pe Janeruwarete 'ga nepẽ katu'ogi ne”, 'jau 'gã a'e pẽ nupe rai'i. A'ere 'gã naoreje'eg imũ rõi 'gã oi. Ojete futat 'gã oi ekoete pẽ mu'jau tyweruu akou rai'i.

²⁵⁻²⁷ A'eramũ ore a'eramũ oropytuna 'gã amũ monou 'gã moporogytaukaa pẽ nupe. Paulo 'ga futat ako 'ut Panape 'ga retee rai'i. 'Gã 'ã jarejekoty'aaw esagea futat. A'eramũ 'gã nupi ore oropytuna 'gã monou. Silasi 'ga, Judas 'ga. Mĩmera 'gã ore imonou 'gã nupi. Oroporogytafera nipo 'gã imome'wau pẽ nupe nũ, 'jau 'gã imonou ikwasiaa ka'aran are.

Paulo 'ga Panape 'ga retee akou Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Afueweramũ agawewi 'gã 'gã nee rai'i. A'etea 'gã Jejui 'ga omome'u amunawa moyka rai'i. A'eramũ a'e 'gã kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa rai'i. ²⁸ A'eramũ ore porogyta ore ruwamũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea ore poaa, ore mu'akwaapa. A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ imonou ikwasiaa ka'aran are pẽ nupe.

²⁹ Pe'u kasi maira'me a'agawa upe eroopyrera kumia ne. Wyrã rya ki pemonykyt jui. Wy monykyr ire etee ki miaro'o peeyt i'wau. Pe'u kasi wya ne. Wy monykyre'ema nanẽ pẽẽ i'wawe'em nũ. Kũima'eramũ ae ajuemireko are akowe'em. Kũjã nanẽ nũ. Ojomen are akowe'em. Omena etee futat erekou. Ae nanẽ wemirekoa etee futat erekou nũ.

Aipo renuw ire nipo a'jea futat pejemogy esage. Pejejuka esage ki pejejee. Teepap ore 'ea.

Aipo e'i ete ore je'ega ka'aran are.

³⁰ A'ere 'gã wemimuẽmera 'gã monou judeue'ema 'gã nupe. A'eramũ 'gã awau Paulo 'ga rupi, Panape 'ga reewe. 'Gã ka'arana rerawau Ātioki pewara 'gã nupe.

Ātioki pe owaẽm ire 'gã Jejui 'ga rerowiaara 'gã majatykau. Ka'arana monou 'gã 'wyrara 'ga upe. ³¹ A'eramũ 'gã 'wyrara 'ga imogytau 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ga je'ega renupa. A'eramũ futat 'gã aku'iramũ ajemogyau. Kwaiwete 'gã ku'iramũ. ³² Imogytapaw ire Judas 'ga Silasi 'ga retee oporogytau 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã poromũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejemogypyyka Jejui 'ga je'eg are. 'Ga je'ega peenup. A'eramũ pẽẽ erowiaa futat. Peetyk futat kasi 'ga rerowiaara ne— 'jau Judas 'ga Silasi 'ga retee 'gã nupe.

³³ A'eramũ 'gã akou fukuu'i 'gã pype. A'ere 'gã pype ako fukuu'i re 'gã o'wya akou 'gã nui nũ.

—Ko ore oi arakou pẽ nui nũ— 'jau 'gã 'gã nupe.

—Pe'je 'wei. Jaruete nipo peo pejekou 'ja. “Jaruate te pejemogy” 'ea 'gã amut pẽ nupe, pe'je ki jarejewirera 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau ojewya oje'wyr ipe nũ.

³⁴⁻³⁵ A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee ete akou fukuu'i peu, 'gã mu'jau nũ, opytuna Jejui 'ga rerowiaara 'gã netee. A'eramũ 'gã kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa ajemogyau.

Panape 'ga wi Paulo 'ga pojo'okawet

³⁶ Anure Paulo 'ga 'jau Panape 'ga upe:

—Soo jarewawera amunawa momyrũmũ jarekou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaka 'jau nũ. “Werowiat je sipo 'gã 'ga ajemogyau” 'e resaka 'jau— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga upe.

³⁷ A'eramũ Panape 'ga 'jau 'ga upe:

—Juã Maku 'ga ki ajee siroo jarejeupi nũ— 'jau Panape 'ga Paulo 'ga upe.

³⁸ A'ere Paulo 'ga niparueroweri Juã Maku 'ga ree.

—Nanuara ako 'ga ojewyt etee jane jane wi ikue. Pãfiria ywy pe jane rekoramũ ako 'ga jewyri jane wi ikue— 'jau etee Paulo 'ga Panape 'ga upe.

³⁹ A'eramũ 'gã a'eramũ ajamueu Juã Maku 'ga reroe'em are. A'eramũ 'gã opojo'ogamũ ajai. A'eramũ Panape 'ga Juã Maku 'ga retee awau yaru pype. 'Ypõ'õũ me 'gã awau, Sipiri pe.

⁴⁰ A'eramũ Paulo 'ga Silasi 'ga etee erawau oirũnamũ nũ. A'eramũ 'gã pytuna 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee:

—Ku'jyp. Kwe pe 'gã oi watau akou. Esag iki 'gã e'ÿina. Emu'akwaaw iki 'gã imogyau — 'jau 'gã oje'ega Jarejuwarete 'ga upe, 'gã o enune 'gã nee.

⁴¹ A'ere Paulo 'ga Silasi 'ga rerawau erekou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe eroporogytau. Awau 'gã Siria ywy raapa. A'eramũ 'gã awau Sirisia ywy raapa nũ. Jejui 'ga rerowiaara 'gã maku'iu 'gã awau oporogytau 'gã nupe.

16

Paulo 'ga rupi Timoteo 'ga oawet

¹ A'ere Paulo 'ga Silasi 'ga retee awau owaẽma Teripe 'jaw ipe, Listra 'jaw ipe 'jau. Listra 'jaw ipe Jejui 'ga rerowiaara 'ga amũ akou. 'Ga rera Timoteo. 'Ga y ãẽ judeua. ãẽ nanẽ Jejui 'ga rerowiaa nũ. A'ere 'ga ruwa 'ga gregoa. ² Listra 'jaw ipe ajemogy ma'e, Ikoniũ 'jaw ipewara 'gã netee oporomutaramũ Timoteo 'ga ree. A'eramũ 'gã oporogytau esage Timoteo 'ga ree Paulo 'ga upe.

³ A'eramũ Paulo 'ga Timoteo 'ga reroo are afuweramũ ojeupi. A'eramũ 'ga 'ga mojewaka judeu 'jawe. Peu ajemogy ma'e 'gã judeu 'gã okwaapap, “Gregoa Timoteo 'ga ruwa 'ga” e kwaapa. A'eramũ 'ga ruwa 'ga Timoteo 'ga mojewake'ema rakue.

—Judeu 'gã pyri soo 'jau. A'eramũ je ene mojewaka ra'ne— 'jau Paulo 'ga Timoteo 'ga upe.

A'eramũ Paulo 'ga 'ga mojewaka. 'Ga y ãẽ judeua wejue. A'eramũ 'gã 'ga mojewaka.

⁴ 'Ga mojewag ire 'gã awau. Paulo, Silasi, Timoteo. Mĩmera 'gã awau akou amunawa moyka Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaka. Jerusareg ipewara 'gã 'eawer are 'gã 'gã mu'jau awau akou. Jejui 'ga remimonofera 'gã 'eawera mome'wau 'gã nupe.

—Pẽẽ 'ã judeue'ema. A'ere 'ã pẽẽ jẽmĩ Jejui 'ga perowiat. A'eramũ ki pẽẽ 'gã 'eawera renupa pejemogyau— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

⁵ A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã opoire'ema futat 'ga rerowiar awi. Ywawuje futat 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramũ futat 'gã awau ajamu'jau Jejui 'ga je'eg are. A'eramũ futat 'gã Jejui 'ga rerowiaa, kwaiwete. Ai'iwe amũ nũ, ai'iwe amũ nũ, ai'iwe amũ nũ. Kamẽsiete futat Jejui 'ga rerowiaara 'gã awau ojemomytuna.

Masetoni ywy pewara 'ga Paulo 'ga mo'wyawet

⁶ 'Gã mu'epaw ire 'gã awau ajepeja ywy pe nũ. Frigia ywy raapa awau. Garasi ywy pe nanẽ 'gã awau nũ, peuwara 'gã mu'jau nũ. Asia ywy pe te 'gã awau etee numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesage je'egi 'gã nupe:

—Kwe pe peo awi— 'jau 'ga 'Agesagea oje'ega 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awawe'em Asia ywy pe. Misia ywy pe etee 'gã awau. ⁷ Pe awi 'gã o'wya Pitinia 'jaw ipe numiamũ. A'ere nanẽwẽjẽmĩ Janeruwarete 'ga 'i 'gã nupe nũ:

—Peo awi kwe pe— 'ga 'i etee 'gã nupe nũ. —Ajepeja amunaw ipe te pekwap— 'jau etee 'ga 'gã nupe nũ.

A'eramũ 'gã awau ajepeja ywy pe etee nũ. ⁸ Awau 'gã Misia ywy raapa etee. Awau 'gã owaẽma Troate 'jawa amunaw ipe. Peu etee Janeruwarete 'ga 'gã oo futari. 'Yẽ'ẽ 'arimũ aipoa 'gã wawa 'upa.

⁹ Ypytunimũ kũima'e 'ga amũ ojesaukaa Paulo 'ga upe, Masetoni ywy pewara 'ga ojesaukaa 'ga upe.

—Ejot ore pyri 'au. Ejot 'au ore mu'jau— 'jau 'ga u'ama 'ga upe.

A'eramũ Paulo 'ga wea'aramũ wemiesager are. “Janeruwarete 'ga 'ga wesaukat jee. Masetoni ywy pe ekwap Jejui 'ga mome'wau peuwara 'gã nupe, e'i 'ga jee”, 'jau 'ga ojeupe wea'aramũ ee. ¹⁰ “Janeruwarete 'ga pa je renũ ra'e. Jejui 'ga ekwap imome'wau 'gã nupe, e'i pa 'ga jee ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga wemiesagera mome'wau opytunamũ oree. Imome'u re, Paulo 'ga 'jau:

—“Werowiaramũ Jejuĩ 'ga pētywera moiri pē nui, ere ewau imome'wau 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ai'i— 'jau Paulo 'ga oree imome'wau.

Troate 'jaw ipe Lukaramũ je rekoĩ ikue. A'eramũ je tewau 'gã nupi, pe awi 'gã oramũ.

Firiposi pe 'ga Jejuĩ 'ga mome'uawet

¹¹ Ai'iweteteuwe Paulo 'ga ore reru'aa yaruu pype. Arawau 'yē'ē raapa. Arawau orowaēma 'ypō'ōũũ mũ pe, Samutrasia 'jaw ipe. Peu ore orosea yara pype etee futat. Ai'iweteteuwe ore arawau 'y raapa nũ. Arawau 'y owajara katy orojekoka. Neaporisi 'jaw ipe orojekoka. Peu ore yara rejaa arawau ywyrĩ etee futat nũ. ¹² Arawau ore orowaēma amunawa upe, Firiposi 'jawa upe. Amunawaretea futat poromũ. Nitywi peu amunaw amũ nũ. Aipoa tãmējē futat 'up rakue. Roma pewara 'gã poromũ iapou rakue, oje'wyrarete apou rakue. 'Gã 'wyrareteretea te poromũ. Peu futat ore arakorakou'i ikue.

¹³ Morowykye'ema rupi ore aruēma arawau 'y 'arimũ oroje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

—Jarejatykaawa tywe'emamũ 'ã jane judeuramũ jane porogytai 'y 'arimũ 'ga upe jepi — 'jau ore arajaupe.

A'eramũ ore arawau 'y 'arimũ oroje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Peu ore arawau aruapyka oroporogytau kũjãmera 'gã nupe. Nitywi kũima'e 'gã. Kũjãmera 'gã etee futat 'up. A'eramũ ore kũjãmera 'gã nupe etee futat ore Jejuĩ 'ga mome'wau. ¹⁴ Paulo 'ga renupara mũ, Lidia ēē. Jarejuwarete 'ga muorypara mũ ēē. Taity esage me'egara ēē. Tiatira pewarera ēē. ēē poromũ 'ũina Paulo 'ga Jejuĩ 'ga mome'u renupa 'ũina. A'erauwe futat Jejuĩ 'ga ēē mueapyou Paulo 'ga je'eg are. A'eramũ ēē Jejuĩ 'ga rerowiaa. ¹⁵ 'Gã nupe oroporogytapaw ire ore Lidia ēē pymĩau 'y pe, ēē pytuna 'gã netee futat.

—Pēē 'ã Jejuĩ 'ga perowiat. A'eramũ ore pē pymĩau 'y pe— 'jau ore 'gã nupe, 'gã pymĩnamũ.

Opyĩ re ēē oje'ega oree:

—Pe'je iruukwe jerog ipe. “A'jea futat sipo ēē Jejuĩ 'ga rerowiari ra'e”, pe'je jee ne. Jejuĩ kĩa rerowiaara futat je 'awamũ. A'eramũ pēē pejejua jerog ipe 'awamũ pejepytu'wawaipa ore'wyr ipe. Tepekopeko'i ore pyri 'jau— 'jau ēē oree.

A'erauwe ore oi ēē rog ipe.

Paulo 'ga Silasi 'ga retee

¹⁶ Poje ore arawau arajemogyau Jarejuwarete 'ga upe oroporogytaaw ipe. Pe aje kũjãmuku ēē ore rowosõu 'ua. ēē mama'eukwaawa wereko opir are. ēē rupiwara ēē mu'jau mama'e jeaporam are. A'eramũ tesirũmera 'gã 'ua oporonupa ijeaporam are ēē upe. A'eramũ ēē rupiwara imome'waukaa ēē upe 'gã nupe. Kũima'e 'gã amũ ēē jara. Ojeupe imome'u re ee oporonup ma'e 'gã ēē mepyau. ēē futat ka'aranũũ pyyka imonou ujara 'gã nupe. ¹⁷ ēē poromũ 'ut ore rowosõu. 'Ua ēē ore rewiri wafukaita ekoete.

—Koa kũima'e wã Ku'jywa kĩa amut ae katu'oga mome'wau janee. “Jejuĩ 'ga futat aetywera omoit ae wi, ae katu'oka”, e'i wã akou imome'wau. “Werowiaramũ Jejuĩ 'ga janetywera moiri jane wi, jane katu'oka”, e'i wã akou imome'wau janee— 'jau ēē akou wafukaita 'gã nupe, 'ua ore rewiri.

¹⁸ Namutat ēē rekoĩ iapou. Ai'iwe nũ, ai'iwe nũ, ai'iwe nũ.

Poje Paulo 'ga amara'neramũ ēē ree. Omopiro'ysã'ysagamũ 'ga ojerowaka ēē ree 'jau ēē upe:

—Jejuĩ 'ga rer imũ je 'i enee: Ere ejepe'au ēē wi, ēē tyweramũ, 'jau je enee— 'jau 'ga mama'eukwaawa upe.

A'erauwe mama'eukwaawa ojepe'au ēē wi.

¹⁹ A'eramũ ēē jara 'gã amara'neramũ Paulo 'ga ree.

—Ēē pirewara eremoit ēē wi ra'e. 'Awamū pa ajee 'gā ka'aranūū namuri oree ra'e— 'jau 'gā amara'neramū Paulo 'ga ree.

A'eramū aipoa kūjā ēē jara 'gā Paulo 'ga ppyka Silasi 'ga retee 'gā nerawau ajatykaaw ipe 'wyrriara rowase.

²⁰ —Ko 'gā 'ā kūima'e 'gā a'jea futat judeua ra'e— 'jau kūjā ēē jara 'gā 'gā nerawau 'gā mome'wau 'wyrriara 'gā nupe. —A'ere 'ā 'gā nur ekoetei 'au mama'e tywera apou jane'wyr ipe— 'jau 'gā 'gā nupe. —'Gā 'ut ajamamara'neukaa. 'Gā nemimu'ea 'gā mamara'neukat 'gā nee— 'jau futatee 'gā 'wyrriara 'gā nupe. ²¹ —Wemiapo are 'ā 'gā nuri jane mu'jau ekoete. Jane 'ā romanū 'wyrriara 'ga remiayuwa. A'eramū jane jarejemu'jawe'em 'gā nemiapo are. 'Gā nemiapo are jane jemu'eramū jane 'wyrriararete 'ga amara'neramū jane ree. A'eramū jane jarejemu'jawe'em 'gā nemiapo are— 'jau 'gā 'wyrriara 'gā nupe.

²² A'erauwe futat peu ajatyka ma'e 'gā afukai:

—A'jea futat te 'ā 'gā mama'e tywera apo ekoetei 'ua 'au— 'jau 'gā wafukaita. —Pe'je ajee sinupā 'gā— 'jau 'gā wafukaita.

A'erauwe 'wyrriara 'gā fu'ami 'gā naity monorogukaa 'gā nui. ²³ A'ere 'gā 'gā mopimopika ywyrā'i pyu. 'Gā mopig ire 'gā 'gā nerawaukaa imunewukaa moromunepawa pype. A'ere 'gā 'jau moromunepawa jara 'ga upe:

—Esag iki 'gā. Eremū'ēukat kasi 'gā ne— 'jau 'gā 'ga upe.

A'erauwe 'ga rekoi peu moromunepaw ipe 'gā nesaka. ²⁴ Aipo ojeupe 'erauwe, 'ga 'gā nerawau myter ipewara pype 'gā munepa. 'Gā pyju'ā munepa 'yjepanūū kwara pype. A'ere 'ga imotywi 'gā nee. Tyyp 'jau agawewi futat. 'Gā pofaa itaju pyu. Typ.

²⁵ Awau ppyajeaje katu. A'eramū 'gā 'upa oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Amaraka'aga nanē 'gā 'upa 'ga upe nū. Ajepeja moromunepawa pypewara 'gā enupa 'upa. ²⁶ Poje ywy oyyita. Moromunepawa otomoga. Toomog. A'erauwe 'okwara ojeawopytymo'woka. 'Gā pofaawa nanē oia 'gā nui nū. Wit.

A'ere moromunepawa jara 'ga seri 'upa. ²⁷ Poje 'ga opaka amā'jāu moromunepawa 'okwar are.

—Tÿÿ. Te i'ēi ra'e 'ū— 'jau 'ga ojeupe.

A'erauwe 'ga fu'ami jyyu rekyita ojee.

—Ajejuka pa je kwy!— 'jau 'ga.

²⁸ A'eramū Paulo 'ga wafukaita 'ga upe:

—Naani. Ereapo awi. Erejejuka ekoete awi. Naru'ēi ore mū ko— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁹ A'erauwe moromunepawa jara 'ga je'egi wemiayuwa 'ga upe:

—Tata erut amū jee 'wei— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe moromunepawa jara tata rerooi 'gā nepejāna. Ojeyyamū 'ga Paulo 'ga wi. 'Ga kyjea 'ga moyyita 'gā nui. Te 'ga oi ty'y wenupy'āu wapyka 'gā nowase. ³⁰ A'erauwe moromunepawa jara 'ga 'i 'gā nupe:

—Pe'je pejejua ukupepe— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'ere 'ga ukupepe 'gā neroo re 'jau 'gā nupe:

—Ma'ja ie iapou tejee 'ū, tejekatu'okawamū 'ū?— 'jau 'ga 'gā nupe.

³¹ —Jeju 'ga erowiat. Janejararete 'ga futat. Werowiarāmū 'ga tene katu'ok 'jau enepytuna 'gā netee 'jau— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

³² A'erauwe Paulo 'ga Jeju 'ga je'ega mome'ui moromunepawa jara 'ga upe, 'ga pytuna 'gā netee futat. A'eramū 'gā najuejue etee futat Jeju 'ga rerowiaa.

³³ A'erauwe moromunepawa jara 'ga Paulo 'ga kupe pirei 'ga ry awi. Silasi 'ga kupe nanē ipireita nū. A'ere 'ga muaga monou 'gā kupe are. 'Gā kupe peruga muaga pyu.

Okupe pireipaw ire Paulo 'ga moromunepawa jara 'ga pymiāu 'y pe, 'ga pytuna 'gā netee. Ojemu'jagamap 'gā Jeju 'ga remiayuwamū.

³⁴ 'Y pe opymĩ re moromunepawa jara 'ga 'gã nerawau wog ipe 'gã mojemi'waa. A'erauwe futat moromunepawa jara 'ga ku'iramũ akou. 'Ga pytuna 'gã nanẽ aku'iramũ nũ. Jarejuwarete 'ga 'gã maku'iukaa ojee.

³⁵ Ai'iwetetewe 'wyriara 'gã oje'ega jefaruu 'gã amũ nupe:

—Pekwap 'jau moromunepawa jara 'ga upe: Topoit 'ga 'gã nui 'jau— 'jau 'ga jefaruu 'gã nupe.

A'erauwe jefaruu 'gã oi.

—“Ere epoia 'gã nui”, e'i 'wyriara 'gã enee ko— 'jau 'gã moromunepawa jara 'ga upe.

³⁶ A'erauwe moromunepawa jara oje'ega Paulo 'ga upe:

—“Epoit esage ki 'gã nui, e'i 'wyriara 'ga enee”, e'i 'gã 'ua jee ra'e. A'eramũ pẽẽ pejewau. Nepẽ mujãni futari 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁷ —Naani nũ'ũ. Norooi futari ore nũ'ũ. Jemime nipo 'gã ore mogeukari rai'i? Naani. 'Gã neape 'gã ore mogeukari ai'i— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'gã nupe. —Naruapoi agawewi ako ore mama'e tywera ai'i. Romanũa agawewi ore, pẽ 'jawe. A'etea ako 'ga ore nupãnupãukat 'gã neape ai'i. A'eramũ 'ga 'gã neape futat 'ua ore renũ'jãu nũ'ũ— 'jau Paulo 'ga oje'ega moywyräfena'i jefaruu 'gã nupe.

³⁸ Aipo ojeupe 'erauwe jefaruu 'gã awau ojewya 'wyriara 'gã nupe 'jau:

—“Tene 'gã nuri. 'Gã futat ore monou”, e'i etee 'ga pẽ nupe ko— 'jau 'gã 'wyriara 'gã nupe. —“Ore 'ã romanũ 'wyriara 'ga remiayuwa agawewi. A'etea 'gã 'ã ore nupã ekoete ako ai'i”, e'i etee 'ga ko— 'jau 'gã 'wyriara 'gã nupe.

Romanũ 'wyriara 'ga remiayuwa 'gã ae nanupã ekoetei. A'eramũ 'gã okyjau etee 'gã nui nũ. ³⁹ A'erauwe 'wyriara 'gã awau moromunepaw ipe 'gã pyri:

—Ma'ja ere te ra'e?— 'jau 'gã awau 'gã nupe.

—Pe'je pejewa ore renũ'jãu pẽẽ futat, aru'e ore pẽ nupe ko— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

—A'jea. Pe'je ajee pejewau— 'jau 'wyriara 'ga 'gã nupe. —Pe'je pejewau kwe pe ore wi. Ajepeja amunaw ipe pekwap nũ— 'jau 'gã 'gã nupe. —Ore 'ã aruereko tywerete pẽẽ. A'ere kasi pẽmara'ne ore ree ne. Pe'je pejewau ore wi— 'jau 'wyriara 'ga 'gã nupe.

⁴⁰ A'erauwe Paulo 'ga jewyri awau Silasi 'ga retee Lidia ãẽ 'wyr ipe nũ. Peu 'ga wekwawera mome'wau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. A'erauwe 'gã aku'iramũ ajemogyau 'gã nee 'gã nekwawera renupawe.

'Gã nupe oporogytapaw ire Paulo 'ga awau ajepeja amunaw ipe Silasi 'ga retee nũ. A'eramũ 'gã a'eramũ aku'iramũ ajemogyau.

17

Amunawa moyka Paulo 'ga oawet

¹⁻² A'ere mukũja amunawa pyu 'gã kwawi etee. Anfipolisi 'jawa pyu, Apolonia 'jawa pyu. Awau 'gã Tesarũna 'jaw ipe etee opytau. Muapyra 'gã morowykye'ema magwapa aipo pe akou. A'e pe 'gã awau judeu 'gã jatykaaw ipe morowykye'ema rupi. Namutat 'ga akou Jarejuwarete 'ga mogytaawa upe owaẽmawe iapou jepi. A'eramũ 'ga poromũ awau aipo amunaw ipe judeu 'gã nupe oporogytau nũ.

³ Namutat Paulo 'ga akou oporogytau judeu 'ga jatykaawa pype jepi. Jejui 'ga mome'wau judeu 'gã nupe jepi. A'ere aipoa amunaw ipewara 'gã judeu 'gã nokwaawi Jejui 'ga. 'Ga Ruwarete 'ga etee te 'gã werowiat. A'eramũ Paulo 'ga 'gã mu'jau Jejui 'ga ree.

—Ymã te 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Jarejuwarete 'ga remimura 'ga nipo ayrũ 'ua janee amanũmũ. A'ere nipo 'ga ruwa 'ga 'ga moferawi etee nũ”, 'jau 'gã ikwasiaa inuga janee rakue. U'eawer imũ etee futat aje 'ã Janeruwarete 'ga 'ga muri janee rai'i. 'Ga futat Jejujamũ. 'Ga futat Janeruwarete 'ga remimurera 'ga— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁴ Paulo 'ga Silasi 'ga retee Jejui 'ga mome'uramũ 'gã amũ Jejui 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã ajemogyau Paulo 'ga rewiri.

Kwaiwete futat grego 'gã ajemogyau Janeruwarete 'ga rerowiaa rai'i. A'ere 'gã nokwaawi te 'ga ra'yra 'ga rai'i. Kũjãmera 'gã nanẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa nũ. Ika'aranũũ kwai ma'e 'gã poromũ kũjãmera 'gã. A'ere 'gã nokwaawi te Jejui 'ga. A'eramũ 'gã Paulo 'ga ojeupe 'ga mome'uramũ te 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã oje'aa Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee.

⁵ A'eramũ 'ga rerowiare'ema 'gã ajemogyau peu oje'wyr ipe etee futat. A'eramũ 'gã opytuna ojewi ipojo'ogamũ 'gã nerekoayau ee.

—Ma'eramũ 'gã Paulo 'ga rerowiaa 'ũ? Ma'eramũ 'gã opoia ekoete jane wi 'ũ?— 'jau 'gã ajaupe amara'neramũ.

A'eramũ 'gã awau iarũe'ema 'gã amũ majatykau erua. A'eramũ aipo 'gã awau 'gã nekaa. Paulo, Silasi. Mĩmera 'gã nekaa 'gã awau.

—Sippyk 'gã jarewau— 'jau 'gã 'gã nupe numiamũ.

A'ere 'gã nuekoari 'gã. A'eramũ 'gã awawayau Jasãu 'ga rog ipe 'gã nekaa.

—Ma'ape te 'gã nekoi?— 'jau 'gã Jasãu 'ga upe. —Ma'ape te 'gã na'e? Ere 'gã mũ'jãu oree — 'jau 'gã wafukaita Jasãu 'ga upe.

A'ere Jasãu 'ga 'i:

—Nitywi futari 'gã 'au— 'jau etee Jasãu 'ga 'gã nupe.

⁶ A'eramũ 'gã Jasãu 'ga etee ipyyka erawau. 'Ga pytuna 'gã, Jejui 'ga rerowiaara 'gã netee erawau o'wyrara 'gã nupe.

'Gã nerawau 'gã neruafukaita erekou:

—Ekoay kũima'e 'gã amũ mama'e tywerete apou akou jane'wyr ipe. Kwe pe 'gã oi amunawa moyka, mama'e tywera apou akou. A'ere 'ã 'awamũ 'gã nuri jane'wyr ipe mama'e tywera apou nũ. ⁷ Jasãu 'ga futat mama'e tywera mome'wara 'gã wereko oje'wyr ipe— 'jau 'gã wafukaita 'gã nerawau. —“NaSesa 'ga rũi pẽ'wyrararetea”, e'i 'gã oree ai'i. “Jejui 'ga te pẽ'wyrara”, e'i 'gã oree ai'i— 'jau futatee 'gã Jasãu 'ga nerawau erekou eruafukaita o'wyrara 'ga upe.

⁸ A'e renupawe 'wyrara 'gã amara'neramũ. Peu ajatyka ma'e 'gã nanẽ amara'neramũ nũ. ⁹ A'erauwe 'wyrara 'gã oje'ega Jasãu 'ga upe 'ga pytuna 'gã netee:

—Pe'je ajee ka'aranũũ pe mua oree, pejewewi ore poira repyramũ. A'ere tepeo 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe 'gã ka'aranũũ monou 'gã nupe ojemepyau. A'erauwe 'gã poiri 'gã nui, 'gã monoukaa.

¹⁰ Awau opytunaiwamũ. A'erauwe Jejui 'ga rerowiaara 'gã je'egi Paulo 'ga upe, Silasi 'ga retee:

—Pe'je pejewau 'aw awi, ore'wyr awi— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'gã monoi Pereja 'jawa amunaw ipe ojewi.

Owaẽma ypy we 'gã awau judeu 'gã jatykaaw ipe. A'erauwe Paulo 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe. ¹¹ Peuwara 'gã naTesarũn ipewara 'gã 'jawe rũi. 'Gã wapyaka etee ajemogyau ee. Kwaiwete 'gã ajatykau 'ga je'ega renupa. Paulo 'ga porogytapaw ire 'gã ka'arana pypekau esaka. Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari oje'eg are rakue. Aipo ka'arana pypekau esaka.

—A'jea futat te Paulo 'ga 'ga je'ega mome'ui? Naani te ra'u nũ?— 'jau 'gã.

A'erauwe 'gã ka'arana pypekai esaka.

—A'jea futat ra'e nũ'ũ. A'jea futat 'ga 'ga je'eg imũ etee futat imome'ui ra'e. Sã'ã 'awamũ 'ga je'ega ruwa ka'aran are— 'jau 'gã imome'wau ajaupe.

¹² A'erauwe futat 'gã Paulo 'ga je'ega rerowiari ka'arana resag ire.

A'eramũ kwaiwete grego 'gã Jejui 'ga rerowiaa. Ka'aranũũ kwai ma'e kũjã 'gã nanẽ 'ga rerowiaa kwaiwete nũ.

¹³ Poje judeu 'gã, Tesarũn ipewara 'gã, 'gã nera renupa.

—Pereja 'jaw ipe 'gã oi akou Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe nũ— 'jau 'gã ajaupe.
 A'eramũ 'gã awau 'gã newiri nũ. A'eramũ 'gã peuwara 'gã mamara'neukaa 'gã nee nũ.
 —O'meramũ 'gã 'i. Oporogyta 'me te 'gã akou— 'jau 'gã awau peuwara 'gã nupe.
 A'eramũ peuwara 'gã teewi oje'egayau Paulo 'ga upe nũ, 'ga juka are afueweramũ nũ.
 14 'Gã newiri 'gã nuramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã Paulo 'ga monou ojewi.

—Ere ewau ore wi. Emÿemÿi'ĩ ewau— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga oi ojetee futat 'ga awau. 'Ga pytuna 'gã nooi 'ga rupi. Silasi 'ga Timoteo 'ga retee opytaw akou peu futat.

15 Peuwara 'gã amũ ete awau Paulo 'ga rupi 'ga irũnamũ. 'Y rupi 'gã 'ga rerawau 'ga rejaa Atenasi 'jawa amunaw ipe.

A'eramũ Paulo 'ga oje'ega monou opytuna 'gã nupe, Pereja 'jaw ipe opyta ma'efera 'gã nupe:

—“Kamẽsĩete ki pejot je rewiri, e'i 'ga pẽ nupe ai'i”, pe'je ki 'gã nupe jee— 'jau Paulo 'ga oje'ega rerawaukaa 'gã nupe.

—A'eramũ Paulo 'ga rerawarera 'gã ojewya 'ua Pereja 'jaw ipe nũ. 'Ga rerawarera 'gã 'ua oje'ega Paulo 'ga pytuna 'gã nupe: “Kamẽsĩete ki pejot je rewiri”, e'i 'ga pẽ nupe— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe opyta ma'efera 'gã awau Paulo 'ga rewiri nũ.

16 Atenasi pe Paulo 'ga akou opytuna 'gã napesaka. Opytuna 'gã nura poromukuran 'ga akou amunawa momyrũmũ. Peu maira'me a'agawa resaka. Kwaiwete maira'me a'agawa aipoa amunaw ipe. A'eramũ Paulo 'ga 'jau ojeupe: “Maira'me a'agawa etee pa 'gã wapo ra'e. Nokwaawi pa 'gã Jarejuwarete 'ga ra'e”, 'jau 'ga ojeupe u'arasigamũ akou 'gã nee, maira'me a'agawa apoara 'gã nee.

17 Poje Paulo 'ga awau judeu 'gã jatykaawa pype Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Kwaiwete judeu 'gã awau peu Jarejuwarete 'ga upe oporogytau. Judeue'ema 'gã nanẽ awau nũ. Judeue'ema 'gã agawewi. A'etea 'gã 'ga rerowiaa judeu 'gã 'jawe. A'eramũ 'gã juejue 'ga mome'u renupa.

Pe awi uẽm ire Paulo 'ga awau oporogytau 'gã amunawarete pyter ipe ajemogy tee ma'e 'gã nupe. 18 Ojemu'e ma'efera 'gã nupe Paulo 'ga awau Jejui 'ga mome'wau. Epikureu 'gã nupe, Estoiku 'gã nupe nanẽ imome'wau nũ.

—Jejui 'ga oferap rai'i nũ, amanũ re nũ— 'jau 'ga u'ama imome'wau ojemu'e ma'efera 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'jau:

—Ma'eramũ 'ga ma'ja mome'wau janee ki 'ei?— 'jau aipo 'gã ajaupe.

—Tee. Maira mũ futat nipo aipo 'ga wemiesaga omome'u janee nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

19 A'eramũ 'gã Paulo 'ga rerawau ajatykaaw ipe. Areopagu 'jaw ipe 'gã 'ga rerawau.

—Ere ajee iruukwe peu orejatykaaw ipe 'ũ— 'jau i'akwaap ma'e 'gã Paulo 'ga upe.

A'eramũ 'gã Paulo 'ga rerawau.

20 —Ejemikwaawa emome'upap ore ki 'ei. Norokwaawi we ore aipoa ki 'ei. Maran gatu te aipo ra'e a'i kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga porogytai 'gã nupe. 21 Namutat peuwara 'gã wapyakau ajemogyau morogyta yau are ra'e jepi. A'eramũ 'gã Paulo 'ga je'eg are oporenuwiweramũ.

—Soo 'ga porogyta yau renupa— 'jau 'gã ajaupe.

22-23 'Gã jatykaaw ipe owaẽm ire Paulo 'ga awau afu'ama oporogytau 'gã nupe.

—Kwaiwete te pẽmaira a'agawa. Kwaiwete te je maira a'agawa resagi tekou teamunawupaw ipe ai'i. “Maira a'agawa 'gã afutat nanimenime”, a'e je tejeupe tewau tekou kwe pe amunawa pyterimũ esaka tekou ai'i. A'ere pẽẽ ajepeja ita mojewake'emawe. “Aga ita ore aramu'am oreremikwaawe'ema maira upe”, 'jau 'upa ita are ojekwasiaa— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau. —'Ga 'ã a'jea futat nepekwaawi we. Je ete te 'ã 'ga okwaap. A'eramũ je 'awamũ 'ga mome'wau pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga u'ama 'gã nupe.

—'Ga 'ã Janeruwaretea te. 'Ga te 'ã mama'ea wapo rakue. ²⁴Ywya 'ã 'ga iapou rakue. Ywy pewara 'ã 'ga iapou rakue. Ywaga 'ga 'ã iapou rakue. 'Ga te 'ã mama'e jararetea — 'jau 'ga 'gã nupe. —Na'oga pype rüi 'ga rekoï. Naeremiapofera pype rüi 'ga rekoï. ²⁵Nitywi 'ga remifutara mü mama'ea. 'Ga te 'ã mama'e wapo rakue. A'eramü 'ga remifutara otywe'emamü. 'Ga futat te 'ã ae apou rakue. 'Ga futat 'ã ae momytupoa 'agamü rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe. ²⁶—Majepei'i etee futat 'ga 'ã küima'e 'ga apou rakue. A'e 'ga juapyrera futat 'agamü ojemomytun— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe imome'wau. —Ae ypy juapyrera te 'ã ajemogy 'agamü. 'Awamü te aje 'ã ae jemogyi okwasi'wasi'wau. 'Y amutee are 'ga 'gã monou 'gã mogyau 'gã mokwasi'wasi'wau— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

—Ae'aawera we futat 'ga okwaap. “Awamü futat nipo 'gã amü 'ari”, 'jau 'ga ojeupe 'üina— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Anure 'gã amü tamogyukat 'jau”, 'jau 'ga 'üina. 'Ga 'ã jane juejue jane kwaapa, jane 'are'emaue 'ga jane'aawa kwaapa. Jane manüawa nanë 'ga ikwaapa nü— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

²⁷—Ojee aeporokwaawiweramü 'ga ojekwaawukaa jane upe. Takwaap Jarejuwarete 'ga 'jau 'jara 'gã nupe 'ga ojekwaawukaa. ²⁸Namuku rüi futat 'ga rekoï ae wi. Muku ae wi 'ga reko re amunipo 'ã ae papawi— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —A'ere 'ga jejukai ae ree. A'eramü ae opapape'ema— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe. —Ymã te 'ã pëypy 'gã amü ka'arana pe kwasiari inuga rakue: “Jane juejue 'ga ra'yra”, 'jau 'gã ikwasiaa inuga pë nupe rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

²⁹—A'ere 'ã pëë maira a'agawa etee peapo. Maira a'agawa ra'yra nipo pëë? Naani. Janeruwarete 'ga namaira a'agawa 'jawe rüi. Pëë 'ã maira a'agawa etee iapou pejejeupe. A'ere nanarüi Janeruwarete 'ga. Janeruwarete 'ga te 'ã nae rüi wapo rakue. Okoeteete ma'e 'ga. Ojeteete futat 'ga jējuwi rakue. ³⁰Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ae resagi ete mama'e tywera aporamü rakue. “Too. Nia'wyrui 'gã. A'ere 'gã je kwaawe'ema te 'gã nerekoï. A'eramü je 'gã momape'ema ra'ne”, 'jau 'ga ojeupe 'üina rakue. Ymã te aipoa rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama. —A'ere 'ga 'awamü 'ga je'egi janeë: Pepoit pejetywer awi, 'jau 'ga 'ã janeë. Najuejue etee futat pejepoia pejetywer awi, 'jau 'ga 'ã janeë— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe. ³¹—Wemifutara 'ara rupi etee futat nipo Janeruwarete 'ga ae momapa. 'Awamü te aje 'ga 'ã küima'e 'ga amü muri imogou ae upe. A'e 'ga küima'e 'ga ae kwaap katu katu akou. Anure nipo 'ga ae majatykau wowase. Werowiarämü etee futat 'ga ae mogyau ojepyri nipo. Werowiare'ema 'gã 'ga imonou etee mama'eukwaawa rapyaw ipe. 'Ga futat poromü, Jejujamü. A'e 'ga futat 'ut amanümü 'au jane pyri rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee rai'i nü. A'jea futat aipoa. A'je'em ire amunipo 'ã 'ga nomoferawi futari 'ga rai'i— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

³²A'e renupawe küima'e 'gã amü 'ga jaita etee.

—Kuu. Manamü tee aereumera ferawi 'i nü'ü. Naenuwi pa je aereumeramü oferaw etee nü 'ea jepi nü— 'jau 'gã 'ga rerekoemäu.

A'ere amumera 'gã jemogyi etee futat 'ga renupa, 'ga jaite'ema futat. A'eramü 'gã 'jau Paulo 'ga upe:

—Anure tereporogytau'jap oree 'jau nü. Taruenup katu katu 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

³³'Gã nupe oporogytapaw ire Paulo 'ga awau 'gã nui. ³⁴A'ere amumera 'gã amü nekoï Jejui 'ga rerowiaaramü. Jejui 'ga rerowiaara 'ga amü rera Dionisio. Ojemu'e ma'efera 'ga. Küjä ëë nanë 'ga rerowiaa nü. Ëë rera Damarisi. 'Gã amü nanë Jejui 'ga rerowiaa nü.

18

¹A'e awi Paulo 'ga awau, Atenasi 'jaw awi. Korïtu pe 'ga awau nü. ²A'e pe owaëma Paulo 'ga Akira 'ga rekoa. Pötu ywy pewarera 'ga poromü Akiraramü. 'Ga remireko Prisira

ẽẽ. 'Awamue 'gã 'ua ajakawau Roma 'jaw awi. Itari ywy pewarera 'gã futat 'wyrirarete 'ga, Krautiu 'ga 'gã mua:

—Pe'je pejewau 'aw awi, Roma awi— 'jau peuwara 'gã 'wyrira 'ga 'gã nupe. —Judeuramũ pejewaupap— 'jau 'ga judeu 'gã nupe.

Roma pewarera 'gã 'ga imonou pe awi. A'eramũ Akira 'ga awau Korĩtu pe ajakawau wemireko ẽẽ retee. Wyrira roga apoara Akira 'ga.

³ Peu Paulo 'ga awau 'gã nekoaa. Paulo 'ga nanẽ taityoga apoara nũ. A'eramũ Paulo 'ga awau oporogytau 'gã nupe. A'eramũ Paulo 'ga a'e pe futat akou opyttau 'gã pyri. Wyrira roga apou 'gã pyri ime'ega ka'aranũ are.

⁴ Morowykye'ema rupi Paulo 'ga awau oporogytau judeu 'gã jatykaawa pype ajatyka ma'e 'gã nupe.

—Jejui 'ga 'ã Janeruwarete 'ga remimurera— 'jau Paulo 'ga awau imome'wau 'gã nupe, judeu 'gã nupe, grego 'gã nupe 'jau.

⁵ Ojete'e futat Paulo 'ga akou poromũ peu. Poje 'ga pytuna 'gã 'ua. Silasi 'ga Timoteo 'ga retee owaẽma 'ga upe.

Opytuna 'gã nurauwe 'ga opoia taityoga apo awi. A'eramũ futat 'ga akou Jejui 'ga mome'wau etee peuwara 'gã nupe nũ, opytuna 'gã netee nũ:

—Jejui 'ga futat Jarejuwarete 'ga remimurera— 'jau 'gã judeu 'gã nupe, 'gã mu'jau Kristu 'ga ree.

A'eramũ futat Paulo 'ga niojeri Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Ai'iwe nũ, ai'iwe nũ 'jau Paulo 'ga akou wojere'emamũ futat 'ga mome'wau 'gã nupe. ⁶ A'ere 'gã nuerowiari etee 'ga.

—O'meramũ 'ga 'i akou— 'jau etee judeu 'gã Paulo 'ga Jejui 'ga mome'uramũ.

Paulo 'ga 'gã ikurapa. A'eramũ Paulo 'ga amara'neramũ judeu 'gã nee. A'eramũ futat 'ga waity patukatukau waity tuwyrera mototoka, amara'ne resaukaa 'gã nupe.

—Jejui 'ga je 'ã amome'u pẽ nupe numiamũ. A'ere 'ã neperowiari ete 'ga. A'eramũ je 'awamũ tewau pẽ nui. Judeue'ema 'gã nupe etee je oi Jejui 'ga mome'wau nũ— 'jau 'ga waity patukatukau. —“Paulo 'ga ore monou mama'eukwaawa rapyaw ipe”, pe'je kasi jee ne. Pẽẽ futat te 'ã pẽowet— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

⁷ Awau 'gã nui. Judeue'ema 'ga rog ipe awau ojejyita. Tisiu Justo 'ga rog ipe awau. Jarejuwarete 'ga 'ga werowiat. Aipo kũima'e 'ga roga 'ũina judeu 'gã jatykaawa yse pe futat. A'eramũ 'ga awau peu. 'Ga roga pype 'ga akou Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe.

⁸ A'eramũ judeu 'gã jatykaawa raarana 'ga Jejui 'ga rerowiaa, Krisipu 'ga 'ga rerowiaa opytuna 'gã netee. Tekotee 'gã nanẽ 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramũ 'gã ojepymĩaukaa 'y pe 'gã nupe.

⁹ Ypytunimũ Janejararete 'ga ojesaukaa oporogytau Paulo 'ga upe:

—Ere je mome'wau ekou ekyjawe'em futat. ¹⁰ Je ako ene pyri. A'eramũ ene efuwepawe'emamũ futat ekou je mome'wau 'gã nupe. A'eramũ je ene rerekou tywerukare'ema 'gã nupe. Kwaiwete te 'ã je rerowiaara 'gã 'au— 'jau Jejui 'ga ojesaukaa Paulo 'ga upe.

¹¹ A'eramũ futat Paulo 'ga akou aipo 'ga 'wyr ipe etee futat Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe. Majepeja te kwara mu'aa. Ajepeja rupi 'ga akou nũ. Awau 'ga kwara 'aramũ uẽma 'gã nui.

¹² 'Wyrira yau ruramũ judeu 'gã ajatykau. A'eramũ futat Paulo 'ga ppyka 'ga rerawau Gariu 'ga upe, 'wyrira yau upe 'ga rerawau. Akaja ywy pewara 'gã nupe 'wyriraramũ akou.

¹³ —Ko 'ga kũima'e 'ga 'ut ore mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are numiamũ— 'jau 'gã 'ga rerawau 'wyrira upe. —A'ere 'ga naMoisesi 'ga remikwasiarera 'jawe rũi imome'ui oree— 'jau 'gã 'ga upe. —O'meramũ te 'ga 'i akou. Wapo ekoete 'ga akou— 'jau 'gã 'ga rerawau 'wyrira upe imome'wau.

14-15 Paulo 'ga oje'egaramet 'wyrriara 'ga upe. A'ere 'wyrriara 'ga je'egi erujewi. A'eramũ Paulo 'ga oje'ege'ema.

—Mama'e tywera 'ga iapo re te amunipo 'ã je apyakai pëje'eg are. A'ere 'ã 'ga naani. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. Pëë 'ã judeua. Pëë noko ako pejamue ekoete jepi. Pejejamiapo are miamũ pejejamueu jepi. A'eramũ je teapyakawe'em futat pë nee. Je 'ã romanũa. Pë'wyrriaramũ futat je rekoi. A'eramũ je pënemiapo are teapyakawe'em. Najukai 'ga 'ga amũ. Nakurawi 'ga 'ga amũ. 'Wyrriararetea 'ga miamũ 'ga nakurawi. Namama'e tywera rũi futat 'ga wapo. A'eramũ je teapyakawe'em pë nee— 'jau etee 'wyrriara 'ga 'ga nupe.

16 A'erauwe 'wyrriara 'ga 'gã mũ'jãu ojewi.

—Pe'je pejewau peje'jãu je wi— 'jau 'wyrriara 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'ga 'gã mũ'ëukaa ojewi.

17 A'eramũ 'gã awau amara'neramũ akou. 'Gã mara'nea 'gã nerekou. A'eramũ futat 'gã ajatykaawa raarana 'ga, Sostenesi 'ga ppyka 'ga nupãnupãu ekoete futat. 'Wyrriara 'ga, Gariu 'ga 'gã nesaka agawewi futat. A'ere 'ga rekoi esakare'ema 'jawe etee futat.

18 Korĩtu pe Paulo 'ga akou namutamutat. Poje 'ga awau aipo awi. Sëkreja 'jaw ipe 'ga awau, aipo awi. Akira 'ga awau 'ga rupi, wemireko ëë retee. Awau 'gã owaëma Sëkreja 'jaw ipe. Peu wekwaw ipe Paulo 'ga ojeapina. Ojemuapesĩpesĩga futat.

—Nan nipo je iapoi enee— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe rai'i.

U'eawer imũ iapo re 'ga ojeapina.

A'ere 'gã awau u'aa yaruu pype nũ. Awau 'gã oyaapa. Awau 'gã owaëma. 19 Efesu pe awau owaëma ojekoka. Peu futat 'gã ù'jãu. Peu futat Akira 'ga opytau Paulo 'ga wi wemireko ëë retee.

Oo enune Paulo 'ga awau judeu 'ga jatykaaw ipe Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe.

—Jejui 'ga 'ã Janeruwarete 'ga remimurera— 'jau 'ga awau 'gã nupe.

A'ere 'gã nuerowiari 'ga. A'eramũ 'gã ajamueu ee. 20 A'eramũ peuwara 'gã 'jau 'ga upe:

—'Au epyta ore pyri nũ'ũ— 'jau 'gã.

—Tee nũ'ũ. Napytaa'uweri je nũ'ũ. 21 Anure te nipo je ruri tejewya nũ. Jarejuwarete 'ga temuramũ tejewya pë pyri nũ— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

'Gã nupe oporogytapaw ire 'ga awau 'gã nui. Awau u'aa yar ipe nũ. Pe awi awau oyaapa. Awau 'ga 'y owajara katy oyaapa. 22 Sesaria pe 'ga awau ojekoka. Pe awi 'ga awau ywyrri. Awau 'ga owaëma Jerusareg ipe. Owaëma ypy we Paulo 'ga awau oporogytau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. 'Gã nupe oporogytapaw ire 'ga awau nũ. Ātioki pe awau nũ, Siria ywy pe 'up ma'e pe nũ. 23 A'e pe 'ga awau opytawaipa. Kamëšiete 'ga awau a'e awi nũ. Awau 'ga Garasi ywy raapa awau, Frigia ywy raapa. Mĩmera wemiaawa ywy pe Paulo 'ga awau akou oporogytau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe.

—Pe'je pejejemogyau 'ga rerowiaa. Pepoit futat kasi 'ga wi ne— 'jau 'ga awau akou oporogytau 'gã nupe. —Pejekyjawe'em futat pejejemogyau— 'jau 'ga akou 'gã nupe.

24 Kwe pe Paulo 'ga oo 'ga rekoramũ judeu 'ga amũ awau Efesu 'jawa amunaw ipe akou. Aporu 'ga awau akou Efesu pe. Aresãri 'jaw ipe u'at ma'efera 'ga poromũ. 25 'Ga ojemu'e Jarejuwarete 'ga porogytafer are rakue. 'Ga omome'u esage 'ga je'ega 'gã nupe. A'eramũ 'ga awau akou wemikwaawa etee imome'wau 'gã nupe. Jejui 'ga 'ga ikwaapa futat numiamũ. A'ere 'ga Juã Batista 'ga porogytafera etee ikwaawi. Juã 'ga ae pymĩ 'y pe rakue. 'Ga porogytafera etee futat 'ga ikwaapa. 'Ga remimome'ufera etee 'ga ikwaapa akou.

26 A'erauwe 'ga oi judeu 'gã jatykaaw ipe imome'wau 'gã nupe. A'jeteetewi 'ga 'ga mome'wau numiamũ. A'ere 'ga nokwaapawi. A'ea 'ga imome'u 'ga 'amamũ Akira 'ga 'ga renupa. A'erauwe 'ga oje'ega wemireko ëë upe:

—Okwaap futat 'ga numiamũ. A'jeteetewi 'ga porogytai numiamũ ï. A'ere 'ga nokwaapawi katu we ra'e. Siroo 'ga jarejepyri nũ ï, 'gã mu'jaupap Jejui 'ga porogyta are nũ ï— 'jau Akira 'ga wemireko eẽ upe.

—Nai'i. Siroo futat jane kĩa— 'jau eẽ 'ga upe.

A'erauwe Akira 'ga oje'ega 'ga upe:

—Ere ejua ore rupi. Siroo ene oroje'wyr ipe, ene mu'jau Jejui 'ga ree 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga akou ojemu'jaukaa Akira 'ga upe.

²⁷ Omu'e re Aporu 'ga awau Akaja ywy pe. “Too Akaja ywy pe 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga awau akou.

'Ga o enunewe 'ga mu'eawer ipewarera 'gã ka'arana monou ikwasiaa ajaupe.

“Pejejuka esage ki 'ga ree”, 'jau 'gã ka'arana monou ikwasiaa ajaupe.

“Jane 'jawe futat 'ga. Jejui 'ga rerowiaaramũ 'ga rekoi.

A'eramũ pẽẽ pejejejukau 'ga ree”,

'jau 'gã imonou, ajaupe ikwasiaa.

²⁸ Owaẽmawe 'ga awau judeu 'gã pyri Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe:

—Ymã te 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã ka'arana kwasiari inuga Jarejuwarete 'ga remimurama 'ga ree rakue— 'jau Aporu 'ga oporogytau 'gã nupe. —Jejui 'ga 'ã 'ga remimurera. Jejui 'ga futat 'ã jane katu'okara— 'jau 'ga judeu 'gã nupe oporogytau.

Aipo pyu 'ga 'gã moje'egawarũukare'ema futat.

19

Efesu pe Paulo 'ga rekoawet

¹ Korĩtu pe Aporu 'ga rekoramũ Paulo 'ga awau akou ywyr. Awau 'ga owaẽma Efesu pe. Peu owaẽm ire Paulo 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nekoaa. ² A'eramũ Paulo 'ga oporonupa Jarejuwarete 'ga 'Agesage are 'gã nupe:

—Amut te Janeruwarete 'ga U'agesagea pẽ nupe rai'i? Jejui 'ga pẽẽ erowiar ire rai'i?— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

—Tee. Naani nũ'ũ. Norokwaawi we te 'ã ore nanuara. A'eramũ ore 'ga orojeupe imura kwaape'ema nũ'ũ— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

³—Awỹja iapoawer imũ ajee pejepymĩukat 'y pe 'gã nupe rai'i ki 'ei?— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

—Juã Batista 'ga remiapofer imũ tee 'ga ore pymĩ 'y pe ai'i nũ'ũ— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

⁴—A'jea futat Juã 'ga oi 'gã pymĩãu. Otywer awi 'gã poiramũ 'ga 'gã pymĩãu akou rai'i. A'ere 'ã Juã 'ga 'i rai'i: “Kũima'e 'ga amũ 'ut je rewiri”, 'jau 'ga Israeu juapyrera 'gã nupe rai'i. “A'e 'ga kũima'e 'ga ki perowiat”, 'jau 'ga 'ã 'gã nupe rai'i— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'e 'ga kũima'e 'ga rera Jejui— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁵ A'e renupawe 'gã 'jau 'gã nupe:

—Awamũ ore Jejui 'ga rerowiaaramũ juejue futat. Jejui 'ga orejara— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'gã nerawau 'gã pymĩãukaa 'y pe Jejui 'ga rer imũ.

⁶ 'Gã pymĩ re Paulo 'ga opo monou 'gã apyte'rarimũ. A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesage 'ua osou 'gã nupe. Ojepype ise ypyrauwe 'gã oje'eg amuteeramũ. Janeruwarete 'ga tee 'gã wereko poromũ 'gã moje'eg amuteeu ojekwaawukaa 'gã nupe a'eramũ futat. A'eramũ 'gã akou Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe. ⁷ Kwaiwete te kũima'e 'gã. Tusi te 'gã pytuna.

⁸ Peu Paulo 'ga muapyra jay moka'jama akou 'gã pype, Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Judeu 'gã jatyaawa pype 'ga Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Okyjawe'em oporogytau 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe.

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega muri janee rakue. “Anure nipo je tejemipyyrũmera 'ga monoi pẽ nupe, pẽnemiapesagera 'ga monoi pẽ nupe”, 'jau 'ga

'ũina janee rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe. —A'eferupi tee 'ga 'ã 'awamũ 'ga muri futari imogou janee. 'Ga rera 'ã Jejui. 'Ga 'ã ae katu'ok werowiamũ — 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

⁹ Aipo 'eramũ amumera 'gã 'ga rerowiare'ema. Niporenuwiweri 'gã 'ga ree.

—Awỹja sipo ajee poromũ Jejujamũ? Nia'wryi nipo 'ga rerowiaara — 'jau 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerowiaara 'gã nowase.

Aipo 'eramũ Paulo 'ga oje'ega Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe:

—Pe'je iruukwe 'gã nui. Nuerowiari futari 'gã na'e— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau 'gã jatykaaw awi. Awau 'gã moromu'jawa 'og ipe. Tiranu 'ga peuwara 'gã mu'jara. Moromu'jawa 'og ipe 'ga awau 'gã mu'jau wojere'emamũ futat. Ai'iwe nũ, ai'iwe nũ, ai'iwe nũ 'jau 'ga awau Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau 'ga ree.

¹⁰ Mukũja kwara Paulo 'ga imu'aa peu, 'gã mu'jau akou. A'eramũ Asia ywy pewara 'gã najuejue etee futat 'ga porogyta renupa. Judeu 'gã, judeue'ema 'gã 'jau. Tesirũmera 'gã we futat 'ga porogyta renupa.

Sewa 'ga ra'yra 'gã

¹¹ A'ere Janeruwarete 'ga opãjẽ mua Paulo 'ga upe. A'eramũ aeremiapoe'ema apoukaa Paulo 'ga upe. ¹² A'eramũ 'gã amũ 'ua Paulo 'ga raity pe upe, taity peme'ri upe. A'erauwe 'gã erooi ipypiraa ojero'wu ma'e 'gã karuara 'arimũ ipypiraa. A'erauwe 'gã ojekatu'oka. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã 'arimũ nanẽ 'gã erawau nũ. Tok ipypekau'i erawau inuga 'gã 'arimũ. A'erauwe mama'eukwaawa opoia 'gã nui. Janeruwarete 'ga opãjẽ mua Paulo 'ga upe poromũ iapoukaa 'ga upe.

¹³⁻¹⁴ A'eramũ judeu 'gã amũ nanẽ awau ekoete akou kwe pe. “Mama'eukwaawa simoit 'gã nui Jejui 'ga rer imũ 'jau”, 'jau ajaupe numiamũ. Sete 'gã pytuna. Sewa 'ga ra'yra 'gã. Mainana 'wryiara 'ga futat Sewa 'ga. 'Ga ra'yra 'gã poromũ oje'eg ekoete Jejui 'ga rer imũ mama'eukwaawa upe.

—Paulo 'ga oo Jejui 'ga mome'wau oree jepi. A'eramũ ore Paulo 'ga remimome'ufera 'ga rer imũ oroje'ega pẽ nupe: Pe'je pejejepe'au 'gã nui— 'jau 'gã mama'eukwaawa upe.

¹⁵ A'ere mama'eukwaawa je'egi etee 'gã nupe:

—Jejui 'ga ore orokwaap. Paulo 'ga nanẽ ore ikwaapa nũ. A'ere ore pẽẽ norokwaawi — 'jau mama'eukwaawa 'gã nupe. —Awỹja te pẽẽ? NaJejui 'ga rerowiaara rũi pẽẽ— 'jau etee mama'eukwaawa 'gã nupe.

¹⁶ A'eramũ mama'eukwaawa rerekwara 'ga 'gã pyyka. A'eramũ futat 'gã nupãnupãnupãu 'gã naity monoronoroka. A'eramũ 'gã oka'jama jui. Typ. 'Gã ujãna jui. 'Gã muayrũyrũmũ etee 'gã monou, mama'eukwaawa ojeupe 'gã je'egamũ.

¹⁷ A'e renuw ypyrauwe Efesu pewara 'gã okyjau ajemogyau.

—Peenup te Sewa 'ga ra'yra 'gã nera?— 'jau 'gã ajaupe. —Jejui 'ga rer imũ 'gã je'eg ekoetei mama'eukwaawa upe 'ea? A'ere mama'eukwaawa rerekwara 'ga 'gã naity monoronorogi etee 'gã nui 'gã nupãnupãu etee 'ea rai'i. Noje'eg ekoetei ae 'ga rer imũ — 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ taetu 'gã okyjau Jejui 'ga rer imũ oje'eg ekoete awi. Judeu 'gã, judeue'ema 'gã netee okyjau ajemogyau nũ.

¹⁸ A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'ua ojemome'wau Paulo 'ga upe, kwaiwete.

—Ymã te noko oretyweramũ ikue 'ja. Mama'e tywera etee ore iapou ikue. A'ere ore 'awamũ ore poiri orotywera apo awi. Aruerowiar ore Jejui 'ga 'awamũ arajemogyau— 'jau 'gã 'ua ojemome'wau Paulo 'ga upe.

Peuwara 'gã nowase futat 'gã ojemome'wau.

¹⁹ Kwaiwete pãjẽa nanẽ Jejui 'ga rerowiaa nũ. A'e 'gã futat awau ka'arana upe. Aipo ka'arana mama'e tywer are 'gã mu'jau. A'ere 'gã poiri mama'e tywera apo awi. A'eramũ

'gã ka'arana rerua imajatykau iapyppyrãmũ. Mama'e tywer are amu'eawera rerua imono'oga.

A'ere 'gã tata monygi ipype. Fu iapyau inuga. Iapy re 'gã imomyawera repy mojopyrũmũ. Ka'arana repya sïkwêta miu ita 'ywope'ia. A'etea 'gã naeawyrũi futari oka'aranũũ momyawer are.

²⁰ A'eramũ Jeju 'ga rerowiaara 'gã awau ojemomytuna ajemogyau. Kwaiwete te pãjẽ 'gã Jeju 'ga rerowiaa. A'eramũ futat 'gã mama'e tywera apo awi opoia. A'eramũ 'gã nesakarera 'gã imokwasi'wau imome'wau ajaupe.

Aipo renupawe kwaiwete 'gã Jeju 'ga rerowiaa. A'eramũ futat 'gã Jeju 'ga je'ega mokwasi'wau. Amunawa moymoyka. A'eramũ futat Jeju 'ga rerowiaara 'gã ojemomytuna kwaiwete.

Efesu pewara 'gã mara'neawet

²¹ A'ere Paulo 'ga 'ũina wea'aramũ. “Marupi te je oi tekou nũ?” 'jau 'ga 'ũina. Ojeupe tee futat oporogytau. “Masetoni ywy raapa pa je oi tekou kwy. Akaja pyu 'jau tewau kwy. A'e awi futat tewau Jerusareg ipe tewaẽma 'jau kwy. Jerusareg ipe tekoteko'i re tewau Roma pe 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ũina wea'aramũ ojetee futat. Oo enune 'ga 'ũina wea'aramũ ee nũ. ²² A'eramũ 'ga ojekoty'aawa 'gã na'ne imonou wenune.

—Pe'je iruukwe pejewau je renune Masetoni ywy pe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'ga pytuna 'gã oi, Timoteo 'ga Erasto 'ga retee.

—'Au je rekoi ra'ne. Anure too pẽ newiri 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Paulo 'ga peu akou.

²³⁻²⁴ Peu 'ga rekwaw ipe 'gã amũ amara'neramũ Paulo 'ga ree. Demetriu 'ga amara'neramũ 'ga ree. Prata 'jawa apoara 'ga poromũ Demetriuramũ. Ita enyfu'gi are oporowyky ma'e 'ga. A'eramũ 'ga futat 'o'gi'i apou. Maira'me a'agawa roga 'jawewara 'ga iapou. Diana 'jawa 'gã maira.

Ojeupe Paulo 'ga Jeju 'ga mome'uramũ aipo amunawa pewara 'gã amũ Jeju 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã a'eramũ opoia omaira rerowiar awi, Diana 'jawa rerowiar awi. A'eramũ 'gã maira a'agawa ro'gi mure'ema ojeupe. A'eramũ 'o'gi'i apoara 'ga, Demetriu 'ga amara'neramũ Paulo 'ga ree.

²⁵ A'erauwe 'ga iapoara 'gã majatykau imua. A'eramũ 'ga oporogytau 'gã nupe:

—Paulo 'ga 'ã jane porowykya nuapoukaru'jawi janee. Jane moka'aranũũukare'ema nipo 'ã 'awamũ. Mama'e tywerete are 'ga 'auwara 'gã mu'ei. ²⁶ “Naeremiapoa rũi Janeruwarete 'ga”, e'i 'ã Paulo 'ga 'gã nupe. 'Agamũ maira a'agawa ro'gi'i murukare'ema 'gã nupe jane wi. “Jarejuwarete 'ga te perowiat, Jeju 'ga retee”, 'jau 'ã Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe. A'eramũ 'gã opoia kwaiwete Diana rerowiar awi. A'eramũ 'gã Jeju 'ga etee futat erowiaa ajemogyau kwaiwete. Ymã we 'ã 'auwara 'gã Asia ywy pewara 'gã netee Diana rerowiar ajemogyau kwaiwete rakue. A'ere 'ã 'awamũ Paulo 'ga ruri 'au 'gã mu'jau omair are— 'jau 'ga 'gã nupe. —Mama'e tywerete are te 'ga 'gã mu'ei akou. ²⁷ Najuejue te 'ã jane jaremaira muorypa jepi. Ipojeupawuu ma'e futat eẽ jepi. A'ere 'awamũ 'gã poipawi eẽ wi. Nuerowiaru'jawi 'gã Diana eẽ 'awamũ— 'jau Demetriu 'ga 'gã nupe. —Namuru'jawi 'gã 'awamũ 'o'gi'ia jane wi. Jane moka'aranũũukare'ema nipo 'ã 'awamũ. Opoipap 'gã 'awamũ jui— 'jau Demetriu 'ga 'gã nupe.

²⁸ A'e renupawe imajatykapyrera 'gã amara'neramũ ajemogyau Paulo 'ga ree. A'eramũ futat 'gã wafukaita:

—Efesu pewara jane. Diana futat jane maira!— 'jau 'gã wafukaita ajemogyau.

²⁹ A'e renupawe 'gã nera erooi imuãina amunawa pype. A'eramũ 'gã Paulo 'ga pytuna 'gã pyyka. Mukũja 'gã pyyka. Gaio 'ga pyyka Aristaku 'ga retee. Kwaiwete 'gã 'gã pyyka 'gã nerawau ajatykaaw ipe nũ.

³⁰ A'erauwe Paulo 'ga 'jau 'gã nupe:

—Oo je teporogytau 'gã nupe— 'jau 'ga numiamũ.

A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gã nomonoukari Paulo 'ga. ³¹ 'Wyria'ri 'gã amũ Paulo 'ga jekoty'aawa. A'eramũ 'gã oje'ega monou 'ga upe:

—Ereo kasi ne— 'jau 'gã. —Erese kasi ewau peu 'gã nesaka ne— 'jau 'gã oje'ega monou 'ga upe.

³² A'eramũ 'gã ajatykau kwaiwete 'gã nee. Ojoywaema ekoete futat 'gã ajemogyau. Ikwaapare'ema 'gã we futat ojoywaema ekoete futat ajemogyau.

³³ A'ere judeu 'gã amũ 'jau Aresãri 'ga upe:

—Ere ewau eporogytau 'gã nupe, 'gã nowase katy a'i kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe 'ga opo mowyri 'gã nupe 'gã momika numiamũ. A'ere 'gã 'ga kwaaw ire nuapyakai futari 'ga je'eg are.

³⁴ —Judeu 'ga tee ra'e— 'jau etee 'gã ajaupe.

A'eramũ ojero'waro'wau etee futat wafukaita 'ga upe.

—Efesu pewara futat ore. Diana futat te 'ã oremaira— 'jau etee 'gã 'ga upe.

Tuas ora poromukuran 'gã ajamueu wafukaita.

³⁵ Poje 'wyriara 'ga remiayuwa 'ga 'ua oje'ega 'gã nupe:

—Pe'je pejepika— 'jau 'ga 'ua 'gã nowase.

A'erauwe 'gã opika.

—Aipo peapo awi— 'jau 'ga 'ua 'gã nupe. —Efesu pewaramũ jane futat te 'ã najuejue etee futat sajejuka Diana ãã rog are— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jane futat 'ã ãã ree ojejuka ma'ea. Aipoa 'ã 'gã najuejue etee ikwaapa— 'jau 'ga 'ua 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã opika.

—Ymã te 'ã Diana a'agawa ruri u'aa janee ywag awi rakue. A'e are 'ã jane jejukai najuejue etee futat— 'jau 'ga 'ua 'gã nupe. ³⁶ —A'eramũ pãã aipo apowe'em. Najuejue etee futat 'ã jane iapoi. A'eramũ pãã pejepika. Enupa etee pejemogyau— 'jau 'ga 'ua 'gã nupe.

³⁷ —A'ere 'ã ko 'gã kũima'e 'gã perut ekoete 'au rai'i. Nakurawi agawewi 'gã 'ã janemaira. Namunarũi agawewi 'gã 'ã mama'e are. A'etea 'gã 'ã perut ekoete rai'i— 'jau 'ga oje'ega 'ua 'gã nupe.

³⁸ —Tene Demetriu 'ga oi oporogytau 'wyriara 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. —Maran gatu nipo 'ga mama'e tywera mũ apowe'em 'ga upe rai'i. Tene 'ga oi oporogytau 'ga upe. Nanuara niapoawi 'au— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹ —'Gã nupe pejeporogytaweramũ pekwap 'wyriara 'gã nowase tãmẽjẽ pejeporogytau 'gã nupe— 'jau 'ga 'ua 'gã nupe. —Naeporogytaawa rũi te 'ã 'au. A'eramũ pãã pejewau peu 'wyriara rowase pejeporogytau— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴⁰ —Kasi a'e pe jane'wyriararete 'ga amara'neramũ jane ree ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Imara'ne nipo 'gã je ree. Je ago'o te 'gã”, 'jau nipo 'ga janee— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Nafutari 'gã je rena 'wyriaramũ ojeupe ra'e”, e'i nipo 'gã janee. “Ajepeja 'ga te 'gã afutat 'wyriaramũ ra'e”, e'i nipo 'ga janee. Ai'i te 'ã pejup pejeafukaita ekoete— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴¹ Aipo 'erauwe 'ga peuwara 'gã mokwasi'wau, 'gã monou 'gã 'wyr ipe nũ. A'eramũ futat 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau pejeje'wyr ipe nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã awau.

20

Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaka 'ga ataawet

¹ Aipo teepaw ire Paulo 'ga oje'ega monou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe:

—Pe'je pejejua 'au. Taporogyta pã nupe 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe Jejui 'ga rerowiaara 'gã jatykai 'ga ree kwaiwete.

—Ko je oi tekou pē nui. Masetoni ywy pe je oi— 'jau 'ga 'gā nupe. —Tepytuna 'gā newiri je oi. Peu ako je 'gā monoi ai'i. A'eramū je tewau 'gā newiri— 'jau 'ga 'gā nupe. —Pe'je pejemogyau Jejui 'ga rerowiaa. Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne— 'jau Paulo 'ga oporogytau 'gā nupe.

Aipo 'e re 'ga awau 'gā nui opytuna 'gā newiri. ² Awau 'ga Masetoni ywy raapa, awau akou oporogytau amunaw ipewara 'gā nupe. Amunawa moymoyka akou Jejui 'ga mome'wau. A'erauwe futat Jejui 'ga rerowiaara 'gā ajemogyau worrywamū 'ga ree. Paulo 'ga awau akou 'gā mojemogyppygukaa Jejui 'ga ree. Kwaiwete te 'gā norywamū Jejui 'ga ree, 'ga rerowiaa.

—Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne— 'jau Paulo 'ga akou 'gā nupe amunawa moyka.

Kwe pe futat awau akou imome'wau 'gā nupe 'gā maku'iu. Awau Akaja ywy upe owaēma. ³ Peu 'ga opytau. Muapyr etee 'ga jay moka'jama. A'eramū 'ga o'wya Siria ywy pe numiamū. A'e pype 'ga judeu 'gā ojee miewera renuwi. A'eramū 'ga awawe'em peu. Ojewya etee 'ga 'ua Masetoni ywy pe nū.

⁴ A'eramū peuwara 'gā, Jejui 'ga rerowiaara 'gā amū 'ua 'ga rupi. Sopatro, Aristaku, Segūtu, Gaio, Timoteo, Tikiku, Trofimū. Mīmera 'gā 'ua Paulo 'ga rupi. Sopatro 'ga Pereja pewarera 'ga. Piru 'ga 'ga ruwa. Aristaku 'ga, Segūtu 'ga Tesarūn ipewarera 'gā. Gaio 'ga Teripe pewarera 'ga. Tikiku 'ga, Trofimū 'ga Asia ywy pewarera 'gā. Mīmera 'gā 'ua 'ga rupi.

Asia ywy raapa 'gā awau. Awau 'ga owaēma Firiposi 'jaw ipe. Pe awi 'gā awau Paulo 'ga renune. ⁵ Troate 'jaw ipe 'gā awau. Peu 'gā Paulo 'ga rapesaka.

Firiposi 'jaw ipe Paulo 'ga opytau je retee, Lukaramū. Firiposi 'jaw ipe ore rekoramū owaēma mani'oko'o jopype'ema 'wawa maraka upe. Ikwaw ire ore arawau yaru pype aru'aa. ⁶ Sīku oroser ire orowaēma Troate 'jaw ipe 'gā nupe. Orojenune oo ma'efera 'gā nekoaa arawau nū. Majepei tee morowykye'ema magwapa Troate 'jaw ipe arajemogyau.

⁷ Morowykye'ema piara rupi Jejui 'ga rerowiaara 'gā ajatykau 'og ywate pype ore ree. Orojemi'waa ra'ne. Orojemi'wapaw ire Paulo 'ga oporogytau 'gā nupe. Kwet kwet kwet. Morogyta tee'ia miamū 'ā iporomuku omome'uramū.

—A'erauwe futat je porogytapawi. Ai'iwe te 'ā je oi nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

Awau ypyajeaje katu. ⁸ Kwaiwete te 'gā tata mogyi imonyka orojee. ⁹ A'eramū kunumīūū 'ga amū 'ūina wapyka 'okwar ywate 'arimū 'ga porogyta renupa. Eutiku 'ga 'ūina wapyka wapykau Paulo 'ga je'eg are. Poje nipo 'ga wopeyjamū. A'eramū 'ga osea. Paulo 'ga je'ega 'ga mopeyita. A'eramū 'ga osea rakue. Poje 'ga awau wopopenamū 'okwar ywate rupi. Tii too. A'eramū futat 'ga awau amanūmū. A'eramū ajatyka ma'e 'gā awau ojypa 'ga resaka.

—Tÿÿ. Amanū futat 'ga ra'e nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁰ A'erauwe Paulo 'ga awau ojypa 'ga resaka.

—Pejemuaēm awi 'ga ree— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

A'eramū Paulo 'ga 'ga mana anuruka. A'erauwe 'ga oferapa 'gā nupe. ¹¹ 'Ga feraw ire 'gā ojeupia awau nū, 'og ywate pype nū. Ojeupir ire Paulo 'ga mani'oko'o'i pyyka imo'jamo'jau orojee ore moyka. A'eramū futat ore orojea'aramū Jejui 'ga manūawer are. A'ere Paulo 'ga oporogytau nū. Kwet kwet kwet ku'em.

¹² Awau aku'emamū. A'erauwe 'gā okwasi'wau. Awau 'gā ajemogyau oje'wyr ipe. Amanū ma'efera 'ga rerawau 'ga 'wyr ipe.

—Ekoay 'ga 'ua u'aa amanūmū oree ko. 'Okwar ywate rupi 'ga oi u'aa oree ko— 'jau 'gā aipo kunumīūū 'ga pytuna 'gā nupe. —A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawi ko nū— 'jau 'gā imome'wau 'gā nupe.

A'eramū 'gā aku'iramū ajemogyau 'ga ree.

¹³ Ku'emamū Paulo 'ga oje'ega oree:

—Pe'je iruukwe nũ. Yar ipe pekwap. Je ywyri too 'jau— 'jau 'ga oree.

A'erauwe ore jejagi yar ipe arawau Asosi 'jawa amunaw ipe.

—Asosi pe ki je rapesak pejepe— 'jau 'ga oree.

A'eramũ Paulo 'ga awau ywyri. ¹⁴Peu Paulo 'ga orojeupe 'ga waẽm ire ore arawau aipo awi. A'eramũ 'ga awau yar ipe ore rupi. Arawau orowaẽma Mitilene 'jawa amunawa upe. Arawau orojekokaipa etee peu. ¹⁵Kamẽsĩete te oroia jui nũ. Ai'iwe ore orokwapa 'ypõ'õũ pyu, Kiosi 'jawa 'ypõ'õũ pyu. Ai'iwe ore orokwapa 'ypõ'õ mũ pyu nũ, Samosi pyu nũ. Imuapyra 'ara rupi ore arawau orowaẽma Miretu 'jawa jemiar ipe. Peu futat ore orojekoka. Peu futat aru'jãu oropytau. ¹⁶A'eramũ Paulo 'ga 'jau oree:

—Efesu pe jane nipyta. Janera'nẽ jane jarekou. Kasi jane jarejatykaawa maraka nipyygi ne— 'jau 'ga oree. —Jerusareg ipe sawaẽm tãmẽjẽ 'jau, maraka renunewe 'jau, a'e te je 'ã— 'jau 'ga oree.

A'eramũ 'ga a'eramũ wa'nẽnamũ ajemogyau maraka are.

Paulo 'ga 'eawet

¹⁷Miretu 'jawa amunaw ipe owaẽm ire Paulo 'ga oje'ega monou Efesu pe, Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'gã nupe: “Pe'je pejejua je pyri. Taporogyta pẽ nupe 'jau”, 'jau 'ga oje'ega monou 'gã nupe.

¹⁸A'erauwe 'wyrriara 'gã nuri oporogytau Paulo 'ga upe:

—Pẽẽ 'ã jejekoty'aawa. Asia ywy pe je waẽm ypyrauwe ako je kwaap pejepe ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

¹⁹—Je 'ã Jejui 'ga remimonofera te. Jeporowykya 'ã Jejui 'ga mome'ua tee futat ako pẽ nupe ai'i— 'jau 'ga 'wyrriara 'gã nupe. —Tejaa'wau ako je 'gã nee otywera 'gã etyge'emamũ ai'i. Ma'eramũ te 'gã nopoiri otywer awi nũ, 'jau je tekou tejaa'wau 'gã nee ai'i.

—Judeu 'gã ako afuweramũ je ree ai'i. “Sijuka 'ga 'jau”, 'jau ako 'gã jee ai'i. A'e are nanẽ ako je te'arasigamũ tekou ai'i nũ. “Kũima'eteetea je”, 'jawe'em ako je tekou ai'i. Jejui 'ga te je amome'u 'gã nupe ai'i numiamũ. Tejerowiaraipe'ema futat ako tejee ai'i. A'ere ako 'gã je juka are etee 'gã fuweramũ ai'i— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. ²⁰—Pẽ nupe nanẽ ako je Jejui 'ga mome'wau'jau'japa pẽnog ipe tekou pẽ nupe ai'i— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. —'Gã jatykaaw ipe nanẽ ako je 'ga mome'wau tekou 'gã nupe ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

²¹—Judeu 'gã nupe, judeue'ema 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe ako je Jejui 'ga mome'wau ai'i. “Pejetywer awi pepoit. Pe'je pejejemogyau Jejui 'ga rerowiaa. Janejararetea 'ga. A'eramũ pẽẽ 'ga rerowiaa”, 'jau je ako pẽ nupe 'ga mome'wau ai'i— 'jau Paulo 'ga u'ama 'wyrriara 'gã nupe oporogytau. ²²—A'ere 'awamũ je oi Jerusareg ipe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea e'i jee: “Jerusareg ipe ekwap”, e'i jee. A'eramũ je tewau Jerusareg ipe 'awamũ. A'ere je nakwaawi 'gã tejerekoa. Ma'ja katu nipo 'gã wapo peu jee? Maran gatu nipo 'gã je rerekoi?— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

²³—“Peu nipo 'gã ene pyygi”, e'i Janeruwarete 'ga 'Agesagea jee je rekoramũ. A'eramũ nipo 'gã je pofaa je monou je munepa je mu'ama moromunepawa pype. Janeruwarete 'ga 'Agesage te 'ã e'i jee je rekoramũ. Amunawa upe je waẽmauwe, amunawa upe je waẽmauwe 'jau 'ã 'ga 'Agesagea jee— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe. ²⁴—A'ere 'ã ae 'ga rerowiaaramũ nokyjea'uweri te amanũ awi. A'eramũ nipo je teporowyky moyka futat. Jejararete 'ga te 'ã, Jejui 'ga oporowykya wapoukat jee. A'eramũ je 'ã teporowyky mateepaw are etee futat tejea'aramũ. Morogyta esage mome'ua etee futat 'ã jeporowykya. Ma'eramũ je 'ã “pe'je pejepoia pejetywer awi”, je 'i tekou 'gã nupe. “Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga jane katu'ok jaretywer awi janepoiriweramũ”, 'jau je 'ã tekou pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²⁵—Pẽ pype tekou pẽ mu'jau Jejui 'ga porogytafer are ikue. 'Ga porogytafera peenup, 'jau je 'ã tekou pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama. —A'ere nipo 'awamũ naje

resagu'jawi pejepe nũ. ²⁶ Jejui 'ga je ako imome'wau pẽ nupe ikue. A'eramũ pẽẽ 'ga rerowiare'em ire pẽẽ te futat pejejereko tywerukaa 'ga upe. ²⁷ 'Ga remifutara je 'ã imome'wau pẽ nupe. Wemifutara pẽẽ iaporamũ Janeruwarete 'ga aku'iramũ pẽ nee, 'jau je ako pẽ nupe ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²⁸ —Pẽẽ 'ã 'awamũ 'wyrriaramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea te 'ã pẽ mogyau 'wyrriaramũ 'gã nupe. A'eramũ pẽẽ pejejejukau esage 'gã nee — 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'gã nupe. —Sã'ã ae jejuka esage weymawa karupa'mĩ are. Nan tee futat pẽẽ pejejejukau esage 'gã nee. Janeruwarete 'ga 'ã wa'yra 'ga mua ijukaukaa janee rakue. A'eramũ 'ga 'ã 'agamũ janetywera moia jane wi. 'Ga manũe'em ire amunipo 'ã 'ga janetywera nomoiri futari jane wi. Werowiaaramũ 'ga jane pireita janetywer awi. A'eramũ 'ga a'eramũ janejaramũ akou. 'Ga 'ã pẽ mogyau 'wyrriaramũ werowiaara 'gã nupe. A'eramũ ki pẽẽ pejejejukau esage 'gã nee— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama.

²⁹ A'eramũ Paulo 'ga 'jau 'gã nupe:

—Akwaap je. Je o re nipo i'me ma'e 'gã amũ nuri o'meramũ pẽ nupe. “Je te je rerowiat pejepe”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. “Perowiar awi Jejui 'ga”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. Pẽ mu'jau 'me nipo 'gã nuri. Jejui 'ga rerowiar awi pẽ momoirukar are afueweramũ. 'Miara 'jawe aipo 'gã. Sã'ã 'miara jemuaẽme'ema pẽneymaw are. Nan tee futat 'gã najemuaẽmi pẽ nee. Jejui 'ga rerowiar awi pẽ momoirukaawamũ te 'gã nuri. A'eramũ pẽẽ pejejea'gwau nanuar awi. ³⁰ A'ere nipo anure pẽẽ mũ we futat pẽ' me pejejaupe pejejomojo'okawamũ — 'jau 'ga 'gã nupe. ³¹ —A'eramũ ki pẽẽ pejejea'gwau i'me ma'e 'gã nui. Muapya kwara je ako imagwapa tekou pẽ pype, Jejui 'ga mome'wau pẽ nupe ikue. “Pe'je Jejui 'ga rerowiaa pejeojere'emamũ. Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne. I'me ma'e rerowiare'ema”, 'jau je ako pẽ nupe ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau. —A'etea pẽẽ mũ 'gã 'me are pejeapyakau. A'eramũ je a'eramũ tejaa'wau pẽ nee. Au'jeteramũ je 'ã tekou pẽ mu'jau. A'jea futat jeremimome'ua. Perowiar awi i'me ma'e 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe.

³² —'Awamũ je pẽ mome'wau Jarejuwarete 'ga upe. Tojejuka 'ga pẽ nee 'jau. A'eramũ pẽẽ 'ga je'ega renupa pejejemogyau. Tepẽ poat 'ga 'jau, werowiar are 'jau. Wemiayuwa upe 'ga mama'e esage monou. A'eramũ nipo 'ga imonou pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. ³³ —Je 'ã je kwaap katu pejepe. Je 'ã, “ka'aranũña pemut ape jee”, na'ea'uweri tekou pẽ nupe. “Mama'ea pemut amũ jee”, 'jawe'em je 'ã pẽ nupe. ³⁴ Je te futat teporowykyau tekaraemã are. Tepytuna 'gã karaemã muawamũ nanẽ je 'ã je te futat teporowykyau tekou. “Pemut ape jee. Mama'ea pemut amũ jee”, na'ei je 'ã tekou pẽ nupe. Je te futat 'ã tekou teporowykyau— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe.

³⁵ —A'eramũ pẽẽ nanẽ nan tee futat iapou— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. —A'e are je 'ã pẽ mu'jau: “Pe'je pejeoporowykyau mama'e muawamũ pejejeupe, pejepytuna 'gã nupe nanẽ mama'e mua nũ”, 'jau je ako pẽ nupe ikue. Ymã te 'ã Jejui 'ga 'i rakue: “Jarejeupe mama'e muramũ janeku'iramũ jarejemogyau. A'ere jane 'ga amũ upe mama'e monoramũ te janeku'iteramũ”, e'i 'ã Jejui 'ga rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

³⁶ Oporogytapaw ire Paulo 'ga wapyka wenupy'ãu Jejui 'ga rerowiaara 'gã netee, oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

³⁷⁻³⁸ A'erauwe 'gã 'jau ajaupe:

—Oo futat 'ga jane wi— 'jau 'gã ajaupe.

A'erauwe futat 'gã ajaa'wau 'ga ree kwaiwete. Ojoo'opaw ire 'gã Paulo 'ga mana. Ojomoyka 'ga mana. 'Ga mamaw ire 'gã 'ga rerawau yaruu pe ejaa.

21

Jerusareg ipe Paulo 'ga oawet

¹ Yaruu pype aru'ar ire Paulo 'ga 'jau ywya'marimũwara 'gã nupe:

—Ko ore ruri— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

A'erauwe ywya'marimũwara 'gã je'egi oree:

—'Wei. Pe'je 'wei— 'jau 'gã oree.

Oroia ore oroyaapayayau arawau. Arawau orowaëma Kosi 'jawa 'ypõ'õüü upe. Peu ore oropytau. Ai'iwe ore oroia nũ. Arawau Rodes 'jawa jemiar ipe orojekokaipa. A'ere oroia arawau nũ. Patara 'jawa amunaw ipe arawau orojekoka. Peu futat aru'jãu yaruu awi. ² A'eramũ ore Fenisia ywy pe oo ma'e yaruu pype ete aru'aa nũ. Oroia nũ. Arawau ore arakou 'y ywyr'i etee futat. ³ Arawau 'ypõ'õ mü resaka. Sipiri 'jawa resaka.

—Mĩnamũ 'ypõ'õüü reni ra'e kũi— 'jau ore arajaupe.

A'erauwe ore imoyaawi orokwapa 'ypõ'õüü pyu. Orokwapa etee futat 'ypõ'õ atykupe katy. Arawau ore kwe katy ka'arete katy, Siria ywy katy. Arawau orowaëma ka'a ywyr'a upe nũ. A'eramũ arawau orowaëma Tiro upe. Arawau ore Tiro pe orojekoka. Peu futat aru'jãu yaruu awi. Yaruu jara 'gã karaemã 'gã enũ'ënamũ ore arawau kwe pe amunawa momyrũmũ. ⁴ Arawau Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nekoaa. A'eramũ ore arawau arajemogyau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nog ipe. Majepeja morowykye'ema magwapa arajemogyau peu Jejui 'ga rerowiaara 'gã pyri. Peuwara 'gã, Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'jau Paulo 'ga upe:

—Ereo awi Jerusareg ipe. 'Au etee eko ore pyri— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Janeruwarete 'ga 'Agesagea oje'ega oree ai'i: “Paulo 'ga nipo 'gã peu nuerekoarũi”, e'i 'ga 'Agesagea oree ai'i. A'eramũ ore eneo futare'ema— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

A'ere Paulo 'ga 'i etee:

—Oo futat je— 'ga 'i etee.

⁵ Arawawa upe iwaëmamũ ore arawau nũ, yaruu pype aru'aa nũ. Kwaiwete peuwara 'gã awau oreo resaka wemireko 'gã netee, wa'yra 'gã netee. A'eramũ ore 'yisiga pype aruapyka orojenupy'ãu oroporogytau Jarejuwarete 'ga upe, yaruu pype aru'ar enune.

⁶ Jarejuwarete 'ga upe oroporogytapaw ire Paulo 'ga oje'ega 'gã nupe:

—Orojoj ore— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe ore aru'aa oroia. Oreo resaka 'ut ma'efera 'gã nanë ojewya awau oje'wyr ipe nũ, ore ir ire nũ.

⁷ Tiro 'jaw awi ore arawau orowaëma Tolemaita 'jawa upe. Peu ore Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nekoaa nũ. A'eramũ ore peu arajemogyau 'gã pyri. Kaarup. Majepei tee oroser ire aru'aa yaruu pype nũ. ⁸ Ai'iwe ore oroia nũ. Arawau ore orojekoka Sesaria pe. Peu ore aru'jãu yaruu awi. A'eramũ futat ore aru'aru'jape'ema yara pype.

Orojekog ire ore arawawayayau Filipe 'ga rog ipe oropytau. Jejui 'ga porogyta mome'wara 'ga Filiperamũ. Jerusareg ipe Filipe 'ga rekoramũ Jejui 'ga remimonofera 'gã 'ga mogou imen manũ ma'e 'gã nupe kumi monoaramũ rakue. Aipo 'ga Filipe 'ga rog ipe arawau oropytau. ⁹ Irũpãwẽ Filipe 'ga ra'jyra. Kũjãmukua juejue 'ga ra'jyra ajemogyau. Janeruwarete 'ga porogyta mome'wara 'gã te 'ga ra'jyra nanë nũ.

¹⁰ Filipe 'ga rog ipe oropytawaipe. Peu ore rekoramũ kũima'e 'ga amũ 'ua owaëma oree. Agapu 'jawa 'ga 'ua owaëma oree Filipe 'ga rog ipe. 'Ga nanë futat Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara nũ. Judeja ywy awi 'ga 'ua.

¹¹ Owaëm ypy we Agapu 'ga opajajamũ Paulo 'ga ku'afaawa pyyka. Ojepofaa, ojepyfaa ipyu. Ojepofar ire 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—“Nan nipo 'gã 'ga pofari Jerusareg ipe”, e'i Janeruwarete 'ga 'Agesagea imome'wau jee— 'jau 'ga Paulo 'ga upe. —A'eramũ nipo 'gã nan futat ene rerekou. A'ere nipo 'gã ene monou, judeue'ema 'gã po pe ene jukaawamũ— 'jau Agapu 'ga imome'wau Paulo 'ga upe.

¹² A'e renupawe ore 'jau Paulo 'ga upe:

—Soo awi ajee Jerusareg ipe— 'jau ore 'ga upe.

¹³ A'ere Paulo 'ga 'i etee oree:

—Pe'je pejepika pejemogyau. Pejoo'o awi pejemogyau. Je mu'arasig etee te pejepe nanamũ. Oo futat je. Tene 'gã je pofari. Tene 'gã je jukai. Nakyjea'uweri ae 'ga rerowiaaramũ nanuar awi— 'jau etee Paulo 'ga oree. —Jejui 'ga te 'ã jejararetea. 'Ga te 'ã je mono peu. A'eramũ je tekyjawe'em temanũ awi— 'jau etee 'ga oree.

¹⁴ Simojeropytaukat 'ga 'jau, 'jau ore oroje'ega 'ga upe numiamũ. A'ere 'ga nore mojerowiari etee. A'eramũ ore 'jau arajaupe:

—Tene ajee 'ga oi. Janejararete 'ga te afutat 'ga oa ra'e— 'jau ore arajaupe.

¹⁵ Peu arakorako'i re ore orokaraemã mogatyrũmũ. A'ere ore arawau Jerusareg ipe. Ywuri futat ore arawau a'eramũ futat. ¹⁶ Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ awau ore rupi. Sesaria pewarera 'gã amũ awau ore rupi. Jerusareg ipe orowaem ire ore rupi oo ma'efera 'gã futat ore rerawau Menasõ 'ga rog ipe, Sipiri pewarera 'ga rog ipe. Aipo 'ga, Menasõ 'ga, Jejui 'ga rerowiaar ymanera futat. A'eramũ ore arajemogyau 'ga pyri peu.

Tiago 'ga pyri Paulo 'ga oawet

¹⁷ Jerusareg ipe orowaem ypy we ore arawau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaka. Ore resakawe 'gã aku'iramũ ore ree. Ai'iwe Paulo 'ga ore rerawau Tiago 'ga resaka. Peu Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyriara 'gã ajatykau kwaiwete Tiago 'ga pyri. ¹⁸ Peu ojeupe ore waemamũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyriara 'gã ore rapeje'ega:

—Tepeko?— 'jau 'gã oree.

—'Wei. Ore rekoi 'wei— 'jau Paulo 'ga oje'ega 'gã nupe.

¹⁹ A'ere aruapeje'eg ire Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe, wekwawera mome'wau 'gã nupe:

—Kwe pe ako ore oi judeue'ema 'gã nupe Jejui 'ga mome'wau ikue. A'eramũ kwaiwete 'gã ajemogyau Jejui 'ga rerowiaa ai'i— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

Wekwawera mome'waupap 'gã nupe.

²⁰ A'e renupawe 'gã 'jau Paulo 'ga upe:

—A'jea futat 'ã Janeruwarete 'ga resageramũ a'i kũi. 'Aga morogyta 'ã ae muoryp a'i kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

—'Au nanẽ kwaiwete judeu 'gã Jejui 'ga rerowiari nũ. A'ere 'gã Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee iapoi we ajemogyau— 'jau 'gã imome'wau Paulo 'ga upe. ²¹ —A'ere kwe pewara 'gã nuri o'meramũ 'gã nupe rai'i. “Paulo 'ga oo akou kwe pewara 'gã judeu 'gã mu'jau tyweruu akou”, 'jau 'gã 'ua ajaupe rai'i— 'jau 'gã imome'wau Paulo 'ga upe. —“Pepoit Moisesi 'ga remimu'efer awi”, e'i Paulo 'ga awau akou 'gã nupe. “Pemojewag awi pejeja'yra”, e'i nanẽ 'ga akou 'gã nupe nũ, 'jau 'gã 'ua imome'wau ajaupe rai'i. “Jarejemiapo awi pepoit”, e'i 'ga akou judeu 'gã nupe, 'jau 'gã 'ua ajaupe rai'i— 'jau 'gã imome'wau Paulo 'ga upe.

²² —A'ere nipo 'gã 'au ene rut ene waẽma kwaawi ra'e. Maran aje jane iapoi 'gã nupe 'awamũ ene rerowiarukaawamũ 'ũ?— 'jau 'gã Paulo 'ga upe. ²³ —Nan eapo 'awamũ 'gã nupe. 'Au irũpãwẽ 'gã nuwi, ore orojesaukat Jarejuwarete 'ga upe 'jara 'gã. Jarejuwarete 'ga upe 'gã jekatu'ogi u'eawer imũ futat. ²⁴ A'eramũ ene nanẽ ewau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã nupi— 'jau 'gã Paulo 'ga upe. —Peu ene nanẽ ejekatu'oka Moisesi 'ga remimu'eawer imũ Jarejuwarete 'ga upe. A'ere ene ka'aranũũ monou mainana 'ga upe, 'gã pinawera mepyau 'ga upe 'jau. A'eramũ nipo judeu 'gã ojomoyka ikwaapa— 'jau 'gã 'ga upe. —“Na pa je 'ga Moisesi 'ga jaremu'eawer imũ etee futat iapoi akou ra'e”, te'i 'gã ojomoyka ikwaapa 'jau. “A'etea pa 'gã i'me oree rai'i nũ”, te'i 'gã ajaupe 'jau— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

²⁵ —Judeuramũ jane iapopawi Moisesi 'ga jaremu'eawer imũ. A'ere judeue'ema 'gã nanarũi— 'jau 'gã imome'wau Paulo 'ga upe. —Ymã te ore ka'arana monoi ikwasiaa 'gã nupe ikue. “Nan tee ki peapo”, 'jau ore imonou ikwasiaa ka'aran are 'gã nupe ikue.

—“Pe'u kasi maira'me a'agawa upe eroopyrera kumia ne. Wyra rya ki pemonykyt jui. Wy monykyr ire etee ki miaro'o peeyt i'wau. Pe'u kasi wya ne. Wy monykyre'ema nanẽ

pěẽ i'wawe'em nũ. Kũima'eramũ ae ajuemireko are akowe'em. Kũjã nanẽ nũ. Ojomen are akowe'em. Omena etee futat erekou. Ae nanẽ wemirekoa etee futat erekou nũ”, 'jau ore ikwasiaa imonou 'gã nupe ikue— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

²⁶ Ai'iwe Paulo 'ga awau irũpãwẽ 'gã nupi. A'eramũ 'gã juejue ojekatu'oka Jarejuwarete 'ga upe Moisesi 'ga je'eger imũ. A'ere awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe oporogytau mainana 'ga upe.

—Morowykye'ema mũ magwaw ire ore jekatu'opawi. A'eramũ ki ene wyra amũ iapisau iapyau oree juejue. Je tamepy orojee ene upe 'jau— 'jau 'ga mainana 'ga upe.

Paulo 'ga ppykawet

²⁷ Morowykye'ema teepap ja'wyja'wyrãmũ Paulo 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. A'e pe judeu 'gã amũ 'ga resaka, Asia ywy awi 'ut ma'efera 'gã 'ga resaka. A'e 'gã Paulo 'ga ppyka 'ga ku'a are. ²⁸ 'Ga ppyg ire 'gã 'ga reruafukaita 'ga rerekou:

—Pe'je pejejua 'ga ppyka ore pyri. Koa kũima'e 'ga ppyka ore pyri. Kwe pe 'ga oi 'gã mu'jau tywet rakue— 'jau 'gã 'gã nupe. —“Peapo awi Moisesi 'ga remimu'efer imũ”, e'i 'ga 'gã nupe rakue. “Judeu 'gã nia'wyrĩ”, e'i 'ga rakue. “Janeruwarete 'ga mogytaawa nia'wyrĩ”, e'i 'ga rakue— 'jau futatee 'gã 'gã nupe. —A'ere 'ga 'ã 'awamũ judeue'ema 'gã neruri erosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe— 'jau 'gã 'ga rerekou eruafukaita 'gã nupe. —Judeue'ema 'gã ae nuerurarũi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. A'etea 'ga werut 'gã 'au — 'jau 'gã 'ga reruafukaita erekou.

²⁹ Jerusarega momyrũaw ipe 'gã Paulo 'ga resaka rai'i. Judeue'ema 'ga amũ 'ga rewiri ekoramũ rai'i. Efesu pewara 'ga, Trofimũ 'ga akou 'ga rewiri rai'i. A'eramũ 'gã nesakarera 'gã Paulo 'ga resaka Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe.

—Judeue'ema 'ga nipo 'ga werut erosou— 'jau 'gã ajaupe.

Nuesagi agawewi 'gã judeue'ema 'ga amũ 'ga pyri. A'etea 'gã aipo 'jau ajaupe. A'eramũ 'gã a'eramũ Paulo 'ga ppyka eruafukaita erekou.

³⁰ Aipo 'gã 'eramũ tesirũmera 'gã 'ua ajatykau 'ga ppykarera 'gã poaa Paulo 'ga ree. 'Ga rerawau eroyryryka enuẽma ukupepe. 'Okwara rawopytyma 'ga wi.

A'erauwe 'gã wafukaita ajaupe:

—Pe'je pejejua. Sijuka 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

³¹ A'ea kũima'e 'ga amũ enupa. A'eramũ 'ga ujãna jefaruu piara rupi.

—Ejot. Ekoay nipo 'ã 'gã ajuapisau 'ja— 'jau 'ga awau jefaruu 'ga upe.

³² A'erauwe jefaruu 'gã 'wyrĩari 'ga jefaruu 'gã majatykai erawau. A'erauwe jefaruu 'gã nuri ujãna. Peu we 'gã jefaruu 'gã nesaka. A'erauwe 'gã poiri Paulo 'ga nupã awi.

³³ A'erauwe jefaruu 'gã 'wyrĩari 'ga oi Paulo 'ga rerowyka 'ga ppyka. A'erauwe 'ga 'i jefaruu 'gã nupe:

—Pe'je pejejua 'ga pofaa itaju pyu— 'jau 'ga jefaruu 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ga pofaa. Mukũja itaju pyu 'ga pofaa.

'Ga pofar ire 'wyrĩara 'ga 'jau Paulo 'ga nupãarera 'gã nupe:

—Awỹja 'ga ki 'ei? Ma'ja 'ga iapou ra'e ki 'ei?— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴ A'ere 'gã afukafukai ekoete tee futat waewaemamũ. A'eramũ 'gã ikwaape'ema. A'erauwe jefaruu 'gã 'wyrĩari 'ga je'egi:

—Pe'je 'ga rerawau jareje'wyr ipe— 'jau 'ga jefaruu 'gã nupe.

³⁵⁻³⁶ A'erauwe 'gã 'ga rerawau oje'wyrã 'og ywate pe. 'Og ywate jeupiawa upe Paulo 'ga rerowaẽm ja'wyja'wyrãmũ mytuna 'gã 'ua ujãna jefaruu 'gã newiri wafukaita:

—Pe'je sijuka futat 'ga— 'jau mytuna 'gã 'ua jefaruu 'gã nepejãna.

A'erauwe jefaruu 'gã Paulo 'ga rupia. Wam. Ojasi'y'warimũ 'ga rerawau 'ga rorojeu-pia.

'Gã nupe Paulo 'ga 'eawet

³⁷ Werose ja'wyja'wyrãuwe Paulo 'ga oje'ega jefaruu 'wyrĩari 'ga upe:

—Tene je je'egi enee ra'ne. Toporogyta enee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

—Kuu. Jeje'ega futat nipo ereapo ki sa? ³⁸ Nuapoi sipo 'ga jeje'ega pa, a'e naje 'ã re'ã— 'jau jefaruu 'gã 'wyria'ri 'ga 'ga upe. —NaRoma 'wyriararete muearera rûi nipo ene ki sa? 'Awamue futat ako Egitu ywy pewarera 'ga aparupisi ma'efera 'gã nerooi 'wyriara mueu ai'i. Kwaturu miu aparupisi ma'efera 'gã 'ga erawau ai'i— 'jau 'ga imome'wau Paulo 'ga upe. —Amunawe'em ipe ako 'ga 'gã nerawau 'wyriara mueu akójai'i. Na'efera rûi nipo ene ki sa?— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

³⁹—Naani nû'û. Judeua te je nû'û. Tarsu pe te je 'ari ikue. Sirisia ywy pe te Tarsu ruwi nû'û. Tuwuu te aipoa Tarsua— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'wyria'ri 'ga upe. —Tene je je'egi 'gã nupe— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'gã 'wyria'ri 'ga upe.

⁴⁰—Nai'i— 'jau 'ga.

A'erauwe Paulo 'ga u'ama ojeupiawa 'arimû opo mowya 'gã nupe 'gã momika. 'Gã je'ega apou 'gã nupe. 'Gã momika etee 'gã mogyau. A'eramû Paulo 'ga oje'ega 'gã nupe. Judeu 'gã je'egarete 'ga iapou 'gã nupe, epyreu 'jawa apou 'gã nupe.

22

¹—Pe'je pejeapyakau je ree. Tejekwawera je amome'u pẽ nupe. A'eramû pẽ pejeapyakau jeporogyta are— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²—Kuu. Janeje'ega futat nipo 'ga wapo— 'jau 'gã ajaupe.

A'erauwe 'gã nuwi wapyakau etee oje'ega 'ga iaporamû.

³—Je 'ã judeua te— 'jau Paulo 'ga oje'ega 'gã nupe. —Tarsu pe u'at ma'efera te 'ã je. Sirisia ywy pe u'at ma'efera te 'ã je. Tearanuw ire te je oi Jerusareg ipe, tejemu'jau ikue. Gamarietu 'ga upe tejemu'jaukaa ikue. 'Ga te je mu'jau Moisesi 'ga remikwasiarer are ikue. Jarejuwarete 'ga je'eg are 'ga je mu'jau ikue. A'eramû je 'ã pẽ 'jawe etee futat tekou Jarejuwarete 'ga rerowiaaramû. 'Ga remifutara etee te je aapo— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama. ⁴—Ymã te jemara'neramû Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee ikue. A'eramû je 'gã nerekou tyweaete. Je 'gã pyyka 'gã monou moromunepawa pype 'gã munepa ikue. Kûima'e, kûjã. Mîmera 'gã je ipyyka imonou imunepa ikue. “Tomomoirukat 'gã Jejui 'ga rerowiar awi 'jau”, 'jau je tejeupe ikue numiamû. “Ga wi 'gã poire'em ire je 'gã apisiukaa 'gã nupe”, 'jau je ikue— 'jau Paulo 'ga imome'wau. ⁵—Mainana 'wyriararete 'ga oje'ẽma'e 'gã netee nanẽ futat ikwaapa nû. 'Ga futat ka'arana kwasiaa imua jee ikue. Damasco pewara 'gã nupe je eroopyramû 'ga ka'arana kwasiaa imua jee ikue. A'eramû je tewau 'gã nupe ikue numiamû. Jejui 'ga rerowiaara 'gã pyyka tewauramet futat ikue numiamû. “Tapofat 'gã erua Jerusareg ipe”, 'jau je ikue numiamû— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

⁶—A'ere je Damasco pe je waẽm ja'wyja'wyrauwe tata eny 'jawewara ruri ojypa ywag awi jee ikue. Ajeaje katu kwara ruwamû tata eny 'jawewara 'ua jee. Enyfuk te aipoa tata eny 'jawewara. A'eramû je enywyter ipe futat te'ama. ⁷ Eny resakawe je tewau te'aa ywyu teyyita eny awi. Je o je 'arauwe 'ga amû oje'ega jee: “Ma'eramû te je rereko tywerete ape, ki Saulo?” 'jau 'ga jee— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁸—Tejeupe 'ga je'egamû je 'jau 'ga upe: “Awÿja te poromû oje'eg jee, ki Ku'jyp?” 'jau je 'ga upe. “Je Jejuijamû aje'eg enee. Nasare pe waranup ma'efera je”, 'jau 'ga jee. “Je 'ã je rereko tywerete ape”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁹—Jeirû 'gã eny resaka futat numiamû. A'ere 'gã nuenuwi Jejui 'ga je upe ije'ega ikue. Je etee futat 'ga je'ega renupa. ¹⁰ A'eramû je 'jau 'ga upe: “Ma'ja te je aapo enee 'awamû?” 'jau je 'ga upe.

—Aipo ojeupe je 'eramû 'ga oje'ega mua jee: “Efu'am ewau Damasco pe. Peu 'ga amû tene mu'e je ree eneremiaporam are 'jau”, 'jau 'ga jee oje'ega mua jee ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

¹¹—A'ere je najereai. Aipo renyfera je reawowep. A'eramû jeirûa 'gã je popyyka je rerawau Damasco pe. ¹² Peu je waẽm ire Ananiasi 'ga 'ua oporogytau jee. Ananiasi 'ga

Janeruwarete 'ga rerowiaararetea. Moisesi 'ga remikwasiarer imũ nanẽ 'ga mama'e apou nũ. A'eramũ peuwara 'gã judeu 'gã 'ga pojeupa ajemogyau. ¹³ A'e 'ga 'ua oje'ega jee— 'jau Paulo 'ga imome'wau. —“Awamũ ene Jejui 'ga rerowiaaramũ ereko je 'jawe”, 'jau 'ga jee. “A'eramũ je ene mamã'jãu”, 'jau 'ga jee— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe. —A'erauwe je temã'jãu tejearamũ nũ. ¹⁴ A'ere Ananiasi 'ga 'jau jee: “Ymã we te 'ã Janeruwarete 'ga ene pyyrũi rakue”, 'jau 'ga jee. “Janeypy 'gã 'ã 'ga rerowiaa rakue. 'Ga futat ene mut wemifutara kwaawukaa enee”, 'jau 'ga jee. “Ga ra'yra 'ga futat oje'eg enee, ojesaukaa enee rai'i. Mama'e tywera apoare'ema 'ga ojesaukat enee rai'i”, 'jau Ananiasi 'ga jee— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe. ¹⁵ —“Ene futat 'awamũ ereko 'ga porogyta mome'waramũ”, 'jau 'ga jee. “Ejemiesagera mome'wau ekou 'gã nupe, ejemienuwera retee”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

¹⁶ —Aipo 'e re Ananiasi 'ga 'jau jee: “Ere efu'ama jui. Eje'ega Jejui 'ga upe”, 'jau 'ga jee. “Ojeupe eneje'egamũ 'ga enetywera tomoit ene wi 'jau”, 'jau 'ga jee— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe. —“Aipo ene iapo re je ene pymãu 'y pe 'jau”, 'jau 'ga jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

—A'erauwe je je'egi Jejui 'ga upe. 'Ga upe je je'eg ire 'ga je pymãu 'y pe— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe.

¹⁷ —A'ere je tejua tewau Jerusareg ipe ikue nũ. 'Au tewaẽm ire je tewau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe teporogytau Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁸ Ojeupe je porogyta je 'amamũ Janejararete 'ga ojesaukaa jee. A'eramũ 'ga 'jau jee: “Ekwap kamẽsiete Jerusareg awi. 'Auwara 'gã naje rerowiari, ene je mome'uramũ ne”, 'jau Jejui 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹⁹ —A'eramũ je 'jau Jarejararete 'ga upe: “A'jea futat ako je ymã ene rerowiaara 'gã pyygi ikue. 'Gã jatykaaw ipe 'gã pyyka tekou ikue, 'gã nupãu tekou ikue”, 'jau je 'ga upe. ²⁰ “Estevão 'ga ako ene mome'wara ikue. A'ere je 'ga jukaramũ 'ga resagi te'ama ikue. 'Ga jukaara 'gã naitya je iarũmũ te'ama ikue. Je nanẽ 'ga jukaa futaa ikue nũ”, 'jau je Jejui 'ga upe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

²¹ —A'eramũ Jejui 'ga 'jau jee: “Ekwap 'aw awi, Jerusareg awi. Ekwap kwe pe mukuwara 'gã nupe je mome'wau”, 'jau 'ga jee ikue. “Judeue'ema 'gã nupe je mome'wau ewau muku”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

²² A'eramũ aipo renupa taetu najuejue etee futat wafukaita nũ. “Judeue'ema 'gã nupe je mome'wau ewau”, 'jau 'ga jee ikue ojeupe 'e renupa taetu wafukaju'japa ajaupe nũ:

—Pe'je ajee 'ga sijuka futat. Nia'wyri futari 'ga ra'e— 'jau 'gã wafukaita ajaupe.

²³ Ojomoyka wafukaita. A'eramũ futat weteyrũ mososoka ipatukau. 'Yja mosimoa imonou ywau. 'Gã mara'nea 'gã nerekou 'yja mosimorukaa 'gã nupe. ²⁴ A'erauwe 'wyriara 'ga je'egi jefaruu upe:

—Pe'je 'ga rerawau imunepa imu'ama jarejog ipe— 'jau 'wyriara jefaruu 'gã nupe.

A'erauwe jefaruu 'gã 'ga rerosou. A'ere 'wyriara 'ga 'jau:

—Ma'eramũ 'gã ma'eramũ amara'ne ekoeteramũ 'ga ree 'ũ? Nakwaakwaawi'i pa je 'ã judeu 'gã mara'neawa 'ga ree nũ— 'jau 'wyriara 'ga 'gã mara'nea kwaape'ema.

Nokwaawi 'ga judeu 'gã je'egaretea. A'eramũ 'gã 'gã afukai are nanẽ weapyoe'emamũ nũ. A'eramũ 'ga 'gã mara'nea kwaape'ema.

A'eramũ 'wyriara 'ga 'jau jefaruu 'gã nupe:

—Pe'je 'ga nupãnupãu. Ma'ja te ereapo 'gã nupe ra'e, sa'e 'ga upe 'jau. Onupã re 'ga tomome'u janee 'jau— 'jau 'ga jefaruu 'gã nupe.

²⁵ A'eramũ 'gã 'ga pofaa 'ga nupã enune. A'eramũ Paulo 'ga 'jau jefaruu 'gã 'wyria'ri 'ga upe:

—Ma'eramũ sipo pẽẽ romanũa sinupã 'jau? Esage sipo romanũnamũ ae nupã?— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Namome'ui we je tejekwawera 'wyriara 'gã nupe. Jerekwawera renuw ire te nipo 'gã 'i pẽ nupe: “Mama'e tywera 'ga wapo futat rai'i”, 'jau nipo 'gã.

“Naani. Nuapoi 'ga mama'e tywera rai'i”, 'jau nipo 'gã. Maranamũ, “mama'e tywera 'ga wapo futat rai'i” 'eramũ 'gã je nupãukaa. “Nuapoi 'ga mama'e tywera rai'i” 'eramũ nipo 'gã je nupãukare'ema— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'gã 'wyrira'ri 'ga upe.

²⁶ A'erauwe jefaruu 'gã 'wyrira'ri 'ga oi o'wyrira 'ga upe imome'wau:

—Ma'eramũ te jane rekoi ekoete 'ga ree rai'i? “Romanũa je”, e'i 'ga oree ko nũ'ũ— 'jau 'ga awau o'wyrira upe.

²⁷ A'eramũ 'ga 'wyrira 'ga awau oje'ega Paulo 'ga upe:

—A'jea futat te ene romanũa? “Romanũa je”, e'i 'ga oree ko, 'jau 'gã 'ũ.

—A'jea futat je romanũa nũ'ũ— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'wyrira 'ga upe.

²⁸ —Je ka'aranũũ amono kwaiwete romanũ upe ikue, romanũnamũ tejekwawamũ ikue. A'eramũ je romanũnamũ tekou 'awamũ— 'jau 'wyrira 'ga Paulo 'ga upe.

—Je naani nũ'ũ. Je namonoi ka'aranũũa romanũnamũ tejekwawamũ ikue nũ'ũ— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Je peu futat romanũ ywy pe a'at ikue nũ'ũ. A'eramũ je romanũrete futat nũ'ũ— 'jau Paulo 'ga 'wyrira 'ga upe.

²⁹ Aipo renupawe 'ga upe oporonup ma'efera 'gã awau 'ga wi. Jefaruu 'wyrira 'ga nanẽ okyjau 'ga wi. “Romanũa ae nopofar ekoetea'uweri”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga okyjau 'ga wi.

Judeu 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã nowase Paulo 'ga 'eawet

³⁰ A'ere jefaruu 'wyrira 'ga 'jau: “Ma'eramũ te judeu 'gã mara'ne ekoeteramũ 'ga ree rai'i 'ũ?” 'jau 'ga ojeupe.

A'eramũ ai'iwe 'ga 'gã majatykau. Mainana 'wyrira 'gã, judeu 'gã 'wyrira'ri 'gã, 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã. Mĩmera 'gã 'ga imua imajatykau.

—Ma'ja te 'ga wapo pẽ nupe rai'i?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ jefaruu 'wyrira 'ga Paulo 'ga rerurukaa 'gã nupe nũ.

23

¹ A'eramũ Paulo 'ga osou ypy we ae upe oje'ẽma'e 'gã nesaka, 'gã jatyka 'gã nuwamũ. A'erauwe 'ga oje'ega 'gã nupe:

—Pẽẽ 'ã judeua. Je nanẽ futat judeua nũ. Namutamutat je rekoi pẽ pype. Je ako esage Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

² Aipo 'ga 'eramũ mainana 'wyrirarete 'ga amara'neramũ 'ga ree, Aniansi 'ga amara'neramũ 'ga ree. A'eramũ 'ga 'jau Paulo 'ga pyriwara 'ga upe:

—Ejurunupã 'ga a'i kũi. Aipo ne'ia'uweri ae— 'jau 'ga Paulo 'ga pyriwara 'ga upe.

³ A'eramũ Paulo 'ga 'jau 'ga upe:

—Je nupãukar ekoeteramũ te Janeruwarete 'ga ene rereko tyweretei nũ a'i kũi— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ene te 'ã nenea'wyrira. Ene te 'ã Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee ere'ỹi eapyaka je ree je renupa— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ma'eramũ ene, “enupã 'ga”, 'jau 'ga upe 'ũ? NaMoisesi 'ga remikwasiarer imũ rũi aipoa— 'jau 'ga 'ga upe. —“Nan peapo”, ere futatee 'ã ekou ae upe. A'ere 'ã ene miamũ nereapoi 'gã nupe e'eawer imũ— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

⁴ A'eramũ 'ga pyriwara 'gã amũ 'jau Paulo 'ga upe:

—Aipo ere awi 'ga upe 'gã nowase. Janeruwarete 'ga te ako 'ga omogo mainana 'wyrirareteramũ ai'i kũi— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

⁵ —Ikwaaw ire amunipo je 'ã aipo na'ei 'ga upe ra'e nũ'ũ— 'jau Paulo 'ga wenupara 'gã nupe. —Nakwaawi te 'ã je. A'eramũ je 'ã pẽ'wyrira upe aipo 'jau akiko— 'jau 'ga 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga te 'ã “Pekurap kasi peje'wyrira ne”, e'i futat rakue. A'ere je 'ã nakwaawi te. A'eramũ je 'ã pẽ'wyrira kurapa rẽwẽjẽmĩ pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

⁶ A'ere Paulo 'ga 'jau ojeupe: “Kuu. 'Gã amũ fariseua. 'Gã amũ satuseua. Naju'jaju'jawe rũi 'gã nea'aramũ mama'e are”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga wafukaita oje'ega 'gã nupe:

—Je nanē fariseua futat. Jeruwa 'ga fariseua futat rakue— 'jau 'ga wafukaita. —Arowiat futat je jaremanū re jane 'ēi tywy awi jarewywya nū 'ea. A'e rerowiarāmū te ako 'gā je pofari ai'i— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

⁷ Aipo 'erauwe satuseu 'gā ajamueu fariseu 'gā nee. ⁸ “Amanū re ae noferawu'jawi”, e'i satuseu 'gā ajaupe jepi. “Nitywi ae ywag ipe”, 'jau 'gā jepi. “Nitywi futari ae 'agera”, 'jau 'gā jepi. A'ere 'ā fariseu 'gā 'i: “A'jea futat. Ae 'agera rekoi ywag ipe. Ywag ipe nanē futat ae jemogyi nū”, 'jau 'gā jepi. ⁹ A'eramū 'gā a'eramū ajamueu, afuakaramū ajaupe. Oje'ega momoa ajaupe. A'eramū 'gā amū afu'ama. 'Gā nupe moromu'jara 'gā. Fariseu 'gā. A'eramū 'gā afu'ama oje'ega ajaupe:

—Nuapoi te 'ga 'ā mama'e tywera akou. Ywagipewara 'ga nipo oje'eg 'ga upe rai'i. 'Ga 'Agesagea nipo oje'eg 'ga upe rai'i— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'ere 'gā afukafukai etee futat. ¹⁰ A'eramū jefaruu 'gā 'wyriara 'ga 'jau ojeupe: “Tÿÿ. Omonoronorok futat te 'gā Paulo 'ga 'awamū 'wei?” 'jau 'ga ojeupe.

A'erauwe 'ga 'i jefaruu 'gā nupe:

—Pe'je 'ga rerawau peu jareje'wyr ipe 'gā nui nū. Kasi 'gā a'e pe 'ga jukai ne— 'jau 'ga jefaruu 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'ga rerawau oje'wyr ipe 'ga munepa nū.

¹¹ Ypytunimū Janejararete 'ga ojesaukaa Paulo 'ga upe:

—Erekyje kasi 'gā nui ne. Sā'ā ene je mome'ua 'au Jerusareg ipewara 'gā nupe. Nan tee futat ene ewau je mome'wau Roma pewara 'gā nupe nū— 'jau 'ga 'ga upe.

Paulo 'ga ree ifuwet ma'e

¹² Ai'iwe judeu 'gā awau ajatykau oporogytau ajaupe:

—Pe'je sijuka futat Paulo 'ga 'jau— 'jau 'gā ajaupe. —'Ga jukawe'em jane nijemi'wari futari. Jarey'wawe'em futat nanē jane nū. 'Ga juka re tāmējē futat jane jarejemi'waa nū — 'jau 'gā ajaupe. —Jarejuwarete 'ga remianuwamū te 'ā jane 'i— 'jau 'gā ajaupe.

¹³ Kwaiwete 'gā ajatykau Paulo 'ga juka are oporogytau numiamū. Kwarēta 'ga ree ifuwet ma'e 'gā pytuna. ¹⁴ A'eramū 'gā awau oporogytau mainana 'wyriara upe, judeu 'gā 'wyrriari 'gā netee:

—Jarejuwarete 'ga remianuwamū futat ore 'i ko, najuejue etee futat ko— 'jau 'gā 'gā nupe. —“Paulo 'ga jukawe'em jane nijemi'wari futari. 'Ya miamū futat jane itykure'ema”, 'jau ore ko— 'jau 'gā 'gā nupe. ¹⁵ —Eenūi 'ga oree. 'Au futat 'ga tut 'jau. “Emut 'ga 'au. Toroporogyta 'ga upe 'jau”, ere futatee jefaruu 'wyriara upe— 'jau 'gā mainana 'wyriara 'gā nupe oje'ēma'e 'gā netee. —'Ga renūjamū toroo 'ga rapesaka pe aje 'jau— 'jau 'gā 'gā nupe. —Nowaēmi futari nipo 'ga 'ua 'au. Peu ore oi 'ga rapesaka arajupa. Peu etee futat ore 'ga torojuka 'jau pe aje 'jau— 'jau 'gā mainana 'wyriara 'gā nupe.

—Nai'i. Ai'iwe nipo je 'ga renūi— 'jau mainana 'ga 'gā nupe.

¹⁶ A'ere aipo 'gā 'eramū Paulo 'ga rekowiara 'ga enuwi. A'eramū 'ga awau imome'wau Paulo 'ga upe:

—“Sijuka 'ga 'jau”, e'i 'gā enee ko— 'jau 'ga awau imome'wau Paulo 'ga upe jefaruu 'gā 'wyr ipe.

¹⁷ A'eramū Paulo 'ga 'jau jefaruu 'gā 'wyrriari 'ga upe:

—Eroo koa kunumīūū 'ga peje'wyrriara 'ga pyri. Taporogyta 'ga upe 'jau, e'i 'ga— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

¹⁸ A'eramū 'ga 'ga rerawau o'wyrriara 'ga upe:

—“Kunumīūū 'ga eroo imoporogytaukaa 'ga upe”, e'i imunewipyrrera 'ga jee. A'eramū je koromū 'ga rerua ene pyri. “Toporogyta 'ga upe 'jau”, e'i 'ga enee ra'e— 'jau 'ga 'wyrriara 'ga upe.

¹⁹ A'eramū 'wyrriara 'ga kunumīūū 'ga popyyka erawau erojepe'au'i 'gā nui oporogytau 'ga upe:

—Ma'ja are te eneporomome'uwet jee?— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁰⁻²¹ A'erauwe kunumĩũũ 'ga 'jau:

—Judeu 'gã ajatyka 'upa peu jetutyra 'ga rapesaka. Jetutyra 'ga juka are 'gã fueweramũ. A'eramũ nipo ai'iwe 'gã 'wyriara 'gã 'jau enee, “Emut 'ga oree 'au. Toroporogyta 'ga upe 'jau”, 'jau futatee nipo 'gã enee. O'meramũ enee. Kwarêta kũima'e 'gã 'up 'ga rapesaka pe yse pe— 'jau 'ga imome'wau 'wyriara 'ga upe. —“Janeruwarete 'ga remianuwamũ futat ore 'i”, e'i 'gã ko. “Paulo 'ga jukawe'em jane nijemi'wari futari. Niy'ui futari nanē nũ”, e'i 'gã ko— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —'Awamũ futat nipo 'gã nuwi eneje'ega rapesaka— 'jau kunumĩũũ 'ga 'wyriara 'ga upe.

²² A'erauwe 'wyriara 'ga oje'ega kunumĩũũ 'ga upe:

—Eremome'u kasi ajee 'gã nupe ne— 'jau 'wyriara 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga kunumĩũũ 'ga monou 'ga 'wyr ipe nũ.

'Wyriara 'ga upe Paulo 'ga monoawet

²³⁻²⁴ A'ere 'wyriara 'ga oje'ega jefaruu 'gã 'wyria'ri 'gã nupe, mukũja 'gã nupe:

—Pe'je jefaruu majatykau. Tusêtu ki jefaruua pemajatyka. Setêta ki kawaruu 'arimũ wata ma'e 'gã. Tusêtu ki aparupisawa rerekwara 'gã nanē pemajatyka nũ. Paulo 'ga upe nanē ki kawaruua peroo amũ nũ. Pejemogatyrũmap tãmějē futar iki pejejupa. Kaaruwypyaje'i tepeo 'jau. Sesaria pe Paulo 'ga teperoo ejaa jare'wyriara 'ga upe, Ferisi 'ga upe 'jau— 'jau 'wyriara 'ga 'gã nupe. ²⁵ —Ka'arana takwasiat imonou 'ga upe 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'ga upe.

²⁶ Ene 'ã ore'wyriara. Jerera 'ã Krautiu Lisia. Jaruete te ene? Paulo 'ga je amono enee.

²⁷ Judeu 'gã opyyk 'ga ai'i. A'ere 'gã “sijuka 'ga 'jau”, 'gã 'i etee ajaupe. A'ere Paulo 'ga romanũa ra'e. A'e kwaaw ire je tejemiayuwa 'gã monou 'ga pyyka judeu 'gã nui.

²⁸ A'ere je 'ga rerawau judeu 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã nupe. “Ma'ja te 'ga wapo pẽ nupe rai'i?” 'jau je 'gã nupe.

²⁹ A'ere 'gã 'i jee, “Nuapoi 'ga mama'ea Moisesi 'ga remikwasiarer imũ”, 'jau etee 'gã jee. A'ere 'ga nuapoi futari mama'e tywera janee. A'eramũ je 'ga jukaukare'ema 'gã nupe.

³⁰ A'eramũ 'ga amũ 'ua 'jau jee: “Judeu 'gã ifuewet 'ga ree”, 'jau 'ga 'ua jee. A'eramũ je 'ga monou kweramũ ene pyri. A'ere je 'ga ree ifuewet ma'e 'gã tomono enee 'jau: Pe'je pejewau peu 'ga pyri, pejeporogytau 'ga upe 'ga rowase, 'jau nipo je 'gã nupe,

'jau 'ga imonou 'ga upe ikwasiaa.

³¹ A'eramũ ppytunimũ jefaruu 'gã Paulo 'ga rerawau Sesaria pe. O'wyriara 'ga je'eg imũ etee futat 'ga rerawau. Awau owaẽma ajepeja amunaw ipe ra'ne, Ātipatriti 'jaw ipe.

³² Peu futat 'gã aku'emamũ. Ku'em ire jefaruu 'gã ojewya 'ua Jerusareg ipe nũ. A'eramũ kawaruu 'arimũ wata ma'e 'gã etee Paulo 'ga rerawau erowaẽma ³³ Sesaria pe, ka'arana rerawau imonou 'wyriara 'ga upe. Paulo 'ga nanē 'gã imonou 'ga po pe nũ. A'ere jefaruu 'gã ojewya 'ua nũ.

³⁴ A'erauwe 'wyriara 'ga ka'arana mogytau. Imogytapaw ire 'ga oporonupa ee Paulo 'ga upe:

—Ma'ape te ere'at rakue?

—Sirisia ywy pe je 'ari ikue nũũ— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

³⁵ Aipo ojeupe 'eramũ 'wyriara 'ga 'jau:

—Tene ajee ene ree ifuewet ma'e 'gã nuri owaẽma ra'ne. A'ere taenup eneje'ega 'jau— 'jau 'wyriara 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'wyriara 'ga je'egi jefaruu 'gã nupe:

—Peroo 'ga imunepa jee peu, Erote 'ga roguufer ipe— 'jau 'ga 'gã nupe.
A'eramũ jefaruu 'gã 'ga rerawau imunepa imỹina 'og ipe iawopytyma. Jefaruuna'nĩ 'gã amũ opytau 'ga resakaawamũ.

24

Paulo 'ga je'ẽwu'jagawet

¹ Sĩku oser ire mainana 'wyriararete 'ga, Ananiasi 'ga, judeu 'ga 'wyrria'ri 'gã amũ nerooi Sesaria pe. Terturu 'ga nanẽ 'ga erawau ojeupi Ferisi 'ga upe Paulo 'ga mome'wawamũ. Ananiasi 'ga Terturu 'ga rerawau oje'ega mome'waramũ 'wyrriara 'ga upe.

'Gã waẽmauwe Ferisi 'ga Paulo 'ga rerurukaa 'gã nupe. Paulo 'ga rut 'ga reserauwe,
² Terturu 'ga afu'ama oje'ega 'wyrriara 'ga upe:

—Ene 'ã ore'wyrriara. Ene 'ã eneresage oree. Ymã 'ã nitywi maruapisia jane'wyr ipe. Ene 'ã ore upe oje'ẽma'e nanuara apoukare'ema 'gã nupe. Erejejuka esage 'ã ore ree. Mama'e esagea 'ã ereapo oree jepi. A'eramũ ene ore muekõẽãina. ³ Au'jete ore muekõẽãi ape. ⁴ A'ere je teja'nẽ pype je porogytai enee. Kasi a'e pe je ete je porogytai eneporogytaramer ipe ne. A'eramũ ki ene eapyakau jeje'eg are— 'jau Terturu 'ga 'wyrriara 'ga upe.

⁵ —Koa kũima'e 'ga nia'wyrri. 'Ga 'ã ako judeu 'gã 'wyrri moyka mama'e tywera mome'wau 'gã nupe. Moromamara'neara 'ga— 'jau Terturu 'ga imome'wau 'wyrriara 'ga upe. —Jeju'i 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga tãmẽjẽ. Nasare pe waranup ma'efera 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga. Aje 'ã 'ga rekoi imome'wau. ⁶ A'eramũ 'ga judeue'ema 'ga rerawau werewi erosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ai'i— 'jau 'ga Paulo 'ga mome'wau 'wyrriara 'ga upe. —A'eramũ ore 'ga ppyka ai'i numiamũ. “Siroo 'ga 'wyrriara 'ga rowase jareporonupa ee Moisesi 'ga 'eawer imũ 'jau”, 'jau ore ai'i numiamũ. “A'jea futat pa 'ga mama'e tywera apoi rai'i, sa'e 'ga upe 'jau”, 'jau ore ai'i numiamũ. ⁷ A'ere jefaruu 'gã 'wyrriara 'ga ruri ojemomojyau oree 'ga ppyka ore wi ai'i. ⁸ A'ere 'ga ore wi 'ga ppyg ire 'jau oree ai'i: “Pe'je pejewau peu 'ga rowase pejeporogytau 'ga upe”, 'jau 'ga oree ai'i. A'eramũ ore arajua 'agamũ ai'i— 'jau 'ga 'wyrriara 'ga upe. —A'eramũ ene eporonupa ee esaka 'ga upe nũ. Tereenup 'ga je'eawer imũ etee futat 'ga porogyta ejeupe 'jau. A'jea futat 'gã je'ega, 'jau nipo 'ga pẽ nupe— 'jau Terturu 'ga 'wyrriara 'ga upe.

⁹ A'erauwe Terturu 'ga rupi 'ut ma'efera 'gã, judeu 'gã, oje'ega 'ga upe:

—A'jea futat— 'jau 'gã ojomoyka imome'wau 'ga upe.

'Wyrriara 'gã nupe Paulo 'ga jemome'uawet

¹⁰ A'erauwe Ferisi 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Ere ajee ejekwawera mome'wau oree. Taruenup 'jau— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

A'eramũ Paulo 'ga oje'ega:

—Ene 'ã namutamutat erejup 'wyrriaramũ oree. A'eramũ je teporogytau enee. Teku'iramũ tejemome'wau enee. Terekwaap mama'e tywera je iapoe'emawera 'jau — 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'ga upe. ¹¹ —Awamueuu je ruri Jerusareg ipe tewaẽma ai'i, Jarejuwarete 'ga upe teporogytaawamũ ai'i, 'ga muorypa ai'i. “Ene te 'ã eneresage oree”, 'jau je 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe. ¹² —Je 'ã namuei 'gã tekou. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe taetu aje je 'ã namuei 'gã tekou. Judeu 'gã jatykaaw ipe tewau miamũ je nakurawa'uweri 'gã jepi— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ukawõ'õ me taetu aje je 'ã namuei 'gã tekou. Ako esage te je 'ã 'gã pype numiamũ. ¹³ A'ere 'ã 'gã je je'ẽwu'jag ekoetei. A'ere 'ã je je'ẽwu'jag ekoeteara je'ega naena'e ete je kwau— 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'ga upe. ¹⁴ —Je 'ã Jarejuwarete 'ga arowiat tekou. Oreypy 'gã 'ã Jarejuwarete 'gã werowiat rakue. Jeju'i 'ga nanẽ je 'ã arowiat nũ. Jeju'i 'ga 'ã Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga. A'e 'ga je arowiat. A'ere 'ã judeu 'gã nuerowiari 'ga. A'eramũ 'gã 'ã amara'neramũ je ree— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'wyrriara 'ga upe. —Jarejuwarete 'ga

je'ega je arowiat. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiaret, Moisesi 'ga remikwasiaret. Mímera je akwaapap. ¹⁵ “Aemanũ re nipo Janeruwarete 'ga ae mũ'ëi tywy awi ae mowywyapap nũ. Ia'wyre'ema 'gã, esage ma'e 'gã. Mímera 'gã nipo 'ga imũ'jãu imowywya nũ” 'ea judeu 'gã werowiat. Je nanë erowiaa nũ. ¹⁶ A'eramũ je tekou esage Jarejuwarete 'ga rowase. Ae rowase 'jau je iapou tekou. Naapoi futari je mama'e tywera Jarejuwarete 'ga rowase— 'jau Paulo 'ga ojemome'wau 'wyriara 'ga upe.

¹⁷ —Namutat je rekoí teatau amunaw imũ ai'i. 'Awamue te je ruri tejewya Jerusareg ipe ai'i nũ. Ka'aranũ rerua tepytuna 'gã nupe ai'i. Jarejuwarete 'ga upe nanë je ape monou ai'i nũ— 'jau 'ga 'ga upe. ¹⁸⁻¹⁹ —Moisesi 'ga je'eger imũ je tewau tejauka ra'ne. A'ere je tewau tesou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ai'i. Ka'aranũa je erawau erosou 'ga upe. A'e je iaporamũ judeu 'gã amũ, Asia ywy awi 'ut ma'efera 'gã, je resaka. Nakwaiwete rũi 'gã ajemogyau je rewiri. “Nan kasi peapo ne”, na'ei agawewi je 'gã nupe. Ako esage te je 'ã 'gã pype numiamũ. A'etea 'gã je pyyk ekoete ai'i— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —A'ere 'ã 'gã jẽmĩ nuri je mome'wau 'au enee. 'Gã te amunipo 'ã 'ut je mome'wau 'au enee. ²⁰ Tene ajatyka ma'efera 'gã je mome'ui 'au enee. Tene 'gã mama'e tywera je iapoawera mome'ui enee, 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã nowase iapoawera— 'jau Paulo 'ga 'wyriara 'ga upe. ²¹ —'Gã nowase te'ama je aipo je 'i te 'gã nupe ai'i, “Amanũ re ae 'ëi tywy awi owywya nũ”, a'e je te'ama 'gã nupe 'gã nowase ai'i. A'e are te 'gã je pyyg ekoetei je rerua 'au ai'i— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'ga upe.

²² Ferisi 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã nemimu'efera rera kwaapa futat. A'eramũ 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Tene jefaruu 'wyriara 'ga ruri owaẽma ra'ne, Lisia 'ga ruri ra'ne— 'jau 'ga 'ga upe. —'Ga waẽmamũ taapyaka eneje'eg are 'jau nũ. A'jea futat pa 'ga mama'e tywera apoi rai'i, ta'e enee 'gã imome'uramũ 'jau— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

²³ A'eramũ Ferisi 'ga 'jau jefaruu 'gã 'wyria'ri 'ga upe:

—Jefaruuna'nĩ 'ga emono amũ imogou peu 'ga pyri, 'ga ree ojejuka ma'eramũ. Tene 'ga pytuna 'gã nuri 'ga resaka, mama'e rerua 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁴ A'ere, anurenure'i Ferisi 'ga wemireko ãẽ retee awau oje'ega 'ga upe. 'Ga remireko ãẽ judeua. ãẽ rera Drusila. A'eramũ Ferisi 'ga 'jau jefaruu 'ga upe:

—Ekwap Paulo 'ga rerua. Toporogyta 'ga oree 'jau. Taruapyaka Jejui 'ga mome'u are 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

Ojeupe 'ga waẽmamũ Ferisi 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Jejui 'ga emome'u oree— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga Jejui Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe. ²⁵ A'eramũ Paulo 'ga 'jau 'gã nupe:

—Mama'e tywera kasi peapo ne. Jarejuwarete 'ga je'ega peenup. Pejemu'akwaap nanë mama'e tywera apoe'em are pejekou— 'jau Paulo 'ga 'wyriara 'ga upe 'ga remireko ãẽ retee futat. —Anure nipo jane juejue jane oi jarejesaukaa Jarejuwarete 'ga rowase. A'e pe futat nipo 'ga 'gã amũ nupe 'jau: “Ene ekwap peu mama'eukwaawa rapyaw ipe. Nereenuwi jeje'ega rakue”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe. A'eramũ nipo 'ga oje'ega renuparera 'gã amũ nupe 'jau: “Ene jeje'ega ereenup rakue. A'eramũ ene ejua 'au je pyri”, 'jau nipo 'ga ore mũ upe— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

Aipo renupa Ferisi 'ga okyjau Paulo 'ga remimome'u awi.

—Au'je nipo ra'ne 'ja. Anure taapyaka ene ree 'jau nũ. Ere ewau ore wi ra'ne— 'jau 'ga Paulo 'ga upe, okyjau aipo Paulo 'ga 'eramũ.

A'erauwe 'gã Paulo 'ga rerawau erojewya imunepa imỹina nũ.

²⁶ A'ere 'wyriara 'ga 'i ojeupe etee futat: “Ka'aranũa sipo 'ga amut jee 'wei, omuẽma repyramũ 'wei”, 'jau 'wyriara 'ga ojeupe.

A'eramũ 'ga a'eramũ Paulo 'ga renũju'jau'japa kamẽsĩ'ĩsĩ'ĩ 'ga renũina 'ga moporogy-taukaa ojeupe. “Taesak 'ga ka'aranũ mura tejee 'jau kwy”, 'jau 'ga numiamũ. A'ere Paulo 'ga nomonoi futari ka'aranũũa 'ga upe.

²⁷ Mukũja kwara poromukuran Paulo 'ga akou peu. A'ere Ferisi 'ga ěmi 'wyrriaramũ 'ũi awi. Posiu Fesitu 'ga akou 'wyrriaramũ 'ga renawer ipe nũ. A'ere judeu 'gã nipoiriweri Paulo 'ga wi. A'eramũ Ferisi 'ga iapou judeu 'ga remifutar imũ etee futat 'gã nupe. A'eramũ 'ga opoire'ema Paulo 'ga wi.

25

'Wyrriararete 'ga pyri Paulo 'ga wataweramũ

¹ Muapyr etee oser ire Fesitu 'ga awau Jerusareg ipe. ² Peu mainana 'wyrriara 'gã, judeu 'gã 'wyrriari 'gã netee awau oporogytau 'ga upe. Paulo 'ga je'ẽwu'jaga 'ga upe nũ. A'ere 'gã 'jau:

³—Paulo 'ga emut 'au imoporogytaucaa oree nũ. Taruapyaka 'ga porogyta are 'jau— 'jau 'gã 'wyrriara 'ga upe.

“Simorytee 'wyrriara 'ga. A'eramũ 'ga Paulo 'ga mua janee. A'eramũ jane 'ga jukau”, 'jau 'gã ajaupe.

⁴ A'ere 'wyrriara 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Peu futat pekwap. Pẽẽ futat pekwap peu pejeporogytau 'ga upe. Sesaria pe futat te 'ã Paulo 'ga rekoi moromunepawa pype. Peu futat je oi tejewya anurenure'i nũ. ⁵ A'eramũ pẽẽ peje'wyrriara 'gã amũ monou je rupi. Peu futat 'gã tomome'u 'ga jee 'jau nũ, 'ga rowase 'jau— 'jau etee 'wyrriara 'ga 'gã nupe. —A'jea futat pa 'ga mama'e tywera apoi akou rai'i, ta'e 'gã nupe peu 'ga rowase 'gã 'ga mome'uramũ 'jau— 'jau 'wyrriara 'ga 'gã nupe.

⁶ Teis etee 'ga osea Jerusareg ipe. A'ere 'ga ojewya awau Sesaria pe nũ. Ai'iwe 'ga awau wapyka peu aemogytaaw ipe 'ũina. Oporenuwaiwamũ 'ũina 'gã imome'u are. “Maran sipo 'ga mama'e tywera mũ apoi 'gã nupe rai'i”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ futat 'ga Paulo 'ga renũina 'ga rerurukaa 'gã nupe.

⁷ Paulo 'ga reserauwe judeu 'gã Jerusareg awi 'ut ma'efera 'gã ojopowãna 'ga ree, 'ga mome'wau 'wyrriara 'ga upe:

—Nia'wyrri futari noko 'ga oree jepi. Mama'e tywera etee noko 'ga wapo oree jepi— 'jau judeu 'gã Paulo 'ga mome'wau 'wyrriara 'ga upe.

A'ere aipo 'gã 'ea naenae'i etee 'wyrriara 'ga upe.

⁸ A'erauwe Paulo 'ga 'jau 'wyrriara 'ga upe:

—Naapoa'uweri noko je mama'e tywera tekou jepi. Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee futat je mama'e apoi tekou jepi. Naapoi futari je mama'e tywera Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe jepi. 'Wyrriararete 'ga upe miamũ je mama'e tywera naapoa'uweri jepi. 'Wyrriararete 'ga je'ega je aenup tekou jepi— 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'ga upe.

⁹ A'ere Fesitu 'ga poromuorywiweramũ judeu 'gã nee. A'eramũ 'ga a'eramũ 'jau Paulo 'ga upe:

—Judeu 'gã “Emut 'ga 'au Jerusareg ipe”, e'i jee ai'i. Eneowet te ene Jerusareg ipe? Peu futat too teapyakau ene ree 'jau nũ— 'jau Fesitu 'ga 'ga upe.

¹⁰ A'eramũ Paulo 'ga 'jau 'wyrriara 'ga upe:

—Naani nũ'ũ. 'Au etee futat je rekoi nũ'ũ. Je romanũa. A'eramũ je 'au etee futat tekou ene rowase. Naapoi futari je 'ã mama'e tywera judeu 'gã nupe. Aipo 'ã erekwaap futat. ¹¹ Mama'e tywera je iapo re te amunipo 'ã je oi tejejukaukaa 'gã nupe. A'ere 'ã je naapoa'uweri te mama'e tywera. O'meramũ te 'ã 'gã 'i. 'Gã 'mea te 'gã wereko. A'eramũ ene je monowarũe'em futat 'gã nupe. Mama'e tywera je iapo re te amunipo 'ã je monoarũ ape 'gã nupe— 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'ga upe. —A'eramũ ene 'awamũ je monou jare'wyrriararete 'ga pyri etee— 'jau etee Paulo 'ga 'ga upe.

12 A'erauwe Fesitu 'ga oje'ega ojeupe oje'ẽma'e 'gã nupe:

—Amono te je 'ga peu?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã oje'ega:

—Ere ajee 'ga monou— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe 'ga oje'ega Paulo 'ga upe:

—Ko ajee je ene monoi peu, Roma pe 'wyrirarete 'ga upe, tejeupe ene'eawer imũ etee futat— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

A'erauwe 'ga Paulo 'ga rerawaukaa imunewukaa imu'ama nũ. Yaruua mũ rura poromukuran 'ga monou 'ga mu'ama 'ga munepa.

Agripa 'ga Berenise ẽẽ retee

13 Anurenure'i 'wyrirara mũ 'ua owaẽma Sesaria pe. Agripa 'ga 'ua wenyra ẽẽ retee Fesitu 'ga upe oporogytau:

—Au'jete ereko 'wyriraramũ 'gã nupe— 'jau Agripa 'ga Fesitu 'ga upe.

Wenyra ẽẽ Berenise ẽẽ retee 'ga 'ua oporogytau 'ga upe. 14 Peu 'gã nekoneko'i re Fesitu 'ga Paulo 'ga mome'wau 'gã nupe.

—Ferisi 'ga kũima'e 'ga amũ om'yi 'au moromunepawa pype rakue. 'Ga rera Paulo— 'jau Fesitu 'ga imome'wau Agripa 'ga upe.

Agripa 'ga nanẽ 'wyriraramũ.

15 —A'ere Jerusareg ipe je oramũ, mainana 'wyrirara 'gã, judeu 'gã 'wyrira'ri 'gã netee, 'gã 'ga je'ẽwu'jaga jee— 'jau Fesitu 'ga imome'wau aipoa 'wyrirara 'ga upe. —A'ere 'gã 'jau jee: “Ere 'ga jukaukaa 'gã nupe oree. 'Ga juka are orefueweramũ arajemogyau”, 'jau 'gã jee. 16 A'ere je “Naani”, 'gã nupe. “Naani. Nojuka ekoetei ae romanũa”, je 'i etee 'gã nupe— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —“Mama'e tywera apoara 'ga rowase tee ae porogytai ajatykau”, je 'i etee 'gã nupe. “A'eramũ futat ae ojojẽwu'jagaramũ ajuowase imome'wau ajaupe. Ore nan aruapo jepi”, 'jau je 'gã nupe— 'jau 'ga 'wyrirara 'ga upe.

17 —A'eramũ 'gã 'ua owaẽma. 'Gã waẽm ypyrauwe je, ai'iwe tefere'emamũ futat tewau peu aemogytaaw ipe teapyka te'ỹina. “A'jea pa 'ga mama'e tywera apoi rai'i”, ta'e 'jau, 'jau je tewau te'ỹina teapykau 'gã nee. 18 A'ere judeu 'gã 'me ate. Namama'e tywera rũi futat 'ga wapo akou janee rai'i. 19 “Nuapoi 'ga mama'ea Moisesi 'ga je'eger imũ”, 'jau futatee 'gã jee. “Jeju'i 'ga etee 'ga oo imome'wau akou kwe pe 'gã nupe” 'ea te. “Jeju'i 'ga ako amanũ rakue. A'ere 'ga ako 'ga ferawi etee rakue nũ” 'ea 'ga akou imome'wau 'gã nupe 'ea etee je enupa. A'e are judeu 'gã amara'neramũ Paulo 'ga ree rai'i, Jeju'i 'ga mome'u 'ga rekoramũ rai'i. 20 A'eramũ je 'jau Paulo 'ga upe, “Je najereapyoi etee judeu 'gã ene je'ẽwu'jag are. Enejewyriwet te ene peu ewau Jerusareg ipe ejemome'wau jee 'gã nowase?” 'jau je 'ga upe. 21 “Naani. Najeoweretei je peu nũ. Roma 'jaw ipe too 'jau. 'Wyrirarete 'ga upe too tejemome'wau 'jau”, 'jau etee 'ga jee— 'jau Fesitu 'ga Agripa 'ga upe. —A'eramũ je 'jau jefaruu 'gã nupe, “Pe'je 'ga rerawau imunepa imu'ama nũ. Anure tomono 'ga 'wyrirarete upe 'jau”, 'jau je 'gã nupe— 'jau 'ga 'ũina imome'wau 'ga upe.

22 A'eramũ Agripa 'ga 'jau Fesitu 'ga upe:

—Jeporenuwiwet je 'ga porogyta are— 'jau Agripa 'ga Fesitu 'ga upe.

—A'jea. Ai'iwe tereenup 'ga porogyta 'jau— 'jau Fesitu 'ga Agripa 'ga upe.

23 A'eramũ ai'iwe Agripa 'ga waity mojopy'rau wenyra ẽẽ retee. Waity esagea 'gã imunepa ojewi. Waity mojopy'ru re 'gã awau. Awau osou aemogytaaw ipe. Jefaruu 'gã, 'wyrira'ri 'gã netee awau. Mĩmera 'gã awau osou 'gã nupi. A'erauwe Fesitu 'ga oje'ega jefaruu 'gã nupe:

—Perut Paulo 'ga oree. “Toroporogyta enup 'ga 'jau”, e'i 'ga— 'jau 'ga 'gã nupe.

24 Paulo 'ga reserauwe Fesitu 'ga Paulo resaukaa Agripa 'ga upe:

—Koromũ noko 'ga 'ja. Ko 'ga noko judeu 'gã Jerusareg ipe je oramũ oje'ẽwu'jag jee ikue 'ja— 'jau Fesitu 'ga 'ga resaukaa Agripa 'ga upe, ajatyka ma'efera 'gã nupe we. —A'ere 'gã 'ua 'au futat 'ga je'ẽwu'jaga jee ai'i nũ, 'aga aemogytaaw ipe futat ai'i nũ. Namutamutat

'gã 'jau ajemogyau jee: “Ere 'ga jukaukaa 'gã nupe ore”, 'jau 'gã afuakaramũ jee, je rerekou — 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. ²⁵ —A'ere je “Naani. Nuapoi 'ga mama'e tywera ajukaawamũ”, je 'i etee 'gã nupe. A'eramũ Paulo 'ga futat 'jau jee: “Je mono ape 'wyriararete 'ga upe. Tajemome'u 'ga upe 'jau nũ”, 'jau 'ga jee. A'eramũ je anure nipo 'ga monou Roma pe. A'ere je nakwaawi'i etee 'ga mama'e tywera apoawera. Maran gatu nipo ene 'ga jemome'uramũ 'ga mama'e tywera iapowera mũ rekoare'ema. ²⁶ Je naekoari amũ ai'i. Ma'ja katu nipo 'ã je amono ikwasiaa 'wyriararete 'ga upe. Nitywi te 'ã ikwasiaripyra mama'e tywera 'ga iapoawera. 'Ga jemome'u re te nipo je mama'ea mũ resagi ikwasiaripyra. ²⁷ Mama'e tywera 'ga iapoe'emamũ, je nomonoa'uweri ikwasiaa 'ga upe. Naje maran mama'e kwaape'ema imonou ekoete ikwasiaa 'ga upe, a'e te je nũ ai' kũi. Mama'e a'jea te 'ã ae omono ikwasiaa nanuara upe jã'nũ'ũ, nan 'ga rekoi 'ea jã'nũ'ũ — 'jau Fesitu 'ga Agripa 'ga upe.

26

Agripa 'ga upe 'ga 'eawet

¹ A'eramũ Agripa 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Ere jemome'wau ore, ki Paulo. Taruenup eneporogyta 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga ojemome'wau 'ga upe:

² —Ene upe je jemome'ua je muekõãi je m̃ina. ³ Ene 'ã judeuramũ ore kwaap katu ape. Oreremiapoa nanẽ 'ã ene ikwaapa katu nũ. A'eramũ ene eapyakau jeje'eg are— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe.

⁴ —Jerekwawera 'ã judeu 'gã okwaap katu ajemogyau. Je kunumãa we futat tekou Jarejuwarete 'ga je'eg imũ ikue. Teje'wyr ipe miamũ je reko esagei jepi. Jerusareg ipe taetu aje je 'ã je reko esagei judeu 'gã pype. ⁵ Ma'eramũ 'gã 'ã je kwaawi katu je rekoramũ— 'jau 'ga imome'wau Agripa 'ga upe u'ama. —Je ree oporomome'uweramũ 'gã tomome'u enee. Je 'ã fariseua te. A'eramũ 'gã ojomoyka je kwaapa. Fariseu 'gã 'ã Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat wapo jepi— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe u'ama imome'wau.

⁶ —'Awamũ 'ã je rekoi “opapaw ire ae 'ëi tywy awi owywya 'ua nũ” 'e rerowiaa. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i aepy 'gã nupe rakue: “Pemanũ re je pẽ mũ'ëi tywy awi pẽ mowywya nũ”, 'jau 'ga ae upe rakue. A'ea je 'ã arowiat tekou— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe imome'wau u'ama. ⁷ —A'ea 'ã judeu 'gã juejue werowiat. A'eramũ 'ã judeu 'gã ajemogyau oporowykyau 'ga upe. “Ore manũnamũ Janeruwarete 'ga tore mũ'ë tywy awi ore monou ojepyri 'jau kwy”, 'jau 'gã 'ã ajemogyau. A'eramũ 'gã au'jeteramũ oporowykyau ajemogyau. A'ea je arowiat 'gã 'jawe. A'etea 'gã oje'jawe je erowiamũ je pyyg ekoete je munepa. Je je'ëwu'jaga ekoete 'gã nupe— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe imome'wau u'ama.

A'eramũ Paulo 'ga ojerowaka amã'jãu judeu 'gã nee oje'ega 'gã nupe:

⁸ —Ma'eramũ gatu nipo 'ã pẽẽ judeuramũ neperowiari “Jarejuwarete 'ga ae moferap” 'ea. Janepytuna 'gã 'ã najuejue etee futat werowiat “owywyt futat ae opapaw ire” 'ea. A'ere 'ã pẽẽ tekatu etee neperowiari aipoa— 'jau Paulo 'ga ojerowaka 'gã nupe oje'ega.

⁹ —Ymã te je nanẽ futat Jejui 'ga rerowiaara 'gã nereko tyweretei ikue. “Esage sipo a'ea Janeruwarete 'ga upe pa”, 'jau je ikue. A'ere aipoa nia'wyr 'ga upe rakue. ¹⁰ A'ea je aapo Jerusareg ipe ikue. Mainana 'wyrara 'gã je monou Jejui 'ga rerowiaara 'gã pyygukaa jee ikue, Nasare pe waranup ma'efera 'ga rerowiaara 'gã je ipyyka imunepa ikue. Esage ete 'gã apisiukara jee ikue. Ikwaawe'ema je rerekou ikue. ¹¹ Namutat tekou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nereko tyweaete ikue. 'Gã jatykaaw ipe tewau 'gã nupe 'gã nereko tyweaete ikue. “NaJaneruwarete 'ga remimurera rũi Jejuiamũ, tamu'eukat 'gã 'jau”, 'jau je tejeupe ikue numiamũ. “Jejui 'ga takurawukat 'gã nupe 'jau”, 'jau je tejeupe ikue numiamũ. A'ere 'gã naani. Nopoiri futari Jejui 'ga rerowiar awi. Kwaiwete je

temara'neramũ 'gã nee. A'eramũ je tewau kwe pe tekou 'gã nerekou tyweaete— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

¹² —A'eramũ je tewau Damasco pe numiamũ. Jejui 'ga rerowiaara 'gã nereko tyw-ereateawamũ je tewau numiamũ. Mainana 'wyriara 'gã je'eg imũ futat tewau tekou 'gã nerekou tyweaete numiamũ. ¹³ A'ere jewaw ipe mama'e mũ ete ijesaokari jee. Enyfyuk te. A'eramũ je te'aa ywyu eny awi. Tii. Teirũ 'gã netee futat aru'aa arawau arajupa enywyter ipe. Ajeaje katu kwara ruwamũ eny 'ari ore ree ywag awi 'ua. Kwara renya te wapyraap enyfyuga. ¹⁴ A'eramũ ore arajupa aru'aa enywyter ipe futat teirũ 'gã netee. A'eramũ Janejararete 'ga eny awi je 'aramũ oje'ega jee. Judeu je'eg imũ 'ga oje'ega jee. Epyreu 'jawa 'ga iapou jee. “Ma'eramũ te je rereko tywerete ape, ki Saulo?” 'jau 'ga jee oje'ega. “Sã'ã ene ejeymawa ejenuwe'emamũ, inupã ywya pyu, imayrũmũ. Nan tee futat je renuwe'emamũ ene te futat erejemayrũ. Je rerowiaara 'gã erereko tywerete jepi. A'eramũ je ene mayrũukaa”, 'jau 'ga jee— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe.

¹⁵ —A'eramũ je 'jau 'ga upe, “Awỹja te poromũ oje'eg jee?” 'jau je 'ga upe. “Je Jejujamũ aje'eg enee”, 'jau 'ga jee. “Je te 'ã je rereko tywerete ape”, 'jau 'ga jee ojeupe je je'egamũ — 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹⁶ —“Efu'am jui. Ajesaukat je enee. A'eramũ ene 'awamũ ewau ekou kwe pe je mome'waramũ. A'ere anure tamu'e ene 'jau. A'eramũ ene ewau ekou 'gã nupe kwe pe je mome'wau”, 'jau 'ga jee. ¹⁷ “Je te 'ã amono ene judeue'ema 'gã nupe temome'waramũ. A'eramũ nipo je tejejukau ene ree ene rekoramũ”, 'jau 'ga jee ikue. “Najudeu 'gã nũi ene resaka 'gã mogoukare'ema ene ree. Najudeue'ema 'gã nũi nanẽ nũ”, 'jau 'ga jee ikue. “Je te 'ã apyryũ ene judeue'ema 'gã nupe temome'waramũ”, 'jau 'ga jee ikue — 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁸ —“A'eramũ ene ewau 'gã mu'jau je ree, je kwaawukaa 'gã nupe, 'gã mu'akwaapa je ree”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga imome'wau Agripa 'ga upe. —“A'eramũ 'gã ene je mome'uramũ ene renupa etee. A'eramũ 'gã ajemogyau je rerowiaaramũ, Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee iapou, 'jau 'ga pẽ nupe, ere ki ewau ekou 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —“Ypytunaiwa pype wata ma'e 'jawe mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwã 'gã jemogyi. 'Arimũ wata ma'e 'jawe je rerowiaara 'gã jemogyi. A'eramũ ene ewau mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwã mũ nerua imũ'jãu jui, je rerowiarukaa 'gã nupe. ‘Mama'e esagea te ki peapo pejejaupe’, e'i 'ga pẽ nupe. ‘Tejerowiarãmũ je 'gã katu'ogi’, e'i 'ga pẽ nupe, ere ki 'gã nupe ekou. ‘A'eramũ futat je 'gã mũ'jãu tejemiayuwãmũ’, e'i 'ga pẽ nupe, ere ki 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe, imome'wau.

¹⁹ —A'eramũ je 'ã 'agamũ tekou 'ga rerowiaaramũ 'ga mome'wau 'gã nupe. 'Ga je'eg imũ futat je iapoi— 'jau 'ga imome'wau Agripa 'ga upe. ²⁰ —Damasco pe ra'ne ra'ne futat je 'ga mome'u ppyruga 'gã nupe ikue. A'ere je tewau Jerusareg ipe 'ga mome'wau nũ. A'ere Jerusareg awi je tewau Judeja ywy pewara 'gã nupe, 'ga mome'wau nũ. A'e awi je tewau judeue'ema 'gã nupe 'ga mome'wau kwe pe tekou. “Pe'je pejepoia pejetywer awi”, 'jau je 'gã nupe. “Jarejuwarete 'ga perowiat pejejemogyau. A'eramũ pẽ pejepoia pejetywer awi. A'eramũ pẽ mama'e esage apou pejejemogyau”, 'jau je 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã 'jau pẽ nupe: “Kuu. A'jea futat. 'Gã otywer awi 'gã poiri ra'e. Sã'ã 'gã neko esagea etee”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe, 'jau je 'gã nupe ikue— 'jau 'ga 'ga upe. ²¹ —Judeue'ema 'gã je imome'uramũ judeu 'gã je ppyka 'agamũ ai'i. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe je rekoramũ 'gã je ppyka ai'i. “Sijuka 'ga”, 'jau 'gã jee numiamũ. ²² A'ere Janeruwarete 'ga rekoi te 'ã je pyri. A'eramũ 'ga a'eramũ je jukaukare'ema 'gã nupe— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —A'eramũ je 'ã 'au tekou 'ga mome'wau 'gã nupe. 'Wyriat, tesirũmet. Mĩmera 'gã nupe je 'ã 'ga mome'ui tekou— 'jau 'ga 'ga upe. —Sã'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã imome'ua 'gã nupe rakue. Nan tee futat je imome'ui 'gã nupe. Moisesi 'ga remikwasiarera 'jawerimũ etee futat je rekoi imome'wau— 'jau 'ga 'ga upe.

²³ —A'ere 'ã “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga jereko tywerukari amanũmũ janee rakue”, 'jau je 'gã nupe. A'ere 'ã 'ga manũ re Janeruwarete 'ga, 'ga moferawi etee nũ. “Ga ra'ne tãmẽjẽ futat te 'ã oferap janee”, 'jau je 'gã nupe. “A'eramũ 'ga werowiamũ jane katu'oka”, 'jau je 'gã nupe— 'jau 'ga Agripa 'ga upe u'ama. —“Judeuramũ ore, judeue'emamũ pẽẽ. Mĩmeramũ futat nipo jane manũ re Janeruwarete 'ga jane mũ'jãu tywy awi jane mowywya nũ. Sã'ã Jejui 'ga ferawa. Nan futat jane ferawi nũ”, 'jau je 'gã nupe— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe imome'wau.

²⁴ Aipo Paulo 'ga 'eramũ Fesitu 'ga wafukaita 'ga upe:

—Ene'me eteete awi ekou kũi. Ene'akwaawe'ema te ene rereko kũi. Ka'arana mogytaetea te ene mo'meukat ene mogou kũi— 'jau Fesitu 'ga wafukaita Paulo 'ga upe aipo 'ga 'eramũ.

²⁵ A'eramũ Paulo 'ga 'jau 'ga upe:

—Naani nũ'ũ. Naje'mei futari je nũ'ũ. A'jea futat je 'i nũ'ũ— 'jau Paulo 'ga Fesitu 'ga upe.

²⁶ A'eramũ Paulo 'ga 'jau Agripa 'ga upe:

—Enereapyo katu jeremimome'u are. A'eramũ je tekyjawe'em imome'wau enee— 'jau 'ga Agripa 'ga upe imome'wau u'ama. —Jejui 'ga oo watau ae reape futat wemiapo apou ae upe. Najemime rũi futat 'ga oporowykya apoi. Ae reape futat 'ga iapoi akou— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁷ —Erekwaap katu futat 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega, ki Agripa? Erekwaap te 'ga je'ega mome'warera 'gã nemikwasiarera? A'jea futat ene ikwaapa katu 'ga je'ega— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe.

²⁸ A'eramũ Agripa 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—“Kamẽsĩete futat 'ga tamogo Jejui 'ga rerowiaaramũ 'jau” ere te jee?— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

²⁹ —Ëẽ. Afutat ete je pẽẽ juejue 'ga rerowiara nũ'ũ— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. —Afutat je pẽ nekoa teje'jawe. Anurenure'i sipo pejemogy je 'jawe, pẽporomuku te ra'u pejemogyau je 'jawe nũ. A'ere je teje'jawe pẽ jemogy futari. A'ere je nafutari teje'jawe pẽ pofara— 'jau Paulo 'ga u'ama Agripa 'ga upe.

³⁰ A'eramũ 'gã awau ũ'jãu 'ga wi. Fesitu 'ga, Agripa 'ga, Berenise ëẽ, 'gã pytuna 'gã. Mĩmera 'gã awau ũ'jãu 'ga wi.

³¹ —Nuapoi futari 'ga mama'e tywera amanũawamũ ra'e. Opo far ekoete te 'gã 'ga mu'ama ra'e— 'jau 'gã awau oporogytau akou ajaupe. —Mama'e tywera 'ga iapo re te amunipo 'ã 'gã 'ga jukai— 'jau 'gã ajaupe.

³² —“Wyriararete 'ga upe je oi tejemome'wau” 'e'em ire amunipo 'ã 'ga muẽmi 'awamũ futat— 'jau Agripa 'ga Fesitu 'ga upe.

27

Roma pe Paulo 'ga oawet

¹ —A'ere ako jane “Itari ywy pe simono 'ga”, jane 'i te ai'i— 'jau 'gã ajaupe.

Roma 'upa Itari ywy pe. A'eramũ 'gã Paulo 'ga monou jefaruu 'ga po pe, 'ga pyri ipofaripyrrera 'gã neewe. Juriu 'ga po pe imonou. Juriu 'ga jefaruu 'gã 'wyria'ri 'ga. A'eramũ tesirũmera 'gã 'jau 'gã nupe “Wyriararete 'ga remiayup” 'jau 'gã 'gã nupe. A'eramũ ore arawau. Je nanẽ tewau 'gã nupi, Lukaramũ.

² A'eramũ yara 'ua. Adramitiu 'jaw awi 'ua ojekoka. A'e pype futat arawau. Asia ywy pe futat aipoa yaruua awau. Jefaruu 'wyriara 'ga futat ore rerawau. A'eramũ ore aru'aa ipype. Aristaku 'ga awau ore rupi. Tesarũn ipewarera 'ga. Tesarũna 'jawa 'upa Masetoni ywy pe. Aru'ar ire ore oroia jupiwewe futat. Arawau ka'a ywyri etee futat arakou. Oropytunaapa ore nũ. ³ Ai'iwe ore arawau orowaẽma Sidom ipe. A'ere Juriu 'ga jejuka esagei Paulo 'ga ree. A'eramũ 'ga 'ga muẽmukaa yaruu awi. A'eramũ Paulo

'ga awau ojekoty'aawa 'gã nesaka. A'eramũ 'ga jekoty'aawa 'gã mama'e mua 'ga upe, 'ga remirerooramũ, 'y rupi 'ga remi'uramamũ. A'ere 'ga 'gã nesag ire ojewya 'ua, yaruu pype u'aa nũ.

⁴ A'eramũ ore oroia nũ. Arawau 'ypõ'õ atykupe katy ywytu awi. Ywytu ore monoukare'ema tpyterimũ. A'eramũ ore orokwapa 'ypõ'õ atykupe katy etee ywytu awi. Orejau katy 'ypõ'õũũ 'ũina, Sipiri 'jawa 'ũina. ⁵ Arawau 'ypõ'õ sã rowaapa 'yrewiwa aapa. Arawau kwe katy ka'aeme'ywa ppyka nũ. Arawau orowaẽma Mira 'jawa amunaw ipe. Lisi ywy pe 'upa aipoa. Peu futat ore aru'jãu. ⁶ A'e pe futat Juriu 'ga yaruu mũ resaka orojee nũ. Aresãri 'jaw awi 'ua aipo yaruua. Itari ywy pe oo ma'e futat poromũ. A'eramũ 'ga ore reru'aa ipype nũ.

⁷ Ipype aru'ar ire ore oroia nũ. A'ere ywytua nore mujãnukari. A'eramũ ore meewei arawau arakou orosea pytunũ. Tpyterimũ'i arawau arakou. Orokwapa Synito 'jawa pyu. Ay katu te ore yaawi arawau aipo 'ypõ'õũũ atykupe katy jui. A'ere ywytua ore rowopepiri etee futat. A'eramũ ore erowaka ywytu wawa katy etee futat jupe 'ypõ'õ wyri arawau arakou. 'Ypõ'õũũa Kreta 'jawa atykupe katy arawau Salmona 'jawa pyu. Salmona 'jawa 'upa 'ypõ'õ sã me. ⁸ A'eramũ ore arawau 'ypõ'õũũ rupi etee futat arakou. Ay katu te ore oi orowaẽma Jemiaresagea 'jaw ipe. Laseja 'jawa pyri 'upa aipoa Jemiaresagea. ⁹ A'e pe ore arajupa oroporomukuuramũ oropytau. Ywytua wejue opojyayramũ oree. Judeu 'gã nupe 'araiwamũ kwaw ire 'gã wea'aramũ otywera moiawer are. "Janeruwarete 'ga janetywera omoit jane wi", 'jau 'gã ajaupe. Aipo 'araiwa akou amãmyter ipe. Aipoa 'araiwa kwaw ire kwaiwete te amana, kwaiwete te ywytua nanẽ nũ. A'eramũ opojyayramũ kwe pe ae wawamũ awau yaruu pype ae ataa.

A'ere Paulo 'ga 'jau oree:

¹⁰ —'Araiwa ako okwaw ai'i. A'eramũ jane jareapyakaakau ee ra'ne. Kasi a'e pe 'aw awi jane oramũ nia'wyri janee ne— 'jau 'ga oree. —Janeyara tpywyk janee ne. Karaemã jane simonoukapaw ekoete ne. Ae 'gã we opaw ine— 'jau 'ga oree.

¹¹ A'ere yaruu waraara 'ga nuerowiari Paulo 'ga. Yaruu jara 'ga nanẽ futat 'ga rerowiare'ema nũ.

A'eramũ 'gã 'jau etee 'gã nupe:

—Naani nũ'ũ. Nipojya'uweri nũ'ũ. Soo tãmẽjẽ futat jane jarekou nũ'ũ— 'jau etee 'gã oree.

A'eramũ jefaruu 'gã 'wyria'ri 'ga 'gã nerowiaa.

¹² —'Au nia'wyri janee amana pype jane rekoa— 'jau etee 'gã jefaruu 'wyriara 'ga upe. —A'eramũ jane jarewau futat. Fenise 'jawa amunaw ipe soo esaka 'jau— 'jau etee 'gã 'ga upe.

Fenisea 'up 'ypõ'õũũ pype wẽjẽmĩ futat nũ. A'e pe ywytua nipytuui. A'eramũ 'gã 'jau:

—Soo peu, Fenise 'jaw ipe 'jau. Peu futat soo ko amana magwapa 'jau— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

Ywytuuretea 'ua 'gã nupe

¹³ Poje ywytu'i'ia 'ua oree. A'eramũ 'gã 'jau:

—Jarujete futat jane oi ra'e— 'jau etee 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã —Pe'je ajee soo etee 'ũ— 'jau nũ.

A'eramũ ore arawau aru'aa yaruu pype nũ. A'erauwe 'gã yaruu momytawa mua imatãu. A'eramũ 'gã yaruu rerekou ywywyri'i etee futat. ¹⁴ Poje ywytuuretea 'ua oree. 'Ypõ'õũũ 'arimũ opytu mua oree. A'ea futat yaruu moyyita imotomotomoga oree.

¹⁵ Ywytuua 'ua ore rewiri tãmẽjẽ futat. A'eramũ yaruu waraara 'gã

—Sirowak imonou imojekoka Jemiaresage are— 'jau numiamũ.

A'ere ywytua nuerowagukari 'gã nupe. A'eramũ ore rerawau tpytera katy. ¹⁶ A'ere ore rerooi 'ypõ'õ'ĩĩ atykupe katy etee. Ywytuua ore rerawau. 'Ypõ'õ'ĩĩ rera Kauta. Ya'ria 'gã imogou yaruu ku'a are. ¹⁷ A'eramũ 'gã ya'ri'i mua imatãu enuẽma yaruu 'arimũ.

—Kasi ywytuua erooi imonoka ne— 'jau 'gã.

A'ere 'gã tupaama pyu yaruu mamamani ywytu awi imotypa jupe.

—Kasi ikaikai jane ree ne— 'jau 'gã.

A'eramũ 'gã tupaama pyu futat imamamana ywytu awi ifaa.

—Namukui 'awamũ Libia ywy ruwi. Libia ywy pyri notypyti futari. Kwaiwete te 'yisiga jemogyi typyter ipe— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã a'eramũ okyjau 'yisiga pype yaruu amĩ awi.

—Kasi ywytua jane monoi 'yisig are ne, janeyara kakau jane ree ne— 'jau 'gã ajaupe okyjau. —'Yisiga pype iamĩau nipo ikaikai jane ree— 'jau 'gã ajaupe.

Yara orojewi ikaika awi 'gã okyjau. Ywytua taity pirera pyu etee futat yara renujãna. A'eramũ 'gã taity pirera moiapap jui.

—Kasi a'e pe jane rerooi jane renujãna 'yisig are ne— 'jau 'gã.

A'eramũ 'gã taity pirera moiapap jui. A'etea ywytu ore reroo ore rerekou meewere'i etee futat ore renujãna. ¹⁸ A'ere niojeri futari ywytua 'ua oree. A'eramũ 'gã ai'iwe karaemã monou imomopoa 'y pe. A'eramũ yara owewuita'i oree.

¹⁹ Imuapyra 'ara rupi 'gã yaruu pypiara monou imomopopap. Ywyrasig, taityuu pypekap, taityuu. Mĩmera we futat 'gã imomopopap yar awi. Opou futat 'gã imonou imomopoa yar awi.

²⁰ Kwaiwete ore seri kwara resake'ema. Jaytata miamũ futat ore naruesagi'i futari. Amanarowoky'a esaukare'ema oree. A'etea ywytua wojere'emamũ futat 'ua oree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Sapap futat nipo 'ã jane— 'jau 'gã okyjau kwara resake'emawe futat.

²¹ A'eramũ ore arakou kwaiwete 'ara magwapa orojemi'ware'ema. Ore jemuaẽma ore rerekou ore mojemi'warukare'ema.

A'eramũ Paulo 'ga afu'ama oje'ega 'gã nupe:

—Peesak 'jau noko ako pẽẽ je rerowiare'ema ai'i 'ja, 'au etee futat jane ruwi kwara 'ara rapesaka 'eramũ ai'i 'ja— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kreta pe jane pyta re amunipo 'ã janekaraemã nimonoukari futari. A'ere ako “Soo futat jane jarekou”, pe'je etee ai'i.

²² A'ere je 'i 'awamũ pẽ nupe: Pejemanũ awi kasi pekyje ne. Yaruua typywyk futat jane wi. A'ere nipo jane mũ nimanũi futari— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²³ —'Awa ppytuna rupi Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga amũ muri je pyri ko. A'eramũ 'ga imome'wau jee ko. Janeruwarete 'ga te 'ã jejararetea. Ma'eramũ 'ga 'ã ojepyriwara 'ga amũ muri jee, imoporogytaukaa jee — 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau. ²⁴ —Ywagipewara 'ga 'jau jee ko: “Erekyje kasi ekou ne. Najukaukara'uweri je ene 'au. Ereo futat ewaẽma 'wyriararete 'ga pyri ejemome'wau 'ga upe 'jau”, 'jau 'ga jee ko. “Ene rupi oo ma'e 'gã nanẽ futat namanũi futari amũ”, 'jau 'ga imome'wau jee ko. “Janeruwarete 'ga 'ã esage te. A'eramũ 'ga ene rupi oo ma'e 'gã amũ apisiukare'ema futat nipo”, 'jau 'ga jee ko— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau.

²⁵ —A'eramũ pẽẽ pejepy'a'wyre'emamũ. Je 'ã Jarejuwarete 'ga arowiat. 'Ga je'eg imũ etee futat nipo 'ã ijeapoi jane. Jee imome'uawer imũ etee futat nipo 'ga iapoi— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau. ²⁶ —A'ere nipo ywytua jane rerooi jane rerojekoka futat 'ypõ'õũ mũ ree— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

²⁷ Mukũja morowykye'ema rupi ywytua ore rerawau ore rerekou ore renujãna. 'Yẽ'ẽ rypyterimũ, Metiteraniu 'jawa rypyterimũ awau ppyajeaje katu 'gã amũ wea'aramũ ywy are:

—Sojot nipo 'ã jane ywy pyri 'ja— 'jau yara waraara 'gã ajaupe.

²⁸ A'eramũ 'gã itajuu mũ apysãu tupaama sããpyr are. A'ere 'gã imonou imomoa 'y pe tom. A'eramũ trĩtai seis metro awau wapyka ywy are. A'ere 'gã ywy are iwyg ire imua nũ. Arawau peu muku'i nũ. A'eramũ 'gã imonou imomoa nũ tom. A'ea inãinãni'ĩ etee oo wĩti seis metro etee awau wapyka ywy are. ²⁹ A'eramũ 'gã kyjea 'gã nerekou poromũ ia'agawyaukaa 'gã nupe.

—Ita 'arimũ jane oi ne— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã yara momytawa monou imomopoa ita 'arimũ arawawe'ewe. 'Gã iku'a pewara monou imomoa. Tom tom. Irũpãwẽ monou imomoa. A'eramũ futat yaru momytau orojeupe.

A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kamẽsĩete werewi pa 'ã ku'emamũ nũ— 'jau 'gã ajaupe.

³⁰ A'ere yara waraara 'gã amũ ya'ri'i monoi imomoa 'y pe. Saka'jam 'jau numiamũ.

—Yaru momytawa siroo imomoa iruuepu'i isĩ awi— 'jau futatee 'gã ajaupe numiamũ.

³¹ A'eramũ Paulo 'ga 'jau jefaruu 'gã 'wyrria'ri 'ga upe jefaruu 'gã netee:

—Yaru waraara 'gã ka'jamamũ nipo ywawuje etee futat pepap. 'Gã ka'jam ire nipo Janeruwarete 'ga nojejukai pẽ nee— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

³² Aipo ojeupe 'ga 'eramũ jefaruu 'gã ya'ri'i sãwonoka imonou imoia yaru awi.

³³⁻³⁴ Ku'em ja'wyja'wyruramũ Paulo 'ga oje'ega 'gã nupe:

—Pe'je pejejua pejejemi'waa. Mukũja morowykye'ema rupi te 'ã nepejemi'wari— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pe'je pejejemi'waa pejejemopifuakaawamũ. Tepepifuakat 'jau. Nimanũi futari jane mũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁵ Aipo 'e re Paulo 'ga kanape'i mua opo pe. A'eramũ futat 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree— 'jau 'ga oje'ega monou 'ga upe 'gã nowase.

A'eramũ futat 'ga ape monoka i'wau. ³⁶ A'eramũ 'gã 'ga jemi'wara resakawe futat aku'iramũ. A'eramũ futat 'gã ojemi'waa 'ga pyri. ³⁷ Kwaiwete ore yaru pypewaramũ. Tusẽtu setẽtai seis te ore pytuna. ³⁸ A'etea 'gã iapopyrera a'upap. Ojomoyka i'wau. A'e pe 'ã 'gã imomopoa nũ. Iapoe'emera momopoa nũ. Kwaiwete juowuuranaku'ia 'gã imomopori. A'eramũ futat yaru mawua imua orojee imowewuita.

'Yisiga pype yaru sãmãawet

³⁹ Ku'emamũ yaru waraara 'gã 'jau:

—Ma'ape jane jarejua 'ũ? Niesagi we te 'ã jane 'au jepi— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã 'yisiga resaka.

—Pe'je ajee soo peu jarejekoka esaka— 'jau 'gã 'yisiga repejãna imonou.

⁴⁰ A'eramũ 'gã yaru momytawaama monoka. Furuk. Iku'ookawa 'gã irapa jui. A'ere 'gã taity pirera pypekau isĩ me ywytu upe numiamũ.

—Jane reroo pea 'yisig are jane rerojekoka 'jau— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

⁴¹ A'ere 'yisiga mũ ruwi tpyter ipe yaru renune ypype'i rakue. A'eramũ 'gã esake'ema. A'eramũ ywytua ore rerawau ore renujãna i'arimũ. Tyryk. 'Yisiga pype yaru sãmããu oree. Ywytuu fuakara futat yaru monou isãmããu ore wi. A'eramũ futat 'gã imosokarũme'em. Nomosogarũi 'gã. Kwaiwete te 'y ryjuapia. A'eramũ 'y ryjuapia futat iku'awopena. ⁴² A'eramũ jefaruu 'gã 'jau 'wyrriara 'ga upe:

—Siapisi ose ma'efera 'gã 'jau. Siapisi tãmẽjẽ 'gã 'jau. Kasi 'gã ka'jami ne— 'jau 'gã 'wyrriara 'ga upe.

⁴³ A'ere 'gã 'wyrria'ri 'ga nifueweri Paulo 'ga juka are. A'eramũ 'ga 'jau:

—Naani nũ'ũ. Peapisi awi 'gã nũ'ũ— 'jau 'wyrria'ri 'ga jefaruu 'gã nupe.

A'ere 'wyrria'ri 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau pejepopoa jui. Oytap ma'eramũ pejewau tenune pejejtapa pejejekoka 'yisig are. ⁴⁴ Iytawe'ema 'gã yaru pemer are too oytapa 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ ore nan arawau. Orojekoka pãwẽ pãwẽ futat ikue, aramanũme'em futat ore mũ ikue.

¹ Arawau orojekoka 'ypõ'õ me aru'jâu 'y awi. Peu futat ore 'ypõ'õ rera kwaapa.

—Aga 'ypõ'õ rera Mauta— 'jau ipype 'up ma'e 'gã imome'wau oree.

² A'eramũ ore jekog ire peuwara 'gã 'ypõ'õ mewara 'gã 'ua ore repejãna. Ore rapeje'ega 'gã 'ua. Opojejuka esageramũ 'gã ore ree. Amanakya pype te ore ruri aru'jâu. A'eramũ 'gã 'ua tata mojopy'wau ore ree. Iro'ysag awi tata mojopy'wau ore ree.

³ A'eramũ Paulo 'ga 'yw akã ypiwera rerua imono'oga tataramũ. A'eramũ moja uẽma tata rakuw awi. A'eramũ 'ga po u'wau. Waekou akou 'ga po are. ⁴⁻⁵ A'ere 'ga imowawagi etee imonou tata pe.

A'e resaka 'ypõ'õ mewara 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Oporojuka ma'efera 'ga nipo 'ã koromũ kũ— 'jau 'gã ajaupe. —'Y pe ako 'ga namanũi ko. A'ere 'awamũ 'ga manũi. Nae u'uaiwi 'aga moja. Nauagi ae 'aga moja rãi ay upe— 'jau 'gã ajaupe. —Janemaira 'ga 'ga nomogoukari.

⁶ A'eramũ 'gã ajemogyau oporesagamũ 'ga ree.

—Siesak 'ga po wuwura 'jau— 'jau 'gã ajaupe. —Siesag iki 'ga amanũa erujewi— 'jau 'gã oporesagamũ ajemogyau 'ga ree.

'Ga po wuwura rapesaka 'gã ajemogyau namutamutat numiamũ. A'ere nowuwuri 'ga wi. Naayi 'ga upe.

'Ga po wuwure'ema resakawe 'gã 'jau:

—Kuu. Nowuwuri futari 'ga poa ra'e nũ'ũ. Namanũi futari 'ga jupe ra'e nũ'ũ. Maira 'ga te nipo 'ã 'ut owaẽma janee— 'jau etee 'gã 'ga upe nũ.

⁷ 'Yisiga pyri P'ublio 'ga ywya 'upa. P'ublio 'ga 'wyriara 'ypõ'õ mewara 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'ua oree, ore rerawau oje'wyr ipe. A'e pe ore arajemogyau 'ga pyri muapyra orosea. Ojejukau esage futat ore ree. ⁸ Peu ore rekoramũ 'ga ruwa 'ga ojero'wau 'upa. 'Ga tururua 'ga mory'wau. A'eramũ 'ga 'upa oseawa pype etee futat afu'ame'ema 'upa. 'Ga tururua 'ga pifuaka'roka 'ga nuga 'ga ro'y reewe. A'eramũ Paulo 'ga awau oje'ega 'ga upe. A'ere Paulo 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'ga ree:

—Ekatu'ok 'ga, ki Ku'jyp— 'jau 'ga oje'ega monou 'ga upe.

A'erauwe futat 'ga opo monou 'ga apyte'rarimũ. A'erauwe futat 'ga afu'ama ajarueter-amũ.

⁹ A'erauwe 'ga resakarera 'gã awau Paulo 'ga rera mokwasi'wau opytuna 'gã nupe. 'Ga rera renupawe ojero'wu ma'e 'gã 'ua ajatykau 'ga ree ojemajarueteukaa 'ga upe. A'eramũ ojero'wu ma'e 'gã ajarueteupawamũ.

¹⁰ A'eramũ 'gã mama'e mua ore upe kwaiwete. Anure ore 'wyrãmũ 'gã mama'e mua wẽjẽmĩ futat oree nũ. Oreremi'urama mua oree, oreremirerooramũ.

Pe awi Roma pe 'gã oawet

¹¹ Muapyra jay magwaw ire ore aru'aa yaruu mũ pype nũ. Aresãri 'jaw awi futat 'ua 'upa 'ypõ'õ me amana magwapa rakue. Aipo yaruu rera Mait jopewet, 'jau 'gã e'roka. A'e yaruu pype aru'aa. Aru'ar ire ore oroia. ¹² Arawau orojekoka Sirakusa 'jawa amunaw ipe. Peu ore muapyra orosea.

¹³ Muapyra oroser ire ore oroia arawau nũ. Regiu 'jawa amunaw ipe etee orojekoka. Majepei tee ore orosea peu. Ai'iwetetewe ywytua 'ua oree, oreatykupe katy 'ua ore upe. A'eramũ ore oroia. A'e ywytua ore renujãna ore rerawau kamẽsĩete futat. Mukũi tee ore orosea. Arawau orowaẽma Posuori 'jawa amunaw ipe. Peu ore aru'jâu yaruu awi. ¹⁴ A'e pe ore majepeja etee morowykye'ema magwapa. A'e pe futat ore Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nekoaa. A'eramũ 'gã 'jau oree:

—Pe'je pejejua 'au ore pyri, morowykye'ema mũ magwapa— 'jau 'gã oree.

A'ere ore morowykye'ema magwaw ire arawau nũ. Ywyri futat ore oi poromũ Roma 'jawa amunaw ipe arawawamũ.

¹⁵ A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã ore rera renupa rakue. A'eramũ 'gã 'ua ore rowosõu. Apiu 'jaw ipe, Tres Wẽta 'jaw ipe. Mĩmera amunaw ipe 'gã 'ua ore rowosõu.

Aipo 'gã nesakawe Paulo 'ga aku'iramũ 'gã nee. A'eramũ futat 'ga oje'ega Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã ore rereko ape ejeape. Ene te 'ã 'gã eremut ore maku'iukaa— 'jau Paulo 'ga Jarejuwarete 'ga upe oje'ega monou.

Roma pe Paulo 'ga renawet

¹⁶ Roma pe orowaēm ire jefaruu 'gã 'wyriara 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—'Awamũ eko 'oga mũ pype— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

Jefaruu 'ga nanē 'ga amũ imogou Paulo 'ga ree omaenun ma'eramũ.

¹⁷ Muapyt oser ire Paulo 'ga oje'ega monou judeu 'gã 'wyriara 'gã nupe:

—Pe'je pejeju je resaka 'au— 'jau 'ga 'gã nupe oje'ega monou.

A'erauwe judeu 'gã 'wyriara 'gã ajatykau 'ga ree. Ojee 'gã jatykapawauwe Paulo 'ga ojemome'wau 'gã nupe:

—Jareypy 'gã nekwawer imũ etee futat je iapoi tekou ai'i. A'etea judeu 'gã je ppyk, je pofaa, je monou romanũ 'gã 'wyriara 'ga po pe. Jerusareg ipe 'gã je ppygi ai'i. A'ere 'gã je monoi romanũ 'gã 'wyriara 'ga po pe. ¹⁸ A'ere 'gã opo pe je mono re romanũ 'gã poronuwĩ jee. Je upe oporogytapaw ire 'gã 'jau ajaupe: “Nuapoi 'ga 'ã mama'e tywera amanũawamũ ra'e”, 'jau 'gã ajaupe. “A'eramũ ore 'ga jukawe'em. Pe'je ajee sapoit 'ga wi”, 'jau romanũ 'gã ajaupe numiamũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁹ —A'ere judeu 'gã 'wyriara 'gã nafutari je wi 'gã poira. A'eramũ je 'jau 'gã nupe: “Too tejemome'wau 'wyriararete 'ga upe 'jau”, 'jau je 'gã nupe. Ma'eramũ 'ã je ruri tejemome'wau 'ga upe 'au— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe. —Natepytuna 'gã je'ẽwu'jaga rũi je ruri. Tejemome'wau te je ruri 'au ai'i— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama.

²⁰ —Ma'eramũ je 'ã pẽ majatykai tejemome'wau pẽ nupe. Ymã te 'ã judeuramũ jane Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga rapesagi. Jejui 'ga 'ã 'ga remimurera futat. A'e 'ga je 'ã arowiat tekou. A'eramũ 'gã 'ã a'eramũ 'ga rerowiarãmũ je munepa je mÿina je pofaa itaju pyu— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²¹ A'eramũ peuwara 'gã 'jau Paulo 'ga upe:

—Namuri futari 'gã ka'arana ikwasiaa oree enereko tywer are. Pe awi 'ut ma'e 'gã miamũ nomome'ui futari ene rekoarũe'ema oree— 'jau 'gã Paulo 'ga upe. ²² —A'eramũ ene Jejui 'ga mome'wau oree 'awamũ. Taruenup ene imome'ua 'jau. “Kwe pewara 'gã 'ã Jejui 'ga rerowiaara 'gã je'ẽwu'jaga ajemogyau” 'ea 'ã ore a'jea futat aruenup arajemogyau. Ma'eramũ 'ã ore “eporogyta oree”, ore 'i enee. Taruenup ene imome'ua orojeupe 'jau, 'jau 'ã ore enee. ²³ A'eramũ nipo ore anurenure'i arajua eneporogyta renupa— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

A'ere 'gã awau aipo 'ga upe 'e re.

Ko'iko'i ete 'gã 'ua Paulo 'ga porogyta renupa. Amumera 'gã 'ua 'gã nupi 'ga porogyta renupa. A'erauwe Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe. Ai'iwetetewe agawewi futat. A'etea 'ga oporogyta werokaarup 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga mogyta are 'ga 'gã mu'jau.

—Anure nipo Janeruwarete 'ga reni 'wyriaramũ janee— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau. —Oje'ega renuparamũ ae 'ga ae mowywya imonou ojeypyri wemi-ayuwamũ imogyau. Oje'ega renupare'ema 'gã te nipo ajee 'ga omono mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanē 'ã ka'arana kwasiaa inuga Jejui 'ga ree janee rakue: “Anure nipo Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga muri janee jane katu'okawamũ”, 'jau 'gã ikwasiaa inuga janee rakue. Jejui 'ga 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yra futat. Werowiarãmũ 'ga pẽ katu'ogi pẽ mogyau wemiayuwamũ futat— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²⁴ Aipo 'eramũ 'gã amũ 'ga je'ega rerowiaa. A'ere amumera 'gã 'ga je'ega nuerowiari ajemogyau. ²⁵ A'eramũ 'gã awau 'ga wi.

'Gã o enune Paulo 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'Agesage je'egi Isai 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga 'ga 'Agesage je'ega mome'wau janepytunera upe rakue. A'jea futat 'ga je'ega. ²⁶ A'e are 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue:

“Ekwap eporogytau 'gã nupe:

Peenup futat nipo numiamũ. A'ere nipo nepẽneapyoi ee.

Pemã'ẽ esage agawewi nipo ee. A'etea nipo pẽẽ esakare'ema 'jawe etee pejemogy.

²⁷ Pẽ'akwaawe'ema pẽ nereko.

Pejeapyakwara peawopytym. A'eramũ pẽẽ jeje'ega renupe'ema.

Pejeapymĩãu esakare'ema 'jawe. A'eramũ pẽẽ jeremiapofera resake'ema.

Peje'akwaaw ire amunipo 'ã pẽẽ pejejea pemỹi je ree.

Pẽapya amunipo 'ã enupa. A'eramũ amunipo 'ã pẽẽ pejejeapyoramũ ee.

A'eramũ futat amunipo 'ã pẽẽ je rerowiaa pejejemogyau.

A'eramũ futat amunipo 'ã je pẽ katu'oka”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue — 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

²⁸ A'ere Paulo 'ga 'jau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga 'ã oje'eg esage omono judeue'ema 'gã nupe. Judeue'ema 'gã nupe nanẽ ojemome'waukaa jee nũ. “Pe'je pejepoia pejetywer awi”, 'jau je 'gã nupe. “Pejetywer awi pepoiramũ 'ga pẽ katu'ogi”, 'jau je 'gã nupe. Judeue'ema 'gã nupe je aipo 'jau tekou. 'Gã 'ã werowiar ete— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²⁹ 'Ga porogytapaw ire judeu 'gã awau Paulo 'ga wi. Ajamueu awau 'ga 'eawer are ajemogyau.

³⁰ Mukũi kwara poromukuran Paulo 'ga ako peu, Roma pe ikue. Paulo 'ga ka'aranũũ monou 'oga mepyau ojeupe. Oje'wyr ipe oo ma'e 'gã mua esage ojepyri:

—Pe'je pejejua pejesou pejeapyka. Saporogyta 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina.

³¹ A'eramũ 'ga Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe:

—Jejui 'ga je'ega ki peenup pejejemogyau. “Nan ki pejemogy”, e'i Jejui 'ga janee rakue. A'eramũ jane 'ga 'eawer imũ etee futat mama'e apou jarejemogyau. Jejui 'ga futat janejararetea. A'eramũ jane 'ga je'ega etee futat erowiaa— 'jau Paulo 'ga 'ũina amowaara 'gã nupe imome'wau.

Okyjawe'em futat 'ũina imome'wau 'gã nupe.

Romanũ

Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana okwasiarukat Paulo 'ga upe rakue. A'eramũ Paulo 'ga 'aga kwasiaa imonou Roma pewara 'gã nupe.

Ymã te Janeruwarete 'ga Abraão 'gã juapyrera 'gã mũ'jãu imogyau wemiayuwamũ rakue. Judeu 'gã Abraão 'ga juapyrera. Oje'ega Janeruwarete 'ga imonou Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ judeu 'gã mama'e apou Moisesi 'ga remikwasiarer imũ rakue. Ymã judeu 'gã etee Janeruwarete 'ga remiayuwa rakue.

A'ere Jejui 'ga rur ire Janeruwarete 'ga wearamũ sigaty etee. 'Ypeywar are Jejui 'ga manũi janetywera mepyawamũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'awamũ Jejui 'ga rerowiaaramũ jane mogyau wemiayuwamũ. Judeu 'gã, judeue'emamũ jane jarejemogyau jareju'jaju'jawe 'ga upe. A'eramũ 'ga jane katu'oka pãwẽ pãwẽ, Jejui 'ga jane erowiarãmũ.

Roma pewara 'gã naeapyoi ee rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukaa Paulo 'ga upe 'gã mueapyoawamũ ee. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue.

¹ Je Pauloramũ ka'aran akwasiat imonou Roma pewaramũ pẽ nupe. Jejui Kristu 'ga 'ã Janeruwarete 'ga ra'yraretea. 'Ga 'ã je mogo ojeupe oporowyky ma'eramũ. A'eramũ 'ga ruwa 'ga je pyrũmũ morogyta esage mome'waramũ ikue. Aipo morogyta esagea Jejui 'ga mome'ua. A'eramũ je a'eramũ tekou 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe.

²⁻³ Ymã we te 'ã Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga mome'ui oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã ka'arana kwasiaa 'ga ree rakue, Jarejararete 'ga ree rakue. “Anure nipo je teja'yra 'ga monoi ywy pe 'ga mogou ywy pewara 'gã pype”, 'jau 'ga 'ã oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue.

A'e are 'ã 'gã ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga 'ã janejararetea, Jejui Kristu 'ga. Ywy pe 'ua 'ã 'ga 'ari kunumĩakyrãmũ, Davi 'ga juapyrerãmũ rakue. ⁴ A'ere 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga wereko. A'eramũ 'ga manũ re 'ga Ruwarete 'ga opãjẽ mũ 'ga moferapa, 'ga kwaawukaa janee. “A'jea futat pa je Jejui Kristu 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea ra'e. Wa'yrareterãmũ 'ga reko'e'm ire amunipo 'ã 'ga 'ga nomoferawi” e are jane mu'jaukaa. ⁵ Aipoa wa'yra 'ga upe futat Janeruwarete 'ga je mogoukari kwe pewara 'gã nupe ikue. “Paulo 'ga emogo kwe pewara 'gã nupe emome'waramũ”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga je mogou 'agamũ judeue'ema 'gã nupe omome'waramũ ai'ĩ. “Ekwap kwe pe je mome'wau, je rerowiarukaa ekou 'gã nupe. Je upe futat ewau je mome'wau 'gã nupe”, 'jau 'ga jee. A'eramũ je 'agamũ tekou 'ga mome'wau pẽ nupe.

⁶⁻⁷ Roma pewaramũ pẽ nanẽ Janeruwarete 'ga pẽ mũ'jãu Jejui Kristu 'ga remiayuwamũ. Wemiayuwamũ nanẽ 'ga pẽ mũ'jãu nũ. 'Ga 'ã oporomutaramũ pẽ nee. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe.

Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. 'Gã nesagea pẽ nerekoa je afutat. Pẽ mopy'ata'waa nanẽ je afutat nũ.

'Gã nee oje'ega monoawet

⁸ Kwe pewara 'gã najuejue etee futat pẽnera renupa. “Roma pewara 'gã werowiarete futat Jejui Kristu 'ga” e kwasi'oa 'gã enupa. A'eramũ je teku'iramũ tekou pẽ nee. Jarejuwarete 'ga je imuorypa pẽ nee. “Ene te 'ã eneresage. Ene futat 'ã eja'yra 'ga rerowiarukaa Roma pewara 'gã nupe. 'Awamũ kwe pewara 'gã 'gã nera renupa”, 'jau je 'ga upe, 'ga muorypa pẽ katu'og are.

⁹⁻¹¹ Jeowet je pẽ nesaka. A'eramũ je teporogytau tekou Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee. 'Ga upe futat je porowykyi tekou teporomutaramũ 'ga ree. 'Ga ra'yra 'ga je tewau

imome'wau tekou. 'Ga je kwaapa. Teojere'emamū je teje'ega 'ga upe pē nee. “Jeowet je Roma pewara 'gā nesaka, Kiapi'ni. Naesagi we je 'gā. A'eramū ene ejemifutar imū je monou peu, 'gā nesaka”, 'jau je 'ga upe tekou. Afutat je Jarejuwarete 'ga 'Agesagea mama'e esage apoa pē nupe, ojee pē mojemogyppygukaawamū. ¹² Pejejepyri je o re nipo jane jareku'iramū jarejuee. Pēē Jeju 'ga rerowiararetea nipo je maku'iu pē nee. Je 'ga rerowiararetea nanē nipo pē maku'iu nū. A'eramū jane jarejomojemogyppygukaa 'ga ree.

¹³ Pēē Jeju 'ga rerowiaa pejemogyau je 'jawe. A'eramū je tejemome'wau pē nupe. Jeparuesagiwet je pē nee. “Too 'gā nesaka 'jau”, 'jau je tekou tejeupe numiamū. A'ere maran gatu gatu etee mama'ea jee. A'eramū je tewawe'em we. Afutat je Jeju 'ga rerowiarukara pē pyriwara 'gā amū nupe. Karanū je rekoi kwe pe judeue'ema 'gā amū nupe, 'ga rerowiarukaa ai'i nū. Nan too tekou peuwara 'gā amū nupe 'ga rerowiarukaa, a'e futat je. A'ere nipo je oi futari 'gā amū mogytau Jarejuwarete 'ga upe 'jau. ¹⁴ Nanuar imū omome'wawamū futat Jeju Kristu 'ga je mogoi ikue. Ma'eramū 'ā je rekoi 'ga temogoawer imū etee futat kwe pe 'ga mome'wau 'gā nupe. “Wyrarete pewara 'gā nupe, ka'a pewara 'gā nupe, ojemu'e ma'e 'gā nupe, ijemu'e'ema 'gā nupe. Mīmera 'gā nupe ekwap je mome'wau”, 'jau 'ga jee ikue. A'eu te futat 'ā je tekou. ¹⁵ A'eramū je a'eramū Jeju 'ga ree teporomome'uweramū futat pē nupe Roma pewaramū nanē nū.

Jeju 'ga ree morogyta esagea

¹⁶ Opājē mū Janeruwarete 'ga morogyta esage rerowiaara 'gā katu'oka. Aipo morogyta esagea Jeju 'ga mome'ua. Judeu 'gā 'ga remikatu'og ypyfera. A'ere 'ga 'awamū judeue'ema nanē ikatu'ogi nū. A'eramū je morogyta esage mome'wau tekou 'gā nupe najuejue etee futat. Nojenosī je imome'wau tekou. ¹⁷ Morogyta esage renuw ire jane jarejepyoramū 'ga 'e are. “Jeju 'ga rerowiaara 'gā etee ajemogyau je jekoty'aawamū”, Jarejuwarete 'ga 'e are jane jarejepyoramū. Ymā te 'ga oje'ega kwasiarukari 'gā nupe rakue: “Jeju 'ga rerowiaara 'gā etee wesageramū 'ga upe. Aipo 'gā etee 'ga imogyau ojeypyri nakwaparimū ete rūi”, 'jau 'gā ikwasiaa ka'aran are rakue.

Ywy pewaramū janetywet

¹⁸ Janeruwarete 'ga amara'neramū mama'e tywera apoara 'gā nee, werowiare'ema 'gā nee. A'eramū 'ga 'gā nerekou tyweaete 'gā tywer are. Mama'e tywera apo are etee 'gā wea'aramū. Ku'jywa 'ga ree jēmī wea'are'emamū. A'eramū 'gā Janeruwarete 'ga kwaape'ema. 'Ga ree wea'ar ire amunipo 'ā 'gā 'ga kwaawi. Mama'e tywera etee 'gā iapou. A'eramū 'gā Janeruwarete 'ga kwaawukare'ema ajaupe. ¹⁹ Agamū futat 'ga ojekwaawukaa 'gā nupe. Opājē resaukaa 'gā nupe. A'ere 'gā 'ā nuerowiari 'ga. A'eramū 'ga aipoa werowiare'em are 'gā nerekou tyweaete.

²⁰ Ymā te 'ā 'ga ywy apoi rakue. A'eramū jane 'ga remiapofera resaka 'ga kwaapa. Niesagi jane 'ga numiamū. A'ere jane 'ga remiapofera resagi. A'eramū jane 'ga kwaapa, 'ga pājē kwaapa nanē nū. Nateepawi futari 'ga pājēa. A'eramū aipo 'gā 'jawarū'em: “Nakwaawi je Ku'jywa 'ga”, 'jawarū'em 'ga upe. ²¹ Akwaap futat 'gā 'ga numiamū. A'ere 'gā nopojeuwi te 'ga. “Ene 'ā Oreruwaretea”, 'jawe'em 'ga upe. Wesak futat 'gā mama'ea 'ga remiapofera. Niporomuorywiwari te futat 'gā 'ga ree ojeupe iapopyrer are. Mama'e tywer are etee 'gā nea'aramū. Ypytunaiwa pype wata ma'e 'gā nuesagi futari mama'ea. Nan tee 'gā. Ni'akwaawi futari mama'e are. A'eramū 'gā mama'e tywera apou. ²² “Ore'akwaawarete futat ore”, 'jau futatee 'gā. A'ere 'gā 'meramū etee. I'akwaap 'me ma'e 'gā. ²³ Janeruwarete 'ga 'ā okoeteete ma'ea. A'ere 'gā nomuorywi 'ga. Mama'eukwaawa etee 'gā wa'agawy ita pyu imu'ama ae 'jawe ojeupe. Wyra wewe ra'agawyau. Wyra wata ma'e, oyriryk ma'e. Mīmera 'gā imogyau ia'agawyau ojeupe. Wemiapofera etee 'gā amuoryp 'gā jemogyramū, Janeruwarete 'ga amara'neramū nanuara 'gā nee.

²⁴ Nanuara 'gã nee Janeruwarete 'ga nojejukai. “Mama'e tywer are etee 'gã paruapoweramũ. Tene 'gã jemogyi otywera etee iapou ra'ne”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ taetu 'gã ajemogyau mama'e tywera apou ajaupe. ²⁵ Nuerowiara'uweri 'gã Jarejuwarete 'ga je'eg a'jea. O'mea etee futat erowiaa. Amuoryp 'gã Janeruwarete 'ga remiapofera etee. Iapoarera 'ga jẽmĩ imuorype'ema. 'Ga futat imuorywipyraretea agawewi. A'etea 'gã 'ga muorype'ema. A'eramũ 'ga opoia nanuara 'gã nui.

²⁶ Wemiapofera etee 'gã imuorywamũ Janeruwarete 'ga opoia 'gã nui. “Mama'e tywer are etee 'gã paruapoweramũ. A'eramũ je tepoia 'gã nui”, 'jau Janeruwarete 'ga ojeupe rakue.

A'eramũ taetu mama'e tywera apoara 'gã wemifutar imũ etee futat mama'e tywera apou. Kũjãmera 'gã omena ojee ekoa jẽmĩ ifutare'ema. Kũjãnamũ etee futat 'gã wemiarũnamũ ajuee. ²⁷ Kũima'e 'gã nanẽ opoia wemireko are oko awi nũ. A'eramũ 'gã kũima'eramũ etee futat ajafutaa. Owy'aa kũima'eramũ etee futat ajuee. A'eramũ nanuara apoara 'gã ojemote'aa ojetee futat, akou tywet nipo 'gã otywer are wemifutar imũ etee futat.

²⁸ Niporokwaawiweri 'gã Janeruwarete 'ga ree. A'eramũ 'ga opoia 'gã nui. “Mama'e tywer are etee pẽnea'aramũ je poiri pẽ nui”, 'jau 'ga 'gã nupe, mama'e tywera apoukaa 'gã nupe. ²⁹ Aipo 'gã nia'wyri futari. Akowarũ'em 'gã. Mama'e tywera etee 'gã iapou. Ojokaraemã 'gã ifutaa, ojomotesirũgatu, iporerekoaywerete 'gã, oporojuka ma'e 'gã. Ajamue 'gã akou. O'meramũ te 'gã 'jau. Morogyta mowuwuara 'gã. ³⁰ Ajuago'wau 'gã. Niporomutari 'gã Jarejuwarete 'ga ree. Nojejukai 'gã ajuee. Ojomotywerukat 'gã. Nuenuwi 'gã ujara 'gã je'ega. Ojerowiaraiw etee 'gã ojee. ³¹ Ni'akwaawi 'gã mama'e are. Nuapoi 'gã mama'ea u'eawer imũ. Najemuaẽmi 'gã ajuee. Nipy'ata'wai 'gã ajuee. ³² Aipo 'gã Janeruwarete 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Nakamẽsĩ etee rũi futat 'gã oi peu. A'ea 'gã ikwaapa agawewi. A'etea 'gã nopoiri futari mama'e tywera apo awi. Ojero'waro'wau etee otywera apou. A'eramũ 'gã ojerowiarairaipa etee futat otywer are. Amumera 'gã mama'e tywerete agawewi wapo. A'etea 'gã 'jau: “Eneremiapoa esage futat”, 'jau etee 'gã ajaupe, mama'e tywera aporamũ.

Aipo 'gã nemiapoa mama'e tywera futat Janeruwarete 'ga upe.

2

Mama'e tywera apoara 'gã nereko tywet

¹ 'Gã nemiapofera mama'e tywera renuw ire pẽẽ mũ 'jau: “A'jea futat 'gã nemiapofera mama'e tywera futat”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. “Aipo apoa 'gã ojemotywea Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. A'ere aipo 'e reewi mama'e apou 'ga 'jawerimũ etee futat nũ 'eramũ pẽẽ nanẽ pejejekwau Jarejuwarete 'ga upe. ² “Mama'e tywera apoara 'gã Janeruwarete 'ga wereko tywet” 'ea jane ikwaapa. Mama'e a'jea etee Janeruwarete 'ga iapou. A'eramũ jane 'jau, “Mama'e tywera apoara 'gã ojereko tywerukat futat”, 'jau jane. ³ Ma'eramũ sipo ajee pẽẽ nanẽ mama'e tywera apou 'gã 'jawe etee nũ, “pẽnemiapofera nia'wyri 'ga upe”, 'e re? Pẽẽ sipo Janeruwarete 'ga nepẽ nereko tyweri mama'e tywera pẽẽ iaporamũ? Mama'e tywera pẽẽ iaporamũ 'ga pẽ nerekou tyweaete nanẽ 'gã 'jawe futat. ⁴ Pẽẽ mũ nipo 'jau: “Jane ree 'ga jemuaẽmi. Ipota'wa futat 'ga jane ree. Najane rereko tywera'nei 'ga”, 'jau nipo pẽẽ. Aipoa a'jea futat. A'ere pẽẽ nepẽneapyoi 'ga ree. Ajemuaẽm futat 'ga pẽ nee pẽtywer awi pẽ momoirukaawamũ pẽ nupe. Ma'eramũ 'ã 'ga nepẽ motesirũgata'nei. “Otywer awi 'gã poir ire je 'gã nerekou tywere'em”, 'jau 'ga ojeupe. ⁵ A'ere nipo 'ã nepepouri futari pejetywer awi. Pejetero'waro'wau etee futat 'ã 'ga je'ega renupe'ema. A'eramũ nipo pẽẽ 'ga mamara'neukaa etee te pejejee. A'eramũ nipo 'ga pẽ nerekou tyweaete wowase ae majatykaawa 'ara rupi. Aipoa 'ara rupi 'ga mama'e tywera apoara 'gã nerekou tyweaete 'gã nemiapo tywer are etee futat. A'eramũ nipo 'ga, mama'e tywera pẽẽ iapo re, pẽẽ nanẽ pẽ nerekou tyweaete, pẽnemiapofer are.

⁶ Akwaap 'ga janeremiapofera. A'eramū 'ga jane mepyaū janeremiapofer are etee futat. ⁷ Jane mū mama'e esage apou jarejemogyau. Jarejuwarete 'ga je'ega jane enupa. “Tejeupe 'ga je'eg are jeporenuwiweramū tekou. ‘Ene 'ā je renupa ekou. A'eramū ene eneresage futat jee’ 'e are jeporenuwiweramū”, 'jau jane. 'Ga pyri jareoa jane ifutaa. 'Ga pyriwara 'gā jarepojeuwa jane ifutaa jarejemogyau. Nan jane iaporamū 'ga jane mogyau ojepyri nakwaparimū ete rūi futat. ⁸ A'ere ojee ea'are'ema 'gā nee Janeruwarete 'ga mara'neramū. Morogyta a'jea renupare'ema 'gā nee, mama'e tywera apoara 'gā nee, ojee ojerowiaraip ma'e 'gā nee. Mīmera 'gā nee 'ga amara'neramū. A'eramū 'ga 'gā nerekou tyweaete. ⁹ Mama'e tywera apoara 'gā juejue futat nipo 'ga erekou tyweaete. Judeu, judeue'em. Mīmera 'gā nipo 'ga 'gā nerekou tyweaete. ¹⁰ Mama'e esage apoareramū te nipo ajee 'ga 'i janee: “Pēē pēnesage jee”, 'jau nipo 'ga janee. Jane mopy'ata'wau ojepyriwara 'gā nowase. Aipo 'ga wapo mama'e esage apoara upe. Judeuramū oree 'ga iapoi, judeue'emamū pē nupe nanē 'gā iapou nū. ¹¹ Janeruwarete 'ga ojejuka pāwē pāwē jane ree. A'eramū 'ga mama'e tywera apoara 'gā juejue 'ga erekou tyweaete. Mama'e esage apoara 'gā juejue 'ga erekou esage.

¹² Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oreypy 'ga upe rakue, Moisesi 'ga upe rakue. A'eramū judeuramū ore 'ga remikwasiarera rerekou. A'ere judeue'emamū pēē nepētywi futari 'ga je'ega pyu. Janeruwarete 'ga nomonoi pē nupe rakue. A'etea Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweaete mama'e tywera aporamū. A'eramū nipo 'ga judeuramū oree 'jau: “Nepeenuwi jeje'ega. A'eramū je pē nerekou tyweaete”, 'jau nipo 'ga oreypy 'gā nupe rakue. ¹³ NaMoisesi 'ga remikwasiarera kwaapara 'gā tee rūi esage Janeruwarete 'ga upe. 'Ga je'eg imū mama'e apoara 'gā etee te esage 'ga upe.

¹⁴ Judeue'emamū pēypy 'gā nitywi futari 'ga je'ega rerekwara ka'arana pyu rakue. Nomonoi 'ga 'gā nupe. A'ere 'gā 'ga remifutara kwaawi ojee. A'eramū 'gā amū mama'e apou 'ga remifutar imū. ¹⁵ A'eramū 'gā nesakara 'gā nipo 'jau: “Nitywi futari 'gā Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'arana pyu. A'etea 'gā 'ga remifutara kwaapa ojee. Sā'ā 'gā mama'e apoa 'ga je'eg imū”, 'jau nipo 'gā nesakara 'gā. Akwaap futat 'gā mama'e esagea. Akwaap futat 'gā mama'e tywera. A'eramū 'gā mama'e tywera aporamū 'jau ojeupe: “Aipoa nia'wyrī”, 'jau ojeupe. Mama'e esage aporamū 'gā 'jau: “Aipoa esage”, 'jau 'gā ojeupe. ¹⁶ A'eramū wowase ae majatykaawa 'ara rupi nipo Janeruwarete 'ga jane mojo'ogukaa Jejui Kristu 'ga upe. Janerekwawera 'ga ikwaapa, janerea'aawera nanē 'ga ikwaapa nū. A'eramū 'ga jane mojo'oka nipo wemiayuwamū, werowiare'ema 'gā nui. Nan je rekoi morogyta esage mome'waramū.

Ee judeu 'gā jemogypykawet

¹⁷ “Jane 'ā judeua”, 'jau pēē mū pejemogyau. “Moisesi 'ga remikwasiarera 'ā jane erekou. A'eramū jane jarejesageramū jarejemogyau”, 'jau pēē pejejaupe numiamū. “Jane 'ā Jarejuwarete 'ga remiayuwaretea”, 'jau pēē pejejerowiaraipe pejee. ¹⁸ Jarejuwarete 'ga remifutara pekwaap numiamū. Moisesi 'ga remikwasiarer are pejemū 'jau mama'e esage kwaapawamū.

¹⁹ Easīg ma'eramū ae nuatai futari ojetee. A'eramū Janeruwarete 'ga kwaapare'ema 'gā eae'ema 'gā 'jawe futat. Mama'e a'jea kwaapare'ema 'gā easīg ma'e 'jawe. A'eramū pēē 'jau: “Ore ea ma'e 'jawewara aramueapyo 'gā 'ga ree”, 'jau pēē numiamū. ²⁰ “'Akwaawe'ema 'gā ore aramu'e ee. Kunumī 'gā nanē ore imu'jau ee nū”, 'jau pēē numiamū. “Orokwaaw ore Moisesi 'ga remikwasiarera. Moisesi 'ga ore mueapyou mama'e are. Mama'e a'je are 'ga ka'arana kwasiari rakue. A'eramū ore 'gā mu'jau ee”, 'jau pēē numiamū. ²¹ Ma'eramū sipo ajee pēē pejemū 'jau esage'em ee? Nepeenuwi futari 'ga je'ega. “Pemunarū awi”, 'jau agawewi pēē 'gā nupe. A'etea pēē aipo 'gā nupe 'e re pēē futat pemunarū. ²² “Peko awi pejejuemireko are”, 'jau pēē 'gā nupe. Ma'eramū sipo ajee aipo 'gā nupe 'e re pejekou pejejuemireko are? “Kūjāmeramū pejekowe'em pejemen are”, 'jau pēē 'gā nupe. Ma'eramū sipo pejekou pejemen are, aipo 'gā

nupe 'e re? Nepēporomutari pēē maira'me a'agaw are. A'ere pejemunarūmū mama'e are maira'me a'agawa rog awi. Ymā te Moisesi 'ga jane mu'jau maira'me a'agaw are rakue. “Pemuoryp kasi maira'me a'agawa ne”, 'jau 'ga janee rakue. “Pemunarū awi mama'e are”, 'jau nanē 'ga rakue nū. A'eramū pēē pejejemotywea Jarejuwarete 'ga upe pejemunarūmū mama'e are maira'me a'agawa rog awi. ²³ “Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe, inuga oree rakue”, 'jau pēē, pejejerowiaa ee. Ma'eramū sipo ajee pēē erowiare'ema? 'Ga je'ega renuwe'emamū pēē 'ga rerowiarukare'ema judeue'ema 'gā nupe. ²⁴ Ymā te 'ā 'ga amū ka'arana kwasiaa pē nee rakue. “Judeuramū pē nekoarū'em are judeue'ema 'gā Janeruwarete 'ga akurap”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue.

²⁵ Je nanē judeua, pē 'jawe. Ymā te Janeruwarete 'ga 'jau janeypy 'gā nupe rakue: “Pēē 'ā jeremiyuwaretea. A'eramū pēē pejejomojewaka 'gā nupe pē kwaawukaawamū. A'eramū 'gā 'jau: ‘Aipo 'gā Ku'jywa 'ga remiayuwaretea’, 'jau nipo 'gā pē nupe, pejewaga resag ire”, 'jau Janeruwarete 'ga janeypy 'gā nupe rakue. A'ere pēē mū 'jau: “Ore 'ā judeua. A'eramū ore Jarejuwarete 'ga remiayuwaretea. Sā'ā orejemojewaga”, 'jau nipo pēē. A'ere jane 'ga je'ega renuparamū etee janejewaga resageramū 'ga upe. Pejejerowiaraipe etee pejejewag are pejejemogyau. A'ere 'ga je'ega renupare'emamū pēē ojewagipyre'ema 'jawe etee pejemogy 'ga upe. Pejejewagamū futat numiamū. A'ere 'ga je'ega nepeenuwi. Judeue'ema 'gā 'jawe futat pejejemogyau. ²⁶ Judeue'ema 'gā nojemojewagi futari. A'ere amumera 'gā amū mama'e apoi Jarejuwarete 'ga remifutar imū. Aipo 'gā judeu 'jawe futat Jarejuwarete 'ga upe, imojewagipyrera 'jawe. Aipo 'gā Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat. ²⁷ Jane 'ā judeuramū jareja'yra kūima'e mojewaka jarejemiapou. Jane 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'arana rerekou. A'etea 'ā pēē mū nepeenuwi futari 'ga je'ega. A'eramū 'ā judeue'ema 'gā jēmī ajemogyau esage Janeruwarete 'ga remifutar imū. Nitywi 'gā 'ga je'ega rerekwara. Nomojewagi 'gā wa'yra 'gā. A'etea 'gā mama'e apou 'ga remifutar imū. A'eramū nipo 'gā 'jau pē nupe: “Pēē 'ā judeuramū pejewak futatee. Pē nupe 'ā 'ga oje'ega rerekwara monou. A'etea nepeenuwi 'ga je'ega. Ore 'ā noretywi agawewi futat ipyu. A'etea ore mama'e apou 'ga remifutar imū etee”, 'jau nipo 'gā pē nupe. ²⁸⁻²⁹ Janeruwarete 'ga oje'ega renupara 'gā mogyau wemiayuwamū. Naimojewagipyrera 'gā etee rūi 'ga remiayuwa. Oje'ega renupara 'gā etee 'ga imogyau wemiayuwamū. 'Ga je'ega renupare'ema 'gā ojewak futateeramū akou. Na'ga remiayuwa rūi agawewi 'gā. 'Ga je'ega renupara 'gā Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gā mogyau 'ga remiayuwareteramū. Aipo 'gā nupe Janeruwarete 'ga 'jau: “Ene 'ā eneresage jee”, 'jau 'ga aipo 'gā nupe. Najane pyriwara 'gā nūi aipo 'i janee. Janeruwarete 'ga te e'iarū janee.

3

¹ A'eramū nipo pēē 'jau jee: “Judeu teea pa 'ā ore nū?” 'jau nipo pēē. “Orojewag ekoeteramū arajemogyau nū?” 'jau nipo pēē. ² Naani. Aipo pe'je awi, 'jau je pē nupe. Janeruwarete 'ga 'ā oje'ega mua judeuramū janeypy 'gā nupe rakue. “Teje'ega je omono ikwasiarukaa pē nupe. A'eramū ki pēē jeje'ega renupa. Jeje'eg imū etee ki pēē mama'e apou. Pejejeapyo esageramū pēē je pejemu'eawer are”, 'jau 'ga janeypy 'gā nupe rakue. ³ A'ere 'ā 'gā amū nuerowiari 'ga je'ega rakue. “Gā werowiare'emamū ma'eramū sipo Janeruwarete 'ga mama'e apowe'em u'eawer imū etee”, 'jau nipo pēē. ⁴ Naani. U'eawer imū etee futat 'ga mama'e apoi. Ni'mea'uweri futari 'ga. Ae te 'ā najuejue etee futat i'me. A'ere Janeruwarete 'ga ni'mei futari. Mama'e a'jea etee futat 'ga imome'wau. Ymā te 'ga amū ka'arana kwasiari 'ga ree rakue:

“Eneje'egamū nipo eneje'ega renupara 'gā 'jau, a'jea futat 'ga je'ega, 'jau nipo 'gā ene rerowiare'ema 'gā nupe.

O'meramū te Ku'jywa 'ga 'i, 'gā amū 'e renupa nipo amumera 'gā 'jau:

Naani. Ene te ene'me, 'jau nipo 'gā ene'me are ako ma'e 'gā nupe.

Ene ago'o ekoteeara 'gã nupe nanē nipo 'gã 'jau nū:

O'meramū te 'gã 'i. Ako esage Janeruwarete 'ga, 'jau nipo 'gã enee, ene ago'o ekoete renuw ire”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue.

⁵ A'eramū nipo pēē mū 'jau futatee: “Ko ajee ore narakoarūi”, 'jau nipo pēē. “Taruesak Jarejuwarete 'ga wesage resaukara 'jau”, 'jau futatee nipo pēē. “Jane rekoarūe'em are Janeruwarete 'ga wesage resaukaa 'gã nupe 'jau”, 'jau nipo pēē numiamū. Aipo a'je re amunipo 'ã Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoi jane rerekou tyweaete jane rekoarūe'em are. A'ere naani. Nanarūi. (Aipoa 'eramū pēnea'awarūe'ema futat. Nia'wyrī aipoa pēnea'aawa. Nanarūi Ku'jywa 'ga rea'aramū ee.) ⁶ A'jeteetewi Janeruwarete 'ga mama'e apoi. A'eramū 'ga a'jeteetewi futat jane mepyau janeremiapofer are etee futat.

⁷ A'eramū nipo pēē mū 'jau futatee: “Esage ore'mea. Ore'me re nipo 'gã 'jau: Na'gã 'jawe rūi Janeruwarete 'ga mama'e a'jea etee omome'u, 'jau nipo 'gã ore'me renuw ire”, 'jau nipo pēē. “Ma'eramū sipo ore'mea Janeruwarete 'ga 'me'ema resaukare'ema. 'Ga 'me'ema resaukar ire ma'eramū sipo Janeruwarete 'ga je rereko tyweri je'me are”, 'jau nipo pēē. ⁸ Aipo are ea'at ma'eramū pēē mama'e tywer are ea'at ma'eramū nanē futat nū. “Janetywera nipo Ku'jywa 'ga resagea resaukaa 'gã nupe”, 'jau futatee pēē. A'ere aipoa pē'ea nia'wyrī.

Aipo 'e are 'gã amū je je'ēwu'jaga: “Mama'e tywera siapo 'jau Jarejuwarete 'ga resage resaukaawamū 'jau, e'i Paulo 'ga janee”, 'jau futatee 'gã je je'ēwu'jaga. A'ere 'gã 'me ate. Na'ea'uweri je aipo 'jau. A'eramū nipo aipo 'gã 'meawer are anure Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete futat.

Najuejue etee futat janetyweramū

⁹ Maran te jane? Judeuramū futat nã'ã jane re'ã. Janeresage sipo jane judeue'ema 'gã nesage apyraapa sa'e nã'ã jane re'ã, 'jau nipo pēē? Naani. Najuejue etee futat janetyweramū Jarejuwarete 'ga upe judeuramū. Judeue'emamū pēē nanē oretywera 'jawe etee futat nū. ¹⁰ Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa 'gã amū nupe inuga janetywer are rakue:

“Nitywi futari 'ga amū esage ma'eramū Jarejuwarete 'ga upe.

¹¹ Naeapyoi futari 'ga amū Jarejuwarete 'ga remifutar are.

Niparurowariweri 'ga amū Jarejuwarete 'ga ree.

¹² Nokoi'i futari 'ga amū Jarejuwarete 'ga remifutar imū tãmējẽ mama'e esage apoaramū. Nokoi'i futari 'ga amū Jarejuwarete 'ga remifutar imū mama'e esage are iporomutat ma'eramū.

¹³ Mama'e tywera etee 'gã imome'wau ajaupe.

O'me ekoeteramū etee futat.

Ajuago'wau ekoete tee futat 'gã ajemogyau.

¹⁴ Amara'ne ekoeteramū nanē nū.

Mama'e tesirūa etee futat imome'wau ajaupe.

¹⁵ Nokyjei 'gã ajuapisi ekoete awi.

¹⁶ Ojomotesirūgatu au'jeteramū.

¹⁷ Nipota'wai 'gã ajuee.

A'eramū 'gã ojomopy'ata'waukare'ema.

¹⁸ Nopojeuwi futari 'gã Jarejuwarete 'ga”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue.

¹⁹ Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gã nupe rakue. Oje'ega rerekwara ka'arana 'ga imua oree, judeuramū oree. Ma'eramū 'ã ore: “Nikwaawi jane jarejekoarūe'ema”, naru'ea'uweri. Najuejue etee futat janetyweramū Ku'jywa 'ga upe. Judeuramū ore, judeue'emamū pēē nanē nū. A'eramū 'ga ae rerekou tyweaete aetywer are. ²⁰ Nuenupawi futari 'ga amū Moisesi 'ga remikwasiarera. A'eramū ojemuesage

ma'ea nanē otywe'emamū nū. Moisesi 'ga je'ega renupaw ire amunipo 'ā jane janere-sageramū. A'ere nitywi futari 'ga amū 'ga je'ega renup katu katuara. A'ere jane jaretywera kwaawi 'ga je'ega renuw ire.

Werowiaara 'gā 'ga ikatu'oka

²¹⁻²² 'Awamū futat Janeruwarete 'ga jane mu'akwaapa ojeupe jane muesage are. Ymā te Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari rakue. A'ere naaipoa rūi jane muesagei Janeruwarete 'ga upe. Jejui Kristu 'ga ree jane jemogypygamū te 'ga jane muesagei ojeupe. Jareju'jaju'jawe etee futat jarejemogyau. Ore judeuramū, pēē judeue'emamū nanē 'ga imuesageu Jejui 'ga ree jane jemogypygamū te. ²³ Najuejue etee futat 'ā janetyweramū Ku'jywa 'ga upe. Nitywi futari esage ma'e 'ga amū Ku'jywa 'ga upe. Esage ma'e 'gā etee ajemogyau Ku'jywa 'ga pyri. A'eramū jane najuejue etee futat jarejemogyau mukumuku 'ga wi. Najane mū upe etee rūi Ku'jywa 'ga 'i: “Ejete ejemuesage jee”, 'jawe'em. ²⁴ A'ere 'ga te jane muesagei Jejui Kristu 'ga jane erowiarāmū. Niapoi agawewi futat jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga jane muesageu ojeupe Jejui Kristu 'ga jane erowiarāmū. Jejui 'ga amanūmū janetywera moiawamū rakue. A'eramū 'ga werowiarāmū janetywera moia jane wi, jane mū'jāu mama'e tywera apoara 'gā nui. Jane wi janetywera moia 'ga 'Uwarete 'ga mota'wau janee. ²⁵ Janeruwarete 'ga Jejui 'ga mua ojeupe janetywera mepyawamū rakue. 'Ypeywar are amanūaw ipe 'ga janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe rakue. Jejui 'ga jane erowiarāmū Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi. Jejui 'ga upe aetywera mepyukaawer are Janeruwarete 'ga wesage resaukaa janee.

Ymā te Jejui 'ga manūe'emaue Ku'jywa 'ga wea'are'emamū aetywer are rakue. Wuagamū 'ga janepy 'gā tywera upe rakue. “Anure nipo Jejui 'ga manūi 'gā tywera mepyau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramū 'ga wea'are'emamū 'gā tywer are. ²⁶ Jejui Kristu 'ga aetywera mepyarera. A'eramū Janeruwarete 'ga 'awamū jane muesageu Jejui 'ga jane erowiarāmū. Esagerete ma'ea Janeruwarete 'ga. A'eramū 'ga ojeypyri aetywera io futare'ema. A'eramū 'ga wa'yra 'ga mua aetywera mepyawamū 'ga jukaukaa. A'eramū jane “a'jeteetewi 'ga mama'e apoi” 'e kwaapa jarejemogyau a'jea futat. Janetywer are Jejui 'ga manūe'em ire amunipo 'ā 'ga ae muesagewe'em futat. A'ere Jejui 'ga aetywera mepyi. A'eramū esagerete ma'e 'ga jane muesageu Jejui 'ga ree jane jemogypygamū.

²⁷ 'Ga te 'ā jane muesage. A'eramū jane 'jawe'em: “Je te 'ā jeresage 'gā nesagea apyraapa”, 'jawe'em jane. NaMoisesi 'ga je'ega renuparamū rūi 'ga jane muesagei. Jejui 'ga rerowiaaramū te 'ga jane muesagei. A'eramū jane jarejerowiaraipe'ema jarejesage are. 'Ga te 'ā jane muesage. ²⁸ NaMoisesi 'ga je'eger imū mama'e aporamū rūi 'ga jane muesagei. Nienupawi futari jane 'ga je'egera. A'eramū 'ga, Jejui 'ga jane erowiarāmū te, jane muesageu. ²⁹ Judeuramū etee sipo 'ga ore muesagei? Judeue'emamū sipo 'ga nepē muesagei? Naani. ³⁰ Majepi tee Janeruwarete 'ga. 'Ga etee futat janererekwat pāwē pāwē. Jejui 'ga jane erowiarāmū juejue 'ga jane muesageu ojeupe. Judeuramū ore, pēē judeue'emamū miamū 'ga jane muesageu Jejui 'ga rerowiarāmū. ³¹ A'eramū miamū jane Moisesi 'ga 'eawera retyke'ema: “Jejui 'ga rerowiaaramū etee te Janeruwarete 'ga ae muesagei ojeupe. A'eramū jane Moisesi 'ga 'eawera renupe'ema”, 'jawe'em jane 'gā nupe. Naani. Jejui 'ga rerowiar ire jane nanē Moisesi 'ga je'egera renupa jarejemogyau nū.

4

Abraão 'ga

¹ Pēnea'ar iki Abraão 'ga ree. 'Ga 'ā judeuramū oreypya. Maran ajee Janeruwarete 'ga 'ga muesagei rakue? ² Wemiapofer are ojemuesage re amunipo 'ā 'ga ojerowiaraipe ojee. “Je te 'ā ajemuesage tejete”, 'jau amunipo 'ā 'ga ojeupe. A'ere nanarūi. Naojete

rūi 'ga jemuesagei. A'eramū 'ga ojerowiaraipe'ema ojee Jarejuwarete 'ga upe. ³ Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Abraão 'ga ree rakue:

“Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau:

‘Abraão 'ga je rerowiat. A'eramū 'ga wesageramū jee’, 'jau 'ga Abraão 'ga upe”,
'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue.

⁴ Sā'ã oporowyky jara 'ga. Ojeupe oporowyky ma'e 'gã 'ga imepyau 'gã porowyky are. Nomono tee rūi 'ga 'gã nupe epye'eme. Oporowyky te 'gã 'ga upe. A'eramū 'ga 'ã 'gã porowyky repy monou 'gã nupe. ⁵ A'ere nanarūi Janeruwarete 'ga. Naojeupe janeporowyky are rūi 'ga 'jau janee: “Aipo 'ga esage jee”, 'jau. Werowiarāmū te 'ga aipo 'jau janee. Mama'e tywera apoarera agawewi. A'etea Janeruwarete 'ga 'jau: “Ko 'ga je rerowiat. 'Ga tywera je omoit 'ga wi. A'eramū 'ga 'awamū wesageramū jee”, 'jau 'ga werowiaaramū 'gã nupe. ⁶ “Natejeupe pēporowyky are rūi je 'i: Pēnesage pejemogyau jee, 'jau je pē nupe. Tejerowiar are tee je aipo 'jau pē nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. Ymā te Davi 'ga nanē ka'arana kwasiari iku'i ma'e are rakue:

“Maranuara sipo aku'iramū akou?

⁷ Ojewi Janeruwarete 'ga otywera moiripywera 'gã etee aku'iramū ajemogyau. Otywer awi ipireipywera 'gã etee aku'iramū ajemogyau.

⁸ Aipo 'gã tywer are Janeruwarete 'ga wea'aru'jawe'emamū futat. A'eramū aipo 'gã aku'iramū ajemogyau”,
'jau Davi 'ga ikwasiaa rakue.

⁹ Judeuramū ore upe etee te Davi 'ga aipo 'ga 'i? Naani. Judeue'emamū pē nupe nanē 'ga aipo 'jau nū. Werowiarāmū Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Je rerowiar ape ekou. A'eramū ene 'awamū ejesageramū jee. Mama'e tywera apoare'ema 'jawe futat ene ekou jee”, 'jau 'ga 'ga upe rakue.

¹⁰ Judeuramū 'ã ore orojemojewaka. A'ere ojemojewagukare'emawe Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiari rakue. A'eramū 'ga jewage'emauwe futat Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe rakue: “Abraão 'ga je rerowiat. A'eramū 'ga wesageramū jee”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. ¹¹ Werowiar ire tee Janeruwarete 'ga 'jau Abraão 'ga upe rakue: “Ejemojewagukat 'ga amū upe. Eja'yra 'ga, ejemiayuwa 'gã nanē emojewagukat nū”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'ere Abraão 'ga 'ga rerowiari ra'ne. Werowiar ire tee Ku'jywa 'ga 'i 'ga upe: “Ejemojewagukat 'ga amū upe”, 'jau. A'eramū 'ga jewaga Ku'jywa 'ga rerowiara resaukaa janee. A'eramū Janeruwarete 'ga rerowiaaramū jane juejue 'jau: “Abraão 'ga janeruwa 'jawewara. 'Ga 'ã Jarejuwarete 'ga werowiat rakue. A'eramū 'ga janeruwa 'jawewara janee”, 'jau jane jarejaupe Abraão 'ga ree. Judeuramū ore, judeue'emamū pēē 'jau. Pejewage'ema agawewi. A'etea 'ga, “eneresage jee”, 'jau pē nupe werowiarāmū. A'eramū pēē nanē 'jau: “Abraão 'ga janeruwa 'jawewara janee”, 'jau pēē nanē nū. Jarejuwarete 'ga rerowiaaramū juejue aipo 'jau Abraão 'ga upe. ¹² Abraão 'ga imojewag ypywera 'ga. A'eramū 'ga akou judeuramū oreruwa 'jawewara. A'ere 'ga omojewage'emauwe Jarejuwarete 'ga rerowiari. Jarejuwarete 'ga rerowiar ire te 'ga janeruwa 'jawe 'ga rekoi janee. Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gã nupe 'ga na'gã nuwa 'jawe rūi 'ga rekoi 'gã nupe.

U'eawer imū 'ga mama'e apoi

¹³ Ymā te Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Tamono 'gã ywya enee 'jau. A'eramū ywya ene ma'ea futat. Enejuapyrama 'gã ma'ea nanē nū”, 'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe rakue. A'eramū Abraão 'ga 'ga rerowiaa. Werowiar ire Janeruwarete 'ga 'jau: “Esage 'gã jee”, 'jau 'ga 'gã nupe. Ma'eramū 'ã 'ga ywy monoi 'gã nupe 'gã nupawamū rakue. NaMoisesi 'ga je'ega renuw are rūi Janeruwarete 'ga ywy monoi 'gã nupe rakue. Werowiarāmū te 'ga imonoi 'gã nupe rakue. ¹⁴ “Tejerowiaara 'gã nupe etee je mama'e monoi”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. A'eramū 'ga mama'e monowe'em Moisesi 'ga je'egera renupara 'gã nupe werowiare'emamū. “Moisesi 'ga je'egera renupara 'gã

nupe Janeruwarete 'ga mama'e mono re maran sipo jane Jarejuwarete 'ga rerowiari? A'jea sipo 'ga 'eawera?" 'jau 'gã. A'ere naani. Nanarūi futat. ¹⁵ Janeruwarete 'ga futat oje'ega okwasiarukat Moisesi 'ga upe rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga remikwasiarera renupare'ema 'gã nerekou tyweaete. "Jeje'eg are nepēporenuwiwiri. A'eramū je temara'neramū pē nee", 'jau 'ga 'gã nupe. Aipoa 'ga je'ega tywe'em ire amusipo 'ã ma'ja are pejeporenuwiwere'emamū.

¹⁶ A'ere Janeruwarete 'ga 'i: "Tejerowiarāmū je mama'e esage monoi 'gã nupe", 'jau 'ga. NaMoisesi 'ga je'egeera renupara 'gã nupe etee rūi 'ga aipo 'jau. Werowiaara 'gã nupe juejue 'ga aipo 'jau. Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat. A'eramū 'ga akou Janeruwarete 'ga rerowiaaramū janeruwa 'jawewaramū. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau Abraão 'ga ra'yra 'jawewaramū jane upe najuejue etee: "Mama'e esagea tomono 'gã nupe 'jau", 'jau 'ga. ¹⁷ Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'ga amū upe rakue, Abraão 'ga upe 'eawera kwasiarukaa 'ga amū upe rakue. "Abraão 'ga janeruwa 'jawewara, tamu'eukat judeue'ema 'gã amū, tejerowiaara 'gã nupe 'jau", 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. "A'eramū nipo enejuapyrama 'jawewara 'gã kwaiwete futat", 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'jea futat aipoa Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe 'eawera. Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat a'jea futat. "Janeruwarete 'ga je rerekou. Amanū ma'ea 'ga imoferapa. Mama'e tywe'emamū Janeruwarete 'ga mama'e apou oje'eg imū etee. A'eramū nipo 'ga mama'e mua jee u'eawer imū etee futat. Jera'yre'ema agawewi. A'etea nipo 'ga jejuapyrama 'gã amut jee", 'jau Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga upe 'ga rerowiaa.

¹⁸⁻²¹ A'eramū Janeruwarete 'ga ojerowiaa Abraão 'ga ree werowiarāmū. "Kwaiwete enejuapyrama", 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. Wa'yre'ema uwe agawewi Abraão 'ga 'ga je'ega rerowiaa. Sēg anu kwara mu'aa ja'wyja'wywe Abraão 'ga 'jau: "Jesawa'e je tekou. Jeremireko ēē nanē nū owāiwinamū nū. A'etea nitywi'i futari jera'yra mū", 'jau 'ga ojeupe. A'ere 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega nomoka'jami futari, "Kwaiwete nipo enejuapyrama" 'eawera moka'jame'ema futat. Nopoiri futari 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiar awi. "Maran sipo Janeruwarete 'ga orera'yra muri oree", 'jawe'em 'ga. Werowiarāmū Janeruwarete 'ga ojerowiarukaa etee te Abraão 'ga upe, 'ga mamuakaa. A'eramū Abraão 'ga 'ga muorypa. "Janeruwarete 'ga pājērete. A'eramū 'ga mama'e apou u'eawer imū", 'jau Abraão 'ga, 'ga rerowiaa. Werowiarāmū wejue Janeruwarete 'ga kunumī mū mua 'ga upe, u'eawer imū etee futat. ²² Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau: "Esage 'ga jee", 'jau Abraão 'ga upe. ²³ A'ere naAbraão 'ga upe etee rūi Janeruwarete 'ga 'i: "Esage 'ga jee", 'jau. ²⁴ Werowiaaramū janee nanē 'ga aipo 'jau nū: "Esage 'ga jee", 'jau nū. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. 'Ga manūnamū Janeruwarete 'ga 'ga moferapa nū. A'eramū 'ga jane werowiaaramū, "Esage 'ga jee", 'jau janee. ²⁵ Janetywer are Janeruwarete 'ga Jejui 'ga mua ywy pe ijukaukaa. 'Ga manūawera futat 'ã janetywera mepyau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga moferapa jane muesageawamū ojeupe. Jejui 'ga amanūmū janetywera mepyawamū. Janetywera mepy re 'ga ruwa 'ga 'ga moferapa nū 'e rerowiarāmū 'ga 'i janee: "Esage 'ga jee", 'jau. Werowiar ire Janeruwarete 'ga 'jau judeurāmū oree: "Pēnesage jee", 'jau. Judeue'emamū pē nupe nanē 'ga aipo 'jau werowiar ire.

5

Werowiarāmū 'ga jane mogyi wemiayuwamū

¹ Jejui Kristu 'ga jane erowiarāmū Janeruwarete 'ga 'jau janee: "Ene eneresage jee", 'jau 'ga janee. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. 'Ga futat 'Uwarete 'ga mota'wau janee, janetywera mepyau 'ga upe. A'eramū 'ga Jejui 'ga jane erowiarāmū, 'jau janee: "Ene eneresage jee", 'jau 'ga janee. ² Werowiarāmū Jejui 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe: "Agamū je rerowiaara 'ga", 'jau 'ga 'ga upe. A'eramū Janeruwarete 'ga a'e are janetywera moia

jane wi, ojee jane mujaawamū. A'e are jane jareku'iramū jarejemogyau. “Anure taetu nipo 'ga jane mogyau oje'jawe futat. A'eramū jane jarejemogyau jareku'iramū 'ga ree”, 'jau 'ga ree jarejemogyau. ³ Mama'eaya jarejeupe ijesakaramū miamū jane jareku'iramū etee futat jarejemogyau. Jarejeupe mama'eay jesakaramū jane jarepyterātānamū jarejemogyau jupe. Mama'eaya jane mojemogyau a'jea futat Jarejuwarete 'ga ree. ⁴ Mama'eay upe janeapyterātā esage Janeruwarete 'ga upe. “Eneresage jee”, 'jau nipo 'ga janee mama'eay upe janeapyterātānamū. Aipo 'ga 'e kwaaw ire jane 'ga 'jawe futat jarejemogyau rapesaka jarejemogyau. ⁵ Janeruwarete 'ga oporomutaramū jane ree. U'agesagea 'ga imua janee. 'Ga 'Agesagea jane mueapyou jane ree 'ga poromutar are. A'eramū jane jareku'iramū jarejemogyau 'ga 'jawe jarejemogyau rapesaka.

⁶ Jane tee jaretywera nimoira'uweri jarejewi. Ma'eramū 'ā 'Uwarete 'ga remifutarera 'ara rupi Jejui Kristu 'ga manūi janetywera mepyawamū rakue. ⁷ A'ere na'ga 'jawe rūi jane mū rekoī. Nimanūa'uweri jane jarejaupe. Mama'e esage apoara 'gā nupe miamū jaremanūwere'emamū. Ojee ipota'wa ma'e 'ga upe amunipo 'ā 'ga amū manūi. A'ere jane nimanūa'uweri futari jarejaupe jarejee iporomutare'ema 'gā nupe 'jau. ⁸ A'ere Janeruwarete 'ga poromutaramū jane ree nanimenime. Ojee janeporomutare'emamū miamū 'ga poromutaramū jane ree. A'eramū 'ga Jejui Kristu 'ga mua ywy pe amanū ma'eramū janee, jaretywera jane erajemogyramū. ⁹ Jejui Kristu 'ga manū are Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Pēnesage jee”, 'jau 'ga janee. Jejui Kristu 'ga jane erowiamū te 'ga aipo 'jau janee. Jejui 'ga janetywera mepyaupap 'ga upe janee. A'eramū taetu Janeruwarete 'ga jane rerekou tyweru'jape'ema janetywer are. ¹⁰ Jarejewi 'ga jaretywera moire'emamū jane jarejemogyau jareporomutare'emamū 'ga ree. A'ere 'ga wa'yra 'ga manū are janetywera moiri jane wi. A'eramū jane 'awamū Jarejuwarete 'ga jekoty'aawamū jarejemogyau. Ota'waramū 'ga janee. A'eramū 'ga 'awamū jane monowe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. Wa'yra 'ga manū re 'ga 'ga moferapa nū. A'eramū nipo Jejui 'ga jane katu'oka oje'jawe. Jane manū re 'ga jane moferapa nū jane rerawau jane mogyau ojepyri. ¹¹ A'ere naaipoa tee rūi. Jane upe Janeruwarete 'ga remiapoa jane maku'iu jane mogyau. “Jejui Kristu 'ga Janejararetea. Jejui Kristu 'ga 'ga amut 'ga jukaukaa ojee ae mojekoty'aawamū” 'e are te jane ku'iramū 'ga ree.

Janetywera mepyawamū 'ga manūawet

¹² Janepy ypy 'ga, Atāu 'ga ra'ne mama'e tywera apo ypyruga rakue. A'eramū 'ga 'agamū ae motywerukaa. Amanūmū 'ga 'ā rakue. A'eramū jane 'ga 'jawe futat mama'e tywera apou. A'eramū jane najuejue etee jaremanūmū jarejemiapofer are. ¹³ Ymā te Moisesi 'ga Janeruwarete 'ga je'ega kwasiari ka'aran are rakue. A'ere Moisesi 'ga ka'arana kwasiare'emauwe ywy pewara 'gā mama'e tywera apoi ajemogyau rakue. A'ere 'gā naeapyoi mama'e tywer are. Nokwaawi 'gā wemiapofera mama'e tywera Jarejuwarete 'ga upe. A'ere Janeruwarete 'ga, Moisesi 'ga upe oje'ega kwasiarukare'emauwe, janepy 'gā tywera kwasiare'ema oka'aran are rakue. ¹⁴ A'etea janepy 'gā amanūmū. Atāu 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega renupe'ema. “Pe'u kasi ne” 'jawa y'waa 'ga i'wau. A'eramū 'ga amanūmū. Atāu 'ga py'rauwarā 'ga nanarūi agawewi. Na'ui agawewi futat 'gā aipo y'waa. A'etea 'gā mama'e tywera wapo. Moisesi 'ga renunewewara 'gā juejue mama'e tywera apou amanūmū otywer are.

Sā'ā Atāu 'ga juapyrera 'gā mama'e tywera apoa Atāu 'ga 'jawe etee futat rakue nū. Nan tee futat Jejui Kristu 'ga rerowiaaramū jane, 'ga 'jawe etee futat mama'e tywera apowe'em.

¹⁵ A'ere naAtāu 'ga 'jawe rūi Jejui Kristu 'ga. Atāu 'ga te 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega nuenuwi rakue. Ajuapyrera 'gā kwau 'agamū mama'e tywera apo upe rakue. Ku'jywa 'ga je'ega renupe'emawer ipe etee futat ajee 'ga 'ā ae momawukari aetywer are. A'ere

Janeruwarete 'ga poromutaramū jane ree nanimenime. A'eramū 'ga mama'e esage apou janee. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. Mama'e tywera etee agawewi jane siapo. A'etea 'ga mama'e esage apou janee. Sā'ā ae mama'e monoa ajaupe. Nan 'ga wa'yra 'ga mua janee rakue. Jejui Kristu 'ga 'ga imua ijukaukaa 'au ywy pe janetywera moiawamū futat rakue. Poromū futat Janeruwarete 'ga poroywera 'jawewara janee. A'eramū ojee jane jemogypygamū Jejui 'ga jane mogyau ojepyri nakwaparimū warāu rūi futat. Atāu 'ga 'ā ae kwau ae manū upe rakue. A'ere Jejui 'ga ae mogyaramū 'ga rekoi janee. ¹⁶ Atāu 'ga oje'ega mojerowiare'emaue Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe rakue: “Awamū eremanū etywer are ki 'ei”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'eramū 'ā 'agamū jarejemote'arukaa jaretywera upe. Najuejue etee 'ā jane 'agamū mama'e tywera apou. A'ere Jejui 'ga manūi jane katu'okawamū janetywera moiawamū jane wi. Majepei'i etee agawewi 'ga. A'etea 'ga jane katu'oka kwaiwete. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Jera'yra 'ga perowiat pejejemogyau. A'eramū pēē 'awamū pejejesageramū jee”, 'jau 'ga janee. Niapoi jane mama'ea jarejemuesageawamū. 'Ga te 'ā jane muesage ojeupe, wa'yra 'ga jane erowiarāmū. ¹⁷ Majepei tee agawewi Atāu 'ga tywera. A'etea 'ga jane mote'arukaa najuejue etee ipyu. 'Ga ra'ne 'ā amanūmū. A'eramū 'ā jane 'agamū jaremanūmū 'ga 'jawe etee futat. Jejui Kristu 'ga nanē majepei tee nū. A'etea 'ga werowiarāmū jane mogyau ojepyri nakwaparimū warāu rūi, jane mogyau 'wyriaramū ojepyri. Werowiarāmū Jejui 'ga jane muesageu. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga jane muesageu werowiarāmū.

¹⁸ Atāu 'ga tywer are 'ā Janeruwarete 'ga 'jau ywy pewaramū janee: “Pētywerete jee”, 'jau 'ga janee. Jejui 'ga etee nuapoi mama'e tywera. Mama'e esagea etee 'ga iapou. Wenup katu katu 'ga 'Uwarete 'ga je'ega. Amanūaw ipe miamū 'ga 'Uwarete 'ga je'ega renupa akou rakue. 'Ga manū are Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, ojepyri jane mogyawamū nakwaparimū warāu rūi futat. ¹⁹ Jarejuwarete 'ga je'ega Atāu 'ga enupe'ema rakue. A'eramū jane 'agamū najuejue etee jaretyweramū Jarejuwarete 'ga upe Atāu 'ga ree. Jejui Kristu 'ga 'Uwarete 'ga je'ega renupa katu katu. A'e are jane jarejesageramū Jarejuwarete 'ga upe, Jejui 'ga jane erowiarāmū.

²⁰ Ywy pewaramū jane najuejue etee mama'e tywera apou. A'eramū Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Moisesi 'ga 'eawera kwaaw ire jane jaretywera kwaapa.

“Kuu. Janeruwarete 'ga upe jeremiapofera mama'e tywera futat”, 'jau 'gā amū, otywera kwaaw ire. A'ere 'gā otywera kwaawi agawewi. A'etea 'gā mama'e tywera wapo ojero'waro'wau etee futat ikwaapare'ema 'jawe. A'ere Janeruwarete 'ga jane futara mama'e tywera apyraawi etee futat. A'eramū 'ga janetywera moia jane wi wa'yra 'ga jane erowiarāmū. ²¹ Mama'e tywera apoa ae kwau ae manū upe. A'ere Jejui 'ga werowiaaramū jane pojekai jane manū awi, jane mogyau ojepyri nakwaparimū warāu rūi futat. Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga mua ijukaukaa janetywera moiawamū, ojeupe jane muesageawamū. Poromū Jejui Kristu 'ga Janejararetea.

6

'Ga rerowiaaramū jane poiri jaretywer awi

¹ Janeruwarete 'ga jane futara mama'e tywera apyraapa. Ma'eramū sipo ajee “Mama'e tywera siapo 'jau”, pe'je pejejaupe? “Mama'e tywera jane iapo re nipo Janeruwarete 'ga jemuaēmi jane ree, mama'e esage apou janee kwaiwete”, 'jau nipo pēē pejejaupe? ² Naani. Aipo pe'je awi. Jejui 'ga rerowiaaramū jane poiri futari jaretywer awi. Sā'ā ae amanū ma'eferamū mama'e tywera apou'jawe'ema. Nan tee futat ae Jejui 'ga rerowiaaramū mama'e tywera naruapou'jawi. Ma'eramū sipo ajee pēē amanū ma'e 'jawe pejejemogy re mama'e tywera peapou'jap nū? ³⁻⁵ 'Ypeywar are u'amaw ipe futat 'ga 'ā amanūmū jane wi janetywera moiawamū rakue. A'eramū jane 'ga rerowiarāmū

jarepoia futat mama'e tywera apo awi jarejemujaa Jeju 'ga ree. Amanū ma'e 'jawe jane mama'e tywera apowe'em.

Jeju 'ga ree jarejemujar ire jane jarejepymĩãukaa 'y pe, 'ga ree jarejemujara resaukaa 'gã nupe. 'Ga manū 'jawe jane pymĩa. 'Ga ferapawera 'jawe etee futat jane jarewua 'y awi nū. Jarejepymĩnamū jane 'jau: “Jeju 'ga je arowiat. 'Awamū je rekoi 'ga 'jawe mama'e tywera taapo eme 'jau”, 'jau jane jarejepymĩãu. Jeju 'ga manū re 'ã 'gã 'ga monou inuga ita kwara pype. “Amanū futat ra'e”, 'jau 'gã 'ga upe, 'ga monou inuga. A'ere Janeruwarete 'ga opãjẽ mū 'ga moferawi 'ga muẽma ita kwar awi nū. A'eramū jane 'y pe jarejepymĩ re 'jau: “Awamū je poiri futari mama'e tywera apo awi”, 'jau jane. 'Ga ferawa 'jawerimū 'y awi jareẽm ire jarejemogyau ipyau 'jawe Jarejuwarete 'ga pãjẽ mū. A'eramū jane 'ga pãjẽ mū mama'e esage etee iapou.

⁶Jeju 'ga rerowiare'ema 'gã jara mama'eukwaawa 'wyrriara futat. Mama'e tywera apo momoirukare'ema wemiayuwa 'gã nui. A'ere Jeju 'ga manūi mama'eukwaawa 'wyrriara pãjẽ mateepapa rakue. A'eramū 'ga werowiarāmū jane mū'jãu mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa 'gã nui. Werowiarāmū Jeju 'ga jane mogyau wemiayuwamū. A'eramū jane 'ga je'ega etee erowiaa. Jare'wyrriar ymanera je'ega renuwu'jape'ema. Mama'e tywera apo awi jarejeateeramū Jeju 'ga pãjẽ mū. ⁷Nuapoi futari ae mama'e tywera amanū re. A'eramū jane amanū ma'e 'jawe futat mama'e tywer are jareparu-apowere'emamū. ⁸Jeju Kristu 'ga manū are jane poiri tãmẽjẽ mama'e tywera apo awi. A'eramū jane 'ga feraw ire jarejemogyau 'ga 'jawe futat namutamutat. ⁹“Jeju Kristu 'ga amanū rakue. 'Ga manū re 'ga ruwa 'ga 'ga moferapa nū. 'Awamū 'ga namanūu'jawi” 'ea jane ikwaapa. Oferaw ire 'ga amanūu'jape'ema futat. ¹⁰Janetywer are Jeju 'ga amanūmū janetywera moiawamū jane wi. Namanūu'jau'jawi 'ga. Majepei tee futat 'ga manūi. 'Ga manū re 'ga ruwa 'ga 'ga moferapa nū. Ma'eramū 'ã 'ga rekoi mama'e apou 'Uwarete 'ga remifutar imū etee. 'Uwarete 'ga ree 'ga jemujari. ¹¹A'eramū jane aipo are jarejea'aramū, jane 'jau: “Jeju Kristu 'ga amanū jetywer are”, 'jau jane jarejea'aramū ee. A'eramū jane 'awamū jarepoia mama'e tywera apo awi. Jeju 'ga 'jawe mama'ea siapo Jarejuwarete 'ga remifutar imū 'jau. Jeju 'ga ree jarejemujaa. A'eramū ki jane mama'e apou 'ga 'jawe futat.

¹²Jeju Kristu 'ga rerowiare'emawe pẽtywera pẽ nerekou. A'ere Jeju 'ga werowiarāmū pẽtywera moia pẽ nui. A'eramū ki 'awamū pẽẽ pejetywera upe pejerekoukare'ema. Pemỹi kasi pejejea mama'e tywera apo are ne. Mama'e tywera apo are pejejea mỹi re nipo pẽẽ mama'e tywera apou, pejejea'awer imū etee futat. ¹³Pejajemifutar imū kasi mama'ea peapo ne. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee ki mama'e esagea peapo. Pẽtywera mepy re Jeju 'ga pẽ muri 'Uwarete 'ga remiayuwamū. A'eramū ki pẽẽ pejekatu'oka 'ga upe, pejeporowykyau 'ga upe. “Eneremiayuwamū 'ã je rekoi”, 'jau ki pẽẽ 'ga upe. ¹⁴NaMoisesi 'ga je'egera renuw are rūi pẽnesage Jarejuwarete 'ga upe. Jeju 'ga pẽẽ erowiarāmū te Janeruwarete 'ga pẽtywera moiri pẽ nui. Aipoa 'ga iapo re pẽẽ pejesageramū 'ga upe. A'eramū ki pẽẽ mama'e tywera apowe'em.

Janeruwarete 'ga remiayup

¹⁵NaMoisesi 'ga je'eger imū rūi jane mama'e apou 'awamū. Janeruwarete 'ga te 'ã mama'e esagea wapo janee, jane wi janetywera moiramū. A'eramū Janeruwarete 'ga wesageramū janee, jane rerekou. A'eramū pẽẽ mama'e tywera apou'jape'ema. ¹⁶Mama'eukwaawa 'wyrriara je'ega renupara 'gã mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa futat. O'wyrriara reewe futat emiayuwa 'gã awau wapyaw ipe. A'ere Jeju 'ga, 'Uwarete 'ga je'ega pẽẽ enuw ire pẽ mojekoty'ari 'Uwarete 'ga ree, pẽ mogyau 'Uwarete 'ga remiayuwamū futat. A'eramū 'ga 'jau pẽ nupe: “Pẽẽ 'ã pẽnesage jee”, 'jau 'ga. ¹⁷Ymã te pẽẽ mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwamū pejemogy rakue. A'ere 'ã 'awamū pẽẽ Jarejuwarete 'ga ree pejemu'eawera peenup katu katu pejemogyau. A'eramū pẽẽ 'jau: “Mama'e esagea siapo Jarejuwarete 'ga je'eg imū”, 'jau pẽẽ pejemogyau.

A'eramū je Ku'jywa 'ga muorypa pē nee. “Ene 'ā eneresage futat. Ene 'ā mama'e esage apo futarukaa 'gā nupe”, 'jau je 'ga upe 'ga muorypa pē nee. ¹⁸ Janeruwarete 'ga mama'e tywera apo awi pē momoirukaa. Nepeapoi au'jeteramū mama'e tywera. 'Awamū 'ā pēē mama'e esage apoaramū Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga remiayuwa futat pēē. ¹⁹ A'ere nepekwaawi katu katui we. A'eramū je imome'wau katu pē nupe. Ymā te 'ā pēē pejejea mŷina mama'e tywera apo are etee rakue. A'eramū 'ā pēē mama'e tywera apou pejejemogyau rakue. A'eramū pēē au'je mama'e tywera apo re. 'Awamū pēnea'at mama'e esage apo are etee. Jarejuwarete 'ga remiayuwa pēē 'awamū. A'eramū ki pēē pejejemogyau esage 'ga upe.

²⁰ Mama'eukwaawa 'wyrara remiayuwamū pejejemogyau pēē Jarejuwarete 'ga remifutar imū mama'ea nepeapoi rakue. ²¹ Mama'e tywera etee pēē iapou rakue. A'ere ki 'awamū pejejenosī pejejemiapofer are. Ma'ja sipo mama'e tywera apo repya? Mama'e esagea sipo mama'e tywera apo repya? Naani. Mama'e tywera apoara 'gā Janeruwarete 'ga omono mukuu ojewi. Aipoa 'gā nemiapofera repya. ²² A'ere 'awamū pēē Jarejuwarete 'ga remiayuwa. Pē nui 'ga pētywera moiri, pē muesageu ojeupe. Aipoa esage futat pē nupe. Anure nipo 'ga pē nerawau ojepyri, pē mogyau nakwaparimū warāu rūi futat. ²³ Anure nipo Janeruwarete 'ga jane mepyau janeremiapofer are. Mama'e tywera apoara 'gā 'ga imonou muku ojewi. Mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga 'gā monou. Aipoa 'gā nemiapoferarūe'ema repya. A'ere Jejui Kristu 'ga rerowiaaramū janee Janeruwarete 'ga mama'e esage apou. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. 'Ga ree jarejemujar ire Janeruwarete 'ga ojoporoywera 'jawe imua janee. Wa'yra 'ga jane erowiamū 'ga jane mogyau ojepyri nakwaparimū warāu rūi futat nipo.

7

Amanū re ae mama'ea nuapou'jawi

¹ Kunumīmet. Pēē jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē jerenyra 'jawe 'jau. A'eramū pēē pejejeapyoramū pejejeupe jeremimome'u are. Jarekouwe jane mama'e apoi jarejemiapofer imū. Jaremanū re jane niapou'jawi jarejemiapofera nū. ² Sā'ā kūjāa. Omenar ire kūjāa omena nuetyga'uweri. Omena manū re tāmējē nipo ēē kūima'e 'ga amū rerekou. Omena manū re ēē akou ojeteewara 'jawe nū. A'eramū ēē omenararūmū. ³ A'ere omena manūe'emaue kūima'e mū rerekoa nia'wyrī ēē upe. Mama'e tywera ēē wapo. Kūjāmene'ema 'jawe ēē rekoi. Omena manū re amū rerekoa te esage futat. ⁴ Nan tee pēē. Ymā te pēē mama'e apou Moisesi 'ga remikwasiarer imū etee futat rakue. A'ere Jejui Kristu 'ga manūnamū 'ga ojee ojemujat ma'eramū jane mū'jāu Moisesi 'ga remikwasiarer imū mama'e apoara 'gā nui. Ymāwarera mama'e awi jane jarepoiapap. 'Awamū jane mama'e apou Jejui 'ga remifutar imū, oferap ma'e 'ga remifutar imū. A'eramū jane mama'e esage etee iapou Jarejuwarete 'ga upe. Sā'ā kūjā omenaru'jaw ire ēē omen yau je'ega etee enuwa. Omenara je'ega ēē enuwu'jape'ema. Nan tee futat pēē peje'wyrar ymanera je'ega nepeenuwu'jawi. Ymā te pēē mama'eukwaawa 'wyrara remiayuwa rakue. A'ere Jejui 'ga werowiamū pē mū'ēi mama'eukwaawa 'wyrara remiayuw awi pē mogyau wemiayuwamū futat. A'eramū pēē 'awamū peje'wyrar yau je'ega etee enupa nū.

⁵ Ymā jane mama'e apoi jarejemifutar imū etee futat rakue. A'eramū 'ā Moisesi 'ga 'jau agawewi janee rakue: “Mama'e tywera kasi peapo ne”, 'jau agawewi 'ga janee rakue. A'ere jane aipo 'ga 'eawera kwaaw ire miamū jane jero'wuro'wui etee mama'e tywera apou. Mama'e tywera apo awi jarejeatee'em ire nipo jane oi mukuu Jarejuwarete 'ga wi jaremanū re. ⁶ A'ere 'awamū nanarūi. Janeruwarete 'ga jane mueateekat mama'e ymanera apo awi. Jejui 'ga rerowiamū jane jemu'jagi amanū ma'e 'jawewaramū mama'e ymanera apo awi. Ymā te aipo janeremiapofera jane rerekoi rakue. Jarejemifutar imū etee jane mama'e apou Jarejuwarete 'ga upe rakue.

A'ere Jejui 'ga 'awamū ojee jane jemujar ire 'ga jane rerekoi. 'Uwarete 'ga 'Agesagea 'ga imua janee. A'eramū jane mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat jarejemogyau.

⁷ Ma'ja sa'e sipo ajee jane aipo are? Nia'wyri tāmējē Moisesi 'ga je'egera, sa'e sipo jane? Naani. 'Ga remikwasiarera ka'arana mogyta re te jane Jarejuwarete 'ga remifutara kwaawi. “Pejokaraemā are pejejea mŷina nia'wyri Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau 'ā Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. “Tekotee 'ga karaemā futara ia'wyre'ema Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau 'ā Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. A'eramū je Moisesi 'ga je'egera kwaaw ire te je tetywera kwaapa. 'Ga je'egera kwaawe'em ire amunipo 'ā je nanē “ojokaraemā are wea mŷinara 'gā ia'wyre'ema Jarejuwarete 'ga upe” e kwaape'ema futat tekou. ⁸ A'ere je Moisesi 'ga remikwasiarer are te je jemu'ei ai'i numiamū. “Moisesi 'ga remikwasiarera renuwa nipo je muesage Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau je tejeupe numiamū. A'ere je naenupawa'uweri 'ga je'egera. Tejeatee'emamū futat je 'gā karaemā futar awi. Moisesi 'ga je'egera kwaaw ire miamū futat je 'gā karaemā futaararete futat je rekoī ikue. Moisesi 'ga je'ega kwaape'ema je tetywera kwaape'ema. A'ere je 'ga remikwasiarera mogyta re tetywera kwaawi. ⁹ A'e pe je 'ga remikwasiarera mogytae'emawe “Je ako esage je”, 'jau futatee je jepi. A'ere je 'ga je'egera kwaaw ire je tetywera kwaawi. “Nakoa'wyri nipo je jepi”, 'jau je tejeupe. ¹⁰ Tetywera kwaaw ire je 'jau tejeupe: “Jarejuwarete 'ga je'ega Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. A'eramū je Moisesi 'ga remikwasiarer imū mama'e apowe'em ire je Jarejuwarete 'ga je'ega renupe'ema. Oje'ega renupare'emamū nā'ā Janeruwarete 'ga ae monou muku ojewi ae manū re re'ā. 'Awamū nanē 'ga ojejukawe'em je ree nū”, 'jau je tejeupe tetywer are tejeapyoramū te'ŷina. “Oje'ega renupara 'gā etee nā'ā 'ga omogy ojepyri nakwaparimū rūi futat re'ā”, 'jau je tejeupe te'ŷina. A'ere je naenupawa'uweri 'ga je'ega. ¹¹ A'ere jeku'iteeramū tee tekou tetywer are rakue. “Aenupap katu katu sipo je 'ga je'ega pa”, 'jau je tejeupe numiamū. A'ere naani rakue. “Moisesi 'ga remikwasiarera renuw ire nipo je oi Jarejuwarete 'ga pyri re'ā”, 'jau je tejeupe. A'ere jeku'iteeramū ee rakue. Naenuwi futari je 'ga je'ega rakue. A'eramū je 'jau tejeupe: “Najea'wyri futari pa je tekou Jarejuwarete 'ga upe ra'e. A'eramū nipo je muku futat tewau 'ga wi”, 'jau je te'ŷina.

¹² Esage futat Moisesi 'ga remikwasiarera. Jarejuwarete 'ga je'ega wejue 'ga okwasiat ka'aran are inuga rakue. A'eramū wesageramū futat 'ga remikwasiarera ae upe. ¹³ 'Ga remikwasiarera resagea sipo je mogo muku Jarejuwarete 'ga wi? Naani. Jetywera tee je mogoukat muku Jarejuwarete 'ga wi. “Mama'e tywera kasi peapo ne”, 'jau 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Aipoa 'ga 'eawera esage futat. A'ere jetywera je rerekoi. A'eramū je mama'e tywera apou ra'e jepi. Esage futat Janeruwarete 'ga je'ega. A'ere jetywera te nuenuwukari 'ga je'ega jee ra'e jepi. A'ere je 'awamū jereapyoramū mama'e tywera apoawer are. A'eramū je 'ga je'ega renupe'ema ra'e jepi. A'ere najeremiapofera etee rūi ia'wyre'ema. Jeretea we futat wa'wyre'emamū. 'Ga je'ega kwaaw ire te jane jaretywera kwaap katui.

'Ga pājē mū ae mama'e tywera nuapoi

¹⁴ Moisesi 'ga remikwasiarera Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat rakue. A'ere je namaira rūi. Kūima'e teea te je. A'eramū jetywera je rerekou. Tejemifutar imū etee mama'e apou. ¹⁵ Najereapyoi je tejemiapoarūe'em are. “Mama'e esagea etee taapo 'jau”, 'jau je numiamū. A'e reewi je mama'e tywera etee iapoi nū. Mama'e tywera apo are teparuapowere'emamū agawewi. A'etea je mama'e tywera apou etee nū. ¹⁶ Aipo apo re je 'jau: “A'jea futat Janeruwarete 'ga je'ega. Nepēa'wyri pēē, 'ga 'ea a'jea futat”, 'jau je tejeupe tekou. ¹⁷ Nafutari je mama'e tywera apoa. A'ere jetywera je rerekoi. A'eramū jetywera mama'e tywera apoukaa jee. ¹⁸ A'eramū je 'jau tejeupe: “Nitywi futari mama'e esagea je pype”, 'jau je tekou. Mama'e esage apoa je ifutaa agawewi. A'etea je naapoi mama'e esagea. ¹⁹ Mama'e esage apoa je ifutaa. A'ere je naapoi tejemifutara.

Mama'e tywera apoa je ifutare'ema agawewi. A'etea je tejemifutare'ema apou. ²⁰ A'ere je natejemifutar imū rūi mama'e tywera apoi. Jetywera te iapoukaa jee.

²¹ Ekoay je rekoa. Mama'e esage apoa je afutat agawewi. A'etea je mama'e tywera etee aapo. ²² “Janeruwarete 'ga je'ega renuwa esage futat. 'Awamū pa je 'ga je'ega etee enuwi kwy”, 'jau je tejeupe, tejekōēājamū ee numiamū. ²³ A'ere je a'eramū miamū naenupawi 'ga je'ega. Ifaripyra 'jawe je tekou tejemifutara apowe'em. Sā'ā ipofaripyrrera mama'e apoe'ema wemifutar imū. Nan te je rekoi. Jetywera je rerekou. A'eramū je tejemifutara apowe'em. Mama'e tywera apo awi tejeatee'emamū. ²⁴ 'Awamū je'arasigamū tekou. “Awyi ajee je mueatee mama'e tywera apo awi 'ū?” 'jau je tejeupe. ²⁵ A'ere Janeruwarete 'ga te je mueateeukari Jejui Kristu 'ga upe. A'eramū je mama'e tywer awi tejeateeramū. A'eramū je Jarejuwarete 'ga muorypa ee.

Tejetee je Jarejuwarete 'ga je'ega renupe'ema tekou. “Ga je'ega renuwa tareko esage tejee”, 'jau futat je numiamū. A'ere je naapoa'uweri tejee. Opājēa 'ga ae upe imure'emamū ae nuapoi futari mama'e esagea. 'Ga pājē mū te ae mama'e esage apoi.

8

'Ga 'Agesagea jane muea'aa 'ga remifutar are

¹ A'ere 'ā Janeruwarete 'ga, Jejui Kristu 'ga ree jane jemujar ire, jane kwawe'em janetywer are, jane monowe'em muku ojewi. Mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga ae monowe'em. ² Jejui Kristu 'ga ree jane jemogypygamū Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane muesageu. 'Ga 'Agesage pājē mū jane mama'e tywera apowe'em. 'Awamū 'ga 'Agesagea jane rerekou jane katu'oka. Janetywera jane rerekou'jape'ema. A'eramū jane jarewawe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. ³ Ymā te Moisesi 'ga 'i rakue: “Mama'e esagea etee peapo”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. Esage futat 'ga je'egeera. A'ere janetywera 'ga je'egeera nuenuwukari janee. 'Ga je'egeera renupare'ema 'jawe etee futat jane mogyaukaa rakue. Jarejetee jane nienuwa'uweri 'ga je'ega. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe rakue: “Ojetee 'gā nuenuwa'uweri jeje'ega. Nojekatu'oga'uweri 'gā ojetee”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramū 'ga 'ā 'agamū wa'yra 'ga mua ywy pe rakue. Jane 'jawe futat 'ga 'ua kunumīnamū. Jane 'jawe futat 'ga akou kūima'eramū. A'ere 'ga nuapoi mama'e tywera. Aerefetee ate mama'e tywera wapo. A'eramū 'ga amanūmū janetywera mepyau. Janeruwarete 'ga Jejui 'ga jukaukaa aetywer are. A'eramū 'awamū Jejui 'ga werowiarāmū janetywera moia jane wi. ⁴ Ymā te Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Teje'ega renupare'ema 'gā je amomap, 'gā monou mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau 'ga rakue. A'ere Jejui 'ga manūi janetywera moiawamū. Janetywera moir ire 'ga opājē mua janee. A'eramū jane 'awamū mama'e esage apoarūmū 'ga pājē mū, 'ga ree jarejemogypygi. 'Awamū jane 'ga pājē mū Jarejuwarete 'ga je'ega renuwi jarejemogyau. 'Ga 'Agesagea jane mu'akwaapa jane rerekou. A'eramū jane 'awamū mama'e esage apoarūmū 'ga pājē mū. Jarejemifutar imū jane niapou'jawi mama'ea. ⁵ 'Ga 'Agesage rerekware'ema 'gā wemifutar imū etee futat mama'e apo are wea'aramū. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū jane jarejea'aramū 'ga 'Agesage remifutar are etee futat. ⁶ Wemifutar are etee ea'at ma'e 'gā awau mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar are ea'at ma'e 'gā py'ata'waramū etee futat ajemogyau. Anure nipo aipo 'gā awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū ete rūi futat. ⁷ Wemifutar are etee ea'at ma'e 'gā oporomutare'emamū Jarejuwarete 'ga ree. Nuenuwi futari 'gā 'ga je'ega. Niporenuwiweri futari 'gā 'ga je'eg are. ⁸ Wemifutar imū etee mama'e apoara 'gā nomuorywi Jarejuwarete 'ga.

⁹ A'ere nanarūi ae Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū. Mama'e esagea etee te ae wapo 'ga remifutar imū. Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gā naKristu 'ga remiayuwa rūi futat. ¹⁰ Janepyy 'gā 'ā nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. A'eramū jane 'agamū jarepapa. Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū miamū futat

jaremanūmū. A'ere jane ferawi etee jarewau Jarejuwarete 'ga pyri jarejemogyau nakwaparimū warāu rūi futat. Jejui Kristu 'ga ree jane jemogypygamū Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Jejui 'ga ree pejemogypyk. A'eramū pēē pejejesageramū jee”, 'jau 'ga janee Jejui 'ga ree jane jemogypygamū. ¹¹ Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga moferapa 'ga manū re rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga U'agesage rerekwaramū nanē janeretefera moferapa jane manū re nū. Jane moferawukaa U'agesage upe.

¹² Kunumīmet, kūjāmet. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane rerekou. A'eramū ki jane a'eramū mama'e apowe'em jarejemogyau jarejemifutar imū ne. Mama'ea siapo 'ga pājē mū etee futat. ¹³ Pejjemifutar imū mama'e apo re peo mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere Jarejuwarete 'ga, U'agesage pājē mū mama'e tywera apo awi pepoir ire, pē mogyi ojepyri nakwaparimū warāu rūi futat. Nioi jane 'ga rerowiarāmū mama'eukwaawa rapyaw ipe. ¹⁴ Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupara 'gā Jarejuwarete 'ga ra'yra futat. ¹⁵ Ma'eramū sipo Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee? Ojeupe jane moporowykyukaawamū? Naani. Jane mogyjawamū? Naani. Wa'yramū jane mogyawamū te 'ga U'agesage muri janee. A'eramū 'ga 'Agesagea “Kiapi'ni” jane mu'eukaa 'ga upe. ¹⁶ Jejui 'ga jane erowiarāmū Janeruwarete 'ga jane mogyau wa'yramū. A'eramū 'ga 'Agesagea “Kiapi'ni” jane mu'eukaa Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga 'Agesagea nanē 'jau janee: “Ene Ku'jywa 'ga ra'yra”, 'jau 'ga 'Agesagea janee. ¹⁷ Wa'yra 'ga upe Janeruwarete 'ga mama'e esage monou. A'eramū 'ga janee nanē mama'e esage mua nū, wa'yrarete 'ga reewe futat, Kristu 'ga reewe futat nū. Ywy pe 'ua 'ā Kristu 'ga ruagamū wereko tywera upe rakue. 'Ga 'jawe ki janeruag jarejereko tywera upe. 'Ga 'jawe jane jemogy re nipo Janeruwarete 'ga jane moferapa nanē 'ga 'jawerimū etee futat nū. A'eramū tee 'ga jane monoi jane mogyau 'wyririamū Jejui 'ga pyri.

Anure nipo 'ga mama'e esage muri janee

¹⁸ 'Awamū mama'eay jesaukari janee. A'ere nipo anure jane janerea'aru'jawi mama'eay are. Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage muri janee, mama'eay apyraapa. A'eramū jane jarejea'aru'jawe'emamū mama'eay are. ¹⁹ Anure nipo Janeruwarete 'ga jane resaukaa wemiapofera upe. “Agamū jera'yra 'gā futat”, 'jau nipo 'ga jane resaukaa 'gā nupe. 'Ga remiapofera juejue futat 'ga ra'yra resaukaawa rapesaka 'upa. ²⁰ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga remiapofera jemote'ari rakue. Naite'at tee rūi 'ā rakue. Atāu 'ga oje'ega renuwe'emamū te Janeruwarete 'ga wemiapofera mote'ari rakue. ²¹ A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga imomyau nū. Wa'yramū jane resaukaawa 'ara rupi futat nipo 'ga mama'e momyau nū. A'eramū futat nipo 'ga mama'e tywera mateepapa. ²² Sā'ā kūjā wa'yray upe aema wa'yra 'are'emamū. Nan tee futat Janeruwarete 'ga remiapofera waemamū ajemogyau ojekatu'okawa rapesaka. ²³ Na'ga remiapofera etee rūi waemamū ajemogyau ojekatu'okawa rapesaka. 'Ga 'Agesage rerekwaramū nanē jane jarejaemamū nū, 'au jane jemogyramū 'ā. Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee ra'ne. A'ere nipo 'ga anure mama'e esage muri janee kwaiwete. Wa'yramū jane resaukaawamū 'ga janerete momyauu Jejui 'ga 'jawe. A'eramū jane jarekaruare'emamū futat nipo, jareyman'e'emamū, jaremanū'jape'ema nanē nū. Jejui 'ga 'jawe futat jane rekoi.

²⁴⁻²⁵ Ojee jane jemogypygamū Janeruwarete 'ga jane muesageu ojeupe. A'e are jane 'i: “Anure nipo 'ga janerete momyau”, 'jau jane. A'eramū jane jarejete momyau rapesaka jarejemogyau. 'Au we 'ga jarejete momyau re amunipo 'ā jane niapesagi jarejemogyau. A'ere 'ga nomomyaui we. A'e are jane iapesagi jarejemogyau. A'eramū ki jane jareapyterātānamū mama'eay upe.

²⁶ 'Ga 'Agesagea te jane poat. Najane etee rūi sajemogy. 'Ga 'Agesagea te oporogyta Ku'jywa 'ga upe janee. Jane tee nikwaawa'uweri Ku'jywa 'ga upe jareporogytaa jarejee. A'eramū 'ga 'Agesagea te jane poaa, oporogytau 'ga upe janee. Nikwaawi jane 'ga 'Agesage je'ega. Naaeje'ega 'jawe rūi. Aefaema 'jawe tete 'ga 'Agesage

je'ega. ²⁷ Janeruwarete 'ga janerea'awa kwaapa. Janeremifutara nanē 'ga ikwaapa nū. A'eramū 'ga U'agesage je'ega nanē ikwaapa nū, ojeupe jane ree ije'egamū. 'Ga remifutar imū etee futat 'ga 'Agesagea oporogytau 'ga upe jane ree.

²⁸ Jarejuwarete 'ga ree janeporomutaramū jarejemogyau. 'Ga futat 'ā jane mū'jāu jane mogyau wemiayuwamū rakue. A'eramū 'ga, janee mama'eay mū jesaukaramū, mama'e esage apou ee nū. ²⁹ Ymā we te Janeruwarete 'ga jane pyrūmū ojee rakue. “Mīmera 'gā je amogy teja'yramū. Teja'yrarete 'ga 'jawe je 'gā mogyi. A'eramū Jera'yrarete 'ga 'gā neki'yramū akou. Kwaiwete jera'yrarete 'ga rewirera 'gā, 'ga renyra 'gā 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ³⁰ A'eramū Janeruwarete 'ga wemimū'ēmeramū jane mogyau wemiayuwamū. A'eramū 'ga 'jau janee: “Pēnesage jee”, 'jau 'ga janee. “Teja'yrarete 'ga 'jawe je pē mogyi”, 'jau 'ga janee. A'eramū 'ga jane mogyau 'wyrriaramū ojeypri nakwaparimū ete rūi futat nipo.

Jane ree 'ga poromutat

³¹ Ma'eramū 'ā jane nijemuaēmi mama'e upe: Janeruwarete 'ga 'ā jane rerekou. Jane retyk sipo 'ga amū? Naani. Janeruwarete 'ga jane pojeka re nitywa'uweri 'ga wi jane pojekaara mū. Ojejuka esage 'ga jane ree. Opājēa 'ga amut janee. ³² Esage Janeruwarete 'ga janee. Peesak 'ā 'ga rakate'eme'ema janee. Wa'yrarete 'ga miamū 'ā 'ga imua ijukaukaa janetywera mepyawamū rakue. A'eramū nipo 'ga mama'e esagea taetu imuri janee wakate'eme'emamū.

³³ Awŷja sipo Janeruwarete 'ga remimū'ēmeramū jane ago'wau 'ga upe? Naani. Nitywi 'ga amū. Janeruwarete 'ga 'ā 'jau janee: “Esage 'gā jee”, 'jau 'ga jane upe. ³⁴ Jejui Kristu 'ga amanūmū janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe. 'Ga manū re 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa nū. Oferaw ire 'ga awau ojeupia 'Uwarete 'ga pyri. 'Uwarete 'ga jakwatawa katy 'ga reni, oporogytau 'Uwarete 'ga upe jane ree. A'eramū “Nepēa'wyrī pēē” 'jara otywe'emamū.

³⁵ Kristu 'ga 'ā iporomutat nanimenime jane ree. Awŷja sipo 'ga momoirukat jane wi? Naani. Nitywi 'ga amū. Janee mama'eay jesaukaramū 'ga oporomutaramū jane ree. Werowiare'ema 'gā amū jane rereko tyweramū 'ga oporomutaramū jane ree. Ty'ara jane erekoramū 'ga oporomutaramū jane ree. Jarepiteea jane erajemogyramū 'ga oporomutaramū jane ree. Jane ree 'gā amū afuwet ojere'emamū 'ga oporomutaramū jane ree. Nitywi futari 'ga rerowiar ire mama'e mū jane kwaukaara 'ga upe. Jane manūnamū 'ga oporomutaramū nanimenime jane ree akou. ³⁶ Ymā te Davi 'ga ka'arana kwasiaa ee inuga rakue:

“Eneremiayuwa 'ā ore, ki Ku'jyp.

A'eramū ene ree iporomutare'ema 'gā afuweramū ore ree au'jeteramū.

Karupa'mī jukapyrama 'jawe 'gā afuweramū ore ree”,

'jau Davi 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gā aipo 'ga 'eawer imū etee futat jane ree nanē oporomutare'emamū nū. ³⁷ Aipoa sipo Janejararete 'ga momoirukaa jane wi? Naani. Iporomutat 'ga nanimenime jane ree jane jemogyramū. A'eramū 'ga jane muapyterātāu mama'eay upe. A'eramū mama'eaya jane maku'ipawukare'ema. ³⁸ Nitywi futari 'ga amū jane wi Janeruwarete 'ga momoirukaara. Iporomutat 'ga nanimenime jane ree jane jemogyramū. Jane manūnamū miamū futat 'ga oporomutaramū jane ree. Jane reko are taetu 'ga oporomutaramū jane ree. Nokoi'i futari mama'eukwaawa mū jane wi Janeruwarete 'ga momoirukaaramū. 'Awauwe ojesaukat ma'e, anure ojesaukat ma'e. Mīmera nomomoirukara'uweri Janeruwarete 'ga jane wi. ³⁹ Ywag ipe ako ma'e, ywy 'wyr ipe ako ma'e. Mīmera miamū nomomoirukari Janeruwarete 'ga jane wi. Nitywi futari jane wi Janeruwarete 'ga momoirukaara. Naeateei futari 'ga jane wi. Jejui Kristu 'ga ree jane jarejemogypyka. 'Ga Janejararetea. A'eramū Janeruwarete 'ga oporomutaramū jane ree wojere'emamū futat.

9

Janeruwarete 'ga remiayup

¹ 'Awamū je tepytuna, judeu 'gā mome'ui pē nupe. Kristu 'ga remiayuwa wejue je. A'eramū je te'me'emamū tekou. A'jea futat je 'i 'gā nee. Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rerekou. A'eramū 'ga 'Agesagea je mu'akwaapa mama'e a'je are. A'eramū je mama'e a'jea etee imome'wau. ² Jeyptuna 'gā, judeu 'gā je mu'arasig ojee. Nuerowiari 'gā Jejui 'ga. A'eramū a'ea je mu'arasīmape'ema je mogou 'gā nee. ³ Afutat je 'gā Jejui 'ga rerowiaara numiamū. Jeporopoariwet je 'gā nee Jejui 'ga rerowiar are numiamū. 'Gā nupe 'ga je'ega renuwukar ire amunipo 'ā je “Je rereko tywer ape 'gā nee”, je 'i Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'gā 'ā aipoa miamū nuerowiari. Ojemogypyke'ema Jejui 'ga ree. ⁴ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga Israeu juapyreramū oreypy 'gā mū'ēi imogyau wemiayuamū rakue. “Pēē jera'yra 'awamū”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue. 'Gā pype etee futat 'ga akou rakue. 'Gā nupe etee futat 'ā Janeruwarete 'ga 'jau rakue: “Tejerowiar ire je mama'e esage monoi pē nupe”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue. 'Gā nupe ypy ypy ra'ne futat 'ga oje'ega monoi ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. 'Gā etee 'ga imu'akwaapa omuoryw are rakue. A'eramū 'gā 'ga muorypa a'jea futat rakue. 'Gā nupe etee 'ga 'jau'jau'japa: “Mama'e esagea tomono pē nupe 'jau”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue. ⁵ Judeu ypy ypy 'ga 'ā Abraão 'ga rakue. Isaki, Jako.* Mīmera 'gā judeu ppyfera 'gā. 'Gā juapyreramū ore judeua. Israeu 'ga juapyrera futat Jejui Kristu 'ga akou 'awa ywy pe 'ur ire rakue. Janeruwarete 'ga 'ā wemiapoferamū ae 'wyriararetea agawewi. A'etea 'ga Israeu 'ga juapyreramū tāmējē ore mū'jāu wemiayuwareteramū rakue. A'eramū amunipo 'ā ore 'ga muorypa aruojere'emamū ee.

⁶ A'ere 'ā Israeu 'ga juapyrera 'gā amū nuerowiari Jarejuwarete 'ga. Amume'ri 'gā etee erowiaa'i ajemogyau. A'etea jane 'jawe'em: “I'me nipo Janeruwarete 'ga”, 'jawe'em. “Israeu 'ga upe 'ga 'i rakue: ‘Amū'ē je enejuapyrama tejemiayuamū’, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'ere 'ga 'meramū aipo 'e are”, 'jawe'em jane. NaIsraeu 'ga juapyrera 'gā juejue rūi 'ga amū'ē wemiayuamū rakue. A'eramū 'gā amū 'ga rerowiare'ema. ⁷ NaAbraão 'ga ra'yra 'gā jue rūi Janeruwarete 'ga imogyau wa'yramū. Isaki 'ga etee 'ga ipyyrūmū. Ismaeu 'ga 'ga ipyyrūme'em. ⁸⁻⁹ Ymā te Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Anure nipo eneremireko ēē, Sara ēē ra'yramū. Enera'yra tapyygukat ēē upe 'jau. Ikokwar are ene pyri je ruru'jawamū nipo ēē wa'yra rerekoi opo pe”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. Poromū Abraão 'ga ra'yra 'ga Isakia. Isaki 'ga etee Janeruwarete 'ga omogo wa'yramū. Amumera 'gā Abraão 'ga ra'yra 'gā naJaneruwarete 'ga ra'yra rūi. 'Awamū Janeruwarete 'ga 'i “agamū Abraão 'ga juapyrerarete”, 'ga 'i u'eawer imū u'at ma'efera 'ga juapyrera upe, Isaki 'ga juapyrera upe.

¹⁰ A'ere Isaki 'ga remireko ēē, Repeka ēē, wa'yramū 'ga upe rakue. Mukūi tāmējē ēē ra'yra ojopepa. U'ar ypy ma'e 'ga rera Esau. Ajepeja 'ga rera Jako. Anure Janeruwarete 'ga Jako 'ga re'roka, Israeu nuga 'ga ree rakue. ¹¹⁻¹² 'Gā 'are'emauwe Janeruwarete 'ga 'jau 'gā y ēē upe, Repeka ēē upe: “Tewiri u'at ma'e 'ga nipo je amogo 'wyriaramū u'ar ypy ma'e 'ga upe”, 'jau 'ga ēē upe rakue. Nu'ari we agawewi 'gā. A'eramū 'gā mama'e esage apowe'ēwe agawewi. Mama'e tywera nanē 'gā iapowe'em nū. A'ere 'ga na'ga remiapofer are rūi 'ga ajepeja 'ga pyrūi imogou wemiayuamū. Wemifutar imū te 'ga tewiri u'at ma'efera 'ga pyrūi imogou wemiayuamū. Wemifutar imū te 'ga u'ar ypy ma'e 'ga pyrūme'em. ¹³ Nan futat Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa 'gā nee rakue. “Jeporomutat je Jako 'ga ree. A'ere je najeporomutari Esau 'ga ree”, 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue.

¹⁴ Maran sipo ajee jane 'i aipo are? Nia'wyri Janeruwarete 'ga, sa'e sipo ajee jane? Naani. Mama'e esagea etee te 'ga wapo. ¹⁵ Ymā te 'ga 'jau Moisesi 'ga upe rakue: “Tejemifutar imū etee te je jemuaēmi 'ga amū ree. Tejemifutar imū nanē

* 9:5 Mukūi Jako 'ga rera. Israeu 'ga rer irūa.

je tejemuaēme'ema ajepeja 'ga ree”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe rakue. ¹⁶ A'eramū na-janeremifutar imū rūi Janeruwarete 'ga jane pyyrūmū jane mogyau wemiayuwamū. Najaneremiapofer are rūi nanē 'ga ajemuaēma jane ree nū. Wemifutar imū etee 'ga jane pyyrūi jane mogyau wemiayuwamū. ¹⁷ Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are inuga janee rakue. Farao 'ga upe Janeruwarete 'ga 'jau: “Tepājēa je aesaukaru'jau'jap enee. A'e are nipo ywy pewara 'gā juejue jerera renupa. Ma'eramū 'ā je ene mogoi 'wyrīaramū Egitu ywy pewara 'gā nupe”, 'jau 'ga ikwasiarukaa inuga ka'aran are rakue. ¹⁸ A'eramū jane jarejeapyoramū 'ga remiapo are. Wemifutar imū etee futat Janeruwarete 'ga ajemuaēma 'gā amū nee. Wemifutar imū etee futat 'ga ojerowiarukare'ema amumera 'gā nupe.

¹⁹ A'e are nipo pēē mū 'jau jee: “Ma'eramū sipo 'ga ore rerekou tyweaete ore 'ga rerowiare'emamū? Ore upe 'ga nojerowiarukari futari. A'eramū ore 'ga rerowiaru'jape'ema. Naruapoa'uweri ore mama'ea 'ga orojeupe ojerowiarukare'emamū. Naruapoa'uweri agawewi 'ā ore mama'e tywera. A'etea 'ga nojekukai ore ree”, 'jau nipo pēē. ²⁰ Aipo pe'je kasi ne. Janeruwarete 'ga futat te 'ā jane apo rakue. Imara'nearū sipo ae 'ga remiapoferamū 'ga ree 'ga mueue ojee? Naani. Oje'egay sipo japepoa wapoara upe wapoarūe'emamū? Naani. ²¹ Sā'ā japepo apoara 'gā japepo apoa wemifutar imū etee futat. Amumera 'ā 'ga iapou wemipa'ruramū, amumera yty ryrūnamū. Wemifutar imū etee futat tujuga apoara 'gā mama'e apoi.

²² Nan tee futat Janeruwarete 'ga jane apoi rakue. A'eramū 'ga mama'e apou janee wemifutar imū etee futat. “Tejerowiare'ema 'gā nee jemara'neramū. Tepājēa nanē je ikwaawukaa 'gā nupe nū”, 'jau 'ga rakue. A'ere na'awauwe rūi 'ga 'gā nereko tyweretei. Anure te nipo 'ga werowiare'ema 'gā nereko tyweaete. ²³ Amumeramū te aje 'ga 'ā jane mū'ēi wemiayuwamū rakue. Jane ree 'ga jemuaēmi. A'eramū 'ga 'jau ojeupe: “Tejesagea je akwaawukat tejemimū'ēmera 'gā nupe”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga mama'e esage apou janee wemifutar imū. Jane rereko esage are 'ga wesage kwaawukari janee. “Ga 'ā wesageramū tekotee 'gā nesagea apyraapa”, jane mu'eukaa. ²⁴ Jane 'ā 'ga remipyyrūmera. Ymā te 'ga jane pyyrūi wemiayuwamū rakue. Judeuramū ore, judeue'emamū pēē. Mīmera 'ga imū'jāu wemiayuwamū rakue.

²⁵ Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are Oseja 'ga upe rakue: “Tejemiyuwe'emera 'gā nipo je amogy tejemiyuwamū.

Tejemifutare'emera 'gā nupe nipo je 'jau: Jeporomutat je pē nee, 'jau.

²⁶ Ymā je 'i ikue: Najeremiyuwa rūi pēē, 'jau je ikue.

A'ere nipo anure je aipo te'eawer ipe te futat je 'i:

Je futat 'ā okoeteete ma'ea.

'Awamū pēē futat jera'yramū, 'jau nipo je, 'jau je ikue”,

'jau Oseja 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²⁷ Isai 'ga nanē ka'arana kwasiaa Israeu 'ga juapyapyrera 'gā nee rakue.

“Kwaiwete Israeu 'ga juapyrama 'gā. Sā'ā 'yisigeaua pytuna. Nan tee futat Israeu 'ga juapyrama 'gā pytuna numiamū.

A'etea nipo ināinānī'ī 'gā etee ojekatu'ok otywer awi.

²⁸ Anure nipo Janeruwarete 'ga ywy pewaramū juejue werowiare'ema 'gā nereko tyweretei ywawuje tee futat”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²⁹ Aipo jeapo enunewe Isai 'ga 'jau:

“Janeruwarete 'ga pājērete. Peesak 'ga Sodom ipewara 'gā momawa, Gomora pewara 'gā neewe rakue.

Janeruwarete 'ga jane mū mogye'em ire amunipo 'ā jane nanē jarepapa 'gā 'jawe nū”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

³⁰ “Ma'ja are ajee 'ga jane mu'ei?” 'jau nipo pēē jee? Nan futat je 'i pē nupe: Ymā judeue'ema 'gā nafutari Jarejuwarete 'ga amuesagea rakue. A'ere Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiarāmū 'gā katu'oka 'gā muesageu ojeupe. ³¹ A'ere 'ā ymā 'ga futaarera 'gā jēmī Israeu juapyrera 'gā naani. “Moisesi 'ga je'egera renuw are jarejemuesageu Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau 'gā numiamū. A'ere 'gā nuenupawi 'ga je'ega. ³² A'eramū 'gā ojemuesageukare'ema 'ga upe. Niparuerowiaroweri 'gā Jejui 'ga ree. “Jejui 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gā etee wesageramū Jarejuwarete 'ga upe” 'e are aparuerowiaroweremamū. A'eramū 'gā ojemuesageukare'ema futat 'ga upe. 'Gā nupe Jejui 'ga ita 'jawe. Sā'ā ita rena pe pe. A'eramū 'ā pe rupi oma'e 'gā ojeypyapegāu ee. Nan tee Jejui 'ga 'gā nupe. Nijemogypygiweri 'gā Jejui 'ga ree. A'eramū 'gā u'aa 'ga ree. A'eramū 'gā awawe'em Jarejuwarete 'ga pyri. ³³ Ymā Janeruwarete 'ga aipo are ka'arana kwasiarukari inuga Isai 'ga upe rakue:

“Anure nipo je 'ga amū mogou judeu 'gā nupe. Jerusareg ipe je 'ga monoi. Jerusareg 'up wwytyra pyri, Siāo 'jawa pyri.

Jeremimonorama 'ga ita 'jawe. Pe pe ita renamū 'ā, pe rupi oo ma'e 'gā 'ari ee.

Nan futat nipo kwaiwete judeu 'gā niporomutari jeremimonorama 'ga ree.

A'ere 'ga rerowiaara 'gā ku'iramū 'ga ree. Jaruete 'gā nekoi 'ga ree”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

10

¹ Pēē 'ā jerewirera 'jawe. Kūjānamū pēē 'ā jerenyra 'jawe 'jau. A'eramū pēē pe-jeapykau jeje'eg are. Judeua futat je 'ā. A'eramū je teporomutaramū tepytun are. Jarejuwarete 'ga tepytuna 'gā katu'opawa je afutat. A'eramū je teje'ega monou te'ŷina 'gā nee 'ga upe. “Eja'yra 'ga erowiarukat Israeu juapyrera 'gā nupe, ki Ku'jyp”, 'jau je te'ŷina Jarejuwarete 'ga upe 'gā nee. ² Tepytuna 'gā je akwaap te'ŷina. 'Gā 'jawe futat je rekoi ikue. Iporowykywet 'gā Jarejuwarete 'ga upe numiamū. 'Ga muoryw are nanē 'gā afuweramū nū numiamū. A'ere 'gā nokwaawi 'ga remifutara. ³ Naeapyoi 'gā “Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'ga amuesage ojeupe” 'e are. A'eramū 'gā 'jau: “Moisesi 'ga je'egera renupawer are wea mŷina Moisesi 'ga 'eawera futat jane muesage Janeruwarete 'ga upe”, 'jau 'gā ajaupe numiamū. Jarejuwarete 'ga 'eawera jēmī 'gā erowiare'ema. “Teja'yra 'ga rerowiaara 'gā je amuesage tejeupe” 'ga 'eawera rerowiare'ema. ⁴ Kristu 'ga amanūmū jane katu'okawamū, 'Uwa 'ga upe jane muesageawamū. 'Ga rerowiaaramū etee jane jarejesageramū Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū jane 'jawe'em: “Moisesi 'ga je'egera renuw ire te janeresageramū Jarejuwarete 'ga upe”, 'jawe'em. Moisesi 'ga je'egera renuwa najane katu'oga'uweri. Jejui 'ga rerowiarāmū etee te jane jarejekatu'ogi Ku'jywa 'ga upe.

Werowiarāmū 'ga jane katu'oka

⁵ Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue. “Jeje'ega renup katu katu re pēē pejejesageramū jee. Jeje'ega renup katu katuare'emamū pēē nepēa'wryi jee. Jeje'ega renup katu katu re nipo pejemogy nakwaparimū warāu rūi, e'i 'ga”, 'jau Moisesi 'ga 'gā nupe numiamū. A'ere 'gā nuerowiari pāwē pāwē 'ga je'ega. ⁶ “Jera'yra 'ga rerowiaaramū etee pēnesage jee”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. A'ere kasi amumeramū: “Awŷja sipo awau ojeupia ywag ipe Kristu 'ga reruawamū ywy pe janee?” 'jau ne. 'Ut futat ako 'ga rakue. ⁷ “Awŷja nanē sipo ajee oo amanū ma'efera rerua imoferapa? pe'je nanē kasi ne nū”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa ka'aran are inuga rakue. Omoferap nanē ako Janeruwarete 'ga 'ga rakue nū. A'eramū pēē aipo 'jawe'em. ⁸ “Jarejuwarete 'ga je'ega pekwaap. Najemimi futari pē nui. 'Ga je'ega ki pēē imome'wau pejejaupe. Pejejea'aramū ee nū”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. Poromū futat ore imome'ui pē nupe, Kristu 'ga mome'ui pē nupe. ⁹ Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gā Janeruwarete 'ga okatu'ok. “Jejui Kristu 'ga jejararetea”, 'jau pēē. “Janeruwarete 'ga Jejui 'ga omoferap”

'ea pēē erowiaa. A'eramū Janeruwarete 'ga pē katu'oka, pē pireita pētywer awi. ¹⁰ “Jejui 'ga oferap” 'ea jane erowiar ire Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Pēē jera'yra 'ga perowiat. A'eramū pēē pejejesageramū jee”, 'jau nipo 'ga janee, Jejui 'ga jane erowiarāmū. Jejui Kristu 'ga jejararetea jane 'eramū Janeruwarete 'ga jane katu'oka janetywer awi. ¹¹ Nan Isai 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are janee rakue: “Janeruwarete 'ga nomojenosīukari Jejui 'ga rerowiaara 'gā wowase 'gā nekoramū”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. ¹² Aipo kwasiaramū 'ga jane mome'wau najuejue etee. Najudeuramū ore upe etee rūi 'ga 'i aipo 'jau. Judeue'emamū pē nupe nanē 'gā 'i aipo 'jau. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. Judeuramū Orejararetea 'ga 'ā, judeue'emamū Pējararetea nanē 'ga nū. 'Ga upe jane jareju'jaju'jawe etee futat. Mama'e esagea 'ga imua janee ojeupe enūjamū. ¹³ Ymā te Jueu 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Ojeupe je katu'og ape 'jara 'gā Janeruwarete 'ga okatu'ok”, 'jau Jueu 'ga ikwasiaa rakue. A'eramū 'ga judeu 'gā katu'oka, ojeupe aipo 'gā 'eramū. Judeue'ema 'gā nanē 'ga ikatu'oka ojeupe aipo 'gā 'eramū nū.

¹⁴ Maran sipo ae, 'ga rerowiare'em ire, “je poar ape”, 'jau 'ga upe. Ni'e ekoetea'uweri ae 'ga rerowiare'em ire. Maran sipo 'gā 'ga rerowiaa eewi 'ga rera renupe'ema? Nuerowiari futari 'gā 'ga, 'ga rera renuwe'em ire. Sipo 'gā maran 'ga rera renupa 'ga amū ojeupe imome'ue'em ire? Nuenuwi futari 'gā 'ga rera 'ga amū ojeupe imome'ue'em ire. ¹⁵ Maran sipo 'gā amū 'ga mome'wau Jarejuwarete 'ga omonoe'em ire? Nooi futari 'gā amū 'ga mome'wau, Janeruwarete 'ga omonoe'em ire. A'ere Janeruwarete 'ga 'gā monoi futari Jejui 'ga mome'waukaa kwe pewara 'gā nupe. Ymā te Isai 'ga ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga remimonofera 'gā nee rakue: “Esage futat morogyta esage mome'wara 'gā nura”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa Jejui 'ga mome'wara 'gā nee rakue.

¹⁶ Janeruwarete 'ga 'gā amū monou Jejui 'ga mome'wau Israeu 'ga juapyrera 'gā nupe rakue. A'ere 'gā amū nuerowiari 'ga. Aipo are nanē Isai 'ga ka'arana kwasiaa 'gā nee rakue: “Nuerowiari futari 'ga amū oreje'ega, ki Ku'jyp. Ināinānī'i etee 'gā erowiaa'i”, 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. ¹⁷ A'eramū je a'eramū 'jau pē nupe: Jejui 'ga mome'u renuw ire jane 'ga rerowiaa jarejemogyau.

¹⁸ A'jea sipo Israeu 'ga juapyrera 'gā nuenuwi Jejui 'ga mome'ua? Naani. Wenup futat 'gā numiamū.

“Najuejue etee futat ywy pewara 'gā Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā je'ega renuwi.

'Gā je'ega ojemuāina ywy pe”,

'jau Davi 'ga ymā ka'arana kwasiaa inuga rakue.

¹⁹ Nokwaawi sipo Israeu juapyrera 'gā? Naani. Okwaap futat 'gā. A'ere 'gā ni-paruerowiariweri 'gā ee. Moisesi 'ga ra'ne Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gā nupe rakue:

“Anure nipo je judeue'ema mogyi tejemiayuamū. A'eramū nipo pēē 'gā nerekoayau ee”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gā nupe.

“A'eramū nipo pēē pejemara'neramū 'gā nee. Ni'akwaawi 'gā Jarejuwarete 'ga ree, 'jau nipo pēē 'gā nupe numiamū.

A'ere je te 'gā mogyi tejemiayuamū, e'i Janeruwarete 'gā”,

'jau Moisesi 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²⁰ Isai 'ga nanē okyjawe'em Israeu 'ga juapyrera 'gā nui. Mama'e a'je mome'u awi nanē 'ga okyjawe'em rakue.

“Ymā judeue'ema 'gā Janeruwarete 'ga ree oporokwaawiwere'emamū rakue. A'ere 'gā 'awamū 'ga kwaawi.

Ymā 'gā 'jawe'em rakue: Ku'jywa 'ga emome'u oree, 'jawe'em rakue.

A'ere 'ga 'awamū 'ga jekwaawukari 'gā nupe”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa rakue.

²¹ Israeu 'ga juapyrera 'gā mome'uramū Isai 'ga 'i rakue:

“Janeruwarete 'ga ojekwaawukat Israeu 'ga juapyrera 'gã nupe numiamũ. Wo-
jere'emamũ 'ga ojekwaawukaa esaka 'gã nupe.

A'ere 'gã niporenuwiweri 'ga je'eg are. 'Ga ree 'gã jemogypygyiwere'emamũ”,
'jau Isai 'ga judeu 'gã mome'wau rakue.

11

Israeu juapyrera 'gã nee 'ga jemuaẽmawet

¹ Israeu juapyreramũ ore wi sipo Janeruwarete 'ga poiri? Naani. Nopoiri futari 'ga ore wi. Je judeua. Abraão 'ga juapyreramũ je rekoi. Abraão 'ga remyminũmera 'ga, Pëjamĩ 'ga juapyreramũ je. ² Nopoiri futari 'ga wemiayuw ypyferamũ ore wi. Ymã we 'ga oreypy 'gã mũ'ëi tekotee 'gã nui rakue. Ojeupe futat 'ga oreypy 'gã mũ'jãu 'gã nui rakue. Ymã 'ã 'ga amũ ka'arana kwasiari Eliasi 'ga 'eawer are rakue. 'Ga 'eawera pekwaap. ³ Ymã Eliasi 'ga 'jau rakue: “Ku'jyp. Eneje'ega renupare'ema 'gã eneje'ega mome'wara 'gã wapisipaw etee. Wyra rapyawa miamũ 'gã wetypap. A'eramũ jetee'i futat tekou. 'Awamũ 'gã je ree nanẽ afueweramũ nũ”, 'jau Eliasi 'ga Jarejuwarete 'ga upe rakue. ⁴ A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe rakue: “Naani. Naene etee rũi ereko je rerowiaaramũ. Sete miu je rerowiaara 'gã pytuna jemogyi. Nopoiri futari 'gã je rerowiar awi. Namuorywi 'gã maira'me a'agawa, Pau 'jawa. Sete miu 'gã je ia'gwau mama'e tywer awi”, 'jau Janeruwarete 'ga Eliasi 'ga upe rakue. ⁵ Nan tee futat 'awamũ Janeruwarete 'ga judeuramũ ore mũ a'gui ojeupe. Naruapoi agawewi ore mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga iporomutat ore ree, ore a'gwau ojeupe. ⁶ Wemifutar imũ etee 'ga ore mũ'jãu ore mogyau wemiayuwamũ. Naoreremiapofer are rũi 'ga ore mũ'ëi ojeupe. Oreremiapofer are ore mũ'ë re amunipo 'ã 'ga ore mũ'jãue'em wemifutar imũ. A'ere 'ga wemifutar imũ etee futat ore mogyi wemiayuwamũ.

⁷ Ymã Israeu 'ga juapyrera 'gã juejue amuesage futari rakue. A'ere Janeruwarete 'ga namuesagepawi 'gã. Wemimũ'ẽme'ri 'gã etee 'ga imuesageu ojeupe. Amumera 'gã oporenuwiwere'emamũ 'ga je'eg are. ⁸ Aipo are 'gã amũ ymã ka'arana kwasiari inuga rakue:

“Wemimũ'ẽe'ema 'gã Janeruwarete 'ga nomoporenuwiwerukari oje'eg are, 'gã muapyakwafugukare'ema oje'eg are.

'Awamũ miamũ aipo 'gã naeapyoi 'ga je'eg are. Nojemogypygyi 'gã 'ga ree”,
'jau 'ga amũ ikwasiaa ka'aran are rakue.

⁹ Davi 'ga nanẽ ka'arana kwasiaa aipo are futat rakue nũ:

“Maraka 'gã wapo futat Jarejuwarete 'ga muorypawamũ numiamũ. A'ere 'gã nopoiri futari otywer awi.

A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete maraka pype futat.

¹⁰ Janeruwarete 'ga namueapyoukari 'gã mama'e a'je are. Wereko tywerete 'ga 'gã”,
'jau Davi 'ga ikwasiaa judeu 'gã nee rakue.

¹¹ Opoit futat te Janeruwarete 'ga Israeu juapyrera 'gã nui? Naani. Opoiraiw etee 'ga 'gã nui. Anure nipo judeu 'gã poiri futari otywer awi. Anure nipo 'gã jemogypygyi Jejui 'ga ree. A'ere Janeruwarete 'ga, judeu 'gã Jejui 'ga ree ijemogypygye'emauwe, judeue'ema 'gã mojemogypygyukari Jejui 'ga ree, 'gã katu'oka. Judeue'ema 'gã nesag ire nipo judeu 'gã 'jau: “Kuu. Judeue'ema 'gã Janeruwarete 'ga okatu'ok, 'gã mogyau wemiayuwamũ”, 'jau nipo 'gã 'gã nerekoayau 'gã nee. A'eramũ nipo 'gã ojewya Jarejuwarete 'ga rerowiara upe. ¹² 'Awamũ judeu 'gã nojemogypygyi Jejui 'ga ree. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage apowe'em 'gã nupe. A'eramũ 'ga judeue'ema 'gã mojemogypygyukaa Jejui 'ga ree. A'eramũ 'ga 'gã nupe ete mama'e esage apou, Jejui 'ga ree 'gã jemogypygyamũ wejue te. Anure te nipo judeu 'gã jewyri Jarejuwarete 'ga rerowiara upe nũ. Ojeupe 'gã jewyramũ nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage monou

ywy pewara 'gā nupe juejue. Ojeupe judeu 'gā jewyr are 'ga mama'e esage monou kwaiwete.

Judeue'ema 'gā katu'okawet

¹³ Pēē mū nupe, judeue'emamū pē nupe je judeuramū orojemome'ui. Ymā ako Janeruwarete 'ga je monoi Jejui 'ga mome'wau judeue'emamū pē nupe ikue. Ajerowiat je aipo are. ¹⁴ Afutat je tepytuna 'gā amū juerekoaya pē nee. A'eramū nipo je a'e are Jejui 'ga rerowiarukaa 'gā amū nupe. Aipoa je afutarete futat. ¹⁵ Judeu 'gā nui opoiraiw ire, Janeruwarete 'ga judeue'ema 'gā mota'wai ojeupe, Jejui 'ga 'gā erowiarāmū. A'eramū nipo anure te Janeruwarete 'ga judeu 'gā mota'wau ojeupe nū. Judeu 'gā Jejui 'ga rerowiaaw ipe jane tee jareku'i pāwē pāwēnamū jarejemogyau. Sā'ā janeku'ia jarepytuna ferawamū. Nan tee futat nipo jane jareku'iramū judeu 'gā Jejui 'ga rerowiarāmū.

¹⁶ Y'wa 'ywa jara 'ga sipo y'wa 'ywa rapo jara etee? Naani. Y'wa 'ywa jara 'ga na'ywa rapo jara etee rūi. I'ywarete jara nanē futat 'ga nū, i'a jara nanē nū. Nan tee futat Janeruwarete 'ga judeu ypy 'gā jararetea. Janeruwarete 'ga remiayuwypyfera 'ā ore judeuramū rakue. A'eramū 'ā ore juejue judeuramū 'ga remiayuwamū arajemogyau.

¹⁷ Sā'ā ae y'wa 'ywa tyma. A'eramū 'ā akā mū osiniga etee. A'eramū 'ā ae ijaramū akā sinigera monoka jui. A'eramū 'ā ijara 'ga awau y'wa 'yw ekoete rakā monoka erua imujaa akā sinigera renawer ipe, akā sinigera 'yw are. Imujar ire akā ojopyyka imonogipyrera py'rau. Nan tee futat pēē. Judeuramū oreypyja Janeruwarete 'ga remiayuwaretea. Oreypy 'gā 'ga ipyyrūmū imogyau wemiayuwamū. A'ere ore mū judeuramū naruerowiari 'ga. A'eramū 'ga werowiare'emamū 'gā amū mū'jāu wemiayuwamū ore wi. A'eramū 'ga judeue'emamū pēē mū mua pē mogyau wemiayuwamū werowiare'ema 'gā py'rau pē mujaa judeuramū oreypy are. A'eramū pēē pejemu'jau oreypy are. ¹⁸ A'eramū ki pēē judeu 'gā ago'wawe'em. Imū'ēmyrera 'gā ago'wawe'em pejemogyau. Pejerowiaraipe kasi pejee ne. Najudeu ypy 'gā nūi pē nee imujaripyrrera. Pēē te 'ga pē mujat 'gā nee. A'eramū ki pēē pejerowiaraipe'ema pejee.

¹⁹ Pēē mū nipo 'jau jee: “Janeruwarete 'ga opoit judeu 'gā nui. A'eramū ore 'gā japy'rufera”, 'jau nipo pēē numiamū. ²⁰ Nuerowiari te 'gā Jarejuwarete 'ga. A'eramū 'ga a'eramū opoia 'gā nui. A'ere perowiat wejue te 'ga. A'eramū 'ga a'eramū pē mogyau 'gā py'rau wemiayuwamū. A'eramū ki pēē pejerowiaraipe'ema pejee. A'eramū pēē Jarejuwarete 'ga pojeupa. ²¹ Werowiare'em are judeu 'gā nereko tywer ire, sipo 'ga judeue'emamū nepē nereko tyweri werowiare'em ire? Judeuramū ore y'wa 'ywa rakārete 'jawewara. Judeue'emamū pēē imujaripyrrera 'jawewara te. A'eramū nipo 'ga pēē nanē pē nereko tyweaete judeuramū orereko tyweawera apyraapa werowiare'em ire. ²² A'eramū jane Jarejuwarete 'ga kwaapa. Ajemuaēm 'ga werowiaara 'gā nee. A'ere 'ga werowiare'ema 'gā nereko tyweretei. 'Awamū pēē judeue'emamū 'ga rerowiaa pejemogyau. A'eramū 'ga opota'waramū pē nee. Wesageramū 'ga pē nupe. A'ere 'ga werowiar awi pepoir ire 'ga poiri pē nui, pē mū'jāu wemiayuw awi 'gā mū'ēawera 'jawe etee futat.

²³ Werowiare'em awi 'gā poir ire nipo Janeruwarete 'ga judeu 'gā nerua 'gā mogyau wemiayuwamū nū. ²⁴ Judeue'emamū pēē na'ga remiayuwaramū rūi. Werowiarāmū te 'ga pē mogyi wemiayuwamū. Judeu 'gā te 'ga remiayuwaretefera. Werowiare'emera 'gā 'ga imū'jāu wemiayuw awi. A'ere 'ga werowiaru'jaw ire 'gā mogyau wemiayuwamū nū. Aipoa taetu naayi futari 'ga upe. Sā'ā y'wa 'ywa jara wemimonogera rerura imujara imonokawera rowopyter are nū. A'eramū 'ā ojopyyka aye'em etee te. Nan tee futat 'ga judeu 'gā mogyau werowiaru'jaw ire wemiayuwamū aye'em etee te futat nū.

Jane ree 'ga pota'wa

²⁵ Pēē jerewirera 'jawe. Kūjānamū pēē jerenyra 'jawe. A'eramū je mama'e mome'wau pē nupe, pē mueapyoawamū. Janeruwarete 'ga je mu'akwaapa ee. A'eramū je pē mu'akwaapa ee nanē nū. A'eramū pēē pejerowiaraipe'ema pejee etee. 'Awamū

Janeruwarete 'ga opoiraiipa judeu 'ga nui. Nuerowiari 'gã 'ga. A'eramũ 'ga poiraiwi 'gã nui. Anure te nipo 'gã 'ga rerowiari nũ. 'Awamũ pẽẽ judeue'emamũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa pejejemogyau. Ymã Janeruwarete 'ga judeue'emamũ pẽẽ mũ pẽ mũ'jãu ojeupe rakue. A'eramũ wemimũ'ẽmera 'gã juejue werowiar ire nipo 'ga ojewya judeu 'gã nupe nũ. ²⁶ Aiporamũ te nipo judeu 'gã Jejuĩ 'ga rerowiaararetei. Ymã te Isai 'ga aipo are ka'arana kwasiari inuga rakue:

“Anure nipo janetywera moiara 'ga ruri owaẽma Jerusareg awi, Sião 'jaw awi. Aiporamũ u'aaw ipe nipo 'ga judeu 'gã katu'oka.

'Gã tywera moia Jako 'ga juapyrera 'gã nui.

²⁷ Janeruwarete 'ga 'jau judeu 'gã nupe:

Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i judeuramũ pẽ nupe rakue:

‘Anure nipo je pẽtywera moiri pẽ nui’, 'jau ako je ikue.

A'eramũ je pẽtywera moia pẽ nui te'eawer imũ etee futat, 'jau Janeruwarete 'ga rakue”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa rakue.

²⁸ Judeuramũ ore mũ Jejuĩ 'ga rerowiare'ema. A'eramũ Janeruwarete 'ga amara'neramũ aipo 'gã nee. A'eramũ 'ga 'jau: “Naje rerowiari pejepe. A'eramũ je tepoiraiipa pẽ nui tejerowiarukaawamũ judeue'ema 'gã nupe”, 'jau 'ga werowiare'ema 'gã nupe. A'eramũ 'ga opoiraiipa 'gã nui. Aipoa esage judeue'emamũ pẽ nupe. A'etea Janeruwarete 'ga judeuramũ oreypy mũ'jãu ojeupe rakue. Nomoka'jami 'ga 'gã. A'eramũ 'ga 'gã juapyrer awi opoikatuwe'em. ²⁹ Ymã Janeruwarete 'ga judeuramũ oreypy mũ'jãu ojeupe rakue. “Pẽẽ 'ã je amũ'ẽ imogyau tejemiayuwamũ. Mama'e esage tomono pẽ nupe 'jau”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'eramũ 'ga weatee'emamũ futat wemimũ'ẽmera 'gã nui. Oreypy 'gã nee 'ga reatee'emamũ futat ore wi. ³⁰ Ymã te judeue'emamũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga je'ega nepeenuwi rakue. A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga jemuaẽmi pẽ nee. Judeu 'gã wenuwe'emamũ Janeruwarete 'ga jemuaẽmi pẽ nee. ³¹ 'Awamũ judeu 'gã nuenuwi futari 'ga je'ega. A'etea nipo anure 'ga 'gã nee ajemuaẽm nũ. Pẽ nee ajemuaẽmawera 'jawerimũ etee futat nipo 'ga 'gã nee ajemuaẽma nũ. ³² Janeruwarete 'ga 'jau janee najuejue etee futat rakue: “Nuenuwi 'gã jeje'ega. Mama'e tywera 'gã wapo ajemogyau. A'eramũ je 'gã mogyau ifaripyrrera 'jawewaramũ futat. 'Ga tywera 'gã nerekou”, 'jau 'ga rakue. A'eramũ 'ga 'jau “Tajemuaẽm 'gã nee 'jau”, 'jau 'ga janee rakue.

³³ A'jea futat Janeruwarete 'ga jemuaẽmi jane ree. Ekoay te nipo janereapyo katui we 'ã jane 'ga ree. 'Ga 'akwaap, 'ga remikwaap. Mĩmera jane nikwaakatupawi. 'Ga remiaporam are nanẽ jane jarejeapyoe'emamũ nũ. ³⁴ Ymã Isai 'ga ka'arana kwasiari rakue:

“Awỹja sipo Janejararete 'ga rea'awa okwaap?

Naani. Nitywi 'ga amũ.

Awỹja sipo 'ga mu'jau mama'e are?

Naani. Nitywi futari 'ga mu'jara 'ga amũ nũ'ũ”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa rakue.

³⁵ Jo 'ga nanẽ ka'arana kwasiaa aipo are futat rakue nũ:

“Awỹja sipo mama'e omono Jarejuwarete 'ga upe omepyawamũ?

Naani. Nitywi 'ga amũ”,

'jau 'ga ikwasiaa rakue.

³⁶ Janeruwarete 'ga futat mama'e wapopap rakue. Nitywi futari 'ga remiapoe'ema. 'Awamũ miamũ 'ga ojejukau mama'e are. Ojeupe futat 'ga mama'e apoi rakue. Ojeupe futat 'ga mama'e mogyau rakue. A'eramũ ki jane 'ga muorypa ee. Jareojere'emamũ futat ki 'ga muorypa ee.

12

Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'e

¹ Janeruwarete 'ga ajemuaēm jane ree, a'e je pē nupe tekou. A'eramū je a'eramū 'jau tejewireramū pē nupe, tejenyramū pē nupe nanē je 'jau nū: Sajemogy Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramū 'jau. Sā'ā janeypy 'gā weymawa mū monoa 'ga upe, 'ga muorypawamū rakue. Nan tee futat jane 'awamū jarejemogyi 'ga upe oporowyky ma'eramū, mama'e apou 'ga upe 'ga muorypawamū. Aipoa jane iapoa 'ga muekōēāina jane ree. ² 'Ga rerowiare'ema 'gā 'jawe kasi pejemogy ne. 'Gā nee kasi pejemu'e ne. 'Gā 'jawe kasi mama'ea peapo ne. Jarejuwarete 'ga upe ki pe'je: “Eje'jawe je muea'arukar ape mama'e are, ki Ku'jyp”, pe'je ki 'ga upe. Aipoa 'ga iaporamū nipo 'ga remifutara pekwaap. Aipoa esage 'ga upe. Aipoa 'ga muorypa. Mīmera pēē ikwaapa. ³ Janeruwarete 'ga 'ā opājē mua jee, je mogou oje'ega mome'waramū pē nupe ikue. A'eramū je pē mu'akwaapa mama'e are. Pejerowiaraip kasi pejejee etee ne. “Je te 'ā jeresage 'gā apyraapa”, pe'je kasi ne. Jarejuwarete 'ga rea'ara 'jawe pēnea'at pejejee. Werowiarāmū 'ga opājē mua pē nupe ojeupe pē moporowykyawamū. A'eramū ki pēē pejejeupe 'ga remimurer imū mama'e esage apou 'ga upe. 'Ga pē poaa mama'e apo are. A'eramū ki pēē 'jau: “Natejetee rūi je mama'e apoi. Janeruwarete 'ga je poat mama'e apo are”, pe'je ki.

⁴ Peesak jarejetea. Majepi teewara 'jawe futat janeretea. A'ere mukūi janereaa, mukūi janenamīa, mukūi janepoa, mukūi janepya. Jarepou 'ā jane mama'e apou. Jarepyu 'ā jareatau. Jarejeau 'ā mama'e resaka. Jareapyau 'ā mama'e renupa. Naaju'jaju'jawe ete rūi futat 'ā oporowykyau. ⁵ Nan tee futat jane Jejui 'ga rerowiaaramū. Kwaiwete jane. Najareju'jawe ete rūi jane mama'e apoi. Jejui 'ga ree jarejemujar ire jane jarejemogyau majepi 'yweteewara 'jawe futat. ⁶ A'ere jane najareju'jawe ete rūi mama'e apoi. Opājēa Janeruwarete 'ga imua janee, mama'e apoukaa janee. Oje'ega 'ga imome'waukaa jane mū upe. A'eramū jane jarejeupe 'ga remimurer imū, 'ga je'ega mome'wau kwe pewara 'gā nupe. ⁷ Jane mū upe 'ga mama'e apoukaa 'gā nupe, 'gā poaawamū. A'eramū jane, 'ga rerowiarāmū mama'e apou 'gā nupe. Jane mū upe 'ga 'gā mu'jaukaa mama'e are. A'eramū 'ga rerowiarāmū jane 'gā mu'jau mama'e are. ⁸ Jane mū upe 'ga 'gā muapyterātāukaa. A'eramū jane, 'ga rerowiarāmū, 'gā amū muapyterātāu mama'eay upe. Jane mū upe 'ga mama'e monoukaa. A'eramū jane, jarejakate'eme'emamū, mama'e monou 'gā nupe. Jane mū 'ga imogyau 'wriaramū 'gā nupe. A'e 'gā ojejukau esage 'gā nee. Jane mū upe 'ga ojopoarukaa mama'e apo are. A'eramū aipo 'ga 'gā poaa aku'iramū.

⁹ A'jea futar iki pēporomutat pejejemogyau pejejee. Pejejotywera kasi pefutar etee pejejemogyau ne. Pejemu'e ki mama'e esage apoara 'gā nee. ¹⁰ Jejui 'ga rerowiaaramū 'ā pejemogy. A'eramū pēē pejejemujaa pejejemogyau pejejee rai'i. A'eramū ki pēē pejeporomutaramū pejejee. Pejepojekuka esageramū ki pejejee pejejemogyau. ¹¹ Pēwewue kasi pejejemogyau ne. Pejepokagamū ki pejejemogyau. Jarejararete 'ga upe pejejorywamū pejeporowykyau. ¹² Anure nipo jane oi jarejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri. A'eramū ki pēē pejejorywamū pejejemogyau. Pejejeupe mama'eay jesaukaramū, pejeapyterātānamū jupe. Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega monou pejejemogyau. ¹³ Jejui 'ga rerowiaaramū mama'e tywe'emamū pēē mama'e monou 'gā nupe. Muku awi Jejui 'ga rerowiaara 'gā nuramū pēē 'gā mua pejejog ipe.

¹⁴ Pē nee iporomutare'ema 'gā nipo pē nerekou tyweaete. Pejereko tyweramū pēē pejeje'ega etee pemono Jarejuwarete 'ga upe 'gā nee. “Mama'e esagea emono je rereko tywearera 'gā nupe”, pe'je ete ki 'ga upe 'gā nee. “Ereko tywet 'gā je ree”, pe'je kasi ne.

¹⁵ 'Gā amū norywamū ki pēē 'gā neruorypa. 'Gā amū joo'oramū ki pēē 'gā nera-jaa'wau. ¹⁶ Pejepota'wa pāwēnamū etee futat ki pejejee. Pejerowiaraip kasi pejejee

etee ne. Ajemogy tywe'ri ma'e 'gã neewe futat pejeporomutaramũ pejejemogyau. “Je te 'ã i'akwaap ma'ea 'gã apyraap”, pe'je kasi ne.

¹⁷ Pejejeupe 'gã amũ mama'e tywera apo re miamũ nanẽ pejejepyke'ema mama'e tywera apowe'em 'gã nupe. Mama'e esagea etee pẽẽ iapou 'gã nupe. A'eramũ pẽ nesakara 'gã pẽ ago'wawe'em. ¹⁸ 'Gã muewe'em futat. Pejepy'ata'waramũ etee futat 'gã nee. 'Gã amũ pejemueramũ pejepota'wa esageramũ etee 'gã nee. ¹⁹ 'Ga amũ mama'e tywera pejejeupe iapo re, pẽẽ pejejepyare'ema. Tene Janeruwarete 'ga te nipo pẽ nepyat, 'gã nerekou tyweaete pẽ nee. A'eramũ pẽẽ pejejepyare'ema 'gã nui. Ymã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue:

“Je te aepyat pẽẽ, pẽ nupe 'gã mama'e tywera apo re.

Je te 'gã areko tywerete pẽ nee, e'i Janeruwarete 'ga”,

'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'eramũ ki pẽẽ pejejepyare'ema, a'e je 'ã pẽ nupe.

²⁰ Janeruwarete 'ga je'eg imũ etee futar iki mama'ea peapo, 'jau je pẽ nupe.

“Pejejee iporomutare'ema 'gã py'arayparamũ pẽẽ mama'e monou etee 'gã nupe, 'ga mojemi'waa.

'Ga 'yuwejamũ pẽẽ 'y monou 'gã nupe. A'eramũ 'ga ojeupe mama'e esagea pẽẽ iaporamũ ojenosõu wemiapo tywer are”,

'jau 'ga amũ ikwasiaa inuga ka'aran are rakue.

²¹ Pejejereko tywearera 'gã motesirũgatue'em, pejejepyke'ema. Pejejeupe 'gã mama'e tywera aporamũ mama'e esagea etee iapou 'gã nupe. A'eramũ 'gã ota'waramũ pẽ nupe.

13

Peje'wyriara je'ega peenup

¹ Peje'wyriara 'gã je'ega ki peenuw ete pejejemogyau. Janeruwarete 'ga te 'gã mogy 'wyriaramũ pẽ nupe. A'eramũ ki pẽẽ 'gã je'ega renupa etee futat pejejemogyau. ² 'Gã je'eg are pejeporenuwiwere'em ire nipo pẽẽ Jarejuwarete 'ga je'eg are nanẽ pejeporenuwiwere'emamũ nũ. Janeruwarete 'ga futat 'gã omogy 'wyriaramũ janee. A'eramũ 'gã je'ega renupare'ema 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega nanẽ enupe'ema nũ. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã je'ega renupare'ema 'gã nerekou tyweaete.

³ A'eramũ pẽẽ pejejereko tywer awi pejejea'gwau mama'e esagea ete iapou. Mama'e esage apoara 'gã nokyjei o'wyriar awi. Mama'e tywera apoara 'gã te okyje o'wyriara 'gã nui, o'wyriara 'ga wereko tywer awi. Mama'e esagea etee iapo re pẽẽ pejekyllawe'em peje'wyriara 'gã nui. Mama'e esagea pẽẽ iapo re nipo 'gã 'i pẽ nupe: “Mama'e esagea etee peapo”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. ⁴ Janeruwarete 'ga te 'gã omỹi 'wyriaramũ pẽ nupe, pẽ poaawamũ. A'ere mama'e tywera apo re, pekyje peje'wyriara 'gã nui. A'jea futat nipo 'gã mama'e tywera apoara 'gã nereko tyweri. Janeruwarete 'ga remimogyfera 'gã te 'ã 'wyriaramũ pẽ nupe. A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga upe oporowykyau. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gã nerekou tywerukaa 'gã nupe. ⁵ A'eramũ ki pẽẽ peje'wyriara 'gã je'ega renupa etee. Najarejereko tywer are etee rũi jane 'gã je'ega renuwĩ. “Jare'wyriara 'gã je'ega renuwa te esage” 'ea jane sikwaap. A'eramũ jane 'gã je'ega renupa.

⁶⁻⁷ Janeruwarete 'ga 'gã mỹina 'wyriaramũ janee. A'eramũ 'gã oporowykyau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ jane ka'aranũũ monou 'gã nupe jarejeupe 'gã enũjamũ 'gã mepyyau. Pepojeup peje'wyriara 'gã.

Pẽporomutar iki pejejee

⁸ Pejejauĩ mama'e mũ mua pẽẽ kamẽsĩete imepyau pejejaupe. A'eramũ 'ga 'jawe'em: “naje mepyi 'ga”, 'jawe'em. Pejomama'e mepye'ema rerekoukare'ema pejejaupe. Pejeporomutaramũ pejejemogyau pejejee. A'jee iporomutat ma'e 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega wenup katu katu ajemogyau. ⁹ Ymã Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari inuga janee rakue:

“Peko awi pejemirekoe'em are. Kūjānamū nanē pejekowe'em pejemene'em are. Peporojuka awi. Pemunarū awi mama'e are.

Pejejokaraemā futare'ema pejemogyau”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue.

Aipoa 'ga je'ega a'jea futat. Enuw ire pēē pejeporomutaramū tāmējē pejejee pejemogyau. A'ere naaipo etee rūi 'ga je'ega.

“Pēporomutat pejepyriwara 'gā nee pejejee pejeporomutara 'jawe etee futat.

Pejereko esage 'jawe etee futat pēē pejejuerekou esage”,

'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue.

¹⁰ Aipoa 'ga je'eg imū pejejee pejeporomutar ire, pēē 'ga je'ega renupa katu katu. Ajuee iporomutat ma'e 'gā nuapoi mama'e tywera ajaupe.

¹¹ Ko futat nipo iwaēmi ja'wyja'wy Jeju 'ga jewyawa upe. A'eramū ki pēē pejeporomutaramū pejejee. Pejejuerekou esage pejemogyau. Ajuee iporomutare'ema 'gā oset ma'e 'gā 'jawe. “Ko futat nipo Jeju 'ga jewyri ja'wyja'wy janee” 'ea 'gā ikwaape'ema. Oset ma'e 'jawe 'gā ajemogyau, wapyakwafuge'emamū. A'eramū kasi pēē oset ma'e 'jawe peko ne. Peje'akwaawamū pejemogyau Jeju 'ga rur are. 'Ga rerowiar ppyramū jane 'jau jarejaupe: “Niporomukui nipo 'ga ruawa”, 'jau ako jane jarejaupe ikue. Nuri we 'ga. A'eramū je 'jau pē nupe: “Ko futat nipo 'ga ruri ja'wyja'wy”, 'jau je pē nupe. Jane rerawau nipo 'ga ywag ipe jane mogyau ojepyri nakwaparimū warāu rūi futat.

¹² Peesak futat 'ā ypytunimū wata ma'e 'jawewara kwaiwete mama'e tywera apoa. A'e are jane Jeju 'ga jewyt ja'wyja'wy kwaapa. Mama'e tywera mateepapa 'ga 'ua. Mama'e tywera apoara 'gā 'ga erekou tyweaete nipo 'gā jemogyarūe'emawer are. Sā'ā kwara pora ypytuna mateepawa. Nan tee futat 'ga mama'e tywera apo mateepapa 'ua. 'Ga rur ire nipo 'gā mama'e tywera apou'jape'ema futat. A'eramū ki jane a'jea futat jarepoia mama'e tywera apo awi. “Au'je ki mama'e tywera apo re”, 'jau je pē nupe. Sā'ā jefaruua itajuaity rerekoa ojea'gwawamū ajuka awi. Nan tee jane mama'e esage etee siapo jarejea'gwawamū jarejereko tywer awi jarejea'gwau. Mama'e esagea etee iapo re Janeruwarete 'ga jane rerekou tywere'em. ¹³ A'eramū ki jane jarejemogyau esage. Kawājaiwa rykure'ema jarejemogyau. A'eramū pēē pejejeawyrywe'emamū pejemogyau. Jarejemirekoe'ema kūjā are jarekowe'em. Kūjāmera nanē okowe'em omene'em are nū. Jarejamuewe'em mama'e are. Jarejuerekoayawe'em nanē jarejee nū. 'Arimū wata ma'e 'jawe peko. ¹⁴ Au'je mama'e tywera apo re, pejemifutar ymaner imū etee. Jeju Kristu 'ga 'jawe futat pejemogy, mama'e esagea etee iapou.

14

Pejuago'o kasi ne

¹ Amumera 'gā Jeju 'ga rerowiaara 'gā amū nipo weapyo katua'ne'emamū 'ga remifutara apo are. “Ma'ja te Jeju 'ga afutat jane iapoa?” 'jau nipo 'gā ajemogyau. A'e 'gā pēē imua etee futat pejejepype, 'gā mueue'em futat nanē nū. ² “Janeruwarete 'ga mama'ea wapo janee janeremi'uramamū”, 'jau nipo pēē pejemogyau. A'ere nipo eapyo katua'ne'ema 'gā amū 'jau: “Na'ui ae wyro'oa. Aipoa esage Janeruwarete 'ga upe”, 'jau nipo 'gā amū ajemogyau. ³ Ma'eramū sipo ajee pēē wyro'o 'waramū wyro'o'ware'ema 'gā peago'o pejemogyau wyro'oa 'gā i'ue'emamū? Wyro'o 'ware'emamū nanē sipo pēē ma'eramū 'gā ago'wau wyro'oa 'gā i'uramū? Naani. Pejamue awi nanuar are. Janeruwarete 'ga te 'gā omogy wemiayuamū. ⁴ Janeruwarete 'ga janejararetea. Ma'eramū sipo pēē 'ga remiayuamū ago'wau? Napēnemaiyuwa rūi 'gā. Ujara 'ga upe te 'gā mama'e apoi. Mama'e esagea 'gā iaporamū 'gā jara 'ga 'jau 'ga upe: “Mama'e esage peapo jee”, 'jau 'ga 'gā nupe. Mama'e tywera 'gā iaporamū 'gā jara 'ga 'jau 'gā nupe: “Aipo eneremiapofera mama'e tywera jee”, 'jau 'ga 'gā nupe. Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gā poaa mama'e apo are. A'eramū 'gā oporowykyau esage 'ga upe.

⁵ Pěẽ mũ nipo 'jau: “Awamũ 'araiwa. A'eramũ jane jareporowykyawe'em 'awa 'ara rupi”, 'jau nipo pěẽ mũ pejejaupe. A'ere nipo amumeramũ pěẽ mũ 'i: “Naani. Nanarũ. Aju'jaju'jawe etee futat 'ara”, 'jau nipo pěẽ mũ pejejaupe. “Na'araiwa rũi 'awa 'ara” 'jaramũ ki peporowyky etee futat jupi. Pejamue ekoete kasi nanuar are we ne. “Araiwa 'awa 'ara rupi” 'jara 'gã naně peporowykyramũ pẽ muewe'em naně ee nũ. ⁶ Awamũ 'araiwa 'jara 'gã “Jarejuwarete 'ga pojeupawamũ nipo ore iapoi”, e'i 'gã. A'eramũ pěẽ 'gã nesaka etee futat nan 'gã jemogyramũ. Wyro'o 'wara 'gã wyro'o 'wau Jarejuwarete 'ga muorypa aipoa wyro'o 'u are. Wyro'o 'ware'ema 'gã naně wemi'u are Jarejuwarete 'ga muorypa naně nũ. ⁷⁻⁸ Mama'e apou 'ã jarejemogyau, Jarejuwarete 'ga muorypawamũ etee futat jane mama'e apou. Jaremanũme'ẽwe jane mama'e apou 'ga muorypawamũ. Jane manũ re nipo tekotee 'gã 'ga muorypa jane ree.

⁹ Janejararete 'ga, Jejui 'ga oferapa etee amanũ awi rakue, Janejarareteramũ ako ma'eramũ rakue. Najuejue etee futat 'ga akou Janejarareteramũ 'ga. Ajemogy ma'eramũ jane upe, amanũ ma'efera 'gã nupe 'jau 'ga akou rakue. ¹⁰ Ma'eramũ sipo ajee pěẽ pejepytuna 'gã Jejui 'ga rerowiaara 'gã peago'o ekoete pejemogyau? Naani. Pejuago'o awi 'gã. Janeruwarete 'ga te jane kwaap. Wowase ae majatykaaw ipe te 'ga 'i jane mũ upe: “Nia'wyrri eneremiapofera jee”, 'jau nipo 'ga jane mũ upe. Amumeramũ nipo 'ga 'jau jane: “Esage eneremiapofera”, 'jau nipo 'ga jane. A'eramũ jane “nia'wyrri eneremiapofera”, 'jawe'em jarejaupe. Wemifutar imũ mama'e apoara 'gã nipo 'ga imojo'oka wemifutare'em imũ mama'e apoara 'gã nui. ¹¹ Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Isai 'ga upe rakue:

“Je te 'ã okoeteete ma'ea. Anure nipo ywy pewara 'gã juejue futat wapyka wenupy'ãu je rowase ajemogyau je pojeupawa resaukaawamũ.

A'e pype nipo 'gã 'i jee: A'jea futat. Ene etee futat Oreruwareteramũ ereko, 'jau nipo 'gã ajuemianuwamũ jee”,

'jau 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Isai 'ga upe rakue.

¹² A'eramũ jane a'eramũ jarejemome'wau Jarejuwarete 'ga upe. Jarejekwawera jane imome'wau 'ga upe. Nimome'ui jane jarepytuna 'ga rekwawera ete. ¹³ A'eramũ ki jane jarejuago'wawe'em.

Peapo awi mama'ea pejepytuna 'gã motywerukaawamũ. Pěneko esage resaga te pěpytuna 'gã nomotywerukari. ¹⁴ Jarejararete 'ga ree je tejemujaa ikue. Ma'eramũ 'ã je 'ga remifutara kwaawi. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Nitywi futari i'upyre'ema mama'e mũ jane numiamũ. A'ere 'ã ae juawyawyi te. “Tejemi'ue'ema 'ua nipo je motywet Jarejuwarete 'ga upe” 'jara 'gã nupe ia'wyrre'ema futat. ¹⁵ A'eramũ pěẽ aipo 'jara 'gã mu'arasige'ema nanuar are. Mama'e 'u enune nipo pěpytuna 'ga amũ 'jau pẽ nupe: “Aga mama'e 'ua nia'wyrri Janeruwarete 'ga upe”, 'jau 'gã pẽ nupe. Aipo pejejeupe 'ga 'eramũ pěẽ i'wawe'em futat 'gã neape. Kasi a'e pe 'gã jane kwaukat Jarejuwarete 'ga upe “janeremi'ue'ema 'waukaa jane” 'gã 'i pẽ nupe ne. Nanuara pěẽ iapo re pejejakwaukaa a'jea futat. Nepěporomutari futari poromũ pejepytuna 'gã nee. Napě katu'okawamũ etee rũi Jejui 'ga manũi. Pěpytuna 'gã katu'okawamũ naně futat Jejui 'ga manũi rakue. A'eramũ ki pěẽ mama'e apowe'em pejepytuna 'gã motywerukaawamũ Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁶ “Mama'e esagea etee je aapo”, 'jau nipo pěẽ pejemiapofer are. A'ere nipo 'ga amũ pẽnemiapofera resag ire 'jau: “Aipoa nia'wyrri Janeruwarete 'ga upe”, 'jau nipo 'gã. A'eramũ pěẽ 'gã neape iapou'jape'ema. A'eramũ nipo 'gã pẽnemiapofer esage kurape'ema. ¹⁷ Janeruwarete 'ga jane'wyrriararetea. Najarejemi'u are rũi jane jemogyi 'ga remiayuwamũ. 'Ga remifutar imũ mama'e apoararete jane jemogyi 'ga remiayuwamũ, jane mopy'ata'wau, 'ga 'Agesagea jane maku'iu. ¹⁸ Nan jarejemogyau jane mama'e apou Jejui 'ga remifutar imũ. Aipoa jane iapo re Janeruwarete 'ga worrywamũ jane ree. Jane resakara 'gã naně 'jau nũ: “Mama'e esage aipo 'gã wapo”, 'jau nipo 'gã jane ojemu'jau jane ree jane resag ire.

¹⁹ Ma'eramū ki sajemogy esage futat jarejekau esage jarejee. Aipo apo re nipo jane jarejekoty'aa esage jarejee. Jarejopaa esage 'jau aipo pyu. Jane jarejomojemogypygukaa Jejui 'ga ree. ²⁰ Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiarukaa janepytuna 'gã nupe. A'eramū pēē a'eramū 'ga rerowiar awi 'gã momoirukare'ema 'gã nemi'ue'ema 'u are. Nitywi futari i'upyre'ema mama'e mū pē nupe numiamū. A'ere jane jarepytuna 'gã motywerukari Jarejuwarete 'ga upe 'gã nemi'ue'ema 'gã nupe i'uukar ire. Nia'wryi nanuara. ²¹ A'eramū jane mama'e 'wawe'em nanuara 'gã neape jarejemogyau, “wyro'o 'ua je kwaukat je motywerukaa Jarejuwarete 'ga upe” 'jara 'gã neape. “Y'waynana rykura nanē je kwaukaa 'ga upe nū” 'jara 'gã neape nanē i'wawe'em nū. ²² Pēē mū nipo 'jau: “Nitywi futari i'upyre'ema jee”, 'jau nipo pēē. A'eramū pēē etee futat i'wau pejemogyau pejeapyakawe'em 'gã nee. 'Gã nowase te kasi ajee pe'u ne. “Pe'u etee” 'jawe'em nanē 'gã nupe 'gã muewe'em ne. Jarejuwarete 'ga upe etee pejeporogytau 'gã nee. “Jarejuwarete 'ga upe etee je esage ma'e apoi” 'jara 'gã aku'iramū akou. Nojenosī futari 'ga Jarejuwarete 'ga wi. ²³ “Aipo 'u re sipo je jemote'ari Jarejuwarete 'ga upe” 'jara 'gã ojekwau futat Jarejuwarete 'ga upe aipo 'u re. Nokwaawi 'ga Jarejuwarete 'ga remifutara aipo are. A'eramū 'ga aipo 'u re ojemotywea Jarejuwarete 'ga upe. “Aga nojemotyweri Jarejuwarete 'ga upe” 'e re jane mama'e apou. A'eramū jane jarejemotywere'ema 'ga upe.

15

Jejui 'ga ree pejomogypyyk

¹ Jane Jejui 'ga ree ojemogypyygarete ma'eramū ki jane 'ga ree ojemogypyy'gi ma'e 'gã poaa 'ga ree 'gã mojemogypyyg are. A'eramū futat 'gã moywrafena 'ga rerowiar are. Jarejee etee kasi janerea'ar ine. ² Jarepytuna 'gã nee nanē ki janerea'at jarejemogyau. “Maran je tepytuna 'ga poaa, 'ga mojemogypyygukareteu Jejui 'ga ree?” 'jau ki jane jarejeupe, jarejea'aramū 'gã nee. A'eramū jane jarejemogyau esage mama'e apou 'ga nowase Jejui 'ga ree 'gã mojemogypyygukaawamū. ³ Naojetee rūi Jejui 'ga rea'aramū. Naojemuorypawamū ete rūi 'ga mama'e apoi, 'Uwarete 'ga je'ega 'gã enupa. 'Ga rerekou tyweaete agawewi 'gã. A'etea 'ga 'Uwa 'ga je'ega wenup. Ymā te 'ga amū ka'arana kwasiari 'ga ree rakue:

“Ene kurapa 'gã je nanē je kurapa nū, Kiapi'ni”,

'jau 'ā 'ga je'ega 'upa ka'aran are ojekwasiaa rakue, Jejui 'ga kurapawer are futat 'ga inuga rakue.

⁴ Naokwasiarukat tee rūi Janeruwarete 'ga ka'arana 'gã nupe rakue. Wemifutar are jane mu'jawamū te 'ga ka'arana kwasiarukari inugukaa 'gã nupe rakue. Imogytaramū jane jarejemu'jau mama'eay upe jareapyterātā are. 'Ga je'ega rerekwara ka'arana jane imogytaa jane maku'iu jane mogyau. A'eramū jane 'ga pyri jarejemogy rapesaka jarejemogyau. ⁵⁻⁶ Jarejuwarete 'ga upe teje'ega monou te'ỹina pē nee: “Ene te 'ā Ooreruwaretea, Kiapi'ni. Ene te 'ā ore muapyterātā ape mama'eay upe. Ene te 'ā ore maku'iu mama'e are. A'eramū ki ene eja'yra 'ga rerowiaara 'gã mogyau majepēi 'yweteewara 'jawe”, 'jau je Jarejuwarete 'ga upe pē nee. Majepēi 'yweteewara 'jawe pejemogyramū nipo pēē mama'e apou Jejui Kristu 'ga 'jawerimū etee futat. A'eramū nipo pēē Jarejuwarete 'ga muorypa, Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga Ruwarete 'ga muorypa pejeju'jaju'jawe etee futat.

⁷ Jejui Kristu 'ga oporomutaramū pē nee. A'eramū ki pēē pejeporomutaramū pejejemogyau pejejee. Jejui 'ga pejefutara 'jawe ete futat pejafutat. Aipoa aporamū nipo pē nesakara 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa pē nee. ⁸ Ymā Janeruwarete 'ga 'jau judeu ppy 'gã nupe rakue: “Anure nipo je tejemipyyrūmera 'ga muri pē nupe pē katu'okawamū”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'eferupi te futat aje 'ā 'ga wa'yra 'ga muri 'gã nupe. “U'eawer imū etee futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi”, 'jau jane jarejeapyoramū ee. ⁹ Jejui

'ga mura Janeruwarete 'ga muorywukaa judeue'ema 'gã nupe. “Ene te 'ã erejemuaẽm ore ree. Ma'eramũ 'ã eja'yra 'ga eremut ore katu'okawamũ”, 'jau judeue'ema 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa ee. Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiari aipo are rakue:

“Anure nipo je maraka'agi ene upe judeue'ema 'gã pype.

‘Mama'e esagea ereapo jee. A'eramũ je ene muorypa ee’, 'jau je temaraka'aga ene upe”, 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

¹⁰ Aipo are wějẽmĩ futat 'ga amũ ka'arana kwasiaa rakue:

“Janeruwarete 'ga judeu 'gã amũ'ẽ ypy imogyau wemiayuwamũ.

'Gã netee futat judeue'ema 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa ajemogyau”,

'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

¹¹ Aipo are wějẽmĩ futat amũ 'upa nũ:

“Judeue'emamũ nanẽ ki pẽẽ Jarejuwarete 'ga muorypa.

Najuejue etee futat ywy pewaramũ 'ga muorypa”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue.

¹² Isai 'ga nanẽ ka'arana kwasiaa aipo are futat rakue nũ:

“Anure nipo Jese 'ga juapyra 'ga amũ ruri pẽ nupe. Judeue'ema 'gã 'wyrriaramũ nipo 'ga akou.

Anure nipo 'ga jane rerawau jane mogyau ywag ipe, 'jau nipo judeue'ema 'gã 'ga upe”, 'jau Isai 'ga ka'arana kwasiaa inuga ee rakue.

¹³ Janeruwarete 'ga ojeapesagukaa janee. Anure ojepyri jarejeroo jane iapesaka jarejemogyau. Afutat je 'ga pẽ maku'ia. 'Ga pẽ mopy'ata'waa nanẽ je ifutaa nũ. Werowiarãmũ nipo 'ga aipo apou pẽ nupe. U'agesage pãjẽ mũ 'ga ojee pẽ mojemogypygyukaa tãmẽjẽ. A'eramũ nipo pẽẽ pejejerowiaa ojepyri 'ga pejejeroo are.

Paulo 'ga remifutat

¹⁴ Pẽẽ jerewirera 'jawe. Kũjãnamũ pẽẽ jerenyra 'jawe nanẽ nũ. Pejepota'wa esageramũ a'e pejejemogyau pejejee. Aipoa je ikwaapa. Peje'akwaawamũ nanẽ a'e pejejemogyau nũ. A'eramũ pẽẽ pejejamu'akwaaparãmũ mama'e are. ¹⁵ Aipoa a'jea futat. A'etea je ka'arana kwasiaa mama'e are pẽ muea'aawamũ. Tejenosõue'em futat je ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe. ¹⁶ Janeruwarete 'ga je mogou Jejui 'ga upe oporowyky ma'eramũ. Judeue'emamũ pẽ nupe 'ga je monoi Jejui 'ga mome'waukaa pẽ nupe. A'eramũ je pẽ mu'jau 'ga ree tekyjawe'em: Jejui 'ga pẽẽ erowiarãmũ Janeruwarete 'ga pẽ katu'oka pẽ mogyau wemiayuwamũ. U'agesagea 'ga imua pẽ nupe, pẽ muesageawamũ ojeupe, 'jau je pẽ nupe. 'Ga 'Agesagea pẽ muesage re 'ga worrywamũ 'ũina pẽ nee. ¹⁷ Jejui Kristu 'ga ree je jemujari. A'eramũ je tejerowiaa Jarejuwarete 'ga upe teporowyky are te'ĩina. ¹⁸ A'eramũ je 'ga upe teporowykyawera mome'wau pẽ nupe. Tejenosõue'em je imome'wau pẽ nupe. Natejetee rũi je porowykyi 'ga upe. 'Ga te je moporowykyukat ojeupe. Jejui 'ga je mogou judeue'emamũ pẽ nupe, 'Uwa 'ga je'ega renuwukaawamũ pẽ nupe ikue. Te'eawer imũ nipo je 'ga rerowiarukaa pẽ nupe ikue. Tejemiapofer imũ nanẽ nipo je 'ga rerowiarukaa pẽ nupe nũ. ¹⁹ U'agesagea 'ga imua jee. A'eramũ je 'ga pãjẽ mũ aeremiapoe'ema apou. A'eramũ 'gã aipo resag ire 'ga rerowiaa. Amunawa moyka je tewau tekou 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Jerusareg ipe je 'ga mome'u ppyrugi ikue. A'e awi je tewau 'ga mome'wau tekou 'gã nupe amuna'wi pe. Amuna'wi moyka 'ga mome'wau ikue. Tewau tewaẽma Iliria ka'a pe. A'eramũ je Iliria ka'a pewara 'gã nupe nanẽ Kristu 'ga mome'wau ikue. ²⁰ Kristu 'ga ree jeporomome'uweramũ 'ga rera renupare'ema 'gã nupe. Nafutari je 'ga mome'uawera amunaw ipe etee 'ga mome'ua tekoa 'ga amũ py'rau nũ. Najeporomome'uweri je 'ga rera renupara 'gã nupe ete. 'Ga rera renupare'ema 'gã nupe 'ga mome'u are te jefuweramũ. ²¹ Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiaa ee rakue:

“‘Ga rera renupare'ema 'gã nanẽ 'ga rera wenup futat nũ.

'Ga rera kwaappare'ema 'gã nipo 'ga rer are eapyo nanẽ akou”,

'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²² Ma'eramū je 'ā nooa'nei pē pyri. 'Ga rera renupare'ema 'gā nupe ra'ne je oi 'ga mome'wau. ²³⁻²⁴ 'Auwara 'gā nupe je Kristu 'ga mome'wau'jau'japa. A'eramū nipo je tewau pē nesaka. Ymā we jeparuesagiweramū pē nee. A'eramū nipo je tewau pē nesaka. Anure nipo je oi Espājā ywy pe. A'eramū je tewaw ipe Roma pe tekotekou'i tepytau ra'ne. Pejejepype je rekoramū nipo jane jareku'iramū jarejuee. A'eramū nipo pēē mama'e mua jee jeremirerooramū je poaawamū.

²⁵ A'ere je nooi we. Jerusareg ipe ra'ne je oi, Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gā poaawamū. ²⁶ Masetoni ywy pe Jejui 'ga rerowiaara 'gā ka'aranūū pe muri jee Akaja ywy pewara 'gā netee ai'i, Jerusareg ipewara 'gā, Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe ai'i. Jerusareg ipewara 'gā amū nitywi futari mama'e pyu. A'eramū kwe pewara 'gā ka'aranūū mua 'gā nupe 'gā poaawamū. A'eramū je a'e rerawau Jerusareg ipe 'gā nupe. ²⁷ Wemifutar imū etee futat 'gā oka'aranūū majatykau 'gā nupe, 'gā poaawamū. A'ea 'gā nemiapoa esage futat. Judeu 'gā futat Jejui 'ga mome'wau judeue'ema 'gā nupe rakue. A'eramū 'awamū judeue'ema 'gā ka'aranūū monou judeu 'gā nupe 'gā poaawamū. Aipoa esage futat. ²⁸ A'eramū je 'gā ka'aranūū rerawau 'gā nupe. 'Gā nupe eroo ejar ire te nipo je oi Espājā ywy pe. Tewaw ipe nipo je tepytawaipa pē pyri. ²⁹ Pē nupe tewaēm ire nipo je tejeupe Jejui 'ga remiapofera mome'wau pē nupe. Pē pype je rekoramū nipo Kristu 'ga mama'e esage apou'jau'japa janee.

³⁰ Jejui Kristu 'ga janejararetea. 'Ga ree jane jemogypygygi jarejemogyau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jarejafutarukaa janee. A'eramū ki pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe je ree, je poaawamū. ³¹ "Ea'gu ki Paulo 'ga ejerowiare'ema 'gā nui Judeja ywy pewara 'gā nui, Kiapi'ni. Ejerowiaara 'gā emaku'iu'kat Jerusareg ipe Paulo 'ga remireroofer are. Judeue'ema 'gā ka'aranūū are ene 'gā maku'iu", pe'je ki 'ga upe pejeje'ega monou 'ga upe je ree.

³² Aipoa Jarejuwarete 'ga iapo re nipo jeku'iramū tewaēma pē nupe. Pē pyri Jarejuwarete 'ga teo futaramū nipo je oi futari pē pyri. A'eramū nipo jane jareku'iramū jarejuee. ³³ Janeruwarete 'ga jane mopy'ata'waara mama'e are. Pē pype 'ga rekoa je ifutaa tekou. A'jea futat je'ea.

16

Oje'ega 'ga imonou 'gā nupe 'gā futaa

¹ Anurenure'i nipo janerenyra ēē, Fepe ēē oi pē pyri. Jarejuwarete 'ga upe ēē porowykyi Sēkreja 'jaw ipe, Jejui 'ga rerowiaara 'gā poaaramū. ² A'eramū ki pēē pejejeupe ēē waēmamū pēē ēē monou pejejog ipe. Jarejararete 'ga pejejeupe iwaēma 'jawe futat pēē ēē rerekou ēē monou pejejog ipe. Nanuara ki Jarejuwarete 'ga remiayuwamū siapo jarejaupe. Jejui Kristu 'ga upe ēē porowykyi. A'eramū pēē ēē poaa, mama'e monou ēē upe ēē ifutaramū. Ymā ēē je poari ai'i. Tekotee 'gā nanē ēē ipoaa nū.

³ Prisira ēē upe je teje'ega rerooukari ēē futaa. Ēēmena 'ga upe nanē nū, Akira 'ga upe nanē je imonou nū. Je pyri futat 'gā nekoi oporowykyau Jejui Kristu 'ga upe ikue. ⁴ 'Gā futat je jukaukare'ema ikue, je a'gwau ikue. 'Gā etee ojejukaukaa werewi je a'gwaaw ipe ikue. A'eramū je teku'iramū 'gā nee, 'gā mome'wau kwe pewara 'gā nupe. A'eramū judeue'ema 'gā nanē aku'iramū 'gā nee nū, 'gā je a'guawer are nū. "Au'jete pea'gu Paulo 'ga rakue", 'jau 'gā 'gā nupe je ree. ⁵ Akira 'ga rog ipe kwaiwete 'gā jatykai Jarejuwarete 'ga muorypawamū. A'eramū je 'gā nog ipe ajatyka ma'eramū 'gā nupe nanē teje'ega monou 'gā futaa nū.

Ipeneto 'ga jejekoty'aawaretea. 'Ga ra'ne Jejui 'ga rerowiaa Asia ywy pe ikue. 'Ga upe je teje'ega monou 'ga futaa nū. ⁶ Mari ēē upe nanē je teje'ega monou ēē futaa nū. Pē nupe ēē porowykyi kwaiwete. ⁷ Ātrōniku 'ga upe, Juniasi ēē upe je teje'ega monou 'gā futaa. Jepyntuna futat 'gā. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'gā imonou imunepa moromunepawa

pype je pyri ikue. 'Gã Jeju 'ga remimonofera nanē futat rakue nū. Ymã Jeju 'ga 'gã monou ojemome'waukaa rakue. Jeju 'ga rerowiaara 'gã 'gã kwaapa najuejue etee futat. Kristu 'ga ree 'gã jemogypygyi je renunewe futat rakue.

⁸ Āpriatu 'ga upe nanē je teje'ega monoi nū. Jarejararete 'ga ree 'ga jemujari. Jejekoty'aawa 'ga. ⁹ Upanu 'ga upe nanē je teje'ega monou. Ore 'jawe 'ga porowykyi Kristu 'ga upe. Estaki 'ga upe nanē je teje'ega monou. Estaki 'ga jejekoty'aawaretea. ¹⁰ Apeles 'ga upe nanē je teje'ega monou nū. Mama'eay upe 'ga wapyterātānamū opoire'ema Kristu 'ga rerowiar awi. Aristaporu 'ga pytuna 'gã nupe nanē je teje'ega monou. ¹¹ Eroitāu 'ga upe nanē je teje'ega monou. Jepyntuna futat 'ga 'ã. Narisu 'ga pytuna 'gã amū nupe nanē je teje'ega monou, Jeju 'ga rerowiaaramū 'ga nupe.

¹² Trifena ēē upe, Trifosa ēē upe we je teje'ega monoi. Jarejararete 'ga upe nanē 'gã porowykyi nū. Persi ēē jejekoty'aawa. Jarejararete 'ga upe ēē nanē oporowykyau kwaiwete. ēē upe nanē je teje'ega monoi ēē futaa. ¹³ Rufu 'ga upe nanē je teje'ega monou nū. Jarejararete 'ga upe oporowyky ma'ere'te 'ga. 'Ga y ēē upe nanē je teje'ega monou. Wa'yra 'jawe ēē je rerekoi jepi. ¹⁴ Asīkrito 'ga upe, Flegōte 'ga upe, Hermes 'ga upe, Patrobas 'ga upe, Hermas 'ga upe, 'gã pytuna 'gã nupe we. ¹⁵ Filologo 'ga upe, Julia ēē upe, Nereu 'ga upe, 'ga renyra ēē upe, Olīpas 'ga upe. Mīmera 'gã nupe je teje'ega monou 'gã futaa. 'Gã pyriwara 'gã nupe we futat je teje'ega monoi, Jarejuwarete 'ga remiayuwamū 'gã nupe juejue je teje'ega monou.

¹⁶ Pejoman pāwē pāwē ki 'gã 'gã futaa. Jeju 'ga rerowiaara 'gã juejue oje'ega monou pē nupe, pē futaa.

Paulo 'ga 'gã mu'akwaapawet

¹⁷ Pēē jerewirera 'jawe. Kūjānamū pēē jerenyra 'jawe. A'eramū je pē mu'akwaapa mama'e are. Oo ekoete nipo 'gã amū o'meramū Jeju 'ga rerowiaaramū pē nupe: “Simotesirūgatu 'gã 'jau, 'gã mojo'okawamū 'jau”, 'jau nipo 'gã awau pē nupe. Pejea'gu ki 'gã nui. Perowiat kasi 'gã je'ega ne. “Gã pē mu'ea nia'wryi futari. Ore te aramu'e esage pēē”, 'jau nipo 'gã awau pē nupe. Pejepe'a etee ki 'gã nui. ¹⁸ NaJanejararete 'ga remiayuwa 'gã nūi poromū. NaKristu 'ga upe rūi aipo 'gã porowykyi. Wemifutar imū etee 'gã ajamu'jau ekoete. O'meramū te 'gã 'i, i'akwaawe'ema 'gã moryteeu ee.

¹⁹ A'ere nanarūi pēē. Jeju 'ga ree morogyta esagea pēē erowiaa pejejemogyau. A'eramū je tekui'iramū pē nee. Afutat je pēē mama'e esage etee iapoa. Pēē mama'e tywera apoa je ifutare'ema. ²⁰ Janeruwarete 'ga jane mopy'ata'wararetea. Anurenure'i nipo 'ga mama'eukwaawa 'wryiara pājē mateepapa pē nupe. A'eramū nipo emiayuwa pē moryteeu'jape'ema mama'e are. Jarejararete 'ga upe je je'egi pē nee tekou: “Mama'e esagea eapo 'gã nupe. Ejejuka esage Roma pewara 'gã nee”, 'jau je Jarejararete 'ga upe, Jeju Kristu 'ga upe pē nee tekou.

²¹ Timoteo 'ga, je pyri oporowyky ma'ea 'ga nanē oje'ega monou pē nupe pē futaa. Lusiu 'ga, Jasāu 'ga, Sosipatu 'ga. Judeua 'gã je 'jawe. 'Gã nanē “Jarujete te 'gã jemogyi” 'ea werooukat pē nupe nū.

²² Tersiumū je upe Paulo 'ga ka'arana kwasiarukari jee pē nupe. Jeju 'ga rerowiaaramū je nanē teje'ega monou pē nupe nū. ²³⁻²⁴ Gaio 'ga rog ipe je rekoi. 'Au futat Jeju 'ga rerowiaara 'gã ajatykau Jarejuwarete 'ga muorypawamū. Gaio 'ga nanē oje'ega monou pē nupe. Erasto 'ga nanē oje'ega monou pē nupe. 'Auwaramū ore 'wryiara 'ga upe ka'aranūū raarana 'ga. Kwaritu 'ga nanē oje'ega monou pē nupe. Janerewirera 'jawe 'ga nanē futat.

Jarejuwarete 'ga muorypawet

²⁵ Simuoryp ki Jarejuwarete 'ga! 'Ga 'ã Jeju 'ga rerowiarukararūmū pē nupe. Jeju Kristu 'ga ree morogyta esagea je imome'wau kwe pewaramū pē nupe. Ymã Janeruwarete 'ga namueapyoi 'gã Jeju 'ga ree rakue. A'ere 'awamū 'ga jane mueapyoi

'ga ree. ²⁶ Ymã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue. Jejui 'ga ree 'gã ka'arana kwasiari. A'ere Janeruwarete 'ga 'gã namueapyo katui ee. A'eramũ 'gã weapyoe'emamũ ajemogyau ee rakue. A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga, Okoeteete ma'e 'ga jane mueapyo katui ee. A'eramũ 'ga Jejui 'ga mome'waukaa janee. “Jejui 'ga ree morogyta esagea pemome'u kwe pewara 'gã nupe najuejue etee. A'eramũ 'gã 'ga rerowiaa, 'ga je'ega renupa”, 'jau 'ga janee jane monou 'ga mome'wawamũ.

²⁷ A'eramũ ki jane a'e are Jarejuwarete 'ga muorypa. 'Ga 'ã i'akwaaw ekoete ma'e 'gã wapyraap. Ymã 'ã 'ga Jejui Kristu 'ga muri ywy pe 'ga jukaukaa janetywera mepyawamũ rakue. A'eramũ ki jane a'e are 'ga muorypa.

Kweramũ jeje'ega.

1 Korītu

Paulo 'ga wata Jejui 'ga mome'wau kwe pewara 'gā nupe rakue. A'eramū 'ga awau 'ga mome'wau Korītu pewara 'gā nupe. (Atos 18.1-18) Pe awi o re 'ga 'gā nera renupa. 'Ga amū mama'e tywera apou akou. A'eramū Paulo 'ga ajemuaēma 'gā nee. A'eramū Janeruwarete 'ga 'Agesage ka'arana kwasiarukaa Paulo 'ga upe. A'eramū Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gā nupe 'gā mu'akwaapa 'gā neko esage are rakue.

¹ Je Pauloramū ka'arana akwasiat imonou pē nupe. Sotene 'ga ako 'au futat je pyri. Je 'ā Jejui Kristu 'ga remimonoferamū. Ymā ako Jejui 'ga je monoi kwe pewara 'gā nupe omome'waramū ikue. “Kwe pe ekwap je mome'wau ekou 'gā nupe”, 'jau 'ga jee ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imū etee futat 'ga ako je monou kwe pe ikue. A'ere 'ga namajepei amunaw ipe etee omome'wawāu rūi je mogoi ikue. Kwe pewara amunap tesirūmera pype omome'wawamū nanē 'ga je mogoi ikue nū. ² A'eramū je ka'arana kwasiaa tekou imonou Korītu pewaramū pē nupe, Jarejuwarete 'ga remiayuwamū pē nupe. Pēē 'ā pejemujat Jejui Kristu 'ga ree rakue. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga pē mū'ēi werowiare'ema 'gā nui rakue. Jejui Kristu 'ga pēē erowiamū 'ga pē mū'jāu pē mogyau wemiayuwamū rakue. “Je poar ape mama'e apou ejemifutar imū”, Jarejararete 'ga upe 'jara 'gā nupe juejue nanē je ikwasiaa imonou nū. Jejui Kristu 'ga 'gā jararetea. Janejararetea nanē 'ga nū. A'eramū je ikwasiaa tekou 'gā nupe.

³ Ku'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga nanē 'ā Janejararetea futat nū. 'Gā nesagea pē nerekoa je afutat. 'Gā pē mopy'ata'waa nanē je ifutaa nū.

Mama'e esagea jane upe 'ga iapoawet

⁴ Amuoryp je Jarejuwarete 'ga pē nee jepi. Jejui Kristu 'ga pēē erowiamū Janeruwarete 'ga pē mogyi wa'yramū. Opota'waramū 'ga pē nee nanē nū. A'eramū je 'ga muorypa ee. ⁵ Kristu 'ga ree ako pejemujat ikue. A'eramū Janeruwarete 'ga mama'e esage apou pē nupe kwaiwete. 'Awamū te 'ā 'ga futat jekwaawukari pē nupe. 'Ga futat 'ā pē katu'ok rai'i. 'Ga futat 'ā pē mueapyoukaa oje'eg are. 'Agamū 'ga futat 'ā ojemome'waukaa pē nupe. ⁶ A'jea futat Jejui Kristu 'ga mome'u resei pē akaga pype rakue. A'eramū pēē 'ga rerowiar ywyapiu pejemogyau. ⁷ Ma'eramū 'ā Janeruwarete 'ga a'jea futat pē mueapyoi wemifutar are. 'Ga futat 'ā oporowyky esage apoukaa pē nupe. A'eramū pēē Jejui Kristu 'ga rura rapesaka pejemogyau, Jarejararete 'ga rura rapesaka. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga rura poromukuran mama'e esage apoukaa pē nupe. ⁸ 'Ga futat 'ā Jejui 'ga rerowiar ywyapiukat pē nupe rakue. A'eramū 'ga wowase jane majatykaaw ipe pē monowe'em muku ojewi. “Ene tee futat erejekwa je pyri ejore'em are rakue”, 'jawe'em pē nupe, Jejui Kristu 'ga ruaw ipe. ⁹ U'eawer imū etee futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi. A'eramū jane jarejemogypyka jarejemogyau 'ga ree. 'Ga 'ā jane mū'ē werowiare'ema 'gā nui, jane mujaa jane mogyau wa'yra 'ga, Jejui Kristu 'ga ree. Janejararete 'ga ree jane mujaa jane mogyau. A'eramū jane jarejemogypyka 'ga ree.

Kristu 'ga etee ki perowiat

¹⁰ Pēē 'ā Jejui 'ga rerowiaa je 'jawerimū etee futat pejemogyau jee. A'eramū pēē pejemogyau jerewirera 'jawe jee. Kūjāmeramū pēē pejemogyau jerenyra 'jawe jee. Janejararete 'ga je mogo opoirūnamū ikue. A'eramū je 'ga je'eg imū 'jau pē nupe: “Majepei 'yweteewara 'jawe pejemogy. 'Awamū pejamue awi mama'e are. Mama'e are pejejea'aramū pejeju'jawe etee futat”, 'jau je pē nupe. ¹¹ Kylu ēē pytuna 'gā amū pē mome'wau jee ai'i. “Korītu pewara 'gā ajamue are ete ajemogy”, 'jau 'gā pē mome'wau jee ai'i. ¹² Amumeramū a'e pēē 'jau: “Je Paulo 'ga remimome'ua te arowiarete”, 'jau a'e pēē mū. Amumeramū a'e pēē 'jau: “Je Aporu 'ga remimome'ua te arowiarete”,

'jau a'e pēē mū. Amumeramū a'e pēē 'jau: “Je Pedro 'ga remimome'ua te arowiarete”, 'jau a'e pēē mū. Amumeramū a'e pēē mū 'jau: “Je Kristu 'ga te arowiarete”, 'jau a'e pēē mū. ¹³ A'eramū je teporonupa ee pē nupe: “Irūpāwē sipo Kristu 'ga pytuna 'ga rekoramū rakue, ajee nā'ā aipo pe'je re'ā”, 'jau je pē nupe. Naani. Majepei tee futat 'ā 'ga rekoi rakue. A'eramū pēē au'je aipo apo re. Kristu 'ga etee futat amanū 'ypeywar are janetywera mepyaawamū rakue. NaPauloramū rūi ako je manūi 'ypeywar are pētywera mepyau ikue. Jerer imū sipo 'ga amū pē pymī 'y pe rai'i? Naani. ¹⁴⁻¹⁵ Jejuī 'ga rer imū te ako 'gā pē pymī rai'i. Naje rūi ako apymī pēē 'y pe ai'i. Krisipu 'ga, Gaio 'ga. Mīmera 'gā etee je apymī 'y pe ai'i. A'eramū “Paulo 'ga je pymī 'y pe wemiayuwamū je mogoawamū ai'i” 'jara 'gā amū otywe'emamū kwe pe. A'eramū je Jarejuwarete 'ga muorypa ee. ¹⁶ Estefana 'ga, 'ga pytuna 'gā netee nanē je 'gā pymīāu 'y pe ikue. Maran gatu nipo je mīmer imū 'gā amū pymīāwe'em rakue. Amoka'jam te nipo je kwe pe 'gā amū pymīawera. ¹⁷ Na'gā pymīawāu rūi Kristu 'ga je monoi kwe pe ikue. Omome'waramū te 'ga je monoi ikue. 'Ypeywar are 'ga manūawera etee je amome'u pē nupe. “Kristu 'ga amanū 'ypeywar are janetywera mepyawamū” 'ea etee je amome'u tekou pē nupe. Natejea'ara etee rūi je amome'u tekou pē nupe. Tejea'ara etee imome'u re amunipo 'ā je a'jea futat je porogyta ekoetei tekou. A'ere je 'ā Kristu 'ga tee imome'ui 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā weapyoramū 'ga ree. A'eramū nipo 'gā amū 'ga rerowiaa. Werowiarāmū nipo Kristu 'ga 'gā katu'oka, 'gā tywera moia 'gā nui, 'gā mogyau Jarejuwarete 'ga ra'yramū.

Janetywera mepyawamū 'ga amanūawet

¹⁸ “Ypeywar are Kristu 'ga manūi janetywera mepyawamū” 'e renupawe 'ga rerowiaaramū jane 'i: “Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga amanū janetywera mepyawamū te. A'eramū 'ga jane katu'oka opājē mū wa'yra 'ga jane erowiarāmū”, 'jau jane. A'ere mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'erama 'gā nuerowiari futari nipo 'ga. A'eramū nipo 'gā 'jau ajaupe: “Ma'eramū gatu nipo 'ga manūi rakue? Amanū ekoete tee nipo 'ga rakue”, 'jau etee futat nipo mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'erama 'gā ajaupe. ¹⁹ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe rakue: “Amateepap je pē'akwaawa pē nui”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue. “U'akwaaw are ojerowiaraip ma'e 'gā nura'uweri futari je pyri”, 'jau Janeruwarete 'ga. “Jetywer are futat 'ā Jejuī 'ga manūi rakue 'e rerowiaara 'gā etee te 'ut je pyri”, 'jau Janeruwarete 'ga.

²⁰ Janeruwarete 'ga upe u'akwaaw are ojerowiaraip ma'e 'gā i'akwaawe'ema 'jawe. Nuerowiari 'gā Jejuī 'ga. A'eramū 'gā i'akwaawe'ema 'jawe ajemogyau Janeruwarete 'ga upe. Ojemu'e ma'e 'gā, oporogyta esage ma'e 'gā. Mīmera 'gā jemogyi i'akwaawe'ema 'jawe Janeruwarete 'ga upe Jejuī 'ga rerowiare'em ire.

²¹ Janeruwarete 'ga 'ā i'akwaakwaap ma'ea. A'eramū 'ga ojekwaawukare'ema “Je'akwaap je” 'jara 'gā nupe. Naae'akwaaw ekoeteu rūi 'ga jekwaawukari ae upe. Omome'u rerowiarāmū te 'ga jekwaawukari ae upe. Kristu 'ga mome'u rerowiarāmū etee te jane 'ga kwaawi. “Kristu 'ga amanū jetywera mepyawamū rakue”, jane 'eramū te 'ga jane katu'ogi. A'ere 'ga rerowiare'ema 'gā naeapyoi ee. “Nepē'akwaawi pēē”, 'jau futatee nipo 'ga rerowiare'ema 'gā janee jane jemogyramū. “Jejuī 'ga amanū janetywera mepyawamū, pe'je numiamū. A'ere pē'akwaawe'ema te pē nerekoī”, 'jau futatee nipo 'gā janee. A'ere Janeruwarete 'ga te i'akwaap ma'e 'gā 'akwaawa apyraawi. Ma'eramū 'ga 'ā jane katu'ogi wa'yra 'ga jane erowiarāmū. ²² A'ea judeu 'gā nuerowiari. A'eramū 'gā 'jau oree: “Aeremiapoe'ema mū peapo amū ore reape. A'eramū te nipo ore peje'ega rerowiarai”, 'jau 'gā oree. “Na pa je ra'e. A'jea futat Janeruwarete 'ga aeremiapoe'ema apoukari 'gā nupe ra'e, taru'e 'jau”, 'jau 'gā oree. “Ga je'eg imū futat 'ga ruri ra'e, taru'e esag ire 'jau”, 'jau 'gā oree. Judeue'ema 'gā teewi nū, oporesagiweraiaiwamū u'akwaaw are.

²³ A'ere ore Jejuī 'ga etee futat imome'ui 'gā nupe. “Ypeywar are Jejuī 'ga manūi janetywera mepyawamū rakue”, 'jau ete futat ore imome'wau 'gā nupe. A'ere judeu 'gā

nafutari oreremimome'ua. “Nia'wuri Paulo 'ga remimome'ua ra'e”, 'jau etee futat 'gã ajaupe. Judeue'ema 'gã judeu 'gã nui ete nũ. ²⁴ A'ere Janeruwarete 'ga remimũ'ēnamũ Kristu 'ga mome'u resageteramũ janee. Judeuramũ 'ã janee, judeue'ema 'gã nupe. Mīmeramũ 'ã jane 'ga remimũ'ēmeramũ najuejue etee futat Kristu 'ga mome'u resageteramũ janee. Kristu 'ga 'ã Janeruwarete 'ga pājē wesaukat janee, 'ga 'akwaawa nanē 'ga ikwaawukaa janee nũ. ²⁵ Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã te nipo ajee e'i futatee ajemogyau: “Kristu 'ga manũa Janeruwarete 'ga 'akwaawe'ema wesaukat janee, 'ga pājē'ema resaukaa janee”, 'jau futatee 'gã ajaupe. A'ere jane naani. Kristu 'ga manũa Janeruwarete 'ga 'akwaawa te wesaukat janee. 'Ga 'ã mama'e are eapyo katu katu ma'ea te werowiare'ema 'gã 'akwaawa apyraapa. 'Ga 'ã pājērete werowiare'ema 'gã pājē apyraapa.

²⁶ Pēē 'ã jerewirera 'jawe. Kūjāmeramũ pēē pejemogyau jerenyra 'jawe. A'eramũ je 'jau pē nupe: pēnea'ar iki pejeko ymaner are, Janeruwarete 'ga pejekatu'oge'emauwe pejemogyawer are. “'Akwaawe'ema 'gã”, 'jau nipo 'gã pē nupe pejemogyamũ. “Na'wuriara rūi 'gã”, 'jau nipo 'gã pē nupe. “Tore pojeupap 'jau, e'i 'gã numiamũ”, 'jau nipo 'gã pē nupe. ²⁷ A'ere 'ã Janeruwarete 'ga te jane mũ'ēi 'gã nui wemifutar imũ etee futat. Ijemu'e'ema 'gã 'ga omogy wemiayuwamũ, “Je te 'ã je'akwaakwaap” 'jara 'gã mojenosõu etee nipo. “Týÿ. Ma'eramũ sipo 'ga ijemu'e'ema 'gã jēmī imogyau wemiyauwamũ? Ma'eramũ sipo 'ga ojemu'e ma'eramũ jēmī ore mogowe'em wemiayuwamũ?” 'jau 'gã ojenosõu ajuowase. 'Wyriare'ema 'gã 'ga omogy wemiayuwamũ 'wyriara 'gã mojenosũukaawamũ. ²⁸ Ipojeupawipyre'ema 'gã 'ga omogy wemiayuwamũ “jepojeupap je” 'jara 'gã mojenosũukaawamũ. “Akotee ma'e 'gã”, 'jau 'gã 'ã jane mũ nupe numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga jane mogyi wa'yramũ. ²⁹ Najane te rūi sajemogy 'ga ra'yramũ. 'Ga te jane mogyi wa'yramũ. A'eramũ jane jarejerowiaraipe'ema jarejee Jarejuwarete 'ga rowase. ³⁰ Janeruwarete 'ga te 'ã jane mujat Jejui Kristu 'ga ree. A'eramũ 'ga 'ã jane mu'akwaawukaa Jejui Kristu 'ga upe. A'eramũ Jejui Kristu 'ga jane muesageu 'Uwarete 'ga upe. Jejui Kristu 'ga 'ã janetywera mepyau jane mũ'jāu mama'eukwaawa 'wuriara remiayuw awi, jane mogyau 'Uwarete 'ga remiayuwamũ. Jejui Kristu 'ga futat janetywera omoit jane wi. ³¹ A'eramũ ki jane jarejerowiaa 'ga ree etee futat. Ymã we futat 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Jeremi 'ga upe rakue: “Pejararete 'ga ree etee ki pejerowiat pejemogyau. Pejejeupe 'ga remiapofer are nanē ki pēē pejerowiaa pejemogyau nũ”, 'jau 'ga ikwasiarukaa Jeremi 'ga upe rakue. A'eramũ ki jane jarejerowiaa Jarejararete 'ga ree etee futat.

2

¹⁻² Pē pyri tekou ako je Jarejuwarete 'ga etee imome'ui pē nupe ikue. “Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga muri 'au ywy pe janetywera mepyawamũ rakue. 'Ypeywar are 'ga ra'yra 'ga, Jejui Kristu 'ga amanũmũ janetywera mepyawamũ rakue”, 'jau je ako tekou pē nupe ikue. “A'eramũ 'ga 'awamũ jane werowiamũ janetywera moia jane wi, jane katu'oka, jane mogyau wemiayuwamũ”, 'jau je ako pē nupe ikue. Nasigaty rūi futat ako je imome'wau pē nupe ikue. “Jejui Kristu 'ga etee futat pa je amome'u tekou 'gã nupe kwy”, 'jau je tekou ikue. “A'eramũ pa je 'ypeywar are 'ga manũawera etee futat imome'wau 'gã nupe kwy”, 'jau je tejeupe pē pype tekou ako ikue. A'eramũ ako je 'ga etee futat imome'wau pē nupe ikue. Namome'u tesirũmeri nanē ako je pē nupe ikue nũ. Jejui Kristu 'ga etee futat ako je imome'wau pē nupe ikue. Namorogyta teea rūi nanē ako je amome'u pē nupe ikue. Jarejuwarete 'ga je'ega te ako je amome'u pē nupe ikue. Ymã te janyepy 'gã naeapyo ee rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'awamũ jane mueapyoukari ee. ³ Najepifuakari agawewi ako je tekou pē pyri ikue. A'etea ako je ako tepifuakare'ema pype etee futat 'ga mome'wau pē nupe ikue. A'eramũ je 'jau

tejeupe etee futat ikue: “Amome'u esage futat sipo je 'ga tekou 'gā nupe 'wei?” 'jau je tejeupe etee futat ikue. Pē nupe 'ga mome'uarūe'em awi tekyjau ikue. ⁴ Nate'akwaaw imū rūi je ako pē mu'ei morogyta a'je are ikue. Namoromu'jara 'gā temu'eawer imū rūi nanē je ako pē mu'jau ee ikue nū. Jarejuwarete 'ga 'Agesagea temueapyoaw imū etee futat ako je imome'ui pē nupe ikue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rereko. A'eramū 'ga 'Agesagea Jejui 'ga mome'waukaa jee pē nupe ikue. A'eramū ako 'ga 'Agesagea jeremimome'ufera rerowiarukaa pē nupe ikue. Aeremiapoe'ema nanē ako 'ga iapoukaa jee pē neape ikue nū. A'eramū ako pēē 'ga pājē resaka ikue. ⁵ 'Ga 'Agesagea futat ako Jejui 'ga rerowiarukaa pē nupe ikue. Napeje'akwaaw are rūi ako pēē 'ga rerowiaa ikue. U'agesageu te Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiarukari pē nupe.

Janeruwarete 'ga u'akwaawamū

⁶⁻⁷ A'ere je Jarejuwarete 'ga je'eg are eapyo ma'eramū pē mu'akwaawi mama'e are. Jarejuwarete 'ga 'akwaaw imū tee je pē mu'akwaawi mama'e are. Na'ga rerowiare'ema 'gā 'akwaaw imū rūi je pē mu'akwaawi ee. Na'ga rerowiare'ema 'gā 'wyriara 'gā 'akwaaw imū rūi nanē je pē mu'akwaawi ee nū. Anure nipo 'ga rerowiare'ema 'gā juejue amanūmū ekoete te futat. Ma'eramū 'ā je pē mu'akwaawi Jarejuwarete 'ga 'akwaaw imū etee futat ee. Naeapyoi janepygy 'gā Jarejuwarete 'ga remiaporam are rakue. Ywy apoe'emaue futat 'ā Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: “Anure nipo jera'yra 'ga manūi 'ypeywar are 'gā tywera mepyawamū”, 'jau 'ga 'ā rakue. “A'eramū je 'ga rerowiaara 'gā katu'oka 'gā mogyau teja'yramū”, 'jau 'ga 'ā ojeupe rakue. A'ere 'ā janepygy 'gā naeapyoi ee rakue. “Anure Jejui 'ga manūi janetywera mepyawamū” 'e are 'gā weapyoe'emamū ajemogyau rakue. A'ere jane 'awamū 'ga rerowiaaramū janereapyoramū ee. ⁸ Kristu 'ga rerowiare'ema 'gā 'wyriara 'gā nanē naeapyoi 'ga ree nū. 'Ga ree weapyo re amunipo 'ā 'gā namu'amukari 'ga 'ypeywar are rai'i. “Jejui Kristu 'ga 'ā Janejararetea. 'Ga 'ā jane katu'okara. 'Ga 'ā pājēeteetea” 'e are 'gā weapyoe'emamū. Ee weapyo re amunipo 'ā 'gā namu'amukari 'ga 'ypeywar are rai'i. ⁹ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe ee rakue:

“Ojee iporomutat ma'e 'gā nupe Janeruwarete 'ga mama'e esage m̄yigatu.

Niesagi jane mama'e esagea jarejeupe 'ga remim̄yigatu 'jawewara.

Nienuwī futari jane 'ga remiaporama rera. Janereapyoi futari jane 'ga remiaporam are. A'ere 'ga ojee iporomutat ma'e 'gā nupe etee futat iapoi”, 'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are Isai 'ga upe rakue.

¹⁰ A'ere Janeruwarete 'ga jane mueapyoukari U'agesage upe ee. 'Ga 'Agesagea okwaapap futat. Nitywi futari 'ga 'Agesage remikwaawe'ema mū. Janeruwarete 'ga rea'ara miamū 'ga 'Agesagea okwaap. ¹¹ Sā'ā jane tee jarejea'ara kwaawa. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea tee 'ga rea'ara kwaawi. ¹² Jejui 'ga rerowiaaramū jane upe Janeruwarete 'ga U'agesage muri. Namama'eukwaawa rūi jane sireko. Jarejuwarete 'ga 'Agesagea te jane sireko. A'eramū 'ga 'Agesagea jane mueapyoukaa jane upe 'ga remimurer are.

¹³ A'eramū ore pē mu'jau Jarejuwarete 'ga 'Agesagea orojeupe 'eawer are. Na'auwara 'gā nea'ar are rūi ore pē mu'ei. Orojeupe 'ga 'Agesagea 'eawer are etee te ore pē mu'ei. 'Ga 'Agesagea nanē pē nereko nū. A'eramū 'ga 'Agesagea pē mueapyoukaa ee. ¹⁴ A'ere Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gā naeapyoi Jarejuwarete 'ga je'eg are. Ojeupe 'ga je'ega jane imome'uramū nipo 'gā 'i etee ojeupe: “Ma'ja are gatu nipo 'gā je mu'ei? Ije'ēran ekoete tee 'gā ajemogyau”, 'jau etee nipo 'gā ojeupe. Naeapyoi 'gā ee. Janeruwarete 'ga 'Agesagea tee jane mueapyou ee. A'eramū 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gā weapyoe'emamū futat ajemogyau ee. ¹⁵ 'Ga 'Agesage rerekwaramū etee te janereapyoramū ee. 'Ga 'Agesagea jane mueapyoukari ee. Janeruwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū jane jarejeapyoramū 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gā nereko

tyweaw are. A'ere 'gã naeapyoa'uweri janejemogy are. Nuerekoi 'gã 'ga 'Agesagea. A'eramũ 'gã amueapyoawe'emamũ.

¹⁶ Ymã we te 'ã 'ga amũ ka'arana kwasiari ee rakue: “Awỹja sipo Jarejuwarete 'ga rea'awa okwaap? Naani. Nitywi futari 'ga amũ. Awỹja sipo 'ga mu'akwaapa mama'e are? Naani. Nitywi futari 'ga amũ”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesage rerekwaramũ janerea'aramũ mama'e are Kristu 'ga rea'ar imũ etee futat.

3

Janeruwarete 'ga remiayup

¹ Pěẽ 'ã Jejui 'ga rerowiaa je 'jawe. A'eramũ pěẽ Jejui 'ga rerowiar ire pejejemogyau jepytunamũ. A'ere 'ã pejemogy 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe tee jee. A'eramũ je pě mu'jawarũe'em Jarejuwarete 'ga remifutar are. Sã'ã kunumĩakya reapyoa'ne'ema mama'e are. Nan tee 'ã pěẽ. Nepěneapyo ymani 'ã 'ga remifutar are. ² Sã'ã kunumĩakya kamy'ia etee i'ua. Na'ua'uweri 'ã miaro'oa. Nan tee futat 'ã pěẽ. Nepejemu'e ymani nipo 'ã Jarejuwarete 'ga remifutar are. Ma'eramũ 'ã je mama'eaye'e'mĩ are etee futat pě mu'ei. Mama'eaye'e'mĩ are tee te 'ã pěneapyo. Nepěneapyoa'uweri futari nipo 'ã pěẽ mama'eay are. Ma'eramũ ako je pě mu'ei mama'eaye'em are etee ra'ne futat ai'i numiamũ. ³ A'eramũ miamũ 'ã pejejemogyau Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe etee futat. Ma'eramũ 'ã nepěneapyoa'uweri mama'eay are. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe etee 'ã pejemara'ne ekoeteramũ pejejee. 'Ga rerowiare'ema 'gã 'jawe etee 'ã pěẽ pejejamueu mama'e are. A'eramũ ore 'jau pě nupe: “Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe etee Korītu pewara 'gã”, 'jau ore pě nupe. ⁴ Pěẽ mũ a'e 'jau pejejaupe: “Je 'ã Paulo 'ga remimome'u rerowiaara te”, 'jau a'e pěẽ mũ. Amumeramũ a'e pěẽ 'jau “Je 'ã Apuru 'ga remimome'ua te arowiat”, 'jau pěẽ. Aipo 'jaramũ pejemogy Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe.

⁵ Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramũ jue futat ore. Pauloramũ je, Apuru 'ga retee Jejui 'ga mome'ui pě nupe ikue. A'eramũ ako pěẽ 'ga rerowiaa ikue. Janeruwarete 'ga futat ore moporowykyaukaa ojeupe. A'eramũ ore araju'jaju'jawe etee futat 'ga upe. ⁶ Sã'ã 'ga amũ y'wa ra'ỹi tyma ko pype. A'ere 'ã amutee 'ga etee akou imuakỹmaramũ. A'ere 'ã naitymarera 'ga rũi imuakỹmarera 'ga retee rũi imomoporukari. Janeruwarete 'ga tee omomoporukat imuaranupa 'jau. Nan tee futat ore. Je 'ã y'wa ra'ỹi tymara 'jawe. Apuru 'ga 'ã imuakỹmara 'jawe. Jejui 'ga ako je amome'u pě nupe ikue. A'ere 'ã Apuru 'ga pě nui je o re awau pě mu'jau, 'ga remifutar are rai'i. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga te Jejui 'ga rerowiarukari pě nupe. ⁷ Y'wa ra'ỹi tymara 'gã, imuakỹmara 'gã. Mĩmera 'gã 'ã ojejukau futat oko pypiar are numiamũ. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga te imomoporukari imuaranupa. ⁸ Nan tee futat 'ã ore. Je ra'ne ako Jejui 'ga mome'wau pě nupe ikue. A'ere 'ã Apuru 'ga awau pě mu'jau 'ga remifutar are rakue nũ. A'eramũ ore araju'jawe etee futat mama'e apou 'ga upe. Jarejuwarete 'ga upe ore mama'e apoi 'ga remifutar imũ etee futat. A'eramũ Janeruwarete 'ga anure ore mepyau ojeupe oreremiapofer are. ⁹ Oromome'u pãwẽ pãwẽ etee futat ore 'ga araju'jawe. Jarejuwarete 'ga upe etee futat ore mama'e apoi. A'eramũ pěẽ 'ga remiayuwaretea futat. 'Ga etee futat ojerowiarukat pě nupe.

'Oga jara 'jawe Janeruwarete 'ga jejuka esagei pě nee. ¹⁰ Sã'ã tujugeyra 'oga apoara 'ga ywyakape'ia ra'ne imogoa jupe. Iypykokara apoara 'jawe je ra'ne ako 'ga mome'ui pě nupe ikue. A'e 'ga ita jaga iypy pe iypymotypawamũ. Nan ako je 'oga ypykokara apoara 'jawe ai'i. A'eramũ 'ã Apuru 'ga 'ua. Sã'ã 'oga apoara 'gã amũ 'oga apoa iypymogatyrũarera 'ga remiapofera 'arimũ. Nan tee futat ako je ra'ne Jejui 'ga mome'ui esage pě nupe ikue. A'eramũ je 'oga ypykokara apoara 'ga 'jawe futat. A'ere 'ã pě nupe je 'ga mome'u re 'ga amũ 'ua pě mu'jau 'ga ree nũ. Aipo 'ga 'oga apopaara 'jawe. A'eramũ 'ga iypykokara 'arimũ etee futat 'ga 'oga apou esage etee futat. ¹¹ Janeruwarete 'ga Jejui

Kristu 'ga rerowiarukaa janee. “Jera'yra 'ga etee ki perowiat”, 'jau 'ga janee rakue. “Perowiat kasi 'gã amũ kwe pe ne. Jera'yra 'ga etee futat ki perowiat”, 'jau 'ga janee rakue. A'eramũ 'ã Jejui Kristu 'ga futat akou 'oga ypykokar esage 'jawe. Nitywi futari 'oga ypykokar esage 'jawewara mũ. Jejui Kristu 'ga te 'ã akou 'oga ypykokara 'jawe janee. ¹² A'eramũ jane jarejamu'e esagearamũ 'oga mÿjeteeteara 'gã 'jawe. 'Oga mÿjeteeteara 'gã nemiapofera 'ã nu'ari futari 'oga. 'Oga apoara 'gã amũ 'ywa'y paga etee iapou wogamũ. A'eramũ 'gã nemiapofera ateepawa'ne'emamũ. 'Gã 'jawe 'gã amũ mama'e a'je are etee ajamu'ei. Mama'e a'je are moromu'jara 'gã 'oga apoar esage 'gã 'jawe. A'ere amumera 'gã 'ywa'y page'ema pyu 'oga apoara 'gã 'jawe. A'eramũ 'ã 'gã nemiapofera u'aa kamëšiete. Nã'ã juonanũ etee nanë ipira nũ. Nan tee futat moromu'jara 'gã amũ. Mama'e amutee are etee 'gã jamu'ei. ¹³ A'eramũ nipo Jarejuwarete 'ga rowase ae jatykaaw ipe jane jareporowyky resaka. Sã'ã tata 'oga apopyrera resaukara. Itaoga 'ã nukai. A'eramũ 'ã juowa pyu iapopyra ukaitapap. Nan tee futat nipo Janeruwarete 'ga janeporowykyawera resaukari wowase ae majatykaaw ipe. A'eramũ te nipo jane mama'e a'je are moromu'jarera 'gã kwaawi. Mama'e a'je are moromu'jarera 'gã itaoga apoarera 'gã 'jawe. Nukaipawi 'gã nemiapofera. Mama'e amutee are moromu'jarera 'gã nemiapofera nanë nipo jane ikwaapa nũ. Mama'e sigaty are moromu'jarera 'gã juowoga apoarera 'gã 'jawe. Ukaipap 'gã nemiapofera. ¹⁴ A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga mama'e a'je are moromu'jarera 'gã mepyyau. ¹⁵ A'ere nipo 'ga mama'e amutee are ajamu'jarera 'gã nomepyi. Ukaipap 'gã nemiapofera. A'eramũ 'ga 'gã mepyawem. 'Og ukai ma'e 'gã nũja'uweri woga 'wyrripe. Wogakajamũ 'ga ãmi 'oga 'wyr awi. A'eramũ 'gã amanũme'em. A'eramũ 'ga roga etee ukaitapap. Nan tee futat Janeruwarete 'ga remiayuwã 'gã amũ. Janeruwarete 'ga 'gã nerawau 'gã mogyau ojeypyri. A'ere 'ga nomepyi 'gã porowykyawera, a'jeteetewi 'gã porowykye'em ire.

¹⁶ “Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane sireko” 'ea 'ã pëë ikwaapa. 'Ga 'Agesagea jarejereko re jane jarejemogyau Jarejuwarete 'ga roga 'jawe. ¹⁷ Janeruwarete 'ga roga esage futat. Nitywi mama'e tywera ipype. 'Ga 'Agesage rerekwaramũ jane jemogyi 'ga roga 'jawe. A'eramũ mama'e amutee are moromu'jara 'gã 'ga roga mote'aara 'jawe. A'eramũ 'ga jane mũ woga mote'ar ire jane rerekou tyweaete ee.

¹⁸ Pëñoryp tee awi pejejee. “Je'akwaap je”, 'jau nipo pëë mũ pejejeupe numiamũ. A'ere nipo aipoa pë'akwaawa naJaneruwarete 'ga 'akwaawa rũi. “Te'akwaawa je afutat” 'jaramũ pëë pejepoia peje'akwaaw ekoete awi. A'eramũ Janeruwarete 'ga te pë mu'akwaapa pë mogyau. ¹⁹ Pëë 'akwaawekoetea nia'wyrri Janeruwarete 'ga upe. Ymã te 'ã 'ga amũ ka'arana kwasiari ee rakue: “Janeruwarete 'ga 'je'akwaap je' 'jara 'gã nee ikwasiarukaa rakue: ‘Nepë'akwaawi pëë pejemogyau’, e'i Janeruwarete 'ga 'gã nupe”, 'jau 'ga amũ ikwasiaa rakue. ²⁰ Ajepeja 'ga nanë 'ã ka'arana kwasiaa ee rakue nũ: “Janeruwarete 'ga i'akwaaw ekoete ma'e 'gã nea'ara okwaap. A'ere niapoa'uweri aipoa 'ga upe”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. ²¹ A'eramũ ki jane jarejerowiaraipe'ema 'gã amũ nee. Janeruwarete 'ga 'ã mama'e esage monou pë nupe. ²²⁻²³ Pauloramũ 'ga 'ã je monou pë nupe pë mu'jaramũ. Aporu 'ga, Pedro 'ga. Mĩmeramũ 'ga ore monou pë nupe pë mu'jawamũ ojee. Ywya 'ga 'ã iapou janee rakue, ipypira reewe rakue. Jane rekoramũ Janeruwarete 'ga ojejukau esage jane ree. Jane manũnamũ nanë 'ga ojejukau esage jane ree nũ. 'Awamũ 'ga jejuka esagei jane ree. Anure nanë nipo 'ga jejuka esagei jane ree nũ. A'eramũ ki jane jarejemuaëme'ema mama'e are. Janeruwarete 'ga mama'e jararetea. Janeruwarete 'ga 'ã Kristu 'ga Ruwaretea. A'eramũ Kristu 'ga janejararetea. A'eramũ jane 'ga remiayuwamũ mama'e jara 'jawe nanë jarejemogyau nũ.

4

¹ Kristu 'ga upe oporowyky ma'eramū ore jemogyi. “Pekwap 'gā mueapyou Jarejuwarete 'ga je'eg are”, 'jau Kristu 'ga oree ikue. “Ymā 'ā pēypy 'gā naeapyou ee rakue. A'ere je 'awamū pē mueapyou ee. A'eramū pēē 'awamū 'gā mu'jau ee, 'gā mueapyou ee”, 'jau Kristu 'ga oree ikue. ² Maran oporowyky ma'e 'gā mama'e apoi morowyky jara 'ga upe? 'Ga 'eawer imū etee futat 'gā porowykyi 'ga upe. A'ea esage 'ga upe. ³ Nan tee futat je. Kristu 'ga upe je porowykyi tekou. A'eramū je tejeupe 'ga 'eawer imū etee teporowykyau. A'eramū nipo jeporowykyia 'ga muorypa. Najerorywi je pē'eawer are. “Paulo 'ga oporowyky esage Jarejuwarete 'ga upe” 'e are je najerorywa'uweri. Tekotee 'gā 'eawer are nanē je tejorywe'emamū nū. Kristu 'ga 'e are etee tejorywamū tekou. Tejea'ar are miamū je tejorywe'emamū. ⁴ Tejemiapo a'wyre'em are nanē je tejea'are'emamū tekou. A'eramū je tepy'a'wyre'emamū tejemiapofer are. A'ere je na'eī tejeupe: “Jeresage te je tekou”, na'ea'uweri je tejeupe. Jejararete 'ga etee futat e'iarū jee: “Eneresage ene jee”, e'iarū jee. Jea'wyre'emamū nanē 'ga 'jau jee nū. ⁵ A'eramū ki pēē 'jawe'em pejejaupe: “Nenea'wyrī ene Jarejararete 'ga upe”, 'jawe'em pēē pejejaupe. Jarejararete 'ga te janea'wyre'ema okwaap. Ywag awi ojewyr ire te nipo 'ga jane majatykai wowase. A'eramū nipo 'ga janeremiapofera resaukaa jarejaupe. 'Awamū jane janereapyou futari jemime jarejemiapofera mama'e are. A'ere 'ga anure esaukari jatee. Jarejuea'ar are janereapyou'ema miamū futat 'ga esaukaa jatee. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'jau jatee: “Eneresage ene jee”, 'jau nipo 'ga jatee, janereko esage re.

⁶ Pēneko esage are pē mu'jawamū je jemome'ui pē nupe. Aporu 'ga nanē je amome'ui pē nupe nū. A'eramū ki pēē pejejemu'jau ymāwarera 'gā nemikwasiarer are, “pejejuka esage pāwē pāwē etee ki 'gā nee”, 'ga 'eawer are. Pereko tywet nanē kasi 'ga amū ne. Pereko esage pāwē pāwē etee futar iki 'gā. ⁷ Jarejuwarete 'ga upe jane jemogyi jareju'jaju'jawe etee futat. Naeakwar amuteeteei futat ae ajemogyau 'ga upe. 'Ga etee futat mama'ea wapoukat jatee. 'Ga jarepoare'em ire amunipo 'ā jane niapoi mama'ea 'ga upe. 'Ga te 'ā mama'ea amut jatee. A'eramū pēē pejejemogyau peju'jaju'jawe etee futat. Nepētywi futari pēē mū pejejuapyraaparamū. A'eramū ki pēē pejejerowiaraipe'ema nanē pejejee nū.

⁸ “Oretyp katu katu ore mama'e pyu. A'eramū ore oroporiae'emamū”, 'jau futatee nipo pēē pejejaupe. “Janeruwarete 'ga ore mogyau 'wyrīaramū 'gā nupe”, 'jau futatee nipo pēē pejejaupe. Aipo a'je re amunipo 'ā 'ga ymā we ore mogyi 'wyrīaramū rai'i. Anure te nipo Janeruwarete 'ga jane mogyau 'wyrīaramū a'jea futat. A'ere 'ga 'awamū najane mogyi we 'wyrīaramū. ⁹ Ore 'ā Kristu 'ga remimonofera agawewi. A'etea 'ā Janeruwarete 'ga ore mogy akotee ma'e 'jawe etee futat. Iapisipyrama 'jawe etee futat 'gā ore rerekoi. Sā'ā 'gā ia'wyre'ema 'gā apisia ajuowase. Nan tee futat nipo ore jemogyi 'gā nowase. Ywagipewara 'gā nowase, ywy pewara 'gā nowase. Mīmera 'gā nowase nipo ore jemogyi ia'wyre'ema 'jawe. ¹⁰ A'eramū nipo Kristu 'ga rerowiare'ema 'gā 'jau oree: “T'akwaawe'ema 'gā ajemogy”, 'jau nipo 'gā oree, Kristu 'ga ore imome'u are. A'ere 'ā pēē nanarūi pe'je: “Jane 'ā jane'akwaap Kristu 'ga ree”, 'jau etee 'ā pēē pejejaupe, pejejerowiaraipe etee pejejee. A'ere 'ā ore akotee ma'e 'jawe ete. A'ere 'ā pēē 'wyrīara 'jawe pejemogy. Ore ree 'ā 'gā opojejuka esage'emamū. A'ere 'ā pē nee 'gā opojejuka esageramū ajemogyau. ¹¹ Ore te 'ā aruata arawau kwe pe. Orojety'apoita 'ā arakou. Oro'yuweja rerekou. Orojaitypawamū futat 'ā arakou. Amumē 'gā amū ore nupāu jepi. Nitywi agawewi futat ore'wyrā. ¹² Oroporowykyau 'ā ore kwaiwete. A'eramū 'ā ore arafuakapawamū arajemogyau. Orojeupe 'gā je'egaiwamū 'ā ore 'jau etee 'gā nupe: “Jarejuwarete 'ga pē nereko esagea te ore arafutat”, 'jau etee ore 'ā 'gā nupe orojeupe 'gā je'egaiwamū jepi. Orojereko tyweramū ore arajuagamū etee futat jupe jepi. ¹³ 'Gā amū arakurawamū ore oroje'ega esage etee futat 'gā nupe jepi. Jujui 'ga rerowiare'ema 'gā nupe ore jemogyi yty 'jawe.

¹⁴ A'ere je napē mojenosīawamū rūi je ka'arana kwasiari pē nupe. Pē

mu'akwaapawamū te je ikwasiari pē nupe. Pēē 'ā jera'yra 'jawe jee. Jeporomutat je pē nee. A'eramū je pē mu'akwaapa mama'e are. ¹⁵ Kwaiwete agawewi nipo pē mu'jara 'gā. Teis miu agawewi nipo 'gā pytuna. A'ere majepei tee pēnuwa 'jawewara. Pejejeupe Jejui 'ga je imome'uramū pēē 'ga rerowiaa pejejemogyau 'ga remiayuwamū. A'eramū je pēnuwa 'jawe. ¹⁶ A'eramū je 'jau pē nupe: Pejemu'e je ree. Mama'ea peapo je 'jawerimū etee futat, a'e je pē nupe. ¹⁷ A'eramū je Timoteo 'ga monou tejeko esage are pē muea'aawamū. Timoteo 'ga jera'yra 'jawe jee. Oporowyky esage 'ga Jarejararete 'ga upe. Jeporomutat je 'ga ree. A'eramū je 'ga monou pē nesaka. Jereko esage are nipo 'ga pē muea'ari. “Paulo 'ga ako esage etee Jarejararete 'ga remifutar imū”, 'jau nipo 'ga pē nupe. “Jarejararete 'ga ree ojemujar ire 'ga reko esagei 'ga remifutar imū etee futat”, 'jau nipo 'ga pē nupe, pē muea'aa je ree. Kristu 'ga rerowiaaramū pē nupe nanē nipo 'ga jeremimome'ufer are pē muea'aa nū. Pē pype tekou ako je pē mu'ei pēneko esage are ikue. A'eramū nipo 'ga pē muea'aa ee. Kwe pe 'gā mu'eawer imū etee futat ako je pē mu'jau tekou ikue.

¹⁸ “Nuru'jawi futari Paulo 'ga jane pyri nū'ū”, 'jau nipo pēē mū pejejaupe rai'i. “A'eramū nipo 'ga oreremiapo resake'ema re'ā”, 'jau nipo pēē mū pejejaupe rai'i. A'eramū nipo pēē aipo 'jaramū pejejerowiaraipe pejejee rai'i numiamū. ¹⁹ A'ere nipo je oi futari pē pyri. Jarejararete 'ga teo futaramū nipo je oi futari pē nesaka. A'eramū nipo je ojee ojerowiaraipe ma'e 'gā nesaka, tejeau tāmējē 'gā nesaka. Maranamū nipo je 'gā nera renupawer imū etee futat 'gā nesaka. “Jarejuwarete 'ga pājēa te 'gā wereko? Naani te ra'u nū?” 'jau nipo je 'gā nesaka. ²⁰ Opājē mū mama'e apoara 'gā tee Janeruwarete 'ga omogy wemiayuwamū. “Janeruwarete 'ga je'wyrara”, 'jar ekoeteara 'gā te 'ga nomogyi futari wemiayuwamū. Opājē mū mama'e apoara 'gā etee te 'ga omogy wemiayuwamū. ²¹ Ma'ja sipo ajee pefutat? Pejejeupe jeje'eg wyrafena te ra'u pefutat nū? Pejejeupe jeje'eg wyrafene'ema te ra'u pefutat nū? Pejejeupe jeje'eg wyrafene'ema futaa ki pepoit mama'e tywera apo awi.

5

Mama'e tywera apoawet

¹ “Korītu pewara 'ga amū mama'e tywera wapo ajemogyau”, 'jau 'gā amū pē mome'wau jee ai'i. “Uwa 'ga remireko ēē 'ga wereko”, 'jau 'gā imome'wau jee ai'i. Nanuara nia'wyrari Janeruwarete 'ga upe. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā miamū nuapoa'uweri aipoa. Ma'eramū ajee “Jejui 'ga rerowiaara je” 'jaramū aipo peapo nū? Nia'wyrari aipo apoa. ² Ma'eramū sipo ajee pejerowiaraiw etee pejejee? Pejejepype mama'e tywera apoara 'gā amū nekoramū amunipo 'ā pē'arasig te ee. Pejeje'ega amunipo 'ā 'uwa remireko rerekwara 'ga upe rai'i, 'ga mosōu amunipo 'ā pēē nanuar awi rai'i. “Nia'wyrari nanuara Janeruwarete 'ga upe”, 'jau amunipo 'ā pēē 'ga upe rai'i. Ma'eramū sipo ajee pēē nanuar awi 'gā mosē'em ire pejerowiaraipe ekoete pejejee? Pepe'a mama'e tywera apoara 'ga pejejewi. Maran gatu amunipo 'ā 'ga nan werekoramū ajemuaēme'ema. ³⁻⁵ Muku agawewi te 'ā je reko'i pē nui. A'etea je jerea'at au'jeteramū pē nee. A'eramū je pē pype ako ma'e 'jawe futat. A'eramū je 'jau pē nupe: Janejararete 'ga te ako opājēa amut jee ikue, je mogou omome'waramū ikue. A'eramū je 'jau aipoa mama'e tywera apoara 'ga upe: “Mama'e tyweretea a'e ereapo Jarejuwarete 'ga upe. Jui epoire'ema nipo nereoi futari 'ga pyri”, 'jau je 'ga upe. Jejui 'ga je'eg imū je 'jau 'ga upe. Pejatykaramū tejea'aramū pē nee. A'eramū je pejatykaramū pē pype ako ma'e 'jawe tekou. A'eramū pēē pejejea'aramū je ree. Jarejararete 'ga je'eg imū je 'i pē nupe: Pejatykaaw ipe ki pe'je mama'e tywera apoara 'ga upe: “Ejepe'a ore wi. Mama'eukwaawa 'wyrara upe te 'ā mama'ea ereapo ekou”, 'jau ki pēē 'ga upe. “A'eramū ene ejemu'jaga mama'eukwaawa 'wyrara remiayuwamū ekou”, 'jau ki pēē 'ga upe. “A'eramū nipo ene ewawe'em Jarejuwarete 'ga pyri”, 'jau ki pēē 'ga upe. Maran

gatu nipo 'ga aipo renupa ajemuaēme'ema. A'eramū nipo 'ga ajemuaēm ire opoia jui. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'ga tywera moiri 'ga wi nū, 'ga katu'oka Janejararete 'ga rowase jane jatykaaw ipe.

⁶ A'eramū pēē pejejerowiaraipe'ema pejejee. Sā'ā kanape'i apoara 'gā ijopypeawa mojomypea u'i are. Ināinānī'ī etee agawewi 'gā imonou imojopypeu ee. A'etea u'i omojerap. Nan tee futat ae mama'e tywera apoara 'gā nesag ire ae jemu'ei 'gā nee. ⁷ Sā'ā ore judeuramū kanape'i jopypeawa ymanera momopora orojewi, maraka apo enune. Nan pejekatu'ok mama'e tywer awi. A'eramū pēē pejejesageramū pejejemogyau Jarejuwarete 'ga upe. Werowiarāmū Jejui 'ga pē katu'ogi pētywer awi. A'eramū futat pēē pejejeateeramū jui. Sā'ā ore judeuramū oreypy 'gā Egitu ywy awi o enune karupa'mī jukaa, wy reko'woga y'a pype rakue. A'eramū 'ā 'gā imonykya 'okwar are rakue. A'eramū 'ā 'oga pypewara 'gā amanūme'em rakue. Nan tee futat 'awamū Kristu 'ga manūi janetywera mepyawamū rakue. A'eramū 'ga werowiarāmū pē katu'oka pētywer awi. ⁸ Sā'ā ore judeuramū oreypy 'gā maraka apoa Egitu ywy awi wenū'ēawer are wea'aawamū. Maraka apou 'gā kanape'i jopype'ema apou i'wau rakue. Nan tee futar iki jane jarejee Jejui 'ga manūawer are janerea'at jarejemogyau. A'eramū ki jane jarepoia mama'e tywera apo awi, mama'e a'jea etee futat iapou.

⁹ Ka'arana je akwasiat imonou pē nupe ikue. “Pekotee mama'e tywera apoara 'gā nui”, 'jau je ikwasiaa ka'aran are imonou pē nupe ikue. ¹⁰ Aipo are je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe. NaJejui 'ga rerowiare'ema 'gā nee rūi je imonoi ikue. “Ga rerowiaara ore”, 'jar ekoeteara 'gā nee te je ikwasiasiari imonou ai'i. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'ā mama'e tywera etee futat wapo. Ajuemireko are 'ā 'gā nekoi. Ojomen are 'ā kūjāmera 'gā nekoi. Okaraemā me'yi are etee 'ā 'gā nea'aramū. Amunarūmū 'gā 'ā mama'e are. Maira'me a'agawa etee 'gā 'ā amuoryp. Mīmera etee 'ā Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā mama'e tywera wapo. A'eramū amunipo 'ā pēē 'gā nui pejejepe'a re ywy awi we futat pejejepe'au. ¹¹ A'ere je na'gā nee rūi aipoa ka'arana kwasiari pē nupe ai'i. “Ore Jejui 'ga rerowiaaramū”, 'jar ekoeteara 'gā nee te je ikwasiasiari imonou pē nupe ikue. Jejui 'ga rerowiaa 'me 'gā jeu'woge'em are etee je imonou ikwasiaa ai'i. Werowiat 'me te 'gā 'ga. A'ere 'gā naeateei mama'e tywera apo awi. 'Gā amū nipo akou ajuemireko are. Kūjānamū nipo 'gā amū akou ojomen are. 'Gā amū nipo okaraemā me'yi etee wea'aramū ajemogyau. 'Gā amū nipo maira'me a'agawa muoryw are etee wea'aramū ajemogyau. 'Gā amū nipo ojoje'ēwu'jaga. 'Gā amū nipo kawīajaiwa rykua. 'Gā amū nipo amunarūmū mama'e are. Aipo 'gā nee te je ka'arana kwasiari imonou pē nupe ai'i. Pekotee ki 'gā nui. Pejemi'wat nanē kasi 'gā pyri ne, 'jau je pē nupe ai'i.

¹²⁻¹³ Janeruwarete 'ga te nipo e'i Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā nupe: “Nepēa'wyri pēē”, e'iarū 'gā nupe. Je “Nepēa'wyri pēē”, na'ea'uweri 'gā nupe. A'ere jane Jejui 'ga rerowiaara 'gā mama'e tywera aporamū jane je'egi futari 'gā nupe: “Peapo awi nanuara”, 'jau ki jane 'gā nupe. “Nepeapoi mama'ea Jarejuwarete 'ga remifutar imū ra'e”, 'jau ki jane 'gā nupe, 'gā mosōu mama'e tywera apo awi. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe ee rakue: “Pemono ki mama'e tywera apoara 'gā pejejewi”, 'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

6

Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe etee ki pejemogytaukat

¹ Jejui 'ga rerowiaaramū kasi peo pejejaupe pejeje'egay re 'ga rerowiare'ema 'gā nupe pejemota'waukaa pejejaupe ne. Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe etee futar iki pekwap pejejemome'wau. A'eramū 'gā futat oje'ega pē nupe pē mota'wau pejejaupe. “Nenea'wyri ene Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo jane 'gā amū nupe. “Eneresage ene Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo jane 'gā amū nupe. Aipoa pekwaap. ²⁻³ Anure nipo Janeruwarete 'ga jane mogyau opoirūnamū. A'eramū nipo jane 'ga rowase ijatykaarū'e'ema 'gā pe'au 'ga wi.

Ywy pewarera 'gā, ywagipewara 'gā. Mīmera ijemogyarūe'ema 'gā nipo jane imonou 'ga wi Jarejararete 'ga poaa. Mīmera apoaramū sipo ajee nepemojyrūarūi mama'e tywe'ri apoarera 'gā mogyau ajaupe? Nepejemogyppygi te ra'u Jejui 'ga rerowiaaramū pejejee nū? ⁴ A'eramū ki pēē Jejui 'ga rerowiaaramū pejewawe'em 'ga rerowiare'ema 'gā 'wyriara upe pejejemojyrūukaa pejejaupe. Na'gā nee rūi pejemogyppyk. ⁵ Ma'eramū sipo nepejenosī pejejemome'wau 'ga rerowiare'ema 'gā nupe? Nitywi sipo i'akwaap ma'e 'ga amū pē pype pejejaupe pejejemota'waawamū? ⁶ Ityp futat nipo Janeruwarete 'ga 'Agesage pyu i'akwaap ma'e 'gā amū. A'etea 'ā pejemome'u Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā nupe etee rai'i pejejaupe pejejemota'waawamū rai'i.

⁷ Pejamuea nia'wyri Janeruwarete 'ga upe. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā nupe pejomota'waukara taetu nia'wyri Janeruwarete 'ga upe. Pejejeupe 'ga amū mama'e tywera aporamū pejejuagamū jupe. “Pejejepyyke'ema 'ga ree” 'ea te esage Janeruwarete 'ga upe. “Pejekaraemā are 'gā amū munarūnamū pejejuagamū jupe. Pejejepyyke'ema 'gā nee” 'ea te esage futat.

⁸ A'ere 'ā pēē nanarūi. Pēē we 'ā mama'e tywera peapo pejejaupe. Pēē we 'ā pejemunarūmū pejejokaraemā are. Pejewirera 'jawewara 'gā nui miamū 'ā pēē pejemunarūmū. Pēē nanē 'ā mama'e tywera peapo nū. ⁹ “Namama'e tywera apoara rūi Janeruwarete 'ga omogy 'wyriaramū ojepyyri ae upe” 'ea 'ā pekwaap. A'eramū ki pēē pejemoryteewe'em pejejee. “Mama'e tywera apo awi je nopoiri agawewi. A'etea nipo Janeruwarete 'ga je mogou 'wyriaramū ojepyyri re'ā”, pe'je kasi ne. Au'je ki pejemorytee re pejejee. NaJaneruwarete 'ga remiayuwamū rūi ae mama'e tywera apoi. Ajuemireko are ako ma'e 'gā na'ga remiayuwa rūi. Ojomen are ako ma'ea kūjāmera na'ga remiayuwa rūi. Maira'me a'agawa muorypara 'gā na'ga remiayuwa rūi. Kūima'e 'gā amū nipo opoia wemireko are oko awi. A'eramū nipo 'gā kūima'eramū etee futat akou ajuee. Aipo apoara 'gā taetu na'ga remiayuwa rūi. ¹⁰ Mama'e are amunarū ma'e, okaraemā me'yi etee ea'at ma'e, kawīajaiwa 'wat, ojoje'ēwu'jagat, ojomoryteeat. Mīmera 'gā naJaneruwarete 'ga remiayuwa rūi. ¹¹ Nan tee futat 'ā pēē mū pejejemogyau rakue. A'ere 'ā 'awamū Janejararete 'ga ako pē pireita pētywer awi ikue. A'eramū 'ga 'Uwarete 'ga mota'wau pē nupe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'Agesagea pē mogyau 'ga remiayuwamū.

Ojeupe mama'e esage apoawamū te 'ga jane apoi rakue

¹² Pēē mū nipo 'jau pejejeupe: “Aapo katu katu futat te je mama'ea 'wei”, 'jau nipo pēē pejejeupe. “Nitywi futari 'Ereapo kasi aipoa ne’, je upe 'jara 'gā 'wei”, 'jau nipo pēē pejejeupe. A'jea futat peapo katu katu mama'ea numiamū. A'ere amumera nia'wyri pē nupe. Je nanē amunipo 'ā a'e pē nupe: “Tejemifutar imū etee futat je mama'e apoi” 'jaramū amunipo 'ā je 'i pē nupe. A'jea futat. Amumera resageramū jee numiamū. A'ere amunipo 'ā je tejea te namyi wyyapi ee. ¹³ Pēē amunipo 'ā 'jau mama'e resaka ypy we: “Janerewek jane ra'e”, 'jau amunipo 'ā pēē pejeku'iramū mama'e are. A'eramū nipo pēē mama'e 'wau. A'ere anure nipo Janeruwarete 'ga temi'u mateepawi janerewega reewe. Nan tee nipo 'gā amū kūjā resaka ypy we 'jau ojeupe “Amogyta je kwea kūjā tejee ra'e”, 'jau nipo pēē mū pejejeupe. A'eramū futat nipo aku'iaiwamū ee. A'jea futat 'ga ku'iaiwamū ee numiamū. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga 'ga ku'iaipawera mu'jagi 'ga 'arasigamū etee. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga jane apoi rakue. A'ere 'ga namama'e tywera apoawāu rūi jane apoi rakue. Nakūjā are etee rūi 'ga jane apoi rakue. Najomen are tee rūi 'gā 'ā kūjā apoi rakue. Ojeupe mama'e esage apoawamū te 'ga jane apoi rakue. 'Ga futat mama'e apoukaa janee nū. ¹⁴ 'Ga futat nanē Janejararete 'ga moferapa opājē mū etee futat 'ga manū re rakue. A'eramū 'ga anure jane nanē jane moferapa opājē mū etee futat nū.

¹⁵ Kristu 'ga ree jarejemujar ire jarejemogyau 'ga pira 'jawe etee futat. A'eramū janeretea 'ga ma'ea futat. Aipoa 'ā pekwaap. Ma'eramū sipo aje jane Jarejararete 'ga rete mujari kūjāmene'em are? Nīmujararūi futari jane 'ga retea kūjā amū ree.

¹⁶ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe ee rakue: “Kūima'e 'ga amū wemireko ēē rerekokatu re 'gā majepei teewara 'jawe futat 'gā nekoī”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue. A'eramū kūima'e 'ga kūjā mū rerekokatu re majepei teewara 'jawe futat ajuerekou. ¹⁷ A'eramū jane nan tee futat Jarejararete 'ga ree jarejemujar ire jarejemogyau majepei teewara 'jawe 'ga upe.

¹⁸ A'eramū ki pēē pejekowe'em pejejuemireko are. Kūjāmeramū nanē pēē pejekowe'em pejejomen are. Kunumūūnamū, kūjāmukuramū pejekowe'em pejejuē. Peko nipo pejejuē 'eramū pēē pejejuerekou tāmējē. A'ea te Janeruwarete 'ga afutat. Amumera mama'e tywera apoa nomotyweri aeretea. A'ere ajuee ae rekoa aeretea we futat imotyweri. ¹⁹ Janeruwarete 'ga U'agesagea amut janeē. A'eramū janepira Janeruwarete 'ga 'Agesage roga. A'eramū 'ga 'Agesagea akou jane pype. ²⁰ 'Ypeywar are amanūmū Jejui Kristu 'ga janetywera mepyau janeē, jane mogyau 'ā wemiayuwamū. A'eramū ki jane jarejemogyau esage 'ga upe. Janejemogy esage resag ire nipo 'gā Jarejuwarete 'ga muorywi jane ree.

7

Emireko ma'e 'gā, imen ma'e 'gā netee

¹ Ka'arana 'ā pekwasiat imua jee rai'i. “Esage te aeremirekoa? Aeremirekoe'ema te ra'u esage nū?” 'jau 'ā pēē imua ka'aran are ikwasiaa jee rai'i. A'eramū je 'jau pē nupe: Esagea futat aeremirekoa. Aeremirekoe'ema nanē futat esageay nū. ² A'ere 'ā ae amumeramū kūjā mū esage pāwē gatu ete etee. A'eramū ki pēē nan etee pejekoweremamū kūima'eramū pejejemirekoramū tāmējē futat. Kūjānamū nanē pēē pejemena tāmējē futat nū. ³ Pejemenā pejejee ekoramū “najeremiarūi je ene ree”, 'jawe'em pejemena upe. Kūima'eramū nanē pēē kūjā pejejee ekoramū pēē nanē “najeremiarūi je ene ree”, 'jawe'em pejejemireko upe. ⁴ Pejuereko ki pejejuemifutar imū etee futat. Peje'er are kasi pejejaupe ne. Kūima'eramū, kūjānamū 'jau. ⁵ A'eramū pēē Jarejuwarete 'ga upe pejeporogytau etee pejekowe'em pejejuē ra'ne. “Jarejuwarete 'ga upe jareje'ega monou jane nikoi jarejuē”, 'jau ki pēē pejejaupe. 'Ga upe pejeporogytau etee futat pejekowe'em pejejuē ra'ne. 'Ga upe pejeje'ega monopaw ire tāmējē peko pejejuē nū. Kasi a'e pe pejomogoukat kūjā mū ree ne. A'eramū futat nipo kūjā nanē weateramū kūima'e 'ga amū ree nū. A'eramū nipo pēē mama'eukwaawa 'wryiara remifutar imū iapoukaa pejejaupe.

⁶ “Pēnemireko awī”, na'ei je pē nupe. Pejejemirekoweramū ki pejejuereko etee futat. ⁷ Je 'ā najeremirekoi tekou. Je 'jawe pē nekoa amunipo 'ā esage futat jee numiamū. A'ere 'ā ae naju'jaju'jawe tee rūi te. Janeruwarete 'ga jane mū opoat mama'e tywera apoe'em are. A'eramū 'ā jane amumeramū jarejemirekoe'emamū futat. A'ere 'ā amumera 'gā nupe ayeteramū 'gā nemirekoe'ema. Nauagi 'gā kūjāe'eme oko upe. A'eramū ki pēē nanuaramū pejejemirekoramū tāmējē futat. Kasi a'e pe mama'e tywera peapo ne. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā nemireko futaa.

⁸ Ojetee ijemogywet ma'eramū te ajee je 'i pē nupe: “Pēnemireko kasi ajee aipo 'jaramū pejejemogyau ne. Je 'jawe pejemogy”, 'jau je pē nupe. ⁹ A'ere ki pejejetee pejejemogy upe pejejuage'emamū pēnemireko tāmējē futat. Kūjā mū rerowy'ar ekoete are aerea'ara nia'wryi Janeruwarete 'ga upe. Kūjāmeramū nanē nū kūima'e mū rerowy'ar ekoete are etee pēnea'ara nanē nia'wryi Janeruwarete 'ga upe.

¹⁰ 'Awamū je 'i emireko ma'eramū pē nupe, omenat ma'eramū pē nupe nanē nū. Nateje'ega etee rūi je imome'ui pē nupe. Jarejararete 'ga 'eawer imū etee futat je imome'ui pē nupe. Pejemenā kasi peetyg ine. ¹¹ Pejemenā retyg ire ki pejewyru'jap pejejaupe nū. A'eramū ki pejewyr esage etee futat pejejaupe. Pejejaupe pejewyru'jape'ema pēē pejejetee futat pejekou. A'eramū pēē kūima'eramū emireko ma'eramū pejejemireko retyke'ema futat.

¹² Amumeramū pē nupe je teje'ētea te imonoi 'awamū. (NaJarejararete 'ga je'egimū rūi je imonoi pē nupe 'awamū. Teje'ēteu te je imonoi pē nupe 'awamū). Kūima'eramū nipo pēē mū Jejui 'ga rerowiaaramū pejekou. A'eramū nipo pēnemirekoa na'ga rerowiaara rūi. A'etea nipo ēē niporetygiweri ene ree. A'eramū ki pereko ete futat pejemirekoa retyke'ema futat.

¹³ Kūjāmeramū nanē nipo pēē mū Jejui 'ga rerowiaaramū nū. A'eramū nipo pēmena na'ga rerowiaara rūi. A'etea nipo 'gā niporetygiweri pē nee. A'eramū ki pereko etee futat 'gā netyke'ema. ¹⁴ Pēmena nipo nuerowiari agawewi Jejui 'ga. NaJaneruwarete 'ga remiayuwa rūi agawewi nipo 'gā. A'ere pē nee wejue te 'gā nekoi Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'jawewaramū. A'eramū nipo 'ga ojejukau esage 'gā nee, pē nee 'gā poretygiwere'emamū wejue. Kūima'eramū nanē nipo pēē mū pejekou Jejui 'ga rerowiaa. A'ere nipo pēnemirekoa na'ga rerowiaara rūi. NaJaneruwarete 'ga remiayuwa rūi pēnemirekoa. A'ere 'gā omen are te 'gā nekoi 'ga remiayuwa 'jawewaramū. Ojejukau esage wejue 'ga 'gā nee, pē nee 'gā poretygiwere'emamū wejue te. A'eramū pēē 'gā nerajemogyau esage. Kasi a'e pe pēna'yra 'gā Janeruwarete 'ga remiayuwe'ema 'gā na'yra 'jawe ne. 'Ga rerowiat pāwēara 'jawe futat pēē 'ga upe. ¹⁵ Janeruwarete 'ga pēta'waa afutat ajaupe. A'eramū kūjāmeramū kasi ajee pēpotyp pejemena 'ga pejewewi iporetygiweramū ne. Kūima'eramū nanē kasi ajee pejemirekoa pēpotyp pejewewi iporetygiweramū ne. A'ere pejewewi 'ga rerowiare'ema 'gā poretygiwere'emamū pereko ete futat 'gā. ¹⁶ Maran gatu nipo pē nereko re pēmena 'ga Jejui 'ga rerowiare'ema. A'eramū pēē 'gā netyke'ema. Kūima'eramū nanē nipo pē nee pēnemireko 'gā Jejui 'ga rerowiaa. A'eramū ki pēē pejemireko 'gā netyke'ema pejewewi 'gā poiriwere'emamū.

Mama'ea ki peapo 'ga remifutar imū etee

¹⁷ Janeruwarete 'ga opājē amut janee, ojeupe jane moporowykyaukaawamū. A'eramū ki pēē mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat. Pejepoit jewatee are pejemā'jāue'em futat. 'Gā 'ā 'gā te nū. Pēē 'ā pēē te nū. Judeu 'gā etee te ijewak ma'ea ajemogy. Aipoa je amome'u pē nupe, Jejui 'ga rerowiaaramū pē nupe najuejue etee futat. ¹⁸ Amumeramū nipo pēē Jejui 'ga rerowiaaramū imojewagipyramū pejemogyau. A'ere kasi pejewewaga porera peyw ine. Amumeramū nipo pēē imojewagipyre'emamū futat. A'eramū kasi pēē nanē pejemojewagukat 'gā nupe ne. ¹⁹⁻²⁰ Naejewag are rūi Janeruwarete 'ga ae futari. A'eramū pēē pejejea'are'emamū aipo are. 'Ga je'ega jane enuwa te esage 'ga upe. A'eramū pēē 'ga je'ega te enupa. ²¹ Jejui 'ga rerowiar enune 'ā pēē mū pejeme'egukat 'gā nupe ka'aranūū are rakue. A'eramū pēē pejemogyau 'gā nemifajamū. A'eramū ki pēē pejeporowykyau pejemogyau peje'wyriara 'ga upe etee futat. A'ere peje'wyriara ojewi pē nee iporomonoweramū, pejepe'a futat 'ga wi. ²² 'Gā nemifai 'gā 'ā mama'ea wapo o'wyriara 'ga remifutar imū etee futat. Nuapoi 'gā mama'ea wemifutar imū etee futat. A'ere 'ā ojeupe te oporowyky ma'e 'gā mama'ea apoi wemifutar imū etee futat. A'ere 'ā jane Jejui 'ga rerowiar ire jane jemogyi jareju'jaju'jawe etee futat mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat. ²³ Sā'ā 'gā amū ka'aranūū monoa ajaupe, ajamuawamū wemifajamū. Nan tee futat Janeruwarete 'ga jane muri ojeupe wa'yra 'ga janetywera mepy re. A'eramū ki jane mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat. 'Ga rerowiare'ema 'gā nemifutar imū kasi mama'ea siapo ne. 'Ga remifutar imū etee futar iki mama'ea siapo. ²⁴ Pēē 'ā Jejui 'ga rerowiaaramū je 'jawe. A'eramū je 'jau pē nupe: Ako etee futat ae Jejui 'ga rerowiaaramū. Nojemojewagi futari ae 'ga rerowiaaramū. Naijewak ma'eramū etee rūi futat ae rekoi 'ga remiayuwamū. 'Gā nemifajamū nipo pēē Jejui 'ga rerowiaa. A'eramū pēē a'efer ipe etee futat pejemogyau pejeporowykyau peje'wyriara 'gā nupe. Pejeka'jame'ema futat pejemuarera 'gā nui. Pēē mū nipo pejeporowykyau pejemogyau pejejeupe etee futat 'ga rerowiar enune.

A'eramũ nipo pēē a'efer ipe etee futat pejejemogyau pejeporowykyau pejejeupe pejejeme'ege'ema 'gã amũ upe. Aipoa Janeruwarete 'ga afutat. 'Ga 'ã pē poaa mama'e apo are.

Ojeteewara 'gã, imen manũ ma'e 'gã netee

²⁵ Je upe ka'arana kwasiaa imua ako pēē pejepronupa ojeteewara 'gã nee jee rai'i. A'ere Janejararete 'ga namu'ei 'gã nee rakue. Aipo je'ea nipo jaruete futat 'ga upe. Ojeupe ia'wyre'em ire amunipo 'ã 'ga je mu'akwaawi ee. “Ene'me kasi 'gã nupe ne”, 'jau amunipo 'ã 'ga jee. A'eramũ je tejea'aw imũ etee futat ikwasiaa ka'aran are pē nupe. Janeruwarete 'ga futat te 'ã ajemuaēm je ree. A'eramũ 'ga je mogou ojeupe oporowyky ma'eramũ. A'eramũ ki pēē jeje'eg are pejejemogypyka futat. ²⁶⁻²⁷ Anure nipo Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerowiamũ jane rereko tyweretei. Ma'eramũ 'ã ojeteewaramũ nepēnemirekoi futari pejejemogyau. Emireko ma'eramũ pēē pejejemireko retyke'ema futat. ²⁸ A'ere namama'e tywera apoa rũ poromũ, pēnemirekoa. Kũjãmukuramũ nanē pēē namama'e tywera apoa rũ pejemenaa nũ. A'ere 'ã emireko ma'eramũ namajepei tee rũ futat 'gã nemiapoa mama'ea. Ojemi'uekaa, oporowykyau ka'aranũ are wemireko raity muawamũ. Emireko ma'e 'gã 'ã ajemuaēma kwaiwete mama'e are ajemogyau. A'eramũ je a'eramũ 'jau pē nupe: “Ojeteewaramũ kasi pēnemireko futat pejejemogyau ne”, 'jau je pē nupe. Mama'e are pēnea'are'ema je afutat. Kũjã nanē 'ã mama'e apou omena 'ga upe nũ. A'eramũ nanuara 'gã nupe wayramũ rēwējēmĩ Jejui 'ga mome'ua 'gã nupe. Nipoetai rēwējēmĩ 'gã ee. Ojeteewaramũ te ajee 'ã aea majepei ete rēwējēmĩ aeporowyky. A'eramũ Jejui 'ga mome'ua waye'emamũ ae upe. 'Ga mome'u are etee futat 'gã wea'aramũ.

²⁹ Kamēsīete nipo Jejui 'ga ruri 'awa ywy mateepapa. A'eramũ ki pēē emireko ma'eramũ pejejemogyau Jejui 'ga remifutar imũ etee mama'e apou ojeteewara 'jawe. ³⁰ Ojoo'o ma'eramũ pēē pejejea'are'emamũ peje'arasig are etee. Kamēsīete nipo Jejui 'ga ruri. A'eramũ ki pēē pejejea mĩina 'ga ree etee futat. Iku'i ma'eramũ ki pejejemogyau iku'ipap ma'e 'jawe. Au'je ki iku'i ma'eramũ pēē pejeku'i are etee pejejea mĩi re. Jejui 'ga ree etee ki pejejea mĩina pejejemogyau. Mama'e muareramũ pēē pejejemogyau mama'e jare'ema 'jawe. Pejejea mĩine'ema pejekaraemã are. 'Ga ree etee ki pejejea mĩina pejejemogyau. ³¹ Mama'e are ojejuka ma'eramũ pejejemogyau mama'e are ijejukae'ema 'jawe etee futat. Kamēsīete futat nipo janekaraemã teepawamũ jane wi. A'eramũ ki pēē pejejea mĩine'ema ee.

³² A'eramũ je aipo are poromũ 'jau pē nupe: Mama'e are tee pēneaa je nafutari. Sã'ã ojeteewara 'gã jejukaa Jarejararete 'ga upe oporowyky are etee futat. Mama'ea 'gã amũ iapou Jarejararete 'ga muorypawamũ etee futat. ³³ A'ere 'ã emireko ma'e 'gã jejukai wemireko are ra'ne. A'ere 'ã Jarejararete 'ga remifutar are ojejukau wemireko futar ire. ³⁴ Wemirekoa mata'wa are wea'aramũ, Ku'jywa 'ga maku'i are nanē 'ga wea'aramũ nũ. A'eramũ emireko ma'e 'ga rea'ara ojo'ojo'ok ma'e 'jawe 'ga upe. A'eramũ nanuara 'gã nupe wayramũ rēwējēmĩ Jarejararete 'ga remifutara apoa.

Kũjãnamũ nanē nũ. Ojeteewara 'gã mama'e apou Jarejararete 'ga upe. Kũjãmuku 'gã, imen manũ ma'e 'gã. Mĩmera 'gã mama'e apou Jarejararete 'ga upe etee futat. Wea'aramũ Jarejararete 'ga remifutar are etee futat. A'ere imen ma'e 'gã nanarũi. Omen are wemiarũ are etee 'gã jejukai. Omena 'ga maku'iawa etee 'gã mama'e wapo.

³⁵ Aipoa je amome'u pē nupe pē mu'jawamũ. “Pēnemireko kasi pejejemogyau ne”, na'ei je pē nupe. Amueapyo te je pēē emireko ma'e 'gã nemiapo are. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee mama'e apo are te jeporopoariweramũ pē nee. Jarejararete 'ga upe pēporowyky te je afutat. Au'jeteramũ pēē Jarejararete 'ga muorywa nanē je afutat nũ.

³⁶ Pēē mũ nipo nepēnemirekoi we. A'eramũ nipo 'ga kũjãmuku'i ēē mũ mogou katu rakue. 'Awamũ nipo 'ga 'jau ēē upe: “Tejetee toko 'jau, kwe pe je oi Jejui 'ga mome'wau tekou”, 'jau nipo 'ga ēē upe. A'ere nipo 'ga rea'aramũ ēē ree nũ. “Naani. Arekokatu

tāmējē futat je ēē 'jau", 'jau nipo 'ga ojeupe etee futat. “Kasi a'e pe ēē rekoi ojetee ne kwy”, 'jau nipo 'ga ojeupe etee futat. “Jeremiarū wejue ēē ree. A'eramū je ēē rerekou katu”, 'jau nipo 'ga ojeupe etee futat. A'eramū ki 'gā tajuerekokatu tāmējē futat. Namama'e tywera apoa rūi futat poromū. ³⁷ Maranamū nipo 'ga ojetee wekowera futaa. A'eramū nipo 'ga ipyyrūmyrera ēē rerekou katue'em 'ea nanē esage nū. “Naapoi nipo je mama'e tywera re'ā. Nokoi nipo je kūjā mū ree re'ā”, 'jau nipo 'ga ojeupe. Aipo 'jara 'ga nokoi futari kūjā mū ree 'ea nanē wesageramū futat aipo 'ga upe. ³⁸ A'eramū je 'jau pē nupe: Emireko ma'eramū esageramū futat pē nupe. A'ere emirekoe'ema 'ga nupe te nipo esageramū emireko ma'e 'ga apyraapa.

³⁹ Imen ma'ea kūjā omena manū'emamū omena mojoy'rawe'em futat. Omena 'ga etee futat ēē erekou. Omena manū re tāmējē te ēē omena mojoy'rui nū. A'eramū miamū Jarejararete 'ga rerowiaara 'ga etee erekou. ⁴⁰ A'ere nipo omenaru'jaw are ifuwere'ema ēē ku'iramū omenaru'jap ma'efera 'gā apyraapa, 'jau ete je. Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rerekou. A'eramū je “Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar imū nā'ā je 'i re'ā”, 'jau tejeupe.

8

Maira'me a'agawa upe eroopyret

¹ 'Awamū je pē mu'ei maira'me a'agawa upe eroopyrera temi'u are. “Esage te ore maira'me a'agawa upe imonopyrera temi'u 'ua? Naani te ra'u nū?” 'jau ako pēē ka'arana mua jee rai'i. A'eramū je pē mu'jau ee. “Mama'ea jane sikwaapap katu katu”, sa'e 'ā jane jarejaupe jepi. A'jea futat aipoa. A'ere 'ā pejerowiaraiw ekoete pejemikwaaw are ra'e jepi. A'ere jane jarejuee jarejeka esage re Jejui 'ga rerowiar ywyapiukari jarejaupe. ² “Je'akwaap je” 'jara 'gā ni'akwaawi we futat. ³ Jarejuwarete 'ga ree jareporomutar ire jane jemogyi 'ga jekoty'aawamū. 'Ga 'ā jane kwaap.

⁴ 'Awamū je pē mu'ei maira'me a'agawa upe eroopyrer are. Maira'me a'agap ekoete rerowiaara 'gā 'ā wyro'o m̄yina owase. A'ere 'gā 'ā jupe eroopyrera me'ega ka'aranūū are. Naekoa'uweri maira'me a'agawa. Janeruwarete 'ga te 'ā eko ma'ea. Majepei tee futat Janeruwaretea. Aipoa jane 'ā sikwaap. ⁵ A'ere 'ā Janeruwarete 'ga kwaapare'ema 'gā maira'me a'agaw are etee 'gā norywamū. Kwaiwete agawewi futat maira'me a'agawa. A'etea nitywi futari maireteetea mū kwe pe. ⁶ “Janeruwarete 'ga etee futat Maireteetea ako” 'ea 'ā jane sikwaap. 'Ga te 'ā mama'ea wapo rakue. Ojeupe etee futat 'ga jane apoi rakue. Majepei tee futat Janejararete 'ga. Jejui Kristu 'ga te 'ā Janejararetea. Janeruwarete 'ga 'ā mama'e apoukaa 'ga upe rakue. 'Ga futat 'ā jane mogyaukaa 'ga upe rakue.

⁷ Aipo 'ā jane sikwaap. A'ere 'ā amumera 'gā naeapyoi we ee. Maira'me a'agawa muoryparera 'gā tāmējē 'ā rakue. A'eramū 'gā maira'me a'agawa rowase imonopyrera 'wau wea'aramū etee futat ee. Aipo 'gā naeapyoi katu we futat Jarejuwarete 'ga ree. A'eramū nipo 'gā 'jau ojeupe: “Ajemotywet sipo je Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau etee nipo 'gā ojeupe maira'me a'agawa upe imonopyrera 'u re. ⁸ Naani. Natemi'u are rūi Janeruwarete 'ga 'i janee: “Esage 'ga jee”, 'jau. Najaneremi'ua rūi jane muesaage Janeruwarete 'ga upe. Janeremi'ua aju'jaju'jawe etee futat 'ga upe. Wyro'o jane i'ua esageramū 'ga upe. Wyro'o jane i'ue'ema nanē esageramū 'ga upe nū. Maira'me a'agaw awi pēneatee'ema te nia'wryi 'ga upe.

⁹ Pēē mū te nipo ajee pēneatee ete jui rakue. A'eramū nipo pēē maira'me a'agawa upe imonopyrera 'ua wesageramū futat pē nupe. A'ere nipo Jejui 'ga rerowiar yau 'gā nupe i'ua nia'wryi futari. Naeateei we 'gā jui. A'eramū pēē pejejea'aramū 'gā nee. Mīmera mama'ea 'wawe'em 'ga rerowiar yau 'gā nowase. Kasi a'e pe pemuea'arukat etee 'gā maira'me a'agaw are ne. ¹⁰ Kasi a'e pe 'gā pē nesag ire 'i ojeupe ne: “Aipo 'ga Janeruwarete 'ga kwaapararetea. 'Ga 'ā maira'me a'agawa roga pype mama'e

a'u. A'eramũ je a'eramũ tejemu'jau 'ga ree", 'jau nipo 'ga ojeupe etee futat. A'eramũ futat pēē 'gā muea'arukaa maira'me a'agaw are etee ne nũ. "Kuu. Maira'me a'agawa upe imonopyrera te je a'u nũ'ũ. 'Awamũ pa ajee je manũi ra'e", pē mu'eukat 'gā ne. A'eramũ futat wea'aramũ etee maira'me a'agaw are ne nũ. A'eramũ futat 'gā Jejui 'ga ree ojemogypygy are jēmĩ weateeramũ ne. ¹¹ Aipoa te 'gā omotywet Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga 'ā amanũ agawewi 'gā tywera mepyau rakue. A'etea 'gā 'ā opoia 'ga ree ojemogypygy awi. Pē nesag ire 'gā mama'e apou pē 'jawe. A'eramũ aipo 'gā nemiapofera 'gā motywea Janeruwarete 'ga upe. ¹² A'eramũ nipo pēē Jarejuwarete 'ga upe 'ga motywerukar ire pēē nanē pejejekwau 'ga upe nũ. Kristu 'ga upe aipo apoaramũ nanē mama'e tywera peapo nũ. A'eramũ pēē pejejea'gwau nanuara apo awi. ¹³ Je nafutari tejewirera 'jawewara 'gā jekwa mama'e tywera apo upe. A'eramũ je tejewirera 'jawewara 'gā nupe wyro'o 'ua ia'wyre'emamũ je nanē i'wau'jape'ema nũ. A'eramũ je mama'e tywera apoukare'ema 'gā nupe.

9

Kristu 'ga remimonofera 'gā

¹ Jarejuwarete 'ga upe je mama'e apoi. Jejui Kristu 'ga je mueapyoukat mama'e are. A'eramũ je mama'e esage apou 'ga temu'eawer imũ etee futat. Ymā te Jejui 'ga jesaukari jee ikue, Janejararete 'ga ojesaukaa jee ikue. 'Ga futat ako je monoukat kwe pe omome'wawamũ ikue. Pejejeupe je 'ga mome'uramũ ako pēē nanē 'ga rerowiaa ai'i nũ. ² Tekotee 'gā nipo naje rerowiari ajemogyau. "NaJejui 'ga remimonofera rui Paulo 'ga", 'jau etee nipo 'gā jee. Aipo 'gā 'e agawewi 'ā peenup. A'etea 'ā je rerowiat pejepe pejejemogyau. Pejejeupe je Jejui 'ga mome'u re ako pēē 'ga rerowiaa ai'i. A'eramũ ako pēē "Paulo 'ga 'ā a'jea futat Jejui 'ga remimonofera mũ ako" 'e rerowiaa ai'i.

³ Teago'oramũ je tejemome'wau etee futat 'gā nupe. "Je 'ā Jejui Kristu 'ga remimonoferamũ futat", 'jau etee je 'ā 'gā nupe tekou. ⁴ "Ojeupe Jejui 'ga mome'uramũ 'gā 'ā mama'e monou 'gā nupe, 'gā nemi'uramũ rai'i. Aipoa 'ā wesageramũ pē nupe rai'i. Ma'eramũ sipo ajee je upe 'gā mama'e mura nia'wyrī pē nupe?" 'jau je teago'oara 'gā nupe. ⁵ Amumera 'gā 'ā Jejui 'ga remimonofera 'gā wemireko 'gā nerawau ojeupi. Jejui 'ga rewirera 'gā, Pedro 'ga. Mīmera 'gā 'ā wemireko 'gā nerawau ojeupi, kwe pe Jejui 'ga mome'wau rai'i. 'Gā 'jawe je nanē Jejui 'ga rerowiaara kūjā mũ rerekoarui tejemirekoramũ numiamũ. A'ere je najeremirekoweri te tekou. A'eramũ je tejetee futat tekou. ⁶ "Amumera 'gā 'ā oporowykyawe'em ojeupe mama'e muawamũ rai'i. Ma'eramũ sipo ajee ore porowykyi Panape 'ga retee mama'ea orojeupe imuaw are?" 'jau nanē je 'gā nupe nũ. ⁷ Awỹja sipo oporowykyi ekoete wepye'eme? Jefaruu 'gā miamũ 'gā omepy 'gā porowykyi are. Ko tymara 'gā nanē oko pypīara a'u futat nũ, oko tymawera repyramũ. Karupa'mī are omaenun ma'e 'gā karupa'mī kamy rykua ee ojejuka repyramũ. A'eramũ amunipo 'ā je nan tee futat tekou. A'eramũ amunipo 'ā pēē mama'e mua jee 'ga mome'u repy 'jawe.

⁸ Najetee rui aipo 'jau. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe ee rakue. ⁹ "Pesīmat kasi pejejeymawa juowuunan are ipyrug ekoramũ ne iape'ogamũ ne. Tene a'ỹja mũ 'ui akou. Pē nupe futat 'ā iporowykyi. A'eramũ pēē a'ỹja mũ 'waukaa etee jupe", 'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are rakue. Pēneymaw are etee futat sipo 'ga poromũ ikwasiarukaa rakue? ¹⁰ Naani. Jane ree nanē futat 'ga aipo kwasiarukari rakue. Ko tymara 'gā 'ā 'jau ojeupe: "Anurenure'i nipo je teko pypīara 'ui", 'jau 'gā 'ā ojeupe. Okaapit ma'e 'gā nanē aipo 'jau nũ. ¹¹ A'eramũ je ko tymara 'jawe Jejui 'ga mome'wau pē nupe. A'eramũ amunipo 'ā wesageramũ futat mama'ea je upe pēē imura. ¹² Amumera 'gā nupe 'ā pēē mama'e monou 'gā pejemu'eramũ rai'i. Je ra'ne ako Jejui 'ga amome'u pē nupe ikue. Ma'eramũ sipo ajee je upe tee katu ete mama'ea pēē imura nia'wyrī 'gā nupe? "Mama'ea pemut amũ jee", a'e futat amunipo je 'ā pē nupe.

A'ere je 'ā aipo na'ea'uweri pē nupe. Je tee futat 'ā teporowykyau tekou tejeupe mama'e muawamū. Nafutari je 'gā teago'oa. Nafutari je 'gā amū 'ea tejeupe: “Omepy are tee 'ga Jejui 'ga mome'ui oree” 'gā 'ea je nafutari. A'eramū je teporowykyau tejeupe mama'e muawamū. ¹³ Sā'ā Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe oporowyky ma'e 'gā. Jarejuwarete 'ga upe tekotee 'gā nemirerurera wyra rapyawe'ēwe 'gā ape nuga ojeupe, ojemi'waawamū. Aipoa 'ā pēē ikwaapa. ¹⁴ Nan tee futat Janejararete 'ga 'i rakue: “Pemepy ki jeje'ega mome'wara 'gā. A'eramū ki pēē 'gā mama'e mua 'gā nupe”, 'jau 'ga 'ā rakue.

¹⁵ A'ere je 'ā “mama'ea pemut amū jee, pejemu'e repyramū”, na'ei pē nupe ai'i. 'Awamū nanē je na'ei aipo 'jau pē nupe nū. Ty'ara agawewi nipo je erekou. A'etea nipo je naenūi futari mama'ea pē nupe. 'Gā je mepye'ema je muekōēāina futat. ¹⁶ Najerowiaraiw ekoetei je Jejui 'ga mome'u are. 'Ga te ako je mono omome'wawamū ikue. A'eramū je 'ga mome'wau tejeupe 'ga 'eawer imū etee futat. Jeporiay'i amunipo 'ā je 'ga je'ega renuwe'em ire. ¹⁷ Tejemifutar imū etee 'gā nupe 'ga mome'u re amunipo 'ā je mama'e renūi tekou 'gā nupe temepyawamū rai'i. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga te je monoi wa'yra 'ga mome'waramū kwe pewaramū pē nupe ikue. A'eramū je Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe ikue. ¹⁸ Pē nupe Jejui 'ga mome'wau ako je mama'e renūine'ema pē nupe ai'i. “Mama'ea pemut amū jee” 'jawe'em ako je pē nupe ai'i. A'e are te jerekōēājamū te'ŷina. Jerekōēāja jeporowyky repy 'jawe jee.

¹⁹ Na'gā amū nupe oporowyky ma'ea rūi je. Je tee futat aporowyky tejeupe. A'ere je tee futat je jemogoi Jejui 'ga upe oporowyky ma'eramū ikue. Jejui Kristu 'ga je imome'wau 'gā nupe kwaiwete, 'gā nupe 'ga rerowiar ywyapiukaawamū. A'eramū je 'gā nupe oporowyky ma'e 'jawewara.

²⁰ Ymā te 'ā Moisesi 'ga judeuramū oreypy 'gā mu'jau 'gā jemogy are rakue. A'eramū 'gā mama'e apou 'ga je'eg imū etee futat rakue. A'eramū je judeu 'gā pype tekou je mama'e apou 'gā 'jawe etee futat ai'i. Jejui 'ga rerowiarāmū je tepoia Moisesi 'ga je'eger imū mama'e apo awi numiamū. NaMoisesi 'ga je'egera renuw are rūi Kristu 'ga jane katu'ogi. A'eramū je tepoia Moisesi 'ga je'eger are tejemogypygy awi. A'etea je judeu 'gā nupe Jejui 'ga mome'uramū je mama'e apou Moisesi 'ga je'eger imū 'gā 'jawe etee futat. Kasi a'e pe 'gā niporenuwiweri jeje'eg are. A'eramū nipo 'gā Moisesi 'ga je'eger imū etee mama'ea je iaporamū oporenuwiweramū jeje'eg are. A'eramū nipo 'gā Jejui 'ga rerowiaa ojeupe je 'ga mome'uramū re'ā, 'jau je tejeupe. ²¹ Judeue'ema 'gā pype tekou nanē je mama'e apou 'gā 'jawe etee futat. A'eramū nipo 'gā oje'jawe je rekoramū nipo 'ā 'gā porenuwiweramū jeje'eg are re'ā. A'eramū nipo 'gā nanē Jejui 'ga rerowiaa je 'jawe re'ā, 'jau nanē je tekou ikue. Judeuramū ore upe Moisesi 'ga remikwasiarer imū tekowe'em futat. A'ere je Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat je reko esagei. Kristu 'ga je'eg imū nanē je reko esagei nū. A'eramū je 'gā nerowiarukaa 'gā nupe tekou. ²²⁻²³ 'Gā amū te aje Jejui 'ga rerowiaa ināinānī'i etee ikue. A'eramū je 'gā pype tekou mama'e apoi 'gā 'jawe etee futat ikue. 'Gā poaawamū Kristu 'ga rerowiar ywyapiukaawamū je tekou iapoi 'gā 'jawe etee futat ikue. Kristu 'ga 'gā erowiarāmū je teku'iramū tekou 'gā nee ikue. Mama'e tesirūmera je aapo Kristu 'ga rerowiarukaawamū 'gā nupe.

²⁴ Sā'ā ujān ma'e 'gā. “Siesak jarejāna 'jau”, 'jau 'gā 'ā ajaupe. A'eramū 'ā 'gā ujāna pāwē pāwē esaka. Kwaiwete ujān ma'e 'gā ujāna. A'ere 'ā majepeja 'ga etee iwaēmi opytu'wawa upe ajunenunewe. A'eramū 'gā 'ā ajunenunewe owaēm ma'e 'ga upe etee akagyrūnanū'i monou 'ga akagyrūnamū 'ga upe. Opia ma'e 'gā nowaēmi ajunenunewe. Mama'e poyja rerekwara 'gā nanē nowaēmi ajunenunewe nū. Nan jane Kristu 'ga rerowiaaramū. 'Ga pyri jareoweramū jane poiri te mama'e tywera apo awi. ²⁵ Ajaupi ujān enune ujān ma'e 'gā ojetee ra'ne te 'gā ujāna. A'eramū 'gā ujāna pokwaapa. A'eramū 'gā ujāna pokwaaw ire okyjawe'em futat akagyrūnanū'i pyyge'em awi. Ojemogypygyk 'ga ujān are. Esage futat 'ga jānawa akagyrūnanū'ia numiamū. Majepe'i ara rupi etee futat esageramū. Ka'a apopyrera ete poromū akagyrūnanū'ia. A'eramū ai'iwe op'ijagamū etee futat. Nan tee

futat jane Jejui 'ga rerowiaaramū mama'e apoi 'ga 'eawer imū etee futat. A'ere jane naipŷijag etee ma'e are rūi iapoi. 'Ga pyri jarewawamū te jane iapoi. ²⁶ Ma'eramū je 'ā mama'e apoi 'ga 'eawer imū etee futat.

Peesak 'ā afuakara resaukaara 'gā ajaupe nanē nū. Ajuowajaa 'gā 'ā afuakara resaukaawamū. A'eramū 'ā ajuetykara 'ga afuakara resaukaa. Najoman ekoete rūi nanē 'gā ajuetykawamū nū. Ojoman esage te 'gā. Nan tee je noko ekoetei. Jejui 'ga 'eawer imū etee futat je rekoi. ²⁷ Tejemu'akwaapa mama'e tywera apoe'em awi. Naapoi futari te je mama'e tywera. 'Ga remifutar imū etee futat te je mama'e apoi. “Werowiaaramū Jejui 'ga pētywera moia pē nui, pē mogyau wemiayuwamū. A'eramū ki pēē mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat”, pē nupe 'e reewi je mama'e tywera apou teko re amunipo 'ā Janejararete 'ga naje monoi futari ojeypyri.

10

Pemuoryp kasi maira'mea ne

¹⁻² Pēnea'ar iki judeuramū oreypy 'gā nee. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'gā nenū'ēukari Egitu ywy awi Moisesi 'ga upe rakue. Pe awi 'gā oramū 'ā Janeruwarete 'ga ywasiga monou imogou 'gā 'arimū rakue. 'Gā au'jawamū 'ga ywasiga mogou 'gā 'arimū rakue. 'Yē'ē upe 'gā waēmamū 'ā Janeruwarete 'ga 'y mowoka 'gā nupe rakue. A'ere 'ā 'ga ywytu mua 'y mowokawera rupi ywy mukaga 'gā nupe rakue. A'eramū 'gā 'ā awaupap oyaapa rakue, opy muakŷme'ema futat rakue. Nan 'ā 'gā jemo'wyriarukari Moisesi 'ga upe rakue. ³ Najuejue etee futat 'gā ojeupe Jarejuwarete 'ga remimurera 'wau rakue, mana 'jawa 'wau rakue. Ywag awi 'ga mana 'jawa mua 'gā nemi'uramū rakue. A'ea 'gā i'wau rakue. ⁴ Ojeupe 'ga remimurera 'ya nanē 'gā itykua rakue nū. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'i Moisesi 'ga upe rakue: “Itauua enupā ywyrā pyu”, 'jau 'ga 'ā Moisesi 'ga upe rakue. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga 'y murukaa ita awi 'gā nupe. A'eramū 'gā 'ā oy'wau rakue. Aipoa ita 'jawe futat Kristu 'ga. Sā'ā 'gā ita awi imuripyra 'y rykura rakue. A'eramū 'gā 'ā amanūme'em o'yuweja upe rakue. Nan tee futat Kristu 'ga rekoi 'gā pype 'gā nee ojejuka esage ma'eramū. Nuesagi agawewi 'gā 'ga. A'ere 'ga futat 'gā nerekwaramū rakue. ⁵ A'ere oreypy 'gā najemogyi Jarejuwarete 'ga remifutar imū rakue. Nomuorywi 'gā 'ga rakue. Amume'ri 'gā etee 'ga muorypa rakue. A'eramū 'ga amara'neramū omuorypare'ema 'gā nee. A'eramū 'ga 'gā momawukaa 'gā ataaw ipe rakue, jū pyterimū amunawe'ema pyterimū 'gā o 'gā nekoramū rakue.

⁶ Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa oreypy 'gā nee 'gā neko esage'emawer are rakue ee jane mueapyoukaawamū rakue. A'eramū jane jarejea mŷine'ema mama'e tywer are 'gā 'jawe. ⁷ 'Gā amū 'ā maira'me a'agawa muorypa rakue. Kwataua'yra a'agawa 'gā 'ā iapou omairamū rakue. A'e are nanē 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa rakue nū. “Maira'me a'agawa upe wemimonofera kumi 'u re 'gā wagairan pāwēnamū etee kūjā are kūima'e are 'jau. Maira'me a'agawa muoryw ire taetu nipo 'gā otewereteramū, mama'e tywera apou ajuee”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'gā nee rakue. ⁸ Anure nānēwējēmī rakue nū, 'gā wagairan pāwēnamū etee kūjā are kūima'e are 'jau rakue nū. A'eramū 'ga mama'e tywera apoarera 'gā Janeruwarete 'ga imomawukaa kwaiwete. Majepei 'ara rupi etee futat 'ga 'gā apisau kwaiwete. Wīti tres miu 'gā 'ga iapisau 'gā tywer are rakue. A'eramū ki jane jareagairane'emamū 'gā 'jawerimū. ⁹ Anure 'ā 'gā amū 'jau ojeupe etee futat: “A'jea sipo Janeruwarete 'ga je rereko tyweretei mama'e tywera je iapoawer are 'wei”, 'jau 'ā 'gā ojeupe etee futat rakue. A'eramū 'ā 'gā mama'e tywera apou 'ga resakawamū rakue. Nuenuwi aipo 'gā Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramū Janeruwarete 'ga moja monou 'gā nupe. A'eramū moja 'gā u'wau 'gā apisau rakue. A'eramū ki jane iapowe'em 'gā 'jawerimū. ¹⁰ A'ere 'gā amū Jarejuwarete 'ga ago'wau rakue nū. A'eramū Janeruwarete 'ga ojeypyriwara mū monou 'gā apisau rakue.

¹¹ Aipo are nanē Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa 'ga amū upe ee rakue, ee jane mueapyoawamū rakue. A'ere kasi jane mama'ea siapo 'gā 'jawerimū ne. Niporomukui futari nipo Jejui 'ga ruawa. A'eramū ki jane mama'e esage etee futat iapou 'ga muorypawamū.

¹² Iporiay'i "Jereapyo je mama'e are. A'eramū je mama'e tywera apowe'em jepi" 'jara 'gā. Anure nipo aipo 'jara 'gā mama'e tywera apoi. ¹³ "Mama'e tywera apoa nipo je etee futat areko re'ā", pe'je nipo. Naani. Najuejue etee futat mama'e tywera apo rekoi jane ree. A'ere Janeruwarete 'ga mama'e apoi u'eawer imū etee futat. Nuapoukari futari 'ga mama'eaya kwaikwaja jane. Janefuakara 'jawe etee futat 'ga mama'eay apoukari jane. A'eramū 'ga, ojeupe peje'egamū, pē mamuakaa mama'e tywera apoukare'ema pē nupe. A'eramū te mama'e tywera nepeapoi.

¹⁴ Pemuoryp kasi maira'me a'agawa pejemogyau ne. Pēē 'ā jejekoty'aawa. A'eramū je aipo 'jau pē nupe. ¹⁵ Pēē 'ā i'akwaap ma'eramū. Pejejeupe je'eawer are 'ā pēē pejejeapyoramū pejemogyau. "Janeremikwaawa resage 'jawe etee futat te Paulo 'ga 'eawer are? Naani te ra'u nū?" 'jau ki pēē pejejaupe je'eawer are pejejea'aramū pejemogyau. ¹⁶ Pejejea'aramū nanē ki Jejui Kristu 'ga remiapofer are nū. Amanū enune 'ā Jejui Kristu 'ga y'way tykurukari wemiayuwa 'gā nupe rakue. "Koa y'waya jerya", 'jau 'ga 'gā nupe rakue. A'eramū jane 'awamū y'way rykua 'ga manūawer are jarejea'aawamū, 'ga muorypa ee. Mani'oko'o'ia 'ga imowowoka imonou wemiayuwa 'gā nupe rakue. "Koa mani'oko'o'ia jero'oa futat", 'jau 'ga 'gā nupe rakue. A'eramū jane 'awamū mani'oko'o'ia nanē jane i'wau 'ga manūawer are jarejea'aawamū nū. ¹⁷ Kwaiwete agawewi nipo jane 'ga rerowiaaramū. A'etea nipo jane majepe i' tee mani'oko'o'ia mo'jomo'jou'i i'wau. Kwaiwete agawewi jane Jejui Kristu 'ga rerowiaaramū. A'etea jane sajemogy majepe i' yweteewara 'jawe. Kristu 'ga 'ā majepe i' etee futat. A'eramū jane 'ga rerowiaaramū jarejemogyau majepe i' yweteewara 'jawe.

¹⁸ Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā Israeu juapyrera 'gā wyra rerawau mainana 'ga upe. A'eramū mainana 'ga wyra jukau imo'jau. A'ere 'ga wyro'o pe rapyau Jarejuwarete 'ga upe. A'ere wyra reruarera 'ga wyro'o remyrer ape 'wau. "A'e pyu ore Jarejuwarete 'ga muorywi", 'jau 'gā. ¹⁹ A'ere amumera 'gā 'ga rerowiare'ema 'gā wyra mū rerooi imonou maira'me a'agawa upe. "Temaira upe je imonoi", 'jau 'gā ojeupe. A'jea sipo 'gā maira'me a'agawa mairaretea? ²⁰ Naani. Mama'eukwaawa upe te 'gā imonoi. Mama'eukwaawa te 'gā amuoryp. NaJarejuwarete 'ga upe rūi 'gā imonoi. NaJarejuwarete 'ga rūi 'gā amuoryp. A'eramū je 'jau pē nupe: "Mama'eukwaawa upe kasi mama'ea pemono ne", 'jau je pē nupe. ²¹ Jejui 'ga manū are pejejea'aramū nipo pēē y'way rykua. Aipoa y'way rykur ire kasi maira'me a'agawa upe imonopyrera y'waya petykur ine. Aipoa taetu nia'wyri Janeruwarete 'ga upe. Jejui 'ga manūawer are pejejea'aramū pēē mani'oko'o'i 'wau. Aipo 'u re kasi mama'eukwaawa upe imonopyrera kumia pe'u ne. Kasi a'e pe mama'eukwaaw are te pēnea'ar ine. Aipoa nanē nia'wyri Janeruwarete 'ga upe nū. Nepemuorywa'uweri Jejui 'ga mama'eukwaawa reewe. ²² Ma'ja te pefutat? Pejejee 'ga mara'nea te ra'u pefutat nū? 'Ga muoryw ire mama'eukwaawa muorypa 'ga mamara'neukaa pejejee 'ea te ra'u pefutat nū? A'jea sipo janefuakaramū Jarejuwarete 'ga fuakara apyraapa? Naani. Ifuakat 'ga janefuakara apyraapa. A'eramū ki pēē 'ga mamara'neukare'ema pejejee.

Jarejomote'aawa kasi siapo ne

²³ 'Gā amū nipo 'jau ajaupe: "Jarejemifutara etee futat jane siapo", 'jau nipo 'gā ajaupe. A'jea futat aipo 'gā 'ea. A'ere amumera nia'wyri 'gā nupe. Mama'e mū najane mogypygyukari Jejui 'ga ree. ²⁴ A'eramū ki jane mama'e apou jarejopoaawamū. Najarejeupe etee rūi futat kasi mama'ea siapo ne.

²⁵ Miaro'o uweita pejewau miaro'o pe mua miaro'o me'egara 'gā nui. Pejeponupe'ema ee. "Maira'me a'agawa upe imonopyrera te?" 'jawe'em pēē 'gā nupe.

²⁶ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gā amū nupe ee rakue. “Ywya 'ā Janejararete 'ga ma'ea. Ywy pypiara nanē 'ā 'ga ma'ea futat nū”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'gā amū nupe rakue. A'eramū ki jane mama'e 'wau jarepy'a'wyre'emamū ee.

²⁷ Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā amū nipo 'jau pē nupe: “Pejot pejemim'waa ore pyri”, 'jau nipo 'gā pē nupe. A'eramū pejewau etee futat pejemim'waa. “Maranuara te kumia”, 'jawe'em futat pejoporonupe'ema ee. ²⁸ “Maira'me a'agawa upe imonopyrera 'gā wapo kumiramū ko”, pejejeupe 'gā amū 'eramū pē i'wawe'em futat. Kasi a'e pe nepe'ukararūukari 'gā nupe ne. “Ekoay 'gā je mote'arukat Jarejuwarete 'ga upe”, e'i 'gā pē nupe ne. ²⁹ Pēē 'ā pēneapyo ee numiamū. A'ere nipo 'gā naeapyoi we ee. A'eramū pē i'wawe'em 'gā neape.

Maranamū nipo pē mū 'jau: “Ma'eramū sipo jane ni'ui mama'ea 'gā 'jawe?” 'jau nipo pē. “Mama'e mū apowe'em nanē 'gā neape nū?” 'jau nipo pē. ³⁰ “Jarejemim'war enune nanē 'ā jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee jepi. Ma'eramū sipo ajee 'gā je ago'oi wējēm nū?” 'jau nipo pē mū.

³¹ A'eramū je 'jau pē nupe: A'jea futat ki mama'ea siapo 'ga muorypaw imū etee futat. Mama'e 'wau miamū ki 'ga muorypaw imū etee si'u. ³² Jarejomote'aawa apowe'em futat jarejaupe. Judeu 'gā, judeue'ema 'gā, Jejui 'ga rerowiaara 'gā. Mīmera 'gā pē imotywerukare'ema pejee. ³³ Je 'jawerimū ki peko. Sā'ā je mama'ea apoa 'gā muorypawamū etee futat. Nan ki mama'ea peapo. Naapoi je mama'ea tejemifutar imū etee. Naapoi je mama'ea temuorypawamū etee. 'Gā muorypawamū etee je 'ā mama'ea apoi tekou. A'eramū nipo je Jejui 'ga rerowiarukaa 'gā nupe kwaiwete nanuar are.

11

¹ Kristu 'ga 'jawerimū je mama'ea apoi. A'eramū ki pē mama'ea apou je 'jawerimū etee futat.

Jejui 'ga rerowiaara kūjā

² Jeku'i je pē nee. Pejejea'aramū pejemogyau je ree, pejejeupe je'eawer are. Je pejemu'eawer imū etee pē mama'ea apou. A'eramū je teku'iramū pē nee. ³ A'ere je 'awamū mama'ea mū ree pē mu'ei nū. Kristu 'ga 'ūi 'wyrriaramū kūima'eferamū jane upe. Kūima'e 'gā 'ūina 'wyrriaramū wemireko 'gā nupe. Nan te Janeruwarete 'ga 'ūina 'wyrriaramū Kristu 'ga upe. ⁴ Najudeua rūi 'ā pē. A'eramū ki pē pejemim'waa etee futat pejemogyau. Pejejeupe Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega monou kasi kūima'eferamū pejeakaga peau'i taity pyu ne. 'Ga je'eg are pejejamu'jaw ipe nanē pē pejeakaga au'jawe'em nū. Kūjāmera 'gā etee te ki ajee tajeakaga au'i. A'eramū kūima'efera 'gā wakaga au'jawe'em. Kūima'e 'ga wakaga au'i re amunipo 'ā 'gā amū 'i “kūjā 'jawe 'gā iapoi”. A'eramū 'ga ojenosōu jui.

⁵ A'ere ki kūjāmeramū pejeakaga au'i futat pejejeupe Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega monou. 'Ga je'eg are pejejamu'jaramū nanē ki pē pejeakaga au'jau futat nū. Pejejemipokwawer imū etee futat peko. Pejeakaga au'ie'eme nia'wyrri pē nupe. Kūima'efera 'gā etee te oje'eg Jarejuwarete 'ga upe wakaga au'jawe'em. Kasi a'e pe kūjāmeramū pejeakaga au'ie'em ire “kūima'e wā 'jawe ore”, pe'je ne. A'eramū pē aipo pyu pejemena 'gā mojenosōu ne. Ijeapinipyrera 'jawe ijeakaga au'ie'ema 'gā. ⁶ Pejeakag are pejoporopariwere'emamū pē kūjāmeramū peje'awa pina. Pē'awa pina pē mojenosō re pē kūjāmeramū pejeakaga au'jau futat. ⁷ Kūima'eferamū jane nipiari jareakaga. Janeruwarete 'ga 'jawewaramū jarejemogyau. Janeruwarete 'ga 'ūina 'wyrriaramū jane. Kūima'e 'gā ajemogyau 'wyrriaramū wemireko 'gā nupe. A'eramū 'gā nemireko 'gā 'gā je'ega renupa.

⁸ Nakūjāa rūi Janeruwarete 'ga remiapo ppyfera. Kūima'e 'ga ra'ne te 'ā 'ga wapo rakue. A'ere te 'ga 'ga arukaga mū mosogi 'ga wi kūjānamū iapopyramū rakue. ⁹ Nakūjā ēē upe rūi Janeruwarete 'ga kūima'e 'ga apoi rakue. Kūima'e 'ga upe te 'ga kūjā ēē apoi

rakue. ¹⁰ A'eramū ki pēē kūjāmeramū pejeakaga au'jau taity pyu. Aipo pyu pēē pejemena pejemo'wyriara resaukaa pejeakaga au'ia. Ywagipewara 'gā nee nanē pejeakaga piaa nū.

¹¹ Jejui 'ga rerowiaaramū jane jarejopoaa pāwē. Nakūima'eramū etee rūi jane Jejui 'ga rerowiaara. Nakūjāmera 'gā etee rūi nanē 'ga rerowiaare'emamū. Najuejue etee futat jane 'ga rerowiaara. A'eramū jane jarejopoaa pāwē etee futat. ¹² Ymā te Janeruwarete 'ga kūima'e ypy 'ga arukag awi kūjā ypy ēē apoi rakue. A'ere 'ā ae 'awamū kūima'eramū ae 'ari kūjā awi. A'ere jane Jarejuwarete 'ga remiapofera juejue futat jane.

¹³ Maran te pekwaap? Esage te kūjāmera 'gā oje'ega Jarejuwarete 'ga upe wakaga au'jawe'em? Naani te ra'u nū? ¹⁴ Jare'awukua jane 'ā kūima'eramū enosōu. ¹⁵ A'ere 'ā kūjāmeramū pēku'i te peje'awuku are. Pē'awukua ako pēakaga au'jawa 'jawe pē nupe. ¹⁶ Aipoa etee je'ea. Maranamū nipo 'gā amū je ago'wau aipo je'eawer are. A'ere ore Jejui 'ga rerowiaara 'gā mu'ei aipo are nanē kwe pe ikue nū. A'eramū 'gā nanē ajemogyau ojeupe ore'eawer imū etee futat iapou. Ajepeja 'ga rerowiaara 'gā nanē aipo apou nū.

Jejui 'ga manūawer are janerea'ap

(Mateu 26.26-30; Maku 14.22-26; Luka 22.14-23)

¹⁷ 'Awamū je pē mu'akwaawi mama'e mū ree. Najeku'i je pēnemiapo mū ree. Jarejuwarete 'ga muorypaw ipe pejejatykau a'e pēē na'ga muorypawamū etee rūi pejejatykau 'ga ree. Pejejamueu a'e mama'e are Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. ¹⁸ “NaJarejuwarete 'ga muorypawamū etee rūi 'gā jatykai. Omojopype wējēmī 'gā mama'e tesirū pyu nū. A'eramū 'gā ajamueu morogyta tesirū are”, e'i 'gā amū 'ua pē mome'wau jee ai'i. “Maranamū nipo amumera je upe 'gā nemimome'ua a'jea futat”, 'jau je pēnera renupa te'ŷina ai'i. ¹⁹ Pejejamueaw ipe nipo i'akwaap ma'e 'gā pekwaap. “Na pa ae i'akwaap ma'eramū ra'e”, 'jau nipo pēē ijamue'ema 'gā nesaka. I'akwaap ma'e 'gā najamuei. Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat 'gā mama'e apoi. ²⁰⁻²¹ “Sajatyka jarejemi'waa 'jau. Jarejemi'wapaw ire mani'oko'o'ia si'u Jarejararete 'ga manūawer are jarejea'aawamū 'jau”, 'jau a'e pēē pejejaupe. A'ere a'e nepejuapesagi. Pejejatykau-pawe'ēwe a'e pēē mama'e 'waupap pejejau. A'eramū a'e 'gā amū 'ua, mama'e 'upaw ire etee. A'eramū a'e pēē mū emi'uu ma'eramū. Pēē mū a'e pejejeawyrywamū miamū. Nepemā'ēi sipo “ty'ara upe nipo jane 'gā amū mogyi” 'e are? Ma'eramū sipo pejejea nepeetygi pejejee? ²² Ty'ara rerekou pejeje'wyr ipe ra'ne pejejemi'waa. Pēpoyi etee te sipo 'gā nenunewe mama'e 'upaw ire? Aipoa nia'wyri. Ijemi'ware'ema 'gā pemojenosī aipo pyu. Emi'ue'ema 'gā taetu pereko tywerete aipo pyu. Aipo pēē iaporamū je “Esage aipoa”, na'ea'uweri pē nupe.

²³ Jarejararete 'ga etee futat je mu'e mama'e are, amanūawer are janerea'aawamū janejatykaaw are. “Jemanūawer are pejejea'aramū pejejatykau ki nan peapo”, 'jau 'ga jee ikue. A'eramū je pē mu'jau tejeupe 'ga 'eawer are. Ia'wyre'ema 'gā po pe omono enune 'ā Jejui 'ga mani'oko'o'i pyyka opo pe. ²⁴ A'ere 'ga 'Uwarete 'ga muorypa ee rakue. A'ere 'ga 'ā imo'jau imonou wemimu'efera 'gā nupe rakue. “Koromū jero'oa. Sā'ā mani'oko'o'i jemo'ia. Nan futat nipo jero'oa jemo'i pē katu'okawamū”, 'jau 'ga 'ā 'gā nupe rakue. “Je manū re ki pēē mani'oko'o'i 'wau je manūawer are pejejea'aawamū”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue. ²⁵ Ojemi'wapaw ire 'ga kaneeku pyyka y'way reko'woka ipype. A'ere 'ga imonou 'gā nupe. “Koromū jerya. A'ere'ere'i nipo 'gā amū je jukai jery reko'woka. Jemanū are nipo Jeruwarete 'ga je rerowiaaramū pē katu'ogi najuejue etee. 'Awamū karupa'mīa nepejukau'jawi pejetywera mepyawamū. Poromū futat Janeruwarete 'ga je'eg ymanera numiamū. A'ere 'awamū 'ga je'eg yaua te. Je rerowiaaramū etee te 'ga 'awamū pētywera moiri pē nui. Poromū futat Janeruwarete 'ga je'eg yaua 'awamū. Y'way rykua ki pēnea'at je ree”, 'jau Jejui 'ga 'gā nupe rakue. ²⁶ A'eramū je 'awamū 'jau pē nupe: Mani'oko'o'i 'u are pejejatykau pejejamuea'aa Jarejararete 'ga manūawer are. Y'waya

nanē ki pēē itykua nū. 'Ga ruru'jawe'emaue pēē namutat iapou pejemogyau. Aipo apoa “Kristu 'ga manūi janetywer are rakue” 'e resaukaa ajemogy tee ma'e 'gā nupe.

²⁷⁻²⁸ A'ere ki jane i'u enune janerea'at ra'ne jarejee. “Najetyweri te je?” 'jau ki jane jarejeupe. Jarejuwarete 'ga jaretywera moir ire te jane aipoa mani'oko'o'i 'ui. Kasi a'e pe jane jemotyweri 'ga upe ne. 'Ga manū kurapara 'jawewaramū nanē jane poromū nū.

²⁹ A'eramū ki jane i'u enune jarejekatu'oka ra'ne te i'wawamū. Jarejararete 'ga manū are jarejea'aawamū te jane aipoa mani'oko'o'i 'ui. Ma'eramū 'ā aetywere'ema etee futat i'ui. Kasi a'e pe Janeruwarete 'ga jane rereko tyweretei ee ne. ³⁰ A'ere a'e pēē nanarūi peapo rai'i. Pejetywera pype we futat a'e pēē i'wau rai'i. Ma'eramū a'e Janeruwarete 'ga pē nereko tyweretei ee rai'i. A'eramū a'e pēē mū pejekaruaramū rai'i. Pēpytuna 'gā a'e amū amanūmū rai'i. ³¹ A'eramū ki jane, i'u enune, jarejea'aramū jarejee: “Jeresage te je Ku'jywa 'ga upe?” 'jau ki jane jarejeupe. Jaretyweramū jane jareporogytau Jarejuwarete 'ga upe jarejee ra'ne. “Jetywera emoit je wi” 'jau ki jane 'ga upe ra'ne. A'ere te jane i'ui. Kasi a'e pe 'ga jane rereko tyweri ee ne. ³² Jejui 'ga rerowiaaramū miamū Janeruwarete 'ga jane rereko tyweri'i janetywer awi jane mosamamū. A'eramū nipo jane jarejemu'jau 'ga je'ega renuw are. A'eramū 'ga jane monowe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga rerowiare'ema 'gā nupi.

³³ A'eramū ki pēē pejepytuna 'ga rapesaka ra'ne. 'Gā jatykapaw ire tāmējē pēē Jarejararete 'ga ree pejejea'aawa mani'oko'o'i 'wau y'way rykua 'jau. ³⁴ Pejepy'arayparamū pēē pejememi'waa pejeje'wyr ipe ra'ne. A'eramū pēē Jarejararete 'ga ree pejejea'aawa mani'oko'o'i 'wawamū etee futat pejejatykau pejejee. A'eramū Janeruwarete 'ga pē nerekou tywere'em ee. Pē pyri tewau tāmējē tamueapyo pēē mama'e mū ree 'jau.

12

'Ga 'Agesagea mama'e apoukaa janee

¹ Je upe ka'arana mua ako pēē pejeporonupa Jarejuwarete 'ga 'Agesage are rai'i. Jejui 'ga jane erowiamū te Janeruwarete 'ga U'agesage muri janee. A'eramū jane mama'e apou 'ga pājē mū. A'eramū je pē mueapyou ee. ² Jejui 'ga rerowiare'emawe ako pēē maira'me a'agawa muorypa rakue numiamū. Noje'egi maira'me a'agawa. Nuenuwi pēje'ega. A'eramū 'ā pēē pejemorytee ee rakue. 'Awamū ajee 'ā Jejui 'ga perowiat. 'Ga muorypa 'ā pēē 'awamū. ³ A'eramū je pē mueapyou mama'e are 'awamū. Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū jane je'egaiwi Jejui 'ga ree. Na'ga 'Agesage rerekwara rūi Jejui 'ga ago'oara. 'Ga 'Agesage rerekwaramū etee te jane 'i: “Jejui 'ga 'ā janejararetea”, 'jau jane 'ga upe.

⁴⁻⁶ Janeruwarete 'ga 'Agesagea te 'agamū mama'e apoukaa janee. Najueapyo 'jawe ete rūi te aje 'ā 'ga ae mueapyo pāwēi mama'e are. Ae mueapyo tee te futat 'ga 'Agesagea 'ga remifutar are. Majepei tee futat 'ga 'Agesagea numiamū. A'ere najareju'jaju'jawe rūi janeremiapoa. A'ere jane Jarejararete 'ga upe etee futat iapoi. Najareju'jawe rūi agawewi jane mama'e apou. A'ere Janeruwarete 'ga etee futat iapoukari jane upe. ⁷ Janeruwarete 'ga 'Agesagea ako Jejui 'ga rerowiaaramū jane pype. A'eramū 'ga 'Agesagea mama'e apoukaa jane upe Jejui 'ga remifutar imū etee. 'Ga 'Agesagea futat mama'e apou ajuawyawyukaa ae upe. Namajepei amū etee rūi 'ga 'Agesagea mama'e apoukari ae upe. Wapo pāwē pāwē futat ae upe imajuawyawyau. U'agesagea 'ga imua ae upe ojopoaawamū. ⁸ Janeruwarete 'ga 'Agesagea ae mū mueapyou ae'akwaaw are. A'eramū aipo 'gā jane mu'akwaapa ee. Amumeramū 'ga 'Agesagea aeremikwaawe'ema kwaawukaa ae upe. A'eramū 'gā aeremikwaawe'ema kwaawukaa ae upe. ⁹ Amumeramū 'ga 'Agesagea Jejui 'ga rerowiarukaa nanimenime ae upe. Amumeramū 'ga 'Agesagea ojero'wu ma'e 'gā katu'ogukaa ae upe. ¹⁰ Amumeramū 'ga 'Agesagea aeremiapoe'ema apoukaa ae upe. Amumeramū 'ga 'Agesagea Jarejuwarete 'ga je'ega mome'uukaa ae upe. Amumeramū 'ga 'Agesagea mama'eukwaawa kwaawukaa ae upe

ae rereko are. Janeruwarete 'ga remiapo are nanē jane mueapyoukaa nū. Amumeramū 'ga 'Agesagea ae moje'eg amuteeukaa. A'eramū 'ga 'Agesagea wējēmī futat aeje'eg amutee kwawukaa ae mū upe nū. A'eramū 'ga imome'wau ikwaapare'ema 'gā nupe. ¹¹ A'ere majepi tee futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea. A'ere mama'e apoi juawyawyukari ae upe wemifutar imū etee futat.

'Ga rete 'jawe jane 'ga rerowiaaramū

¹² Sā'ā aeretea majepi tee futat. A'ere 'ā mukūi aejywaa. Mukūi 'ā aeretymakaga. Mukūi 'ā aepya. A'ere 'ā majepi tee futat aeretea. Nan tee Kristu 'ga rerowiaaramū jane jemogyi. Kwaiwete agawewi ae jemogyi. A'ere ae majepi 'ywete futat ae jemogyi. ¹³ Jejui 'ga rerowiaaramū ae jemogyi aju'jaju'jawe etee futat 'ga upe. Judeuramū ore, judeue'emamū pēē, ka'a pewara 'gā, oje'wyrarete pewara 'gā. Mīmera ae Jejui 'ga rerowiaaramū etee futat. A'eramū Janeruwarete 'ga U'agesage mua jane. A'eramū 'ga 'Agesagea jane mogyau majepi teewaramū futat.

¹⁴ Peesak 'ā aeretea. Majepi tee futat 'ā. A'ere 'ā mukūi aejywaa, mukūi aeretymakaga, mukūi aepya, mukūi aereaa. A'ere 'ā naju'jawe rūi iporowykyi. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'Agesage porowykya namajepi 'ywete rūi. ¹⁵ Ma'eramū sipo pēē mū: “Naapoi je mama'ea 'ga 'jawe. A'eramū nipo je teporowykyawe'em Jejui 'ga upe”, 'jau. Aepya amusipo 'ā “Na'ga poa rūi nā'ā je re'ā e'i. A'eramū je te'ỹine'ema 'ga rete are”, e'i sipo aepya? Naani. Aipo e'i agawewi futat amunipo 'ā. A'etea amunipo 'ā jane nimonogi jarepya jarejewi. ¹⁶ “Na'ga reaa rūi je. A'eramū je te'ỹine'ema 'ga rete are”, 'jau sipo aenamā? Naani. Aipo e'i agawewi amunipo 'ā. A'etea amunipo 'ā jane nimonogi jarenamā jarejewi. ¹⁷ Jarejea etee ereko re maran sipo jane mama'e renuwi? Jarepya etee ereko re maran sipo jane mama'e retuna? ¹⁸ A'ere 'ā Janeruwarete 'ga janerete apoi wemifutar imū etee futat rakue. ¹⁹⁻²⁰ A'ere 'ā ae awowo'gi ma'e 'jawe. A'ere aeretea majepi 'ywete futat. Nan tee futat jane Jejui 'ga upe majepi 'ywete futat. Naju'jawe rūi agawewi janeporowykya 'ga upe. A'etea jane jarejemogyau majepi 'ywete futat 'ga upe.

²¹ A'eramū aerea 'jawarūe'em aeipo upe: “Nafutari je ene”, 'jawarūe'em. Aeakaga nanē aepy upe: “Nafutari je ene”, 'jawarūe'em nū. Nan tee futat Jejui 'ga rerowiaaramū jane ni'earūi jarejaupe: “Narafutari ore 'gā”, 'jawarūe'em. ²² Sā'ā janepya'a ifuakare'ema agawewi. A'ere ipyu jaretywe'em ire amunipo 'ā niko'uweri. ²³ Jarepira renošī re amunipo 'ā jane ipiaa. Jarepira renošōue'em ire jane ipiare'ema futat. Jarepir a'wyre'em are miamū futat jane jejuka esagei. ²⁴ A'eramū jane esage ma'ea rerekou etee futat. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga janerete apoi nan tāmējē rakue. A'eramū jane jarepir a'wyre'em are miamū jarejukau esage etee futat. Nan ki sajejuka esage te jarejee. Sireko esage pāwē etee futar iki 'gā.

²⁵ Janeretea majepi tee futat. Mukūi futat 'ā janepya numiamū. A'ere janepya oi ajuwiri etee futat. Janepya sipo oo amū ko katy ajepeja awau kwe katy 'jau? Naani. Ajaupi etee futat ioi. Nan tee ki jane Jejui 'ga rerowiaaramū jane jarejopoa etee mama'e apou. ²⁶ Sā'ā jane jemuaēma jarejo'o tesirūgatu are. Nan tee futar iki sajemuaēm mama'e tywera aja iaporamū. 'Ga rerowiaaramū nipo jane mū ku'iramū. A'eramū jane 'ga 'jawe futat jareku'iramū 'ga pyri.

²⁷ Jejui 'ga rerowiaaramū jane kwaiwete. A'ere jane jemogyi majepi 'yweteewara 'jawe etee futat. Janeruwarete 'ga jane rerekou najuejue etee futat. A'eramū jane jarejemogyau Kristu 'ga rete 'jawe futat. ²⁸ Jarejuwarete 'ga Jejui 'ga rerowiaaramū jane moporowykyukat ojeupe. Amumeramū nipo 'ga ae monou kwe pe Kristu 'ga mome'wau kwe pewara 'gā nupe. Wemimu'efera 'gā na'ne Kristu 'ga imonou kwe pewara 'gā nupe omome'waramū rakue. A'ere nipo 'ga ae monoi 'ga mome'waramū nū. Amumeramū nipo 'ga ae mogyau janerekwawa amunaw ipe oje'ega mome'waramū etee futat. Amumeramū nipo 'ga ae mogyau moromu'jaramū oje'eg are. Amumeramū

nipo 'ga aeremiapoe'ema apoukaa ae upe. Amumeramū nipo 'ga ojero'wu ma'e 'gā majarueteukaa. Amumeramū nipo 'ga ae mogyau ojopoaawamū. Amumeramū nipo 'ga ae mogyau 'wryiaramū ajaupe. Amumeramū nipo 'ga aeje'eg amutee pyu ae moporogytaukari ajaupe.

²⁹ Najuejue etee rūi 'ga ae mū'ēi kwe pe oo ma'eramū Kristu 'ga mome'waramū. Kwe pe oo ma'e 'gā kwe pe oo ma'e 'gā tee futat nū. 'Au 'ga je'ega mome'wara 'gā 'gā tee futat nū. Moromu'jara 'gā moromu'jara 'gā tee futat nū. Aeremiapoe'ema apoara 'gā 'gā tee futat nū. ³⁰ Ojero'wu ma'e majarueteara 'gā 'gā etee futat nū. Ije'eg amutee ma'e 'gā ajuowase imoje'egipyra 'gā 'gā tee futat nū. Ojoje'eg amutee are eapyo ma'e 'gā 'gā tee futat nū. A'eramū ae pāwēūjē etee ajuemiapo are jarekarakatue'emamū ajemogyau.

³¹ A'eramū ki pēē pejejea mŷina Jarejuwarete 'ga upe pejeporowyky esage are etee. "Ene'agesagea tuapoukat jee eneremifutar imū etee", 'jau ki pēē 'ga upe.

'Awamū je pē mueapyoi mama'e esage mū ree nū.

13

Ajuee aeporomutat

¹ Kwaiwete agawewi mama'e esage apoa. A'etea ajuee aeporomutat taetu esage. 'Gā je'eg tesirūmera agawewi nipo je iapou. Ywagipewara 'gā je'ega we agawewi nipo je iapou. A'ere je 'gā nee teporomutare'em ire ae a'wyre'ema 'gā 'jawe etee futat je rekoi. Janeruwarete 'ga je imome'ua we futat nipo wa'wyre'emamū 'gā nupe. Itaju motenawera 'jawe etee futat nipo. ²⁻³ Ajuee aeporomutara te esage Janeruwarete 'ga je'ega mome'u esage apyraapa. Mama'e are nipo je tejeapyoramū agawewi. Jarejuwarete 'ga remiaporam are miamū nipo je tejeapyoramū. Kristu 'ga nipo je erowiar wwyapiu agawewi. Aeremiapoe'ema nipo je iapou agawewi. Tekaraemā nipo je imonoupap agawewi ikaraemāe'ema 'gā nupe. Jejui 'ga rerowiar are nipo je tejejukaukaa agawewi 'gā nupe. A'ere je 'gā nee teporomutare'em ire ia'wyre'emamū futat je rekoi.

⁴ Ajuee iporomutat ma'e 'gā ita'wa te ajemogyau ajaupe. Ojomogekogekowe'em akou. Ajuee iporomutat ma'e 'gā ota'uwe'emamū mama'e are. Nojerowiaraiwi ojee te. ⁵ Ajuee iporomutat ma'e 'gā nije'egaiwi ajaupe. Naea'ari 'gā ojee etee futat. Ajuee iporomutat ma'e 'gā nimara'nei ajuee. Najuaykai 'gā ojeupe mama'e tywera aja iapoawer are. Naea'aru'jawi 'gā au'jeteramū ajemogyau mama'e tywera ojeupe aja iapoawer are. ⁶ Ajuee iporomutat ma'e 'gā u'arasigamū ajuemiapo tywera resakawe. Niku'i etee 'gā ee. Mama'e esagea 'gā iapo re tee 'gā ku'iramū ajemogyau. Mama'e a'je are etee te 'gā ku'iramū. ⁷ Ajuee iporomutat ma'e 'gā niku'ipawi akou mama'eay jeaporamū. Aku'iramū etee akou ojopyri. Ajuee iporomutat ma'e 'gā ajuerowiaa, ojemogypyka ajuee. Ajuee iporomutat ma'e 'gā mama'e esage aja iapoa wapesak te ajemogyau. Ajuee iporomutat ma'e 'gā ota'waramū etee akou ajaupe. Najemogekogekoi ae.

⁸ Niporomutapawi futari ae Jejui 'ga rerowiaaramū ajuee. Anure nipo jane Jarejuwarete 'ga je'ega nimome'uu'jawi. 'Awamū Janeruwarete 'ga oje'ega mome'uukari jane mū upe. A'ere nipo 'ga anure nomome'uukaru'jawi janee. Anure nipo jane nije'eg amuteeu'jawi. 'Awamū 'ā 'ga U'agesageu etee jane mū moje'eg amuteeukari. A'ere nipo 'ga anure najane moje'eg amuteeukaru'jawi. Anure nipo janereapyo teepawamū etee jane wi. 'Awamū 'ā 'ga jane mueapyoukari mama'e are. A'ere nipo 'ga anure najane mueapyoukaru'jawi ee. ⁹ 'Awamū 'ā 'ga najane mueapyopawukari mama'e are. Janereapyoi jane kwakwai'i ee. 'Awamū 'ā 'ga jane mueapyoi'i ete mama'e are. 'Awamū 'ā 'ga oje'ega nomome'upawukari janee. 'Awamū 'ā 'ga oje'ega mome'uukari'i etee janee. ¹⁰ Jejui 'ga rur ire tāmējē te nipo janereapyopawamū mama'e are.

¹¹ Kunumīnamū tekou je kunumī remiapo etee futat iapoi ikue. Kunumī je'eg imū je je'egi ikue. Kunumī rea'aw imū jerea'aramū mama'e are ikue. A'ere je tejemotuw ire je piori kunumī remiapo awi ikue. ¹² 'Awamū janereapyo'iramū etee 'ga ree. Sā'ā ae

mama'e 'aga resaga weraweraw are jaremã'jãu. A'ere 'ã jane niesagi katui. Nan tee futat jane. 'Awamũ Jejuĩ 'ga kwaawi'i etee. Anure te nipo jane 'ga resaka ypy we 'ga kwaawi katu katu. 'Awamũ jane Jarejuwarete 'ga kwaawi'i etee. Anure nipo jane 'ga kwaawi 'ga jarekwaapawera 'jowerimũ etee futat.

¹³ 'Awamũ 'ã jane Jejuĩ 'ga rure'emaue 'ga rerowiari jarejemogyau. 'Ga rura jane iapesaka jarejemogyau. A'eramũ jane jareporomutaramũ jarejuee jarejemogyau. Jarejuwarete 'ga ree nanẽ jareporomutaramũ nũ. A'eramũ jarejuee janeporomutara wesageramũ futat mama'e esage apyraapa.

14

'Ga 'Agesagea mama'e apoukaa janee

¹ A'eramũ ki pẽẽ pejeporomutar esageramũ etee futat pejejuee. Jarejuwarete 'ga upe nanẽ ki pe'je nũ: “Epãjẽa emut jee. Mama'ea taapo enepãjẽ mũ etee enee 'jau”, 'jau ki pẽẽ 'ga upe. “Eje'ega taetu emome'uukat jee”, 'jau ki pẽẽ 'ga upe. ² Ije'eg amutee ma'e 'gã noje'egi ajaupe. Nokwaawi 'gã 'gã 'ea. Jarejuwarete 'ga upe etee te futat ije'eg amutee ma'e 'gã je'egi. Jarejuwarete 'ga remiaporama 'gã imome'wau Jarejuwarete 'ga 'Agesage pãjẽ mũ. A'ere 'gã je'ega renupara 'gã nokwaawi 'gã je'ega. Janeruwarete 'ga etee te okwaap. ³ A'ere Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã imome'ui oje'eg imũ etee futat ajaupe. A'eramũ aipo 'gã ajamueapyou ee ojomojemogypygyukaa Jejuĩ 'ga ree, 'gã mu'jau 'ga ree. I'arasig ma'e 'gã 'gã omaku'iukat, 'gã mojemogypygyukaa nanẽ 'gã 'ga ree nũ. ⁴ Ije'eg amutee ma'e 'gã ojeupi etee futat ojomojemogypygyukat Jejuĩ 'ga ree. A'ere Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã Jejuĩ 'ga rerowiar ywyapiukari 'ga rerowiaara 'gã nupe.

⁵ Pẽje'eg amuteea juejue je afutat. A'ere je pẽẽ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u futaretei. Janeruwarete 'ga je'ega mome'ua taetu esage pejejatykaaw ipe. A'ere nipo Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã amũ mueapyoukari 'ga je'eg amutee are. A'eramũ nipo 'ga amũ oje'ega mome'wau ajaupe. A'eramũ nipo aipo 'ga ajamueapyoukaa ee. Aipoa esage futat. Janeruwarete 'ga je'ega mome'u resage 'jawe futat aipoa. ⁶ Pejejepyri je oramũ amũ sipo maran pẽneapyo jeje'eg are teje'eg amuteeu etee pejejeupe jeje'egamũ? Nepẽneapyoi futari amunipo 'ã ee. A'ere je pẽje'eg imũ etee futat tejeupe Jarejuwarete 'ga 'eawera mome'ui pẽ nupe pẽ mueapyoawamũ. 'Ga je'eg are pẽ mu'jau je 'ga kwaawukari pẽ nupe. A'eramũ je 'ga rerowiar ywyapiukaa pẽ nupe. A'ere amunipo 'ã jeje'eg amutee re nepẽneapyoi ee. A'eramũ amunipo 'ã je 'ga rerowiar ywyapiukare'ema pẽ nupe. ⁷ Sã'ã maraka apoara 'gã. Jumi'a py a'wyre'emamũ 'ã enupara 'gã ikwaawe'ema 'gã jemogya. Nan amunipo 'ã pẽẽ. ⁸ Jumi'a 'jawewara 'gã 'ã ipyau jefaruu 'gã momoranupawamũ ajuapisaw are. Ajuapisawa maraka renupa 'gã awau ajuapisaw ipe. A'ere ipy a'wyre'ema 'gã nipokawyi ipyau ajaupe. A'eramũ jefaruu 'gã ikwaape'ema. ⁹ Nan tee futat pẽje'ega renupara 'gã naeapyoi pẽje'eg amutee are. Ee amueapyoukare'em ire 'gã jumi'a py a'wyre'ema renupara 'gã 'jawe. Naeapyoi futari ee. ¹⁰ Kwaiwete aeje'ega. Naju'jaju'jawe rũi aeje'ega. Oje'ega apoara 'gã etee te eapyoramũ oje'eg are. ¹¹ 'Gã amũ je'eg are tejeapyoe'em ire aipo 'gã towajar amuteea futat 'gã jee. Je nanẽ towajar amutee 'jawe futat 'ga upe nũ. ¹² Nan tee pẽẽ pejejepyriwara 'gã nemikwaawe'ema etee iapo re. “Epãjẽ emut jee mama'e apoukaawamũ”, 'jau 'ã pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe ra'e jepi. A'eramũ ki pẽẽ “Epãjẽ emut jee ejerowiar ywyapiukaawamũ ejerowiaara 'gã nupe”, taetu 'jau ki pẽẽ 'ga upe.

¹³ Ije'eg amutee ma'eramũ ki pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. “Je mueapyoukar ape jeje'eg amutee are, ki Ku'jyp. A'eramũ je 'gã mueapyou ee”, 'jau ki pẽẽ 'ga upe. ¹⁴ Teje'eg amuteeramũ je nanẽ tejeapyoe'emamũ ee. Te'ag imũ etee futat je je'egi Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ je tejeapyoe'emamũ teje'eg are. ¹⁵ Maranuara sipo ajeje aapo? Naani. Aapo pãwẽ futat je. Te'ag imũ teje'ega 'ga upe. Tejea'aw imũ nanẽ

teje'ega 'ga upe nū. Te'ag imū futat nanē temaraka'aga 'ga upe. A'ere je tejea'aw imū nanē temaraka'aga 'ga upe jepi nū. ¹⁶ A'ere 'ā peje'ag imū etee Jarejuwarete 'ga muoryw ire pē pyriwara 'gā nokwaawi pēje'ega. A'eramū 'gā Jarejuwarete 'ga muorype'ema futat mama'e are pē pyri. Nokwaawi 'gā pēje'ega. ¹⁷ Esage agawewi nipo pēje'ega. A'ere 'gā naeapyoi ee. A'eramū 'gā aku'ie'emamū ee. ¹⁸ Je nanē futat jeje'eg amutee jepi. Pē apyraapa je teje'eg amuteeramū jepi. A'e are je Jarejuwarete 'ga muorywi. ¹⁹ A'ere je Jejui 'ga rerowiaaramū pē pype tekou je pēje'ega etee iapoi jepi. Ināinānī'ī etee agawewi je teje'ega pēnemianuwamū. A'etea 'ā pēneapyo ee jepi pejeje'ega je iaporamū jepi. Kwaiwete teje'eg amutee iapo re amunipo 'ā nia'wyri pē nupe ee pēneapyoe'ema.

²⁰ Sā'ā jane 'ga rerowiaarareteramū janerea'ara jarejuee. “Jeremiapoa sipo Jejui 'ga rerowiar ywyapiukat 'gā nupe? Naani te ra'u nū?” 'jau 'ā jane ojemotup ma'eramū jarejeupe mama'e apo enune. A'eramū ki pēē pejejemogyau ojemotup ma'eramū. Ojemotup ma'e rea'ar imū tāmējē ki pēnea'at mama'e are. Kunumīa 'ā ojee tee futat ea'at ajemogyau. A'eramū ki pēē kunumī 'jawe etee pejejea'are'emamū mama'e are. A'ere kasi mama'e tywera peapo ne. Kunumīakyrā 'jawe ki pejemogy. Sā'ā kunumīakyrā mama'e tywera apoe'ema. Nan iki pejemogy kunumīakyrā 'jawe mama'e tywera apowe'em. ²¹ Ymā we futat 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari oje'eg are rakue: “Nepeenuwi futari jeje'ega.

A'eramū je towajara 'gā murukaa pē nupe.

Nepekwaawi futari 'gā je'ega.

A'etea nepeenuwi futari jeje'ega”,

'jau Janeruwarete 'ga 'ā ikwasiarukaa ka'aran are rakue.

²² Jareje'eg amuteeramū jane Jarejuwarete 'ga pājēa te esaukari 'ga rerowiare'ema 'gā nupe. A'eramū futat 'gā oporesagamū ajemogyau wemikwaawe'ema wowase jane iapoa renuw ire. A'ere 'gā naeapyoi jane 'e are. A'eramū 'gā ojemu'jawe'em jane remimome'u are. Amumera 'gā amara'neramū ee. A'ere jane 'gā je'eg imū Jarejuwarete 'ga je'ega mome'ui 'gā nupe 'ga rerowiaara 'gā mu'jau ee. ²³ A'eramū pēē pejejea'aramū mama'e are. Amumē nipo tekotee 'gā 'ua osou pē jatykaaw ipe. Jejui 'ga rerowiaare'ema 'ga amū miamū nipo 'ua osou 'ga rerowiaaramū janejatykaaw ipe. A'eramū nipo 'ga wapyakau janeje'eg are. Janeje'eg amuteea renuw ire te nipo 'gā 'i: “Kuu. Ije'ēran ekoete ma'e 'gā te ra'e. Wapo ekoete te 'gā ajemogyau ra'e!” 'jau nipo 'gā janeje'ega renupa. ²⁴ A'ere nipo 'gā wemikwaaw imū etee Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u renuw ire Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā neapyoramū otywer are. A'eramū nipo 'gā 'jau ojeupe: “Jetywet je Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo 'gā ojeupe wemikwaawa oje'eg imū imome'u re. ²⁵ A'eramū nipo 'gā 'jau ojeupe: “Jetywet je tekou”, 'jau nipo 'gā ojeupe. A'eramū nipo 'gā amū “Jetywera emoit je wi je mogou ejemiayuwamū”, 'jau nipo 'gā Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū nipo 'gā 'jau pē nupe: “A'jea futat ra'e. Janeruwarete 'ga rekoi 'au pē pype ra'e”, 'jau nipo 'gā pē nupe.

Jejui 'ga rerowiaaramū janejatykaap

²⁶ A'ere je 'awamū pē mu'ei pējatykaaw are. Pēē mū ki pejemaraka'aga 'ga upe pejejuowase. Pēē mū ki pejejamu'jau 'ga je'eg are. Pēē mū ki pejejeupe Jarejuwarete 'ga 'eawera mome'wau pejejaupe. Pēē mū ki pejeje'eg amuteeramū. Pēē mū ki pejejamueapyoukaa 'ga 'eawer are. Nanuara pyu pēē pāwēūjē etee futat Jejui 'ga rerowiar ywyapiukaa pejejaupe. ²⁷ Pejeje'eg amutee re majepeinume pejeje'ega. Kasi a'e pe nepejamueapyoukari ee ne. Pāwēūjē etee kasi peje'eg ine. Maranamū nipo mukūi pejeje'eg amuteeramū, maranamū muapyt pejeje'eg amuteeramū. Oje'eg ppy ma'e 'ga je'ēmaw ire ki 'gā amū tomome'u 'ga remimome'ufera 'gā nupe, 'gā mueapyoukaa aipo 'ga 'eawer are. A'eramū nipo 'ga amū oje'eg amuteeramū nū. ²⁸ A'ere nipo ee oporomueapyo ma'e 'ga nitywi amū. A'eramū kasi aipo 'ga toje'eg ine. Jarejuwarete 'ga upe etee te aipo 'ga je'egi. Ojeupe etee nanē 'ga oje'ega nū.

²⁹ Mukūmukūi'ī 'gā etee ojeupe Jarejuwarete 'ga 'eawera mome'wau. A'eramū enu-para 'gā 'jau: “Janeruwarete 'ga futat te 'ga moje'egukat jane upe ra'e? Naani te ra'u nū? 'Ga 'mea 'eramū nipo NaJaneruwarete 'ga rūi 'ga moje'egukari”, 'jau nipo enupara 'gā. ³⁰ Pējatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga oje'ega pēē mū nupe, oje'ega renuparamū pēē mū nupe. A'eramū ki pē nowase oje'eg ma'e 'ga topik pejeje'ega anupa. ³¹ Pēē futat nipo pejamu'e Jarejuwarete 'ga je'eg are majepeinume pejeje'eg ire. A'eramū te nipo pejamu'e Jejui 'ga rerowiar ywyapiukaa pejejaupe. ³² Oje'eg ma'e 'gā oje'eg amue wemifutar imū etee futat. Oje'ega momigarūmū nanē wemifutar imū nū. ³³ Pāwēūjē etee peje'egamū sipo Janeruwarete 'ga ku'iramū pē nee? Naani. Majepeinume ajaupe omome'waramū te 'ga pē mu'ei. Janeruwarete 'ga nafutari oje'eg are pejamue ekoetea. Pēneko esagea te 'ga afutat.

Jejui 'ga rerowiaara 'gā mu'jau je 'gā mu'e pāwē aju'jawe etee futat. ³⁴ A'eramū ki kūjāmera 'gā topig etee Jejui 'ga rerowiaara 'gā jatykaramū, wapyakau etee pejemu'jara 'ga je'eg are. Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari ee rakue. “Kūjāmeramū ki pejemena 'gā je'ega peenuw etee”, 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue. ³⁵ Nepēneapyoi nipo mama'e are. A'eramū ki pejejemogyau etee enupa. A'eramū pēē pejeje'wyr ipe etee futat pejepronupa ee pejejaupe. Pejejatyka pype kasi kūjāmeramū pepronup pejejaupe ee ne, pejomojenosī ne.

³⁶ Pēē mū nipo je'eawera rerowiare'ema pejejemogyau. A'eramū je 'jau pē nupe: “Pē nupe ra'ne sipo Janeruwarete 'ga je'egi rakue? Pē nupe etee sipo 'ga je'egi?” Naani. Napē nupe ra'ne rūi 'ga je'egi rakue. Napē nupe etee rūi nanē 'ga je'egi nū. ³⁷ Pēē mū te nipo ajee a'jea futat Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u are pēneapyo katu rai'i. “Ga te 'ā je mopājē”, 'jau nipo pēē mū rai'i. A'eramū nipo aipo 'jara 'gā je'eawera kwaapa. “A'jea futat ra'e. Jarejuwarete 'ga 'eawera etee futat Paulo 'ga okwasiat ka'aran are ra'e”, 'jau nipo 'gā. ³⁸ A'ere nipo 'gā amū je'eawera nuerowiari futari. A'ere kasi pēē nanē perowiat aipo 'gā je'ega ne.

³⁹ A'eramū ki pēē 'jau: “Jarejuwarete 'ga je'ega mome'ua je afutat”, 'jau ki pēē pejejeupe. A'ere kasi pemosī 'gā je'eg amutee awi ne. “Au'je pejeje'eg amutee re”, 'jawe'em pēē pejejaupe. ⁴⁰ Pejejemogyau esage etee futat mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imū.

15

Amanū re Kristu 'ga ferawi nū

¹⁻² Pēē 'ā jerewirera 'jawe futat. Kūjāmeramū 'ā pēē jerenyra 'jawe futat. A'eramū je pē muea'aa Jejui 'ga mome'uawer are. Ymā te ako je Jejui 'ga mome'ui pē nupe ikue. “Jejui 'ga 'ā Janeruwarete 'ga ra'yraretea. A'etea 'ā Janeruwarete 'ga 'ga muri 'au ywy pe kunumīakyramū janee rakue. Ojemotuw ire 'ga 'ā 'gā mu'jau akou 'Uwarete 'ga ree rakue. A'ere 'ā 'ga ojejukaukaa ae a'wyre'ema 'gā nupe janetywer are rakue. Amanūmū 'ga 'ā janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi Jejui 'ga jane erowiarāmū”, 'jau ako je pē nupe ikue. A'eramū ako pēē aipo renuw ire Jejui 'ga rerowiaa ai'i. 'Ga rerowiarāmū Janeruwarete 'ga pē mogyi wa'yramū. 'Ga mome'u rerowiarāmū Janeruwarete 'ga pē katu'oka, pētywera moia pē nui. A'ere 'ga pēē 'ga rerowia 'meramū Janeruwarete 'ga nepē katu'ogi.

³ Je upe Janejararete 'ga 'eawera resagesageramū futat. Aipoa etee futat je amome'u pē nupe. Ymā we te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gā nupe Kristu 'ga ree rakue. 'Gā nemikwasiarer imū etee futat 'ā Kristu 'ga amanūmū janetywera mepyawamū rakue. ⁴ 'Ga manū re 'gā 'ga monou 'ga nuga ita kwara pype rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawi imuapyra 'ara rupi etee rakue nū. A'e are nanē 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari rakue nū. ⁵ Oferaw ire 'ā Kristu 'ga ojesaukaa Pedro 'ga upe ra'ne rakue. A'ere 'ā 'ga ojesaukaa pāwē wemimonofera 'gā nupe rakue.

⁶ A'ere 'ga jesaukari kwaiwete wewiri oo ma'efera 'gā nupe rakue. Kīētus 'gā 'ga resaka rakue. Kwaiwete 'gā nupe jēmī ojesaukaa rakue nū. 'Gā jatyka 'gā nuwamū 'ga jesaukari 'gā nupe rakue. Ajemogyau we futat 'ā 'ga feraw ire 'ga resakarera 'gā amū. Opapap futat 'ā amumera 'gā numiamū. A'ere kwaiwete je futat 'ga resakarera 'gā jemogyi. ⁷ A'ere 'ā 'ga jesaukari Tiago 'ga upe rakue nū. A'ere 'ā 'ga ojesaukaa wemimonofera 'gā nupe pāwēūjē etee rakue, 'gā jatyka 'gā nuwamū rakue nū.

⁸ A'ere je ywy pe 'ga rekoramū naesagi 'ga ikue. Naatai je tekou 'ga rupi ikue. Ywag ipe oo re te 'ga jesaukari jee ikue. Narowiari je 'ga 'gā pyri ikue. Anure te je 'ga rerowiari ikue. Sā'ā kunumīakya 'ara'ne'ema oy awi. Nan tee futat je narowiara'nei Jejui 'ga ikue. ⁹ Tea'wyre'emamū je tekou ikue, Jejui 'ga remimonofera 'gā a'wyre'ema apyraapa ikue. Jejui 'ga rerowiaara 'gā je erekou tyweaete tekou ikue. A'eramū je mojenosōmayau kwe pewara 'gā 'ea. “Paulo 'ga Jejui 'ga remimonofera 'ga” 'ea je mojenosōmayau etee. Na'ga porowyky apoara rūi je ako ikue. A'eramū aipo 'gā 'ea je mojenosōmayau etee je mogyau 'ga rerowiar ire ikue. ¹⁰ Naapoi je mama'e esagea tekou Jarejuwarete 'ga upe ikue. A'etea 'ga iporomutar esage je ree je rekoramū ra'e jepi. A'eramū 'ga jetywera moia je wi ikue, je mogou omome'waramū ikue. A'eramū je 'ā 'agamū tekou rēwējēmī 'ga mome'waramū pē nupe. Ajepeja 'gā 'ga remimono ppy 'gā apyraapa 'ā tekou 'ga mome'wau pē nupe. A'ere najetee rūi iapoi. Janeruwarete 'ga te 'ga mome'uukat je upe. ¹¹ A'ere je Jejui 'ga remimono ppy 'gā 'ga mome'u 'jawe etee futat 'ga mome'ui nū. Nasigaty rūi futat je 'gā nemimome'u awi imome'ui pē nupe. A'eramū ki pēē pejejea mŷina pāwē etee futat ore 'ga mome'u are. Naimome'wara 'gā nee rūi pēē pejejea mŷja. Jejui 'ga mome'u are te ki pejejea pemŷi ete. A'eramū pēē Jejui 'ga rerowiaa pejejemogyau.

Kristu 'ga ferawa 'jawe nipo 'ga rerowiaaramū jane ferawi nū

¹² Ymā te ako ore Kristu 'ga ferawa mome'ui pē nupe ikue. “Janeruwarete 'ga Kristu 'ga omoferap imogou nū”, 'jau ako ore pē nupe ikue. Ma'eramū sipo ajee neperowiari aipo ore'ea? Ma'eramū sipo ajee aipo pe'je amū: “Noferawi futari ae amanū re”, pe'je pejejemogyau. ¹³ Amanū ma'eferamū ae noferawu'jawi futari 'e re amunipo 'ā Kristu 'ga nanē noferawi rakue nū. ¹⁴ Kristu 'ga ferawe'em ire amusipo 'ā je ma'eramū imome'wau pē nupe? Kristu 'ga ferawe'em ire amusipo 'ā ma'ja perowiat? ¹⁵ A'jea futat amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire amunipo 'ā ore'meramū Jarejuwarete 'ga upe. “Janeruwarete 'ga Kristu 'ga moferaparera”, aru'e ekoete te ra'u ore pē nupe rakue nū. A'eramū amunipo 'ā ore oro'meramū Jarejuwarete 'ga upe aipo 'e re rakue. ¹⁶ Amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire amunipo 'ā Kristu 'ga noferawi futari rakue nū. ¹⁷ Kristu 'ga ferawe'em ire amunipo 'ā ore pē moryteei te 'ga ree. Oro'me amunipo 'ā ore erowiarukaa pē nupe rakue. A'eramū amunipo 'ā Janeruwarete 'ga pētywera moire'ema pē nui rakue. A'eramū amunipo 'ā pēē pejewau mama'eukwaawa rapyaw ipe pejemanū re. ¹⁸ Jejui 'ga rerowiaara 'gā amū amanūmū rakue. A'ere 'gā nanē amunipo 'ā nowyru'jawi a'jea futat amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire. ¹⁹ A'jea futat amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire amunipo 'ā jane jarejemogypyka futatee futat jarejemogyau Kristu 'ga ree. A'ere amunipo 'ā jane kokari jarejemogyau. A'eramū amunipo 'ā jane jare'arasigamū tekotee 'gā 'arasiga apyraapa.

²⁰ A'ere 'ā nanarūi futat. Kristu 'ga 'ā oferap futat rakue. A'eramū jane “Kristu 'ga rerowiaaramū nanē jareferapa jaremanū re nū” 'e rerowiaa futat. ²¹⁻²² Ymā a'e Atāu 'ga nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. A'eramū 'ā 'ga amanūmū rakue. A'eramū jane 'agamū jaremanūmū. 'Ga ree futat ajee 'ā jane nanē jane manūi nū. A'ere 'ā 'awamū Kristu 'ga ferawi amanū re rakue. A'eramū jane 'ga rerowiaaramū jane nanē jareferapa nū. ²³ Kristu 'ga futat jane upe oferaw ppy ma'efera. A'eramū nipo jane 'ga remiayuwamū nanē jareferapa 'ga ruramū nū.

24-28 A'ere 'ā 'ga nuri we. 'Ga rur ire te nipo Janeruwarete 'ga 'ga ree iporomutare'ema 'gā pājē pojekai 'gā nui. A'ere 'ā 'ga iapopawe'emawe 'ga futat 'ga reni 'wyrriaramū janee. Ymā te 'ga amū ka'arana kwasiari ee rakue: “Anure nipo Janeruwarete 'ga Kristu 'ga mŷi 'wyrriaramū 'gā nupe najuejue etee futat”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. Naojeupe rūi 'ga 'ga mŷina 'wyrriaramū. Tekotee 'gā nupe tee 'ga 'ga mŷina 'wyrriaramū. Kristu 'ga futat mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa momapa. Ae manūa nanē nipo 'ga imateepapa nū. A'eramū te nipo ae namanūu'jawi futari. Kristu 'ga futat nipo mama'eukwaawa 'wyrriara pājē pojekau jui. Emiayuwa pājē reewe futat nipo 'ga ipojekau jui. A'eramū futat nipo 'ga mama'e monoupap katu katu 'Uwarete 'ga po pe. 'Uwarete 'ga remifutar imū etee futat nipo 'ga iapou. A'eramū taetu nipo 'ga 'Uwarete 'ga mogou katu katu 'wyrriararetereramū jarejeupe. Ojeupe nanē 'ga 'uwa 'ga mogou 'wyrriararetereramū. A'eramū taetu nipo 'ga ruwa 'ga 'ūina mama'e jararetereramū.

29 Noferawi amanū ma'efera 'gā 'e re amunipo 'ā ma'eramū 'gā amū ojepymīaukaa ekoete 'y pe amanū ma'efera 'gā nee, 'gā ferawa resaukaa? Amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire amunipo 'ā 'gā nojepymīukari tee 'y pe 'ga amū upe rakue. 30-31 Amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire amusipo 'ā ore ma'ja mome'wau arakou au'jeteramū oro-jejukaukaa ja'wyja'wyukat ee 'gā nupe. A'ere 'ā a'jea futat te Kristu 'ga ferawi rakue. A'eramū je tejekōēājamū pē nee. A'eramū je tejemome'wau pē nupe. Jejui Kristu 'ga ree, Jarejararete 'ga ree ako jane jemujari ikue. A'eramū je tejemome'wau pē nupe. Jejui Kristu 'ga upe je porowykyi tekou. A'eramū 'gā afuweramū je ree. Amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire amunipo 'ā je naporowykyi futari Kristu 'ga upe. A'eramū amunipo 'ā 'gā afuwere'emamū je ree. 32 Efesu pe je rekoi. Iraikoāi futat 'auwara 'gā je rerekoi. Sā'ā 'miara ae 'u ja'wyja'wya. Nan futat 'auwara 'gā je ka'migi ja'wyja'wy je rerekou. Jejui Kristu 'ga je imome'u are 'gā je ka'mika ja'wyja'wy je rerekou. Amanū ma'efera 'ga ferawe'em ire amusipo 'ā je 'gā mamara'neukar ekoetei tejee? Naani. Namamara'neukar ekoetei amunipo 'ā je 'gā tejee. 'Gā 'jawe etee futat amunipo 'ā je iapou. “Pe'je ki sajemi'wat, kawīajaiwa rykua nanē nū. Ai'iwe nipo jane manūi 'ja. Jaremanūme'ēwe sajemi'wa'wa'ri 'jau 'wei”, 'jau ekoete amunipo 'ā je 'gā 'jawe etee tekou.

33 A'ere je na'gā 'jawe rūi je rekoi. Pejemoryteeukat kasi 'gā nupe ne. Ia'wyre'ema 'gā pyri pejeko re pēē nanē pejemu'jag ia'wyre'emamū nū. 34 Au'je mama'e tywera pēē iapo re. “Jarejuwarete 'ga remiayuwaretereramū jane jemogyi”, pe'je nipo nanuaramū numiamū. A'ere nipo pēē mū nepejemogypygyi futari 'ga ree. Aipo a'e je pē mo-jenosīukaawamū.

Oferap ma'e

35 Pēē mū nipo 'jau jee: “Maran sipo ajee Janeruwarete 'ga amanū ma'efera 'gā moferawi? Maran sipo ajee oferap ma'e 'gā netea?” 'jau nipo pēē. 36 Aipo 'jaramū pēē nepekwaawi futari. Sā'ā ae y'wa'ŷja tyma. Y'wa'ŷja 'ā oto'omaw etee. A'eramū 'ā iywyter ipewara etee 'ua opoa jui y'wa 'ywa mū. 37 A'ŷja etee 'ā pēē ityma. Nay'wa 'ywa rūi 'ā petym. Otyim ire etee 'ā y'wa'ŷja opopoa, waranupa 'ā. Opopot ma'ea 'ā naa'ŷja 'jawe rūi. Nan tee futat oferap ma'e 'gā netea. Naamanū ma'efera 'jawe rūi 'gā netea. 38 Wemifutar imū etee futat 'ā Janeruwarete 'ga y'wa'ŷi apoi rakue. Juowuu a'ŷja naamyneju a'ŷja 'jawe rūi. Opopor ire i'ywa naju'jawe rūi ajemogyau nū.

39 Nan tee futat naju'jawe rūi eko ma'eramū aero'oa. Namiaro'o 'jawe rūi janero'oa. Nawyra'i o'o 'jawe rūi nanē janero'oa nū. Napira 'jawe rūi nanē janero'oa nū. 40 Ywag ipewara naywypewara 'jawe rūi. Ywy pewara esage futat. A'ere naywag ipewara resage 'jawe rūi. 41 Kwara 'ā enyfuakat futat. Jay nanē 'ā eny futat numiamū. A'ere nakwara reny 'jawe rūi jay renya. Najaytata reny 'jawe rūi nanē 'ā nū. Naju'jaju'jawe rūi 'ā eny ma'e renya.

⁴² Nan tee futat janerete yaua na'auwarera 'jawe rūi. 'Awamū jarejero'wau jaremanūmū. A'ere nipo anure jane ferawi jarejero'wuu'jape'ema jaremanūu'jape'ema futat nanē nū. ⁴³ Otymamū 'ā ae amanū ma'eramū afuakare'emamū. Aereumera 'ā nifuakari. Otyweruuramū nanē 'ā ae nū. A'ere nipo anure oferapa 'ga fuakaramū, okaturamamū nanē nipo 'gā nū. ⁴⁴ 'Awamū 'ā ae ywy pe futat ojoyimi. A'ere anure ae ferawi ywag ipe awawamū te. Ywy pewara 'gā netea naywag ipewara 'gā nete 'jawe rūi. ⁴⁵ Ymā 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gā nupe ee rakue: “Kūima'e ypy 'ga, Atāu 'ga, Janeruwarete 'ga iapou rakue, eko ma'eramū rakue”, 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue. A'ere ajepeja kūima'e 'ga, Jejuī Kristu 'ga te jane upe okoeteete ma'ea. A'eramū 'ga te jane mogyau ete Jarejuwarete 'ga ra'yramū. A'eramū nipo 'ga futat jane mū'jāu tywy awi. ⁴⁶ Janeypy 'ga te aje 'ā naywag awi rūi 'ut rakue. 'Yja apopyrera 'ga te 'ā poromū rakue. A'ere 'ā Jejuī Kristu 'ga ywag awi 'ut ma'efera te. Anure te 'ā 'ga ruri rakue. ⁴⁷ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'yja apoi janeypyramū rakue. Aipo 'ga rera 'ā Atāua rakue. A'ere 'ā Jejuī Kristu 'ga ruri ywag awi te rakue. ⁴⁸ Ywy pewaramū aje 'ā janeretea 'yja apopyrera 'ga retea 'jawe etee futat. A'ere nipo jane anure ywag ipe oo ma'eramū janerete jemu'jagi ywag awi 'ut ma'efera 'ga rete 'jawewaramū. ⁴⁹ 'Awamū jane jemogyi 'yi apopyrera 'ga 'jawe. Anure te nipo jane jemogyi ywag awi 'ut ma'efera 'ga 'jawe.

⁵⁰ 'Yi apopyrera janeretea nooi futari ywag ipe. Janero'o, janery. Mīmera nooi ywag ipe. 'Yi apopyreramū jane jaremanūmū futat. A'eramū 'yi apopyrera awawe'em ywag ipe.

⁵¹⁻⁵² A'eramū je 'awamū pēnemikwaawe'ema mū ree pē mueapyoukaa. Jejuī 'ga ruramū nipo jane 'ga rerowiaaramū jarejemogyau je futat amū. Najuejue etee futat nipo jarejemu'jaga 'ga 'jawe. Amanū ma'efera 'gā, eko ma'e 'gā. Mīmeramū nipo jane jarejesowo'gōka 'ga 'jawe futat.

'Ga ruramū nipo ywagipewara 'ga amū jumi'aranūū pyau. Ipyrauwe nipo jane jarejesowo'gōka kamēsiete Jejuī 'ga 'jawe futat. Jumi'aranūū pyrauwe nipo amanū ma'efera 'gā nanē ū'jāu tywy awi nū. A'eramū futat nipo 'gā ojesowo'gōka imanūu'jawe'emamū ajemogyau. Eko ma'efera 'gā nanē nipo ojesowo'gōka imanūe'emamū.

⁵³⁻⁵⁴ Janerete yaua nipo 'ga a'eramū futat imua janee. A'ea namanūi janee. A'eramū futat nipo ae manūa ateepawamū. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari aipo are 'gā amū nupe ee rakue:

“Anure nipo Janeruwarete 'ga reni 'wyririamū jane upe.

A'eramū futat nipo ae amanūu'jape'ema.

'Ga te 'ā ae manūa omateepap.

A'eramū ki jane 'ga je'ega etee futat enupa”,

'jau 'gā 'ā ikwasiarukaa rakue. A'eramū nipo anure Janeruwarete 'ga amanū ma'erama 'gā mu'jaga 'gā sowo'gōka imanūe'emamū etee futat nū. Ymāwarera 'gā nemikwasiarer imū etee futat nipo 'ga aipo apou. ⁵⁵ Sā'ā jawa'jyra ae kutuga. A'eramū 'ā ae akutukarera jawa'jyra jukau. A'eramū 'ā aipo jawa'jyra ae kutugu'jape'ema. Nan tee futat Janeruwarete 'ga ae manū mateepawi ae wi. 'Ga imateepaw ire ae amanūme'em. A'eramū jane aipo rapesakaramū jarekyjawe'em jaremanū awi. Nitywi futari nipo ae jero'wua poromū. Ae manūa nanē nipo otywe'emamū nū. ⁵⁶ 'Awamū jane manūi futari janeypy 'ga 'ā jaremete'aawer are. Atāu 'ga 'ā nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. A'eramū 'ga a'eramū amanūmū rakue. 'Ga ree 'ā jane nanē 'ga je'ega renupe'ema rakue nū. A'eramū jane nanē jaremanūmū nū. ⁵⁷ A'ere Janejararete 'ga, Jejuī Kristu 'ga jane moferawi nū, werowiriamū nū. A'eramū futat nipo jane jaremanūu'jape'ema. A'eramū ki jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee.

⁵⁸ A'eramū ki pēē Jejuī 'ga rerowiar ywyapiau pejejemogyau. Jarejararete 'ga upe etee pejeporowykyau pejejemogyau. Jarejuwarete 'ga upe jane porowykyramū janeremi-apoa esageramū 'ga upe. A'eramū ki pēē pejeporowykyau 'ga upe au'jeteramū futat, 'ga remifutara apou 'ga upe.

16

Judeja ywy pewara 'gā nupe ka'aranūū monoa

¹ 'Awamū je pē mu'ei Judeja ywy pewara 'gā nupe ka'aranūū pēē imono are. Jerusareg ipe kwaiwete ikaraemāe'ema 'gā jemogyi. A'eramū ki jane ka'aranūū monou 'gā nupe. Garasi ywy pewara 'gā, Jejuī 'ga rerowiaara 'gā je amu'e aipo are ai'i. A'eramū je 'awamū pēē nanē pē mu'jau ee nū. ² Morowykye'ema rupi pejejatykaaw ipe pēē ka'aranūū pe rerawau yrū pype 'gā nupe. Pēē mū nipo pejeporowykyau peje'wyriara 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā pē mepyyu. A'eramū ki pēē kwaiweteu'i ka'aranūū pe monou'i yrū pype 'gā nupe. Pēē mū nipo ināinānī'i etee pēporowyky repya. A'eramū pēē ināinānī'i etee futat ape monou yrū pype 'gā nupe. Aipoa pēē tejenunewe iapo re nipo je ka'aranūū renūine'ema tekou pē nupe. ³ A'eramū nipo je pēnemimono'ogera etee futat tewau ipyyka imonou Jerusareg ipewara 'gā nupe. A'eramū ki pēē 'gā amū nesaka Jerusareg ipe erawaramū. Pēnemimū'ēmera 'gā kwaaw ire je ka'arana kwasiaa imonou 'gā nee. “Kweramū Korītu pewara 'gā nemimonofera 'gā. Ka'aranūūa 'gā werooukat pē nupe, pē poawamū”, ta'e inuga 'gā nupe ka'aran are ikwasiaa 'jau. A'eramū 'gā jeremikwasiarera rerawau pēnemimono'ogera ka'aranūū reewe Jerusareg ipewara 'gā nupe, Jejuī 'ga rerowiaara 'gā nupe 'jau. ⁴ Maranamū nipo je esageramū je nanē tewawe'em nū. Maranamū nipo je oi futari. Je oramū nipo pēnemimū'ēmera 'gā awau je rupi.

Paulo 'ga remiapo

⁵ Masetoni ywy pe ra'ne je oi. A'e awi futat nipo tewau pē pyri. ⁶ Peu nipo je tepytau pē pyri amana po'oga poromukuran. Pejejewi je oramū ki mama'ea pemut jee jeremirerooramū. Ma'ape katu nipo je oi aipo awi. Nakwaawi we je tewawa. ⁷ Najeoweri je kamēsiete pē pyri. Pē pyri tekofukuu'ia te je afutat, Jarejararete 'ga ifutar ire.

⁸ 'Awamū je rekoi Efesu pe. Nooa'nei we je 'aw awi. Pētekosti 'jawa 'ara kwaw ire te nipo je oi, jarejatykaawa 'ara kwapaw ire te nipo je oi 'aw awi. ⁹ Jejuī 'ga je amome'u 'auwara 'gā nupe. A'eramū 'gā kwaiwete 'ga rerowiaa. Amumera 'gā te ajee nafutari 'ga mome'ua. Nuerowiari nanē 'gā 'ga nū, je 'ga mome'uramū.

¹⁰ Janejararete 'ga upe Timoteo 'ga porowykyi je 'jawe etee futat. A'eramū ki pēē pejejejukau esage 'ga ree, pejejepyri 'ga oramū. ¹¹ Peago'o kasi 'ga ne. Mama'ea etee ki pēē imonou 'ga upe 'ga remirerooramū. Pejepota'waramū etee 'ga ree. Pē pyri oo re nipo 'ga ruri 'au je pyri nū. Janerewirera 'jawewara 'gā amū nupi nipo 'ga 'ua. A'eramū je 'gā napesaka nipo te'ŷina.

¹² 'Awamū je Aporu 'ga mome'ui pē nupe. “Ekwap Korītu pewara 'gā nesaka. Jarejewirera 'jawewara 'gā nupi ekwapa”, a'e je Aporu 'ga upe ai'i. A'ere 'ga nioweri 'gā nupi. Meewei tee te nipo 'ga oi pē nesaka.

¹³ Perowiar ywyapi ki Jejuī 'ga. Pkyje kasi 'ga rerowiare'ema 'gā nui ne. Jejuī 'ga ki pemome'u 'gā nupe. ¹⁴ Pejepota'wa esageramū pejejee pejeporowykyau esage nanē Jejuī 'ga upe nū.

¹⁵ Estefana 'ga ako opytuna 'gā netee Jejuī 'ga rerowiar ypyramū Akaja ywy pe ikue. Jejuī 'ga rerowia ypy we ako 'gā oporowykyau 'ga upe ikue, ajamu'jau 'ga ree ikue. ¹⁶ A'eramū ki pēē 'gā je'ega renupa. Pejejeupe 'ga 'eawer imū etee futat pēē mama'e apou. Kwe pe nipo Jejuī 'ga ree moromu'jara 'gā amū akou 'gā nee nanē pejeapyakau nū. 'Gā pyri oporowyky ma'e 'gā nanē poromū nū.

¹⁷ Estefana 'ga, Fortunatu 'ga, Akaiku 'ga. Mīmera 'gā jemuekōēāina je pyri 'gā nura. Muku te 'ā peko je wi. A'eramū 'ā pēē je poare'ema. A'ere 'ā 'gā nuri je poaa rai'i. ¹⁸ Je muekōēāina 'ā 'gā 'ua rai'i. Pēē nanē nipo 'gā pē muekōēāina pē mogyau. A'eramū ki jane 'jau 'gā nupe: “Ore muekōēāi ako pejepe ai'i. A'eramū pēē esage ma'eramū oree”, 'jau ki jane 'gā nupe 'gā muorypa ee.

Oje'ega 'ga imonou 'gā nupe 'gā futaa

¹⁹ Asia ywy pe je rekoi. 'Auwara 'gā Jejui 'ga rerowiaara 'gā oje'ega monou pē nupe pē futaa. Akira 'ga wemireko ēē retee, Prisira ēē retee oje'ega mono pē nupe pē futaa. 'Gā nog ipe Jejui 'ga rerowiaara 'gā ajatykau ojemu'jau Jejui 'ga ree. 'Gā nog ipe ajatyka ma'e 'gā nanē oje'ega monou pē nupe nū. ²⁰ Najuejue etee futat janerewirera 'gā oje'ega monou pē nupe pē futaa.

Jejui 'ga rerowiaaramū ki pejoman, pejejafutaa.

²¹ 'Awamū je rete futat ka'arana kwasiari inuga pē nupe: “Teje'ega amono pē nupe pē futaa”, Pauloramū je ikwasiari pē nupe.

²² Jarejuwarete 'ga Janejararete 'ga ree iporomutare'ema 'gā nereko tywera je afutat. “Ere ejua kamēsīete, ki Jejui”, 'jau je Jarejararete 'ga upe.

²³ 'Ga rerowiaaramū je pē futari. Jarejararete 'ga resage pē nerekoa nanē je afutat nū.

²⁴ Jeporomutar esage je pē nee. Jejui Kristu 'ga perowiat je 'jawe. A'eramū je tepota'wa esageramū pē nee.

Kweramū etee jeje'ega pē nupe.

2 Korītu

Korītu pewara 'gã amũ nuerowiari Paulo 'ga. Nafutari 'gã 'ga remikwasiarera. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaru'japa imonou Korītu pewara 'gã nupe, 'gã mueapyou oporowyky are. NaPaulo 'ga etee rũi ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

¹ Je Pauloramũ ka'arana akwasiat imonou pẽ nupe. Timoteo 'ga ako je pyri. Je 'ã Jejui Kristu 'ga remimonoferamũ. Ymã te ako Jejui 'ga je monoi kwe pewara 'gã nupe omome'waramũ ikue. “Kwe pe ekwap je mome'wau ekou 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee futat 'ga je monou kwe pewaramũ pẽ mu'jaukaa ojee ikue. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou Korītu pewaramũ pẽ nupe, Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pẽ nupe. Akaja ywy pe okwasi'o ma'eramũ pẽ nupe nanẽ je ikwasiaa imonou nũ. Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pẽ nupe je imonoi.

² Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga nanẽ 'ã Janejararetea futat nũ. 'Gã nesagea pẽ nerekoa je afutat. 'Gã pẽ mopy'ata'waa nanẽ je ifutaa nũ.

Jarejuwarete 'ga simuoryp

³ Janeruwarete 'ga futat 'ã Janejararete 'ga Ruwaretea, Jejui Kristu 'ga Ruwaretea. Ipota'wa 'ã 'ga jane ree jepi. Janeruwarete 'ga 'ã jane poat mama'e apo are kwaiwete. A'eramũ ki jane 'ga muorypa ee. ⁴ Ore upe mama'e tywera jeaporamũ, Janeruwarete 'ga ore mojemogypyka jui ojee ai'i. A'eramũ ore nanẽ pẽ poaa 'ga oropoaawera 'jawerimũ etee futat. ⁵ Ymã 'ã ia'wyre'ema 'gã Kristu 'ga rereko tyweretei rakue. Nan tee futat ajee 'gã 'ã ore rereko tyweri, Kristu 'ga rerowiaaramũ ore jemogyramũ. A'ere 'ga 'gã ore rereko tyweramũ Kristu 'ga reko ore pyri ore mouagukaa ore rereko tywera upe. ⁶ 'Gã orojereko tywer ire miamũ ore pẽ poari Jejui 'ga rerowiar ywyapiukaa pẽ nupe. Kristu 'ga wejue ore poat ore mouagukaa orojereko tywera upe. A'eramũ ore nanẽ pẽ poararũmũ pẽ mouagukaa nanẽ jupe nũ. ⁷ Orojemogypyka arajemogyau Jarejuwarete 'ga pẽ poar are. 'Ga rerowiare'ema 'gã nipo pẽ nerekou tyweaete ore rereko tyweawera 'jawerimũ etee futat. A'eramũ nipo “Janeruwarete 'ga pẽ poaa ore poaawera 'jawerimũ etee futat” 'ea jane 'ã sikwaap.

⁸ Pẽẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pẽẽ 'ã jerenyra 'jawe. A'eramũ je 'awamũ tejereko tywera mome'wau pẽ nupe. Asia ywy pe je rekoramũ 'gã je rereko tyweretei kwaiwete. ⁹ Janeruwarete 'ga je jukaukaa werewi 'gã nupe. A'eramũ je tejemuãema tejee. “Je juka sipo 'gã pa”, 'jau je tejeupe etee futat ai'i. A'eramũ je tepoia tejee tejemogypyg awi. A'eramũ je tejemogypyka Jarejuwarete 'ga ree etee futat 'awamũ. Ae moferapara 'ga ree etee futat je tejemogypyka tekou 'awamũ. ¹⁰ Ma'eramũ 'ga 'ã je a'gui 'gã nui je jukaukare'ema 'gã nupe. Anure nanẽ nipo 'ga je a'gui 'gã nui nũ. Ajemogypyk je 'ga ree. “Janeruwarete 'ga nojejukaukari 'gã nupe. 'Ga te nã'ã nojejukaukari 'gã nupe re'ã”, 'jau je tejeupe jepi. ¹¹ A'eramũ ki pẽẽ pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe je ree. “Epoar iki Paulo 'ga, ki Ku'jyp. Ea'gu ki 'ga 'ga ree ifuwet ma'e 'gã nui”, 'jau ki pẽẽ 'ga upe je ree. A'eramũ 'ga je jukaukare'ema 'gã nupe, ojeupe pejeje'ega pẽẽ imonou'jau'jaw ire. A'eramũ nipo 'gã kwaiwete Jarejuwarete 'ga muorypa je jukae'em are.

Paulo 'ga wea'aramũ kwe pe te nũ

¹² Janeruwarete 'ga 'ã je poat akou jepi. A'eramũ 'ga je mogo esageukaa wowase jepi. Pẽ neape taetu je 'ã tekou esage jepi. A'eramũ je tejerowiaa pẽ pype teko esage are. Naje'mei je pẽ nupe. Pẽ pype tekou tejemuawapia tekou jepi. Aipoa Janeruwarete 'ga ifutaa. Najemogypygi futari je te'akwaaw ekoete are. Janeruwarete 'ga wejue opota'waramũ je ree. Opãjẽ 'ga imua jee. A'eramũ taetu je tekou esage pẽ pype.

¹³ Namama'eay are rūi je ka'arana kwasiari pē nupe. Mama'e aye'em are etee te je ikwasiari imonou pē nupe. A'eramū pēē imogytau pejejeapyoramū ee. Ee pēneapyoa je afutat. ¹⁴ Awamū nipo nepēneapyopawi ee pejejemogyau. A'eramū ki pēē pejejea'aramū ee. A'eramū nipo pēē pejejeapyokaturamū ee. A'eramū nipo pēē Jarejararete 'ga ruaw ipe pejeku'iramū je ree. Jejui 'ga ruaw ipe pejeku'iramū je ree pejejee jeku'i 'jawerimū etee futat.

¹⁵⁻¹⁶ Ee pēneapyo are je jemogypygyi tekou ikue. A'eramū je 'jau tejeupe: “Too Korītu pewara 'gā nesaka 'jau nū kwy”, 'jau je tejeupe ikue numiamū. “Masetoni ywy pe tewau tapytaaip Korītu pewara 'gā pyri 'jau”, a'e je numiamū. “A'eramū tewau kwe pe 'gā nui. A'ere je tejewya tepytaaiwu'japa 'gā pyri 'jau nū kwy”, 'jau je tejeupe ikue numiamū. “A'eramū nipo je 'gā maku'iu'jawi tejee re'ā”, 'jau je tejeupe numiamū. Je jewyramū amunipo 'ā pēē mama'e mua jee Judeja ywy pe jeremirerooramū. A'ere je nooi. ¹⁷ Jerea'at amutee te je nū. A'eramū nipo pēē mū 'jau jee: “I'me te Paulo 'ga oree 'we”, 'jau nipo pēē mū jee. A'ere je naje'mei futari pē nupe. Maran gatu gatu etee mama'ea jee. ¹⁸ Janeruwarete 'ga 'ā ni'mei futari. U'eawer imū etee futat 'ā 'ga mama'e apoi. A'eramū je nanē te'me'emamū pē nupe nū. Namoryteei je pēē te'eawer are. ¹⁹ Jejui Kristu 'ga ako je amome'u pē nupe ai'i. Timoteo 'ga, Silasi 'ga. Mīmera 'gā netee ako je Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga mome'wau pē nupe ai'i. Mama'e a'jea etee 'ā Jejui Kristu 'ga omome'u rakue. 'Ga futat ako Jarejuwarete 'ga imome'waukaa oree ikue. A'eramū ore nanē mama'e a'jea etee imome'wau pē nupe. ²⁰ U'eawer imū etee futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi Jejui Kristu 'ga upe. U'eawer imū etee futat Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga muri janee. A'eramū jane 'ga je'ega rerowiaa. “A'jea futat 'ga remiapoā”, 'jau jane 'ga upe. A'eramū jane 'ga muorypa Jejui Kristu 'ga ree. ²¹ Janeruwarete 'ga futat 'ā Jejui Kristu 'ga rerowiarukaa oree. Pē nupe nanē 'ga futat 'ga rerowiarukaa rakue. 'Ga futat 'ā jane mujat Jejui Kristu 'ga ree. 'Ga futat 'ā jane mogyau wemiayuwamū. ²² Sā'ā jane jarejera kwasiara jarekaraemā are. A'eramū 'ā tekotee 'gā janekaraemā kwaapa. Nan tee futat Janeruwarete 'ga U'agesage muri wemiayuwamū janee. A'eramū jane jarejemogypygyka 'ga 'eawer are: “Te'agesagea je amono pē nupe ra'ne. A'eramū je anure mama'e monou pē nupe kwaiwete” 'eawer are jane jarejemogypygyka jarejemogyau.

²³ Janeruwarete 'ga je kwaap. “Naje'mei je”, a'e je 'ā 'ga remianuwamū. Najeje'eg wyrafeniweri wejue je pē nupe. A'eramū je tewawe'em pē pyri ai'i. ²⁴ “Je te 'ā pē'wyrara. A'eramū ki pēē mama'e apou je'eawer imū”, 'jawe'em je 'ā pē nupe. Pekwaap futat 'ā Jejui Kristu 'ga. A'eramū je 'jawe'em pē nupe: “Jejui 'ga ki perowiat”, 'jawe'em je 'ā pē nupe. A'ere je pēnorywa tee ifutari. A'eramū je mama'e apou pē nupe pē muorypawamū.

2

¹ Pēnorywa je afutat. Ma'eramū 'ā je nooi pē pyri. “Kasi je 'gā pyri tewau teje'ega moy-wyrafeni 'gā nupe ne kwy”, 'jau je tejeupe. “A'eramū amusipo 'ā je 'gā mu'arasigu'japa etee”, 'jau je tejeupe. A'eramū je a'eramū tewawe'em pē pyri. A'eramū je ka'arana etee ikwasiaa imonou pē nupe. ² Pē mu'arasig ire sipo awyja je maku'iu? Naani. Pejemu'arasig ire naje maku'i pejepe. ³ A'eramū je a'eramū 'jau tejeupe ai'i: “Nooi pa je 'gā pyri kwy”, 'jau je ai'i. “Kasi a'e pe je 'gā mu'arasigi etee tewau ne kwy”, 'jau je tejeupe ai'i. “A'eramū je nanē te'arasigamū 'gā neewe ne kwy”, 'jau je tejeupe ai'i. Pē'arasig ire nitywi je maku'iaara 'ga amū. Ma'eramū 'ā je ka'arana etee ikwasiari imonou pē nupe ikue, pē mosōu mama'e tywera apo awi ikue. “Pepoit mama'e tywera apo awi”, 'jau je ka'aran are imonou pē nupe. Jeremikwasiarera resag ire mama'e tywera apo awi pejepoira je maku'i. A'eramū pēē nanē pejeku'iramū pejejemogyau je 'jawe futat. ⁴ Pē nupe ka'arana kwasiaa je tejaa'wau pē nee ai'i. Najeporomu'arasigiweri je pē nee ai'i.

A'eramũ je tejaa'wau pẽ nee ai'i. "Ojee jeporomutara 'gã ikwaawa je afutat", 'jau je tejeupe etee futat ai'i. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe ai'i.

Jaretywer awi janepoiriweramũ 'ga imoia jane wi

⁵ Mama'e tywera apoara 'ga, 'uwa 'ga remireko ãẽ rerekwara 'ga, je mu'arasig etee ojee ai'i. Pẽẽ mũ taetu nipo 'ga pẽ mu'arasiga pẽ mogyau rai'i. ⁶ A'eramũ nipo pẽẽ 'ga rerekou tywea ee rai'i. A'eramũ je 'awamũ 'jau pẽ nupe: Au'je ki 'ga rereko tywer ire. ⁷ 'Awamũ ki pẽneatee futat 'ga remiapofer awi. Pemur iki 'ga pejejepype nũ. Kasi a'e pe 'ga poireteetei Jejui 'ga rerowiar awi ne, 'jau je pẽ nupe. ⁸ A'eramũ je 'jau pẽ nupe: 'Ga ree pejeporomutara ki peesaukat 'ga upe. Pereko esage etee ki 'ga, 'jau je pẽ nupe.

⁹ Pẽ nupe ka'arana kwasiaa je 'jau tejeupe etee futat ai'i: "Wenup sipo 'gã jeje'ega? Wapo sipo 'ga mama'ea ojeupe je'eawer imũ?" 'jau je tejeupe ai'i. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe ai'i. A'ere ako peenup tãmẽjẽ jeje'ega ai'i. A'eramũ a'ea je muorypa.

¹⁰ 'Ga remiapofer awi pẽneateeramũ je nanẽ jereateeramũ jui nũ. Pẽ 'jawe etee futat tejeateeramũ 'ga remiapofer awi. Kristu 'ga remianuwamũ je 'i: 'Ga remiapofer awi jereateeramũ tekou, 'jau je 'ga remianuwamũ. ¹¹ 'Ga remiapofer awi jarejeatee'emamũ nipo mama'eukwaawa 'wyrriara jane mote'ari ee. "Janete'ara mama'eukwaawa 'wyrriara afutat" 'ea jane 'ã sikwaap. A'eramũ jane jarejeateeramũ aipo 'ga remiapofer awi. Kasi a'e pe mama'eukwaawa 'wyrriara jane mote'areteetei ee ne.

Kristu 'ga retee jane mama'eukwaawa 'wyrriara retygi

¹² Troate pe je oi peuwara 'gã nupe Jejui 'ga ree morogyta esage mome'wawamũ ai'i. Jejui 'ga mome'wawamũ je oi ai'i. Ojepyri je waẽmamũ 'gã aku'iramũ je ree ai'i. "Taruenup eneje'ega 'jau", 'jau 'gã jee ai'i. Janejararete 'ga te 'gã moporenuwiwerukaa jeje'eg are ai'i. A'eramũ 'gã oporenuwiweramũ ee. ¹³ A'ere je jemuaẽmi jarejewirera 'jawewara 'ga ree, Tito 'ga ree. "Peu futat je oi ene rekoa", e'i 'ga jee ikue. A'ere 'ga nuri we owaẽma peu. A'eramũ je a'eramũ tewau pe awi ai'i nũ. Tewau Masetoni ywy pe Tito 'ga rekaa ai'i.

¹⁴ A'eramũ je Jarejuwarete 'ga muorypa 'ga remiapofer are. Janeruwarete 'ga te 'ã jane poaa mama'eukwaawa 'wyrriara retyg are. Kristu 'ga 'ã mama'eukwaawa 'wyrriara retyka rakue. A'eramũ jane Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramũ etyka 'ga retee futat. Sã'ã jany kasiga reafena kwasi'oa jany kasiga ojee imono re. A'eramũ 'ã jane pyriwara 'gã jany kasiga reafena renupa. Nan tee futat jane Jejui 'ga mome'ui jarejepyriwara 'gã nupe, 'ga rera muãina 'gã nupe. ¹⁵ Sã'ã judeu 'gã mama'e kasiga rapya Jarejuwarete 'ga muorypawamũ rakue. Nan tee futat jane 'ga muorywi Jejui 'ga mome'uramũ. Janeje'ega renupara 'gã amũ nipo Jejui 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã katu'oka 'gã mogyau wemiayuwamũ. A'ere nipo janeje'ega renupara 'gã amũ nuerowiari futari Jejui 'ga. A'eramũ nipo 'gã awau ajemogyau mama'eukwaawa 'wyrriara rape rupi. ¹⁶ Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã nupe Jejui 'ga mome'ua mama'e pysoga 'jawe. Niparuerowiariwari 'gã Jejui 'ga ree. Sã'ã mama'e pysoga pyri ae oe'ema. Nan tee 'ga rerowiare'ema 'gã nupe 'ga mome'ua nia'wyrri. A'eramũ 'gã amanũ re awau muku 'ga wi. Mama'eukwaawa rapyaw ipe te 'gã oi. A'ere Jejui 'ga rerowiaaramũ jane upe 'ga mome'ua jany kasiga 'jawe. Jareparuerowiariweramũ jarejemogyau 'ga ree. A'eramũ Janeruwarete 'ga jane katu'oka jane mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ 'ga jane manũ re jane mogyau ojepyri nakwaparimũ ete rũi futat. Awỹja sipo ajee Jejui 'ga mome'uarũ kwe pewara 'gã nupe? ¹⁷ Ore futat 'ã 'ga oromome'uarũ 'gã nupe. A'ere 'ã amumera 'gã Jejui 'ga mome'ui ka'aranũ are etee ajemogyau. "Jejui 'ga pa je amome'u 'gã nupe kwy. A'eramũ 'gã je mepyau 'jau kwy", 'jau imome'wara 'gã ajemogyau ojeupe. A'ere ore nanarũi. Janeruwarete 'ga 'ã ore monoukat Jejui 'ga mome'wawamũ. A'eramũ 'ã ore

Kristu 'ga remiayuwamū 'ga mome'wau a'jea futat kwe pewara 'gā nupe. Janeruwarete 'ga remianuwamū futat ore 'ga mome'ui.

3

Janeruwarete 'ga je'eg yau

¹ Pē nupe aipo imome'wau sipo ore jerowiaraiwi etee orojee? Naani. Nore kwaawi sipo pejepe? Ore kwaap futat pejepe. A'eramū ore 'jawe'em arajaupe ikue: “Korītu pewara 'gā najane kwaawi we. A'eramū jane jarejemome'wau 'gā nupe”, 'jawe'em ore arajaupe ai'i. Ore kwaap futat ako pejepe ai'i. A'eramū ako ore orojemome'wawe'em pē nupe nū. “Kweramū Janeruwarete 'ga remiayuwa 'ga amū. Paulo 'ga rera”, aru'eu'jap sipo ore ka'arana monou ikwasiaa pē nupe ai'i nū? Naani. ² Pēē futat ore mome'u pejepe ka'arana 'jawe. A'eramū pē nesakara 'gā pēneko esage nanē esaka nū. A'eramū nipo pē nesakara 'gā 'jau ajaupe: “Mama'e a'jea etee Paulo 'ga omome'u. Sā'ā 'ga remimu'efera 'gā, Korītu pewara 'gā jemu'ea ako esage are”, 'jau nipo pē nesakara 'gā. Ore nanē nipo pejemogy esage kwaapa nū. ³ Kristu 'ga 'ā pē mogyau wemiayuwamū pē nupe omome'u re. A'eramū pēē pejemogyau 'ga remikwasiarera ka'arana 'jawe. Naitapew are ikwasiaripyrera 'jawe rūi pēē. A'eramū pē nesakara 'gā Kristu 'ga remiapofera resaka. Jarejuwarete 'ga 'Agesage pyu futat 'ā Kristu 'ga jane mu'jagi wemiayuwamū. A'eramū jane resakara 'gā 'ga remiapofera kwaapa.

⁴ Ore orojemogyppyk Jarejuwarete 'ga ree, Kristu 'ga ree nanē nū. A'eramū nipo ore pēneko esage resaka 'jau: “Janeruwarete 'ga te ako jane mono Korītu pewara 'gā mu'jau ikue. 'Gā nupe Kristu 'ga jane imome'uramū ako Janeruwarete 'ga 'ga rerowiarukaa 'gā nupe ikue”, 'jau ore pē nesaka. ⁵ Naore tee rūi ako ore Jejui 'ga rerowiarukara pē nupe ai'i. Janeruwarete 'ga te 'ga werowiarukat pē nupe. Janeruwarete 'ga te 'ga omome'uukat oree pē nupe. ⁶ Janeruwarete 'ga te Jejui 'ga mome'uukat oree ikue. “Jejui Kristu 'ga pēē imome'uramū Je'agesagea te 'ga rerowiarukari 'gā nupe, 'gā mogyau jeremiayuwamū 'gā momyauu”, 'jau Janeruwarete 'ga oree ikue. A'eramū 'ga ore monou kwe pe Jejui Kristu 'ga mome'wawamū ai'i. Ymā we futat 'ā Janeruwarete 'ga 'jau janepyy 'gā nupe rakue: “Teporogytafera renupare'ema 'gā je amono mukuu tejewi 'gā manū re”, 'jau 'ga 'ā rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane mogyi 'ga remiayuwamū Kristu 'ga rerowiaaramū etee te. A'eramū 'ga jane manū re jane mogyau ojepyri nakwaparimū ete rūi.

⁷ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga Moisesi 'ga renūina rakue. “Ere ejua ejeupia 'au je pyri”, 'jau 'ā 'ga 'ga upe rakue. A'eramū 'ā Moisesi 'ga awau ojeupia ywytyra apyte'rarimū Jarejuwarete 'ga pyri rakue. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa itapew are Moisesi 'ga upe rakue. 'Ga je'ega kwasiaramū 'ā Moisesi 'ga reakwara wenyfugamū 'ga wi rakue. A'eramū 'ā Israeu juapyrera 'gā ojepyri 'ga jewyramū amā'jāuarūme'em 'ga reakwar are rakue. 'Ga reakwara renyfuga 'gā neakawayau rakue. Esage te 'ā Janeruwarete 'ga je'eg ymanera rakue. A'ere 'ā janepyy 'gā nuenuwi futari Jarejuwarete 'ga porogytaa rakue. A'eramū 'gā 'ā amanūmū awau mukuu 'ga wi rakue. ⁸ A'ere 'ā Janeruwarete 'ga 'awamū U'agesage muri janee, Jejui 'ga rerowiarukaawamū janee. Esage futat 'ga 'Agesage porowykya! ⁹ Esage futat Janeruwarete 'ga porogytaa rakue. 'Ga porogyta mogytaramū janepyy 'gā otywera kwaapa futat rakue numiamū. A'ere janepyy 'gā nopoiri otywer awi rakue. A'eramū 'gā amanūmū awau mukuu Jarejuwarete 'ga wi 'ga porogytaa renuwe'em ire etee futat. A'ere esageramū futat Jejui 'ga mome'ua. 'Ga mome'ua jane erowiar ire Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, jane mogyau wemiayuwamū. A'eramū jane jaremanū re jarewau jarejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū ete rūi. Aipoa 'ga porogyta yaua. “Teja'yra 'ga pēē erowiarāmū je pē mogyi tejemiayuwamū. A'eramū nipo je anure pē mogyau tejepyri” 'ea 'ga porogyta yaua. ¹⁰ Esage futat Janeruwarete 'ga porogyta ymanera rakue, Moisesi

'ga upe 'ga remikwasiarukarera rakue. 'Awauwara morogyta yaua taetu aje 'ã esage ete Moisesi 'ga remikwasiarera resage apyraapa. ¹¹ Esage futat Janeruwarete 'ga porogyta ymanera. Namutamutarūi futat 'gã Moisesi 'ga remikwasiarera renuwi. A'etea esage futat 'gã nupe. A'ere jane 'awamū Jarejuwarete 'ga porogyta yau rerekoi. Esage futat 'ga porogyta yaua. Nateepawa'uweri futari 'ga porogyta yaua.

¹² Jarejuwarete 'ga porogyta are ore jemogypygi arajemogyau. A'eramū ore orokya-jawe'em Kristu 'ga mome'u awi. ¹³ Ymã 'ã Moisesi 'ga weakwara piari taity pyu weakwara renyfug awi rakue. Iwewa teepawa resaukaawe'emamū 'ga imonou oje'arimū rakue, Israeu juapyrera 'gã nupe esaukaawe'emamū rakue. Na'gã 'jawe rūi jane iapoi. ¹⁴⁻¹⁵ Ymã 'ã Israeu juapyrera 'gã naeapyoī futari 'ga porogyta are rakue. 'Awamū miamū aje 'ã 'gã naeapyoī ee. Moisesi 'ga remikwasiarera mogytaramū iapyaka'jam ma'e 'jawe etee 'gã jemogyi. Kristu 'ga ree ojemujar ire te 'gã neapyoramū Jarejuwarete 'ga porogyta are. A'eramū 'gã ajemogyau iapyakwafuk ma'e 'jawe. ¹⁶ Jejui 'ga rerowiar ire nipo 'gã neapyoramū Jarejuwarete 'ga porogyta are. Sã'ã Moisesi 'ga weakwara piaro'woga Jarejuwarete 'ga pyri ojewyawamū rakue. Nan tee jane Jarejararete 'ga rerowiaaramū janereapyoramū 'ga porogyta are. ¹⁷ “Janejararete 'ga”, 'jau je. Jarejuwarete 'ga 'Agesage upe te je 'i. Werowiarāmū Jejui Kristu 'ga janetywera moia jane wi, Janeruwarete 'ga 'Agesage muri janee. A'eramū 'ga 'Agesagea jane mu'jaga Janeruwarete 'ga remiayuwamū. 'Ga 'Agesage jane rekoramū jane jaretywe'emamū rēwējēmī jaretywera pyu. ¹⁸ Ymã Moisesi 'ga reakwara wenyfugamū Jarejuwarete 'ga pyri 'ga o re rakue. Nan tee Kristu 'ga remiayuwamū jane jarejemu'jaga 'ga 'jawe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane mu'jaga Kristu 'ga 'jawewaramū. Anure taetu nipo jane jarejemogyau 'ga 'jawe futat.

4

Kristu 'ga ree etee ki jarejea simỹi

¹ Janeruwarete 'ga ajemuaēma ore ree. A'eramū 'ga ore mogou ojeupe oporowyky ma'eramū. Jejui Kristu 'ga mome'waramū 'ga ore mogou ojeupe ikue. A'eramū ore orojorypawe'emamū arajemogyau. ² A'eramū ore oropoia mama'e tywera apo awi. Jemime miamū futat ore mama'e tywera apowe'em. Oropoit futat ore mama'e tywera apo awi. Nore'mei futari ore Jejui 'ga ree. Nasigaty rūi ore Jejui 'ga mome'ui. Mama'e a'jea etee futat ore oromome'u arakou. 'Ga je'eg imū etee futat ore arajemogyau Jarejuwarete 'ga reape. A'eramū ore resakara 'gã 'jau nipo ajaupe: “Paulo 'ga ako esage Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat ojeupi oo ma'e 'gã netee”, 'jau 'gã ajaupe, ore resaka. ³ Jejui 'ga nipo ore imome'wau esage agawewi. A'etea nipo amumera 'gã naeapyoī ee. 'Ga rerowiare'ema 'gã nipo naeapyoī futari ee. Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e 'gã naeapyoī futari ee. ⁴ Mama'eukwaawa 'wyriara wejue nuerowiarukari 'gã nupe. A'eramū 'gã weapyoe'emamū 'ga mome'u are. Mama'eukwaawa 'wyriara Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã 'wyriara. A'eramū wemiayuwa 'gã mueapyoukare'ema ee. Jejui Kristu 'ga Janeruwarete 'ga 'jawe futat. A'eramū mama'eukwaawa 'wyriara wemiayuwa 'gã mueapyoukare'ema 'ga ree. ⁵ Jejui Kristu 'ga etee 'ã ore oromome'u 'gã nupe. “Jejui Kristu 'ga perowiat”, 'jau 'ã ore arakou 'gã nupe. “Ore rerowiat pejepe”, naru'ea'uweri 'ã ore 'gã nupe. “Jejui Kristu 'ga perowiat”, aru'e te 'ã ore 'gã nupe. “Jejui Kristu 'ga 'ã Janejararetea. A'eramū pēē 'ga te erowiaa”, 'jau 'ã ore 'gã nupe. 'Ga upe etee futat ore porowykyi arakou. A'eramū ore mama'e apou pē nupe, pē poaa 'ga rerowiar are. ⁶ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ywy apoi ywaga reewe rakue. A'e pype 'ga 'jau rakue: “Ypytunaiwa pype je 'ara mogoi”, 'jau 'ga rakue. 'Awamū 'ã 'ga futat jane mueapyoukaa oporogyta are. Kristu 'ga kwaawukaa janee ikue. Janeruwarete 'ga 'ã esage ma'ea. 'Ga 'jawe etee futat Kristu 'ga. A'eramū jane Jarejuwarete 'ga kwaapa Kristu 'ga reewe futat.

⁷ Namaira rūi jane. A'etea 'ā Janeruwarete 'ga ojekwaawukaa janee. Wa'yra 'ga nanē 'ā 'ga ikwaawukaa janee nū. Sā'ā ae mama'e esage monoa mama'e ryrū pype. Mama'e esagea ae nomonoa'uweri japepo tywera pype. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega muri janetywera po pe rakue. A'eramū 'gā aipo jane imome'uramū wea mŷina ee etee. Najane ree rūi 'gā wea mŷi aipoa jane imome'uramū. Janeruwarete 'ga jane moporowykyukat ojeupe. 'Ga pājē mū etee te jane mama'e apoi 'ga upe. A'eramū janeremiapofera resakara 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa ee. “Ene te 'ā eneresage jepi. Mama'e esagea 'ā ereapoukat 'gā nupe epājē mū”, 'jau 'gā 'ga upe 'ga muorypa ee.

⁸ Amumē 'ā mama'e tywera jeapoi janee. A'ere 'ā jane nipoiri futari Jejui 'ga wi. Amumē 'ā jane jarejemiaporama kwaape'ema. “Maran te je iapoi?” 'jau 'ā jane jarejeupe. A'ere Janeruwarete 'ga jane mueapyoi janeremiaporam are. ⁹ Kwaiwete agawewi nipo jane ree iporomutare'ema 'gā jane rerekou tyweaete. A'etea nipo Jejui 'ga ako jane pyri. ¹⁰ Sā'ā 'gā ore rerekoa. 'Gā fuewepawe'ema ore wi. Kamēsī'īsī'ī 'gā afuweramū ore ree. Sā'ā 'gā Jejui 'ga juka rakue. Nan tee futat 'gā fueweramū ore ree. A'ere Jejui 'ga jejukai ore ree. Ore apisiukare'ema 'ga 'gā nupe. Amanū re 'ā Jejui 'ga ferawi etee rakue nū. A'eramū 'ga akou ore pyri futat. A'eramū ore resakara 'gā 'ga ferawa rerowiaa. ¹¹ Kwe pewara 'gā nupe ore Jejui 'ga mome'uramū 'ga ree iporomutare'ema 'gā afuweramū ore ree kamēsī'īsī'ī. A'ere 'ga nore apisiukari 'gā nupe. A'eramū ore resakara 'gā 'jau ajaupe: “Ako futat Jejui 'ga 'gā pyri ra'e. Ojejuka futat 'ga wemiayuwa 'gā nee ra'e”, 'jau 'gā ajaupe, ore resaka. ¹² Jejui 'ga ore imome'uramū 'gā afuweramū ore ree. “Siapisi 'gā 'jau”, 'jau 'gā ajaupe. A'ere 'ā pēē Jejui 'ga perowiat aipo are taetu. A'eramū nipo pēē pejewau 'ga pyri pejemanū re nakwaparimū ete rūi futat pejemogyau.

¹³ Ymā 'ga amū ikwasiaa Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are rakue. “Arowiat je tekou. A'eramū je imome'wau pē nupe”, 'jau 'ā 'ga ikwasiaa rakue. 'Ga 'jawe ore rekoi. Jejui 'ga ore aruerowiat arakou. A'eramū ore 'ga mome'wau kwe pewara 'gā nupe. ¹⁴ Janejararete 'ga manū re 'ā Janeruwarete 'ga Jejui 'ga moferawi etee rakue nū. A'eramū ore “Jejui 'ga jane erowiaaramū Janeruwarete 'ga jane moferapa etee jane manū re nū. A'eramū 'ga jane mogyau ojeypyri nakwaparimū ete rūi” 'e rerowiaa arajemogyau. Ore nanē nipo 'ga ore rerawau ojeypyri pē neewe. ¹⁵ Pē nupe Jejui 'ga mome'u are ore orojereko tywerukaa etee futat 'gā nupe. Pejejeupe Jejui 'ga ore imome'uramū pēē 'ga rerowiaa. “Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree. A'eramū 'ga wa'yra 'ga mua ywy pe janetywera mepyawamū rakue” 'ea pēē erowiaa. Kwe pewara 'gā nanē nipo 'ga rerowiaa ojeupe ore 'ga mome'uramū. A'eramū ki jane Jarejuwarete 'ga muorypa jarekatu'og are.

Anure nipo 'ga mama'e esage muri janee

¹⁶ A'eramū ore a'eramū aruojere'emamū Jejui 'ga mome'u awi. Oreretea nipo oymanamū futat numiamū. Afuakare'emamū agawewi futat. A'ere Janeruwarete 'ga ore'aga momyau ore ore rekoramū. ¹⁷ Ore rerekou tyweaete agawewi futat 'gā. A'ere ore 'i etee orojeupe: “Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage muri janee, 'gā je rereko tywera apyraapa”, 'jau etee ore orojeupe. A'eramū ore oropy'a'wyre'emamū orojereko tyweramū. Ore upe Janeruwarete 'ga remimurama esage futat 'gā ore rereko tyweawera apyraapa. ¹⁸ Noromŷi ore orojeaa 'auwara mama'e are etee. 'Auwara mama'e teepaw ete kamēsīete. A'eramū ore orojea mŷina Jarejuwarete 'ga ree etee futat. Janeruwarete 'ga te nateepawi futari. Ore upe 'ga remimurama nanē ateepawe'emamū futat nū.

5

¹ Tapŷja 'jawe janeretea. Sā'ā ae tapŷi apoa. A'ere 'ā tapŷja to'omi kamēsīete. Nan tee futat nipo janeretea. Jane manūnamū nipo janerete nemamū futat. A'ere nipo

jane manūnamū jane'aga oi ywag ipe. A'eramū nipo peu Janeruwarete 'ga janerete yau mua janee nū. Aipoa jarejete yau rerekou nipo jane nimanūu'jawi futari. ² 'Awamū futar iki janerea'at ywag are. 'Awamū futat jareoweramū ywag ipe. Janerea'ar iki jarejete yaua jarejeupe imurawam are. A'eramū jane jarefaemamū ee, jarejete yau futat are. ³ Ywag ipe jane o re nipo Janeruwarete 'ga janerete yau muri janee. A'eramū nipo jane jarejemogyawe'em jarejete'eme. ⁴ 'Au ywy pe jarejemogyau 'ā jane jarejaa'wau mama'e tywera rerajaa'wau. Janemanūweri jane 'ā numiamū. A'ere 'ā janeporomojopy'ruweramū futat jarejete are peu jareo re. Jarejete yaua jarejeupe imur ire jane jaremanūu'jape'ema. ⁵ Janeruwarete 'ga nanē ojeypyri janejemogya afutat nū. U'agesagea ako 'ga amut janee ikue. “Awamū je Te'agesage monoi pē nupe. A'eramū je anure mama'e mū monou'japa pē nupe nū”, 'jau ako 'ga janee ikue. Ma'eramū 'ā jane 'ga 'eawera rerowiari jarejemogyau, “Anure je pē mogyi 'au tejeypyri nakwaparimū warāu rūi. Pēnete yau nipo je imonou pē nupe. A'eramū nipo pēē pejemanūu'jape'ema”, 'ga 'eawera rerowiaa jarejemogyau.

⁶ A'eramū ore orojorywamū 'ga pyri orooram are. 'Au ywy pe arakou ore narakoi 'ga pyri. ⁷ A'ere ore jemogypygyi 'ga ree. Naruesagi agawewi ore 'ga. A'etea ore orojemogypygyk 'ga ree. Norojemogypygyi ore orojemiesag are te. 'Ga ree etee futat ore jemogypygyi. ⁸ A'eramū ore araku'iramū arajemogyau. Jarejuwarete 'ga pyri oreoweramū arajemogyau. ⁹ A'ere ore Jarejararete 'ga muorywa taetu ifutari mama'e mū futara apyraapa. A'eramū ore mama'e apou 'ga remifutar imū arakou. 'Ga remifutara 'ara rupi nipo ore oi peu 'ga pyri. ¹⁰ Anure nipo jane jatykai jarejemogyau Kristu 'ga rowase 'ga rerowiaaramū etee juejue. A'eramū nipo 'ga jane mepyau janeremiapofer are. Janeremiapo tywer are nanē nipo 'ga jane mepyau i'jawerimū etee futat. Janeremiapo esage are nanē 'ga jane mepyau nū. Ma'eramū 'ā ore mama'e apoi 'ga remifutar imū etee.

Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'e

¹¹ “Mama'e tywera aporamū jane jemogyi Jarejuwarete 'ga kurapara 'jawewaramū 'ga upe” 'ea 'ā ore ikwaapa. Ma'eramū 'ā ore kyjei mama'e tywera apo awi. Ma'eramū 'ā ore pē mu'ei mama'e a'je are te. 'Gā nanē ore imu'jau ee ai'i nū. Janeruwarete 'ga orereko esage kwaapa. Pēē ikwaawa nanē esage jee nū. ¹² Norojerowiaraiwi ore orojee etee. Orojemome'u 'ā ore pē nupe pē maku'iawamū orojee. A'eramū nipo pēē ore mome'wau ore ago'oara 'gā nupe. Aipo 'gā nipo 'jau ojeupe: “Je te 'ā esage ma'eramū. Esak jeraity esagea”, 'jau nipo 'gā ojeupe etee futat. A'ere nipo 'gā naeapyo'i ako a'wyre'em are. ¹³ Jejui 'ga je imome'uramū amumera 'gā 'jau jee: “Paulo 'ga 'akwaawe'ema 'ga wereko”, 'jau amumera 'gā jee, je ago'wau ai'i. A'ere je Kristu 'ga mome'ui tekou. “Simuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau”, 'jau je tekou. Aipo je'ea sipo naje mu'akwaawukari je mogou? Amumera 'gā te ajee “Paulo 'ga i'akwaawa akou”, e'i jee. Je'akwaap futat je. A'eramū je Kristu 'ga mome'wau pē nupe, 'ga rerowiarukaa pē nupe. ¹⁴ Kristu 'ga iporomutat jane ree. Ma'eramū 'ā ore Kristu 'ga mome'ui pē nupe. Kristu 'ga amanū janetywera mepyau rakue. A'eramū 'ga werowiarāmū janetywera moia jane wi. A'eramū jane jarejemogyau rēwējēmī mama'e tywera apoare'ema 'jawe Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga reewe amanū ma'efera 'jawe rēwējēmī jarejemogyau. ¹⁵ Jane ree Kristu 'ga manūi rakue, janetywera mepyawamū rakue. Amanū re 'ga ferawi etee rakue nū. A'eramū ki jane 'ga rerowiaaramū mama'e apou'jape'ema jarejemifutar imū etee. 'Ga remifutar imū etee futat ki jane mama'e apou. Mama'e esagea jane iapoa te 'ga afutat. Ma'eramū 'ā 'ga manūi jane ree rakue. Jane ree nanē 'ā Janeruwarete 'ga 'ga moferawi rakue nū.

¹⁶ A'eramū ki jane jaremā'jāue'em tekotee 'gā naity are. “Ko 'ga nipo 'ā nia'wyri. Sā'ā 'ga taity tywe'ri ete erekoa”, 'jawe'em jane jarejaupe. “Ko 'ga naje 'jawe rūi. Towajara te 'ga”, 'jawe'em jane jarejaupe nū. “Kwe 'ga ipiūnū”, 'jawe'em jane jarejaupe. Nijokwaawi

jane jarejuaity are. Jarejopir are nanē jane nijokwaawi nū. Kristu 'ga upe miamū te 'ā amumera 'gā 'i rakue: “Nakūima'eeteete rūi 'ga. Sā'ā 'ga rekoa mama'e tywera apoara 'gā pype”, 'jau 'ā amumera 'gā Kristu 'ga upe rakue. Nokwaawi 'gā 'ga rakue. A'eramū ki jane jarejuago'wawe'em. Kristu 'ga taetu ki jane iago'wawe'em. ¹⁷ Kristu 'ga ree jarejemujar ire jane jarejemu'jaga 'ga 'jawewaramū. A'eramū futat jane mama'e apowe'em jarejekwawer ymaner imū. Janerekoteefera ateepawamū futat jane wi. A'eramū futat jane jarejemogyau esage Kristu 'ga remifutar imū etee futat. ¹⁸ Janeruwarete 'ga 'ā jane momyauu Kristu 'ga jane erowiarāmū. Kristu 'ga rerowiare'ema jane jemogyi 'ga ree iporomutare'emamū. A'ere jane 'ga rerowiarāmū jane jemu'jagi Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'eramū futat. A'eramū Janeruwarete 'ga ojee iporomutat ma'eramū jane jemogyia futaa. “Pe'je pejewau Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā nanē ojemu'jaga je ree iporomutat ma'eramū”, 'jau 'ga janee. ¹⁹ A'eramū jane 'jau 'gā nupe: “Kristu 'ga amanū 'ypeywar are janetywera mepyawamū. A'eramū Janeruwarete 'ga Kristu 'ga jane erowiarāmū janetywera moia jane wi, jane mogyau ojee iporomutat ma'eramū”, 'jau ki jane 'gā nupe. Janeruwarete 'ga 'ā jane mono kwe pe Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe. “Pe'je pejewau kwe pe Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe. Kristu 'ga amanū janetywera mepyawamū rakue, pe'je ki 'gā nupe. Kristu 'ga rerowiarāmū je pē mogyi tejemiayuwamū, e'i Janeruwarete 'ga pē nupe, 'jau ki pē 'gā nupe”, 'jau 'ga oree ikue.

²⁰ Ymā 'ā Janeruwarete 'ga ore mogoi ojuru irūnamū ikue, Kristu 'ga mome'wawamū kwe pewaramū pē nupe ikue. Kristu 'ga je'eg imū ore 'i pē nupe: “Ga remiayuwamū pejemu'jagukat Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga 'ā pē momyauu”, 'jau ako ore pē nupe ikue.

²¹ Kristu 'ga nityweri futari. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. A'ere Janeruwarete 'ga janetywera monoi 'ga upe. A'eramū 'ga janetywera reramanūmū 'ypeywar are rakue. A'eramū jane Kristu 'ga ree jarejemujar ire jarejemogyau 'ga remiayuwamū. A'eramū jane jaretywe'emamū rēwējēmī jaretywera pyu 'ga upe. A'eramū jane mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat.

6

¹ Jarejuwarete 'ga retee jane porowykyi. A'eramū ore 'jau pē nupe: Pepoit futat kasi Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. Ipota'wa 'ga pē nee. Jejui 'ga pē erowiarāmū Janeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui, pē mogyau wemiayuwamū. A'eramū ki pē pejepoire'ema 'gā nerowiar awi. ² Ymā 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue:

“Pēpoaawa 'ara rupi je apyakai tejenūi are ikue.

Pē katu'okawa 'ara rupi je pē katu'oka ikue”,

'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'ere je 'awamū je 'i pē nupe: 'Awamū futat iwaēmi 'ga pē poaawa upe, Jarejuwarete 'ga pē katu'okawa upe, a'e je 'ā pē nupe 'awamū.

³ Orojeko esagea ore arafutat arakou. Narafutari ore 'gā motyweawa apoa 'gā nowase. A'eramū nipo 'gā ore ago'wawe'em Kristu 'ga ore imome'uramū. ⁴ Orereko esage resag ire nipo 'gā 'jau oree: “Jarejuwarete 'ga upe Paulo 'ga porowykyi opytuna 'gā netee ra'e. Sā'ā 'gā neko esagea”, 'jau nipo ore resakara 'gā oree. Janeruwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gā ore rerekou tyweaete agawewi ai'i. A'etea ore noropoiri futari Kristu 'ga mome'u awi. Amumē ore orotywe'emamū agawewi mama'e pyu. A'etea ore oreta'wa etee futat arakou. Orojeupe mama'e tywera jeaporamū orojemouaga jupe. ⁵ Amumē Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā ore nupānupāu. Amumē 'gā ore munepa ekoete futat moromunepawa pype. Amumē 'gā ore mieu Jejui 'ga mome'u are. A'ere ore Jarejuwarete 'ga upe etee futat ore porowykyi aruojere'emamū. Amumē ore noroseri futari. Amumē mama'e otywe'emamū futat oree. ⁶ A'ere 'ā ore reko esagei pē pype. Naruapoi futari ore mama'e tywera. Orojeupe mama'e tywera jeaporamū oropota'waramū etee futat 'ā arakou pē nee. Noropoiri futari ore Kristu 'ga mome'u

awi 'gã orojereko tyweramũ miamũ. Orojereko tyweara 'gã nerekou esage etee futat jepi. A'eramũ ore resakara 'gã “A'jea futat ore porowykyi Jarejuwarete 'ga upe” 'e rerowiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ore poaa 'ga upe oreporowyky are. Ore poaa 'gã nee oreporomutar are. ⁷ Kristu 'ga ore imome'wau Janeruwarete 'ga 'Agesagea mama'e a'jea etee imome'waukaa oree. Janeruwarete 'ga 'Agesage pãjẽ mũ ore Jejui 'ga mome'ui. A'eramũ pẽẽ 'ga rerowiaa kwaiwete. 'Gã aramueramũ orojemogypyka Jarejuwarete 'ga ree etee. Aruago'oramũ ore mama'e esage etee iapou 'gã nupe. Aipoa esage futat 'gã nupe. Janeruwarete 'ga upe nanẽ aipoa wesageramũ futat nũ. ⁸ Amumẽ 'gã ore mome'wau esage. Amumẽ 'gã ore mojenosõu. Amumẽ 'gã ore ago'wau etee. Amumẽ 'gã ore kurapa etee. Amumẽ 'gã “I'me 'gã”, 'jau etee 'gã oree. A'ere ore mama'e a'jea etee futat imome'ui. ⁹ Wemiesage'ema 'jawe 'gã ore rerekou. A'ere ore 'gã nemiesaga futat numiamũ. Amumera 'gã au'jeteramũ afuweramũ ore ree. A'etea 'gã nore apisi we. Janeruwarete 'ga ore rereko tywerukaa 'gã nupe. A'ere 'ga nore apisiukari 'gã nupe. ¹⁰ Amumẽ 'gã ore mu'arasiga. A'ere orerorywamũ Jarejararete 'ga ree. Kũima'e tywe'ri 'jawe ore arakou 'gã nupe. A'eramũ ore Jejui 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe. A'eramũ 'gã ajemogyau ikaraemã kwai ma'e 'jawe. “Nitywi futari 'gã mama'e pyu”, 'jau 'gã oree. A'ere Janeruwarete 'ga jejukai ore ree, mama'e esage mua oree. A'eramũ ore arakou mama'e jara 'jawe.

¹¹ Korītu pewaramũ 'ã pejemogy orejekoty'aawa 'jawe. A'eramũ ore orojemome'wau katu pẽ nupe. ¹² Oroporomutaramũ ako ore pẽ nee ai'i. A'ere a'e peko iypy'i we te ore ree iporomutare'ema 'jawe etee a'e pejemogy. ¹³ A'eramũ je pẽ mu'akwaapa pẽnuwa 'jawe. Pẽporomutat ore ree. Sã'ã oreporomutara pẽ nee.

Peje'ar awi 'ga rerowiare'ema 'gã nee

¹⁴ Peje'ar awi Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã nee. Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'eramũ pejemogy. Ma'eramũ sipo ajee peje'at 'ga ree iporomutare'ema 'gã nee? Ojopype sipo mama'e esagea mama'e tywer are? Naani. Kwara sipo ojopype pyytunaiw are? Naani. ¹⁵ Kristu 'ga 'jawe sipo mama'eukwaawa 'wyrriara rea'aramũ mama'e are? Naani. Jejui 'ga rerowiaara 'gã nojopypei futari 'ga rerowiare'ema 'gã nee. Kristu 'ga remiayuwamũ jarejea'are'emamũ mama'e are mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa 'gã 'jawe. ¹⁶ Nitywi futari maira'me a'agawa Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe. Janeruwarete 'ga remiayuwamũ jane jemogyi 'ga rupawa 'jawe te. Jane pype futat 'ga rekoi. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i rakue:

“Je te 'ã toko 'gã pype. Je futat 'ã tejemogou 'gã Nuwareteramũ.

Je futat 'ã 'gã mogyau tejemiayuwamũ”,

'jau Janeruwarete 'ga rakue. ¹⁷ Ymã te 'ã 'ga 'i rakue nũ:

“Pejea'gu ki je rerowiare'ema 'gã nui.

Pekotee ki 'gã nui”, 'jau 'gã janee rakue.

“Peko kasi 'gã 'jawe ne. Mama'e tywera kasi peapo 'gã 'jawe etee ne.

Teje'ega renuparamũ je 'i pẽ nupe:

Pe'je pejejua 'au je pyri, je 'i pẽ nupe.

¹⁸ A'eramũ futat je tekou Pẽnuwareteramũ.

Pẽẽ je pẽ mogyau teja'yramũ”,

'jau Janeruwarete 'ga janee rakue. Janeruwarete 'ga 'ã 'wyrriararetea janee. Pãjẽreteretea nanẽ 'ã 'ga nũ.

7

¹ Naymãwarera 'gã nupe etee rũi Janeruwarete 'ga 'i aipo 'jau rakue. 'Awauwaramũ jane upe nanẽ futat 'ga 'i aipo 'jau nũ. A'eramũ ki jane jarepoia mama'e tywera apo awi. Mama'e tywer are jarejea'ar awi nanẽ ki jane jarepoia nũ. Pẽẽ 'ã jejekoty'aawa. A'eramũ je pẽ mu'akwaapa ee. Jarejuwarete 'ga ree pejeporomutaramũ pejemogyau.

A'eramũ ki pēē pejejepe'aa mama'e tywera apoar awi. “Simuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau. Sajemogy 'ga remiayuwareteramũ 'jau”, 'jau ako je pē nupe ai'i.

Paulo 'ga aku'iramũ

² “Pēporomutat ore ree”, a'e ypy ako je pē nupe ko. A'eramũ je 'awamũ 'jau'japa pē nupe nũ, “Pēporomutat ore ree”, 'jau'japa pē nupe. Noromote'ari ore 'gã amũ. Noroje'ēwu'jagi futari ore 'gã amũ. Noromoryteei nanē ore 'gã orojee orojeupe mama'e muawamũ. ³ A'etea je aipo na'ea'uweri pē nupe pē ago'oawamũ. Oreporomutar ore pē nee, a'e je akiko. 'Awamũ je 'iu'jawi pē nupe nũ: “Oreporomutar ore pē nee”. Aramanũe'ēwe ore oroporomutaramũ pē nee. Aramanũ re miamũ futat nipo oreporomutaramũ pē nee arajemogyau. ⁴ Ajemogypyk je pē nee. Ajerowiat je pē nee. A'e pe 'ã mama'e tywera ojeapou agawewi oree. A'etea je jeku'i tekou. Tepy'a'wyre'emamũ je tekou.

⁵ Masetoni ywy pe orowaēma ypy we ore oropytu'wawe'e'mĩ futat arajemogyau. Mama'e tywera etee futat ore aruekoat 'ager imũwara amunawa pype. A'e pe 'ã 'gã ore rereko tywet. A'e pe 'ã 'gã ore ree 'gã mara'ne. A'eramũ 'gã ore mopy'a'wyrayau etee ee. ⁶ A'ere 'ã Janeruwarete 'ga ae mopy'ata'wai. A'eramũ 'ga ore mopy'ata'wau. Tito 'ga 'ga imua oree. A'eramũ 'ga ore muorypa 'ga rur are. ⁷ Ore pyri owaēma ypy we 'ga pēnera mome'wau oree. A'eramũ ore pēner are nanē araku'iramũ nũ. “Ene resaga'up Korītu pewara 'gã ajemogyau”, 'jau 'ga jee. “U'arasigamũ 'gã ene mu'arasigawer are. Paulo 'ga ako jane simu'arasig etee ai'i, e'i 'gã ajaupe, weapyoramũ ee”, 'jau 'ga jee ai'i. “A'jea futat Paulo 'ga jane mu'akwaawi rakue, 'jau 'gã ajaupe”, 'jau Tito 'ga pē mome'wau jee ai'i. A'eramũ je a'eramũ teku'iramũ pē nee.

⁸⁻⁹ Jeremikwasiarera nipo pē mu'arasiga agawewi. A'etea je najemuaēmi pē nee tejemikwasiarera pē mu'arasig are. “Jeremikwasiarera 'gã mu'arasiga te nipo 'gã mo-moirukat 'gã tywer awi re'ã”, 'jau etee je. A'eramũ je teku'iramũ ee. “Eneremikwasiarera Korītu pewara 'gã amu'arasig imogyau” 'e kwaaw ire amunipo 'ã je tejemuaēma futat pē nee. A'ere 'awamũ jeku'iramũ pejetywer awi pepoiramũ. Janeruwarete 'ga te 'ã pē mueapyoukat ee, pejetywer awi pē momoirukaawamũ. A'eramũ je pē mote'arukare'ema aipo tejemikwasiarera ka'arana upe. ¹⁰ Amumē Janeruwarete 'ga jane mu'arasigukari janetywer awi jane momoirukaawamũ. A'eramũ 'ga jane katu'oka janetywer awi. A'eramũ jane jareku'iramũ ee. Jeju'i 'ga rerowiare'ema 'gã te ajee i'arasig ekoete otywer are. A'ere 'gã nipoiriweri futari jui. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã katu'oke'ema futat. A'eramũ 'gã awau mama'eukwaawa rapyaw ipe amanũ re. ¹¹ Pejejea'aramũ pejetywera reru'arasig are. Pejetywera reru'arasig ire pejejemueapyoukaa ee Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pēē 'jau pejejaupe: “Sireko tywet mama'e tywera apoara 'gã 'jau”, 'jau 'ã pēē pejejaupe rai'i. 'Gã nereko tyweawer are te je pē kwaawi. Je resaga'up wejue 'ã pejepe pejejemogyau rai'i. Je ree pejeporomutaramũ 'ã pejejemogyau je ree rai'i. A'eramũ 'ã pēē kamēsiete futat mama'e tywera apoara 'gã nerekou tyweaete 'gã nemiapo tywer are rai'i. A'eramũ je a'e are “Narafutari ore mama'e tywera orojeupe pēē iapoa” 'e are pē kwaapa.

¹² Ka'arana je akwasiat imonou pē nupe ikue. “Afutat je Jarejuwarete 'ga ore ree 'gã poria kwaawukara 'gã nupe”, a'e je te'ŷina ikwasiaa ai'i. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe ikue. Namama'e tywera apo awi 'gã momoirukaawamũ rui je ikwasiari ai'i. Naereko tyweripywera 'ga ree rui nanē je ikwasiari ai'i nũ. Pejejee oreporia kwaawukaawamũ futat je ikwasiari imonou pē nupe ikue. ¹³ A'eramũ ore araku'iramũ pēner are, “Korītu pewara 'gã pē nesaga'up ajemogyau” 'e are.

Tito 'ga ku'i are taetu ore araku'iramũ arakou. “Korītu pewara 'gã juejue ojejuka esage je ree ojeypyri je rekoramũ”, 'jau 'ga imome'wau oree. A'eramũ ore araku'iramũ 'ga 'eawer are. ¹⁴ Pē pyri 'ga o enune je 'jau 'ga upe ai'i: “Korītu pewara 'gã nipo ojejuka esage ene ree”, 'jau je 'ga upe, tejemogypyka pē nee ai'i. A'ere a'e 'ga pereko esage futat rai'i, je'eawer imũ etee futat 'ga pereko esage rai'i. A'eramũ je teku'iramũ tekou

ee. Mama'e a'jea etee je imome'wau Tito 'ga upe pē mome'wau 'ga upe. ¹⁵ 'Ga je'ega 'ā pēē enupa rai'i, mama'e apou pejejeupe 'ga 'eawer imū etee futat rai'i. Pejejekau esage 'ā 'ga ree, pejejepype 'ga rekoramū rai'i. A'eramū 'ga 'awamū taetu oporomutaramū pē nee wea'aramū. ¹⁶ A'eramū je tekui'ramū pē nee. 'Awamū taetu je jemogypygi pē nee.

8

Pejejaupe mama'e monou pejeku'iramū

¹ Pēē 'ā orerewirera 'jawe futat. Kūjāmeramū 'ā pēē orerenyra 'jawe futat. A'eramū je Jarejuwarete 'ga remiapofera mome'wau pē nupe. Janeruwarete 'ga 'ā ipota'wa jane ree. A'eramū 'ga mama'e esage apou jane. Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga werowiarukat Masetoni ywy pewara 'gā nupe kwaiwete rai'i. A'eramū 'ga 'gā mogyau wemiayuwamū. ² Mama'e tywera agawewi futat ojeapou Masetoni ywy pewara 'gā nupe. A'etea 'gā nopoiri futari Kristu 'ga rerowiar awi. Aku'iramū etee futat 'gā ajemogyau 'ga ree. Naika'aranūū kwai ma'e arūi agawewi 'gā. Ako tywe'ri ma'e 'gā agawewi. A'etea 'gā oka'aranūū'i mono'oga Judeja ywy pewara 'gā nupe imonopyramū. “Ty'ara 'gā werajemogy. A'eramū jane ka'aranūū'i pe monou'i jarejewirera 'jawewara 'gā nupe”, 'jau 'gā ajaupe. ³ 'Gā amū nitywi futari agawewi ka'aranūū pyu. A'etea 'gā oma'e'i pe monou'i 'gā nupe. 'Gā amū otywe'e'miramū agawewi. A'etea 'gā omono'i ape 'gā nupe. ⁴ “Ka'aranūūa pemono ape 'gā nupe”, naru'ei agawewi futat ore 'gā nupe. A'ere 'gā wemifutar imū etee futat imonoi. “Ore nanē ka'aranūūa oromono 'gā nupe nū”, 'jau 'gā oree. “Oromono futat ore ape 'gā nupe”, 'jau 'gā oree, afuakaramū oree. ⁵ “Irāinānī'i etee sipo 'gā imonoi 'gā nupe pa”, 'jau ore 'gā nupe. A'ere 'gā imonouui futari orerea'awera apyraapa. Jarejararete 'ga upe 'gā 'i rakue: “Ore moporowykyukar ape ejeupe, ki Ku'jyp”, 'jau 'gā 'ga upe rakue. “Taruapo mama'ea eneremifutar imū 'jau”, 'jau 'gā 'ga upe rakue. A'eramū 'gā 'jau ore upe nanē nū: “Mama'ea taruapo pē nupe 'jau”, 'jau 'gā oree. Janeruwarete 'ga remifutar imū 'gā aipo 'jau oree. ⁶ 'Gā nesakawe ore orojea'aramū pē nee ai'i. A'eramū ore 'jau Tito 'ga upe ai'i: “Ere ewau Korītu pewara 'gā pyri nū”, 'jau ore 'ga upe ai'i. “Ymā a'e ere Korītu pewara 'gā nupe rakue: Ka'aranūūa simono'og imonou Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe, Judeja ywy pewara 'gā nupe 'jau, 'jau a'e ene 'gā nupe rakue”, 'jau ore 'ga upe. “A'eramū ore ene monou 'gā nupe 'gā poaawamū imono'og are. Kasi a'e pe 'gā poiri imono'og awi ne”, 'jau ore 'ga upe. “Ymā 'ā pēporomono'ogiwet pejeka'aranūū are 'gā nee pejejemuaēma resaukaawamū rai'i. A'eramū ki pēē imono'oga futat imonou 'gā nupe, 'jau ki ene 'gā nupe”, 'jau ore 'ga upe. A'eramū 'ga awau pē pyri pē poaa pēka'aranūū mono'og are Judeja ywy pewara 'gā nupe imonopyramamū, Masetoni ywy pewara 'gā nemimono'ogera retee. ⁷ Pēē 'ā Jejui 'ga perowiar ywyapi tekotee 'gā apyraapa rai'i. Jejui 'ga 'ā pēē imome'wau tekotee 'gā apyraapa rai'i. Pejejeapyoramū 'ā Jarejuwarete 'ga porogytafer are tekotee 'gā apyraapa rai'i. Pejeporopoariweramū 'ā pēē 'gā nee rai'i. Pēē 'ā ore futaa 'gā apyraapa rai'i. A'eramū ore 'jau pē nupe: “Ka'aranūūa ki pemono Judeja ywy pewara 'gā nupe 'gā nemimonorama apyraapa”, 'jau ore pē nupe.

⁸ “Pemono futar iki pejeka'aranūūa Judeja ywy pewara 'gā nupe”, na'ea'uweri je pē nupe. “'Gā nupe pēē imonoa esage futat”, a'e te je pē nupe. Masetoni ywy pewara 'gā ako je amome'u pē nupe ko. “Masetoni ywy pewara 'gā pa je amome'u 'gā nupe kwy”, 'jau je. “'Gā nera renuw ire nipo Korītu pewara 'gā nanē oka'aranūū monoi Judeja ywy pewara 'gā nupe nū re'ā”, a'e je tejeupe te'ŷina. A'eramū pēē 'gā nee pejeporiaa resaukaa oree. ⁹ “Jane ree 'ā Jarejararete 'ga poromutaramū a'jea futat” 'ea pēē 'ā ikwaapa. Ywag ipe 'ga mama'e jararetea agawewi. A'etea 'ga ruri 'au ywy pe imama'e'ema 'jawe jane ree. A'eramū 'ga ojejukaukaa 'gā nupe janetywer are rakue. A'eramū jane 'ga rerowiarāmū jarejemogyau mama'e jarareteramū 'ga 'jawe. A'eramū ki jane jareporomutaramū jarejee jarejee 'ga poromutara 'jawe.

¹⁰ 'Gã nupe pēka'aranũũ mono are je tejea'aramũ te'ỹina. A'eramũ je ee tejea'ara mome'wau pē nupe. Ikokwara rupi we ako pēē pejeka'aranũũ mono'og ypyruga rakue. A'eramũ pēē 'awamũ imono'ogamap. A'ea esage jee. Pēē na'ne 'ã pejefueweramũ Judeja ywy pewara 'gã poar are rakue. Pēē na'ne futat 'ã ka'aranũũa 'gã nupe imono'oga peypyrug rakue. ¹¹ A'eramũ ki pēē 'gã nupe pejemimonorama mono'ogamap imonou 'gã nupe. Ymã 'ã pēfuewet 'gã nupe imono are rakue. A'eramũ ki pejefueweawer imũ etee futat pēē imono'ogamap imonou 'gã nupe. Pejeka'aranũũ pe mono'oga imonou 'gã nupe. Pejefuakara 'ja'jawe etee futat pēē imonou 'gã nupe. ¹² 'Gã nupe ee pēporomonowera esage futat Janeruwarete 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'ã janekaraemã okwaap. Mama'e pyu janetywe'emamũ Janeruwarete 'ga mama'e renũine'ema jane upe. Jarekaraemã pytuna 'jawe etee imonou 'gã nupe.

¹³⁻¹⁴ A'ere je: “Pejeka'aranũũ ki pemonopap 'gã nupe”, na'ei pē nupe. Kasi a'e pe nepētywi mama'e pyu ne. 'Awamũ 'ã pejemogy ika'aranũũ kwai ma'e 'jawe futat. A'eramũ ki pēē pejeka'aranũũ pe monou 'gã nupe. A'eramũ pēē pejeju'jawe pejemogyau pejemama'e'iramũ. Anure nipo nepētywi mama'e pyu. A'eramũ nipo 'gã ojepeyka pē nee oka'aranũũ pe monou'i pē nupe pē poaawamũ. ¹⁵ Ymã 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue:

“Gã amũ nipo omono'og kwaiwete agawewi.

A'etea nipo nitywi futari emyrera.

'Gã amũ te nipo ajee inãinãni'ĩ etee agawewi omono'og.

A'etea nipo nateepawi futari 'gã nui”,

'jau 'ã Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue.

Tito 'ga opytuna 'gã netee

¹⁶ Janeruwarete 'ga Tito 'ga moporopoariwerukaa pē nee. Je 'jawe futat 'ga poropoariweramũ pē nee. A'eramũ je Jarejuwarete 'ga muorypa ee. ¹⁷ A'eramũ ore 'ga monoa futaa. A'eramũ ore 'jau 'ga upe: “Oromono ore ene Korītu pewara 'gã pyri”, 'jau ore 'ga upe. A'erauwe 'ga 'jau oree: “Jeowet futat je 'gã pyri”, 'jau 'ga oree. A'eramũ ore 'ga atawer imũ etee futat 'ga monou pē nupe. ¹⁸ 'Ga rupi ore jarejewirera 'jawewara 'ga amũ monou pē nupe. Jejui 'ga rerowiaaramũ ore 'ga kwaawi. “Jejui 'ga 'ga omome'u a'jea futat ra'e”, 'jau ore 'ga upe, orojerowiaa 'ga ree. ¹⁹ Masetoni ywy pewara 'gã aipo 'ga janerewirera 'jawewara 'ga pyyrũmũ 'ga monou ore rupi ka'aranũũ rerawaramũ ai'i. Anure nipo ore pēnemimonorama ka'aranũũ rerooi Judeja ywy pewara 'gã nupe Masetoni ywy pewara 'gã ma'e retee. “Oreporopoariweramũ pē nee. A'eramũ Korītu pewara 'gã Masetoni ywy pewara 'gã netee ka'aranũũ rerurukaa oree pē nupe. A'eramũ ki pēē Jarejararete 'ga muorypa ee”, sa'e ki 'gã nupe, 'gã nupe ka'aranũũ monou.

²⁰ “Judeja ywy pe jarewau ki jane 'gã amũ siroo jarejeupi. Kasi a'e pe 'gã amũ jane ago'oi ne”, 'jau ore arajaupe. Ka'aranũũa ore erawau imonou 'gã nupe kwaiwete. A'eramũ ore 'gã amũ nerawau orojeupi. ²¹ A'eramũ nipo 'gã orereko esage resaka. Janeruwarete 'ga nipo orereko esage kwaapa. A'ere nipo 'gã ikwaawa nanē esageramũ nũ.

²² 'Gã nupi nanē nipo ore jarejewirera 'jawewara 'ga amũ monoi nũ. A'e 'ga oporowyky akou orojepeyri. A'eramũ nipo ore 'ga porowyky esage resaka. Ojeupe ore'eawer imũ etee nipo 'ga mama'e apou. Mama'ea ore iaporamũ aipo 'ga ore poaa iapo are. A'eramũ ore 'ga monou 'gã nupi pē nesaka. Ojeupe ore pē mome'uramũ 'ga ojerowiaa pē nee. “Oka'aranũũa 'gã tomono'i ape 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga oree, ojemogypyka pē nee. A'eramũ 'ga oweramũ futat pē pyri, pē poaa imono'og are.

²³ Tito 'ga jeirũnamũ je poaawamũ. Oporowyky esage 'ga pē poaawamũ jepi. 'Ga rupi oo ma'e 'gã Masetoni ywy pewara 'gã nemipyryũmera 'gã futat. Kristu 'ga upe 'gã porowykyi. Tekotee 'gã Kristu 'ga muorypa 'gã nee. A'eramũ je 'gã monou Tito 'ga rupi pē poaawamũ. ²⁴ A'eramũ ki pēē pejejekau esage 'gã nee. A'eramũ nipo Masetoni ywy

pewara 'gã pēnera renupa. A'eramũ nipo 'gã 'jau ajaupe: “Paulo 'ga ojerowiat Korītu pewara 'gã nee, 'gã mome'wau oree. A'jea futat 'ga 'gã mome'ui. Sã'ã 'gã jejuka esagea jarejewirera 'gã nee. Ka'aranũũa nanē 'gã imono'oga 'gã nupe imonopyramũ nũ”, 'jau nipo 'gã ajaupe.

9

Judeja ywy pewara 'gã nupe ka'aranũũa monoawet

¹ Jarejewirera 'gã nupe ka'aranũũa mono are je ka'arana kwasiari imonou pē nupe. ² “Oreporomonower ore ka'aranũũa are 'gã nupe”, pē'ea je akwaap futat te'ÿina numiamũ. Ma'eramũ 'ã je pē mome'ui Masetoni ywy pewara 'gã nupe ai'i, Jeju'i 'ga rerowiaara 'gã nupe ai'i. Amono tee te je pē nupe. “Ymã we 'ã Akaja ywy pewara 'gã nanē 'gã poromonoweramũ ka'aranũũa are 'gã nupe rakue”, 'jau je pē mome'wau 'gã nupe ai'i, tejerowiaa pē nee ai'i. A'eramũ pēnera 'gã muorypa ai'i. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe ai'i: “Pe'je ajee jane nanē simono ape 'gã nupe 'ũ, 'gã 'jawe 'ũ”, 'jau 'gã ajaupe ai'i. ³ A'eramũ je 'awamũ Tito 'ga monou pē pyri 'ga pytuna 'gã netee pē muea'aawamũ pē'eawer are. “Ka'aranũũa toromono 'gã nupe 'jau, 'gã poaawamũ 'jau”, pē'eawer are pē muea'aawamũ je 'gã monoi. A'eramũ Tito 'ga opytuna 'gã netee awau ka'aranũũa mono'ogukaa pē nupe. Kasi a'e pe je pē mome'ui tee 'gã nupe ne. ⁴ Anure nipo je Masetoni ywy pewara 'gã amũ nerooi pē pyri. Ka'aranũũa pēẽ imono'oge'em ire nipo je mojenosĩ pejepe 'gã nupe je'eawer are. Pēẽ taetu nipo pejejenosũ ore wi, pejejee orejemogypygwera renosũ. ⁵ Ma'eramũ 'ã je 'i Tito 'ga upe ai'i: “Pekwap je renune 'gã muea'aa ore upe 'gã 'eawer are. Ka'aranũũa mono'oge'emamũ ki pemono'ogukat 'gã nupe. Paulo 'ga upe peje'eawer imũ etee ki ka'aranũũa pemono'og Judeja ywy pewara 'gã nupe imonopyramũ, ere ki 'gã nupe”, 'jau je 'ga upe ai'i. A'eramũ nipo pēẽ imono'ogamap je waẽme'emauwe. A'eramũ nipo je rupi oo ma'e 'gã 'jau ajaupe: “Wemifutar imũ etee futat 'gã ka'aranũũa mono'ogi Judeja ywy pewara 'gã nupe imonopyramũ. NaPaulo 'ga rũi omono'ogukat 'gã nupe”, 'jau nipo 'gã ajaupe.

⁶ Pēnea'ar iki aeje'egawa mũ ree: “Inãinãni'ĩ etee y'wa'ÿja tym ire 'ã itymara 'gã inãinãni'ĩ etee y'wa 'a po'oi anure. Kwaiwete y'wa'ÿja tym ire te 'ga kwaiwete y'wa 'a po'oi anure”. Nan tee futat nipo pēẽ. Anure Janeruwarete 'ga pē mepyi pēnemimonofera 'jawerimũ etee futat. ⁷ A'eramũ ki pēẽ pejejea'aramũ ra'ne ee. “Marãmaran te je imonoi 'gã nupe?” 'jau ki pēẽ pejejeupe ra'ne. A'eramũ ki pēẽ pejeka'aranũũa monou pejejemifutar imũ etee futat. Pejejemifutar imũ etee imono re pejejemuaẽme'ema ee. Kasi a'e pe “'ga amonoukat jee. Najeporomonoweri agawewi je ee”, pe'je ne, peje'arasigamũ ee ne. Ee pejejemuaẽma kasi pemono 'gã nupe ne. Ee pejejepeporomonoweramũ etee ki pemono 'gã nupe. A'eramũ pēẽ pejeku'iramũ imonou 'gã nupe. A'ea Janeruwarete 'ga afutat. ⁸ Janeruwarete 'ga 'ã pē poat mama'e apo are. 'Ga futat 'ã mama'e jararetea. A'eramũ 'ga, ikaraemãe'ema 'gã nupe mama'ea pēẽ imono re, 'ga mama'e mua pē nupe kwaiwete. A'eramũ taetu nipo pēẽ mama'e are pejejeoriae'emamũ pejejemogyau. A'eramũ nipo pēẽ mama'e monou'japa 'gã nupe nũ. ⁹ Ymã 'ã Isai 'ga ka'arana kwasiari ee rakue: “Esage ma'e 'ga mama'e omono ikaraemãe'ema 'gã nupe kwaiwete. Ipota'wa ma'ea poromũ. Najaei 'ga ajuee”, 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

¹⁰ Sã'ã Janeruwarete 'ga y'wa'ÿja monoa y'wa'ÿja tymara 'ga upe. Mama'ea nanē 'ga 'ã imua oree oreremi'uramamũ. Nan tee futat 'ga mama'e monoi pē nupe kwaiwete, 'gã nupe pēnemimonofera repyramũ. ¹¹ Pejeka'aranũũa pēẽ ape monou Judeja ywy pewara 'gã nupe. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga mama'e monou'jau'japa pē nupe. A'eramũ nipo pēẽ mama'e monou'jau'japa imama'e'ema 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã kwaiwete Janeruwarete 'ga muorypa ojeupe pēnemirerooukara ka'aranũũa reroo are. “Ene 'ã eneresage oree. Ene 'ã mama'e eremurukat oree 'gã nupe”, 'jau nipo 'gã 'ga upe,

'ga muorypa ee. ¹² Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã nupe 'ã pēē ka'aranũũ monou 'gã poaawamũ. A'eramũ nipo pēē Jarejuwarete 'ga muorywukaa 'gã nupe nũ. Kwaiwete 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa pēnemimonofere are. ¹³ Pē nee nanē nipo 'gã Jarejuwarete 'ga muorywi nũ. “Kristu 'ga mome'u renuw ire Korītu pewara 'gã 'ga rerowiari a'jea futat. Sã'ã 'gã ore poara Kristu 'ga porogytau etee futat”, 'jau nipo 'gã pē nupe. A'eramũ nipo 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa pē nee. Ojeupe pēnemimonofere are nanē nipo 'gã 'ga muorywi nũ. Tesirũmera 'gã Jeju 'ga rerowiaara 'gã nupe pēnemimonofere are nanē nipo 'gã 'ga muorywi nũ. ¹⁴ A'eramũ nipo 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe pē nee, pē futaa. “Janeruwarete 'ga oporomutaramũ Korītu pewara 'gã nee. Judeue'ema 'gã agawewi. A'etea 'ga iporomutat 'gã nee”, 'jau nipo 'gã pē nupe, Jarejuwarete 'ga muorypa pē nee. ¹⁵ Simuoryp Jarejuwarete 'ga jarejee 'ga poromutar are 'jau. Wa'yra 'ga 'ã 'ga amut janee 'ga jukaukaa janetywer are rakue. A'eramũ ki jane 'ga muorypa ee. Nimome'upawa'uweri jane jarejeupe 'ga remiapofera.

10

Paulo 'ga Jeju 'ga remimonofet

¹ Awamũ je Pauloramũ pē mu'akwaawi mama'e are. Pēē mũ nipo je rerekoemãu etee pejejemogyau. “Jane pype akou nipo Paulo 'ga kyjei jane wi”, 'jau 'ã pēē je upe ra'e jepi. “A'eramũ nipo 'ga oje'egayawe'em janee. A'eramũ 'ga muku awi etee ka'aran are oje'ega moywyrafena imua janee”, 'jau futatee 'ã pēē mũ jee ra'e jepi. Kristu 'ga 'ã nimara'nei jane ree. Opota'waramũ etee 'ã 'ga jane ree jepi. A'eramũ je nanē teje'egaywere'emamũ pē nupe, pē pyri tewau. ² A'eramũ je 'jau pē nupe: Aipo pe'je awi, 'jau je pē nupe. A'jea futat amunipo 'ã je pēē teje'eganuwe'emamũ teje'ega moywyrafeni pē nupe pē pyri tewau. Pēē mũ amunipo 'ã 'jau jee: “Omuorypawamũ te 'ã Paulo 'ga oi oporogytau 'gã nupe. NaJarejuwarete 'ga je'eg imũ rũi te 'ã 'ga Jeju 'ga mome'ui. Wemifutar imũ etee te 'ã 'ga 'ga mome'ui”, 'jau futatee 'ã pēē mũ jee ra'e jepi. Aipo 'e awi pepoire'emamũ je teje'ega moywyrafeni futari pē nupe pē pyri tewau. Jarejuwarete 'ga je'eg imũ futat je teje'ega moywyrafeni pē nupe pē mu'jaawamũ ee. ³ A'jea futat jane ywy pewaramũ jareju'jaju'jawe etee futat. Jeju 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe etee futat ore rekoi 'gã pype. A'ere ore naruapoi te mama'ea 'gã 'jawe. Naorojemifutar imũ rũi te ore mama'e apoi. Jarejararete 'ga remifutar imũ etee te ore mama'e apoi. 'Ga je'eg imũ etee futat ore 'ga mome'wau 'ga rerowiarukaa 'gã nupe. ⁴ Naoropãjẽ mũ rũi ore Jeju 'ga rerowiarukari 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga 'Agesage pãjẽ mũ etee ore 'ga mome'ui 'gã nupe. A'eramũ 'gã a'eramũ wejue oje'egawarũme'emamũ oree. A'eramũ ore 'ga rerowiarukaa 'gã nupe 'ga pãjẽ mũ etee futat. A'eramũ ore 'gã nenũ'jãukaa mama'eukwaawa 'wyriara remiayuw awi. ⁵ Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã te ajee ojerowiaraip ojee etee futat. Ojee etee futat 'gã nea'aramũ ajemogyau. A'eramũ 'gã oporokwaawiwere'emamũ Jarejuwarete 'ga ree. A'ere ore Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ 'gã muea'arukari Jeju Kristu 'ga ree, Kristu 'ga porogyta renuwukaa 'gã nupe. ⁶ Pēē mũ nipo jeje'ega renuparamũ. A'ere nipo amumeramũ jeje'ega renuteearamũ te pejemogy. Teje'ega renuparamũ pē kwaaw ire je teje'ega renuteearamũ pē nereko tyweri'i ee.

⁷ Pēnea'ar iki mama'e are. 'Ga amũ a'e 'jau ojeupe: “Je 'ã Kristu 'ga remiayuwa. A'ere Paulo 'ga na'ga remiayuwa rũi”, 'jau nipo a'e 'ga ojeupe. A'eramũ ki aipo 'jaramũ pejejea'aru'jawamũ peje'eawer are nũ. Ore nanē 'ã Kristu 'ga remiayuwamũ nũ. ⁸ “Jarejararete 'ga je'eg imũ etee futat ore porowykyi 'ga upe. 'Ga futat 'ã ore mogo ojeupe oporowyky ma'eramũ”, a'e je 'ã pē nupe jepi. Tejerowiaa agawewi orojeupe 'ga 'eawer are jepi. Ma'eramũ je 'ã najenosĩ te'eawer are. Pē nupe werowiar ywyapiukaawamũ te 'ga ore mogoi ojeupe oporowyky ma'eramũ ikue. Nawerowiar awi pē momoirukaawamũ rũi 'ga ore mogoi ojeupe oporowyky ma'eramũ ikue. ⁹ Napē mogyjeukaawamũ rũi je ka'arana kwasiari imonou pē nupe. ¹⁰ A'ere nipo je ree

iporomutare'ema 'gā amū 'i jee: “Ka'aran are etee 'ā Paulo 'ga oje'ega moywyrafeni imua janee”, 'jau nipo a'e 'gā ajaupe. “Jane mogyjawamū etee te 'ā 'ga ikwasiari janee”, 'jau nipo a'e 'gā ajaupe. “Jane'wyrara 'jawe 'ā 'ga rekoi. A'ere 'ā 'ga jane rowase na'wyrara 'jawe rūi 'ga rekoi. Akotee ma'e 'jawe etee 'ā 'ga rekoi jane pype. A'eramū ki jane jareporenuwiwere'emamū 'ga porogyta are”, 'jau nipo a'e 'gā amū jee. ¹¹ A'ere aipo 'jara 'gā nore kwaawi futari. I'me ma'e 'gā tee poromū. Pē nupe orojemikwasiarer imū etee futat ore mama'e apoi pē pype arakou.

¹² Pēē mū nipo pejejekoweramū 'wyraramū pejejaupe. A'eramū nipo pēē 'jau pejejeupe: “Jeresage te je 'gā apyraapa 'wei”, 'jau nipo pēē mū pejejeupe. A'ere je aipo na'ea'uweri. Aipo 'jara 'gā ojerowiaraiw akou ojee numiamū. A'ere i'akwaawe'emamū te 'gā nekoi. NaJarejuwarete 'ga rea'ar imū rūi 'gā 'i aipo 'jau. Wea'ar imū tee 'gā 'i aipo 'jau. Ije'ēran ekoete te 'gā. ¹³ A'ere ore nanarūi. Jarejuwarete 'ga oromonoe'em ire amunipo 'ā ore norooi kwe pe Jejui 'ga mome'wau. Jarejuwarete 'ga oromonoe'em ire amunipo 'ā ore 'jawe'em: “Jarejuwarete 'ga je'eg imū te 'ā ore oi Jejui Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe”, 'jawe'em amunipo 'ā ore. A'ere 'ā 'ga te ore monoi kwe pe Kristu 'ga mome'wawamū ikue. Pē nupe miamū 'ga ore monoi, pē nupe Kristu 'ga mome'wawamū ikue. Aipo are etee ore jerowiari. ¹⁴ Jarejuwarete 'ga ore monoukat pē nupe ikue. A'eramū ore orojeupe 'ga 'eawera mojerowiaa arawau pē pyri Kristu 'ga mome'wau pē nupe ikue. Ore futat pē nupe Kristu 'ga mome'u ppyawera. Kwe pewara 'gā nupe nanē ore Kristu 'ga mome'u ppyawera nanē futat nū. ¹⁵ “Oreporowykya te”, 'jawe'em nanē ore 'gā amū porowyky upe nū. Ore renunewe nipo 'ga amū awau Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe. A'eramū nipo ore 'jawe'em 'gā nupe, “Ore ra'ne te ako oroo Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe ikue”, 'jawe'em nipo ore arakou 'gā nupe. Pēē Kristu 'ga rerowiar ywyapia te ore aruapesak arakou. Pēē 'ga rerowiar ywyapi re nipo ore arawau kwe pe Korītu 'jawa atykupe katy Jejui 'ga mome'wau kwe pewara amunawa pype 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat ore oi Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe. ¹⁶ A'ere nipo ore oi pē'wyrara atykupe katy, Jejui Kristu 'ga mome'wau mīmera amunaw ipewara 'gā nupe. Ore ra'ne nipo arawau 'ga mome'wau kwe pewara amunawa pypewara 'gā nupe. A'eramū ore 'gā nerekoayawe'em 'ga amū porowyky are.

¹⁷ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Jeremi 'ga upe rakue: “Pejerowiaraip kasi pejejee etee ne. Jarejararete 'ga remiapofer are etee ki pejerowiat”, 'jau 'ā 'ga ikwasiarukaa ka'aran are rakue. ¹⁸ “Jeresage je jepi”, 'jau nipo 'gā amū numiamū. Ojee te ojerowiaraip ma'e 'ga aipo e'i ekoete akou. Maranamū nipo 'ga wesageramū futat. Maranamū nipo 'ga wa'wyrare'em are ojerowiaa ekoete. “Janeruwarete 'ga te janereko esagea okwaap”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. A'ere jane upe Jarejararete 'ga “Esage aipo 'ga” 'eramū janeresageramū futat. A'jea futat 'ga 'ea.

11

I'me ma'e 'gā

¹ I'akwaawe'ema 'jawe agawewi 'ā je teporogytau pē nupe. A'etea 'ā pēnuag je upe. ² Jepy'a'wyt je tekou pē nee. Pē nee Jarejuwarete 'ga jemuaēma 'jawe je nanē je jemuaēmi pē nee nū. Sā'ā kūjāmuku ēē ruwa 'ga wa'jyra ēē monoa kūima'e 'ga amū upe 'ga remirekoramū. Majepeja 'ga upe etee 'ga 'ā ēē monou. Namytuna 'gā nupe rūi 'ga 'ā ēē monou. Nan tee futat je Kristu 'ga etee erowiarukari pē nupe. “Kristu 'ga etee ki perowiat”, 'jau je ako pē nupe ikue. ³ A'eramū je tepy'a'wyrāmū pē nee ikue. “Maran gatu nipo 'gā poire'ema Kristu 'ga rerowiar awi rai'i?” 'jau je tejeupe etee futat ikue. Sā'ā mama'eukwaawa 'wyrara kūjā ypy ēē, Ewa ēē moryteea o'me are rakue. Nan tee futat nipo 'gā amū poromoryteeweramū pē nee. 'Gā pejemorytee rerowiar ire nipo pejepoia Kristu 'ga rerowiar awi. ⁴ A'eramū je tepy'a'wyrāmū pē nee, Kristu 'ga rerowiar awi pepoir are. Naoreremimome'ua rūi agawewi nipo 'gā omome'u pē nupe. NaKristu 'ga

rūi agawewi nipo 'gã omome'u pẽ nupe. A'etea nipo perowiat 'gã je'ega, pejeku'iramũ nipo 'gã nee. Ore te ako Jarejuwarete 'ga 'Agesagea oromome'u pẽ nupe ikue. Maranuar are sipo 'gã pẽ mu'ei. A'etea te nipo perowiat 'gã.

⁵ Pẽ nupe 'ut ma'e 'gã nipo 'jau: “Pẽ nupe ore futat Kristu 'ga remimonoferamũ”, 'jau futatee nipo 'gã pẽ nupe. A'ere nipo 'gã naKristu 'ga remimonofera rūi. I'me te nipo 'gã pẽ nupe. A'ere je te a'jea futat Kristu 'ga remimonofera. ⁶ Naje'egi je a'jeteetewi. A'etea je jereapyo Kristu 'ga mome'u are tekou. A'ea 'ã pekwaap. Ai'iwe ai'iwe 'jau ako je Kristu 'ga mome'wau pẽ nupe ikue. Mama'e a'jea etee ako je imome'wau pẽ nupe ikue. A'ea 'ã pekwaap.

⁷ Pẽ pype tekou ako “je mepy pejepe Jejui 'ga mome'u are”, 'jawe'em ako je tekou pẽ nupe ikue. Kristu 'ga mome'wau etee futat ako tekou pẽ nupe ikue. Pẽ poaawamũ etee tekou pẽ pype ikue, pẽ mu'jau Kristu 'ga ree ikue. Naka'aranũ are rūi ako je rekoi pẽ pype ikue. “Je mepy ki pejepe”, je 'e'ema sipo mama'e tywera poa rakue? ⁸ Pẽ pype je rekoramũ ako mukuwara 'gã etee Jejui 'ga rerowiaara 'gã ka'aranũ murukaa jee ikue. ⁹ Mama'ea tejeupe itywe'emamũ ako je mama'e renũine'ema pẽ nupe tekou ikue. Masetoni ywy pewara 'gã Jejui 'ga rerowiaara 'gã etee ako mama'e rerurukaa jee ikue. Pe awi janerewirera 'jawewara 'gã amũ nuramũ ako 'gã mama'e rerurukaa 'gã nupe jee ikue. Ymã miamũ ako je mama'ea naenũi pẽ nupe ikue. Anure taetu nipo je mama'ea naenũi pẽ nupe. ¹⁰ Kristu 'ga 'ã mama'e a'jea etee omome'u rakue. A'eramũ je 'ga remiayuwamũ je nanẽ mama'e a'jea etee imome'wau pẽ nupe 'ga 'jawe etee futat. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: “Akaja ywy pewaramũ pẽ nupe Kristu 'ga mome'wau ako je mama'ea naenũi pẽ nupe ai'i”, 'jau je pẽ nupe, teku'iramũ te'e are. A'eramũ nipo otywe'emamũ je momikara. ¹¹ “Niporomutari futari 'ga jane ree. A'eramũ 'ga mama'e renũine'ema oree”, 'jau nipo pẽ mũ jee rai'i. Naani. Janeruwarete 'ga pẽ nee jeporomutara okwaap.

¹² Kristu 'ga remimonoe'ema 'gã te mama'ea wenũi ajemogyau pẽ nupe. A'ere je naenũi futari mama'ea pẽ nupe. Kasi a'e pe 'gã: “Paulo 'ga 'jawe etee futat jane mama'e renũi 'gã nupe”, 'gã 'i ne. Tejemia poa etee futat je aapo tekou pẽ pype. ¹³ “Ore Kristu 'ga remimonofera”, e'i futatee nipo 'gã amũ ajemogyau. A'ere nipo 'gã i'me ma'ea te. Omorytee te nipo 'gã 'gã ojee. NaKristu 'ga rūi futat 'gã omono kwe pe. Kristu 'ga upe oporowyky 'me ma'e 'gã te. ¹⁴ A'ere ore noreporesagi arajemogyau aipo 'gã nee. Mama'eukwaawa 'wyriara miamũ ojesaukat futat Kristu 'ga mome'waramũ 'jawe. A'eramũ futat 'gã moryteeu ojee kwaiwete. ¹⁵ A'eramũ mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa 'gã mama'e apou o'wyriara 'jawe etee futat. A'eramũ 'gã ajemogyau mama'e esage apoara 'jawe ojee ae moryteeawamũ futat. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã nereko tyweretei 'gã nemiapo tywer are, 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe.

Paulo 'ga ako tywet

¹⁶ Awamũ je 'eu'jawi pẽ nupe nũ: I'akwaawe'ema 'jawe agawewi je porogytai pẽ nupe. A'etea pẽnuag jee. Tajemome'u pẽ nupe. ¹⁷ NaJarejararete 'ga je'eg imũ rūi je je'egi 'awamũ. I'akwaaw ekoete ma'e 'jawe etee futat je teje'ega 'awamũ. ¹⁸ Sã'ã 'gã amũ kwaiwete 'gã jerowiaraiwa ojee etee. Nan tee je jemome'ui pẽ nupe. ¹⁹ “Ore'akwaaw ore arajemogyau”, 'jau pẽ 'ã pejemogyau jepi. Peje'akwaaw ire amunipo 'ã neperowiari Jejui 'ga mome'u teera 'gã je'ega. I'akwaawe'ema 'jawe te 'ã pejemogy 'gã je'ega rerowiaa. ²⁰ Wemifutara etee 'ã 'gã iapoukaa pẽ nupe. Ojee pẽ moryteeawamũ te 'gã 'i. A'etea 'ã perowiat 'gã. A'eramũ 'gã pẽka'aranũ rerawau ojeupe etee futat. “Ore 'ã pẽ'wyriara”, 'jau futatee 'gã pẽ nupe. A'e are pẽ 'gã nerowiaa. Aipo 'gã pẽ kurapa, pẽ je'ẽwu'jaga agawewi. A'etea 'ã pẽ 'gã nenupa. ²¹ “Paulo 'ga nuapoi mama'ea ore 'jawe. Okyje 'ga pẽ nui”, 'jau nipo 'gã jee. A'jea futat 'gã aipo 'gã 'i. Naapoi futari je mama'ea 'gã 'jawe. Ajenosĩ sipo je 'gã 'jawe mama'e apoe'em ire? Naani.

Ojee etee ojerowiaraipe ma'e 'gã nee sipo pëe pejeporenuwiweramũ? A'eramũ je nanë tejemome'wau pë nupe. ²² “Epyreu 'ã ore”, 'jau 'gã 'ã jepi. Je nanë 'ã epyreua futat nũ. “Israeu juapyrera 'ã ore”, 'jau 'gã 'ã jepi. Je nanë 'ã Israeu juapyrera futat nũ. “Abraão 'ga juapyrera 'ã ore”, 'jau 'gã 'ã jepi. Je nanë 'ã Abraão 'ga juapyrera futat nũ. ²³ “Kristu 'ga upe ore porowykyi”, 'jau 'gã 'ã jepi. Je nanë 'ã oporowyky Kristu 'ga upe nũ. A'ere je 'ã mama'e apoi 'ga upe 'gã apyraapa. Ma'eramũ sipo je jemome'ui pë nupe? Je'akwaawe'ema sipo je rerekou? Kristu 'ga upe je porowykyi kwaiwete 'gã apyraapa. Aipo are te je jerowiari. Moromunepawa pype 'gã Kristu 'ga mome'u are je munewu'jau'japa 'gã nereko tywera apyraapa. “Au'je Kristu 'ga mome'u re”, 'jau 'gã jee je munewu'jau'japa moromunepawa pype. Amumë 'gã je nupãu Kristu 'ga mome'u are. Nakwaawi je tenupã pytuna. Kwaiwete 'gã je rereko tyweretei aipo 'gã nereko tywera apyraapa. Tejejukaukaa ja'wyja'wy tekou 'gã nupe namutamutat. ²⁴ Jepyntuna 'gã futat, judeu 'gã futat je pyygu'jau'japa je mopimopika ae mopikawa pyu. Je pyykawe 'gã je mopika. Trítai nowi te je mopiga pytuna ikue. Sīku te 'gã je pyygi, je mopimopika i'jawerimũ etee futat nũ. ²⁵ Muapyt romanũ 'gã je nupãu ywira pyu ikue. Majepei tee 'gã ita pyu je juka are afueweramũ, ita momopoa je ree je jukaawamũ numiamũ. Muapyt yaruua nanë wypywygamũ jee ikue. Aipo mũ wi futat je naëmi werewi ikue. Ko'aramuku je tekou 'y pe etee futat. Kopyptunamuku nanë je tekou 'y pe etee futat yaruu rypywyg ire ikue. ²⁶ Aata je kwe pe tewau Jejui 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe. A'eramũ jeataaw ipe mama'e tywera ojeapou jee kwaiwete ikue. Amumë 'ya je jukau werewi, 'y ruwiramũ je ree. Amumë muna'ywa afueweramũ je ree. Judeuramũ ore'wyrina'nĩ 'gã, judeue'ema 'gã. Mīmera 'gã nanë afuewereteramũ je ree. 'Gã 'wyrarete pype, amunawe'em ipe, 'yë'ë me. Mīmer imũ 'gã amũ afueweramũ je juka are. Je ree iporomutare'ema 'gã nanë je jukau werewi. Jejui 'ga rerowiaa 'me 'gã nanë afueweramũ je ree nũ. ²⁷ Teporowykyau tekou tefuakapawamũ. Amumë je tesere'ema tekou. Amumë je tetywe'emamũ temi'u pyu. Amumë je te'yuwejamũ tekou. Amumë je tekou 'ara ro'ysaga upe taity poakuwuue'eme. ²⁸ Aipoa wayramũ futat jee numiamũ. A'ere mama'e mũ te aipo ray apyraawi jee. Pë nee jepy'a'wira te ay jee jereko tyweawera apyraapa. A'eramũ je tepy'a'wiramũ Jejui 'ga rerowiaaramũ pë nee najuejue etee futat. “Maran gatu nipo 'gã opoire'ema Jejui 'ga rerowiar awi”, 'jau je tejeupe tepy'a'wiramũ pë nee. ²⁹ Jejui 'ga pëe mũ erowiaraiw are je tepy'a'wiramũ pë nee. Mama'e tywera pëe mũ iapo are je te'arasigamũ. Mīmera juejue ay jee jereko tyweawera apyraapa.

³⁰ Tejemome'u re je tejee te mama'e apoe'ema resaukaa pë nupe. Jarejuwarete 'ga tepoara je aesaukat pë nupe. ³¹ Janeruwarete 'ga je'me'ema okwaap. Mama'e a'jea etee te je amome'u pë nupe. Janeruwarete 'ga 'ã Jejui Kristu 'ga Ruwaretea. Simuoryp 'ga jareojere'emamũ 'jau. 'Ga futat 'ã je'me'ema okwaap.

³² Damasco pe je rekoramũ peuwara 'gã 'wyrara 'ga afueweramũ je pyyg are ikue. A'eramũ 'ga jefaruuna'nĩ monou amunawa osoma rokware rarũmũ je ree ikue numiamũ. Aipoa 'gã 'wyrara 'ga 'wyrararete 'ga remiayuwa te, Areta 'ga remiayuwa te. ³³ A'ere jejekoty'aawa 'gã je a'gui 'gã nui. A'eramũ 'gã 'jau jee: “Paneru pype eapyk. Toromono ene ikwara rupi amunawa osoma apyraapa 'jau”, 'jau 'gã jee ikue. A'erauwe je teapyka paneru pype. A'erauwe 'gã je monoi je moypa iosoma rowajara katy. A'eramũ je teka'jama tejee ifuwet ma'e 'gã nui ikue. Jejekoty'aawa 'gã je poare'em ire amunipo 'ã je ree iporomutare'ema 'gã je pyygi futari, je jukau rakue.

12

Paulo 'ga remiesaget

¹ Tejemome'wau 'ã tekou pë nupe. Ma'eramũ sipo je jemome'ui pë nupe? “Je te 'ã Jarejuwarete 'ga remimonoferamũ” 'ea pë nupe esaukara sipo je afutat? Naani. A'etea je ajemome'u pë nupe. Tejeupe Jarejararete 'ga remiesaukarera te 'ã je amome'u pë

nupe. ² Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga je monoi ywag ipe ojepeyri ikue. Katosi je kwara mu'ari 'awamū 'ga tejeroo re. Maran gatu nipo je a'jea futat tewawe'em ywag ipe 'ga pyri rakue. Tefayupaw ipewara 'jawe ete te je oi ikue. A'eramū je a'eramū ikwaapa katue'em. Janeruwarete 'ga etee te okwaap. ³⁻⁴ Ma'upawe'eme te 'ga je rerooi erujewi ywag ipe ikue. A'eramū je peu ra'u futat tewau ikue. “Tefayupaw ipe te nipo je oi rakue?” a'e ako je ko. Nakwaawi je. Janeruwarete 'ga te okwaap. Peu tekou je ywagipewara 'gā je'ega renupa tekou ikue. A'ere je najepokawyi imome'wau jareje'eg imū. Nuarūi janeje'eg imū imome'ua. Janeruwarete 'ga nanē nafutari je imome'ua nū. ⁵ Tejemiesagera je amome'u pē nupe, tejerowiaa ee. A'ere je najerowiaraiwi etee tejee. Tejetee mama'e apoe'ema resaukaawamū te je jemome'ui pē nupe. ⁶ A'ere je mama'e a'jea etee imome'ui. A'eramū je tekowe'em i'akwaawe'ema 'jawe. A'ere je najerowiaraiwi etee tejee. Kasi a'e pe 'ga amū 'i jee ne. “Kuu. Paulo 'ga esage ma'ea ajuapyraapa”, 'jau 'ga amū jee ne. Pejerowiaraip kasi je ree pejejemogyau ne. Jeremimome'u are etee ki pēneapyo pejejemogyau. Jeremiapofer are nanē ki pejejeapyoramū pejejemogyau nū.

⁷ Mama'e esagea futat je aesak ywag ipe tekou ikue. A'eramū je teporesagamū etee ee ikue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe: “Mama'e tywera pa je amonoukat mama'eukwaawa 'wyriara upe Paulo 'ga upe kwy. Kasi a'e pe Paulo 'ga jerowiaraiwi etee ojeupe jeremiesaukarer awi ne kwy”, 'jau 'ga ojeupe ikue. Sā'ā ju raya ae poku-tuga. Nan futat mama'eukwaawa 'wyriara remimurera rayramū jee. Ma'eramū 'ā je najerowiaraiwi tejee. ⁸ Muapyt te je 'i Jarejararete 'ga upe: “Epe'a je wi”, 'jau 'jau'japa je 'ga upe. ⁹ A'ere 'ga 'i etee jee: “Naani. Nape'ai futari je ene wi. A'ere je ene moywyrafeni ete jupi”, 'jau etee 'ga jee. “Ma'eramū 'ā nerefutari mama'ea. Jepota'wa je ene ree tekou. Au'je ejemuaēm ire. Tepājēa je amono enee mama'eay jeuwamū. A'eramū ene mama'e apou jepājē mū etee futat”, 'jau etee 'ga jee. A'eramū je teku'iramū tejeupe mama'eay jeuw are. Je upe mama'eay jeuwamū taetu Kristu 'ga opājē muri jee. ¹⁰ Ma'eramū 'ā jeku'iramū mama'eay are. Tepifuakare'em are, Kristu 'ga ree 'gā tekuraw are, mama'e pyu tetywe'em are, tejeupe mama'e tywera jeapo are, tejeroko tywerete are. Mīmer are je teku'iramū etee futat tekou. 'Gā je rereko tyweramū Kristu 'ga opājē muri jee jepi. A'eramū je mama'e apou 'ga pājē mū etee futat.

Paulo 'ga wearamū 'gā nee

¹¹ Jejemome'ua je mojenosī. “T'akwaawe'ema 'jawe sipo je rekoi”, a'e je tejeupe te'ŷina. A'ere 'ā naje mome'ui pejepe 'gā nupe. A'eramū je 'ā 'agamū je tee teje-mome'wau tekou. “Akotee ma'ea te Paulo 'ga”, 'jau nipo pēē mū jee. “Ore te 'ā Jejui 'ga remimonoferaretea”, 'jara 'gā aipo e'i futat jee. Akotee ma'eramū agawewi je rekoi. A'etea Kristu 'ga je mono kwe pe ojemome'waukaa jee ikue. ¹² Pē pype 'ā je rekoi Jarejuwarete 'ga 'ā aeremiapoe'ema apoukaa jee, opājē mū 'ga 'ā iapoukaa jee. A'eramū 'ā pejejeporesagamū etee ee. Aipoa 'ā “Je futat Jejui 'ga remimonoferamū” 'e resaukaa pē nupe. Najefuwepawi je pē nupe imome'u are ikue. ¹³ Pē nupe Jejui 'ga mome'wau jepota'waramū etee pē nee ikue. Kwe pewara 'gā nee nanē je tepota'waramū nū 'gā nupe 'ga mome'wau nū. Pejeju'jawe futat pēē jee. Areko esage pāwē etee futat je pēē. A'ere je naenūi ka'aranūūa pē nupe. A'e are sipo pēmara'ne je ree?

¹⁴ Mukūi je oi pē pyri ikue. 'Awamū nipo je tewau'japa pē pyri nū. Naenūi futari je ako mama'ea pē nupe ikue. Nafutari je pēka'aranūūa. A'ere jeporomutaramū pē nee. Tejemuaēma tekou pē nee. Jera'yra 'jawe 'ā pēē jee. A'eramū je teporomutaramū pē nee. Sā'ā ta'yriara 'ga mama'e monoa wa'yra upe. Nakunumī arūi 'ā mama'ea omono 'uwa upe. Nan tee futat je mama'ea naenūi pē nupe. ¹⁵ Temama'ea pē nupe imonopaw ire miamū amunipo 'ā je teku'iramū etee futat tekou. Mama'ea taetu je 'ā iapou pē nupe pē poaawamū, Jejui 'ga rerowiar ywyapiukaawamū pē nupe. Teporomutaramū 'ā je pē nee. Pē nee jeporomutara te ra'u nepē moporomutarukari je ree nū?

¹⁶ Naenūi agawewi futat je 'ā mama'ea pē nupe. A'ea 'ā pekwaap. A'etea nipo pēē mū 'jau jee: “Paulo 'ga ore morytee ojee. O'meramū 'ga oree”, 'jau futatee nipo pēē mū jee. ¹⁷ Namoryteei je pēē. Mama'e a'jea etee futat je amome'u pē nupe. Pē pyri omonoramū sipo 'gā mama'e renūi pē nupe rai'i? Naani. ¹⁸ Tito 'ga ako je omono pē pyri jarejewirera 'jawewara 'ga retee ai'i. Mama'ea sipo 'gā wenūi ako pē nupe rai'i? Pē morytee sipo 'gā nai'i? Naani. Je 'jawe etee futat Tito 'ga mama'e apoi. Je 'jawe futat 'ga rekoi.

¹⁹ “Paulo 'ga ojemome'u oree, 'esage ma'e 'ga ra'e, te'i etee 'gā jee 'jau', e'i 'ga, aru'e ore”, 'jau sipo pēē mū jee? Naani. Kristu 'ga je'eg imū etee futat ore pē mu'ei. Jarejuwarete 'ga remianuwamū ore mama'e mome'ui pē nupe. Mama'e apou ore mama'e apoi pē poaawamū etee futat. ²⁰ Tejemuaēma je pē nee. Pē pyri tewaēm ire sipo maran jerea'aramū pē nee? Maran sipo pēnea'at je ree? Jeremifutara 'jawe sipo peko? Pēnemifutara 'jawe sipo je rekoi? Jepy'a'wyt je pēneko are. “Maran sipo 'gā nekoï ojepyri je oramū?” 'jau je tejeupe etee futat. “Maran gatu nipo 'gā ajamuewe'em mama'e are? Maran gatu nipo 'gā ajuerekoayawe'em? Maran gatu nipo 'gā oporo-mutare'emamū ajuee? Maran gatu nipo 'gā jerowiaraipe'ema ojee? Maran gatu nipo 'gā ajakurape'ema ajemogyau? Maran gatu nipo 'gā ojoje'ēwu'jage'ema? Maran gatu nipo 'gā ajamamara'ne'ema”, 'jau je tejeupe tepy'a'wyrāmū pē pyri teo are. ²¹ Tepy'a'wyrāmū tekou pē nekoarūe'em are. Pē nekoarūe'em ire nipo je 'arasigamū tekou pē pyri tewau. Pēē mū nipo mama'e tywera apou rakue. A'ere nipo nepejemuaēmi iapo re. Pejetywer awi pepoire'em ire nipo je tejaa'wau pētywer are. Nepēneateei nipo mama'e tywera apo awi. Kūima'efera 'gā ajuemireko mueupawe'emamū nipo je tejenosōu pē nui. Kūjāmera 'gā nanē nū ojomena mueupawe'emamū nipo je tejenosōu pē nui, tejaa'wau pētywer are nū.

13

'Gā mu'akwaapawet

¹ Pē pyri ako je oi mukūi ikue. 'Awamū nipo je 'ā tewau'japa pē nesaka nū. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe rakue:

“Majepeja 'ga etee nipo 'ga amū kwau 'eramū kasi peapyaka 'ga je'eg are ne.

Mukūja 'gā te nipo ajee omome'u 'eramū te ki perowiat.

Maranamū nipo muapyra 'gā imome'wau 'eramū nanē pejeapyakau 'gā je'eg are nū”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe ee rakue.

²⁻³ A'eramū je 'awamū 'jau mama'e tywera apoaramū pē nupe. Pē pyri tewau ako je 'i pē nupe ikue: “Pē pyri tejoru'japa nipo je najemuaēmu'jawi pē nee”, 'jau ako je pē nupe ikue. “Teje'ega nipo je omoywyrafen pē nupe pēnemiiapo tywer are”, 'jau ako je pē nupe ikue. A'eramū je 'awamū 'jau'japa pē nupe nū: “Teje'ega nipo je omoywyrafen pē nupe”, 'jau'japa pē nupe nū. Muku agawewi 'ā je rekoi pē nui. A'etea je aipo a'eu'jap pē nupe. “Kristu 'ga je'eg imū te nipo je teje'ega moywyrafeni pē nupe mama'e tywer awi pēneatee'emamū”, 'jau ako je pē nupe ikue. A'eramū nipo pēē 'jau jee: “Kristu 'ga je'eg imū futat Paulo 'ga mama'e apoi”, 'jau nipo pēē je resag ire. Kristu 'ga ako opājē wesaukat pē nupe ikue. 'Awamū 'ga 'ā esaukaru'japa pē nupe nū. 'Ga pājē mū etee futat je pē nerekoï. ⁴ Ypeywar are Kristu 'ga manūnamū 'ā 'gā amū 'jau 'ga upe rakue: “Nifuakari futari 'ga”, 'jau 'ā 'gā amū 'ga upe rakue. A'ere 'ā 'ga 'Uwarete 'ga pājē mū 'ga ferawi rakue nū. Kristu 'ga 'jawe futat ore norefuakari arakou. A'ere 'ga opājē muri te oree. Korītu pe ore oramū Kristu 'ga mama'e apoukari ore upe opājē mū etee futat.

⁵ Pēnea'ar iki pejejee. “Kristu 'ga ree sipo je jemogypygi tekou?” 'jau ki pēē pejejeupe. “Kristu 'ga ako werowiaaramū ore pype” 'ea 'ā pekwaap. A'ere 'ga werowiar awi pepoir ire nokoi futari pē pype. ⁶ “Paulo 'ga nanē nopoiri futari Kristu 'ga rerowiar awi” 'ea 'ā pekwaap. “Ga poirū 'gā nanē nopoiri 'ga wi nū” 'ea pēē ikwaawa nanē je afutat nū.

⁷ Jarejuwarete 'ga upe teje'ega monou pē nee tekou. “Epoar iki Korītu pewara 'gā otywer

awi 'gã poir are”, 'jau je tekou 'ga upe pē nee. Nafutari je 'gã tejee te 'gã jemogypyyga. “Paulo 'ga 'gã mu'e esage. Sã'ã 'gã jemogy esagea”, tejeupe 'gã 'e are je najerea'ari. Pejemogy esage are tee je jerea'aramũ. ⁸ Jejui 'ga rera mokwasi'wawamũ etee je mama'e apoi. Naapoa'uweri je mama'ea Jejui 'ga mome'ua mateepaawamũ. ⁹ Orojeupe mama'eay jesaukara 'eramũ nipo Jejui 'ga rerowiar ywyapiukaa pē nupe. A'eramũ ore araku'iramũ orojeupe mama'e tywera jeuw are. Oroje'ega ore imonou Jarejuwarete 'ga upe pē nee jepi: “Ekatu'ok katu ki Korītu pewara 'gã. Jejui 'ga erowiar ywyapiukat 'gã nupe”, 'jau ore 'ga upe pē nee jepi. ¹⁰ Pē nui muku tekou je tejea'ara kwasiaa ka'aran are imonou pē nupe jepi. A'eramũ nipo pejepoia mama'e tywera apo awi. A'eramũ nipo je pē pyri tewau teje'ega moywyrafene'ema pē nupe. Napē muorypawamũ rui 'ga ore monoi ojeupe oporowyky ma'eramũ ikue. Werowiar ywyapiukaawamũ te 'ga ore monoi pē nupe ikue. A'eramũ nipo je Jarejararete 'ga je'eg imũ pē mu'jau esage 'ga ree, 'ga rerowiar ywyapiukaa pē nupe.

¹¹ Kunumĩmet, kūjãmet. Mĩmeramũ je ka'arana kwasiari imonou pē nupe. Pejemogy esage ki Jarejuwarete 'ga upe. Peenuw iki pejejeupe je'eawer are. Pejeju'jawe pejejea'aramũ mama'e are. Pēpota'wa ki pejejee. Nan pejemogyramũ Janeruwarete 'ga futat 'ga rekoi pē pype. Janeruwarete 'ga ae ree iporomutat ma'ea. Ae mota'waramũ nanē 'ga akou nũ. 'Ga futat ako pē pype nan pejemogyramũ.

¹² Jejui 'ga rerowiaaramũ ki pē pejejomana, pejeafutaa. Nan ae 'ga rerowiaaramũ. Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã juejue oje'ega omono pē nupe pē futaa.

¹³⁻¹⁴ Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga resagea pē nerekoa je afutat. Jarejuwarete 'ga pē nee 'ga poromutara nanē je afutat nũ. Jarejuwarete 'ga 'Agesagea pē nee ita'waa nanē je afutat nũ.

Kweramũ etee jeremimome'ua.

Garasi

Ymā te Janeruwarete 'ga judeu 'gā mū'ēi imogyau wemiayuwamū rakue. A'eramū 'ga 'gā mu'jau wemifutar are. Judeu 'gā ojemojewagukaa ajaupe Jarejuwarete 'ga je'eg imū jepi. Mama'ea 'gā i'wau 'ga je'eg imū etee jepi. A'ere 'gā nupe etee 'ga aipo 'i rakue.

A'ere Jejui 'ga ruri jane katu'oka najuejue etee futat. Werowiarāmū 'ga jane katu'ogi. Ywag ipe Jejui 'ga jewyr ire 'ga remimu'efera 'gā awau 'ga mome'wau kwe pe rakue. A'eramū judeue'ema 'gā Jejui 'ga rerowiaa kwaiwete rakue. A'eramū judeu 'gā amū awau 'gā newiri, judeue'ema 'gā mu'jau wemiapo are. A'ere 'gā judeue'ema futat. A'eramū 'gā mama'e apowe'em judeu 'gā nupe Janeruwarete 'ga 'eawer imū. Nojemojewagukari 'gā judeu 'gā 'jawe. 'Gā nemi'urama nanē najudeu 'gā ma'e 'jawe. A'ere 'gā Jejui 'ga rerowiari futari. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā mogyau wemiayuwamū.

Garasi pewara 'gā judeue'ema futat. A'eramū judeu 'gā amū awau 'gā mu'jau wemiapofer are. A'eramū Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gā nupe 'gā mueapyou ee. “Werowiarāmū Jejui 'ga pē katu'ogi. A'eramū pēē mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat. Najudeu 'gā 'jawe rūi pēē. A'eramū pēē mama'e apowe'em 'gā 'jawe. Najaneremiapo are rūi Jejui 'ga jane katu'ogi. Werowiaaramū etee te 'ga jane katu'ogi” 'jau Paulo 'ga ikwasiaa 'gā nupe, 'gā mueapyou ee.

NaPaulo 'ga etee rūi ka'arana kwasiaa imonou 'gā nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou inuga 'gā nupe.

¹ Je Pauloramū ka'aran akwasiat imonou pē nupe. Je 'ā Jejui Kristu 'ga remimonofer-amū. Ymā te Jejui 'ga je monoi kwe pewara 'gā nupe omome'waramū ikue. Nakūima'e tee 'ga rūi je mono 'ga mome'waramū ikue. Jejui 'ga futat je mogo omome'waramū ikue. Na'gā amū nupe rūi 'ga 'i: “Pe'je pejewau jeje'ega mome'wau Paulo 'ga upe”, 'jawe'em. Jejui Kristu 'ga retea futat je mogo ojee 'gā mu'jaramū ikue. 'Ga manū re 'ā 'ga Ruwarete 'ga Jejui 'ga moferapa etee rakue. 'Uwarete 'ga retee 'ga je monoi kwe pewara 'gā mu'jawamū ojee ikue. ² 'Au je pyri janerewirera 'jawewara 'gā amū nekoi. 'Gā nanē oje'ega omono pē nupe, Jejui 'ga remiayuwamū Garasi ywy pewaramū pē nupe.

³ Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga nanē Janejararetea futat nū. Afutat je 'gā nesagea pē nerekoa. 'Gā pē mopy'ata'waa nanē je ifutaa nū.

⁴ Ymā te 'ā Jejui Kristu 'ga jejukaukari 'gā nupe rakue. Jane wi janetywera moiawamū 'ga ojejukaukaa 'gā nupe rakue. Ojejukaukaa 'ga 'gā nupe werowiaaramū jane mū'jāwamū mama'e tywera apoara 'gā nui. Ojeupe jane katu'okawamū 'ga jejukaukari 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat 'ga jejukaukari 'gā nupe rakue.

⁵ A'eramū jane 'ga muorypa jareojere'emamū futat jarekatu'okawer are, 'jau je.

Morogyta esage

⁶ Jejui Kristu 'ga 'ā pēē erowiaa rai'i. Janeruwarete 'ga futat 'ā pē pyrūmū pē mogyau Jejui Kristu 'ga remiayuwamū rai'i. Ma'eramū sipo ajee pepoit 'ga rerowiar awi kamēsiete rai'i? Pepoit 'ā 'ga rerowiar awi kamēsiete rai'i. Ma'eramū te 'gā amū porogyta 'mea perowiat rai'i? 'Gā pejemu'e 'me are 'ā pēē pejeapya mŷina ekoete rai'i. Pejemoryteeukaa ekoete 'ā 'gā nupe rai'i. Jeku'iaip je ako pē nee ai'i. A'ere 'ā je mu'arasig etee pejepe pejejee nū. ⁷ Nitywi kwe pe morogyta esage amū. Nitywi futari morogyta yau mū kwe pe. Jejui Kristu 'ga mome'ua etee te morogyta esagea. A'ere 'ā 'gā amū oi pē pyri mama'e amutee mome'wau pē nupe rai'i. “Toromojopy'ru Kristu 'ga 'eawera 'jau”, 'jau 'gā 'ā rai'i numiamū. ⁸ Ymā te ako ore pē mu'ei Jejui Kristu 'ga je'eg are ikue. A'ere 'ā 'ga amū oi o'meramū pē nupe rai'i. A'eramū je Jarejuwarete 'ga Kristu 'ga mome'u 'me ekoeteara 'gā nereko tywera futaa. Ore mū agawewi amunipo 'ā mama'e amutee mome'wau. A'etea amunipo 'ā je Jejui 'ga ree mama'e amutee te

mome'wara 'gã nereko tywera futaa. Ywagipewara 'gã amũ agawewi amunipo 'ã 'ua o'meramũ pẽ nupe. A'etea amunipo 'ã je Jarejuwarete 'ga i'me ma'e 'gã nereko tywera futaa. Mama'eukwaawa rapyaw ipe 'gã monoa amunipo 'ã je ifutaa. ⁹ Ymã te ako ore morogyta esage mome'ui pẽ nupe ikue. Aipo renuw ire ako pẽẽ Jejui Kristu 'ga rerowiaa ikue. A'eramũ ako ore 'jau pẽ nupe ikue: “Arafutar ore Jarejuwarete 'ga mama'e amutee are pẽ mu'jara 'gã monoa mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau agawewi ako ore pẽ nupe ikue. 'Awamũ je aipo 'jau'japa pẽ nupe nũ. Afutat je Jarejuwarete 'ga mama'e ekoete are pẽ mu'jara 'gã monoa mama'eukwaawa rapyaw ipe, 'jau je 'awamũ taetu te'ỹina pẽ nupe. ¹⁰ Na'gã amũ maku'iawamũ rũi je aipo 'jau. Naani. Afutat je Jarejuwarete 'ga ku'ia tejee. 'Auwara 'gã maku'iawamũ etee mama'e apo re amunipo 'ã je naapoi futari mama'ea Kristu 'ga remifutar imũ.

Paulo 'ga jemome'uawet

¹¹ Pẽẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pẽẽ 'ã jerenyra 'jawe. A'eramũ je teporo-mome'uweramũ Kristu 'ga ree pẽ nupe. Na'auwara 'ga amũ je'ega rũi je ako amome'u pẽ nupe ai'i. ¹² Na'auwara 'ga amũ rũi imome'wau jee. Na'auwara 'gã amũ rũi te je mu'e ee ikue. Jejui Kristu 'ga futat omome'u jee ikue.

¹³ Jeremiapofera nipo 'ga amũ omome'u pẽ nupe rakue. Je 'ã judeua futat. Ymã je mama'e apoi judeu remiapou etee ikue. Jejui 'ga rerowiaara 'gã je erekou tywet ikue. “Tamateepap 'ga rerowiaara 'gã 'jau”, 'jau je ikue. Najemuaẽmi futari je 'gã nee. ¹⁴ Judeuramũ orojemiapou etee futat je mama'e apou ikue. Tepytuna 'gã apyraapa je mama'e apou orojemiapofer imũ etee futat. Oroypy 'gã je'ega je enupa katu katu tekou ikue. Tekotee 'gã je imu'jau ee ikue.

¹⁵ A'ere Janeruwarete 'ga ymã we futat je pyyrũi oje'ega mome'waramũ rakue. Je'are'emauwe futat 'ga je pyyrũi ojeupe mama'e apoaramũ rakue. Naapoi agawewi je mama'e esagea ikue. A'etea 'ga je pyyrũmũ ojeupe oporowyky ma'eramũ rakue. ¹⁶ Wa'yra 'ga 'ga esaukaa jee ikue. “Ere ewau jera'yra 'ga mome'wau judeue'ema 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. “Morogyta esagea ene imome'wau jera'yra 'ga ree 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. Tejeupe aipo 'ga 'e ypyrauwe je 'ga rerowiaa. Ma'eramũ je 'ã na'gã amũ temu'akwaawer imũ rũi 'ga mome'ui 'gã nupe. ¹⁷ Jerusareg ipe miamũ je nooi, “je mu'e pejepe”, 'jawe'em Jejui 'ga remimono ppyfera 'gã nupe nũ. Je renunewe agawewi 'gã porowykyi Jejui 'ga upe. A'etea je nooi, “je mu'akwaap pejepe”, 'jawe'em 'gã nupe ikue. Tejeupe aipo 'ga 'e ypyrauwe je 'ga rerowiari ikue. Arabia ywy pe ra'ne je tewau ikue. A'e awi je tejua Damasco pe ikue nũ. ¹⁸ Muapyra kwara kwaw ire te je tewau Jerusareg ipe Pedro 'ga resaka ikue. 'Ga kwaapa je tewau. Mukũja etee je morowykye'ema magwapa 'ga pyri tekou ikue. ¹⁹ A'ere je naesapawi Jejui 'ga remimonofera 'gã. Tiago 'ga etee je esaka, Jarejararete 'ga rewirera 'ga etee je esaka.

²⁰ Mama'e a'jea etee je ikwasiaa ka'aran are imonou pẽ nupe. Janeruwarete 'ga je'me'ema akwaap.

²¹ Jerusareg awi je tewau kwe pe, Siria ywy pe, Sirisia ywy pe. Mĩmer imũ je tewau ikue nũ. ²² Ma'eramũ 'ã Judeja ywy pewara 'gã naje resagi. ²³ Jerera etee 'gã enupa. “Jane rereko tywearera 'ga oo Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe, 'ga rerowiarukaa 'gã nupe” 'e renupa. “Ymã ako 'ga Jejui 'ga rerowiaaramũ jane apisi are etee 'ga fueweramũ rakue” 'ea 'gã ikwaapa futat. “A'ere 'gã 'awamũ 'ga rerowiari jane 'jawe” 'ea nanẽ 'gã enuwu'jau'japa futat. ²⁴ A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa je ree. “Paulo 'ga erekatu'ok rai'i. Eja'yra 'ga ererowiarukat 'ga upe rai'i, ore rereko tywearera 'ga upe rai'i. Aipoa esage oree”, 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa je ree.

2

Jerusareg ipe 'ga jemome'uawet

¹ Katosi kwara magwaw ire je tewau tejewya Jerusareg ipe ikue nũ. Panape 'ga awau je rupi. Tito 'ga nanẽ je erawau orojeupi nũ. ² Tejeupe Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ etee je tewau peu. “Ekwap Jerusareg ipe”, 'jau 'ga jee ikue. A'eramũ je tewau. Peu tewau je teporogytau Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'gã nupe. Amueapyo je 'gã judeue'ema 'gã nupe teje'eg are. “Peenup katu katu jeje'ega. Nan tee futat je 'gã mu'ei” 'jau je 'gã nupe, 'gã mueapyou te'eawer are. 'Gã 'wyrriara 'gã nupe etee je imome'wau. A'eramũ je 'jau tejeupe: “Nia'wyrri 'ga je'ega, e'i sipo 'gã jee”, 'jau je tejeupe. A'eramũ je teporonupa ee 'wyrriara 'gã nupe etee: “Aje'eg ekoete te je tekou?” 'jau je teporonupa ee 'gã nupe. A'ere 'gã 'i: “Naani. A'jea futat eneje'ega”, 'jau 'gã jee, jeje'ega renuw ire. ³ Jeremireroofera 'ga, Tito 'ga, gregoa. Najudeua rũi 'ga. A'eramũ 'ga ojewage'emamũ. A'etea Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'gã 'ga mojewagukare'ema jee. “Eroo 'ga imojewagukaa 'gã nupe jarejemiapou”, 'jawe'em 'gã jee.

⁴ Ore porogytaramũ tekotee 'gã 'ua osou ore pyri. Oreje'ega renupa 'ua. Aipo 'gã 'i me ma'ea. “Jejui 'ga ore aruerowiat arajemogyau”, 'jau futatee aipo 'gã oree. “Jejui Kristu 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gã nuapoi mama'ea Moisesi 'ga remikwasiarer imũ. Aipoa nia'wyrri Janeruwarete 'ga upe”, 'jau futatee 'gã oree. “Moisesi 'ga remikwasiarer imũ 'gã mama'ea 'ga iapoe'emamũ, Janeruwarete 'ga nokatu'ogi Jejui 'ga rerowiaara 'gã”, 'jau futatee 'gã oree. Aipo 'gã “Eroo ejeupi 'ut ma'efera 'ga imojewaka Moisesi 'ga remikwasiarer imũ”, 'jau jee. ⁵ A'ere ore naruerowiari 'gã. “NaMoisesi 'ga remikwasiarer imũ mama'e apoara etee rũi 'ga okatu'ok. Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã etee te Janeruwarete 'ga okatu'ok”, 'jau ete ore 'gã nupe. “Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ Janeruwarete 'ga 'jau janee: Eneresage jee, 'jau 'ga janee, 'ga rerowiaaramũ 'ea morogyta esagea futat. NaMoisesi 'ga remikwasiarer imũ mama'e apoara 'gã nupe rũi 'ga aipo 'ga 'i. Jejui 'ga rerowiaaramũ jane upe etee te 'ga aipo 'ga 'i”, 'jau ore 'gã nupe.

⁶ A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'gã oje'ega nomoywyrarafeni jee ikue. (Peuwara 'gã 'jau 'gã nupe, ore'wyrriat, 'jau 'gã 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga upe jane jareju'jawe etee futat jane jemogyi. Je upe nanẽ jane jareju'jawe ete jarejemogyau nũ.) A'eramũ 'ã 'gã 'wyrriara 'gã oje'ega nomoywyrarafeni jee ikue. “Nan etee emu'e 'ga”, 'jawe'em 'gã jee ikue. A'jea futat je 'gã mu'eawera. A'eramũ 'gã oje'ega moywyrarafene'ema jee. Tito 'ga nanẽ 'gã imojewagukare'ema jee.

⁷⁻⁸ Eapyo 'gã Jarejuwarete 'ga je mono are. Pedro 'ga ra'ne futat Janeruwarete 'ga omono judeu 'gã nupe Jejui 'ga ree 'gã mu'jaramũ rakue. Opãjẽ 'ga imua 'ga upe ojeupe 'ga moporowykyukaawamũ rakue. 'Ga 'jawe futat Janeruwarete 'ga opãjẽ mua jee, je monou judeue'ema 'gã nupe wa'yra 'ga ree 'gã mu'jaramũ. ⁹ A'eramũ 'wyrriara 'gã 'jau oree: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga pẽ mogoi Jejui Kristu 'ga ree judeue'ema 'gã mu'jaramũ. A'eramũ pẽ pejemogou 'ga upe oporowyky ma'eramũ ore pyri”, 'jau ete 'gã jee, Panape 'ga retee. “Pe'je pejekou Jejui 'ga mome'waramũ judeue'ema 'gã nupe. Ore 'ã jarepytuna 'gã nupe 'ga mome'waramũ”, 'jau 'gã oree. Tiago, Pedro, Juã. Mĩmera 'gã aipo 'jau oree ikue. ¹⁰ Aipo e'i etee te aje 'gã oree ikue: “Pẽnea'ar iki ikaraemãe'ema 'gã nee, Jerusareg ipewara 'gã nee. Pepoar iki 'gã, mama'e mua 'gã nupe”, 'jau 'gã oree. Aipoa ore aruapo arakou. Mama'ea ore imonou arakou 'gã nupe. Aipoa esage jee.

Pedro 'ga upe oje'ega moywyrarafenawet

¹¹⁻¹⁴ A'ere Pedro 'ga awau owaẽma Ætioki pewara 'gã pyri, Jejui 'ga rerowiaara 'gã pyri. Peu akou 'ga ojemi'wat judeue'ema 'gã pype etee futat. Ymã ore judeuramũ norojemi'wari judeue'ema 'gã pyri ikue. A'ere ore Jejui 'ga rerowiar ire ore poiri aipo awi. A'eramũ Pedro 'ga ojemi'waa ekoete te futat 'gã pyri. Poje Tiago 'ga pyriwara 'gã amũ 'ua owaẽma Jerusareg awi. 'Gã nesakawe Pedro 'ga opojo'ogamũ judeue'ema 'gã nui. Okyje 'ga opytuna 'gã nui. “Gã nã'ã nopoiri futari orojemiapofer awi re'ã. Nojemi'wari futari nã'ã 'gã imojewagipyre'ema 'gã pyri re'ã”, 'jau Pedro 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga opojo'ogamũ judeue'ema 'gã nui. 'Ga pojo'oga resakawe ajepeja Jejui

'ga rerowiaara 'gã nanẽ opojo'ogamũ 'gã nui nũ. Panape 'ga miamũ ojemu'jau 'ga ree. A'ere 'gã naJejui 'ga remifutar imũ rũi aipo apoi. A'eramũ je 'gã nesakawe teje'ega moywyrafena Pedro 'ga upe. “Ma'ja te ereapo, ki Pedro?”, 'jau je 'ga upe 'gã nemianuwamũ. “Ene 'ã judeua je 'jawe. Ymã te ako Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are judeuramũ janee rakue. A'eramũ ako jane mama'e apou 'ga remikwasiarer imũ etee ikue. A'ere 'ã jane 'awamũ jane jemogyi Jejui 'ga rerowiaaramũ. Niapou'jawi jane mama'ea Moisesi 'ga remikwasiarer imũ. Ma'eramũ ene judeue'ema 'gã mu'jau Moisesi 'ga remikwasiarer are? Ma'eramũ sipo ene mama'e apoukaa Moisesi 'ga remikwasiarer imũ 'gã nupe?” 'jau je Pedro 'ga upe teje'ega moywyrafena.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã katu'okawet

¹⁵ Ore 'ã judeua. Judeua futat orejara 'gã. Ma'eramũ 'ã ore judeuretea. “Namama'e tywera apoara rũi ore judeue'ema 'gã 'jawe”, 'jau ore arajaupe jepi. ¹⁶ “Judeuramũ agawewi futat ore. A'etea Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã etee esage Jarejuwarete 'ga upe” 'ea ore ikwaapa. Janeruwarete 'ga nanẽ 'jau janee: “Jera'yra 'ga ererowiat ekou. A'eramũ ene ejesageramũ jee”, 'jau 'ga janee Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ. NaMoisesi 'ga remikwasiarer imũ mama'e apo are rũi 'ga aipo 'jau janee. Jejui Kristu 'ga rerowiamũ te 'ga 'i janee: “Jera'yra 'ga perowiat pejemogyau. A'eramũ pẽ pejesageramũ jee”, 'jau 'ga janee. Aipo ni'i ekoetei 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer imũ mama'e apoara 'gã nupe, Jejui 'ga 'gã erowiare'emamũ. ¹⁷ Kristu 'ga ree ore jemogypygy arajemogyau. A'eramũ ore orojesageramũ Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga ree orojemogypygy ire ore oropoia Moisesi 'ga remikwasiarer are orojemogypygy awi. “NaMoisesi 'ga je'egera renuw are rũi Janeruwarete 'ga 'i janee: Eneresage jee, 'jau. A'eramũ jane jarepoia 'ga remikwasiarera rerowiar awi ee jarejemogypygy awi 'jau”, 'jau ore arajaupe. A'eramũ 'gã amũ 'jau oree: “Nia'wuri futari Moisesi 'ga je'ega renupare'ema 'gã. Judeue'ema 'gã nuenuwi 'ga je'egera. A'eramũ 'gã wa'wyre'emamũ Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau futatee 'gã amũ oree. “A'eramũ pẽ pejea'wyre'emamũ 'gã 'jawe. Kristu 'ga ree pejemogypygy ire nepeanuwu'jawi Moisesi 'ga je'egera pejemogyau. Kristu 'ga pẽ motywerukat Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau futatee 'gã amũ oree. A'ere naani. O'meramũ te 'gã 'i. Kristu 'ga najane motywerukara'uweri 'ga upe. ¹⁸ A'ere je piori Moisesi 'ga remikwasiarera rerowiar are tejemogypygy awi ai'i. Na'ga remikwasiarera renuw are rũi Janeruwarete 'ga jetywera moiri je wi. Moisesi 'ga je'egera renuwa upe tejewyr ire amunipo 'ã je jemotyweri Jarejuwarete 'ga upe. “Taenupap Moisesi 'ga je'egera 'jau”, a'e je tejeupe ikue numiamũ. A'ere je naenupawi futari 'ga je'egera ikue. A'eramũ je tejemotywea ete Jarejuwarete 'ga upe rakue.

¹⁹ Na'ga remikwasiarera renuw are rũi Janeruwarete 'ga jetywera moiri je wi. A'ere je 'ga remikwasiarera mogyta re futat tetywera kwaawi ikue. “Kuu. Naapoi futari je mama'ea Jarejuwarete 'ga remifutar imũ tekou”, 'jau je tejeupe 'ga remikwasiarera mogyta re. “Kristu 'ga amanũ 'ypeywar are jetywera moiawamũ rakue. 'Ga manũ are Janeruwarete 'ga jetywera moia je wi” 'e renupa ai'i. A'eramũ je Moisesi 'ga remikwasiarera rerowiar are tejemogypygy awi tepoia. Ymãwarera mama'e awi je tepoiapap 'awamũ. A'eramũ je “Awamũ Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee mama'e apou tekou”, 'jau je tejeupe, tetywera 'ga imoir ire ai'i. Werowiamũ Kristu 'ga je muẽma Moisesi 'ga remikwasiarera renupara 'gã nui. ²⁰ Ma'eramũ je 'awamũ tefuewere'emamũ futat tejemifutar imũ mama'e apo are. Kristu 'ga ree je jemujari 'ga rerowiamũ. 'Ga futat je rereko. Kristu 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea. Je ree 'ga poromutaramũ. Jetywera moiawamũ 'ga ojejukaukaa rakue. Ma'eramũ 'ã je 'awamũ jefueweramũ mama'e apou 'ga remifutar imũ etee. ²¹ Naapoi agawewi je mama'e esagea Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'etea 'ga je katu'ok Kristu 'ga je erowiamũ ai'i. A'eramũ je tejemogypygya Kristu 'ga ree etee. Kristu 'ga jane erowiamũ Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Jera'yra

'ga ererowiat. A'eramũ ene ejesageramũ jee", 'jau 'ga janee. Moisesi 'ga je'egera renuwa jane muesage re amunipo 'ã Kristu 'ga amanũ ekoete rakue. A'ere naani. Namanũ ekoetei 'ã 'ga rakue. Kristu 'ga futat jane mota'wa 'Uwarete 'ga upe. Kristu 'ga jane erowiarãmũ tee 'ga 'i janee: "Pënesage jee", 'ga 'i janee, wa'yra 'ga jane erowiarãmũ.

3

Jarejuwarete 'ga jane erowiaa

¹ Pëë 'ã Garasi ywy pewaramũ peje'akwaawe'ema pemut pejejeypyu. Awỹja te pë morytee rai'i nũ, 'jau je pë nupe. Amueapyo agawewi ako je pëë Jejui Kristu 'ga manũ are ikue. "Ypeywar are amanũam ipe Kristu 'ga janetywera mepyi rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, Kristu 'ga jane erowiarãmũ", 'jau je ako pë nupe ikue, pë mueapyou ee ikue. ² A'eramũ ki pejejea'aramũ je'eawer are. Moisesi 'ga 'eawera renuw ire sipo Janeruwarete 'ga U'agesage muri pë nupe? Naani. Kristu 'ga mome'ua pëë erowiar ire te Janeruwarete 'ga imuri pë nupe. ³ Ma'eramũ sipo ajee peje'akwaawe'ema pemut pejejeypyu? Kristu 'ga pëë erowiar ypyramũ ako Janeruwarete 'ga opãjẽ mua pë nupe ikue, wemifutara apoukaa ako pë nupe opãjẽ mũ ikue. Ma'eramũ sipo ajee pepoit 'ga ree pejejemogypygyg awi rai'i? Pejejewya 'ã pejejemiapofer ymanera upe ete rai'i nũ? ⁴ Kristu 'ga ree pejemogypygygamũ ako tekotee 'gã pë nerekou tyweaete agawewi 'ga ree ikue. A'ete ako pënuag pejejereko tywera upe ikue. Pënuag ekoete sipo aipo upe rakue? A'eramũ sipo pëë 'awamue pejepoia Kristu 'ga rerowiar awi? Naani. Nepepoiri futari 'ga rerowiar awi. ⁵ Moisesi 'ga remikwasiarera renuw are sipo Janeruwarete 'ga U'agesage muri pë nupe? Naani. 'Ga je'egera renuw are sipo Janeruwarete 'ga aeremiapoe'ema apoukari pë nupe opãjẽ mũ? Naani. Jejui Kristu 'ga mome'ua pëë erowiarãmũ te 'ga aeremiapoe'ema apoukari pë nupe opãjẽ mũ.

⁶ Pënea'ar iki Abraão 'ga rekwawer are. Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe Abraão 'ga ree rakue. "Abraão 'ga Janeruwarete 'ga werowiat rakue. Werowiarãmũ Janeruwarete 'ga 'i 'ga upe rakue: Abraão 'ga esage jee, 'jau 'ga 'ga upe werowiarãmũ", 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. ⁷ A'eramũ Janeruwarete 'ga rerowiaara 'gã juejue Abraão 'ga juapyrera 'jawewaramũ ajemogyau. Aipoa 'ã pëë ikwaapa. ⁸ Ymã te Janeruwarete 'ga 'i aipo 'jau Abraão 'ga upe rakue: "Je rerowiaaramũ ereko. A'eramũ ene ejesageramũ ekou jee. Tejerowiaara 'gã nupe juejue nipo je 'i, pënesage jee, je 'i. Ene upe te'eawera 'jawerimũ etee futat je 'i 'gã nupe tejerowiarãmũ", 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. "Judeue'ema 'gã nupe miamũ nipo je 'i: Pënesage jee, je 'i, ene 'jawe 'gã tejerowiarãmũ", 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe u'eawera kwasiarukaa 'ga amũ upe rakue. ⁹ Werowiarãmũ Janeruwarete 'ga mama'e esage monou Abraão 'ga upe. A'eramũ 'ga jane upe nanë mama'e esage mua nũ. Abraão 'ga upe imuawera 'jawe 'ga imua janee werowiarãmũ.

¹⁰ Moisesi 'ga je'egera renupara 'gã ojemote'aa Jarejuwarete 'ga upe. Nuenupawi futari 'gã 'ga je'egera. A'eramũ 'gã ojemote'aa Jarejuwarete 'ga upe. Ymã te 'ga amũ ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue: "Anure nipo Janeruwarete 'ga Moisesi 'ga je'egera renuwaipara 'gã monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe", 'jau 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. ¹¹ "Moisesi 'ga je'egera ereenup katu katu. A'eramũ ene ejesageramũ jee", ne'i Janeruwarete 'ga 'ga amũ upe. Naani. Ojee ojemogypygyk ma'e 'gã nupe etee te Janeruwarete 'ga 'i: "Pënesage jee. A'eramũ je pë mogyau 'au tejeypyri nakwaparimũ warãu rũi futat", 'jau 'ga 'gã nupe. ¹² Ymã Janeruwarete 'ga aipo 'jawe'em rakue: "Pejemogypygyg iki je ree", ne'i te rũi 'ga rakue. "Perowiat te ki jeje'ega", e'i te 'ga rakue. "Moisesi 'ga remikwasiarera renup katuara 'gã etee te ajemogy nakwaparimũ rũi", 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue. A'ere 'gã nuenupawi futari Moisesi 'ga remikwasiarera je'ega rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau 'gã nupe: "Nepeenupawi

futari 'ga remikwasiarera je'ega. A'eramũ je pẽ nerekou tyweaete ee. Mama'eukwaawa rapyaw ipe nipo peo pejemanũ re”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue.

¹³ A'ere 'ã Kristu 'ga manũi 'ypeywar are janetywera mepyawamũ rakue. Kristu 'ga Janeruwarete 'ga erekou tywerukaa janetywer are rakue. A'eramũ 'ga jane rerekou tyweru'jape'ema ee, Kristu 'ga jane erowiaramũ. Ymã 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are rakue: “Nia'wyri te 'ypeywar are u'am ma'e 'gã jee”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue. A'eramũ 'ga Kristu 'ga upe 'ypeywar are janetywera renu'ama upe aipo 'jau rakue. Janetywer are Janeruwarete 'ga Kristu 'ga rerekou tywerukaa rakue. A'eramũ 'ga, Kristu 'ga jane erowiaramũ, jane rerekou tyweru'jape'ema futat. Naani. Kristu 'ga jane erowiaramũ te 'ga 'i janee: “pẽnesage jee”, 'jau. ¹⁴ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Je rerowiaaramũ ereko. A'eramũ ene ejesageramũ jee”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. “Ypeywar are Kristu 'ga manũa omepypap janetywera rakue. A'eramũ 'ga 'awamũ, pẽnesage jee”, 'jau judeue'emamũ pẽ nupe Jejui Kristu 'ga pẽẽ erowiaramũ. Kristu 'ga jane erowiaramũ, Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee, u'eawer imũ etee futat.

U'eawer imũ 'ga mama'e apoi

¹⁵ Pẽẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pẽẽ 'ã jerenyra 'jawe. A'eramũ je, tamueapyo 'gã ee 'jau, 'jau je pẽ nupe. Sã'ã ae ajamama'e futaa ijara momoranuwa. A'eramũ 'ã ijara 'ga: “Nan ki ajee siapo jarejaupe”, 'jau 'ã 'gã ajaupe. A'eramũ 'ã 'gã u'eawer imũ etee futat ikwasiaa ka'aran are inuga. Ikwasiapaw ire 'ã 'gã wera kwasiaa ee. A'eramũ 'ã 'gã mama'e apou ajaupe wemikwasiarer imũ etee futat. Ikwasiapaw ire 'gã 'ã imoiru'jape'ema futat nũ. U'eawer imũ etee futat 'gã iapou ajaupe. ¹⁶ Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'ega Abraão 'ga upe rakue. “Tamono mama'e esagea ene upe 'jau. Enejuapyrama 'gã nupe 'jau nipo je imonou. Tekotee 'gã nupe nanẽ nipo je mama'e esage monou ene ree, enejuapyrama 'gã nee 'jau nipo je imonou”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. Na'ga juapyra 'gã nupe juejue rũi 'ga 'i. 'Ga juapyrama 'ga amũ upe etee 'i te 'ga 'i aipo 'jau. Aipo 'ga upe 'ga 'ea, Kristu 'ga upe, 'ga 'ea te. ¹⁷ Abraão 'ga upe aipo 'e re Janeruwarete 'ga 'jau: “Taapo mama'ea te'eawer imũ etee futat 'jau”, 'jau 'ga rakue. A'ere, kwaturu sëtui trĩa kwara kwaw ire, Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. A'ere 'ga nomoka'jami futari Abraão 'ga upe u'eawera. A'eramũ 'ga 'awamũ Abraão 'ga upe je'eawera nia'wyri 'jawe'em 'ga. Naani. U'eawer imũ etee futat 'ga mama'e monoi Abraão 'ga upe, Abraão 'ga juapyra 'ga upe nanẽ nũ. ¹⁸ NaMoisesi 'ga je'ega renuw are rũi 'ga mama'e esage monoi 'ga upe. Naani. 'Ga upe u'eawer imũ etee te 'ga imonoi 'ga upe. Wemifutar imũ etee 'ga imonou 'ga upe u'eawer imũ etee futat.

¹⁹ A'eramũ nipo pẽẽ mũ 'jau jee: “Ma'eramũ sipo ajee Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue?” 'jau nipo pẽẽ mũ jee. Naani. Oje'ega 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe. Oretywer are ore mueapyoawamũ te 'ga iapoukari rakue. Abraão 'ga juapyrama 'ga rure'emauwe Moisesi 'ga remikwasiarera oretywera kwaawukaa ore rakue. Kristu 'ga Abraão 'ga juapyrama. Kristu 'ga upe Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Tamono mama'e esagea 'gã nupe 'ga ree 'jau”, 'jau 'ga Kristu 'ga mome'wau rakue. Ywagipewara 'gã nupe Janeruwarete 'ga oje'ega rerurukari Moisesi 'ga upe rakue. 'Ga upe etee te 'ga erurukari. A'eramũ Moisesi 'ga te imome'wau 'gã nupe. Anure Moisesi 'ga 'ga je'ega kwasiaa inuga ka'aran are ore rakue. ²⁰ A'ere Janeruwarete 'ga oje'ega nuerooukari Abraão 'ga upe. Janeruwarete 'ga retea futat oje'eg 'ga upe.

Kristu 'ga 'eawera Moisesi 'ga remikwasiarera py'rau

²¹ Abraão 'ga upe ra'ne Janeruwarete 'ga oporogytau rakue. A'ere 'ga oje'ega monou Moisesi 'ga upe rakue. Moisesi 'ga upe 'ga 'eramũ sipo 'ga 'i: “Abraão 'ga upe je'eawera nia'wyri”, 'jau sipo 'ga rakue? Naani. Kwe pe mama'e esage mũ apoa ojepyri jane reroo re amunipo 'ã Janeruwarete 'ga 'i rakue. A'eramũ amunipo 'ã 'ga jane rerawau

ojepyri jane mama'e apoawer are. A'ere nitywi mama'e esagea mũ kwe pe ywag ipe ae monoara. ²² “Nitywi futari mama'e esage apoara 'gã amũ jee. Najuejue etee futat 'gã tywetyweramũ jee. 'Gã tywera 'gã nerekou”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Ako esage agawewi futat 'gã. A'etea 'ga Jeju Kristu 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gã ete omogy nakwaparimũ ete rũi u'eawer imũ etee futat. Kristu 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gã etee 'ga imogyau ojepyri nakwaparimũ rũi.

²³ Ywy pe 'ga rure'emaue ore judeuramũ Kristu 'ga rerowiare'ema arajemogyau. 'Ga rure'emamũ ore Moisesi 'ga remikwasiarera etee erekou. “Janeruwarete 'ga ka'arana okwasiarukat Moisesi 'ga upe janetywer are jane mu'jawamũ”, 'jau ore. A'ere 'ga ne'i futari oree: “Moisesi 'ga remikwasiarera peenup. A'eramũ pẽ pejejesageramũ jee”, 'jaw'em 'ga oree Moisesi 'ga remikwasiarera renuw are. Jeju 'ga ore erowiar ire tee 'ga aipo 'jau oree. ²⁴ Sã'ã ae wa'yra monoa moromu'jara mũ 'ga po pe, wa'yra mu'jaukaa. Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. 'Ga remikwasiarera mogytaramũ ore orojemu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are numiamũ. A'ere ore naruenupawi 'ga je'ega. Kristu 'ga 'ur ire, judeuramũ ore mũ 'ga rerowiaa. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau oree: “Kristu 'ga perowiat pejejemogyau. A'eramũ pẽ pejejesageramũ jee”, 'jau 'ga oree, Kristu 'ga ore erowiar ire. ²⁵ 'Awamũ ore Kristu 'ga rerowiar ire mama'ea naruapoi Moisesi 'ga remikwasiarer imũ.

²⁶ 'Awamũ pẽ najuejue etee Kristu 'ga ree pejemogypyk pejejemogyau. A'eramũ pẽ najuejue etee pejejemogyau Jarejuwarete 'ga ra'yramũ. Judeuramũ, judeue'emamũ. Mĩmeramũ juejue futat pẽ Jarejuwarete 'ga ra'yramũ, Kristu 'ga pẽ erowiar ire. 'Ga rerowiar ire pẽ pejemujaa 'ga ree nanẽ nũ. ²⁷ Kristu 'ga pẽ erowiamũ 'ga amũ pẽ pymĩãu 'y pe Kristu 'ga rerowiaara resaukaawamũ. Pejepymĩ re pẽ pejemujaa 'ga ree. A'eramũ 'ga pẽ nerekou. ²⁸ Jarejuwarete 'ga upe jane jarejemogyau jareju'jaju'jawe etee futat. Judeuramũ, judeue'emamũ, oje'wyrarete pewaramũ, ka'a pewaramũ, kũima'eramũ, kũjãnamũ. Mĩmeramũ jane jareju'jaju'jawe etee futat jarejemogyau 'ga upe. Kristu 'ga rerowiamũ jane jarejemujaa 'ga ree. A'eramũ jane jarejemogyau jareju'jaju'jawe etee futat 'ga upe. Majepi 'yweteewara 'jawe jarejemogyau. ²⁹ Kristu 'ga remiayuwamũ pejejemogy re pẽ pejejemogyau Abraão 'ga juapyrera 'jawewaramũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage monou pẽ nupe, Abraão 'ga upe u'eawer imũ etee futat.

4

¹ 'Awamũ je pẽ mueapyoi kunumĩ are. Sã'ã jane jareja'yra 'gã nupe jarekaraemã monoa. A'ere 'ã kunumĩ naeapyoi we ee ojejuka are. A'eramũ 'ã ae tuwamũ 'jau wemiayuwa 'gã nupe: “Tekaraemã je amono teja'yra 'ga upe ai'i. A'ere 'ga nojemotuwĩ we. A'eramũ 'ga ojejukawe'em ee. A'eramũ pẽ pejejekau ee 'ga upe jee ra'ne. 'Ga jemotuw ire 'ga ma'ea futat, 'ga upe jeremimonofera”, 'jau nipo 'ga ruwa 'ga wemiayuwa 'gã amũ nupe. Waranupe'emawe futat kunumĩ 'ga 'uwa 'ga karaemã jaramũ futat akou. A'etea 'ga 'uwa 'ga remiayuwa 'gã je'ega renupa. ² 'Ga aranuwe'emamũ 'ga ruwa 'ga remiayuwa 'gã ojejukau 'ga ree, 'ga karaemã are. 'Uwa 'ga remifutara 'ara rupi kunumĩfera 'ga okaraemã mujaa etee te. A'eramũ futat 'ga mama'e apou wemifutar imũ etee futat. ³ Nan tee futat ore judeuramũ mama'e apoi Jarejuwarete 'ga upe Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee futat ikue. 'Ga ra'yra 'ga rure'emamũ ore Moisesi 'ga je'ega renupa. ⁴ A'ere Janeruwarete 'ga, wemifutara 'ara rupi, wa'yra 'ga muri ywy pe rai'i. Wa'yra 'ga 'ga imu'arukaa kũjã eẽ mũ wi rakue. 'Ga ra'yra 'ga, Kristu 'ga etee te Moisesi 'ga je'egera wenup katu katu rakue. ⁵ 'Ga je'ega 'ga enupa katu katu ore mueateepap mama'e ymaner awi, 'Uwarete 'ga ra'yramũ 'ga ore mogyawamũ 'jau. Werowiamũ 'ga jane mogyau 'Uwarete 'ga ra'yramũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga wa'yra 'gã nupe wemimonofera mua jane. ⁶ Pẽ nanẽ 'ga ra'yramũ nũ. Sã'ã 'ga U'agesage mura pẽ

nupe. A'eramũ ore pẽ kwaapa. “Janeruwarete 'ga U'agesagea amut 'gã nupe”, 'jau ore. A'eramũ ore “Janeruwarete 'ga ra'yramũ 'gã jemogyi” 'e kwaapa pẽ nesag ire. A'eramũ 'ga 'Agesagea, Kiapi'ni, jane mu'eukaa Jarejuwarete 'ga upe. ⁷ A'eramũ pẽ a'eramũ na'ga upe mama'e apoara etee rũi pejemogyau. Naani. 'Ga ra'yramũ nanẽ futat pejemogy nũ. A'eramũ 'ga a'eramũ wa'yra 'gã nupe wemimonofera monou pẽ nupe nanẽ nũ.

Paulo 'ga wearamũ 'gã nee

⁸ Ymã te 'ã nepekwaawi Jarejuwarete 'ga rakue. 'Ga kwaape'ema 'ã pẽ maira'mea etee ipojeupa rakue, pejejorywamũ ee rakue. ⁹ A'ere 'ã pẽ 'awamũ Jarejuwarete 'ga pekwaap pejemogyau. 'Ga futat pekwaap. Ojekwaawukat 'ga pẽ nupe, wemi-ayuwamũ 'ga pẽ mogyau. Ma'eramũ sipo ajee peje'akwaawe'emawera pemut ete te pejejepyyu rai'i nũ? Pejewyt ete 'ã pejemaira'me upe rai'i nũ? Nipãjẽi maira'mea. Janeruwarete 'ga te pãjẽrete. A'etea 'ã pẽ pejewya ekoete maira'me pojeuwa upe rai'i nũ? ¹⁰ Ymã te 'ã maraka peapo maira'me are pejorypawamũ rakue. 'Araiwa rupi, jay ru'wi are, kwar ipe, 'y ruwiramũ. Mĩmera rupi 'ã pẽ maraka peapo maira'me are pejorypawamũ rakue. A'ere 'awamũ maraka peapo Jarejuwarete 'ga muorypawamũ numiamũ. Maira'me upe maraka apoawera 'jawe etee 'ã Jarejuwarete 'ga upe maraka peapo numiamũ. A'ere naani. Nanarũi. “Nan jane iaporamũ nipo Janeruwarete 'ga ku'iramũ jane ree”, 'jau nipo pẽ. “Judeu 'gã 'jawe maraka apo re nipo jane jarejemuesageu Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo pẽ pejejaupe numiamũ. ¹¹ Je ako amu'e pẽ Jejui Kristu 'ga ree ikue. “Jejui Kristu 'ga rerowiamũ jane resageramũ Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau je ako pẽ nupe ikue, pẽ mu'jau ee ikue. Amu'e futat ako je pẽ ee ikue numiamũ? Pemoka'jam etee nipo je 'eawera rakue?

¹² Pẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pẽ jerenyra 'jawe. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Je 'jawe peko. Aetypap je ymãwarera mama'ea. Je 'ã judeua agawewi. A'etea je ako judeue'emamũ pẽ 'jawe pẽ pype. Naapoi futari je mama'ea judeuramũ orojemiapofer imũ, a'e je pẽ nupe. A'eramũ pẽ 'awamũ pejemu'jau je ree. Peapo kasi mama'ea oreremiapofer imũ ne, a'e je pẽ nupe. Pejejepype je rekoramũ ako pẽ pejejukau esage je ree ai'i. ¹³ Pẽnea'ar iki ee. Tekaruaramũ je tekou ikue. Tefuakapawaiwamũ ako je tekou ikue. A'eramũ ako je tepytawaipa pẽ pype ikue. A'eramũ ako je Kristu 'ga mome'wau pẽ nupe ikue. ¹⁴ Pejejeupe je waẽmamũ ako pẽ je monowe'em pejewi ikue. “Kuu. Ojero'wu ma'e 'ga 'ut ojefuanugukaa janee”, 'jawe'em ako pẽ jee ikue. Jekaruara agawewi je. A'etea ako naje rereko tyweri pejepe jekaruara are ikue. Je mua ako pejejepype. Sã'ã ae Jarejuwarete 'ga pyriwara 'ga mura. Nan tee futat ako pẽ je mua pejejepype ikue. Jejui Kristu 'ga mura 'jawe ete ako pẽ je mua pejejepype ikue. ¹⁵ A'e pe ako pẽ pejeku'iramũ pejemogyau je ree ikue. “Ma'ja te jane siapo 'ga upe 'ga poaawamũ?” 'jau ako pẽ pejejaupe ikue. Ma'eramũ sipo ajee pẽku'ipap je ree 'awamũ? ¹⁶ Mama'e a'jea etee je amome'u pẽ nupe. Ma'eramũ sipo pẽ'me pejejaupe: “Niporomutari Paulo 'ga jane ree”, 'jau futatee pejejaupe. Mama'e a'je imome'ua sipo je mogou pẽ nee iporomutare'emamũ?

¹⁷ Mama'e ekoete are pẽ mu'jara 'gã te iporomutat 'me pẽ nee. “Simopojo'ok 'gã Paulo 'ga wi 'jau”, e'i 'gã ajaupe. “Paulo 'ga wi opojo'og ire nipo 'gã jemu'ei jane ree”, 'jau nipo 'gã ajaupe, oporomutat 'meramũ pẽ nee. ¹⁸ A'ere je poromutaramũ a'jea futat pẽ nee. Pẽ pype tekou taetu ako je teporomutaramũ pẽ nee ikue. Muku pẽ nui tekou miamũ je teporomutaramũ pẽ nee mama'e esage apou pẽ nupe. ¹⁹ Pẽ 'ã jera'yra 'jawewaramũ jee. Sã'ã kũjã kunumĩakya ray renũja. Nan tee futat je rayramũ pẽ nee. Afutarete je pejemogypyga Kristu 'ga ree. 'Awamũ 'ã pepoit 'ga ree pejemogypyg awi. A'eramũ je tejemayrũmũ pẽ nee. 'Ga ree pejemogypygamũ te jeku'iramũ pẽ nee. ²⁰ Pẽ pyri tekoa je afutat. Pẽ pyri teko re amunipo 'ã je pẽ mueapyoi ee. A'ere 'ã je rekoi muku te pẽ nui. A'eramũ je tejemuaẽmeteeramũ pẽ nee.

Sara ãã Aga ãã retee

²¹ “Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee futat siapo mama'ea 'jau”, 'jau nipo pãẽ mũ. “Ga remikwasiarer imũ jane mama'e apo re nipo Janeruwarete 'ga 'i janee: Pãẽ mama'ea peapo Moisesi 'ga remikwasiarer imũ. Ma'eramũ 'ã pãnesage pejemogyau jee, 'jau nipo 'ga janee”, 'jau nipo pãẽ pejejaupe. Pãneapyo katu sipo Moisesi 'ga remikwasiarer are? Naani. ²² Abraão 'ga ree nanã 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: “Mukũi futat 'ã Abraão 'ga ra'yra 'gã nakue. Ajepeja 'ga rera Isakia. Abraão 'ga remirekorete ãã ra'yra, Sara ãã ra'yra 'ga poromũ, Isakiramũ. Ajepeja 'ga rera Ismaeua. Abraão 'ga remireko ãã remifai ãã ra'yra 'ga poromũ, Ismaeuramũ. Aga ãã ra'yra 'ga. Aga ãã 'ã mama'ea wapo o'wyrara ãã 'eawer imũ etee futat, Sara ãã 'eawer imũ etee futat. Nuapoi ãã mama'ea wemifutar imũ”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. ²³ “Abraão 'ga ãã rerekou, wemirekorete ãã remifai ãã rerekou, Aga ãã rerekou rakue. A'eramũ ãã wa'yramũ 'ga upe. A'eramũ Abraão 'ga wa'yra 'ga re'roka. Ismaeua 'ga inuga wa'yra 'ga ree. A'eramũ 'ga akou ujara 'ga upe mama'e apoaramũ, oy ãã 'jawe. Ajepeja 'ga te aje 'ga ra'yra 'ga u'aa Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat. 'Iwãiwã agawewi eneremirekorete ãã. A'etea je kunumã amut ãã upe”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'eferupi te futat Sara ãã wa'yramũ u'aa Janeruwarete 'ga je'eg imũ etee futat”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue.

²⁴⁻²⁵ Mama'e a'je are ete 'ga ka'arana kwasiari rakue. Aipo mogyta re jane jarejemu'jau mama'e are. Sãã mukũja 'gã, kũjãmera 'gã nakue. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'eawera rakue. Aga ãã 'jawe Moisesi 'ga upe Janeruwarete 'ga 'eawera. Ymã 'ã Moisesi 'ga oi ywytyra apyte'rarimũ rakue, Sinai 'jawa apyte'rarimũ rakue. Arabia ywy pe aipoa Sinai 'jawa reni. Sinai 'jawa apyte'rarimũ 'ga rekoramũ futat 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega mua 'ga upe, ikwasiaa ita are 'ga upe rakue. A'eramũ Moisesi 'ga judeu 'gã mu'jau kwaiwete aipo Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. Sãã Jerusarega. Aga ãã 'jawe etee Jerusareg ipewara. Jerusareg ipewara 'gã, judeu 'gã, nuapoi mama'ea wemifutar imũ. Moisesi 'ga je'eger imũ etee 'gã mama'e apoi ajemogyau. A'eramũ 'gã ajemogyau Aga ãã 'jawe. Aga ãã mama'ea wapo o'wyrara ãã je'eger imũ etee futat rakue. ãã 'jawe Jerusareg ipewara 'gã mama'e apoi Moisesi 'ga je'eger imũ etee futat.

²⁶ A'ere jane 'awamũ Jerusareg yau jane 'i ywag ipewara upe. Jejui Kristu 'ga ree jarejemogypygy ire jane jarejemogyau ywag ipe oo ma'eramamũ, Jejui Kristu 'ga ree ojemogypygyk ma'eramũ etee futat. A'eramũ jane mama'e apowe'em Moisesi 'ga je'eger imũ. ²⁷ Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue: “Ta'yre'emamũ agawewi ene 'awamũ.

A'etea neneku'ipawi ekou. Anure nipo kwaiwete enera'yra.

Enemena 'ga opoiraip ene wi enera'yre'em are. A'ere nipo anure 'ga jewyri enee nũ. Ene upe 'ga jewyr ire nipo enera'yra 'gã pytuna tesirũmera 'gã na'yra apyraapa”, 'jau 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue.

Jerusareg yau are 'ga jane mu'jau poromũ. Anure nipo kwaiwete Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ jane oi ywag ipe. Jerusareg yau 'e upe 'ga 'i poromũ.

²⁸ Pãẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pãẽ 'ã jerenyra 'jawe. A'eramũ je pã mu'jau ee. Ymã Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Anure nipo je kunumã monoi ene upe”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'eramũ Isaki 'ga u'aa Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ etee futat. Isaki 'ga 'jawe futat Kristu 'ga rerowiaaramũ jane. U'eawer imũ etee futat Janeruwarete 'ga jane mogyau wa'yramũ, Jejui Kristu 'ga jane erowiaaramũ. ²⁹ Mukũi futat Abraão 'ga ra'yra 'gã numiamũ. A'ere ajepeja 'ga naJaneruwarete 'ga 'eawer imũ rũi 'ga 'ari, Abraão 'ga ra'yr ypy 'ga. Opygy ekoete te Aga ãã 'ga ra'yra rakue. A'eramũ ãã ra'yra 'ga, Ismaeu 'ga u'aa ãã wi rakue. A'ere Isaki 'ga nanarũi 'ga ruri oy ãã upe. Janeruwarete 'ga 'eawer imũ etee te 'ga ruri. Janeruwarete 'ga 'Agesage pãjã mũ te Sara ãã Abraão 'ga ra'yra pygyi rakue. Anure Ismaeu 'ga Isaki 'ga rereko tyweaete rakue. Nan tee futat nipo Moisesi 'ga

je'egera renupara 'gã Jejui 'ga rerowiaaramũ jane rereko tyweri. ³⁰ A'ere Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Sara ãẽ je'eger are rakue.

“A'eramũ ãẽ 'jau Abraão 'ga upe: ‘Emono kynu jarejewi. Jeremiayuwa te ako kynu ikue numiamũ’, 'jau ãẽ 'ga upe.

‘Kynu ra'yra kĩa reewe futat kynu monou jarejewi.

Jareja'yra kĩa upe etee teremono karaemã 'jau', 'jau ãẽ 'ga upe.

‘Nafutari je kynu ra'yra kĩa upe we ene mama'e monoa’, 'jau ãẽ Abraão 'ga upe rakue”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue. ³¹ Sara ãẽ remiayuwa ãẽ ra'yra 'ga juapyrera 'jawewaramũ Moisesi 'ga remikwasiarer imũ mama'e apoara 'gã. A'ere Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ jane Abraão 'ga remirekorete ãẽ ra'yra juapyrera 'jawewara. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage apou janee Abraão 'ga upe u'eawer imũ etee futat.

5

Jarejuwarete 'ga ree etee jane jarejemogypyka

¹ Jejui Kristu 'ga amanũ janetywera mepyawamũ rakue. A'eramũ 'ga ree jane jemogypygamũ Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Pẽẽ pẽnesage jee”, 'jau 'ga janee, wa'yra 'ga ree jane jemogypygamũ. Werowiamũ 'ga ae mũ'jãu Moisesi 'ga je'eger imũ mama'e apoara 'gã nui. A'eramũ ki pẽẽ pejejewyre'ema Moisesi 'ga je'eger imũ mama'e apo upe. Pẽ nupe owaẽm ma'e 'gã amunipo i'me pẽ nupe: “Pejemojewagukat 'ga amũ upe. Moisesi 'ga je'eger imũ pejemojewagukat. 'Ga je'eger imũ imojewagipyrera 'gã etee te esage Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau futatee nipo 'gã pẽ nupe rai'i.

² A'ere je, Pauloramũ je 'i pẽ nupe: Naani. Pejemojewagukat kasi 'gã nupe ne. Najudeua rũi pẽẽ. Ymã Janeruwarete 'ga 'i judeu ypy 'gã nupe rakue: “Imojewagipyrera 'gã etee te jeremiayuwa”, 'jau 'ga rakue. A'ere 'awamũ nanarũi. 'Awamũ 'ga 'i: “Jera'yra 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gã etee te jeremiayuwa”, 'jau 'ga. Pejejewagukar ire nipo pepoit Kristu 'ga ree pejejemogypyg awi pejejemogyau. ³ Imojewagipyrera 'gã ki ajee Moisesi 'ga je'egera tuenupap. 'Gã enupawe'emamũ nipo Janeruwarete 'ga ne'i 'gã nupe: Pẽnesage jee, 'jawe'em nipo 'ga 'gã nupe. ⁴ Moisesi 'ga je'egera renuw are ojemogypyk ma'e 'gã nipo opoit Jejui Kristu 'ga ree ojemogypyg awi. “Moisesi 'ga je'eger imũ mama'ea jane iaporamũ nipo Janeruwarete 'ga 'i janee: Pẽnesage jee, 'jau nipo 'ga janee”, pe'je nipo pejejemogyau numiamũ, Moisesi 'ga je'egera renuw are etee futat nipo pejemogy. Aiporamũ nipo pepoit Kristu 'ga rerowiar awi. Kristu 'ga jane erowiamũ te Janeruwarete 'ga 'i janee, “pẽnesage jee”, 'jau 'ga janee. Niapoi agawewi te 'ã jane mama'e esagea 'ga upe rakue. A'etea 'ga aipo 'jau janee, Kristu 'ga ree jane jemogypygamũ. ⁵ Nanarũi ore. Orojemogypyg ore Jejui Kristu 'ga ree. Anure nipo Janeruwarete 'ga 'jau oree: “Jejui Kristu 'ga perowiat. A'eramũ pẽẽ pejejesageramũ jee”, 'jau nipo 'ga anure oree. Aipo 'ga 'e rapesaka ore 'ã arajemogyau, Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ã ore rerekou, 'ga rerowiarukaa oree. ⁶ Jejui Kristu 'ga ree jane jemujar ire Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Pẽnesage jee”, 'jau nipo 'ga janee. Imojewagipyreramũ oree, imojewagipyre'emamũ pẽ nupe. Mĩmeramũ juejue futat 'ga aipo 'jau janee, Jejui Kristu 'ga ree jarejemujar ire, jane jareporomutaramũ jarejuee.

⁷ Amome'u futat ako je Kristu 'ga pẽ nupe ikue. 'Ga mome'ua ako pẽẽ erowiaa ikue numiamũ. Awỹja gatu nipo aje 'ã pẽ momoirukat 'ga rerowiar awi rai'i nũ? Awỹja te o'mea werowiarukat pẽ nupe rai'i? ⁸ NaJaneruwarete 'ga rũi werowiarukat 'gã 'mea pẽ nupe. Naani. 'Ga 'ã pẽ mũ'ẽ mama'e apo are ojemogypyk ma'eramũ 'gã nui. ⁹ Sã'ã ae mani'oko'o jopypeawa monoa imojopypea ipype. Inãinãĩĩ etee agawewi imonou ipype. A'etea imojerapa. Nan tee futat i'me ma'e 'gã. Ajepeja 'ga ete agawewi 'ga 'meramũ pẽ nupe rai'i. A'etea 'gã o'me rerowiarukaa pẽ nupe, pẽ momoirukaa Kristu 'ga rerowiar awi rai'i. ¹⁰ A'ere je jemogypygi pẽ nee te'ỹina. Jarejararete 'ga ree jane jemujari jarejemogyau. A'eramũ je 'jau tekou: “Nopoiri futari 'gã Kristu 'ga ree

ojemogyppyg awi”, 'jau je tekou pē nupe. Janeruwarete 'ga te tuereko tywet pē mu'e tywearera 'gā ee 'jau.

¹¹ Jeje'ēwu'jag ekoete nipo 'ga amū akou. “Pejemojewagukat 'gā nupe, e'i Paulo 'ga akou”, 'jau futatee nipo 'ga amū pē nupe. Naani. Nanarūi je ako pē mu'ei ai'i. Ma'eramū 'ā 'gā je rereko tyweretei. Aipo je 'e re amunipo 'ā 'gā naje rereko tyweri. Aipo je 'e re amunipo 'ā 'gā nimara'nei je 'eawer are. A'ere 'gā mara'neramū futat je 'eawer are, “ypeywar are Kristu 'ga manūi janetywera moiawamū” 'eawer are. ¹² Afutat je i'me ma'e 'gā pojo'oga pē nui.

¹³ Pēē 'ā Janeruwarete 'ga pē mū'jāu 'gā nui. “Pepoit ymāwarera mama'e awi”, e'i 'ga pē nupe. “Au'je ki mama'e apo re Moisesi 'ga remikwasiarer imū pejemuesageawamū”, 'jau 'ga pē nupe rai'i. Moisesi 'ga remikwasiarer imū agawewi nipo pēē mama'e apowe'em. A'etea kasi mama'e tywera peapou'jaw ine pejemifutar imū ne. Peapo kasi mama'ea pejemuorypawamū etee ne. Naani. Pejopoar iki mama'e apo are. Pejepota'waramū pejee. ¹⁴ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: “Pēporomutat pejejepyriwara 'gā nee pejee pejeporomutara 'jawe etee futat pejemogyau. A'eramū pēē pejereko esage 'jawe etee futat pejejuerekou esage”, 'jau 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Aipo 'ga 'eawera nateepawi. Jejui 'ga nanē aipo 'jau janee 'ūina. A'eramū aipo 'ga 'eawera wesageramū janee. Aipoa 'ga je'eg imū jarejuereko esage re jane 'ga je'ega renupawi. ¹⁵ Au'je ki pejuago'o re. Ajuago'oara 'gā 'miara mara'nea 'jawe. 'Miara mara'nea te 'ā ojou'u ojomomapa. Nan kasi pejemogy ne.

'Ga 'Agesage remifutara

¹⁶ Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar imū etee ki mama'ea peapo. 'Ga pājē mū mama'e apo re nipo pēē mama'e tywera apou'jape'ema pejemifutar ymaner imū. ¹⁷ Najuejue etee futat te 'ā janetywera jemogyi jane ywyteripe jane jemogyramū. A'eramū jane jarejemifutar imū ete mama'e apo re mama'e apowe'em 'ga 'Agesage remifutar imū. Janeruwarete 'ga 'Agesage remifutara mama'ea irāinā'nī te. Na-janeremifutara 'jawe rūi futat 'ga 'Agesage remifutar imū mama'e apoawa. A'eramū jane mama'e apowe'em jarejemifutar imū Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁸ 'Ga 'Agesage remifutar imū mama'e apoaramū jane niapoi futari mama'ea Moisesi 'ga remikwasiarer imū etee futat.

¹⁹ Janetywet tāmējē futat te 'ā jane jarejemogyau iypy we rakue. Ma'eramū 'ā jane, jarejemifutar ymaner imū ete mama'e apo re ete, jarejemirekoe'em are jarekou. Kūjāmeramū nanē 'ā pēē pejemene'em are pejekou. Mama'e tywer are etee jane 'ā jarejea'aramū jarejemogyau. Mama'e tywera etee 'ā janeje'ega. ²⁰⁻²¹ Jarejemifutar imū mama'e apo re ete jane 'ā maira'mea etee imuorypa. Jarejee jarepājāgaiwa rete ete 'ā jarejemogyau. Jarejemogyau 'ā jarejuerekoayau mama'e are. Mīmer are ete 'ā jarejea'aramū 'jau. Jaremara'neramū jarejee. Jarejee etee 'ā jarejea'aramū jarejemogyau. Jareporomutare'emamū 'ā jarejemogyau jarejee. Jarejuowajar are etee nanē 'ā jarejea'aramū etee nū. Kawīajaiwa rykur are etee nanē 'ā jarejemogyau. Nanuara apoara 'gā nooi futari Jarejuwarete 'ga pyri. Ymā je ako pē mu'ei aipo are ai'i. 'Awamū je 'jau'japa pē nupe nū. “Naaipo apoara 'gā nūi oo ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri amanū re”, a'e ako je pē mu'jau ee ai'i.

²² A'ere jane, Jarejuwarete 'ga 'Agesage rereko re, janeporomutaramū jarejee. Jareku'iramū jarejemogyau. Jarepy'ata'waramū jarejemogyau. Jarepota'waramū jarejemogyau jarejee. Jarejujukau esage jane jarejee jarejemogyau. Jarejesageramū jarejemogyau jarejaupe. Mama'ea jane iapou jare'eawer imū etee futat. ²³ 'Ga 'Agesagea jane rerekou jane mopota'waukaa jarejee. Jane mu'akwaapa mama'e tywera apoe'em are. Nan te ae jemogyi Jarejuwarete 'ga je'eg imū. ²⁴ Jejui Kristu 'ga ree jarejemujar ire jane jarepoia jarejemifutar ymaner imū mama'e apo awi. Niapou'jawi futari jane mama'ea jarejemifutar ymaner imū etee. ²⁵ Jejui Kristu 'ga jane erowiamū

Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane mogyi Jarejuwarete 'ga ra'yramũ. A'eramũ ki jane mama'e apou 'ga 'Agesage remifutar imũ etee futat. ²⁶ Sajerowiaraip kasi jarejee etee ne. Sajamamara'ne ekoete kasi jarejuee ne. Sajuerekoay kasi jarejuee ne.

6

Pejejopoa

¹ Pěẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pěẽ jerenyra 'jawe. A'eramũ je pẽ mu'jau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nereko are. Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nipo mama'e tywera apou akou. A'eramũ pěẽ 'gã nemiapofera kwaaw ire Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramũ pěẽ 'gã mu'akwaapa iapoe'em are. A'ere kasi pejeje'ega pemoywrafen 'gã nupe ne. Pejeporogytau esage etee futat 'gã nupe. 'Gã mu'jaramũ nanẽ pejejea'gwau mama'e tywera apo awi. Mama'e tywera apo awi pejejea'gue'em ire pěẽ nanẽ mama'e tywera peapo 'gã 'jawe ne. A'eramũ pěẽ 'gã mu'jaramũ pejejerowiarape'ema pejejee 'gã mu'jau. ² Pejejaupe mama'eay jesaukaramũ pěẽ pejejopoa pejejamuapyterâtãukaa etee jupe. Aipo apo re pěẽ Kristu 'ga je'ega renupa pejemogyau. ³ Sajerowiaraip kasi jarejee etee ne. Sã'ã je pẽ apyraawa jereapyo ee, pe'je kasi ne pejejerowiaripa pejejee ne. Aipoa nia'wyrĩ. Nakũima'eeteete arũĩ aipo 'jara 'ga. Aipo e'ĩ ekoete futat 'ga. Ojemorytee ae nanuaramũ ojeupi tee futat. ⁴⁻⁵ Pejejemiapofer are ki pẽnea'at. “Esage futat te jeporowykya?” pe'je ki pejejeupe. Mama'e esage apo re pěẽ pejejerowiaa pejeku'iramũ pejejemiapofer are. Aipoa esage. A'ere “mama'e esagea je aapo 'gã apyraapa” 'ea nia'wyrĩ Janeruwarete 'ga upe. Pejejoporowyky rerekoemãue'em. “Je te pa a'jeteetewi apo ra'e” 'ea nanẽ wa'wyre'emamũ 'ga upe nũ. Pejejoporowyky are pejejea'are'emamũ. Pejejemiapo are etee pejejea'aramũ.

⁶ 'Ga amũ nipo 'ua pẽ mu'jau Jarejuwarete 'ga ree. A'eramũ ki pěẽ mama'e esage monou pejemu'jara 'ga upe.

⁷ “Simorytee Jarejuwarete 'ga jarejemiapofer are”, pe'je kasi ne. Naani. Nimoryteeawi futari Janeruwarete 'ga. Okwaap 'ga pěẽ omoryteea. Sã'ã pekoa. Juowuu tym ire 'ã, pěẽ juowuu a'ÿi etee ipa'wau jui. Nepepo'oa'uweri 'ã yky'ÿja juowuu 'yw awi. ⁸ Nan tee futat jane jemogyi. Jarejemifutar imũ mama'e tywera apou jarejemotywea Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga jane monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere 'ga U'agesage remifutar imũ ete mama'ea jane iapo re jane mogyi nakwaparimũ ete rũĩ ojepyrĩ jane manũ re. ⁹ Mama'e esagea etee siapo jarejemogyau 'jau. Mama'e esage apo awi jane poire'emamũ nipo Janeruwarete 'ga mama'e esagea muri janee anure, wemifutara 'ara rupi. ¹⁰ A'eramũ ki pěẽ mama'e esagea etee iapou 'gã nupe najuejue etee futat. A'ere pěẽ Jejui 'ga rerowiaaramũ 'gã nupe mama'e esage apou a'jea futat 'ga ree pejemogyppyga resaukaawamũ 'gã nupe.

Oje'ega 'ga imonou 'gã nupe, 'gã futaa

¹¹ 'Awamũ je ka'arana kwasiaawa pygyi tepou. Sã'ã jeremikwasiarera ruwiiua.

¹² Tamueapyo pěẽ mama'e are 'jau. 'Gã amũ afueweramũ judeu 'gã maku'i are etee. “Kristu 'ga manũ mome'u are judeu 'gã jane rereko tyweretei. A'eramũ jane judeuramũ jarejemojewag are etee 'gã mu'jau. Ee 'gã mu'e re nipo judeu 'gã poiri jane rereko tywer awi”, 'jau nipo 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã pẽ mu'jau judeu 'gã nemiapofer are. “Pejemojewagukat 'ga amũ upe pejejee Jarejuwarete 'ga muorypawamũ”, 'jau futatee nipo 'gã pẽ nupe. A'ere nanarũĩ jane 'ga muorywi. Jejui Kristu 'ga amanũ janetywera moiawamũ rakue. 'Ga jane erowiaramũ te Janeruwarete 'ga 'i janee: “Jera'yra 'ga perowiat. A'eramũ pěẽ pejejesageramũ jee”, 'jau 'ga janee. ¹³ Imojewagipyrera 'gã miamũ nuenupawi Moisesi 'ga je'egera. A'etea 'gã pẽ mu'e ekoete pejemojewagukar are. “Ore te 'ã aramu'e 'gã, sa'e etee 'jau”, e'ĩ futatee te 'gã pẽ nupe, judeue'emamũ pẽ mu'jau ekoete judeuramũ ore remiapofer are. “Ore te 'ã oromojewagukat 'gã orojemiapou,

sa'e te 'jau", e'i te ojerowiarai pa ojee. ¹⁴ A'ere je naani. Jejui Kristu 'ga ree etee te je jerowiari. 'Ypeywar are 'ga manūi janetywera moiawamū rakue. Aipo are je jerowiari tekou. 'Ga rerowiar ire je pōiri 'ga rerowiare'ema 'gā nemifutar awi ikue. Nafutari futari je 'gā nemiapoa. 'Gā nanē jeremifutara futare'ema nū. ¹⁵ Janeruwarete 'ga namā'ēi janejewag are. Imojewagipyrreramū ore, imojewagipyre'emamū pēē. Mīmeramū jane jareju'jaju'jawe etee futat 'ga upe. Jejui Kristu 'ga ree ojemogypyyk ma'eramū etee te 'ga 'i janee: "Pēnesage jee", 'jau 'ga janee. Jejui Kristu 'ga ree jarejemogypyyg ire jane pōiri futari jarejemifutar imū mama'e apo awi. Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar imū etee futat jane mama'e apoi. Aipoa esage Janeruwarete 'ga upe. ¹⁶ U'agesage remifutar imū mama'e apoara 'gā Janeruwarete 'ga omopy'ata'wa imogyau. 'Gā nee 'ga jemuaēmi. Aipo 'gā etee Janeruwarete 'ga remiayuwaretea.

¹⁷ Tejereko tywera 'gā nupe je 'i: Au'je je rereko tywer ire. Jejui Kristu 'ga futat jejararetea. Sā'ā jeaiwa. Jejui Kristu 'ga mome'u are 'gā je nupānupāu. A'eramū je 'ga ree tenupāawera porera rerekou, 'jau je 'gā nupe.

¹⁸ Pēē 'ā jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū nanē pēē jerenyra 'jawe nū. A'eramū je Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga resagea pē nerekoa futaa, 'jau je.

Kweramū ete jeremimome'ua.

Efesu

Paulo 'ga awau akou Efesu pe rakue. Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'ga imu'jau Jarejuwarete 'ga ree. (Atos 19) Muküi kwara magwaw ire Paulo 'ga oi pe awi nũ. A'ere 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe rakue. Moromunepawa pype 'ga 'ũina Jejui 'ga mome'u are. A'eramũ Janeruwarete 'ga, peu 'ga renamũ, ka'arana kwasiarukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe rakue.

¹ Je Pauloramũ ka'aran akwasiat imonou pẽ nupe. Je Jejui Kristu 'ga remimonoferamũ. Ymã Jejui 'ga je monoi kwe pewara 'gã nupe omome'waramũ ikue. “Kwe pe ekwap je mome'wau ekou 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee futat 'ga je monoi kwe pewaramũ pẽ nupe. A'eramũ je ka'arana kwasiaa tekou imonou Efesu pewaramũ pẽ nupe, Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pẽ nupe. Pẽẽ 'ã pejemujaat Jejui Kristu 'ga ree rai'i. A'eramũ pẽẽ 'ga rerowiaa etee te pejemogyau. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe.

² Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga nanẽ 'ã Janejararetea nũ. Afutat je 'gã jejuka esagea pẽ nee. Afutat je 'gã pẽ mopy'ata'waa pẽ mogyau.

Kristu 'ga mama'e esage apou janee

³ Simuoryp Jarejuwarete 'ga jarejeupe 'ga remiapofer are 'jau. 'Ga 'ã Jejui Kristu 'ga Ruwaretea, Janejararete 'ga Ruwaretea futat 'ga. Iporiay'i 'ga 'ũina jane ree. Jane resaka'i 'ga jane rerekou. Mama'e esagea etee 'ga iapou 'ũina au'jeteramũ janee. 'Ga ra'yrarete 'ga Kristu 'ga ree jane jarejemujaa. A'eramũ 'ga mama'e esage apou janee. Ywag ipe 'ga rekoi. A'eramũ 'ga pe awi futat mama'e esage apou 'ũina janee.

⁴ Ymã we te 'ga 'ã jane mũ'ëi wemiayuwamũ rakue. Ywy apoe'ẽwe futat 'ga jane mũ'jãu wemiayuwamũ Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramũ. “Tamũ'ẽ 'gã tejemiayuwamũ 'jau. Tomoit 'gã tywera 'gã nui 'jau. A'eramũ 'gã ajemogyau esage je upe 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ⁵ 'Ga oporomutaramũ jane ree. A'eramũ 'ga a'eramũ jane mogyau wa'yramũ. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe rakue: “Teja'yrarete 'ga, Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã tamogy teja'yramũ 'jau. Tejemifutar imũ etee futat 'gã mogyau teja'yramũ. Teja'yramũ 'gã mogya je maku'iu 'gã nee”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ⁶ Ajemuaẽm 'ga jane ree. A'eramũ 'ga wa'yrarete 'ga mua janee. 'Ga remifutara agawewi 'ga ra'yra 'ga. A'etea 'ga 'ga amut janee. A'eramũ 'ga wa'yrarete 'ga rerowiaaramũ jane mogyau wemiayuwamũ. Niapoi agawewi futat ako jane mama'e esagea 'ga upe ikue. A'ete ako 'ga ajemuaẽm jane ree ikue. Wa'yra 'ga jane erowiaramũ 'ga jane mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ jane 'ga muorypa ee.

⁷ Ymã 'ã Kristu 'ga manũi 'ypeywar are janetywera mepyawamũ rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, wa'yrarete 'ga manũ are. A'eramũ futat 'ga wea'aru'jawe'emamũ janetywer are. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga iporomutat nanimenime jane ree. Mama'e esagea 'ga iapou janee. ⁸ 'Ga remiapoa esage futat. Na'gã nemiapo 'jawe rüi 'ga iapoi. ⁹⁻¹⁰ U'akwaaw imũ etee futat 'ga mama'e apoi. “Anure nipo je Kristu 'ga rerowiaara 'gã mogyau majepei 'yweteewara 'jawe. Ywag ipe ajemogy ma'e 'gã, ywy pe ajemogy ma'e 'gã. Mĩmera 'gã nipo je amogy majepei 'yweteewara 'jawe”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Aipo u'eawer are 'ga jane mueapyou. A'ere 'ga janepy 'gã namueapyoi aipoa mama'e are rakue. A'ere 'ga 'awamũ jane mueapyoi ee.

¹¹ Janeruwarete 'ga remifutar imũ etee futat mama'ea ojeapou. Wemifutar imũ etee futat 'ga jane mũ'jãu jane mogyau wemiayuwamũ. Omuoryparamũ 'ga jane mogyi. Wemifutar imũ etee futat 'ga jane mũ'jãu Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramũ. Ywy apoe'ẽwe futat 'ga 'jau ojeupe etee futat rakue: “Gã amũ tamũ'ẽ tejemiayuwamũ 'jau”,

'jau 'ga ojeupe rakue. ¹² A'eramũ ore, Kristu 'ga rerowiaar ypyramũ ore Jarejuwarete 'ga muorypa ee: “Ene te 'ã eneresage oree, ki Ku'jyp. Ymã te 'ã ore mũ'ẽ ape ore mogyau ejemiayuwamũ rakue”, 'jau ore 'ga upe, 'ga muorypa ee. ¹³ A'eramũ 'ã pẽẽ nanẽ 'awamũ Kristu 'ga rerowiaa rai'i. “Jejui Kristu 'ga 'ã amanũ janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga werowiaaramũ janetywera moia jane wi” 'e renupa ypy we pẽẽ 'ã 'ga rerowiaa rai'i. Ymã te Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Teja'yrarete 'ga rerowiaara 'gã nupe Te'agesagea tomono”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ga u'eawer imũ etee futat U'agesage monou pẽ nupe. Sã'ã jane jarejera kwasiara jarekaraemã are. A'eramũ 'ã jane jarekaraemã kwaapa. Nan tee Janeruwarete 'ga U'agesage monoi wemiayuwa 'gã nupe. A'eramũ 'ga wemiayuwamũ jane kwaapa. “Agamũ jeremiayuwa 'ga. Sã'ã 'ga Je'agesage rerekoa”, 'jau nipo 'ga pẽ nesag ire. ¹⁴ U'eawer imũ 'ga U'agesage mua jane. A'eramũ jane a'eramũ jarejemogypyka jarejemogyau jarejeupe 'ga 'eawer are. “Anure nipo je teja'yramũ mama'e monoi pẽ nupe” 'e are nanẽ jane jarejemogypyka jarejemogyau. 'Ga janetywera omoit jane wi. A'eramũ nipo 'ga anure 'ua jane, jane rerawau ojepyri. Ojepyri jane oramũ 'ga wemimĩigatufera mua jane. A'eramũ ki jane 'ga muorypa ee.

Efesu pewara 'gã nee Jarejuwarete 'ga muorypawet

¹⁵⁻¹⁶ A'ere je Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee. 'Gã amũ 'ua pẽ mome'wau jee: “Efesu pewara 'gã Jejui 'ga werowiat tãmẽjẽ ajemogyau. Jejui 'ga 'ã janejararetea, e'i 'gã ajemogyau”, 'jau 'gã 'ua pẽ mome'wau jee. “Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã nee 'gã oporomutaramũ. Ojejuka esage pãwẽ pãwẽ 'gã 'gã nee”, 'jau 'gã 'ua pẽ mome'wau jee. A'eramũ je Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee. “Au'jete Jejui 'ga ererowiarukat Efesu pewara 'gã amũ nupe”, 'jau je 'ga upe, 'ga muorypa pẽ nee. Teojere'emamũ futat je 'ga muorypa pẽ nee. 'Ga upe teje'ega monoaw ipe je pẽ nee nanẽ teje'ega monou 'ga upe jepi. ¹⁷ Jarejararete 'ga Ruwarete 'ga upe, Jejui Kristu 'ga Ruwarete 'ga upe teje'ega monou tekou pẽ nee. 'Ga etee 'ã esage ma'ea. 'Ga upe je 'jau: “E'agesagea ako ene imonou 'gã nupe ai'i, ki Ku'jyp. A'eramũ ene 'gã mu'akwaapa mama'e apo are E'agesage pyu. Ejekwaapa katu katuukaa nanẽ 'gã nupe nũ”, 'jau je tekou Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee. ¹⁸ “Emueapyoukat 'gã ejemiaporam are”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. 'Ga te 'ã pẽ pyrũ pẽ mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ nipo 'ga anure pẽ nerawau ywag ipe pẽ mogyau ojepyri. A'ea ki peapesak pejemogyau. Ojepyri jane reroo re nipo 'ga wemimĩigatufera mua wemiayuwamũ jane, kwaiwete. Aipo are 'ga pẽ mueapyoukara je afutat. ¹⁹ “Emueapyoukat 'gã epãjẽ are nanẽ nũ”, 'jau nanẽ je 'ga upe pẽ nee nũ. Pãjẽrete te 'ã 'ga. A'eramũ 'ga opãjẽ mua werowiaaramũ jane, wemifutar imũ mama'e apo are jane poaawamũ. ²⁰ Wa'yrarete 'ga, Kristu 'ga manũ re 'ga 'ã 'ga moferapa ete rai'i nũ. 'Ga ra'ya 'ga moferapawera futat 'ga pãjẽrete wesaukat jane. A'eramũ jane “pãjẽrete 'ga” 'e kwaapa. A'eramũ 'ã 'ga a'ea opãjẽa futat imua jane. Kristu 'ga moferaw ire 'ga 'ga rerawau ywag ipe ojepyri. A'eramũ 'ga 'ga mĩina peu futat 'ga muapygukaa ajakwatawa katy. “Je 'jawe futat ene. Amogo je ene 'wyrriaramũ teje'jawe. A'eramũ ene ejua eapyka 'au, jejakwatawa katy”, 'jau 'ga Kristu 'ga upe 'ga moferaw ire. ²¹ A'eramũ Kristu 'ga 'ũina 'wyrriarareteramũ jane. Nokoi futari 'ga amũ 'ga 'jawe. Ywagipewara 'gã 'wyrriara 'gã miamũ nokoa'uweri 'ga 'jawe. 'Ga te 'ã pãjẽrete amumera 'gã apyraapa. 'Awamũ ako ma'e 'gã apyraapa. Anure ako ma'e 'gã 'ga iapyraapa nanẽ nũ. ²² Janeruwarete 'ga Kristu 'ga mogou 'wyrriarareteramũ ywagipewara upe, ywy pewara upe 'jau. 'Ga Kristu 'ga mogou mama'e jarareteramũ. “Amogo je ene jarejerowiaara 'gã 'wyrriaramũ”, 'jau 'ga wa'ya 'ga upe. ²³ Sã'ã aeakaga rena 'wyrriaramũ aerete upe. Nan tee futat Kristu 'ga reni 'wyrriarareteramũ werowiaaramũ jane. Wakaga tywe'emamũ ae nuapoa'uweri mama'ea. Aeakage'ema mama'ea nuapoa'uweri. Aeakaga nanẽ nuapoa'uweri mama'ea aerete tywe'emamũ

nũ. Nan tee futat Kristu 'ga werowiaaramũ jane rerekoi. Werowiaaramũ 'ga mama'e apoukari janee. Najarejetee rũi mama'ea siapo. 'Ga retee futat jane mama'e apoi.

2

'Awamũ jane Kristu 'ga rerowiari

¹ Ymã te nepeenuwi futari Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. Na'ga remiayuwa rũi pẽẽ nakue. Mama'e tywera etee futat pẽẽ iapou rakue. A'eramũ pẽẽ pejemogyau amanũ ma'efera 'jawe Jarejuwarete 'ga upe rakue. ² Mama'e tywera 'ã pẽẽ iapou 'ga rerowiare'ema 'gã pyri rakue. Mama'eukwaawa 'wyriara je'ega etee futat 'ã pẽẽ enupa pejemogyau rakue. Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gã mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa futat. Mama'eukwaawa 'wyriara oje'ega omono 'gã akaga pype. A'eramũ 'gã mama'e tywera apou. ³ Jane nanẽ ako najuejue etee futat Ku'jywa 'ga je'ega renupare'emamũ sajemogy ikue. Jarejemifutar imũ etee futat ako jane nanẽ mama'e apou ikue nũ. A'eramũ ako Janeruwarete 'ga mara'neramũ janeremiapo tywer are ikue. “Gã nemiapo tywer are je 'gã nereko tyweretei”, 'jau ako 'ga janee ikue.

⁴ A'ere 'ã Janeruwarete 'ga poromotaramũ nanimenime jane ree. A'eramũ 'ga ajemuaẽma jane ree. ⁵ Ymã jane nienuwi futari 'ga je'ega rakue. A'eramũ 'ã jane jarejemogyau amanũ ma'e 'jawe 'ga upe. A'ere 'ga Jejui 'ga jane erowiarãmũ jane mogyi ojepyri ajemogy ma'eramamũ. Janeruwarete 'ga ajemuaẽm etee futat jane ree rakue. A'eramũ 'ga jane ree ajemuaẽmawer ipe te futat jane katu'oka. Wemifutar imũ etee futat 'ga jane katu'oka. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga mama'e esagea ete wapo janee, jane katu'oka. ⁶ Kristu 'ga rerowiare'emamũ jane jemogyi amanũ ma'e 'jawe Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'ga Kristu 'ga jane erowiarãmũ jane mogyi imanũe'ema 'jawe. Sã'ã 'ga Kristu 'ga moferawa, 'ga manũ re rakue. Nan tee futat 'ga jane mogyi 'ga rerowiarãmũ. 'Ga moferaw ire 'ga Kristu 'ga mojeupia imonou ywag ipe ojepyri 'ga muapygukaa 'ga mogou 'wyriaramũ ojepyri. Nan tee futat 'ga Kristu 'ga jane erowiarãmũ jane mogyau 'wyriaramũ Kristu 'ga pyri, Jejui Kristu 'ga ree jane jemujar ire. ⁷ Aipoa futat jane ree 'ga jemuaẽma kwaawukaa janee. A'eramũ nipo ywag ipe jane rekoramũ jane resakara 'gã 'jau: “Kuu. Ku'jywa 'ga a'jea futat ajemuaẽm 'gã nee ra'e”, 'jau nipo 'gã jane resag ire. Jejui Kristu 'ga 'ã ipromutat jane ree. A'eramũ 'ga amanũmũ janetywera mepyau. 'Ga 'jawe etee futat 'ga Ruwarete 'ga nanẽ oporomotaramũ jane ree nũ. Ma'eramũ 'ã 'ga wa'yra 'ga muri 'au ijukaukaa janee. Jane ree oporomutare'em ire amunipo 'ã 'ga wa'yra 'ga namura'uweri ijukaukaa jane katu'okawamũ rakue.

⁸ A'ere 'ã 'ga jemuaẽmi te jane ree. A'eramũ 'ga jane katu'oka, Jejui Kristu 'ga jane erowiarãmũ. Niapoi agawewi futat 'ã jane mama'e esagea 'ga upe rakue. A'etea 'ã 'ga ajemuaẽm jane ree, jane katu'oka. 'Ga futat Kristu 'ga rerowiarukaa janee. ⁹ Napẽnemiapofera mepyawamũ rũi 'ga pẽ katu'ogi. A'eramũ pẽẽ pejejerowiaraipe'ema pejee 'ga rerowiaaramũ ne. ¹⁰ Janeruwarete 'ga 'ã jane katu'oka. A'eramũ jane 'awamũ jarejemujaa Kristu 'ga ree. A'eramũ 'ga jane momyauu mama'e esage apoukaa janee. “Teja'yra 'ga rerowiarãmũ je mama'e esage apoukaa 'gã nupe. Mama'e esagea etee futat peapo jeremifutar imũ. Pejejukau esage pejee, mama'ea pẽẽ iapou pejejaupe, ta'e 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga janee rakue, jane katu'oge'emawe rakue.

Majepi 'yweteewara 'jawe jane jemogyi

¹¹ Pẽẽ 'ã judeue'emamũ. A'eramũ ore judeurãmũ 'jau pẽ nupe: “Ore 'ã judeurãmũ ijewak ma'eramũ arajemogyau. A'eramũ 'ã judeue'ema 'gã ojewage'emamũ”, 'jau ako ore judeurãmũ pẽ nupe ikue. Aipo 'jau ako ore orojewag are ikue. NaJaneruwarete 'ga rũi ore mojewaka. Ore etee futat orojomojewaka. A'etea ore 'jau orojeupe: Ore 'ã ijewak ma'eramũ arajemogy. Pẽnear 'ar iki judeue'emamũ ymã pejemogyawer are. ¹² Ymã 'ã pẽẽ Kristu 'ga kwaape'ema futat rakue. NaJarejuwarete 'ga remiayuwamũ rũi

'ã pëë nakue. Najudeue'emamũ pë nupe ra'ne rũi te 'ã Janeruwarete 'ga je'egi rakue. Judeuramũ ore ra'ne te 'ã 'ga je'egi rakue. “Tajejuka esage pë nee 'jau”, 'jau 'ga 'ã judeuramũ oreypy 'gã nupe rakue. Wemiayuwamũ oreypy 'gã jemogyramũ 'ga aipo 'jau 'gã nupe rakue. A'eramũ 'ã 'ga pëypy 'gã mogyawe'em wemiayuwamũ rakue. A'eramũ 'ã 'ga aipo 'jawe'em pëypy 'gã nupe rakue. NaJaneruwarete 'ga remiayuw ypyramũ rũi pëë nakue. A'eramũ 'ã pëë 'ga pyri pejeo rapesake'ema rakue.

¹³ A'ere 'ã pëë 'awamũ Jejui Kristu 'ga perowiat pejejemogyau. Ymã te neperowiari futari Jarejuwarete 'ga pejejemogyau rakue. A'eramũ pëë pejejemogyau muku 'ga wi ako ma'e 'jawe rakue. A'eramũ ako Jejui 'ga amanũmũ, owy reko'wogukaa 'gã nupe jane wi janetywera pireitawamũ ai'i, ae katu'okawamũ ai'i. A'eramũ pëë nanë pejejemogyau Kristu 'ga rerowiaaramũ, pejejemogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ. 'Ga rerowiaaramũ pëë pejejemujaa 'ga ree. A'eramũ pëë pejejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri ako ma'eramũ 'awamũ. ¹⁴ Kristu 'ga futat 'ã judeuramũ ore mota'wa judeue'emamũ pë nupe. Ymã ako jane namajepei 'yweteewara 'jawe rũi jane jemogyi ikue. Judeuramũ ako ore oroporomutare'emamũ judeue'emamũ pë nee ikue. Judeue'emamũ nanë ako pëë pejeperomutare'emamũ judeuramũ ore ree ikue. A'ere ako Kristu 'ga manũaw ipe futat jarejuee jane poromutare'ema teepawamũ ai'i. A'eramũ jane 'awamũ jarejemogyau majepei 'yweteewara 'jawewaramũ. ¹⁵ Judeuramũ ore ako aramara'neramũ judeue'emamũ pë nee ikue. Judeuramũ ako ore Moisesi 'ga je'ega renupa ikue. A'ere ako pëë nepeenuwi futari Moisesi 'ga je'egera ikue. A'eramũ ore ako aramara'neramũ pë nee ikue. A'ere Kristu 'ga 'i janee rai'i: “NaMoisesi 'ga je'egera renuw are rũi Janeruwarete 'ga pëtywera pe'ai pë nui. 'Ypeywar are temanũmũ te je pëtywera mepyi. A'eramũ futat 'awamũ Janeruwarete 'ga pëtywera pe'au pë nui, je rerowiaaramũ etee futat”, 'jau 'ga janee rakue. A'eramũ 'ga werowiaaramũ jane mujaa ojee. A'eramũ jane 'ga rerowiaaramũ majepei 'yweteewara 'jawe futat. Nan 'ga jane mota'waukari jarejaupe. ¹⁶ Ypeywar are amanũmũ te Kristu 'ga jane mamara'nepawukari jarejuee. Amanũmũ 'ga werowiaaramũ jane mogyau majepei 'yweteewara 'jawe. A'eramũ 'ga jane mota'wau 'Uwarete 'ga upe. ¹⁷ Ore judeuramũ orokwaa'wi futat 'ga je'ega rakue numiamũ. A'eramũ ore mukuu'i etee ajemogy ma'e 'jawe arajemogyau 'ga wi rakue. A'ere 'ã pëë judeue'emamũ nepekwaawi'i futari 'ga rakue. A'eramũ pëë mukumuku 'ga wi ajemogy ma'e 'jawe rakue. Kristu 'ga 'ã 'ua morogyta esage mome'wau janee najuejue etee futat. “Tejerowiaara 'gã je amota'wa Tejuwarete 'ga upe” 'ea poromũ morogyta esagea judeue'emamũ pë nupe, judeuramũ ore 'jau. Mĩnamũ 'ga imome'wau janee. ¹⁸ A'ere 'ã amanũ re Kristu 'ga jane mota'wai 'Uwarete 'ga upe. A'eramũ jane 'ga rerowiaaramũ jareje'ega monoarũmũ Jarejuwarete 'ga upe. Werowiaaramũ 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage mua janee najuejue etee futat. A'eramũ jane 'ga 'Agesage retee futat jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

¹⁹ A'eramũ 'ã pëë 'awamũ judeue'emamũ nanë pejejemogyau 'ga remiayuwamũ nũ judeuramũ ore 'jawe. A'eramũ pëë natapy'ỹjamũ etee 'jawe rũi pejejemogyau ore 'awamũ. 'Awamũ 'ã pëë Jarejuwarete 'ga rerowiaa rai'i. A'eramũ pëë 'awamũ 'ga ra'ya 'jawe futat pejejemogyau judeuramũ ore 'jawe. A'eramũ pëë 'awamũ pejejemogyau orepytunamũ futat.

²⁰⁻²² 'Ogarete 'jawe futat jane jarejemogyau. Sã'ã 'oga apoara 'gã tupaa'mywa mowywya ra'ne. A'ere 'ã 'gã tupaa'mywarete mĩna jupe. A'ere 'gã eikwaryta monou. A'ere 'ã 'gã iapyryta nuga jupe. A'ere 'ã 'ga ikaga nuga jupe. Nan tee futat Janeruwarete 'ga Kristu 'ga rerowiaaramũ jane mogymogyau wemifutaaw ipe etee futat. Oje'ega mome'warera 'gã na'ne 'ga imogyau. A'ere 'ga Jejui Kristu 'ga remimonoferamũ ore mogyau. A'ere 'ga Kristu 'ga ree ojemujat ma'eferamũ nanë pë monou imajatykau amumeramũ ore ree. Wemifutaaw ipe etee futat 'ga Kristu 'ga rerowiaaramũ jane mogymogyau. Sã'ã tupaa'mywaretea 'oga koga. Nan tee futat Jejui Kristu 'ga reko

janererekwarareteramũ. A'eramũ 'ga rerowiaaramũ jane jarejemogypyka 'ga ree jarejemogyau. Ymã Janeruwarete 'ga akou omogytaaw ipe ete rakue. A'ere 'ga 'awamũ 'ga rekoi jane pype U'agesageu.

3

Judeue'ema 'gã nupe Jejui 'ga mome'uawet

¹ Janeruwarete 'ga jane mogy majepi 'yweteewara 'jawe. A'eramũ 'ã je Pauloramũ je teporomutaramũ judeue'emamũ pẽ nee, teje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe nanẽ pẽ nee nũ.

Moromunepawa pype ako 'gã je munewi je mĩina ai'i, Jejui Kristu 'ga mome'u are ai'i. 'Gã amũ je munewi je mĩina judeue'emamũ pẽ nupe je Jejui Kristu 'ga mome'u are. "Judeue'ema 'gã nanẽ Kristu 'ga okatu'ok, werowiaaramũ", 'jau je tekou ai'i. A'eramũ judeu 'gã amũ amara'neramũ je ree aipo je 'e je rekoramũ. A'eramũ 'gã je munepa je mĩina moromunepawa pype.

² Ymã we futat te ako Janeruwarete 'ga je pyrũi je mogou Jejui 'ga mome'waramũ judeue'emamũ pẽ nupe ikue. Iporomutat 'ga pẽ nee. Ma'eramũ 'ã 'ga je monoi Jejui 'ga mome'waukaa pẽ nupe. Aipoa pekwaap pejemogyau. ³⁻⁶ Ymã we futat te ako Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: "Anure nipo je judeue'ema 'gã nanẽ imogyi teja'yramũ, judeu 'gã neewe. Teja'yrarete 'ga rerowiaaramũ nipo je 'gã mogyau tejemi-ayuwamũ judeu 'gã neewe", 'jau 'ga ojeupe rakue. "Judeu 'gã nee je jejuka esagei te'eawer imũ etee futat. A'eramũ je anure judeue'ema 'gã nee nanẽ tejejukau esage te'eawer imũ etee futat nũ", 'jau 'ga ojeupe rakue. "Anure nipo je teja'yrarete 'ga, Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã muri 'au ywag ipe 'gã mogyau tejeypyri futat. Judeu 'gã, judeue'ema 'gã. Mĩmera 'gã nipo je imua 'au teja'yrarete 'ga rerowiaaramũ", 'jau 'ga ojeupe rakue. Ymã 'ga namueapyoi 'gã u'eawer are rakue. A'ere 'awamũ 'ga 'Agesagea 'ga upe oporowyky ma'eramũ ore mueapyoi 'ga 'eawer are. Jejui Kristu 'ga remimono ppyferamũ ore, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã. Mĩmeramũ 'ga 'Agesagea ore mueapyoi ee. Je nanẽ nũ. Janeruwarete 'ga je mueapyou u'eawer are. Aipo are je ka'arana kwasiari tekou. Jeremikwasiarera ka'arana mogyta re nipo pe'je pejejaupe: "Paulo 'ga eapyo futat Jarejuwarete 'ga remifutar are rakue", 'jau nipo pẽ pejejaupe. "Kristu 'ga rerowiaaramũ najuejue etee futat Janeruwarete 'ga jane mogy wemiayuwamũ. Ymã ako Janeruwarete 'ga nomome'ui aipoa 'gã nupe rakue. A'ere 'awamũ 'ga imome'ui Paulo 'ga upe", 'jau nipo pẽ pejejaupe, jeremikwasiarera mogyta re.

⁷ Janeruwarete 'ga je mogo ojeupe oporowyky ma'eramũ. "Ekwap jera'yra 'ga mome'wau judeue'ema 'gã nupe", 'jau 'ga jee ikue. Janeruwarete 'ga iporomutat je ree. A'eramũ 'ga je moporowykyaukaa ojeupe. Opãjẽ mũ 'ga je mogou ojeupe oporowyky ma'eramũ. ⁸ Najea'wuri agawewi je ikue. "Kristu 'ga remiayuwamũ sipo je rekoi", na'etei je ikue. 'Ga remiayuwa 'gã juejue kũima'eeteeteramũ. A'ere noko je ako tywe'ri ma'e 'jawe etee jepi. A'etea Janeruwarete 'ga esage jee. Je mogou 'ga Kristu 'ga mome'waramũ judeue'emamũ pẽ nupe ikue. "Ekwap Jera'yrarete 'ga mome'wau judeue'ema 'gã nupe", 'jau 'ga jee ikue. "Jejui Kristu 'ga 'ã esage ma'ea. A'ere 'ã nepẽneapyopawa'uweri futari pejejee 'ga jemuaẽmawer are. Mama'e esage are etee futat 'ga paruapoweramũ pẽ nupe, ere ki 'gã nupe", 'jau 'ga jee ikue. ⁹ Mama'e apo ypy we 'ã Janeruwarete 'ga namueapyoi aepy 'gã wemiaporam are rakue. A'ere 'ga 'awamũ 'ga 'i jee: "Awamũ enereapyo jeremiapo are. Jeporokatu'ogiwet je najuejue etee futat pẽ nee. Judeuramũ, judeue'emamũ. Mĩmeramũ pẽ nee je porokatu'ogiweramũ te'ĩina pẽ nee", 'jau 'ga jee ikue. "A'eramũ ene 'gã mueapyou jeremifutar are", 'jau 'ga jee ikue. A'eferupi tee 'ã je rekoi teatau teporogytau 'gã nupe najuejue etee futat. "Judeue'emamũ pẽ nee nanẽ 'ã Janeruwarete 'ga oporokatu'ogiweramũ pẽ nee", 'jau je 'gã nupe. ¹⁰⁻¹¹ Jarejuwarete 'ga remikatu'ogeramũ jane resakawe nipo ywagipewara

'gã 'wyriara 'gã nanë weapyoramũ Janeruwarete 'ga ree. “Kuu. I'akwaapap 'ga”, 'jau nipo 'gã Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ jane resakawe. “Gã tywera moir ire nipo Ku'jywa 'ga ywy pewaramũ mogyau wemiayuwamũ. Judeue'ema 'gã ako niporomutari agawewi judeu 'gã nee ikue. A'etea Jejui Kristu 'ga 'gã erowiamũ, Ku'jywa 'ga judeu 'gã mogyau wemiayuwamũ, judeue'ema 'gã neewe”, 'jau nipo ywagipewara 'gã Jejui 'ga rerowiaaramũ jane resakawe. Ywy apoe'ewe Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe rakue: “Ae 'gã pa je aapo tejemiayuwamũ kwy”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'ere 'ã aeypy 'gã jemotyweri etee 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga 'agamũ Janejararete 'ga Jejui Kristu 'ga mua 'au ywy pe janetywera mepyawamũ janee rakue. A'eramũ 'ga 'ga mogou janejarareteramũ janee. ¹² A'eramũ 'ga Jejui Kristu 'ga rerowiamũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi. 'Ga rerowiamũ jane jarejemujaa 'ga ree. A'eramũ jane a'eramũ jarejenosoue'em jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. ¹³ A'eramũ je 'jau pë nupe: Pë'arasig kasi je ree ne. Judeue'emamũ pë nupe Jejui 'ga mome'u are 'gã je munewi moromunepawa pype agawewi. A'etea kasi pë'arasig je rereko tywer are ne. Je rereko tywera resakawe nipo tekotee 'gã 'i ajaupe: “Paulo 'ga ajemuaem Efesu pewara 'gã nee ra'e. Sã'ã 'ga jereko tywerukara 'gã nee Jejui Kristu 'ga mome'u are”, 'jau nipo 'gã ajaupe je ree. A'eramũ ki pëe pejeku'iramũ pejemogyau ee.

'Gã nee Jarejuwarete 'ga upe oje'ega monoawet

¹⁴ Jarejuwarete 'ga remifutar are tejea'aramũ je teapyka tejenupy'ãu teje'ega monou 'ga upe pë nee. ¹⁵ Ku'jywa 'ga upe jane 'ga rerowiaaramũ najuejue etee futat 'jau, “Janeruwarete 'ga”, 'jau jane 'ga upe. Ywag ipe ajemogy ma'e 'gã, ywy pe ajemogy ma'eramũ jane 'jau. Najuejue etee futat jane “Janeruwarete 'ga”, 'jau jane 'ga upe. 'Ga upe je teje'ega monoi pë nee te'ÿina. ¹⁶ “Ene te 'ã eneresage, ki Ku'jyp. Ene te 'ã pãjērete. A'eramũ je 'jau enee: E'agesagea ako ene imonou Efesu pewara 'gã nupe ai'i. A'eramũ ene 'gã mopãjēu E'agesage pyu, ki Ku'jyp, 'jau je enee 'gã nee”, 'jau je 'ga upe. “E'agesage pyu ejerowiarukaa etee te ekou 'gã nupe, 'gã mojemogyppyygukaa ejee”, 'jau je 'ga upe pë nee. 'Ga rerowiaarareteramũ nipo pejepoire'ema 'ga rerowiar awi. Pejejeupe mama'eay jesaukar ire miamũ nipo pejepoire'ema futat 'ga wi. 'Ga 'Agesageu pejemogyppyyg ire nipo pëe pejepoire'ema 'ga rerowiar awi mama'eay jesaukar ire miamũ. Pejejeupe imur ire nipo pëe mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat. ¹⁷ “Afutat je Kristu 'ga rekoa 'gã pyri”, 'jau je 'ga upe pë nee. “Werowiamũ Kristu 'ga rekoi 'gã pyri. Aipoa je afutat”, 'jau je 'ga upe pë nee. “Emoporomutarukat 'gã ejee. Ajuee nanë 'gã moporomutarukaa nũ. Ajuee oporomutaramũ nipo 'gã mama'e esagea etee iapoi ajaupe. Ejee 'gã moporomutarukaramũ nipo 'gã mama'e esagea etee iapou ene upe”, 'jau je 'ga upe pë nee. ¹⁸ “Emueapyo 'gã 'gã nee eporomutar are”, a'e je 'ga upe pë nee. “Ejemiyuwamũ najuejue etee futat emueapyo 'gã ee”, 'jau je 'ga upe pë nee. Kristu 'ga iporomutat pë nee a'jea futat. A'ere 'ã nepëneapyo katui we 'ga pejefutar are. A'eramũ je 'jau Jarejuwarete 'ga upe pë nee: “Emueapyo 'gã ee”, 'jau je 'ga upe pë nee. ¹⁹ Afutat je pëe ikwaawa, “Kristu 'ga iporomutat jane ree a'jea futat” 'e are pëneapyoa. Janereapyopawa'uweri agawewi jane 'ga jarefutar are. A'etea je ee pëneapyo'ia afutat. A'eramũ je 'jau Ku'jywa 'ga upe: “Emueapyo 'gã ejee, 'gã nee eporomutar are”, 'jau je 'ga upe pë nee. “Ojee eneporomutar are weapyo re, nipo 'gã jemogyi ene 'jawe”, 'jau je 'ga upe pë nee.

²⁰ Nitywi futari Janeruwarete 'ga remiapoe'ema mama'e mũ. “Aga 'ga nuapoi”, na'jawi futari 'ga upe. Aye'emeteete futat 'ga mama'e apoi. Aerefetee upe te mama'e apo rayramũ rëwëjëmĩ. A'ere Ku'jywa 'ga upe naayi futari mama'e apoa. “Mama'e esagea eapo jee”, ojeupe jane 'eramũ 'ga mama'e esage apou janee, ojeupe janeremienũiwera apyraapa. Naeapyoi futari ae 'ga remiaporam are. 'Ga te okwaap ae rerekoa. A'ere 'ga iapoi futari janee. U'agesagea 'ga imua janee, ojeupe mama'e apoukaawamũ. A'eramũ 'ga U'agesageu futat mama'e apou janee. ²¹ A'eramũ ki Jejui Kristu 'ga ree ojemujat

ma'eramũ jane Ku'jywa 'ga muorypa jareojere'emamũ, jarejeupe 'ga remiapofer are. Jejuĩ 'ga rerowiaaramũ jane najuejue etee futat 'ga muorypa jareojere'emamũ, 'jau je pẽ nupe.

4

Majepei 'yweteewara 'jawe jane jemogyi

¹ Moromunepawa pype 'gã je munewi Jejuĩ 'ga mome'u are. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Janeruwarete 'ga 'ã wa'yra 'ga mua 'au ywy pe janetywera moiawamũ rakue. A'eramũ pẽ pejemogyau esage 'ga upe, 'jau je pẽ nupe. Ymã te 'ã 'ga pẽ pyyrũĩ wemiyuwamũ rakue, wemifutar imũ mama'e apoaramũ rakue. A'eramũ ki pẽ pejemogyau esage 'ga upe. 'Ga remifutar imũ etee futat pejemogyau 'ga upe. ² Pejerowiaraip kasi pejee te ne. Pẽpota'wa pãwẽ ki pejee. Pejeaite'ema pejee. Pejemara'ne'emamũ nanẽ pejee nũ. Pejee pẽmara'ne'ema pejee pẽporomutara resaukaa. ³ Janeruwarete 'ga 'Agesagea pẽ mogy majepei 'yweteewara 'jawe. A'eramũ ki pẽ pejepota'waramũ pejemogyau pejee. Mama'e tywera kasi peapo pejeaupe ne. ⁴ Kristu 'ga rerowiaaramũ jane najuejue etee futat jane jemogyi majepei 'yweteewara 'jawe. Majepei tee futat 'ga 'Agesagea. Werowiaaramũ 'ga jane rerawau najuejue etee futat 'Uwarete 'ga pyri ojeupi anure. Poromũ 'ga ree jane jemogypyykawa 'ga rerowiaaramũ. ⁵ Majepei tee Janejararete 'ga. 'Ga ree etee futat jane jarejemogypyyka jarejemogyau. 'Ga rerowiamũ etee jane jarejepymĩaukaa 'y pe 'ga amũ upe. “Jejuĩ Kristu 'ga je arowiat. 'Ga futat jetywera moia je wĩ. A'eramũ je 'awamũ mama'e esagea etee iapou 'ga upe”, 'jau jane najuejue etee 'ga rerowiaaramũ jarejepymĩaukaa 'y pe 'ga amũ upe. ⁶ Majepei tee futat Janeruwarete 'ga. 'Ga futat jane apou najuejue etee futat rakue. A'eramũ 'ga Janejararetea. A'eramũ jane apoarera 'ga etee futat jane mogyawarũ wemifutara mama'e apoaramũ. Jane pype futat 'ga rekoi U'agesagea pyu.

⁷ 'Ga 'Agesagea Kristu 'ga imua werowiaaramũ jane najuejue etee futat. Ojeupe mama'e esage apoukaawamũ 'ga imua jane. Opãjẽa 'ga imua jane ojeupe jane moporowykyaukaa wemifutar imũ etee futat. ⁸ Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiari ee rakue:

“Ojee ipromutare'ema 'gã 'arimũ nipo Kristu 'ga okwapa.

A'eramũ nipo 'ga 'gã faa 'gã nerawau 'gã nerojeupia ywag ipe.

Nipojeupawi 'gã 'awamũ 'e resaukaawamũ 'ga 'gã nerawau.

Aipo rupi we futat nipo 'ga mama'e esage mua ywy pewaramũ jane”,

'jau 'ga amũ ikwasiaa ka'aran are rakue.

⁹⁻¹⁰ Ywy pe 'ga 'ua jane kunumĩakynamũ rakue. A'ere 'ga 'ã waranuw ire ojejukaukaa 'gã nupe rakue. A'ere 'ga oferapa awau ojeupia ywag ipe nũ, 'Uwarete 'ga pyri nũ. A'eramũ 'ga 'awamũ akou Janejarareteramũ futat jane. Ywy pewaramũ Janejarareteramũ, ywag ipewara 'gã Jarareteramũ. Mĩmeramũ 'ga rekoi Janejarareteramũ jane.

¹¹ 'Ga etee futat mama'e esage mua jane ywy pewaramũ. 'Ga futat U'agesagea mua jane, ojeupe mama'e esage apoukaawamũ. Jane mũ upe 'ga 'jau: “Te'agesagea je omono pẽ nupe. A'eramũ pẽ pejewau je mome'wau kwe pe tekotee 'gã nupe, 'gã mueapyou je ree”, 'jau 'ga jane mũ upe, jane monou kwe pe. Amumeramũ jane mũ upe 'ga 'jau: “Te'agesagea je omono pẽ nupe. A'eramũ pẽ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau pejepyriwara 'gã nupe”, 'jau 'ga jane mũ upe. Ajepeja 'gã nupe nanẽ 'ga 'jau: “Te'agesagea je amono pẽ nupe teporogyta esage mome'wawamũ. Kwe pe pekwap jeporogyta esage mome'wau pejepytuna 'gã nupe, je rerowiarukaa 'gã nupe”, 'jau 'ga 'gã amũ nupe. Amumera 'gã nupe 'ga 'jau: “Te'agesagea je amono pẽ nupe, pẽ mogyau 'wyr-iamũ tejerowiaara 'gã nupe. Pemu'e je rerowiaara 'gã jeremifutar are”, 'jau Kristu 'ga 'gã nupe. ¹² Opãjẽa 'ga imua werowiaaramũ jane ojeupe jane moporowykyukaawamũ. 'Ga pãjẽ mũ etee futat jane mama'e apoi 'ga upe. “Peporowyky jee”, 'jau 'ga jane. “Je

rerowiaara 'gã pëë imojemogypygyukaa etee te je ree, 'gã mu'jau je ree", 'jau 'ga janee. "Amumera 'gã je rerowiaara 'gã ojemogypygy'gi etee je ree. A'eramũ pëë pejeporogytau 'gã nupe, 'gã mojemogypygyukaa etee te je ree", 'jau 'ga janee. ¹³ A'eramũ jane pãwëũjê etee futat jarejemogypygyka 'ga ree. A'eramũ nipo jane pãwëũjê etee futat nanê Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga kwaapa nũ. A'eramũ jane jarejeapyoramũ jarejemogyau Kristu 'ga ree. A'eramũ jane jarejemogyau Kristu 'ga 'jawe futat. Mama'e esagea etee jane iapou 'ga 'jawe futat. ¹⁴ Kunumĩ 'jawe kasi sajemogy ne. Kunumĩa werekoemãwe erowiaa. Nokwaawi 'gã werekoemã. A'ere kasi pëë nanarũi ne. Peenup katu ra'ne ki. Yara sãmogoe'ema 'jawe nanê kasi pëë ne. Yara sãmogoe'ema 'ã nuwi wupawer ipe ete. 'Y ryjuapi tete'ia we 'ã imuarekorekoukaa kwe katy awau ko katy ete 'ua nũ 'jau akou. A'ere kasi pëë nanarũi ne. Peenup katu ra'ne ki morogytaa. Kasi a'e pe morogyta 'me upe pejemoryteeukar ine. Jejuĩ 'ga etee te jane sirowiat jarejemogyau. I'me ma'e 'gã nipo 'ut futat o'meramũ janee, o'me rerowiarukaawamũ janee. A'ere kasi sirowiat ne. "Simorytee 'gã 'jau", e'i te nipo 'gã o'meramũ janee. ¹⁵ A'ere jane mama'e a'jea etee futat imome'ui jarejaupe. Jarepota'waramũ jarejuee. A'eramũ jane jarejemogyau Kristu 'ga 'jawe. Kristu 'ga 'ã werowiaaramũ Janejararetea. A'eramũ Kristu 'ga aeakaga 'jawe. 'Ga rerowiaaramũ jane jarejemogyau 'ga rete 'jawe. ¹⁶ Sã'ã aeakaga etee aerete mujara. Aerajyga 'ã ae mokurëjũka pãwë gatu etee te futat. Aerajyga 'ã ae koka. A'eramũ 'ã aeretea otesirũgatue'emamũ waranupa. Nan tee futat Kristu 'ga werowiaaramũ jane mujari jarejuee. A'eramũ jane najuejue etee futat mama'e esage apou Kristu 'ga rerowiarukaa ete ete jarejaupe. Jarejuee jarepota'waramũ, jane Kristu 'ga rerowiarukaa ete ete jarejaupe. A'eramũ jane jarejemogyau Kristu 'ga 'jawe.

Mama'e tywera apo awi ki sapoit

¹⁷ Jarejararete 'ga upe je porowykyi. A'eramũ je 'jau pë nupe: Au'je ki mama'e tywera apo re. Au'je futat mama'e apo re Jejuĩ 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe. 'Ga rerowiare'ema 'gã naea'ari Jarejuwarete 'ga remifutar are. ¹⁸ Nokwaawi 'gã 'ga remifutara. Mama'eukwaawa 'wyriara 'gã mueapyoukare'ema Janeruwarete 'ga remifutar are. A'eramũ 'gã afuewere'emamũ 'ga kwaaw are. ¹⁹ Jejuĩ 'ga rerowiare'ema 'gã nuenosĩ mama'e tywera apoa. Mama'e tesirũa ete 'gã iapou. Wemirekoe'ema kũjã are 'gã akou. Kũjã 'gã nanê omene'em are akou. Najemuarũi futari 'gã ajemogyau. Ni'akwaawi 'gã mama'e tywera apoe'em are.

²⁰ A'ere naKristu 'ga rũi jane mu'ei mama'e tywera apo are. A'eramũ jane Kristu 'ga rerowiaaramũ, mama'e tywera apoara 'gã 'jawe ete iapowe'em. ²¹ Kristu 'ga rera renupa ypy we nipo pëë pejejemujaa 'ga ree rai'i. A'eramũ nipo Kristu 'ga mome'wara 'gã mama'e a'je are etee futat pë mu'jau rai'i. ²² A'eramũ nipo 'ga mome'wara 'gã 'jau pë nupe: "Kristu 'ga rerowiare'ema 'ã pëë mama'e tywera apo are ete pejejea'aramũ pejejemogyau rakue. A'ere 'awamũ 'ga perowiat pejejemogyau. A'eramũ ki pëë pejejeateeramũ mama'e tywera apo awi", 'jau 'gã pë nupe, pë mu'jau ee. "Au'je ki mama'e tywera apo are pejemorytee re", 'jau nipo 'gã pë nupe, pë mu'jau ee. ²³ "Au'je ki mama'e tywer are pejejea'ar ire. Eje'jawe je muea'arukar ape mama'e are, ki Ku'jyp, pe'je ki 'ga upe", 'jau nipo 'gã pë nupe, pë mu'jau ee. ²⁴ "Pejemuesageukat Jarejuwarete 'ga upe. Oje'jawe pejemogy futat 'ga afutat. A'eramũ ki pëë iapoukaa 'ga upe pejejee. 'Eje'jawe je mogo ape', pe'je ki 'ga upe. 'Ga 'jawe pejejemogy re pëë mama'e esagea etee futat iapou 'ga 'jawe", 'jau nipo 'gã pë nupe, pë mu'jau ee.

²⁵ A'eramũ ki pejejeateeramũ peje'me awi. Au'je ki morogyta 'me mome'u re. Majepai 'yweteewara 'jawe jane Jejuĩ 'ga rerowiaaramũ jane jemogyi. A'eramũ ki pëë mama'e a'jea etee futat imome'wau pejejaupe. ²⁶ Pejemara'neramũ miamũ kasi mama'e tywera peapo ne. Pejejeateeramũ kamësiete pejemara'ne awi. Pejekowe'em ko'aramuku pejemara'ne rerekou ne. Kamësiete pejejeateeramũ pejemara'ne awi. Kwara ose'emauwe ki pëmara'nepap. ²⁷ Kasi a'e pe pejemara'ne awi pëneateea'ne'emamũ mama'eukwaawa

'wyriara mama'e tywera apoukari pē nupe ne. ²⁸ Imuna ma'eramū nanē ki pepoit futat mama'e are pejemunarū awi. Peporowyky ete ki pejejeupe mama'e muaw are. A'eramū pēē mama'e monou imama'e'ema 'gā nupe. ²⁹ Peje'egaip kasi pejejaupe ne. Mama'e esagea etee ki pemome'u pejejaupe, 'gā poaa Jejui 'ga rerowiar are. ³⁰ Pemu'arasig kasi Jarejuwarete 'ga 'Agesagea ne. Esage ma'ea Janeruwarete 'ga 'Agesagea. A'eramū pēē, mama'e tywera apo re, 'ga 'Agesage mu'arasiga ne. Mama'e esagea etee futat iapou 'ga 'Agesage muorypawamū. Kristu 'ga rerowiarāmū Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee ikue. Ymā Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Teja'yra 'ga 'gā erowiarāmū je Te'agesage monoi 'gā nupe, 'gā nerekwaramū”, 'jau 'ga rakue. Anure nipo Kristu 'ga Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū jane rerooi Jarejuwarete 'ga pyri. ³¹ A'eramū ki pēē mama'e tywera apowe'em. Pejejeateeramū kamēsīete futat 'gā nayka awi. Pēmara'ne kasi 'gā nee ne. Pejeje'egayawe'em 'gā nupe, 'gā kurape'ema. Au'je futat pejejee pejeporomutare'em awi. ³² Pēpota'wa etee futar iki pejejee pejejemogyau. 'Ga amū mama'e tywera pejejeupe iapo re miamū, pejejea'are'emamū au'jeteramū 'gā nayka are. Pejejeateeramū kamēsīete futat 'gā nayka awi. Janetywera moir ire 'ā Janeruwarete 'ga wea'aru'jawe'emamū futat jane rayka are. 'Ypeywar are amanūaw ipe 'ā Kristu 'ga janetywera mepyau rakue. A'eramū 'ā 'ga aetywera moir ire wea'aru'jawe'emamū ee. A'eramū ki pēē nan tee futat pejejea'are'emamū au'jeteramū 'gā nayka are ne. Pejejeateeramū kamēsīete futat 'gā nayka awi. Pejejea'aru'jawe'emamū futat ee nū.

5

Sajemogy esage 'ga upe

¹ Pēē 'ā Jarejuwarete 'ga ra'yra. Oporomutaramū 'ga pē nee. A'eramū ki pejemu'jau 'ga ree. Pejejemogyau esage 'ga upe. ² Kristu 'ga 'ā oporomutaramū jane ree. A'eramū 'ā 'ga amanūmū janetywera mepyawamū rakue. Ymā 'ā judeu 'gā weymawa etee ijukau iapyau otywera mepyawamū rakue. Jarejuwarete 'ga muorypawamū nanē 'gā iapyau rakue nū. Jany kasiga nanē 'gā iapyau 'ga muorypawamū rakue nū. A'ere ako 'awamū Kristu 'ga jejukaukari 'gā nupe janetywera mepyawamū ai'i. A'eramū ki pēē pejeporomutaramū pejejee, 'ga 'jawerimū etee futat.

³ Jarejuwarete 'ga remiayuwamū futat pejejemogyau. A'eramū ki pēē pejejemogyau esage 'ga upe. Pejejemogyawe'em futat tesirūgatu 'ga upe. Pejejemirekoe'ema kūjā are pejekowe'em. Kūjāmeramū nanē pejekowe'em pejemene'ema kūima'e are. Pejemuarū ki pejejemogyau. Pejekaraemā kwai are etee nanē pejejea'are'emamū nū. Pejejea'are'emamū mīmera mama'e are. Aipoa mama'e mome'wawe'em pejejaupe. ⁴ Mama'e tywera mome'wawe'em futat pejejaupe. Peje'me'emamū nanē pejejaupe nū. Peje'eg esage etee futar iki pejejaupe Jarejuwarete 'ga muorypawamū. Pejejeupe Jarejuwarete 'ga mama'e apo re nanē pēē 'ga muorypa ee nū. ⁵ Janeruwarete 'ga jane'wyriararetea Jejui Kristu 'ga retee. 'Gā futat nipo anure ajemogou 'wyriarareteramū janee. A'eramū nipo 'gā anure wemiayuwamū jane rerawau ojepyri mama'e esage mua janee. A'ere nipo wemirekoe'em are ako ma'e 'gā na'gā nemiayuwa rūi. Omene'em are ako ma'e 'gā, okaraemā kwai are tee ojerowiaraip ma'e 'gā. Mīmera 'gā na'gā nemiayuwa rūi. A'eramū nipo 'gā awawe'em 'gā pyri amanū re. Okaraemā kwai are etee ojerowiaraip ma'e 'gā ojemogypyka okaraemā kwai are etee ajemogyau. Nojemogypygi 'gā Jarejuwarete 'ga ree. A'eramū okaraemā are ojemogypyk ma'e 'gā ajemogyau maira'me are ojemogypyk ma'e 'gā 'jawe Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū Janeruwarete 'ga aipo 'gā nerawawe'em ojepyri anure. Aipoa jane ikwaapa.

⁶ Gā amū nipo 'jau 'ua pē nupe: “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau nipo 'gā pē nupe. A'ere kasi perowiat 'gā ne. Pē moryteeu te 'gā nuri. A'eramū nipo anure Janeruwarete 'ga 'gā nerekou tyweaete 'gā tywer are. Nuenuwi futari 'gā 'ga je'ega.

A'eramũ 'ga 'gã nerekou tyweaete oje'ega renuwe'em are. ⁷ A'eramũ ki pëẽ mama'e tywera apowe'em futat 'gã pyri.

⁸ Ymã mama'e tywera peapo futat rakue. Ypytunimũ wata ma'e 'jawe pëẽ pejemogyau rakue. A'ere 'awamũ Kristu 'ga pëtywera moiri pë nui rakue. A'eramũ pëẽ 'awamũ pejemogyau 'arimũ wata ma'e 'jawe. A'eramũ pëẽ 'awamũ mama'e esagea etee futat iapou 'ga upe. ⁹ 'Arimũ wata ma'e 'jawewara 'gã mama'e esagea etee wapo. Mama'e a'jea etee nanë 'gã imome'wau. A'eramũ pëẽ 'awamũ mama'e esagea etee futat iapou a'jea futat. ¹⁰ Pejemu'jau pejemogyau Jarejuwarete 'ga remifutar are.

¹¹ Ypytunimũ wata ma'e 'jawewara 'gã mama'e tywera etee wapo. A'ere kasi peapo mama'e tywera 'gã pyri ne. Mama'e esage etee futat iapou. A'eramũ mama'e tywera apoara 'gã ojenosõu wemiapofera renosõu pë nui. Pënemiapo esage resakawe 'gã wemiapo tywer are weapyoramũ. A'eramũ nipo 'gã 'jau: “Tÿÿ. Mama'e tywera etee nipo je aapo tekou ra'e jepi”, 'jau nipo 'gã ojeupe, pënemiapo esage resag ire. ¹² Nãinãñĩ rũ te 'ga remiapoa mama'e tywera. Jemime agawewi 'gã iapoi. Eukwere ae mojenosĩ 'gã nemiapo tywera. A'eramũ 'gã jëmĩ ojenosõue'em mama'e tywera renosõue'em.

¹³⁻¹⁴ Ypytunimũ 'ã ae nuesagi mama'ea. A'ere 'ã ae 'arimũ mama'e resagi katu katu. Nan tee futat jane ikwaapa katu katu jarejemogyau. Ymã 'ã 'ga amũ 'jau rakue: “Mama'e tywera apoaramũ pëẽ amanũ ma'e 'jawe pejemogy Ku'jywa 'ga upe. Oset ma'e 'jawe nanë pejemogyau nũ.

A'eramũ ki pëẽ pejepaka, pejefu'ama pejemiamiapo tywer awi.

A'eramũ Kristu 'ga pë mogyau 'arimũ wata ma'e 'jawe ojeupe”, 'jau 'ga amũ imome'wau rakue.

¹⁵ A'eramũ ki pëẽ pejejea'gwau mama'e tywera apo awi. Mama'e esage etee futat pëẽ iapou. Pë'akwaap katu ki mama'e are. Peko kasi i'akwaawe'ema 'gã 'jawe ne. ¹⁶ Kwaiwete 'gã mama'e tywera etee iapoara 'gã. A'ere ki peko esage mama'e tywera apoara 'gã pype. Pejenosĩ awi Jeju 'ga mome'u awi 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. 'Gã pyri pejemogyau pëẽ 'ga mome'wau futat 'gã nupe. ¹⁷ Akotee ma'e 'gã 'jawe ete kasi pejemogy ne, pejeje'ëran ekoeteramũ ne. Jeju 'ga rerowiamũ pëẽ 'ga je'ega te imome'wau pejejaupe, pejiamu'jau 'ga rerowiar are. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat pëẽ mama'e apou. Mama'e apo enune pëẽ 'jau pejejeupe: “Ma'ja te Janeruwarete 'ga afutat je iapoa?” 'jau pëẽ iapoe'ëwe. A'eramũ pëẽ 'ga remifutar imũ etee mama'e apou 'ga upe.

¹⁸ Kawĩajaiwa taetu itykure'ema. Kawĩajaiwa tykuara 'gã oje'egaw are amã'jãue'em. Oje'ega momoa ekoete te futat ajemogyau. A'eramũ kasi pëẽ nan ine. Pejerekoukaa Jarejuwarete 'ga 'Agesage upe etee futat. ¹⁹ Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat pejemogytau. Jarejuwarete 'ga marakau etee futat pejiamuorypa. 'Ga remiapofer are pejemaraka'aga Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga remiapofer are nanë pejemaraka'aga 'ga upe nũ. ²⁰ Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. A'eramũ pëẽ Kristu 'ga rerowiaaramũ pejejeupe 'ga remiapofera mama'e are 'ga muorypa. ²¹ Kristu 'ga je'ega peenup pejemogyau. A'eramũ ki pëẽ 'ga rerowiaaramũ nanë pejejoje'ega renupa pejemogyau nũ.

Emireko ma'e 'gã, imen ma'e 'gã netee

²² Kũjãmeramũ ki pëẽ, imen ma'eramũ, peapyaka pejemena je'eg are. Kristu 'ga remiyuwamũ nanë pëẽ. Kristu 'ga je'ega renupa pejemogyau. A'eramũ ki pëẽ nan tee futat pejemena 'ga je'ega nanë enupa nũ. ²³⁻²⁴ Kristu 'ga 'ã akou 'wyriaramũ werowiaaramũ janee. A'eramũ 'ã jane 'ga rerowiaaramũ 'ga je'ega renupa jarejemogyau. 'Ga 'ã ae akaga 'jawe. 'Ga rerowiaaramũ jane jarejemogyau 'ga rete 'jawe. 'Ga futat werowiaaramũ jane katu'okara. A'eramũ 'ã 'ga akou 'wyriaramũ janee. Nan tee futat kũima'efera 'gã jemogyi wemireko 'gã jaramũ. A'eramũ ki pëẽ kũjãmeramũ pejemena je'ega renupa katu katu.

²⁵⁻²⁶ Kūima'eferamū nanē pēē pejeporomutaramū pejejemireko are. Sā'ā Kristu 'ga poromutara werowiaaramū jane ree. Nan tee futar iki pēē pejeporomutaramū pejejemireko are. Kristu 'ga 'ā oporomutaramū jane ree. A'eramū 'ā 'ga ojejukaukaa 'gā nupe jane ree oporomutaawer ipe etee futat jane katu'okawamū 'Uwarete 'ga upe. 'Ga je'ega rerowiarāmū jane jarejekatu'ogukaa 'ga upe. A'eramū 'ga janetywera moia jane wi. A'eramū jane jarejewi imoir ire jarejepymāūkaa 'y pe 'gā amū nupe, jaretywera 'ga imoira resaukaawamū. ²⁷ A'eramū nipo 'ga anure werowiaaramū jane rerawau ywag ipe ojeupi. A'eramū nipo 'ga werowiaaramū jane resakawe 'jau janee: “Esage ete je rerowiaara 'gā. Nitywi futari mama'e tywera 'gā pype”, 'jau nipo 'ga ojeupe, ojepyri werowiaaramū jane reroo re.

²⁸ Pejejuka esage pejee. Nepejereko tyweri 'ā. Nan tee futat pēē pejejemireko rerekou esage. ²⁹ Najuejue etee futat 'ā jane jejukai jarejee. Nitywi futari 'ā ojee ijejukae'ema 'gā amū. Jarepy'arayparamū 'ā jarejemi'waa. Jarejero'wau jarejefuanuga. Jarejereko tywere'ema 'ā. Nan tee futat Kristu 'ga jane poriwetygi werowiaaramū. 'Ga rete 'jawe jarejemogyau 'ga upe. A'eramū 'ga ojejukau esage jane ree. ³⁰ Ojee jane jemujar ire 'ga ojejukau esage jane ree. ³¹ Ymā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'ga amū upe rakue:

“Kūima'e 'ga je aapo kūjā ēē reewe.

A'eramū nipo kūima'e 'gā wemirekorauwe opojo'ogamū ujara 'gā nui.

A'eramū futat oje'aa wemireko are.

Ajuee oje'ar ire 'gā ajemogyau majepi teewara 'jawe jee”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue.

³² Mama'e a'je are futat 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga upe rakue. Ymā janepy 'gā naepyoi ee rakue. A'ere jane 'awamū janereapyoramū ee. Kristu 'ga ree nanē futat aipoa ka'arana kwasiaara rakue, 'ga rerowiaaramū jane ree nanē futat e'i nū. Kristu 'ga ree jarejemujaa jane jemogyi majepi 'ywetee'wara 'jawe. ³³ A'eramū 'ga jane ree pāwē pāwē futat ikwasiarukaa rakue. A'eramū pēē kūima'eramū pejeporomutaramū futat pejejemireko are pejee pejeporomutara 'jawe. Pejee 'ā pēporomutat pejejemogyau. A'eramū pēē nan tee futat pejeporomutaramū pejejemireko are. Kūjāmeramū pēē, imen ma'eramū pejemena mojerowiaa nanē nū.

6

Tayriara 'gā 'gā na'ya 'gā netee

¹ Kunumīnamū nanē pēē pejejara 'gā je'ega renupa etee pejejemogyau. Kristu 'ga remiayuwamū pēē. A'eramū pēē pejejara 'gā je'ega renuwa wesageramū futat. ²⁻³ Ymā Janeruwarete 'ga 'i janepy 'gā nupe we futat rakue: “Peanuw etee ki pejejuwa 'gā. Pejeje 'gā nanē pēē ianupa etee nū”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue. “Ujara 'gā nenupara 'gā ije'eganup ma'eramū ajemogy. 'Gā jaruete ajemogy. Ujara 'gā 'gā wenupe. A'eramū 'gā jaruete ajemogyau. Aipo 'gā ajemogy namutamutat. Namanūa'nei aipo 'gā”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue.

⁴ Pēē nanē 'gā nuwamū pejeja'ya 'gā nerekou esage nū. Pemue ekoete kasi 'gā ne. Kasi a'e pe 'gā mara'neramū etee ajemogyau ne. A'eramū pēē kūima'eramū pejeja'ya 'gā mu'jau 'gā neko esage are. Kristu 'ga 'eawer imū pejeja'ya 'gā mu'jau 'gā mosōu mama'e tywera apo awi.

Oporowyky ma'e 'gā morowykyjara 'gā netee

⁵ Pēē mū nipo pejeporowykyau pejejerekwara 'gā nupe. A'eramū pēē pejejerekwara 'gā je'ega renupa etee. Pepojeup futar iki pejejerekwara 'gā. Sā'ā pēē Kristu 'ga je'ega renuwa. Nan tee futar iki pejejerekwara 'gā je'ega peenup. ⁶ 'Gā amū nipo oporowykyau esage werekwara 'ga remiesagamū etee. Werekwara 'ga remiesaga tywi nipo 'gā oporowykyau esage 'me. A'ere kasi nanarūi peapo ne. Pejejepyri pejejerekwara

'ga rekoe'emamũ nanẽ ki mama'ea peapo esage pejejerekwara 'ga 'eawer imũ etee futat. Pekwaap 'ã Jarejararete 'ga Jeju Kristu 'ga. A'eramũ pẽ pejeporowykyau esage 'ga muorypawamũ. Aipoa Janeruwarete 'ga ifutaa. ⁷ Pejeporowykyau esage futat pejeku'iramũ pejemogyau. Napejejerekwara 'ga upe etee rui peporowyky. Nanuaramũ Jarejararete 'ga upe nanẽ futat peporowyky nũ. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Peporowyky esage ki, a'e je pẽ nupe. ⁸ Pẽporowyky esage resag ire Janeruwarete 'ga pẽ mepyi pẽporowyky esageawer are anure. Pejejerekwara 'gã nupe mama'e apoaramũ, pejejeupe etee mama'e apoaramũ. Mĩmeramũ nipo 'ga pẽ mepyi pẽporowyky esageawer are anure. Aipo are ki pẽnea'at pejemogyau.

⁹ Pẽ mũ pejejeupe oporowyky ma'e 'gã nerekwara. Pejejeupe oporowyky ma'e 'gã nerekou esage, Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. Au'je ki pejeje'egay re 'gã nupe. Majepi tee Jarejararete 'ga. 'Gã jararete 'ga pẽjara nanẽ futat nũ. 'Ga upe jane jareju'jaju'jawe etee futat. 'Ga futat ojejukau pãwẽ pãwẽ jane ree.

Mama'eukwaawa 'wyriar awi ki sajea'gu

¹⁰⁻¹¹ Ka'arana kwasiapawe'ẽwe je pẽ mu'akwaapa mama'e tywera apo awi. Sã'ã jefaruua. Aparuowajare'emawe 'ã 'gã itajuaity munewa u'yw awi. Nan tee futat jane. Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ jane jemogyi jefaruu 'jawe. Jarejararete 'ga pãjẽrete. A'eramũ pẽ pejemujaa a'jea futat 'ga ree. A'eramũ 'ga U'agesage mua pẽ nupe. A'eramũ 'ga pãjẽa pẽ a'gwau mama'eukwaawa 'wyriar awi. "Tamote'arukat 'gã Ku'jywa 'ga upe 'jau", 'jau nipo mama'eukwaawa 'wyriara ojeupe pẽ nee. A'ere Janeruwarete 'ga U'agesage muri pẽ nupe. A'eramũ pẽ mama'eukwaawa 'wyriara je'ega renupe'ema. ¹² Najarejaupi rui jane juowajari. Mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa te jane siowajat. Pejefuakaramũ futat mama'eukwaawa rowajaa. Ma'ja pyu jane iowajaa? Jarejuwarete 'ga 'Agesage pyu. ¹³ A'eramũ futat 'ã Janeruwarete 'ga U'agesage rerekoukari pẽ nupe. 'Ga 'Agesage rereko re pẽ mama'eukwaawa 'wyriara pojeupe'ema pejemogyau. 'Ga 'Agesagea pẽ ereko re mama'eukwaawa pẽ pojeupa futat.

¹⁴⁻¹⁷ Sã'ã jefaruu 'gã itajuaity rerekoa imunewa u'yw awi ojea'gwawamũ. Opy'apiat, aku'afaap, itaju myapaap, itaju akagyrũ. Mĩmera 'ã 'gã imunepa ojea'gwawamũ u'yw awi. Itajupewuua 'ã 'gã erawau opo pe jyu reewe. Itajupewuu pyu 'gã jea'gui ojee iporomutare'ema 'gã nu'yw awi. Nan tee futat jane. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat mama'e apo re jane jemogyi itajuaity rerekwara 'gã 'jawe, opy'apiara rerekwara 'jawe jarejemogyau 'ga upe a'eramũ. Mama'e a'jea etee imome'u re jane jarejemogyau itajuaity rerekwara 'jawe, aku'afaawa rerekwara 'jawe. "Janeruwarete 'ga porokatu'ogiweramũ pẽ nee, ota'waweramũ pẽ nupe" 'jara 'gã itaju myapaawa rerekwara 'jawe 'gã. "Jeju Kristu 'ga jetywera omoit je wi, je katu'oka" 'e are ea'at ma'e 'gã itaju akagyrũ rerekwara 'jawewara 'gã. Jeju Kristu 'ga rerowiaarareteramũ jane jarejemogyau opo pe itajupewuu rerekwara 'gã 'jawe. Jeju Kristu 'ga rerowiaarareteramũ jane jarejea'gwau mama'eukwaawa ru'yw awi jarejemogyau. Nosei futari jane pype. Jyu rerekwara 'jawe jane Jarejuwarete 'ga je'ega kwaaparamũ jarejemogyau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane muea'aa 'ga 'eawer are. A'eramũ jane mama'eukwaawa 'wyriara rerowiare'ema jarejemogyau. ¹⁸ A'eramũ jane jareje'ega mono awi jareojere'emamũ futat jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ mama'eukwaawa jane pojeuwi. "Je poar ape, ki Ku'jyp", pe'je ki 'ga upe. Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar imũ pejeje'ega monou 'ga upe. Au'jeteramũ futat pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Pejejorypawe'emamũ futat pejeje'ega monou pejemogyau. 'Ga upe pejeje'ega monou pẽ pejeje'ega 'ga remiayuwamũ jarejee. ¹⁹ Je ree nanẽ ki pejeporogytau Ku'jywa 'ga upe nũ. "Eje'eg are emueapyo 'ga. 'Ga pyriwara 'gã emu'eukat Paulo 'ga upe. 'Ga mogyjeukare'ema ejemome'waukaa 'ga upe 'gã nupe. Eporogyta esage emome'u katu katuukat 'ga upe. Ymã janeypy 'gã naeapyoi ee rakue.

A'eramũ ki ene 'ga poaa 'gã mueapyou ee”, pe'je ki 'ga upe je ree. ²⁰ Moromunepawa pype agawewi je 'ami Kristu 'ga mome'u are. A'etea je Kristu 'ga amome'u 'gã nupe. A'eramũ ki pẽẽ pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe je ree. “Epoat 'ga imome'wau 'gã nupe 'gã mogyjeukare'ema”, pe'je ki 'ga upe je ree.

Oje'ega 'ga imonou 'gã nupe 'gã futaa

²¹⁻²² Tikiku 'ga Kristu 'ga rerowiaara 'ga futat. A'eramũ 'ga janerewireramũ futat. Orejekoty'aawarete 'ga futat. Jarejararete 'ga upe ore pyri oporowyky ma'e 'ga futat. Oporowyky esage 'ga Jarejararete 'ga upe. Pẽ pyri je 'ga monoi orojemome'wawamũ pẽ nupe. A'eramũ nipo pẽẽ pejeku'iramũ ore ree.

²³ Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea futat. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. A'eramũ je 'jau 'gã nupe pẽ nee: “Pẽmopy'ata'wa ki Efesu pewara 'gã ajuee. 'Gã moporomutarukaa nanẽ ajuee nũ. 'Gã mojemogypygyukaa nanẽ pejejee nũ”, 'jau je 'gã nupe pẽ nee. ²⁴ Jarejuwarete 'ga resagea Jejui Kristu 'ga ree iporomutat ma'eramũ pẽ nerekoa je afutat, Jarejararete 'ga ree iporomutat ma'eramũ pẽ neewe. 'Ga ree iporomutat ojere'emamũ 'ga resagea pẽ nerekoa je ifutaa.

Kweramũ ete jeremimome'ua.

Firiposi

Paulo 'ga awau Jejui 'ga mome'wau Firiposi pewara 'gã nupe rakue. (Atos 16.12-16) Ojeupe 'ga 'ga mome'uramũ Firiposi pewara 'gã amũ 'ga rerowiaa. 'Gã nui o re Paulo 'ga ka'arana kwasiari imonou 'gã nupe. Jejui 'ga mome'u are moromunepawa pype 'ũina 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe. Na'ga etee rũi ikwasiari. Janeruwarete 'ga Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe rakue.

¹ Je Pauloramũ ka'aran akwasiat imonou Firiposi pewaramũ pẽ nupe. Timoteo 'ga 'au ako je pyri. Jejui Kristu 'ga upe mama'e apoaramũ 'ã ore. Pẽẽ 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwa. Pejejemujaa Jejui Kristu 'ga ree rakue. Pẽ nupe je ka'arana monou ikwasiaa pẽ'wyrriara 'gã nupe, pẽ'wyrriara poirũ 'gã nupe. Mĩmeramũ pẽ nupe ore imonoi.

² Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga nanẽ Janejararetea nũ. 'Gã nesagea pẽ nerekoa je afutat. 'Gã pẽ mopy'ata'waa nanẽ je ifutaa nũ.

'Gã nee 'ga oje'ega monoawet

³ Pẽ nee tejea'aramũ je Tejuwarete 'ga muorywi pẽ nee: “Ene te 'ã eneresage oree, ki Ku'jyp. Firiposi pewara 'gã amũ eremũ'ẽ ejemiayuwamũ. Erejerowiarukat 'ã 'gã nupe rai'i”, 'jau je 'ga upe. “A'eramũ je ene muorypa 'gã nee”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. ⁴⁻⁵ Jejui 'ga ree pejejemogypyyka ypy we pẽẽ je poaa morogyta esage mome'u are ikue. A'eramũ je tejekõãjamũ pẽ nee Jarejuwarete 'ga upe teje'ega monou tekou. Ajemogypyyk je pẽ nee. ⁶ Werowiar ypyrauwe ako Janeruwarete 'ga pẽ muesageu ramue ikue. 'Awamũ taetu aje 'ã 'ga pẽ muesagei akou. A'eramũ je a'eramũ a'jea futat 'ga 'gã muesagepawi Jejui Kristu 'ga rur enune 'e rerowiaa.

⁷ Pẽẽ 'ã jejekoty'aawa. Pẽ nee je tejea'aramũ te'ỹina. A'eramũ wesageramũ futat je jemogypyyga pẽ nee. Pẽẽ 'ã je poat pejepe pejejemogyau. “A'jea futat morogyta esagea Jejui 'ga ree” 'gã nupe je 'eramũ 'ã pẽẽ 'jau, “nan futat nipo ore nanẽ imome'ui nũ”, 'jau 'ã pẽẽ. “Jejui 'ga ree morogyta esagea je imome'uramũ ki perowiat”, 'gã nupe je 'eramũ pẽẽ nanẽ aipo 'jau je poaa nũ. 'Awamũ 'ã 'gã je kupyfari je mỹina itaju pyu moromunepawa pype Jejui 'ga mome'u are. A'etea 'ã je poat pejepe pejejemogyau. A'eramũ je tejea'aramũ pẽ nee, tepoaaramũ pẽ nee. Janeruwarete 'ga je poaa mama'e apou wemifutar imũ. A'eramũ 'ga je poara 'jawe pẽẽ nanẽ pẽ poaa nũ. ⁸ Jeporomutat je pẽ nee Jejui Kristu 'ga 'jawe. Pẽ nesaga'upa je te'ỹina. Janeruwarete 'ga je kwaapa. A'jea futat aipo je'ea 'ga okwaap.

⁹⁻¹⁰ Jarejuwarete 'ga upe je teje'ega monoi pẽ nee, pejejee pejejejuka esage are. A'eramũ je 'jau 'ga upe: “Epoat 'gã ajuee ojejuka esage are. Epoat 'gã ejee 'gã poromutarete are nanẽ nũ”, 'jau je 'ga upe. Afutat je 'ga pẽ mu'akwaawa mama'e are. A'eramũ nipo pẽẽ mama'e esage are pejeparuapoweramũ. A'eramũ nipo pẽẽ pejejesageramũ pejejemogyau Jarejuwarete 'ga upe Jejui Kristu 'ga ruawa rupi. Nepeapo mama'e tywera. A'eramũ nipo aipo 'ara rupi pẽtywera mome'wara 'gã otywe'emamũ pẽ pype. ¹¹ Afutat je Jejui Kristu 'ga pẽ muesagea 'ga rekoa. A'eramũ nipo pẽẽ pejejesageramũ pejejemogyau 'ga 'jawe. A'eramũ nipo pẽ nesakara 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee: “Ene te 'ã eneresage. Ene te 'ã 'gã eremuesage”, 'jau nipo pẽ nesakara 'gã 'ga muorypa pẽ nee.

Jejui 'ga mome'u are 'ga fueweramũ

¹²⁻¹³ Pẽẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pẽẽ 'ã jerenyra 'jawe 'jau. A'eramũ je 'awamũ tejemome'wau pẽ nupe. Judeu 'gã nupe Jejui Kristu 'ga je imome'uramũ 'gã je munewukari je mu'ama je kupyfarukaa itaju pyu. Je rereko tywerete agawewi 'gã. A'etea je Jejui 'ga amome'u tejeipyriwara 'gã nupe. A'eramũ 'gã kwaiwete Jejui 'ga

rerowiaa. Je munewe'em ire amunipo 'ã 'gã nuapyakai futari Jejuu 'ga mome'u are. A'ere 'ã 'gã je munewi je mÿina. A'eramũ je te'ÿina Jejuu 'ga mome'wau 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã 'awamũ weapyoramũ je munepawer are. Jefaruu 'gã, tekotee 'gã netee ikwaapa. “Jejuu Kristu 'ga mome'u are 'gã 'ga munewukari” 'e kwaapawe ¹⁴'gã jenosĩmawi. Janejararete 'ga 'gã mogyjaupawukaa. A'eramũ 'gã 'awamũ awau kwe pe Jejuu 'ga mome'wau okyjawe'em. ¹⁵⁻¹⁷ Okwasi'wau 'gã awau kwe pe 'ga mome'wau 'gã nupe. “Sipoat 'ga 'jau”, 'jau 'gã ajaupe. “Moromunepawa pype 'ũina Paulo 'ga nooarũi kwe pewara 'gã mu'jau morogyta a'je are. A'eramũ jane 'ga poaa”, 'jau 'gã ajaupe. Iporomutat 'gã je ree. A'ere amumera 'gã je rerekoayi ete. A'eramũ 'gã awau Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe je rereko tywerukaawamũ. “Jejuu Kristu 'ga jane imome'u are nipo 'gã Paulo 'ga rerekou tyweaete ee”, 'jau 'gã ajaupe. “A'eramũ nipo janerera renuwa wayramũ 'ga upe”, 'jau 'gã ajaupe.

¹⁸ A'ere naani. Afutat je Jejuu Kristu 'ga mome'ua. Aipoa je maku'iu. 'Gã amũ Kristu 'ga mome'ua esage jee. 'Gã amũ te ajee je rereko tywer are etee ifuwet. A'ere a'ea miamũ 'gã Jejuu 'ga mome'ua je maku'i je mÿina. Amumera 'gã Jejuu 'ga mome'wau je poaawamũ. Aipoa nanẽ wesageramũ jee nũ.

¹⁹⁻²⁰ Akwaap je pẽje'ega monoa Jarejuwarete 'ga upe je ree. Aipoa je poat, je moywrafena, je muekõẽãina. 'Ga 'Agesagea je rerekou je poaa Jejuu Kristu 'ga mome'waukaa 'gã nupe, 'gã nowase je rekoramũ. Aipo are je teku'iramũ te'ÿina. Tejeupe ojeapo ma'erama je aapesak te'ÿina. Maran gatu nipo 'gã je rerekoi. Je rereko tywerete agawewi 'gã. A'etea je afutarete Jejuu 'ga mome'ua te'ÿina tekyjawe'em. Je manũ re miamũ ki 'gã tamuoryp Jejuu 'ga je ree. Nanuara je afutat. Je manũe'emaue Jejuu 'ga muorywa nanẽ esage jee nũ. Je ree te 'gã 'ga muorywi. Nanuara esage jee. ²¹ Temanũme'ẽwe je tekou Kristu 'ga remifutar imũ etee mama'e apo futaa. A'ere, je manũa nanẽ futat esageramũ jee. Temanũ re tewau tekou 'ga pyri. 'Ga pyri je rekoa esage jee. ²² A'ere je 'gã tejukae'emamũ je porowykyi tekou 'ga upe, 'ga rerowiarukaa 'gã amũ nupe. Aipoa esage juejue futat jee. Mãgatu nipo esage jee. ²³ Afutat futat je teoa Kristu 'ga pyri. Peu teoa je afutarete. Aipoa esage jee. ²⁴ A'ere pẽ nupe je rekoa nanẽ futat esageramũ jee nũ. Temanũme'ẽwe je pẽ poaa. ²⁵ Ma'eramũ 'ã je jerowiari tejeko are. Namanũi we nipo je. A'eramũ nipo je pẽ poaa, pẽ mojemogypygykaa etee te 'ga ree. 'Ga ree pejemogypygyg ire nipo pẽ pejeku'iramũ 'ga ree nũ. ²⁶ Moromunepaw awi itaju awi temoir ire nipo je tewau pẽ pyri. A'eramũ nipo pẽ Kristu 'ga muorypa je ree, jaruete jereko are.

²⁷ Maran gatu nipo 'gã je jukawe'em. Maran gatu nipo 'gã je rerekoi. Maranamũ nipo 'gã je jukau. Nakwaawi je. A'ere ki pẽ je upe mama'e tywera jeapo re peko esage Kristu 'ga je'eg imũ etee. A'eramũ nipo je pẽ nesag ire pẽneko esage kwaapa. Pẽ pyri tewawe'em nipo je pẽ nera renuwi. A'eramũ nipo je Kristu 'ga ree pejemogypygyg are teapyakau. Majepei 'yweteewara 'jawe pejemogy pejeporowykyau Jejuu 'ga upe. Morogyta esage mome'wau 'ga nupe, Jejuu 'ga rerowiarukaa 'gã nupe. A'eramũ nipo je teapyakau pẽ nee. “Kwe pe 'gã oi Jejuu 'ga ree morogyta esage mome'wau 'gã nupe, Jejuu 'ga rerowiarukaa 'gã nupe”, 'jau nipo 'gã pẽ mome'wau jee.

²⁸ Pekiye awi Jejuu 'ga rerowiare'ema 'gã nui. Niporomutari nipo 'gã pẽ nee. A'ere kasi pekiye 'gã nui ne. Ojewi pekiye'emamũ nipo 'gã 'jau ajaupe: “Nokyjei 'gã jane wi. Janeruwarete 'ga ree 'gã jemogypygygi ajemogyau. A'eramũ 'gã okyjawe'em ajemogyau. 'Gã nipo Janeruwarete 'ga omono ojeypyri. Jane nipo Janeruwarete 'ga jane mojenosõu wowase ae majatykaaw ipe”, 'jau nipo pẽ nesakara 'gã ajaupe. Janeruwarete 'ga pẽ poapoaa. Opãjẽa 'ga amut pẽ nupe, pẽ mogyjaukare'ema.

²⁹ Ymã Janeruwarete 'ga pẽ mũ'jãu Jejuu 'ga ree pẽ mojemogypygygukaa rakue. 'Ga 'ã pẽ mũ'jãu Kristu 'ga upe mama'e apoawamũ. Kristu 'ga ree nanẽ nipo 'ga rerowiare'ema 'gã pẽ nerekou tyweaete nũ. ³⁰ 'Awamũ futat nipo 'gã pẽ nerekou tyweaete, 'ga rerowiaramũ, je 'jawe futat. 'Gã nipo pẽ nerekou tyweaete agawewi. A'etea ki pejemogy

majepei 'yweteewara 'jawe, Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Pě pype je rekoramũ Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã je pyyka je nupãu je munepa. A'eramũ ako pẽẽ je rereko tywera resaka ikue. 'Awamue nanẽ 'gã 'ã je rerekou tyweaete nũ, Jejui 'ga mome'u are futat nũ. Aipoa are nanẽ pejeapyakau nũ. A'etea je napoiri futari 'ga mome'u awi. 'Awamũ pẽẽ je 'jawe futat peko tywerete 'ga ree.

2

Jejui Kristu 'ga eteete ma'ea

¹ Jejui Kristu 'ga ree pejemujari ikue. A'eramũ ki pẽẽ pejejemouaga mama'e upe. 'Ga futat pẽ mouagukat mama'eay upe. Iporomutat 'ga pẽ nee. A'eramũ pejepy'a'wyre'emamũ pejejemogyau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea pẽ nerekou. A'eramũ pẽẽ majepei 'yweteewara 'jawe pejejemogyau mama'e are. Pejejemuaẽma pejejee. Pejepy'ata'waramũ pejejaupe. ² Pejejekoty'aa pejejee. Jejui 'ga iporomutat pẽ nee. A'eramũ ki pẽẽ pejeporomutaramũ pejejee pejejee 'ga poromutara 'jawe. Pejejopoa mama'e apo are. Majepei 'yweteewara 'jawe ki pejejemogyau. Aipo aporamũ pẽẽ je maku'i. Nitywi mama'e mũ je maku'iu aipoa apyraapa. ³ Pejemaku'i etee kasi ne. Mama'e apou pejejamaku'iu a'jea futat. Pejerowiaraiip kasi pejejee etee ne. Aipoa nia'wyrri pẽ nupe. Pejomopojejuka esageukat etee ki pejejaupe. ⁴ Pejejea'are'emamũ nanẽ pejejemifutar are etee nũ. Pejejuemifutar are nanẽ ki pẽnea'at nũ.

⁵ Jejui Kristu 'ga remiayuwamũ pejejemogyau ki 'ga 'jawe futat pejemogy. Naojee etee rũi 'ga rea'aramũ rakue.

⁶ Ymã we te 'ã Kristu 'ga rekoi rakue.

Ywy apoe'emauwe 'ga rekoi rakue.

'Uwarete 'ga 'jawe futat 'ga rekoi.

A'ere 'ga ne'i: "Tako ene 'jawe etee futat namutamutat 'jau", 'jawe'em 'ga 'Uwa 'ga upe rakue.

⁷ Wemifutar imũ etee futat Kristu 'ga ruri ojemu'jaga kũima'eramũ.

Kũjã eẽ ra'yramũ 'ga 'ua eẽ upe rakue.

Opojeuwa 'ga ejaa inuga ywag ipe rakue.

'Uwarete 'ga 'jawewar awi 'ga uẽma'i ra'ne.

A'ere te 'ga jewyri jupe rakue nũ.

'Au 'ga ruri 'Uwarete 'ga upe mama'e apoaramũ rakue.

⁸ Nojerowiaraiwi 'ga ojee etee.

Nuapoi 'ga mama'ea wemifutar imũ etee.

'Uwarete 'ga remifutar imũ te 'ga mama'e apou akou.

'Uwa 'ga je'ega 'ga wenup katu katu.

A'eramũ 'ga awau amanũmũ.

'Ypeywar are opokutugamũ miamũ 'ga 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee 'ga jejukaukari 'gã nupe rakue.

Mama'e tywera apoara 'jawe Kristu 'ga manũi 'ypeywar are.

⁹ A'eramũ 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa etee rakue nũ.

A'eramũ 'ga 'ga monou, 'ga mojeupirukaa ywag ipe ojepyri rakue nũ.

A'eramũ 'ga 'ga mogou 'wyrriarareteramũ janee.

Ipojeuwipyramũ 'ga mogou najuejue etee 'gã apyraapa.

¹⁰ A'eramũ nipo anure najuejue etee futat 'gã wapyka wenupy'ãu Kristu 'ga rowase, 'ga muorypa.

Ywagipewara 'gã, ywy pewara 'gã, amanũ ma'efera 'gã.

Mĩmera 'gã juejue nipo wapyka wenupy'ãu 'ga muorypa anure.

¹¹ 'Ga resakawe nipo 'gã 'jau 'ga upe:

"Ene te 'ã 'wyrriararetea oree", 'jau nipo 'gã Kristu 'ga upe.

“Orejararetea 'ã ene”, 'jau nipo 'gã 'ga upe, 'ga resakawe.
Aipo 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa 'ga ra'yr are.

Pejemogy esage 'ga rerowiare'ema 'gã pype

¹²⁻¹³ Pěẽ 'ã jejekoty'aawaretea. A'eramũ ki pěẽ Jarejuwarete 'ga je'ega renupa. Pejejepype je rekoramũ ako pěẽ enupa ikue. A'eramũ pěẽ 'awamũ aipo 'jawerimũ 'ga je'ega rerowiaa pejemogyau pejejepyri je rekoe'emamũ. Aipoa je afutarete te'ỹina. Janeruwarete 'ga jane poaa mama'e apou wemifutar imũ. Wemifutar imũ mama'e are janerea'ar are naně 'ga jane poaa nũ. Opãjẽa 'ga imua pẽ nupe ojee pẽ mojemogypygykaawamũ. Wemifutar imũ mama'e apoukaawamũ 'ga opãjẽ muri pẽ nupe. A'eramũ ki pěẽ pejekatu'oka 'ga upe, 'ga muorypa. Pejea'gu ki mama'e tywera apo awi.

¹⁴ Mama'e apou we kasi peje'egay pejemogyau ne. Pejejamuwe'em naně mama'e apo are nũ. ¹⁵ Aipo apoe'em ire nipo pěẽ pejesageramũ pejemogyau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ nipo nitywi pẽ mojenosiara. Jarejuwarete 'ga ra'yra futat pěẽ. A'eramũ ki 'ga 'jawerimũ futat peko, 'ga rerowiare'ema 'gã pype pejemogyau. Mama'e tywera etee 'gã wapo. A'ere pěẽ na'gã 'jawe rũi. Sã'ã jaytata renya ypytunaiwa pype. Ypytunimũ etee 'ã jaytata renya ojesaka. Nan tee pejemogy. Mama'e tywera apoara 'gã pype pejemogyramũ pẽ nesakara 'gã pẽ nesage resaka. Sã'ã 'yě'ẽ raapara 'gã jaytata are etee wape kwaawa. Nan tee pejemogy 'gã pype. ¹⁶ Ojeupe pěẽ Jejui 'ga mome'u re 'gã Jarejuwarete 'ga rape kwaawi. Jarejuwarete 'ga je'ega renuw ire 'gã naně ajemogyau namutamutat 'ga pyri. Aipoa pěẽ iapo re Kristu 'ga ruaw ipe jeku'iramũ tekou pẽ nee. A'eramũ nipo je 'jau Jejui Kristu 'ga upe: “Naakotee rũi ako je Firiposi pe ikue. Peu tekou je ene mome'ui 'gã nupe ikue. A'eramũ 'gã ene rerowiaa etee te”, 'jau nipo je 'ga upe, 'ga ruaw ipe.

¹⁷ “Anurenure'i nipo 'ga rerowiare'ema 'gã je jukai, jery reko'woka”, 'jau je tejeupe. Jemanũa nipo Janeruwarete 'ga muorypa. Sã'ã janepy 'gã wyro'o monoa Jarejuwarete 'ga upe 'ga muorypawamũ. Y'waya 'gã 'ã imonou eko'woka ee. Aipo resag ire Janeruwarete 'ga aku'iramũ 'gã nee. Nan tee futat nipo 'gã jery reko'woka. Aipo resag ire nipo Janeruwarete 'ga aku'iramũ je ree. “Nopoiri futari 'ga je rerowiar awi” 'jau nipo 'ga ojeupe aku'iramũ je ree.

Pěẽ 'ã Jarejuwarete 'ga rerowiaa etee te. Pěẽ 'ga rerowiara naně 'ga muorypa nũ. Sã'ã 'ga ekõẽãja ojeupe mama'e mur are rakue. Nan tee 'ga rekõẽãjamũ jane ree werowiaramũ. A'eramũ je Kristu 'ga mome'u are tejuka re tejekõẽãjamũ ee. ¹⁸ A'eramũ ki pěẽ naně pejekõẽãjamũ je manũ are nũ, pejemogyau je pyri nũ.

Timoteo 'ga

¹⁹ Timoteo 'ga ree jeporomonoweramũ pẽ pyri. Jarejararete 'ga aipo futar ire nipo je 'ga monou pẽ nesaka. Pẽ nesag ire 'ga tut pẽnera mome'wau jee 'jau. A'eramũ nipo je tejekõẽãjamũ 'ga pẽnera reruramũ. ²⁰ 'Ga tee futat ojejuka pẽ nee je 'jawe, pẽ nee jejejuka 'jawe. Opota'waramũ 'ga pẽ nee je 'jawe. ²¹ Tekotee 'gã ojee tee 'gã jejukai. Ojee 'gã wea'aramũ. Jejui Kristu 'ga porowyky are 'gã wea'are'emamũ. ²² A'ere Timoteo 'ga nanarũi. Aipoa pekwaap. Sã'ã 'gã na'yra 'ga 'uwa 'ga poaara. Nan tee futat Timoteo 'ga rekoi jepoirũnamũ, Jejui 'ga porowyky apou je pyri. ²³ A'eramũ je pẽ nupe teporomonoweramũ 'ga ree. Tejereko kwaaw ire nipo je 'ga monou pẽ nesaka. ²⁴ Je naně teoweramũ pẽ pyri nũ. Aipo futar ire nipo Jejararete 'ga, Jejui 'ga, je muẽmukaa 'gã nupe, je monou pẽ pyri. 'Ga ree je jemogypygygi te'ỹina.

²⁵ Epafrotitu 'ga nipo je amono imojewya pẽ nupe. Janerewirera 'ga. Pěẽ 'ã 'ga mua 'au jejuru irũnamũ Jejui 'ga mome'wau 'auwara 'gã nupe rai'i. 'Ga je poaa Jejui 'ga mome'wau je 'jawe etee futat. Amumera 'gã erowiare'emamũ 'ga ojero'waro'wau etee futat imome'wau 'gã nupe je poaa. Mama'ea 'ga wapo jee naně nũ.

26-27 A'ere 'ga jero'wui, amanũmũ werewi ai'i. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga jemuaemi jane ree. A'eramũ 'ga 'ga majarueteu ai'i nũ. Kwaiwete mama'ea wayramũ jee. Ipytu'ee'ema 'jawe futat te'ỹina. A'eramũ amunipo 'ã 'ga manũa je mu'arasirasiga rai'i. A'ere Janeruwarete 'ga jemuaemi je ree, je mu'arasigukare'ema. A'ere Epafrotitu 'ga pẽ nesaga'uwi. “Ga amũ nipo jekaruara mome'wau 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã ajemuaema ajemogyau je ree”, 'jau 'ga opy'a'wyramũ pẽ nee. 28 A'eramũ je 'awamũ 'ga mono futaa. 'Ga resaga nipo pẽ mopy'a'wyre'ema nũ. A'eramũ nipo je nanẽ tepy'a'wypawamũ pẽ nee. 29-30 Pejejeupe 'ga waẽmamũ pẽẽ 'ga mua pejejepype, pejejorywamũ. 'Ga 'ã Jarejararete 'ga rerowiaara futat. A'eramũ 'ga janerewirera futat. Kristu 'ga upe oporowykyau 'ga amanũmũ werewi. 'Ga 'jawewara 'gã nee juejue ki pẽpojejuka esage. Nepejorarũi je pyri je poaa. A'eramũ 'ga 'ua je poaa pẽ nupe.

3

Pejea'gu ki i'me ma'e 'gã nui

1 Pẽẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pẽẽ 'ã jerenyra 'jawe 'jau. Pẽku'i ki pejejemogyau Jejui 'ga ree. Pẽẽ 'ã 'ga remiayuwa. A'eramũ ki pẽẽ pejeku'iramũ pejejemogyau 'ga ree. Pẽ nupe tejemimome'ufer are je ka'arana kwasiaa nũ. A'ere imome'uu'jawa resageramũ jee. A'eramũ nipo pẽẽ imoka'jame'ema. A'eramũ pẽẽ ikwaapa pejejemogyau. 2 Pejea'gu ki Jarejuwarete 'ga je'eg are moromu'jat tywer awi. 'Gã amũ awau kwe pewara 'gã mu'jau o'me are. “Judeu 'gã 'jawe imojewagipyre'era 'gã etee Janeruwarete 'ga remiayuwa. Imojewagipyre'emamũ pẽẽ na'ga remiayuwa rũi”, 'jau 'gã awau kwe pewara 'gã mu'jau ee. A'ere aipoa naa'jea rũi. 'Gã 'me ate. Aipo 'jara 'gã ia'wyre'emamũ futat. A'eramũ ki pẽẽ 'gã nerowiare'ema pejejemogyau. 3 Naaeremiapofera rũi ae katu'ok. Jejui 'ga etee te ae katu'oka. Werowiaaramũ 'ga ae katu'oka. Jane futat 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwa. 'Ga rerowiaaramũ etee jane 'ga remiayuwa. Jane 'ã Jejui Kristu 'ga ree jarejemogypyka. A'eramũ Janeruwarete 'ga U'agesage mua jatee janererekwaramũ. A'eramũ 'ga 'Agesagea Jarejuwarete 'ga muorywukaa jatee. A'eramũ jane jarejemogyau 'ga remiayuwareteramũ futat. Jejui 'ga ree jane jarejemujaa.

4 Tejemiapofer are 'ga tekatu'og ire amunipo 'ã je tejee etee tejerowiaraiapa. A'ere je 'ã narowiari i'me ma'e 'gã je'ega. Je te amunipo 'ã ajerowiaraiap tejee pejejee pejerowiaraiwa apyraapa. 5 Te'ar ire je majepi tee morowykye'ema magwapa ikue. A'ere 'gã je mojewaka ikue. Je 'ã Israeu 'ga juapyreramũ futat. Judeu 'ã je. Pẽjamĩ 'ga juapyrera je. Jeruwa 'ga judeua. Jey eẽ nanẽ judeua nũ. A'eramũ je judeureteramũ futat. Fariseuramũ je Moisesi 'ga je'ega renupa katu. 6 Jejui 'ga rerowiare'emawe je tewau 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete ikue. “Jarejuwarete 'ga remifutar imũ je 'gã nereko tyweri”, 'jau futatee je tejeupe ikue. A'eramũ je aipo apou. Judeuramũ orojemiapoa tãmẽjẽ je iapou ikue. Moisesi 'ga remikwasiarer imũ tee je mama'e aapo. “Nuapoi futari Paulo 'ga mama'e tywera”, tejeupe 'gã 'e are amunipo 'ã je tejerowiaraiapa tejee.

7 A'ere je 'awamũ najemogypygi mĩmer are. 'Awamũ je Kristu 'ga ete ikwaapa. A'eramũ mama'e ymanera wa'wyre'emamũ jee. Najemogypygu'jawi futari je mĩmera mama'e are 'awamũ. 8 'Awamũ Jejui Kristu 'ga jejararetea. 'Ga remifutar imũ etee mama'e apoa je afutat. A'eramũ je 'jau: “Yty 'jawe futat jeremiapofer ymanera rakue”, 'jau je. “Jejui 'ga kwaawa etee esage jee”, 'jau je tejeupe te'ỹina. 9 Kristu 'ga jewyramũ jane juejue 'ga rowase jarejatykau. Aipo 'ara rupi nipo je teporenuwaiwiweramũ “Esage 'ga jee”, tejeupe 'ga 'e are. “Je rerowiat 'ga akou rakue. A'eramũ 'ga wesageramũ jee”, 'jau nipo Kristu 'ga jee aipoa 'ara rupi. “Esage 'ga jee”, tejeupe 'ga 'e are tewau te'ama teporenuwaiwiweramũ 'ga rowase. NaMoisesi 'ga je'ega renupara upe rũi 'ga aipo 'jau. Naani. Werowiaaramũ jane upe futat 'ga aipo 'ga 'i. 10 Kristu 'ga ree etee jeporokwaawiweramũ. 'Ga manũ re Janeruwarete 'ga Kristu 'ga moferawi nũ. A'eramũ Kristu 'ga opãjẽretereteramũ akou. A'eramũ je tejeupe 'ga opãjẽ mura futaa.

'Au 'ga rekoramũ 'ã 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerekou tyweaete rakue. A'eramũ je 'ga ree tejereko tywera futaa tekou. 'Ga 'jawe tejereko tywera je ifutaa. A'eramũ je tekoweramũ 'ga 'jawe etee futat. “Nan pa 'ga manũ rayramũ rakue” 'ea je ikwaapa 'awamũ. Nawemifutar imũ rũi futat 'ga manũi. 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee 'ga manũi. ¹¹ 'Ga 'jawe tekoa je afutat. A'eramũ nipo 'ga je manũ re je nanẽ je moferapa 'ga 'jawe nũ. 'Ga pyri futat nipo je tewau teferaw ire tekou nakwaparimũ ete rũi futat.

Mama'ea ki peapo 'ga remifutar imũ

¹² Jejui Kristu 'ga je mogou wemiayuwamũ okwaaparamũ. A'ere je nakwaap katui we 'ga. Najereapyo katui we je 'ga 'jawe 'ga remiapo are. Anure te nipo jereapyo katuramũ 'ga remifutara mama'e are. A'eramũ te nipo je rekoi 'ga 'jawe futat. ¹³ “Nakwaap katui we je Jejui 'ga”, 'jau je pẽ nupe, tejewireramũ pẽ nupe, tejenyramũ pẽ nupe. Nokoi we je 'ga 'jawe. A'ere je najerea'aru'jawi je tejemiapofer are 'awamũ. Jejui 'ga kwaawa etee je afutat. Aipo are etee je tejea'aramũ te'ỹina. 'Ga 'jawe tejekoram are tee jerea'aramũ te'ỹina. ¹⁴ A'eramũ je mama'e apou 'ga remifutar imũ. Jejui Kristu 'ga ree etee je tejemogypyka. A'eramũ nipo je manũnamũ 'ga je rerawau je mogou ojepyri nakwaparimũ warãu rũi futat. Ojepyri je o re nipo 'ga 'jau jee: “A'jea futat. Jeremifutar imũ etee mama'ea ereapo jee. Aipoa esage jee”, 'jau nipo 'ga ojepyri je o re.

¹⁵ Jane 'ã 'ga rerowiaar ymaneramũ janereapyoramũ mama'e are. A'eramũ jane aipo je'eawer imũ jarejemogyau. Sikwaap katu 'ga 'jau, sa'e jarejaupe 'jau. Mama'e amutee 'ga amũ iaporamũ Janeruwarete 'ga 'ga mu'akwaapa. ¹⁶ A'eramũ jane jarejemikwaawer imũ jarejemogyau 'jau. Sietyg eme jarejemikwaawera 'jau. ¹⁷ Ymã ako ore pẽ mu'ei pẽneko esage are ai'i. Jereko esagea nanẽ ako pẽẽ esaka ai'i nũ. A'eramũ ki pẽẽ je 'jawe pejemogyau esage. Ore'eawer imũ ako ma'e 'gã nanẽ pẽẽ esaka nũ. Pẽneapyo ki ako esage ma'e 'gã nee. A'eramũ pẽẽ 'gã 'jawe etee pejemogyau mama'e apou. ¹⁸ Ymã ako je mama'e mome'ui pẽ nupe ai'i. 'Awamũ je imome'wau'japa nũ. Tejaa'wau je imome'wau pẽ nupe nũ. 'Gã amũ wemifutara etee wapo akou. Jejui Kristu 'ga 'ã amanũmũ 'ypeywar are agawewi jane katu'okawamũ. A'etea 'ã 'gã amũ nuapoi futari 'ga remifutara. Wemifutara etee 'gã wapo. A'eramũ 'ã 'gã Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gã 'jawewara futat ajemogyau, 'jau je pẽ nupe. Ma'eramũ 'ã je joo'oi te'ỹina 'gã nee. ¹⁹ Anure nipo Janeruwarete 'ga aipo 'gã monou muku ojewi. Mama'eukwaawa rapyaw ipe nipo 'ga 'gã monou. Wemifutar imũ etee 'gã mama'e apou ojemaku'iu. Nojenosĩ 'gã wemiapofera tywer are. “Oresage ore”, 'jau futatee 'gã. Naea'ari 'gã Jarejuwarete 'ga ree. Wemifutar are etee 'gã nea'aramũ, omama'e are etee, okaraemã are 'jau. ²⁰ A'ere jane nanarũi. Ywag ipe oo ma'erama futat jane. A'eramũ jane Jarejararete 'ga rura rapesaka jarejemogyau. Anurenure'i nipo Jejui Kristu 'ga ruri ywag awi. A'eramũ jane jarekatu'okara 'ga rura rapesaka jarejemogyau. ²¹ 'Ua nipo 'ga jane mu'jagi oje'jawewaramũ futat. Janeretea miamũ nipo 'ga imu'jaga oma'e 'jawe. A'eramũ nipo jane 'ga 'jawe futat jaremanũu'jape'ema. Opãjẽ mũ 'ga mama'e apou wemifutar imũ. Opãjẽ mũ nanẽ nipo 'ga jane mu'jagi oje'jawe nũ.

4

'Gã neko are 'gã mu'akwaapawet

¹ Anure nipo 'ga jane rerawau jane mogyau ojepyri. A'eramũ ki jane jarejemogyau esage 'ga upe.

Pẽẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pẽẽ 'ã jerenyra 'jawe 'jau. Pẽẽ 'ã jejekoty'aawa. A'eramũ je teku'iramũ pẽ nee. Tejerowiaa pẽ nee te'ỹina. Jeparuesagiweramũ te'ỹina pẽ nee numiamũ. A'ere je nooarũi we pẽ nesaka. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Jejui 'ga ree ki pejemogypyk pejemogyau, 'jau je pẽ nupe. Pejemujaa Jarejararete 'ga ree.

² 'Awamũ je pẽ mosĩ mama'e awi. Ewotia ãẽ upe, Sĩtiki ãẽ upe nanẽ je 'jau: Au'je ki pejejamue re. Pẽta'wa ki pejejaupe. Pẽẽ 'ã Jarejararete 'ga rerowiaara. A'eramũ ki pẽẽ majepi tee tup ma'e 'jawe pejejemogyau 'ga upe. ³ A'eramũ je 'jau enee, tejepyri oporowyky ma'eramũ enee: Epoat 'gã 'gã mopota'wau ajuee, 'jau je enee. Aipoa kũjã, Kremẽti 'ga, ajepeja 'gã. Mĩmera 'gã juejue oporowyky Jejui 'ga upe, 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe. 'Gã nera Janeruwarete 'ga okwasiat oka'aran are ywag ipe rakue, Jarejuwarete 'ga pyri ajemogy ma'e 'gã 'jawa ka'aran are rakue. A'eramũ nipo jane juejue jarewau peu jaremanũ re. A'eramũ ki ene aipoa kũjã 'gã mota'waukaa ajaupe.

⁴ Pẽẽ 'ã Jarejararete 'ga rerowiaara. 'Ga ree 'ã pejejemujaa pejejemogyau. A'eramũ ki pejeku'iramũ 'ga ree, pejeojere'emamũ. A'eramũ je aipo 'jau'japa pẽ nupe. Pe'je pejeku'iramũ 'ga ree.

⁵ Anurenure'i nipo Janejararete 'ga jewyri nũ. A'eramũ ki pẽẽ pejepota'waramũ tekotee 'gã nee najuejue etee. ⁶ Kasi pẽpy'a'wyt mama'e are ne. Jarejuwarete 'ga upe ki pejeje'ega pemono mama'e are pejejemogyau. Pejejemifutara ki peenũi 'ga upe. Pejejeupe 'ga remimurer are ki pẽnea'at. "Ene te 'ã eneresage jee. Jeremifutara eremut jee", pe'je ki 'ga upe, 'ga muorypa pejejeupe imuripyre are. ⁷ Aipo apo re 'ga pẽ mopy'a'wyre'ema mama'e are. Mama'e are jarejea'aramũ jarepy'a'wyrãmũ ee. A'ere ojeupe mama'e are jane je'egamũ 'ga jane mopy'ata'wai. Jejui Kristu 'ga ree ako pejemujat ikue. A'eramũ 'ga jane mopy'ata'wau mama'e are. 'Ga rerowiaare'ema 'gã naeapyoi aipo are. "Maran tete 'gã nipy'a'wyrĩ mama'e are?" 'jau nipo 'gã ojeupe jane resag ire.

⁸ A'eramũ je 'awamũ pẽ mu'akwaapa. Mama'e tywer are kasi pẽnea'ar ine. Mama'e esage are etee ki pẽnea'at pejejemogyau. Mama'e a'je are te ki pẽnea'at pejejemogyau. 'Gã amũ nee pẽnea'aramũ kasi 'gã nemiapo tywer are etee pẽnea'ar ine. 'Gã nemiapo esage are nanẽ pejejea'aramũ nũ. 'Gã 'eawer imũ 'gã nemiapo esage are ki pẽnea'at. 'Gã 'me'em are etee ki pẽnea'at. Ajaupe 'gã nemiapofer esage are te ki pẽnea'at. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ 'gã nemiapofer are pẽnea'at. Ajuee 'gã pota'wa are ki pẽnea'at. Mĩmer are etee ki pẽnea'at pejejemogyau, pejejee pejejea'aramũ. Pejemu'e pejejuemiapofer esage are pejejemogyau. ⁹ Pejejeupe je'eawer imũ etee mama'ea peapo. Pejejeupe jeremiesaukar imũ nanẽ pẽẽ iapou nũ. Jereko esagea ako peesag ai'i. A'eramũ ki je 'jawe pejejemogyau. Aipo apo re nipo Janeruwarete 'ga rekoi pẽ pype, pẽ mopy'a'wyre'ema oje'jawe.

Paulo 'ga aku'iramũ 'gã nee

¹⁰ Jarejararete 'ga ree je jemujari. A'eramũ je tekou'iramũ tekou 'ga ree. 'Awamũ 'ã pejejea'aramũ je ree rai'i nũ, mama'e mua jee rai'i nũ. Ymã ako mama'ea nepemuri jee ikue. A'ete ako pẽẽ pejeporomutaramũ pejejemogyau je ree ai'i. Aipoa je akwaap. ¹¹⁻¹² "Ma'eramũ sipo 'gã mama'e mure'ema jee", 'jawe'em je pẽ nupe. Mama'e tywamũ miamũ jerekõẽãjamũ te'ỹina. Mama'e tywe'emamũ miamũ tejekõẽãjamũ te'ỹina. Tejekõẽãi are tejemu'jau ikue. Tejemi'uram kwajamũ jerekõẽãjamũ. Tejemi'urame'emamũ miamũ je tejekõẽãjamũ te'ỹina jepi. ¹³ Jejui Kristu 'ga je mopãjẽu mama'e are. A'eramũ je tejemouaga mama'e upe.

¹⁴ A'ere pẽporoywera resageramũ jee. Mama'eay upe jeruaga pype pẽẽ mama'e mua jee. Epafrotitu 'ga nanẽ pẽẽ imua jee. Aipoa esage jee. ¹⁵ Firiposi pewaramũ pẽẽ mama'e mua jee Jejui 'ga je imome'u ypyrauwe ako ikue, Masetoni ywy pe je tekou Jejui 'ga mome'wau ikue. Pe awi je oramũ ako pẽẽ ka'aranũũ mua jee ikue. Pẽẽ etee ako mama'e mua je poaawamũ ikue. ¹⁶ Anure ako pẽẽ Tesarũn ipe je rekoramũ mama'e mua jee ikue nũ. A'ere ako pẽẽ imuru'japa jee ikue nũ, je ifutaramũ ikue. ¹⁷ Napesagi je pẽẽ tejeupe mama'e mura te'ỹina. A'ere je "mama'ea je upe 'gã imuramũ nipo Janeruwarete 'ga mama'e monoi 'gã nupe" 'e kwaawi. A'eramũ je tejekõẽãjamũ pẽporoywer are. ¹⁸ Pẽporoywera reruara 'ga, Epafrotitu 'ga, ka'aranũũ muapap jee.

Tekotee 'gã nanẽ mama'e mua jee nũ. Kwaiwete 'gã jeremifutara apyraapa imua jee. A'eramũ wemyreramũ jee. Ojeupe mama'ea pẽẽ imuramũ Janeruwarete 'ga worrywamũ pẽ nee. Nan tee futat 'ga worrywamũ je upe pẽẽ mama'e muramũ. Sã'ã 'ga rorywa jany kasiga rapy are rakue. Nan tee futat 'ga rorywamũ ee. ¹⁹ Mama'ea ako pemut jee ai'i. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga mama'e mua pẽ nupe mama'e pyu pẽtywe'emamũ. Jejui Kristu 'ga mama'e jararetea. 'Ga futat pẽẽ erowiaa pejejemogyau. A'eramũ 'ga Ruwarete 'ga pẽ nupe mama'e monoa atepawe'emamũ futat.

²⁰ Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea. A'eramũ ki jane 'ga muorypa. “Ene te 'ã eneresage ekou”, 'jau ki jane 'ga upe. “Ene te 'ã Oreruwaretea, ki Ku'jyp. Nitywi futari 'ga amũ ene 'jawewara”, 'jau ki jane Jarejuwarete 'ga upe.

²¹ Teje'ega je omono Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã nupe juejue 'gã futaa. Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã. Janerewirera 'jawewara 'gã je pyriwara 'gã nanẽ oje'ega monou pẽ nupe pẽ futaa nũ. ²² Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã oje'ega monou pẽ nupe pẽ futaa. Roma pewara 'gã 'wyriararete 'ga roga pype oporowyky ma'e 'gã, Jejui 'ga rerowiaara 'gã oje'ega monou pẽ nupe akou pẽ futaa.

²³ Jarejararete 'ga Jejui Kristu 'ga resage pẽ nerekoa je afutat. Kweramũ etee futat jeje'ega pẽ nupe.

Korosi

'Ga amũ awau Jejui 'ga mome'wau Korosi pewara 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ga rerowiaa kwaiwete. A'ere tekotee 'ga oi 'gã mu'jau tywet. A'eramũ Korosi pewara 'gã amũ opoia Jejui 'ga rerowiar awi. 'Gã nera renuwamũ Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe. "Pejewyt Jejui 'ga rerowiara upe. Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne. 'Ga etee jane katu'ok, jane mogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ. A'eramũ pẽ pejepoire'ema 'ga rerowiar awi" 'jau 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa Paulo 'ga upe. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe 'gã mu'akwaapawamũ rakue.

¹ Je Pauloramũ Jejui Kristu 'ga remimonoferamũ. Ymã te 'ga je monoi omome'wawamũ kwe pewaramũ pẽ nupe ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imũ 'ga je mogoi ikue. Timoteo 'ga, janerewirera 'jawewara 'ga ako 'au je pyri. ² Ka'arana je akwasiat imonou Korosi pewaramũ pẽ nupe, Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pẽ nupe. Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'ã pejemogy. 'Ga ree pejemujar ire 'ã pẽ pejemogyau orerewirera 'jawewaramũ. Kũjãmeramũ pẽ pejemogyau orerenyra 'jawewaramũ.

Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea futat. 'Ga resagea pẽ nerekoa je afutat. 'Ga pẽ mopy'ata'waa nanẽ je ifutaa nũ.

Jarejuwarete 'ga muorypawet

³ 'Ga upe oroje'ega monou pẽ nee jepi. "Ene te 'ã eneresage, ki Ku'jyp", 'jau ore 'ga upe jepi. "Enera'yrarete 'ga, Jejui Kristu 'ga Orejararetea futat. Ene futat 'ã 'ga rerowiarukaa Korosi pewara 'gã amũ nupe rai'i. A'eramũ ore ene muorypa 'gã nee", 'jau ore 'ga upe jepi. "Au'jete erejerowiarukat Korosi pewara 'gã nupe", 'jau ore 'ga upe jepi.

⁴ 'Gã amũ 'ua pẽ mome'wau ore. "Korosi pewara 'gã Jejui Kristu 'ga werowiat ajemogyau a'jea futat", 'jau pẽ nesakarera 'gã pẽ mome'wau ore. "Ojejuka esage pãwẽ etee futat 'gã Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ ajuee", 'jau 'gã pẽ mome'wau ore ai'i. ⁵ 'Ga amũ 'ã awau Jejui 'ga mome'wau pẽ nupe rakue. "Jejui 'ga amanũ janetywera moiawamũ rakue, jane katu'okawamũ rakue. Werowiaaramũ 'ga anure jane rerooi jane mogyau ojepyri", 'jau 'ga pẽ nupe rakue. Jejui 'ga rera renupa ypy we pẽ 'ã 'ga rerowiaa rakue. Aipoa morogyta esagea a'jea futat. A'eramũ pẽ ojepyri 'ga pejereroo rapesaka pejemogyau. Ojepyri jane oramũ 'ga mama'e esage mua janee. Aipo rapesaga pẽ mojemogypygukaa etee te Jejui 'ga ree. 'Ga pyri pẽ rapesaga 'ga rerowiaara 'gã nerekoukaa esage pẽ nupe. ⁶ Jejui 'ga rera 'ã okwasi'wau kwe pewara 'gã nupe. A'eramũ 'ã Jejui 'ga rerowiaaramũ jane jarejemomytuna jarejemogyau. 'Ga rerowiaramũ jane 'ã 'ga je'ega renupa, mama'e esage apou 'ga remifutar imũ. Pẽ nanẽ 'ã Jejui 'ga rera renupawe 'ga rerowiaa rakue nũ. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea Janeruwarete 'ga ajemuaẽma jane ree. A'eramũ 'ga wa'yra 'ga mua 'ga jukaukaa jane katu'okawamũ rakue. Aipo are pejeapeyorauwe 'ã pẽ 'ga rerowiaa rakue. ⁷ Epafrasi 'ga futat awau pẽ mu'jau ee rakue. Epafrasi 'ga Jejui 'ga upe oreporowyky irũa futat. Orejekoty'aawarete 'ga futat jepi. Jejui 'ga upe oporowyky ma'e 'ga futat. Ore 'jawe futat 'ga Kristu 'ga mome'wau pẽ nupe rakue. A'jea futat 'ga 'ea. ⁸ 'Ga futat 'ut 'au ore pyri pẽ mome'wau ore ai'i. "Korosi pewara 'gã amũ Jejui 'ga werowiat ajemogyau", 'jau 'ga ore ai'i. "Janeruwarete 'ga 'Agesagea ajafutarukaa 'gã nupe 'gã jemogyramũ", 'jau 'ga pẽ mome'wau 'ua ore ai'i.

⁹ A'eramũ ore 'ga orojeupe pẽ mome'uramũ taetu oroje'ega monou arakou Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee. "Emueapyo 'gã ejemifutar are, ki Ku'jyp", 'jau ore 'ga upe pẽ nee. "Mama'e are ene 'gã mu'akwaawukaa E'agesage pyu", 'jau ore 'ga upe pẽ nee.

¹⁰ Aipoa 'ga iaporamũ nipo pẽ mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat, pejemogyau

esage nipo 'ga remifutar imũ futat. A'eramũ nipo 'ga aku'iramũ 'ũina pẽ nee. Peje-jenosõue'em nanẽ nũ. “Epoar iki 'gã mama'e esage apou”, 'jau ore arakou 'ga upe pẽ nee. “Ejekwaawukat 'gã nupe”, 'jau ore 'ga upe pẽ nee. ¹¹Janeruwarete 'ga pãjẽrete. A'eramũ ore 'jau 'ga upe: “Epãjẽa emut 'gã nupe. A'eramũ 'gã wuagamũ mama'eay upe”, 'jau ore 'ga upe. “A'eramũ 'gã opoire'ema ene rerowiar awi”, 'jau ore 'ga upe oroje'ega monou pẽ nee. A'eramũ pẽ pejekõẽãjamũ etee futat pejemogyau, pejejeupe mama'eay jesaukaramũ miamũ. ¹²Pẽku'i te ki pejemogyau pejejeupe 'ga remimurama rapesaka. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga pẽ mũ'jãu pẽ mogyau wemiayuwamũ rakue. A'eramũ 'ga mama'e esage mĩina gatu peu ojepyri pẽ nupe. A'eramũ ki pẽ 'ga muorypa pejejeupe 'ga remiapofera resag ire. Anure nipo jane oi 'ga pyri. Peu nitywi futari ypytuna. Nitywi futari mama'e tywera. Peu futat 'ga mama'e esage mĩina gatu jane. ¹³Jane katu'ogamũ 'ga jane mũ'jãu mama'e tywera apoara 'gã nui rakue, jane mueateu mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwamũ 'gã nui rakue. 'Ga futat jane mogyau wa'yra 'ga remiayuwamũ, wemifutararete 'ga remiayuwamũ. ¹⁴'Ga remifutararete 'ga futat ako 'ga ra'yra 'ga amanũmũ janetywera mepyawamũ 'Uwarete 'ga upe jane rakue. A'eramũ 'agamũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, jane ifutaramũ. A'eramũ 'ga wa'yra 'ga remiayuwamũ jane mogyau.

Jeju Kristu 'ga

¹⁵⁻¹⁷Niesagi we jane Jarejuwarete 'ga. A'ere 'ga ra'yrarete 'ga, Kristu 'ga ruri 'Uwarete 'ga kwaawukaa jane rakue. 'Uwarete 'jawe futat Jeju Kristu 'ga. A'eramũ jane Jeju Kristu 'ga resag ire 'ga Ruwarete 'ga ree jarejeapyoramũ. Jeju Kristu 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat. Eteete 'ga wemiapofera apyraap. Mama'e apo enunewe Jeju 'ga akou 'Uwarete 'ga pyri futat rakue. A'eramũ 'ga Ruwarete 'ga mama'e apoukaa 'ga upe rakue. Ywaga pypiat, ywy pypiat, ae upe esaukaripyat, ae upe esaukaripyre'em, ywagipewara 'gã, ywagipewara 'gã 'wyriara 'gã. Mĩmera 'gã Janeruwarete 'ga iapoukaa Jeju 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga 'ga futat imogou 'ga remiapofera mama'e jarareteramũ. 'Ga mama'e apoe'em ire amunipo 'ã nitywi futari mama'ea. Nojeuw ekoetei mama'ea rakue. 'Ga futat mama'e apou rakue. A'eramũ mama'ea ajemogyau 'ga remiapofer imũ etee futat. Ojee 'ga jejukae'ema 'jawe mama'e jemogyi. A'ere 'ga jejukai futari ee ijemogyramũ. Opãjẽ mũ 'ga mama'e mogyau. ¹⁸Kristu 'ga akou 'wyriaramũ jane ojee janejemogyppygamũ. 'Ga futat jane mogyau rakue. Amanũ re 'ga oferapa ete rakue nũ. 'Ga futat 'ã oferaw ypy ypy ma'efera. Namanũ'jawi futari 'ga. A'eramũ 'ga eteete ma'eramũ akou.

¹⁹Ymã ymã we te Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: “Teja'yra 'ga tomogo teje'jawe etee futat 'jau”, 'jau 'ga rakue. A'eramũ 'agamũ Kristu 'ga 'Uwarete 'ga 'jawe etee futat akou. ²⁰Wapo ppyramũ 'ã mama'ea wesageramũ futat rakue. A'ere aeypy 'gã nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ 'gã mama'e motywerukaa 'agamũ rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau rakue: “Teja'yra 'ga je omono ywy pe, 'ypeywar are amanũ ma'eramũ”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “A'eramũ 'ga owy reko'wogukaa 'gã nupe mama'e tywera mepyawamũ jee”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “Tamojenosĩmap 'gã tejee 'jau nũ kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'agamũ Kristu 'ga 'ua ywy pe amanũmũ jane katu'okawamũ rakue. Amanũmũ 'ga mama'e mojewyapap 'Uwarete 'ga upe nũ. Ywag ipe ajemogy ma'e, ywy pe ajemogy ma'e. Mĩmera 'ga imojewyapap 'Uwarete 'ga upe rakue. Anure nipo 'ga akou 'wyriarareteramũ 'ga wemimurera mama'e upe nũ.

²¹Ymã 'ã pẽ nanẽ nepẽa'wyri Jarejuwarete 'ga upe rakue. Mama'e tywera etee futat 'ã pẽ iapou pejemogyau ra'e jepi. Mama'e tywera etee futat pẽnea'awa pejemogyramũ ra'e jepi. A'eramũ pẽ 'ga ree iporomutare'emamũ te futat pejemogyau rakue. ²²A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga pẽ mota'waukari ojeupe wa'yra 'ga manũ are. Jeju 'ga ry pyu futat 'ga pẽ pireita pẽtywer awi. A'eramũ 'ga 'awamũ werowiaaramũ pẽ mujarukaa ojee. Anure nipo 'ga pẽ nerawau ojepyri. Kristu 'ga pẽtywera omoit pẽ nui. A'eramũ nipo pẽ

Jarejuwarete 'ga rowase pejeo renošue'em futat. Nitywi futari nipo “'ga nia'wuri” 'jara 'ga amũ. A'eramũ pẽ pejejesageramũ pejemogyau 'ga upe. ²³ Kristu 'ga rerowiar awi pejepoire'em ire pẽ pejejenosũue'em 'ga rowase pejeo awi. A'eramũ pẽ 'ga rerowiaa tãmẽjẽ pejemogyau. 'Ga ree pejemogypyg ire pejejeatee'emamũ futat 'ga rerowiar awi. Sã'ã 'oga rupaa'mywa oypytyim ire, i'are'ema futat. Nan tee futat pẽ. Kristu 'ga ree pejemogypyg ire pejepoire'ema futat 'ga rerowiar awi. Jejui Kristu 'ga mome'u renupa ypy we pẽ 'ga rerowiaa. “Janeruwarete 'ga werowiaara 'gã omogy anure ojepyri oo ma'eramũ futat” 'ea pẽ erowiaa. 'Ga rerowiar ypyrauwe Janeruwarete 'ga pẽ mogyau ojepyri oo ma'eramamũ futat. A'eramũ ki pẽ Jejui 'ga rerowiarawũ pejepoire'ema futat 'ga rerowiar awi. ('Ga rerowiar awi opoit ma'e 'gã nooi futari 'ga pyri anure.) 'Ga ree morogyta esage mome'u mokwasi'wau kwe pewara 'gã nupe. Je nanẽ Kristu 'ga ree morogyta esage mokwasi'wara futat kwe pewara 'gã nupe nũ.

Paulo 'ga porowyky

²⁴ A'ere judeue'emamũ pẽ nupe Kristu 'ga mome'u rayramũ jee. Pejejeupe je Jejui 'ga mome'uramũ ako pẽ judeue'emamũ je nupãnupãu, je jukawaipa ako ikue. A'etea 'ã je teku'iramũ etee futat tekou tejereko tywer are ikue. Wayrũnamũ agawewi te 'ã Kristu 'ga jane katu'okawamũ rakue. A'etea jane 'ga rerowiaaramũ jarejayrũnamũ wẽjẽmĩ futat nũ, 'ga rerowiarukaawamũ 'gã nupe nũ. Najanerayrũmawi we jane 'ga rerowiaarama 'gã nũ. ²⁵ Ymã te Janeruwarete 'ga je mogoi judeue'emamũ pẽ nupe oje'ega mome'wawamũ ikue. “Ere ewau je mome'wau judeue'ema 'gã nupe ekou, 'gã mu'jau jeporogytafer are. Emu'epap 'gã ewau je'eawer are”, 'jau 'ga jee ikue. A'eramũ je teporopoariweramũ pẽ nee. Aporowyky je tekou pẽ nupe. ²⁶ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga namueapyoi aeypy 'gã wemiaporam are rakue. A'eramũ aeypy 'gã weapyoe'emamũ ee. “Anure je judeue'ema 'gã nanẽ ikatu'oka nũ” 'e are 'gã weapyoe'emamũ rakue. A'ere 'ga 'awamũ wemiayuwamũ jane mueapyoi ee. ²⁷ Wemiayuwamũ 'ga jane mueapyou wemiapo are. Judeue'emamũ pẽ nupe nanẽ Janeruwarete 'ga mama'e esage apoukaa wa'yra 'ga upe nũ. Werowiarawũ Jejui Kristu 'ga jane mujaa ojee. Judeue'emamũ nanẽ 'ga pẽ mujaa ojee werowiarawũ. A'eramũ nipo 'ga “anure ojee ojemujat ma'efera 'gã nerawau ywag ipe ojepyri” 'e are jane mueapyou.

²⁸ A'eramũ ore arawau kwe pe Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe ai'i. 'Ga rerowiaara 'gã ore imu'jau, imu'akwaapa 'ga remifutar are ai'i. Mama'e tywera apo awi nanẽ ore 'gã mu'akwaapa nũ. Janeruwarete 'ga ore mu'akwaapa 'gã mu'jawamũ. A'eramũ ore 'gã mu'jau ee ai'i. Anure nipo ore Jarejuwarete 'ga rowase 'gã nesaukari 'ga upe: “Koromũ ore Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã mu'ei ikue. Werowiat 'gã 'ga a'jea futat ajemogyau”, 'jau nipo ore 'ga upe, 'gã nesaukaa. A'eramũ ore 'awamũ 'gã mu'jau 'ga ree ai'i. ²⁹ Ma'eramũ 'ã je najeojeri futari tekou, Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe. Kristu 'ga opãjẽ mua jee, ojeupe je moporowykyaukaa. A'eramũ je 'ga pãjẽ mũ teporowykyau tekou 'ga upe.

2

¹ Afutat je pẽneapyoa teporowyky are. Tejesakare'emamũ pẽ nee miamũ teporowykyau tekou. Korosi pewaramũ pẽ nee, Laodiceja pewaramũ pẽ nee, ajepeja tejesakare'ema 'gã nee. Mĩmeramũ pẽ nee je porowykyi tekou kwaiwete. ² Nanuara jeporowykyia je rekoa pẽ nupe: Jejui 'ga ree pẽ mojemogypygukaawamũ, pejejee pẽporomutat pejemogyawamũ, majepi 'yweteewara 'jawe pẽ mogyawamũ. Majepi 'yweteewara 'jawe pejemogyaramũ pẽ pejomogypygukaawamũ Jejui 'ga ree. Mĩnamũ jeporowykyia je rekoramũ pẽ nupe. Jarejuwarete 'ga je'eg are je pẽ mu'jau. A'eramũ nipo pẽ 'ga 'eawer are pejejeapyo re 'jau: “A'jea futat Janeruwarete 'ga je'ega”, 'jau nipo pẽ, pejejeapyoramũ a'jea futat 'ga je'eg are. Ymã te 'gã naeapyoi Jarejuwarete 'ga 'eawer are rakue. A'ere 'awamũ janereapyoramũ 'ga 'eawer are. Kristu 'ga ree 'ga

'i rakue. ³ Kristu 'ga te aje 'ã jane mueapyou 'Uwarete 'ga 'eawer are, 'ga remikwaaw are. Nitywi futari 'ga remikwaawe'emamũ. Janereapyoi futari jane 'ga remikwaawa mama'e are. A'ere Kristu 'ga ikwaawi. A'eramũ 'ga jane mueapyou ee. Ojee ymãwarera 'gã neapyoe'emawer are 'ga jane mu'akwaapa. A'eramũ 'ga 'agamũ jane mueapyoukaa ee.

⁴ Aipoa je amome'u pẽ nupe, 'gã amũ 'me rerowiarukare'emawamũ pẽ nupe. Perowiat kasi 'gã amũ 'mea ne. Peenup katu ra'ne ki 'gã je'ega. Kasi a'e pe pejemoryteeukat 'gã nupe ne. Esage ma'e 'jawe futat nipo 'gã je'ega numiamũ. A'ere o'meramũ te 'gã 'i. A'eramũ pẽ 'gã nerowiare'ema pejejemogyau. ⁵ Muku agawewi je rekoi pẽ nui. A'etea je tejea'aramũ tekou pẽ nee. A'eramũ je pẽ 'gã 'me rerowiara futare'ema. Jejui 'ga ree pejemogypyga te je muoryp. Majepei 'yweteewara 'jawe nanẽ pejemogya nũ, Kristu 'ga pẽ erowiara. Mĩmera je muoryp je mogou.

Kristu 'ga ree jane jemujari

⁶ 'Awamũ 'ã pẽ Jejui Kristu 'ga rerowiaa rakue. “Ene 'ã orejararetea”, 'jau pẽ 'ã 'ga upe rakue. 'Ga ree ojemujat ma'eramũ pejemogy 'awamũ. A'eramũ ki pẽ pejejemogyau esage 'ga je'eg imũ etee futat. ⁷ Ymã te 'ã Epafrasi 'ga pẽ mu'ei Jejui 'ga ree rai'i. A'eramũ pẽ Jejui 'ga rerowiaa pejejemogyau rai'i. Pejemu'eawer imũ etee futat ki mama'ea peapo pejejemogyau. Ojee pejemujar ire Kristu 'ga pẽ mojemogypygukari a'jea futat ojee. A'eramũ pẽ 'ga rerowiaa futat. Jarejuwarete 'ga muorypa au'jeteramũ pejejeupe 'ga remiapofera mama'e are.

⁸ Pejejea'gwau Jarejuwarete 'ga ree morogyta 'me mome'wara 'gã nui. Pejejemu'jawe'em 'gã nee. Perowiat kasi 'gã 'mea ne. NaKristu 'ga je'ega rui 'gã omome'u. Wea'aw are etee 'gã pẽ mu'ei. Morogyta ymanera etee futat 'gã omome'u akou. Mama'eukwaaw are etee 'gã pẽ mu'ei. NaKristu 'ga 'eawera rui 'gã omome'u pẽ nupe. ⁹ A'eramũ ki pẽ 'gã porogyta rerowiare'ema pejejemogyau.

'Uwarete 'ga 'jawe katu katu futat Kristu 'ga. Jejui Kristu 'ga te 'ã 'ut 'au ywy pe 'Uwarete 'ga ree jane mu'jawamũ rakue. Kũima'eramũ jane 'jawe agawewi futat 'ga. A'ere 'ga 'Uwarete 'ga 'jawe futat. ¹⁰ Jejui Kristu 'ga ree futat 'ã pejejemujaa rakue, ipãjẽrete ma'e 'ga ree futat 'ã pejejemujaa rakue. Ywagipewara pãjẽa apyraapara 'ga. Ywy pewara pãjẽ, 'y pewara pãjẽ. Najuejue etee ipãjẽ ma'ea. Mĩmera pãjẽ apyraapararete 'ga futat. Nitywi futari pãjẽ mũ 'ga apyraaparamũ. 'Ga futat 'ũina 'wyriarareteramũ mama'e upe. 'Ga ree pejemujar ire Janeruwarete 'ga opãjẽ muri pẽ nupe nanẽ nũ. Ojee pejemujar ire Kristu 'ga rekoi pẽ pyri. Janeruwarete 'ga nanẽ akou pẽ pyri nũ. A'eramũ pẽnemifutara atepawe'emamũ futat pẽ nui.

¹¹ Pẽ 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwa nanẽ 'awamũ nũ. Ymã te oreypy 'gã judeu 'gã etee Janeruwarete 'ga remiayuwa rakue. “Pejemojewag iki jee”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. “Ijewak ma'e 'gã etee jeremiyuwamũ”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'ere 'awamũ nanarũ. Jejui 'ga rerowiaara 'gã juejue te 'ga omogy 'awamũ wemiayuwamũ. Ijewak ma'e 'gã, ijewage'ema 'gã 'jau 'ga imogyau wemiayuwamũ Jejui 'ga jane erowiaramũ. Werowiaramũ Kristu 'ga janetywera moiri jane wi. A'eramũ 'ga mama'e tywera apo awi jane mueateeukaa. Jarejemifutar imũ mama'e apo awi nanẽ jane mueateeukaa nũ. ¹² Pẽnea'at Kristu 'ga manũawer are. 'Ga manũ re 'ã 'gã 'ga monou inuga ita kwara pype rakue. Ita kwara pype 'ga mono 'ga nug ire 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa etee opãjẽ mũ rakue nũ. Nan tee futat nipo pẽ. 'Ga rerowiaramũ pẽ 'ga rerowiar ymanera 'ga amũ upe pejepymĩaukaa pejetywer awi pejepoira resaukaawamũ. 'Y pe pẽ pymĩa: “Kristu 'ga amanũ jetywera moiawamũ rakue” 'e rerowiara resaukaawamũ pejejaupe. A'eramũ je 'ga rerowiaramũ tekou 'awamũ. “Ga manũ re 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa opãjẽ mũ nũ. Aipoa je erowiaramũ Janeruwarete 'ga opãjẽ mua jee, mama'e esage apoukaawamũ jee” 'e rerowiaara resaukaawamũ pejejaupe. Oferaw ire Kristu 'ga uẽma ita kwar awi, akou nũ. Nan tee futat pe'ẽ 'y awi pejepymĩ re. A'eramũ ki pẽ

pejejemogyau esage 'ga upe. ¹³ Ymã te 'ã pëë pejejemifutar imũ etee mama'ea peapo rakue. NaJarejuwarete 'ga remiayuwã rũi 'ã pëë nakue. Nepeenuwi futari 'ga je'ega rakue. Amanũ ma'e 'jawe pejejemogyau 'ga upe rakue. A'ere 'ga 'awamũ pë mogyi wemiayuwamũ. Pëtywera 'ga omoit pë nui. A'eramũ 'ga pë mogyau oferap ma'e 'jawe ojeupe. ¹⁴ Ymã te Janeruwarete 'ga janetywera kwasiari inuga oka'aran are rakue. A'ere jane nienupawi Moisesi 'ga upe 'ga remikwasiarukarera rakue. A'eramũ 'ga a'e renuwe'em are janetywera kwasiaa inuga oka'aran are rakue. “Nuenupawi futari 'gã jeje'ega. A'eramũ 'gã otywetyweramũ jee. A'eramũ je 'gã nerekou tyweaete 'gã tywer are” 'ea 'ga inuga ikwasiaa oka'aran are. Sã'ã ae mama'e mura epye'eme. Epye'eme imuripyra 'jawe futat tuwi wepye'emamũ 'ga upe rakue. A'ere Kristu 'ga, 'ypeywar are 'ga manũ, janetywera mepyawamũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'awamũ Kristu 'ga remiayuwamũ jane rerekou tywere'em janetywer are. ¹⁵ Ypeywar are amanũmũ Kristu 'ga mama'eukwaawa 'wyrriara pãjẽ'oka. Emiayuwã reewe futat ako 'ga ipãjẽ'okapap ai'i. Jane rowase futat ako 'ga mama'eukwaawa pãjẽ'oka ai'i. Imojenosõu ako 'ga jane reape ai'i.

¹⁶ A'eramũ ki pëë pejeapyakawe'em 'gã amũ porogyta 'me are pejejemogyau ne. Iporogyta 'me ma'e 'gã nipo 'jau: “Peko kasi tesirũgatu ne. Pe'u tesirũmet kasi mama'ea ne. Pejeporowykyawe'em 'araiwa rupi. Jayru'wi are, morowykye'em are. Mĩmer are nanẽ nũ pejekowe'em tesirũgatu nũ”, 'jau futatee 'gã pë nupe. A'ere kasi peapyaka 'gã je'eg are ne. ¹⁷ Ymã janepy 'gã nemiapofera te poromũ mama'ea rakue. A'eramũ pëë pejeapyakawe'em aipoa morogyta ymaner are. Morogyta ymanera Jejui 'ga remiaporama resaukaawa te rakue. A'ere ako 'awamũ Jejui Kristu 'ga ruri janee ikue. A'eramũ jane 'awamũ 'ga kwaapa. A'eramũ jane mama'e apowe'em morogyta ymaner imũ. Jejui Kristu 'ga te jane mu'e mama'e a'je are. 'Awamũ jane mama'e apoi 'ga je'eg imũ etee futat. ¹⁸ A'eramũ ki pëë pejeapyakawe'em 'gã 'me are pejejemogyau. “Nepëa'wyrri Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pëë pejeje'ega monowe'em 'ga upe tãmëjẽ. 'Ga pyriwara 'gã nupe etee ra'ne pejeje'ega monou. A'eramũ 'ga pyriwara 'gã etee oporogytau Jarejuwarete 'ga upe pë nee. Afayup futat je ee ko”, 'jau futatee nipo 'gã pë mu'jau ywagipewara 'gã muoryw are, ofayup 'me are. A'ere kasi peapyaka aipo 'gã je'eg are ne. O'meramũ 'gã 'i. Wemikwaawe'em are aipo 'gã jamu'ei ekoetei. Ojerowiaraip ekoete 'gã ojee. Wemifutar imũ etee 'gã mama'ea apoi. ¹⁹ Aipo 'gã Kristu 'ga rerowiare'ema 'gã futat. Najamu'ei futari 'gã mama'e a'je are. NaKristu 'ga ree rũi 'gã jamu'ei. Morogyta tywer are tee 'gã jamu'ei. A'ere Kristu 'ga werowiaaramũ Janejararetea futat. A'eramũ 'ga ojejukau jane ree, jane mu'akwaapa janeremiapo are. 'Ga 'ã aeakaga 'jawe. Aeakaga aeretea muaranuwukaa. Aero'oa ojememõu aepëpenaw are. Aerajyga ae mokurëjũka pãwë gatu etee te futat. A'ere aeakaga etee imuaranuwukari imujaa. Nan tee futat Kristu 'ga jerowiarukari tãmëjẽ werowiaaramũ janee. 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee futat 'ga iapou.

²⁰ Ymã te 'ã Kristu 'ga manũ 'ypeywar are janetywera moiawamũ rakue. 'Ga 'ã pë mũ'jãu mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuw awi. Kristu 'ga ree pejejemujaa 'awamũ pejejemogyau. A'eramũ pëë pejepoia pejetywer awi. A'eramũ pëë 'awamũ mama'e apowe'em tekotee 'gã je'eg imũ. Sã'ã ae amanũ re mama'e apou'jawe'ema. Nuenuwu'jawi ojoje'ega. Nan tee futat ki pëë 'awamũ mama'e apou'jape'ema 'gã je'eg imũ, pejeapyakau'jape'ema 'gã 'me are pejejemogyau. ²¹ Aipo 'jau nanẽ nipo 'gã 'mea pë nupe nũ. Mama'e mũ ree nanẽ nipo 'gã 'jau nũ. “Peawyky kasi 'aga ne. I'wawe'em nanẽ esaka nũ. Pejewyke'ema nanẽ ee nũ”, 'jau futatee nipo 'gã pë nupe, wemikwakup 'me are. A'e are sipo peapyaka pejejemogyau? Naani. ²² Peapyaka kasi ee ne. Teepaw etee 'gã nemimome'ua. NaJaneruwarete 'ga je'ega rũi aipo e'i. Wea'aw are etee aipo 'gã jamu'ei ekoetei. ²³ Aipo are ajamu'jara 'gã i'akwaap ma'e 'jawe futat numiamũ. A'ere i'me ma'e 'gã futat. Ymã te Janeruwarete 'ga janepy 'gã mu'ei omuoryw are

rakue numiamũ. A'ere aipo 'gã niporomuorywiweri 'ga remifutar imũ 'ga ree rakue. A'eramũ 'gã 'agamũ “Orojemifutar imũ sipo ore Jarejuwarete 'ga muorywi pa”, 'jau nipo 'gã ajemogyau numiamũ. “Ore Jarejuwarete 'ga ore aramuoryp”, 'jau futatee nanẽ nipo 'gã ajemogyau nũ. “Pejereko tywet pẽẽ te futat Jarejuwarete 'ga muorypawamũ”, 'jau futatee nanẽ nipo 'gã ajemogyau nũ. A'ere 'gã nemimu'ea nia'wyri futari. Na'gã nemimu'efera rũi mama'e tywera apoukare'ema janee. Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ te jane mama'e tywera niapoi.

3

¹⁻² Jejui Kristu 'ga manũ re Janeruwarete 'ga 'ga moferapa 'ga mogou nũ. Kristu 'ga ree pejemujar ire Janeruwarete 'ga pẽ mogyau oferap ma'e 'ga 'jawe. 'Ga moferaw ire Janeruwarete 'ga Kristu 'ga rerawau imỹina ojepyri mama'e jarareteramũ 'ga mogou 'wyriaramũ. A'eramũ ki pẽẽ pejejea'aramũ pejemogyau Jejui Kristu 'ga muorypawa mama'e are etee futat. Pejejea mỹinu'jape'ema futat 'ga muorypawe'ema mama'e are. ³ 'Awamũ nepeapou'jaw arũi mama'e ymanera, pejemiapofer ymanera. Sã'ã ae amanũ re mama'e tywera apou'jawe'ema. Nan tee futat pẽẽ. Kristu 'ga rerowiar ire ae poiri mama'e tywera apo awi. 'Ga 'jawe etee futat jarejemogyau. Jejui Kristu 'ga jaawamũ pejemogyau. 'Ga 'Uwarete 'ga ree ojemujat ma'ea. A'eramũ ki pẽẽ pejejea mỹina 'gã muorypawa mama'e are etee futat. 'Ga rerowiare'ema 'gã naeapyoi futari Jarejuwarete 'ga ree pejemujara. ⁴ A'ere nipo 'gã anure 'gã neapyoramũ ee. Kristu 'ga ruramũ nipo Janeruwarete 'ga jane mua 'ga rupi. Kristu 'ga jane mogyau nakwaparimũ etee warãu rũi. Oje'jawe futat nipo 'ga jane mogyau. A'eramũ jane 'ga ruaw esage renyfuga rupi nipo jarejua 'ga rupi jarejyapa.

Pẽneatee mama'e tywer awi

⁵ A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Pẽneatee mama'e tywera apo awi. Amanũ ma'e 'jawe futat nepeapou'jawi mama'e tywera. Pejekowe'em pejemirekoe'ema kũjã are. Kũjãmeramũ nanẽ pejemene'em are pejekowe'em nũ. Pemogoukat kasi kũima'e amuteea pejejee kũjãmeramũ ne. Nia'wyri aipoa, 'jau je pẽ nupe. Pejekaraemã kwai are te nanẽ pejejea'are'emamũ nũ. Okaraemã kwai are etee ea'at ma'e 'gã okaraemã kwai are etee futat ojemogypyk. Okaraemã are ojemogypyk ma'e 'gã maira'me are ojemogypyk ma'e 'jawe futat. Nojemogypygi 'gã Jarejuwarete 'ga ree. A'eramũ okaraemã kwai are etee 'gã jemogypyga nanẽ wa'wyre'emamũ nũ. ⁶ A'eramũ nanuara 'gã akou tyweaete Jarejuwarete 'ga upe. Nuenuwi 'gã 'ga je'ega. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete nipo anure.

⁷ Jejui 'ga rerowiare'emawe pẽẽ nanẽ mama'e apou pejemifutar imũ etee futat rakue nũ. Nepeenuwi futari 'ã 'ga je'ega rakue. ⁸ A'ere 'awamũ peenup 'ga je'ega. A'eramũ pẽẽ 'awamũ mama'e tywera apou'jape'ema futat. Pejejuaykawe'em nanẽ 'gã amũ pejereko tyweramũ. Pejekowe'em pejemara'ne'emamũ pejejee. Pejejoje'ẽwu'jag ekoete'em nanẽ nũ. Pejeje'egayawe'em nanẽ pejejaupe. Pejeje'egaiwe'emamũ nanẽ pejejaupe. ⁹ Peje'me'emamũ nanẽ pejejaupe. Mĩmera kasi peapo ne, a'e je pẽ nupe. Ymã 'ã mama'e tywera ete peapo rakue. A'ere pẽẽ 'awamũ Jejui Kristu 'ga ree pejemogypyk. A'eramũ pẽẽ 'awamũ mama'e tywera apou'jape'ema pejemogyau. ¹⁰ 'Awamũ pejemujat Kristu 'ga ree. A'eramũ pẽẽ 'awamũ ymãwarera mama'e tywera apoawer awi pejeateeramũ futat. Pe'je pejemujau 'awamũ Jejui Kristu 'ga ree. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e apoukaa pẽ nupe wemifutar imũ. Oje'jawe 'ga pẽ mogyau mama'e esage etee iapoukaa pẽ nupe. Oje'jawe pẽẽ mama'e aporamũ 'ga ojekwaap katu katuukaa pẽ nupe. Aipoa 'ga afutat. ¹¹ 'Ga 'jawe ete mama'e apoaramũ jane jarejemogyau jareju'jaju'jawe futat. Ore judeuramũ, pẽẽ judeue'emamũ, imojew-agipyre'ema 'gã, imojewagipyre'ema 'gã, tapy'ỹja 'gã, towajat tesirũmera 'gã, o'wyriara upe te oporowyky ma'e 'gã, ojeupe te oporowyky ma'e 'gã. Mĩmeramũ nipo jane

jarejemogyau jareju'jaju'jawe etee futat. A'eramũ jane “najanepytuna rũi 'ga”, 'jawe'em jarejeamutee 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ jane jareju'jaju'jawe etee futat. Kristu 'ga janejat pãwẽ pãwẽa futat. 'Ga etee te jane apyraap.

¹² Ymã we te 'ã Janeruwarete 'ga poromutaramũ pẽ nee rakue. 'Ga 'ã pẽ mũ'jãu wemiayuwamũ pẽ mogyau rakue. A'eramũ ki pẽẽ nanẽ pejepota'wa esageramũ pejejee pejejemogyau 'ga 'jawe etee futat. Pejejemuaẽma pejejee. Pejejee etee pejejerowiaraipe'ema pejejemogyau. Pejejeaite'ema pejejee. ¹³ Mama'e tywera pejejeupe iaporamũ pejemara'ne'emamũ pejekou pejejee namutamutat. Pejejeateeramũ kamẽsĩete jui. Sã'ã Janejararete 'ga, Kristu 'ga, jane raykae'ema janetywer are, imoira etee jane wi. Jane wi janetywera moir ire 'ã 'ga wea'aru'jawe'emamũ futat jane rayka are. A'eramũ ki pẽẽ nan tee futat, 'ga amũ mama'e tywera pejejeupe iapore, pejejea'are'emamũ au'jeteramũ 'gã nayka are. Pejejeateeramũ kamẽsĩete futat 'gã nayka awi. Pejejea'aru'jawe'emamũ futat ee nũ. ¹⁴ Nan pejemogya esage futat. A'eramũ je 'awamũ 'jau'japa pẽ nupe nũ. Pẽpota'wa esage pejejee. A'eramũ pẽẽ nanuara apore pejejemogyau majepi 'yweteewara 'jawe futat. ¹⁵ Ymã we te 'ã Janeruwarete 'ga pẽ pyrũi rakue. “Tamopota'waukat 'gã ajaupe 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ga pẽ pyrũmũ ojeupe rakue. Werowiaramũ Kristu 'ga pẽ mopota'waukaa pejejaupe, pẽ mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejejemogyau majepi 'yweteewara 'jawe futat. Pejejeupe Jarejuwarete 'ga remiapofer are 'ga muorypa pejejemogyau. ¹⁶ Kristu 'ga je'eg are pejejea'aramũ pejejemogyau 'eramũ nipo pẽneapyo futat 'ga 'eawer are. A'eramũ pẽẽ pejejamu'jau 'ga pejemu'eawer are. Pemaraka'ag ki 'ga 'eawer imũ etee futat. Marakau futar iki 'ga remiapofera pemome'u 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga muorypa 'ga marakau futat pejejemogyau. Pejejeupe 'ga remiapofer are 'ga muorypa a'jea futat. ¹⁷ Jejui 'ga remiayuwamũ pẽẽ. 'Ga futat Janejararetea. A'eramũ ki mama'ea peapo esage etee pejejemogyau 'ga ree. Peoporogyta esage nanẽ ki pejejaupe 'ga ree nũ. 'Ga futat jane mota'waukaa 'Uwarete 'ga upe. A'eramũ pẽẽ 'ga ree Jarejuwarete 'ga muorypa pejejemogyau 'agamũ.

Pejemogy esage 'ga upe

¹⁸ A'eramũ ki pẽẽ kũjãmeramũ, imen ma'eramũ, pejeapyakau pejemena je'eg are. Kristu 'ga remiayuwamũ pẽẽ. 'Ga futat aipoa futaa. ¹⁹ Emireko ma'eramũ ki pẽẽ pejeporomutaramũ pejejemireko are. Peje'eg ywyrafen kasi pejejemireko upe ne.

²⁰ Kunumĩnamũ nanẽ pẽẽ pejejara 'gã je'ega renupa etee pejejemogyau. Kristu 'ga remiayuwamũ pẽẽ. A'eramũ pẽẽ pejejara 'gã je'ega renuwa Jarejuwarete 'ga muorypa. ²¹ Pẽẽ nanẽ ki ta'yriaramũ pejeje'eg esage etee pejeja'yra 'gã nupe. Ojeupe peje'eg esage'emamũ pẽna'yra 'gã nuapoi futari mama'ea pẽnemifutar imũ ne. 'Gã norywa mateepapa etee ne.

²² Pẽẽ mũ nipo pejeporowykyau pejejerekwara upe. A'eramũ ki pẽẽ pejejerekwara 'gã je'ega renupa. 'Gã amũ nipo oporowykyau esage werekwara 'ga reape etee. Werekwara 'ga remiesaga tywi nipo 'gã oporowykyau esage'em. A'ere kasi nanarũi peapo ne. Pejejepyri pejejerekwara 'ga reko'e'emamũ nanẽ ki pẽẽ mama'e apou esage pejejerekwara 'ga 'eawer imũ etee futat. Pekwaap 'ã Jarejararete 'ga Jejui Kristu 'ga. A'eramũ pẽẽ pejeporowykyau esage 'ga muorypawamũ. ²³ Pejeporowykyau esage futat pejejemogyau. Napejejerekwara 'ga upe etee rũi peporowyky. Nanuaramũ Jarejararete 'ga upe nanẽ futat peporowyky. Ma'eramũ 'ã je 'i pẽ nupe: Peporowyky esage ki, je 'i pẽ nupe. ²⁴ Pẽporowyky esage resag ire Janeruwarete 'ga pẽ mepyi pẽporowyky esageawer are. Aipoa pekwaap. Kristu 'ga 'ã Janejararetea. A'eramũ Janeruwarete 'ga u'eawer imũ etee futat pẽ mepyau esage Kristu 'ga upe pẽporowyky esageawer are. ²⁵ Mama'e tywera apoara 'gã nanẽ nipo Janeruwarete 'ga imepyau pãwẽ pãwẽ 'gã nemiapoferarũe'emawer imũ etee futat, 'gã nerekou tyweaete nipo 'ga 'gã nemiapofera tywer are.

4

¹ Pěẽ mũ pejejeupe oporowyky ma'e 'gã nerekwara. Pejejeupe oporowyky ma'e 'gã nerekou esage. Mama'e monou 'gã nupe, pejekate'eme'emamũ futat. Mama'e pyu 'gã tywe'emamũ pẽẽ mama'e monou 'gã nupe. 'Gã jararete 'ga pẽjara nanẽ futat 'ga nũ. 'Ga 'ã Jejui Kristu 'ga. Ywag ipe 'ga reni. Ojejukau esage 'ga pẽ nee nanẽ nũ. A'eramũ ki pẽẽ pejejukau esage pejejeupe oporowyky ma'e 'gã nee 'ga 'jawe. Aipoa esage 'ga upe.

'Gã neko are 'gã mu'akwaapawet

² A'ere 'awamũ je 'i Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ juejue pẽ nupe. Jarejuwarete 'ga upe pejeporogytau kasi pẽnea'at mama'e mũ ree te ne. 'Ga muorypa nanẽ pejejeupe 'ga remiapofer are nũ. ³ Je ree nanẽ pejeporogytau 'ga upe nũ. Moromunepawa pype je reni. Kristu 'ga mome'u jereko are 'gã je munewi je mĩina. Ymã te 'gã naeapyoi Kristu 'ga ree rakue. A'ere 'awamũ je 'gã mueapyoi 'ga ree. A'eramũ pẽẽ pejeporogytau 'ga upe je ree. “Erooukat 'gã amũ Paulo 'ga pyri, ki Ku'jyp. Nokwaawi we 'gã Kristu 'ga porogytafera. A'eramũ ene 'gã nerawaukaa 'ga pyri. Ojepyri 'gã oramũ Paulo 'ga Kristu 'ga porogytafera tomome'u 'gã nupe 'jau”, pe'je ki 'ga upe je ree. ⁴ “Epoat Paulo 'ga Kristu 'ga mome'wau katu katuukaa 'gã nupe”, pe'je ki 'ga upe je ree. Teporomome'ukatuweramũ Kristu 'ga mome'u are 'gã nupe. A'eramũ je a'eramũ “Pejeje'ega pemono 'ga upe je ree”, 'jau pẽ nupe.

⁵ Pejemogyau esage nanẽ ki Kristu 'ga rerowiare'ema 'gã pype nũ. Pejenosĩ awi Jejui 'ga mome'wau 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. 'Gã pyri pejemogyau pẽẽ 'ga mome'wau futat 'gã nupe. A'ere ki pẽneapyo ra'ne 'gã neko are. 'Gã neko esageramũ tãmẽjẽ ki Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe. Kasi a'e pe 'gã pẽpy'aetũjaiw ine, Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe ne. ⁶ 'Gã nupe 'ga mome'wau pẽẽ a'jeteetewi futat 'ga mome'wau 'gã nupe. A'eramũ te nipo 'gã wapya mĩi pẽnemimome'u are. A'eramũ nipo 'gã oporonupa pẽnemimome'u are pẽ nupe. A'eramũ taetu pẽẽ pejejeupe ee 'gã poronuwamũ 'ga mome'wau esage etee futat 'gã nupe. Nan iki Kristu 'ga pemome'u erowiarukaa 'gã nupe.

⁷⁻⁸ Tikiku 'ga nipo je omono pẽ pyri, pẽ nupe temome'wawamũ. Tikiku 'ga Kristu 'ga rerowiaara 'ga futat. A'eramũ 'ga janerewirera 'jawe futat. Orejekoty'aawarete 'ga futat. Jarejararete 'ga upe oreporowyky irũ 'ga futat. Pẽ pyri je 'ga monoi temome'wawamũ pẽ nupe. Kristu 'ga ree etee pẽ mojemogypygykaawamũ nanẽ je 'ga monoi pẽ pyri nũ.

⁹ Onesimu 'ga rupi je 'ga monoi pẽ pyri. Onesimu 'ga nanẽ janerewirera 'jawe futat nũ. Jeporomutat je 'ga ree 'ga rekoramũ. Pẽ'wyr awi futat 'ga ruri je pyri rai'i. A'eramũ nipo 'gã 'au ojeapo ma'efera mome'wau pẽ nupe.

¹⁰ Aristaku 'ga ako 'au moromunepawa pype je pyri. Oje'ega 'ga werooukat pẽ nupe, pẽ futaawamũ. Maku 'ga nanẽ oje'ega rerawaukaa pẽ nupe nũ. Maku 'ga Panape 'ga rewirera 'ga. Sooko je ako teje'ega rerooukara pẽ nupe 'ga ree ikue. “Pejejepyri Maku 'ga oramũ ki peroo esage 'ga pejejepyri”, 'jau je ako teje'ega rerawaukaa pẽ nupe 'ga ree ikue. 'Ga futat nanẽ oje'ega werooukat pẽ nupe nũ, pẽ futaawamũ nũ. ¹¹ Josue Justo 'ga nanẽ oje'ega werooukat pẽ nupe pẽ futaawamũ. Aristaku 'ga, Maku 'ga, Josue Justo 'ga. Mĩmera 'gã judeua futat. Kristu 'ga ree 'gã jemogypygygi ajemogyau. 'Gã futat jejuru irũnamũ ajemogyau Kristu 'ga mome'wau je 'jawe pẽ nupe. “Pe'je pejemogyau Ku'jywa 'ga remiayuwamũ”, 'jau 'gã 'gã nupe, jeje'egawa rupi etee futat. “Ku'jywa 'ga jane'wyriararetea futat”, 'jau 'gã ajemogyau 'gã nupe je'eawera 'jawe etee futat. A'ea je maku'iu 'gã nee. A'ere 'gã etee'i je poari Kristu 'ga mome'wau je pyri. Amumera 'gã judeue'ema 'gã jejuru irũa.

¹² Epafrasi 'ga nanẽ oje'ega werooukat pẽ nupe, pẽ futaawamũ. Pẽ'wyr awi 'ut ma'efera 'ga futat. Kristu 'ga upe 'ga porowykyi ore pyri. Jarejuwarete 'ga upe 'ga oje'ega monoi akou pẽ nee jepi. “Epoat ejemiayuwa 'gã, Korosi pewara 'gã. Ejerowiarukat tãmẽjẽ 'gã nupe. Ejemifutar are 'gã emueapyo”, 'jau 'ga akou Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee. ¹³ Oporomutaramũ 'ga pẽ nee. Laodiceja 'jaw ipewara 'gã nee, Ieroporisi 'jaw

ipewara 'gã nee. Mĩmera amunawa pypewaramũ 'ga poromutaramũ pẽ nee. A'eramũ 'ga oje'ega monou Ku'jywa 'ga upe pẽ nee akou. Jeremianuwamũ futat 'ga oje'ega monoi 'ga upe pẽ nee. A'eramũ je 'ga 'eawera kwaapa.

¹⁴ Morofuanugara 'ga, Luka 'ga, nanẽ oje'ega rerawaukaa pẽ nupe, pẽ futaawamũ. Luka 'ga janejekoty'aawaretea. Demas 'ga 'jau oje'ega rerawaukaa pẽ nupe, pẽ futaawamũ.

¹⁵ A'eramũ ki pejewau Laodiceja pe jee. “Paulo 'ga oje'ega werurukat pẽ nupe, pẽ futaawamũ”, pe'je ki jarejewirera 'gã nupe pejewau jee. Jarejenyra 'gã nupe nanẽ ki pe'je nũ. Nĩfa ãẽ upe nanẽ aipo 'jau nũ, ãẽ rog ipe ajatyka ma'e 'gã nupe nanẽ jeje'ega mome'wau nũ. ¹⁶ Jeremimonofera ka'arana mogyta re pẽẽ erawaukaa 'ga amũ upe, Laodiceja pewara 'gã nupe nanẽ imogytaukaa nũ. 'Gã nupe jeremimonofera ka'arana nanẽ pẽẽ imogytau pejejuemianuwamũ nũ.

¹⁷ Akipu 'ga upe ki pe'je jee: “Janejararete 'ga futat 'ã ene moporowykyukat ojeupe rai'i. A'eramũ ene ejeupe 'ga remiapoukarera etee futat iapoupap 'ga upe, e'i Paulo 'ga enee rai'i”, pe'je ki 'ga upe jee.

¹⁸ Teje'ega je akwasiarukat ka'aran are 'gã amũ nupe tejee. A'ere je futat amũ kwasiari inuga pẽ nupe. Pauloramũ je teje'ega monou pẽ nupe pẽ futaawamũ 'ea je ikwasiaa ka'aran are. A'eramũ pẽẽ jeremikwasiarera resaka. “Paulo 'ga futat okwasiat imua janee rai'i”, 'jau pẽẽ pejejaupe jeremikwasiarera ka'arana ruwamũ.

Moromunepawa pype je reni. A'eramũ pẽẽ pejejea'aramũ pejejemogyau je ree. Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega monou pejejemogyau je ree.

Jarejuwarete 'ga resagea pẽ nerekoa je afutat.

Kweramũ jeje'ega pẽ nupe.

1 Tesarūn

Paulo 'ga Silasi 'ga retee awau watau kwe pe amunawa tesirūmera pype. A'ere 'gā kwa 'gā kwawi etee amunawa mū pyu. Awau 'gā Tesarūn ipe etee opytau. Muapya morowykye'ema magwapa. A'e pe Paulo 'ga Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe. A'eramū 'gā kwaiwete 'ga remimome'u rerowiaa. A'eramū 'ga renupara 'gā ajemogyau Jejui 'ga rerowiaaramū.

A'eramū erowiare'ema 'gā ajuerekoayau 'gā nee. “Ma'ja are 'gā Paulo 'ga rerowiaa 'ū? 'Gā tete 'ā oo ekoete ajemogyau Paulo 'ga remimome'u rerowiaaramū a'i kūi”, 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā a'eramū Paulo 'ga ppyg are afueweramū. A'ere 'gā Paulo 'ga nuesagi rakue. A'eramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā Paulo 'ga moka'jamukaa ypytunimū. “Ere ewau ore wi nū”, 'jau 'gā 'ga upe, 'gā 'ga a'gwau Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā nui.

A'eramū 'gā a'eramū awau'jape'ema aipoa amunaw ipe. Ka'arana etee 'ga imonou ikwasiaa 'gā nupe. “A'jea futar iki Jejui 'ga perowiat rai'i”, 'jau 'ga imonou ikwasiaa ka'aran are 'gā nupe rakue.

¹ Ka'arana je akwasiat Tesarūn ipewaramū pē nupe. Jejui 'ga rerowiaara 'ā pēē, Jarejuwarete 'ga remiayuwa pēē. Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga remiayuwa nanē pēē nū. A'eramū je ka'arana kwasiaa pē nupe. Je 'ā Paulo. Silasi 'ga, Timoteo 'ga. Mīmera 'gā ako 'au je pyri. A'eramū ore ka'arana kwasiaa imonou pē nupe pē mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are.

Jarejuwarete 'ga resagea pē nerekoa je afutat. Pē mopy'ata'waa nanē je ifutaa nū.

'Gā nee Jarejuwarete 'ga muorypawet

²⁻³ Jarejuwarete 'ga upe ore oroje'ega monoi pē nee jepi. Oreku'ia ore rerekou pē nee. A'eramū ore 'jau Jarejuwarete 'ga upe: “Oreku'i ore Tesarūn ipewara 'gā nee”, 'jau ore 'ga upe jepi. “Gā 'ā ene rerowiat tāmējē ajemogyau. A'eramū 'gā mama'e apou eneje'eg imū etee futat”, 'jau ore 'ga upe jepi. “Gā 'ā iporomutat ene ree nanimenime. A'eramū 'gā eneporowykya etee iapou”, 'jau ore 'ga upe jepi. “Jejui 'ga rura 'gā wapesak ajemogyau. A'eramū 'gā opoire'ema ene wi. Ene rerowiare'ema 'gā amū 'gā nerekou tyweaete agawewi. A'etea 'gā nopoiri ene wi. Ene rerowiat ete tāmējē 'gā ajemogyau”, 'jau ore 'ga upe oroje'ega monou, pē mome'wau jepi. A'eramū ore araku'iramū arakou pē nee jepi.

⁴ Pēē 'ā a'jea futat orerewirera 'jawe oree. Kūjāmeramū pēē pejejemogyau orerenyra 'jawe oree. Jarejuwarete 'ga remiayuamū pēē pejejemogyau. A'eramū 'ā pēē pejejemogyau orepytuna 'jawewaramū oree. A'jea futat Janerwarete 'ga poromutaramū pē nee. A'jea futat 'ga pē pyrūi pē mogyau wemiayuamū rakue. A'ea jane sikwaap.

⁵ Ymā ako ore oi morogyta esage mome'wau pē nupe ikue, Jejui 'ga mome'wau pē nupe ikue. “Jejui 'ga 'ā Janerwarete 'ga ra'yraretea. 'Ga amanū janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe rakue”, 'jau ako ore 'ga mome'wau pē nupe ikue. “Je katu'og ape, ojeupe 'eramū 'ga pē katu'ogi pē mogyau wemiayuamū”, 'jau ako ore pē nupe ikue.

Naoroporogyta etee rūi ako ore arawau pē nupe ai'i. Jarejuwarete 'ga remiapo we futat ako ore esaukaa. Mama'ea ako ore iapou 'ga pājē mū etee pē neape ikue. Ore a'jea futat orokwaap, “ga pājē mū ore mama'e apoi” 'e kwaapa. “Janerwarete 'ga jane katu'oga afutat” 'ea nanē ore ikwaapa nū. A'eramū 'ā pēē 'ga rerowiaa pejejemogyau. Arako esage ako ore pē pype ikue. Orereko esagea 'ā pekwaap. Au'jete ore resak pejepe. ⁶ A'eramū ako pēē pejejemogyau esage ore 'jawe ikue. Jarejararete 'ga ree nanē pejejemu'jau nū.

Pejejeupe Jeju 'ga rera mome'uramū ako pejeku'iramū pejejemogyau ee ikue. A'ere 'gā amū Jeju 'ga remiayuwamū pē nekoramū pē nerekou tyweaete. Jeju 'ga rerowiare'ema 'gā pē nerekou tyweaete agawewi. A'etea pēku'i etee futat pejejemogyau oreje'eg are. Janeruwarete 'ga 'Agesagea pē nerekou pē maku'iukaa etee futat. ⁷ A'eramū 'ā Masetoni ywy pewara 'gā pēneko esage resaka 'ā rai'i. Akaja ywy pewara 'gā nanē 'ā esaka nū. Pēnemiapoa 'gā wesak. Pēnemimome'ua nanē 'ā 'gā enupa nū. A'eramū 'gā, Jeju 'ga rerowiaara 'gā mama'e esage apou pē 'jawe. ⁸ Jeju 'ga je'ega pemome'u pejejemogyau. A'eramū 'ā pēnemimome'ua okwasi'wasi'wau Masetoni ywy pewara 'gā nupe. Akaja ywy pewat, amunap tesirūmera pypewat. Mīmera 'gā nanē 'ā enupa rai'i nū. 'Awamū Tesarūn ipewara 'gā amū Jeju 'ga rerowiaa 'ea awau okwasi'wau amunawa moymoyka. A'eramū ore a'eramū pē mome'wawe'em 'gā nupe. “Okwaap futat na'gā 'ā ne'ā”, 'jau ore arajaupe. ⁹ 'Gā we futat pē mome'u oree. “'Awamū Tesarūn ipewara 'gā Jeju 'ga rerowiaara futat”, 'jau 'gā oree. “Ymā te 'gā nokwaawi futari Jarejuwarete 'ga ikue. Jeju 'ga nanē 'gā ikwaape'ema nū. Maira'me a'agawa 'gā imuorypa erekou jepi. A'ere ako ereo peu 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga ree. Jeju 'ga nanē ako ene imome'wau 'gā nupe ikue”, 'jau 'gā oree imome'wau. “Eneje'ega renupawe 'gā amū opoia maira'me a'agawa rerowiar awi. A'eramū 'gā Jeju 'ga rerowiaaramū ajemogyau nū. Jarejuwarete 'ga etee 'gā amuoryp 'awamū”, 'jau 'gā pē mome'wau oree. ¹⁰ “Tesarūn ipewara 'gā Jeju 'ga rura wapesak ajemogyau, Jarejuwarete 'ga ra'yrarete 'ga rura rapesaka ajemogyau”, 'jau 'gā oree pē mome'wau ai'i. “Ga manū re Janeruwarete 'ga Jeju 'ga moferapa rakue nū. A'eramū 'ga anure 'ua werowiaaramū jane rerawau jane mogyau ywag ipe ojepyri, 'jau Tesarūn ipewara 'gā oree imome'wau”, 'jau 'gā pē mome'wau oree. “Anure te nipo ajee Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gā jerekoukat tyweri futari 'ga upe, wapyae'emawer ipe etee futat nipo 'gā ojemonoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga upe. Wa'yra 'ga rerowiaaramū te nipo ajee 'ga najane rereko tywera'uweri, 'jau Tesarūn ipewara 'gā amū oree”, 'jau Masetoni ywy pewara 'gā pē mome'wau oree.

2

Jarejuwarete 'ga remiapofer are 'gā muea'aawet

¹ Naoroo tee rūi ore pē pyri ikue. Pēē 'ā ako Jeju 'ga perowiat 'ga renupa ypy we ikue. ² Pē pyri oroo enune ore arawau ajepēja amunaw ipe ra'ne, Firiposi pe ra'ne arawau ikue. A'e pe peuwara 'gā ore munepa, ore mŷina moromunepawa pype. Ore kurapa nanē 'gā kypyre'emete nū. Ore rerekou tyweaete agawewi futat 'gā. A'etea ore norokyjei futari arawau Jeju 'ga mome'wau pē nupe. A'eramū ako ore orojewi 'gā poir ire arawau pē pyri ikue. Janeruwarete 'ga ore mogyjaukare'ema futat. A'eramū ako ore arawau Jeju 'ga mome'wau. 'Ga rera renupawe ako pēē 'ga rerowiaa ikue. A'ere ako je 'i ko: “Naoroo tee rūi ore pē pyri”, je 'i ko. ³ “Pe'je pēē Jeju 'ga rerowiaa”, 'jau ako ore pē nupe arakou ikue. Nore'mea'uweri ore pē nupe. A'jea futat ore 'ga mome'ui pē nupe. Namama'e tywera rūi te 'ā ore oromome'u pē nupe ikue. 'Ga kwaawukaa te ako ore oi pē nupe ikue. Mama'e esagea etee 'ā ore imome'wau pē nupe. ⁴ Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee ako ore Jeju 'ga mome'wau ikue. Janeruwarete 'ga te ako ore mogy omome'waramū pē nupe ikue. 'Ga muorypawamū te 'ā ore iapoi. Natesirūmera 'gā muorypawamū rūi te 'ā ore iapoi. Ku'jywa 'ga ore kwaap katu katu futat. “Je futat tāmējē 'gā na'e. Mama'e a'jea etee futat 'gā omome'u ra'e”, 'jau Janeruwarete 'ga oree.

⁵ Nore'mea'uweri ako ore arawau pē nupe ai'i. “Pēē pēnesagesage ra'e”, 'jawe'em ako ore pē nupe ikue. Nananuara rūi ako ore imome'wau pē nupe orojee pēporomutaawamū ikue. A'jea futat ako ore oi Jeju 'ga mome'wau pē nupe ikue. Naka'aranūū are rūi ako ore oi oroporogytau pē nupe ikue. Jeju 'ga mome'wau te ako ore oi pē nupe ikue. Janeruwarete 'ga ore kwaap katu katu futat. ⁶ “Pēē 'ā pēnesagesage, pe'je oree”, naru'ei ako ore pē nupe ikue. Tekotee 'gā nupe nanē ako ore aipo 'jawe'em ikue nū.

Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat ore oi Jejui 'ga mome'wau pē nupe. ⁷ Ore 'ā Jejui 'ga remimonofera futat. A'eramū ore “mama'ea peapo amū oree”, 'javarū ore pē nupe numiamū. A'ere ako ore aipo naru'ea'uweri pē nupe ikue. Sā'ā kūjā wa'yra pita'gī are ijejukaa. Wa'yra upe mama'e murukare'ema ojeupe. Nan tee futat ore jejukai pē nee. ⁸ Oreporomutat wejue ore pē nee. Ma'eramū 'ā ore Jejui 'ga mome'ui pē nupe. Aruapisi are ifuewet ma'e 'gā nesaka miamū amunipo 'ā ore noropoiru'aweri futari Jejui 'ga mome'u awi pē nupe. ⁹ Pē pype arakou ako ore oroporowykyau arakou ikue. Au'jeteramū ako ore oroporowykyau arakou ikue. Wyra pirera ore iapou 'ogamū. A'eramū ore ime'ega ka'aranūū are orojeupe. A'eramū ako ore “ka'aranūū pemut ape oree”, 'jawe'em arakou pē nupe ikue. A'eramū ako ore Jarejuwarete 'ga je'ega etee imome'wau pē nupe ikue.

¹⁰ Pē pype arakou ako ore mama'e tywera apowe'em ikue. A'jeteetewi arajemogyau Jarejuwarete 'ga upe pē pype ikue. A'eramū tekotee 'gā ore ago'wawe'em. A'ea pekwaap. Janeruwarete 'ga nanē ikwaapa nū. ¹¹ Sā'ā ae kūima'eramū wa'yra mu'ea mama'e apo are. Nan tee futat ore pē mu'ei ee. ¹² “Pepoit kasi Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. 'Ga remifutar imū etee mama'ea peapo pejejemogyau”, 'jau ako ore pē nupe ikue. “Peko esage ki 'ga upe. 'Ga muorypawa etee iapou pejejemogyau”, 'jau ako ore pē nupe ikue. 'Ga 'ā pē mū'ē ojeupe wemiayuamū. Anure nipo 'ga pē monou pē mogyau ojeypyri. Peu futat nipo pē esage ma'e 'ga resaka. A'eramū ore 'ga remifutar imū etee mama'e apoukaa pē nupe.

¹³ Pē pyri arakou 'ā ore Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau pē nupe jepi. A'eramū ako pē erowiaa pejejemogyau ikue. A'eramū pē 'jau pejejaupe: “Nakūima'e tee 'ga je'ega rūi futat ra'e. Janeruwarete 'ga je'ega futat ra'e”, 'jau ako pē pejejaupe ikue. A'eramū ako pē 'ga rerowiaa. Oje'ega renuwamū 'ga 'ā pē katu'oka oje'jawe. Pē muea'aa oje'jawe mama'e are. A'eramū ore 'jau Jarejuwarete 'ga upe: “Au'jete eje'ega ererowiarukat 'gā nupe”, 'jau ore 'ga upe pē nee jepi. ¹⁴ Jejui 'ga rerowiaaramū pē nekoramū, pēpytuna 'gā, 'ga rerowiare'ema 'gā pē nereko tyweretei rai'i. A'ere napeu etee rūi 'ga rerowiare'ema 'gā 'ga rerowiaara 'gā nereko tyweretei. Judeja ywy pe nanē futat 'gā iapoi rai'i nū. ¹⁵ Ymā te judeu ypy 'gā Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā apisau rakue. 'Awamū 'ā 'gā Jejui 'ga miamū ijukau rai'i. Janejararete 'ga 'gā ijukau rai'i nū. Ore nanē nū. Ore nanē 'gā ore mujānukaa pe awi, Jerusareg awi. Peu 'gā ore momytauware'ema. Aipo apoara 'gā Jarejuwarete 'ga mamara'neukat ojee. ¹⁶ A'ere 'gā judeue'emamū pē nupe Jejui 'ga mome'u awi ore momig awi afueweramū numiamū. A'ere aipo 'gā Janeruwarete 'ga mamara'neukareteetei ojee. A'eramū 'ga 'awamū 'gā nerekou tyweaete ee.

Paulo 'ga 'gā nesaga'upa

¹⁷ Orojot ete ako ore pē nui ikue. Pē pyri orepytaweramū numiamū. A'eramū ore aru'arasigamū arajemogyau pē nee orojea'aramū. “Gā pyri soo 'jau”, 'jau ore arajaupe numiamū. ¹⁸ “Soo 'gā nesaka 'jau”, 'jau'japa je tepytuna 'gā nupe jepi numiamū. A'eramū ore oro'wya jepi numiamū. A'ere nānēwējēmī. Mama'eukwaawa 'wyrirara nore monoukari ete nipo 'ā.

¹⁹ Jejui 'ga rerowiaaramū pē 'ā ore maku'iu. Jejui 'ga ruramū nipo ore arawau 'ga pyri. A'eramū nipo ore 'jau 'ga upe: “Tesarūn ipewara 'gā nupe ako ore ene mome'ui ikue. A'eramū 'gā ako kwaiwete oreje'ega rerowiaa ikue. A'eramū 'gā ajemogyau ene rerowiaaramū. 'Gā 'ā ene rerowiat nanimenime ajemogyau”, 'jau nipo ore 'ga upe, 'ga pyri oroo re. A'eramū nipo 'ga 'jau oree: “A'jea. Jeporowykya peapo esage, je'eawer imū etee ra'e. A'eramū je teku'iramū tekou pē nee. Au'jete peapopap je'eawer imū etee rakue”, 'jau nipo 'ga oree, ojeypyri ore oramū. ²⁰ Nitywi 'gā amū ore maku'iu pē 'jawe. Pē nee ore jerowiari arajemogyau.

3

1-2 Orereaitepaw ore pē nee pēnera renupe'ema. Oreporosagiwer ore pē nee numi-amū. A'ere ore norooarūi. A'eramū ore pē nesaga'upa arakou. A'eramū ore Timoteo 'ga etee imonou imoporogytaukaa pē nupe. “Simono ene 'gā nesaka jarejee 'jau”, 'jau ore 'ga upe ai'i. “Au toropyta Atenasi pe ene rapesaka 'jau”, 'jau ore 'ga upe. Timoteo 'ga orerewirera 'jawe. Jarejuwarete 'ga porowykya 'ga wapo ore pyri ikue. Jejui 'ga mome'wara 'ga ore 'jawe. A'eramū ore a'eramū 'ga monou 'ga moporogytaukaa pē nupe. “Tesarūn ipewara 'gā te 'ā Jejui 'ga werowiat. A'ere 'gā ināinānī'i etee Jejui 'ga kwaawi. A'eramū ene ewau 'gā mu'jau esagesage 'ga ree. A'eramū 'gā ajemogyau erowiaa a'jea futat”, 'jau ore Timoteo 'ga upe ai'i. “Pepoir awi Jejui 'ga rerowiar awi, 'jau ki ene 'gā nupe”, 'jau ore 'ga upe. ³ “Pejereko tywereteramū miamū kasi pepoit Jejui 'ga rerowiar awi ne, 'jau ki ene 'gā nupe”, 'jau ore 'ga upe. “Jejui 'ga rerowiaara 'ā jane. A'eramū 'gā amū jane rerekou tyweaete. Sā'ā ae yara mura imomora 'y pe esaga, ijerewa resaga. Nan tee futat Janeruwarete 'ga jane rereko tywerukari 'gā nupe. Taesak 'gā a'jea futat tejerowiara 'jau kwy, 'jau nipo 'ga janee, 'jau ki ene 'gā nupe”, 'jau ore 'ga upe ai'i. ⁴ Pē pype arakou ako ore imome'ui pē nupe ikue. Pē nereko tywerete'emaue ako ore 'jau pē nupe ikue. “Awamū pēē Jejui 'ga rerowiaara. A'eramū nipo 'ga rerowiare'ema 'gā pē nereko tyweaete”, 'jau ako ore pē nupe jepi. A'jea futat ore 'i pē nupe. Ore'eawer imū etee futat nipo 'gā pē nereko. ⁵ A'eramū je 'jau tepytuna 'gā nupe: “Maran gatu nipo 'gā jaruete ajemogyawe'em. Mama'eukwaawa 'wyriara nipo 'gā omomoirukat Jejui 'ga rerowiar awi rai'i?” 'jau ore arajaupe. “Simome'u ekoete nipo jane Jejui 'ga 'gā nupe rakue?” 'jau ore arajemogyau pē nupe. A'eramū ore a'eramū kweramū Timoteo 'ga monou pē nesaka kamēšite imoporogytaukaa pē nupe.

'Gā nera Paulo 'ga maku'iu

⁶ A'eramū 'ga awau pē nesaka ikue. 'Awamū 'ga 'ua pē mome'wau oree nū. “Tesarūn ipewara 'gā, Jejui 'ga rerowiaara 'gā ajemogy je 'ga rerowiaa. Nopoiri futari 'gā 'ga rerowiar awi”, 'jau 'ga 'ua pē mome'wau oree. “'Gā ojejuka je ajuee”, 'jau 'ga oree pē mome'wau. “Pē nee nanē 'gā nea'aramū je ajemogyau nū”, 'jau 'ga oree. “Pē nesaga'upa 'gā ajemogyau. Sā'ā pēē 'gā nesaga'uwa. Nan tee futat 'gā jemogyi pē nesaga'upa”, 'jau 'ga oree imome'wau.

⁷ 'Ga pē mome'ua ore maku'iu pē nee. Mama'e tesirūa te ajee ojeup oree ai'i. 'Gā amū ore rerekou tyweaete ai'i. A'ere a'e pype Timoteo 'ga ruri pē mome'wau oree. ⁸ A'eramū pē mome'ua oreku'i mojerana ore ree. 'Ga rerowiarareteramū pejemogyramū nipo oreku'iramū arakou pē nee. ⁹ Jarejuwarete 'ga upe ore oroporogytau jepi. “Tesarūn ipewara 'gā, eneremiayuwa 'gā ene rerowiat ajemogyau. A'eramū ore a'eramū araku'iramū arakou 'gā nee”, 'jau ore 'ga upe jepi. ¹⁰⁻¹¹ Jarejuwarete 'ga upe oroporogytau arakou. Au'jeteramū oroporogytau arakou. “Tene ore oi peu 'gā pyri 'gā mu'jau esage ene ree”, 'jau ore 'ga upe jepi. “Tojemogypyyk katu katu 'gā ene ree 'jau”, 'jau ore Jarejuwarete 'ga upe. Jejui 'ga janejararetea. 'Ga upe nanē ore 'jau nū. “Ore poar iki pejepe, ore mojewyrukaa 'gā pyri”, 'jau ore 'gā nupe arakou. ¹² Pēporomutat pejemogyau pejejee. Tekotee 'gā nee nanē pēē pejeporomutaramū nū. A'eramū ore 'jau Jarejuwarete 'ga upe arakou: “Iporomutat 'gā ajuee. Ojejuka esage 'gā ajuee. A'eramū ene 'gā poaa 'gā mojejukau esage a'eramū taetu ajuee”, 'jau ore 'ga upe oroporogytau pē nee arakou. Sā'ā oreporomutara pē nee. Nan tee futat pēporomutaramū pejejee. ¹³ “Epoar iki 'gā. Emamuakar iki 'gā mama'e tywera apoukare'ema 'gā nupe”, 'jau ore Jarejuwarete 'ga upe pē nee arakou. A'eramū 'ga aipo apo re pēē mama'e tywera apo futare'ema. A'eramū nipo pēē Jejui 'ga ruramū pejemogyau esage 'ga upe. Anure nipo Janejararete 'ga ojewya wemiayuwa 'gā nerua ojeupi. Aipo 'ara rupi nitywi futari pē kwaukaara 'gā amū.

4

Jarejuwarete 'ga ki pemuoryp

1-2 Pē pype arakou ako ore pē mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are ikue. “Pejejemogyau esage Jarejuwarete 'ga pemuoryp”, 'jau ako ore pē nupe ikue. “Ga je'eg imū etee pēē mama'e apou”, 'jau ako ore pē nupe ikue. Pēnea'ar iki ore'eawer are. “Pe'je pejejemogyau Jejui 'ga 'eawer imū etee futat”, 'jau ako ore pē nupe ikue. Jejui 'ga 'ā pējararetea. 'Ga futat ako aipo ore mu'eukaa pē nupe ikue. A'eramū ki pēē ore'eawer imū etee futat pejejemogyau esage a'jea futat. 'Ga remifutar imū etee futar iki pēē mama'e apou 'ga upe. ³ Mama'e tywera apowe'em futat. Peko esage a'jea futat 'ga upe. Kūima'eramū pejekowe'em pejejemirekoe'em are. Pejejemireko are etee ki peko. Kūjānamū nanē kasi pejemene'ema peenūi pejejefue ne. Pejemena etee ki pereko. Aipoa esage Janeruwarete 'ga upe.

⁴⁻⁵ Kūima'e 'gā nupe nanē ore 'jau nū: Peko kasi Jejui 'ga rerowiaare'ema 'gā 'jawe etee ne. 'Gā 'ā oo akou wemirekoe'ema mue are etee kwe pe watau. Kūjā mue are etee wea'aramū ajemogyau. A'ere kasi nan peko ne. Pejejemireko are etee futar iki pēnea'at. ⁶ 'Ga rerowiaaramū 'ā jane jarejuewireramū juejue futat. A'eramū kasi pēē, “Jerewirera 'ga remirekoa te nā'ā re'ā”, pe'je ne, ipojekawe'em erawau pejejau ne. Aipoa apoara 'gā nipo Janeruwarete 'ga erekou tyweaete ee. Aipoa ako ore oromome'u pē nupe ikue. A'eramū ore imome'wau'japa pē nupe nū. ⁷ Janeruwarete 'gā jane mū'ē werowiare'ema 'gā nui mama'e tywera apoukare'ema janee, jane mogyau esage wowase. ⁸ Najema'ea rūi futat jeje'ega poromū. Janeruwarete 'ga je'ega te poromū. Janeruwarete 'ga 'ā jane upe U'agesage muara. 'Ga 'eawera etee 'ā je amome'u pē nupe. A'eramū aipo renupare'ema 'gā Janeruwarete 'ga je'eganupe'ema futat.

⁹ Janeruwarete 'ga ako pē mu'e pejejee pēporomutar are ikue. Ma'eramū 'ā 'awamū pejejuka esage pejejee pejejemogyau. A'eramū je aipo are ka'arana kwasiare'ema pē nupe. ¹⁰ Jejui 'ga rerowiaara 'gā nee pejejejukau esage pejejemogyau, Masetoni ywy pewara 'gā nee. A'eramū ki pēē pejejejukau esage 'awamū taetu 'gā nee pejejemogyau. ¹¹ “Pejemuawapir iki pejejemogyau 'gā pype. Pēmara'ne kasi pejejee ne. 'Gā ago'wawe'em 'gā porowyky are. Pejeporowyky etee futat iapou pejejee pejejemifutara muawamū. A'eramū pēē mama'e renūine'ema pejejemogyau 'gā nupe”, 'jau ako je pē nupe ikue. A'eramū ki pejejemogyau pejejeupe je'eawer imū etee futat. ¹² Aipo apo re Jejui 'ga rerowiaare'ema 'gā oporomutaramū pē nee. A'eramū nipo 'gā 'jau: “A'jea futat Jejui 'ga rerowiaara 'gā nesageramū”, 'jau nipo 'gā ajaupe, pē nesakawe.

Janejararete 'ga ruap

¹³ 'Awamū ore pē mu'ei amanū ma'efera 'gā nee, Jejui 'ga rerowiaara 'gā nee. Pē'arasig kasi pejejemogyau 'gā nee ne. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā i'arasig futat ajemogyau. A'ere 'gā nuapesagi Jejui 'ga rura. A'eramū 'gā a'eramū u'arasigamū futat ajemogyau. A'ere jane naani. 'Ga rura jane siapesak jarejemogyau. A'eramū jane jare'arasige'emamū jarejemogyau. ¹⁴ Amanū re 'ā Jejui 'ga ferawi rakue nū. Oferaw ire 'ā Jejui 'ga awau ywag ipe rakue nū. A'eramū 'ga amanū'jape'ema. A'ea 'ā jane sikwaap. Anure nipo Janeruwarete 'ga Jejui 'ga mojewya 'ga mua 'awa ywy pe nū. Jejui 'ga 'ua ojewya nū. 'Ga ruwa 'ga 'ga rerowiaara 'gā nerojewyrukaa 'au 'ga upe, amanū ma'efera 'gā nerojewya erua. A'eramū jane a'eramū jare'arasige'emamū 'gā nee.

¹⁵ Ojewyr are Janejararete 'ga jane mu'jau. A'eramū 'ā jane ikwaapa. 'Ga jewyawa rupi 'ga rerowiaaramū jane jarewau jarejeupia 'ga rowosōu. Amanū ma'efera 'gā na'ne awau 'ga rowosōu. A'ere imanūe'emamū jane jarewau 'ga repejāna 'ga rowosōu. ¹⁶ Aipo 'ara rupi Jejui 'ga ruri ojypa wafukaita wemiayuwamū jane upe. Ywagipewara 'gā 'wyriara 'ga nanē futat nipo wafukaita nū. A'ere nipo 'ga jumi'aranūū pyi 'gā nupe. A'eramū nipo jane Kristu 'ga rerowiaaramū jarewau jarejeupia 'ga rowosōu. Amanū

ma'efera 'gã na'ne 'ga imonou imowywya ywy awi. Ywy awi amũ'ẽ re 'gã awau ojeupia Kristu 'ga repejãna. ¹⁷ A'ere jane imanũ'emamũ jarewau jarejeupia jarejatykau 'gã nee 'ga rowosõu ywasiga pype. Wowosĩmaw ire nipo 'ga wemiayuwamũ jane rerawau erojewya 'Uwarete 'ga pyri. A'eramũ jane peu futat jarejemogyau nakwaparimũ rũi 'gã pyri. ¹⁸ A'eramũ pẽẽ pejewau aipo mome'wau 'gã nupe kwe pe. Kasi 'gã jemogyi u'arasigamũ 'gã nee ne, amanũ ma'efera 'gã nee ne, Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee ne.

5

Jejui 'ga rapesakap

¹⁻² “Maranime sipo ajee Jejui 'ga ruri werowiare'ema 'gã nerekou tyweaete?” 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. Aipo pe'je kasi ne. “A'e rupi nipo 'ga ruri”, naru'ei ore pẽ nupe. “Nikwaawi jane 'ga ruawa”, 'jau ore pẽ nupe jepi. Sã'ã muna'ywa. 'Oga jara 'ga muna'ywa rura kwaawe'ema. Nan tee futat jane Jejui 'ga ruawa nikwaawi. ³ Owaẽm erujewi futat nipo 'ga ruawa upe. A'eramũ jane jarejemogy esage are etee futat jarejea'aramũ. “Nitywi mama'e tywera jane ree”, 'gã 'eramũ nipo iwaẽmi erujewi 'gã nereko tyweawa upe. Sã'ã kũjã ka'jame'ema wa'yray awi. A'eramũ 'ã ojemouaga etee wa'yray upe. Nan tee futat Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã aipoa 'ara rupi noka'jamarũi wereko tywer awi. Taka'jam 'jau nipo 'gã ojeupe numiamũ. A'ere nipo 'gã noka'jamarũi futari wereko tywer awi. Naako tywet nana'nĩ pype rũi futat 'gã awau poromũ.

⁴ A'ere pẽẽ Jarejuwarete 'ga pekwaap. A'eramũ ki pẽẽ mama'e tywera apowe'em Jejui 'ga jewyra poromukuran. A'eramũ 'ga rura jane mopiryyite'ema. Sã'ã muna'ywa 'ga amũ pyyga erujewi 'ga mopiryyja. Nan kasi pejemopiryyjukat 'ga upe ne. Naypytunimũ wata ma'e 'jawe rũi pẽẽ. Ypytunimũ wata ma'e 'gã nuesagi mama'ea. Jarejuwarete 'ga je'ega kwaapare'ema 'gã ypytunimũ wata ma'e 'jawe. A'eramũ 'gã mama'e tywera apou akou. Janeruwarete 'ga remiaporama kwaape'ema futat. “Ojewyt nipo Jejui 'ga werowiare'ema 'gã nerekou tyweaete” 'e kwaape'ema. ⁵ A'ere pẽẽ nanarũi. Pekwaap futat 'ga je'ega ore 'jawe. A'eramũ jane juejue 'ga remiaporama kwaapa, Jejui 'ga jewyra kwaapa. 'Arimũ wata ma'e 'jawe jane. Sikwaap jane mama'ea. ⁶⁻⁷ A'eramũ ore 'jau pẽ nupe: “Pe'je sajemogy 'ga rapesaka”, 'jau ore pẽ nupe. “Pe'je sajemu'akwaap mama'e tywera apo awi 'ga rura poromukuran”, 'jau ore pẽ nupe.

Jejui 'ga rura rapesakare'ema 'gã oset ma'e 'jawe futat ajemogy. Nokwaawi futari 'gã mama'ea. Eawryyp ma'e 'jawe nanẽ 'gã mama'e kwaape'ema. I'akwaawe'ema 'gã. A'eramũ 'gã mama'e tywera apou akou.

⁸ A'ere jane nanarũi. 'Arimũ wata ma'e 'jawe jane. Jane'akwaap jane. A'eramũ ore 'jau pẽ nupe: “Pe'je sajemogy esage 'ga upe. Pe'je sajemu'akwaap mama'e tywera apo awi”, 'jau ore pẽ nupe. Jejui 'ga rura poromukuran sirowiat 'ga nanimenime 'jau, janeporomutat 'ga ree 'jau, janerea'at jarejemogyau 'ga ree. Aipo apoaramũ jarejemogyau jefaruu 'jawe. Itajuaity rerekwara 'jawe jane jemogyi. Itajuaitya jefaruua wereko imunepa u'yw awi. Opy'apiara munepa. Itaju akagyrũa nanẽ imunepa nũ. A'eramũ u'ywa osowe'em 'ga upe. Ojeafakau etee. Nan tee jane. Jane 'ga rerowiarãmũ 'gã amũ 'ga rerowiar awi jane momoirukare'ema. ⁹ Najane rereko tyweawamũ rũi ako Janeruwarete 'ga jane mũ'ẽi 'gã nui ikue. Jane katu'oka te ako 'ga jane mũ'ẽi 'gã nui ikue. Janeruwarete 'ga jane katu'ogukaa Janejararete 'ga upe, Jejui Kristu 'ga upe. ¹⁰ Jejui 'ga amanũ jane katu'okawamũ futat. A'eramũ jane a'eramũ jarewau 'ga pyri jarejemogyau peu futat nakwaparimũ ete rũi. 'Ga jewyre'ema uwe jaremanũmũ jane jarewau 'ga pyri peu futat. Jaremanũme'ẽwe 'ga jewyramũ jane jarewau 'ga pyri. ¹¹ A'eramũ pẽẽ pejewau 'awamũ 'ga ruawama mome'wau kwe pe pejejaupe. Aipo mome'ua 'ga rerowiarukaa pejejaupe. Nanuara 'ã pẽẽ iapou pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ taetu pejejopooa 'ga rerowiar ywyapiukaa pejejaupe.

'Gã neko esage are 'gã mu'akwaapawet

¹² Jejeuwa 'jawe pēē. A'eramū je pē mu'jau mama'e are. Peenup katu katu ki peje'wyriara 'gā je'ega. Janeruwarete 'ga 'gā amū'ē imonou pē nupe pē'wyriaramū. A'eramū pēē 'gā je'ega renupa esage. ¹³ Jarejuwarete 'ga je'eg are 'gā pē mu'ei. A'eramū ki pēē 'gā je'eg are pejeapyakau. Pejeporomutaramū 'gā nee nanē nū. Pe'je ki pejejukau esage 'gā nee, pejemu'jara 'gā nee. Pejamue kasi ne. Pēta'wa ki pejejaupe.

¹⁴ Pēē mū peko futat iwewue ma'eramū pejejotype. A'eramū pēē pejeje'ega iwewue ma'e 'gā nupe, 'gā wewue awi 'gā momoia. “Pe'je pejewau pejeporowykyau”, pe'je ki 'gā nupe.

Pēē mū nipo pejejorypawamū pejejemogyau. A'eramū ki pēē aipo 'gā poaa 'gā maku'iu. 'Gā amū nipo Jejui 'ga rerowiaa ināinānī'i etee. A'eramū pēē 'gā mu'jau 'ga ree, 'ga rerowiar ywyapiukaa 'gā nupe. Peje'eg esage ki 'gā nupe najuejue etee. Pemoywyrafen kasi pejeje'ega 'gā nupe ne. ¹⁵ 'Gā amū nipo mama'e tywera apou pē nupe. A'ere kasi pejepyk 'ga ree ne. Mama'e esagea etee ki peapo pejejaupe. Tesirūmera 'gā nupe nanē mama'e esagea etee pēē iapou nū.

¹⁶ Pēnoryp ete futar iki pejejemogyau. ¹⁷ Au'jeteramū futat pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁸ “Au'jete mama'ea eremut jee, ki Ku'jyp”, 'jau ki pēē 'ga upe. Mama'eaya nipo ojeapou pē nupe. A'etea ki pēku'i etee futat. A'ea Janeruwarete 'ga afutat. Jejui Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramū omuorywa Janeruwarete 'ga afutat.

¹⁹ Pejejeupe Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'egauwe ki pemojerowiat pejejemogyau. Au'jeteramū nipo 'ga 'Agesage je'ega nepeenuwi. A'eramū noje'egu'jawi pē nupe ne. ²⁰ Janeruwarete 'ga je mut je moporogytaukaa pē nupe, pejejeupe 'ga amū 'eramū ki a'e are peapyaka. ²¹ Pejejeupe 'ga amū mama'e mome'uramū ki, “a'jea futat sipo aipo 'ga 'ea?” pe'je ra'ne pejejeupe. A'jea 'eramū pēē a'jea futat erowiaa pejejemogyau. Mama'e a'je'ema 'eramū pēē imoka'jama kamēsīete. NaJaneruwarete 'ga 'Agesagea rūi 'ga mu'eukat. ²² Kwaiwete te 'ā mama'e a'wyre'ema. A'ere kasi peapo amū majepēi'i etee miamū futat ne.

²³ Jarejuwarete 'ga upe ore 'i: “Emopy'ata'wa Tesarūn ipewara 'gā imogyau”, aru'e ore 'ga upe arakou. “Emuesage ki 'gā. Eje'jawe 'gā mogyau esage”, 'jau ore 'ga upe arakou. “Ene amuesage re 'gā tifuewet eme mama'e tywera apo are ajemogyau”, 'jau ore pē nee 'ga upe. “Amuesage re 'gā wesageramū a'jea futat Jejui Kristu 'ga jewyramū. Nitywi futari nipo 'gā tywera 'gā pype aipo 'ara rupi”, 'jau ore pē nee 'ga upe. ²⁴ Janeruwarete 'ga futat 'ā jane mū'ē wemiayuamū. 'Ga 'ā jane muesageu jane mogyau oje'jawe. Nomoka'jami futari 'ga u'eawera. U'eawer imū etee futat 'ga mama'e apou pē nupe.

²⁵ Orepytuna 'jawe pēē oree. A'eramū ki pēē pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe ore ree.

²⁶ Pe'je pejeje'ega Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe jee. “Paulo 'ga oje'ega mua jane: Jaruete te pēē? 'e mua jane”, pe'je ki pejejaupe, pejejomana. ²⁷ Koa ka'arana ki pemogytaayay futat. Jejui 'ga rerowiaara 'gā nemianuwamū pemogyta, 'jau je pē nupe. Aipoa Janejararete 'ga afutat, 'jau je pē nupe.

²⁸ Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga resagea pē nerekoa je afutat.

Kweramū etee jeremimome'ua.

2 Tesarūn

A'ere Paulo 'ga ka'arana kwasiaru'japa imonou Tesarūn ipewara 'gā nupe rakue. Jejui 'ga ruaw are 'ga ikwasiaa. A'ere na'ga etee rūi ikwasiari. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

¹ Je Pauloramū ka'arana akwasiaru'jap Tesarūn ipewaramū pē nupe nū. Jejui Kristu 'ga 'ā Janejararetea. 'Ga 'ā perowiat pejemogyau. A'eramū pēē pejemogyau 'ga remiayuwamū. Jarejuwarete 'ga remiayuwamū nanē 'ā pejemogyau nū. Silasi, Timoteo. Mīmera 'gā ako je pyri. A'eramū ore ka'arana monou ikwasiaa pē nupe.

² Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga 'ā Janejararetea. 'Gā nesagea pē nerekoa je afutat. Pē mopy'ata'waa nanē je ifutaa nū.

Werowiare'ema 'gā nui werowiaara 'gā moja'okawam

³ Pēē 'ā orerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē orerenyra 'jawe. Jejui 'ga 'ā perowiat pejemogyau. 'Awamū taetu pēē 'ga rerowiaa a'jea futat. 'Awamū 'ā pēē pejejekau esage pejejee. A'eramū ore Jarejuwarete 'ga muorypa pē nee: “Tesarūn ipewara 'gā ene rerowiararetea, ki Ku'jyp. Aipo are oreku'iramū arajemogyau”, 'jau ore 'ga upe. “Ojekau esage nanē 'gā ajemogyau ajuee nū. Aipoa nanē ore maku'iu ore mogyau nū”, 'jau ore 'ga upe arajemogyau.

⁴ Jejui 'ga rerowiaara 'gā pype arajemogyau taetu ore pē mome'wau 'gā nupe jepi. “Tesarūn ipewara 'gā Jejui 'ga rerowiaare'ema 'gā wereko tywerete agawewi. A'etea 'gā nopiri futari 'ga rerowiar awi. 'Gā nereko tywera Jejui 'ga rerowiar wyyapiukaa etee te futat 'gā nupe”, 'jau ore pē mome'wau kwe pewara 'gā nupe, orojerowiaa pē nee 'gā nupe jepi.

⁵ Pejereko tywera upe pejemouaga resakawe Janeruwarete 'ga 'jau pē nupe: “A'jea futat pēē je rerowiaara ra'e. A'eramū pēē pejejaa futat pejemogyau je pyri nakwaparimū rūi futat”, 'jau nipo 'ga pē nupe. “Anure nipo je reko 'wyriaramū pē nupe najuejue etee futat”, 'jau nipo 'ga pē nupe. “Pejemouag te 'ā pejemogyau pejereko tywera upe. Nepepouri futari je rerowiar awi. A'eramū je a'eramū pē mua tejepyri anure”, 'jau nipo 'ga pē nupe. Poromū futat pēnepya. A'jea futat 'ga ae mepyi. ⁶⁻⁷ Wowase ae majatykaawa 'ara rupi nipo Janeruwarete 'ga ae resaka najuejue etee. 'Ga 'ā ae kwaap katu katu. A'eramū 'ga werowiaaramū jane kwaapa. Werowiaaramū etee nipo 'ga jane monou jane mogyau ywag ipe ojepyri. A'eramū futat ae awau worywamū 'ga pyri. Poromū futat janerepya. Werowiare'ema 'gā nanē 'ga ikwaapa nū. Werowiare'ema 'gā 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Poromū futat 'gā nepya. 'Ga 'ā ae kwaap katu katu. A'eramū 'ga a'jea futat ae mepyau aipo pyu.

Anure nipo 'ga Jejui 'ga mua imojewya esaukaa 'au wyy pewara 'gā nupe najuejue etee. Tata reny 'jawewara pype nipo 'ga 'ua ojewya, ywagipewara 'gā, ipājē ma'e 'gā neewe. A'e pe Janeruwarete 'ga pē nereko tywera 'gā nereko tyweate. A'ere aipoa 'ara rupi pē nereko tywera teepawamū pē nui. ⁸ Wemiayuwe'ema 'gā juejue Janeruwarete 'ga erekou tyweate. “Werowiamū Jejui 'ga pētywera moia pē nui, pē mogyau wemiayuwamū” 'e rerowiare'ema 'gā nanē Janeruwarete 'ga erekou tyweate nū. ⁹ A'e 'gā nipo 'ga wereko tywet futat imuojere'ema mama'eukwaawa rapyaw ipe. NaJarejuwarete 'ga pyri rūi 'gā awau ajemogyau. Mukuu futat 'gā oi ajemogyau 'ga wi. Esage ma'ea te 'ā Janeruwarete 'ga. Pājērete futat 'ga 'ā. A'eramū 'ga wemiayuwe'ema 'gā murukare'ema ojepyri. A'eramū 'ga mukuu futat 'gā monou ojewi. Aipo nipo 'ga iapou Jejui 'ga jewyawa rupi 'gā nupe. ¹⁰ Aipo 'ara rupi 'ga remiayuwa 'gā juejue 'jau Jejui 'ga upe: “Ene etee futat 'ā eneresage. Nitywi futari 'ga amū ene 'jawe. Ene etee futat 'ā pājērete. Nitywi futari 'ga amū enepājē 'jawe”, 'jau nipo 'gā 'ga resaka. Pēē nanē

nipo aipo 'jau 'ga upe nū. Pejejeupe ore Jejui 'ga mome'uramū pēē 'ga rerowiaa. A'eramū pēē 'ga resag ire aipo 'jau 'ga upe nanē nū.

¹¹ A'eramū ore oroje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe pē nee jepi: “Epoar iki Tesarūn ipewara 'gā, ki Ku'jyp. 'Gā 'ā ene rerowiat. A'eramū ene 'gā poaa 'gā mogyau esage ejeupe”, 'jau ore 'ga upe. “Ene 'ā eremū'ē 'gā imogyau eja'yramū. A'eramū ene epājē mū mama'e esage apoukaa 'gā nupe. Epoar iki mama'e esagea taapo 'jau 'jara 'gā”, 'jau ore 'ga upe jepi. ¹² A'eramū nipo pēē 'jau pejejaupe: “Jejui 'ga 'ā, Janejararetea. Esage futat 'ga tekotee 'gā nesage apyraapa. 'Gā pājēa nanē 'ga wapyraap nū”, 'jau nipo pēē pejejaupe. Pēneko esage resag ire nipo tekotee 'gā 'jau: “Jejui 'ga wemiayuwa 'gā omogy esage futat. Ojejuka esage Ku'jywa 'ga 'gā nee”, 'jau nipo 'gā pē nesag ire. A'eramū futat nipo pēē Jejui 'ga futarukaa 'gā nupe.

2

Mama'e tywera jat

¹ 'Awamū ore pē mu'ei Jejui 'ga jewyaw are. Ojewya nipo Janejararete 'ga jane majatykau ojee. ² A'ere nipo 'ga jewyr enune 'gā amū 'i pē nupe: “Ut ako Janejararete 'ga ikue”, 'jau futatee nipo 'gā pē nupe. A'ere kasi perowiar ine. O'meramū te nipo 'gā 'i. Peapyaka kasi nanuara 'gā je'eg are ne. “A'ea Paulo 'ga okwasiat inuga oree”, 'gā 'eramū kasi peapyaka 'gā nee ne. O'meramū te nipo 'gā 'i. “Janeruwarete 'ga 'Agesagea ore mu'e aipo are”, 'gā 'eramū miamū kasi peapyaka 'gā je'eg are ne. O'meramū te nipo 'gā 'i. Nuri we futat Jejui 'ga. A'eramū nipo 'ga apoa erujewi janee. ³ Pejemoryteeukat kasi 'gā nupe ne. 'Ga jewyr enune nipo 'gā amū opoia Jarejuwarete 'ga rerowiar awi kwaiwete futat. Nooi futari nipo 'gā Jarejuwarete 'ga piara rupi a'eramū. A'e pype nipo kūima'e 'ga amū ojesaukaa ywy pewaramū janee najuejue etee. Mama'e tywera jara 'ga poromū ojesaukaa janee. Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'erima 'ga futat poromū. ⁴ Aipoa kūima'e 'ga nipo o'meramū ae upe. “Je 'ā pājērete futat. Nitywi 'ga amū je 'jawe”, 'jau futatee nipo 'ga. “Pemuoryp kasi maira mū ne. Ku'jywa 'ga miamū kasi pemuoryw ine. Je etee futar iki je muoryp pejepe”, 'jau nipo 'ga pē nupe najuejue etee. A'eramū nipo 'ga awau Jerusareg ipe miamū futat. Awau nipo 'ga osou Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe wapyka 'gā nowase. “Je 'ā Pēnuwaretea futat”, 'jau futatee 'ga awau ae upe. Aipoa mama'e tywera jara 'ga jesaukar ire te nipo Janejararete 'ga ruri.

⁵ Jeje'ega sipo pemoka'jam rakue? Pē pype tekou ako je aipo mome'ui pē nupe ikue. ⁶⁻¹² A'ere 'awamū mama'e tywera apoara 'gā nuri. Ia'wyre'ema 'ga nipo mama'e tywera apoukaa 'gā nupe. A'ere aipo 'ga nikwaapawi we. Mama'e tywera jara 'ga ijesakariwet 'gā nupe numiamū. A'ere ajepeja 'ga nafutari 'ga jesaukaraia'iwa 'gā nupe. Aipo 'ga 'ā pekwaap. Wemifutara 'ara rupi Janeruwarete 'ga 'ga pe'ai 'awa ywy awi. 'Ga 'ga pe'a re te nipo mama'e tywera jara 'ga 'ua. Ojesaukaa pa futat 'gā nupe amunawa moymoyka awau. Mama'eukwaawa 'wyriara pājē mū mama'e tywera jara 'ga ruri. A'eramū nipo 'ga aeremiapoe'ema apou kwaiwete 'gā nowase. A'ere nipo 'ga o'meramū te 'ga 'i. “Ku'jywa 'ga pājē mū je mama'e apoi”, 'jau futatee nipo 'ga. A'eramū nipo aipo 'ga remiapo resakara 'gā 'jau ajaupe: “Kuu. Ereesak te 'ga remiapofera ra'e? Janeruwarete 'ga remimurera 'ga futat nipo 'ā”, 'jau nipo 'gā ajaupe.

Mama'e tywera jara 'ga nipo o'meramū te e'i akou 'gā nupe. A'eramū nipo mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'erima 'gā wapykau 'ga je'eg are. Nuapyakai futari 'gā mama'e a'je are rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā katu'oke'ema 'gā mogyawe'em futat ojeypyri. Aipo 'gā wapyaka futat mama'e tywera jara 'ga je'eg are. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe: “Nuerowiari wejue 'gā mama'e a'jea jepi. Tene ajee 'gā i'me ma'e je'ega etee erowiari ajemogyau”, 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramū nipo 'ga a'eramū 'gā 'me rerowiarukaa aipo 'gā nupe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā 'me are ako ma'e 'gā juejue futat imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Mama'e tywera apoara

'gã nanē 'ga imonoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe nū. Aku'iramū akou mama'e tywera apo are. A'eramū 'ga mama'eukwaawa rapyaw ipe 'gã monou 'gã mogyau nakwaparimū ete rūi. Peu futat nipo 'gã ajemogyau tyweaete ojere'emamū futat. A'ere mama'e tywera jara 'ga rur ire nipo Janejararete 'ga ruri ojewya nū. Opājē mū futat Jeju 'ga ruri. Wenyfugamū futat 'ga 'ua. Aipoa 'ara rupi Jeju 'ga mama'e tywera jara 'ga jukau opytuu etee futat.

Janeruwarete 'ga remiayup

¹³ A'ere pēē Jarejuwarete 'ga remiayuamū. Ymā we te, ywy apoe'emauwe, Janeruwarete 'ga poromutaramū pē nee rakue. A'eramū 'ga a'eramū pē mū'jāu wemiayuamū. A'eramū ore 'jau 'ga upe: “Au'jete Tesarūn ipewara 'gã eremū'ē 'gã nui rakue”, 'jau ore 'ga upe. “Au'jete 'gã erekatu'ok rakue”, 'jau ore 'ga upe pē nee. 'Ga je'ega a'jea renupa ypy we futat pēē a'e rerowiaa pejemogyau. A'eramū 'ga U'agesage mua pē nupe pēywytera katu'okawamū. A'eramū pēē 'awamū 'ga remiayuamū pejemogyau. ¹⁴ Jeju 'ga ako ore imome'wau pē nupe ikue. “Werowiarāmū 'ga pē mogyi wemiayuamū”, 'jau ako ore pē nupe ikue. Ymā ako nepejemogyi Jarejararete 'ga 'jawe ikue. A'ere pēē 'awamū 'ga 'jawe pejemogy. 'Ga pājēa pē nerekou, 'ga resagea nanē pē nerekou nū. ¹⁵ A'eramū ki pēē oreremimome'ufera renupa katu katu. A'ea a'jea futat. Oreremikwasiarera nanē nū, erowiaa nū.

¹⁶ Janejararete 'ga Jeju Kristu 'ga jane futarete 'Uwarete 'ga retee. Esage 'gã akou janee. Jane poar iki 'gã jane mamuakaa mama'e tywer awi. Jane poar iki 'gã Jeju 'ga ruru'jawa rapesaka. ¹⁷ Tepē maku'i ki 'gã pē mogyau. Tepē poar iki 'gã mama'e esage apou, pē moje'egukaa a'jeteetewi nanē nū.

3

Pemono ki pejeje'ega ore ree

¹ 'Awamū je 'i orojewirera 'jawewaramū pē nupe. Orojenyra 'jawewaramū pē nupe nanē je 'i nū. Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega pemono ore ree. Pē pype arakou ako ore Jarejararete 'ga je'ega mome'ui pē nupe ikue. Nan futat 'awamū ore oi kwe pe imome'wau 'gã nupe. A'eramū pēē 'jau Jarejuwarete 'ga upe: “Paulo 'ga oo kwe pe Jeju 'ga mome'wau 'gã nupe. Epoar iki 'ga 'ga mome'wau 'gã nupe, amunawa moyka. Ejerowiarukaa kwe pewara 'gã nupe”, 'jau ki pēē 'ga upe pejeje'ega monou ore ree. Takwasi'o ki kamēsīete nanē Janeruwarete 'ga rera. Tuerowiar iki 'gã kwaiwete 'ga kamēsīete. ² Kwaiwete te 'ā 'ga rerowiare'ema 'gã. A'eramū ki pēē pejeje'ega monou 'ga upe je ree. “Ene te 'ā nerepyygukari Paulo 'ga itywet ma'e 'gã nupe”, pe'je ki 'ga upe, pejeje'ega monou je ree. “Ene 'ā Paulo 'ga rereko tywerete are ifuwet ma'e 'gã eremuojet 'ga wi, aipo 'gã iapowe'emauwe”, pe'je ki 'ga upe je ree.

³ A'ere Janejararete 'ga u'eawer imū etee futat mama'e apoi. 'Ga 'ā opājē amut pē nupe. 'Ga 'ā pē a'gu mama'eukwaawa 'wyriar awi. ⁴ Janejararete 'ga ore mojemogypygygukaa ore mogyau pē nee. 'Awamū pēē oreje'eg imū etee futat mama'e apou pejemogyau. 'Awamū nepēojeri futari iapou pejemogyau.

⁵ Janejararete 'ga nopoiri futari pē nui pejemogyamū. Iporomutat futat 'ga pē nee. 'Awa ywy pe 'ga rekoramū 'gã Jeju Kristu 'ga rerekou tyweaete rakue numiamū. A'ere 'ga nopoiri futari 'Uwarete 'ga rerowiar awi. 'Uwarete 'ga remifutara etee futat 'ga iapou rakue. A'eramū pēē 'awamū 'ga 'jawe etee futat pejemogyau. Jarejuwarete 'ga remifutara etee futat peapo 'ga 'jawe.

Peporowyky ki mama'e muaw are

⁶ 'Awamū je pē mu'ei iwewue ma'e 'gã nee. Jeju 'ga rerowiaara 'gã amū iwewue futat. Noporowykyi futari 'gã. Nuapoi futari mama'ea oreje'eg imū. A'eramū je, Jarejararete 'ga je'eg imū etee futat, 'jau pē nupe: Pe'je pejejojo'ogamū iwewue ma'e 'gã nui, 'jau

je pē nupe. ⁷ Pē pype arakou ako ore oroporowykyau futat orojee ikue. A'eramū pē 'awamū pejeporowykyau futat, ore 'jawerimū etee futat. ⁸ Mama'ea nanē ako ore imua orojemi'uramamū ikue. “Mama'ea pemut amū oree”, 'jawe'em futat ako ore arakou pē nupe ikue. Naani. Au'jeteramū ako ore oroporowykyau arakou ikue, orojeupe mama'e muawamū ikue.

⁹ Aramu'e te ako ore pē Jarejuwarete 'ga je'eg are ikue. A'eramū amunipo 'ā ore, “mama'ea pemut amū oree”, 'javarū pē nupe rakue. A'ere ako ore naruapoi futari aipoa ikue. Oroporowykyau etee futat nanē ako ore ikue. A'eramū pē 'awamū ore 'jawe etee futat pejeporowykyau pejemogyau peu. ¹⁰ Pē pype arakou ako ore 'jau pē nupe ikue: “Iporowykywere'ema 'gā kasi pemojemi'warukat futat ne”, 'jau ako ore pē nupe ikue.

¹¹ 'Gā amū 'jau oree ai'i: “Tesarūn ipewara 'gā amū iwewue futat. Noporowykyi futari 'gā. A'ere 'gā poromu'akwaawiweramū ajuee 'gā porowyky are”, 'jau 'gā oree ai'i.

¹² A'eramū ore 'awamū 'jau pē nupe: “Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga ore mu'eukaa pē nupe: Peoporowyky ki pejekaraemā muawamū. Pe'je pejepoia 'gā ago'o awi, pe'je ki 'gā nupe”, 'jau 'ga oree. ¹³ Mama'e esagea peapo pejemogyau pejeojere'emamū futat.

¹⁴ 'Gā amū nipo niparuerowiareri oreje'eg are. A'eramū ki pekotee 'gā nui. A'eramū 'gā wea'aramū 'ūina peje'eg are. Tepeesak 'gā jekatu'oga aiporamū 'jau. ¹⁵ Pereko tywet kasi 'gā ne. Pejewirera 'jawe futar iki peporogyta 'gā nupe 'gā nerekou. Tepeesak 'gā jekatu'oga 'jau.

Oje'ega 'gā nupe imonoawet

¹⁶ Janejararete 'ga 'ā mama'e esage jararetea. Tepē mopy'ata'wa ki 'ga pē mogyau. Ako futat 'ga pē pyri.

¹⁷ 'Awamū je ka'arana kwasiaawa pyyka tepo pe. Teje'ega je amono ikwasiaa ka'aran are pē nupe pē futaa. A'eramū pē jeremikwasiarera resaka. “Paulo 'ga futat okwasiat imua janee rai'i”, 'jau nipo pē pejejaupe jeremikwasiarera ka'arana pejejeupe iwaēmamū. Teje'ega je omono pē nupe pē futaa najuejue etee.

¹⁸ Jarejararete 'ga resagea pē nerekoa je afutat.

Kweramū etee jeremimome'ua.

1 Timoteo

Timoteo 'ga Paulo 'ga remimu'efer amū. A'eramū Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou Timoteo 'ga upe muku ojewi 'ga rekoramū 'ga mu'akwaapa mama'e are rakue. Jejui 'ga rerowiaara 'gã nereko esage are 'ga ikwasiari imonou 'ga upe. Na'ga etee rūi ikwasiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea te ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou Timoteo 'ga upe rakue.

¹ Je Pauloramū ka'arana akwasiat imonou enee, ki Timoteo. Jejui Kristu 'ga 'ã je mono kwe pe ojemome'waukaa 'gã nupe ikue. 'Ga Ruwarete 'ga 'ã jane katu'okara. 'Ga nanē je mono Jejui 'ga mome'waramū ikue nū. Jejui 'ga ree sajemogypygy ete jarejemogyau. A'eramū je a'eramū tewau 'gã je'eg imū kwe pe morogyta esage mome'wau tekou 'gã nupe. ² Ymã te ako je Jejui 'ga mome'ui enee ikue, ki Timoteo. Aipo renupawe ako ene 'ga rerowiaa ikue. A'eramū ene jera'yra 'jawe ekou jee.

Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga 'ã Janejararetea. 'Gã nesagea ene rerekoa je afutat. Ene ree 'gã jemuaēma nanē je ifutaa nū, ene mopy'ata'waa 'jau.

Moromu'jat tywet

³ Efesu pe jarekou ako je 'i enee ikue: “Au etee eko ra'ne. Je tee oo peu Masetoni ywy pe”, 'jau ako je enee teo enune ikue. 'Awamū je 'ã 'jau'japa enee nū: Peu futat epyta je, a'e je enee. Peuwara 'gã amū ajamu'e tywerete tee ajemogyau. NaJarejuwarete 'ga je'eg are rūi 'gã jamu'ei. O'me are etee futat 'gã jamu'ei. “Pemu'e awi 'gã mama'e a'je'em are”, ere ki 'gã nupe. “Au'je aipo apo re”, ere ki 'gã nupe. ⁴ Gã 'ã oje'eg ekoete ajamu'jau. Morogyta ymaner are etee 'gã 'gã mu'ei ajemogyau. Ajamueu 'gã oypy 'gã nee. A'eramū ki ene 'gã je'eg ekoete momika 'gã nui. Aipo mome'ua nuerowiarukari Jejui 'ga ae upe. Nanarūi ae Jejui 'ga rerowiaaramū. Nije'eg ekoetei jane Jejui 'ga rerowiaaramū. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee ae jamu'ei. 'Ga je'ega renuw ire 'gã 'ga kwaawi futari. ⁵ “Jarejuwarete 'ga je'eg are etee futat pejamu'e, ere ki 'gã nupe”, a'e je ako ene upe ikue. 'Ga je'ega renuw ire nipo 'gã wwyter esageramū ajemogyau. Mama'e esage kwaapa ajemogyau, mama'e esagea etee iapou ajemogyau 'ga upe. 'Ga je'ega renuw ire 'gã a'jea futat Jejui 'ga rerowiari. A'eramū 'gã a'eramū oporomutaramū nanimenime 'ga ree. Ajuee nanē 'gã opota'waramū nū. ⁶ A'ere nipo 'gã amū ako esage awi 'gã poiri futari. 'Gã oje'eg ekoete akou. Ajamueu ekoete 'gã akou. ⁷ “Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jaramū toko 'jau kwy”, e'i 'gã numiamū. “Je 'ã 'ga je'ega kwaapa katu katu”, 'jau 'gã. A'ere naani. Naeapyoi futari 'gã 'ga je'eg are. A'eramū 'gã 'gã mu'jawarūe'em. 'Gã nokwaawi agawewi futat 'ga. A'etea 'gã 'gã mu'e ekoete akou. Naikwaapa rūi.

⁸ Ymã te 'ã Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari ka'aran are rakue. Aipoa 'ga 'eawera esage futat. A'eramū jane 'ga je'eg imū mama'e apo re, jarejesageramū futat jarejemogyau 'ga upe. ⁹ A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarera mama'e tywera apoaramū aetywera resaukaa ae upe. Nako esage ma'e 'gã nupe rūi Moisesi 'ga 'ga je'ega kwasiari rakue. Ako tywet ma'e 'gã nupe etee 'ga ikwasiari rakue. 'Gã tywer are 'gã mueapyoukaawamū te 'ga ikwasiari inuga rakue. Ako tywet ma'e 'gã nomojerowiari futari 'wyriara je'ega. Jarejuwarete 'ga remifutara 'gã nuapoi futari. Nomuorywi 'gã Jarejuwarete 'ga. Mama'e tywera etee futat 'gã wapo. Niporomutari 'gã Jarejuwarete 'ga ree. 'Ga je'ega nanē 'gã ifutare'ema nū. 'Gã oporojuka ma'ea futat. 'Uwa miamū futat 'gã ajuka. Oya miamū futat 'gã ajuka. ¹⁰ Ako tywet ma'e 'gã akou ajuemireko are. Kūjāmera 'gã nanē akou ojomen are nū. Kūima'eramū nanē akou ajuee nū. Kūjāmera nanē akou ajuee nū. A'ea nia'wyri futari Janeruwarete 'ga upe. Ako tywet ma'e 'gã nanē ojopyyka ojomoporowykyaukaa. A'eramū 'gã ojomepyawe'em. 'Gã o'meramū e'i akou. 'Gã o'joje'ēwu'jaga. Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat. A'ere 'gã 'ga je'eg imū mama'ea

nuapoi. Aipo 'gã nupe Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue, aipoa mama'e tywer awi 'gã mosiawamũ rakue. ¹¹ “Ekwap kwe pe je mome'wau 'gã nupe. Werowiarãmũ Jejui 'ga pẽ katu'ogi, ere ki ewau 'gã nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ikue. A'eramũ je 'ga je'ega etee imome'wau. Janeruwarete 'ga 'ã esage a'jea futat. Nitywi amũ 'ga 'jawe esage ma'e 'gã.

Jarejuwarete 'ga muorypawet

¹² Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga te 'ã, opãjẽa amut jee ikue. A'eramũ je a'eramũ tewau 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe tekou. A'eramũ je 'jau 'ga upe: “Au'jete epãjẽ eremut jee, je moporowykyaukaa ejeupe”, 'jau je 'ga upe, 'ga muorypa ee. 'Ga 'ã je kwaap katu katu futat. Je 'ga remiesagetea. A'eramũ 'ga ojemogypyka etee je ree, oporowyky apoukaa jee. “Paulo 'ga jeje'eg are 'gã mu'ea esage jee. Tamono 'ga tekotee 'gã nupe teje'ega mome'waramũ 'jau kwy”, 'jau Janejararete 'ga ojeupe jee. ¹³ Ymã te je Jejui 'ga rereko tyweretei ikue, 'ga kurapa ikue. 'Ga remiayuwa 'gã nanẽ je erekou tyweaete ikue nũ. A'etea 'ga ajemuaẽma je ree ikue. Nakwaawi je 'ga ikue. A'eramũ je 'ga rerowiare'ema tekou ikue. A'eramũ je te'akwaawe'emamũ tekou ikue. A'eramũ 'ga a'eramũ ajemuaẽma je ree ikue. ¹⁴ Jetywerete agawewi je ikue. A'etea 'ga oporokatu'ogiweramũ je ree ikue. Naapoi agawewi je mama'e esagea 'ga upe ikue. A'etea 'ga ajemuaẽma je ree. 'Ga 'ã ojerowiarukaa jee. 'Ga 'ã je mopota'waukaa 'gã nee. Jejui 'ga ree je jemujari 'awamue. A'ere 'ga naje upe etee rũi iapoi. Najuejue etee 'ga iapoi ojee ojemujat ma'e 'gã nupe. ¹⁵ “Ymã te Jejui Kristu 'ga ruri ywy pe aetywera katu'okawamũ rakue”, sa'e ki jarekou. Aipo 'ea a'jea futat. A'eramũ ki jane aipo 'e rerowiaa. A'jea futat 'ga ruri aetywera katu'okawamũ ikue.

Je ako jetywerete agawewi futat 'gã apyraapa ikue. ¹⁶ A'etea Janeruwarete 'ga ajemuaẽma je ree ikue. A'eramũ Jejui 'ga je katu'oka je mogou wemiayuamũ ikue. Je katu'og ire nipo je resakara 'gã 'jau: “Kuu. Paulo 'ga katu'og ire nipo 'ga jane nanẽ futat jane katu'ogi 'awamũ”, 'jau nipo 'gã ajaupe. “Paulo 'ga wi opoire'ema nipo 'ga jane wi nanẽ futat opoire'ema nũ”, 'jau nipo je resakara 'gã. A'eramũ nipo 'gã nanẽ Jejui 'ga rerowiaa, ojekatu'ogukaa 'ga upe. A'eramũ 'gã nanẽ awau jane rupi ywag ipe. Jejui 'ga pyri jarejemogyau nakwaparimũ warãu rũi futat. ¹⁷ A'eramũ ki sa'e Jarejuwarete 'ga upe: “Ene te 'ã eneresage oree. 'Wyriararete esageramũ futat 'ã ereko oree”, sa'e ki 'ga upe. “Ene te 'ã okoeteete ma'ea. Neremanũi futari. Ore 'ã naruesagi agawewi ene. A'ere ore eneremiapofera resagi. A'eramũ ore enereko kwaapa futat”, sa'e ki 'ga upe. “Ene te 'ã eneresage tekotee 'gã nesage apyraapa. Nitywi futari 'ga amũ ene 'jawe. Namutamutat ene etee futat ereko”, sa'e ki Jarejuwarete 'ga upe.

¹⁸ Ene 'ã jera'yra 'jawe jee, ki Timoteo. Enup katu katu ki jeje'ega. Ymã te Janeruwarete 'ga 'gã amũ moje'egukari ene ree rakue. “Timoteo 'ga nipo ako moromu'jaramũ. Je ree nipo 'ga 'gã mu'jau”, 'jau Janeruwarete 'ga jee, 'jau 'gã enee ikue. Janeruwarete 'ga oje'ega 'gã nupe ra'ne. A'eramũ 'gã aipoa mome'wau enee. A'eramũ je 'jau ene upe: 'Gã 'eawer are ejea'at ekou. 'Gã 'eawer imũ etee futat ene 'gã mu'jau morogyta esage are. Eporowyky esage ki Jarejuwarete 'ga upe, 'jau je enee.

¹⁹ Erepoit kasi 'ga rerowiar awi ne. Mama'e esagea etee ki eapo ekou. Mama'e esage kwaapa ki mama'e esagea etee eapo. 'Gã amũ nipo mama'e esage kwaapa futat numiamũ. A'ere nipo 'gã mama'e tywera etee futat iapoi. A'eramũ nipo 'gã 'jau: “Aipoa nia'wuri agawewi. A'etea je aapo”, 'jau nipo 'gã ojeupe. A'eramũ nipo 'gã opoia futat Jejui 'ga ree ojemogypyg awi. Sã'ã 'ga amũ yara rape kwaawa agawewi. A'etea 'ã imonou ekoete ita 'arimũ imamuka imote'aa. Nan tee futat ae mama'e esage apo kwaawi agawewi. A'etea mama'e tywera etee iapou. A'eramũ 'gã ojemote'aa. ²⁰ Aipo apoara 'gã amũ Imeneu 'ga, Aresãri 'ga retee. Mama'e esage apo kwaapa agawewi. A'etea 'gã ikwaapare'ema 'jawe etee mama'e tywera apou'jau'japa. A'eramũ je 'jau:

Tene mama'eukwaawa 'wyrriara 'gã nerekou tyweretei ra'ne. A'eramũ nipo 'gã ojewya Jejui 'ga rerowiaa nũ. A'eramũ nipo 'gã opika Jejui 'ga kuraw awi, 'jau je 'gã nupe.

2

Pemono ki pejeje'ega 'ga upe

¹ 'Awamũ je 'i enee, ki Timoteo: Pe'je sajemogy jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee najuejue etee, a'e je enee. “Epoar iki 'gã, Kiapi'ni. Ejejuka esage 'gã nee”, sa'e ki 'ga upe 'gã nee. Mama'e esagea 'ga wapo janee jepi. A'eramũ jane 'jau 'ga upe: “Au'jete mama'e esagea ereapo oree”, 'jau ki jane 'ga upe, 'ga muorypa ee. “Ene 'ã ejejukau esage ore ree. Ene 'ã eneresage oree”, sa'e ki 'ga upe, 'ga resage mome'wau 'ga upe.

² Jare'wyrriara 'gã nee nanẽ ki jareje'ega simono Jarejuwarete 'ga upe nũ. Jare'wyrriararetea 'ga ree, jare'wyrriana'nã 'gã nee. Mĩmera 'gã nee ki jareje'ega simono 'ga upe: “Epoar iki ore'wyrriara 'gã, Kiapi'ni. Emu'akwaap 'gã 'gã porowyky are”, 'jau ki jane Jarejuwarete 'ga upe. Aipoa jane iapo re nipo 'gã ojejukau esage jane ree. A'eramũ jane jarepota'waramũ jarejemogyau jarejuee, jarejemogyau esage.

³ 'Ga upe jareje'ega monou nipo jane 'ga muorywi. Aipoa esage, 'jau nipo 'ga, ojeupe jane jareje'ega monoramũ. 'Ga 'ã jane katu'okara. ⁴ 'Ga 'ã iporokatu'ogiwet ae ree najuejue etee. A'jea futat 'ga je'ega. A'eramũ 'ga najuejue etee oje'ega kwaawa futaa. ⁵⁻⁶ Janeruwarete 'ga 'ã majepi etee. Nitywi 'ga amũ 'ga 'jawe. 'Ga 'ã esage futat. A'eramũ 'ga mama'e tywera upe wuage'emamũ. Mama'e tywera 'ga mamara'neukaa. A'eramũ 'ga mama'e tywera apoara 'gã nerekou tyweaete, 'gã monoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere Jejui Kristu 'ga ruri 'au ywy pe. Ae 'jawe futat 'ga ruri. A'eramũ 'ga ojejukaukaa 'gã nupe, janetywera mepyawamũ. A'eramũ 'ga 'Uwarete 'ga mota'wau jane upe. Janetywera 'ga omepypap. Oporogyta 'ga 'Uwarete 'ga upe jane ree. A'eramũ 'ga 'awamũ najuejue etee 'gã katu'oga futaa. 'Awamũ iwaẽmi 'ga kwaapawa upe. ⁷ A'eramũ Janeruwarete 'ga je monou imome'waukaa 'gã nupe, amunawa moymoyka ikue. “Ere ewau morogyta esage mome'wau 'gã nupe najuejue etee. Janeruwarete 'ga iporokatu'ogiwet pẽ nee, ere ki 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. “Jejui 'ga 'ã janetywera omepypap. A'eramũ pẽ 'awamũ pejetywera moirukaa Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga 'U'agesage monou pẽ nupe oje'jawe pẽ mogyau, ere ki 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. A'jea futat 'ga je monou imome'waukaa judeue'ema 'gã nupe, okwaapare'ema 'gã nupe najuejue etee.

⁸ 'Awamũ je pẽ mu'ei Jarejuwarete 'ga upe pẽporogyta are. “Jejui 'ga rerowiaara 'gã jatykaramũ ki pejeje'ega pemono Jarejuwarete 'ga upe, ajatyka ma'e 'gã nowase”, 'jau ki ene kũima'efera 'gã nupe. “Pejuee pejemara'ne'emamũ pejeporogytau 'ga upe. Pejejamuewe'em nanẽ pejeporogytau 'ga upe nũ”, 'jau ki ene 'gã nupe. “Esage ma'eramũ pẽ pejepoa pemowywyt pejeje'ega monou 'ga upe”, 'jau ki ene 'gã nupe.

⁹⁻¹⁰ Kũjãmera 'gã nupe nanẽ ki ere nũ: “Pejemokaturam kasi pejepira resaukaawamũ etee ne. Napejemokaturama rũi pẽnesagea wesaukat. Pẽ nesaka sipo 'gã ma'ja 'jau ajaupe? 'Kyna raity kyna muesage', e'i sipo 'gã ajaupe? Naani. Napẽnaitya rũi pẽ muesage Janeruwarete 'ga upe. Pẽneko esagea te pẽ muesage 'ga upe. Aipoa tee 'ga amuoryp. Aipo 'jaramũ, 'Je 'ã Jejui kiã remiayuwa', pe'je ekoete pejejemogyau. A'eramũ ki pẽ pejejemogyau esage 'ga upe”, ere ki kũjãmera 'gã nupe. “Pejemojewajewag ekoete kasi pejejemogyau ne. Ita kamaap, ita mo'yt, ita fãyrũ, taity esage. Mĩmera nepẽ muesagea'uweri Janeruwarete 'ga upe. Pẽneko esagea tee Janeruwarete 'ga afutat”, ere ki kũjãmera 'gã nupe, a'e je enee.

¹¹ Jejui 'ga rerowiaara 'gã ajatykau ojemu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are te. A'eramũ ki kũjãmera 'gã opika etee ajemogyau enupa. ¹² Ae jatykaaw ipe kũjãmera 'gã naae mu'earũi kũima'eramũ. Kũima'eramũ etee te ae jamu'akwaawi. Na'wyrriara rũi kũjãmera 'gã. A'eramũ ki kũjãmera 'gã wapyakau etee ajemogyau. ¹³ Aeypy 'gã apou 'ã Janeruwarete

'ga kũima'e 'ga ra'ne iapoi rakue, Atãu 'ga ra'ne rakue. A'ere 'ga kũjã ãẽ apou rakue, Ewa ãẽ rakue. ¹⁴ NaAtãu 'ga upe rũi mama'eukwaawa 'wyriara 'meramũ rakue. Ewa ãẽ upe etee te i'meramũ rakue. Ewa ãẽ ra'ne te 'ã mama'e omote'at rakue, Jarejuwarete 'ga je'ega anupe'ema rakue. A'eramũ kũjãmera 'gã kũima'eramũ ae mu'jawarũ'em.

¹⁵ Ewa ãẽ ra'ne mama'e omote'at. A'eramũ kunumãa wayramũ kũjãmera 'gã nupe. A'etea Janeruwarete 'ga kũjãmera 'gã katu'oka, Jejui 'ga rerowiar awi 'gã poire'emamũ. Ajuee ojejuka esage awi 'gã poire'emamũ, ajemogy esage awi 'gã poire'emamũ, Jarejuwarete 'ga muoryw awi 'gã poire'emamũ. Mĩmer awi 'gã poire'emamũ Janeruwarete 'ga kũjãmera 'gã katu'ogi futari.

3

Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyriat

¹ A'jea futat poa ae mu'e esageawa te. 'Awamũ je ene mu'ei Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe 'wyriara amũ mũ'ẽ are, pastor amũ mũ'ẽ are. 'Ga amũ nipo wekoweramũ 'wyriaramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. "A'e 'ga morowyky esagea afutat ojeupe oporowykyawamũ", 'jau ore jepi. A'jea futat aipoa. ² A'eramũ ene ajueape ako esage ma'e 'ga etee futat imogou 'wyriaramũ ajaupe. Ekoarũ'ema 'ga kasi eremono 'wyriaramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe ne. Majepei tee ki 'ga remirekoa. I'akwaap ma'eramũ ae poromũ. Ako esage ma'eramũ ae poromũ. Oje'wyr ipe 'gã mo'wy'wara 'ga poromũ, mama'ea 'gã nupe imonoara 'ga poromũ. Ojemu'akwaap 'ga mama'e tywera apoe'em are. A'eramũ 'ga Janeruwarete 'ga je'eg are oporomu'jau. ³ Kawĩajaiwa 'wara 'gã nokoa'uweri Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyriaramũ. Nojonupãaramũ rũi ae rekoi 'wyriaramũ ajaupe. Ajaupe ita'wa ma'eramũ te ae rekoi 'wyriaramũ ajaupe. Naka'aranũũ mono'og are etee ea'at ma'eramũ rũi ae poromũ. ⁴ Opytun are ojejuka ma'eramũ ae poromũ. Wa'yr are ojejuka ma'eramũ ae poromũ. Wa'yra upe oje'eg ma'eramũ ae poromũ. A'eramũ 'ga ra'yra ojeupe 'ga je'egamũ 'ga je'ega renupa etee. Wa'yra mu'jaramũ ae poromũ. ⁵ Wa'yra mu'e'em ire sipo ae maran Jejui 'ga rerowiaara 'gã mu'jau mama'e are? Naani. ⁶ Jejui 'ga rerowiar yau 'gã nanẽ kasi eremono 'wyriaramũ ajaupe ne. Kasi a'e pe 'ga omogo re, je jeresage 'gã nupe, tekotee 'gã nesage apyraapa, 'ga 'i ne ojerowiaraiipa ojee etee ne. Ojee ojerowiaraiip ma'e 'gã nia'wyri Janeruwarete 'ga upe. Ymã te mama'eukwaawa 'wyriara jerowiaraiwi ojee rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga imuẽma imua ywag awi rakue. Ojee ojerowiaraiip ma'e 'gã nanẽ Janeruwarete 'ga erekou tyweaete i'jawerimũ etee futat. ⁷ Esage ma'e 'gã etee ki emono imogou 'wyriaramũ 'gã nupe. 'Wyriarama 'gã ki tuereko esage Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã. "Kuu. 'Ga esage", te'i 'gã ajaupe 'jau. A'ere kasi "nia'wyri 'ga", 'ga upe 'gã 'eramũ eremono 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe 'wyriaramũ ne. Kasi a'e pe 'ga mono 'ga mĩjamũ, mama'eukwaawa 'wyriara ruri 'ga porowyky mote'aa 'ga wi ne. A'eramũ ene esage ma'e 'ga etee imogou 'gã nupe. Nanuara 'gã etee ki emogo 'wyriaramũ 'gã nupe.

'Wyriara 'ga poaat

⁸ 'Wyriara 'ga poara 'gã nanẽ ki tako esage nũ, diacano 'jawa nanẽ ki tako esage nũ. O'wyriara 'ga 'jawe futar iki 'gã tako esage. Ti'me kasi 'gã ne. Ojemuawapit ma'eramũ te ae poromũ. Kawĩajaiwa 'wara 'ga nokoa'uweri 'wyriara 'ga poirũnamũ. Naka'aranũũ mono'og are etee ea'at ma'eramũ rũi ae poromũ nanẽ nũ. ⁹ Jarejuwarete 'ga je'ega kwaaparamũ te ae poromũ. 'Ga je'eg are jarejemu'e re jane jarejemogy esagea kwaapa. A'eramũ aipo 'ga je'eg are eapyo ma'ea etee futat akowarũmũ. 'Ga je'eg are eapyo katu ma'eramũ nanẽ ae poromũ nũ. Mama'e esage kwaapa ki 'ga mama'e esage etee futat tuapo. ¹⁰ Pejejeupe 'ga mono enune ki pejomajatyka ra'ne, pejeporogytau 'gã nee ra'ne. "Esage te 'gã pẽ nupe?" 'jau ki pẽ pejejaupe. Nia'wyri 'gã 'eramũ pẽ 'gã mogowe'em. Esage futat 'gã oree 'eramũ pẽ 'gã monou imogyau pejejeupe.

¹¹ 'Gã nemirekoa nanë ki tako esage nũ. 'Gã nemirekoa nipo wa'wyre'emamũ 'eramũ nanë kasi eremogo 'gã 'gã nesakaramũ ne. Namorogyta'ywa rũi kasi 'gã nemirekoa ne. Kawĩajaiwa 'wara 'ga remireko 'eramũ kasi 'ga eremono imỹina ne. Ojemuawapit ma'e tee nipo ajee 'ga remirekoa. A'eramũ ãẽ u'eawer imũ etee futat mama'e apou.

¹² 'Wyriara poirũ 'gã nemirekoa nirũi futari. Majepei tee futat 'ga remirekoa. Wa'yra upe oje'eg ma'eramũ nanë nũ. Wog ipe ajemogy ma'e 'gã nupe oje'eg ma'eramũ nanë nũ.

¹³ Oporowyky esage re nipo 'ga ojemu'jaga kũima'eeteeteramũ 'gã nupe. A'eramũ nipo 'ga okyjawe'em Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe kwe pe awau. "Jejui 'ga 'ã Janejararetea. 'Ga 'ã ore aruerowiat", 'jau nipo 'ga awau kwe pe 'gã nupe, tekotee 'gã nupe.

¹⁴ Jeatawerayay je ene pyri numiamũ, ki Timoteo. A'ere je nakwaawi we tewawa. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou ene upe. ¹⁵ Jeo poromukuran iki ka'arana pemogyta. A'eramũ pẽẽ pejemogy esage kwaapa. Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat jane. Okoeteete ma'e 'ga remiayuwa futat jane. A'jea futat 'ga je'ega. 'Ga je'ega jane sikwaap. Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat jane. Sã'ã tupaa'mywa 'oga ypykoga. Nan tee futat 'ga je'ega rekoi jane pype. 'Ga je'ega kwaapa nipo jane jarepoire'ema 'ga rerowiar awi mama'e tesirũa jarejeupe ijesakaramũ. ¹⁶ Ymã te 'ã janeypy 'gã naeapyoj Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. Nokwaawi janeypya, "Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga nipo 'ut amanũmũ ae katu'okawamũ" 'ea rakue. A'ere 'ga 'awamũ jane mueapyoj ee. "Jejui 'ga 'ua ywy pe rakue, kũima'eramũ rakue.

Ywy pe 'ga rekoramũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau: 'Jejui 'ga esage.

Nuapoj futari 'ga mama'e tywera', 'jau 'ga 'Agesagea 'ga upe.

Ywagipewara 'gã nanë Jejui 'ga resaka nũ, kũima'eramũ 'ga reko resaka nũ.

'Ga rerowiaara 'gã amũ awau kwe pe 'ga mome'wau.

A'eramũ 'gã 'ga rerowiaa kwaiwete.

A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga mojewya 'ga monou 'ga mojeupia oje'wyr ipe nũ."

4

I'me ma'e

¹ 'Awamũ je ene mu'ei i'me ma'e 'gã nee nanë futat nũ. A'eramũ ene 'gã je'ega rerowiare'ema. Janeruwarete 'ga 'Agesage e'i: "Anure nipo, Janeruwarete 'ga wemi-apofera mateepawe'emaue 'gã amũ poiri Jejui 'ga rerowiar awi. Mama'eukwaawa 'wyriara nipo o'meramũ 'gã nupe ojerowiarukaa 'gã nupe. A'eramũ nipo amumera 'gã opoia futat Jejui 'ga rerowiar awi", 'jau 'ga 'Agesagea janee. Mama'eukwaawa remi-ayuwa 'gã 'ã i'me ajemogyau janee. ² I'me ma'ea futat 'gã. Nokwaawi futari 'gã mama'e a'jea miamũ. Namutamutat 'gã mama'e tywera apoj ajemogyau. A'ere 'gã 'awamũ mama'e esagea ojeupe iapoa nokwaawi. Nojemu'akwaawa'uweri 'gã mama'e esage apo are. Nokwaawi futari 'gã wemiapo tywera. ³ "Ku'jywa 'ga aeremirekoa nafutari", 'jau futatee nipo 'gã ajaupe ajemogyau. A'ere 'gã 'me ate 'gã jemogyramũ. "Awa mama'ea pe'u. A'ere kasi pea pe'u ne", 'jau 'gã 'me irũa ajamu'jau i'upyre'em are. A'ere naani. 'Gã 'me ate. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga mama'e apoj janeremi'uramamũ futat rakue. A'ere ae Jejui 'ga kwaaw ire mama'e 'u katu katu etee futat jarejemogyau. 'Ga upe jareje'ega mono re jane mama'e 'ui katu katu etee futat. "Au'jete mama'ea eremut oree 'ga upe" 'e re ae mama'e 'ui katu katu etee. ⁴ Esage Janeruwarete 'ga remiapofera. Mama'ea 'ga wapo janeremi'uramamũ futat rakue. A'eramũ jane, mama'ea kasi pe'u ne, 'jawe'em 'gã nupe. A'ere ki "au'jete mama'ea esagea eremut oree", sa'e etee Jarejuwarete 'ga upe mama'e 'u enune. ⁵ "Mama'ea je aapo pẽnemi'uramamũ", e'i 'ga 'ã janee rakue. A'eramũ 'ã jane jarejemi'war enune 'jau 'ga upe jepi: "Au'jete mama'ea eremut oree. Oreremi'urama eremut oree", 'jau jane 'ã 'ga upe jepi, jarejemi'war enune jepi. A'eramũ jane mama'e 'wau katu katu etee futat. Nitywi mama'ea i'upyre'ema janee.

Jejui 'ga remiayuw esage

⁶ Aipo are ki 'gã emu'e, ki Timoteo. Jejui 'ga rerowiaara 'gã ki emu'e. 'Gã nupe aipo mome'u esageramũ. Jejui Kristu 'ga remiayuw esageramũ futat ereko. A'eramũ ene ai'iwe, ai'iwe 'jau Jarejuwarete 'ga je'ega mogytaw ekou. 'Ga je'ega a'jea futat. A'eramũ ene imogytaw ekou ejea'aramũ ee. A'eramũ ene 'ga je'eg imũ etee futat ekou. A'eramũ ene eojere'emamũ futat mama'e apou ekou 'ga je'eg imũ etee futat. ⁷ A'ere kasi morogyta ymaner are ereapyaka ne. 'Gã amũ nipo janyepy 'gã je'ega mome'wara. A'ere kasi ereapyaka 'gã je'eg are ne. Aipo mome'ua najane mojemogyppyga'uweri jane mogyau Janeruwarete 'ga ree. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee ejemu'jau ekou. 'Ga je'eg are etee ejemu'jau nipo 'ga remifutar imũ etee futat mama'ea ereapo. ⁸ Janejemamuakara nanẽ esage 'ga upe nũ. A'ere 'ga je'eg imũ jane jemogya te esageramũ 'ga upe. "Janeruwarete 'ga je'ega nipo jane mogy esageukaa 'au ywy pe. A'eramũ jane jaremanũ re jarewau jarejemogyau ywag ipe 'ga pyri", 'jau ore jepi. ⁹ Aipo 'ea a'jea futat. Tuapyaka esage ki 'gã ajemogyau ee. Tuerowiar iki 'gã aipoa. ¹⁰ Janeruwarete 'ga 'ã ywag ipe 'ũi. 'Ga 'ã jane sirowiat. 'Ga pyri jareoa 'ã jane siapesak jarejemogyau. A'eramũ jane a'eramũ jarewau 'ga mome'wau tekotee 'gã nupe. 'Gã amũ nipo 'ga rerowiaa jane 'e renuw ire. 'Ga 'ã ae katu'okara. Najuejue etee ae katu'oga 'ga afutat. A'eramũ 'ga werowiaara 'gã katu'oka a'jea futat.

¹¹ "Paulo 'ga je'ega ki peenup katu katu", ere ki Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. "Emu'e ki 'gã Jejui 'ga porogyta are. 'Ga je'ega ki peenup", ere ki 'gã nupe. "Ga je'eg imũ pejemogyau esage", ere ki 'gã nupe. ¹² Ene 'ã kunumũũũa agawewi. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga ene mono peu 'gã mu'jaukaa ojee. A'eramũ ene ekou esage 'gã nowase. A'eramũ nipo 'gã, ene resag ire, ene 'jawe ajemogyau, mama'e esagea etee iapou. Eje'ega esageramũ ekou 'gã nupe. Ejejuka esage ki ekou 'gã nee. Erowiar iki Jarejuwarete 'ga. Mama'e tywera kasi ereapo ne. Eko esage ki. A'eramũ 'gã ojemu'jau ene ree. ¹³ Jeo poromukuran Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'arana mogytaw ekou 'gã nupe, ajatyka ma'e 'gã nupe. Emu'e ki 'gã morogyta esage are. Emu'akwaap ki 'gã 'gã neko esage are.

¹⁴ Ymã te ako Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyriara 'gã amũ opo monoi eneapyte'rarimũ ikue, ene resaukaa 'gã nupe ikue, ene monou Jarejuwarete 'ga mome'waramũ 'gã nupe ikue. A'e pe ako 'gã amũ 'jau ene upe ikue: "Je 'ã tepãjẽ omono 'ga upe 'ga moporowykyaukaa tejeupe, e'i 'ga enee, ere ki 'ga upe, e'i Janeruwarete 'ga jee", 'jau ako 'gã amũ ene upe ikue. A'eramũ je 'awamũ 'jau ene upe nũ: 'Ga pãjẽ mũ etee futat eporowyky ekou, 'jau je ene upe. ¹⁵ 'Ga je'eg are ejea'aramũ ekou. A'eramũ nipo ene resakara 'gã 'jau enee: "Jejui 'ga je'eg imũ etee futat 'ga rekoi oporowykyau", 'jau nipo 'gã enee, ene resag ire. ¹⁶ Ejemuaẽm iki ekou ejee. 'Ga je'eg imũ etee futat eko eatau. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee ki 'gã emu'e. Enup katu katu ki aipo 'ea. 'Ga je'ega etee ki emome'u 'gã nupe. Aipo apo re nipo ereo ywag ipe ekou Jarejuwarete 'ga pyri, emanũ re. Eneremimu'efera 'gã nanẽ futat nipo awau 'ga pyri ene amu'e re nũ.

5

Jejui 'ga rerowiaara 'gã neko esage

¹ 'Awamũ je ene mu'ei Jejui 'ga rerowiaara 'gã mu'akwaaw are. 'Gã 'ã Jejui 'ga rerowiaar yaua. 'Awamũ etee ako 'gã Jejui 'ga rerowiari ai'i. A'eramũ ene 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are.

Sawa'e 'ga amũ mama'e tywera aporamũ kasi ereje'egay 'ga upe ne. Eporogyta esage etee ki 'ga upe, 'ga mu'jau ejuwa 'jawe futat. "Mama'e tywera apoa nia'wyri Janeruwarete 'ga upe. Mama'e esagea etee eapo 'ga upe", ere esage etee ki 'ga upe, 'ga mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are.

Ipyau 'gã nipo mama'e tywera mũ apou. A'eramũ nanẽ ki eje'ega 'gã nupe ejewirera 'jawe futat, 'gã mu'jau ee nũ.

² Kūjāmera 'gā nupe eje'ega kasi ere ejeupe ne: Kuu. Te 'ā nooi te'apa amū fue'i, ere kasi ejeupe ne. Wāiwī ēē mū upe eje'ega, eje'eg esage etee futat ēē upe, ey 'jawe. Kūjāmuku 'gā nupe nanē eje'ega ejenyra 'jawe etee futat nū.

³ 'Awamū je ene mu'ei imen manū ma'efera 'gā nee nū, ipytune'ema 'gā nee. Tojejuka esage ki Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'gā nee. ⁴ Imen manū ma'e nipo wa'yramū amū, wemiarirūnamū nanē nipo nū. A'eramū ki 'gā tojejuka oy are maranamū ojarŷi are 'jau. Aipoa Janeruwarete 'ga afutat. Pejepyton are pēpota'wa pāwēa futat esage Janeruwarete 'ga upe. Janewuja'i are 'ā janey jejukai jane ree rakue. Mama'ea 'ā 'gā imua janee rakue. Janeruwa nanē 'ā mama'e mua janee, mama'e apou janee 'jau rakue, janewujaramū rakue. A'eramū jane 'awamū jarepojejukaramū jarey are ipy'rau. Jane jarepojejukaramū jarejuw are nanē nū. Jarejamŷi are, jarejarŷi are, mīmer are ki sajejuka 'gā nee 'gā py'rau.

⁵ Majawera 'gā amū nipo wa'yre'emamū amū wemiarirūe'emamū nanē nipo nū, opytune'emamū nanē nipo 'gā nū. A'eramū nipo 'gā Jarejuwarete 'ga ree tee ojemogypyka ajemogyau. Au'jeteramū nipo 'gā oje'ega monou akou 'ga upe. "Mama'ea emut jee. Nitywi mama'ea jee", 'jau nipo 'gā akou Jarejuwarete 'ga upe. Aipo 'gā ki sipoat, mama'e monou 'gā nupe. Sajejuka ki 'gā nee. ⁶ Imen manū ma'efera 'gā amū nipo awau aku'iramū etee akou ojee. Ojee tee wea'aramū awau. Jarejuwarete 'ga ree jēmī wea'are'emamū akou. A'e 'gā ako amanū ma'e 'jawe etee 'ga upe. Aipo 'gā nee kasi pejejuka ne. ⁷ A'eramū ki ene je'eawer imū etee 'gā mu'jau. Kasi a'e pe majawera 'gā nee jane jejukae'emamū jane resakara 'gā 'i ne: "Kuu. Jejui 'ga rerowiaara 'gā nojejukai opytun are", e'i 'gā janee, jane ago'wau ne. A'eramū je 'jau pē nupe: Pejejuka ki majawera 'gā nee, a'e je enee. A'eramū jane resakara 'gā jane ago'wawe'em. ⁸ Jarepytuna 'gā mama'e tywe'emamū jarejejukau 'gā nee. 'Gā nee jane jejukae'emamū ia'wyre'emamū futat jane rekoi Jarejuwarete 'ga upe Jejui 'ga rerowiar awi opoit ma'e 'jawe. 'Ga rerowiare'ema 'gā miamū opytuna 'gā nee ojejuka. Jane taetu 'ga rerowiaaramū jarepytuna 'gā nee jarejejukae'em ire 'ga rerowiare'ema 'gā tywera siapyraaw ine.

⁹ Imen manū ma'e 'gā, wāiwī 'gā nera etee ene imonou ikwasiaa ka'aran are, Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'ea 'jawa ka'aran are inuga. Aipo 'gā oporowyky Jarejuwarete 'ga upe. Wāiwī 'gā poromū. Sesēta kwara mu'aarera 'gā nera etee futat ene inuga ee. Majepei tee imen ma'efera 'gā. ¹⁰ Wa'yra muaranuw esageara 'gā poromū. Oje'wyr ipe ae mo'wy'wyarera poromū. Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gā nee ojejuka ma'efera poromū, 'gā nupe mama'e monoarera poromū. Ojero'wu ma'efera 'gā nee ojejuka ma'efera ēē. Ajaupe mama'e esage apoarera ēē. Nanuara apoarera 'gā majawera 'gā nera etee ki ekwasiat inuga ka'aran are, Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'ea 'jawa ka'aran are.

¹¹ Kūjā pyau 'gā amū mena nipo amanūmū ēē wi. A'e ēē rera kasi eremono Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'ea 'jawa ka'aran are inuga ne. Anurenure'i nipo ēē oi kūima'e mū rekaa omenamū nū. A'eramū nipo ēē Jejui 'ga porowyky awi opoia etee ne. ¹² Omena manū re nipo ēē 'jau ojeupe: "Awamū je nomenaru'jawi futari. 'Awamū je Jejui kīā porowyky te futat taapo 'jau", 'jau nipo ēē ojeupe numiamū. A'e reewi nipo ēē anure ēē menaari nū. A'e ēē u'eawer imū mama'ea nuapoi futari. Aipoa nia'wyr Janeruwarete 'ga upe. ¹³ A'eramū ene aipo 'gā nera monowe'em Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'ea 'jawa ka'aran are. Kasi a'e pe aipo ēē mama'e ojeupe imonoramū ēē wewueramū akou ne. Awau kwe pe oporogytau akou 'oga moyka morogyta a'wyre'ema pyu ne. ¹⁴ A'eramū ki nanuara 'gā tomenaru'jap tāmējē. A'eramū futat 'gā wa'yramū. A'eramū futat 'gā oporowykyau wa'yra upe omena upe 'jau. A'eramū Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā jane ago'wawe'em ajemogyau 'gā nee. ¹⁵ Amumera majawera 'gā te ajee opoit Jejui 'ga rerowiar awi ai'i. Mama'eukwaawa 'wyrira remifutar imū

etee 'gã mama'e apou ajemogyau ai'i. Aipoa nia'wyrri futari. ¹⁶ “Pěpytuna nipo amũ ako majaweramũ. A'eramũ pěe futat pejejekau eẽ ree”, ere ki Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã kũjãmera 'gã nupe. Pejekau kynu ree, te'i kasi 'gã Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã nupe ne. Eẽ futar iki tojekau opytun are. Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã ki tojekau ipytune'ema 'gã nee etee.

¹⁷ 'Awamũ je ene mu'ei jare'wyrriara 'gã nee nanẽ nũ, pastor 'jawa 'gã nee nũ. Jare'wyrriara 'gã nee ki sajekau esage. Toporowyky esage ki 'gã akou. A'eramũ ki simepyuu 'gã. Mukũ ki 'gã nepya simono 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nupe, jaremu'jara 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe ki simonouu mukũ 'gã nepya 'gã nupe.

¹⁸ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gã nupe rakue: “Ejeupe ejeymawa iporowykyramũ kasi eresimat ejeymawa ne. Tene ki ijemi'wari akou oporowykyaw ipe”, 'jau 'ga ikwasiarukaa inuga jatee rakue. “Pejejeupe 'gã amũ porowykyramũ nanẽ ki 'gã pemepy”, 'jau nanẽ 'ga ikwasiarukaa inuga rakue nũ. A'eramũ ki pěe, peje'wyrriara mepyau pejejeupe iporowykyawer are.

¹⁹ Peenup kasi peje'wyrriara 'ga ago'oa ne. 'Ga amũ nipo 'ua 'wyrriara 'ga mome'wau pẽ nupe: “Ekoay jane'wyrriara 'ga mama'e tywera apou akou”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe, Jejuĩ 'ga rerowiaaramũ pẽ nupe. Majepeja 'ga etee imome'uramũ kasi perowiar ine. A'ere ki 'gã amũ nuru'jawamũ perowiat. ²⁰ Mama'e tywera 'wyrriara 'ga iaporamũ ki eje'ega emoywrafen 'ga upe pejowase. A'eramũ enupara 'gã, aipo renupa, okyjau mama'e tywera apo awi. “Mama'e tywera aporamũ nipo 'ã 'gã oje'ega moywrafeni jatee 'gã nowase”, 'jau nipo 'gã ajaupe.

²¹ Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã mu'akwaaw are je ene mu'ei, ki Timoteo. A'eramũ ene jeje'ega renupa katu katu. Jeje'eg imũ etee ki mama'ea eapo, a'e je enee Jarejuwarete 'ga remianuwamũ, Jejuĩ Kristu 'ga remianuwamũ, ywagipewara 'gã, mama'e tywera apoare'ema 'gã nemianuwamũ 'jau. Mĩmera 'gã nemianuwamũ je 'i enee. A'eramũ ene jeje'ega renupa katu katu. Ejekau pãwẽ pãwẽ ki 'gã nee. ²² Epa kasi eremono ejemiesapytere'ema 'gã apyte'rarimũ ne. Esapytet ra'ne ki 'gã. 'Gã neko esage ra'ne ki esak. 'Gã neko esage resag ire etee ene epo monou 'gã apyte'rarimũ 'gã mogyau Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramũ. Ereko kasi mama'e tywera apoara 'gã 'jawe etee ne. Mama'e tywera apoara 'gã nui ki epojok. Eko esage futar iki. Ereapo kasi mama'e tywera ne. ²³⁻²⁵ 'Gã amũ mama'e tywera wapo najuejue etee ajueape. A'eramũ jane 'gã tywera resaka. “Anure nipo Janeruwarete 'ga 'gã nereko tyweretei”, 'jau nipo jane 'gã tywera resaka. A'ere nipo amumera 'gã mama'e tywera nuapoi ajueape. Jarejowase mama'ea 'gã iaporamũ jane 'ã 'gã nemiapofera kwaawi. A'ere jane jemime 'gã nemiapofera nikwaawi. A'ere nipo jane anure 'gã nemiapofera resagi katu katu. A'eramũ ene 'gã nesaka katu katu ra'ne Jarejuwarete 'ga porowyky pype 'gã munew enune.

Timoteo, 'awamũ je 'i enee. Ejekau esage ki ejee. Enerewega 'ã nia'wyrri. A'eramũ ene y'way ajai'wi 'wau ejewega upe. 'Ya etee kasi eretykur ine.

6

¹ 'Awamũ je ene mu'ei 'gã nemifaja 'gã nee. Ymã te 'ã 'gã amũ nitywi ka'aranũ pyu rakue. A'eramũ 'gã ojeme'egukaa 'gã nupe 'gã nemifajamũ rakue. A'ere 'gã 'awamũ Jejuĩ 'ga rerowiaaramũ 'gã jemogyi. “Peenup katu katu ki pejeara 'ga je'ega”, ere ki 'gã nupe. “Peporowyky esageramũ tekotee 'gã jane ago'o eme 'jau”, ere ki 'gã nupe. Janeje'ega nanẽ 'gã ikurape'ema nũ. Nia'wyrri aipoa, 'jawe'em 'gã janeje'ega upe. ² Pẽjara 'gã nipo ako amũ Jejuĩ 'ga rerowiaaramũ. “Jeara 'ga Jejuĩ 'ga rerowiaara. A'eramũ nipo 'ga je nupãue'em. A'eramũ je teporowykyau'i'i etee inãinãĩ'i etee, pe'je kasi ne”, ere ki 'gã nupe. Naani. “Pejeara 'ga Jejuĩ 'ga rerowiaara futat 'ga rekoramũ taetu pẽporomutat 'ga ree. A'eramũ ki pěe pejeporowykyau esage 'ga upe”, ere ki 'gã nupe. Emu'e ki 'gã je'eawer are, ki Timoteo. Je'eawer imũ etee mama'e apoukaa 'gã nupe.

Jejui Kristu 'ga je'ega a'jea futat

³ Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga je'ega a'jea futat. A'eramũ jane 'ga je'ega renu-paramũ Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apou. A'ere nipo 'gã amũ nafutari 'ga je'ega. A'eramũ nipo 'gã mama'e amutee are te nipo ajamu'jau. ⁴ “Je 'ã je'akwaap 'gã 'akwaawa apyraapa”, 'jau futatee nipo 'gã. A'ere naani. Ajamue ekoete te 'gã. Ajakurap te 'gã. Iporerekoaywet 'gã ajuee. Ojoje'ẽwu'jaga ekoete. Najuerowiari 'gã. ⁵ A'eramũ ajamueu etee akou. Nokwaawi 'gã mama'e a'je apoa. I'akwaawe'emamũ ae poromũ. Mama'e tywer are etee 'gã wea'aramũ akou. “Jejui 'ga rerowiaara 'gã ika'aranũũ kwai ajemogyau”, 'jau futatee 'gã ajaupe. “Je nanẽ nipo Jejui 'ga rerowiaaramũ tekou jeka'aranũũ kwai nũ”, 'jau futatee 'gã numiamũ. A'ere nanarũi. ⁶ Janeruwarete 'ga remifutara apoara 'gã a'jea futat ika'aranũũ kwai ma'e 'jawe iku'i akou. 'Ga 'gã okwaap. 'Ga esage futat. Janeruwarete 'ga esage futat, tekotee 'gã nesage apyraapa. A'eramũ ae 'ga kwaaparamũ aku'iramũ ajemogyau awau 'ga rape rupi. ⁷ Jarey awi jare'aa ypy 'ã jane niruri futari mama'ea jarepo pe. A'eramũ jane jaremanũmũ nanẽ mama'e rerawawe'em futat jarepo pe nũ. ⁸ A'eramũ jane jarejemi'urama tywamũ jarejekõẽãjamũ jarejemogyau. Jarejaity tywamũ jareku'iramũ nanẽ nũ.

⁹ Amumẽ ka'aranũũ mono'ogara 'gã mama'e tywera wapo ka'aranũũ mono'ogawamũ ojeupe. Mama'e yau resaka nipo 'gã 'i: “Kuu. Afutat je aipoa”, 'jau nipo 'gã. A'eramũ nipo 'gã ipyyka jemime ojeupe. Sã'ã 'miara. Mama'e resag ire ipige'ema ipy'araypara imogeukaa ukaja pype. A'eramũ 'ã ojejukaukaa wyra ukaja jara 'ga upe. Nan tee ka'aranũũ mono'ogara 'gã. U'akwaawe'emamũ awau mama'e tywera apou ka'aranũũ are. A'ere nipo nanuara 'gã nayrũnamũ anure. Nooi futari 'gã Jarejuwarete 'ga pyri. ¹⁰ Ka'aranũũ futar are ea'at ma'eramũ mama'e tywera iypyrugawa futat. A'eramũ ka'aranũũ mono'og are etee ea'at ma'e 'gã Jejui 'ga rerowiar are jẽmĩ wea'are'emamũ ajemogyau. 'Gã amũ ka'aranũũa futaa kwaiwete, Jejui 'ga futara apyraapa. A'eramũ nipo 'gã amũ Jejui 'ga rerowiar awi opoia futat. Kwaiwete agawewi 'gã ka'aranũũa. A'etea nipo 'gã i'arasigamũ akou, ojeupi etee futat ojereko tywerukaa.

Timoteo 'ga mu'akwaapawet

¹¹ A'eramũ ki ene Janeruwarete 'ga remifutara apoaramũ mama'e tywera apo awi ejeagwau, ki Timoteo. Mama'e esage etee iapou. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat mama'e apou ekou. Ejemogypygyg ete ki ekou 'ga ree. Ejejuka esage ki Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee. Ejeupe mama'eay ijesaokaramũ kasi erepoit 'ga rerowiar awi ne. Epota'wa esageramũ etee futat ekou 'gã nee. ¹² Sã'ã afuakara resaukaara 'gã. Ajuowajaa 'gã 'ã afuakara resaukaawamũ. Nojoman ekoete rũi nanẽ 'gã ajuetyka nũ. Ojoman esage te 'gã. Nan tee futat ejeko esagea resaukaa 'ga upe. A'eramũ nipo ene ewau ekou Jarejuwarete 'ga rape rupi. A'eramũ 'ga ene mujaa ojee. Ymã te ako 'ga ene muẽmi werowiare'ema 'gã nui ene mogou wemiayuwamũ ikue. Kwaiwete 'gã nowase ako ere ikue: “Je 'ã arowiat Jejui 'ga. 'Ga 'ã jetywera omoit je wi ai'i”, ere ako 'gã nowase ikue. “Ga rape rupi too 'jau”, ere ako 'gã nowase ikue. A'eramũ 'ga ene monou wemiayuwamũ. A'eramũ ene 'awamũ ekou esage futat 'ga upe. ¹³ Janeruwarete 'ga ete 'ã jane mogy. 'Ga ra'yra 'ga, Jejui Kristu 'ga 'ã oje'eg a'je mome'wau Põsiu Piratu 'ga upe, okyjawe'em rakue. Ma'eramũ 'ã je 'i 'awamũ 'gã nowase enee. ¹⁴ Jarejuwarete 'ga je'ega ki enup katu katu. 'Ga je'eg imũ etee futar iki mama'e apo ekou. A'eramũ tekotee 'gã ene ago'wawe'em. A'eramũ ene etywere'emamũ ekou 'ga upe 'ga jew-yramũ. ¹⁵ Janeruwarete 'ga remifutara 'ara upe iwaẽm ire Jejui 'ga ruri ojewya nũ. Janeruwarete 'ga esage ma'ea. Iku'i ma'ea 'ga. 'Ga 'ã 'wyriararetea futat. 'Ga tee Janejararetea futat. ¹⁶ 'Ga etee te namanũi. Okoeteete ma'e 'ga futat. Esage futat 'ga. Nitywi futari mama'e tywera 'ga ree. A'eramũ 'ga wenyramũ akou. 'Ga renya kwara reny apyraapa. Nitywi futari esage ma'e 'gã 'ga 'jawe. A'eramũ itywet ma'e 'gã 'ga rerowyke'ema. Tamuoryp ki 'gã 'ga. 'Ga te 'ã pãjẽrete futat namutat.

¹⁷ 'Awamũ je ene moje'egukari ikaraemã kwai ma'e 'gã nupe: “Je te 'ã kũima'eeteetea, pe'je awi”, ere ki 'gã nupe. “Anure nipo pẽkaraemã teepawamũ. A'eramũ pẽẽ pejemogypyke'ema pejekaraemã are. Jarejuwarete 'ga ree te pejemogypyk. 'Ga te 'ã mama'e amut janee, jane muorypawamũ. A'eramũ pẽẽ 'ga ree te pejemogypyka”, ere ki ikaraemã kwai ma'e 'gã nupe. ¹⁸ “Pe'je pejejejukau esage 'gã nee”, ere ki 'gã nupe. “Mama'e esage peapo pejekou. Pẽnakate'em kasi pejemogyau ne. Mama'e mũ ki pemono imama'e'ema 'gã nupe”, ere ki 'gã nupe. ¹⁹ “Gã nupe mama'e monoramũ, Janeruwarete 'ga mama'e esage muri pẽ nupe, peu ywag ipe. Mama'e tywera sipo 'ga amut pẽ nupe? Naani. Mama'e eteetea te nipo 'ga amut pẽ nupe. Teepap sipo kamẽsĩete 'ga remimurera? Naani. 'Ga remimurera te enema'e namutamutat”, ere ki 'gã nupe. “A'eramũ tepeo 'ga pyri pejemogyau nakwaparimũ ete rũi”, ere ki ikaraemã kwai ma'e 'gã nupe. “Peu 'ga pyri sipo pẽku'i'i'i etee? Naani. Pẽku'irete te peu”, ere ki 'gã nupe.

²⁰ Timoteo. Ymã te Janeruwarete 'ga ene resagi ene muẽma aipo 'gã nui, ene moporowykyaukaa ojeupe. A'eramũ ene 'ga je'eg imũ etee futat ekou. “Nan iki eapo jee”, 'jawerimũ etee futar iki ene iapou. Ejepe'a aipo ajamue ma'e 'gã nui. Ajamue ekoete 'gã. Aipoa nia'wyri Janeruwarete 'ga upe. Aipoa kasi ereapo ne. ²¹ “Ore 'ã ore'akwaap 'gã nemimu'e are”, e'i ekoete 'gã. A'ere naani. I'me etee 'gã. Aipo 'jara 'gã opiau etee ywaga piar awi. A'eramũ 'gã opoia Jejui 'ga rerowiar awi.

Jarejuwarete 'ga resagea ene rerekoa je afutat.

Kweramũ etee jeremimome'ua.

2 Timoteo

Jejui 'ga mome'u are 'gã Paulo 'ga munewi moromunepawa pype rakue. Moromunepawa pype akoaw ipe Paulo 'ga ka'arana kwasiaru'japa Timoteo 'ga upe rakue. Jejui 'ga rur enune ojeapo ma'e are 'ga ka'arana kwasiari. 'Agamũ Paulo 'ga remikwasiarera mapawera. “Anurenure'i nipo 'gã je jukai”, 'jau 'ga ikwasiaa 'ga upe. Na'ga etee rũi ikwasiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'ga upe rakue.

¹ Je Pauloramũ ka'arana akwasiaru'jap imonou enee, ki Timoteo. Jejui Kristu 'ga je mono kwe pe ojemome'waukaa 'gã nupe ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imũ 'ga je monoi ikue: “Werowiarãmũ Jejui 'ga jane mogyi wemiayuwamũ. A'eramũ jane 'ga rerowiaaramũ jarewau jarejemogyau ywag ipe 'ga pyri jaremanũ re, ere ki 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue, je monou morogyta esage mome'waukaa kwe pe ikue.

² Ene 'ã jera'yra 'jawe jee, ki Timoteo. Jeporomutat je ene ree. A'eramũ je ka'arana monou ikwasiaa ene upe.

Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga 'ã Janejararetea. 'Gã nesagea ene rerekoa je afutat, ki Timoteo. Ene ree 'gã jemuaẽma, ene mopy'ata'waa. Mĩmera je afutat.

Jarejuwarete 'ga muorypawet

³ “Ene 'ã eneresage, Kiapi'ni”, 'jau je Jarejuwarete 'ga upe tekou jepi. 'Ga upe je porowykyi tekou. 'Ga je'eg imũ etee je mama'e apoi tekou jepi. 'Ga remifutara kwaapa je aipoa etee iapou jepi. Jepyutuna 'gã 'ã oporowykyau 'ga upe rakue. A'eramũ je nanẽ tejamỹja 'jawerimũ futat teporowykyau tekou 'ga upe nũ. A'eramũ je teje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe jepi. “Jeku'i je tekou Timoteo 'ga ree jepi, Kiapi'ni. 'Ga ene rerowiat a'jea futat. A'eramũ je tekou'iramũ tekou 'ga ree”, 'jau je 'ga upe teje'ega monou tekou jepi. Au'jeterãmũ je tekou teje'ega monou 'ga upe ene ree. ⁴ Tejea'aramũ tekou ene ree jepi. Ejewi je oramũ ako ene ejaa'wau je ree ikue. “Naesagu'jawi nipo je 'ga re'ã”, 'jau nipo ene rakue, ejaa'wau je ree rakue. A'e are je tejea'aramũ jepi, enejoo'oawer are jepi. Ene pyri jeoweramũ numiamũ. Ene resaga amunipo 'ã je muoryp kwaiwete ene ree. A'ere je noarũi ene pyri. Je munep 'gã je mỹina 'au. ⁵ “Timoteo 'ga Jejui 'ga rerowiaara futat”, a'e je te'ỹina tejeupe tejea'aramũ ene ree jepi. Ymã te 'ã enejarỹi eẽ Jejui 'ga rerowiaararetea eẽ rakue, Loide eẽ rakue. A'ere 'ã eney eẽ nanẽ 'ga rerowiari rakue nũ, Eunisi eẽ rakue nũ. A'eramũ ene 'awamũ 'gã 'jawerimũ etee futat 'ga rerowiaa. ⁶ A'eramũ je a'eramũ teje'ega monou ene upe ene mu'akwaapa. Ymã te ako je tepo monoi eneapyte'rarimũ ikue, ene mogou Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramũ ikue. A'e pe ako 'ga opãjẽ mua enee ikue. A'eramũ 'awamũ je 'jau ene upe: 'Ga pãjẽ mũ etee ki mama'ea eapo. 'Ga pãjẽ mũ etee ki eko, a'e je enee. ⁷ Janeruwarete 'ga ako U'agesage amut janee ikue, janererekwaramũ ikue. A'eramũ 'ga 'Agesagea jane rerekou. A'eramũ 'ga 'Agesagea jane mogyjaukare'ema. 'Ga 'Agesagea jane mopota'waukaa 'gã nee. 'Ga 'Agesagea 'ã jane mu'akwaawukaa mama'e tywera apoe'em are.

⁸ Erejenosĩ kasi Jarejararete 'ga je'ega mome'u awi 'gã nupe ne. Je wi nanẽ ejenosõue'em nũ. 'Au je reni moromunepawa pype. Kwe pe ako je oi morogyta esage mome'wau 'gã nupe ai'i. “Jejui 'ga amanũ jane katu'okawamũ”, 'jau je ako tewau tekou 'gã nupe imome'wau kwe pe ai'i. A'eramũ 'gã a'eramũ je ppyka je mua je munepa je mỹina moromunepawa pype. A'ere kasi erejenosĩ je wi ne. Ene nanẽ nipo 'gã ene rereko tywerete je 'jawe futat nũ. A'ere nipo Janeruwarete 'ga opãjẽ muri ene upe, ene momoirukare'ema ojewi.

⁹ Janeruwarete 'ga ako janetywera omoit jane wi ikue. 'Ga ako jane katu'oka ikue. 'Ga te 'ã jane mũ'ẽ werowiare'ema 'gã nui jane mogyau wemiayuwamũ. Najaneremiapo

esagefer are rūi 'ga jane mū'ēi 'gā nui. Wemifutar imū etee futat 'ga iapoi. Ywy apoe'ēwe 'ga jemuaēmi jane ree rakue. “Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gā tamū'ē 'gā nui 'jau kwy, imogyau tejemiayuwamū 'jau kwy. Tapoat 'gā 'gā neko esage are 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe mama'e apoe'emawe rakue. ¹⁰ Ymā te 'ā ae nokwaawi futari 'ga remifutara rakue. A'ere jane 'awamū ikwaawi. Jejui Kristu 'ga ruri 'au ywy pe jane mu'jaawamū rakue. A'eramū 'ga 'ā Janekatu'okaramū akou. Janeruwarete 'ga 'ā ae katu'oga afutat. A'eramū 'ga Jejui 'ga mua 'au jane katu'okawamū. “Jejui 'ga ako amanū ai'i” 'ea 'ā jane sikwaap. “Amanū re 'ga ferawi etee nū” 'ea nanē 'ā jane ikwaapa nū. A'eramū jane a'e rerowiaa. A'eramū jane jaremanū re jareferapa etee nū. A'eramū jane jareferaw ire jarewau 'ga pyri jarejemogyau nakwaparimū rūi. Jejui 'ga ferawa kwaaw ire jane jarekyjawe'em jaremanū awi. A'eramū jane 'ga 'jawe futat jareferapa etee jarewau jarejemogyau 'ga pyri nakwaparimū rūi.

¹¹ Janeruwarete 'ga 'ā je monoukat kwe pe Jejui 'ga mome'waukaa 'gā nupe ikue. 'Gā mu'jau je tewau kwe pe morogyta esage are ikue, Jejui 'ga ree ikue. ¹² Ma'eramū 'ā Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā je rereko tyweretei. A'etea je 'ā nojeoji futari te'ŷina morogyta esage mome'wau tejepyri 'ut ma'e 'gā nupe. Jejui 'ga ako je arowiat ikue. 'Awamū je 'ga kwaawi katu katu futat tekou. Ymā te 'ga 'i jee ikue: “Ekwap je mome'wau kwe pewara 'gā nupe”, 'jau 'ga jee ikue. “Eojere'emamū futat ewau je mome'wau ekou”, 'jau 'ga jee ikue. A'eramū je tewau 'ga mome'wau 'gā nupe ikue. A'ere natepājē mū rūi je oi 'ga mome'wau 'gā nupe ikue. 'Ga te 'ā pājēreteā. A'eramū je 'ga pājē mū etee futat 'ga mome'wau 'ga jewyra poromukuran. ¹³ Morogyta esage are ako je ene mu'ei ikue. A'eramū ene emu'eawer imū etee ekou esage. Jereko esagea ako ereesak ikue. A'eramū ene je 'jawe etee futat ekou esage. Erowiar ete futar iki Jejui 'ga ekou. Ejejuka esage ki ekou tekotee 'gā nee. Nan tee jane Jejui 'ga ree ojemujat ma'eramū jane jemogyi. ¹⁴ Ymā te ako ore morogyta esage mome'ui enee ikue. A'e are etee ki ejea'at ekou. 'Gā 'mea kasi ererowiar ine. Janererekwara 'ā Janeruwarete 'ga 'Agesagea futat. A'eramū janererekwara jane muea'aa 'ga je'eg esage are.

¹⁵ A'ere Asia ywy pewara 'gā opawi je wi rai'i. Kwaiwete 'gā awau je wi jerera renupawe rai'i. Ojenosī 'gā je munepawer awi rai'i. A'eramū 'gā awaupap je wi. Figeru 'ga miamū awau je wi Erogemes 'ga retee. ¹⁶⁻¹⁷ A'ere Onesifuru 'ga nanarūi. Nojenosī 'ga je wi moromunepawa pype je rekoramū. Roma pe owaēmawe 'ga 'ua je rekaa. Je resag ire etee nipo 'ga poiri je rekar awi. 'Ga je maku'iu'jau'japa. ¹⁸ Janejararete 'ga nanē nipo ajemuaēma 'ga ree ywy pe ojewya 'ur ire nū. Efesu pe je rekoramū 'ga ako je poari kwaiwete ikue, mama'e apou je pyri ikue. A'ea 'ā erekwaap futat.

2

Jejui Kristu 'ga remiayup

¹ Ene 'ā jera'yra 'jawe jee, ki Timoteo. Janeruwarete 'ga 'ā ojejuka jane ree jepi. Jane 'ā Jejui Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramū futat. A'eramū 'ga ruwa 'ga ojejukau esage jane ree jepi. A'eramū ki ene eje'ega monou 'gā nupe ekyjawe'em. ² Je ako amu'e ene ikue, mytuna 'gā nemianuwamū ikue. A'eramū ene 'awamū 'gā mu'jau je 'jawerimū ekou. Ejerowiaawa 'gā etee ki emu'e. A'eramū 'gā ojemu'e re awau 'gā mu'jau nanē kwe pe nū.

³ Jejui Kristu 'ga rerowiaaramū jane jemouagi jarejereko tywera upe. A'eramū ene ejemouaga mama'eay upe. ⁴ Sā'ā jefaruua mama'e apoe'ema wemifutar imū. O'wyrira 'ga remifutar imū etee mama'e apoa ijemogyā. Nan tee jane. Niapoi futari mama'ea jarejemifutar imū. Jarejararete 'ga remifutar imū etee jane mama'e apou jarejemogyau. ⁵ Ujān ma'eramū nanē nū. Ijān esage ma'e 'ga upe etee futat 'ā 'gā 'ga jānawera repy monou. Ijān a'wyre'ema 'gā nopyyga'uweri mama'ea. Nan tee futat ene. Enereko esageramū Janeruwarete 'ga enereko esageawera repy muri enee. ⁶ Sā'ā ko pe oporowyky ma'e 'gā oko pypiara 'ua ajuenune. Nan te 'ā ereporowyky esage Jejui Kristu

'ga upe. A'eramũ nipo 'ga anure ojeupe eneporowykyawera mepyaue enee. ⁷ Ejea'ar iki ekou jeje'eg are. Janejararete 'ga nipo ene mueapyoukat ee.

⁸ Jejuu Kristu 'ga ree ki ejea'at. 'Ga manũ re Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee nũ. A'eramũ 'ga amanũu'jape'ema futat awau ojewya oje'wyr ipe nũ. 'Ga 'ã jane'wyrriar ppy 'ga juapyrera, Davi 'ga juapyrera. A'eramũ Janeruwarete 'ga Davi 'ga juapyrera moferapa nũ, imojeupia imonou ywag ipe nũ. Aipoa je amome'u tekou mĩmer imũ 'gã nupe jepi. ⁹ A'eramũ 'gã Jejuu 'ga ree morogyta esage mome'u je rekoramũ, je ppyka, je pofaa itaju pyu muna'ywa 'jawe je mĩina. A'ere je najeojeri futari te'ĩina tejeypyri 'ut ma'e 'gã nupe imome'wau. Naje momiga'uweri futari 'ga rerowiare'ema 'gã morogyta esage mome'u awi. ¹⁰ Tejemouaga etee te'ĩina teжереko tywera upe. A'eramũ nipo 'ga remimũ'ẽmera 'gã juejue morogyta esage renupa ajemogyau. Werowiar ire Jejuu Kristu 'ga 'gã katu'oka jane 'jawe futat. A'eramũ 'gã anure awau ajemogyau Jejuu 'ga pyri jane 'jawe futat nakwaparimũ warãu rũi futat. A'eramũ 'ga pãjẽa 'gã nerekou namutamutat. 'Ga resagea nanẽ nipo 'gã nerekou nũ namutamutat nũ. ¹¹ 'Awamũ je 'i ene upe: "Ga remifutar imũ jaremanũ awi jarekyje'em ire jane oi jarejemogyau 'ga pyri.

¹² Mama'eay upe jane jemouagamũ nipo 'ga jane mogyi opoaawamũ anure 'wyrriaramũ akou.

Je najejuu 'ga remiayuwa rũi 'jara 'gã nupe nipo 'ga najeremiayuwa rũi 'ga, 'jau.

¹³ 'Ga rerowiar awi nipo jane poiraiwi agawewi.

A'etea 'ga u'eawer imũ etee futat nipo mama'ea wapo."

Aipoa jeremimome'ua. A'jea futat je amome'u.

¹⁴ Aipoa ki jeremimome'ufera emome'u ejemiayuwa 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'eg imũ je 'i ene upe: "Pejamue kasi 'ga je'ega mome'u are ne", ere ki 'gã nupe, a'e je ene upe. Ee pejamue re nipo pejomomoirukat amũ Jejuu 'ga rerowiar awi. ¹⁵ Eporowyky esage ki Jarejuwarete 'ga upe. Eko esage nanẽ ki 'ga upe nũ. A'eramũ 'ga wowase enewaw ipe 'jau ene upe: "Ene 'ã jeremiayuwa esagea futat. Ene a'jea futat jeje'ega eremome'u esage ekou. Ene a'jea futat ereporowyky esage jee", 'jau nipo 'ga ene upe, ojeupe ene eporowyky esageramũ. 'Ga upe eporowykyau esage 'eramũ ene ejenosõue'em 'ga rowase ewaw ipe. 'Ga je'eg are etee ki 'gã emu'e. ¹⁶ A'eramũ ene ejepe'au ajamue ma'e 'gã nui. Oje'eg tee 'gã mama'e are. NaJarejuwarete 'ga je'eg imũ rũi 'gã mama'e mome'ui ajemogyau. Oje'eg ekoete te 'gã ajemogyau. Aipoa nia'wyrri Janeruwarete 'ga upe. Ajamue ma'e 'gã je'ega renupara 'gã Jarejuwarete 'ga rape awi opia ma'e 'gã te poromũ.

¹⁷ Sã'ã merua'yra miaro'o mateepawa. Nan tee futat ajamueara 'gã Jejuu 'ga rerowiar awi ajamomoirukari futari. Ajamue ma'e 'gã amũ nera Imeneu. Ajepeja 'ga Firetu.

¹⁸ 'Gã ako opoit futat Jejuu 'ga rerowiar awi ai'i. Wemimu'efera 'gã nanẽ 'gã imomoirukaa ja'wyja'wy jui nũ. "Ku'jywa 'ga ako amanũ ma'efera 'gã weroo ywag ipe ai'i. A'eramũ 'ga jane rejaa jane mogyau takyfet katy", 'jau futatee 'gã 'upa o'meramũ ajaupe. 'Gã amũ 'gã nerowiaa. A'eramũ 'gã ojemogypygy'jape'ema Jarejuwarete 'ga ree. ¹⁹ A'ere 'ã jane nanarũi. Jane 'ã nipoiri futari Jejuu 'ga rerowiar awi. Sã'ã ae 'oga mĩjeteetea. A'eramũ 'ã u'ara'ne'ema. Nan tee jane a'jea futat jane 'ga rerowiar. A'eramũ jane jarepoire'ema 'ga je'eg awi. Jane 'ã 'ga remiayuwa. Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are 'gã amũ nupe rakue. "Janejararete 'ga 'ã wemiayuwa okwaap." 'Ga amũ nipo 'jau: "Je 'ã Ku'jywa 'ga remiayuwa 'jara 'gã ki topoit futat mama'e tywera apo awi nanẽ nũ", 'jau.

²⁰ Ikaraemã kwai ma'e 'gã kwaiwete 'gã karaemã, 'gã jemi'waawa 'jau. Amumera nipo wesageayramũ. Amumera nipo yty yrũnamũ. A'eramũ ae kũima'eeteete 'ga amũ ojeupe iwaẽmamũ y'a esageay pype ojomojemi'waa. ²¹ Nan tee jane. Mama'e tywera apo awi jarepoir ire janeresagesageramũ jarejemogyau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ nipo 'ga 'jau jane: "Pẽnesagesage pejejemogyau jee. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejeporowykyarũmũ jee. Jeku'i je tekou pẽ nee", 'jau nipo 'ga jane, mama'e tywera apo awi jane poiramũ.

²² Nakunumĩũũ 'gã amũ 'jawe rũi 'ã ereko, ki Timoteo. Ereapo kasi 'gã nemifutara ne. Mama'e tywera etee 'gã 'ã wapo ajemogyau. A'ere kasi ene nanarũi ne. Eko esage ki Jarejuwarete 'ga upe. Jejui Kristu 'ga erowiat ekou. Tekotee 'gã nee ejejukau esage ekou. Eta'waramũ ekou 'gã nupe. Iywyter esage ma'e 'gã nipo e'i ajemogyau: “Je poar ape nanuara apou”, 'jau nipo 'gã Jarejuwarete 'ga upe jepi. A'eramũ ene nanẽ nanuara apou 'gã 'jawe. ²³ Ereko kasi ajamue ma'e 'gã nee ne. Ajamue ma'e 'gã i'akwaawe'ema futat. Ni'akwaawi futari 'gã. A'eramũ ene ekowe'em 'gã nee. Oje'egay ma'e 'gã te mĩnamũ. A'eramũ ene ekowe'em 'gã nee. Kasi a'e pe 'gã ene mui ojee ne. ²⁴ Jarejararete 'ga remiayuwamũ jane nanarũi. Nijamuei jane. Janepota'wa esage te jane jarejuee. Sajamu'e esage te jane meewei jarejamueapyou 'ga je'eg are. ²⁵ 'Gã amũ nipo akou 'gã mu'jau tywet mama'e are. A'eramũ ki ere 'gã nupe: NaJaneruwarete 'ga je'egarũi poa kũi. Eremu'e awi 'gã aipo are, ere ki 'gã nupe. Eje'eg esage etee 'gã nupe. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã momoirukaa 'gã tywer awi, 'gã mojewya, ae mu'jaukaa oje'eg are nũ. ²⁶ Mama'eukwaawa 'wyriara nipo 'upa 'gã nee, mama'e a'je'ema apoara 'gã nee, 'gã mogyaukaa wemifutar imũ etee. Sã'ã wyra'i rena, isea wukaja pype. A'eramũ 'ã ae opoia jui. A'eramũ 'ã owewiau awau. Nan tee futat mama'eukwaawa 'wyriara 'gã ppygi, wyra'i 'jawe. A'eramũ ene 'awamũ 'gã pojekau jui nũ, 'gã mu'akwaapa mama'e a'je are etee nũ.

3

Mama'eay jesaukarawam

¹ Anure nipo mama'e teepaw enune kwaiwete mama'eay ijesakari Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. Ejea'ar iki ekou aipo are. ² A'ea 'ara rupi nipo 'gã tyweramũ. 'Auwara 'gã nipo ojee etee futat wea'aramũ ajemogyau. Naajuee rũi futat 'gã nea'aramũ ajemogyau. Ka'aranũũ mono'ogara 'gã. Je te 'ã kũima'eeteetea 'jara 'gã mĩnamũ. “Je jeresage”, e'i 'gã numiamũ. A'ere 'gã nia'wyri ajemogyau, ajakurapara 'gã te ajemogy. 'Uwa 'ga je'ega miamũ 'gã nuenuwi futari. Oy ãẽ je'ega miamũ futat 'gã nuenuwi. Aipo 'gã niapyakwafugi futari. Ojeupe mama'e muramũ, “au'jete eremut jee”, 'jare'emamũ ae poromũ. A'e 'gã nopojeuwi futari Jarejuwarete 'ga. ³ Nojejuka esagei 'gã ajuee. Najemuaẽmi futari 'gã ajuee. Ota'wae'emamũ akou ajaupe. Ojoje'ẽwu'jagara 'gã mĩnamũ. Nojemu'akwaawi 'gã mama'e tywera apoe'em are. Kamẽsĩete futat 'gã amara'ne ekoeteramũ akou. Nafutari futari 'gã mama'e esagea. Mama'e tywera etee 'gã afutat. ⁴ Opytuna 'gã miamũ futat 'gã omono ijukaukaa tekotee 'gã nupe. Aipo 'gã mama'e tywera etee wapo. “Je jeresagesage”, e'i nipo 'gã numiamũ. A'ere 'gã nia'wyri ajemogyau. Aipo 'gã ojerowiaraip ojee etee. NaJarejuwarete 'ga muorypawau rũi 'gã iapoi. Ojemuorypawamũ etee te 'gã iapoi ajemogyau. ⁵ “Je 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwa”, e'i 'gã ajemogyau numiamũ. A'ere 'gã o'meramũ te 'gã 'i ajemogyau. Nuerowiari futari 'gã “Janeruwarete 'ga pãjẽeteetea” 'ea. A'eramũ 'gã mama'e apowe'em Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ ajemogyau. Nanuara 'gã nui ki ejepe'a.

⁶⁻⁷ Amumera 'gã nipo kũjã 'akwaawe'ema 'gã nupe o'meramũ akou. A'eramũ nipo kũjãmera 'gã mama'e tywera apou akou. “Jetywerete je”, 'jau ekoete nipo 'gã ojeupe. A'eramũ nipo 'gã okyjau 'me Jarejuwarete 'ga wi. “Kĩã nipo je rereko tywerete”, 'jau ekoete nipo 'gã ojeupe. A'etea nipo 'gã nopoiri futari otywer awi. “Arowiat je kĩa je'eg esagea”, 'jau nipo 'gã ojeupe numiamũ. A'ere nipo naani. Ojemu'e 'me te 'gã ajemogyau 'gã je'eg are. Nuapoi 'gã mama'ea 'ga je'eg imũ. A'eramũ nipo i'me ma'e 'gã awau osou 'gã 'wyr ipe 'gã mu'jau o'me are. “Jeje'eg imũ etee ekou mama'e apou 'eramũ nipo nereoi mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau nipo 'gã o'meramũ awau akou kũjãmera 'gã nupe. A'eramũ nipo kũjãmera 'gã aipo 'gã je'ega rerowiaa futat. A'eramũ nipo 'gã mama'e a'jea kwaape'ema futat. 'Gã 'mea etee nipo 'gã erowiaa ajemogyau. ⁸⁻⁹ Sã'ã ymã Moisesi 'ga je'ega Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat rakue, Egitu ywy pewara 'gã 'wyriara 'ga upe

rakue. A'ere 'ã peuwara 'gã amũ nafutari Moisesi 'ga remimome'ua rakue. Janesi 'ga, Jãmisi 'ga. Mĩmera 'gã 'ã ifutare'ema rakue. 'Gã 'jawe futat aipoa i'me ma'e 'gã nafutari mama'e a'jea. A'eramũ 'gã u'akwaawe'emamũ ajemogyau. Opoit futat 'gã Jejui 'ga rerowiar awi. A'eramũ nipo 'gã kamēsiete 'gã 'me kwaapa, 'gã 'akwaawe'ema nanē nũ.

Timoteo 'ga mu'akwaapawet

¹⁰ A'ere 'ã ene nanarũi, ki Timoteo. Jeje'eg imũ ki eko esage. Jerekoa ako ereesak ikue. A'eramũ ene je 'jawerimũ futat ekou. Erekwaap futat 'ã je'eawera. “Jejui Kristu 'ga je arowiat” 'ea 'ã erekwaap. Ajejuka esage je 'ã tekotee 'gã nee jepi. Jepota'wa 'ã je tekou 'gã nee jepi. “Tejereko tyweramũ miamũ 'ã je nopoiri 'ga rerowiar awi te'ŷina” 'ea 'ã erekwaap futat. ¹¹ Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã je rereko tywerete ikue. Ātioki pe, Ikoniu pe, Listra pe. Mĩmera amunaw ipe je rekoramũ 'gã je rereko tyweretei ikue. A'ere Janejararete 'ga naje jukaukari 'gã nupe ikue. Aipoa 'ã erekwaap futat. ¹² Jarejuwarete 'ga remifutar imũ jane rekoramũ nipo Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã jane rereko tyweri futari a'jea futat. ¹³ Jejui 'ga 'awa ywy pe 'ga rut ja'wyja'wyrāmũ taetu nipo i'me ma'e 'gã tywereteramũ ajemogyau, mama'e tywera apoara 'gã neewe. A'eramũ taetu nipo 'gã ote'areteeteramũ ajemogyau mama'e a'wyre'ema apoaramũ. Ae mu'jau tyweaete nipo 'gã awau ajemogyau kwe pe. O'meramũ ajemogyau 'gã nupe mĩmer imũ. Ojomoryteeu nipo 'gã ojomogyau. Imoryteepyrera 'gã nipo ojepyka etee ojeupe i'me ma'efera 'gã nee.

¹⁴ A'ere 'ã ereko esage futat. Emu'jara 'gã je'eg imũ etee futat 'ã ereko. A'ea mama'e a'je are etee futat ako ore ene mu'ei ikue. A'eramũ ene 'awamũ aipoa mama'e rerowiaa etee te ekou. ¹⁵ Enewujawe 'ã ojemu'e Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. A'eramũ 'ã ene 'ga je'ega kwaapa katu katu futat. Jarejuwarete 'ga je'eg are jarejemu'e re jane 'ga remifutara kwaawi, “aejekatu'oga Janeruwarete 'ga afutat” 'ea 'ã erekwaap. “Jejui Kristu 'ga werowiar ire, ae katu'ok” 'ea 'ã erekwaap nanē nũ. ¹⁶ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gã nupe rakue. 'Ga je'eg are jarejemu'e re jane mama'e a'je kwaawi. 'Ga je'eg are jarejemu'e re jane jarejeapyoramũ jaretywer are. A'eramũ jane jaretywera reru'arasiga, jarepoia jui. 'Ga je'eg are jarejemu'e re jane 'ga remifutara kwaawi. ¹⁷ Aipoa 'ga je'ega kwaaw ire taetu 'ga remiayuwa 'gã neko esagei 'ga upe. Mama'e esagea etee futat iapou ajemogyau 'ga je'eg imũ etee futat. Tekotee 'gã nanē imu'jau ee nũ.

4

¹ Morogyta esagea etee ki emome'u ekou 'gã nupe najuejue etee, a'e je enee, ki Timoteo. Jarejuwarete 'ga remianuwamũ je 'i enee, Jejui Kristu 'ga remianuwamũ nanē je 'i enee nũ. Anurenure'i nipo Jejui 'ga ruri ojewya nũ, 'wyrarareteramũ ae upe. Aipoa 'ara rupi nipo 'ga ae resaka 'ũina. Amanũ ma'efera 'gã nanē nũ nipo 'ga imũ'jau tywy awi imowywya wowase. Najuejue etee futat nipo 'ga jane resaka 'ũina. A'eramũ futat nipo 'ga ae mepyau, ae rekwawera mepyau ae upe. 'Ga rerowiaaramũ jane 'ga je'ega renuwi jarejemogyau. A'eramũ 'ga jane monou jane mogyau ojepyri. Poromũ futat janerepya. 'Ga rerowiare'ema 'gã nuenuwi futari 'ga je'ega ajemogyau. A'eramũ nipo 'ga 'gã monoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Poromũ futat 'gã nepya. ² A'eramũ je 'jau enee: Morogyta esagea ki emome'u pãwē pãwē 'gã nupe, a'e je enee. “Werowiarāmũ Jejui 'ga ae katu'ogi”, ere ki ewau ekou 'gã nupe. “Werowiaara 'gã 'ga weroo ywag ipe ojepyri”, ere ki 'gã nupe. “Werowiare'ema 'gã te ajee 'ga omonoukat mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau ki ene imome'wau 'gã nupe. Aipoa ki emome'u 'gã nupe najuejue etee futat. Ee iporenuwiwet ma'e 'gã nupe, ee iporenuwiwere'ema 'gã nupe nanē nũ 'jau. Mama'e tywera apoara 'gã nupe ki ere: “Mama'e tywera apoa nia'wyrri Janeruwarete 'ga upe”, ere ki 'gã nupe. “Au'je mama'e tywera apo re”, ere ki 'gã nupe. “Pejemogy esage ki 'ga upe”, ere ki 'gã nupe, efuakaramũ. Jarejuwarete 'ga je'eg are 'gã mu'jau ekou. 'Gã amũ nipo ikwaape'ema. A'eramũ ene 'gã mueapyou esage ee. ³⁻⁴ Anure

nipo 'gã porenuwiwere'emamũ 'ga je'eg a'je are. A'eramũ nipo 'gã wemifutara etee iapou. Morogyta tee are te nipo 'gã ojemu'jau. A'eramũ nipo 'gã morogyta ymaner are moromu'jara 'gã majatykau ojee. Niporenuwiweri 'gã morogyta a'je are. ⁵ A'ere 'ã ene nanarũi, ki Timoteo. E'akwaaw imũ ki eata ekou kwe pe. Ejemouag iki ekou ejereko tywera upe, mama'eay upe 'jau. Morogyta esage mome'wara 'ã ene. A'eramũ ki ene ewau kwe pe ekou morogyta esage mome'wau 'gã nupe. Ymã te ako Janeruwarete 'ga ene muẽmi ene moporowykyaukaa ojeupe ikue. A'eramũ ene 'awamũ ewau 'ga porowykyta etee futat iapou ekou 'ga upe. 'Ga remifutara apou katu katu futat 'ga upe, imateepapa katu katu futat 'ga upe.

⁶ Je naporowykyu'jawi 'awamũ. Anurenure'i nipo 'gã nuri je jukau. Owaẽm ja'wyja'wy 'gã je jukaawa upe 'awamũ. ⁷ Aapopap katu katu je, nan iki eapo, jee 'jawera. Naetygi'i futari je ape. Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat ako je oi kwe pe mama'e apou ikue. A'eramũ 'gã je rerekou tyweaete agawewi ikue. A'etea je napoiri futari Jejui 'ga rerowiar awi ikue. ⁸ A'eramũ nipo 'ga ojepyri je waẽmamũ Janejararete 'ga 'jau jee: “Je 'ã amuesage ene imogou. A'eramũ ene 'awamũ ejesagesageramũ jee”, 'jau nipo 'ga jee 'gã nowase ywag ipe. Wowase ae majatykaaw ipe nipo 'gã aipo 'jau jee. Janejararete 'ga 'ã esagesage futat. Janereko esagea 'ga wesak katu katu futat. 'Ga 'ã jane kwaap. A'eramũ nipo 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe: “Je 'ã akatu'ok pẽẽ, pẽ muesageu pẽ mogyau. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejejesagesageramũ pejemogyau jee”, 'jau nipo 'ga wemiayuwamũ jane. Naje upe etee rui nipo 'ga aipo 'ga 'i. Ojewyra rapesakara 'gã nupe nanẽ futat 'ga 'i nũ: “Ene 'ã eneresagesage jee”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe. Ojee iporomutat ma'e 'gã nupe juejue futat aipo 'jau.

“Ejor iki kamẽsĩete”, 'ga 'eawet

⁹ Ejor iki je resaka kamẽsĩete, ki Timoteo. Jeirũ 'gã oopap je wi ai'i. ¹⁰ Demas 'ga okaraemã mono'og are etee ea'at. A'eramũ 'ga weateeramũ je wi. Ajepeja amunaw ipe 'ga oi je wi, Tesarũn ipe 'ga oi je wi. Kresẽte 'ga awau Garasi ywy pe. Tito 'ga awau Dalmacia ywy pe. ¹¹⁻¹² Tikiku 'ga te aje je omono Efesu pe ai'i. Luka 'ga etee akou 'au je pyri. A'eramũ ene ewau Maku 'ga rekaa. A'eramũ ene 'ga rekoa 'ga rerua jee 'au, je poaawamũ. ¹³ Pejejua ki jeraity poakuwuu perut jee. Troate pe je ejari ai'i, Kapu 'ga rog ipe ai'i. A'eramũ pẽẽ erua jee. Teka'arana je afutat te'ỹina. Wyra pir are ikwasiaripyrera taetu je afutat te'ỹina. A'eramũ ki pẽẽ erua jee.

¹⁴ Itaju are oporowyky ma'e 'ga je rereko tywerete ikue, Aresãri 'ga ikue. Anure te nipo Janeruwarete 'ga je repyari. ¹⁵ A'eramũ ki ene ejea'gwau 'ga wi. Kasi a'e pe 'ga ene rereko tyweretei ne nũ. Nafutari 'ga janeporogytaa.

¹⁶ 'Wyriara 'ga upe 'gã amũ je rerur ypyrauwe futat 'gã jepe'apawi je wi ai'i. Nitywi'i futari 'ga amũ “nuapoi 'ga mama'e tywera” 'gã nupe 'jara 'ga amũ je pyri ai'i. Jejui 'ga rerowiaara 'gã miamũ futat ojepe'aupap je wi. A'ere je nafutari Jarejuwarete 'ga 'gã nereko tywera ee. “Erereko tywet kasi 'gã je rejaawer are ne, Kiapi'ni”, a'e je 'ga upe. ¹⁷ A'ere 'ã Janejararete 'ga te 'ga rekoi je pyri. A'eramũ 'ga je jukaukare'ema 'gã nupe. Opãjẽa 'ga amut jee. A'eramũ je tewau morogyta esage mome'waupap judeue'ema 'gã nupe kwe pe ikue. A'eramũ 'gã kwaiwete je rerekou tyweaete ikue. “Siesak 'ga poira Jejui 'ga mome'u awi 'jau”, 'jau 'gã ajaupe ikue numiamũ. ¹⁸ A'ere nipo Janejararete 'ga je a'gui 'gã nui. Anure nipo 'ga je rerawau peu ojepyri, ywag ipe. A'eramũ 'gã je ppyke'ema futat. Ma'eramũ 'ã jane 'i 'ga upe: “Ene 'ã pãjẽreteretea. Ene 'ã eneresagesage”, jane 'i Jarejararete 'ga upe jepi. Namutamutar iki sa'e 'ga upe jarejemogyau.

¹⁹ “Jarujete te pẽẽ? e'i Paulo 'ga pẽ nupe ai'i”, ere ki jarepytuna 'gã nupe. Prisira ãẽ, Akira 'ga, Onesifuru 'ga pytuna 'gã. Mĩmera 'gã nupe je teje'ega mono 'gã futaa. ²⁰ Erasto 'ga opyta Korĩtu pe ikue. Trofimũ 'ga ojero'wu. A'eramũ je 'ga rejaa Miretu 'jaw ipe ikue.

²¹ Kamẽsĩete ejoriweramũ ejua kamẽsĩete je resaka. 'Ara ro'ysagũũ renunewe ki ejot je resaka.

Janerewirera 'gã, Jejui 'ga rerowiaara 'gã juejue oje'ega monou enee, ene futaa. Eupuru 'ga, Prutēti 'ga, Lino 'ga, Krautiu 'ga, tekotee 'gã nanē nū. Mīmera 'gã oje'ega monou enee, ene futaa.

²² Afutat je Jarejararete 'ga rekoa ene pyri, ki Timoteo. 'Ga resagea pē nerekoa nanē je ifutaa nū.

Kweramū etee jeremimome'ua.

Tito

Tito 'ga nanē Paulo 'ga remimu'efera nū. A'eramū Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'ga upe rakue. 'Ypō'ō me Tito 'ga rekoramū Paulo 'ga ka'arana kwasiari 'ga mu'akwaapawamū mama'e are. Na'ga etee rūi ikwasiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'ga upe rakue.

¹ Je Pauloramū ka'arana akwasiat imonou enee, ki Tito. Janeruwarete 'ga remiayuwa je. Jejuī Kristu 'ga je mono kwe pe oje'ega mome'waukaa 'gā nupe ikue. Ymā te ako 'ga jemuēmi werowiare'ema 'gā nui ikue, je mogou omome'waramū 'gā nupe ikue. Jarejuwarete 'ga remimū'ēmera 'gā nupe omome'waramū ako 'ga je mogoi ikue. “Emu'e 'gā je ree, je rerowiar ywyapiukaa 'gā nupe”, 'jau Jejuī 'ga jee ikue. “Jeje'ega a'jea futat. A'eramū ene jeje'eg a'je are etee 'gā mu'jau”, 'jau 'ga jee ikue. ² A'jea futat Janeruwarete 'ga je'ega. Ni'mea'uweri 'ga. A'eramū jane a'jea futat 'ga rerowiaa. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'i rakue, ywy apoe'emauwe rakue: “Teja'yra 'ga rerowiaaramū je 'au futat 'gā muri 'gā mogyau tejepyri nakwaparimū warāu rūi”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Aipo 'ea jane 'ā sirowiat jarejemogyau. ³ Ymā te 'ga aipo 'jau rakue. A'ere 'ga 'awamū je monoi wemifutara 'ara rupi imome'waukaa jee: “Wa'yra 'ga rerowiaaramū 'ga ae katu'ogukari wa'yra 'ga upe. A'eramū nipo 'ga ikatu'ogipyrrera 'gā nerawaukaa oje'wyr ipe”, 'jau je 'ā tekou imome'wau. Janeruwarete 'ga ae katu'okararetea. 'Ga futat je monou aipo mome'waukaa pāwē pāwē 'gā nupe. A'eramū je 'ga je'eg imū etee futat tewau imome'wau kwe pe 'gā nupe ikue.

⁴ Ene upe je ka'arana kwasiari, ki Tito. Jejuī Kristu 'ga 'ā jane sirowiat. A'eramū ene jera'yra 'jawe ekou jee. Ku'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea futat. 'Ga ra'yra 'ga 'ā, Jejuī 'ga ae katu'okara. 'Gā nesagea ene rerekoa je afutat, ki Tito. Ene mopy'ata'waa nanē je afutat nū.

Kreta pype Tito 'ga rekoi

⁵ Peu jarekou ako jane jareporowykya nimateepawi ai'i. A'eramū ako je ene momytau 'ypō'ōūū pype ai'i, jareporowyky mateepaawamū ako je ene momytau peu ai'i. “Au etee eko ra'ne. Nimateepawi we jane jareporowykya, 'au Kreta pe”, 'jau ako je enee ai'i. “A'eramū ene ewau kwe pe amunawa moyka 'ga amū ene imogou 'wyrriaramū Jejuī 'ga rerowiaara 'gā nupe”, 'jau je ako enee ai'i. A'eramū ki ene, 'ga amū mogo enune, ejea'aramū jeje'eg are. “Ako esage ma'e 'ga etee futat ene imogou 'wyrriaramū 'gā nupe”, 'jau ako je enee ikue. A'eramū je 'awamū imonou'japa ikwasiaa ka'aran are enee aipo 'jau etee futat nū. ⁶ “Nia'wyrri 'ga”, 'ga upe 'gā 'eramū kasi eremogo 'ga 'wyrriaramū 'gā nupe ne. Ako esage ma'e 'ga etee futar iki emono imogou 'wyrriaramū 'gā nupe. Aipo 'ga remirekoa ki majepe'i etee futat. 'Ga ra'yra 'gā nanē ki Jejuī 'ga tuerowiat nū. A'eramū ki 'ga ra'yra 'gā ojeupe 'ga je'egamū 'ga je'ega renupa etee. A'e 'gā naerofeni futari. Nitywi futari nipo 'ga amū erofen ma'eramū: Erofen 'ga ra'yra 'gā 'jara 'ga amū nipo nitywi futari.

⁷ Jejuī 'ga rerowiaara 'gā 'wyrriara 'gā Janeruwarete 'ga porowyky rerekwara futat. A'eramū 'gā a'eramū namama'e tywera apoara rūi futat. Ojee ojerowiaraip ma'e 'gā kasi eremono 'gā nupe ne. Imara'ne ma'e 'gā kasi eremogo 'gā nupe ne. Kawīajaiwa 'wara 'gā nanē ene imogowe'em nū. Ajanupāara 'gā, ka'aranūū mono'og are etee ea'at ma'e 'gā. Mīmera 'gā nanē kasi eremogo 'gā nupe 'wyrriaramū ne. ⁸ Oje'wyr ipe 'gā mo'wy'wyrara 'gā, mama'ea ajaupe imonoara 'gā. Mama'e esage apoara 'gā. Mama'e tywera apo awi ojemu'akwaap ma'e 'gā. Janeruwarete 'ga remifutara apoara 'gā. Mīmera 'gā etee ki emogo 'wyrriaramū 'gā nupe. ⁹ Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat. A'eramū 'gā 'wyrriara 'gā Janeruwarete 'ga je'eg imū etee futat ajemogyau mama'e apou. Jejuī 'ga je'ega nanē

a'jea futat nũ. A'eramũ ki 'wyrriara 'gã 'gã je'eg imũ etee futat 'gã mu'jau, Jeju 'ga rerowiaara 'gã mu'jau. A'eramũ 'gã a'jea futat ojemogyppyka Jeju 'ga ree, 'ga je'ega kwaaw ire. A'eramũ nipo 'gã aku'iramũ akou 'ga ree. A'eramũ 'gã 'ga rerowiar awi opoire'ema futat. 'Gã amũ te nipo ajee 'ut 'gã mu'jau tywet morogyta are. Namu'ei 'gã 'gã mama'e a'je are. A'eramũ ki 'wyrriara 'ga toje'eg 'gã nupe: Neremu'earũ 'gã mama'e a'je are. A'eramũ ene 'gã mu'jawarũe'em, te'i ki 'ga 'ga upe. A'eramũ nipo 'ga aipoa ojeupe 'ga 'eramũ maran gatu opoire'ema otywer awi.

¹⁰ Kwaiwete 'gã Jeju 'ga rerowiar rakue numiamũ. A'ere 'gã 'ga rerowiarawi etee. 'Awamũ 'gã nuenuwi futari Jeju 'ga je'ega. Nopoiri futari 'gã janyppy remimome'ufer awi. Morogyta ymaner are etee futat 'gã 'gã mu'ei ajemogyau. Ymã te janyppy jemogyi Moisesi 'ga je'eger imũ etee futat rakue. A'ere jane 'awamũ jane jemogyi Jeju 'ga je'eg imũ etee futat. A'ere 'gã amũ 'i 'gã nupe: “Naani. Peapo awi nanuara. Moisesi 'ga je'eg imũ etee futar iki peko”, 'jau futatee 'gã 'gã nupe 'gã moryteeu. ¹¹ A'eramũ ene 'jau 'gã nupe: “Peapo awi nanuara”, ere ki 'gã nupe. “Au'je 'gã mu'e re morogyta ymaner are”, ere ki 'gã nupe 'gã momika. Kasi a'e pe 'gã 'gã moryteei, 'gã pytuna 'gã neewe ne. A'eramũ enuparera 'gã 'jau ajaupe ne: “Awỹja sipo morogyta a'je omome'u jane?” 'jau 'gã ajaupe ne. “I'me nipo 'ã Paulo 'ga akou jane”, 'jau 'gã ajaupe ne. Nokwaawi 'gã morogyta a'je mome'wara 'ga. “Mõ 'ga gatu nipo morogyta a'jea omome'u akou jane?” 'jau 'gã ajaupe ne. A'eramũ 'gã amũ opoia Jeju 'ga rerowiar awi ne. Najemuaemi morogyta 'me mome'wara 'gã ajuee. Ka'aranũ are etee te 'gã jemuaemi. Ka'aranũ mono'og are etee te 'gã jamu'ei. A'eramũ ene 'gã momika esaka nanuar awi.

¹² Ymã te Kreta pewara 'ga amũ, ipojeuwipyra 'ga amũ, opytuna 'gã mome'wau rakue. “Ypõ'õũ pypewara 'gã najuejue etee futat i'me ma'ea. Imara'ne ma'e 'gã nanẽ nũ. Iwewue ma'e 'gã nanẽ nũ. Nipy'araypari agawewi 'gã. A'etea 'gã ojemi'waruwarete futat”, 'jau 'ga opytuna 'gã mome'wau rakue. ¹³ A'jea futat 'ga remimome'ufera. Peuwara 'gã nia'wyrri futari. A'eramũ ki ene 'jau 'gã nupe: “Au'je mama'e tywera apo re. Pepoit pejetywer awi”, ere ki 'gã nupe eje'ega moywyradena'i futat. A'eramũ nipo 'gã aipo ojeupe 'eramũ opoia otywer awi. A'eramũ nipo 'gã Jeju 'ga rerowiaa ete nũ. ¹⁴ “Peapyaka kasi morogyta ymaner are”, ere ki 'gã nupe. “Peapyaka awi Jeju 'ga rerowiar awi opoit ma'e 'gã je'eg are ne”, ere ki 'gã nupe. “Au'je pejeapyaka re 'gã 'me are”, ere ki 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã 'gã 'me rerowiaru'jape'ema. ¹⁵ Esage ma'e 'gã nipo ea'at mama'e esage are etee futat. A'ere nipo ia'wyrre'ema 'gã mama'e tywer are etee 'gã nea'aramũ. 'Gã Janeruwarete 'ga rerowiare'ema. A'eramũ 'gã mama'e tywer are etee wea'aramũ ajemogyau. Ymã 'gã 'ã mama'e esage apo kwaawi futari rakue. A'ere 'gã mama'e tywera etee iapoi. 'Awamũ 'gã nokwaawu'jawi futari mama'e esage apoa. Apokwaap 'gã mama'e tywera apoa. ¹⁶ “Jarejuwarete 'ga je akwaap”, 'jau futatee nipo 'gã. A'ere naani. Nuenuwi futari 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ 'gã na'ga remiayuwa rũi. Imara'ne ma'e 'gã. A'eramũ 'gã mama'e esage apowarũe'em futat. A'eramũ 'gã a'eramũ a'je'em are etee ajamu'jau.

2

Jarejuwarete 'ga remifutar are ki emu'e 'gã

¹ A'ere 'ã ene nanarũi, ki Tito. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee futat 'ã ene 'gã mu'jau, Jeju 'ga rerowiaara 'gã mu'jau. Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat. A'eramũ ene a'e are etee futat 'ã 'gã mu'jau. “Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat. A'eramũ ki pẽ 'ga je'eg imũ etee futat pejemogyau esage”, 'jau ki ene 'gã nupe. ² Ene 'ã 'gã nupe oje'eg ma'eramũ. 'Gã 'ã Jeju 'ga rerowiaar yaua. 'Awamue te 'ã 'gã Jeju 'ga rerowiar rai'i. Nokwaawi we 'ã 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ ene 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are. Sawa'efera 'gã we futar iki emu'akwaap aipo are. “Kawĩajaiwa kasi pe'u ne”, ere ki 'gã nupe. “Pejemuarũi ki pejewau pejeporogytau 'gã nupe. Nakunumĩ arũi

pěẽ. Sawa'ea pěẽ. A'eramũ pěẽ pejemuwawapia futat pejeporogytau 'gã nupe", 'jau ki ene 'gã nupe. "Pejemu'akwaaw iki pejemogyau mama'e tywera apo awi. Perowiar iki Jejui 'ga", ere ki 'gã nupe. "Pejejuka esage ki pejemogyau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee", ere ki sawa'efera 'gã nupe. "Mama'e tywera pejejeupe ijesakaramũ kasi pepoit Jejui 'ga rerowiar awi ne", ere ki sawa'efera 'gã nupe.

³ Wãiwĩmera 'gã nanẽ ki emu'akwaap ee nũ: "Pe'je pejemogyau esage Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee. Pejuago'o kasi ne. Pejekawĩajaiwa 'wawe'ema nanẽ pejemogyau. Mama'e esagea etee ki peapo 'ga upe. A'eramũ ipyaufera kũjã 'gã ojemu'jau ajemogyau pẽ nee mama'e esage pěẽ iaporamũ", ere ki wãiwĩmera 'gã nupe. ⁴ "Pěẽ futat ipyaufera 'gã pemu'e mama'e are. Pejejuka esage ki pejemen are, pejeja'yr are nanẽ nũ, pe'je ki ipyaufera 'gã nupe", ere ki wãiwĩmera 'gã nupe. ⁵ "Pejemu'akwaaw iki mama'e tywera apo awi. Peko kasi pejemomena ne. Pejeje'wyr mogatyrũ are etee pejemogyau pejeporowykyau. Pejemen je'ega renupa etee. Nan pejemogyramũ nipo wã 'i pẽ nupe: Janeruwarete kĩa je'ega esage futat ra'e, te'i wã pẽneko esage resaka 'jau, pe'je ki ipyaufera 'gã nupe", ere ki wãiwĩmera 'gã nupe.

⁶ Kunumĩũũ 'gã nanẽ ki emu'akwaap nũ. "Pejemu'akwaap pejemogyau mama'e tywera apoe'em are", ere ki 'gã nupe.

⁷ Ene futar iki ejeko esagea eesaukat 'gã nupe, ki Tito. A'eramũ 'gã ene ree futat ojemu'jau. Ene resaka 'gã ene 'jawe etee futat tajemogy 'jau. Ejemuarũmũ ekou 'gã mu'jau. Morogyta esage are 'gã mu'jau ki eporogytau esage etee ekou. Ejemuawapia futat eporogytau 'gã nupe. ⁸ Morogyta a'je are etee futat ene 'gã mu'jau. A'jeteetewi ene imome'uramũ tekotee 'gã najane ago'oa'uweri. A'eramũ nipo jane ago'oarera 'gã ojenosũ ajemogyau ene wi mama'e esage ojeupe ene imome'uramũ.

⁹ Ajaupe oporowyky ma'e 'gã nupe nanẽ ki ere: "Peenuw etee ki pejerekwara 'gã je'ega. Pejeporowykyau esage 'gã nupe, 'gã nemifutar imũ", ere ki 'gã nupe. "Mama'ea eapo jee ejeupe 'gã 'eramũ ki najefuweri je ee nũũ", ere kasi 'ga upe ne. ¹⁰ "Peje'wyrara 'gã karaemã rerawawe'em nanẽ pejejeupe nũ", ere ki 'gã nupe. "Pejejuka esage etee ki pejeara 'gã karaemã are. A'eramũ 'ga, 'esagesage je upe oporowyky ma'e 'ga', 'jau pẽ nupe. 'Namuna'ywa rũi 'ga. Jeremiyuw esage 'ga te', 'jau nipo 'gã ojerowiaa pẽ nee. Pẽporowyky esage resag ire, 'Jejui 'ga rerowiaara 'ga. A'eramũ 'ga oporowykyau esage jee', 'jau nipo 'gã ojerowiaa pẽ nee. 'A'jea futat Janeruwarete 'ga je'ega. 'Ga 'ã 'gã katu'oka futat. A'eramũ 'gã natekotee 'gã 'jawe rũi', 'jau nipo 'ga ojeupe, jane katu'okara 'ga ree wea'aramũ", 'jau ki ene 'gã nupe.

¹¹ Ymã te Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: "Jeporomutamutat je ywy pewara 'gã nee. A'eramũ je teporokatu'ogiweramũ 'gã nee", 'jau 'ga 'ã ojeupe rakue. "Gã katu'og ire 'gã tarut imogyau 'au tejepyri 'jau kwy", 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ga wa'yra 'ga mua 'au ywy pe jane katu'ogukaa 'ga upe. ¹² "Jera'yra 'ga amanũ pẽ katu'okawamũ. A'eramũ pěẽ 'awamũ 'ga rerowiaa. 'Ga rerowiar ire pejemogyawe'em 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe. A'eramũ pěẽ 'ga rerowiare'ema 'gã nemifutara apowe'em. Pejemu'akwaap pejemogyau pejejetee mama'e tywera apoe'em are. Pejemogy esage etee. Jeje'eg imũ etee pejemogyau mama'e apou", 'jau Janeruwarete 'ga janee rakue, jane mu'jau jane jemogy esage are rakue. ¹³ Janeruwarete 'ga pãjẽeteetea futat tekotee 'gã pãjẽ apyraapa. Anure nipo 'ga Jejui Kristu 'ga mojewya 'ga mua ywy pe nũ, jane katu'okara 'ga mojewya nũ. 'Ga rura rapesaka jarejemogyau. A'eramũ jane 'ga jewyramũ nipo jareku'iramũ 'ga ree jarejemogyau. "Nitywi 'ga amũ 'ga resage 'jawe", 'jau nipo jane 'ga upe. "Nitywi pãjẽrete 'ga amũ 'ga 'jawewara", 'jau nipo jane Jejui 'ga resaka, 'ga renyfuga 'ga ruramũ. ¹⁴ Jejui Kristu 'ga 'ã poromũ ojejukaukat 'gã nupe ae katu'okawamũ rakue. Amanũ 'ga janetywera mepyau rakue. Janetywera moiawamũ 'ga manũi janee rakue. Amanũmũ 'ga jane pireita janetywer awi rakue. Amanũ 'ga wemiayuwamũ jane muawamũ ojeupe

rakue. Mama'e esage apoaramũ jane jemogy'a ga afutat. A'eramũ 'ga amanũmũ jane mogyau mama'e esage apoaramũ.

¹⁵ Jejui 'ga rerowiaara 'gã emu'e aipo are, ki Tito. Mama'e esagea etee ki eapoukat 'gã nupe. Mama'e tywera 'ga amũ iaporamũ ki ere 'ga upe: “Aipoa nia'wyri Janeruwarete 'ga upe. Peapo awi nanuara”, ere ki 'ga upe. Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee ene rekoramũ 'gã ene ago'wawarũ'em.

3

Mama'e esage apo are ki emu'e 'gã

¹ Emuea'ar iki Jejui 'ga rerowiaara 'gã jeje'eg are. “Peenuw iki 'wyriararete 'ga je'ega”, ere ki 'gã nupe. “Wyria'ri 'ga je'ega nanẽ ki peenup nũ. Mama'e esagea eapo jee ejeupe 'ga 'eramũ iapou etee futat 'ga upe”, ere ki 'gã nupe. ² “Peago'o nanẽ kasi 'gã amũ pejemogyau ne. Pejemara'ne'emamũ nanẽ pejemogyau. Pejejejukau esage nanẽ pejejee najuejue etee nũ. Pejeta'waramũ pejemogyau 'gã nupe najuejue etee”, ere ki 'gã nupe. ³ Ymã te ako jane Jejui 'ga rerowiaare'ema 'gã 'jawe etee futat jane jemogyi ikue. Jejui 'ga rerowiare'ema janetywereteramũ jarejemogyau. Jare'akwaawe'emamũ ako jarejemogyau ikue. Nianuwi futari ako jane 'gã amũ je'ega ikue. Jarejuwarete 'ga je'ega miamũ ako jane ianupe'ema ikue. Jarejemifutar imũ etee futat ako jarewau mama'e apou ikue. Jarejee etee ako jarejea'aramũ ikue. Jarejeupi etee futat ako jarewau jarejemaku'iu ikue. Jaremara'neramũ ako jarejemogyau 'gã nee ikue. 'Gã nanẽ ako amara'neramũ jane ree ikue nũ. 'Ga karaemã resakawe ako jane 'jau jarejeupe ikue: “Maran ajee je jẽmĩ najetywi nanuara pyu 'ũ?” 'jau ako jane jarejemogyau jarejeupe ikue. ⁴ A'ere ako Janeruwarete 'ga 'awamũ 'ga jekwaawukari janee ai'i. Janeruwarete 'ga 'ã jane katu'okararetea. Esagesage te 'ga. Iporomutat te 'ga jane ree najuejue etee. ⁵⁻⁶ Ajemuaẽm te 'ga jane ree. Najaneremiapofer esage are rũi futat 'ga jane katu'ogi rakue. Ajemuaẽm te 'ga ae ree. A'eramũ 'ga a'eramũ jane katu'oka. Werowiamũ Jejui 'ga jane katu'ogi jane pireita janetywer awi. Sã'ã ae u'ar yau ma'eramũ mama'e tywera apoe'ema. Nan tee futat jane jemogyi 'ga rerowiar ire, 'ga jarepirei re. A'eramũ jane u'ar yau ma'e 'jawe jarejemogyau 'ga rerowiar ire 'ga upe. Jarey awi jare'aa ypy jane jarejuwa 'ga ra'yra futat. A'ere jane Jejui 'ga rerowiar ire u'aru'jap ma'e 'jawe nũ. A'eramũ futat Jarejuwarete 'ga ra'yramũ jarejemogyau. Wa'yrarete 'ga rerowiaaramũ 'ga jane mogyau wa'yramũ. 'Ga 'Agesagea jane mogyau 'ga ra'yramũ 'ga upe. 'Awamũ 'ga U'agesage mua janee. Nakate'emi futari Janeruwarete 'ga janee. Mama'e esage te 'ga amut janee. U'agesagea miamũ futat 'ga amut janee, Jejui Kristu 'ga jane pirei re. Meewei a'eramũ miamũ 'ga 'Agesagea jane monoi jane katu'oka jane rerekou. ⁷ Janeruwarete 'ga iporomutat nanimenime jane ree. Ipota'wa 'ga akou janee. A'eramũ 'ga jane katu'ogukaa Jejui 'ga upe. Jarekatu'og ire jarejemogyau iky'ae'ema 'jawe futat 'ga upe. A'eramũ nipo 'ga 'jau janee: “Pẽẽ 'ã pẽnesage jee. A'eramũ nipo je anure pẽ mua 'au tejepyri pẽ mogyau nakwaparimũ warãu rũi futat”, 'jau nipo 'ga janee. A'eramũ jane 'ga pyri jareo rapesaka jarejemogyau. ⁸ A'jea futat jeremimome'ua.

A'eramũ ene Jejui 'ga rerowiaara 'gã mu'jau najuejue etee futat aipo are. A'eramũ 'gã mama'e esagea etee iapou ajemogyau. Mama'e esagea etee iapo re nipo 'gã jopoari ajemogyau.

⁹ Amumera 'gã Jarejuwarete 'ga je'eg are ajamueara te. A'ere kasi 'gã ereje'egauwar ine. Opytunera 'gã je'ege are 'gã jamuei. Moisesi 'ga remikwasiarer are nanẽ 'gã ajamueu nũ. Ajamue ekoete futat 'gã ajemogyau. A'eramũ ene 'ga je'eg are eapyakawe'em.

¹⁰ Amumera 'gã nipo Jejui 'ga rerowiaat 'mea te. 'Gã nipo ajamu'jau mama'e amutee are. “Simojo'ok 'gã ajau jarejee 'jau”, e'i te nipo aipo 'gã. A'eramũ ki ene eje'ega moywyrafena nanuara 'gã nupe, 'gã momika nanuar awi: “Au'je 'gã mu'e re mama'e tywer are”, ere ki 'gã nupe. 'Gã pige'emamũ, eje'ega moywyrafenu'japa 'gã nupe nũ.

Mukūi etee eje'ega moywyräfena esaka 'gã nupe. Jui 'gã pige'emamū ekou'jape'ema 'gã nee. ¹¹ Aipo 'gã nia'wyrī futari. Opoit futat 'gã mama'e esage apo awi. 'Ga nemiapofet tywera resag ire ene 'gã kwaapa. “Nia'wyrī futari 'gã na'e”, 'jau ki ene 'gã jekatu'oge'emamū.

¹² Anurenure'i te nipo aje je kūima'e 'ga amū monoi peu ene py'rau. Maranamū nipo Artemas 'ga. Maranamū te nipo Tikiku 'ga. Nakwaawi katu we je tejemimonorama 'ga. A'eramū ki ene ejeupe 'ga waēm ire ekwapa kamēsīete ajepeja amunaw ipe, Nikopo 'jaw ipe je rekoa. Peu futat nipo je oi amana magwapa aipo amunaw ipe.

¹³ Janepytuna 'gã amū nipo awau watau ene wi. A'eramū ene mama'e mū monou 'gã nupe 'gã nemirerooramū. Ajepeja 'ga rera Zena. Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga, Zena 'ga. Ajepeja 'ga rera Aporua.

¹⁴ Jarepytuna 'gã ki emu'e jarejemogy esage are. “Mama'e esagea peapo pejejem-ogyau”, 'jau ki ene 'gã nupe. “Pejekaraemā ki pemono amū ikaraemāe'ema 'gã nupe”, ere ki 'gã nupe. “A'ere kasi pemono amū iwewue ma'e 'gã nupe. Kasi a'e pe taetu 'gã wewue jerani etee 'gã nee ne”, ere ki 'gã nupe.

¹⁵ 'Auwara 'gã, je pyriwara 'gã, oje'ega monou enee, ene futaa. Je nanē teje'ega monou enee nū. A'eramū ki ene oreje'ega mome'wau orejekoty'aawa 'gã nupe, Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe.

Jarejuwarete 'ga resagea ene rerekoa je afutat.

Kweramū etee jeremimome'ua.

Firemō

Ymā te 'gā jamuri wemifajamū rakue. A'eramū imuripyrrera 'ga oporowykyau akou amuarera 'ga upe. A'ere 'ga muarera 'ga nomepyi 'ga. 'Ga mojemi'waa etee, 'ga muaityau etee nanē nū. Amumē imuripyrrera 'ga amū oka'jama amuarera 'ga wi. A'eramū 'ga muarera 'ga oje'ega monou kwe pe 'gā nupe: “Jeremifaja 'ga oka'jam je wi. 'Ga resaka ki pepyyk 'ga jee, 'ga mua imojewya jee nū”, 'jau 'ga oje'ega monou kwe pe 'gā nupe. A'eramū 'ga resakara 'gā 'ga pyyka, 'ga monou imojewya 'ga muarera 'ga upe nū. A'eramū nipo 'ga waēm ire, 'ga muarera 'ga 'ga rerekou tyweaete, 'ga nupānupāu, 'ga jukawaipa.

A'eramū Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou Firemō 'ga upe. Firemō 'ga remifaja 'ga oka'jam 'ga wi rakue. Oka'jam ma'e 'ga rera Onesimu. Oka'jam ire Onesimu 'ga awau owaēma Paulo 'ga pyri. A'eramū Paulo 'ga Jejui 'ga mome'wau 'ga upe. A'e renupawe 'ga Jejui 'ga rerowiaaramū akou. A'eramū Paulo 'ga 'ga monou imojewya 'ga muarera 'ga upe. 'Ga futat koa ka'arana ikwasiaripyrrera weroo ojara 'ga upe rakue.

¹⁻² Je Pauloramū ka'arana akwasiat imonou enee, ki Firemō. Timoteo 'ga ako je pyri. 'Ga 'ā janerewirera. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou ene upe. Ene 'ā orejekoty'aawa futat. Ene nanē 'ā ereporowyky ore 'jawe, Jejui 'ga mome'wau ore pyri. Eneroga pype Jejui 'ga rerowiaara 'gā ajatykau awau 'ga muorypa. A'eramū ore 'gā nupe nanē ka'arana kwasiaa imonou nū. Jarejenyra ēē upe, Afia ēē upe, nanē ore imonou nū. Akipu 'ga upe, jarejepyri oporowyky ma'e 'ga upe nanē ore imonou nū. Akipu 'ga nanē 'ā jane 'jawe futat ako ojemouaga oporowykyau. Mīmera 'gā nupe ore ka'arana monoi ikwasiaa.

Je 'ā a'yi moromunepawa pype. Kwe pe ako je oi Jejui 'ga mome'wau ikue amunawa moyka ikue. A'eramū 'wyriara 'ga je pyygukaa 'gā nupe, je mŷina je munewukaa moromunepawa pype. A'eramū je ka'arana etee imonou ikwasiaa pē nupe.

³ Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Janejararete 'ga Jejui Kristua. 'Gā nesagea pē nerekoa je afutat. 'Gā pē mopy'ata'waa nanē je ifutaa nū.

Firemō 'ga

⁴ Jarejuwarete 'ga upe teje'egawe je teje'ega monou 'ga upe ene ree jepi. “Esage Firemō 'ga ene rerowiaara”, 'jau je 'ga upe ene ree jepi. ⁵ Tekotee 'gā ene mome'wau jee jepi. “Firemō 'ga iporomutat Jejui 'ga rerowiaara 'gā nee. Ipota'wa te 'ga 'gā nee”, 'jau 'gā jee jepi. “Ga 'ā Jarejararete 'ga, Jejui 'ga werowiat a'jea futat” 'jau 'gā jee jepi, ene mome'wau jepi. ⁶ A'eramū je 'jau Jarejuwarete 'ga upe ene ree jepi: “Taeapyo ki 'ga a'jea futat mama'e esagea ojeupe ene iapo are. Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramū ene mama'e esage etee iapou ekou oree. A'eramū ki ene 'ga mueapyoukaa ee”, 'jau je teje'ega monou 'ga upe ene ree jepi. ⁷ Jarejuwarete 'ga ree eporomutaramū nanimenime ekou. 'Ga remiayuwa 'gā nee nanē eporomutaramū nū. Aipoa je maku'iu. Jarejuwarete 'ga remiayuwamū ore araku'iramū ene ree najuejue etee. A'eramū a'ea taetu je mafuewerukaa jeporowyky are Jarejuwarete 'ga upe.

Onesimu 'ga

⁸⁻¹⁰ Awamū je Onesimu 'ga mome'ui enee. Eneremifajamū futat 'ga. Eneremimurera futat 'ga. A'ere 'ga eneje'ega nuenuwi tee rakue. A'eramū 'ga 'ā oka'jama ene wi rakue. A'eramū 'ga 'ua owaēma jee 'au ai'i, Roma pe ai'i. Moromunepawa pype jerenaw ipe 'ga 'ua owaēma jee. A'eramū je tejeupe 'ga waēmamū Jejui 'ga mome'wau 'ga upe. A'eramū 'ga 'ga rerowiaa ai'i. A'eramū 'ga 'awamū akou 'ga remiayuwamū. A'eramū je Jejui 'ga ree 'ga mu'e re 'ga ruwa 'jawe te'ŷina 'ga upe. A'ere je 'awamū 'ga monoi imojewya ene upe nū.

A'eramũ je 'awamũ 'jau ene upe: Je 'ã Jejui 'ga remimonofera futat. 'Ga je'eg imũ etee futat ako je tewau 'ga mome'wau ikue. A'eramũ je 'jau enee: “Ojejuka esage werewi pa'ã 'ga 'ga ree nũ”, 'jau je enee. A'ere je nomojejukaukari ene 'ga ree. 'Au etee tajejuka 'ga ree 'ga upe, a'e je numiamũ. Tepoaawamũ tareko 'ga, a'e je numiamũ. A'ere 'ã 'ga ene poaawa te. A'eramũ amunipo 'ã ene te eje'ega mÿina 'ga ree jee. A'eramũ je kweramũ 'ga monou enee. Ejejuka esage ki 'ga ree, a'e je enee 'awamũ. Je 'ã jesawa'e futat. Je 'ã Jejui 'ga je'ega mome'wara. A'eramũ 'ga rerowiare'ema 'gã je pyyka je mÿina 'au moromunepawa pype. A'ere 'ã ene jejekoty'aawa. Janeporomutat jane jarejuee jepi. A'eramũ je 'jau ene upe: Eneporomuorywiwet nipo je ree. A'eramũ ene epojekuka esageramũ 'ga ree, a'e je enee.

¹¹⁻¹² 'Au te'ÿina je Onesimu 'ga resagi. Jejui 'ga rerowiar ire 'ga je poari futari. Mama'e esagea 'ga wapo kwaiwete jee, je poaawamũ futat. A'etea je 'ga omono enee. Jeporomutat je nanimenime 'ga ree. 'Ga oa je mu'arasig futat numiamũ. A'ere 'ga najeremimurera rũi futat. Enema'ea futat 'ga. Ymã te 'ã 'ga eneremiayup tyweramũ 'ga rekoi rakue. A'ere 'ga 'awamũ eneremiayuw esagea futat. ¹³⁻¹⁴ Afutat je 'ga pytaa numiamũ, 'au moromunepawa pype tejepyri numiamũ. A'ere 'ã 'ga ene poaawa te. Mukuu ene rekoramũ amunipo 'ã 'ga je poaa akou. A'ere 'ga najeremiayuwa rũi. Enema'ea te 'ga 'ã. A'eramũ je 'ga momytawe'em eneremifutare'em imũ. Peu 'ga reko futare'ema ki 'ga emut etee imojewya jee nũ. A'e pe ene peu 'ga reko futaa peu etee futat 'ga mogou ejepyri. A'eramũ je kamēsĩete ki 'ga emut imojewya jee, 'jawe'em enee.

¹⁵ Ymã 'ã Onesimu 'ga ka'jami ene wi rakue. Inãinãni'ĩ etee 'ga rekoi mukuu ene wi. A'ere 'awamũ 'ga oi ojewya ene pyri nũ. 'Awamũ nipo 'ga rekoi ene pyri futat. 'Awamũ nipo 'ga noka'jamu'jawi ene wi. ¹⁶ Ymã 'ã 'ga eneremiayup teeramũ 'ga rekoi rakue. A'ere 'ã 'ga 'awamũ Jejui 'ga rerowiaaramũ. A'eramũ 'ga 'awamũ janerewirera futat akou. Jeporomutat je 'ga ree. A'ere nipo ene te 'ga ree jeporomutara ereapyraap. Ene upe oporowyky ma'e 'ga te 'ã. Enerewirera nanē 'ga 'awamũ nũ.

¹⁷ Paulo 'ga jejekoty'aawa futat, ere 'ã jee jepi. A'eramũ 'ã ene, ejepyri je oramũ, je mua ejog ipe jepi. A'eramũ ene nan tee futat Onesimu 'ga monou ejog ipe. ¹⁸ Maran gatu nipo 'ga eneka'aran epye'ema munuge'ema enepo pe rai'i. A'eramũ ki ene 'ga amunug ire imonou inuga jeka'aran are. A'eramũ je imepyau enee 'jau. ¹⁹ 'Awamũ je ka'arana kwasiaawa pyyka tepo pe ikwasiaa enee: Je 'ã Paulo. Je futat tamepy enee 'jau. Aipoa je futat akwasiat ka'aran are inuga enee. Ymã te je ako Jarejuwarete 'ga je'ega mome'ui enee ikue. A'eramũ ene ako 'ga rerowiaa ikue. Je 'ga mome'ue'em ire amunipo 'ã nererowiari futari Jejui 'ga. Werowiare'em ire amunipo 'ã 'ga nene katu'ogi futari. Aipo are ejea'aramũ ekou. ²⁰ A'ere jane juejue Jejui 'ga rerowiari futari. A'eramũ ene ejejekau esage Onesimu 'ga ree, jarejewirera 'ga ree. Aipo apo re je maku'i ape.

²¹ Ajemogypyk je ene ree, ki Firemō. Ejejuka esage ki Onesimu 'ga ree, a'e je enee. A'ere je tejeupe etee futat je 'i: “Firemō 'ga nipo ojejuka esage Onesimu 'ga ree. Je'eawera nipo 'ga wapyraap”, 'jau je te'ÿina tejeupe. ²² Jarejuwarete 'ga upe 'ã pēē 'jau jepi: “Emomoirukat 'gã Paulo 'ga wi”, 'jau 'ã pēē 'ga upe pejeje'ega monou pejejemogyau je ree jepi. A'eramũ nipo 'ga anure je monoukaa pē nesaka. A'eramũ pēē jerupawa resaka jee.

²³ Epafrasi 'ga ako 'au je pyri moromunepawa pype. 'Ga nanē Jarejuwarete 'ga mome'wara nũ. A'eramũ 'gã 'ga pyyka imua imÿina 'au moromunepawa pype je pyri. 'Ga nanē oje'ega omono pē nupe pē futaa nũ. ²⁴ Jepyntuna 'gã nanē oje'ega omono pē nupe pē futaa nũ. Maku, Aristaku, Demas, Luka. Mĩmera 'gã oje'ega monou pē nupe pē futaa.

²⁵ Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga resagea pē nerekoa je afutat. Kweramũ etee jeremimome'ua.

Epyreu

'Ga amũ 'awa ka'arana kwasiaa imonou judeu 'gã nupe, Jejui 'ga ree 'gã mu'jaawamũ rakue. Nikwaawi jane ikwasiaarera. A'ere na'ga etee rũi ikwasiari. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe rakue. Judeu 'gã ner irũa epyreua.

Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga

¹ Ymã Janeruwarete 'ga oporogytau oje'ega mome'wara 'gã nupe etee rakue. Mama'ea nanẽ 'ga iapou opãjẽ mũ ojee 'gã mueapyoukaawamũ. Meewei futat 'ga 'gã mueapyou oporogyta are rakue. Namueapyopawi 'ga 'gã ywawuje tee wemifutar are rakue. Inãinãĩĩ etee ra'ne 'ga imome'wau 'gã amũ nupe. A'ere 'ga anure inãinãĩĩ etee oporogyta mũ mome'wau 'gã amũ nupe nũ. Ojeupe 'ga porogytaawer imũ etee futat 'ga je'ega mome'wara 'gã 'ga je'ega mome'wau ajemogyau janepy 'gã nupe rakue. ² A'ere ako 'ga 'awamũ 'ga je'egi wa'yrarete 'ga upe rai'i. A'eramũ ako 'ga ra'yra 'ga te jane mueapyou 'ga je'eg are ai'i. Nikwaawi futari jane Jarejuwarete 'ga rakue. A'ere jane 'ga ra'yra 'ga resakawe jane Jarejuwarete 'ga kwaawi. Mama'ea 'ga iapoukaa wa'yra 'ga upe rakue. Ywy, ywak, ipypewat. Mĩmera 'ga wapoukat wa'yrarete 'ga upe rakue. 'Ga futat 'jau wa'yra 'ga upe rakue: “Anure nipo je ene mõi mama'e jarareteramũ”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe rakue. A'eramũ nipo 'ga wa'yra 'ga mogou mama'e jarareteramũ futat. ³ Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga esage 'Uwarete 'ga 'jawe etee futat. A'eramũ jane Jarejuwarete 'ga resage kwaapa 'ga ra'yrarete 'ga resag ire. Oje'eg imũ etee futat 'ga mama'e mogyaukararũmũ imomytau. Kwat, jay, jaytata, ywy. Mĩmera 'ga imogyau imomytaaw ipe etee futat. Amanũmũ 'ga 'jau rakue: “Amanũ je 'gã tywera mepyawamũ. A'eramũ je tejerowiaaramũ 'gã tywera moia 'gã nui”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Janetywer are amanũ re 'ga oferapa awau wapyka 'Uwarete 'ga pyri. 'Uwarete 'ga pãjẽrete 'jawe etee futat 'ga. Aju'jawe etee futat 'gã. A'eramũ 'ga awawarũmũ wapyka 'ga pyri, 'ga jakwatawa katy.

Ywagipewara 'gã apyraapat

⁴ Ywagipewara 'gã ajemogyau Ku'jywa 'ga upe oporowyky ma'eramũ futat. A'ere 'ga wa'yra 'ga mogoi 'wyrĩaramũ oje'jawe. A'eramũ 'ga ra'yra 'ga ywagipewara 'gã apyraapa futat. ⁵ Naywagipewara 'gã amũ nupe rũi 'ga 'i: “Ene jera'yra. Je 'ã 'awamũ ako eneruwamũ enee”, 'jau rakue. Wa'yra 'ga upe etee 'ga 'i aipo 'jau. Naywagipewara 'gã amũ nupe rũi 'ga 'i: “Je 'ã ako eneruwamũ. Ene futat je amogo teja'yrareteramũ”, 'jau rakue. Wa'yrarete 'ga upe etee te 'ga 'i aipo 'jau rakue.

⁶ Ywy pe wa'yrarete 'ga mua Ku'jywa 'ga 'jau rakue: “Ywagipewara 'gã jera'yra 'ga tamuoryp 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue.

⁷ Ywagipewara 'gã nupe Janeruwarete 'ga 'i: “Je upe oporowyky ma'e 'gã. Ojeupe je je'eg ypyrauwe ywagipewara 'gã too kamẽsĩete mama'e apou je'eawer imũ 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. Sã'ã ywytu rura. Namutat 'ga opãjẽ monoi 'gã nupe. “Sã'ã tupã werawa. I'jawe 'gã awau kamẽsĩete 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe.

⁸ A'ere 'ga wa'yra 'ga upe 'ga 'i: “Ene je 'jawewara. A'eramũ ene e'ỹina 'wyrĩarareteramũ ejemiayuwa 'gã nupe. Nakwaparimũ rũi futat e'ỹina 'wyrĩarareteramũ 'gã nupe.

Mama'e a'jea etee te eremome'u 'gã nupe.
 Mama'e tywera apoara 'gã etee ki ereko tywet 'gã nemiapo tywer are.
⁹ Mama'e esage etee te 'ã erefutat.
 A'eramũ ene mama'e esage etee iapou.
 Mama'e tywera 'ã nerefutari. A'eramũ ene mama'e tywera apowe'em.
 A'eramũ je Eneruwareteramũ ene pyyrũmũ ene mogou enepytuna 'gã 'wyriarareter-
 amũ, ene maku'iukaa",
 'jau Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga upe.
¹⁰ "Ene futat ako ywya ereapo ikue, ywaga reewe ikue",
 'jau 'ga wa'yra 'ga upe.
¹¹ "A'ere nipo anure eneremiapofera teepawamũ.
 A'ere ene neneteepawa'uweri futari nipo.
 A'efer ipe etee futat nipo ene ekou.
 Sã'ã taity ymanera toropawa. Nan futat nipo eneremiapofera teepawamũ.
 A'ere ene neneteepawi futari nipo.
¹² Anure nipo ene ywy ymanera mojopy'rau ywy yau pyu.
 Sã'ã ae taity ymana mojopy'rua taity yau pyu.
 Nan futat nipo ene ywy mojopy'rau ywaga reewe.
 A'ere ene neneteepawi futari.
 Nene mojopy'rawi futari.
 Neneymani futari nipo ene",
 'jau Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga upe rakue.
¹³ A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau wa'yrarete 'ga upe nũ:
 "Eapyk 'au je pyri. Je 'jawe futat ene.
 Enepãjẽrete je 'jawe. A'eramũ ene eapyka je yse katy.
 Ene 'ã je omogo 'wyriarareteramũ pãwẽũjẽ etee futat 'gã nupe",
 'jau 'ga wa'yrarete 'ga upe rakue.
 "Ene ree iporomutare'ema 'gã 'arimũ nipo je ene magwawukari.
 A'ere je iapoe'emauwe eapyk 'au je yse katy",
 'jau 'ga wa'yrarete 'ga upe rakue. Naywagipewara 'gã amũ nupe rũi 'ga 'i aipo 'jau rakue.
¹⁴ Maran sipo ywagipewara 'gã? 'Wyriaramũ sipo 'gã ywy pewaramũ janee
 Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga pyri? Naani. Ojeupe Janeruwarete 'ga 'eawer imũ etee
 te 'gã mama'e apoi 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'gã mua ojeypyri oo ma'eramamũ jane
 poaawamũ.

2

Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne

¹ Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga ywagipewara 'gã apyraapa. A'eramũ ki jane 'ga je'ega rerowiaa futat jarejemogyau. 'Ga je'eg imũ mama'e apo re nipo jane jarepoire'ema futat 'ga rerowiar awi. ² A'jea futat ymã ywagipewara 'gã Janeruwarete 'ga je'ega reruri imome'wau janepy 'gã nupe rakue. A'jea futat 'gã 'ea. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã 'eawera renupare'ema 'gã nerekou tyweaete rakue. ³ A'ere ako 'ga 'awamũ wa'yra 'ga muri janee ikue. A'eramũ 'ga wa'yra 'ga jukaukaa kũima'e tywera 'gã nupe rakue. Janetywera mepyawamũ 'ga ruwa 'ga 'ga jukaukari 'gã nupe rakue. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga rerowiare'em ire taetu jane rerekou tyweaete a'jea futat. "Tejerowiarãmũ je pẽtywera moiri pẽ nui", 'jau 'ga janee amanũmũ rakue. Janejararete 'ga, Jejui 'ga ra'ne futat imome'wau ojeypyriwara 'gã nupe rakue. "Pẽkatu'okawamũ je manũi" 'e mome'wau 'gã nupe rakue. A'eramũ 'ga je'ega renupara 'gã imome'wau janee. "Pẽtywera moiawamũ je ruri, e'i 'ga oree ikue", 'jau 'gã imome'wau janee. "Tejerowiaara 'gã nui je 'gã tywera moia, 'gã katu'oka. A'eramũ nipo je anure 'gã nerawau ywag ipe

tejepyri, e'i 'ga oree ikue”, 'jau 'gã imome'wau janee, jane mueapyou ee. “A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga rerowiare'ema 'gã nerekou tyweaete”, 'jau 'gã jane mueapyou ee. ⁴ Janeruwarete 'ga taetu aje 'ã jane mueapyoukat wa'yra 'ga je'eg are. “Mama'e a'jea etee jera'yra 'ga omome'u 'gã nupe”, 'jau 'ga. A'eramũ 'ga U'agesage mua wa'yra 'ga rerowiaaramũ janee. A'e pyu jane jarejeapyoramũ 'ga 'eawer are. Wemifutar imũ etee futat 'ga U'agesage muri janee, aeremiapoe'ema apoukaa janee. A'eramũ nipo esakara 'gã oporesagamũ ajemogyau jane ree. 'Ga 'Agesagea nipo mama'e apoukaa janee. Mama'e a'jea wa'yra 'ga imome'ue'em ire amunipo 'ã 'ga U'agesagea namura'uweri janee wa'yra 'ga 'eawer imũ.

Jejui 'ga rerowiaaramũ jane

⁵ Anure nipo Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga mogoi 'wyrriaramũ wemiapoferamũ janee. Aipoa je amome'u pẽ nupe. Naywagipewara 'gã amũ rũi 'ga omogo 'wyrriaramũ. Wa'yra 'ga etee futat 'ga omogo 'wyrriaramũ wemiayuwamũ janee. ⁶ Ymã te 'ga amũ ka'arana kwasiari ee rakue:

“Jeporesak tee je 'ã ywy pewaramũ pẽ nee. Jarejuwarete 'ga remiapofera tywera 'jawe etee agawewi 'ã pẽẽ.

A'etea 'ã 'ga ajemuaẽm pẽ nee ywy pewaramũ”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue.

“Ma'ja are sipo erejemuaẽm ywy pewaramũ 'gã nee, ki Ku'jyp? Nia'wyrri agawewi 'gã.

A'etea 'ã erejemuaẽm 'gã nee”,

'jau 'ga ikwasiaa rakue.

⁷ “Naywagipewara 'gã pãjẽ apyraapa rũi agawewi ywy pewara 'gã.

A'etea nipo ene anure 'gã muesageu 'gã pãjẽruga ejepyrriwara 'gã 'jawe.

A'eramũ nipo 'gã najuejue etee futat ywy pewara 'gã pojeupa.

⁸ Ene 'ã 'gã mogyau 'wyrriaramũ mama'e upe.

Tejemiapofera upe nipo je 'gã mogyau 'wyrriaramũ, 'jau 'ã ene rakue”,

'jau 'ga ikwasiaa Jarejuwarete 'ga upe rakue.

Anure nipo 'ga jane mogyau 'wyrriaramũ mama'e upe wa'yra 'ga pyri. Kwat, jay, mama'eukwaap, ywagipewat. Mĩmera wemiapofera upe nipo 'ga jane mogyau 'wyrriaramũ 'ga pyri. A'ere na'awauwe rũi jane jemogyi 'wyrriaramũ 'ga remiapofera upe.

⁹ Sikwaap futat 'ã jane 'awamũ Jejui 'ga rekwawera. Janeruwarete 'ga Jejui 'ga mua 'au ywy pewaramũ jane 'jawe rakue. A'eramũ 'ga nanẽ ajemogou ipojeuwipyre'emamũ rakue nũ. Ywagipewara 'gã pãjẽ'wyrri'ako ma'e 'jawe nanẽ 'ga akou rakue nũ. Ywy pewaramũ jane 'jawe etee futat 'ga akou rakue. A'ere Janeruwarete 'ga poromutaramũ jane ree. A'eramũ 'ga wa'yra 'ga jukaukaa kũima'e tywera upe janetywera mepyawamũ. Jane 'jawe akoe'em ire amunipo 'ã 'ga namanũarũi janetywer are rakue. A'ere 'ga jemogoi jane 'jawe ra'ne futat janetywera mepyawamũ. A'ere Ku'jywa 'ga 'awamũ jane ree 'ga manũ re 'ga rerooi 'ga mogou ojepyri nũ, 'ga mogou ywagipewara 'gã apyraapa nũ. A'eramũ 'ga pyriwara 'gã 'awamũ 'ga muorypa ajemogyau nũ. A'ea jane 'ã sikwaap. ¹⁰ Ymã te Janeruwarete 'ga mama'e apoi rakue. 'Ga futat mama'e omogy. 'Ga futat erekwara nanẽ nũ. Ma'eramũ 'ã 'ga rea'aramũ jane ree. “Tamogy tejemiapofera 'gã teja'yramũ 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “Anure nipo jera'yra 'ga rerowiaara 'gã jemomytuni kwaiwete. 'Gã juejue nipo je imogyau teja'yramũ. Anure je 'gã muri 'gã mogyau 'au tejepyri nakwaparimũ warãu rũi futat”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ã 'ga wa'yrarete 'ga rerekou tywerukaa rakue, jane ree 'ga jukaukaa janetywera mepyawamũ rakue. 'Ga futat Jejui 'ga wereko tywerukat ae a'wyre'ema upe.

'Uwarete 'ga remifutar imũ etee futat Jejui 'ga mama'e apoi. A'eramũ 'ga, 'ga remifutar imũ nanẽ 'ga ojereko tywerukaa 'gã nupe nũ. Amanũ are 'ga janetywera moia jane wi werowiaaramũ. Jane wi janetywera moir ire 'ga jane mogyau Ku'jywa 'ga ra'yramũ. A'eramũ Jejui 'ga anure werowiaaramũ jane rerawau jane mogyau 'Uwarete 'ga pyri.

¹¹ Jeju 'ga jane katu'oka janetywer awi. A'eramũ 'ga wemikatu'ogeramũ jane mogyau 'Uwarete 'ga ra'yramũ. A'eramũ 'ga Ruwarete 'ga Janeruwareteramũ nanẽ futat nũ. A'eramũ nipo Jeju 'ga aku'iramũ jane ree. “Agamũ jerewirera 'gã. 'Agamũ jerenyra 'gã”, 'jau nipo 'ga jane ree aku'iramũ. ¹² A'eramũ nipo 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

“Eneremiapofera tamome'u tejewirera 'gã nupe 'jau. 'Gã pype tekou tamuoryp ene eneremiapofer are 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe.

¹³ “Ajemogypyk je ene ree”, 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

“Au je rekoi Tejuwarete 'ga ra'yra 'gã pyri.

Je pyri Jeruwarete 'ga 'gã murukari, 'gã nee tejejukaawamũ”, 'jau 'ga akou.

¹⁴ Jarejuwarete 'ga ra'yramũ jane ywy pewaramũ etee futat. O'o ma'eramũ jarejemogyau wy ma'eramũ nanẽ jarejemogyau nũ. A'eramũ Jeju 'ga ajemogou ywy pewaramũ jane 'jawe etee futat rakue. Ywy pewaramũ jane 'jawe ajemogou 'ga amanũmũ jane 'jawe. Ywy pewaramũ jane 'jawe akoe'em ire amunipo 'ã 'ga namanũi futari. Janeruwarete 'ga namanũi futari. A'ere Jeju 'ga jemogoi ywy pewaramũ jane 'jawe. A'eramũ 'ga amanũmũ rëwëjëmĩ rai'i. A'ere 'ga manũi mama'eukwaawa 'wyrriara mateepaawamũ. Mama'eukwaawa 'wyrriara pãjẽ'okawamũ te 'ga manũi rai'i. Mama'eukwaawa 'wyrriara ywy pewaramũ jane momawukaa. A'ea futat 'agamũ jane momap. A'ea futat ako jane ree iporomutare'emamũ. A'ere Jeju 'ga ipãjẽ'ogi amanũmũ rakue. ¹⁵ Ywy pewaramũ jane jarekyjau jaremanũ awi jarejemogyau. A'ere Jeju 'ga jane momapara pãjẽ'ogi. A'eramũ jane jarekyjau'jape'ema jaremanũ awi, jaremoma-para pãjẽ'okara 'ga rerowiaaramũ. ¹⁶ Naywagipewara 'gã poaawamũ rũi Jeju 'ga ruri 'au ywy pe rakue. Abraão 'ga juapyreramũ jane poaawamũ te 'ga ruri rakue. ¹⁷ Ajemogou 'ga 'ã wewireramũ jane 'jawe futat rakue. Ma'eramũ 'ã 'ga janejemogy kwaawi a'jea futat. A'eramũ 'ã 'ga a'jea futat ajemuaẽma jane ree. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ 'ga mama'e apou. A'eramũ 'ga akou Jarejuwarete 'ga upe oporogyta ma'eramũ jane ree. Ymã te mainana 'gã etee mama'e rerooi iapyau Ku'jywa 'ga upe rakue, opytuna 'gã tywera mepyau rakue. Mainana 'wyrriararete 'ga etee te wyra ry rerawawarũmũ erosou Jarejuwarete 'ga mogytaawa my'ja'wi pype 'ga upe, opytuna 'gã tywera mepyawamũ rakue. A'ere ako 'awamũ Jeju 'ga jemogoi mainana 'wyrriara remiapofera rekwaw ipe jatee ikue. Najukai futari 'ga wyra janetywera mepyawamũ. 'Ga futat ojejukaukaa 'gã nupe janetywera mepyawamũ. ¹⁸ Ywy pe 'ga rekoramũ mama'eukwaawa 'wyrriara Jeju 'ga porowyky are oporomote'ariweramũ rakue numiamũ. A'ere Jeju 'ga nuapoi futari emifutar imũ mama'e tywera rakue. 'Ga maruukare'ema agawewi futat akou rakue. A'ere 'ga jemouagi etee futat jupe rakue. Ma'eramũ 'ã 'ga nanuara kwaawi katu katu tãmëjê. A'eramũ 'ga ajemuaẽma jane ree. A'eramũ 'ga jane poararũmũ a'jea futat mama'eukwaawa 'wyrriara jane rereko tyweramũ.

3

Jeju 'ga Moisesi 'ga retee

¹ Jeju 'ga rerowiaaramũ pëẽ jejaap katu katu 'jawe jee. Kũima'eramũ pëẽ jerewirera 'jawe jee. Kũjãmeramũ pëẽ jerenyra 'jawe jee. Pëẽ nanẽ Janeruwarete 'ga pë pyrũmũ pë mogyau wemiayuwamũ rakue. A'eramũ ki pëẽ pejejeatee'emamũ Jeju Kristu 'ga wi pejejemogyau. Janeruwarete 'ga 'ga amut ywy pe ojee jane mu'jawamũ rakue. Mainana 'wyrriararete 'jawewaramũ 'ga ruri jane mu'jau 'Uwarete 'ga ree. A'eramũ jane Jeju 'ga rerowiaa jarejemogyau. 'Ga Ruwarete 'ga nanẽ jane erowiaa nũ. ² Ymã te Janeruwarete 'ga Moisesi 'ga pyrũi ojeupe oporowyky ma'eramũ rakue. Moisesi 'ga mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat rakue. Jarejuwarete 'ga remiayua 'gã nerawau erekou jũ myter imũ rakue. 'Awamũ Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga pyrũi ojeupe mama'e apoawamũ. Moisesi 'ga 'jawe futat Jeju 'ga mama'e apoi 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee futat. ³ Ymã Moisesi 'ga rekoi kũima'eteeteramũ rakue.

A'eramũ janyepy 'gã opojekuka esageramũ 'ga ree rakue. A'ere Jeju 'ga te kũima'eeteetea Moisesi 'ga apyraapa. A'eramũ ki jane 'ga muorypa jarejemogyau. Sã'ã 'oga apoararete 'ga resagea 'oga resage apyraawa. Nan tee futat Jeju 'ga resagea Moisesi 'ga resage apyraawi. ⁴ 'Oga apoara tywe'em ire amunipo 'ã 'oga nanẽ nitywi nũ. Nawyri 'oga ojetee. Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi rakue. Iapoe'em ire amunipo 'ã nitywi futari mama'ea. ⁵ Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga remiayuwa a'jea futat rakue. Oporowyky 'ga a'jea futat Jarejuwarete 'ga upe rakue. Jarejuwarete 'ga je'ega 'ga enupa a'jea futat rakue. Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã nee 'ga ojekukau esage rakue, 'ga je'ega mome'wau nanẽ 'ga 'gã nupe rakue. Ymã Moisesi 'ga akou Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramũ rakue. A'eramũ 'ga Ku'jywa 'ga remiaporama mome'wau 'gã nupe rakue, 'gã mueapyou Jarejuwarete 'ga remiaporam are rakue. ⁶ A'ere Kristu 'ga Jarejuwarete 'ga ra'yraretea. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga mogou 'wryiamũ wemiayuwa 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'Uwarete 'ga remiayuwa 'gã nee ojekukau esage. 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee futat Kristu 'ga ojekukau 'ga remiayuwa 'gã nee. Jane nanẽ jarejemogyau 'ga remiayuamũ. 'Ga ree jarejemogyppyg awi jarepoire'em ire jane jarejemogyau 'ga remiayuamũ futat. “Anure nipo je pẽ nerooi pẽ mogyau Tejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ warãu rũi futat” 'e rerowiar awi jarepoire'em ire jane jarejemogyau 'ga remiayuamũ.

Wupaw ipe jane rerooawam

⁷ Jarejuwarete 'ga remiayuamũ ki sienup 'ga je'ega jarejemogyau. Ymã te Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe ee rakue.

“Pejejeupe Ku'jywa 'ga je'egamũ ki peenup katu katu 'ga 'eawera.

⁸ Iapyajeawopytym ma'e 'jawe etee kasi peenup ne.

Janyepy 'gã oje'eganuwe'emamũ 'ga upe rakue.

A'eramũ pẽ pejejemogyawe'em 'gã 'jawe peje'eganuwe'emamũ.

Amunawe'em ipe weroo werokoramũ 'ã janyepy 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega renupe'ema rakue.

Siesak Jarejuwarete 'ga remiapoa 'jau.

A'jea futat sipo 'ga jekukai jane ree u'eawer imũ etee futat, 'jau 'ga rerowiare'ema 'gã ojeupe rakue.

A'eramũ ki pẽ pejejemogyawe'em janyepy 'gã 'jawe”,

'jau 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue.

⁹ A'ere Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue nũ:

“Kwarẽta kwara magwapa agawewi 'gã ojeupe jeremiapofera resaka.

A'etea 'gã naje rerowiari futari ajemogyau.

A'jea futat sipo 'ga jekukai jane ree, 'jau etee 'gã ajaupe”,

'jau Ku'jywa 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue nũ.

¹⁰ “A'eramũ je temara'neramũ 'gã nee. Nuenuwi futari 'gã jeje'ega.

Nojemogyppygi futari 'ga je ree.

¹¹ A'eramũ je temara'neramũ 'gã nee.

A'eramũ je 'gã monoukare'ema 'gã nupawa upe, 'gã nupe tejemimonorama ywy pe.

'Peu tepeo pejepytu'wau maruowajar awi 'jau, mara'ne awi 'jau' je'eawer ipe 'gã awawe'em.

A'ere 'ã 'gã naje rerowiari etee.

A'eramũ jeje'ega rerowiare'ema 'gã awawe'em futat je'eawera ywy pe.

Mama'ea nanẽ je imonowe'em 'gã nupe te'eawer imũ”,

'jau 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukaa ee 'ga upe rakue.

¹² A'eramũ ki pẽ Jeju 'ga rerowiaaramũ pejejea'gwau Jarejuwarete 'ga rerowiar awi pejepoire'ema. Janeruwarete 'ga 'ã Okoeteete ma'ea. ¹³ Pejejemojemogyppygukaa 'ga ree pejeojere'emamũ futat. “Sako esage 'ga upe 'jau. Sajemogyppyk 'ga ree 'jau”, 'jau

pejeojere'emamũ futat pejemogyau pejejaupe. Aipo apo re nipo nepejomoryteeukari mama'e tywera upe, pejejopy'a moywyrafenukare'ema jupe. ¹⁴ Jejuĩ 'ga rerowiaa ypy we jane jarejemogypyka a'jea futat 'ga ree. 'Ga ree jarejemogypyg awi jarepoire'em ire jane jarejemujaa Kristu 'ga ree. A'eramũ ki jane jarepoire'ema 'ga ree jarejemogypyg awi jarejemogyauwe futat.

¹⁵ Ymã 'ga wějẽmĩ futat ka'arana kwasiaa ee rakue:
 “Pejejeupe Ku'jywa 'ga je'egamũ ki peenup katu katu 'ga 'eawera.
 Iapyajeawopytym ma'e 'jawe te kasi peenup 'ga je'ega ne.
 Janeypy 'gã oje'eganuwe'emamũ 'ga upe rakue.
 A'eramũ pẽẽ pejemogyawe'em 'gã 'jawe pejeje'eganuwe'emamũ”,
 'jau 'ga ikwasiaa ee rakue.

¹⁶ Ymã te janeypy 'gã wapykau futat Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue numiamũ, Egitu ywy awi Moisesi 'ga reminũ'ẽmera 'gã nakue numiamũ. A'ere 'gã anure Jarejuwarete 'ga je'eg are oporenuwiwere'emamũ rakue. ¹⁷⁻¹⁸ A'e are Janeruwarete 'ga amara'neramũ 'gã nee rakue. A'eramũ 'ga 'gã mogyaukaa 'gã mojewarau jũ myter imũ kwarẽta kwara magwapa rakue. Oje'eganuwe'emawer ipe etee futat 'gã opapa rakue. Oje'eganuwe'emamũ 'ga 'gã monoukare'ema 'gã nupe esaukaripyrera ywy pe. “Naje rerowiari futari 'gã. A'eramũ 'gã awawe'em ojeupe je'eawera ywy pe”, 'jau 'ga rakue. ¹⁹ A'eferupi tee aipo 'gã nosei futari Jarejuwarete 'ga ojeupe imome'upyrera ywy pe rakue. Nuerowiari futari 'gã Jarejuwarete 'ga. A'eramũ 'gã awawarũme'em ojeupe 'ga 'eawera ywy pe.

4

¹ 'Awamũ nanẽ Janeruwarete 'ga 'i janee nũ: “Tejee ojemogypyk ma'eramũ je pẽ muri tejupaw ipe. A'eramũ je mama'e monou pẽ nupe te'eawer imũ etee futat”, 'jau 'ga janee. A'eramũ ki jane jarejemogypyka a'jea futat 'ga ree. Kasi a'e pe 'ga najane monoukari wupaw ipe ne. ² 'Awamũ 'ã jane nanẽ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u renupa nũ, jareypy 'gã 'jawe rai'i nũ, “Janeruwarete 'ga iporopoariwet pẽ nee” 'e renupa rai'i nũ. Janeypy 'gã 'ga je'ega renupa tee rakue. A'ere 'gã nuerowiari 'ga rakue. A'e are Janeruwarete 'ga 'gã monoukare'ema 'gã nupe u'eawera pype rakue. ³ A'ere jane 'ga rerowiaaramũ jane jemogypygi Kristu 'ga ree. A'eramũ jane jaremanũ re jarewau jarejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri. A'eramũ jane jarepy'ata'waramũ jarejemogyau. A'ere 'ga werowiaare'ema 'gã nupe 'ga 'i:

“Naje rerowiari pejepe pejemogyau.
 A'eramũ je temara'neramũ pẽ nee.
 A'eramũ je 'jau pẽ nupe:
 Nepesei futari pejejeupe imome'upyrera ywy pe, 'jau je pẽ nupe”,
 'jau 'ga werowiare'ema 'gã nupe rakue.

Ymã Janeruwarete 'ga ywy apoi ywaga reewe rakue. Seis etee 'ga mama'e rerosea iapoupap rakue. A'ere 'ga iapopaw ire oporowykyu'jape'ema futat ai'iwe ee rakue nũ. Worywamũ 'ga wemiapofer are rakue. ⁴ Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiari inuga janee ee rakue:

“Seis 'ara rupi Janeruwarete 'ga mama'e apoi rakue.
 Iapopaw ire 'ga noporowykyi ai'iwe rakue nũ.
 A'eramũ 'ga worywamũ wemiapofer are rakue”,
 'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue. ⁵ Anure aipo 'ga wějẽmĩ futat ka'arana kwasiaru'japa ee nũ:

“Naje rerowiari 'gã ajemogyau.
 A'eramũ je 'gã monoukare'ema 'gã nupe imome'upyrera ywy pe, 'jau Janeruwarete 'ga”,
 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are inuga janee rakue. ⁶ Ymã 'ga je'ega renuw ppyrera 'gã nuerowiari 'ga rakue. A'eramũ 'gã awawe'em ojeupe 'ga remimome'ufera ywy pe rakue.

Werowiar ire amunipo 'ã 'ga wemimome'ufera ywy monoi 'gã nupe rakue. A'eramũ amunipo 'ã 'gã worrywamũ ee rakue. A'ere 'gã nuerowiari 'ga rakue. A'eramũ 'ga 'gã monoukare'ema aipo pe rakue. A'eramũ 'ga 'jau 'gã na'yrera 'gã nupe etee rakue nũ: “Pëë je rerowiat pejepe ra'e. A'eramũ je pë monoukaa pë nupe je'eawer ipe, pë muorypa ee”, 'jau 'ga werowiaara 'gã nupe rakue. ⁷ Anure Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are Davi 'ga upe rakue nũ. U'eawer imũ etee futat 'ga 'jau'japa Davi 'ga upe rakue:

“Pejejeupe Ku'jywa 'ga je'egamũ ki peenup katu katu.

Iapyajeawopytym ma'e 'jawe kasi peenup jeje'ega ne”,

'jau 'ga ikwasiaa ee rakue. A'eramũ jane jarejeapyoramũ 'ga 'eawer are. 'Ga je'ega renuparamũ jane upe juejue futat 'ga je'egi. Naymãwarera 'gã nupe etee rui futat 'ga aipo 'jau. 'Awauwaramũ jane upe nanë futat 'ga 'i nũ.

⁸ Moisesi 'ga rekwawer ipe Josue 'ga etee futat opytuna 'gã nerawau erosou ojeupe Jarejuwarete 'ga remimome'ufera ywy pe rakue, Kanaã ywy pe rakue. A'ere naKanaã ywy upe etee rui Janeruwarete 'ga 'i rakue. Kanaã ywy upe etee 'e re amunipo 'ã 'ga ne'iu'jawi Davi 'ga upe rakue nũ. ⁹⁻¹⁰ A'eramũ jane jarejeapyoramũ 'ga 'eawer are. Jane upe nanë 'ga 'i aipo 'jau rakue nũ. “Anure nipo 'ga werowiaaramũ jane rerawau ywag ipe ojepyri. A'eramũ jane nanë jarepytu'wau jareporowyky awi”, 'jau ki jane jarejaupe. Wemiapofera apopaw ire Janeruwarete 'ga oporowykyawe'em ai'iwe rakue nũ. Ywawuje futat 'ga pytu'ui wemiapo awi rakue. Nan tee futat 'ga jane mopytu'waukaa janeporowyky awi ojepyri jane jemogyramũ. ¹¹ A'eramũ ki jane jarejemogypyka 'ga ree. Kasi a'e pe jane jemogyi ymãwarera 'gã 'jawe ne. Nuerowiari 'gã Ku'jywa 'ga rakue. A'eramũ 'gã awawe'em ojeupe 'ga remimome'ufera ywy pe rakue.

¹² Ku'jywa 'ga 'eawera eko ma'e 'jawe futat. 'Ga 'eawer imũ etee futat mama'ea jeapo. Ipãjẽ ma'e 'jawe futat 'ga 'eawera. Jyuu aime juowajuu 'jawe nanë Janeruwarete 'ga 'eawera nũ. Sã'ã ae jyuu aime juowajuu pyu wyro'o ikysi pãwẽ tãmẽjẽ imonoa iywyter-imũ. A'eramũ 'ã ae iywyter ipewara o'o resaka. Ikaga miamũ 'ã ae imowoka. A'eramũ 'ã ae ikagyawa resaka. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'eawera. Janeapya pype ose re 'ga je'ega jane mueapyoukaa janeremifutar are. Mama'e esage are janeparuapower are, mama'e tywer are janeparuapower are, jarejea'aresage are, jarejea'atywer are. Mimer are 'ga je'ega jane mueapyoukaa. ¹³ Nimimarũ jane mama'ea Jarejuwarete 'ga wi. Wesak katu katu 'ga mama'ea. Okwaap katu katu 'ga mama'ea. Janerea'ara miamũ 'ga okwaap. Nimimarũ jane mama'ea 'ga wi. 'Ga reape jane jemogyi. Anure nipo jane jarejemiapofera mome'ui 'ga upe. A'ere 'ga jane kwaawi katu katui. A'eramũ jane 'ga moryteearũme'em jarejee, 'ga upe jarejemome'uramũ.

Mainana 'wyriararete 'jawewat

¹⁴ A'eramũ ki jane Jeju 'ga rerowiar ywyapiau jarejemogyau. Jeju 'ga 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yraretea. A'eramũ 'ga awau 'Uwarete 'ga pyri jane. Ymã 'ã mainana 'wyr-iararetea wyra jukai, wy rerawau erosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe opytuna 'gã tywera mepyawamũ rakue. A'ere 'ã Jeju 'ga jejukaukari 'gã nupe janetywera mepyawamũ rakue. Mainana 'wyriararete remiapofer ipe 'ga ajemogou jane. ¹⁵ Jeju 'ga 'ã jane kwaapap. Jane 'jawewaramũ 'ga ajemogou ywy pe 'uawamũ. A'eramũ 'ga jane kwaapa. A'eramũ 'ga ajemuaẽma jane ree. “Ywy pewara 'gã nifuakari mama'e tywera apoe'em awi”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga ajemogou ifuakare'ema 'jawe, jane 'jawe rakue. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyriara 'jau Jeju 'ga upe rakue: “Ga fuakara pa je amateepap 'ga wi kwy. Teje'ega pa je aenuwukat 'ga upe kwy. Mama'e tywera taapoukat 'ga upe 'jau kwy”, 'jau mama'eukwaawa 'wyriara ojeupe rakue numiamũ. A'ere 'ga nuenuwi futari ije'ega. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. A'eramũ 'ga ajemuaẽma jane ree, mama'eukwaawa 'wyriara janefuakar are iporomateepawiweramũ. A'eramũ 'ga oporogytau 'Uwarete 'ga upe jane ree, 'ga mota'waukaa jane. ¹⁶ A'eramũ

ki jane jareporogytau Jarejuwarete 'ga upe jarekyjawe'em. 'Ga 'ã ajemuaëma jane ree. Ipota'wa 'ga jane ree. A'eramũ 'ga mama'e esagea etee iapou janee. Ojeupe jane enũjamũ 'ga jane poari mama'e apo are.

5

¹ Ymã Janeruwarete 'ga Israeu juapyrera 'ga amũ pyyrũi 'ga pytuna 'gã nupe rakue. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe: “Apyyrũ je ene 'gã nupe ene mogou mainana 'wyriarareter-amũ. A'eramũ ene eporowykyau jee epytuna 'gã nee. Mama'e tywera 'gã iaporamũ ene eporogytau 'gã nee jee, wyra jukau iapyau jee 'gã tywer are. Na'gã nũi oporogytau jee otywer are. Ene tee eporogyta jee 'gã nee, 'gã tywer are. Je upe mama'e are oporomuriweramũ 'gã imonou ene upe. A'eramũ ene ete imua jee 'gã nupe”, 'jau Ku'jywa 'ga 'ga upe rakue. ² Opytuna 'gã 'jawe futat mainana 'wyriararete 'ga. A'eramũ 'ga ajemuaëma opytuna 'gã nee mama'e tywera 'gã iaporamũ. Amumẽ nipo 'gã mama'earũe'ema apou ikwaape'ema. Aipo 'gã nee nanẽ 'ga ajemuaëma akou. ³ Opytuna 'gã 'jawe futat 'ga. A'eramũ 'ga nanẽ mama'earũe'em apou akou nũ. A'eramũ 'ga nanẽ otywer are wyra jukau iapyau Jarejuwarete 'ga upe. Naopytuna 'gã tywer are etee rũi 'ga iapyi. Otywer are nanẽ futat 'ga iapyau 'ga upe rakue nũ. ⁴ Na'ga rũi ojeppyryrũmũ ajemogou mainana 'wyriarareteramũ. “Je ako mainana 'wyriarareteramũ”, 'jawe'em nanẽ 'ga nũ. Janeruwarete 'ga te 'gã pyyrũmũ 'gã mogyau mainana 'wyriarareteramũ. Ymã Janeruwarete 'ga Arão 'ga pyyrũi 'ga mogou mainana 'wyriar ypyramũ rakue. Arão 'ga 'jawerimũ etee futat 'ga 'gã amũ pyyrũmũ 'gã mogyau mainana 'wyriarareteramũ.

⁵ Nan tee futat Kristu 'ga najepyyrũi ajemogou mainana 'wyriararete 'jawe rai'i. Janeruwarete 'ga futat 'ga pyyrũmũ 'ga monou rai'i. A'eramũ 'ga te 'ã 'jau 'ga upe rai'i: “Ene 'ã Jera'yra. Je 'ã 'awamũ ako eneruwamũ”, 'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are 'ga amũ upe rakue.

⁶ Anure 'ga 'jau 'ga upe nũ:
 “Sã'ã Mekiseteki 'ga rekoa mainanamũ rakue.
 Nan tee futat je ene mogoi mainana 'ga rekwawer ipe 'gã nupe.
 A'ere ene nakwaparimũ warãu rũi ereko 'gã nupe”,
 'jau 'ga ka'arana kwasiarukaa 'ga amũ upe Jeju'i 'ga ree rakue.

⁷ Ywy pe akou Jeju'i 'ga oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe. Wafukaja monou 'ga upe. “Je poar ape, Kiapi'ni. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ã 'gã nojejukaa'uweri. A'ere najeremifutar imũ rũi ereapo. Ejemifutar imũ etee te 'ã ereapoukat 'gã nupe je ree”, 'jau 'ga oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe. Ojoo'o pype 'ga oje'ega monou 'ga upe. “Ejemifutar imũ etee te 'ã ereapoukat 'gã nupe je ree”, 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga je'ega renupa. ⁸ Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga agawewi. A'etea 'ga ojemu'e 'Uwarete 'ga remifutara apo are. Wereko tywera pype 'ga ojemu'jau 'ga remifutara apo are. Nimanũweri futari 'ga numiamũ. Nafutari futari 'ga wereko tywera numiamũ. A'ere 'ga jejukaukari 'gã nupe, 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee rai'i. ⁹ Wenup katu katu 'ga ojeupe 'Uwarete 'ga 'eawera. Wapopap 'ga 'Uwarete 'ga remifutara. Ma'eramũ 'ã 'ga jemogoi 'ga je'ega renuparamũ jane katu'okaramũ. ¹⁰ Ma'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga 'ga mogoi mainana 'wyriarareteramũ, Mekiseteki 'ga 'jawe.

Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne

¹¹ Kwaiwete mama'e are pẽ mu'jawa numiamũ. A'ere 'ã nepẽneapyoa'nei jeremi-mome'u are. Pejeapya mĩine'ema 'ã jeje'eg are. A'eramũ 'ã pejejeapyoa'ne'emamũ ee. ¹² Ymã agawewi 'ã pẽ Jeju'i 'ga rerowiaa rai'i. A'eramũ amunipo 'ã pẽ kwe pewara 'gã mu'jau ee. A'ere 'ã pẽ 'awamue enupara 'jawe etee pejemogy. Pejejeapyoa'ne'emamũ 'ã 'ga je'eg are. “Ore mu'jara emut amũ oree. A'eramũ miamũ 'ga mama'eay are ore mu'jawe'em” 'jara 'jawe etee 'ã pẽ pejemogyau. Mama'eaye'em are etee 'ã pẽ

pejeyemu'eweramũ. 'Ga rerowiaar yau 'gã te a'jea futat ojemu'e mama'eaye'em are etee ra'ne. ¹³ Sã'ã kunumĩaky'ri ika'mua etee ra'ne. Na'ui futari wyro'o eyra. Nan tee futat Jejui 'ga rerowiaar yau 'gã. Mama'eaye'em are etee ra'ne ore 'gã mu'jau. Naeapyoi we 'gã ako esage are. ¹⁴ Waranuw ire 'ã kunumĩaky'rifera 'gã wyro'o 'u are weapyoramũ. Nan tee futat Jejui 'ga rerowiaar ymanera 'gã. Weapyo katuramũ Jarejuwarete 'ga je'eg are. 'Ga remifutar imũ etee futat 'gã mama'e apou. Otywer awi 'gã opoiapap. Mama'e esage are 'gã weapyoramũ. Mama'earũ'em are nanẽ 'gã weapyoramũ ajemogyau.

6

¹ A'eramũ ki jane jarejamu'akwaapa Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apo are. Jejui 'ga jane erowiar ppyrauwe 'gã amũ jane mu'jau 'ga ree ikue. A'ere 'gã najane mu'ei mama'eay are. A'ere jane 'awamũ Kristu 'ga kwaawi katu katui. A'eramũ jane jarejamu'jau katu Jarejuwarete 'ga ree. Mama'eay are miamũ jane jarejamu'jau. Jejui 'ga rerowiaar yau 'gã jane imu'jau 'ga rerowiar are. “Werowiamũ etee Jejui 'ga petywera moiri pẽ nui. Na'ga upe pẽnemiapofer are rũi 'ga petywera moiri. Werowiamũ te 'ga imoiri pẽ nui”, 'jau jane 'ã 'gã nupe jepi. ² “Ga rerowiar ire pejepymĩukat 'y pe 'ga rerowiaar ymana mũ upe. 'Y pe jarejepymĩãukaa jane Jejui 'ga rerowiaara resaukaawamũ” 'e are jane 'ga rerowiaara 'gã mu'jau jepi. “Oropo monou ore pẽapyte'rarimũ pẽ nupe Jarejuwarete 'ga 'Agesage muawamũ” 'e are jane 'gã mu'jau jepi. “Anure nipo Janeruwarete 'ga amanũ ma'efera 'gã mũ'jãu tywy awi najuejue etee futat. A'eramũ 'ga werowiare'ema 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Nakwaparimũ ete rũi 'gã oi ajemogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe. Werowiaaramũ 'ga jane mua jane mogyau ojepyri nakwaparimũ rũi” 'e are jane 'ga rerowiaar yau 'gã mu'jau jepi. ³ A'ere pẽẽ mĩmera kwaawi. A'eramũ ore 'awamũ pẽ mu'jau mama'e yau are, Ku'jywa 'ga remifutar imũ.

⁴ Jejui 'ga rerowiar awi 'gã amũ poir ire maran sipo 'gã jeyyri 'ga rerowiaa nũ? 'Gã amũ Jejui 'ga rerowiaa numiamũ. Janeruwarete 'ga 'gã tywera moia 'gã nui rai'i numiamũ. U'agesagea miamũ futat 'ga imua 'gã nupe rai'i numiamũ. ⁵ Oje'ega 'gã erowiamũ Janeruwarete 'ga mama'e esage apou 'gã nupe numiamũ. Opãjẽ mũ miamũ futat 'ga mama'e apoukari 'gã nupe numiamũ. ⁶ A'ere 'gã anure 'gã poiri 'ga rerowiar awi. Maran sipo nanuara 'gã jemogyi 'ga remiayuwamũ nũ? Jarejuwarete 'ga ra'yrarete 'ga jukaara 'gã 'jawe nanuara 'gã jemogyi. A'eramũ nipo Jejui 'ga wi opoit ma'e 'gã nesakara 'gã Jejui 'ga kurapa, 'ga rerekoemãu 'ga jaita 'gã nee.

⁷⁻⁸ Sã'ã koa. Ko jara 'ga amũ ko apou mama'e tyma. A'ere amana okya ee imuakỹma. A'eramũ itymipyrrera opopoa o'ywukuramũ. A'eramũ ko jara 'ga i'a 'wau jui. Janeruwarete 'ga itymipyrrera mopoporukaa imu'aukaa ko apoarera 'ga upe. A'ere nipo anure kofera ijawaiwamũ etee. Imoteu etee itymipyrrera. A'eramũ nipo 'gã amũ kofera rapyau etee. Nan tee futat jane mũ Jarejuwarete 'ga rerowiaaramũ. Jane mũ nipo 'ga rerowiar ywyapiau. A'eramũ jane mama'e esage etee iapou 'ga remifutar imũ. Ko esage 'jawe jarejemogyau 'ga upe. A'ere 'ga rerowiaara 'gã amũ nipo nuapoi mama'ea 'ga remifutar imũ. Nuenuwi 'gã 'ga je'ega. Kofera 'jawe etee 'gã jemogyi 'ga upe. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga anure werowiar awi opoit ma'e 'gã monoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aiporamũ futat 'gã nereko tyweawa.

⁹ 'Ga rerowiar awi opoit ma'e 'gã nupe je teje'egayau tekou. A'ere orejekoty'aawamũ pẽẽ nanarũi. Perowiat 'ga a'jea futat. Pejemogy esage 'ga upe. A'eramũ ore orojerowiaa pẽ nee jepi. A'eramũ ore 'jau: “Jarejuwarete 'ga rape rupi 'gã oi. A'eramũ 'gã anure owaẽma 'ga pyri”, 'jau ore pẽ nupe. ¹⁰ A'jeteetewi futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi. A'eramũ nipo 'ga anure pẽ mepyau ojeupe pẽnemiapofer are. Pejejejukau esage pejeirũ 'gã nee, 'ga rerowiaara 'gã nee pejejemogyau. Werowiaara 'gã nee pejejuka esageramũ nipo 'ga 'jau ojeupe: “A'jea futat 'ga poromutaramũ je ree ra'e. Sã'ã 'gã jejuka esagea

je rerowiaara 'gã nee", 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramũ nipo 'ga anure pẽ mepyyau ee. ¹¹ Pejemanũme'ẽwe futat pejemogy esage 'ga upe. 'Ga ree pejemogypyka a'jea futat. Mĩmera je afutat. A'eramũ anure Janeruwarete 'ga pẽ nerawau pẽ mogyau ojepyri. A'ea jane iapesaka jarejemogyau. ¹² Jejui 'ga rerowiar are pẽnorypawa je nafutari. 'Gã amũ Jejui 'ga werowiat a'jea futat ajemogyau. Ojemogypyka 'gã 'ga ree a'jea futat. Nopoiri futari 'gã 'ga rerowiar awi. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage monou 'gã nupe. A'eramũ ki pẽ pejemogyau 'gã 'jawe etee futat. 'Gã 'jawe pejemogyramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage monou pẽ nupe nanẽ nũ. U'eawer imũ etee futat 'ga mama'e esage monoi pẽ nupe.

U'eawer imũ etee 'ga mama'e apoi

¹³⁻¹⁴ Ymã Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: "Tareko esage ene 'jau. Mama'e esagea je imonou enee kwaiwete. Anure je eneuapyra 'gã momytuni enee", 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. "A'jea futat je'ea. Te'eawer imũ etee futat je mama'e apoi tekou. A'eramũ je te'eawer imũ etee futat iapou enee", 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. ¹⁵ Abraão 'ga werowiat a'jea futat Janeruwarete 'ga ojeupe 'eawera rakue. A'eramũ 'ga akou omaenuna etee futat Jarejuwarete 'ga iapo are u'eawer imũ etee futat. A'eramũ Janeruwarete 'ga anure iapou u'eawer imũ etee futat rakue. ¹⁶ Jarejaupe jarejemia-porama mome'u re jane imome'ui ipojeuwipyrarete 'ga rer imũ etee futat. A'eramũ jane jarejoje'ega rerowiaa jarejemogyau. ¹⁷ Nan tee futat Janeruwarete 'ga iapoi rakue. "Tarowiarukat teje'ega 'gã nupe 'jau", 'jau 'ga ojeupe rakue. "Nomojopy'rua'uweri futari 'ga ore upe u'eawera, 'jau nipo 'gã je rerowiaa", 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ga 'jau: "Te'eawer imũ etee futat je mama'e apoi pẽ nupe. A'jea futat je 'i. A'eramũ je aipo 'jau teje'egawer imũ etee futat pẽ nupe", 'jau 'ga rakue. Nitywi futari ipojeuwipyra 'ga amũ 'ga apyraapara. A'eramũ 'ga oje'ega pyu etee futat 'jau 'gã nupe rakue. ¹⁸ Janeruwarete 'ga ni'mei futari. Mama'e a'jea etee futat 'ga omome'u. U'eawer imũ etee futat 'ga mama'e apoi. Nomojopy'rui 'ga u'eawera. A'eramũ jane 'ga rerowiaa jarejemogyau. "Anure nipo je tejerowiaara 'gã neruri 'au tejepyri" 'ea jane erowiaa jarejemogyau. A'eramũ jane iapesaka jarejemogyau, ojepyri 'ga jarejeroo rapesaka jarejemogyau.

¹⁹⁻²⁰ Jarejeapene'emamũ futat Jejui 'ga 'eawer are. 'Ga rerowiar ywyapiramũ jane jarepoire'ema 'ga wi. "Tejerowiarãmũ je pẽ nerawau ywag ipe Tejuwarete 'ga pyri", 'jau 'ga janee rakue. 'Ga ra'ne awau ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. A'eramũ jane "Je aroo pẽ ywag ipe", 'ga 'e rerowiaa jarejemogyau. Ywag ipe awau 'ga rekoĩ mainana 'wyriararete 'jawewara janee. Ymã mainana 'wyriararete 'ga etee awawarũ osou Jarejuwarete 'ga rupawarete pype, 'ga mogytaawa my'jawa pype rakue. Opytuna 'gã nee 'ga oi osou oporogytau Jarejuwarete 'ga upe. Nan tee futat Jejui 'ga ra'ne awau ywag ipe 'Uwarete 'ga pyri. Wemiayuwamũ jane ree 'ga oi oporogytau 'Uwarete 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'ga mogou mainana 'wyriararete 'jawewaramũ nakwaparimũ ete rũi futat Mekiseteki 'ga 'jawe.

7

Mekiseteki 'ga

¹ Ymã Mekiseteki 'ga 'ũina 'wyriaramũ Salem ipewara 'gã nupe rakue. Mainana nanẽ 'ga nũ. Oporowyky 'ga Jarejuwarete 'ga upe rakue, Okoeteete ma'e 'ga upe rakue. Ymã Abraão 'ga Mekiseteki 'ga resaka rakue. Ojee iporomutare'ema 'gã 'wyriara 'gã apisi re Abraão 'ga 'ua ojewya oje'wyrã katy. Aiporamũ futat Mekiseteki 'ga Abraão 'ga rekoaa rakue. 'Ga resakawe Mekiseteki 'ga 'jau Abraão 'ga upe: "Janeruwarete 'ga tuapo mama'e esage ene upe 'jau", 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. ² A'eramũ Abraão 'ga ojee iporomutare'ema 'gã nui wemipojekafera pe monou imojo'oka Mekiseteki 'ga upe rakue. Mekiseteki 'ea mama'e esage apoara 'gã 'wyriara 'ga 'ea futat. Salem ipewara

'gã nupe 'ga 'ũina 'wyrriaramũ. Salem 'ea ipy'ata'wa ma'e 'gã 'wyrriara 'ea poromũ. A'eramũ jane 'jau: “Mekiseteki 'ga ipy'ata'wa ma'e 'gã 'wyrriara”, 'jau jane 'ga upe. ³ Nikwaawi jane Mekiseteki 'ga 'ywa rera. 'Ga ryruferra rera nanẽ jane nikwaawi nũ. 'Ga juapyrera nanẽ jane ikwaape'ema. 'Ga 'aawera 'ara nanẽ jane ikwaape'ema. 'Ga manũawera 'at. Mĩmera jane nikwaawi futari. Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga 'jawe etee futat 'ga ajemogou mainanamũ nakwaparimũ ete rũi.

⁴ Pẽnea'ar iki Mekiseteki 'ga ree ra'ne. Janepy 'ga, Abraão 'ga kũima'eeteramũ agawewi rakue. A'etea 'ga mama'e omono Mekiseteki 'ga upe rakue. Mekiseteki 'ga nanẽ kũima'eeteeteramũ rakue. Ojee iporomutare'ema 'gã 'arimũ okwaw ire Abraão 'ga 'gã karaemã pojekau 'gã nui rakue. A'ea wemipojekafera 'ga imojo'oka teis, imonou amũ Mekiseteki 'ga upe rakue. ⁵ Anure Janeruwarete 'ga 'jau Moisesi 'ga upe rakue: “Teis ki pemojo'ok pejekaraemã. A'eramũ pẽ pejemimojo'ogera mũ monou Levi 'ga juapyrera 'gã nupe, mainana 'gã nupe, e'i Janeruwarete 'ga pẽ nupe, ere ki epytuna 'gã nupe, Abraão 'ga juapyrera 'gã nupe te a'eramũ miamũ”, 'jau Janeruwarete 'ga Moisesi 'ga upe rakue. ⁶ A'ere naLevi 'ga juapyrera rũi agawewi Mekiseteki 'ga. A'etea Abraão 'ga wemipojekafera mũ omono 'ga upe rakue. A'eramũ Mekiseteki 'ga 'jau 'ga upe rakue: “Janeruwarete 'ga tuapo mama'e esagea enee 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. Mekiseteki 'ga resag enune Janeruwarete 'ga 'jau Abraão 'ga upe rakue: “Tamomytun enejuapyrera 'gã enee 'jau”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'e are poromũ Mekiseteki 'ga 'jau: “Janeruwarete 'ga tuapo mama'e esagea enee 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. ⁷ “Janeruwarete 'ga tuapo mama'e esagea enee 'jau” 'jara 'ga kũima'eeteetea 'ea 'ã jane ikwaapa. A'eramũ jane “Mekiseteki 'ga kũima'eeteetea Abraão 'ga apyraapa” 'e kwaapa. ⁸ A'eramũ jane Israeu juapyreramũ jarekaraemã mũ monou Levi 'ga juapyrera 'gã nupe. Amanũ ma'erama 'gã agawewi nipo. A'etea jane mama'ea simono 'gã nupe. A'eramũ 'gã manũ re 'gã py'ruarera 'gã etee imujaa nũ. A'ere Mekiseteki 'ga nanarũi rakue. Nopy'rui 'gã 'ga. “Abraão 'ga okaraemã mũ monou ako ma'e 'ga upe te rakue”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue. ⁹⁻¹⁰ Levi 'ga Abraão 'ga juapyrera. A'ere Levi 'ga 'ar enunewe Abraão 'ga Mekiseteki 'ga rekoari rakue. A'eramũ 'ga okaraemã mũ monou 'ga upe rakue. A'eramũ Levi 'ga 'ga reewe 'ga rekoarera 'jawe nanẽ futat akou. 'Ga reewe Mekiseteki 'ga upe mama'e monoarera 'jawe nanẽ 'ga akou nũ. Anure Israeu juapyrera 'gã okaraemã mũ monoi aipo Levi 'ga juapyrera 'gã nupe.

¹¹ Anure Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Nanuar are 'ga 'jau Moisesi 'ga upe rakue: “Teje'ega je akwasiarukat enee. A'e are ene epytuna 'gã mu'jau. Levi 'ga juapyrera 'gã etee je apyyrũ temogytaaw ipe mama'e apoaramũ. Arão 'ga Levi 'ga juapyrera mũ. A'eramũ ene 'ga mogou mainanamũ 'ga ra'yra 'gã neewe. 'Gã etee futat oporowykyau mainanamũ jee”, 'jau Janeruwarete 'ga Moisesi 'ga upe rakue. Janeruwarete 'ga remifutar imũ agawewi Levi 'ga juapyrera mainana mama'e apoi. A'etea 'gã nomoirarũi futari opytuna 'gã tywera. Nokatu'ogi futari 'ga 'gã 'gã tywer awi. Ma'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga Kristu 'ga muri. Mekiseteki 'ga 'jawewaramũ 'ga mogou mainana 'jawewaramũ ojee nakwaparimũ ete rũi. ¹² Mekiseteki 'ga 'jawewara 'ga mogoramũ Janeruwarete 'ga 'i: “NaArão 'ga juapyrera 'gã nũi mainana 'awamũ”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ jane mama'e apowe'em Moisesi 'ga remikwasiarer imũ. Mainana 'gã porowyky are Moisesi 'ga ka'arana kwasiari rakue. A'eramũ jane mama'e apowe'em 'ga remikwasiarer imũ. Jejui 'ga je'eg imũ etee futat jane 'awamũ mama'e apoi. Mainana juejue futat Levi 'ga juapyrera rakue. Naajepeja 'ga amũ juapyrera rũi.

¹³⁻¹⁴ Jejui 'ga upe tee Janeruwarete 'ga 'i: “Ene 'ã mainana 'jawewara jee nakwaparimũ ete rũi”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'ere Jejui 'ga naLevi 'ga juapyrera rũi. Juda 'ga juapyrera te Jejui 'ga. A'ere naJuda 'ga juapyrera 'gã nũi Moisesi 'ga imogyi mainanamũ 'gã nupe. NaJuda 'ga juapyrera 'gã nũi wyrri rapyau Jarejuwarete 'ga upe rakue. Levi 'ga juapyrera

'gã etee futat 'ga imogyau mainanamũ. A'ere Janejararete 'ga Juda 'ga juapyreramũ futat. A'eramũ jane jarejeapyoramũ ee.

Jejui 'ga Mekiseteki 'ga 'jawewat

¹⁵ A'ere ako 'awamũ Janeruwarete 'ga je'ega jopy'rupawi ai'i. Najareje'eg ymaner imũ rũi 'ga Jejui 'ga mogoi mainana 'jawewaramũ ojeupe. Mekiseteki 'ga 'jawe te 'ga 'ga mogoi mainana 'jawewaramũ. ¹⁶ Naaeje'eger imũ rũi Jejui 'ga jemogoi mainana 'jawewaramũ. Nawamỹi are rũi, naopyy are rũi. Namĩmer are rũi 'ga jemogoi mainana 'jawewaramũ. Okoeteete ma'e 'ga futat. Namanũu'jawi futari 'ga. Ma'eramũ 'ã 'ga jemogoi mainana 'jawewaramũ jane. ¹⁷ Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Jejui 'ga ree 'ga amũ upe rakue:

“Ymã te Mekiseteki 'ga rekoi mainanamũ jee ikue.

Nakwaparimũ ete rũi ene ekou mainana py'rau jee”,

'jau 'ga ikwasiarukaa inuga Jejui 'ga ree rakue. ¹⁸ Ymã 'ã janeypy 'gã mama'e apoi Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee futat rakue. A'ere 'awamũ nanarũi. 'Ga remikwasiarer imũ janeypy 'gã mama'e apou agawewi rakue. A'etea 'gã nojekatu'ogi Jarejuwarete 'ga upe rakue. ¹⁹ Moisesi 'ga remikwasiarera 'gã nokatu'oga'uweri. A'ere ako 'awamũ Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga jukaukari 'gã nupe ai'i, janetywera moiawamũ ai'i. A'eramũ jane 'ga rerowiamũ jarejemogyau esage ma'eramũ Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ jane futat 'awamũ jareje'ega monoarũmũ Jarejuwarete 'ga upe.

²⁰⁻²¹ Mainana 'wyrara 'jawewaramũ Kristu 'ga jemogoukari Janeruwarete 'ga upe: “Te'eawer imũ etee futat je mama'e apoi. Je okoeteete ma'eramũ. Mama'e a'je etee je amome'u. Naje'mei je. A'eramũ je mama'e apou te'eawer imũ etee futat”, 'jau 'ga Kristu 'ga upe rakue. Namainana 'gã nupe rũi 'ga aipo 'jau. NaLevi 'ga juapyrera 'gã nupe rũi 'ga aipo 'jau. A'ere 'ga mainana rekwawer ipe Kristu 'ga mogo re etee 'ga 'i 'ga upe. “Te'eawer imũ etee futat je mama'e apoi”, 'jau. A'ere 'ga amũ ka'arana kwasiari ee inuga rakue. “Ene je amogo mainana 'jawewaramũ tejemiayuwa 'gã nupe.

Neneteepawi futari e'ỹina mainana 'gã py'ru re.

Naje'mei futari je. Mama'e a'jea etee te je amome'u ene upe.

A'eramũ je ene mogou mainana 'jawewaramũ 'gã nupe te'eawer imũ etee futat, 'jau Janeruwarete 'ga Kristu 'ga upe rakue”,

'jau 'ga amũ ikwasiaa ka'aran are inuga jane rakue.

²² Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega monoi Moisesi 'ga upe rakue. Peuwara 'gã nupe etee ra'ne 'ga 'i rakue. A'ere Jejui 'ga ree 'ga 'eawera nateepawa'uweri. Mainana 'ga upe u'eawera py'rau futat Janeruwarete 'ga Jejui 'ga mogoi.

²³ Ymã 'gã kwaiwete ajemogyau mainanamũ Israeu juapyrera 'gã nupe rakue. Amanũ futat 'gã. A'eramũ 'ga amũ 'ga py'rau Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramũ. ²⁴ A'ere Jejui 'ga namanũu'jawi futari. A'eramũ 'ga opy'ruawe'emamũ futat. Namutat 'ga rekoi amanũu'jape'ema. ²⁵ Ma'eramũ 'ã 'ga jane katu'okaramũ 'ga rekoi. Werowiamũ 'ga jane muesageu jane mogyau ojeupe. 'Uwarete 'ga pyri futat 'ga reni oporogytau 'ga upe jane ree. “Epoat je rerowiaara 'gã mama'e apo are. Jarejee emojemogyppyyg ywyapi 'gã”, 'jau 'ga 'ũina au'jeteramũ 'Uwarete 'ga upe.

²⁶ A'eramũ Jejui 'ga 'ũina mainana 'wyrararete 'jawewaramũ jane. 'Ga futat jane poat. Esage ete 'ga. Nitywi futari mama'e tywera 'ga pype. Janeruwarete 'ga worrywamũ 'ga ree. A'eramũ 'ga manũ re 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa etee rai'i nũ, 'ga monou 'ga mojeupia ojepyri rai'i nũ. ²⁷ Ymã mainana 'wyrararete 'gã mama'e tywera apoi rakue. A'eramũ 'gã wyra rapy ojere'ema futat rakue. Otywera mepyawamũ ra'ne 'gã wyra rapyau rakue. Otywera mepy re etee 'gã wyra rapyi opytuna 'gã tywera mepyawamũ rakue. A'ere Jejui 'ga nanarũi. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. Janetywer are te 'ga manũi rakue. Majepei tee futat 'gã 'ga jukau rakue. Najukau'jawi futari 'gã 'ga rakue.

²⁸ Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee futat Levi 'ga juapyrera 'gã ojemỹina mainana

'wyrriaramũ. Amumẽ aipo mainana 'wyrriara 'gã mama'e tywera apou. Nifuakari 'gã mama'e tywera apoe'ema upe. A'etea 'gã 'ũina mainana 'wyrriaramũ opytuna 'gã nupe.

A'ere ako 'awamue Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga mÿi mainana 'wyrriara 'jawewaramũ janee ai'i. “Ene te 'ã esageay ma'ea. Nereapoi futari 'ã mama'e tywera. Jeremifutar imũ etee 'ã ene mama'e apou”, 'jau Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga upe. “A'eramũ je ene mÿina mainana 'wyrriara 'jawewaramũ tejemiayuwa 'gã nupe. Eẽme'ema futat mainana 'wyrriar awi 'gã 'jawe”, 'jau 'ga Kristu 'ga upe rakue. U'eawer imũ etee futat 'ga 'ga mÿina mainana 'wyrriara 'jawewaramũ janee.

8

Mainana 'wyrriararete 'jawewat

¹ Jejui Kristu 'ga je amome'u pẽ nupe. Jejui 'ga futat ako mainana 'wyrriararete 'jawewaramũ janee. Janetywera mepypaw ire 'ga awau wapyka ywag ipe 'Uwarete 'ga pyri. Pãjẽrete 'ga jakwatawa katy 'ga wapyka 'ũina. 'Uwarete 'ga 'jawe 'ga. A'eramũ 'ga wapyka 'Uwarete 'ga jakwatawa katy 'ũina. ² Ymã te mainana 'wyrriara 'gã oi osou taityoga pype oje'ega Jarejuwarete 'ga upe opytuna 'gã nee rakue. 'Gã futat taityoga mÿina Jarejuwarete 'ga mogytaawamũ rakue. A'ere Jejui 'ga nokoi kũima'efera 'gã nemiapofera pype. Jarejuwarete 'ga rupaw ipe te 'ga rekoi. 'Ga yse katy futat 'ga 'ũina oporogytau 'ga upe jane ree.

³ 'Gã amũ 'ũina mainana 'wyrriarareteramũ Jarejuwarete 'ga upe mama'e monoaramũ rakue. 'Ga upe wya rapyaramũ nanẽ 'gã 'ũina mainana 'wyrriaramũ rakue. Mainana 'wyrriara 'jawewaramũ 'ũi re Jejui 'ga nanẽ mama'e monoi 'Uwarete 'ga upe nũ. ⁴ Ywag ipe Jejui 'ga 'ũina mainana 'wyrriara 'jawewaramũ janee. Ywy pe akou amunipo 'ã 'ga 'ũine'ema mainana 'wyrriara 'jawewaramũ janee. Levi 'ga juapyrera 'gã etee 'ã ajemogyarũ mainanamũ 'au. Moisesi 'ga remikwasiarer imũ Levi 'ga juapyrera 'gã mama'e monoi Jarejuwarete 'ga upe opytuna 'gã nee rakue. ⁵ Ymã te taityoga apoe'ema uwe Janeruwarete 'ga 'i Moisesi 'ga upe rakue: “Ywytyra apyte'rarimũ jarejekwaw ipe je ako temogytaawa ra'agawa resaukaa enee ai'i, ywagipewara ra'agawa resaukari enee ai'i. A'eu etee futat ene iapoukaa 'gã nupe”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'eramũ Moisesi 'ga iapoukaa 'gã nupe ojeupe 'ga remiesaukarer imũ etee futat rakue. A'eramũ 'gã nemiapofera pype mainana 'gã oporowykyau. 'Gã porowyky resag ire jane jarejeapyoramũ ywag ipewara Jejui 'ga porowyky are. ⁶ A'ere Jejui 'ga porowyky esageay mainana 'gã porowyky apyraapa. Ymã Janeruwarete 'ga oje'ega monoi Moisesi 'ga upe rakue. Esage futat aipo 'ga je'eg ymanera. A'ere anure 'ga oje'ega monoi wa'yrarete 'ga upe. Aipoa 'ga je'eg yaua esageay 'ga je'eg ymanera apyraapa. A'eramũ 'ga oje'eg ymanera mojoy'rau oje'eg yau pyu. A'eramũ 'ga wa'yra 'ga upe u'eawera jane erowiarãmũ 'ga jane katu'oka. “Anure nipo je teje'ega rerowiaara 'gã murukari ywag ipe tejepyri”, 'jau 'ga 'ũina. A'eramũ jane jareku'iramũ jarejemogyau ee.

⁷ Oje'eg ymanera 'gã enuwarũ re amunipo 'ã 'ga namuri oje'eg yaua oree. ⁸ A'ere janepyy 'gã nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau: “Anure nipo je teje'eg yau monoi Israeu juapyrera 'gã nupe, Juda juapyrera 'gã nupe nanẽ nũ.

⁹ Ymã te je teje'ega monoi 'gã ypy 'gã nupe ikue.

Egitu ywy awi 'gã neruaw ipe je teje'ega monoi 'gã nupe.

A'ere 'gã nuenuwi etee jeje'eg ymanera.

A'eramũ je tepoia 'gã nui”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jeremi 'ga upe rakue.

¹⁰ “Anure nipo je teje'eg yau monoi Israeu juapyrera 'gã nupe, a'e je pẽ nupe.

A'ere je teje'ega mogeukari 'gã akaga pype.

A'eramũ nipo 'gã wapy mÿina jeje'eg yau are.

A'eramũ nipo 'gã oporenuwiweramũ jeje'eg are.
 A'eramũ nipo 'gã je muorypa. 'Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea a'jea futat', 'jau nipo 'gã jee.
 A'eramũ nipo je futat 'gã Nuwaretea.
 A'eramũ nipo 'gã nanē jeremiayuwareteramũ ajemogyau jee nũ”,
 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.
 11 “Anure nipo 'gã je kwaapa katu katu najuejue etee futat.
 A'eramũ te nipo 'gã ajamu'jawe'em je ree.
 Je kwaapa nipo 'gã pãwēũjē etee futat ajemogyau.
 'Gã 'wyrriara 'gã, akotee ma'e 'gã.
 Mĩmera 'gã nipo je kwaapa anure.
 12 A'eramũ nipo je 'gã tywera moia 'gã nui.
 Najerea'aru'jawi futari nipo je 'gã tywer are”,
 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jeremi 'ga upe rakue.
 13 “Teje'eg yau je omono 'gã nupe” 'e upe Janeruwarete 'ga oje'eg ymanera jane upe
 imojopy'ru upe te 'ga 'i. A'eramũ jane 'awamũ mama'e apou 'ga je'eg yauu. Anurenure'i
 nipo 'ga je'eg ymanera teepawamũ.

9

Janeruwarete 'ga rupawarete

1 Moisesi 'ga upe oje'ega monou nanē Janeruwarete 'ga 'gã mu'jau amuoryw are.
 “Taityoga peapo jemogytaawamũ. A'eramũ pēē a'e pype futat pejewau je muorypa”,
 'jau 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau ee rakue. 2 A'eramũ 'gã iapou ojeupe 'ga 'eawer imũ
 etee. Iapopaw ire 'gã imomy'japa taity poanamũ pyu. Wesaw ypya upe 'gã 'jau
 “Janeruwarete 'ga rupap”, 'jau 'gã jupe. A'e pype futat arãparĩna 'ũina wenawa 'arimũ.
 Mani'oko'o'i piru'i rupawa nanē 'upa peu. A'e 'arimũ 'gã mani'oko'o'i piru'i rerawau
 inuga. “Janeruwarete 'ga ma'ea”, 'jau 'gã jupe jepi. 3-4 Mama'e kasiga rapyawa 'ũina
 imy'jawa rowopype pyri. Ouru 'gã imonou ipir are ipiwoymawamũ rakue. Imy'jawa
 raipy upe 'gã 'jau “Janeruwarete 'ga rupawaretea” 'jau 'gã jupe. Janeruwarete 'ga
 je'ega rerekwara ryrũa etee te 'ũina imy'jawa waipy pe rakue. Ipiwoyma 'gã ouru pyu
 nanē rakue nũ. Ipye 'gã mama'e nuga. Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara itapep, ita
 kanafũ'ĩ, Arão 'ga ywyrã. Mĩmera 'gã imỹina ipype. Aipo ita kanafũ'ĩa ouru apopyrera.
 Ipye 'gã mani'oko'o'i mỹina, mana 'jawa mỹina. A'e Arão 'ga ywyrã opopoa rakue.
 Mukũi itapew are Janeruwarete 'ga je'ega jekwasiari rakue. A'eramũ 'gã mĩmera monou
 imỹina Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ryrũ pype rakue. 5 Jarejuwarete 'ga je'ega
 rerekwara ryrũ au'jawa 'arimũ 'gã mukũi ywagipewara ra'agawa mỹina, kerupĩ 'jawa
 mỹina. Ouru apopyrera poromũ. Ijywa 'ga imonou ipypekau yrũ au'jawa 'arimũ.
 Ywagipewara ra'agawa resaka ae wea'aramũ Jarejuwarete 'ga ree. “Janeruwarete 'ga
 ako jane pype” 'jau 'gã ajaupe esakawe. Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ryrũ au'jawa
 are mainana 'wyrriara 'ga wyrã ry monoi imonykya. Wyrã ry resag ire Janeruwarete 'ga
 wea'aru'jawe'emamũ Israeu juapyrera 'gã tywer are rakue. A'ere na'awauwe rũi aipo
 mome'upaawa pē nupe.

6 Taityoga 'gã iapopaw ire mainana 'gã awau osou Jarejuwarete 'ga rupaw ipe mama'e
 apou Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ. Ai'iwe, ai'iwe 'jau 'gã awau osou mama'e apou 'ga upe
 rakue. 7 A'ere mainana 'wyrriarete 'ga etee 'ga oi osou Jarejuwarete 'ga rupawarete
 pype. Kwara mu'ar ire mainana 'wyrriara 'ga osou majepi tee futat 'ga rupawarete
 pype. Wyrã rya 'ga erawau erosou imonykya Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ryrũ
 au'jawa 'arimũ. Otywer are ra'ne 'ga imonykya. A'ere 'ga opytuna 'gã tywer are nanē
 imonykya nũ. “Amumē ore mama'e tywera apoi ikwaape'ema jepi”, 'jau 'ga erawau
 erosou. “A'eramũ ene ejea'aru'jawe'emamũ oretywer are”, 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga
 upe, wyrã ry monykya yrũ au'jaw are. 8 A'ere tekotee 'gã nosea'uweri Jarejuwarete 'ga

rupawarete pype. A'ere Janerawarete 'ga 'Agesagea jane mu'ei mama'e are. “Taityoga teepaw ire pēē pejesou pejeporogytau Pejejuwarete 'ga upe najuejue etee. Taityoga renamū te ako mainana 'wyrirarete 'ga etee osou imy'jawa pype Pejejuwarete 'ga pyri jepi. A'ere teepaw ire pēē najuejue etee pese 'ga pyri pejeporogytau 'ga upe” 'e are 'ga 'Agesage jane mu'ei.

⁹ Kristu 'ga manūe'emauwe janepytunera 'gā mama'e rerawau mainana 'gā nupe: “Koa mama'ea emome'u Jarejuwarete 'ga upe jee”, 'jau 'gā mainana 'gā nupe mama'e rerua jepi. Mama'e tywera apo re 'gā weymawa mū rerua mainana 'gā nupe jepi: “Mama'e tywera je aapo Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū je tejeymawa rerua tetywera mepyawamū. A'eramū ene iapyau Jarejuwarete 'ga upe je ree”, 'jau 'gā 'ā weymawa rerawau mainana 'gā nupe. Otywera mepyawamū 'gā weymawa monou iapyaukaa mainana 'gā nupe Jarejuwarete 'ga upe. A'ere aipoa namueateukari 'gā 'gā tywer awi. Nokatu'oga'uweri 'gā 'gā tywer awi. ¹⁰ Moisesi 'ga remikwasiarer imū nipo 'gā mama'e monoi Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga remikwasiarer imū nipo 'gā ojekwakupa mama'e are. “Aga i'upyre'ema pē nupe”, Moisesi 'ga 'eawera nipo 'gā na'ui agawewi. “Nan ki peapo pejekatu'okawamū Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau Moisesi 'ga 'gā mu'jau 'gā jekatu'og are rakue. A'eramū 'gā mama'e apou 'ga je'eg imū etee. A'ere 'gā nemiapofera namuesagea'uweri 'gā Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga jane katu'okarama resaukaawamū etee te 'gā aipo apoi rakue. Kristu 'ga rure'emauwe te jane mama'e apoi Moisesi 'ga remikwasiarer imū rakue.

¹¹ A'ere 'awamū Kristu 'ga ruri rai'i. A'eramū 'ga akou mainana 'wyrirarete 'jawewaramū janee. “Mama'e esagea taapo pē nupe 'jau”, 'jau 'ga akou mainana 'wyrirara 'jawewaramū janee. Nataityoga pype rūi 'ga rekoi mainana 'wyrirara 'jawe. Ywag ipe te 'ga rekoi. 'Uwarete 'ga pyri futat 'ga rekoi. Kristu 'ga rekwawa esageay taityoga apyraapa. ¹² Ymā te 'gā karupana'nī jukai wy reko'woka rakue. Kwataua'yra nanē 'gā ijukau wy reko'woka jui rakue. Wyra jukauwe mainana 'wyrirara 'ga wy rerawau erosou taityoga my'jaw ipe, Jarejuwarete 'ga rupawarete pype opytuna 'gā tywera mepyawamū rakue. A'ere ikokwara rupi nānēwējēmī 'ga wyra mū jukau wy rerawau erosou rakue nū. A'ere nanarūi Kristu 'ga. Kristu 'ga ojejukaukat ia'wyre'ema 'gā nupe majepei tee futat rakue. Awau 'ga 'ā 'ūina ywag ipe. A'eramū 'ga owy pyu janetywera mepyaupap 'uwa 'ga upe. A'eramū 'ga werowiarāmū janetywera moia jane wi ywawuje futat. ¹³ Ymā Israeu juapyrera 'gā jekatu'ogi Jarejuwarete 'ga 'eawer imū etee rakue. Ijekwakuwe'ema 'gā ojemote'at ma'e 'jawe Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū 'gā ojekatu'oke'em ire osowe'em Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'ga muorypa. A'eramū mainana 'gā karupana'nī ry monykya 'gā nee. Kwatau ry 'jau 'gā imonykya ijekatu'oge'ema 'gā nee. Kwataua'yra nanē 'gā iapyaukaa nū. A'eramū 'gā ukuwera kosōu 'y are. A'ere 'gā imonykya 'gā nee 'gā katu'okawamū Jarejuwarete 'ga upe. Aipo apo re te ki 'gā too osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'ga muorypa. Peapyaka esaka je'e are. Teumera tymara 'gā Janerawarete 'ga nomogeukari wog ipe. A'eramū 'gā teumera tym ire weymawa rerawau mainana 'ga upe. A'eramū mainana wy monykya 'gā nee 'gā nesawamū. ¹⁴ A'ere karupana'nī rya nokatu'ogi futari 'gā. Nopirei futari 'gā 'gā tywer awi. Karupa'mī rapya nanē nū. Karupa'mīa 'gā ijukau iapyau otywera mepyawamū. A'ere nomoira'uweri 'gā nui. A'eramū 'gā mama'e tywera apou'jaw ire 'gā nānēwējēmī weymawa mū jukau nū, otywera mepyawamū nū. A'ere Kristu 'ga jane katu'ogi ywawuje futat. Werowiarāmū 'ga janetywera moia jane wi. Amanūmū 'ga janetywera mepyaupap ywawuje futat rakue. Esage ete Kristu 'ga. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. 'Uwarete 'ga 'Agesagea 'ga wereko, okoeteete ma'ea 'ga wereko. A'eramū 'ga 'ga 'Agesage pājē mū ojejukaukaa 'gā nupe, owy reko'wogukaa 'gā nupe, janetywera mepyawamū 'Uwarete 'ga upe. “Ajejukaukat je 'gā nupe 'gā tywera mepyawamū enee, Kiapi'ni. A'eramū je tejerowiaaramū 'gā tywera moia 'gā nui, 'gā katu'oka katu”, 'jau

Kristu 'ga 'Uwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga werowiarãmũ janetywera moia jane wi, jane katu'oka katu 'Uwarete 'ga upe. A'eramũ jane 'awamũ jarejeymawa rapyau'jape'ema jaretywera mepyawamũ. Jejui Kristu 'ga manũa janetywera mepyaupap ywawuje futat. Werowiaaramũ 'ga janetywera moia jane wi, jane mogyau oje'jawewaramũ, jane muea'arukaa mama'e are oje'jawe futat. A'eramũ jane mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat.

Janeruwarete 'ga je'egyau

¹⁵ Moisesi 'ga upe Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ etee Israeu juapyrera 'gã mama'e apou rakue numiamũ. A'ere 'gã mama'e tywera apou'jau'jawi etee futat. A'ere Kristu 'ga te eteetea. Janetywera moiawareteramũ 'ga manũi janee. Janetywer awi jane mueateeuakaawamũ te 'ga iapoi janee. Werowiaaramũ 'ga janetywera moia jane wi. A'eramũ 'ga 'jau werowiaaramũ janee: “Jeruwarete 'ga pẽ mũ'ẽ 'gã nui je rerowiarukaa pẽ nupe. A'eramũ nipo pẽẽ anure pejeju 'au ore pyri nakwaparimũ warãu rũi futat”, 'jau 'ga werowiaaramũ janee. “Orojepyri pẽ nuramũ nipo Jeruwarete 'ga mama'e esage monou pẽ nupe u'eawer imũ etee futat. Pẽ nupe 'ga remimonofera nateepawa'uweri”, 'jau 'ga werowiaaramũ janee.

¹⁶⁻¹⁷ Sã'ã ae ka'arana kwasiara okaraemã are. “Je manũ re ki jekaraemãmera pemono jepytunera 'gã nupe” 'e kwasiaa inuga ka'aran are. 'Ga manũ re etee 'gã ka'arana kwasiararera 'ga karaemã monoi 'gã nupe. 'Ga manũe'emauwe 'gã 'ga karaemã nomonoa'uweri 'gã nupe. Muku 'ga manũ re miamũ 'ga manũ resakarera 'gã 'jau: “A'jea futat 'ga manũ ai'i. Aesak je 'ga manũa ai'i”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã “amanũ 'ga” 'e kwaaw ire etee 'ga karaemã monou 'gã nupe. ¹⁸⁻¹⁹ Nan tee futat Janeruwarete 'ga je'eg ymanera. Ojeupe Janeruwarete 'ga je'eg ire etee Moisesi 'ga 'ga je'ega mome'ui opytuna 'gã nupe rakue. A'ere 'ga karupana'nĩ ry kwatau ry reewe ikosõu 'y pype. A'ere 'ga 'yw akã'i amũ ppyka ifaa inimo piraga pyu. Isipu 'jawa 'yw akã'i faa karupa'mĩawa apopyrera pyu. Karupa'mĩawa 'gã ipowãna rakue. A'ere 'gã imomiraga. A'e pyu 'gã 'yw akã'i fari. A'ere 'ga ipymĩãu wy pype. A'ere 'ga wy monykya Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are. Israeu juapyrera 'gã nee nanẽ imonykya nũ. ²⁰ A'ere 'ga 'jau 'gã nupe: “Wya je amonykyt Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are. Pẽ nee nanẽ je imonykyri nũ. A'eramũ ki jane 'ga je'ega renupa. Taruenup eneje'ega 'jau 'e are je wy monykyri pẽ nee ka'aran are we”, 'jau Moisesi 'ga 'gã nupe rakue. ²¹ Taityog are nanẽ Moisesi 'ga wy monykya nũ taityoga pypewara are we. ²² Moisesi 'ga upe Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ mainana 'gã wy monykya mama'e are ikatu'okawamũ Jarejuwarete 'ga upe rakue. “Wy pyu ekatu'ok mama'ea jee”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã wy monykya mama'e are ikatu'okawamũ 'ga upe. Imonykya'ewem are etee 'gã imonykyre'ema. Inãinã'nĩ etee 'gã ikatu'oka. Opytuna 'gã tywer are nanẽ 'gã aipo apou wyra jukau wy reko'woka 'gã nee 'gã tywera mepyawamũ Jarejuwarete 'ga upe. Wy reko'woke'em ire amunipo 'ã 'gã otywera nomepyi futari Jarejuwarete 'ga upe.

Janetywera mepyawamũ 'ga manũawet

²³ Ee wyra ry monykyr ire Moisesi 'ga taityoga katu'ogi Jarejuwarete 'ga upe rakue, taityoga pypewara reewe rakue. Ywag ipe futat Janeruwarete 'ga muorypawarete reni. A'eramũ nipo ikatu'okawa wesageramũ wyra ry apyraapa. ²⁴ Na'gã nemiapofera taityoga pype rũi Kristu 'ga awau osou amanũ re. Ywag ipe tee 'ga oi, 'Uwarete 'ga muorypawarete pe. Peu futat 'ga reni 'Uwarete 'ga pyri, mama'e renũina jane ree 'ga upe. ²⁵⁻²⁶ Ymã judeu 'gã nupe mainana 'wyriararete 'ga wyra ry rerawau erosou taityoga my'jaw ipe, Janeruwarete 'ga rupawarete pype rakue. Majepei tee futat 'ga erawau erosou kwara mũ rupi rakue. Ikokwara rupi tãmẽjẽ 'ga wyra ry rerawau erosou 'ga rupawarete pype rakue nũ. A'ere nanarũi Kristu 'ga. Nan Kristu 'ga reko re amunipo 'ã 'ga amanũu'jau'japa ywy apo ppy we. A'ere nanarũi Kristu 'ga. Namanũu'jau'jawi 'ga

janetywer are. Sawaëm jane mama'e teepap ja'wyja'wy upe. A'eramũ ako 'ga 'awamue te ojesaukaa janee amanũmũ janetywera mepyaupap ywawuje tee rai'i.

²⁷ Ywy pewaramũ jane jaremanũmũ najuejue etee futat. Majepei tee futat jane manũi. Nimanũu'jau'jawi jane. Jaremanũ re nipo jane jarewau jarejesaukaa Jarejuwarete 'ga rowase. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga rerowiaaramũ jane monou jane mogyau ojepyri. Wa'yra 'ga rerowiare'ema 'gã nipo 'ga imonou muku ojewi. ²⁸ Nan tee futat majepei tee Kristu 'ga jejukaukari 'gã nupe, janetywera mepyawamũ. Noje-jukaukaru'jau'jawi 'ga. Anure nipo 'ga ruri nũ. A'ere 'ga najanetywera mepyawamũ rũi 'ga ruri. 'Ua nipo 'ga wapesakaramũ jane katu'okapap janetywer awi. A'eramũ te nipo jane mama'e tywera niapou'jawi.

10

¹ Moisesi 'ga remikwasiarera mogytaramũ Israeu juapyrera 'gã weapyo'iramũ etee Jarejuwarete 'ga remiaporam are. Anure 'ga remiaporama a'agawa futat poromũ wyra rapya rakue. A'ere 'gã naeapyo katui ee rakue. Weymawa 'gã ijukau iapyau otywera mepyawamũ. Ikokwar are 'gã nãñewějēmĩ wyra mũ jukau iapyau nũ. A'ere wyra wya nokatu'ogi futari Janeruwarete 'ga rerowiaara 'gã nakue. A'eramũ 'gã 'ga muory-parũme'em 'ga remifutar imũ. ² Okatu'okatu re amunipo 'ã 'gã nueru'arasigi te mama'e tywera ojeupe iapoawera erekou. A'eramũ amunipo 'ã 'gã weymawa rerawau'jape'ema ijukaukare'ema otywera mepyawamũ rakue. A'ere wyra wya nokatu'ogi futari 'gã 'gã tywer awi. ³ Ma'eramũ 'ã 'gã au'jeteramũ weymawa mũ rerooi ijukaukaa otywera mepyawamũ rakue. Weymawa jukaramũ 'gã wea'aramũ otywer are nũ. ⁴ Kwatau rya nomoira'uweri janetywera. Karupana'nĩ rya nanẽ nomoira'uweri nũ.

⁵⁻⁶ A'eramũ Kristu 'ga 'ua ojypa 'au ywy pe rakue. A'eramũ 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe: “Nerefutaru'jawi wyra rapya 'awamũ.

Ejeupe 'gã mama'e mura nanẽ nerefutaru'jawi nũ.

Wyra rapya nomoiri futari 'gã tywera.

Nenemaku'ia'uweri.

A'eramũ ene je mogou ywy pewara 'gã 'jawe futat ra'ne.

'Gã no'oa 'ã ene imua jee jero'oramũ.

A'eramũ je tekou 'gã 'jawe futat.

⁷ Eneremifutara apoawamũ je ruri.

Ymã te 'ã ka'arana erekwasiarukat 'gã nupe je ree rakue.

A'eramũ je 'awamũ mama'e apou eneremifutar imũ etee futat, 'gã nemikwasiarer imũ etee futat”,

'jau 'ga 'ua ywy pe rakue.

⁸ Jarejuwarete 'ga je'eg ymaner imũ 'gã wyra jukau iapyau otywera mepyawamũ rakue. A'ere Jejui 'ga 'i 'Uwarete 'ga upe rakue: “Nerefutaru'jawi wyra jukaa 'awamũ”, 'jau 'ga 'ga upe. “Wyra jukaa nene muorywu'jawi 'awamũ”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. ⁹ “Au je rekoi. Eneremifutar imũ mama'e apou te je ruri”, 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'awamũ 'jau janee: “Kristu 'ga 'jawe pejemogy. Jeremifutar imũ etee ki mama'ea peapo Kristu 'ga 'jawe jee”, 'jau 'ga janee. “Nepeapyu'jawi wyraa 'awamũ pejetywer are”, e'i 'ga janee 'awamũ. ¹⁰ 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee futat Jejui Kristu 'ga mama'e apoi rakue. A'eramũ 'ga ojejukaukaa ae a'wyre'ema 'gã nupe rakue. A'eramũ futat 'ga amanũmũ janetywera mepyaupap ywawuje tee 'Uwarete 'ga upe rakue. Werowiarãmũ 'ga jane katu'oka janetywer awi.

¹¹ Mainana 'gã wojere'emamũ futat akou mama'e apou Jarejuwarete 'ga upe rakue. Wyra rapya 'gã imuojere'ema futat rakue. Ai'iwe, ai'iwe, ai'iwe 'jau 'gã iapou rakue. A'ere wyra rapya nomoira'uweri janetywera jane wi. ¹² A'ere Kristu 'ga jejukaukari 'gã nupe janetywera mepyawamũ. A'ere 'ã 'ga awau wapyka 'Uwarete 'ga jakwatawa katy 'ũina. Namanũu'jau'jawi 'ga janetywer are. Majepei tee futat 'ga manũi janetywera

mepyawamũ. Janetywera mepy re 'ga awau wapyka 'ũina 'Uwarete 'ga yse katy. 'Uwarete 'ga 'jawe futat 'ga. A'eramũ 'ga wapyka 'ga jakwatawa katy. ¹³ Anure nipo Janeruwarete 'ga Kristu 'ga magwawukaa 'ga ree iporomutare'ema 'gã 'arimũ. A'eramũ 'ga iapesaka 'ũina. ¹⁴ Majepei tee futat 'ga manũ janetywer are rakue. A'eramũ 'ga werowiarãmũ janetywera moia jane wi, jane katu'oka tãmějẽ futat.

¹⁵ U'agesageu nanẽ 'ga jane mu'jau ee nũ, 'gã nupe ka'arana kwasiarukaripyre are nũ:

¹⁶ “A'ere nipo je teje'eg yau monoi 'gã nupe.

A'eramũ nipo 'gã oporenuwiwerãmũ jeje'eg are.

Teje'ega nipo je imogeukaa 'gã akaga pype.

A'eramũ nipo 'gã wapykau ee”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'gã nupe rakue.

¹⁷ A'jea futat 'ga 'i: “Najerea'aru'jawi futari nipo je 'gã tywer are”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jeremi 'ga upe rakue.

¹⁸ Jejui Kristu 'ga manũ are Janeruwarete 'ga janetywera moiri jane wi. A'eramũ 'ga wea'aru'jawe'emamũ futat janetywer are. Ma'eramũ 'ã jane niapou'jawi futari 'awamũ mama'ea jaretywera mepyawamũ. Kristu 'ga futat janetywera omepy amanũmũ rakue.

Jareje'ega simono 'ga upe 'awamũ

¹⁹ Pẽẽ jerewirera 'jawe jee. Kũjãmerãmũ pẽẽ jerenyra 'jawe jee. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Jejui 'ga amanũ janetywera mepyawamũ rakue. Werowiarãmũ 'ga jaretywera moiri jane wi. A'eramũ jane nanẽ jareje'ega monoarũmũ Jarejuwarete 'ga upe. ²⁰ Namainana 'gã nũi oje'ega omono Jarejuwarete 'ga upe janee 'awamũ. Ymã 'ã Israeu juapyrera 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa taityoga momy'jawi taity pyu rakue. A'eramũ 'ã mainana 'wyrriara 'ga etee awau osou imy'jaw ipe Jarejuwarete 'ga upe oporogytau rakue. A'ere jane 'awamũ Jejui 'ga manũ are, jane porogytaarũi Jarejuwarete 'ga upe. Amanũ re Jejui 'ga ferawi rai'i nũ. Namanũu'jawi futari 'ga 'awamũ. A'eramũ jane jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe au'jeterãmũ futat jarejee.

²¹ Jejui 'ga futat mainana 'wyrriararete 'jawewaramũ janee. 'Ga 'ã Janeruwarete 'ga omỹi 'wyrriaramũ wemiayuwamũ janee. Ojejuka esage 'ga jane ree. ²² A'eramũ ki jane Jarejuwarete 'ga muorypa a'jea futat. Kristu 'ga ree jarejemogypyyka jarejemogyau. A'eramũ jane Jarejuwarete 'ga muorypa a'jea futat. Kristu 'ga 'ã janetywera amoit jane wi werowiarãmũ. A'eramũ jane jarejekwawe'em 'ga upe. Jarejewi 'ga jaretywera moir ire jane jarejepymãũkaa 'y pe 'gã amũ nupe. Sã'ã mama'ea opirei re esagea. Iky'ae'ema futat. Nan tee futat jane. Jarejewi janetywera moir ire jane jarejesagerãmũ 'ga upe.

²³ U'eawer imũ etee futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi. A'eramũ jane jarejemogypyyka 'ga 'eawer are, “Anure nipo je pẽ muri ywag ipe tejepyri” 'ga 'eawer are. A'eramũ te jane 'ga pyri jareo rapesaka. 'Gã amũ nanẽ ki jane imu'jau ee nũ. “Anure nipo Janeruwarete 'ga werowiaaramũ jane monoi ywag ipe ojepyri”, 'jau ki jane jarejepyriwara 'gã nupe. ²⁴ A'eramũ ki jane jarejea'aramũ jarejuee. “Janepota'wa ki jarejuee. Sajopoar iki mama'e esage apo are”, 'jau ki jane jarejaupe.

²⁵ 'Gã amũ nipo opoia ajuee ajatyka awi. Nijatykaweri nipo 'gã ajuee Jarejuwarete 'ga muorypa. A'ere kasi sajemu'e 'gã nee ne. Sajatyka etee futar iki jarejuee 'ga muorypa. Anurenure'i nipo Jejui 'ga ruri nũ. A'eramũ ki jane Jarejuwarete 'ga rerowiar wyyapiukaa jarejaupe.

²⁶ “Kristu 'ga amanũ janetywera mepyau rai'i. A'eramũ ki pẽẽ mama'e apou 'ga remifutar imũ etee” 'ea jane sikwaap. A'jea futat aipo 'ea. A'eramũ ki jane mama'e tywera apowe'em Kristu 'ga ree jarejemu'e re. Jarejemifutar imũ etee mama'e tywera apou jane jewyru'jawi jaretywera upe nũ awỹja sipo janetywera omepy janee nanuaramũ? Nitywi futari 'ga amũ. Kristu 'ga etee futat amanũmũ janetywera mepyawamũ rakue. 'Ga rerowiare'emamũ nitywi futari janetywera moiara 'ga amũ. ²⁷ A'eramũ

ki mama'e tywera apo upe ojewyt ma'e 'gã okyjau Jarejuwarete 'ga wi. Anure nipo 'ga wowase jane majatykaaw ipe ojee iporomutare'ema 'gã monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe. ²⁸ Pekwaap 'ã jareypy 'gã Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee iapoare'ema 'gã apisiukara rakue. Maranuara 'gã sipo poromũ iapisipyramũ rakue? “Peko kasi tesirũgatu ne” 'e renupare'ema 'gã janeypy 'gã iapisau tãmējē rakue. Mukũja 'gã tesirũgatu 'ga amũ reko resag ire 'gã 'ga jukau tãmējē aporiae'emamũ futat 'gã nee rakue. ²⁹ Sã'ã 'gã Moisesi 'ga je'egea renupare'ema 'gã ijuka tãmējē rakue. Nanarũi sipo Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga je'ega renupare'ema 'gã nereko? 'Ga taetu nipo 'ga wa'yra 'ga je'ega renuwe'emamũ 'gã wereko tywerete a'jea futat. Kristu 'ga rerowiar ire nipo 'gã amũ opoia 'ga rerowiar awi. Ojewa Kristu 'ga otywera moir ire nipo 'ga amũ ojeywa mama'e tywera apo upe nũ. A'e 'gã: “Nia'wuri Kristu 'ga. Ma'eramũ 'ã 'gã 'ga jukai au'je katu rakue” 'jara 'jawe Kristu 'ga rerowiar awi opoit ma'e 'gã. Janeruwarete 'ga 'Agesagea opota'waramũ agawewi 'gã nee, Kristu 'ga rerowiarukaa agawewi 'gã nupe. A'etea 'gã 'ga 'Agesage kurapara 'jawe etee, Kristu 'ga rerowiar awi opoir ire. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga aipo 'gã nerekou tyweaete.

³⁰ “Nanuara 'gã nui nipo je jepyari 'gã nemiapo tywer awi”, 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. “Oje'eganuwe'emawer ipe etee te nipo 'ga jereko tywerukari jee”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa ka'aran are Moisesi 'ga upe rakue. Aipoa Janeruwarete 'ga 'eawera futat. A'ea jane ikwaapa.

³¹ Janeruwarete 'ga okoeteete ma'ea futat. Ma'eramũ ki jane jarekyjau 'ga jarejereko tywer awi mama'e tywera apowe'em futat.

³² Pēnea'ar iki pejejerekwawer are. Jejui 'ga pēē erowiar ypyrauwe 'ã 'ga rerowiare'ema 'gã pē nerekou tyweaete 'ga ree. A'ere 'ã nepepouri futari 'ga rerowiar awi rai'i. ³³ Amumē 'ã 'ga rerowiare'ema 'gã pē kurapa kypyre'emete agawewi rai'i. A'etea 'ã pēnuag etee futat 'gã pejereko tywera upe rai'i. Amumē 'gã 'ã pējekoty'aawa 'gã nerekou kypyre'emete agawewi rai'i. 'Gã nereko tywera resakawe 'ã pēē pejejatyku pejejekoty'aawamũ 'gã nee rai'i. A'eramũ 'ã 'gã pē nerekou kypyre'emete 'gã neewe futat rai'i. ³⁴ Amumera 'gã 'gã imonou imunepa moromunepawa pype rai'i. A'e 'gã nee 'ã pēē pejemuaēma rai'i. Amumē 'gã pēkaraemã pojekau agawewi pē nui. A'etea nepēku'ipawi ee. “Janeruwarete 'ga poroywera te nipo nateepawi jane wi”, pe'je etee nipo pejeku'iramũ nan pejejerekoramũ.

³⁵ Werowiar awi pepoire'emamũ a'jea futat Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi pē nupe. A'eramũ ki pejepoire'ema futat Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. ³⁶ 'Ga rerowiar awi pejepoire'em ire nipo mama'ea peapo 'ga remifutar imũ. A'eramũ pēē pejepoire'ema 'ga rerowiar awi. Mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat pejemogyau 'ga rerowiaa a'jea futat. A'eramũ 'ga anure mama'e monou pē nupe u'eawer imũ etee futat.

³⁷ Ymã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gã nupe rakue:
“Naanure rũi futat nipo 'ut ma'e 'ga ruri.

Kamēsīete futat nipo 'ga ruri.

³⁸ Jeremifutar imũ mama'e apoara 'gã nipo ojemogypyka ajemogyau je ree.

A'eramũ nipo 'gã ajemogyau je pyri nakwaparimũ ete rũi futat.

A'ere je tejerowiar awi 'gã amũ poir ire je najeku'i 'gã nee”,

'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa 'ga amũ nupe rakue.

³⁹ Na'ga rerowiar awi opoit ma'eramũ rũi futat jane. Nipoiri futari jane 'ga rerowiar awi. A'eramũ 'ga jane monowe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. Jane 'ã sirowiat 'ga jarejemogyau. A'eramũ nipo 'ga jane mogyau ojepyri nakwaparimũ rũi futat.

11

Janeruwarete 'ga rerowiaararete 'gã

¹ Werowiaaramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage muri janee. A'eramũ ki jane 'jau jarejeupe: “Arowiat je Jarejuwarete 'ga 'jau. A'eramũ 'ga anure mama'e mua jee 'jau kwy”, 'jau ki jane. “Naesagi agawewi je tejeupe 'ga remimurama. A'etea je ajemogypyk 'ga ree”, 'jau ki jane jarejeupe, 'ga rerowiaa. ² 'Ga ree ojemogypykaw imũ etee futat janepy 'gã jepoarukari Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga aku'iramũ 'gã nee rakue. A'eramũ 'ga 'jau rakue: “Je rerowiat 'gã ajemogyau. A'eramũ 'gã wesageramũ jee”, 'jau 'ga 'gã nupe werowiaaramũ rakue. ³ Jarejuwarete 'ga rerowiaaramũ jane jarejeapyoramũ 'ga remiapofer are. “Ymã te Janeruwarete 'ga mama'e apoi rakue. Ywy, ywak, kwat, jay, jaytata. Mĩmera 'ga iapou rakue. Oje'eg imũ etee futat 'ga iapou. Esagipyre'ema futat 'ga wapo. 'Agamũ 'ã jane esaka 'ga remiapofera. Oje'eg imũ etee futat 'ga iapou rakue” 'ea 'ã jane erowiaa jarejemogyau.

⁴ Apeu 'ga nanẽ 'ã rakue nũ, Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga aku'iramũ ojeupe Apeu 'ga remimurer are rakue. A'ere Apeu 'ga reki'yra 'ga, Kaĩ 'ga nuerowiari Jarejuwarete 'ga. A'eramũ Janeruwarete 'ga aku'ie'emamũ ojeupe Kaĩ 'ga remimurer are. Ojee Apeu 'ga jemogypygamũ Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe: “Apeu 'ga pa je rerowiat ra'e. A'eramũ 'ga wesageramũ jee”, 'jau 'ga ojeupe. Ymã agawewi 'ã Apeu 'ga manũi rakue. A'etea jane 'ã 'ga rekwawera sikwaap. Apeu 'ga werowiat Jarejuwarete 'ga rakue. A'eramũ ki jane 'ga 'jawerimũ etee futat jarejemogyau.

⁵ Enoki 'ga nanẽ 'ã rakue nũ, Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue nũ. Namanũi futari Enoki 'ga rakue. Werowiaaramũ Janeruwarete 'ga 'ga rerawau erojeupia rakue. 'Ga pyriwarera 'gã Enoki 'ga rekaa numiamũ. A'ere 'gã nuesagi 'ga. Janeruwarete 'ga 'ga omojeupit imonou ojepyri. Ywag ipe ojeupire'ewe Enoki 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga aku'iramũ 'ga ree rakue. A'e are Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã nupe rakue.

⁶ Niku'ia'uweri Janeruwarete 'ga werowiare'ema 'gã nee. Maran sipo ajee jane 'ga muorywi, “Janeruwarete 'ga ako” 'e rerowiare'em ire? Nimuorywa'uweri jane 'ga “ako 'ga” 'e rerowiare'em ire. “Janeruwarete 'ga ako” 'e rerowiaaramũ janeporokwaawiw-eramũ 'ga ree. “Ojee iporokwaawiwet ma'e 'gã nupe Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi” 'e rerowiaaramũ jane jareporokwaawiw-eramũ 'ga ree.

⁷ Nue 'ga nanẽ 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega renupara rakue nũ. “Anure nipo je amana monoi ywy pe tejerowiare'ema 'gã momapa. A'eramũ pẽẽ yaruu apou 'y awi pejejeja-gawamũ”, ojeupe Jarejuwarete 'ga 'eramũ Nue 'ga 'ga rerowiaa rakue, yara apou 'ga je'eg imũ etee futat rakue. Amana kyre'emauwe Nue 'ga yara apou erekou. A'eramũ 'ga, wa'yra 'gã netee futat amanũme'em rakue. Nue 'ga ra'yra 'gã etee Jarejuwarete 'ga je'ega renupa 'uwa 'ga pyri rakue. A'eramũ 'gã etee futat ojejaga yara pype. 'Gã nesea Jarejuwarete 'ga rerowiara resaukaa amumera 'gã nupe. Amumera 'gã nuerowiari Nue 'ga je'ega, ojeupe Nue 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'uramũ. A'eramũ 'ya 'gã apisau. Werowiaaramũ Janeruwarete 'ga 'jau Nue 'ga upe: “Je rerowiar ape. A'eramũ ene ejesageramũ jee”, 'jau Janeruwarete 'ga Nue 'ga upe rakue.

⁸ Abraão 'ga nanẽ rakue nũ, Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. A'eramũ 'ga 'ga je'ega renupa ojeupe 'ga je'egamũ rakue, “Ekwap 'aw awi. Taesaukat ywy pe enee 'jau”, ojeupe 'eramũ rakue. “Anure nipo je ene upe tejemiesaukarera monopawi katu katu ene upe enejuapyrera 'gã neewe futat. Enema'e katu katua futat nipo poa”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. Nokwaawi agawewi futat Abraão 'ga awawa. A'etea 'ga oo ojeupe Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ etee futat. ⁹ Jarejuwarete 'ga rerowiaaw imũ etee futat Abraão 'ga awau owaẽma “tamono 'awa ywya ene upe” 'jawa upe rakue. Tekotee 'gã ywy pe 'ga rekoi. Nuapoi 'ga 'ogaretea. Taityoga pype etee 'gã nekoi rakue. Wata 'gã ajemogyau. A'eramũ 'gã akou taityoga pype etee futat. 'Ga juapyrera 'gã, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mĩmera 'gã nanẽ ajemogy taityoga pype etee. 'Gã nupe nanẽ Janeruwarete 'ga 'i nũ: “Tamono 'awa ywya

pẽ nupe 'jau, pẽnekwawamũ 'jau”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'etea 'gã nanẽ taityoga pype etee ako. ¹⁰ Abraão 'ga 'ogarete apowe'em rakue. “Amunawaretea Janeruwarete 'ga wapo ywag ipe. Wemifutar imũ etee futat 'ga iapoi. Nateepawa'uweri 'ga 'wyraretea. A'eramũ je tejekoweramũ 'ga 'wyrarete pype”, 'jau Abraão 'ga ojeupe rakue.

¹¹ Abraão 'ga remireko ẽẽ, Sara ẽẽ wa'yre'emamũ rakue. Abraão 'ga oymanamũ akou. A'ere 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiari, “Anure nipo je kunumĩ mũ muri pẽ nupe” 'e rerowiaa 'ga akou. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga ra'yra pyygukaa 'ga remireko ẽẽ upe. Owãiwĩ pype futat ẽẽ omena 'ga ra'yra ppyka. ¹² Abraão 'ga nanẽ oymanamũ nũ. A'etea 'ga aja'yrapy ẽẽ pype. Majepei tee agawewi Abraão 'ga rakue. A'etea kwaiwete 'ga juapyrera 'gã. Jaytata pytuna 'jawe 'ga juapyrera pytuna. 'Yisigeau pytuna 'jawe nanẽ 'ga juapyrera pytuna nũ.

¹³ Aipo 'gã jemogyawera Jarejuwarete 'ga rerowiara wesaukat janee. Werowiat agawewi futat 'gã Jarejuwarete 'ga rakue. A'etea 'ga nomonoi mama'ea 'gã nupe u'eawer imũ rakue. “Anure nipo 'ga imonoi janejuapyrera 'gã nupe”, 'jau etee futat 'gã worrywamũ ee rakue. “Awa ywy pe jane rekoi kamẽsĩ te. Najanerupawarete rũi 'awa ywya”, 'jau 'gã nakue. ¹⁴ A'eramũ jane 'jau “aipo 'jara 'gã oo wupawarete pe futat”, 'jau jane 'gã nupe. ¹⁵ Nijewyriweri 'gã wupawera upe. Ojewyriwer ire amunipo 'ã 'gã jewyri wupaw ymanera upe. ¹⁶ A'ere 'gã nijewyriweri jupe. “Anure nipo jane oi jarejupaw esage pe, ywagipewara pype. Nakwaparimũ ete rũi peu jarejemogyau”, 'jau 'gã nakue. Nijewyriweri 'gã wupawer ipe. A'eramũ Janeruwarete 'ga ojerowiaa 'gã nee. 'Ga futat 'gã nupawa wapo ywag ipe 'gã nupe rakue. A'eramũ jane “ojerowiat 'ga 'gã nee rakue” 'e kwaapa.

¹⁷⁻¹⁸ Abraão 'ga werowiat a'jea futat Jarejuwarete 'ga rakue. A'eramũ 'ga ojemogypyka 'ga ree rakue. A'eramũ 'ga 'ga je'ega renupa, “Eja'yra 'ga eroo iapyau jee” ojeupe 'ga 'eramũ rakue. Ymã te Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Tamomytun enejuapyrera 'gã enee 'jau. Isaki 'ga 'ã enera'yra. A'eramũ je 'ga juapyrera 'gã momytuna enee”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'eramũ Abraão 'ga 'ga rerowiaa. Naeapyoi agawewi 'ga Jarejuwarete 'ga remiaporam are. A'etea 'ga 'ga je'ega wenup, wa'yra 'ga rerawau iapyauramet 'ga upe numiamũ. ¹⁹ Ikwaapara 'jawe 'ga wea'aramũ: “Ga rapy re nipo Janeruwarete 'ga 'ga moferawi nũ”, 'jau nipo 'ga rakue. A'eramũ 'ga weawyrũ'emamũ futat wa'yra 'ga rerawau iapyauramet rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe rakue nũ: “Erejuka awi eja'yra 'ga. A'jea futat je rerowiar ape ra'e”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga karupa'mĩ resaukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga karupa'mĩ jukau iapyau 'ga upe rakue. A'eramũ Isaki 'ga akou imoferawipyrrera 'jawewaramũ Abraão 'ga upe rakue.

²⁰ Isaki 'ga nanẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa nũ. A'eramũ 'ga 'jau wa'yra 'gã nupe: “Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage apoi pẽ nupe”, 'jau 'ga wa'yra 'gã nupe rakue. Jako 'ga upe, Esau 'ga upe. Mĩmera 'gã nupe 'ga imome'wau rakue.

²¹ Jako 'ga nanẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue nũ. A'eramũ 'ga, amanũ ja'wyja'wywe, 'jau Jose 'ga ra'yra 'gã nupe: “Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage apoi pẽ nupe jue etee futat”, 'jau 'ga Jose 'ga ra'yra 'gã nupe rakue. Jako 'ga iyman gatu gatu. A'eramũ 'ga opokokaw are etee futat owya. A'eramũ Jako 'ga, 'gã nupe aipo 'e re, oywya koka wããpyramũ Jarejuwarete 'ga muorypa. “Ene te 'ã eneresageay oree, ki Ku'jyp. Erejuka esage 'ã ore ree jepi”, 'jau 'ga 'ga upe 'ga muorypa.

²² Jako 'ga ra'yra 'ga, Jose 'ga, nanẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa nũ. A'eramũ 'ga amanũme'ewe 'jau: “Anure nipo janepytuna 'gã oi ojewya jareje'wyr ipe nũ, Israeu juapyrera 'gã oi ù'jãu Egitu ywy awi, awau ojewya jareje'wyr ipe nũ, Kanaã ywy pe nũ. A'eramũ ki jekagera peroo ityma peu”, 'jau 'ga opytuna 'gã nupe amanũme'ewe rakue.

²³ Anure Moisesi 'ga u'aa rakue. 'Ga jara 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. A'eramũ 'gã 'ga mima 'ga rerekou muapyra jay magwapa. “Esage janera'yra 'ga”, 'jau 'gã

ajaupe. A'eramũ 'gã o'wyriara 'ga je'ega renupe'ema, “Pejuka pejeja'yra kũima'ea”, 'ga 'e renupe'ema. Okyjawe'em futat 'gã 'ga je'ega renupe'ema.

²⁴ Moisesi 'ga nanẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. Egitu ywy pewara 'gã 'wyriara 'ga ra'jyra ãẽ Moisesi 'ga muaranupa rakue. A'ere 'ga aranuw ire nafutari “Wyriara 'ga ra'jyra ãẽ remimuaranuwera 'ga, Moisesi 'ga” 'gã 'ea. “Wyriara 'ga ra'jyra ãẽ ra'yra 'jawe 'ga, pe'je awi jee”, 'jau ete 'ga 'gã nupe rakue. ²⁵ Oje'ariweramũ 'ga Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã nee etee futat rakue. “Israeu juapyreramũ futat je”, 'jau ete 'ga 'gã nupe rakue. “Ene Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ futat ene”, pe'je etee ki jee, 'jau ete 'ga 'gã nupe rakue. “Egitu ywy pewara 'gã jepytuna 'gã wereko tywet. A'eramũ je 'gã 'jawe etee futat tejereko tywera futaa”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “Najeparuapoweri je mama'e tywer are. Mama'e tywera apoara 'gã iku'i ee. A'ere 'gã kamẽsĩete 'gã eru'arasigi. A'eramũ je teparuapowere'emamũ mama'e tywer are”, 'jau 'ga ojeupe. ²⁶ “Anure nipo Janeruwarete 'ga 'ga amũ muri wemiayuwa 'gã poaawamũ. A'eramũ je tekou 'ga remiayuwa 'gã pype etee futat. Tene Egitu ywy pewara 'gã je rereko tyweri 'gã pyri kwy”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Sã'ã 'ga rerowiare'ema 'gã anure Kristu 'ga rereko tyweretea rakue. Nan futat 'gã Moisesi 'ga rereko tyweretei rakue. “Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage muri jee, je rerawau ywag ipe ojeypyri. Aipoa je afutat. Nafutari je Egitu ywy pewara 'gã karaemã. Kwaparimũwara te 'gã karaemã. A'ere Janeruwarete 'ga remimurama te nakwaparimũ warãu rũi”, 'jau 'ga ojeupe rakue.

²⁷ Jarejuwarete 'ga Moisesi 'ga erowiar ywyapiau akou. A'eramũ 'ga okyjawe'em Egitu ywy pewara 'gã 'wyriara 'ga wi rakue. Amara'neramũ agawewi 'wyriara 'ga 'ga ree. A'etea 'ga nokyjei 'ga wi. A'eramũ 'ga awau Egitu ywy awi. Moisesi 'ga ojemogypyka Jarejuwarete 'ga ree. Nuesagi agawewi ae 'ga. A'ere Moisesi 'ga rekoi 'ga resakara 'jawe. Jarejuwarete 'ga ree 'ga ojemogypyg ywyapiau. A'eramũ 'ga awau Egitu ywy awi.

²⁸ Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiaa akou. A'eramũ 'ga karupa'mĩ apisaukaa Israeu juapyrera 'gã nupe, 'okwaryta mojewaka karupa'mĩ wy pyu. A'eramũ ae momapara Israeu juapyrera 'gã na'yr ypy apisawe'em 'gã nui, Egitu ywy pewara 'gã na'yr ypya apisiramũ. Wy pyu 'okwaryta mojewag ire 'gã karupa'mĩ ro'o reya i'wau. A'ere Moisesi 'ga 'jau 'gã nupe: “Na'awamũ etee rũi futat jane iapoi. Namutat nipo jane jarejeymawa apisi jarejenũ'ẽawer are jarejea'aawamũ”, 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁹ Israeu juapyrera 'gã nanẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. Ma'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga 'y pytaga mowogi 'gã nupe rakue. A'ere 'ga ywytu mua imowokawera rupi imukaga 'gã nupe rakue. A'e rupi 'gã awau oyaapa rakue. A'e rupi Egitu ywy pewara 'gã awau 'gã nakyfera rupi rakue numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga 'gã wawera pea motei 'gã nui 'y pyu rakue. A'eramũ 'ya Egitu ywy pewara 'gã a'myaa, 'gã apisaupap rakue.

³⁰ Israeu juapyrera 'gã werowiat Jarejuwarete 'ga rakue. A'eramũ 'ga Jerikoa 'jawa osoma monou imuapopena 'gã nupe. Sete 'ara rupi 'gã imaman ire Janeruwarete 'ga imonou imuapopena 'gã nupe rakue.

³¹ Raape ãẽ nanẽ werowiat Jarejuwarete 'ga rakue. Kũjãmene'ema agawewi ãẽ. A'etea ãẽ werowiat Jarejuwarete 'ga, 'ga rera renupa ypy we. A'eramũ ãẽ ojejukau ywy momyrũara 'gã nee, 'gã mima o'wyriara 'ga wi. Opota'waramũ ãẽ 'gã nee. A'eramũ Israeu juapyrera 'gã ãẽ jukawe'em ãẽ pytuna 'gã apisaw ipe.

³² Gitiãu 'ga nanẽ rakue nũ, Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. Gitiãu 'ga, Paraki 'ga, Sãsãu 'ga, Jefite 'ga, Davi 'ga, Samueu 'ga, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanẽ nũ. Mĩmera 'gã werowiat Jarejuwarete 'ga rakue. A'ere je namome'upawa'uweri 'gã pẽ nupe.

³³ Jarejuwarete 'ga rerowiaa 'gã ajemogyau rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã poaa mama'e apou wemifutar imũ rakue. 'Gã ywy pojekau tekotee 'gã nuramũ Janeruwarete 'ga 'gã amũ poaa 'gã mujãnukaa 'gã ywy awi, 'gã apisau. Janeruwarete 'ga 'gã amũ mogou 'wyriaramũ. A'eramũ 'gã mama'e esage apoara 'gã nerekou esage. A'ere 'gã mama'e

tywera apoara 'gã nereko tyweretei. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage monou 'gã amũ nupe u'eawer imũ etee futat. Jarejuwarete 'ga 'gã erowiaa ajemogyau. A'eramũ 'ga 'gã amũ apisaukare'ema 'miara upe. ³⁴ Tata upe nanẽ 'ga 'gã amũ apisaukare'ema nũ. Amumera 'gã 'ga iapisaukare'ema jyu rerekwara 'gã nupe. Niywyrufeni agawewi futat 'gã ajemogyau. A'ere Janeruwarete 'ga te 'gã mamuakari rēwējēmĩ rakue. A'eramũ 'ga 'gã poaa 'gã magwawukaa 'gã nee iporomutare'ema 'gã 'arimũ. A'eramũ 'gã 'gã moka'jamukaa 'gã ywy awi. ³⁵ Amumera kũjãnamũ 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramũ 'ga, 'gã pytuna 'gã amũ manũnamũ, 'gã moferapa 'gã nupe rakue.

Kwaiwete wejue te 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiari ajemogyau rakue. Amumera 'gã 'ga rerowiare'ema 'gã inupãnupãu 'gã nerekou tyweaete, 'gã apisau. “Ga rerowiar awi pepoir ire ore naruapisi pēẽ”, 'jau 'gã 'gã nupe. A'ere 'gã nopoiri futari Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. “Noropoiri futari ore Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. Ojewi ore poire'emamũ 'ga ore rerooi ojepyri pēẽ ore apisi re”, 'jau etee futat 'gã 'gã nupe. “Ga pyri oroo re te nipo ore reko esagei”, 'jau etee futat 'gã 'gã nupe, wapisie'emauwe.

³⁶ Amumera 'gã 'gã erekoemãu. A'eramũ 'gã 'gã mopimopika ae mopikawa tupaama 'jawewara pyu. Amumera 'gã 'gã erawau 'gã kupyfaa itaju pyu 'gã munepa moro-munepawa pype. ³⁷ Amumera 'gã 'gã iapisau ita pyu. Amumera 'gã 'gã iapisau 'gã mowoka 'yjejana mowowokawa pyu. Amumera 'gã 'gã iapisau jyu pyu. Amumera 'gã 'gã erekou tyweaete 'gã murukare'ema 'gã 'wyr ipe. A'eramũ 'gã ajemogyau ikaraemãe'ema 'jawe. I'wyre'ema 'jawe 'gã ajemogyau watau. Taitye'ema 'jawe 'gã ajemogyau. Karupa'mĩ pirera etee erajemogyau imunepa, karupana'nĩ pirera. Mĩmera etee 'gã erekou imunepa waityramũ. 'Gã pyriwara 'gã 'gã nerekou tyweaete. “Pejejuwaretea 'jawa 'ga ree te 'ã pejemogypyk pejejemogyau. A'eramũ ore pē nerekou tyweaete”, 'jau 'gã 'gã nupe. ³⁸ Aipo 'gã ajemogyau watau amunawe'em ipe etee futat. Jũmire'eme, ywytyra rupi. Mĩmer ipe 'gã ajemogyau. Ita kwara pype, ywy kwara pype. Mĩmera pype 'gã ajemogyau. “Nepēa'wyri pēẽ”, 'jau futatee 'gã 'gã nupe. A'ere Janeruwarete 'ga upe aipo 'gã esage ma'ea. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau 'gã nupe: “Nepepoiri futari je rerowiar awi. A'eramũ pēẽ pejejesageramũ je upe. A'eramũ je pē mua pē mogyau 'au tejepyri”, 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹ 'Gã juejue futat Jarejuwarete 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau: “Je rerowiaara 'gã esage ma'ea futat. Nopoiri 'gã je rerowiar awi je ree iporomutare'ema 'gã wereko tywereteramũ miamũ”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gã nupe.

'Gã papawe'emauwe Janeruwarete 'ga 'jau 'gã nupe rakue: “Anure nipo je pē katu'okara 'ga monoi pē nupe”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'ere 'gã papawi 'ga 'ga mure'emauwe rakue. A'eramũ 'gã okatu'okara 'ga resake'ema rakue. A'ere 'gã jemogypygi Jarejuwarete 'ga ree. 'Ga 'eawera 'gã erowiaa rakue. ⁴⁰ Anure nipo 'ga jane rerawau jane mogyau ojepyri werowiaar ymanera 'gã neewe. Peu ojepyri jane rerawau 'ga jane katu'oka ywawuje futat janetywer awi.

12

Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea

¹ Kwaiwete ymãwarera 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiar ywyapiau rakue. A'eramũ ki jane 'ga rerowiar ywyapiau 'gã 'jawe etee futat. Sapoit futar iki 'ga ree jarejemogypygukare'em awi. Sã'ã ujãn ma'e 'gã fuewepawe'ema ujãn awi. Taity poana'mĩ'ia etee 'gã 'ã erekou. Taity poyjuu rereko re amunipo 'ã 'gã nujãnarũi. Nan tee futat jane jarepoia jaremote'arukaaw awi. Jaremote'aawa mama'e tywer awi jarepoire'em ire nipo jane jarejemogyawe'em Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. A'eramũ ki jane jarejorypawe'emamũ futat jarejemogyau, ² jarejea mĩina Jeju 'ga ree etee futat. 'Ga futat 'Uwarete 'ga rerowiarukaa jane upe rakue. 'Ga futat nipo jane rerawau 'Uwarete 'ga pyri anure. A'eramũ ki jane jarejemogypygy ywyapiau 'ga ree. Sã'ã pe apoara 'ga

oa tenune pe resaukara. Nan tee futat Jeju 'ga ruri ywy pe 'Uwarete 'ga rape resaukaa janee rakue. 'Ypeywar are amanūaw ipe 'ga awawake'ema ojepeyriwara 'gã 'e are rakue. “Moroka'miga 'ga futat ra'e. Sã'ã 'gã 'ga juka 'ypeywar are” 'e are 'ga awawake'ema rakue. “Gã tywera mepyawamū te je manūi 'ypeywar are. A'ere temanū re je oi tejewya Tejuwarete 'ga pyri nū”, 'jau etee 'ga aku'iramū ee. A'eramū 'ga, amanū re, oferapa rai'i nū. A'eramū 'ga awau ojeupia 'Uwarete 'ga pyri. Peu futat 'ga wapyka 'ūina 'Uwarete 'ga yse katy. “Aapopap je eneremifutara”, 'jau 'ga 'ūina 'Uwarete 'ga upe. A'eramū 'ga 'ga muapygukaa ajakwatawa katy, 'ga mŷina 'wyriramū oje'jawe.

³ Pēnea'ar iki 'ga ree. 'Ga rerowiare'ema 'gã 'ã wereko tywerete agawewi Jeju 'ga rakue. A'etea 'ã 'ga nopoiri futari 'Uwarete 'ga remifutara apo awi rakue. A'eramū ki pēē pejejea'aramū 'ga ree. 'Ga ree pejejea'ar ire nipo pēē pejejorypawe'emamū 'ga rerowiare'ema 'gã pejereko tyweramū. A'eramū nipo pejepoire'ema 'ga rerowiar awi. ⁴ Jeju 'ga 'ã ia'wyre'ema 'gã ijukau rakue. 'Ga rerowiaara 'gã amū nanē nipo 'gã iapisau nū. A'ere 'gã nepē apisi we, “pepoit pejetywer awi” ojeupe pēē 'eramū. ⁵ Pemoka'jam sipo pejejeupe Jarejuwarete 'ga 'eawera? Pē maku'iawamū 'ga 'jau wa'yramū pē nupe: “Peje'eganuw iki Jarejuwarete 'ga pejejeupe 'ga je'eg ywyrafe'nīnamū. Pēku'ipap kasi pejejeupe 'ga je'eg are ne.

⁶ Wemifutaramū 'ga pē mu'akwaawi mama'e apo are.

Sã'ã kunumīa mama'e tywera apoa.

A'e are 'ã tuwa 'ga kunumī atūina tāmējē mama'e tywera apo awi.

Nan tee futat Janeruwarete 'ga wa'yra 'gã mosī tāmējē 'gã nemiapo tywer awi”, 'jau 'ga amū ikwasiaa ka'aran are rakue.

⁷ A'eramū ki pejemouaga etee futat. Oje'ega pēē enuwe'emamū nipo 'ga mama'eay resaukari pē nupe, pējemogy esage are pē mu'jawamū. A'eramū ki pēē pejejuagamū jupe. Namu'akwaawi 'ga wa'yre'ema 'gã 'gã jemogy esage are. Sã'ã ae wa'yra etee imu'akwaawa 'gã jemogy esage are. Nan tee futat Janeruwarete 'ga wa'yramū etee jane mu'akwaapa janejemogy esage are. ⁸ Jareja'yre'ema 'gã jane nimu'akwaawi 'gã jemogy esage are. Nan tee futat Janeruwarete 'ga namu'akwaawi wa'yre'ema 'gã. Pejemogy esage are 'ga pejemu'akwaawe'em ire amunipo 'ã pēē na'ga ra'yra rūi. Wa'yra 'gã etee te 'ga amu'akwaap wemifutar are.

⁹ Jaremu'akwaaw ire jane 'ã jarejuwa 'gã je'ega renupa jarejemogyau. Jarejuwarete 'ga je'ega taetu ki sienup. Oje'ega renuw ire 'ga jane rerooi ojepeyri anure. ¹⁰ Sã'ã janewuja'ia we futat janeruwa 'gã jane mu'akwaawa janejemogy esage are wemifutar imū etee futat. Nan tee futat Janeruwarete 'ga jane mu'akwaawi janejemogy esage are. “Teje'jawe je 'gã mogyi”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū nipo jane jarejemogyau 'ga 'jawe futat. ¹¹ Janeremiapo tywer are 'ga jaremu'akwaaw ire jare'arasigamū jarejemogyau ee. Jareku'ie'emamū nia'wyrī rēwējēmī janee. A'ere 'gã neapyoramū ee Jarejuwarete 'ga remimu'akwaawera 'gã ajemogyau esage. Opy'ata'waramū nanē nipo 'ga ajemogyau.

'Gã mu'akwaapawet

¹² A'eramū ki pēē pejemogyppyg ywyapiau Jarejuwarete 'ga ree, pejeku'iramū 'ga ree. ¹³ Pejemogy esage ki Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū 'ga rerowiarāpara 'gã amū pē nesaka, ojemu'akwaapa 'ga rerowiar are pēē 'jawe.

¹⁴ Pēpy'ata'wa pēē pejemogyau pejejaupe. Pejemogy esage ki pejejotype. Jarejuwarete 'ga remifutar imū pejemogy esage'em ire nipo pēē pejewawe'em 'ga pyri anure. A'eramū ki pēē pejemogyau esage 'ga remifutar imū.

¹⁵ Pejmomoirukat kasi Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. Pejejuka esage ki pejejee. Ka'a rowa 'jawe kasi pejemogy ne. Sã'ã ka'a rowa kumi mote'ara etee ipype ae imono re. Nan kasi pejemogy ne. Jarejuwarete 'ga pēē mū erowiar ywyapie'em ire nipo pēē 'ga rerowiarukare'ema 'gã amū nupe.

¹⁶ Pejopoar iki mama'e tywera apoe'em are. Kūima'e 'ga nipo akou kūjā mū ree. A'eramū ki pēē 'ga mu'akwaapa ee. Kūjā ēē mū nipo akou omene'em are. A'eramū pēē ēē mu'akwaapa ee. Mama'e tywera kasi peapoukat pejejaupe ne. Esau 'ga 'jawerimū nanē kasi pejemogy ne. U'ar ypy ma'e 'ga poromū rakue. A'eramū 'ga 'uwa 'ga manū re akouramet 'uwa 'ga rekwawer ipe rakue. A'ere 'ga kumana pyu 'ga jemojopy'rui wewirera 'ga upe. A'eramū 'ga rewirera 'ga akou u'ar ypy ma'e 'jawe 'ga py'rau rakue. Jarejuwarete 'ga Esau 'ga ipojeupe'ema rakue. Ojeupe Jarejuwarete 'ga remimuramer are 'ga ojemogypyke'ema. A'eramū 'ga ojemojopy'rau kumana are. ¹⁷ Anure Esau 'ga u'arasigamū omojopy'ruawer are numiamū. A'ere 'ga ruwa 'ga 'ga ma'eramera monoi 'ga rewirera 'ga upe rakue. “Jarejuwarete 'ga upe eje'ega emono je ree”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe numiamū. A'ere 'ga ruwa 'ga nomonoi oje'ega Jarejuwarete 'ga upe 'ga ree. A'eramū Esau 'ga ajaa'wau ee. Kumana are omojopy'ruawera 'ga 'uwa 'ga imojopy'rawarūme'em 'ga upe.

¹⁸ Jareypy 'gā 'jawe kasi pēē ne. Ymā janepy 'gā, Israeu juapyrera 'gā owaēma wemiesaga upe rakue, Sinai 'jawa ywytyra upe rakue. A'ere 'gā kyjei etee jui rakue. Tata 'ua 'upa ywytyra 'arimū. 'Ara opyytunaiwamū 'gā nupe. Ywyrūua 'ua 'gā nupe. ¹⁹ Jumi'auu py 'jawewara 'gā enupa. A'e pype Janeruwarete 'ga oje'ega 'gā nupe rakue. A'eramū 'gā 'jau rakue: “Ereje'eg awi oree, ki Ku'jyp”, 'jau 'gā 'ga upe rakue. ²⁰ Nafutari 'gā 'ga 'eawera, “Pewyk kasi ywytyr are ne. Ee 'gā amū wygamū ki pejuka tāmējē 'ga ita pyu. Wyra ee iwyg ire miamū pēē ijukau ita pyu” 'ga 'e are 'gā oporenuwiwere'emamū. A'eramū 'gā 'jau Jarejuwarete 'ga upe: “Ereje'eg awi oree, ki Ku'jyp”, 'jau 'gā 'ga upe. ²¹ Mama'e pojya Janeruwarete 'ga esaukaa 'gā nupe rakue. Esakawe Israeu juapyrera 'gā okyjau ajemogyau. Ywytyt, tata, ypytunaip, ywyrūu, jumi'a py 'jawewat, Janeruwarete 'ga je'eg. Mīmera 'gā moyyita 'gā mogyau rakue. Moisesi 'ga miamū futat oyyita jui rakue. Nan ymā Janeruwarete 'ga je'egi 'gā nupe rakue, Sinai 'jawa upe 'gā waēmamū rakue.

²² A'ere jane Jejui 'ga rerowiaaramū Jarejuwarete 'ga rupawa pype oseayay ma'e 'jawe tāmējē jane porogytai 'ga upe. Jarejuwarete 'ga rupawa upe jane 'jau Siāo 'jau. A'eramū jane Siāo 'jawa ywytyra upe owaēmayay ma'e 'jawe tāmējē. Jarejuwarete 'ga 'wyrarete pe jarewau, Okoeteete ma'e 'ga 'wyrarete pe. Jerusarega 'jawewar ipe jarewau, ywag ipe 'up ma'e pe. Peu futat kwaiwete ywagipewara 'gā jemogyi. Aku'iramū 'gā ajemogyau. ²³ Peu futat Janeruwarete 'ga remiayuw ymanera 'gā ajemogyau. Jejui 'ga rerowiaaramū janerera 'upa ojekwasiaa Jarejuwarete 'ga ka'aran are, ywag ipe 'up ma'e are. A'eramū nipo jane jareje'aa pāwē etee futat 'ga rerowiaar ymanera 'gā nee. Jarejuwarete 'ga pyri jarejemogyau jareporogytau 'ga upe. Anure nipo 'ga jane majatykau wowase najuejue etee futat. A'eramū nipo 'ga jane mepyau janeremiapofer are. Mama'e esage apoara 'gā 'ga imepyau 'gā nemiapo esage are. Mama'e tywera apoara 'gā nanē nipo 'ga imepyau 'gā nemiapo tywer are, 'gā nipo 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Ymāwarera 'gā amū nipo mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā katu'okapap 'gā manūnamū. 'Gā nee nanē nipo jarejetykau nū. ²⁴ Jejui 'ga ree taetu nipo jareje'aa pāwēūjē etee futat. 'Ga ree Janeruwarete 'ga oje'eg yau mua janee. Ymāwarera 'gā nupe Janeruwarete 'ga 'jau rakue: “Teje'ega renupara 'gā etee je amogy tejemiayuwamū”, 'jau 'ga rakue. “Jeje'ega renupare'ema 'gā ki wyra tueroo mainana 'ga upe. A'eramū 'ga ijukau wy monykya wyra rapyaw are. A'eramū 'ga iapyau 'gā tywera mepyau jee”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue. A'ere 'ga 'awamū oje'eg yau muri janee. “Jera'yra 'ga amanū pētywera mepyau jee. A'eramū je pē mogyau tejemiayuwamū, teja'yra 'ga pēē erowiarāmū”, 'jau 'ga janee. Jejui 'ga jukaaw ipe 'gā 'ga ry reko'woka janee. A'e are Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, wa'yra 'ga rerowiaaramū.

Ymā Kaī 'ga wewirera 'ga jukau rakue, Apeu 'ga jukau rakue. A'eramū 'ga ry jeko'woka

ywyu rakue. A'e resaka Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe: “Wewirera 'ga Kaĩ 'ga ajuka. A'eramũ je Kaĩ 'ga rerekou tywea 'ga ree 'awamũ”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'ere 'ga wa'yra 'ga rereko tywerukari 'gã nupe jane ree. A'eramũ 'ga 'ga jukaukaa 'gã nupe janetywera mepyawamũ. “Teja'yra 'ga je amono ywy pe 'gã tywera mepyawamũ. A'eramũ je 'ga rerowiaara 'gã nerekou tywere'em 'gã tywer are”, 'jau 'ga rakue. A'eramũ jane 'jau jupe: “Esage futat Jarejuwarete 'ga remiapoa”, 'jau jane jupe.

²⁵ A'eramũ ki pẽẽ Jarejuwarete 'ga je'ega renupa. Iapyae'ema 'jawe kasi pejemogy ne. Ymã Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'ui agawewi janeypy 'gã nupe rakue. A'etea 'gã 'ga je'ega renupare'ema 'jawe etee ajemogy rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete oje'ega renuwe'emamũ rakue. 'Awamũ 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega mua ywag awi janee nũ. A'eramũ nipo 'ga oje'ega jane enuwe'emamũ jane rerekou tyweaete ymãwarera 'gã apyraapa. ²⁶ Moisesi 'ga upe oje'egaw ipe Janeruwarete 'ga ywy moyyita rakue. A'ere 'ga 'awamũ 'ga 'i janee: “Anure nipo je ywy moyyju'jawi nũ. A'ea te nipo ywaga reewe oyyi”, 'jau 'ga janee. ²⁷ A'eramũ “oyyi ma'ea teepap ma'erama futat”, 'jau 'ga janee. A'eramũ jane jarejeapyoramũ 'ga remiaporam are. A'ere 'ga remiapofera oyyi ma'ea teepap ma'erama futat. A'eramũ iyyje'ema nateepap ma'erama rũi futat. ²⁸ A'eramũ ki jane Jarejuwarete 'ga muorypa. Anure 'ga reni 'wyrirareteramũ janee. Nateepawi futari 'ga 'wyrirareteramũ jane upe 'ũi re. Jane nanẽ nipo 'ga jane mogyau 'wyriramũ ojeypyri. A'eramũ ki jane 'ga muorypa ee. 'Ga pojeupa jarejemogyau. A'eramũ 'ga wemifutar imũ jane mama'e apo re aku'iramũ akou jane ree. ²⁹ A'eramũ ki jane 'ga mamara'neukare'ema jarejee. Tata 'jawe Janeruwarete 'ga. Sã'ã tata mama'e mateepawa. Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'ega renupare'ema 'gã momawi. A'eramũ ki pejekyjau mama'e tywera apo awi.

13

Simaku'i Jarejuwarete 'ga jarejee

¹ Pẽporomutat ki pejejee pejemogyau. Kristu 'ga 'ã pẽẽ erowiaa najuejue etee futat. A'eramũ pẽẽ pejemogyau pejejopytuna 'jawewaramũ futat. A'eramũ ki pẽẽ pejepota'wa esageramũ pejejee. ² Pejemiesage'ema 'gã miamũ pẽẽ imua pejeje'wyr ipe. Pejejekau esage 'gã nee. Maranamũ nipo pẽnemiesage'ema 'ga nakũima'e arũi. Ywagipewara 'gã nipo. Sã'ã ymã 'gã amũ ywagipewara 'gã amũ mura oje'wyr ipe rakue. Nokwaawi agawewi 'gã 'gã nakue. A'eramũ ki pẽẽ nanẽ pejemiesage'ema 'gã mua pejeje'wyr ipe pejejeupe 'gã waẽmamũ. ³ Moromunepawa pypewara 'gã nee nanẽ pejejea'aramũ nũ. Pẽẽ nanẽ amunipo 'ã moromunepawa pype peje'ama. Pẽnẽa'at mama'e esagea pejejeupe 'gã iapo are. A'eramũ ki pẽẽ mama'e esage apou 'gã nupe.

Ereko tyweripyra 'gã nee nanẽ pejejea'aramũ pejemogyau nũ. Mama'e esagea ki peapo 'gã nupe. Pejereko tyweramũ nipo pẽẽ nanẽ 'gã nemiapo esagea pefutat nũ. A'eramũ ki pẽẽ mama'e esage apou 'gã nupe.

⁴ Pẽnemirekoa esage futat. Kũjãnamũ pẽnẽnara nanẽ esage futat nũ. A'eramũ pẽẽ pejemireko re pejekou pejemireko are etee futat. Kũjãnamũ pejeminar ire nanẽ pejekou pejemen are etee futat. Ojeteewaramũ nanẽ pẽẽ pejekowe'em 'gã amũ nee nũ. Kasi a'e pe anure Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tywer ine.

⁵ Pejeka'aranũũ kwaja upe nanẽ pejemote'arukare'ema nũ. Pejekõẽãjamũ pejemirereko mama'e are etee futat. “Napoiri futari je pẽ nui. Najepe'ai nanẽ je pẽ nui nũ”, 'jau Janeruwarete 'ga janee. ⁶ A'eramũ ki jane jarekyjawe'em.

“Jarejararete 'ga je poat.

A'eramũ je tekyjawe'em tejereko tywera 'gã nui.

Je ree 'ga jejuka re maran 'ga amũ je rereko tyweretei nũ”,

'jau je tejee. A'eramũ je tekyjawe'em.

⁷ Pejejea'aramũ peje'wyriar ypy 'gã nee. Jarejuwarete 'ga je'ega 'gã 'ã omome'ua pẽ nupe rai'i. A'eramũ ki pejejea'aramũ 'gã nee. 'Gã neko esageawer are pejejea'aramũ pejemogyau. Amanũme'ẽwe 'gã ojemogypygy ywyapiau Jarejuwarete 'ga ree rai'i. A'eramũ ki pẽẽ pejemogypygyka 'ga ree 'gã 'jawerimũ. ⁸ Jejui Kristu 'ga ojesowo'gõke'ema futat. A'efer ipe etee futat 'ga rekoi. Nojesowo'gõgi futari 'ga. ⁹ Perowiat kasi mama'e amuteea ne. 'Gã amũ nipo 'gã mu'jau mama'e sigaty are, i'upyre'em are. "Pejea'gu ki i'upyre'em awi", 'jau nipo 'gã 'gã nupe. A'ere 'gã nemimu'efera napẽ muesagei Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga mome'ua etee futar iki perowiat. 'Ga mome'ua te jane muesage Jarejuwarete 'ga upe, 'ga rerowiaaramũ.

¹⁰ Ymãwareramũ ojeupe judeuramũ jane jarejeymawa rerooramũ mainana 'gã miaro'o ape 'ui futari rakue. A'ere nanarũi 'awamũ. Jejui 'ga ako amanũmũ janetywera mepypawamũ ai'i. A'eramũ ae Jejui 'ga rerowiaaramũ weymawa rerawau'jape'ema mainana 'gã nupe. Jejui 'ga rerowiaaramũ ae 'ga muorywi otywera moiawer are. A'eramũ ki jane jarejeateeramũ ymãwarer awi. Ymãwarer awi jarejeatee'emamũ jane poiri futari Jejui 'ga rerowiar awi.

¹¹ Mainana 'wyriararete 'ga wyra wy rerawau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe, 'ga rupawarete pype imonykya 'ga upe 'gã tywera mepyau. A'ere 'gã wyra reumera rerawau enuẽma amunaw awi. Amunawa atykupe katy 'gã erawau iapyau rakue. ¹² Nan tee futat Jejui 'ga nanẽ amanũme'em amunawa pype rakue. 'Ga juka enune 'gã 'ga rerooi enuẽma amunaw awi. Peu futat 'gã 'ga kutuka 'ga monou imu'ama 'ypeywar are. Peu futat 'ga amanũmũ janetywera mepyawamũ rakue. 'Ga kutugamũ 'ga ry ojeko'woka 'ga wi rakue. Aiporamũ futat 'ga owy reko'wogukaa janetywer awi jane pireitawamũ.

¹³ Jejui 'ga jukaara 'gã nopoiri futari ymãwarer awi. "Jarejuwarete 'ga je'eg ymaner imũ etee futat jane mama'e apoi", 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerawau enuẽma amunaw awi, 'ga rerekou tyweaete 'ga rerekoemã pype 'gã 'ga jukau. A'eramũ ki jane jarepoia ymãwarer awi. Jejui 'ga rerowiar awi kasi sapoir ine. 'Ga 'jawe futat nipo 'gã jane rereko tyweretei 'ga rerowiar are. 'Ga 'jawe futat nipo 'gã jane pe'au ojewi. Tene ki 'gã jane rereko tyweri. Tene 'gã jane pe'ai ojewi. A'ere kasi pepoit futat 'ga rerowiar awi ne. 'Ga ree 'gã jarejereko tyweramũ jane jarejuagamũ 'ga 'jawerimũ etee futat. ¹⁴ Anure nipo 'auwara janerupawa ateepawamũ. A'eramũ jane jareoweramũ ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. Peu jane oi nakwaparimũ ete rũi jarejemogyau. Peuwara janerupawa nateepawi futari. ¹⁵ A'eramũ ki jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee. Jejui Kristu 'ga jane erowiaa jarejemogyau. A'eramũ 'ga jane katu'oka jane mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee. Judeu 'gã 'ã weymawa jukau iapyau Jarejuwarete 'ga muorypawamũ rakue. A'ere jane nanarũi 'ga muorywi. Jareje'eg imũ te jane 'ga muorywi. "Ene 'ã ore'wyriararetea. Eja'yra 'ga erejukaukat 'gã nupe, oretywera mepyawamũ. A'eramũ ore ene muorypa ee", 'jau ki jane 'ga upe, 'ga muorypa ee. ¹⁶ Jarejuee jarejejuka esage re nanẽ jane 'ga muorypa jarejemogyau nũ. Jarejopoaramũ nanẽ jane 'ga muorypa ee nũ. A'eramũ ki pejepoire'ema pejejuee pejeporomutar awi.

¹⁷ Pẽ'wyriara 'gã 'ã ojejuka esage pẽ nee, pẽ mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are. A'eramũ ki pẽẽ 'gã je'ega renupa te. Mama'ea pẽẽ iapou pejejeupe 'ga 'eawer imũ etee. Anure nipo 'gã pẽ nee opota'waawera mome'ui Jarejuwarete 'ga upe. A'e are 'gã opota'wa esageramũ pẽ nee. A'eramũ ki pẽẽ 'gã je'ega renupa. Oje'ega pẽẽ enuw ire 'gã mama'e apoi wekõẽãjamũ. Kasi 'gã oje'ega renuwe'emamũ 'gã 'arasigamũ akou pẽ nee. A'eramũ nipo pẽẽ nanẽ peje'arasigamũ pejemogyau nũ. Janeruwarete 'ga nipo pẽ nerekou tyweaete ee. A'eramũ nipo pẽẽ peje'arasigamũ pejemogyau.

¹⁸ Pejeje'ega ki pemono Jarejuwarete 'ga upe je ree pejeojere'emamũ. 'Ga remifutar imũ etee futat 'ã jeparuapoweramũ mama'e are. A'eramũ je tepy'a'wyre'emamũ tekou tejemiapofer are. ¹⁹ Awamũ je 'i pẽ nupe: Pejeje'ega ki pemono Jarejuwarete 'ga upe je

ree. “Emurukat 'ga oree”, 'jau ki pēē 'ga upe je ree. A'eramū nipo 'ga je monou pē pyri kamēsīete.

²⁰ Sā'ā karupa'mī are omaenun ma'e 'gā maenun esagea karupa'mī are. Nan tee futat Janejararete 'ga, Jejui 'ga maenun esagei wemiayuw are. Jane ree 'ga jejukaukari 'gā nupe, owy reko'wogukari 'gā nupe. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga 'ga moferawi rai'i nū. A'eramū Janeruwarete 'ga Jejui 'ga jane erowiaramū janetywera moia jane wi. “Teja'yra 'ga manū re je 'ga rerowiaara 'gā katu'ogi, 'gā tywera moia 'gā nui, 'gā mogyau tejemiayuwamū”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. Aipoa 'ga je'eg yaua futat. Jejui 'ga moferapara 'ga jane mopy'ata'wara. ²¹ 'Ga upe je teje'ega monoi pē nee. “Mama'e esage apoara 'gā nupe emono 'gā nemifutara. A'eramū 'gā mama'e esage etee iapou eneremifutar imū. 'Gā poarukaa Jejui Kristu 'ga upe. Jejui 'ga opoaramū nipo 'gā mama'e apoi eneremifutar imū etee futat. A'eramū nipo ene eku'iramū 'gā nee”, 'jau je 'ga upe pē nee. A'eramū ki jane Jejui Kristu 'ga muorypa jareojere'emamū, 'jau je pē nupe.

²² Pēē jerewirera 'jawe jee. Kūjāmeramū pēē pejejemogyau jerenyra 'jawe jee. A'eramū je teje'ega kwasiaa ka'aran are pē maku'īawamū. Natuwiuu rūi je ikwasiari pē nupe. Ka'aran kwasia'ria te je aapo imonou pē nupe. A'eramū ki pēē jeje'ega renupa.

²³ Timoteo 'ga Jejui 'ga werowiat jane 'jawe. A'eramū 'ga akou janerewirera 'jawe janee. A'eramū je 'ga mome'wau pē nupe. 'Awamue 'gā 'ga renuēma moromunepaw awi rai'i. Teoe'emauwe 'ga rur ire nipo je 'ga rerooi tejeupi pē pyri.

²⁴ Teje'ega je amono Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyriara 'gā nupe, 'gā futaa. Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gā nupe najuejue etee futat je teje'ega monoi 'gā futaa. Itari ywy awi janerewirera 'gā amū nuri rakue. 'Gā nanē oje'ega monou pē nupe, pē futaa nū.

²⁵ Jarejuwarete 'ga resagea pē nerekoa je afutat. Kweramū etee jeje'ega.

Tiago

Tiago 'ga 'awa ka'arana kwasiaa imonou Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã nupe, okwasi'o ma'e 'gã nupe. Tiago 'ga Jejui 'ga rewirera. (Maku 6.3) 'Ga feraw ire Tiago 'ga Jejui 'ga rerowiaa. A'eramũ 'ga 'ũina 'wyrriaramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe, Jerusareg ipewara 'gã nupe. (Atos 21.18)

Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete rakue. A'eramũ 'gã awau oka'jama Jerusareg awi. Okwasi'wau 'gã awau kwe pe. A'eramũ Tiago 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe. Na'ga etee rũi ikwasiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou okwasi'o ma'e 'gã nupe rakue.

¹ Je Tiagoramũ ka'aran akwasiat pẽ nupe. Je 'ã Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'ea. Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga porowyky apoaramũ nanẽ je 'ã nũ. A'eramũ je ka'arana monou ikwasiaa pẽ nupe Jarejuwarete 'ga rerowiaaramũ. Kwe pe okwasi'o ma'eramũ pẽ nupe je ka'arana kwasiari imonou. Jaruete te pejemogy? a'e je pẽ nupe. Jerewirera 'jawe pejemogy jee, kũjãmeramũ pẽẽ jerenyra 'jawe 'jau.

Sirowiat Jarejuwarete 'ga

² Pejejeupe mama'eay jesaukaramũ kasi pẽ'arasig pejemogyau ne. Janeruwarete 'ga mama'eaya pẽ nupe ijeapoa okwaap. A'eramũ pẽẽ pejeku'iramũ etee pejemogyau pejemogypyka etee Jarejuwarete 'ga ree. ³ "A'jea futat sipo 'gã jemogypygi je ree?" e'i te 'ga, mĩnamũ mama'eay resaukaa ae upe. A'eramũ pẽẽ pejemogypyka etee futat 'ga ree. Ojee pẽ mojemogypygukaawamũ te 'ga mama'eay resaukari pẽ nupe. ⁴ A'eramũ pẽẽ pejemogypyka etee futat pejemogyau 'ga ree pejeojere'emamũ futat. Nanuara tee Janeruwarete 'ga afutat. Ojee pejemogypyg awi peojere'ema te 'ga afutat. Ojee ae ojemogypygamũ 'ga ae mu'akwaawi mama'e are. A'eramũ ae ajemogyau esage Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ mama'e tywera otywe'emamũ ae pype. Nanuara tee Janeruwarete 'ga afutat. ⁵ Jarejuwarete 'ga remifutar are pejejeapyoe'emamũ pejeje'ega 'ga upe: "Ku'jyp. Nakwaawi ete je. Najereapyoi ete je eneremifutar are. A'eramũ ene je mueapyou jereko esage are", 'jau ki pẽẽ 'ga upe. A'eramũ 'ga pẽ mu'akwaapa ee. Nije'eg wyrafena'uweri 'ga jane. Naoje'eg wyrafen imũ rũi 'ga jane mu'ei ojeupe ae je'egamũ.

⁶⁻⁸ A'eramũ pẽẽ "je mu'akwaaw ape" 'ga upe 'e re pejemogypyka etee 'ga ree. "Maran sipo 'ga je mu'akwaawi 'wei", pe'je kasi ne. Aipo 'jaramũ ae 'y 'jawe. Sã'ã ywytua 'y pya ko katy. A'eramũ 'ã 'y ryjuapi rerawau kwe katy. A'ere 'ã ipyau kwe katy nũ. A'eramũ 'ã erua ko katy nũ. Nan ae Jarejuwarete 'ga rerowiaaraiparamũ. Werowiare'emamũ 'ga, "mama'e mũ emut jee", ojeupe pẽẽ 'eramũ, 'ga namura'uweri pẽ nupe ojeupe pẽnemienũjã. A'eramũ pẽẽ, "mama'e mũ emut jee", 'ga upe 'jau, 'ga ree etee futat pejemogypyka pejemogyau. A'eramũ te 'ga iapoi pẽ nupe, a'jea futat ojee pejemogypygamũ.

Janeku'i jane Jarejuwarete 'ga ree

⁹ Jarejuwarete 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gã aku'iramũ ajemogyau. Nitywi agawewi futat 'gã mama'ea. A'etea 'gã iku'iete futat ajemogyau. "Ku'jywa 'ga te nã'ã Jeruwaretea re'ã", 'jau ete 'gã ajemogyau. Okaraemã kwai re taetu amusipo 'ã 'gã ku'iramũ okaraemã are etee? Naani. Jarejuwarete 'ga ree etee 'gã ku'ireteramũ. ¹⁰⁻¹¹ Amumera 'gã nipo Janeruwarete 'ga rerowiaara 'gã okaraemã kwajamũ. A'eramũ sipo aipo 'gã okaraemã are aku'iramũ? Naani. Jarejuwarete 'ga ree te 'gã ku'iramũ. Okaraemã ojewi teepawamũ sipo 'ga 'arasigamũ okaraemã are? Naani. Jarejuwarete 'ga ree tee 'gã jemogypygi ikaraemã'e'ema 'gã 'jawe futat. Nakaraemã are rũi 'gã jemogypygi. Ikaraemã kwai ma'e 'gã werowiat wejue Ku'jywa 'ga. A'eramũ 'ga ikaraemã'e'ema 'ga

'jawe etee futat akou aku'iramũ. Sãã 'ywotyra, jũ mewara. Kwaraya imomÿijaga imoto-toka. Nan tee futat ika'aranũũ kwai ma'e 'gã. A'eramũ pẽẽ ika'aranũũ kwai ma'eramũ pejeka'aranũũ are pejejerowiaraipe'ema. Jarejuwarete 'ga ree te ki pejerowiar ete. Ka'aranũũ are ae rorypawera teepaw etee ae wi. Amanũmũ erujewi jui. To. A'eramũ futat atepawamũ aerorywa. A'ere Jarejuwarete 'ga ree aerorywa te nateepawa'uweri.

Mama'eaya ojesaukat janee

¹² Mama'eay upe aeruagamũ a'jea futat werowiar awi ae poire'emamũ nipo Janeruwarete 'ga 'jau janee: "A'jea futat je rerowiat pejepe ra'e. A'eramũ pẽẽ pejejua 'au je pyri ywag ipe. Nakwaparimũ warãu rũi futat pejejemogyau 'au je pyri", 'jau nipo 'ga janee. Aipo e'i futat 'ga janee afutaaramũ najuejue etee futat. Aipo are jarejea'aramũ jane jareku'iramũ jarejemogyau 'awamũ. ¹³ A'ere kasi mama'e tywer are pejeparu-apoweramũ pekwa ekoete Jarejuwarete 'ga ne. "Janeruwarete 'ga mama'eay wesaukat jee. A'eramũ 'ga mama'e tywera apoukaa jee", pe'je kasi ne. Niparuapowera'uweri 'ga mama'e tywer are. Mama'e tywera peapo, ne'ia'uweri 'ga janee. ¹⁴ Ae tee futat mama'e tywera wapo ekoete. Mama'e tywera peapo, naa'erãu rũi ae iapoi. Ae tee futat ea'at ekoete mama'e tywera apo are. A'eramũ ae nanuaramũ "ga te mama'e tywera wapoukat jee", 'jawe'em. ¹⁵ Gã tee futat wapo mama'e tywera. A'eramũ 'ga wemifutar imũ etee futat mama'e tywera apou. A'ere ae mama'e tywera apoaramũ ako re nooa'uweri Jarejuwarete 'ga pyri. Mama'e tywera apoara 'gã nupe Janeruwarete 'ga "au pejot je pyri", ne'ia'uweri. "Muku pekwap pejejemogyau je wi nakamẽsĩ rũi futat. Ywawuje futat peo muku je wi", 'jau nipo Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gã nupe.

¹⁶ Kunumĩmet, kũjãmet. Jepyntuna 'jawe pejemogy jee. Jeporomutat je pẽ nee. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: "Pejemorytee kasi ne. Janeruwarete 'ga mama'eay wesaukat jee. A'eramũ 'ga mama'e tywera apoukaa jee ai'i" 'jara 'ga i'me te ajemogyau. Na'ga rũi mama'e tywera wapoukat pẽ nupe. ¹⁷ A'jea futar iki pẽnoryp Jarejuwarete 'ga ree. 'Ga 'ã mama'e esagea juejue amut janee. 'Ga futat 'ã 'ara wapo rakue. Kwat, jay, jaytata. 'Ara 'ã 'ga iapou janee rakue. Ku'emamũ 'ã kwara opoa janee. A'ere 'ã okaaruwamũ kwara osou nũ. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga nanarũi. Nateepawa'uweri 'ga 'ũina jane wi. Nooa'uweri 'ga jane wi. Janeruwarete 'ga esage esage futat. Nitywi futari mama'e tywera 'ga ree. ¹⁸ Wemifutar imũ futat 'ga 'ã ae apou rakue. A'eramũ 'ga a'jea futat oje'ega rerowiaaramũ jane mogyau wa'yramũ. Jane ree 'ga jemuaẽmi. A'eramũ 'ga a'eramũ oje'ega rerowiaaramũ jane mogyau wa'yramũ.

Janeruwarete 'ga remiayuwarete

¹⁹ Kunumĩmet, kũjãmet. Peapyaka ki je ree. Pejejeupe 'gã amũ porogytaramũ ki peenuw etee ra'ne 'gã pejejupa. Kamẽsĩete kasi 'ga peje'egawar ine. Peje-mara'ne'emamũ kamẽsĩete 'gã nee ne. ²⁰ Ae mara'nea naJaneruwarete 'ga remifutara rũi. A'eramũ pẽẽ pejekowe'em tesirũgatu 'ga upe. Ae mara'nea nuapoarũi Jarejuwarete 'ga remifutara. ²¹ A'eramũ ki pẽẽ mama'e tesirũ apowe'em. Mama'e tesirũ apo awi pejejoia. Nanuara te Janeruwarete 'ga afutat. A'eramũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat mama'e apou. 'Ga je'eg are tee ki peapyaka pejejemogyau. A'e are pejejea'aramũ. A'eramũ futat pejejeapyoramũ ee. 'Ga rerowiaa nanẽ pejejemogyau nũ. 'Ga je'eg are eapyo ma'eramũ jane 'ga remifutara kwaawi. Oporogyta jane erowiarãmũ 'ga jane katu'ogi jane mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ nipo 'ga anure jane rerawau ywag ipe jane mogyau ojepyri futat.

²² 'Ga je'ega renuparamũ pẽẽ pejejemoryteewe'em. A'jea futat pẽẽ pejejea mÿina 'ga je'eg are. A'jea futat pejejeapyoramũ 'ga je'eg are. Amumeramũ te nipo ajee 'ga je'ega pekwaap futat tee. A'ere nipo nepeapoi mama'ea 'ga je'eg imũ etee. A'eramũ nipo pẽẽ pejejemoryteeu pejejemogyau. Jarejuwarete 'ga porogyta renupar ekoeteara

'gã nuapoi mama'ea Jarejuwarete 'ga je'eg imũ. ²³⁻²⁴ Sã'ã ae u'aga resaga weraweraw are. A'ere 'ã ae ojesag ire awau ojepe'au jui. A'eramũ futat 'ã ae ojemoka'jama nũ. Nan ae Jarejuwarete 'ga porogyta renuwaiparamũ. Enuwi futari numiamũ. A'ere 'gã nuerowiari te. Nuapoi 'gã mama'ea 'ga je'eg imũ. Naea'aru'jawi 'gã 'ga porogytafer are. ²⁵ A'ere nipo amumera 'gã Jarejuwarete 'ga porogyta renuwi katu katu futat. Oporogyta renupara 'gã Janeruwarete 'ga ikatu'oka. A'eramũ ikatu'ogipyrrera 'gã wea'aramũ ajemogyau 'ga je'eg are au'jeteramũ. Eapyo 'gã ajemogyau 'ga porogytafer are. A'eramũ 'gã mama'e apou Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ etee futat, 'ga remifutar imũ etee futat. 'Ga je'eg imũ mama'e apo re jane poiri mama'e tywera apo awi. A'eramũ Janeruwarete 'ga u'eawera rupi etee mama'ea jane iaporamũ ojejukau esage jane ree. Ae poaa 'ga mama'e apou wemifutar imũ.

²⁶ Amumera 'gã ojemoryteeu ojee ajemogyau. Ajuago'wau ekoete, ojoje'ẽwu'jaga ajaupe. Ojoje'ẽwu'jag ire 'gã 'jau, “Je Jarejuwarete 'ga rerowiaara. Je Jarejuwarete 'ga muorypara”, 'jau futatee 'gã ajemogyau. Aipo e'i nipo 'gã numiamũ. Ojeupi tee futat 'gã jemoryteei. Nanarũi jane Jarejuwarete 'ga muorywi. ²⁷ Ku'jywa 'ga, Janeruwarete 'ga 'ã jane mu'e wemifutar are. “Pejuereko esage ki. Kũjã imen manũ ma'e are ki pejejuka esage. Kunumĩjare'ema 'gã nee nanẽ pejejekau esage nũ. Mama'e tywera kasi peapo ne, Je rerowiare'ema 'gã 'jawe ne”, 'jau 'ga 'ã rakue. Nanuara pyu te jane Ku'jywa 'ga muorywi.

2

Sajekuka pãwẽ ete futat 'gã nee

¹ Kunumĩmet. Kũjãmet 'jau. Peapyaka ki jeje'eg are. Janejararete 'ga Jejui Kristu 'ga 'ã esagesage ma'ea. 'Ga 'ã perowiat pejemogyau. A'eramũ pẽẽ 'ga 'jawe etee futat pejejekau pãwẽ pãwẽ pejejee. ²⁻³ 'Gã amũ nipo 'ua owaẽma pẽjatykaaw ipe, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Waity esage munepa erua ofãyrũ esage reewe. A'eramũ nipo pẽẽ mũ 'jau pejejaupe: “Kuu. Kũima'eeteete 'ga nipo kwe”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. A'eramũ nipo pẽẽ aipo 'ga ree pejejekau esage 'ga rerawau apykaw esage 'arimũ 'ga muapyka. A'eramũ nipo ajepeja 'ga 'ua osou pẽ nupe nũ. A'eramũ nipo pẽẽ aipo 'ga raity are pejemã'jãu nũ. “Kuu. Nia'wyrui 'ga raitya ra'e nũ'ũ”, 'jau nipo pẽẽ 'ga upe. “Efu'am etee futat e'ama kũi. Eapygiweramũ ywyu etee eapyk ekoete futat kũi”, 'jau nipo pẽẽ aipo 'ga upe. ⁴ Aipo 'ga upe 'jaramũ nepereko esagei 'gã aju'jawe. Aipo pẽ'ea, “Ikaraemã ma'e 'gã etee esage”, pe'je. “Ikaraemãe'ema 'gã nia'wyrũ”, pe'je te pejejaupe poromũ. A'ere naani. Aipoa nia'wyrũ Janeruwarete 'ga upe. Naju'jawe rũi 'gã pereko. Ikaraemã kwai ma'e 'gã nee etee pẽpota'waa nia'wyrũ Janeruwarete 'ga upe.

⁵ Peapyaka jeje'eg are. Janeruwarete 'ga ikaraemãe'ema 'gã amũ'ẽ wa'yra 'ga, Jejui 'ga rerowiaaramũ. A'eramũ ae a'jea futat 'ga rerowiarareteramũ 'ga futaa. A'e 'gã etee Janeruwarete 'ga omogy wemiayuwamũ 'gã nerawau ywag ipe ojepyri 'gã manũ re. ⁶⁻⁷ A'ere 'ã nepereko esagei ikaraemãe'ema 'gã. “Ywyu etee eapyk ekoete futat”, 'jau ete nipo pẽẽ 'ga nupe pejejekawe'em 'gã nee. Naikaraemãe'ema 'gã nũi agawewi 'ã pẽ nereko tywet. Ikaraemã kwai ma'e 'gã agawewi 'ã pẽ nereko tywerete. 'Gã futat 'ã pẽ nerawau 'wyrũara 'gã nowase, pẽ je'ẽwu'jaga ekoete 'ã Jejui 'ga rerowiarãmũ ajaupe. A'eramũ 'ã ikaraemã kwai ma'e 'gã pẽ nereko tyweaete, Jejui 'ga kurapa pẽ nupe jepi. Ma'eramũ sipo ajee ikaraemã kwai ma'e 'gã nee tee pejejuka? pejejekau pãwẽ ete'em 'gã nee? Pejejuka esage pãwẽ ete futat 'gã nee.

⁸ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are rakue. “Sã'ã pejejuka esagea pejejee. Nan tee futar iki pejejuka pejejee”, 'jau 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are rakue. Aipoa 'ga je'ega rupi pejemogyau esage 'ga upe. ⁹ Ikaraemã kwai ma'e 'gã nee etee pẽporomutara sipo esage Janeruwarete 'ga upe? Naani. Aipoa nia'wyrũ 'ga upe. Na'ga je'eg imũ rũi aipoa peapo pejemogyau 'ga upe. ¹⁰ 'Ga amũ nipo 'jau:

“Jarejuwarete 'ga porogyta je aenupap ja'wyja'wy”, 'jau nipo 'ga akou. “Amume'ri are ete te aje je najeparuapoweri. A'eramũ je iapowe'em”, 'jau nipo aipo 'ga akou. Aipo 'ga nia'wryi Jarejuwarete 'ga upe. Nuenupawi katu katu 'ga 'ga porogyta. Inãinãĩĩ etee 'ga enuwi. Aipoa nia'wryi Janeruwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga ojekwau Ku'jywa 'ga upe. ¹¹ Janeruwarete 'ga 'ã 'jau janee rakue: “Peko awi pejemirekoe'ema kũjã are”, 'jau 'ga janee rakue. “Peporojuka awi”, nanẽ nũ 'jau 'ga janee rakue. A'eramũ nipo amumera 'ga okowe'em futat wemirekoe'ema kũjã are numiamũ. A'ere nipo 'ga 'ga amũ jukai. A'e 'ga ojemotywet Jarejuwarete 'ga upe 'ga amũ juka re. 'Ga nuenupawi katu Jarejuwarete 'ga porogyta. ¹²⁻¹³ A'eramũ ki pẽẽ 'ga je'ega renupa katu katu. 'Ga 'eawer imũ etee futat pejemogyau 'ga upe. Oporogyta renuw ire 'ga pẽ katu'ogi. A'eramũ futat 'ga pẽ mueapyou oje'eg are, mama'e tesirũ apoukare'ema pẽ nupe. A'eramũ 'ga 'jau pẽ nupe: “Jeporogyta peenup katu katu ra'e. A'eramũ pẽẽ pejesageramũ jee”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe. A'eramũ ki pẽẽ 'ga je'eg imũ etee futat mama'e mome'wau 'gã nupe. Pejeporogytau esage pejemogyau 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat. Anure nipo Janeruwarete 'ga ae majatykai wowase tapy'yi tesirũmera reewe futat. Aipoa 'ara rupi nipo 'ga jane mome'wau 'gã nupe 'gã nowase. Ajuee ae jemuaẽme'emawera rerapoa 'gã nupe. Aipo 'gã nee Janeruwarete 'ga ajemuaẽme'ema. Ajuee ajemuaẽm ma'efera 'gã nee etee te nipo 'ga jemuaẽmi. A'eramũ nipo 'ga ajuee ajemuaẽm ma'efera 'gã nerekou tywere'ema, wowase ae majatykaawa 'ara rupi.

Jeju 'ga rerowiaararete 'gã ojopoa

¹⁴ Kunumĩmet. Pẽẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ 'ã pẽẽ jerenyra 'jawe. A'eramũ ki pẽẽ jeje'ega renupa katu. 'Gã amũ nipo, “Je Jeju 'ga rerowiaaramũ ako”, 'jau nipo 'gã ajaupe. A'ere nipo 'gã nako esagei Jarejuwarete 'ga je'eg imũ. A'jea sipo poromũ futat 'ga 'eawera? Naani. E'i ekoete 'ga akou. Jeju 'ga rerowiaararete 'gã ajemogy esage ete 'ga je'eg imũ. A'eramũ nipo 'ga werowiaararete 'gã etee imonou imogyau ojepyri 'gã manũ re. ¹⁵ Jeju 'ga rerowiaara 'ga amũ nipo 'ua owaẽma pẽ nupe waity torotoro'gi rerekou. Wemi'urame'emamũ nanẽ nipo 'ga 'ua owaẽma pẽ nupe 'eramũ sipo pẽẽ 'ga mama'e tywe'ema resakawe maran 'ga rerekou? Ma'ja sipo peapo 'ga upe? ¹⁶ A'ere nipo mama'e mũ nepemonoi agawewi 'ga upe. A'etea nipo pẽẽ, “Ere ewau epy'a'wyre'emamũ ekou. Ejemi'war iki ekou. Ejaitya nanẽ imojopy'rau nũ”, 'jau nipo pẽẽ 'ga upe. A'eramũ 'ga ma'ja 'wau? Pemono sipo mama'e mũ 'ga upe aipo 'ga upe 'jawamũ? Pemono nipo taity ape 'ga upe “emajapy'ru ejaitya” 'ga upe 'jawamũ? Naani. Aipo 'ga upe pe'e ekoetea sipo esage? Naani. Aipo pe'je ekoete te pejemogyau 'ga upe. Nan ki peapo, ne'ia'uweri Janeruwarete 'ga janee rakue. “Pejopoar iki. Pẽpota'wa esage ki pejejee”, e'i te Janeruwarete 'ga janee rakue. ¹⁷ A'eramũ pẽẽ Jeju 'ga rerowiaaramũ pejejopoa esage pejejukau esage pejejee. Nan te ae 'ga porogyta renuparamũ iapoi. Nanuara te Janeruwarete 'ga afutat. Jarejuwarete 'ga porogyta renupare'emamũ pẽẽ peje'eg ekoete, “Je 'ga rerowiaara”, pe'je ekoete te.

¹⁸ Jeju 'ga rerowiaaramũ nipo pẽẽ mũ 'jau, “Je nanẽ Jeju 'ga rerowiaara”, 'jau nipo pẽẽ. A'ere nipo nepeenuwi katu katu 'ga porogyta. A'ere nipo aipo 'e reewi nepejopoari, pejemuaẽme'ema pejejee. A'eramũ nipo a'jea futat Jeju 'ga rerowiaararete 'ga 'jau aipo 'jara 'ga upe: “Jeju 'ga rerowiaara je, ere 'ã. A'ere 'ã nerepoari 'gã ekou. Je te 'ã a'jea futat 'ga rerowiararetea. Esak je 'ga je'eg imũ etee 'gã poara”, 'jau nipo 'ga 'ga upe. A'eramũ je a'eramũ 'jau pẽ nupe: Jarejuwarete 'ga rerowiarareteramũ ae 'ga porogyta renuwi. Opota'wa esageramũ ajuee. 'Ga je'eg imũ mama'e apoare'emamũ ae 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe etee futat ae rekoi. A'eramũ pẽẽ Jeju 'ga rerowiarareteramũ mama'e apou 'ga je'eg imũ etee futat. A'eramũ 'gã pẽ nesaka, 'ga je'eg imũ mama'e aporamũ. “Kuu. Nan te ae Jeju 'ga rerowiaaramũ ra'e”, te'i 'gã pẽ nesaka 'jau. ¹⁹ “Ku'jywa 'ga etee futat Janeruwaretea. Nirũi futari 'ga”, te'i 'ga pẽ nesaka 'jau. A'jea futat aipoa morogytaa. A'ere 'ã pẽẽ 'ga porogyta renupare'emamũ mama'eukwaawa

'wyrriara remiayuwāuwe pejemogy. Mama'eukwaawa nanē 'ā Janeruwarete 'ga okwaap futat numiamū. “Oporogyta renupare'ema 'gā 'ga omono tata rakuwa upe 'gā nerekou tyweaete” 'e 'ā ikwaapa futat numiamū. A'etea 'ā nuerowiari 'ga porogyta. Mama'e tywera apo are etee futat 'ā wea'aramū. Oyyita futat tee Janeruwarete 'ga wi. Ikyjea erekou imoyyita futat tee. A'etea 'ā nuerowiari 'ga porogyta. ²⁰ Pejeagairanamū etee 'ā pejemogyau. “Jarejuwarete 'ga rerowiaara je”, 'jau nipo pēē numiamū. A'ere nipo pē'me ate. Peenuw ete agawewi futat 'ga porogyta numiamū. A'etea pēē enupare'ema 'jawe ete peko, 'ga je'ega rupi etee pejemogyawe'em. A'eramū pēē a'eramū pejemoryteeu pejemogyau.

²¹ Pēnea'ar iki Abraão 'ga ree. Abraão 'ga 'ā janeypya. 'Ga 'ā ako Jarejuwarete 'ga porogyta renuparareteramū rakue. Ma'ja ajee 'ga wapo ojeftarukaawamū Jarejuwarete 'ga upe rakue? Majepi tee 'ā Abraão 'ga ra'yra 'ga rakue. A'eramū 'ā 'ga oporomutaramū nanimenime wa'yra 'ga ree rakue. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe rakue: “Eja'yra 'ga ejuka iapyau jee, a'e pa je 'ga upe kwy. Taesak 'ga a'jea futat tejerowiara 'jau kwy”, 'jau 'ā Janeruwarete 'ga ojeupe rakue. A'eramū 'ā 'ga 'jau Abraão 'ga upe rakue: “Eja'yra 'ga eroo ywytyra apyte'rarimū. Peu 'ga terejuka iapyau jee 'jau”, 'jau 'ā 'ga 'ga upe rakue. A'eramū 'ā Abraão 'ga wa'yra 'ga rerawau 'ga 'eawer ipe rakue. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga je'egi erujewi 'ga upe rakue nū. A'eramū 'ā 'ga 'ga ra'yra 'ga jukaukare'ema 'ga upe rakue. “A'jea futat je rerowiar ape ra'e. Je muoryw ape ipyu, jeporogyta renuwa pyu. Ene 'ā eneresagesage jee”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. ²² Abraão 'ga werowiat 'ga porogyta rakue. A'eramū 'ga 'ga 'eawer imū etee futat mama'e apou akou Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jauwāu Abraão 'ga upe. “Ene 'ā a'jea futat je rerowiar ape”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. ²³ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga Abraão 'ga remiapofera kwasiarukari ka'aran are 'gā nupe rakue. A'jea futat aipo 'ea. “Abraão 'ga a'jea futat je rerowiaararetea. Jejekoty'aawaretea nanē 'ga nū. A'eramū 'ga a'jea futat wesageramū jee”, 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are 'gā nupe rakue. ²⁴ Jane nanē nū, “Jarejuwarete 'ga je arowiat” 'e re mama'ea siapo 'ga je'eg imū etee. Oje'ega rupi etee mama'e apoare'ema 'gā nupe 'ga, “esagesage 'ga jee”, ne'ia'uweri. Oporogyta renupara 'gā nupe etee 'ga 'i, “esage 'ga jee”, 'jau.

²⁵ Nan tee Raape ēē rakue. Kūjāmene'ema agawewi ēē rakue. A'etea ēē Janeruwarete 'ga rera renupawe werowiat akou rakue. A'eramū ēē 'ga remiayuwa 'gā mima oje'wyr ipe 'gā a'gwau 'gā nee ifuwet ma'e 'gā nui rakue. Kaaruwamū ēē 'jau 'gā nupe: “Ajepeja pe rupi pekwap pejeka'jama wā nui”, 'jau ēē 'gā nupe rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau ēē upe: “Je rerowiar ape ekou ra'e. Jeremiayuwa 'gā nee erejejuka esage ra'e. A'eramū ene ejesageramū jee. A'eramū je ene rerekou tywere'em eneremiapofer are”, 'jau 'ga ēē upe, wemiayuwa 'gā ēē iapisiukare'emamū rakue.

²⁶ Sā'ā wyrapara a'wyre'ema u'ywe'eme. Nan tee futat jane. “Jarejuwarete 'ga je arowiat”, 'jarekoetearamū 'ga je'ega rupi etee mama'ea niapoi. Ia'wyre'emamū ae rekoi. A'eramū ki pēē, “Jarejuwarete 'ga je arowiat” 'jaramū mama'e apou 'ga je'ega rupi ete nanē nū.

3

Au'je pejeje'egaiw ire

¹ Kunumīmet. Kūjāmet. Pēē mū nipo pēnekowet Jarejuwarete 'ga porogytafer are pejejamu'jaramū. A'ere ki pēneapyo ra'ne 'ga je'eg are pejejamu'e are. Kasi a'e pe 'ga pē nereko tyweretei pejejamu'e tyweramū ne. Moromu'jaramū tee 'gā 'jawe kasi pēē ne, pejejamu'e re peo pejemogyau mama'e tywera apou 'gā nupe ne. Nanuaramū pejamu'e futat numiamū. A'ere pejejamu'e reewi mama'e tywera apou nū 'ea nia'wyrī. Kasi a'e pe nanuaramū pēnemimu'efera 'gā 'i ajaupe ne: “Ga 'jawe tee futat jane iapoi”, 'jau 'ga remimu'efera 'gā ajaupe ne. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga ajamu'e tywearera

'ga rerekou tyweaete, oje'eg are 'gã mu'e tyweramũ. Moromu'jatywera 'gã akotee ma'e 'gã tywera wapyraap Jarejuwarete 'ga upe. ² A'je futat 'ã ae mama'e tywera apoare'emamũ nokoi amũ. Jeju'i 'ga rerowiaaramũ miamũ 'ã jane jare'aka'jãmaiwamũ mama'e tywera apou. 'Ga amũ iypy we ajaupe oje'egaiwe'em ire amunipo 'ã 'ga amũ rekoi wesageramũ. A'ere 'ã ae nitywi futari amũ iypy we ajaupe ije'egaiwe'emamũ rakue. Iypy we 'ga amũ ajaupe oje'egaiwe'em ire amunipo 'ã 'gã wesageramũ futat ajemogyau. Nuapoi futari amunipo 'ã 'ga mama'e tywera. A'ere 'ã ae nitywi te nanuaramũ rakue. ³ Sã'ã ae kawaruu 'arimũ wapyg enune imory'weawa monoa ijuru pe. A'eramũ 'ã ae imory'weawa iãma koka opo pe. A'eramũ 'ã ae kwe katy ikwawiweramũ kwe katywara iãma matãu jupe. Ko katy ikwawiweramũ 'ã ae ko katywara iãma matãu jupe nũ. Inugagatu pe rupi. Ee oporomory'weweramũ 'ã ae imory'weawa iãma matãu pãwẽ jupe. A'eramũ futat 'ã opytau. Niapoi'i agawewi futat 'ã imory'weawa. A'etea 'ã wereko. ⁴ Sã'ã yaruu ku'ookawa nanẽ nũ 'ã niapoi'i agawewi. A'etea 'ã iku'ookara 'ga anugatu iku'ooka'wi pyu, 'y rypojuaga rupi inuga esage. ⁵ Nan tee futat 'ã janekũa. Niapoi'i agawewi futat. A'etea 'ã ae morogytauu mome'wau ipyu.

Tata 'ywa nanẽ 'ã niapoi'i agawewi nũ. A'etea 'ã kouu pype amu'aramũ enyu ko pype ojepeje'ogukare'ema weny re. ⁶ Nan tee futat 'ã janekũa nanẽ nũ. Morogyta mome'u re opike'ema futat nũ okwasi'wau 'ã. Jarejemote'arukaa 'ã jareje'egaiwa pyu, jarejemogyau ipyu futat 'ã jarejoje'ẽwu'jaga. Niapoi'i agawewi 'ã janekũa 'upa janejuru pe. A'etea 'ã jane ipyu futat jarejemote'aa. Ipyu futat jane 'ã jareje'egaiwamũ jarejemogyau. NaJarejuwarete 'ga je'eg imũ rũi jane 'ã jarejoje'ẽwu'jaga jarejemogyau. Mama'eukwaawa 'wyrara je'eg imũ te jane joje'ẽwu'jagi. ⁷ Sã'ã ae wyra'yra pyyga imota'waa weymawamũ. Wyra'yra 'ã ae ipyyka. Owewe ma'ea 'ã ae wyra'ia'yra pyyka. Jowosipewa'yra 'ã ae ipyyka. Piraa'yra 'ã ae ipyyka. Mĩmera 'ã ae ipyyka weymawamũ imota'wau. Ota'wa re 'ã ojerekoukaa esage ae upe. ⁸ A'ere janekũa nanarũi. Nimota'waarũi futari jane jarekũa. Nitywi ae amũ akũ mota'waaramũ. Sã'ã moja afuaga rerekoa ajuru pe ae apisawa. Nan tee futat jane jarejomote'aawa rerekoi jarejuru pe. Jarekũ mũ futat jane jarejoje'ẽwu'jaga. ⁹ Majepei tee agawewi futat 'ã janekũa. Ipyu etee futat 'ã jareporogytau esage Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'ã jane anurenure'i ipyu futat jarepytuna 'gã ago'wau nũ 'jau. Janeruwarete 'ga 'ã jane apo oje'jawe futat rakue. Ma'eramũ sipo ajee jane juago'oi? 'ga 'jawewaramũ jane juago'oi? ¹⁰ "Ene 'ã eneresagesage", 'jau futatee agawewi 'ã jane Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'ã jane aipo 'ga upe 'e re aipo 'ga upe 'jare'ema 'jawe etee jarewau morogyta tywera mome'wau nũ 'jau. A'ere nanuara nia'wyrri. Peapo awi nanuara. ¹¹ 'Ya te aje 'ã najane 'jawe rũi. 'Ywu'ywura rupi 'ã 'y esagea etee 'ua. Natypykureri 'ã 'ya 'ua 'ywu'ywura rupi. Iky'a ma'ea iky'a ma'ea etee futat nũ. Iky'ae'ema 'ã iky'ae'ema etee futat nũ. A'ere ae nanarũi. Ae wi morogyta paraparawamũ 'ua. Majepeja aejuru rupi etee futat ae oporogytau esage oporogytau tywet 'jau. ¹² Sã'ã y'wa o'yw are etee futat i'aa. Nopopori 'ã y'wa'aa ojo'yw ekoete are. O'yw are etee te 'ã y'wa'aa opopoa. Y'waiwa'aa 'ã nopopori amyneju 'yw are. Mamãũũ'a 'ã opopore'ema 'yypo are. Nan tee futat 'ã ae 'y ky'a awi 'y esage pyyke'ema. Ma'eramũ 'ã je 'i pẽ nupe: kunumĩmet, kũjãmet 'jau. Jarepytuna 'gã ago'oaramũ jarejemogy re maran Jarejuwarete 'ga muorypa? "Ene te 'ã eneresagesage", Jarejuwarete 'ga upe 'e re jarepytuna 'gã ago'wau 'ea nia'wyrri Janeruwarete 'ga upe, a'e je pẽ nupe.

I'akwaap ma'e

¹³ Pẽẽ mũ te nipo ajee i'akwaap ma'eramũ peko. Eapyo ma'e 'gã mama'e esagea tee wapo. Oje'ega esage etee ajemogyau. Eapyo ma'e 'gã ajemuaẽma ajuee. Esagesage 'gã. Eapyo ma'e 'gã nojerowiaraiwi ojee etee. Nan te ae Jarejuwarete 'ga remimueapyoferamũ. A'eramũ nipo aipo 'ga resakara 'gã 'jau: "Ga 'ã eapyo ma'ea", 'jau nipo 'gã 'ga resaka. ¹⁴ A'ere nipo pẽẽ mũ iporerekoaywet ma'eramũ peko. Pẽẽ mũ

nipo imara'ne ma'eramũ. Pěẽ mũ nipo pejejeupe tee mama'e apou. A'ere poromũ pẽ'me ate, “je te 'ã je'akwaap katu katu” pẽẽ 'jawamũ. ¹⁵ Nanarũi ae Jarejuwarete 'ga remimu'akwaaweramũ. Naojee te rũi ae jerowiaraiwi. Ojee tee ojerowiaraip ma'eramũ pẽẽ naJarejuwarete 'ga 'Agesage arũi pẽ mueapyoi. Pejemukueapyo ekoete te. Mama'eukwaawa 'wyrriara te pẽ mu'akwaaw ekoete mama'e tesirũmer are. ¹⁶ A'eramũ nipo iporerekoaywet ma'e 'gã ajamueu. Ojee etee ea'at ma'e 'gã netee nipo 'gã ajamueu ojoje'eg are. A'eramũ futat nipo 'gã ojomotywea Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁷ A'ere jane Jarejuwarete 'ga remimueapyoferamũ jane nanarũi. 'Ga porogyta kwaaparamũ jane niapoi futari mama'e tywera. Jane 'ã jarejamueukare'ema. 'Ga porogyta kwaawa 'ã jane mojekaukar esage etee te jarejee. Sã'ã y'wa 'yw esagea. Y'wa esagea etee 'ã i'aa y'wa 'yw esage are. Nan tee futat jane 'ga porogyta renuparamũ. Mama'e esagea etee iapoi. Jarepota'wa pãwẽ pãwẽnamũ ete futat jarejemogyau jarejee. 'Gã amũ te nipo ajee ako esage janeremiesagamũ etee. A'ere janereatywi akowarũ'em. Ojomoryteeu akou. A'ere jane nanarũi 'ga porogyta renuparamũ. Jane a'jea futat jane reko esagei. Jarejueatywi miamũ futat jane reko esagei. ¹⁸ Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nipo oje'ega ajaupe, “au'je pejemara'ne re pejeeue”, 'jau nipo 'gã ajaupe. “Pẽpota'wa esage etee pejeeue”, 'jau nipo 'gã ajaupe. A'eramũ nipo ajee imara'ne awi ojomosĩara 'ga wesageramũ akou Jarejuwarete 'ga upe.

4

Jarejuwarete 'ga remiayuwarete

¹ Ma'eramũ sipo pẽẽ mũ au'jeteramũ pejejamueu? Pejee etee te pẽnea'at. Pejejemuaẽma mama'e are etee pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ a'eramũ au'jeteramũ pejejamueu pejejemogyau. ² Mama'e mũ nipo pefutat pejejemogyau. A'ere nipo nepetywi pejejemifutara pyu. A'eramũ nipo pẽẽ pejefuweramũ pejejemifutara rerekwara 'gã juka are. “Maran ajee jane nanẽ janetywi ipyu 'ũ?” 'jau nipo pẽẽ pejejuerekoayau pejejomama'e are. A'eramũ nipo pẽẽ pejejamueu pejejemifutar are. Ma'eramũ sipo pẽẽ nanẽ nepetywi pejejemifutara pyu nũ? Nepeenũi te Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pẽẽ a'eramũ pejetywe'emamũ pejejemifutara pyu. ³ Ma'eramũ sipo 'ga imure'ema pẽ nupe ojeupe pẽẽ enũjamũ? Pejemuku'i eteeawamũ te peenũi 'ga upe. A'eramũ 'ga a'eramũ imure'ema pẽ nupe. ⁴ Ma'eramũ sipo pepoit Jarejuwarete 'ga rerowiar awi? Omen awi opoit ma'e 'jawe pẽẽ. Nepekwaawi nipo “ywy pewara mama'e are etee ea'at ma'eramũ ae rekoi Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'emamũ” 'ea? 'Ga rerowiare'ema 'gã nemifutar imũ mama'e apoara 'gã nanẽ ajemogy Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'emamũ nũ. ⁵ Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari U'agesage are rakue. Nakwasiarukari tee 'ga ee. U'agesagea 'ã 'ga amut werowiaaramũ janee. A'jea futat 'ga 'Agesagea iro 'jau ae ree, 'ga wi ae paira futare'ema. Sã'ã ae kũjã are iro ae 'ea. Nan tee futat 'ga 'Agesagea iro'i ae ree. ⁶ A'ere 'ga 'Agesagea te jane mogyi jane mamuakaa 'agamũ mama'e tywera apoukare'ema ae upe. Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari aipo 'gã nupe rakue: “Je poar ape 'jara 'gã je apoat tejemifutar imũ mama'e apoukaa 'gã nupe. Je nafutari 'ga tepoara 'jara 'gã te ajee je napoari. Aipo 'jara 'gã ajemogy je ree iporomutare'emamũ”, 'jau 'ga inugukaa ka'aran are rakue.

⁷ A'eramũ ki pẽẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaaramũ “ore mu'e ape ejemifutar are. Taruenup eneje'ega 'jau”, 'jau ki pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega. Mama'eukwaawa 'wyrriara pejejeupe ije'egamũ ki pe'je jupe “Naeneje'ega rũi je aenup. A'eramũ ene ejepe'au je wi”, 'jau ki pẽẽ jupe. A'eramũ ojepe'au pẽ nui. ⁸ Ojee te pẽnea'aramũ Janeruwarete 'ga jekwaawukari pẽ nupe. Pejetywer awi pepoit. Pejemukogy esage 'ga upe. “Je Jarejuwarete 'ga je'ega aenup”, 'jau nipo pẽẽ mũ pejejea'aramũ. A'ere nipo

pěẽ aipo 'e re mama'e tywera apou 'ga remifutare'em imũ nũ. A'eramũ 'ga je'ega renupare'ema 'gã 'jawe te pejemogy ne. Au'je nanuara apo re. 'Ga remifutar imũ a'jea futat pěẽ iapoa te esage 'ga upe. ⁹ Pejetywera peru'arasig erajemogyau. Pejoo'o pejetywera upe. Pejeku'iawera perojoo'o erajemogyau, eru'arasiga. ¹⁰ Ajemotywet je enee ojeupe pěẽ 'eramũ Janeruwarete 'ga petywera tomoit pẽ nui 'jau. Pejetywera pejewewi imoir ire pẽnesage pejemogyau 'ga upe nũ.

Au'je pejuago'o re

¹¹ “Ga 'ã nia'wryi akou Jarejuwarete 'ga upe”, pe'je awi pejejaupe. Au'je pejuago'o re. Janeruwarete 'ga 'ã “pejuereko esage ki”, e'i 'ga 'ã janee rakue. A'eramũ pěẽ pejuago'oramũ 'ga porogyta renupe'ema. 'Ga porogyta renupa katuare'ema 'gã 'ga kurapara 'jawe ajemogy 'ga upe. 'Ga porogyta renupare'emamũ nanẽ pěẽ 'ga kurapara 'jawe pejemogy 'ga upe. 'Ga porogyta kuraparamũ nanẽ nepeenuwi 'ga porogyta. “Je te 'ã je'akwaap Jarejuwarete 'ga apyraap”, 'jau nipo pěẽ 'ga porogyta kuraparamũ. ¹² Janeruwarete 'ga te jane kwaap. 'Ga te oje'ega amut janee. Oje'ega renupare'ema 'gã 'ga ikwaapa futat. Aeremiapofera nanẽ 'ga ikwaapa futat. 'Ga te ae katu'ok aetywer awi. 'Ga te e'iarũ janee, “tata pe ekwap”, e'iarũ janee. Aerefetee aipo ne'i arũi ajaupe. Nijokwaawi jane. Nikwaawi jane jarejotywera. A'eramũ ki pěẽ, “'ga nipo 'ã nia'wryi akou Jarejuwarete 'ga upe”, 'jawe'em pejejaupe.

Janeremiaporam

¹³ Peapyaka ki jeje'eg are. Pěẽ mũ nipo pejeporogytau pejejaupe. “Ai'iwe je oi kwe pe ajepeja amunaw ipe teporowykyau, tejeka'aranũũ ruga tekou. Tek'a'aranũũ re nipo tejua ikokwar are nũ”, 'jau nipo pěẽ pejejaupe. A'ere kasi aipo pe'je ne. ¹⁴ Nikwaawi jane jarejemiaporama ai'iwe. Nikwaawi jane ai'iwe jaruete jarejekoa. Nikwaawi jane jaremanũa. Ywysiga 'jawe jane. Sã'ã ywysiga jywa ai'iwetetewe. A'ere 'ã kamẽsiete ojeupiapap nũ. Nan tee futat jane. 'Awamũ jaruete jane jemogyi numiamũ. Ai'iwe nipo jane maran gatu jaruete'em jarejemogyau. Nikwaawi jane. ¹⁵ A'eramũ ki pěẽ aipo 'jau te pejeje'ega: “Jarejuwarete 'ga ifutar ire nipo je oi peu teporowykyau”, 'jau ki pěẽ pejeje'ega. ¹⁶ A'ere 'ã pěẽ aipo nepe'jei. Peje'ëran ekoete te 'ã pejemogyau. Pejememiaporam are ete 'ã pejerowiaraip. Mama'e are pejejea'awamũ ete 'ã pẽparuapowet mama'e are. “Je te futat mama'e aapo tejee. Najepoarukari je Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo pěẽ pejemogyau numiamũ. A'ere aipo 'ea nia'wryi. ¹⁷ Jarejuwarete 'ga remifutara 'ã pekwaap. A'eramũ pěẽ 'ga remifutar imũ mama'e apoe'em ire pejemotywea Jarejuwarete 'ga upe.

5

Ika'aranũũ kwai ma'e 'gã neko tyweawam

¹ Ika'aranũũ kwai ma'eramũ ki peapyaka jeje'eg are. Pěẽ mũ 'awamũ ika'aranũũ kwai ma'eramũ futat numiamũ. A'ere nepeenuwi Jarejuwarete 'ga porogyta. A'eramũ nipo pěẽ anure pejekou tywet. Pẽ'arasiga nipo pẽ nerekou. Peje'arasiga nipo pěẽ erajaa'wau erajemogyau. ² Pẽkaraemã nipo i'mu'muga etee i'wau. Pẽnaitya nipo kupi'ia tee i'waupap. ³ Pẽka'aranũũ ywope'ia nipo weposipopopawamũ etee 'upa. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga wowase ae majatykaaw ipe, tekotee 'gã 'jau pẽ nupe: “Esak ika'aranũũ kwai ma'e 'gã. Ika'aranũũ kwai agawewi 'gã 'ã jepi. A'etea 'gã 'ã akate'em ajaupe jepi. Nomono'i futari 'gã ape 'gã nupe. Weposipopopawamũ etee futat 'upa. A'eramũ i'mu'muga etee futat i'waupap tuwamũ”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. Sã'ã mirurua aero'o moto'oma ae mojero'wua. Nan tee futat nipo pěẽ ika'aranũũ kwai ma'eferamũ. Pẽka'aranũũ 'mu'mugera pẽnakate'emawera resaukari. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tywet ee. ⁴ Ka'aranũũa 'ã pemono'og ekoete jepi. A'ere 'ã nepemepyi pejememiyuwa 'gã jepi. A'eramũ nipo 'gã pẽ mome'wau Jarejuwarete 'ga upe. “Kwaiwete

agawewi 'gã ka'aranũũa. A'etea 'gã nomepyi ojeupe ore porowykyramũ ikue”, 'jau nipo 'gã pẽ mome'wau Jarejuwarete 'ga upe, Pãjẽeteete 'ga upe.

⁵ 'Awa ywy pe pejemogyau kwaiwete futat pẽka'aranũũa. A'eramũ 'ã pẽ peje-porowykyawe'em. Pejemifutara etee 'ã pẽ iapou. Sã'ã pẽ pejejemawa mũ moky'ra i'upyramũ. A'eramũ 'ã pẽ imoporowykyukare'ema. A'eramũ 'ã pẽ iky'ra re ijukau. Nan tee futat pẽ. Nepeporowykyi. Pejemifutara etee 'ã iapou. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ monoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe pẽ nerekou tyweaete.

⁶ Ika'aranũũ kwai ma'eramũ pẽ mũ pejejajukaukaa ekoete pejejaupe. 'Wyriara upe nipo pẽ 'gã amũ nerawau ekoete 'gã je'ẽwu'jaga. “Ekoay 'gã mama'e tywera apou jee. Ejukaukat 'gã”, 'jau nipo pẽ 'wyriara upe. A'eramũ nipo pẽ 'gã jukaukaa ekoete. Nuapoi agawewi nipo 'gã mama'e tywera. A'etea nipo 'gã 'gã jukaukaa ekoete. Nuerowiari tãmẽjẽ 'gã, “naapoi je mama'e tywera” 'gã 'eramũ. Nika'aranũũi wejue 'ga. A'eramũ 'ga ojepyare'ema.

Peapesak Jarejararete 'ga rura

⁷ Pẽ 'ã jepytuna 'jawe jee. Pejereko tyweramũ kasi pejepyat ne. Janeruwarete 'ga te nipo pẽ nepyat anure. Jarejararete 'ga jewyra ete ki peapesak pejemogyau pejemogekowe'em futat. Sã'ã aeko jaramũ ae jemogya ko pyiara tyarũ rapesaga. Najema'nẽma'nẽi 'ã ae ityarũ are. ⁸ Nan tee futat pejemogy Jarejararete 'ga rura rapesakaramũ. Pejerypawe'emamũ futat pejemogyau. Anurenure'i nipo 'ga ruri nũ. Ko futat nipo iwaẽmi ja'wyja'wy 'ga ruawa upe. A'eramũ pẽ pejemogypyka etee futat pejemogyau 'ga rura rapesaka.

⁹ Pejuago'o awi tesirũgatu Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nekoramũ. Najane rũi sajuereko jarejeape. Jejui 'ga te jane rereko weape. Anurenure'i futat nipo 'ga ruri. A'eramũ 'ga te “nepẽa'wyri pẽ Jarejuwarete 'ga upe”, 'jauwarũ janee. Jane, nepẽa'wyri pẽ Jarejuwarete 'ga upe jarejaupe jane 'e re nipo Janeruwarete 'ga jane rereko tyweretei aipo jarejaupe 'eawer are.

¹⁰ Kunumĩmet. Kũjãmet 'jau. Pẽnea'ar iki Jarejuwarete 'ga porogyta mome'warera 'gã nee. Ymã 'ã 'gã jemogyi Janeruwarete 'ga porogyta mome'waramũ 'gã nupe rakue. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga porogytafer are iporenuwiwere'ema 'gã 'gã nereko tyweretei rakue. A'ere 'ã 'gã wereko tywereteramũ miamũ 'gã nopoiri futari Jarejuwarete 'ga mome'u awi rakue. Uag ma'e 'gã te ajemogy wereko tywera upe. Ojemouaga etee futat wereko tyweramũ. A'ere 'gã jero'wuro'wui etee futat Jarejuwarete 'ga porogyta mome'u are.

¹¹ “Jarejuwarete 'ga porogyta mome'warypyara 'gã iku'i ajemogyau rakue”, sa'e 'ã jane 'gã mome'wau jepi. “Nopoiri futari 'ã 'gã Jarejuwarete 'ga porogyta mome'u awi rakue”, 'jau jane 'ã jepi. Sã'ã Jo 'ga rakue. Jo 'ga rerekwawer are pẽnea'at. Jo 'ga 'ã ojemouaga etee futat akou wereko tywera upe rakue. Opoire'ema futat Jarejuwarete 'ga rerowiar awi rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe: “Esagesage Jo 'ga jee. Wereko tywerete agawewi 'gã 'ga je ree. A'etea 'ga nopoiri futari je rerowiar awi”, 'jau Janeruwarete 'ga Jo 'ga upe, ojerowiaa Jo 'ga ree rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage monou Jo 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'ã a'jea futat ajemuaẽm jane ree. Opota'waramũ futat 'ga jane ree. A'eramũ 'ga mama'e esage mua janee.

¹² 'Awamũ je mama'e mũ ree pẽ mu'ei. Pejejaupe pejeporogytau ki peporogyta esage etee futat. Mama'e a'jea etee futat ki pemome'u pejejaupe. “Mama'ea je aapo”, 'jau ki a'ea peapo peje'eawer imũ etee. Amumera 'gã nipo o'me ekoeteramũ, “ywigipewara 'gã neape je mama'e apoi. Ywy apoarera 'ga reape nanẽ je iapoi nũ. Je kwaap 'gã. Okwaap 'gã jeremimome'ua a'jea futat”, 'jau futatee nipo 'gã ajemogyau. A'ere kasi pẽ aipo pe'je ne. “Je renũi ekoete kasi pejepe ne”, 'jau 'ã Janeruwarete 'ga janee rakue. Aipo pẽ 'e ekoeteramũ nipo Janeruwarete 'ga 'i pẽ nupe: “Nepẽa'wyretei jee”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe, pẽ monou muku ojewi.

Pemono ki pejeje'ega 'ga upe

¹³ I'arasig ma'eramũ pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Iku'i ma'eramũ maraka ra'aga 'ga muorypa. “Ene te 'ã eneresagesage ore”, 'jau ki pẽẽ pejemaraka'aga Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁴ Pejekaruaramũ ki Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyriara 'gã peenũ amũ. “Pejot pejeje'ega monou Ku'jywa 'ga upe je ree”, 'jau ki pẽẽ 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ua Jejui 'ga rer imũ miarakawenana monou pẽapyte'rarimũ oporogytau Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee. ¹⁵ Ojeupe werowiaara 'gã porogyta re Janeruwarete 'ga pẽkaruara pe'ai pẽ nui. Pẽtywera reewe ipe'au pẽ nui. ¹⁶ Pẽẽ mũ nipo mama'e tywera apo awi pejeateea'ne'emamũ. A'eramũ ki pejemome'u pejejaupe. A'eramũ pẽẽ pejeje'ega pejejotywer are Jarejuwarete 'ga upe. Aipo 'jau: “Kiapi'ni. Mama'e tywera 'ga wapo akou. A'eramũ 'ga 'awamũ otywera reru'arasiga erekou. A'eramũ ene 'ga katu'oka 'ga tywer awi. Emoit 'ga tywera 'ga wi”, 'jau ki pẽẽ pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe pejejee. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga katu'oka nũ, 'ga mueateeu mama'e tywera apo awi. Ojeupe ako esage ma'e 'ga je'egamũ Janeruwarete 'ga 'ga porogyta renuwi futari. Mama'ea 'ga wapo a'jea futat 'ga je'eg imũ. Aeremiapoe'ema miamũ 'ga wapoukat ae upe ojeupe enũ re.

¹⁷⁻¹⁸ Pẽnea'at Eliasi 'ga ree. Esage ma'e 'ga. Ymã 'ã 'ga je'egi Jarejuwarete 'ga upe rakue. “Amana kyre'ema je afutat”, 'jau 'ga 'ã oje'ega Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga 'ga 'eawera rupi ete futat muapyra kwara magwapa amana mogyrakare'ema rakue. A'eramũ 'ã Eliasi 'ga muapyra kwara kwaw ire oje'ega Jarejuwarete 'ga upe rakue nũ. “Ere amana mogyrakaa nũ”, 'jau 'ga 'ã oje'ega Jarejuwarete 'ga upe rakue nũ. A'erauwe 'ã Janeruwarete 'ga amana mogyrakaa rakue nũ. A'eramũ futat 'ã temi'ua ojeupa rakue nũ. Maira te Eliasi 'ga rakue? Naani. Aea futat 'ga, jane 'jawe futat 'ga.

¹⁹⁻²⁰ Kunumĩmet, kũjãmet. Janeruwarete 'ga porogyta 'ã a'jea futat agawewi. A'etea nipo pẽẽ mũ Jarejuwarete 'ga porogyta rerowiaraipe pejepoia 'ga wi. A'ere ki Jarejuwarete 'ga porogytafer awi ipoire'emamũ peje'eg 'ga wi opoit ma'e 'gã nupe. Maran gatu nipo 'gã 'ã ojewyre'ema 'ga rerowiaru upe nũ. A'eramũ nipo werowiaru'jawamũ Jejui 'ga 'gã tywera pe'au 'gã nui nũ, 'gã katu'oka 'gã mogyau nũ. A'eramũ 'gã awawe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. Jejui 'ga 'gã monoukare'ema peu. Werowiaru'jawamũ wejue 'ga 'gã nomonoukari 'gã mama'eukwaawa rapyaw ipe.

Pẽnoryw iki pejejemogyau morogyta esage are, kunumĩmet, kũjãmeramũ nanẽ nũ je 'i pẽ nupe.

Kweramũ etee jeremimome'ua.

1 Pedro

Pedro 'ga, Jejui 'ga remimu'efera 'ga, 'awa ka'arana kwasiaa imonou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe rakue. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete. A'eramũ Pedro 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'ga rerowiaara 'gã nupe 'gã mu'akwaapa ee rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesage ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe rakue.

¹ Je Pedroramũ ka'arana akwasiat imonou pẽ nupe. Je Jejui Kristu 'ga remimonofer-amũ. Ymã 'ga je monoi kwe pe ojemome'waukaa jee ikue. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe. Pẽẽ 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwa. Pẽ'wyr awi 'ã 'gã amũ pẽ mokwasi'wau rakue. 'Awamũ aje 'ã pejemogy pejekwasi'wau tekotee 'gã ywy pe. Põtu ywy pe, Garasi ywy pe, Kapatosi ywy pe. Asia ywy pe, Pitini ywy pe. Mĩmer imũ 'ã pejekwasi'wau pejemogyau rakue. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe. ² Ymã Janeruwarete 'ga pẽ pyrũi ojeupe rakue. Wemifutar imũ etee futat 'ga pẽ mũ'jãu mama'eukwaawa 'wyriara remiayuw awi. A'eramũ 'ga 'Agesagea pẽ mogyau Janeruwarete 'ga remiayuwamũ, pẽ muesageu 'ga upe. "Agera 'gã je amũ'ẽ teja'yra 'ga je'ega renuparamũ", 'jau Janeruwarete 'ga pẽ nupe rakue. "Jera'yra 'ga amanũ 'gã tywer are ako ikue", 'jau 'ga 'ã rakue. "A'eramũ je Jejui Kristu 'ga ree je jemogypygi tekou 'gã 'eramũ je 'gã tywera moia 'gã nui", 'jau 'ga 'ã pẽ nupe rakue.

A'eramũ je 'jau 'ga upe pẽ nee: "Eneresagea 'gã nerekoa je afutat, ki Ku'jyp. Emopy'ata'wa nanẽ ki 'gã imogyau", 'jau je Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee.

Pẽku'i ki Jejui 'ga ree

³ "Ene te 'ã eneresage oree, sa'e ki Jejui Kristu 'ga Ruwarete 'ga upe, Jarejararete 'ga Ruwarete 'ga upe", 'jau je pẽ nupe. 'Ga manũ re 'ã Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga moferapa rakue nũ. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga rerowiaaramũ jane mogyau wa'yramũ. Jane ree 'ga poriaa te nipo 'ga rerekou. A'eramũ nipo 'ga jane mogyau wa'yramũ, wa'yrarete 'ga rerowiaaramũ. A'eramũ jane a'eramũ Jarejuwarete 'ga pyri jarejemogy rapesaka jarejemogyau. Jejui Kristu 'ga 'ga imoferapa. Jejui 'ga moferawe'em ire amunipo 'ã jane nanẽ niferawa'uweri nũ. A'ere 'ã 'ga ferawi rakue. A'eramũ jane "Jejui 'ga 'jawerimũ etee futat jareferapa nũ, 'ga jane moferapa jane rerawau ojepyri nũ" 'e are jarejemogypyka jarejemogyau. ⁴ A'eramũ jane jarejeupe mama'e esagea 'ga imura rapesaka. Ojepyri jane oramũ 'ga mama'e esage mua wemi-ayuwamũ janee. 'Awamũ futat 'ga janee wemimurama mĩina gatu ojepyri. Peu jane upe 'ga remimurama nateepawi. Peu nitywi futari jypemeruua, mama'e 'wara. Nitywi futari mama'e mote'ara. Ma'eramũ 'ã 'ga imĩi gatui peu futat janee. ⁵ Werowiaaramũ 'ga ojejukau jane ree. Wemifutar imũ etee futat 'ga mama'eay resaukaa janee, ojee janejemogypyga resaukaawamũ. 'Ga opãjẽ mũ jane momoirukare'ema ojewi. A'eramũ nipo 'ur ire Jejui 'ga jane rerawau ywag ipe jane mogyau ojepyri nakwaparimũ warãu rũi futat. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga jane upe wemimĩi gatufera mua janee. A'eramũ nipo 'ga jane mueapyou jarejeupe wemiapofer are.

⁶ 'Awamũ nipo mama'eaya jesaukari pẽ nupe kwaiwete. A'eramũ nipo peje'arasigamũ pejemogyau. A'ere 'ga pyri pejeo are pẽnea'at pejeku'iramũ pejemogyau. ⁷ Mama'eay upe pẽnuagamũ pẽ nesakara 'gã 'jau: "Na pa je ra'e. Werowiat 'gã Jejui 'ga a'jea futat. Nopoiri futari 'gã 'ga wi ojeupe mama'eay jesaukaramũ miamũ", 'jau nipo pẽ nesakara 'gã. Sã'ã ourua. Itarewara 'ga 'ã ita rapyau ouru resakawamũ. Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'eay resaukari pẽ nupe ojee pejemogypyga resaukaawamũ. "Taesak tejerowiaararete 'gã amũ 'jau kwy", 'jau 'ga ojeupe, mama'eay resaukaa janee. Ojeupe mama'eay jesaukaramũ 'ga rerowiaaraipara 'gã poiri 'ga

rerowiar awi. A'ere 'ga rerowiaararete 'gã nopoiri futari 'ga wi. Wuagamũ etee futat jupe. Mama'eay upe pejejuagamũ pëë pejejemogypyyka etee te Kristu 'ga ree. A'eramũ 'gã amũ pë momoirukare'ema 'ga rerowiar awi. Ouru 'ã epy ete numiamũ. A'ere anure ourua miamũ teepawamũ. A'ere Jejui 'ga rerowiaaramũ jane nanarũ. 'Ga etee te erowiarãmũ nitywi futari 'ga rerowiar awi pë momoirukaara 'ga amũ. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga, Jejui 'ga ruaw ipe, 'jau pë nupe: “Jera'yrarete 'ga perowiat nanimenime. Nepepoiri futari 'ga rerowiar awi pejejeupe mama'eay jesaukaramũ miamũ. A'eramũ pëë pejejesageramũ jee”, 'jau nipo 'ga pë nupe. A'eramũ 'ga pë monou ojepyri nakwaparimũ warãu rũi futat, pë pojeuwukaa oje'jawe 'gã nupe.

⁸ Nepeesagi agawewi Jejui 'ga rakue. A'etea pëporomutat 'ga ree. 'Awamũ nanë 'ã pëë 'ga resake'ema nũ. A'etea perowiarete 'ga. A'eramũ pejeku'iramũ pejejemogyau 'ga ree. Saa'e ywagipewara 'gã ku'ia 'ga ree. Nan tee futat pëku'i 'ga ree. ⁹ Ma'eramũ sipo pëku'i pejejemogyau 'ga ree? Jejui 'ga perowiat nanimenime pejejemogyau. A'eramũ 'ga pë katu'oka. Anure nipo 'ga pë mogyau ojepyri nakwaparimũ rũi. A'eramũ ki pëku'i pejejemogyau.

¹⁰⁻¹¹ Ymã, Jejui 'ga rure'emauwe, Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã Jejui Kristu 'ga rura mome'ui ojepyriwara 'gã nupe rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã mu'akwaawukaa'i 'ga rur are. A'ere 'gã naeapyoi katui ee. A'eramũ 'gã 'jau: “Anure nipo Janeruwarete 'ga 'ga amũ muri ae katu'okawamũ. A'eramũ nipo 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerekou tyweaete, 'ga jukau. A'ere nipo 'ga manũ re Janeruwarete 'ga mama'e esage apoi 'ga upe”, 'jau 'gã nakue. A'ere 'gã naeapyoi katui ee. Nokwaawi nanë 'gã Kristu 'ga ruawa nũ. A'eramũ 'gã oporokwaawiweramũ ee. “Maranime sipo Janeruwarete 'ga 'ga muri?” 'jau 'gã ojeupe. “Maran sipo 'ga ruri?” 'jau 'gã ajemogyau. A'ere 'gã naeapyoi katui 'ga ree. ¹² “Pejejeupe jeremimome'ufera pemome'u 'gã nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue. “Na'awamũ ako ma'eramũ pë nupe rũi je 'i aipo 'jau. Anure ojeup ma'eramũ 'gã nupe ijeaporama te je amome'u pë nupe. A'eramũ ojeapowe'em pë nekoramũ”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. 'Awamũ 'ã 'gã amũ awau Jejui 'ga mome'wau pë nupe rai'i. Ymã Janeruwarete 'ga U'agesage muri ywag awi janee ikue. A'eramũ 'ga 'Agesagea 'awamũ Jejui 'ga mome'waukaa 'gã nupe pë nupe. Ywagipewara 'gã 'ã weapyoweramũ Jejui 'ga mome'u are numiamũ. A'ere 'gã 'ã naeapyoi futari ee. “Najereapyoi je Jejui 'ga remiapofer are”, 'jau 'gã 'ã ojeupe.

Pepoir iki mama'e ekoete apo awi

¹³ Janeruwarete 'ga pë katu'oka wa'yra 'ga pëë erowiarãmũ. A'eramũ ki pëë pejepoia mama'e ekoete apo awi. 'Ga remifutar imũ etee futat pëë mama'e apou. Pënea'at kasi mama'e ekoete apo are ne. Pejejea mÿina 'ga ree. Pejejemogypyyka etee ki pejejemogyau 'ga rur are. Anure nipo, Jejui Kristu 'ga ruaw ipe nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi pë nupe. Aipoa ki peapesak pejejemogyau. ¹⁴ Jarejuwarete 'ga ra'yramũ pejemogy. A'eramũ ki pëë 'ga je'ega renupa katu katu pejejemogyau. 'Ga rerowiare'ema ako pëë mama'e apou pejejemogyau pejejemifutar imũ etee ikue. A'ere kasi 'awamũ peapo mama'ea pejejemifutar imũ etee pejejemogyau ne. ¹⁵ Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee ki 'awamũ mama'ea peapo. Ymã te 'ã 'ga pë mũ'ëi mama'e tywera apoara 'gã nui, pë mogyau wemiayuwamũ rakue. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. Niparuapoweri nanë 'ga mama'e tywer are nũ. Mama'e esagea etee 'ga iapou. A'eramũ ki pëë pejejemogyau esage 'ga 'jawe. ¹⁶ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: “Naapoi futari je mama'e tywera. A'eramũ ki pëë pejejemogyau esage je 'jawe. Pëë nanë mama'e tywera apowe'em nũ, je 'jawe nũ”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

¹⁷ Jarejuwarete 'ga jane enũina, Kiapi'ni, 'jau jane 'ga upe. 'Ga 'ã ojejuka pãwë pãwë jane ree. A'eramũ 'ga anure jane mepyau janeremiapofer are. Mama'e tywera apoara 'gã 'ga erekou tyweaete. Mama'e esage apoaramũ 'ga jane rerekou esage. A'eramũ ki

pěe pejemogyau esage etee, 'ga pojeupa, 'ga pyri pejewawe'ewe futat. ¹⁸⁻¹⁹ Ymã te 'ã jane jemogy ekoetei tee rakue, ymãwarera jareypy 'eawer imũ etee rakue. A'ere jane 'awamũ “Jejui 'ga janetywera omepy, jane mũ'jãu mama'e tywera apoara 'gã nui” 'e kwaawi. Ma'ja pyu sipo 'ga janetywera mepyi? Ouru pyu sipo 'ga imepyi? Naani. Prata pyu sipo 'ga imepyi? Naani. Jejui 'ga 'ã amanũ janetywera mepyau rakue. Anure ouru, prata, mĩmera miamũ teepawamũ etee futat. A'ere Jejui 'ga te 'ga manũ janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe jatee. Sã'ã ore judeuramũ karupa'mĩ jukaa wy reko'woga orotywera mepyawamũ ikue. Karupa'mĩ esagea etee ore ijukau 'ga upe. Karupa'mĩ teua ore narajukaa'uweri iapyawe'em Jarejuwarete 'ga upe. Nan tee futat Jejui 'ga ojejukaukaa 'gã nupe, owy reko'wogukaa 'gã nupe janetywera mepyawamũ rakue. 'Ga etee te 'ã esageay ma'ea. A'eramũ 'ga etee futat janetywera mepyarũmũ. Epy ete te 'ã janetywera repya, karupa'mĩ repy apyraapa.

²⁰ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ywy apoe'emaue, Jejui 'ga pyyrũ janetywera mepyawamũ rakue. 'Awamũ futat aje 'ã 'ga 'ga muri ywy pe pẽ poaawamũ rai'i. A'eramũ 'ga 'ga kwaawukaa pẽ nupe rai'i. ²¹ Janeruwarete 'ga 'ã 'ga moferapa, 'ga mogou 'ga mĩina 'wyraramũ jatee. A'eramũ 'ã pẽe Kristu 'ga ree Jarejuwarete 'ga rerowiaa pejemogyau. Kristu 'ga ree pejejeupe Jarejuwarete 'ga remiaporama rapesaka pejejemogyau.

²² Jejui 'ga je'ega peenup katu katu pejemogyau. A'eramũ pẽe pejepoia mama'e tywera apo awi, pejekatu'oka 'ga upe. A'eramũ pẽe pejeporomutaramũ Jejui 'ga rerowiaaramũ pejee. A'eramũ ki pẽe 'awamũ taetu pejeporomutaramũ pejee. ²³ Sã'ã ae kũima'eramũ ae ja'yrapya. A'eramũ 'ã u'ar ire kunumĩa ajemogyau ta'yriara 'ga ra'yramũ. A'ere 'ã anure tuwa amanũmũ etee jui. A'ere nanarũ Janeruwarete 'ga rekoi janeruwamũ. Namanũ futari 'ga. 'Ga je'ega nanẽ atepawe'emamũ nũ. A'eramũ 'ga oje'ega pẽe erowiarãmũ Janeruwarete 'ga pẽ mogyau wa'yramũ oje'jawe. ²⁴ Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue:

“Sã'ã 'ywotyra.

A'eramũ 'ã ipotyra kamẽsĩete te futat opỹijagamũ.

Kamẽsĩete te futat 'ã ipotyra u'aa o'yw awi.

Nan tee futat aea.

Kamẽsĩete te ae pawĩ.

²⁵ A'ere Janeruwarete 'ga je'ega nateepawi futari”,
'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

Aipoa 'ga je'ega a'jea futat. Pẽ nupe Jejui 'ga ree morogyta esage mome'uramũ 'gã aipoa 'ga je'ega futat 'gã imome'wau pẽ nupe.

2

Pejemu'e ki Jejui 'ga ree

¹ 'Ga je'ega renuparamũ pẽe pejekatu'oka pejemogyau 'ga upe. A'eramũ ki pẽe a'eramũ pejepoia mama'e tywera apo awi. Pẽ'me kasi ne. Pejuerekoay kasi mama'e are ne. Pejakurap kasi ne. Peapo kasi mama'e tywera ne. ² Kunumĩakya 'jawe ki pejemogy. Sã'ã kunumĩakya 'gã oy kamy uwejuweja. Nan tee futat ki pẽe. Pejemu'e ki 'ga je'eg are au'jeteramũ. Oy kamy are kunumĩakya 'gã opifuakaramũ ajemogyau. Nan tee futat pẽe 'ga je'ega renuw ire pejemogyau 'ga rerowiaarareteramũ. 'Ga je'ega wesageramũ etee futat pẽ nupe. Nitywi futari mama'e tywera ipype. A'eramũ ki pẽe 'ga je'eg are pejemu'eweramũ pejemogyau. 'Ga je'eg are etee pejemu'e re 'ga remifutara kwaapa pejemogyau. ³ Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe rakue. “Janejararete 'ga esage”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue. Janeruwarete 'ga pẽ katu'oka rakue. A'eramũ pẽe “Janejararete 'ga esage” 'e kwaapa.

⁴ Jarejuwarete 'ga perowiat rakue. A'eramũ ki 'awamũ taetu pẽẽ 'ga rerowiaa pejemogyau. 'Oga apoara 'jawe Janeruwarete 'ga. Sã'ã 'oga apoara 'gã 'yw esagea etee imũ'ëa tupaa'mywareteramũ. 'Yw esagea etee nanẽ 'gã erawau inuga tupaa'mywamũ. Itaoga apoara 'gã nanẽ ita esagea etee imũ'jãu nũ. A'eramũ 'ã itaoga apoara 'ga ita amũ monou imomoa ojewi. Aipoa ita nia'wyri 'gã nupe. Nan tee futat judeuramũ ore'wyriara 'gã Jejui 'ga reroyrũmũ. A'eramũ 'gã 'ga jukaukaa jefaruu 'gã nupe ikue. A'ere Janeruwarete 'ga 'gã nemiroyrũmera 'ga mogoi 'wyriaramũ wemiayuwamũ janee. "Esage 'ga. A'eramũ je 'ga mogou 'wyriarareteramũ orojemiyuwa 'gã nupe", 'jau 'ga rakue. ⁵ Itaoga apoara ita esage etee imũ'jãu wog are. A'eramũ 'ga imỹina tenaw ipe te tee. Nan tee futat Janeruwarete 'ga pẽ mũ'jãu wemiayuwamũ. A'eramũ ki pẽẽ pejemogyaukaa 'ga upe 'ga remifutar imũ etee futat. Ymã judeuramũ ore mama'e rerooi mainana 'gã nupe ikue: "Emono Jarejuwarete 'ga upe jee", 'jau ore erawau 'gã amũ nupe ikue. Mainana 'gã etee te oporowyky 'ga upe ikue. A'ere jane 'awamũ jane jemogyi mainana 'jawe 'ga upe. Kristu 'ga rerowiaaramũ jane juejue etee futat saporowyky 'ga upe. Ymã 'ã judeuramũ ore orojeymawa monou 'ga upe rakue. A'ere jane 'awamũ jane jemogyi 'ga upe oporowyky ma'eramũ. "Ga 'Agesage pãjẽ mũ je mama'e apoi 'ga upe, 'ga muorypa", 'jau pẽẽ 'ã 'awamũ. Jejui Kristu 'ga 'ã pẽẽ erowiaa pejemogyau. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'jau pẽ nupe: "Esage 'gã porowykya jee", 'jau nipo 'ga pẽ nupe. ⁶ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are Isai 'ga upe rakue:

"Sã'ã itaoga apoara 'gã.

Itapewuu renuẽma jui.

A'eramũ 'ã 'ga aipoa ita monou imojypa iypy pe.

A'eramũ 'ã aipoa ajepeja ita koka imotyapa.

A'eramũ futat 'ã aku'jawe'em. Nan tee futat je tejemimono 'ga monoi Sião 'jaw ipe,* 'ga rerowiaara 'gã nupe a'eramũ futat nipo.

A'eramũ futat nipo 'ga rerowiaara 'gã aku'ipawe'emamũ futat 'ga ree",

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

⁷ Jejui 'ga rerowiaaramũ pẽẽ 'jau: "Ita esage 'jawe 'ga", 'jau pẽẽ 'ga upe. A'ere nipo 'ga rerowiare'ema 'gã niporomutari 'ga ree. Ymã te 'ga amũ ka'arana kwasiari 'ga ree rakue: "Itaoga apoara 'gã weroyrũ amũ itaa numiamũ.

Nia'wyri aipoa itaa 'gã nupe. A'ere ajepeja 'ga ruri 'gã nemiroyrũmera ita pyyka imonou 'oga ypykokaramũ",

'jau 'ga ikwasiaa rakue.

⁸ Anure Isai 'ga ikwasiaa ee nũ:

"Aipo ita are nipo kwaiwete 'gã 'ari.

Aipo ita 'gã netygukaa",

'jau Isai 'ga ikwasiaa rakue.

Nan tee futat nipo Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã jemogyi ita are u'at ma'e 'jawe. Niporenuwiweri 'gã 'ga mome'u are. Niparuerowiariweri 'gã Jejui 'ga ree. A'eramũ 'gã ojereko tywerukaa Janeruwarete 'ga upe. Nan Janeruwarete 'ga jane rerekoi Jejui 'ga mome'u are janeporenuwiwere'emamũ. Ymã we futat 'ã Janeruwarete 'ga 'i rakue: "Teja'yra 'ga rerowiare'ema 'gã je areko tywet", 'jau 'ga 'ã ojeupe rakue. A'eramũ 'ga wemifutar imũ etee futat 'gã nerekou tyweaete.

⁹ A'ere nanarũi Kristu 'ga rerowiaaramũ jane. Ymã we Janeruwarete 'ga jane mũ'jãu 'gã nui, jane mogyau wemiayuwamũ. Janeruwarete 'ga futat 'ã jane 'wyriararetereteramũ. Ojeupe oporowyky ma'eramũ 'ga jane mogyau. Wemiayuwamũ futat 'ga jane mogyau. Janeruwarete 'ga kwaapare'ema 'gã ypytunimũ wata ma'e 'jawe. 'Gã nui futat 'ã 'ga jane mũ'jãu jane mogyau okwaaparamũ. A'eramũ 'ã jane jarejemogyau

* 2:6 Siãoa Jerusarega rer irũ.

'arimũ wata ma'e 'jawe mama'e apou 'ga remifutar imũ. 'Ga jane mũ'jãu 'gã nui wemiapofera mome'waramũ. Janeruwarete 'ga esage. "Mama'e esagea etee 'ga wapo" 'e mome'waramũ 'ga jane mũ'jãu mama'e tywera apoara 'gã nui. ¹⁰ Ymã te 'ã pëe na'ga remiayuwa rui rakue. A'ere 'awamũ pejemogy 'ga remiayuwamũ. Ymã te 'ã pëe "Janeruwarete 'ga ajemuaëm jane ree" 'ea nepekwaawi pejemogyau rai'i. A'ere pëe 'awamũ pejemogy 'ga remiayuwamũ. A'eramũ pëe "Janeruwarete 'ga ajemuaëm jane ree" 'e are pejejeapyoramũ pejemogyau.

Janeruwarete 'ga remiayup

¹¹ Pëe 'ã jejekoty'aawaretea. A'eramũ je pë mu'akwaapa mama'e are. Napejeje'wyr ipe rui pejemogy. Tekotee 'gã 'wyr ipe te pejemogy ra'ne. 'Au 'ã jane jemogyi kwaparimũ warãu etee futat. Ywag ipe oo ma'eretea te jane. Aipoa te jane'wyraretea. A'eramũ ki pëe mama'e tywera apowe'em pejemifutar imũ etee ne. Pejemifutar imũ etee mama'e apo re pëe mama'e tywera peapo pejemogyau ne. ¹² A'ere ki pejemogy esage Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gã pype. "Mama'e tywera 'gã wapo", e'i futatee agawewi nipo 'gã pë nupe. A'etea ki pejemogy esage 'gã pype, mama'e esagea etee iapou pejemogyau 'gã pype. A'eramũ 'gã pejemogy esage resaka. A'eramũ nipo 'gã 'jau: "Na pa je ra'e. Ajemogy esage 'gã", 'jau nipo 'gã ojeupe. A'eramũ nipo 'gã anure Jarejuwarete 'ga muorypa pë nee. 'Ga rowase jarejatykaaw ipe nipo 'gã 'jau: "Ene te 'ã eneresage. Ejerowiaara 'gã eremogy esage jepi", 'jau nipo pë nee i'me ma'efera 'gã Jarejuwarete 'ga upe.

¹³⁻¹⁴ Pëe 'ã Jarejararete 'ga rerowiaara. A'eramũ ki pëe peje'wyrriara 'gã je'ega nanë enupa pejemogyau nũ. Aipoa Janejararete 'ga amuekõëãi. Pë'wyrriara 'ga nipo 'gã amũ mÿina 'wyrriarimũ pë nupe opoaawamũ. "Mama'e tywera apoara 'gã nupe tereje'eg jee 'jau", 'jau 'ga 'gã amũ nupe. "Mama'e esage apoara 'gã nupe nanë ene eje'ega nũ. 'Mama'e esagea peapo', pe'je ki mama'e esage apoara 'gã nupe jee", 'jau nipo 'ga 'ga upe. A'eramũ ki pëe 'wyrriari 'ga je'ega nanë enupa nũ. ¹⁵ Jare'wyrriara 'gã je'ega renupa nanë jane Jarejuwarete 'ga remifutararete apou. 'Ga remifutar imũ etee janejemogy resag ire jane resakara 'gã i'me ma'e 'gã je'ega rerowiare'ema ajemogyau. A'eramũ futat nipo i'me ma'e 'gã o'meu'jawe'emamũ janee. ¹⁶ Nitywi futari mama'ea pë nupe iapoukaara 'gã amũ. Pëe tee futat mama'ea peapo pejemifutar imũ etee futat. A'ere Janeruwarete 'ga janejararetea. A'eramũ 'ga pë mũ'jãu mama'e tywera apoara 'gã nui. A'eramũ ki pëe pejewe'wyrre'ema mama'e tywera apo upe. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat ki pëe mama'e apou pejemogyau. ¹⁷ Pejejuka esage pãwë pãwë ki pejejee. Pejeporomutaramũ Jejui 'ga rerowiaaramũ pejejee. Peje'wyrriara 'gã ki pepojeup. Jarejuwarete 'ga taetu pëe ipojeupa.

¹⁸ 'Ga amũ upe pejeporowykyau ki pejerekwara 'ga je'ega peenup. Pënerekwara 'gã amũ nipo opota'waramũ pë nee. A'eramũ pëe 'gã je'ega taetu enupa etee. Pënerekwaramũ nipo pë nerekou tyweaete agawewi. A'etea pejeporowykyau esage ete futat pejemogyau 'gã nupe. ¹⁹⁻²⁰ Pejerekoko tywera 'gã je'ega pëe enuwete re Janeruwarete 'ga mama'e esage apoi pë nupe ee. "Je rereko tywerete agawewi nipo 'gã amũ. A'etea je 'ga je'ega aenuw ete futat tekou", pe'je ki. Aipoa Janeruwarete 'ga afutat. A'eramũ ki pëe pejejuagamũ jupe. Jupe pënuag ire Janeruwarete 'ga mama'e esage apou pë nupe ee. Mama'e tywera apo are pejerekoko tywera upe pënuagamũ Janeruwarete 'ga nuapoi mama'e esagea pë nupe. Pëe tee futat pejerekoko tywerukaa pejerekwara 'ga upe. Mama'e esage pëe iaporamũ nipo 'gã pë nerekou tyweaete 'eramũ te Janeruwarete 'ga jejukai pë nee, mama'e esage apou pë nupe ee. ²¹ Pejerekoko tywer ekoete upe pënuaga Janeruwarete 'ga ifutaa.

Jejui Kristu 'ga 'ã mama'e esage etee agawewi wapo. A'etea 'gã 'ã wereko tywerete 'ga. Janetywera mepyawamũ 'ga 'ã ojereko tywerukaa 'gã nupe. A'eramũ ki pëe 'ga 'jawe futat pejemogyau. ²² Nuapoi agawewi futat 'ga 'ã mama'e tywera. Ni'mei 'ga

nanē nū. ²³ Okurawamū miamū 'ga 'gā kurape'ema. Wereko tywereteramū miamū 'ga ojepeye'ema 'gā nee: “Je rereko tywet pejepe. A'eramū je pē nerekou tyweaete”, 'jawe'em 'ga 'gā nupe. 'Uwarete 'ga ree etee 'ga jemogypygi. “Jeruwarete 'ga te nipo 'gā wereko 'gā nemiapofer are”, 'jau etee 'ga ojeupe 'Uwarete 'ga ree ojemogypyka. A'eramū ki pēē pejemogyau 'ga 'jawe futat. ²⁴ Ypeywar are omafu'amamū Jejui Kristu 'ga janetywera mepyau. Na'ga tywer are rūi 'gā 'ga rerekou tywet. Janetywer are te 'gā 'ga rereko tyweri. Aipoa 'ga iapou janetywer awi jane mueateeawamū. Jane katu'okawamū 'ga manūi janetywera mepyau. 'Ga manū enune 'gā 'ga mopimopika. Omopig are 'ga jane katu'oka janejero'wu awi. ²⁵ Ymā 'ā neperowiari Jejui 'ga rakue. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā karupa'mī ka'jama 'jawe. Sā'ā karupa'mī ka'jama. A'eramū 'ā oka'jam ire karupa'mīa ojewyre'ema ojetee. A'eramū 'ā ijara 'ga awau weymawa rekaa. Wesag ire 'ā awau 'ga rewiri nū. Nan tee futat 'ā pēē nakue. Oka'jam ma'e 'jawe pejemogy. A'ere 'awamū Jejui 'ga pē nekari pē nerawau ojeupi 'Uwarete 'ga rape rupi.

3

Imen ma'e

¹⁻² 'Awamū je imen ma'eramū pē mu'akwaawi pejemogy are. Pejemenā 'gā je'ega ki peenuw ete. Amumeramū nipo pēmena Jejui 'ga rerowiare'ema. A'ere ki pejemogy esage. A'eramū nipo 'gā pejemogy esage resaka 'gā nanē Jejui 'ga rerowiaa nū. Jejui 'ga nipo pēē imome'wawe'em agawewi 'gā nupe. A'etea nipo 'gā Jarejuwarete 'ga rerowiaa pejemogy esage resag ire. ³ “Tajemokaturam wā nupe 'jau kwy”, 'jau nipo pēē pejejeupe. Maran sipo Jejui 'ga rerowiaaramū kūjānamū pejekatu'oka 'gā nupe? Taity esage munewa sipo pē katu'ok? Pejewaga munewa sipo pē katu'ok? Pejeakagawirywa sipo pē katu'ok? Naani. Pejewaga pyu pejekatu'oka sipo pē katu'ok? Naani. ⁴ Pēneko esagea etee pē katu'ok pē mogyau a'jea futat. Pejemuawapira te pē katu'ok pē mogyau. Pejejee pejepota'wa nanē pē katu'ok pē mogyau nū. Aipo kūjā esage ajemogyau Jarejuwarete 'ga upe. Nateepawi futari ēē resagea 'ga upe. ⁵ Ymā kūjā 'gā amū Jarejuwarete 'ga rerowiari nanimenime rakue. “Anure nipo Janeruwarete kīā je rerooi ojepyri”, e'i 'gā ojeupe rakue. Poromū 'gā omena 'gā je'ega renuwi etee rakue. Nan 'gā jekatu'ogi Jarejuwarete 'ga upe rakue. ⁶ Sā'ā Sara ēē rakue. Omena 'ga je'ega ēē enupa ete, Abraão 'ga je'ega ēē enupa ete rakue. “Je Ku'jyp”, 'jau ēē 'ga upe rakue, 'ga pojeupa rakue. A'eramū ki pēē ēē 'jawe pejemogyweramū pejemogyau esage. Mama'e awi nanē pejekyjawe'em nū. A'eramū nipo pejemogyau Sara ēē ra'yra 'jawe.

Emireko ma'e

⁷ 'Awamū je emireko ma'eramū pē mu'akwaawi pejemogy are. Pēnemireko 'gā ni-fuakari pē 'jawe. A'eramū ki pēē pejemireko 'gā nerekou esage. Pejejejukau esage 'gā nee. Anure nipo Jejui 'ga pē nerooi pē mogyau ojepyri. Pēnemireko 'gā nanē 'ga rerowiaa nū. A'eramū 'ga pēnemireko 'gā nanē erawau imogyau ojepyri nakwaparimū rūi nū. A'eramū ki pēē 'gā nerekou esage etee futat. Kasi a'e pe Janeruwarete 'ga nuenuwi pēje'ega ojeupe peje'egamū ne.

Pejepyk kasi 'gā nee ne

⁸ Ka'arana kwasiapawe'emauwe je pē mu'akwaawi pāwē pāwē, kūima'eferamū, kūjāmeramū 'jau. Majepi 'yweteewara 'jawe ki pejemogy. Pejepota'waramū pejejee. Jejui Kristu 'ga ree pejemogypyka pejemogyau. A'eramū pēē pejemogyau peje-jopytuna 'jawe. A'eramū ki pēē pejeporomutaramū pejejee. Jejui 'ga rerowiaaramū ae ojopytuna tee te 'jawe futat. A'eramū ki pejepota'waramū pejejee. Pejepopaa mama'e are. Pejerowiaraipe kasi pejee ne. ⁹ Pejepyk kasi 'gā nee ne. Pejejeupe mama'e tywera 'ga amū iaporamū kasi mama'e tywera peapo 'gā nupe ne, pejejepeye'ema 'gā nee. Mama'e esagea etee ki peapo 'gā nupe. 'Gā amū nipo pē kurapa. A'ere kasi pekurap 'gā ne. Pejekuraw ire pejeporogytau esage etee 'gā nupe, pejemara'ne'emamū 'gā nee.

Mama'e tywera apoara 'gã nui pẽ mũ'ẽ re nipo Janeruwarete 'ga 'jau pẽ nupe: “Mama'e esagea taapo pẽ nupe 'jau”, 'jau 'ga pẽ nupe wemiayuwamũ pẽ mogyau. A'eramũ ki pẽẽ mama'e esagea etee iapou pejejaupe. ¹⁰ Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari aipo are 'ga amũ upe rakue:

“Pejekõẽiweramũ ki peojet pejejuago'o awi.

Peje'eg tywet kasi pejejaupe ne.

Au'je ki pẽ'me re.

¹¹ Au'je ki mama'e tywera peapo re.

Mama'e esagea etee ki peapo.

Pejepota'waramũ etee pejemogyau pejejee.

¹² Janejararete 'ga ojejuka esage mama'e esage apoara 'gã nee.

Ojeupe 'gã je'egamũ 'ga mama'e esage apoara 'gã je'ega renupa.

A'ere 'ga mama'e tywera apoara 'gã nopoari”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue.

¹³ Mama'e esagea pẽẽ iapo re sipo 'gã pẽ nereko tyweri ee? Naani. Pẽ nereko tywerete ekoete te 'gã. Napẽnemiapo esage are rũi 'gã pẽ nereko tyweri. ¹⁴ A'ere ki pẽku'i etee pejemogyau ee 'gã amũ pejereko tyweramũ mama'e esage apo are. Janeruwarete 'ga mama'e esagea wapo ee pẽ nupe. A'eramũ ki pejekyjawe'em pejereko tywera 'gã nui. Pẽpy'a'wyt kasi 'gã nee ne. ¹⁵ Pejemogyppyk 'ã Kristu 'ga ree. 'Ga 'ã pẽjararetea. A'eramũ ki pẽẽ 'ga muorypa, 'ga je'ega renupa. 'Ga amũ nipo oporonupa ee: “Ma'eramũ pẽẽ pejemogyppyka Jejui 'ga ree?” 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'eramũ ki pẽẽ 'gã mueapyou ee. ¹⁶ Pejeporogytau esage etee 'gã nupe. 'Gã nupe imome'uramũ kasi pemue 'gã ne. A'eramũ pẽẽ mama'e esagea etee iapo re pẽẽ pejejenosõue'em pejemiapofera renosõue'em. Pejemogy esage. A'eramũ nipo “Kristu 'ga rerowiaara 'gã mama'e tywera etee wapo” pẽ nupe 'jara 'gã ojenosõu u'eawer are. ¹⁷ Amumẽ Janeruwarete 'ga pẽ nereko tywerukat 'gã nupe mama'e esage etee pẽẽ iapo re. “Taesak 'gã tejerowiara 'jau kwy” 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ pẽ nereko tywera wesageramũ 'ga upe. Maranuaara ajee esage 'ga upe? Pẽnemiapo tywer are 'gã pẽ nereko tywera? Pẽnemiapo esage are te ra'u nũ? Pẽnemiapo esage are 'gã pẽ nereko tywera esage 'ga upe. ¹⁸ Sã'ã Kristu 'ga. Nuapoi 'ga mama'e tywera. A'etea 'gã 'ga wereko tywet 'ga jukau. Nan tee futat 'ga rerowiare'ema 'gã pẽ nereko tyweretei. Jejui Kristu 'ga esage ma'ea. Naotywer are rũi 'ga manũi ikue. Nitywi futari mama'e tywera 'ga pype. Janetywer are te 'ga manũi janetywera mepyawamũ 'Uwarete 'ga upe ikue. Namanũu'jau'jawi 'ga. Majepẽi tee futat 'ga amanũmũ mama'e tywera apoaramũ jane katu'okawamũ. Amanũmũ 'ga janetywera mepyaupap. Esage ma'e 'ga amanũ itywet ma'eramũ jane ree. 'Uwarete 'ga pyri werowiaaramũ jane reroawamũ te 'ga manũi. 'Ga rerowiare'ema 'gã 'ga jukau ikue. 'Ga manũ re 'ga remiayuwa 'gã amũ Jejui 'ga rerawau inuga ita kwara pype. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesage 'ga moferawi nũ. ¹⁹ Ita kwara pype 'ga ruwamũ futat 'ga 'aga uẽma 'ga wi. A'eramũ 'ga 'aga oje'ega ae'agera upe. Ae'agera rupaw ipe awau. A'ere ae'agera nũ'ẽa'uweri pe awi. A'eramũ Jejui 'ga awau oje'ega jupe. “Nepeenuwi Jeruwarete 'ga je'ega rakue. A'eramũ nipo 'ga anure pẽ monou mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau 'ga oje'ega jupe.

²⁰ Ymã te Janeruwarete 'ga ruagamũ aepy 'gã tywera upe rakue. Nue 'ga yaruu apo 'ga poromukuramũ 'ga wuagamũ 'gã tywera upe. A'ere 'gã nuerowiari futari 'ga. A'eramũ 'gã osowe'em futat yaruu pype. A'eramũ 'gã opapa 'y pyu rakue. Nue 'ga etee, opytuna 'gã netee awau osou jui. Ose ma'e 'gã pytuna oito etee. Oito 'gã etee osou 'y awi. A'eramũ 'gã amanũme'em 'y pe. ²¹ Yara pype 'gã sea Jejui 'ga rerowiaara 'gã pymiawama resaukaawamũ rakue. Sã'ã yara pype ose ma'e 'gã manũe'ema. Nan tee futat Jejui Kristu 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferawi jane katu'okawamũ. Werowiaaramũ Jejui Kristu 'ga jane katu'oka. A'eramũ jane jarejepymĩãukaa 'y pe 'ga amũ upe, Jejui 'ga rerowiara

resaukaawamũ. Najarepiky'a awi jarepireitawamũ rũi jane jarejepymĩãukaa 'y pe 'gã amũ nupe. Jejui 'ga rerowiara resaukaawamũ te jane jepymĩukari 'y pe 'ga amũ upe. 'Y pe jarejepymĩ enune jareje'ega Jarejuwarete 'ga upe: “Jetywera emoit je wi. Taenup eneje'ega 'jau” 'ga upe 'e re te jarejepymĩãukaa 'y pe 'gã amũ nupe. ²² Amanũ re 'ã Jejui 'ga oferapa nũ, awau ojewya 'Uwarete 'ga pyri. Peu owaẽm ire 'ga reni 'Uwarete 'ga pyri, 'Uwarete 'ga jakwatawa katy. A'eramũ 'gã 'ũina 'wyrriaramũ ywagipewara 'gã nupe. Ywagipewara 'gã nupe, 'gã 'wyrriara 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe Jejui 'ga 'ũina 'wyrriaramũ. 'Ga je'ega 'gã wenupe pãwẽ pãwẽ ajemogyau.

4

Kristu 'ga 'jawe ki pejemogy

¹ Kristu 'ga ako wayrũnamũ jane ree ikue. Amanũmũ nanẽ nũ ako 'ga janetywera mepyawamũ ikue. “Najerayrũweri je 'gã nee”, 'jawe'em futat 'ga rakue. A'eramũ ki pẽ pejemogyau 'ga 'jawe. 'Ga mome'u are nipo 'gã amũ pẽ nerekou tyweaete. A'ere ki pẽnuag pejejeroko tywera upe. Wereko tywera upe uag ma'e 'gã opoit nanẽ mama'e tywera apo awi nũ. Nuapou'jawi futari 'gã mama'e tywera. ² A'eramũ ki pẽ mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat, ywy pe pejemogyau. Pejemifutar imũ pẽ mama'e apou'jape'ema. ³ Ymã te 'ã mama'ea peapo pejemifutar imũ etee pejemogyau rakue. Neperowiari wejue Jejui Kristu 'ga rakue. A'eramũ pẽ mama'e tywera apou pejemogyau rakue. A'eramũ pẽ pejemirekoe'em are pejekou rakue. Kũjãnamũ pẽ pejemene'em are pejekou. Kawĩajaiwa rykua pejemogyau. Maraka pẽ iapou kawĩajaiwa rykua pejemogyau rakue. Mama'e tyweretea pẽ iapou maira'me a'agaw are pejejorypawamũ rakue. A'ere 'awamũ nepeapou'jawi aipoa. ⁴ A'eramũ 'awamũ Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã oporesagamũ etee pẽ nee, mama'e tywera pẽ iapou'jawe'emamũ. A'eramũ 'gã pẽ naykau ojepyri mama'e tywera pẽ iapoe'emamũ. A'eramũ 'gã pẽ je'ẽwu'jaga ekoete, pẽ kurapa. ⁵ A'ere nipo 'gã anure werekwawera mome'ui Jarejuwarete 'ga upe. 'Gã nerekwawera 'gã imome'u re nipo Janeruwarete 'ga 'gã mepyau ee. Wowase ae majatykaaw ipe nipo 'ga najuejue etee jane mepyau janerekwawer are. Amanũ ma'efera 'gã 'ga imepyau. Imanũ'e'emamũ nanẽ 'ga jane mepyau nũ. Oje'ega renupara 'gã 'ga erawau imogyau ojepyri. Oje'ega renupare'ema 'gã 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. ⁶ Ma'eramũ 'ã 'gã amũ ruri Jejui 'ga mome'wau pẽ nupe rakue. Pẽpytuna 'gã amũ 'ã amanũ rakue. Jejui Kristu 'ga rure'emauwe ywy pewaramũ 'ã jane manũi. A'eramũ pẽpytuna 'gã amũ amanũmũ rakue. A'ere 'ã 'gã amanũme'ẽwe Kristu 'ga rerowiari rakue. A'eramũ 'gã awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ warãu rũi futat.

Mama'ea ki peapo pejejopoaawamũ

⁷ Niporomukui futari nipo Kristu 'ga 'ua. A'eramũ nipo 'ga remiapofera mama'ea ateepawamũ. 'Ga rerowiaaramũ jane jarewau 'ga pyri. 'Ga rerowiare'ema 'gã awau mama'eukwaawa rapyaw ipe ajemogyau. Ma'eramũ 'ã je 'i pẽ nupe: Pemỹi kasi mama'e tywera apo are pejejea ne. Pejemogypyk pejemogyau Jarejuwarete 'ga ree, je 'i pẽ nupe. Pejeje'ega monou au'jeteramũ 'ga upe mama'e are. ⁸ Pejeporomutaramũ pejejeje. Pejejeje pẽporomutara esage futat Ku'jywa 'ga upe. Pejejeje pejejejeje pẽ pejejeje'are'emamũ au'jeteramũ pejejotywer are. ⁹ Pejejeje Jejui 'ga rerowiaara 'ga amũ ruramũ pẽ 'ga mua pejejog ipe, pejejejukau esage 'ga ree, pejeku'iramũ 'ga ree. ¹⁰ Janeruwarete 'ga 'ã mama'ea wapoukat jane. Najareju'jawe etee rũi jane 'ã mama'e apoi. Amumeramũ 'ga 'ã jane mogyau moromu'jaramũ jarejaupe, mama'e are jarejamu'jaramũ. Amumera 'gã 'ga imogyau 'wyrriaramũ 'gã nupe. A'eramũ ki jane mama'e apou jarejopoaawamũ Jarejuwarete 'ga muorypawamũ etee futat. ¹¹ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ pẽ 'ga je'ega etee futat imome'wau a'jea futat. 'Gã nupe mama'e esage apoaramũ pẽ mama'e apou Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ etee futat.

A'eramũ pẽ nesakara 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee, pẽneko esage are. Jejui Kristu 'ga remiayuwamũ jane jemogyi. A'eramũ jane 'jau Jarejuwarete 'ga upe: “Ene te 'ã eneresage. Ene te 'ã pãjẽrete. Neneteepawi futari 'ã e'ỹina”, 'jau jane 'ga upe. A'jea futat jane'ea.

Pẽnuag iki mama'eay upe

¹² Pẽẽ 'ã jejekoty'aawaretea. A'eramũ je pẽ mueapyou pejemogy are. 'Awamũ pẽtywerete pejejemogyau. Mama'eaya ojesaukaa pẽ nupe, pẽ nerekou tyweaete. Jejui Kristu 'ga ree pejejemogypyka pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ 'ga ree pejejemogypyg are mama'eaya pejejeupe ijesaokaramũ ki pejejemogypyka etee te pejejemogyau 'ga ree. A'eramũ pẽẽ pejepya'a'wyre'emamũ pejejemogyau ee. “Ma'eramũ je tejereko tywerukaa 'ga ree 'ũ”, 'jawe'em pẽẽ pejejeupe. ¹³ Ymã 'ã Kristu 'ga jereko tywerukari pẽ nee rakue. A'eramũ pẽẽ pejeku'iramũ etee 'ga ree pejejereko tyweramũ. 'Ga ree pejejereko tywerukar ire nipo pejeku'iramũ anure 'ga ruramũ. Najuejue etee futat jane 'ga resage resaka 'ga pãjẽ reewe. A'eramũ jane jareku'iramũ 'ga ree, 'ga ruramũ. ¹⁴ Pẽẽ 'ã Kristu 'ga remiayuwa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ã pẽ nerekou. 'Ga 'Agesagea esage ete ma'ea. Poromũ pẽ nerekou. A'eramũ nipo 'gã amũ pẽ kurapa 'ga ree. 'Ga 'Agesagea pẽ nerekoe'em ire amunipo 'ã 'gã nepẽ kurawa'uweri. A'ere 'ã 'ga 'Agesagea pẽ nereko. A'eramũ 'gã pẽ kurapa. A'ere ki pẽku'i etee pejekurawamũ. ¹⁵ Mama'e tywera pẽẽ iapo re 'gã pẽ nerekou tyweaete a'jea futat pẽnemiapofer are. 'Ga amũ pẽẽ ijuka re te amunipo 'ã 'gã pẽ nereko tyweretei ee. Mama'e are pemunarũ re te amunipo 'ã 'gã pẽ nereko tyweretei ee. Mama'e tywera pẽẽ iapo re te amunipo 'ã 'gã pẽ nereko tyweretei. Pejejamuawapirukare'em are. Mĩmer are amunipo 'ã 'gã pẽ nereko tyweretei a'jea futat. A'ere kasi peapo mama'e tywera ne. Mama'e tywera apo are 'gã pejejereko tyweramũ nipo pejepoyje'emamũ pejejemogyau. ¹⁶ A'ere kasi Kristu 'ga ree 'gã pejejereko tyweramũ pejenosĩ ne. Naani. Pejerowiat Kristu 'ga remiayuwamũ pejejemogy are. “Au'jete je mogo ape Kristu 'ga remiayuwamũ”, pe'je ki Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa ee.

¹⁷ Owaẽm futat 'ã jarejai Janeruwarete 'ga jane mojo'oga upe. 'Awamũ miamũ futat 'ga werowiaraiparamũ jane rereko tyweri'i janeremiapofera tywer are, mama'e tywera apo awi jane momoirukaawamũ. Anure taetu nipo 'ga werowiare'ema 'gã nereko tyweretei 'gã werowiare'em are, 'gã mojo'oka werowiaaramũ jane wi, 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. ¹⁸ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Sarumãu 'ga upe rakue:

“Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã ojereko tyweruka'ri ywag ipe o enune.

A'ere 'ga remiayuwe'ema 'gã anure 'gã jereko tywerukari.

Nooi futari 'gã ywag ipe.

A'eramũ taetu 'gã ojerekou tyweaete ojere'emamũ futat nipo”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

¹⁹ Wemifutar imũ jane jereko tywerukar ire Janeruwarete 'ga ojejukau esage jane ree. 'Gã amũ jarejereko tywerauwe kasi sapoit 'ga wi ne. A'eramũ jane jarejemogypyka 'ga ree, jareapoarera 'ga ree. U'eawer imũ etee futat 'ga mama'e apoi. A'eramũ ki jane mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat, jarejemogypyka 'ga ree.

5

Jejui 'ga rerowiaat

¹ Awamũ je Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyriaramũ pẽ mu'akwaapa mama'e are. Je nanẽ 'ga rerowiaara 'gã 'wyriara nũ. Ymã te je Kristu 'ga rayrũ resagi ikue. 'Ypeywar are 'ga manũnamũ je 'ga resaka ikue. Anure nipo je Kristu 'ga ruaw esage enyfuga rupi je oi tekou 'ga pyri. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Janeruwarete 'ga pẽ mũ'ẽ, pẽ mogyau werowiaara 'gã 'wyriaramũ rai'i. ² A'eramũ ki pẽẽ pejejukau esage 'ga rerowiaara 'gã

nee. Sã'ã karupa'mĩ are omaenun ma'e 'gã jejuka esagea weymaw are. Nan tee futat pejejuka esage Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã nee. Pejeku'iramũ pejemogyau 'gã nee pejejuka esage are. Ojeupe pejeporowyky are pẽku'ia Janeruwarete 'ga ifutaa. 'Gã nee pejeporowyky repy are etee kasi pẽnea'ar ine. 'Gã poaawamũ te ki pejejuka esage 'gã nee. ³ Pẽẽ 'ã 'gã 'wyriara. A'ere kasi pemoywyrafen pejeje'ega 'gã nupe ne. Peko esage etee 'gã pype. A'eramũ nipo 'gã ojemu'jau pẽ nee. ⁴ Kristu 'ga 'ũi 'wyriarareteramũ werowiaaramũ jane'wyriaramũ. 'Ga 'ã jane rerekou weape namutat. A'eramũ 'ga werowiaara 'gã nee pejejuka esageramũ pẽ mepyyau 'gã nereko esage are, pẽ nerawau pẽ mogyau ojepyri.

⁵ 'Awamũ je pẽ mu'akwaawi mama'e are kunumĩmeramũ, kũjãmukuferamũ 'jau. Peenup katu katu ki iymanera 'gã je'ega. Nepekwaapawi we mama'ea. A'eramũ ki pẽẽ 'gã je'ega renupa.

'Awamũ je 'i pẽ nupe najuejue etee futat. Pejejopoa pãwẽ ete nanẽ mama'e apo are. Pejopoar iki mama'e apo are. A'ere kasi pejerowiaraip pejejopoar are ne. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Sarumãu 'ga upe ee rakue:

“Janeruwarete 'ga imara'ne ojee tee ojerowiaraip ma'e 'gã nee.

Nopoari futari 'ga 'gã mama'e apo are.

Ojee tee ijerowiaraiwe'ema 'gã etee te 'ga opoat mama'e apo are”,

'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are rakue. ⁶ A'eramũ ki pẽẽ pejejerowiaraipe'ema pejejee. Peenup katu katu Jarejuwarete 'ga je'ega. Pãjẽrete 'ga. A'eramũ 'ga oje'ega renupara 'gã poaa. A'eramũ nipo 'ga anure pẽ mogyau 'wyriaramũ wemifutara 'ara rupi.

⁷ Pejemuaẽm kasi mama'e are pejemogyau ne. Janeruwarete 'ga pẽ nereko weape. A'eramũ pẽẽ pejepy'ata'waramũ pejemogyau.

⁸ Pejea'gu ki mama'eukwaawa 'wyriar awi. Sã'ã 'miara ioa ijemi'uekara. Nan tee mama'eukwaawa 'wyriara reko jane rewiri jane mu'akwaawukare'ema jane reko-ramũ. A'eramũ Jarejuwarete 'ga je'ega renuwukare'ema jatee. ⁹ A'eramũ ki pẽẽ Jeju 'ga ree te futat pejemogypyyka pejemogyau. Perowiat kasi mama'eukwaawa 'wyriara je'ega ne. Pẽfuakar iki jupe. Pẽnea'ar iki pejewirera 'jawewara 'gã nee, Jeju 'ga rerowiaara 'gã nee. 'Gã nanẽ 'ã ojereko tywerukaa ajemogyau nũ. 'Ga rerowiare'ema 'gã 'gã nereko tyweaete. A'eramũ 'gã ajemogyau tyweaete pẽ 'jawe futat. Amunawa moyka 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerowiaaramũ jane rerekou tyweaete. ¹⁰ A'ere nipo 'gã inãinãinĩ etee pẽ nereko tyweri pejemogyamũ. A'ere nipo anure nepeko tyweru'jawi. Janeruwarete 'ga esage ma'ea. Wa'yra 'ga jane erowiarãmũ 'ga jane mũ'jãu mama'e tywera apoara 'gã nui, jane mujaa Kristu 'ga ree jane mogyau. A'eramũ nipo 'ga anure jane rerawau jane mogyau ojepyri nakwaparimũ rũi. Janeruwarete 'ga te 'ã pẽ mouagukaa mama'eay upe. A'eramũ 'ã pẽẽ pejepoire'ema Jeju 'ga rerowiar awi, pejejeupe mama'eay jesaukaawamũ. Janeruwarete 'ga etee futat pẽ mojemogypyygukaa etee te Kristu 'ga ree. ¹¹ Janeruwarete 'ga 'wyriarareteramũ 'ũi jatee najuejue etee. Uẽme'ema futat 'wyriaramũ 'ũi awi. A'jea futat aipo 'ea.

¹² Teje'ega je akwasiarukat Silasi 'ga upe ka'aran are. Natuwuu rũi je ikwasiarukari 'ga upe. Ka'aran kwasia'ria te je aapoukat 'ga upe. Silasi 'ga Jeju 'ga rerowiaararetea. A'eramũ 'ga akou janerewirera 'jawewaramũ. Ajemogypyyk je 'ga ree tekou. A'eramũ je teje'ega kwasiarukaa ka'aran are 'ga upe tejee. “Tamojemogypyyk tãmẽjẽ 'gã Kristu 'ga ree 'jau kwy”, 'jau je tejeupe. A'eramũ je ka'arana kwasiarukaa imonou pẽ nupe, Kristu 'ga ree pẽ mojemogypyygukaawamũ. Janeruwarete 'ga ojejuka esage jane ree a'jea futat. A'eramũ je a'e are ka'arana kwasiarukaa Silasi 'ga upe. A'eramũ taetu ki pẽẽ pejemogypyyka Kristu 'ga ree.

¹³ Pẽnẽwirera 'jawewara 'gã, Papironi pewara 'gã oje'ega omono pẽ nupe, pẽ futaa. 'Gã nanẽ Janeruwarete 'ga imũ'jãu imogyau wemiayuwamũ nũ. Jera'yra 'jawewara 'ga, Maku 'ga, nanẽ oje'ega monou pẽ nupe, pẽ futaa nũ.

¹⁴Kristu 'ga remiayuwamũ pẽẽ pejejomana pejeporomutaramũ pejejee.
Afutat je Jarejuwarete 'ga Kristu 'ga remiayuwamũ pẽ mopy'ata'waa.
Kweramũ jeje'ega pẽ nupe.

2 Pedro

Pedro 'ga 'awa ka'arana kwasiaa imonou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe najuejue etee futat. 'Gã amũ awau 'gã mu'jau tywet. A'eramũ Pedro 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe, 'gã mu'akwaapa ee. “Pejea'gu ki moromu'jat tywera 'gã nui. Perowiat kasi 'gã ne” 'jau 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe rakue.

¹ Je Simão Pedroramũ ka'arana akwasiat imonou pẽ nupe. Jejui Kristu 'ga Jejararetea. 'Ga upe futat je teporowykyau tekou. 'Ga remimonoferamũ futat je tekou. Ymã 'ga je monoi kwe pe omome'waramũ ikue. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ pẽ nupe. Ore 'jawe futat perowiat 'ga. Jejui Kristu 'ga jane katu'okararetea. 'Ga futat 'ã Maireteetea, 'Uwa 'ga 'jawe. 'Ga futat mama'e tywera apowe'em. Mama'e esage etee futat 'ga iapou akou. 'Agamũ 'ã ojerowiarukaa janee.

² Jarejuwarete 'ga pekwaap. Jarejararete 'ga, Jejui 'ga nanẽ 'ã pẽẽ ikwaapa nũ. A'eramũ je 'gã pẽ mopy'ata'waa taetu ifutaa. Pẽ nee 'gã jejuka esagea nanẽ je ifutaa nũ.

Wemiayuwamũ 'ga jane pyyrũawet

³ Okwaaparamũ janee Kristu 'ga opãjẽ mua, wemifutar imũ mama'ea jane iapoawamũ. 'Ga 'ã jane mũ'jãu 'gã nui jane mogyau okwaaparamũ. “Tamũ'ẽ 'gã 'gã nui 'jau, tejepyri mama'e esage apoawamũ 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “Anure 'gã tamut 'au tejepyri 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ⁴ Opãjẽ mũ futat Kristu 'ga mama'e esage apou janee, oje'jawe jane mogyau. U'eawer imũ etee futat 'ga iapou janee. “Je rerowiat pejepe pejemogyau. A'eramũ je pẽ mogyau tejemiayuwamũ, pẽ katu'oka tejeupe, pẽ nupe te'eawer imũ etee futat. A'eramũ nipo je pẽ mogyau teje'jawe etee futat, mama'e esage etee futat iapoukaa pẽ nupe”, 'jau 'ga janee. A'eramũ 'ga u'eawer imũ etee futat jane mogyau oje'jawe futat. 'Ga rerowiare'ema 'gã te nipo ajee wea omỹi mama'e tywera apo are etee futat. A'eramũ nipo 'gã mama'e tywera etee futat iapou ajemogyau. A'ere pẽẽ na'gã 'jawe rũi. Kristu 'ga opãjẽ omono pẽ nupe oje'jawe pẽ mogyawamũ, mama'e esagea pẽ nupe iapoukaawamũ.

⁵ Mama'e esagea Kristu 'ga wapo pẽ nupe ikue. A'eramũ ki pejemogypyyka 'ga ree pejemogyau. A'eramũ ki pẽẽ pejemogyau esage 'ga upe nũ. Mama'e esagea etee iapou pejemogyau. Jarejuwarete 'ga remifutar are te pejemu'jau pejemogyau.

⁶ Mama'e tywera apo are pejejea'aramũ ki pẽẽ kamẽsĩete pejemu'akwaapa mama'e tywera apoe'em are. Pejemouaga mama'eay upe. Kristu 'ga je'eg imũ etee futat pẽẽ mama'e apou pejemogyau. ⁷ Pejepota'wa esageramũ pejejee, pejeporomutaramũ pejejee. ⁸ Nanuara pẽẽ iapo pejemogya tepẽ nesowo'gõk pẽ mogyau kamẽsĩete pejeepyoramũ 'ga remifutar are. Jejui Kristu 'ga 'jawerimũ pejemogy re, pẽẽ 'ga kwaapa katu katu pejemogyau. ⁹ Nanuara apoare'ema 'gã ajemogy eae'ema 'gã 'jawe futat. Naeapyoi 'gã ojeupe Kristu 'ga remiapofer are. Aipo 'ga Kristu 'ga otywera ojewi imoiawer are wea'aru'jawe'emamũ.

¹⁰ Ma'eramũ 'ã je 'i pẽ nupe: “jerewirera 'jawewaramũ ki pẽnea'at pejejeupe Jarejuwarete 'ga remiapofer are”, je 'i pẽ nupe. Jerenyra 'jawewaramũ nanẽ pẽẽ pejejea'aramũ ee nũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga jane mũ'ẽi 'gã nui ojeupe rakue. A'eramũ ki jane jarejemogyau esage 'ga je'eg imũ etee futat mama'e apou. Jaremũ'ẽawer are jarejeapyo re jarepoire'ema futat 'ga rerowiar awi. ¹¹ A'eramũ nipo anure Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga, ojewi jane poire'emamũ jane rerawau jane mogyau ojepyri ywag ipe nakwaparimũ warãu rũi. Anure nipo jane katu'okarera 'ga 'ũina 'wyriararetereteramũ janee. A'eramũ 'ga jane rerawau jane mogyau ojepyri ywag ipe.

¹² Ymã we futat 'ã pëe Jejuu 'ga mome'u renupa rakue. A'eramũ 'ã pëe enupa ppy we pejemogypyyka 'ga ree pejemogyau rakue. A'etea je amuea'at pëe ee nũ. ¹³ “Temanũme'ẽwe tamuea'at 'gã Kristu 'ga porogytafer are 'jau nũ”, 'jau je tejeupe. A'eramũ je pë muea'aa ee tekou. ¹⁴ Anurenure'i nipo je manũ. Jarejararete 'ga, Jejuu Kristu 'ga, je mueapyou je manũ are ai'i. A'eramũ je “Anurenure'i nipo je manũ re'ã”, 'jau tekou. ¹⁵ A'eramũ je, temanũme'ẽwe, pë muea'aa 'ga je'eg are tekou. A'eramũ nipo pëe je manũ re pejejea'aramũ pejemogyau 'ga je'eg are.

Orojemiesagera mome'uawet

¹⁶ Natekotee 'gã 'me are rũi ako ore pë mu'ei ai'i. Jejuu Kristu 'ga rur are te ako ore pë mu'ei ai'i. “Anure nipo Jarejararete 'ga, Jejuu Kristu 'ga ruri ojewya nũ”, 'jau ako ore pë nupe, pë mu'jau 'ga ree ai'i. “‘Ua nipo 'ga opãjẽ resaukaa janee”, 'jau ore pë nupe, pë mueapyou 'ga rur are. Namorogyta teea rũi ore oromome'u pë nupe. Aruesak te ako ore orojeau 'ga resagea ikue. A'eramũ ore ikwaapa. ¹⁷⁻¹⁸ Ymã ore oi ywyty'rarimũ Kristu 'ga rupi ikue. Peu ore rekoramũ 'ga Ruwarete 'ga 'ga muesagamuteeu 'ga raity muenyfugaiwayau 'ga ree. 'Ga reakwara nanẽ wenyfugamũ nũ. Ywag awi Janeruwarete 'ga oje'ega mua 'ga upe ikue. “Koromũ jera'yrarete 'ga. 'Ga ete je muekõẽãjay ojee”, 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega mua ywag awi 'ga upe oree ikue. Oje'wyr awi 'ga oje'ega mua oree ikue.

¹⁹ A'eramũ jane Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã je'ega rerowiaa jarejemogyau, Jejuu Kristu 'ga ree 'gã ka'arana kwasiari rakue. A'eramũ ki pëe nanẽ pejejejukau 'gã nemikwasiarer are. Sã'ã ae tata monyga pytunimũ mama'e resakawamũ. A'ere 'ã ae tata mowepa kwara por ire. Nan Jejuu 'ga rure'emaue jane Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarera mogytou etee. A'eramũ jane 'ga remifutara kwaapa. Kristu 'ga rura jaytataua ku'ema reruara 'jawe. Sã'ã ku'emamũ ae mama'e resak katu katu. Nan tee futat Jejuu 'ga 'ur ire jane mueapyo katu katui 'Uwarete 'ga ree.

²⁰⁻²¹ Naojetee rũi Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã ka'arana kwasiari rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea te 'ga je'ega omome'u 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã ikwasiaa ka'aran are. A'eramũ jane nanẽ jarejeapyoe'emamũ jarejetee 'ga je'eg are. 'Ga 'Agesagea etee jane mueapyo 'ga je'eg are.

2

Moromu'jar a'wyre'em

¹ Ymã te 'ã 'gã amũ oi janeypy 'gã mu'jau tywet rakue. “Jarejuwarete 'ga je'eg are je pë mu'ei”, 'jau futatee 'gã 'gã nupe rakue. A'ere o'meramũ te 'gã 'i rakue. Nan tee futat nipo 'gã amũ nuri pë mu'jau tywet. Oporogytau ekoete pë nupe pë mu'jau 'ua. “Simorytee 'gã 'jau”, 'jau nipo 'gã pë nupe. Jejuu 'ga rerowiar awi pë momoirukaawamũ te nipo 'gã nuri pë mu'jau tywet. Aiporamũ Jarekatu'okara 'ga rerowiar awi opoit ma'efera 'gã. Wea'aru'jawe'emamũ futat Kristu 'ga otywera mepyawamũ 'ga manũawer are. Opoia 'ga rerowiar awi. 'Gã tywera mepyawamũ agawewi Jejuu 'ga amanũmũ rakue. A'etea 'gã ojemote'at Jarejararete 'ga upe. Opoia 'gã 'ga rerowiar awi. A'eramũ nipo anure 'gã te futat ojemonoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe. ² A'eramũ nipo 'gã amũ ojemu'jau 'gã nee kwaiwete. A'eramũ nipo 'gã nesakara 'gã 'jau: “Nia'wyri Jejuu 'ga rerowiaara 'gã na'e. Mama'e tywera etee te 'ã 'gã wapo ajemogyau”, 'jau nipo 'gã. A'eramũ nipo 'gã 'jau: “Jejuu 'ga nanẽ nipo nia'wyri futari”, 'jau nipo 'gã nesakara 'gã, mama'e tywera 'gã iapo resag ire. ³ Mama'e tywer are moromu'jara 'gã nanẽ nipo 'jau ojeupe: “Mama'e are je 'gã mu'ei. A'eramũ nipo 'gã je mepyau ka'aranũ pyu”, 'jau nipo 'gã ojeupe. A'eramũ 'gã ajamu'jau wea'ar are etee. A'ere Janeruwarete 'ga 'gã kwaawi. Ymã we futat 'ã Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Mama'e tywer are moromu'jara 'gã nipo je areko tywerete, 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau 'ga rakue. Anure nipo Janeruwarete 'ga

aipo 'gã nerekou tyweaete u'eawer imũ etee futat. A'eramũ 'ga 'awamũ 'gã nemiapo tywera resaka 'ũina.

⁴ Ymã nanẽ 'ã ywagipewara 'gã amũ nuenuwi etee Janeruwarete 'ga je'ega rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga 'gã mũ'jãu ywag awi rakue, 'gã monou 'ã 'gã mogyau ypytunainaiwa pype. Peu futat 'gã ajemogyau 'awamũ miamũ futat Jejui 'ga wowase ae majatykaawa 'ara upe iwaẽma rapesaka. Aipoa 'ara rupi tãmějẽ nipo Jejui 'ga 'gã nesaka nũ. A'eramũ futat nipo 'ga 'gã monou 'gã napyaw ipe.

⁵ Pěnea'ar iki Nue 'ga rekwawer are: Ymã Nue 'ga rekoramũ 'ã Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gã momapa 'y pyu rakue. Nue 'ga 'ã 'jau agawewi 'gã nupe rakue numiamũ: “Au'je mama'e tywera apo re. Pejemogy esage Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau agawewi 'ga 'ã 'gã nupe rakue numiamũ. A'ere 'ã 'gã nuenuwi 'ga je'ega rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga Nue 'ga etee ia'gwau 'y awi 'ga pytuna 'gã neewe rakue. A'eramũ 'ga yaru apoukaa 'gã nupe 'y awi 'gã a'gwawamũ rakue. A'eramũ 'ã sete 'gã etee awau osou 'y awi Nue 'ga retee rakue. Aipo 'gã etee futat amanũme'em 'y pyu rakue.

⁶ Pěnea'ar iki nanẽ Sodoma pewarera 'gã nee, Gomora pewarera 'gã nee nanẽ nũ. Mama'e tywera etee 'ã aipoa amunaw ipewara 'gã iapou 'upa rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga aipoa amunawa mateepapa, ipypewara 'gã neewe futat. Tata pyu 'ã Janeruwarete 'ga 'gã momapa rakue. A'eramũ 'ã 'ga Lo 'ga etee 'ga muẽma pe awi rakue. Mĩmera 'ã mama'e tywera apoarera 'gã nereko tyweawera wesaukat janee. A'eramũ nipo 'ga mama'e tywera apoarera 'gã monou 'gã mogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ea nanẽ jane ikwaapa nũ. ⁷ Lo 'ga 'ga 'ã imuẽmukaa Sodoma 'jaw awi tata monowe'ẽwe futat rakue. Namama'e tywera apoara rũi Lo 'ga. A'eramũ 'gã nemiapo tywera 'ga mogekogekou etee 'ga mu'arasĩrasiga rakue. ⁸ Lo 'ga 'ã esage ma'ea rakue. A'ere 'ga mama'e tywera apoara 'gã pype 'ga rekoi rakue. 'Gã nemiapo tywera resaga 'ga mu'arasiga ete 'ga mogou 'gã nee rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga muẽmukaa 'gã nui, 'gã momape'emawe rakue. ⁹ Ma'eramũ 'ã jane 'i jarejaupe: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga jejuka esagei mama'e esage apoaramũ jane ree, jane a'gwau mama'e tywer awi”, 'jau 'ã jane jarejaupe. Mama'e tywera apoara 'gã 'ga wereko tywerete, wowase ae majatykaawa 'ara upe iwaẽme'emaue miamũ futat. ¹⁰ Wemifutar imũ mama'e tywera apoara 'gã, oje'ega renupare'ema 'gã. Mĩmera 'gã taetu nipo 'ga erekou tyweaete.

Mama'e ekoete are moromu'jara 'gã nojenosĩ mama'e tywera apo awi. Ojerowiaraiapa etee wemiapo tywer are. Nokyjei 'gã ywagipewara 'gã kuraw awi. Akurap futat 'gã ywagipewara 'gã. ¹¹ Ywagipewara 'gã te ipãjẽ moromu'jar a'wyre'ema 'gã pãjẽ apyraapa. A'etea 'gã nakurawi 'gã Jarejuwarete 'ga upe. ¹² A'ere 'agera moromu'jar a'wyre'ema 'gã ni'akwaawi ajemogyau. Sã'ã 'miara 'ã naea'ari mama'e are. Opajai ekoeteramũ etee. A'eramũ 'ã awau ojejukaukaa ae upe. Nan tee futat moromu'jar a'wyre'ema 'gã. Naeapyoi mama'e are. Wemikwaawe'ema mama'ea 'gã ikurapa etee. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã momapa. A'eramũ nipo 'gã awawe'em futat Jarejuwarete 'ga pyri amanũ re. Awau muku 'ga wi. ¹³ Moromu'jar a'wyre'ema 'gã nipo wemimu'e 'gã nerekou tyweaete. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã mepyau 'gã nemiapofer are. Ko'aramuku te 'ã 'gã mama'e tywera apoi ajemogyau ajueape ojenosũe'em. Wemiapo tywera renosũe'em. Aipo 'gã nipo ajatykau pẽ nee ojemi'waa numiamũ. “Ore 'ã Jejui 'ga rerowiaaramũ pẽ 'jawe”, 'jau futatee nipo 'gã pẽ nupe. A'ere 'gã mama'e tywera etee iapoi pějatykaawa pype. Ojenosũe'em futat 'gã mama'e tywera apou ajuowase. Amumera 'gã nanẽ weawyrywamũ ajemogyau nũ. Ojemote'at ae nanuaramũ ajemogyau ojopype. ¹⁴ Kũjã resakaipe'ema. Kũjã ẽẽ mũ resakawe owy'aa tãmějẽ ẽẽ ree. “Tako ẽẽ ree 'jau kwy”, 'jau 'gã ojeupe. Wojere'emamũ 'gã mama'e tywera apo awi. I'akwaawe'ema 'gã 'gã imoryteeu. A'eramũ 'gã ojemotywea Jarejuwarete 'ga upe. Oka'aranũu kwai are etee 'gã wea'aramũ ajemogyau. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw

ipe. ¹⁵ Jarejuwarete 'ga rape awi opia ma'e 'gã poromũ. A'eramũ futat 'gã oka'jama. Nuesagu'jawi futari 'gã 'ga rapea. Parãu 'ga ree 'gã jemu'ei. Ymã 'ã Parãu 'ga, Peo 'ga ra'yra 'ga, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ rakue numiamũ. A'ere 'ã 'ga noporomu'earũi rakue. 'Ga amũ wejue e'i 'ga upe: “Tamono ka'aranũã enee 'jau. A'eramũ ene ewau Israeu juapyrera 'gã mu'jau mama'e tywera apo are 'jau”, 'jau 'gã 'ga upe rakue. ¹⁶ A'eramũ 'ga awau. A'eramũ 'ga waw ipe Janeruwarete 'ga 'ga reymawa moje'egukaa 'ga upe rakue. Ae 'jawe futat 'ga reymawa oje'ega, kawaru'ia oje'ega 'ga upe. Oje'egayau 'ga upe: “Ma'eramũ te ereapo mama'e tywera?” 'jau 'ga reymawa 'ga upe. A'eramũ futat Parãu 'ga opoia wemiaporamer awi.

¹⁷ 'Y ky'a 'jawe moromu'jar a'wyre'ema 'gã jemogyi. Sã'ã ae 'y resakawe jane 'ea jarejeupe: “Ay'u pa je kwy” 'jau 'ã ae ojeupe. A'ere 'ã ae natykura'uweri 'y ky'aa. Nan tee moromu'jar a'wyre'ema 'gã. Naa'jea rũi futat 'gã je'ega. Amana rowoky'a 'jawe nanẽ 'gã je'ega nũ. Sã'ã ae amana rowoky'a tee resakawe jane 'ea jarejeupe: “Okyt nipo kwe amana”, 'jau jane 'ã. A'ere 'ã ywytuu ruri etee ipyau imonou kwe katy. A'eramũ 'ã amana okwapa etee okyre'ema. Nan tee futat ae. Moromu'jar a'wyre'ema 'gã nesakawe ae 'i: “Mama'e a'je are jane mu'jawamũ nipo 'gã nuri”, 'jau nipo jane jarejaupe. A'ere naani. O'meramũ te 'gã 'i. A'e 'gã nipo Janeruwarete 'ga omono muku ojewi, ypytunaiwa pype 'gã mogyau. Nakwaparimũ warãu rũi futat 'gã oi ajemogyau. ¹⁸ Ojerowiaraipe 'gã ojee etee futat. I'akwaawe'ema 'jawe nipo 'gã 'jau 'gã nupe: “Pe'je pejejua pejemu'jau ore ree. Esage futat jarejamuesage pãwẽ gatu etea”, 'jau futatee nipo 'ga mama'e tywer awi opoir yau ma'e 'gã nupe. A'ere 'gã 'gã moryteei etee ojee. Wemifutat tywer are etee 'gã 'gã mu'ei. ¹⁹ “Nitywi futari nepeapoi nanuara 'jara 'gã amũ”, 'jau futatee 'gã 'gã nupe. “A'eramũ pẽẽ mama'e apou pejemifutar imũ etee futat”, 'jau nipo 'gã 'gã nupe. 'Gã tywera 'gã nerekou. Aipo 'gã mu'jaukaa. Nopaira'uweri 'gã mama'e tywera apo awi. Mama'e tywera apoa etee 'gã nemiapoa. Mama'e tywera siapou'jau'jap 'eramũ janeremiapo tywera rekoi janejara 'jawe janee. A'eramũ jane a'eramũ taetu iapou'jau'japa jareojere'emamũ. Nan tee futat 'gã. ²⁰ Amumera 'gã nipo Jarejararete 'ga, Jeju Kristu 'ga rerowiaa ajemogyau numiamũ. Aipo 'gã nipo 'ga okatu'ok futat 'gã tywer awi numiamũ. A'ere nipo 'gã jewyri tee otywera upe nũ. Otywera upe ojewyt ma'e 'gã ojemote'at futat Jarejuwarete 'ga upe. Jejui 'ga rerowiare'emawe futat 'ã 'gã nia'wyri Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerowiar awi opoir ire taetu 'gã wa'wyre'emamũ futat 'ga rerowiare'emarete 'gã apyraapa. ²¹ Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga 'gã erowiaa futat numiamũ. A'ere 'gã poiri ete 'ga rerowiar awi. Jejui 'ga rerowiar enune 'gã wa'wyre'emamũ Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramũ 'gã 'ga rerowiar awi opoir ire taetu wa'wyre'emareteramũ 'ga rerowiare'ema 'gã apyraapa 'ga upe. Ma'eramũ gatu nipo 'ã 'gã 'ga rerowiari rakue? ²² A'eramũ jane mama'e tywera apo upe ojewyt ma'e 'gã nesag ire 'jau jarejaupe: “A'jea futat aipo jane'ea. Sã'ã kasurua. Opy'apojy re ijewyra opy'apojy upe i'ua. Nan tee otywera upe ojewyt ma'e 'gã. Tajaurana nanẽ 'ã amuug ire ojewya awau tujururu upe ojerejerepa ipype nũ. Nan tee futat mama'e tywera apo upe ojewyt ma'e 'gã”, 'jau jane 'gã nesag ire.

3

Jejui 'ga ruawam

¹⁻² Ka'arana ako je akwasiat imonou pẽ nupe ai'i. A'eramũ je 'awamũ je ka'arana kwasiaru'japa pẽ nupe nũ. Pẽẽ 'ã jejekoty'aawaretea. A'eramũ je 'jau tejeupe: “Ka'arana pa je akwasiaru'jap imonou 'gã nupe nũ kwy”, 'jau je tejeupe. “Tamuea'at 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarer are 'jau kwy”, 'jau je tejeupe. Janejararete 'ga, jane katu'okara 'ga futat 'ã ore mu'jau wemifutar are ikue. A'eramũ ako ore 'ga remimonoferamũ imome'wau ako pẽ nupe ikue. Aipo are nanẽ je pẽ muea'aa nũ. ³ Pẽnea'ar iki je'eawer are. “Anure nipo Jejui 'ga rure'emauwe 'ga rerowiare'ema

'gã nuri pẽ nerekoemãu pẽ jaita ete Jejui 'ga pẽẽ erowiarãmũ. Wemifutar imũ te nipo aipo 'gã mama'e tywera apoi", 'jau je pẽ nupe. ⁴“Anure je ruri nũ”, e'i Jejui 'ga oree ikue, 'jau pẽẽ pejemogyau. A'erãmũ nipo 'gã aipo pẽẽ 'eramũ “Manamũ ajee 'ga ruri”, 'jau nipo 'gã pẽ nerekoemãu etee pẽ jaita. “Ymã te 'ã 'ga aipo 'ga 'i rakue a'i kũi. A'etea 'ga 'ã 'ure'emawe. 'Ga je'ega renuparera 'gã 'ã opapapa rakue. A'etea 'ga 'ã 'ure'emawe”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe pẽ jaita etee. “Ywya jeapo ypyrauwe futat 'ã mama'ea nan etee futat rakue. Te marana'ape mama'e jesowo'gõgi nũ”, 'jau nipo 'gã pẽ jaita etee. “Aipo 'jau amunipo 'ã 'ga ruri ymã we mama'e mojopy'raupap rakue”, 'jau ete nipo 'gã pẽ jaita etee. ⁵A'ere nipo aipo 'jara 'gã o'meramũ te 'gã 'i. Naea'ari 'gã Janeruwarete 'ga remiapofera mama'e are. Ymã Janeruwarete 'ga ywy apoi oje'eg imũ etee futat rakue. Ywaga nanẽ 'ga iapou oje'eg imũ etee futat nũ. Nuapoi 'ga mama'ea opou rakue. Najane 'jawe rũi 'ga. Oje'eg etee te 'ga jupe. 'Y upe 'ga 'jau: “Ejepe'a ywy awi”, 'jau 'ga 'y upe. A'erãmũ futat ywy ojesaukaa 'ya ojepe'au jui. ⁶Anure 'ga 'y pyu wemiapofer ymanera momapa rakue. ⁷Oje'eg imũ te 'ã 'ga ywy apou rakue. Ywaga reewe 'ga 'ã iapoi rakue. Oje'eg imũ etee futat 'ga 'auwara 'gã mogyau nũ. A'erãmũ nipo 'ga a'jetete pa “'gã naje rerowiari ra'e pa”, 'jau 'gã momapa tata pyu nũ. A'ere 'ga ae majatykai ra'ne nipo wowase. A'erãmũ nipo 'ga werowiare'ema 'gã mũ'jãu imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa 'ara rupi 'ã 'ga ywy a'wyre'ema mateepapa tata pyu ywag a'wyre'ema reewe.

⁸Najane 'jawe rũi Janeruwarete 'ga. Jane upe te 'ã 'arakwawa ipytunũũ ma'e 'jawe rẽwẽjẽmĩ. Kwara 'ara we 'ã opytunamũ rẽwẽjẽmĩ janee nũ. A'ere Janeruwarete 'ga upe nanarũi. Aju 'jaju 'jawe etee 'ara 'ga upe. Miu anu majepe'i 'ara 'jawe ete 'ga upe. Majepe'i 'ara nanẽ miu anu 'jawe ete 'ga upe nũ. Majepe'i yweteewara 'jawe mĩmera mama'ea 'ga upe. ⁹A'erãmũ 'gã “Ma'erãmũ sipo 'ga poromukuramũ? Ma'erãmũ sipo 'ga 'ure'ema? Nuri futari nipo 'ga nũ'ũ”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'ere 'ga ruri futari. U'eawer imũ etee futat 'ga ruri. Ajemuaẽm wejue 'ga werowiare'ema 'gã nee. A'erãmũ 'ga 'gã werowiaara rapesaka 'ũina. Kwaiwete wejue 'ga rerowiare'ema 'gã jemogyi. A'erãmũ 'ga a'erãmũ oporomukuramũ. Nafutari 'ga jane mũ oa muku ojewi numiamũ. A'erãmũ 'ã 'ga wa'yra 'ga murukara'ne'ema.

¹⁰'Ua Janejararete 'ga ruri muna'ywa 'jawe. Sã'ã ae muna'ywa rura kwaawe'ema. Nan tee futat jane 'ga rura nikwaawi. Muna'ywa rura 'jawe futat nipo Kristu 'ga ruri janee. Nikwaawi jane 'ga ruawa. 'Ga ruramũ nipo ywag aunuga. Ipojy te nipo iunuga. Mama'ea nipo opapa. Iunuga renupawe nipo 'ga rerowiare'ema 'gã opiryyjamũ ajemogyau. Ipojy te nipo ywag aunuga. Kwat, jay, jaytata. Mĩmera ukaitapap. Ywya nanẽ opypira reewe ukaitapap Kristu 'ga ruramũ. ¹¹“Anure nipo mama'e tywera kaipawi” 'ea pẽẽ 'ã ikwaapa. A'erãmũ ki pẽẽ 'ga rerowiarãmũ pejemogyau esage 'ga upe, mama'e apou 'ga je'eg imũ etee futat. ¹²Anure nipo Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga murukari futari. A'erãmũ pẽẽ pejemogyau esage 'ga upe 'ga rura rapesaka. 'Ga mome'wau pe'je pejewau 'ga rerowiarukaa 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. Jejui 'ga ruawa rupi Janeruwarete 'ga jane majatykai wowase Jejui 'ga rerowiaaramũ jane mopojo'oka 'ga rerowiare'ema 'gã nui. A'erãmũ futat 'ga mama'e tesirũmera rapyau. Kwat, jay, jaytata. Mĩmera 'ga wapypap. ¹³Ymã we futat 'ã Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Mama'e tywera rapy re je ywy yau apou ywag yau reewe nũ. Aipoa jeremiapo yau pype nitywi futari mama'e tywera. Mama'e tywera apoara 'gã nanẽ otywe'emamũ futat nũ”, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa inuga janee rakue. A'erãmũ jane 'ga remiaporama rapesaka jarejemogyau.

¹⁴Pẽẽ 'ã jejekoty'aawaretea futat. A'erãmũ je 'jau pẽ nupe: “Ga ruawa rapesakaramũ pẽẽ pejemogyau esage Jarejuwarete 'ga upe. Mama'e tywera kasi peapo ne. 'Ga je'eg imũ etee ki mama'ea peapo pejemogyau 'ga upe, 'ga rapesakaramũ. A'erãmũ pẽẽ pejesageramũ pejemogyau 'ga upe, 'ga rowase peje'amaw ipe”, 'jau je pẽ nupe. ¹⁵Pejeku'iramũ nanẽ ki pejemogyau Jarejuwarete 'ga poromuku are. A'erãmũ 'ga

naně ajemogekowe'em 'ũina nũ. “Jeporomukuramũ nipo 'gã jemogypygeteetei je ree re'ã”, 'jau 'ga ojeupe. Janerewirera 'ga, Paulo 'ga 'ã naně ka'arana kwasiaa ee nũ, imonou pẽ nupe rai'i. Paulo 'ga 'ã janejekoty'aawaretea. Janeporomutat jane 'ga ree. 'Ga naně Janeruwarete 'ga amu'akwaap wemiaporam are. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa ee pẽ nupe. ¹⁶ Kwe pewara 'gã nupe ikwasiaa Paulo 'ga 'gã mueapyou katu Kristu 'ga rur are. A'ere 'ga namueapyo katui 'gã ajepeja wemikwasiarer are. Mama'eay are naně 'ga ka'arana kwasiari nũ. Aipo 'ga remikwasiarer are jane jarejeapyoa'ne'emamũ. A'eramũ i'akwaawe'ema 'gã amũ ajamu'jau tywet Paulo 'ga remikwasiarer are. Jejui 'ga rerowiaa'ri 'gã naně ajamu'jau tywet ee. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarer are naně 'gã ajamu'jau tywet nũ. A'eramũ 'gã ojereko tywerukaa 'ga upe, ojemonoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga upe.

¹⁷ A'eramũ ki pẽẽ pejejea'gwau Jarejuwarete 'ga je'eg are moromu'jat tywera 'gã nui. Perowiat kasi 'gã je'ega ne. Kasi a'e pe pepoit Kristu 'ga rerowiar awi ne. ¹⁸ Jejui Kristu 'ga ree taetu pejejemogypyka pejejemogyau. 'Ga je'eg imũ taetu pejejemogyau esage. A'eramũ nipo pẽẽ Jarejararete 'ga kwaapa katu katu. A'eramũ taetu jane katu'okarera 'ga opota'waramũ pẽ nee. A'eramũ ki jane 'ga muorypa jarejemogyau. 'Awauwe futat, anure miamũ futat jane 'ga muorypa jarejemogyau, jareojere'emamũ. Nan iki sajemogy, a'e je pẽ nupe.

Kweramũ etee jeje'ega pẽ nupe.

1 Juã

Ymã we 'gã 'i “Juã 'ga 'awa ka'arana kwasiari” 'gã 'i rakue. Nokwasiari agawewi 'ga wera 'awa ka'aran are. A'etea 'gã e'i “Juã 'ga remikwasiarera futat”, e'i 'gã jupe. Juã 'ga Jejui 'ga remimu'efera.

“Pēporomutat ki pejejuee”, e'i 'ga ikwasiaa imonou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe rakue.

Janeruwarete 'ga kwaawukaat

¹ Ka'arana je akwasiat imonou pē nupe. Jarejeupe Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga ree je ikwasiari. Kristu 'ga ree je ikwasiari. Oje'ega rerowiaaramũ 'ga jane mogyi ojepyri nakwaparimũ rũi. Okoeteete ma'ea Kristu 'ga. Ymã te 'ã 'ga rekoi, ywy apoe'emauwe Kristu 'ga rekoi rakue. A'ere ore 'awa ywy pe 'ga rekoramũ ore 'ga resagi orojeau ikue. Orowyka 'ga pir are ikue. 'Ga je'ega ore enupa ikue. Aipoa ore oromome'u pē nupe. ² Ymã we te 'ã 'ga rekoi rakue. 'Awamũ aje 'ã 'ga ruri 'awa ywy pe ojesaukaa ore ikue. A'ea ore oromome'u pē nupe. Ymã we futat te 'ã 'ga rekoi Jarejuwarete 'ga pyri aetywe'emauwe rakue. A'ere 'ga 'awamũ 'ga jesaukari ore ikue. ³ A'e resakawera ore oromome'u pē nupe. Orojemienuwera nanē ore imome'wau pē nupe nũ. 'Ga rerowiarukaawamũ ore imome'wau pē nupe. A'eramũ pēē pejemujaa Jarejuwarete 'ga ree ore pyri, 'ga ra'yrarete 'ga Jejui Kristu 'ga ree 'jau. A'eramũ jane jarejemogyau 'ga ree etee futat jarejea mÿina. ⁴ A'eramũ je 'agamũ ikwasiaa ka'aran are jarejemuorypawamũ.

'Ara renyfuga 'jawewat

⁵ Jejui 'ga je'ega ore enupa ikue. Ma'eramũ 'ã ore orojeupe 'ga 'eawera mome'ui pē nupe. Aipo 'jau 'ga imome'wau ore ikue. “Janeruwarete 'ga esagesage. Nitywi futari 'ga mama'e tywera pyu. 'Ara renyfuga 'jawe te 'ga. Nitywi futari ypytuna 'ga pyri”, 'jau 'ga imome'wau ore ikue. ⁶ 'Gã amũ te nipo “Je Jarejuwarete 'ga remiayuwa”, 'jau futatee. A'ere nipo aipo 'jara 'gã nekoi ypytunimũ wata ma'e 'jawe. 'Gã nuetygi mama'e tywera apoa. A'e 'gã o'meramũ te 'gã 'i. Na'ga remiayuwa rũi aipo 'gã. Nuenuwi 'gã mama'e a'jea. Nuapoi 'gã Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'ea. ⁷ Ku'jywa 'ga 'ara renyfuga 'jawe futat. Nuapoi 'ga mama'e tywera. Mama'e esagea etee te 'ga wapo. 'Ga 'jawe jarejemogy re jarejekoty'aa esage ete jarejuee. Oje'jawe jane jemogy re 'ga wa'yra 'ga, Jejui Kristu 'ga ry pyu jane pireita akou, janetywera moia akou jane wi.

⁸ “Je najetywi tetywera pyu” 'jaramũ jane jare'meramũ Jarejuwarete 'ga upe. Jarejemoryteeu jane tee futat. Aipo 'e re mama'e a'jea apowe'em. ⁹ A'ere ojeupe jaretywera jane imome'uramũ, Janeruwarete 'ga imoiri jane wi, jane katu'oka. U'eawer imũ etee futat 'ga janetywera moia jane wi. Namama'e tywera apoara rũi te 'ga. Mama'e esagea etee futat 'ga ree. A'eramũ 'ga janetywera moia jane wi. “Epe'a jetywera je wi”, ojeupe jane 'eramũ 'ga imoiri jane wi. ¹⁰ Najuejue etee futat aetyweramũ. Nokoi futari ae mũ itywere'emamũ. “Je najetyweri” 'jaramũ ae Jarejuwarete 'ga 'me are ako ma'eramũ te ae poromũ. 'Ga futat 'ã e'i rakue: “Nepētywi futari pēē mũ pejetywere'ema pyu”, 'jau 'ga 'ã rakue. A'eramũ ae “je najetyweri” 'jaramũ Jarejuwarete 'ga 'me are jarejemogyau. 'Ga je'ega rerowiare'emamũ te ae poromũ ae 'i.

2

Kristu 'ga jane poaa

¹ Pěē 'ā jejeuwa 'jawe jee. A'eramū je ka'arana kwasiaa pē nupe mama'e tywera apo awi pē momoiawamū. “Au'je mama'e tywera apo re” 'ea je ikwasiaa ka'aran are imonou pē nupe. A'ere jane mama'e tywera jane iaporamū Jejui Kristu 'ga je'egi 'Uwarete 'ga upe jane ree. “Aipo 'ga je rerowiaara 'ga. Mama'e tywera 'ga wapo. A'ere 'ga nopoiri futari jane rerowiar awi. A'eramū ki eta'waramū etee e'ŷina 'ga upe”, 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ega rerowiaaramū jane ree. Jejui 'ga 'ā naitywet ma'ea rūi. Esage ma'e 'ga te. ² 'Ga futat 'ā janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe janee. Amanūmū janetywera 'Uwarete 'ga upe jane wi imoiawamū. A'ere 'ga najanema'e etee rūi janetywera mepyi. Ywy pewaramū janetywera juejue futat 'ga omepy.

³ Jarejuwarete 'ga je'ega renuw ire jane a'jea futat 'ga remiayuwa. 'Ga remi-ayuwaretea 'ā jane 'ga je'ega renuparamū. ⁴ 'Gā amū nipo 'jau, “Akwaap je Jarejuwarete 'ga”, 'jau. A'ere aipo 'jara 'ga o'meramū te 'ga 'i Jarejuwarete 'ga je'ega renuwe'em ire. I'me ma'eramū te ae poromū ae 'i akou. ⁵ 'Ga je'ega renuparamū jane 'ga futaa a'jea futat. A'eramū te ae a'jea futat ae 'i. “Je Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat”, 'jau jane. ⁶ Aipo 'jaramū ki mama'e esage etee peapo, Jejui Kristu 'ga 'jawerimū etee futat.

Pēporomutar iki pejejee

⁷ Tejekoty'aawamū pē nupe je ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are. “Pēporomutar iki pē pejejee. Pejejuka esage ki pejejee”, 'jau 'ga rakue. Na'awamue rūi te 'ga 'ā aipo 'ga 'i janee rakue. Jejui 'ga rerowia ypy we futat te 'ā pejemu'e aipo are rakue. A'eramū pē aipo 'ga 'eawera kwaapa pejemogyau. ⁸ Aipoa morogyta are je ka'arana kwasiari pē nupe. A'ere aipoa morogyta ymanera jemu'jagi morogyta yau 'jawe. Jejui 'ga aipoa morogyta are jane mu'eramū morogyta yau 'jawe futat janee. Jejui 'ga a'jea futat iporomutat jane ree. A'eramū ki jane 'ga 'jawe futat jareporomutaramū jarejee. A'eramū nipo jane resakara 'gā 'jau, “A'jea futat Kristu 'ga 'ea ra'e”, 'jau nipo 'gā. 'Ga rure'emamū 'ā janepy 'gā weapyoe'emamū 'ga ree rakue. A'ere ako 'ga ruri jane mueapyou ojee ikue. Janereapyoe'em awi jane mueapyou ikue. Sā'ā jay renya ypytuna mojesa'gia numiamū. A'ere 'ā nomojesagi katu. Nan tee futat ako janepy 'gā neapyo'iramū etee Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. Jejui 'ga te ajee 'ā 'ut 'ara renyfuga 'jawe mama'e kwaawukaa katu katu janee, Jarejuwarete 'ga kwaawukaa janee. Jay reny 'jawewar awi jane mū'jāu 'ara renyfuga pype jane monoara 'jawe.

⁹ 'Gā amū nipo 'jau, “je 'ara renyfuga pypewara futat”, 'jau nipo 'gā. A'e reewi nipo 'gā niporomutari opytuna 'gā nee. A'eramū jane aipo 'gā kwaapa. Aipo 'gā ypytunaiwa pypewara futat. Poromū o'meramū. ¹⁰ Opytun are iporomutat ma'eramū te ae 'arimū wata ma'ea. Nitywi futari mama'e tywera pyu, jarejomote'aawa pyu Jarejuwarete 'ga upe. ¹¹ A'ere ae opytuna 'gā nee iporomutare'emamū ae ypytunaiwa 'jawewara pype wata ma'ea. Ypytunaiwa pype wata ma'eramū ae awawa kwaape'ema. Ypytunaiwa esaukare'ema ae upe. Eae'ema 'jawe ae mogyauckaa.

¹²⁻¹⁴ Pěē 'ā jejeuwa futat. Peenuw esage ki jeje'ega. Jejui Kristu 'ga ree 'ā 'ga Ruwarete 'ga pētywera moia pē nui pē katu'oka pē mogyau 'awamū. Jarejuwarete 'ga 'ā pē ikwaapa. A'eramū je ka'arana kwasiaa pē nupe.

Sawa'eramū pē nupe nanē je ka'arana kwasiari nū. Ywy apoe'emauwe Ako ma'e 'ga pekwaap pejemogyau rakue. A'eramū je pē nupe nanē ka'arana kwasiaa nū.

Kunumimet. Kūjāmet. Jejui 'ga perowiat pejemogyau. A'eramū 'ā pē mama'e apowe'em mama'eukwaawa 'wyrriara remifutar imū. Jejui 'ga pājē mū pejejepojekau mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuw awi. Jarejuwarete 'ga je'ega renupa pejemogyau. A'eramū pē mama'e apou'jape'ema mama'eukwaawa 'wyrriara je'eg imū. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe.

¹⁵ Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gā 'ja'jawe ete kasi pē pejemogy ne. 'Gā nemifutara kasi pefutar ine. 'Gā nemifutar are pejejea mŷine'ema. Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gā 'jawe tee mama'e apo re pē nanē nepēporomutari Jarejuwarete 'ga

ree ne. ¹⁶ Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gã mama'e tywera apo are etee ifuwet ajemogyau. Mama'e tywera resag ire 'gã aipo futaa. A'eramũ futat ojerowiaraiapa ajemogyau wemiapo a'wyre'em are etee futat. A'ere naJaneruwarete 'ga remifutara rũi aipoa. 'Ga ree iporomutare'ema 'gã nemiapoa te poromũ. ¹⁷ A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga werowiare'ema 'gã nemiapofera mateepapa etee. 'Gã nemifutara nanẽ nipo 'ga imateepapa etee 'gã nui nũ. A'ere jane Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee mama'e apoaramũ nipapawi. 'Ga pyri te jane oi jarejemogyau jareku'iramũ nakwaparimũ rũi futat.

Jejui 'ga ree iporomutare'emarete

¹⁸ Kunumĩmet. Kũjãmet 'jau. Jeje'ega ki peenup. Anurenure'i nipo mama'e teepap katu katuramũ. Peenup futat 'ã Jejui 'ga ree iporomutare'emarete 'ga rera rai'i. “Anurenure'i nipo Jejui 'ga ree iporomutare'emarete 'ga ruri”, 'jau 'gã imome'wau pẽ nupe. A'jea futat 'gã 'ea. 'Awamũ miamũ kwaiwete Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gã jemogyi. A'eramũ 'ã jane a'e are ikwaapa “owaẽm ja'wyja'wy ywy mateepaawa upe ra'e” 'e kwaapa. ¹⁹ Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gã awau ojepe'au muku jane wi. Najane pyri 'ga ree iporomutat ma'e 'gã nũi tãmẽjẽ futat. Jane pyri 'ga ree oporomutar ire amunipo 'ã 'gã nojepe'ai jane wi. Jane wi 'gã ooa 'gã jepe'aa 'gã okwaawukat janee. A'eramũ jane 'jau jarejaupe: “Najane pyri 'ga ree iporomutat ma'e 'gã nũi tãmẽjẽ futat 'gã”, 'jau jane jarejaupe.

²⁰ Jejui Kristu 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage mua pẽ nupe rakue, pẽ mu'jawamũ rakue. A'eramũ pẽẽ mama'e a'je kwaapa, Jejui 'ga mome'u a'jea futat. ²¹ Pẽẽ 'ã Jejui 'ga ree mama'e a'jea porogyta pekwaap. A'eramũ je ka'arana kwasiaa pẽ nupe. “Nepekwaawi”, 'jawe'em je ikwasiaa pẽ nupe. Jejui 'ga mome'ua a'jea futat pẽẽ ikwaapa. Mama'e a'je kwaaparamũ ae mama'e a'jea etee futat imome'ui ajaupe. Nai'me ma'eramũ rũi ae morogyta esage mome'ui.

²² Awỹja te i'me ma'ea? “NaJejui 'ga rũi Janeruwarete 'ga remimurera” 'jara 'gã te poromũ e'i i'me ma'eramũ. Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gã futat poromũ. 'Gã nuerowiari futari Jarejuwarete 'ga je'ega, 'ga ra'yra 'ga je'ega nanẽ nũ. ²³ “NaKu'jywa 'ga rũi Jejui 'ga Ruwaretea” 'e rerowiaara 'gã naJarejuwarete 'ga remiayuwa rũi ajemogy. A'ere “Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga ra'yraretea” 'e rerowiaara 'gã a'jea futat Jarejuwarete 'ga remiayuwa.

²⁴ Jejui 'ga je'ega renupa ypy we futat 'ã pẽẽ 'ga rerowiaa rai'i. Aipoa morogyta ki a'jea futat perowiat pejejemogyau. Aipoa morogyta a'jea futat perowiat pejemogyramũ, Janeruwarete 'ga ree pejejemujaa a'jea futat. 'Ga ra'yra 'ga ree nanẽ pejejemujaa nũ. ²⁵ Ymã we futat 'ã Kristu 'ga 'i oree ikue: “Tomogy pẽẽ orojepyri nakwaparimũ warãu rũi”, 'jau 'ga oree ikue.

²⁶ 'Gã amũ nipo awau pẽ pyri o'meramũ pẽ nupe. “Tamomoirukat 'gã Jejui 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau 'gã ojeupe. Aipoa 'gã nee je ka'arana kwasiari imonou pẽ nupe. ²⁷ A'ere Jejui 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage muri pẽ nupe. A'eramũ 'ga 'Agesagea pẽ mu'jara. A'eramũ ki pẽẽ mũ moromu'jara futaru'jape'ema. 'Ga 'Agesagea a'jea futat pẽ mu'e mama'e a'je are. Ni'mei futari 'ga 'Agesagea. A'eramũ ki pẽẽ 'ga 'Agesagea pejemu'e renupa katu katu. A'e renupa pẽẽ pejejemujaa Jejui 'ga ree.

²⁸ Kunumĩmet, kũjãmet 'jau. Jejui 'ga ree etee ki pejemujat. A'eramũ pẽẽ anure 'ga ruramũ pejejenosõue'em pejewau 'ga repejãna. Mama'e tywera apo re pejenosĩ 'ga rowase pejewaw ipe ne.

²⁹ Sikwaap jane 'ga jarejemogyau. “Jejui Kristu 'ga esagesage. Nuapoi 'ga mama'e tywera” 'ea jane ikwaapa. A'eramũ “ae mama'e tywera apoare'emamũ Janeruwarete 'ga ra'yramũ futat ajemogyau” 'ea nanẽ jane ikwaapa nũ.

3

Jejui 'ga rerowiaat

¹ Pēnea'ar iki “Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree” 'e are. A'eramū 'ga wa'yra 'ga Kristu 'ga rerowiaaramū 'jau jane: “Jera'yra pēē”, 'jau. A'ere Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gā nokwaawi 'ga. A'eramū 'gā “Jejui 'ga rerowiaara 'gā Janeruwarete 'ga ra'yra futat” 'e are weapyoe'emamū. ² A'ere 'ā pēē jejekoty'aawa. Jeje'eg are ki peapyaka. A'jea futat a'e je pē nupe. 'Awamū futat 'ā jane jemogyi Jarejuwarete 'ga ra'yramū. Maran sipo 'ga jane rerekoi, sa'e te aje 'ā jane. Nikwaawi we jane aipoa. Esage te nipo 'ea etee aje 'ā jane sikwaap. Anure te nipo jane Jejui 'ga ruramū jane 'ga resagi. “Nan tāmējē pa 'ga ra'e”, 'jau nipo jane 'ga resaka. A'eramū te nipo “jane jemogyi 'ga 'jawe katu katu” 'ea jane sikwaap. ³ A'eramū nipo jane 'ga rapesakaramū juejue jarepoia jaretywer awi jarejekatu'oka. Jejui 'ga re'ā mama'e tywera pyu otywe'emamū futat. A'eramū jane 'ga rapesakaramū jarepoia mama'e tywera apo awi.

⁴ Mama'e tywera apoara 'gā Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiare'ema futat ajemogyau. Aipo 'gā futat itywet Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga je'ega renupare'ema 'gā itywetywet 'ga upe. ⁵ “Au ywy pe ako Jejui 'ga 'ua aetywera moiawamū ikue” 'ea jane ikwaapa. Nitywi futari mama'e tywera 'ga ree. ⁶ A'eramū jane 'ga ree ojemujat ma'eramū jarepoia mama'e tywera apo awi. Mama'e tywera apo awi ipoire'ema 'gā na'ga remiayuwa rūi. Nokwaawi 'gā 'ga.

⁷ Kunumīmet. Kūjāmet 'jau. Perowiat kasi i'me ma'e 'gā ne. “Jejui Kristu 'ga esagesage” 'jaramū ae 'ga rerowiamū futat. Mama'e esagea etee futat iapou. Aipo 'gā wesageramū Jejui 'ga 'jawe. ⁸ Mama'e tywera apoara 'gā te aje 'ā nia'wyrī futari 'ga upe. Mama'eukwaawa 'wyrīara remiayuwa futat 'gā. Ippy we futat 'ā mama'eukwaawa 'wyrīara mama'e tywera etee futat iapoi akou rakue, ywya Janeruwarete 'ga iapo ypyrauwe rakue. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga ruri mama'eukwaawa 'wyrīara pājē pojekau jui. A'eramū 'ga ifuakara muapap jui. Mama'eukwaawa 'wyrīara remiapoa matepapana nē 'ga ruri nū.

⁹ A'eramū wa'yramū ae rekoramū Janeruwarete 'ga U'agesage mua ae upe. A'eramū jane jarepoia mama'e tywera apo awi. Wa'yramū 'ga jane mogyi. A'eramū jane a'eramū mama'e tywera apou'jape'ema jarejemogyau. ¹⁰ Jarejuwarete 'ga ra'yramū jarejemogya jane sikwaap. Mama'eukwaawa 'wyrīara remiayuwa 'gā jemogya nanē jane ikwaapa. Mama'e tywera apoara 'gā, ajuee iporomutare'ema 'gā. Mīmera 'gā mama'eukwaawa 'wyrīara remiayuwa futat. NaJaneruwarete 'ga ra'yra rūi 'gā.

Pēporomutar iki pejejuee

¹¹ Peenup futat 'ā Jejui 'ga 'eawera, “pēporomutar iki pejejuee” 'ea 'ā pēē enupa futat. 'Ga rerowia ypy we futat 'ā pēē aipo 'eawera renupa rakue. ¹² Kaī 'ga 'jawe kasi sajemogy ne. Mama'eukwaawa remiayuwa futat aipoa kūima'e 'ga, Kaī 'ga rakue. A'eramū 'ga wewirera 'ga, Apeu 'ga jukau ekoete rakue. Ma'eramū sipo 'ga wewirera 'ga jukau ekoete rakue? 'Ga rewirera 'ga, Apeu 'ga, mama'e esagea etee wapo. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee 'ga mama'e apoi. A'ere Kaī 'ga mama'e tywera etee iapoi. A'eramū 'ga wewirera 'ga rerekoayau ee. A'eramū 'ga 'ga jukau rakue.

¹³ Pēē 'ā jerewirera 'jawe jee. Kūjāmeramū 'ā pēē jerenyra 'jawe 'jau. Jejui 'ga rerowiaaramū pejejemogyau. A'eramū nipo Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā oporomutare'emamū pē nee. A'ere kasi pēnea'at aipo 'gā nee pejejemogyau ne. ¹⁴ Jejui 'ga rerowiamū 'ā aeporomutaramū ajuee. A'eramū jane namama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e arūi. Jarewawa jane ikwaapa, “Ywag ipe jane oi Jarejuwarete 'ga pyri” 'ea jane ikwaapa. 'Ga rerowiare'ema 'gā te ajee 'ā mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'ea futat. Nojejuka esagei 'gā ajuee. Oporomutare'emamū nanē 'gā ajuee nū. A'eramū aipo 'gā awawe'em futat Jarejuwarete 'ga pyri. Muku te 'gā oi 'ga wi. ¹⁵ “Oporojuka ma'e 'gā

nooi Jarejuwarete 'ga pyri ywag ipe” 'ea jane sikwaap. A'ere ajuee iporomutare'emamū ae oporojuka ma'e 'jawe Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū “ajuee iporomutare'emamū ae awawe'em 'ga pyri” 'ea nanē jane ikwaapa nū. ¹⁶ Jejui Kristu 'ga ako amanūmū janee ikue, jane ree 'Uwarete 'ga poromutara resaukaawamū janee ikue. “A'jea futat 'ga poromutaramū jane ree” 'ea jane 'ā ikwaapa. A'eramū ki jane jareporomutaramū jarejuee 'ga 'jawerimū etee futat. “Je najemanūweri 'gā nee tejemuaēmaw ipe”, pe'je kasi ne. Pēpota'wa ki pejejuee. ¹⁷ Amumeramū nipo jane jaremama'e tywe'emamū. A'eramū ki imama'e ma'eramū pemono amū pejejaupe. Nan ae Jejui 'ga rerowiaaramū mama'e apoi. Mama'ea ajaupe imonoare'emamū sipo ae “Je Jarejuwarete 'ga arowiat”, 'jau? Naani. O'meramū te ae 'i poromū. ¹⁸ A'eramū ki pēē pejeapyakau je'e are. Ajuee iporomutat ma'eramū ae jopoari mama'e apou, mama'e monou ajaupe. Nanuara aporamū janeporomutaramū a'jea futat jarejuee. Mama'ea pejejaupe imonoare'emamū kasi “Jeporomutat je ene ree”, pe'je ekoete pejejaupe ne.

¹⁹ Jarejuee iporomutat ma'eramū jane Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat iapou. 'Ga 'eawer imū etee mama'e apo re “ae 'ga ra'yramū futat ae jemogyi” 'ea jane ikwaapa. A'eramū ae 'ga 'eawer imū etee mama'e apou ajemogyau ojenosōue'em 'ga rowase awaw ipe. ²⁰ Jarejuwarete 'ga rerowiar ire nipo pēē mū mama'e tywera apou. A'eramū nipo pēē pejepoyje'emamū Jarejuwarete 'ga upe. “Awamū Janeruwarete 'ga niporomutari je ree”, 'jau nipo pēē. A'ere 'ga 'ā mama'e kwaapararetea. A'eramū 'ga jarejeupe jane 'e kwaapa. A'ea 'ga okwaap agawewi futat. A'etea 'ga niporomutapawi pē nee, mama'e tywera pēē iapo re. ²¹ A'eramū jane 'ga jarefutara kwaaw ire jarejenosōue'em jareje'ega 'ga upe. ²² Oje'ega jane enuwamū 'ga mama'e mua janee. Ojeupe jane enūjamū 'ga imua jane upe. Janeremienūiwera mua janee, wemifutar imū etee jane mama'e apo re. ²³ “Perowiar iki jera'yraretea, Jejui Kristu 'ga”, 'jau 'ga janee ikue. “Pēporomutar iki pejejuee Kristu 'ga 'eawer imū etee futat”, 'jau 'ga janee ikue. ²⁴ Jarejuwarete 'ga je'ega renuparamū jane jarejemujaa 'ga ree. 'Ga nanē akou jane pype futat nū. U'agesagea 'ga imua janee ikue. A'eramū 'ga 'Agesagea jane mueapyou jane pyri 'ga reko are.

4

Janeruwarete 'ga 'Agesage

¹ Kunumīmet, kūjāmet 'jau. Pēē 'ā jejekoty'aawa. A'eramū je 'jau pē nupe: Perowiat kasi kamēsīete tekotee 'gā porogytaa ne. Kwaiwete 'ā 'gā jemogyi okwasi'wau oporogytau tesirūmeruu. “Jarejuwarete 'ga 'Agesagea je mut pē mu'jaukaa jee”, 'jau futatee nipo 'gā pē nupe. A'ere kasi 'gā porogytaa perowiaraiw ine. 'Gā amū Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u teeara. Peenup katu katu ra'ne ki 'gā je'ega. “A'jea futat sipo 'gā Jarejuwarete 'ga je'eg imū 'gā 'i akou”, 'jau etee ki pēē pejejaupe. ² “Maranuara sipo Janeruwarete 'ga 'Agesagea wereko?” 'jau nipo pēē pejejeupe. Tamu'e pēē ee 'jau. 'Gā je'ega peenup katu katu. “Jejui 'ga futat Jarejuwarete 'ga remimurera. Ae 'jawe futat 'ā 'ga wa'yra 'ga muri janee rakue. Sā'ā ae 'ara kunumīakyramū ra'ne. A'ere 'ā ae waranupa. Nan tee futat 'ga wa'yra 'ga muri kunumīakyramū janee rakue, 'awa ywy pe rakue” 'jara 'gā tee 'ga 'Agesagea wereko. ³ “Naaeramū rūi nipo Jejui Kristu 'ga ruri. Ināinā'nī te nipo 'ga ruri” 'jara 'gā 'ga 'Agesage rerekware'ema futat. Aipo 'jara 'gā 'ga ree iporomutare'ema 'gā te poromū. “Anure nipo Jejui 'ga ree iporomutare'emarete 'ga ruri” 'ea 'ā pēē enupa. A'ere 'ā 'awamū futat 'ga 'jawewara 'gā amū nuri akou o'meramū janee.

⁴ Kunumīmet, kūjāmet 'jau. Pēē 'ā Jarejuwarete 'ga ra'yra. A'eramū 'ga 'ā U'agesage mua pē nupe, pēnerekwaramū rakue. 'Ga pājēa te 'ā a'jea futat ifuakat, 'au ywy pewara 'gā pājē apyraapa. A'eramū pēē 'ā a'eramū wejue i'me ma'e 'gā porogyta rerowiare'ema. I'me ma'e 'gā 'ā mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa. A'ere pēnerekwara pājēa 'ā mama'eukwaawa 'wyriara pājē apyraawi 'ā a'jea futat. ⁵ Janeruwarete 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gā 'awa ywy pewara etee omome'u ajemogyau. A'eramū Janeruwarete

'ga rerowiare'ema 'gã etee futat 'gã je'ega rerowiaa ajemogyau. ⁶ Jane 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat. A'eramũ 'ga kwaapara 'gã wapyakau janeje'eg are. A'ere 'ã 'ga remiayuwe'ema 'gã nuapyakai janeje'eg are. A'eramũ jane 'gã kwaapa. Janeje'ega renupara 'gã Jarejuwarete 'ga 'Agesagea wereko. 'Ga 'Agesagea jane mu'jau mama'e a'je are tee. A'eramũ 'ga 'Agesage rerekwara 'gã wapyakau janeje'eg are. A'ere i'me ma'e rerowiaara 'gã mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa futat. A'eramũ 'gã wapyakawe'em janeje'eg are.

Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'e

⁷ Kunumĩmet, kũjãmet 'jau. Janeruwarete 'ga a'jea futat iporomutat jane ree. A'eramũ 'ga oje'jawe futat jane moporomutarukaa jarejee. Jarejee iporomutat ma'eramũ jane Jarejuwarete 'ga ra'yramũ futat. 'Ga kwaapa nanẽ nũ jane. ⁸ Ywawuje etee 'ã Janeruwarete 'ga poromutaramũ ae ree pãwẽ pãwẽ etee futat. 'Ga futat te 'ã ae ree ipota'wa ma'ea ako. A'eramũ ajuee iporomutare'ema 'gã 'ga kwaape'ema futat. ⁹ Wa'yrarete 'ga ako 'ga imua jane katu'okawamũ ikue. Majepei tee agawewi 'ga ra'yrarete 'ga. A'etea ako 'ga 'ga amut wemiarame'ema 'jawe ikue. Jane ree jemuaẽmaw ipe te 'ga wa'yra 'ga murukari ijukaukaa 'au ywy pe jane, jane katu'okawamũ. Ma'eramũ 'ã jane a'jea futat Jejui 'ga rerowiaaramũ nipo 'ã jane jemogyi jareku'iramũ. Nakwaparimũ rũi futat nipo 'ã jane jarewau jarejemogyau jareku'iramũ 'ga pyri. A'eramũ 'ã jane "Ga 'ã iporomutat jane ree" 'e kwaawi. ¹⁰ Najane ra'ne rũi te 'ã Jarejuwarete 'ga ree janeporomutat rakue. 'Ga ra'ne tãmějẽ futat te 'ã iporomutat jane ree rakue. A'eramũ ako 'ga wa'yra 'ga muri janetywera jane wi imoiawamũ ikue. A'e are jane 'ã Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree 'e kwaapa. Jarejeapyoramũ 'ã jarejemogyau jarejee 'ga poromutar are.

¹¹ Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree. A'eramũ ki jane nanẽ jareporomutaramũ jarejemogyau jarejee. ¹² Nitywi futari ae mũ Jarejuwarete 'ga resakaramũ. A'ere jarejee janeporomutaramũ Janeruwarete 'ga rekoi futari jane pyri. Ma'eramũ 'ã jane poromutaramũ a'jea futat 'ga ree.

¹³ Janeruwarete 'ga 'ã U'agesage mua imogeu jane pype. A'eramũ 'ã 'ga 'awamũ ajemogyau jane pyri. Jane nanẽ jarejemujaa 'ga ree. Aipoa jane sikwaap. ¹⁴ Orojemiesagera ete ore imome'wau: "Janeruwarete 'ga ako wa'yrarete 'ga amut 'awa ywy pewaramũ ae katu'okawamũ ikue" 'ea ore imome'wau. Ore 'ã 'ga ra'yra 'ga Jejui 'ga resakarera futat. Ma'eramũ 'ã ore imome'ui pẽ nupe. ¹⁵ "Jejui 'ga Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga futat" 'jara 'gã pyri etee Janeruwarete 'ga rekoi. Aipo 'jara 'gã 'ga jekoty'aawa futat. ¹⁶ "Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree" 'ea nanẽ 'ã jane ikwaapa erowiaa 'jau 'ã jane. A'jea futat aipo 'ea.

Janeruwarete 'ga iporomutat ae ree. A'eramũ jane jarejee iporomutat ma'eramũ jarejemujaa 'ga ree. Jane pyri futat 'ã 'ga rekoi. ¹⁷ 'Ga ree ojemogypyk ma'eramũ jane jareporomutaramũ 'ga ree. Jareporomutaramũ jarejee nanẽ nũ. A'eramũ jane wowase 'ga jaremajatykaaw ipe jarejenosõue'em jarejatykau 'ga upe. Jejui 'ga rekwawera 'jawerimũ jareko re jane nikyjei futari 'ga pyri jareo awi. ¹⁸ Janeporomutat jane 'ga ree. A'eramũ jane jarekyjawe'em futat 'ga wi. Wea'are'emamũ ae wereko tywer are. Naerereko tywera'uweri 'ga ojee iporomutat ma'eramũ. 'Ga je'ega rerowiare'ema 'gã tee a'jea futat okyje ajemogyau 'ga wi.

¹⁹ Janeruwarete 'ga ra'ne futat oporomutaramũ jane ree rakue. A'eramũ jane 'awamũ jarejemogyau 'ga ree iporomutat ma'eramũ. Jarejee nanẽ jareporomutaramũ nũ. ²⁰ 'Ga amũ nipo 'jau "Jeporomutat je Jarejuwarete 'ga ree", 'jau nipo 'ga. A'ere nipo 'ga aipo 'e reewi niporomutari Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nee. Maran sipo 'ga a'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee oporomutare'em ire "Jarejuwarete 'ga ree jeporomutaramũ", 'jau akou. Wesak agawewi te 'ã 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã. A'etea oporomutare'emamũ 'gã nee. Nuesagi futari 'ga Jarejuwarete 'ga. A'jea sipo aipo 'ga Jarejuwarete 'ga ree

iporomutat ma'ea? Naani. ²¹ Ymā te Jejui Kristu 'ga 'i ikue: “Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'eramū ki pēporomutat pejejee”, 'jau 'ga janee ikue.

5

Mama'e tywera apo awi opoit ma'e

¹ “Jejui 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat” 'e rerowiaara 'gā juejue Janeruwarete 'ga ra'yra. Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'e 'gā nanē oporomutaramū 'ga ra'yramū ajuee nū. ² A'jea futat jareporomutaramū Jarejuwarete 'ga ree, 'ga remimu'efer imū etee futat jane mama'e apou jarejemogyau. A'eramū te ae “a'jea futat jeporomutaramū 'ga ra'yra 'gā nee” 'e kwaawi nanē nū. ³⁻⁴ Jarejuwarete 'ga ree jareporomutaramū jane 'ga je'ega renupa katu katu. 'Ga je'ega renuw ire jane jarejemogyau 'ga ra'yramū futat. Opājēa 'ga imua janee. A'eramū 'ga je'ega renuwa waye'emamū janee. Werowiaaramū Jejui 'ga jane mamuakaa mama'e tywera apo awi. ⁵ Maranuaramū sipo ae poiri mama'e tywera apo awi? Jejui 'ga rerowiaara 'gā etee te. “Jejui 'ga a'jea futat Jarejuwarete 'ga ra'yraretea” 'jara 'gā etee te nuapoi mama'e tywera.

Jejui 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea

⁶ Jejui Kristu 'ga ako ojepymūkaaw ipe ojesaukaa katu katu janee ikue. Pykau 'jawe futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua ojypa 'ga ree ikue. A'e are 'ga ojekwaawukaa katu janee. “Janeruwarete 'ga ra'yra futat 'ga ra'e” 'e kwaawukaa katu janee ikue. A'ere jane na'ga pymīawer are etee rūi 'ga kwaawi. 'Ypeywar are 'ga omu'amaw ipe owy reko'wokawer are nanē futat 'ga jekwaawukari janee. Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga kwaawukaa janee. A'jea futat aipoa. Ni'mei futari 'ga 'Agesagea. ⁷ Aipo resakawera Jejui 'ga kwaawukaa janee. ⁸ Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga pymī are 'ga kwaawukaa janee. 'Ga ry reko'wokawer are nanē nū. Mīmera mama'e resakawer are jane “Jejui 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat” 'e kwaapa 'agamū. ⁹ Jarejo'eawera 'ā jane erowiaa jepi. A'ere Janeruwarete 'ga 'ea ae mū 'eawera apyraawi. Jejui 'ga upe 'ga 'jau: “Koromū jera'yrarete 'ga”, 'jau 'ga Jejui 'ga mome'wau oree. U'eawer imū etee 'ga wa'yra 'ga rerowiarukaa janee. ¹⁰ Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga rerowiarāmū ae 'jau ojeupe. “A'jea futat Janeruwarete 'ga 'i”, 'jau ae akou ojeupe. A'ere Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gā 'i “o'meramū te 'ga 'i”, 'jau etee 'gā 'ga upe, 'ga je'ega rerowiare'emamū. Nuerowiari futari 'gā 'ga ra'yra 'ga mome'ua. “Koromū futat jera'yrarete 'ga” 'ea 'gā nuerowiari ajemogyau. ¹¹ “Jera'yrarete 'ga amanū pē katu'okawamū. A'eramū 'ga werowiaaramū pē mogyau namutat oje'jawe. A'eramū nipo pē pejemanū re pejejua 'au pejejemogyau ore pyri jera'yra 'ga rerowiaaramū pē nakwaparimū warāu rūi futat”, 'jau Janeruwarete 'ga janee rakue. ¹² 'Ga ra'yra 'ga rerowiaara 'gā ajemogyau namutat 'ga 'jawe. Amanū re awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū warāu rūi futat. A'ere 'ga ra'yra 'ga rerowiare'ema 'gā nooa'uweri 'ga pyri amanū re. Muku te 'gā oi 'ga wi.

Jejui 'ga ree ki pejemogypyk

¹³ Jejui 'ga ree pejemogypyk pejejemogyau. A'eramū je ka'arana kwasiaa pē nupe, pē mu'jau Jarejuwarete 'ga pyri jarejemogy are. ¹⁴ “Ojeupe mama'ea jane enūjamū 'ga apyakai janeje'eg are, wemifutara mama'ea ojeupe jane enūjamū” 'ea 'ā jane ikwaapa. A'eramū jane 'ga remifutar imū mama'e renūi awi jarekyjawe'em futat. ¹⁵ “Janeje'ega renuw ire 'ga janeremienūiwera mama'e mua janee” 'ea jane ikwaapa futat.

¹⁶ Jejui 'ga rerowiaara 'ga amū nipo mama'e tywera apou akou. A'ea nipo pē esaka. A'ere aipoa namama'eukwaawa rapyaw ipe ae monoukara rūi nipo aipo 'ga remiapofera mama'e tywera. A'eramū pē pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe, aipo mama'e tywera apoarera 'ga ree. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga tywera moia 'ga wi 'ga momyau nū. A'ere mama'e tywera mū mama'eukwaawa rapyaw ipe ae monoawa

futat. Aipoa mama'e tywera apoara 'ga ree te kasi ajee peporogyta Jarejuwarete 'ga upe ne, a'e je pē nupe. ¹⁷ Mama'e tywera juejue iapoa nia'wyrī Janeruwarete 'ga upe. A'ere 'ga ajepeja mama'e tywera moiri jane wi ojeupe jane je'egamū.

¹⁸ Jarejuwarete 'ga ra'yramū jane mama'e tywera niapoi futari jarejemogyau au'jeteramū. Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga te 'ā jane a'gu mama'eukwaawa 'wyrīar awi. A'eramū jane pojekawarūme'em Jejui 'ga wi. ¹⁹ Jarejuwarete 'ga rerowiaaramū jane 'ga remiayuwa futat. A'ere Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gā mama'eukwaawa 'wyrīara remiayuwamū futat 'gā jemogyi najuejue etee. ²⁰ Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga, Jejui 'ga 'ā, 'ua 'awa ywy pe 'Uwarete 'ga kwaawukaa jatee. 'Ga Ruwarete 'ga Maireteetea futat. A'eramū 'ā jane 'awamū jarejemujaa 'ga ree. 'Ga ra'yra 'ga, Jejui Kristu 'ga ree nanē jane jarejemujaa nū. Janeruwarete 'ga 'ā a'jea futat ae mogyararetea. A'eramū “je rerowiaara 'gā amanū re 'ua je pyri ajemogyau nakwaparimū warāu rūi futat”, 'jau 'ā 'ga rakue. A'jea futat aipo 'ga 'ea.

²¹ A'eramū je 'jau pē nupe: “Pēnoryp kasi maira'me a'agaw are ne. Jarejuwarete 'ga te ki pemuoryp, 'ga ra'yra 'ga reewe”, 'jau je pē nupe.

Kweramū etee jeremimome'ua.

2 Juā

'Awa ka'arana upe nanē 'gā 'i, “Juā 'ga remikwasiarera”, e'i 'gā ymā we rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'gā nupe.

¹ Ka'arana je akwasiat enee, Waip. Je 'ā Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyriaramū. Ene 'ā Jarejuwarete 'ga remipyūrūmeramū. A'eramū je ka'arana kwasiaa enee. Enera'yra 'gā nupe nanē je ikwasiari ene reewe nū. Jejekoty'aawa 'ā pēē. A'ere 'ā najejekoty'aawa etee rūi pejemogy. Morogyta a'je rerowiarareteramū ore najuejue etee ore oroporumutaramū pē nee. ² Morogyta a'jea te 'ā jane sirowiat. A'eramū 'ā jane 'agamū jareporomutaramū jarejemogyau jarejuee. Morogyta a'je renuparamū 'ā jane ee etee futat jarejea'aramū jarejemogyau. Nateepawi aipoa.

³ Ku'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga 'ā 'ga ra'yraretea futat. Afutat je 'gā nesagea jarejerekoa. Jarejee 'gā jemuaēma nanē je ifutaa nū. Jaremopy'ata'waa nanē je ifutaa nū. Morogyta a'je kwaaparamū jane jareporomutaramū jarejuee.

Janeporomutar iki jarejuee

⁴ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'i janee rakue: “Jeje'ega morogyta a'jea futat. A'eramū ki pēē enuparamū enupa katu. Je'eawer imū etee mama'e apou pejejemogyau”, 'jau 'ga rakue. Ma'eramū 'ā enera'yra 'gā amū Jarejuwarete 'ga je'ega renuwi ajemogyau. Morogyta a'jeu etee 'gā mama'e apoi ajemogyau 'e renupa tekui'ramū. ⁵ A'eramū je 'awamū 'jau enee ī: Janeporomutar iki jarejuee, jarejejukau esage jarejuee, 'jau je enee ī. Nomorogyta yau arūi te 'ā aipoa. Jejui 'ga rerowia ypy we futat te 'ā aipo 'ea ereenup rai'ī. ⁶ 'Ga ree jareporomutaramū Jarejuwarete 'ga je'ega renupa jarejemogyau. 'Ga kwaapa ypy we 'ā “Ga je'ega peenup” 'ea pēē ikwaapa. ⁷ Kwaiwete 'ā 'ga je'ega renupare'ema 'gā jemogyi. Ae moryteeara 'gā. A'eramū je 'jau pē nupe: Pejea'gu ki pejejemogyau 'gā nui. I'me ma'ea 'gā. “Naae 'jawe rūi Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga muri ikue. Ināinā'nī te 'ga 'ga muri”, 'jau futatee 'gā awau kwe pewara 'gā mu'jau. A'ere aipo 'jara 'gā i'me ma'ea te. Aipo 'jara 'gā niporomutari Jejui Kristu 'ga ree. ⁸ A'eramū ki pēē aipo 'gā nui pejejea'gwau. Perowiat kasi 'gā 'mea ne. 'Gā 'mea pēē erowiamū pejepoia Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. A'eramū 'ga ojeupe pēporowyky repya namuri pē nupe ne. Ojewi pepoire'em ire te nipo Janeruwarete 'ga pē mepyau ojeupe pēporowyky are.

⁹ Kristu 'ga je'eg awi opoit ma'e 'gā naJaneruwarete 'ga remiayuwa rūi. A'ere Kristu 'ga je'ega rerowiaara 'gā jemogyi Jarejuwarete 'ga remiayuwareteramū. Kristu 'ga remiayuwamū nanē 'ā aipo 'gā nū. Aipo 'gā pyri Janeruwarete 'ga rekoi, wa'yrarete 'ga retee futat. ¹⁰ A'eramū ki pēē pejeje'wyr ipe pejemu'jat tywera 'gā amū waēmamū, 'gā mogeukare'ema pejejog ipe. Peapeje'eg nanē kasi 'gā ne. ¹¹ Kasi a'e pe pejejog ipe 'gā moge re pēē 'gā 'jawe ete pejemogy ne. Pejejog ipe i'me ma'e 'gā moge re nipo pēē 'gā 'jawe futat pejemogy. A'eramū pēē pejejea'gwau i'me ma'e 'gā nui.

¹² Kwaiwete jeporogytaweramū enee. A'ere je ka'aran are najeporomome'uweri enee. Je retea tāmējē tamome'u enee 'jau, peu ene pyri teo re 'jau. A'eramū te nipo jane porogyta esagei jarejaupe kwaiwete. A'eramū nipo jane jareku'iramū jarejemogyau ee.

¹³ Enerykiera ēē nanē Jarejuwarete 'ga remipyūrūmera nū. A'eramū ēē ra'yra 'gā oje'ega monou pē nupe, pē futaa.

Kweramū etee jeremimome'ua.

3 Juã

'Awa ka'arana upe nanẽ 'gã 'i, "Juã 'ga remikwasiarera", e'i 'gã ymã we rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou Gaio 'ga upe.

¹ Ka'arana je akwasiat imonou enee, ki Gaio. Jejui 'ga rerowiaara mũ 'gã nupe 'wryriaramũ je 'ã. Ene 'ã nanẽ 'ga rerowiaaramũ. A'eramũ ene jejekoty'aawareteramũ ekou.

² Afutat je enerekoa jaruete. A'eramũ je teje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe ene ree: "Gaio 'ga ojemujat ene ree rai'i. Eneje'ega 'ga werowiat nanimenime akou. A'eramũ 'ga akou esage ene upe. A'eramũ je jaruete 'ga reko futaa. 'Ga jero'wue'ema je ifutaa. 'Ga upe mama'e mura nanẽ je ifutaa nũ", 'jau je 'ga upe ene ree te'ÿina.

³ Janerewirera 'jawewara 'gã 'uramũ ene mome'wau jee. "Morogyta esageu ete futat Gaio 'ga rekoi mama'e apou", 'jau 'gã jee, ene mome'wau. A'ea je maku'iu kwaiwete ene ree. ⁴ "Enera'yra 'jawewara 'gã ajemogy Jarejuwarete 'ga je'ega renupa. Morogyta a'jeu etee 'gã jemogyi mama'e apou" 'ea je maku'iu kwaiwete, mama'e mũ ree jeku'i apyraapa.

⁵ Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ etee futat 'ã ene jarejewirera 'jawewara 'gã nerekou esage. Epojejuka esageramũ 'gã nee. Eneremiesage'ema 'gã agawewi 'ã. A'etea 'ã ene epojejuka esageramũ 'gã nee. Nanuara futat te 'ã Janeruwarete 'ga amuoryp. ⁶ 'Au ore pyri 'gã 'ua ene mome'wau oree jepi. "Esage te Gaio 'ga oree. Ore poaa esage", 'jau 'gã 'ua ene mome'wau oree jepi. Jarejuwarete 'ga muorypaw ipe ore jatyka ore ruwamũ 'gã imome'wau oree ai'i. Ejewi 'gã amũ ataramũ ki ene 'gã poaa mama'e monou 'gã nupe 'gã nemirerooramũ. Jarejuwarete 'ga upe te 'ã 'gã porowykyi ajemogyau. A'eramũ ene 'gã poaa. Jarejuwarete 'ga rereko 'jawe ene 'gã nerekou esage. ⁷ Kwe pe awau Jejui 'ga mome'wara 'gã nuenũi mama'ea 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. ⁸ A'eramũ jane te ki mama'e monou 'gã nupe 'gã poaa. Jane 'gã poaa 'eramũ jane 'gã pyri oporowyky ma'e 'jawe jarekou 'gã nupe.

⁹ Ka'arana je omono ikwasiaa peu ene pyriwara 'gã nupe ai'i, Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe ai'i. A'ere Tiotrifi 'ga nuerowiari etee jeje'ega ai'i. "Je te toko 'wryriaramũ 'gã nupe 'jau kwy", 'jau etee 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga wapyakawe'em jeje'eg are. ¹⁰ Ma'eramũ nipo je ene pyri teo re 'ga tywera mome'ui pẽ nupe. Oje'egaiwamũ 'ga jee ai'i. A'ere 'ga 'mea te 'ga rerekoi. A'ere naporomũ etee rũi futat 'ga tywera. Ojeupe janerewirera 'jawewara 'gã Jejui 'ga mome'wara 'gã waẽmamũ 'ga 'gã mogerukare'ema wog ipe. Tekotee 'gã nog ipe 'gã nekoa miamũ futat 'ga ifutare'ema. Jejui 'ga rerowiaara 'gã jatykaaw awi 'ga 'gã mogearama 'gã mũ'jãu.

¹¹ Mama'e esage apoar are etee ki ejemu'e ekou. Mama'e tywera apoara 'gã nee kasi erejemu'e ne. Mama'e esage apoaramũ ae Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ futat. Mama'e tywera apoara 'gã nokwaawi futari Jarejuwarete 'ga.

¹² "Demetriu 'ga te ajee esage ma'eramũ ako", 'jau janerewirera 'jawewara 'gã jee ai'i. Nanuara te a'jea esage imome'ua. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea nanuara 'gã poaa aipo mome'waukaa 'gã nupe. Je 'ã a'jea futat 'ga mome'wararetea. A'jea futat 'ã je'ea je rekoramũ. Aipoa 'ã erekwaap futat.

¹³ Kwaiwete je remimome'ua numiamũ. A'ere je ka'aran are najeporomonoweri ee enee. ¹⁴⁻¹⁵ Je retea tãmẽjẽ taporogyta enee 'jau. Jeowet je ene pyri. Anurenure'i nipo je oi. A'eramũ tãmẽjẽ saporogyta jarejupa 'jau.

Epy'ata'wa ki ekou. "Janejekoty'aawa 'ga oje'ega amut janee rai'i", ere ki jarejekoty'aawa 'gã nupe najuejue etee futat. Enejekoty'aawa 'gã nanẽ oje'ega monou enee, ene futaa nũ.

Kweramũ etee jeremimome'ua.

Judas

Judas 'ga 'awa ka'arana kwasiaa rakue. “Tiago 'ga rewireramũ je” 'jau 'ga. A'eramũ 'ga nanẽ Jeju 'ga rewirera nũ. (Maku 6.3)

Ka'arana 'ga ikwasiaa imonou Jeju 'ga rerowiaara 'gã nupe 'gã mu'akwaawamũ. “Pejea'gu ki moromu'jat tywera 'gã nui. Perowiat kasi 'gã ne”, 'jau 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe.

¹ Je te 'ã Judas. Jeju Kristu 'ga upe mama'e apoara je. Tiago 'ga rewireramũ je 'ã. A'eramũ je ka'arana kwasiaa pẽ nupe, Jarejuwarete 'ga remimũ'ẽmeramũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga pẽ mũ'ẽi pẽ mogyau wa'yramũ rakue. Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea futat. Oporomutaramũ 'ga pẽ nee. A'eramũ Jeju Kristu 'ga pẽ a'gwau mama'e tywer awi. A'eramũ je pẽ nupe ka'arana kwasiaa inuga.

² Afutat je Jarejuwarete 'ga jemuaẽma kwaiwete pẽ nee. Pẽ mopy'ata'wa, pẽ nee 'ga poromutat. Mĩmera nanẽ je ifutaa nũ.

³⁻⁴ Pẽẽ 'ã jejekoty'aawamũ. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe. “Janeruwarete 'ga jane katu'ok jane mogyau wemiayuwamũ” 'ea takwasiat imonou 'gã nupe 'jau kwy, 'jau je tejeupe te'ỹina numiamũ. Janeruwarete 'ga oje'ega mua janee, jane erowiaramũ. A'e are je teporokwasiariweramũ te'ỹina. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gã amũ oi o'meramũ pẽ nupe rai'i. Jemime 'gã oi morogyta 'me mome'wau pẽ nupe rai'i. Jeju Kristu 'ga etee te 'ã Janejararetea. A'ere 'ã i'me ma'e 'gã 'ga mome'u kwakuwi etee. “Najanejara rũi Jeju Kristu 'ga. Jarejemifutar imũ etee te jane mama'e apoi”, 'jau futatee 'ã i'me ma'e 'gã pẽ nupe rai'i. A'ere 'ã nanuara 'gã nee Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari inuga ymã we rakue. “Mama'e ekoete are ete ajamu'jara 'gã mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'ea futat”, 'jau 'ga ka'arana kwasiarukaa inuga rakue. A'eramũ je ka'arana kwasiaa pẽ nupe, i'me ma'e 'gã je'ega rerowiar awi pẽ mosiawamũ. Pepoit kasi morogyta a'je awi ne, 'jau je pẽ nupe. Jeju 'ga ree etee futar iki pejemogypyyk.

⁵ A'eramũ je pẽ muea'aa pẽnemikwaawer are. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga Israeu juapyrera 'gã nenũ'ẽi Egitu ywy awi rakue. A'etea 'ga 'ã anure werowiare'emamũ omomap wemienũ'ẽmera 'gã amũ rakue. Nuerowiari 'gã 'ga. A'eramũ 'ga 'gã momapa rakue. ⁶ Ywagipewara 'gã amũ nanẽ 'ã rakue nũ. “Tejemifutar imũ etee te je mama'e apoi tekou”, 'jau 'gã 'ã ojeupe rakue. Nuenuwi ete 'gã Janeruwarete 'ga je'ega. A'eramũ 'gã ũ'jau ywag awi rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã monou ypytunaiwa pype 'gã pofaa 'gã mogyau. Namutamutat 'ga 'gã mu'ama peu. Peu futat 'gã u'ama Jeju 'ga rowase ae jatykaawa 'ara upe iwaẽma rapesaka. Aipo 'ara rupi tãmẽjẽ nipo 'ga 'gã nesaka nũ. A'eramũ futat nipo 'ga 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. ⁷ Sodom ipewara 'gã nee nanẽ je pẽ muea'aa nũ. Gomora pewara 'gã nee, ipyriu'i ajemogy ma'e 'gã nee nanẽ nũ. Ywagipewara 'gã 'jawe 'gã Ku'jywa 'ga je'ega nuenuwi. A'eramũ 'gã kũima'erauwe ojo'wau. A'eramũ Janeruwarete 'ga tata monou imojypa 'gã nee, 'gã apisaupap rakue. A'eramũ jane “Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gã wereko tywerete” 'e kwaapa. Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gã monoukari mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tataa owepe'ema futat.

⁸ Nan nipo pẽ mu'jar a'wyre'ema 'gã mama'e tywera apoi ymã ako ma'efera 'jaw-erimũ. A'eramũ nipo 'gã nanẽ ojemote'aa Jarejuwarete 'ga upe nũ. Ku'jywa 'ga je'eg are jẽmĩ nipo 'gã wea'are'emamũ. Mama'e tywera apo are etee nipo weapyoramũ. Ywagipewara 'gã we nipo 'gã ikurapa ekoete ajemogyau. ⁹ A'ere ywagipewara 'gã 'wyriara 'ga miamũ te 'ã, Migeu 'ga nakurawi mama'eukwaawa 'wyriara rakue. Moisesi

'ga manūnamū Migeu 'ga mama'eukwaawa 'wyriara mui Moisesi 'ga reumer are rakue. A'etea 'ga nakurawi mama'eukwaawa 'wyriara “Je taroo Moisesi 'ga reumera”, 'jau ojeupe mama'eukwaawa 'wyriara 'eramū rakue. “Janeruwarete 'ga te nipo ene rereko tywerete”, 'jau ete Migeu 'ga, oje'ega moywyrafene'ema jupe rakue. ¹⁰ A'ere 'ā pē nupe 'ut ma'e 'gā nanarūi. Ajamue ekoete 'ā wemikwaawe'ema mama'e are. Wemiapoapoa etee futat ae mama'e wapo. Sā'ā kasurua 'ā wea'are'ema mama'e are. Mama'e upe 'ā opajai ekoeteramū etee. Nan tee futat moromu'jar a'wyre'ema 'gā. Naea'ari mama'e esage are. ¹¹ Anure nipo Janeruwarete 'ga 'gā nereko tyweaete 'gā tywer are. Ymā 'ā Kaī 'ga oporerekoaywereteramū wewirera 'ga ree rakue. Nan pē mu'jar a'wyre'ema 'gā Kaī 'ga 'jawe 'ga jemogyi. Parāu 'ga 'ā mama'e a'je'ema ete iapou ka'aranūū are rakue. Kore 'ga nanē 'ā Janeruwarete 'ga je'ega renupe'ema rakue. Mīmera 'ga 'ā oje'eganuwe'emamū Jarejuwarete 'ga upe rakue. Aipo 'gā 'jawe ajee 'ā pē mu'jar a'wyre'ema 'gā jemogyi pē pype. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'gā 'jawerimū etee futat 'gā monou mama'eukwaawa rapyaw ipe anure.

¹² Pejejomajatykau pejejomojemi'waa pejejee pejeporomutara resaukaawamū. A'ere nipo 'gā amū poyjeteeteramū 'ūina ojetee ojemi'waa mama'e 'waupap ajau. Weawyrywamū nanē nipo 'gā amū ajemogyau nū. Ojemote'aa ae nanuaramū ajemogyau ojopype. Amana rowoky'a tee 'jawe 'gā. Sā'ā amana rowoky'a tee resakawe ae “Kwe amana ruri janee”, 'jau 'ā jane. A'ere 'ā nokyri. Nan tee futat moromu'jar a'wyre'ema 'gā jemogyi pē pype. Moromu'jara futat 'gā numiamū. A'ere 'gā mama'e a'je are nepē mu'ei. Sā'ā y'wa 'ywa 'ae'ema iypiwera 'jawe i'ae'ema. A'eramū 'ā ijaramū etyka, apo mososoka ywy awi. A'eramū taetu 'ā u'ae'emamū. Oypiwamū taetu. Nan pē mu'jar a'wyre'ema 'gā nuapoi mama'e esagea. ¹³ Sā'ā 'y ryjuapia mama'e tywera rerooa ejara ywy'a'marimū. Nan pē mu'jar a'wyre'ema 'gā mama'e tywera apoi pē neape. Jaytatajāna 'ā ae esaka. 'Yē'ē raapara 'gā 'ā jaytata are amā'jāu wape kwaapawamū. A'ere jaytatajān are amā'ē re amunipo 'ā 'gā ka'jami etee. Nan pē mu'jar a'wyre'ema 'gā. Nepē mu'e esagei 'gā Jarejuwarete 'ga ree. A'e 'gā Janeruwarete 'ga omono muku ojewi anure. Ypytunaiwuu pype imomytau nakwaparimū warāu rūi futat.

¹⁴⁻¹⁵ Enoki 'ga 'ā ymā we Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gā mome'wau tāmējē rakue, pē mu'jar a'wyre'ema 'gā mome'wau tāmējē rakue. “Anure nipo Janejararete 'ga ruri ae resaka. Kwaiwete nipo 'ga ywagipewara 'gā nerua ojeupi. A'eramū nipo 'ga ojee iporomutare'ema 'gā nupe 'jau: ‘Mama'e tywera etee peapo jepi. Je kuraw etee pejepe jepi’, 'jau nipo 'ga ojee iporomutare'ema 'gā nupe. A'e 'gā nipo 'ga omono mama'eukwaawa rapyaw ipe ojewi”, 'jau Enoki 'ga rakue.

Ymā ae ypyfera 'ga Atāu 'ga juapyrera 'ga te poromū Enokiramū rakue. Pē nupe owaēm ma'e 'gā 'ga omome'u pē nupe rakue.

¹⁶ I'me ma'e 'gā oje'egaiwamū mama'e are. 'Gā mara'nea 'gā nereko. Naekōēāi futari 'gā. Tekotee 'gā 'gā iago'wau. Wemifutar imū te 'gā jemogyi mama'e tywera apou. “Ore te 'ā oreresage”, 'jau futatee 'gā ojerowiaripa ojee. “Pēē nanē 'ā pēnesage nū”, 'jau futatee 'gā ajaupe. Ojee ojoporomutaawamū te 'gā 'i poromū “pēnesage pēē”, 'jau futatee. Mama'e ojeupe imurukaawamū te 'gā 'meramū ajaupe.

¹⁷ A'ere ki pēnea'at Jarejararete 'ga remimonofera 'gā 'eawer are. ¹⁸ “Anure nipo Jejuī 'ga rure'emauwe Jejuī 'ga rerowiare'ema 'gā nuri pē jaita ekoete Jejuī 'ga pēē erowiarāmū. Wemifutar imū te aipo 'gā mama'e tywera apoi”, 'jau Jejuī Kristu 'ga remimonofera 'gā janee ikue. Aipo 'gā futat owaēma pē nupe rai'i. ¹⁹ “Simote'at 'gā 'jau, 'gā mopojo'oka ajauī 'jau”, e'i te nipo nanuara 'gā pē nupe. NaJarejuwarete 'ga 'Agesage pājē mū rūi 'gā nekoi. NaJarejuwarete 'ga remifutar imū rūi 'gā nekoi mama'e apou. Wemifutar imū te 'gā mama'e apo ekoetei.

²⁰ A'ere kasi pēē nanarūi ne. Jejuī Kristu 'ga rerowiaara pēē. A'eramū pēē 'awamū taetu 'ga rerowiaa a'jea futat. 'Ga je'eg imū etee futat mama'e apou. Jarejuwarete 'ga

'Agesage pājē mū etee futat pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. ²¹ Janeruwarete 'ga pē futaa a'jea futat. A'eramū pēē pejejemogypyyka katu katu 'ga ree pejejemogyau. Pejepoire'ema futat 'ga rerowiar awi. 'Ga je'ega pēē enupa katu pejejemogyau. Jejui Kristu 'ga ajemuaēma jane ree. A'eramū 'ga anure jane rerawau ywag ipe jane mogyau ojepyri, nakwaparimū warāu rūi futat jane mogyau. A'eramū ki pēē aipo 'ga 'eawera rapesaka pejejemogyau.

²² 'Gā amū nipo Jejui 'ga rerowiaa'i etee. A'ere kasi pejeje'ega pemoywyrafen 'gā nupe ne. Pepoar ete ki nanuara 'gā Jejui 'ga rerowiararete are. ²³ 'Gā amū nipo mama'eukwaawa rape are etee wea'aramū. A'eramū ki pēē Jejui 'ga rerowiarukaa 'gā nupe. Sā'ā tata pe 'ga amū 'ara ja'wyja'wy. Nan tee 'gā. Pepyyk 'gā tata awi. Pejemuaēm iki tekotee 'gā nee. A'eramū ki pēē itywet ma'e 'gā nee pejejemuaēma. 'Gā tywer awi 'gā momoirukaa. “Gā te ajemogy otyweramū”, pe'je ete kasi 'gā nupe ne. 'Gā tywera kasi pefutar ete ne. Kasi a'e pe pēē nanē peapo mama'e tywera 'gā 'jawe ne.

²⁴ Janeruwarete 'ga opājē mua janee. Opājē mū mama'e tywera apoukare'ema janee. Jane muesageu opājē mū futat. A'eramū nipo 'ga anure jane rerawau jane mogyau wowase. Aipo 'ara rupi nipo jarejesageramū. Aipo 'ara rupi futat nipo jane jareku'iramū jarejemogyau 'ga rowase. ²⁵ “Ene tee te 'ā Oreruwaretea”, 'jau ki jane 'ga upe. “Orojararete 'ga, Jejui Kristu 'ga ore erowiaa. Ene 'ā ore katu'oka ete, Jejui 'ga manū are. Eneresagea tekotee 'gā nesagea apyraapa”, 'jau ki jane. “Ene 'ā a'jea futat ipojeuwipyretea. A'jea futat 'ā enepājēretea pājēnana 'gā pājē apyraapa. Ma'eramū 'ā ene a'jea futat Orejararetea. Ore'wyriarareteramū 'ā ekou oree a'jea futat. Na'awamue rūi te 'ā ereko. Nakwaparimū rūi futat oree. 'Okoteete ma'ea je', 'jau ako ene oree ikue. Ywy tywe'emauwe 'ā ene ekou rakue. A'ea morogyta a'jea futat rakue”, 'jau ki jane Jarejuwarete 'ga upe.

A'ea je anug ikwasiaa.

Apocalipse

Juã 'ga, Jejui 'ga remimu'efera 'ga, 'awa ka'arana kwasiaa rakue. Janeruwarete 'ga wemiaporama resaukaa Juã 'ga upe rakue. A'eramũ Juã 'ga ka'arana kwasiaa wemiesager are imonou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe rakue.

¹ 'Awamue je ka'arana kwasiari mama'e jeapowam are. Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga upe ra'ne esaukaa rakue. A'eramũ 'ga 'jau wa'yra 'ga upe rakue:

—Anurenure'i jeremiesaukara jeapoi. A'eramũ ene ejemiesagera resaukaa ejemi-ayuwã 'gã nupe— 'jau 'ga wa'yra 'ga upe rakue.

A'eramũ 'ga aipoa 'uwa 'ga ojeupe esaukaripywera resaukaa jee ai'i.

Je Juãnamũ. Jejui Kristu 'ga upe mama'e apoaramũ je rekoi. A'eramũ 'ga ywagipewara 'ga amũ mua imojypa ijeapoawama resaukaawamũ jee, ijeapoawama je upe ik-waawukaawamũ. ² A'eramũ je tejemiesager are ka'arana kwasiaa inuga. Jarejuwarete 'ga remimome'ufer are, Jejui Kristu 'ga remimome'ufer are. Mĩmer are je ka'arana kwasiari inuga. ³ 'Aga morogytaa Janeruwarete 'ga ma'ea te. A'ea ojopyter ipe imogytaara 'gã iku'i te ajemogyau. Janeruwarete 'ga muorypaw ipe ajatyka ma'e 'gã pyter ipe imogytaara 'gã jaruete ajemogyau. Enupara 'gã nipo aku'iramũ ajemogyau enupawe. Jee 'ga remiesaukara nipo ojeapou kamẽsĩete futat.

Juã 'ga ka'arana kwasiaawet

⁴ Je 'ã Juãnamũ Jejui 'ga rerowiaaramũ pẽ nupe je ka'arana kwasiari imonou. Asia ywy pe pejemogyau pejemomajatykau 'ga je'ega renuwamũ. Sete pẽ'wyrarete pytuna. A'eramũ je pẽ'wyrara 'gã nupe ka'arana monou ikwasiaa pẽ moymoyka.

Jarejuwarete 'ga resagea pẽ nerekoa je afutat, pẽ mopy'ata'wa pẽ mogya nanẽ nũ. Janeruwarete 'ga Okoeteete ma'ea. Ywy apoe'ẽwe 'ga rekoi rakue. 'Awamũ futat 'ga rekoi. Anure miamũ futat 'ga akou. 'Ga upe je 'i: “Mama'e esage emut 'gã nupe. Nuapoi agawewi 'gã mama'e esage enee. A'etea ki mama'e katurama emut 'gã nupe”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. 'Ga 'Agesagea nanẽ mama'e esage amut pẽ nupe nũ, Jarejuwarete 'ga renawa rowase ajemogo ma'ea nũ. ⁵ Jejui Kristu 'ga taetu mama'e esage amut pẽ nupe nũ. Jejui 'ga morogyta a'jea futat omome'u janee 'Uwarete 'ga ree. Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga remimofera ypy ppyfera. 'Ga 'ũina 'wyrarareteramũ ywy pewaramũ janee najuejue etee. Akotee ma'eramũ jane upe, 'wyrara 'gã nupe. Mĩmera upe 'ga 'ũina 'wyrarareteramũ.

Jejui 'ga oporomutaramũ jane ree. Amanũ 'ga owy reko'wogukaa janetywera moiawamũ jane wi, mama'e tywera apoukaru'jape'ema janee. ⁶ 'Ga werowiaaramũ jane mogyau 'Uwarete 'ga upe oporowyky ma'eramũ. Jarejuwarete 'ga upe jareporogytau jarejepyriwara 'gã nee. Jarejepyriwara 'gã nupe nanẽ Jarejuwarete 'ga mome'wau nũ. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Simuoryp Jejui 'ga jarejemogyau 'jau, 'jau je pẽ nupe. 'Ga pãjẽrete. Nateepawi 'ga pãjẽa. A'eramũ ki jane 'ga muorypa jarejemogyau. A'eramũ ki jane 'ga mome'wau nanẽ 'gã nupe nũ.

⁷ Pẽnea'ar iki 'ga ree. Anurenure'i nipo Jejui 'ga ruri ojypa ywasiga rupi. Najuejue etee futat nipo jane 'ga resaka. 'Ga kutukarera 'gã miamũ nipo 'ga resaka nũ. Nikoi'i futari nipo jane mũ ywy pewaramũ 'ga resakare'emamũ. 'Ga resakawe nipo 'gã ajaa'wau 'ga ree. Wereko tyweram awi nipo 'gã okyjau ajaa'wau 'ga ree. U'eawer imũ etee futat nipo 'ga iapoi. A'jea futat je'ea.

⁸ —Je Okoeteete ma'ea. Ywy apoe'emauwe je rekoi. 'Awamũ miamũ 'ã je rekoi. Anure taetu nipo je rekoi temanũme'em futat. Je pãjẽrete te 'gã pãjẽ apyraapa— 'jau Janejararete 'ga.

Jejui Kristu 'ga jesaukaawet

⁹ Je futat ako Juãnamũ. Pẽẽ 'jawe je jemogypygyi Jejui 'ga ree. A'eramũ je pẽneki'yramũ tekou. Pẽẽ 'jawe futat je rekoi, tejerekou tywerukaa 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. Je rereko tywerete futat 'gã. Pẽẽ 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega perowiat. Je nanẽ 'ga je'ega arowiat nũ. 'Ga jejararetea. Pẽẽ 'jawe jeruagamũ tejereko tywera upe. Napoiri futari je Jejui 'ga rerowiar awi. 'Ga jane rereko. A'eramũ 'ga jane mamuakarukaa mama'e tywera upe.

'Ypõ'õ pype je rekoi ikue. Jejui 'ga porogyta a'jea je imome'wau kwe pewara 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega nanẽ je imome'wau kwe pewara 'gã nupe tekou ikue. A'eramũ 'ga rerowiare'ema 'gã je rerawau je rejaa 'ypõ'õ me ikue, Patimu 'jaw ipe ikue. Moromunepawa pypewara 'jawe tekou 'ypõ'õ pype ikue. ¹⁰ Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rereko je pojekau ojeupe morowykye'ema rupi. A'eramũ je teatykupe katy 'ga amũ je'ega renupa. Jeatykupe katy oje'eg ma'e 'ga jumi'aranũũ fu 'jawe wafukaita jee:

¹¹ —Ejemiesaga ekwasiat ka'aran are. Ikwasiapaw ire ene imonou je rerowiaara 'gã nupe. Sete amunawa pype ajatyka ma'e 'gã nupe. Efesu, Esmirna, Pergamũ, Tiatira, Sardes, Filadelfia, Laodiceja. Mĩmera amunawa pype je rerowiaara 'gã jatykai wapyakau jeje'eg are. A'eramũ ene 'gã nupe ka'arana monou ejemiesaga kwasiar ire— 'jau 'ga jee, jeatykupe katy u'ama.

¹² Aipo renupawe je tejerowaka tejakyfet katy tejeupe oje'eg ma'e 'ga resaka. Tejerowakawe je sete tatarana renawa resaka. Tatarana renawa ouru apopyrera.

¹³ Tatarana renawa pyter imũ 'ga amũ akou, kũima'e 'jawewara 'ga akou. Weteyrũ fukua 'ga erekou imunepa. 'Ga raitya 'ga ree imotypawa ouru apopyrera. 'Ga pasi'a 'arimũ imotypawa 'upa 'ga ree. ¹⁴ 'Ga 'awa waparasiagamũ amyneju 'jawe. Karupa'mĩ rawa 'jawe waparasiagamũ. 'Ga rea wenyfugamũ tata reny 'jawe. ¹⁵ Itaju 'jawe, prõsi 'jawa 'jawe, 'ga pya wenyfugamũ. Sã'ã wapy re prõsi 'jawa renyfuga. Nan tee 'ga pya. Oje'ẽporogũũnamũ ytuu pyamu 'jawe etee. ¹⁶ Opo pe 'ga jaytataa rerekou. Sete 'ga jaytata rerekoi opo pe, ojakwatawa katy. Jyuua 'ua uẽma 'ga juru awi. A'ere nu'ari futari 'ga juru awi. Waime juowajamũ 'ua uẽma 'ga juru awi. A'ere nu'ari 'ga juru awi. 'Ga reakwara wenyfugamũ, aje kwara kwawa 'jawe wenyfugamũ.

¹⁷ 'Ga resakawe je te'aa 'ga rowase, amanũ ma'e 'jawe. A'erauwe 'ga opo monou, ojakwatawa katywara monou, jeapyte'rarimũ.

—Erekyje awi je wi. Ymã we ako ma'eferamũ je. Ywy apoe'emauwe je rekoi ikue. Mama'e teepaw ire miamũ nipo je etee futat je rekoi 'au— 'jau 'ga jee. ¹⁸ —Okoeteete ma'ea 'ã je. Amanũ je ako ikue. A'ere ako je ferawi etee ikue nũ. Namanũu'jawa'uweri je. 'Awamũ je ywy pewara 'gã manũawa kwaapawi. Je futat nipo 'gã moferapa nũ— 'jau 'ga jee. ¹⁹ —'Awamũ ejemiesager are ka'arana ekwasiat. 'Awamũ 'ã je ojeapo ma'e resaukari enee. Anure ojeapo ma'ea nanẽ nipo ene esaka nũ. Aipoa ejemiesager are juejue ka'arana ekwasiat— 'jau 'ga jee. ²⁰ —Nenereapyoi ejemiesager are. A'eramũ je 'awamũ ene mueapyou ee. Sete jaytataa je areko tepo pe, tejakwatawa katy. Sete tatarana renawa nanẽ 'ã ene esaka. Sete tatarana renawa 'jawe futat je rerowiaara 'gã. Sete amunaw ipe 'gã jemogyi ajatykau ajamu'jau je ree. Jarejuwarete 'ga ree 'jau 'gã ajamu'jau akou. A'eramũ 'gã tatarana 'jawe ajemogyau. Sã'ã tatarana mama'e resaukara ae upe. Nan tee futat je rerowiaara 'gã jamu'ei je ree, Jeruwarete 'ga ree 'jau. Je rerowiaara 'gã 'wyriara* 'gã ajemogy jaytata 'jawe— 'jau Jejui 'ga jee.

2

Efesu pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau jee:

—Jeje'ega ekwasiat inuga Efesu pewara je rerowiaara 'gã 'wyriara 'ga upe— 'jau 'ga jee.

* **1:20** Pastor 'jawa poromũ.

—Sete je jaytata areko tejakwatawa katy tepo pe. Sete tatarana renawa pyterimũ je teatau tekou. Ouru apopyrera pyterimũ tekou teatau. Je 'ã amu'akwaap pẽẽ mama'e are. ² Pẽnemiapofera je akwaap. Kwaiwete 'ã pejeporowykyau jee. Je rerowiare'ema 'gã 'ã pẽ nerekou tyweaete je rerowiamũ. A'ere 'ã pejereko tywera upe pẽnuag pejemogyau pejepoire'ema je rerowiar awi. Mama'e tywera apoara 'gã nee 'ã pejeporomutare'emamũ. 'Gã amũ 'ã 'ua owaẽma pẽ nupe ai'i. “Jejui 'ga 'ã ore mut pẽ mu'jau oje'eg are”, 'jau futatee 'ã 'gã 'ua pẽ nupe rai'i. A'ere 'ã neperowiara'nei 'gã nai'i. “A'jea sipo Janeruwarete 'ga 'gã muri?” 'jau ete 'ã pẽẽ pejejaupe rai'i. 'Gã je'ega renup katu re 'ã pẽẽ 'gã kwaapa rai'i, 'gã 'me kwaapa rai'i. ³ Mama'eay upe 'ã pẽnuag je ree. Nepepouri 'ã jeporowyky awi rai'i— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

⁴ —A'ere je mama'e mũ re je je'egayi pẽ nupe. Je rerowiaa ypy ypy we 'ã pejeporomutamũ je ree nanimenime rakue. A'ere 'ã pẽẽ 'awamũ inãinãni'ĩ etee pejeporomutamũ je ree. ⁵ Pẽnearu'jaw iki je rerowiar ypy ypyawer are. Je rerowiaa ypy ypy 'ã pẽẽ pejeporomutamũ nanimenime je ree rakue. Mama'ea 'ã pẽẽ iapou jeremifutar imũ etee rakue. A'ere 'ã pẽẽ 'awamũ nai'jawe rũi pejemogy. A'eramũ ki pẽẽ pejepoia pejetywer awi. Je rerowiar ypy ypyawera upe ki pejejewya nũ. Kasi a'e pe je tatarana apykawa pe'ai pẽ nui ne. A'eramũ nipo pẽẽ jeje'ega mome'wau'jape'ema pejejaupe. ⁶ A'ere pẽẽ, je 'jawe futat, Nikurai 'ga remiayuwa 'gã nemiapo are nepẽporomutari. Aipoa esage jee. Nikurai 'ga remiayuwa 'gã o'me are ajamu'jau. A'eramũ je 'gã nemiapofer are teporomutare'emamũ tekou— 'jau Jejui 'ga ikwasiarukaa jee.

⁷ —Ee pejejeapyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega peenuw esage je rerowiaara 'gã nupe 'ga je'egamũ. Jarejuwarete 'ga je'ega renupara 'gã nipo awau amanũ re 'ga pyri. Peu futat je y'wa mũ monou 'gã nupe. Aipo y'wa 'wau 'gã ajemogyau nakwaparimũ ete rũi 'ga pyri. Aipoa y'wa 'ywa u'am Jarejuwarete 'ga rupaw ipe— 'jau 'ga jee.

Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Efesu pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

Esmirna pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

⁸ Aipo 'e re 'ga 'jau jee nũ:

—'Awamũ jeje'ega ekwasiat inuga Esmirna pewara je rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga upe, a'e je enee— 'jau 'ga jee.

—Je ako ypy ma'ea. Maapawera nanẽ je nũ. Je amanũ ikue. A'ere je ferawi etee ako ikue nũ. Je teje'ega kwasiarukaa 'ga upe imonou pẽ nupe. ⁹ Akwaap katu katu futat je pẽẽ. Mama'eay upe pẽnuag pejemogyau je ree. Nepetywi pẽẽ mama'e pyu 'au. A'ere pẽẽ imama'e kwai ma'era futat pejemogy. Jeremiayuwa pẽẽ. A'eramũ pẽẽ iporiae'ema futat. 'Gã amũ nipo pẽ ago'wau je ree. Aipo 'gã nipo 'jau: “Judeuretea futat ore. A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga remiayuwaretea futat. Ore te futat 'ga remiayuwaretea. Pẽẽ naani”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. O'meramũ te 'gã 'i. NaJaneruwarete 'ga remiayuwa rũi agawewi 'gã. Mama'eukwaawa remiayuwa te 'gã. Mama'eukwaawa 'wyrriara tee 'gã amuoryp ajemogyau. ¹⁰ Pekiye awi pejereko tyweram awi. Anurenure'i nipo mama'eukwaawa 'wyrriara pẽẽ mũ munewukaa pẽ mu'ama moromunepawa pype. “Taesak 'gã 'ga rerowiar awi 'gã poira 'jau”, 'jau nipo mama'eukwaawa 'wyrriara pẽ nupe. A'ere nipo teis etee peset 'gã pẽ nerekou tyweretei. A'ere kasi pepoit Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. Pẽ apisi agawewi nipo 'gã. A'ere kasi pepoit futat Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. 'Ga rerowiar awi pepoire'emamũ je pẽ mogyi nakwaparimũ ete rũi Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

¹¹ —Ee pejejeapyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa esage, je rerowiaara 'gã nupe 'ga je'egamũ. Jarejuwarete 'ga je'ega renupara 'gã nipo awau 'ga pyri amanũ re. Oje'ega renupara 'gã 'ga nomonoukari mama'eukwaawa rapyaw ipe — 'jau 'ga jee.

Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Esmirna pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

Pergamũ pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

¹² A'eramũ Jejui 'ga 'jau jee nũ:

—Awamũ jeje'ega ekwasiat inuga Pergamũ pewara, je rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga upe— 'jau 'ga jee.

—Je jyuua areko, ajuowai aime ma'ea rerekou tejuru pe. ¹³ Akwaap je pẽ'wyr. Mama'eukwaawa 'wyrriara futat 'ũi 'wyrriaramũ aipo 'wyr ipewara 'gã nupe. A'etea nepepouri je rerowiar awi. Naje kwakuwi pejepe 'gã nui. Ātipasi 'ga je mome'wau akou 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã 'ga jukau peu futat je mome'uramũ rakue. A'etea nepepouri je wi rakue. Aipoa esage jee. ¹⁴ A'ere je mama'ea pẽẽ mũ iapoa nafutari. Pẽẽ mũ Parãu 'ga je'egera rerowiaa. Ymã te Parãu 'ga Paraki 'ga mu'ei maira'me a'agawa muoryw are rakue. “Amu'e je ene ee. A'eramũ ene Israeu 'ga juapyrera 'gã mu'jau maira'me a'agawa muoryw are”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. Kwe pewara 'gã wyr monou ijukau inuga maira'me a'agawa rowase, imuorypawamũ. “Pe'u kasi aipo wyro'o ne”, 'jau Janeruwarete 'ga Israeu 'ga juapyrera 'gã nupe rakue. A'ere Parãu 'ga 'i 'ga upe: “Maira'me a'agawa rowase imonopyrera pe'u, ere ki 'gã nupe”, 'jau 'ga Paraki 'ga upe. “Peko ki pejemirekoe'em are, ere ki kũima'efera 'gã nupe”, 'jau 'ga Paraki 'ga upe rakue. “Pejemene'em are ki peko, 'jau ki ene kũjãmera 'gã nupe”, 'jau 'ga Paraki 'ga upe rakue. A'eramũ Paraki 'ga 'jau 'gã nupe rakue. A'ere 'ã pẽẽ mũ 'awamũ miamũ mama'ea peapo pejemogyau 'ga 'eawerimũ etee futat. ¹⁵ Pẽẽ mũ Nikurai 'ga je'egera rerowiaa pejemogyau. Aipo nanẽ nia'wyrri jee nũ. ¹⁶ Pepoit pejetywer awi. Kasi a'e pe je oi mama'e tywera apoara 'gã nowajaa tejuru pewara tejuu pyu ne— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

¹⁷—Ee pejejeapyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega peenup, je rerowiaara 'gã nupe 'ga 'Agesage je'egamũ. 'Ga je'ega renupara 'gã nupe tamono mana 'jawa 'jau, 'gã nemi'urama 'jau. Imimipyrera tamono 'gã nupe 'jau. Ita siga nanẽ tamono 'gã nupe 'jau. Ita sig are 'gã ner yaua tamono ikwasiaa 'gã nupe 'jau. Tekotee 'gã nipo nokwaawi futari 'gã ner yaua. Jeremie'rogera 'gã tee te nipo wer yaua okwaap— 'jau 'ga jee. Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Pergamũ pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

Tiatira pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

¹⁸ Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau jee nũ:

—Tiatira pewara, je rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga upe aipo are ekwasiat inuga— 'jau 'ga jee.

—Je te 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yraretea. Jerea enyfuk noko jee tata 'jawe. Itaju enyfuga 'jawe 'ã jepya wenyfugamũ. ¹⁹ Je aje'eg pẽ nupe. Akwaap je pẽẽ. Pẽnekoa je akwaap. Jarejuwarete 'ga ree 'ã pejeporomutaramũ 'ga rerowiaa nanẽ nũ. Pẽẽ pejejopoa 'ã mama'e apo are. Mama'eay upe 'ã pẽẽ pejejuagamũ pejemogyau. Je rerowiar ypy we te 'ã mama'e esagea peapo jee. Ma'eramũ 'ã 'awamũ taetu mama'e esagea peapo pejemogyau jee kwaiwete. Aipoa esage jee. ²⁰ A'ere mama'e mũ nia'wyrri jee. Jesepeu ãẽ jeremiyuwa 'gã mu'jau tywet mama'e tywer are. “Je Jarejuwarete kã je'ega mome'wara”, 'jau futatee ãẽ 'gã nupe. A'ere ãẽ 'mea te ãẽ rerekoi. Mama'e tywera apo are ãẽ jeremiyuwa 'gã mu'jau. “Pejemirekoe'em are pẽnekoa esage”, 'jau futatee ãẽ 'gã nupe. “Pejemene'em are pẽnekoa esage”, 'jau futatee 'gã nupe, 'gã mu'jau tywet. “Maira'me a'agawa upe imonopyrera esageay pẽnemi'uramamũ”, 'jau futatee ãẽ 'gã nupe. A'etea 'ã ãẽ nepemuẽmi pejewi. A'eramũ je te'arasigamũ tekou pẽ nee. ²¹ Nareko tywera'nei je ãẽ ãẽ tywer are. Otywer awi ãẽ paira rapesaka te'ỹina. A'ere ãẽ nopouri futari otywer awi. ²² Otywer awi ãẽ rerowiaarera 'gã poire'emamũ nipo je 'gã nereko tyweaete 'gã tywer are. ãẽ nipo je imomoa ãẽ sawa reewe futat. ãẽ je'ega rerowiaara 'gã nanẽ nipo je ²³ iapisau ãẽ

reewe futat. A'eramũ nipo je rerowiaara 'gã 'jau: “ga a'jea futat ae kwaap”, 'jau nipo 'gã ajaupe. “Janerea'awa 'ga okwaap. Janeremifutara nanẽ 'ga ikwaapa nũ. A'eramũ nipo 'ga 'gã nekoawera repy monou 'gã nupe najuejue etee”, 'jau nipo 'gã ajaupe. Mama'e tywera apoara 'gã je areko tywerete. A'ere je tejerowiaara 'gã nupe mama'e esage monoi— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

²⁴⁻²⁵ —Jesepeu ã rerowiaara 'gã 'jau: “Mama'eukwaawa 'wyrriara remimu'efera ayay ikwaapa oree. A'eramũ ore orojeapyoa'ne'emamũ ee”, 'jau 'gã. A'etea 'ã pẽ mũ neperowiari ã je'ega. Nepeenuwi mama'eukwaawa 'wyrriara je'ega pejemogyau. A'eramũ je pẽ nupe 'jau: Pepoir awi Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiar awi je rura'ne'emamũ. Mama'e mũ ree je namu'ei pẽ. A'ere kasi pepoit iymaner awi ne— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

²⁶⁻²⁸ —Pejemanũme'ẽwe pejemogyau mama'e apou Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ ete 'eramũ je anure pẽ mogyau i'wyrriaramũ teje'jawe tejepyrri pejemogyramũ. Sã'ã Jeruwarete 'ga je mogoa 'wyrriaramũ je rerowiare'ema 'gã nupe. Nan tee futat je pẽ mogyau 'wyrriaramũ teje'jawe. “Pejeje'ega renuwe'emamũ ki pereko tywerete 'gã”, 'jau nipo je pẽ nupe. Sã'ã japepoa. Japepo jara 'ã ia'wyrre'emamũ imonoa ikaikaa. A'eramũ futat imateepapa. Nan tee futar iki pejejerowiare'emamũ 'gã pereko, 'jau nipo je pẽ nupe. Jaytataua tamut pẽ nupe 'jau— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

²⁹ —Ee pejejeapyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa, je rerowiaara 'gã nupe 'ga 'Agesage je'egamũ. Aipo ki peanup— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee. Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Tiatira pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

3

Sardes pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

¹ Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau jee nũ:

—Sardes pewara, je rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga upe aipo are ekwasiat inuga— 'jau 'ga jee.

—Je Jarejuwarete 'ga 'Agesagea areko. Jaytata nanẽ je tepo pe erekou sete. Akwaap je pẽ. Pẽnemiapofera je akwaap. “Gã 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega renupara. Ajemogy ma'e 'jawe 'gã”, e'i pẽ nesakara 'gã pẽ nupe. A'ere pemorytee te 'gã pejee. Amanũ ma'e 'jawe futat pejemogy. Nepeenuwi futari Jarejuwarete 'ga je'ega. ² Pe'je pejepaka. Oset ma'e 'jawe etee pẽ. Au'je Jarejuwarete 'ga je'ega renuwaiw ire. Peenup katu katu 'ga je'ega. ³ Pẽnena'at pejemienuwer are. Je rerowiar ypy we ako jeje'ega peenup ikue. A'eramũ pẽ 'awamũ pejejea'aru'jawamũ ee nũ. Aipoa ki perowiat. Pe'je pejepoia pejetywer awi. Oset ma'e 'jawe pejemogy. Pejepake'ema nipo je rura nepekwaawi. Sã'ã ae muna'ywa rura kwaawe'ema. Nan tee je rura nepekwaawi ne, pejetywer awi pejepoire'ema ne. Pejejekatu'oke'ema pejemogyau 'eramũ nipo je ruru'jawa nepeesagi. ⁴ A'ere nipo pẽ mũ nepejemotyweri. Mama'e tywera apoare'emamũ te nipo aje anure pejot pejemogyau je pyri. Taity aparasiga rerekwara 'jawe pẽ. Nepejemoky'ai Jarejuwarete 'ga upe. ⁵ Jarejuwarete 'ga je'ega renuparamũ je petywera moiri. Taity aparasiga nanẽ je imonou pẽ nupe nũ. Naywi futari je pẽnera Jarejuwarete 'ga ka'aran awi. Orojepyrri pẽ mũ oramũ nipo je pẽ nesaukari Jarejuwarete 'ga upe. “Agamũ jeremiayuwa 'gã”, 'jau nipo je 'ga upe. Ywagipewara 'gã nupe we futat nipo je pẽ nesaukaa— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

⁶ —Ee pejejeapyoweramũ pẽ Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa katu, je rerowiaara 'gã nupe 'ga je'egamũ— 'jau Jejui 'ga ikwasiarukaa jee. Aipoa 'ga 'eawera je inuga ikwasiaa Sardes pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

Filadelfia pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

⁷ Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau jee nũ:

—Filadelfia pewara, je rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga upe aipo are ekwasiat inuga— 'jau 'ga jee.

—Je Jarejuwarete 'ga remiayuwaretea. Nitywi futari mama'e tywera je pype. Mama'e a'jea etee te je amome'u. Saawia je areko. Ymã 'wyrriararete 'ga ma'ea rakue, Davi 'ga ma'ea rakue. A'ere 'awamũ jema'ea. 'Okwara je iawopytymo'wog ire, nitywi 'ga amũ iawopytymawa pyu. Je iawopytym ire 'gã nuawopytymo'woga'uweri aipo 'okwara. ⁸ Akwaap je pënemiapofera. Akwaap je inãinãñ'ĩ etee pëpãjêa. A'etea pëywyrafen jeje'ega rerowiaa. Je'eawer imũ etee futat 'ã pëe mama'e apou pejemogyau. A'eramũ je 'ã teporowykya apoukaa pë nupe. Nitywi futari pëmomoiaara 'gã amũ. ⁹ Mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa 'gã amũ te nipo aje ajesakut futat amũ pë nupe. “Ore judeuretea. A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga remiayuwareteramũ arakou”, 'jau futatee nipo 'gã. A'ere ki pëywyrafen aipo upe. Aipo upe pëywyrafenamũ nipo mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa 'gã amũ 'jau: “A'jea futat Jejui 'ga pë futari ra'e”, 'jau nipo 'gã pë nupe. “Judeue'ema agawewi futat pëe. A'etea 'ga iporomutat pë nee pë mogyau wemiayuwamũ” 'jau nipo 'gã pë nupe. ¹⁰ “Pejejeupe mama'eay ijesakaramũ pejepoire'ema jeje'eg awi”, 'jau ako je pë nupe ikue. Aipo je'ea 'ã pëe enupa pejemogyau. A'eramũ je a'eramũ pë a'gwau mama'e tywer awi. Anure nipo mama'e tywera apoara 'gã nuri je rerowiaara 'gã nerekou tyweaete. “Toromomoirukat 'gã Jejui 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau nipo 'gã 'ua. A'ere nipo je pë a'gui 'gã nui. ¹¹ Anure te nipo je oi nũ. A'ere kasi pepoit je rerowiar awi ne. Je rerowiar awi pepoir ire nipo Jeruwarete 'ga oporoywera monoi tekotee 'gã nupe etee. Je wi ipoire'ema 'gã nupe etee 'ga oporoywera monoi— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

¹² —Jarejuwarete 'ga je'ega renupara 'gã nipo je imogyau 'ga remiayuwareteramũ. Sã'ã 'oga rupaa'mywaretea. Nitywi 'ga amũ 'oga rupaa'mywarete maku'jara. Nan tee futat je rerowiare'ema 'gã nomomoirukari je rerowiararete 'gã je rerowiar awi. A'eramũ nipo je Jarejuwarete 'ga rera kwasiaa 'gã nee. A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat ajemogyau. Sã'ã ae mama'e jaramũ wera kwasiara imogya okaraemã are. A'eramũ 'ã tekotee 'gã ijara kwaapa. Nan tee 'gã Jarejuwarete 'ga rera rerekwara 'gã kwaapa, 'ga remiayuwa 'gã kwaapa. Jarejuwarete 'ga 'wyrarete rera nanë nipo je ikwasiaa 'gã nee nũ. Anure nipo Jerusareg yau ruri ojypa ywag awi. Aipoa Janeruwarete 'ga 'wyraretea. Tejer yaua nanë nipo je ikwasiaa 'gã nee— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

¹³ —Ee pejejeapyoweramũ pëe Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa esage, je rerowiaara 'gã nupe 'gã je'egamũ— 'jau 'ga jee. Aipo 'ga 'eawera je akwasiat inuga Filadelfia pewara 'gã nupe, 'ga je'eg imũ etee futat.

Laodiceja pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

¹⁴ —'Awamũ aipo are jeje'ega kwasiari Laodiceja pewara, je rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga upe— 'jau Jejui 'ga jee.

—Tejuwarete 'ga je'eg are je 'jau, “Nan etee futat nanë je'ea nũ”, 'jau. Mama'e a'je mome'wara te 'ã je. Oje'jawe etee futat Jeruwarete 'ga mama'e apoukari jee ikue. ¹⁵ Akwaap je pëe. Pënemiapofera nanë je akwaap nũ. Naje futaruui 'ã pejepe. A'ere pëe naje ree iporomutare'ema rui. Inãinãñ'ĩ etee je futara nia'wyrri jee. Kwaiwete jefutara te esage jee. Je futare'ema ywawuje tãmëjê pepoit je wi. ¹⁶ Sã'ã 'y taku'wia. 'Y taku'wia otykuramũ ae mopy'apojoy etee. Nan tee futat je pë monoi tejewi. 'Y taku'wi 'jawe etee pëe. ¹⁷ “Ika'aranũũ kwai ma'ea ore. A'eramũ ore orotywe'emamũ futat mama'e tywe'ema pyu”, 'jau futatee pëe. A'ere je 'i pë nupe: Pë'me ate pejemogyramũ nepëa'wyrri futari Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pëe mama'e tywe'ema 'jawewara futat. Neperowiari Jarejuwarete 'ga. A'eramũ pëe pejemogyau taitye'ema 'jawewaramũ futat. Nepëneapyoi Jarejuwarete 'ga ree. Eae'ema 'jawe nanë pejemogyau. ¹⁸ A'eramũ je 'jau pë nupe: Ourua pemut je wi. Je

wi imuripyrrera nateepawi futari. Aiporamũ tee pẽẽ ika'aranũũ kwai ma'e 'jawe futat peko. Taity aparasiga pemut pejejemimunewamũ, pejejenosĩ mateepawukaawamũ. Muaga nanẽ pemut je wi pejejeape imonopyramũ. Pejetywera pemoirukat jee. Aipoa ouru je wi imuripyrrera 'jawe. Pejemiesageukat jee. Aipoa taity aparasiga munewa 'jawe jee. Pejemiesapyoukat jee. Aipoa aerea fuaga 'jawe jee. ¹⁹ Mama'e tywera 'gã iapo re je tejemifutara 'gã mu'akwaawi ee, 'gã nerekou tywe'ria 'gã mueapyoukaa ee. 'Gã futare'em ire amunipo 'ã je 'gã mueapyowe'em futat mama'e are. A'eramũ ki pẽẽ pejepoia futat pejetywer awi. Pepoit 'me kasi pejetywer awi ne. ²⁰ Sã'ã ae oa ojo'wyr ipe. A'eramũ 'ã aeoga jaramũ 'Ere ejua esou', 'jau ajaupe. A'eramũ 'ã ae 'ere ejua esou' 'eramũ etee osou ojo'wyr ipe. Nan tee futat je 'Ere ejua esou' tejeupe 'e rapesagi tekou. 'Ere ejua esou' tejeupe pẽẽ 'eramũ je resei futari tewau pẽ pype tekou— 'jau Jejui 'ga ikwasiarukaa jee.

²¹ —Jarejuwarete 'ga je'ega je aenup katu katu— 'jau 'ga jee. —A'eramũ 'ga je muapyka ojeypyri, je mogou 'wyririamũ oje'jawe. A'eramũ je oroje'ega renupara 'gã muapyka orojeypyri, 'gã mogyau 'wyririamũ oroje'jawe— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

²² —Ee pejejeapyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega peenup katu, je rerowiaara 'gã nupe 'ga je'egamũ— 'jau Jejui 'ga ikwasiarukaa jee.

Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Laodiceja pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

4

Janeruwarete 'ga muorypap

¹ Tejeupe aipo 'epaw ire je amuteea ete esaka nũ. 'Okwara rawopytymo'woga je esaka ywag ipe. Pe awi 'ga amũ oje'ega jee:

—Ere ejua 'au ejeupia je pyri. Anure mama'ea ijeaporama taesaukat enee 'jau— 'jau 'ga jee.

Jumi'aranũũ fu 'jawe 'ga wafukaita jee. Je upe oje'eg ypy ma'efera 'ga futat oje'egu'japa jee nũ. ² A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea je pojekau je rerawau ojeupi ai'i. Peu futat je 'wyrirarete renawa resaka ai'i. Peu futat 'ga amũ 'ũina wapyka i'arimũ ai'i. ³ I'arimũ wapyk ma'e 'ga wenyfugamũ futat 'ũina ita esage 'jawe. Ita owy 'jawe, jasipi 'jawa 'jawe. Ita piraga 'jawe nanẽ nũ, saritonia 'jawa 'jawe. 'Ga renawa ywyr'i je'ywa okwapa imamana. Aipoa je'ywa okawuramũ esimerauta 'jawa 'jawe. Esimerauta 'jawa ita esagea futat. ⁴ Witi kwaturu 'wyrira'ri renawa 'wyrirarete renawa mamana. Aipo 'arimũ witi kwaturu 'gã wapyka ajemogyau, 'wyrira'ri 'gã. Aipo 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega wenup katu katu futat. Taity aparasiga nanẽ 'gã erekou nũ. 'Wyrira akagyruã nanẽ 'gã erekou waka'garimũ. Aipo akagyruã ouru apopyrrera te. ⁵ Ipyter ipewara, 'wyrirarete renawa wenyfugamũ 'ũina tupã werawa 'jawe. Aunuga nanẽ 'ũina nũ. Aman aunuga 'jawe futat 'ũina aunuga. Tupã 'jawe nanẽ afuramũ 'ũina. 'Wyrirarete renawa rowase sete tata yyga 'jawewara wenyramũ 'upa. Aipo tata yyga 'jawewara 'ga 'Agesagea futat. ⁶ 'Wyrirarete renawa rowase je ypiauu resaka. 'Y rypy esagea te poromũ. Werawerawuu 'jawe typya ojesaka katu katu futat. 'Wyrirarete renawa pyri katu katu ma'ja katu je esaka, eae'yi ma'ea. Ea ipira moyka. Irũpãwẽ 'gã. 'Wyrirarete renawa rowase eae'yi ma'e mũ akou, iyse katy amũ akou, iyse owajara katy amũ akou, ikupe katy 'jau eae'yi ma'e mũ akou. Irũpãwẽ eae'yi ma'e pytuna.

⁷ Ajepei tee eae'yi ma'ea 'miara 'jawewara. Ajepeja eae'yi ma'ea kwatau 'jawewara. Ajepeja aereakwara 'jawewara rerekou. Maapawera kwanũwewe 'jawewara. ⁸ Aipoa eae'yi ma'ea kwaiwete ipepokaga ipir are, seis ipepokaga. Aipo jywa nanẽ ea moyka nũ. Jarejuwarete 'ga upe amaraka'aga. Wojere'emamũ futat 'gã 'upa amaraka'aga.

“Esage te 'ã Janeruwarete 'ga.

Pãjẽrete te 'ã 'ga.

Mama'e jararete te 'ã 'ga.

Ymã we te 'ã 'ga rekoi rakue.
 'Awamũ 'ã 'ga rekoi.
 Anure nanẽ nipo 'ga rekoi je.
 Okoeteete ma'e 'ga futat",
 'jau 'upa amaraka'aga Jarejuwarete 'ga upe.

⁹ Nan futat eae'yi ma'ea 'wyrararete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga muorypa, amaraka'aga 'ga upe. 'Ga remiapofer are 'gã 'ga muorypa. "Okoeteete ma'e 'ga" 'jau 'gã 'ga muorypa.

¹⁰⁻¹¹ 'Ga muorywauwe wĩti kwaturu 'wyrari 'gã wããpyramũ Okoeteete ma'e 'ga rowase, Aejararete 'ga rowase. Eae'yi ma'e 'gã 'ga muorywauwe 'gã nanẽ 'ga muorypa nũ:

"Ene te 'ã eneresage oree.

Ene te 'ã pãjẽretea.

A'eramũ ore ene etee imuorypa.

Ene te 'ã mama'ea ereapo rakue.

Nitywi futari eneremiapoe'ema.

Ejemifutar imũ etee 'ã ene mama'e apou.

A'eramũ 'ã ore ene etee ene muorywi",

'jau 'gã wããpyramũ oje'ega 'ga upe. Wakagyrũa 'gã imososoka imonou inuga 'ga rowase, 'ga muorypawamũ.

5

Ka'arana jemaman

¹ A'ere je ka'arana jemamana resaka 'ga po pe, 'wyrararete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga po pe, 'ga jakwatawa katy. Aipoa ojekwasiaa ajuowai. Ikupe katy, waipy katy 'jau ojekwasiaa. Ikwasiapaw ire 'ga imoga mairarata 'jawewara pyu. Aipoa ka'arana mogu'jau'japa, sete imogawera. ² A'eramũ je ywagipewara 'ga amũ resaka, ifuakat ma'e 'ga amũ resaka. wafukajayau oje'ega mua:

—Esage ma'ea tee nipo ka'arana omopojo'ogarũ ajau ore. Awỹja te wapo oree?—
 'jau 'ga wafukaita.

³ A'ere nitywi futari imopojo'okara 'ga amũ. Ywag ipe nanẽ nũ nitywi futari. Ywy pe nanẽ otywe'emamũ nũ. Amanũ ma'e rupaw ipe nanẽ otywe'emamũ futat nũ. ⁴ A'eramũ je teje'arasigamũ tejaa'wau te'ỹina ee. ⁵ A'eramũ 'wyrari 'ga amũ 'jau jee:

—Erejoo'o awi ee. Emã'ẽ 'ga ree, Juda 'ga juapyrera 'ga ree. Nokyjei 'ga mama'e awi. A'eramũ ore 'jau 'ga upe 'miara 'jawewara 'ga, 'jau ore. Davi 'ga juapyrera 'ga te 'ã. Ojee iporomutare'ema 'ga 'arimũ 'ga kwawi. A'eramũ 'ga imopojo'okarũmũ— 'jau 'ga jee.

⁶ A'eramũ je temã'jãu ee nũ. Peu 'wyrararete renawa pyri 'ga amũ 'ami. Eae'yi ma'e 'gã, 'wyrari 'gã netee 'ga renawa mamana. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga. Sã'ã 'gã karupa'mĩ juka otywera mepyawamũ. Nan tee 'ga. Karupa'mĩ pikutukawera 'jawe 'ga iporera rerekou. Aipo 'ga sete 'ga rasã. Sete 'ga rea 'jau. 'Ga rea upe je 'jau, Janeruwarete 'ga 'Agesagea futat, 'jau. Janeruwarete 'ga U'agesagea ywy pe imuãina futat. ⁷ A'eramũ aipo 'ga awau ka'arana rekyita 'wyrarete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga po awi. ⁸ Ka'arana 'ga ipyyg ire irũpãwẽ eae'yi ma'e 'gã awau wapyka wenupy'ãu 'ga rowase, 'ga muorypa. 'Wyrari 'gã, wĩti kwaturu 'gã nanẽ awau wapyka wenupy'ãu 'ga rowase nũ. Maraka apoawa 'gã erekou opo pe. Harpa 'jawa 'gã erekou opo pe. Y'a nanẽ 'gã erekou opo pe nũ. Aipo y'a ouru apopyrera. Aipoa y'a pype 'gã jany kasiga 'jawewara rerekou. Aipo jany kasiga 'jawewara Janeruwarete 'ga upe 'ga remiayuwa 'gã je'ega. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga rowase wapyg ire 'gã amaraka'aga 'ga upe. ⁹ Maraka yaua 'gã iapou 'ga upe:

"Ene te 'ã eneresage.

Ma'eramũ 'ã ka'arana eremopojo'ok ajau.

Ene te 'ã erejekaukat 'gã nupe.

Emanũmũ 'ã ywy pewara 'gã tywera mepyau, 'gã mua ejeupe.

Namajepeja 'ga etee rũi 'ã ene imua ejemiayuwamũ.

Najuejue te 'ã ene 'gã mua 'gã mojuawyawyau 'gã mua.

Tapy'yi, towajat, 'wyrarete pewat, ka'a pewat.

Mĩmera 'gã 'ã ene imua ejeupe.

Ma'eramũ 'ã ka'arana eremopojo'ogukat ajai.

¹⁰ Ene te 'ã ejemiayuwa 'gã eremoporowykyukat Jarejuwarete 'ga upe, 'gã 'wyrararete 'ga upe 'jau.

Ene 'ã 'gã mogyau 'wyraramũ ywy pewara 'gã nupe”,

'jau 'gã amaraka'aga karupa'mĩ 'jawewara 'ga upe.

¹¹ A'ere je mã'ẽi ee. Ywagipewara 'gã je'ega je enupa. Kwaiwete ywagipewara 'gã je esaka. A'eramũ je 'gã mojopyrũme'em. Kwaiwete te 'gã. A'eramũ je 'gã mojopyrũme'em futat. 'Wyrria'ri 'gã nipo peu ajemogyau 'gã wyteripe. Irũpãwẽ eae'yi ma'ea nanẽ ajemogyau 'gã wyteripe nũ. Nikwaapawi 'gã. Kwaiwete te 'gã. A'eramũ je 'gã mojopyrũme'em. ¹² A'eramũ ywagipewara 'gã amaraka'aga:

“Esage te 'ã karupa'mĩ 'jawewara 'ga, karupa'mĩ jukapyrera 'jawewara 'ga.

Pãjẽrete te 'ga. Mama'e jararete te 'ga”

'jau 'gã 'upa.

“T'akwaap te 'ga.

Ifuakat nanimenime 'ga nanẽ nũ.

'Ga 'ã eteete ma'ea. Esage ma'ea te 'ga.

A'eramũ jane 'ga muorypa”,

'jau 'gã amaraka'aga 'ga upe.

¹³ A'erauwe je tekotee 'gã je'ega renuwi. Ywag ipewat, ywy pewat, amanũ ma'efera rupaw ipewat, 'yẽ'ẽ mewat, 'y pewat. Mĩmera 'gã je'ega je enupa.

“Pẽẽ 'ã eteete ma'ea.

Pẽẽ 'ã ore aramuoryp.

Pẽẽ 'ã ore nanẽ ipojeupa nũ.

Pẽẽ 'ã pãjẽrete.

A'eramũ ore, pẽnemiapofer are juejue pẽ muorypa, aruojere'emamũ”,

'jau 'gã amaraka'aga 'gã nupe, 'wyrararete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga upe, karupa'mĩ 'jawewara 'ga upe 'gã 'jau.

¹⁴ Irũpãwẽ eae'yi ma'e 'gã 'jau:

—Nan tee ore 'jau nũ. Simuoryp 'gã 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'wyrria'ri 'gã awau wapyka wenuy'ãu 'gã nowase 'gã muorypa.

6

Ka'arana mogawa mopojo'okawam

¹ Je reape karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mopojo'oka. Ajepeja etee ra'ne 'ga imopojo'oka. Imogawypya 'ga imopojo'ogauwe je eae'yi ma'e 'ga amũ je'ega renupa.

—Ere ejua— 'jau 'ga.

Aman aunuga 'jawe 'ga je'ega. ² A'erauwe 'ga amũ 'ua, kawaruu siga 'arimũ 'ga 'ua. I'arimũ wapyk ma'e 'ga ywyrapara rerekou opo pe. 'Ga amũ 'wyrriara akagyrũ monou 'ga upe.

—Ere ewau ekou amunap tesirũmer ipewara 'gã nowajaa 'gã fuakara mateepapa 'gã nui. Ekwap 'gã 'arimũ— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ kawaruu siga 'arimũ wapyk ma'e 'ga awau.

³ A'eramũ karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mopojo'oka ajai nũ. A'erauwe eae'yi ma'e 'ga amũ oje'ega nũ:

—Ere ejua.

⁴ A'erauwe 'ga amũ 'ua kawaruu piragay 'arimũ 'ua nũ. A'eramũ eae'yi ma'e 'ga 'jau i'arimũ wapyk ma'e 'ga upe:

—Ere ewau kwe pe 'gã nowajarukaa ekou ajaupe, 'gã juapisaukaa— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga jyu monou 'ga upe. A'eramũ 'ga awau. Ojeupe jy mur ire kawaruu piragay 'arimũ wapyk ma'e 'ga awau.

⁵ Aipo apo re karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mũ mopojo'oka jui nũ. Imuapya mopojo'oka jui nũ. A'eramũ eae'yi ma'e 'ga amũ oje'ega nũ:

—Ere ejua.

A'erauwe 'ga amũ 'ua, kawaruu ãna 'arimũ 'ua nũ. I'arimũ wapyk ma'e 'ga wereko mama'e momoyitawa resakawa opo pe. ⁶ 'Ga resakawe je 'ga amũ je'ega renupa, eae'yi ma'e 'gã pyter ipewara 'ga je'ega renupa:

—Epy ete temi'urama. Majepei 'ara rupi etee aeporowykyawera repya teepawamũ temi'uram are. Epy te temi'urama. Eremojopype kasi 'miara kawera 'y are tuwuu ma'e 'jawe ne. Y'waya nanẽ kasi eremojopype 'y are tuwuu ma'e 'jawe ne.

⁷ A'ere karupa'mĩ 'jawewara 'ga ajepeja ka'arana mogawa mopojo'oka jui nũ. A'eramũ maapawera eae'yi ma'e 'ga 'jau:

—Ere ejua.

⁸ A'erauwe 'ga amũ 'ua, kawaruu jukyryuu 'arimũ 'ua. I'arimũ wapyk ma'e 'ga rera Teumet. Aipo 'ga rewiri ajepeja 'ga 'ua nũ. Aipo 'ga rera amanũ ma'efera rupap 'jau. A'eramũ eae'yi ma'e 'ga amũ oje'ega Teumera 'ga upe:

—Ere ewau kwe pe 'gã apisau, 'gã pytuna myterajeu etee iapisau— 'jau 'ga 'ga upe. —Ere 'gã amũ apisaukaa maruowajara 'gã nupe, 'gã amũ apisaukaa ty'ara upe, amumera apisaukaa jero'wu pyu, 'gã amũ apisaukaa 'miara upe— 'jau 'ga 'ga upe. —Eroo 'gã ejeupi amanũ ma'efera rupaw ipe ejewya.

⁹ Aipo re karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mũ mopojo'oka jui nũ. A'erauwe je Jarejuwarete 'ga rerowiaara 'gã 'agera resaka. Wyrá rapyawa 'wyrimũ 'gã 'upa. Jarejuwarete 'ga je'ega 'gã imome'wau kwe pewara 'gã nupe rakue. Jejui 'ga nanẽ 'gã imome'wau kwe pewara 'gã nupe rakue nũ. A'eramũ ia'wyre'ema 'gã 'gã apisau.

¹⁰ A'eramũ 'gã 'agera wafukaita Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã pãjẽrete. Ene 'ã orejararetea. Ene 'ã eneresage. Mama'e a'jea etee 'ã eremome'u ore. A'eramũ ene e'eawer imũ etee futat mama'e apou— 'jau 'gã wafukaita 'upa 'ga upe. —Maranime te ore repyar ape? Maranime te ore apisiarera 'gã erereko tywerete ore ree?— 'jau 'gã 'upa Jarejuwarete 'ga upe.

¹¹ A'eramũ 'ga amũ taity aparasiga monou 'gã nupe najuejue etee. Taity fukua poromũ. Otywer awi 'gã opoia rakue. A'eramũ 'gã taity aparasiga monou 'gã nupe, 'gã tywere'ema resaukaawamũ.

—Pe'je pejepytu'wau pejemogyau ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tene 'gã iapisipawi ra'ne. Anure nipo ia'wyre'ema 'gã pẽpytuna 'gã amũ apisi, Jejui 'ga rerowiaara 'gã apisi. Pẽ apisiaw ire te Janeruwarete 'ga pẽ nepyari— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹² Aipo 'e re karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mũ mopojo'oka jui nũ. A'erauwe ywya oyyita. Kwaiwete oyyita. Kwara ojemopytunaipa. Taity ãna 'jawe akou. Jaya ojemomiraga wy 'jawe. ¹³ Jaytataa ototoka ywyu 'ua. Sã'ã y'wa kyra ywyrú ruramũ itotoga o'yw awi. Nan ototoka 'ua. ¹⁴ A'eramũ ywaga owoka ojemamana ka'arana jemamana 'jawe. Ywytyt, 'ypõ'õ. Mĩmera wapopenamũ awau ojepe'au wenaw awi. ¹⁵ A'eramũ ywy pewara 'gã juejue awau ajemima ita kwara pype, itauu pyter ipe 'jau awau ajemima. 'Wyriat, 'wyriana'nĩ, jefaruu 'wyriat, ikaraemã kwai ma'e, ifuakat ma'e, akotee ma'e. Mĩmera 'gã juejue awau ajemima. 'Gã kyjea 'gã nerekou. ¹⁶ A'eramũ 'gã wafukaita itauu upe:

—Pe'je pejejua pejejemono'oga ore 'arimũ ore mima 'wyriararete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga wi. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga imara'ne ore ree. A'eramũ pẽẽ ore au'jau ore a'gwau 'ga wi— 'jau nipo 'gã wafukaita itauu upe numiamũ.

Ywytyra upe nanẽ nipo 'gã aipo 'jau nũ. A'ere nu'ari futari 'gã 'arimũ.

¹⁷—'Awamũ iwaẽmi 'gã jane rereko tyweawa upe. Imara'ne 'gã jane ree. 'Awamũ futat 'gã jane rereko tyweretei. Awỹja sipo uag jupe?— 'jau 'gã wafukaita ajaupe.

7

Israeu 'ga juapyret

¹ A'ere je irũpãwẽ ywagipewara 'gã nesaka. Ywyu 'gã u'ama. Kwara poawa katy 'ga amũ, kwara resaawa katy 'ga amũ, iyse katy 'ga amũ, iyse owajara katy ajepeja 'ga u'ama. 'Gã futat ywytu pyykara ajemogyau. Ywy pyaukare'ema jupe, 'y pyaukare'ema jupe, ka'a nanẽ ipyaukare'ema jupe nũ. ² A'eramũ je ajepeja ywagipewara 'ga resaka. Kwara poawa katy awi 'ga ruri ojeupia. Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã mojewakawa 'ga erekou opo pe. Okoeteete ma'e 'ga remiayuwa 'gã 'ga imojewaka aipo pyu. A'eramũ imojewakawa rerekwara 'ga wafukaita opytuna 'gã nupe, irũpãwẽ ywagipewara 'gã nupe. “Pe'je pejewau ywy mote'aa. 'Yẽ'ẽa nanẽ ki pẽẽ imote'aa nũ”, 'jau 'ga 'gã nupe.

³ A'eramũ majepeja 'ga ywagipewara 'ga wafukaita 'gã nupe:

—Tene ra'ne. Pemote'ara'ne awi ywya. 'Yẽ'ẽ, 'yp. Mĩmera pemote'ara'ne awi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tene ki ore Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã mojewapawi ra'ne. 'Gã neapykaga toromojewapap ra'ne 'jau. A'eramũ 'gã nesakawe, tekotee 'gã 'gã kwaapa: Kweramũ Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã na'e, te'i 'gã 'gã nupe 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴ Aipo 'e re 'ga 'gã pytuna mome'wau jee:

—Sẽtu kwarẽtai kwaturu miu 'gã Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã— 'jau 'ga jee. —Israeu juapyrera 'gã te 'ã ore oromojewak— 'jau 'ga imome'wau jee.

⁵ A'eramũ 'ga 'jau jee nũ:

—Tusi miu Juda 'ga juapyrera 'gã.

Tusi miu Rupẽ 'ga juapyrera 'gã.

Tusi miu Gade 'ga juapyrera 'gã.

⁶ Tusi miu Ase 'ga juapyrera 'gã.

Tusi miu Nafitari 'ga juapyrera 'gã.

Tusi miu Manase 'ga juapyrera 'gã.

⁷ Tusi miu Simeão 'ga juapyrera 'gã.

Tusi miu Levi 'ga juapyrera 'gã.

Tusi miu Isaka 'ga juapyrera 'gã.

⁸ Tusi miu Sepurõ 'ga juapyrera 'gã.

Tusi miu Jose 'ga juapyrera 'gã.

Tusi miu Pẽjamĩ 'ga juapyrera 'gã—

'jau 'ga imome'wau jee.

Mytuna 'gã 'ga esaka

⁹ Aipo 'eramũ je temã'jãu mytuna 'gã nee. Kwaiwete 'gã. Nomojopyrũmawa'uweri te ae 'gã. Tapy'ỹja 'wyrarete tesirũmer awi tee 'gã nuri ojopypepypeu. Ka'a tesirũmer ipewara 'gã nanẽ 'ut ojopypepypeu nũ. 'Wyriararete renawa rowase 'gã 'ua 'upa. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga rowase nanẽ 'gã 'upa nũ. Taity aparasiga 'gã erekou. Pinowa 'gã imowawaka 'gã muorypa. ¹⁰ A'eramũ 'gã wafukaita 'gã muorypa.

—Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea.

'Ga 'ã wapyk 'ũina 'wyriararete renawa 'arimũ.

Karupa'mĩ 'jawewara 'ga retee ore katu'oka 'ũina.

A'eramũ ore 'gã muorypa—

'jau 'gã.

¹¹ A'e pype tekotee 'gã ajemogyau 'wyriararete renawa ywyri imamana. Ywagipewat, eae'yi ma'e, 'wyrria'ri. Mĩmera 'gã ajemogyau iywyri imamana. Jarejuwarete 'ga renawa rowase ajatyka ma'e 'gã je'ega renupawe iywyriwara 'gã juejue anuruka ywyu Jarejuwarete 'ga rowase. A'eramũ 'gã 'ga muorypa.

—Janeruwarete 'ga 'ã orejararetea.

¹² A'jea futat ki Jarejuwarete 'ga etee simuoryp.

'Ga te 'ã eteete ma'ea. 'Ga 'ã i'akwaap ma'ea.

'Ga 'ã mama'e amut janee. A'eramũ jane 'jau 'ga upe:

“Ene te 'ã eneresage oree”, 'jau jane 'ga upe mama'e are.

'Ga 'ã ore'wyriararetea. 'Ga 'ã pãjêretea.

Namutat 'ga rekoi nakwaparimũ ete rũi—

'jau 'gã, Jarejuwarete 'ga mome'wau.

¹³ Aipo re 'wyrria'ri 'ga amũ 'jau jee:

—Awỹja te taity aparasiga rerekwara? Mõ awi ajee 'gã nuri?— 'jau 'ga jee.

¹⁴—Tee nũ'ũ. Ene te 'ã erekwaap— 'jau je 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'jau jee nũ:

—'Gã 'gã wereko tywerete agawewi. A'etea 'gã nopoiri Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. Ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe, ojepirejukaa. Sã'ã kũjã taity poeja. Nan tee 'gã jepirejukari otywer awi karupa'mĩ 'jawewara 'ga ry pyu. ¹⁵ Ma'eramũ 'ã 'gã nuwi Jarejuwarete 'ga rowase wapykawarete 'arimũ 'ga renamũ. Wojere'emamũ futat 'gã 'upa 'ga muorypa. A'eramũ 'wyriararete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga 'gã a'gwau mama'e tywer awi. 'Ga 'gã wereko— 'jau 'ga jee. ¹⁶⁻¹⁷—Karupa'mĩ 'jawewara 'ga ako 'wyriararete renawa pyri. A'eramũ nipo 'ga ojejukau esage 'gã nee. Sã'ã wyra jara 'ga jejuka esagea weymaw are. Nan tee nipo 'ga jejuka esagei wemiayuwa 'gã nee. A'eramũ nipo ty'ara otywu'jawe'emamũ. Ni'yuweju'jawi 'gã. 'Ga 'gã weroo 'ywu'ywur ipe. Aipoa 'ya 'gã omogy namutamutat. Nitywi kwaraya 'gã nupe. Nipirakuwi 'gã peu— 'jau 'ga jee. —Janeruwarete 'ga nipo 'gã neaya amukag 'gã nea awi. A'eramũ 'ga ajaa'wau'jape'ema peu— 'jau 'ga jee.

8

Imogawa maapawera mopojo'okawam

¹ Aipo apo re karupa'mĩ 'jawewara 'ga imoga maapawa mopojo'oka jui. Aiporamũ 'arapiguua te futat ojeupa ywag ipe. Inãinãn etee te a'eramũ miamũ 'gã opika. ² A'eramũ je sete ywagipewara 'gã nesaka, Jarejuwarete 'ga rowasewara 'gã nesaka. A'eramũ 'ga amũ jumi'aranũũ monou 'gã nupe najuejue etee.

³ A'ere ajepeja ywagipewara 'ga jany kasiga rapyawia rerua enafu'ama opo pe. Jany kasiga rapyawuua pyri 'ga enafu'ama. 'Wyriararete renawa rowase aipo jany kasiga rapyawuua reni. Jany kasiga rapyawia ouru apopyrera. 'Ga amũ jany kasiga monou 'ga upe, kwaiwete. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã oporogytau 'upa 'ga upe au'jeteramũ. Sã'ã ae jany kasiga rapyramũ watasimora. A'eramũ 'ã ikasiga okwasi'wasi'wau 'oga pype. Ikasiga 'ã awau ojeupia Janeruwarete 'ga upe. Nan tee futat 'ga remiayuwa 'gã porogyta oi ojeupia 'ga upe. A'eramũ ene jany kasiga rapyau. A'eramũ ikasiga ojeupia ojopypeu awau 'gã porogyta are 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴ A'eramũ 'ga imonou jany kasiga rapyawuu 'arimũ iapyau. A'eramũ ikasiga awau ojeupia ojopypeu awau 'gã porogyta are 'ga upe. ⁵ A'eramũ ywagipewara 'ga tata pyyka iapyawuu 'ar awi. A'eramũ 'ga imonou imỹina iapyawu'wi'pype. A'eramũ 'ga imonou imomoa ywy are. Aipo aporamũ tupã awau u'aa, owerapa tupã werawa 'jawe ee. Ywya oyyita nanẽ nũ.

Jumi'aranũũa

⁶ A'eramũ jumi'aranũũ rerekwara 'gã jumi'aranũũ pyyka erajemogyau eromaenuna tenunewara 'ga oma'e py rapesaka.

⁷ A'eramũ tenunewara 'ga oma'e pyau. Ipy pyrauwe ama'na 'ua u'aa tataa reewe. Wy reewe 'jau 'ua u'aa ywy are. A'eramũ ywy ape awau ukaita myterajeu'iu etee. 'Yp, juop, woryworywamũ. Mĩmera futat ukaitapap.

⁸ A'erauwe ajepeja 'ga jumi'aranũũ pyau nũ. Ipyrauwe je ywytyra 'jawewara ikajamũ resaka nũ. A'eramũ 'ga amũ ipyyka imonou imomoa 'yẽ'ẽ pype. ⁹ A'eramũ 'yẽ'ẽ ara awau ojemu'jaga wyramũ. Tyajeu'iu etee ojemu'jaga wyramũ, 'y ojemu'jaga wyramũ. Wyramũ ojemu'jag ma'e katywarã 'gã opapapap wyra reewe futat. Yaruua we futat atepawamũ. Wyra tesirũmera opapap. Nitywi'i futari ako ma'e amũ.

¹⁰⁻¹¹ Aipo re ajepeja 'ga jumi'aranũũ pyau. Ipyrauwe jaytatauuã mũ 'ua u'aa ywag awi. Yyga reny 'jawe 'ua u'aa. Aipoã jaytatauuã u'aa 'ua 'yrete pype, 'ywu'ywura pype 'jau u'aa 'ua. A'e ry pyterimũ futat irowã kwasi'oi. Nitykuawi futari. Aipo jaytatauuã rera irop ma'ea 'jau jupe. A'eramũ 'y moropa oje'jawe etee futat. Aipo 'y rykur ire itykuarera 'gã opapa kwaiwete.

¹² Aipo re ajepeja 'ga oma'ea jumi'aranũũ pyau. A'erauwe kwara renya oorareferamũ. Opytunaiwuurãmũ etee. Jay reny, jaytata reny 'jau. Kwara jerewypyrauwe kwara owepã. Ai'iwe tãmẽjẽ opoã nũ. Ypytunimũ nanẽ nũ. Ypyajeu'i jay reny owepã nũ, jaytata reny 'jau. Awau ku'em enuneu weny jesagamũ jaya nũ, jaytata reewe futat weny jesagamũ nũ.

¹³ A'eramũ je kwanũ 'jawewara resaka iwewe ekoramũ. Ywatewate owewiau akou. A'eramũ pe awi futat wafukaja mua:

—Muapyyra 'gã ywagipewara 'gã nopyi we jumi'aranũũã. 'Gã ipy rauwe ywy pewara 'gã mama'e tywerete resaka. A'eramũ muapyt wẽjẽmĩ futat mama'eay ijesaukare'emawe nũ. Aipoã te ia'wyre'emetea— 'jau kwanũ 'jawewara wafukaja mua.

9

¹ Aipo kwanũ 'jawewara 'e re ajepeja 'ga jumi'aranũũ pyi. A'eramũ je jaytata 'jawewara 'ga resaka. Ywag awi 'ua u'aa ywy pe. A'eramũ 'ga amũ saawi monou 'ga upe. Aipoã saawia ywy kwawukuu rawopytymo'wokawa ma'ea. Ywy ywy pe te aipo ywy kwawukuuã oi. ² A'eramũ 'ga ywy kwawuku rawopytymawa mopoka jui. A'erauwe tatasiga 'ua ã'jãu jui. Tatasigawiũwiũna te 'ut ã'jãu 'ara moypytunaipa. A'eramũ tatasiga kwara reny mowepã ywasiga 'jawe. ³ Tatasigawiũna rupi futat tukuruu 'jawewara 'ua ã'jãu. Tukuruua futat numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga te ifuaga monoi jupe, jawa'jyra 'jawe. ⁴ A'ere 'ga 'jau tukuruu 'jawewara upe:

—Pe'je pejewau kwe pe. Jeremimojewage'ema 'gã etee ki pekutuk— 'jau 'ga jupe. —'Ywa kasi pekutug ine, pemomaw ine. Juo'wia 'jau kasi pẽẽ i'wau ne— 'jau 'ga jupe.

⁵ A'eramũ awau Janeruwarete 'ga remimojewage'ema 'gã kutuka 'gã mayrũmũ 'gã mogyau. Sã'ã jawa'jyra raya. Nan tee tukuruu 'jawewara 'gã mayrũmũ 'gã mogyau. A'ere 'gã nopawi futari ay upe. Sĩku jaya moka'jama 'gã mayrũmũ 'gã mogyau. ⁶ Ay upe 'gã manũwerãmũ ajemogyau numiamũ. A'ere 'gã namanũã'uweri.

⁷ Aipoã tukuruu 'jawewara kawaruu 'jawe. Sã'ã kawaruu jara 'gã maruowajaaw ipe oo enune itajuaity pyu kawaruu roowa. Nan tee aipo tukuruu 'jawewara. A'ere aipoã tukuruu 'jawewara 'wyriara akagyrũ rerekoi. Ouru apopyrera aipoã akagyrũã. Tukuruu reakwara aereakwara 'jawe. ⁸ I'awa kũjã 'awa 'jawe. 'Ãja 'miara rãja 'jawe. ⁹ Itajuaity rerekou opasi'a are. Owewiau. 'Ywa'yata 'jawe futat opyamurãmũ owewiau. Sã'ã kawaruua 'ywa'yata renujãna maruowajaaw ipe. Nan ipyamua. ¹⁰ Jawa'jyra raja 'jawe waja. Ipopiawa wai are futat. Aipoã opopiawa pyu ae mayrũmũ, Ku'jywa 'ga remimojewage'ema 'gã mayrũmũ. Sĩku jay magwapa 'gã mayrũmũ 'gã mogyau. ¹¹ Tukuruu 'jawewara 'wyriara ywy kwawukuu pypewara 'wyriara nanẽ futat nũ.

Judeu 'gã je'eg imũ era Apatõ. Grego 'gã je'eg imũ era Aporiãu 'jau. Aeje'eg imũ era mama'e matepaara 'jau.

¹² Aiporamũ futat mama'eaya ojesaukaa 'gã nupe, kwanũ 'jawewara 'eawer imũ etee. A'ere mukũja nojesaukari we.

¹³⁻¹⁴ Aipoa re ajepeja 'ga ojumi'aranũũ pyau nũ. A'erauwe 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—Ere ewau epytuna 'gã faaro'woka. Peu futat irũpãwẽ 'gã nuwi ajekupyfaa Eufrates 'yrete pyri— 'jau 'ga 'ga upe, jumi'aranũũ rerekwara 'ga upe.

Aipoa oje'eg ma'e 'ga u'ama jany kasiga rapyawa rapefã me. Aipoa ouru apopyrera te. A'ea 'upa Janeruwarete 'ga rowase.

¹⁵ A'eramũ 'ga awau 'gã kupyfaaro'woka. Owaẽma irũpãwẽ ikupyfaripyra 'gã paru-apisawa upe. A'eramũ Ku'jywa 'ga 'gã kupyfaaro'wogukaa ywy pewara 'gã apisawamũ. Akupyfaaro'wog ire irũpãwẽ 'gã 'jau ajaupe:

—Soo ywy pewara 'gã apisau 'gã pytuna jo'roka'i etee 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁶⁻¹⁷ A'erauwe je kawaruu resaka, jefaruu 'gã je esaka kawaruu 'arimũ 'gã nekoa. Kwaiwete 'gã. Tusẽtu mijõis 'gã pytuna. A'eramũ je 'gã pyamu renupa. Jefaruu 'gã naitya itajuaitya etee te. 'Gã wereko opasi'a 'arimũ. 'Gã amũ ma'ea opiragayayramũ. 'Gã amũ ma'ea wowyayramũ, safira 'jawa 'jawe. 'Gã amũ ma'ea ojukyryayramũ, aipoa êsõfyria 'jawa 'jawe. Kawaruu akaga 'miara akaga 'jawe. Ijuru awi tataa 'ua ù'jãu. Tata sig, itatata. Mĩmera 'ua ù'jãu ijuru rupi. ¹⁸ Kwaiwete ywy pewara 'gã opapa kawaruu juru rupi 'ut ma'e pyu.

¹⁹ A'eramũ kawaruu 'gã apisau kwaiwete ojuru awi 'ut ma'e pyu. Owaja pyu nanẽ 'gã apisau nũ. Kawaruu raja moja akaga 'jawe. A'eramũ 'gã kutuka owaja pyu 'gã apisau.

²⁰ Aipoa iapisipyrrera 'gã opytunera 'gã nesaka agawewi. A'etea 'gã nopoiri futari otywer awi. Ni'arasigi 'gã ajemogyau otywer are. A'eramũ 'gã mama'eukwaawa etee imuorypa ajemogyau. Maira'me a'agawa nanẽ nũ 'gã imuorypa nũ. Ouru, prõsi, prata, ita tee, 'yp. Mĩmera 'gã iapou omairamũ. A'ea te 'gã imuorypa ajemogyau. Aipoa 'gã maira nuesaga'uweri amũ. Nuataa'uweri ajemogyau. Nuenuwi agawewi mama'ea. A'etea 'gã amuoryp ekoete ajemogyau. ²¹ Nopoiri futari 'gã mama'e tywera apo awi. Nopoiri futari 'gã aparupisi awi. Nopoiri 'gã ajuee opãjãgaiw awi ajemogyau. Nopoiri 'gã wemirekoe'em are oko awi, omene'em are oko awi. Mĩmer awi 'gã nopoiri. Amunarũ awi nanẽ opoire'ema nũ. Kwaiwete agawewi 'gã 'gã apisi resagi. A'etea 'gã nopoiri futari mama'e tywera apo awi.

10

Ka'ara'nĩã

¹ A'eramũ je ywagipewara 'ga amũ resaka nũ. Ifuakat te aipo 'ga. Ywasiga pype 'ga 'ua ojypa. 'Ga aka'garimũ je'ywa mũ 'upa. 'Ga reakwara wenyramũ kwara 'jawe futat. 'Ga retymakaga tupaa'mywa 'jawe. 'Ga retymakaga ojopy'wau werekoramũ. Sã'ã 'yw ypiwera kaja tena. Nan futat 'ga retymakaga. ² Opo pe 'ga ka'ara'nĩã jepypeka rerekou enafu'ama. Ojakwatawa katywara 'ga opy monou 'yẽ'ẽ pype imojypa. Ojau katywara 'ga opy nuga ywy 'arimũ. ³ A'eramũ 'ga waemamũ u'ama. 'Miara 'jawe 'ga waemamũ. 'Ga raemauwe, tupã afuramũ 'ga upe, sete tupã afuramũ. ⁴ Ifurauwe je 'jau tejeupe: “Akwasiat pa je ka'aran are kwy”, 'jau je tejeupe numiamũ. A'ere 'ga amũ oje'ega muri ywag awi jee:

—Erekwasiat kasi ee ne. Eremome'u kasi ne— 'jau 'ga jee.

⁵ A'erauwe 'yẽ'ẽ pype opyrug ma'e 'ga opo mowya, ojakwatawa katywara. ⁶ A'eramũ 'ga oje'ega Ku'jywa 'ga remianuwamũ. Ku'jywa 'ga Okoeteete ma'ea. 'Ga te 'ã mama'ea wapo etee rakue. Ywak, ywy, 'yẽ'ẽ. Mĩmera 'ga 'ã iapou ipypewara reewe rakue. A'eramũ 'ga remianuwamũ ywagipewara 'ga 'jau:

⁷ —Ymã te Ku'jywa 'ga 'i oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue: “Jeremifutara 'ara rupi mama'ea jeapoi, je'eawer imũ etee”, 'jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe rakue. 'Ga je'ega renupara 'gã weapyoe'emamũ ee rakue. Nomojeapoukara'nei Ku'jywa 'ga. A'ere, 'awamũ maapawa 'ga jumi'aranũ pyramũ mama'ea jeypyruigi Janeruwarete 'ga 'eawer imũ— 'jau 'ga jee.

⁸ A'erauwe ywag awi oje'eg ma'e 'ga oje'egu'japa jee nũ:

—Ere ewau ka'ara'nĩĩ pypeka rekyita ywagipewara 'ga po awi— 'jau 'ga jee.

⁹ A'eramũ je tewau 'ga pyri:

—Ka'ara'nĩĩa emut jee— 'jau je 'ga upe.

A'eramũ 'ga imua jee.

—Kweramũ— 'jau 'ga jee. —Ere ipyyka i'wau. Enejuru pe akou nipo ã'ẽnamũ futat, eira 'jawe. A'ere nipo omokon ire, irowamũ ene upe— 'jau 'ga jee.

¹⁰ A'eramũ je ka'ara'nĩĩ pyyka 'ga po awi. Ipyykawe je i'wau. Jejuru pe akou wẽ'ẽnamũ eira 'jawe futat. A'ere je omokon ire je mopy'amukai etee. ¹¹ A'erauwe Janeruwarete 'ga 'jau jee:

—Jeje'ega emome'uu'jap 'gã nupe. Ywy pewar are je je'egi. 'Gã 'wyrar are nanẽ je je'egi nũ. Aipoa emome'uu'jap 'gã nupe— 'jau 'ga jee.

11

Mukũja 'ga je'ega mome'wara 'gã

¹ A'ere 'ga amũ mama'e ra'agawyawa mua jee. Ywyrã 'jawe aipoa. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau jee:

—Ekwap jemogytaawa ra'agawyau. Jany kasiga rapyawa nanẽ ki ia'agawyau nũ. Je muorypara 'gã emojopyrũ, 'gã pytuna kwaapa— 'jau 'ga jee. ² —Jemogytaawa osoma te kasi ajee erea'agawy ne. Jemogytaawa osoma je rerowiare'ema 'gã ma'ea futat. Kwarẽtai tois je rerowiare'ema 'gã jemogyi peu jay magwapa, je'wyrarete pe futat, imote'aa— 'jau 'ga jee.*

A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau jee nũ:

³ —Teje'ega mome'wara 'gã, mukũja 'gã tomono kwe pe teje'ega mome'waukaa 'gã nupe 'jau. Saku tywera etee 'gã tuereko waityramũ u'arasiga resaukaawamũ 'jau. Ku'jywa 'ga rerowiare'ema 'gã tywer are mukũja 'gã 'arasigamũ akou. Kwarẽtai tois jaya magwapa 'gã awau akou jeje'ega mome'wau— 'jau 'ga jee.

⁴ Aipo 'gã, 'ga je'ega mome'wara 'gã, oriweira 'ywa 'jawe. Tatarana renawa 'jawe 'gã nanẽ nũ. Ywyjara 'ga rowase 'gã 'ami. Tatarana reny 'jawe 'gã mama'e resaukaa ajaupe.

⁵ Kwaiwete 'gã 'jau:

—Sireko tywet 'gã 'jau— 'jau 'ga ajaupe.

A'ere 'gã juru awi tata ruri wereko tywearera 'gã apisau. ⁶ Jarejuwarete 'ga pãjã 'gã wereko. A'eramũ amunipo 'ã 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u pype ifutar ire amana mogyrakare'ema. 'Y mu'jaga amunipo 'ã wyramũ. Mama'e tyweramũ mojeapoukaru'jau'japa, amunipo 'ã 'gã ywy pewara 'gã nereko tyweru'jau'japa.

⁷ Ku'jywa 'ga je'ega mome'upaw ire nipo ja'waraiwa ruri. Ywy kwawukuu awi nipo ã'jãu 'gã nowajaa 'gã apisau. ⁸ A'eramũ nipo 'gã neumera 'upa 'gã 'wyrarete rukawõ'õ me. Ymã te pewara 'gã mukũja 'gã jararete 'ga pokutugi 'ga monou 'ga mu'ama 'ypeywar are rakue. Aipoa oje'wyrarete pewara 'gã nupe 'gã 'jau: “Mama'e tywera 'gã wapo Sodom ipewara 'gã 'jawe. Egitu ywy pewara 'gã 'jawe 'gã 'gã nereko tyweri”, 'jau 'gã aipo 'wyrarete pewara upe. Aipo 'gã 'wyrarete pe Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã jukau. ⁹ Imuapyra 'ara rupi 'gã amã'jãu 'gã neumer are. Tapy'jja

* **11:2** Jerusarega upe 'gã 'jau Ku'jywa 'ga 'wyraretea 'jau. Peu futat judeu 'gã awau 'ga muorypa rakue. A'eramũ Ku'jywa 'ga 'jau jupe, Je'wyraretea, 'jau 'ga jupe.

'wyrarete tesirūmer awi tee 'gã nuri. Ka'a tesirūmer ipewara 'gã nanē 'ua ojopypepypeu nū. Tesirūmerete 'gã 'ua amã'jãu 'gã nee.

—Peroo kasi inuga ita kwar ipe ne— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁰ A'eramū wyy pewara 'gã worrywamū 'gã neumer are. Oporoywera 'gã imonou ajaupe 'gã neumer are aku'iramū.

—Jane rereko tywerete ako 'gã ai'i. A'ere 'ã 'gã manūi. 'Gã manūa esage janee— 'jau 'gã ajaupe.

¹¹ A'ere muapyt 'gã ser ire Janeruwarete 'ga 'gã moferapa opytuu nū. A'eramū 'gã afu'ama. 'Gã fu'amauwe 'gã fu'ama resakara 'gã okyjau kwaiwete 'gã nui. ¹² A'erauwe 'ga amū oje'ega mua ywag awi oferap ma'e 'gã nupe:

—Pe'je pejejua pejejeupia— 'jau 'ga oje'ega mua 'gã nupe, imoferawipyrrera 'gã nupe.

A'eramū 'gã awau ojeupia ywasiga rupi. Ojee iporomutare'ema 'gã neape 'gã awau ojeupia 'gã nui. ¹³ 'Gã jeupirauwe ywya oyyita kwaiwete. A'eramū kwaiwete 'oga u'aa.

Kwaiwete 'gã amanūmū. Sete miu 'gã amanūmū. A'ere sesēta miu 'gã namanūi. A'eramū 'gã 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã pãjērete— 'jau 'gã 'ga upe, 'gã kyjea 'gã nerekou.

¹⁴ Poromū futat mama'eaya irūa ojesaukaa, kwanū 'jawewara 'eawer imū. A'ere nipo imuapya niporomukui futari ojesaukaa nū.

Jumi'aranūū maapawet

¹⁵ Aipo re ywagipewara maapawa 'ga jumi'aranūū pyau nū. A'erauwe je ywagipewara 'gã je'ega renupa. Wafukajayau oje'ega mua:

—Janeruwarete 'ga 'ã 'ūina wyy pewara 'gã 'wyrarareteramū. Wemimonofera 'ga nanē imogou 'wyririamū oje'pyri nū. Nitywi futari 'gã je'ega renupare'ema 'ga amū. Ywy pewara 'gã juejue futat 'gã je'ega renupa. Ateepawe'emamū futat 'gã 'ūina 'wyrarareteramū— 'jau 'gã wafukaita.

¹⁶ A'erauwe 'wyrria'ri 'gã wapyka wenupy'āu wãāpyramū Ku'jywa 'ga rowase, 'ga muorypawamū. Wīti kwaturu 'gã, 'wyrria'ria renawa 'arimū wapyk ma'e 'gã ajemogyau wãāpyramū 'ga muorypa.

¹⁷ “Ene 'ã pãjērete, Kiapi'ni.

Ene 'ã Okoeteete ma'ea. Nitywi 'ga amū ene 'jawe.

'Awamū 'ã ene 'wyrarareteramū e'ÿja ypyruga oree.

A'eramū ore ene muorypa ee.

¹⁸ 'Awamū iwaēmi ene rerowiare'ema 'gã nereko tyweawa upe.

'Awamū futat 'gã nee emara'nea ereesaukat 'gã nupe.

A'eramū 'gã ajemogyau amara'neramū ene ree.

Amanū ma'efera 'gã nanē ene imoferapa imua ejowase.

Ejemaiyuwa 'gã juejue nipo ene erua imogyau eje'pyri.

'Ene 'ã jeje'ega renupara. Aipoa esage jee.

A'eramū ene ejua 'au je pyri', 'jau nipo ene 'gã nupe.

Eje'ega mome'warera 'gã nupe, emuoryparera 'gã nupe.

Eje'ega renupare'ema 'gã nipo ene imonou muku ejewi.

Wereko tywera oje'ema pype nipo 'gã awau a'eramū futat.

'Pēē 'ã jeje'ega nepeanuwi. A'eramū pēē pejewau muku je wi', 'jau nipo ene 'gã nupe”, 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁹ A'e pype Janeruwarete 'ga mogytaawa rokwara ojeawopytymo'woka, ywaga pype 'ūi ma'ea rokwara ojeawopytymo'woka. A'eramū futat Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ita kwasiara ryrūa ojesaka. 'Okwara jeawopytymo'wogauwe tupā u'aa, aman aunuga, amana werawa, wyy moyyita, ama'na ototoka nanē kwaiwete nū. Mīmera ojeapou 'okwara ijeawopytymo'wogamū 'gã nupe.

12

Kūjā ēē tejuuranūū retee

¹ A'eramū je temopiryyitawa mū resaka. Kūjā ēē mū ojesaukaa jee ywag ipe. Kūjāeteete ēē te. Ēē resakawe je teporesagamū ēē ree te'ŷina. Ēēreteyrūa kwara futat. Wapyka ēē 'ūina. Opya ēē imonou jay 'arimū inuga. Jaytataa mamana enūina wakag are, akāmaawa 'jawe. Tusi jaytata renūina waka'garimū. ² Wa'yrayramū ēē 'ūina. A'eramū ēē 'ūina wa'yray upe waemamū.

³ A'erauwe mama'e mū ojesaukaa ywag ipe jee nū. Tejuuranūūa ojesaukaa jee. Piragūū ma'ea. A'eramū je teporesagamū ee. Kwaiwete iakaga. Sete tee iakaga. 'Wyriara akagyrū'īī mogyau wakag are, najuejue etee. Teis asīa. ⁴ Owaja pyu jaytataa pe'au ywag awi. Jaytata myterajeu'i etee ipe'aupap owaja pyu. Ywy pe imonou imomopoa. A'eramū awau 'upa kūjā ēē rowase. Ēē ra'yra 'ar are omaenuna 'upa. "T'arauwe ta'u ēē ra'yra 'jau kwy", 'jau tejuuranūūa 'upa ojeupe. ⁵ A'ere ēē ra'yra 'ari ēē wi. Anure nipo ēē ra'yra 'ga 'ūina 'wyriaramū ywy pewara 'gā nupe. A'eramū ywy pewara 'gā juejue 'ga je'ega renupa. Oje'ega renupare'ema 'gā nipo 'ga erekou tyweaete. A'eramū aipo ēē ra'yra 'ga 'arauwe 'ga amū ēē ra'yra 'ga pyyka erawau Jarejuwarete 'ga upe, 'wyriararete renawa 'arimū 'ga renamū. ⁶ A'eramū kūjā ēē awau ujāna oka'jama jui. Amunawe'em ipe ēē awau ojeupe Jarejuwarete 'ga reminuger ipe. Peu futat 'gā ojejukau ēē ree, kwarētai tois jay magwapa.

⁷ A'eramū ywagipewara 'gā tejuuranūū rowajaa. Migeu 'ga ywagipewara 'gā 'wyriara. A'eramū Migeu 'ga wemiayuwa 'gā nerawau tejuuranūū rowajaa, emiayuwa reewe. Ywag ipe futat 'gā juowajari. ⁸⁻⁹ A'eramū Migeu 'ga wemiayuwa 'gā netee tejuuranūū fuakara apyraapa emiayuwa reewe. A'eramū Janeruwarete 'ga tejuuranūū mū'jāukaa ywag awi, emiayuwa reewe. Nopytaa'uweri ywag ipe. Ymā te tejuuranūū jesaukari mojamū rakue. Aipo mama'eukwaawa 'wyriara futat. Eraretea Satanasi. A'ea ae moryteeara futat. Ywy pe Migeu 'ga imonou imū'jāu ywag awi.

—Pejewyt kasi ne— 'jau 'ga jupe.

¹⁰ A'erauwe 'ga amū oje'ega mua ywag awi:

—Uēm futat tejuuranūū ywag awi. Wojere'emamū janerewirera 'jawewara kwaukaa akou Janeruwarete 'ga upe rai'i. A'ere 'awamū Janeruwarete 'ga imonoi imuēma ywag awi. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gā katu'okapap mama'e tywer awi. Opājēa resaukaa janee. A'eramū 'ga 'ā ajemogou 'wyriarareteramū wemimonofera 'ga reewe janee. 'Ga 'ā werowiaara 'gā kwaukaara muēmukaa ywag awi. Janerewirera 'jawewara 'gā kwau Janeruwarete 'ga upe akou. Wojere'emamū 'gā kwau Janeruwarete 'ga upe. A'ere 'awamū Janeruwarete 'ga imuēmukari ywag awi— 'jau 'ga oje'ega mua ywag awi.

¹¹ —Janerewirera 'gā okyjawe'em amanū awi. A'eramū 'gā Jejui 'ga rerowiar awi opoire'ema. "Karupa'mī 'jawewara 'ga owya weko'wogukat janetywera moiawamū jane wi" 'e renupawe 'gā erowiaa ajemogyau. A'eramū 'gā nanē mama'eukwaawa 'wyriara pājē mateepapa nū. ¹² A'eramū ywaga aku'iramū, ywagipewara 'gā neewe. Janeruwarete 'ga mama'eukwaawa 'wyriara amuēmukat ywag awi. A'eramū ki pēē pejeku'iramū ee. A'ere ywy poriy'iramū, 'yē'ē reewe. Jupe mama'eukwaawa 'wyriara oi ojyapa. Amara'neramū akou. "Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga je monoi tata pe" 'e kwaapa akou numiamū. "A'eramū je ināinān etee te je ae rereko tyweri" 'e kwaapa akou.

¹³ Ywag awi ojyapa ppy we tejuuranūūa kūjā ēē rerekou tyweaete, ta'y'ra ma'efera ēē rerekou tyweaete. "Areko tywet pa je ēē kwy", 'jau ojeupe numiamū. ¹⁴ A'eramū Janeruwarete 'ga kwanūū jywafera monou ēē upe, amunawe'em ipe ēē wewiawamū, ēē ree jejukaaw ipe. "Peu futat nipo wā je a'gui tejuuranūū awi re'ā", 'jau ēē ojeupe. Kwarētai tois jay magwapa ēē opytau peu akou. ¹⁵ A'eramū tejuuranūūa 'y mua imuna

ojuru awi. “Taupit eẽ 'y pyu 'jau kwy”, 'jau ojeupe numiamũ. 'Yrete 'jawe imua imuna ojuru awi eẽ rupiawamũ numiamũ. ¹⁶ A'ere Janeruwarete 'ga eẽ poari. A'eramũ Janeruwarete 'ga ywy mowoka tejuuranũ juru awi 'ut ma'efera upe. A'eramũ 'ya awau ojejagamap iwoga rupi etee eẽ wi. ¹⁷⁻¹⁸ A'eramũ tejuuranũã amara'neramũ akou kũã eẽ ree. A'eramũ awau eẽ pytuna 'gã nowajaa. Eẽ pytuna 'gã Ku'jywa 'ga je'ega renupara 'gã, Jejui Kristu 'ga je'ega rerowiaara 'gã nanẽ nũ. A'eramũ 'gã nowajaa awau. A'eramũ tejuuranũã awau opytau u'ama 'yisiga pype.

13

Mukũja ja'waraiw

¹ A'ere je ja'waraiwa resaka nũ. 'Yẽ'ẽ awi iẽma resaka. Sete iakaga. Teis asĩa. 'Wyriara akagyru'ĩ'ĩ erekou asĩ are, najuejue etee. Teis 'wyriara akagyru'ĩ'ĩa. Iakaga jewaga Janeruwarete 'ga kurawa rerekou wakag are. ² Ja'wapinima 'jawe aipo ja'waraiwa. Ipya ursu 'jawa py 'jawe futat. Leão 'jawe ijuraa. A'ere tejuuranũã imogoi 'wyriaramũ ojepyri. Opãjẽ mua jupe. A'eramũ ywy pewara 'gã najuejue etee ije'ega renupa. ³ Aipo ja'waraiwa akaga mũ waiwamũ. A'eramũ amanũmũ werewi jupe. A'ere ikã'ẽi jui nũ. A'eramũ wapikutukawera porera etee erekou. A'eramũ ywy pewara 'gã juejue amã'jãu iporer are.

—Kuu. Namanũi jupe ra'e nũ— 'jau 'gã ja'waraiwa apikutukawera porera resag ire.

A'eramũ 'gã ja'waraiwa rerowiaa ije'ega renupa. ⁴ Tejuuranũã ja'waraiwa mogou ajuru irũnamũ. A'eramũ ywy pewara 'gã juejue tejuuranũ muorypa nanẽ nũ. Ja'waraiwa nanẽ 'gã imuorypa nũ.

—Nitywi 'gã amũ ja'waraiwa 'jawe, ipãjẽ apyraapa— 'jau 'gã ajaupe. —Nitywi futari iowajara 'ga amũ. Nitywi futari imomapara 'gã amũ— 'jau 'gã amũ ajaupe.

⁵ Janeruwarete 'ga ojekurawukaa ja'waraiwa upe. Kwarẽtai tois jaya magwapa imỹjukaa 'wyriaramũ ywy pewara 'gã nupe.

A'eramũ ja'waraiwa oje'ega:

—Je pãjẽrete. Je Pẽnuwarete 'ga aapyraap— 'jau futatee 'ũina, ojerowiaa ojee.

A'ere o'meramũ te 'i.

⁶ A'eramũ Janeruwarete 'ga kurapa 'ũina. Mama'e tywera 'jau 'ũina 'ga kurapa. Mama'e tywera te 'jau 'ũina Jarejuwarete 'ga rupawa upe. Ywag ipe ako ma'e 'gã nupe juejue nanẽ 'jau 'ũina nũ. Mĩmera upe mama'e tywera 'jau 'ũina. ⁷ Ku'jywa 'ga wemiayuwa 'gã nereko tywerukaa ja'waraiwa upe. A'eramũ 'gã nowajaa, 'gã nerekou tyweaete okwapa 'gã 'arimũ. A'eramũ ywy pewara 'gã nupe juejue ja'waraiwa 'ũina 'wyriaramũ. Tapy'ỹja 'wyrarete tesirũmer ipewat, ka'a tesirũmer ipewat. Mĩmera 'gã nupe ja'waraiwa 'ũina 'wyriaramũ. ⁸ Ywy pewara 'gã ja'waraiwa muorypa. A'ere 'gã amũ namuorywi ja'waraiwa. Ywy apoe'ẽwe Ku'jywa 'ga 'gã amũ nera kwasiaa ka'aran are rakue, karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'aran are rakue. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga ojejukaukaa werowiare'ema 'gã nupe ikue. A'eramũ 'ga werowiaara 'gã mogyau ojepyri nakwaparimũ ete rũi. Aipo 'gã nera ojekwasiaa 'ga ka'aran are rakue. A'eramũ aipo 'gã ja'waraiwa muorype'ema. 'Ga ka'aran are ijekwasiare'ema 'gã etee ja'waraiwa amuoryp.

⁹ Mama'ea tomome'u pẽ nupe 'jau. Ee iporokwaawiwet ma'eramũ pẽ pejeapyakau ee. ¹⁰ Ifaripyrama 'gã nipo ojefaa futat. Jyuu pyu iapisipyrama 'gã nipo 'gã iapisau futat jyuu pyu. A'eramũ Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã 'ga ree etee ojemogypyka ajemogyau. 'Gã 'gã nerekou tyweaete agawewi. A'etea 'gã 'ga ree etee futat ojemogypyk.

¹¹ Poje je ja'waraiwa mũ resaka nũ. Ywy awi 'ua uẽma. Mukũja wasĩ rerekou, karupa'mĩ rasĩ 'jawe futat. Ije'ega wapefuramũ tejuuranũ je'ega 'jawe. ¹² A'eramũ 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera imogou opoirũnamũ. A'eramũ 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera reape ywy awi 'ut ma'efera 'ũina 'wyriaramũ ywy pewara 'gã nupe. A'eramũ ywy awi 'ut ma'ea 'yẽ'ẽ awi

'ut ma'e muorywukaa ywy pewara 'gã nupe najuejue etee. “Yē'ē awi 'ut ma'ea amanũ werewi. A'ere iferawi etee nũ. A'eramũ pēẽ imuorypa najuejue etee”, 'jau ywy awi 'ut ma'efera 'gã nupe. ¹³ A'eramũ ywy awi 'ut ma'efera aeremiapoe'ema apou. Tataa miamũ imua etyka ywag awi ywy pe. Ywy pewara 'gã neape futat imurukaa. ¹⁴ Wemiapofera apou 'yē'ē awi 'ut ma'efera reape. A'eramũ ywy pewara 'gã moryteeu. Wemiapofer are 'gã moryteeu 'gã mogyau.

—Pe'je ita apou 'yē'ē awi 'ut ma'efera ra'agawamũ. Jyuu pyu ijukau werewi. A'ere iferawi. A'eramũ pēẽ ia'agawa apou ipojeupawamũ— 'jau ywy pewara 'gã nupe.

¹⁵ Ia'agawa apopawauwe Ku'jywa 'ga imogoukaa ywy awi 'ut ma'efera upe. Opytu mujãna ia'agawa rupi. A'eramũ ojepytuekyita oje'ega. A'eramũ omuorypare'ema 'gã apisau. ¹⁶⁻¹⁷ “Ywy pewara 'gã juejue 'yē'ē awi 'ut ma'efera remiayuwa. Tomojewak 'gã 'jau kwy”, 'jau ywy awi 'ut ma'efera ojeupe. A'eramũ 'yē'ē awi 'ut ma'efera rera kwasiarukaa ywy pewara 'gã po are, 'gã jakwatawa katywar are ikwasiarukaa. 'Gã neapykag are 'jau era kwasiarukaa. Ikaraemã kwai ma'e 'gã nee, ikaraemãe'ema 'gã nee, kũima'eeteete 'gã nee, akotee ma'e 'gã nee. Mĩmera 'gã nee era kwasiarukaa. Era kwasiare'ema numeru etee inuga 'gã nee. Ijewage'ema 'gã namuri mama'ea. Nome'ega'uweri mama'ea 'jau.

¹⁸ Pe'je pejejea'aramũ aipo are. Ee pejejea'aramũ nipo numeru are pēneapyo. 'Yē'ē awi 'ut ma'efera numerua aema'ea futat, 666.

14

Jarejuwarete 'ga upe 'gã maraka'ag

¹ Aipo resag ire je temã'jãu ee nũ. Poje karupa'mĩ 'jawewara 'ga u'ama ywytyra apyte'rarimũ, Sião 'jawa apyte'rarimũ. 'Ga pyri kwaiwete 'gã ajemogyau. Sētu kwarẽtai kwaturu miu 'gã ajemogyau Sião 'jawa apyte'rarimũ 'ga pyri. Karupa'mĩ 'jawewara rera ojekwasiaa 'gã neapykag are rakue, 'ga ruwa 'ga rera nanẽ ojekwasiaa ee rakue nũ. ² A'erauwe je 'ga amũ je'ega renupa nũ. Ywag awi 'ga oje'ega mua jee. Sã'ã ytuu pyamua. Nan 'ga oje'ega mua jee. Tupã 'jawe 'ga imua jee. A'ere esageramũ futat 'ga je'ega. Maraka 'jawe futat, harpa 'jawa 'jawe futat esageramũ. ³ A'eramũ 'ga rera rerekwara 'gã amaraka'aga 'upa 'ga upe. 'Wyriararete renawa rowase 'gã 'upa maraka yau ra'aga. Irüpãwẽ eae'yi ma'e, 'wyrria'ri. Mĩmera 'gã nowase sētu kwarẽtai kwaturu miu 'gã nuwi amaraka'aga 'ga upe. Jarejuwarete 'ga remikatu'ogera 'gã etee te amaraka'aga 'upa 'ga upe. Jejui 'ga 'ã owy weko'wogukat 'gã tywera mepyawamũ rakue, 'gã mogyau wemiayuwamũ rakue. Aipo are 'gã amaraka'aga 'upa. Okatu'okawer are 'gã 'ga muorypa. A'eramũ ikatu'ogipyrrera 'gã etee te ojemu'jau ee, aipo maraka ra'aga 'ga upe.

⁴ Aipoa maraka ra'agara 'gã nuapoi futari mama'e tywera. Namuorywi 'gã maira'me a'agawa. Jarejuwarete 'ga etee te 'gã amuoryp. Nokoi futari 'gã wemirekoe'em are 'jau. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga je'ega 'gã wenup katu katu ajemogyau. Ojemujat 'gã 'ga ree. Janeruwarete 'ga 'gã mũ'jãu mama'e tywera apoara 'gã nui rakue.

—Tamogy 'gã tejemiayuwamũ 'jau, karupa'mĩ 'jawewara 'ga remiayuwamũ 'jau kwy — 'jau Janeruwarete 'ga, 'gã mũ'jãu ojee rakue.

⁵ 'Gã ni'mei futari. Nuapoi futari 'gã mama'e tywera.

Muapyra ywagipewara 'gã

⁶ Poje je ywagipewara 'ga amũ resaka. Ywate katu 'ga owewiau akou. Morogyta esage mome'wau 'ga awau. Aipoa morogyta esagea nateepawi futari. Ywy pewara 'gã nupe 'ga oi imome'wau 'gã moymoyka. Tapy'ÿja 'wyrarete tesirũmer ipewat, ka'a tesirũmer ipewat. Mĩmera 'gã nupe 'ga awau imome'wau. ⁷ A'eramũ 'ga wafukaita oje'ega mua ywy pewara 'gã nupe:

—Pejejuwarete 'ga ki pepojeup. Ene te 'ã eneresage oree ekou, pe'je ki 'ga upe. 'Awamũ iwaẽmi wemiayuwa 'gã nui ae mojo'okawa upe. 'Awamũ futat 'ga oje'ega renupare'ema 'gã mojo'ogi oje'ega renupara 'gã nui. “Nepeenuwi futari jeje'ega. A'eramũ pẽẽ pejejore'ema je pyri. Tata pe pekwap”, e'i 'ga 'awamũ futat oje'ega renupare'emamũ 'gã nupe. Oje'ega renuparera 'gã nupe etee te 'ga 'i: Pe'je pejejua pejemogyau je pyri. Jeje'ega peenup katu katu. Mama'e apoarera 'ga etee te 'ã pemuoryp. 'Ga te 'ã ywaga wapo rakue. Ywy, 'yẽ'ẽ, 'ywu'ywut. Mĩmera 'ga 'ã iapou rakue. A'eramũ 'ã pẽẽ 'ga etee imuorypa— 'jau 'ga wafukaita ywy pewara 'gã nupe.

⁸ A'ere ajepeja ywagipewara awau owewiau 'ga rewiri nũ. Aipo 'ga 'jau:

—'Gã 'wyraretea nipo 'gã wetyk futat, Papironi 'jawa. Aipoa amunaw ipewara 'gã oporomotyweriweramũ ajuee. “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau 'gã ajaupe. Sã'ã kawĩajaiwa 'wara 'gã juenũja kawĩajaiwa 'uukara ajaupe. Nan futat aipo amunaw ipewara 'gã. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã 'wyrarete mateepapa 'gã neewe futat— 'jau 'ga owewiau awau oje'ega.

⁹⁻¹⁰ Poje ajepeja ywagipewara 'ga awau 'gã newiri wafukaita nũ:

—'Yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera muoryparera 'gã, ia'agawera muoryparera 'gã neewe oje-mote'aa Ku'jywa 'ga upe. 'Yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera rera 'ga okwasiarukat ojee. Opo are ikwasiarukare'ema weapykag are ikwasiarukaa. Weapykag are ikwasiarukare'ema opo are ikwasiarukaa. Aipo 'gã ite'at futat Ku'jywa 'ga upe. A'eramũ Ku'jywa 'ga amara'neramũ 'gã nee. A'eramũ 'ga 'gã monou 'gã nereko tyweawa tata pype, itatata pype, ẽsõfyri 'jawa pype. Aipo ẽsõfyri 'jawa jutayyga 'jawe. Nowewi futari aipoa tata. Ateepawe'emamũ futat ae wi. A'eramũ 'ga 'gã monou peu futat 'gã nereko tyweawa pype. Ywagipewara 'gã nowase nipo 'gã mayrũmũ. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga rowase nanẽ nipo 'gã mayrũmũ nũ. ¹¹ Tatasiga awau nipo au'jeteramũ futat ojeupia. Nowewi'i futari. Wojere'emamũ futat 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera muoryparera 'gã mayrũ 'gã nerekou. Era rerekwara 'gã nanẽ 'gã mayrũmũ ojere'ema futat— 'jau ywagipewara 'ga awau wafukaita 'gã nupe.

¹² A'eramũ ki pẽẽ Jarejuwarete 'ga remiayuamũ 'ga je'ega renupa katu katu. Jejui 'ga nanẽ erowiaa nũ.

¹³ A'ere je 'ga amũ je'ega renuwi. Ywag awi 'ga oje'ega muri jee.

—Jeje'ega ekwasiat ekou ka'aran are— 'jau 'ga jee. —Jarejuwarete 'ga rerowiaara 'gã amũ nipo ojejukaukat 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. Nopoiri futari 'gã 'ga rerowiar awi. A'eramũ 'ga rerowiare'ema 'gã 'gã apisau futat. A'ere aipo 'gã nekõẽãjamũ ajemogyau— 'jau 'ga jee. —A'ea ekwasiat ka'aran are— 'jau 'ga jee.

A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau jee:

—A'jea futat aipoa. Oporowyky te 'gã 'ã ajemogyau Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'awamũ 'gã pytu'ui oporowyky awi. Anure nipo Ku'jywa 'ga 'gã mepyi ojeupe 'gã porowykyawer are — 'jau 'ga 'Agesagea jee.

Werowiaare'ema 'gã nereko tyweawam

¹⁴ A'eramũ je temã'jãu ee nũ. Poje je 'ga amũ resaka. Kũima'e 'jawewara 'ga je esaka. Ywasiga 'arimũ 'ga apygi 'ũina. 'Wyriara akagyrũa 'ga erekou waka'garimũ. Aipoa ouru apopyrera te. Jyaparuu aimea 'ga enũina opo pe. ¹⁵ A'erauwe majepeja 'ga ywagipewara 'ga 'ua uẽma Janeruwarete 'ga mogytaaw awi. Wafukaita 'ua uẽma.

—Ekwap ywy pewara 'gã nesaka. Sã'ã ae ko pypiara isinigamũ imonooga. Nan tee futat ekwap Ku'jywa 'ga je'ega renupare'ema 'gã momapa. Ku'jywa 'ga je'ega renupare'ema 'gã apisawa upe iwaẽmi. A'eramũ ene ewau 'gã momapa— 'jau 'ga 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁶ A'eramũ 'ga awau 'ga je'ega renupare'ema 'gã momapa. Ywasiga 'arimũ wapyk ma'e 'ga awau 'gã momapa.

¹⁷ A'erauwe majepeja 'ga ywagipewara 'ga 'ua uēma Janeruwarete 'ga mogytaaw awi. Jyaparuu aimea 'ga nanē erua nū.

¹⁸ A'erauwe majepeja 'ga ywagipewara 'ga 'ua jany kasiga rapyaw awi nū. Aipo 'ga tata rerekwara 'ga wafukaita jyaparuu aime rerekwara 'ga upe:

—Ekwap ywy pewara 'gā nesaka. Sā'ā ae y'wa'aa monooga imomoa y'wa pykawa pype. A'eramū 'ā ae y'wa pikau. Nan tee futat ekwap Ku'jywa 'ga je'ega renupare'ema 'gā nerekou tyweaete. Ku'jywa 'ga imara'ne 'gā nee— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁹ A'eramū 'ga awau 'gā apisau. ²⁰ Y'wa pikara 'jawe te 'gā nya. Iapisipyrera 'gā ny awau kwe pe 'yatawuu 'jawe. 'Y 'jawe futat awau wypojugamū tresētu kilometro 'gā ny oi aepasi'a ajeu te ikwawi 'gā ny rypya.

15

Aea'wyre'ema 'gā nereko tyweat

¹ Poje je mama'e mū resaka nū. Aipoa je mopiryyita. Irāā'ā sete ywagipewara 'gā nuwamū Janeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gā nereko tyweara 'gā. Anurenure'i nipo 'gā 'gā nerekoi tywerete. Aipo teepaw ire 'gā 'gā nerekou tyweru'jape'ema nū. Teepap futat. 'Gā nerekoa resag ire nipo esakara 'gā te'i 'jau: A'jea futat. Imara'ne futat Janeruwarete 'ga oje'ega renupare'ema 'gā nee, te'i 'gā 'gā nesag ire 'jau.

² A'eramū je temā'jāu nū. Ypiauu je esaka. Werawerawuu 'jawe. Ojesagete ma'ea. Tata are ojopype ma'ea. Aipo ypiauu 'arimū 'gā kwaiwete 'upa, 'yē'ē awi 'ut ma'e renupare'ema 'gā 'upa. Ia'agawa nanē 'gā imuorype'ema nū. Era nanē 'gā ikwasiarukare'ema weapykag are. Aipo 'gā 'upa ypiauu 'arimū. Janeruwarete 'ga maraka apoawa monou 'gā nupe rai'i, harpa 'jawa monou 'gā nupe rai'i. A'eramū 'gā aipo renafu'ama, maraka apou ipyu.

³ Amaraka'aga 'gā 'upa. Ymā te Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gā nenū'ēukari Egitu ywy awi Moisesi 'ga upe rakue. Aipo are 'gā amaraka'aga 'upa. A'ere karupa'mī 'jawewara 'ga jejukaukari 'gā nupe rakue. Aetywera moiawamū 'ga jejukaukari 'gā nupe rakue. Aipo are nanē 'gā amaraka'aga 'upa.

“Ene te 'ā Orejararetea, Kiapi'ni.

Ene te 'ā pājērete tekotee 'gā apyraapa.

Ene te 'ā Oreruwaretea.

Ene te 'ā aeremiapoe'ema ereapo ekou.

Erejejuka esage 'ā ore ree.

Nereapoi 'ā mama'e tywera.

Ene 'ā ywy pewaramū ore'wyriararetea.

⁴ Nitywi 'ga amū ene muorypare'ema 'gā.

Ore te 'ā najuejue etee ene muorypara.

Ene te 'ā eneresage oree, 'jau 'ā ore enee jepi.

Ene etee te 'ā eneresage. Nitywi 'ga amū ene 'jawe.

Amunawa tesirūmerete awi nipo 'gā nuri ajatykau ene muorypa, eneremiapofera mome'wau ajaupe.

Ejemiapofera ereapo ae reape futat.

A'eramū 'gā imome'wau ajaupe”,

'jau 'gā amaraka'aga 'ga upe.

⁵ 'Gā maraka'āmw ire je temā'jāu ywag are nū. Janeruwarete 'ga mogytaawa je aesak. Imy'jamy'jap te Janeruwarete 'ga rupawa. Ojeawopytymo'woka 'ūina jee.

⁶ Pe awi Janeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gā nereko tyweara 'gā 'ua uēma. 'Gā naitya waparasingamū. Wenyfugamū 'gā naitya. 'Gā pasi'a 'arimū imotypawa okwapa. Ouru apopyrera 'gā naity motypawa. ⁷ A'eramū eae'yi ma'e 'ga amū y'a monou Janeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gā nereko tyweara 'gā nupe juejue 'gā moyka. Y'a

ouru apopyrera. Aipoa itay'a pype 'gã Janeruwarete 'ga mara'ne monou imatyneema ywagipewara 'gã nupe. Okoeteete ma'e 'ga mara'nea 'gã imonou 'gã nupe. ⁸ Poje tatasiga 'jawewara 'ua Janeruwarete 'ga wi, 'ga renyfug awi 'ua. Pãjêrete 'ga wi 'ua. A'eramũ aipo tatasiga 'jawewara Janeruwarete 'ga mogytaawa matyneema. Nosea'uweri 'gã amũ 'ga mogytaawa pype. Ae a'wyre'ema 'gã nereko tywera teepaw ire etee 'gã osou'japa 'ga mogytaaw ipe.

16

Janeruwarete 'ga mara'nea

¹ A'erauwe 'ga amũ oje'ega sete ywagipewara 'gã nupe. Janeruwarete 'ga mogytaaw awi 'ga oje'ega mua 'gã nupe:

—Pe'je pejewau Jarejuwarete 'ga mara'ne reko'woka itay'a awi ywy are— 'jau 'ga 'gã nupe.

² A'erauwe majepeja 'ga awau eko'woka ywy are. A'erauwe mirurua opopoa 'yê'ê awi 'ut ma'efera rera rerekwara 'gã nee, ia'agawa muoryparera 'gã nee 'jau opopoa. Aipoa mirurua ayay te.

³ Aipo reko'wog ypyrauwe ajepeja 'ga oma'e mojerepa imonou 'yê'ê me nũ. A'erauwe 'yê'êa ojemu'jaga wyramũ, teumera wy 'jawe ojemu'jaga. A'eramũ 'yê'ê pypewara juejue opapa.

⁴ Aipo 'ga oma'e reko'wog ypyrauwe ajepeja 'ga oma'e reko'woka nũ. 'Yrete pype nũ, 'ywu'ywura pype 'jau 'ga oma'e monou eko'woka. A'erauwe 'ya ojemu'jaga wyramũ.

⁵ A'erauwe 'ga oy'a mojerew ire 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree— 'jau 'ga 'ga upe. —Mama'e tywera nereapo ekoetei. Mama'e tywera apoara 'gã etee 'ã erereko tywerete. Ene te 'ã ereko ete rakue. 'Awamũ nanê 'ã ekou nũ— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe. ⁶—Ywy pewara 'gã 'ã eneremiyuwa 'gã wapisi, 'gã ny reko'woka, eneje'ega mome'wara 'gã nanê iapisau rakue nũ. Ma'eramũ 'ã 'ya wyramũ eremu'jag 'gã nemitykuramũ eje'ega mome'wara 'gã nepyaa— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

⁷ A'erauwe wyra rapyawa pyri afu'am ma'e 'ga je'egi nũ:

—Ene te 'ã Oreruwaretea, Kiapi'ni— 'jau 'ga 'ga upe. —Ene te 'ã pãjêrete. Mama'e a'jea etee 'ã ene iapou. A'eramũ ene eje'ega renupare'ema 'gã nereko tyweretea wesageramũ futat— 'jau 'ga 'ga upe.

⁸ A'erauwe ajepeja ywagipewara 'ga itay'a mojerepa kwar are. Ae rapyaukaa kwara upe. Tata pyu kwara ae rapyau. ⁹ A'eramũ kwara tata monou ae rapyau. A'eramũ kwara remiapyfera 'gã Janeruwarete 'ga kurapa.

—Ene sare te 'ã mama'e tywera eremut oree— 'jau tata remiapyfera 'gã Janeruwarete 'ga upe, 'ga kurapa.

A'ere 'gã nopoiri futari otywer awi. Ni'arasigi futari 'gã otywer are. A'eramũ 'gã aku'iramũ etee ajemogyau. “Ene te 'ã pãjêrete. Je katu'og ape”, 'jawe'em 'gã Janeruwarete 'ga upe.

¹⁰ A'erauwe ajepeja 'ga itay'a mojerepa 'yê'ê awi 'ut ma'e renaw are nũ. A'erauwe oypyunaiwamũ jupe, emiayuwa 'gã nupe 'jau. Ay upe waemamũ ajemogyau.

¹¹ A'eramũ 'gã Janeruwarete 'ga kurapa ay rerekou, opirakuwa ray rerekou, opiruru raya nanê 'gã erekou nũ. Ywaga jara 'ga 'gã ikurapa wereko tyweramũ. A'etea 'gã nopoiri futari mama'e tywera apo awi.

¹² A'eramũ ajepeja ywagipewara 'ga itay'a mojerepa nũ, ajepeja 'yrete mũ ree nũ, Eufrates ty are 'ga eko'woka. A'eramũ otypawamũ 'gã naperamũ. Aipo pe rupi 'wyriara 'gã amũ nuri kwara poawa katy awi. ¹³ A'eramũ je mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa resaka. Muapyra je esaka. Majepeja 'ua uêma tejuuranũ juru awi. Ajepeja 'ua uêma 'yê'ê awi 'ut ma'efera juru awi. Ajepeja 'ua uêma 'yê'ê awi 'ut ma'efera je'ega

mome'wara juru awi. Ju'i 'jawewara 'ua ũ'jãu jui. ¹⁴ Aipo ju'i 'jawewara ũ'ẽ re awau aeremiapoe'ema apou ae rowase. Awau oporogytau ywy pewara 'gã 'wyrriara 'gã nupe: —Pe'je pejejua Ku'jywa 'ga rowajaa. Pejemiayuwa 'gã nerua 'ga rowajaa— 'jau awau 'gã nupe.

A'eramũ Janeruwarete 'ga ojee iporomutare'ema 'gã majatykaukaa ojeowजारुका 'gã nupe.

¹⁵ Poje Jejui 'ga 'jau:

—Anurenure'i nipo je oi, muna'ywa 'jawe. Nepekwaawi muna'ywa rura. Nan tee futat nepekwaawi jeruawa. Aku'iramũ futat je rapesakara 'gã ajemogyau. Sã'ã 'ga amũ rapesakara 'gã sere'ema futat. Nomosogi waitya. Nan tee je rapesakaramũ pẽ pe nepejenosĩ pejueape aitye'ema 'jawe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁶ A'eramũ ju'i 'jawewara ywy pewara 'gã 'wyrriara majatykau 'gã nemiayuwa 'gã neewe. Jũ me 'gã majatykau. Epyreu 'gã je'eg imũ 'gã 'jau Arimagetõ 'jau 'gã aipo jũ upe.

¹⁷ A'erauwe ywagipewara 'ga maapawera 'ga oy'a mojererepa ywytu are. A'erauwe 'ga amũ oje'ega afukaja mua Janeruwarete 'ga mogytaaw awi:

—'Awamũ futat Ku'jywa 'ga amara'ne resaukapawi— 'jau 'ga wafukaja mua, 'wyrriararete renaw awi oje'ega mua.

¹⁸ A'erauwe tupã u'aa ywy pe. Aman aunuga 'jawe 'jau. Ywya oyyita kwaiwete. Wapopyramũ ako ywya noyyi i'jawe rakue. ¹⁹ Janeruwarete 'ga wea'aramũ 'gã nemiapofer are, 'gã 'wyrarete pypewara 'gã nemiapofer are, Papironia 'jawa pypewara remiapofer are. Mama'e tywera 'gã wapo kwaiwete. A'eramũ 'ga aipo 'gã 'wyrarete mowowowoka mytera rupi. Amara'neramũ 'ga 'gã nee 'gã tywer are. A'eramũ 'ga 'gã nerekou tyweaete. 'Gã 'wyraretea juejue 'gã etykapap 'gã nui. ²⁰ 'Ypõ'õa oka'jamamap najuejue etee. Ywytyra nanẽ oka'jama nũ. Nuesagu'jawi 'ga amũ. ²¹ Ama'nauu u'aa ywy are. Tuwi tuwi te aipo ama'nauua. Ipoyi te. Kwarẽta kirua te ipoyja. A'eramũ ywy pewara 'gã amara'neramũ Janeruwarete 'ga ree ama'na are. Janeruwarete 'ga kurakurapa mama'e tywer are.

—Nia'wyrri futari Ku'jywa 'ga. Ama'nauua 'ga omototogukat janee. A'eramũ 'ga wa'wyre'emamũ futat— 'jau 'ga 'ga kurapa.

17

Kũjãmene'ema ãẽ

¹ A'eramũ itay'a rerekwarera 'ga amũ 'ua oje'ega jee:

—Ere ejua. Taesaukat 'gã 'wyrarete pewara rereko tywera enee 'jau— 'jau 'ga jee.

'Gã 'wyrarete mũ upe 'gã 'jau kũjãmene'em, 'jau 'gã jupe. Aipo pewara 'gã ia'wyre'ema futat. A'eramũ 'gã 'jau kũjãmene'em 'jau jupe, Papironia 'jawa upe. Aipoa 'gã 'wyraretea 'up 'yrete jo'ojoga pyri. ² Ywy pewara 'gã 'wyrriara 'ua mama'e tywera apou aipo 'gã 'wyrarete pewara 'gã pyri. Sã'ã eawryyp ma'e 'gã. Nan tee ywy pewara 'gã nekoi mama'e tywera apo are u'akwaawe'emamũ.

³ Poje Janeruwarete 'ga 'Agessagea je pojekau. Ywagipewara 'ga je rerawau amunawe'em ipe. Peu futat je kũjã ãẽ mũ resaka. Wapyka ãẽ 'ũina ja'waraiwa kupe 'arimũ. Piragay ma'e 'arimũ ãẽ 'ũina wapyka. Ku'jywa 'ga kurapawa ojekwasiaa ja'waraiw are. Kwaiwete 'ga kurapawa ojekwasiaa ee. Aipoa ja'waraiwa sete iakaga, teis asĩa.

⁴ Taity piraga aipoa kũjã ãẽ erekou. Taity umy'gia nanẽ ãẽ erekou imunepa nũ. Ouru apopyrera ãẽ wereko, ita esage, itafu'a'i, perua 'jawa 'jau ãẽ erua ojemuesageawamũ. Opo pe ãẽ itay'a'i renũina. Itay'a'ia ouru apopyrera. Itay'a wyneegatugaturamũ mama'e tywetywera pyu. Mama'e tywer are etee wea'aramũ. A'eramũ aipoa pyu nanẽ ojematyneema nũ. ⁵ ãẽ reapykag are 'ga amũ era kwasiaa inuga. Naeapyoi ae aipo er are.

Je 'ã aipo 'wyrã, papironia 'jawa 'jawewara.

Je 'ã kũjãmene'ema jararetea.

Je 'ã mama'e tywera apoara wã ya,
'jau ojekwasiaa ãẽ reapykag are 'upa.

⁶ Eawyrp ma'e 'jawe ãẽ u'akwaawe'emamũ. Jejui 'ga rerowiaara 'gã apisi are aku'iramũ. Aipo 'gã nopoiri Jejui 'ga rerowiar awi. A'eramũ 'ga rerowiare'ema 'gã 'gã apisau. A'e are ãẽ aku'iramũ eawyrp ma'e 'jawe.

Ëẽ resaga je mopiryyita etee. ⁷ A'eramũ ywagipewara 'ga 'jau jee:

—Ma'eramũ te enepiryyi e'ÿina? Amueapyo je ene ee— 'jau 'ga jee. —Kũjã ãẽ ree, ja'waraiw are. Mĩmer are je ene mueapyoi— 'jau 'ga jee. ⁸—Aipoa ja'waraiwa ako futat watau rakue. A'ere 'awamũ nokou'jawi. Anure te nipo turi uẽma ywy kwawukuu awi nũ. A'ere jui iẽm ire nipo 'gã imomawi etee— 'jau 'ga jee. —A'eramũ nipo ywy pewara 'gã opiryyjamũ ja'waraiw awi. Ku'jywa 'ga ka'aran are et jekwasiare'ema 'gã nipo opiryyjamũ ja'waraiwa resaka. Ywy apoe'ẽwe te 'ã 'gã nera nojekwasiaari 'ga ka'aran are rakue. Aipo 'gã oporesagamũ ajemogyau ee. “Ja'waraiwa ako futat rakue. A'ere ipawi rakue. A'ere 'awamũ ekou'jawi nũ”, 'jau nipo 'gã ajaupe oporesagamũ ee— 'jau 'ga jee.

⁹ —I'akwaap ma'e 'gã etee weapyoramũ ee. Sete ja'waraiwa akaga. I'jawe etee iakagawytyra. Aipo 'arimũ kũjã ãẽ 'ũina wapyka. A'ere aipoa 'wyrãra juejue futat. ¹⁰ Sĩku 'gã akoupap 'wyrãramũ. A'ere iẽmi 'wyrãramũ ako awi. Majepeja ojesaukat 'awamũ. A'ere maapawera 'ga nojesaukari we. Maapawera 'ga jesaukaramũ inãinãnete 'ũina 'wyrãramũ. ¹¹ Anure ja'waraiwa etee 'ũina 'wyrãramũ ywy pewara 'gã nupe nũ. Ja'waraiwa ako ma'e rakue. A'ere 'awamũ nokou'jawi. Anure te nipo ekou'jawi nũ. Sete 'gã 'ũina 'wyrãramũ enunewe. A'ere 'gã py'rau teni 'wyrãramũ. A'ere nipo 'gã ja'waraiwa momawi— 'jau ywagipewara 'ga jee.

¹² A'eramũ 'ga 'jau jee nũ:

—Amueapyo je ene ja'waraiwa rasĩ are nũ. Asĩa teis 'gã 'wyrã'ria. Nuapygi we 'wyrã'rãramũ ajemogyau. A'ere ja'waraiwa 'gã mogyi opoirũnamũ. Majepei ora rupi etee nipo 'ũina 'wyrã'rãramũ. ¹³ Najuejue etee 'wyrã'ri 'gã akou majepei tee tup ma'e 'jawe. Opãjẽa 'gã imonou ja'waraiwa upe. A'eramũ ja'waraiwa mama'e apou 'gã pãjẽ mũ, 'gã je'eg imũ 'jau iapou. ¹⁴ Karupa'mĩ 'jawewara 'ga 'gã iowajaa. A'ere Karupa'mĩ 'jawewara 'ga 'gã pãjẽ apyraawi. 'Ga 'ã Janejararetea. 'Ga 'ã 'Wyrãraretea. A'eramũ 'ga a'eramũ 'gã pãjẽ'oka wemiayuwa 'gã netee. Wemiayuwa 'gã 'ga amũ'ẽ ajau rakue. 'Ga je'ega 'ga remiayuwa 'gã wenup katu katu. Aipo 'gã netee 'ga 'gã pãjẽ'oka— 'jau ywagipewara 'ga jee.

¹⁵ A'eramũ 'ga 'jau jee nũ:

—'Yrete jo'ojo'oga nanẽ ene esaka nũ. 'Gã 'wyrãrete 'up 'yrete pyri. Aipo 'yrete aea futat. Tapy'ÿja 'wyrãrete tesirũmer ipewat, ka'a tesirũmer ipewat. Mĩmera 'gã 'yrete 'jawe ajemogyau. Kwaiwete 'gã. A'eramũ 'yrete 'jawe ajemogyau. ¹⁶⁻¹⁷ Ja'waraiwa rasĩa 'ã ereesak. “Aipo ywy pewara 'gã 'wyrãra” a'e je ako enee ko 'jau. Ku'jywa 'ga wemifutara futarukaa aipo 'wyrãra 'gã nupe najuejue etee futat. A'eramũ 'gã Ku'jywa 'ga remifutara apou. A'eramũ 'gã opãjẽ monou ja'waraiwa upe, imogou 'wyrãramũ. Ku'jywa 'ga remifutara apopawe'emaue nipo 'gã 'ga remifutara etee iapoi— 'jau 'ga jee. —A'eramũ aipoa 'wyrãra 'gã, ja'waraiwa reewe, oporomutare'emamũ aipo 'wyrãrete pewara 'gã nee. A'eramũ nipo 'gã 'gã karaemã pojekau 'gã nui. Sã'ã uruwua wyrã reumera ro'ofera 'upawa. Nan tee futat 'gã mama'e pojekai 'gã nui. A'eramũ nipo 'gã 'gã 'wyrãrete rapyau— 'jau 'ga jee.

¹⁸—Aipoa kũjã ãẽ, eneremiesagera ãẽ, 'gã 'wyrãrete futat, Papironia 'jawa futat. Ywy pewara 'gã 'wyrãra 'gã juejue aipo 'wyrãrete pewara 'gã je'ega renupa, 'gã nemifutara apou— 'jau 'ga jee.

18

Papironi 'jawa retykawam

¹ A'ere je ajepeja ywagipewara 'ga resaka nũ. Ywag awi 'ga 'ua ojypa. Ipãjẽ ma'e 'ga 'ua. Wenyfugamũ 'ga 'ua ywy mojesakapap. ²⁻³ A'eramũ 'ga wafukaitea:

—Papironia 'gã wetyk 'awamũ. Iypewara 'gã nia'wuri futari. Tekotee 'gã nupe 'gã 'jau rakue: “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau 'gã ajaupe rakue. A'eramũ 'gã ojemotywea 'gã pyri. Sã'ã eawryyp ma'e 'gã kawĩajaiwa monoa ajaupe. Nan tee 'gã 'jau ajaupe. “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau 'gã ywy pewara 'wuriara 'gã nupe. Karaemã me'egara 'gã ojemoka'aranũmũ mama'e tywer are etee futat. A'eramũ 'gã 'gã apisaupap. 'Awamũ mama'eukwaawa etee ijemogyi peu, wyra tywera reewe. Mama'e tywera 'wara juejue etee wyraa ajemogyi peu— 'jau 'ga wafukaitea.

⁴ A'eramũ ajepeja 'ga amũ oje'ega ywag awi nũ.

“Pe'je pejewau, jeremiayuamũ, kamẽsĩete peje'jãu aipo 'gã 'wyrarete awi.

Kasi a'e pe mama'e tywera peapo 'gã pyri ne.

Mama'e tywera pẽẽ iaporamũ je pẽ nereko tyweri 'gã neewe ne.

⁵ Mama'e tywera 'gã wapo kwaiwete.

A'eramũ Ku'jywa 'ga wea'aramũ 'gã tywer are.

Tuereko tywet 'ga 'gã ee 'jau.

⁶ Pẽ nereko tywet 'gã nakue.

A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejewau pejejepyka 'gã nee.

Pejereko tyweawera apyraapa pẽẽ 'gã nerekou tyweaete.

⁷ 'Awamueuu futat 'ã 'gã ipãjẽ ma'ea rai'i.

Ikaraemã kwai ma'ea 'gã nai'i.

A'ere 'awamũ pẽẽ te 'gã pereko tywerete kwaiwete, 'gã mu'arasiga kwaiwete.

'Ore te 'ã ywy pewara 'gã 'wuriararetea.

Namajawera 'jawewara rui 'ã ore.

Norojemayrui ore mama'e are', 'jau aipoa oje'wyrarete pewara 'gã.

⁸ A'eramũ 'gã wayramũ futat ojee ojerowiaraipaw ipe etee futat.

Majepeja 'ara rupi etee futat mama'e tywera jeapoi 'gã nupe jupiwewe futat.

Ay 'gã ajemogyau. Ojemayrũmũ 'gã ajemogyau.

Ty'ara 'gã wereko.

A'ere nipo 'gã 'gã 'wyrarete rapyau.

Majepeja 'ara rupi etee futat nipo aipo mama'ea ojeapoupap.

Ku'jywa 'ga 'ã pãjẽretea.

'Ga 'ã 'gã nerekou tyweaete 'gã tywer are”,

'jau 'ga wafukaja mua ywag awi.

⁹ A'eramũ nipo tatasiga resakawe ywy pewara 'gã 'wuriara 'gã ojemayrũmũ 'gã nee. “Ukaipap nipo kwe 'gã”, 'jau nipo 'gã ajaupe. Mama'e tywera 'gã iapou aipoa oje'wyrarete pewara 'gã pyri. Ojemoka'aranũmũ mama'e tywera pyu. A'eramũ nipo 'gã ajaa'wau ee. ¹⁰ Muku'i 'gã nekoi jui. Okyje 'gã wereko tywer awi.

—Ipyri jane oramũ 'ga jane rapyi 'gã neewe ne— 'jau 'gã ajaupe.

—Iporiay'i Papironi pypewarera 'gã— 'jau 'gã. —Aipoa oje'wyrarete pypewara 'gã ojemoka'aranũmũ numiamũ. A'ere Ku'jywa 'ga ywawuje tee 'gã nereko tyweretei 'gã tywer are— 'jau 'gã ajemogyau, okyjau wereko tywer awi.

¹¹ Karaemã jara 'gã ajaa'wau ajemogyau ee.

—Papironi pewara 'gã orekaraemã amut ore wi jepi— 'jau 'gã. —A'ere 'awamũ nitywi futari orekaraemã muara 'gã— 'jau 'gã ajaa'wau ee.

¹² Kwaiwete 'gã karaemã. Ouru, prata, ita esage, itafu'a'i perua 'jawa, taity esage, taity pirag, 'ywa kasig, mama'e ryrũ esage ita apopyret, itaju apopyret, 'yw esage apopyret 'jau. ¹³ Kumi kasig, jany kasig, y'way, 'miara kawet, awasiku'iuu, juowuurana ra'yi,

kwatau, karupa'mĩ, kawaruu, kamijã'ĩ. Mĩmera 'gã karaemã. 'Awamũ nitywi futari 'gã karaemã muara. Oporomuriwere'emamũ 'gã wemifaja 'gã nee. Nitywi futari mama'e muara. A'eramũ karaemã jara 'gã 'jau aipo oje'wyrarete kaiwer ipewarera 'gã nupe 'upa:

¹⁴ —Teepap katu katu pēnemifutara. Pēkaraemã nanē atepawamũ nũ. Ouru miamũ atepawamũ pē nui— 'jau 'gã 'gã 'wyrarete rapy resaka.

¹⁵ A'eramũ 'gã nupe okaraemã me'egarera 'gã ajemogyau muku'i jui. Ojemoka'aranũũ 'gã 'gã nee. A'ere 'gã kyjei wapy awi. “Ipyri jane o re nipo 'ga jane rapyau 'gã neewe”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã awawe'em ipyri. U'arasigamũ etee ipypewarera 'gã nee. A'eramũ 'gã wafukaita:

¹⁶ —Iporiay'i 'wyrarete pewara 'gã ajemogyau. Taity esagea 'gã amunep ojewi numiamũ, taity piraga 'jau. Kwaiwete 'gã ouru apopyrera pyu 'gã ojemojewaka, ita esage pyu, itafu'a'i pyu 'jau, perua 'jawa pyu 'jau. ¹⁷ A'ere 'awamũ ikaipawi ywawuje tee— 'jau 'gã ajaa'wau ee.

Iapyramũ 'gã tatasiga resaka. Yaruu wararera 'gã, ipypewarera 'gã, iapoara 'gã, iperugara 'gã. Mĩmera 'gã nipo tatasigũũ resaka ikajamũ. ¹⁸ Tatasiga resag ire nipo 'gã ajemogyau muku'i jui.

—Nuesagi'i 'ga amũ aipo 'wyrarete 'jawewara— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁹ 'Gã 'arasiga 'gã muafukajukaa:

—Iporiay'i ipypewarera 'gã— 'jau 'gã wafukaita. —'Gã 'ã okaraemã werooukat yaruu jara 'gã nupe. A'eramũ 'gã yaruu jara 'gã mepyau 'gã moka'aranũũmũ. Ywawuje tee nipo 'gã karaemã atepawamũ— 'jau 'gã u'arasigamũ ee.

²⁰ Pe'je pejeku'iramũ ywag ipe oo ma'eferamũ ee. 'Gã 'ã pē nereko tywerete rai'i. A'eramũ Janeruwarete 'ga wemiayuwamũ pē nepyaa, 'gã nerekou tyweaete pē nee. Jeju'i 'ga remimonoferamũ pē nee, 'ga je'ega mome'waramũ pē nee. Mĩmeramũ pē nee 'ga 'gã nereko tyweretei.

²¹ A'ere ywagipewara 'gã amũ, ifuakat ma'e 'ga amũ itauu ppyka imomoa 'yē'ē me. Ipojjuu agawewi. A'etea 'ga opyyk imomoa imonou 'yē'ē me. A'eramũ 'ga 'jau:

—Sã'ã je itauu momora. Nan tee futat nipo 'gã Papironi retygi, ipypewara 'gã momapa. A'eramũ 'gã etyg ire imỹju'jape'ema futat. ²² Nopyu'jawi 'gã maraka apoawa ipype. Nomaraka'agu'jawi 'gã ipype. Nitywi futari mama'e apoara peu. Nitywi futari u'i apoara 'gã. ²³ Naenyfugu'jawi tatarana. Nuerekoi katu 'gã amũ aipoa oje'wyrarete pype. Ka'aranũũ are ojerowiaraip ma'efera 'gã nitywi peu. Opãjãgaiwa pyu ajamoryteeara 'gã nanē nitywi nũ.

²⁴ —Ymã te peuwara 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisi rakue. 'Ga rerowiaara 'gã nanē 'gã iapisau kwaiwete rakue nũ. Tekotee 'gã nanē 'gã apisau rakue nũ. Ma'eramũ 'ã Ku'jywa 'ga 'gã nereko tywerukari 'gã nemiapofer are, 'gã 'wyrarete retygi 'gã nui— 'jau 'ga.

19

¹ A'eramũ je mytuna 'gã je'ega renupa. Ywag ipe 'gã nuwi oje'ega:

—Simuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau— 'jau 'gã 'upa. —'Ga te 'ã jane katu'ok. 'Ga te 'ã esage janee. 'Ga te 'ã pãjērete. ² 'Ga te 'ã ae kwaap. A'eramũ 'ga jane rerekou a'jeteetewi futat. Werowiare'ema 'gã nipo 'ga erekou tyweaete. A'ere 'ga werowiaara 'gã nereko esagei— 'jau 'gã oje'ega. —Ma'eramũ 'ga 'ã Papironi pewara 'gã nereko tyweretei. Jane mũ 'gã 'ã iapisau rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga jane repyaa. A'eramũ jane a'e are 'ga muorypa — 'jau 'gã oje'ega mua ywag awi.

³ —Aipoa 'gã 'wyrarete rapy re tatasiga awau ojeupia wojere'emamũ futat. A'eramũ jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee— 'jau 'gã ajemogyau.

⁴ A'erauwe wīti kwaturu 'wyrīa'ri 'gā awau, irūpāwē eae'yi ma'e 'gā netee 'gā wapyka wenupy'āu Jarejuwarete 'ga rowase 'ga muorypa. 'Wyrīararete apykawa 'arimū 'ga renamū 'gā awau 'ga muorypa.

—Nan tee ore 'jau. Simuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau— 'jau 'gā.

Karupa'mī 'jawewara maraka

⁵ A'erauwe 'wyrīararete renawa pyri 'ūi ma'e 'ga amū 'jau nū:

—Nan tee je 'i pē nupe. Pe'je pēē taetu 'ga muorypa. 'Ga remiayup, 'Ga pojeupat, 'wyrīana'nī, akotee ma'e. Mīmeramū pēē 'jau 'ga upe: “Ene te 'ā eneresage oree”, pe'je ki 'ga upe— 'jau 'wyrīararete renawa pyri ako ma'e 'ga 'gā nupe.

⁶ A'erauwe je kwaiwete 'gā je'ega renupa nū. Jarejuwarete 'ga muorypa 'gā ajemogyau. Ytuu pyamu 'jawe 'gā je'ega. Tupā 'jawe nanē afuramū.

—Pe'je ki Jarejuwarete 'ga muorypa. 'Ga 'ā Orejararetea. Pājēretea 'ga 'gā apyraapa. 'Wyrīarareteretea 'ga 'ā— 'jau 'gā 'ga muorypa 'upa.

⁷⁻⁸ —Owaēm karupa'mī 'jawewara 'ga remirekoawa upe. 'Ga remirekoram ēē ojekatu'opap 'ga upe. Janeruwarete 'ga taity aparasigayay monou ēē upe. A'eramū ēē taity esage munepa, taity aparasigayay munepa. A'eramū jane jarejekōēājamū jarejemogyau 'gā nee— 'jau 'ga jee.

'Ga remirekoram ēē raitya 'jawewara Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gā nemiapofera, mama'e esage apoawera.

⁹ A'erauwe ywagipewara 'ga 'jau jee:

—Ka'arana ekwasiat Jarejuwarete 'ga je'eg are. “Maraka nipo ore aruapo Karupa'mī 'jawewara 'ga rekokatuawamū. Maraka are imo'wy'wyrīpyrera 'gā aku'iramū ajemogyau”, 'jau Janeruwarete 'ga. Aipoa ekwasiat ka'aran are. A'jea futat 'ga 'eawera— 'jau 'ga jee.

¹⁰ A'erauwe je teapyka tejenuy'āu ywagipewara 'ga rowase 'ga muorypawamū. A'ere 'ga 'i jee:

—Ene'me awi. Ereapo awi nanuara. Jarejuwarete 'ga rowase te eapyk ejenuy'āu 'ga muorypa— 'jau etee 'ga jee. —Je rowase ereapo awi. 'Ga remiayuwa te je, ene 'jawe futat, enerewirera 'gā 'jawe 'jau. Jejui 'ga je'ega renuparamū jane jareju'jaju'jawe etee futat— 'jau 'ga jee.

—Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'Agesage je'egi 'ga je'ega mome'warera 'gā nupe rakue. 'Gā je'ega 'jawe te futat Jejui 'ga je'ega— 'jau 'ga jee.

Kawaruu siga 'arimū wapyk ma'e

¹¹ A'ere je ywaga woga resaka. A'eramū je kawaruu siga mū resaka iwoga rupi. I'arimū wapyk ma'e 'ga mama'e a'je mome'wara futat. A'eramū jane 'ga ree etee jarejemogyppyygarūmū. 'Ga te 'ā mama'e a'jea etee wapo. Mama'e a'jea etee futat 'ga omome'u. Ojee iporomutare'ema 'gā etee 'ga iowajaa. ¹² 'Ga rea wenyfugamū tata 'jawe. Kwaiwete 'ga 'wyrīara akagyrū 'jawewara rerekou waka'garimū. Ojee 'ga wera kwasiaa. Nitywi 'ga amū 'ga rera kwaapara. 'Ga tee futat wera kwaapa. ¹³ 'Ga piara ojemuakỹma 'ga ry pype. “Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga”, 'jau 'gā 'ga upe.

¹⁴ 'Ga rewiri ywagipewara jefaruu 'gā akou. Kawaruu siga 'arimū nanē 'gā wapyka nū. Taity aparasiga 'gā erekou. ¹⁵ Tenune 'ut ma'e 'ga juru awi jyuū aime juowai ma'e 'ua uēma. A'ere nu'ari 'ga juru awi. Aipo pyu 'ga werowiare'ema 'gā fuakara pojekau 'gā nui. A'eramū 'ga 'ūina 'wyrīaramū 'gā nupe. Oje'ega renuwe'emamū 'ga 'gā nerekou tyweaete. Janeruwarete 'ga pājēretea. Amara'neramū 'ga werowiare'ema 'gā nee. A'eramū 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gā apisau 'gā ny reko'wogukaa 'gā nui. Sā'ā ae y'way apikaa. Nan. ¹⁶ 'Ga piar are 'ga reramū ojekwasiaa.

“Ae'wyrīararetea. Aejarareteretea”

'gā 'ea ojekwasiaa 'upa 'ga piar are, 'ga 'uw ypy are 'jau ojekwasiaa 'upa.

¹⁷ A'ere je ywagipewara 'ga amũ resaka nũ. Kwara 'arimũ 'ga u'ama. A'eramũ 'ga wafukaita wyra upe, ywate owewe ma'e upe:

—Pe'je pejejua pejemewaa. Janeruwarete 'ga futat mama'ea omono pẽ nupe pẽnemi'uramamũ. ¹⁸ Pe'je pejejua 'wyriara reumera 'wau. Jefaruu reumet, jefaruu 'wyriara reumet, kawaruu reumet, kawaruu 'arimũ wapyk ma'efera 'gã neumet, akotee ma'e 'gã neumet. Mĩmera reumera 'wau pejejua— 'jau 'ga wafukaita wyra wewe upe.

¹⁹ A'ere je 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera resaka nũ. Peu ajatykau ywy pewara 'gã 'wyriara reewe, jefaruu reewe. Kawaruu siga 'arimũ 'ũi ma'e 'ga rowajaa 'gã nuri, 'ga remiayuwa 'gã neewe. ²⁰ A'eramũ 'gã 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera ppyka ipofaa, 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera je'ega mome'wara retee. Aipoa aeremiapoe'ema apou rakue, 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera rera rerekwara 'gã moryteeu ojee rakue. Ia'agawa muorypara 'gã nanẽ imoryteeu nũ. A'eramũ 'gã 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera momoa imonou tata pe, 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera je'ega mome'wara nanẽ nũ. Sã'ã 'ywygya kaja fufura iãja. Nan tee futat tuwi wenyramũ. Ypiauu 'jawe mama'eukwaawa rapyawa. Itatata nanẽ 'upa ypiauu pype nũ, ẽsõfyria 'jawa 'upa ipype nũ. Ekoa futat 'gã imonou imomoa mama'eukwaawa rapyawa pype. ²¹ Kawaruu siga 'arimũ 'ũi ma'e 'ga ja'waraiwa remiayuwa 'gã apisaupap ogyuu pyu. Ojuru awi 'ut ma'e pyu iapisaupap. A'eramũ wyra eumera 'wau wewegamũ jui.

20

Miu kwara

¹ A'eramũ je ywagipewara 'ga amũ resaka nũ. Ywag awi 'ut ma'e 'ga. Opo pe saawi rerekou. Itajuua nanẽ 'ga erekou opo pe nũ. Aipo saawia ywy kwawukuu rawopytymawa ma'ea. ² A'eramũ 'ga tejuuranũũ ppyka ikupyfaa itajuu pyu. Aipoa tejuuranũũa mama'eukwaawa 'wyriara futat. Satanasi 'jau 'gã jupe. Ymã ijesaokari mojamũ aeppy upe rakue. Aipoa ywagipewara 'ga ikupyfaa itajuu pyu. ³ A'eramũ 'ga imomoa imonou ywy kwawukuu pype.

—'Au e'yi. Miu kwara magwapa e'yi ywy kwawukuu pype— 'jau 'ga jupe imomor ire.

A'eramũ 'ga iawopytymawa motypa saawi pyu ee. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyriara uẽme'ema ywy kwawukuu awi. A'eramũ ywy pewara 'gã moryteeu'jape'ema. Miu kwara kwaw ire te 'gã imuẽmukari kamẽsiũũ etee.

⁴ A'eramũ je 'wyriara renawa amũ resaka nũ. I'arimũ wapyk ma'e 'gã nupe Janeruwarete 'ga opãjẽ monou, 'gã mogyau 'wyriaramũ Jejui 'ga pyri. Jejui 'ga ree je ijuwonogipyrrera 'gã 'agera resaka nũ. Jarejuwarete 'ga je'ega 'gã omome'u rakue. Jejui 'ga porogyta a'jea nanẽ 'gã imome'wau nũ. A'eramũ ia'wyre'ema 'gã 'gã juwonoka rakue. Aipo 'gã namuorywi futari 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera. Ia'agawa nanẽ 'gã imuorype'ema futat nũ. Nomojewagukari 'gã weapykaga 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera remifutar imũ. Opo are nanẽ 'gã imojewagukare'ema rakue. A'eramũ Jejui 'ga 'gã mũ'jãu tywy awi, 'gã moferapa, 'gã mogyau 'wyriaramũ ojepyri. Miu kwara 'gã 'ũina imagwapa Kristu 'ga pyri. ⁵ 'Gã tee ra'ne Jejui 'ga imũ'jãu tywy awi aipo 'ara rupi. A'eramũ 'gã tywy awi ae mũ'ẽypyawet 'jau jupe. Tekotee 'gã 'ga imũ'jãu jui miu kwara kwaw ire etee. ⁶ Imoferaw ppy ppyfera 'gã aku'iramũ ajemogyau. Janeruwarete 'ga remiayuwa futat 'gã. A'eramũ 'gã awawe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau. Jarejuwarete 'ga upe 'gã oporowykyau. Jejui 'ga upe nanẽ 'gã oporowykyau nũ. Miu kwara magwapa 'gã ajemogyau Jejui 'ga poirũnamũ.

Iapyaw ipe mama'eukwaawa 'wyriara monoawam

⁷ Miu kwara kwaw ire nipo 'gã mama'eukwaawa 'wyriara muẽma ywy kwawukuu awi. A'eramũ futat nipo 'gã itajuu rawi ikupy awi. ⁸ A'eramũ nipo mama'eukwaawa 'wyriara awau ywy pewara 'gã moryteeu nũ. “Ywy pewara 'gã tomomoit 'gã Nuwarete 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau nipo mama'eukwaawa 'wyriara awau 'ũina numiamũ.

Goga 'jaw ipe awau. Magoga 'jaw ipe nanē awau nū. A'eramū nipo mama'eukwaawa 'wyrriara wemimoryteefera 'gã majatykau 'gã moparuowajaa. Kwaiwete nipo 'gã ajatykau. Nomojopyrūa'uweri te nipo ae 'gã. Sã'ã 'yisigeau pytuna. Nan te nipo 'gã pytuna. Nimojopyrūawi futari.

⁹ Mama'eukwaawa 'wyrriara remimoryteefera 'gã awau okwasi'wau Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã nupawa mamana, 'gã 'wyrarete mamana. Aipoa 'gã 'wyraretea Janeruwarete 'ga afutat. A'eramū 'ga tata mua imojypa ywag awi, imamanara 'gã napyaupap. ¹⁰ A'erauwe 'ga 'gã moryteera, mama'eukwaawa 'wyrriara monou imomoa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Peu futat akou tywet 'yē'ē awi 'ut ma'efera pyri, 'yē'ē awi 'ut ma'efera je'ega mome'wara pyri. Peu futat awau oteweramū ajemogyau tyweaete. Nateepawi futari 'gã nereko tywera.

Mama'eukwaawa rapyaw ipe werowiaare'ema 'gã monoawam

¹¹ A'eramū je 'wyrriararete renawuu resaka nū. Aipoa waparasiyayramū. I'arimū wapyk ma'ea nanē je esaka nū. Ywya awau oka'jama 'ga wi, ywaga retee. Ika'jam ire nitywi 'gã amū oka'jam ma'efera resakara. ¹² A'eramū je amanū ma'efera 'gã nesaka. 'Wyrriararete renawa rowase 'gã nuri ajemogyau. 'Wyrriara 'gã, akotee ma'e 'gã netee 'ua 'upa 'ga rowase. A'eramū 'ga amū ka'arana pypekau imogytau. Ywy pewara 'gã nemiapofera rerekwara pypekau ra'ne esaka. A'eramū Jarejuwarete 'ga remiayuwa rerekwara ka'arana nanē ipypekau nū. Aipoa ka'aran are Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gã nera kwasiarukaa rakue. 'Gã tee ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū rūi futat. A'eramū 'gã 'jau “ajemogy ma'ea ka'arana”, 'jau 'gã aipoa ka'arana upe. Ywy pewara 'gã nemiapofera rerekwara ra'ne 'ga amū imogytau. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gã mepyau 'gã nemiapofer are. ¹³ 'Yē'ē pype amanū ma'ea nanē 'ua nū. 'Gã nanē 'ga imepyau. Amanū ma'efera 'gã juejue 'ua u'ama 'ga rowase. A'eramū 'ga 'gã mepyau najuejue etee futat. ¹⁴ Ae momapawa 'gã imonou imomoa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Ma'eramū 'ã ae namanūu'jawi futari numiamū. A'ere Janeruwarete 'ga werowiare'emamū ae pe'ai ojewi. A'eramū ae awau ajemogyau muku 'ga wi wayrūnamū nakwaparimū rūi futat. Nitywu'jawi ae'agera rupawa. Iypewarera nanē 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tata ypiauu 'jawe. ¹⁵ A'ere 'ga ajemogy ma'ea ka'arana resaka. Janeruwarete 'ga ree ojemogypyyk ma'e 'gã nera juejue ajemogyau ee. A'eramū ee ijekwasiare'ema 'gã 'ga imonou imomopoa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e 'gã amanūu'jap ma'e 'jawe futat. Sã'ã janemanūa jane mopojo'oga janepytun awi. Nan tee mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e 'gã pojo'ogamū Jarejuwarete 'ga wi.

21

Ywag yaua ywy yau retee

¹ A'erauwe je ywag yau resaka, ywy yau retee. Ywag ymanera atepawamū ywy ymanera retee. 'Yē'ēa nanē oka'jama nū. ² A'eramū je Jarejuwarete 'ga 'wyrarete yau resaka, Jerusareg yaua je esaka. Kwe 'ua ojypa ywag awi. Janeruwarete 'ga futat imojewaka iapou imua. Sã'ã kūjāmuku ijemiesagea akokatuaw are. Nan tee futat turi ojypa. ³ A'erauwe je 'ga amū je'ega renupa: “Awamū nipo Janeruwarete 'ga rekoi ywy pewara 'gã pype” 'ea je enupa. “Awamū nipo 'gã juejue Jarejuwarete 'ga remiayuwa. 'Ga 'ã 'gã Nuwaretea” 'ea je enupa. ⁴ “Ga nipo 'gã neaya amukag 'gã nui. Nojoo'ou'jawi 'gã. Namanūu'jawi futari 'ga amū. Nitywi futari ae mu'arasigawa. Nitywi futari mama'eaya. A'eramū 'gã ajaa'wawe'em. Mama'e ymanera oka'jamap jui” 'ea je aenupap. 'Wyrriara renawa pyri oje'eg ma'e 'ga 'ūina.

⁵ A'eramū 'wyrriararete renawa 'arimū wapyk ma'e 'ga 'jau:

—Mama'e ymanera teepap. 'Awamū ipyau etee je iapoi ipy'rau nū— 'jau 'ga.

A'eramũ 'ga 'jau jee:

—Jeje'ega ekwasiat ka'aran are. A'jea futat je'ea. A'eramũ pëe ee pejejemogypygarũmũ— 'jau 'ga jee. ⁶—Teporowykya je aapopap. Mama'e apoe'emawe te 'ã je rekoi. Mama'ea teepaw ire miamũ futat je rekoi nũ. Nakwaparimũ warãu rõi je. I'yuwei ma'e 'gã nupe 'ya tomono 'jau. Aipoa 'y rykuara 'gã ajemogy namawi rõi. A'eramũ je 'gã mogyau tejepyri futat. ⁷Teje'ega renupara 'gã je amogy teja'yramũ futat. Je te 'ã 'gã Nuwaretea— 'jau 'ga jee.

⁸—A'ere amumera 'gã oi mama'eukwaawa rapyaw ipe eewe futat. Je rerowiar awi opoit ma'e 'gã, je rerowiare'ema 'gã, mama'e tywera apoara 'gã, oporojuka ma'e 'gã, mama'eukwaawa 'wryiara pãjẽ pyu ipãjẽ ma'e 'gã, maira'me a'agaw are oryp ma'e 'gã, i'me ma'e 'gã. Mĩmera 'gã awau opytau mama'eukwaawa rapyawa pype, ypiauu 'jawewara pype. Èsõfyri 'jawa iapyau ipype. Èsõfyri wenyramũ niry'wei futari. A'eramũ wayramũ 'gã nupe, 'gã nerekou tyweaete. Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e 'gã amanũu'jap ma'e 'jawe futat. A'ere 'gã namanõi futari. Janeruwarete 'ga te 'gã nuerowiari. A'eramũ 'ga 'gã monou muku ojewi amanũu'jap ma'e 'jawe— 'jau 'ga jee.

Jerusaregyau

⁹ A'ere ywagipewara 'ga amũ 'ua oje'ega jee nũ. Itay'a'i rerekwarera 'ga amũ, Janeruwarete 'ga je'ega rerowiare'ema 'gã nerekou tywerarera 'ga amũ 'ua oje'ega jee:

—Ere ejua je rupi. Taesukat karupa'mĩ 'jawewara 'ga remirekorama enee 'jau— 'jau 'ga jee.

¹⁰ A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea je pojekau ojeupe. A'eramũ ywagipewara 'ga je rerawau ywyttyt ywate 'arimũ. Pe awi 'ga Jerusareg yau resaukaa jee. Janeruwarete 'ga 'wyr yau resaukaa jee. 'Ua ojypa ywag awi. ¹¹ Wenyfugamũ 'ua. Peu futat Janeruwarete 'ga rekoi. A'eramũ Janeruwarete 'ga renyfuga 'ga rerua erojypa. Ita esage 'jawe wenyfugamũ, jasipi 'jawa 'jawe. Ojesagete ma'ea futat, kristau 'jawa 'jawe. ¹² Janeruwarete 'ga 'wyraretea ojeosõu. Iosoma ianam te, iywateuaa nanë nũ. Tusi iosoma rokvara. Ywagipewara 'gã iosoma rokvara rarũmũ. Iosoma rokwar are Israeu 'ga ra'yra 'gã nera ojekwasiaa. ¹³ Kwara poawa katy muapypira iosoma rokvara. Kwara resaawa katy muapypira iosoma rokvara. Iyse katy muapypira iosoma rokvara, iyse owajara katy muapypira 'jau. ¹⁴ Itauua ra'ne 'gã imonou imõina. A'ere 'gã iosoma iapou itauu 'arimũ. Tusi itauua. Aipoa itauu are Karupa'mĩ 'jawewara 'ga remimonofera 'gã nera ojekwasiaa.

¹⁵ Je upe oje'eg ma'e 'ga ywyrã wereko opo pe. Ouru apopyrera 'ga ywyrã. Aipo pyu 'ga 'wyrarete ra'agawyu. Iosom, iosoma rokwat. Mĩmera 'ga wa'agawy ipyu. ¹⁶ Janeruwarete 'ga 'wyrarete yau ojoumykakaga 'jawe etee futat ipytu'ëa. Opytu'ë pãwë pãwënamũ futat. Tois miu tusëtu kilometro pytu'ëa. Tuwi tuwi te Jerusareg yaua. 'Ga 'wyrarete ywatea ipytu'ë 'jawe etee futat. ¹⁷ Iosoma nanë 'ga ia'agawyu nũ. Sesëtai kwaturu metro ianama. Ywy pewara mama'e ra'agawyu pyu futat 'ga ia'agawyu. ¹⁸ Ita esage 'ga iapou oje'wyrarete osomamũ. Jasipi 'jawa apou iosomamũ. Ouru 'ga iapou oje'wyrareteramũ. Wenyfugamũ werawerawuu 'jawe. ¹⁹ Itauu 'arimũ 'gã iosoma apou. Aipo itauua ita esagea futat. Epy ete aipoa ita esagea. Ajepeja ita owyay ma'ea, jasipi 'jawa. Ajepeja ita owy ma'ea, safira 'jawa. Ajepeja ita warumama'wiramũ, agata 'jawa. Ajepeja ita owyay ma'ea, esimerauta 'jawa. ²⁰ Ajepeja ita warumama'wisigamũ, saritonia 'jawa. Ajepeja ita piraga, satiu 'jawa. Ajepeja ita ijukyryay ma'ea, krisoritu 'jawa. Ajepeja ita owya, periru 'jawa. Ajepeja ita ijukyryũ'nĩ topasiu 'jawa. Ajepeja ita siga, krisopasi 'jawa. Ajepeja ita owy ma'ea, jasitu 'jawa. Maapawa ita umy'gi ma'ea, ametisita 'jawa. ²¹ Iosoma rokvara majepi tee ita fu'asigũã apopyrera, perua 'jawa apopyrera. Peuwara aeatapyp'apypkawa ouru apopyra etee futat. Okawuramũ werawerawuu 'jawe.

²² Naesagi je Janeruwarete 'ga mogytaawa peu. Peu futat Janeruwarete 'ga rekoi, pājērete 'ga rekoi, Karupa'mī 'jawewara 'ga retee. A'eramū peuwara 'gā 'gā muorypa au'jeteramū ajemogyau. Nooa'uweri 'gā sigaty 'gā muorypa. ²³ Nitywi futari kwara. Jaya nanē otywe'emamū nū. Janeruwarete 'ga ete wenyfugamū, Karupa'mī 'jawewara 'ga retee. A'eramū opyytunaiwe'emamū. ²⁴ Ywy pewara 'gā juejue Janeruwarete 'ga remiayuwa. 'Gā nupe nanē opyytunaiwe'emamū nū. 'Gā 'wyriara 'gā nipo okaraemā esage rerua aipoa oje'wyrarete pe Jarejuwarete 'ga upe. ²⁵ Nuawopytymi futari 'gā iosoma rokware. Niyyptuni futari peu. A'eramū 'gā iosoma rokware rawopytyme'ema futat. ²⁶ Ywy pewara 'gā nipo okaraemā rerua Jarejuwarete 'ga upe.

—Ene te 'ā mama'ea ereapo rakue. A'eramū ore erua ene upe nū— 'jau nipo 'gā erua Jarejuwarete 'ga upe.

²⁷ A'ere 'gā mama'e tywera nuerura'uweri erosou aipoa 'ga 'wyrarete pe. Mama'e tywera apoara 'gā nanē aipoa 'ga 'wyrarete pe nosei nū. I'me ma'e 'gā nanē nosei nū. Karupa'mī 'jawewara 'ga ka'aran are ijekwasiaripyrera 'gā etee te ose aipo 'ga 'wyrarete pe, ajemogy ma'ea ka'arana are ikwasiaripyrera 'gā etee.

22

¹ A'ere ywagipewara 'ga 'yrete resaukaa jee.

—Koa 'y rykuara 'gā ajemogy nakwaparimū ete rūi— 'jau 'ga jee.

Aipoa 'ya wypysige'emamū futat okwapa. Ojesaka etee futat typya, kristau 'jawa 'jawe. Janeruwarete 'ga renawa 'wyr awi futat turi. Karupa'mī 'jawewara 'ga ma'e 'wyr awi nanē 'ua nū. ² 'Gā 'wyrarete pyterimū futat okwapa, ukawō'ō pyterimū futat okwapa. 'Yrete reme'y'warimū y'wa 'ywa u'ama ajuowai. Aipoa y'wa 'ywa 'u re ae mogyau nakwaparimū ete rūi. Aipoa y'wa 'ywa namajepei tee rūi i'aa. I'au'jau'jap futat. Majepei tee jaya moka'jami u'aramū nū. Majepeja jaya moka'jam ire u'aramū nū 'jau. Oowa muaga futat. Ywy pewara 'gā katu'okawa futat oowa. ³ Nitywi futari mama'e tywera aipoa 'wyrarete pype. Nitywi futari “mama'e tywera jee” Janeruwarete 'ga 'jawa.

Janeruwarete 'ga renawa 'ūi aipoa 'ga 'wyrarete pe futat. 'Ga remiayuwa 'gā 'ua 'ga muorypa au'jeteramū futat peu. ⁴ Peu futat 'ga remiayuwa 'gā 'ga reakwara resaka. 'Ga rera 'gā erekou ikwasiaa weapykag are. ⁵ Nitywi futari pyytunaiwa peu. A'eramū 'gā tata reny futare'ema peu. Kwara renya nanē 'gā ifutare'ema nū. Janeruwarete 'ga futat 'ūi wenyfugamū 'gā nupe. A'eramū opyytunaiwe'emamū. Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gā mogyau 'wyriaramū ojepyri. A'eramū 'gā ajemogyau 'wyriaramū nakwaparimū ete rūi.

Jeju 'ga ruawam

⁶ A'eramū ywagipewara 'ga 'jau jee.

—A'jea futat aipoa morogytaa. A'eramū pēē pejejemogypyka futat ee. Janeruwarete 'ga 'ā U'agesagea omono oje'ega mome'wara 'gā nupe. 'Ga 'ā je mut mama'e ijeapoarama resaukaawamū wemiayuamū pē nupe— 'jau ywagipewara 'ga jee. —Niporomukui futari nipo eneremiesagera ojeapou— 'jau 'ga jee.

⁷ A'eramū Jeju 'ga 'jau:

—Pe'je pejeapykau jeje'eg are. Anurenure'i nipo je oi nū. A'eramū pēē jeje'ega renuparamū pejejekōējamū pejejemogyau. Teje'ega je akwasiarukat ene upe. Anurenure'i nipo mama'ea jeapoi je'eawer imū etee futat— 'jau 'ga jee.

⁸ Je Juānamū. Je 'ga je'ega renupara ai'i, tejeupe 'ga remiesaukarera resakarera nanē je nū. Tejeupe esaukapaw ire je teapyka tejenupy'āu ywagipewara 'ga rowase, tejeupe esaukaara 'ga rowase, je 'ga muoryparamet ee. ⁹ A'ere 'ga 'i jee:

—Ereapo awi nanuara. Jarejuwarete 'ga te emuoryp. Ene 'jawe futat je 'ga remi-ayuwamũ, 'ga je'ega mome'wara 'gã 'jawe 'jau. 'Aga ka'arana rerowiaara 'gã 'jawe 'jau. Jareju'jawe jane rekoï. Jarejuwarete 'ga etee emuoryp— 'jau 'ga jee.

¹⁰ A'eramũ 'ga 'jau jee nũ:

—Eremim kasi ejemikwasiarera ne. Niporomukui futari nipo ene upe esaukaripyra ojeapou. ¹¹ Mama'e tywera apoara 'gã nipo mama'e tywera apou etee futat akou— 'jau 'ga jee. —Mama'e esage apoara 'gã nipo mama'e esagea etee iapou akou. Jarejuwarete 'ga upe mama'e apoara 'gã nipo mama'e apou 'ga upe etee futat. Nojopy'ruarũ 'awamũ pênemiapoa. Teepap ja'wyja'wy— 'jau ywagipewara 'ga jee.

¹² A'eramũ Jejui 'ga 'jau jee nũ:

—Pe'je pejeapyakau jeje'eg are. Nojeporomukui futari nipo je tewau nũ. Pênkwawera repya nipo je erawau pẽ mepyau, pênemiapofera mepyau— 'jau 'ga jee. ¹³ —Je futat 'ã ywy apoe'emauwe ako ma'ea. Mama'e teepaw ire miamũ futat je rekoï. Je mama'e aapo ikue. A'eramũ je futat imateepapa nũ— 'jau 'ga jee.

¹⁴ —Ekõëãï nipo ojepirei ma'e 'gã, jery pyu ojepirei ma'e 'gã. Aipo 'gã nipo y'wa 'wau. “Aga y'wa 'wara ajemogyau nakwaparimũ ete rũi” 'jawa y'wa 'wau. Jarejuwarete 'ga 'wyrarete pe nipo 'gã awau osou 'gã 'wyrarete osoma rokwaru rupi— 'jau Jejui 'ga jee.

¹⁵ —A'ere ijepireje'ema 'gã nosei futari. Mama'e tywera apoara 'gã, mama'eukwaawa 'wyriara pãjẽ pyu ipãjãgaip ma'e 'gã, wemirekoe'em are ako ma'e 'gã, omene'em are ako ma'e 'gã, oporojuka ma'e 'gã, maira'me a'agaw are oryp ma'e 'gã, i'me ma'e 'gã. Mĩnera 'gã osowe'em futat Janeruwarete 'ga 'wyrarete pe. Muku 'gã oi ajemogyau 'ga 'wyrarete awi— 'jau Jejui 'ga jee.

¹⁶ —Je te 'ã Jejulamũ. Ywagipewara 'ga amũ amono teje'ega mome'waukaa pẽ nupe, tejerowiaaramũ pẽ nupe. Je Davi 'ga juapyrera. Je jaytata ku'ema reruara 'jawewara— 'jau Jejui 'ga.

¹⁷ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau Karupa'mĩ 'jawewara 'ga remirekorama ëë retee:

—Ere ejua!

Jejui 'ga je'ega renupara 'gã nanẽ 'jau:

—Ere ejua!

I'yuwei ma'eramũ pe'je pejejua. “Aga 'yrykuara 'gã ajemogyau nakwaparimũ ete rũi” 'jawa petykut. A'eramũ pẽ pejejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ ete rũi. Aipoa 'ya Janeruwarete 'ga imonou “y emut ara jee” 'jara 'gã nupe. Nepemonoi ka'aranũã 'y muawamũ. Janeruwarete 'ga omono ekoete te futat enũinara 'gã nupe.

¹⁸ Je Juãnamũ. Mama'e a'jea futat je amome'u pẽ nupe, Jejui 'ga je'ega renuparamũ pẽ nupe. Jeje'ega etee pemome'u pejejaupe. Irãinãn kasi pemome'u pejejaupe ne. Irãinãn pẽ imome'uramũ nipo Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweretei ikwasiaripyrer imũ etee.

¹⁹ 'Gã imome'upawe'emamũ 'aga y'wa Janeruwarete 'ga i'waukare'ema futat 'gã nupe, “aga y'wa 'wara 'gã ajemogyau nakwaparimũ ete rũi” 'jawa 'waukare'ema 'gã nupe. Aipo 'gã nosei futari Janeruwarete 'ga 'wyrarete pe.

²⁰ A'eramũ imome'u katuara 'ga 'jau:

—A'jea futat. Anurenure'i nipo je oi nũ— 'jau 'ga.

A'eramũ je 'jau 'ga upe:

—Ere ejua, ki Jejui. Ene te 'ã ore'wyriarareteretea— 'jau je 'ga upe.

²¹ Janejararete 'ga Jejui 'ga resagea pẽ nerekoa je afutat.

Kweramũ tejemiesagera mome'ua.